

Dios ã jáap naáwát tólih

Cacua New Testament

Contents

San Mateo	1
San Marcos	77
San Lucas	123
San Juan	201
Los Hechos	257
Romanos	323
1 Corintios	356
2 Corintios	386
Gálatas	409
Efesios	422
Filipenses	433
Colosenses	440
1 Tesalonicenses	447
2 Tesalonicenses	453
1 Timoteo	456
2 Timoteo	464
Tito	470
Filemón	474
Hebreos	476
Santiago	500
1 Pedro	508
2 Pedro	516
1 Juan	521
2 Juan	528
3 Juan	529
Judas	531
Apocalipsis	534

Dios ã jáap naáwát tólih

New Testament in Cagua

Language: Cagua

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

ff4a9ec8-b236-539b-ba9e-abe371311a4

ISBN: 978-1-5313-0141-5

SAN MATEO

Dios wǎúh, Jesucristo, ā nǎowǎji ī wǔtna

(Lc 3.23-38)

1 Weém, Mateo, ded pah Jesucristo ā jumatjidih wā daácna caá. Jesucristo ā nǎowǎji ī wǔtnadih wā jwǎih naóh-bipna caá. Ā nuoji jon játih bóo David wūt jumni āt jumǎp wut jī. Caán ā jumat pínah játih ā nuoji Abraham wūt jum-nibut āt jumǎp wut jī.

² Abraham Isaac íp

āt jumǎp wut jī.

Isaacboó Jacob íp

āt jumǎp wut jī.

Jacobboó Judá ā déewǎjih

ī íp āt jumǎp wut jī.

³ Judáboó ā weh chénewā

īt jumǎp wut jī.

Fares, Zara ít wūt jumǎp wut jī. Ī íin

Tamar

mit wūt jumǎp wut jī.

Faresboó Esrom íp

āt jumǎp wut jī.

Esromboó Aram íp

āt jumǎp wut jī.

⁴ Aramboó Aminadab íp

āt jumǎp wut jī.

Aminadabboó Naasón íp

āt jumǎp wut jī.

Naasónboó Salmón íp

āt jumǎp wut jī.

⁵ Salmónboó Booz íp

āt jumǎp wut jī. Ā íin Rahab

mit wūt jumǎp wut jī.

Boozboó Obed íp

āt jumǎp wut jī. Ā íin Rut

mit wūt jumǎp wut jī.

Obedboó Isaí íp

āt jumǎp wut jī.

⁶ Isaíboó David íp

āt jumǎp wut jī.

David wut jī judíowā

ī chah maáh

āt jumǎp wut jī.

Davidboó Urías wūt jumǎniji áadih jwáub

áa jumat túttimah, Salomóndih

āt weh jumǎp wut jī.^a

⁷ Salomónboó Roboam íp

āt jumǎp wut jī.

Roboamboó Abías íp

āt jumǎp wut jī.

Abíasboó Asa íp

āt jumǎp wut jī.

⁸ Asaboó Josafat íp

āt jumǎp wut jī.

Josafatboó Joram íp

āt jumǎp wut jī.

Joramboó Uzías íp

āt jumǎp wut jī.

⁹ Uzíasboó Jotam íp

āt jumǎp wut jī.

Jotamboó Acaz íp

āt jumǎp wut jī.

Acazboó Ezequías íp

āt jumǎp wut jī.

¹⁰ Ezequíasboó Manasés íp

āt jumǎp wut jī.

Manasésboó Amón íp

āt jumǎp wut jī.

Amónboó Josías íp

āt jumǎp wut jī.

¹¹ Josíasboó Jeconías ā déewǎjih ī íp āt jumǎp wut jī.

Queét jum láa Israel baácdih moondíh

míc mao yap yohnit, Babilonia

baácdih moónboó queédih íih

baácna ít ub bejep wut jī.^b

¹² Babilonia baácna ī juibíat túttimah,

Jeconíasboó Salatiel dih

āt weh jumǎp wut jī.

Salatielboó Zorobabel íp

āt jumǎp wut jī.

¹³ Zorobabelboó Abiud íp

āt jumǎp wut jī.

^a1:6 1Cr 2.1-15; Rt 4.18-22

^b1:11 2R 24.14-15; 2Cr 36.10; Jer 27.20

Abiudboó Eliaquim íp
 át jumup wut jī.

Eliaquimboó Azor íp
 át jumup wut jī.

¹⁴ Azorboó Zadoc íp
 át jumup wut jī.

Zadocboó Aquim íp
 át jumup wut jī.

Aquimboó Eliud íp
 át jumup wut jī.

¹⁵ Eliudboó Eleazar íp
 át jumup wut jī.

Eleazarboó Matán íp
 át jumup wut jī.

Matánboó Jacob íp
 át jumup wut jī.

¹⁶ Jacobboó José íp
 át jumup wut jī.

Joséboó María áa
 át jumup wut jī.

Maríaboó Jesús íin
 mit jumup wut jī.

Jesúsboó Dios ā wahní Cristo ī niijní át
 jumup wut jī.

¹⁷ Abrahamjidih jwī jenah jwíhichah,
 púú Davidji jum láa jwī jenah
 péanachah, nihat ī juimenájih
 jumna, catorce poómp it jumup
 wut jī.

Davidjidih jwī jwúub jenah jwíhichah,
 púú Babilonia baácna judíowādih
 ī ub bej láa jwī jenah péanachah,
 nihat ī juimenájih jumna, catorce
 poómp it jwúub jumup wut jī.

Babilonia baácna ī juibí láa jwī jwúub
 jenah jwíhichah, púú Cristo ā cáac
 jum láa jwī jenah péanachah, nihat ī
 juimenájih jumna, catorce poómp it
 jwúub jumup wut jī, páant muntih.

Jesucristo ā cáac jummat

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Nin pah Jesucristo át cáac jumup
 wut jī. Ā íin Maríaboó Joséjih téihya

chéonih pínah mit jumup wut jī. Ī téi-
 hya chéwat pínah játih Túini Espiritu ā
 wēpatjih caántdih ā wudhdanachah, mit
 wudu jumup wut jī.^c ¹⁹ Páant mi wudu
 jumuchah jéihna, Joséboó yoobópdih
 chājni jumna, cáacwā ī encahjah, caánt-
 dih yohat túut átih chājah wut yuh jī.
²⁰ Pánih jenah joí ũonit, ā oo júmchah,
 Dioíh ángelboó caandih jíghnit, “José,
 Davidji juima, Túini Espirituboó ā teo
 wáacatjih María mi wudu jumna caá.
 Pánihna, tíccanjeh caántjih ma téi-
 hya chéweé. ²¹ Caánt newé weépdih mi
 túuhbipna caá. Caanjéh tígáá áih cáacwā
 iiguípna bejnit déejidih túi ũbni ā jum-
 bipna caá. Páant cáacwādih túi ũbni pí-
 nah ā jumuchah, Jesús ma wūt búud-
 hdúp”, ángel Joséjih át niijíp wut jī.^d

²² Jon játih Dios naáwátidih naóh ya-
 pani nin ā daacátji pahjah át yapap wut
 jī:

²³ “Jáap wili wébít bid juiníh newé
 weépdih mi túuhbipna caá. Caandíh
 ‘Emanuel’, ī niijbípna caá”, át níj
 daacáp tajī. (Is 7.14)

“Emanuel”, niijná, “Dios jwíjeéh ā
 jumna caá”, níj naóhna it chājah wut jī.

²⁴ Dioíh ángel caandíh ā naáwát tút-
 timah, ā niiját pahjah José Maríadih át
 téihya chéwep wut jī. ²⁵ Obohjeéhtih, mi
 weh jummat pínah játih, José mijeéh át
 jumcap wut jī. Pánihna, caánt mi weép
 jummat túttimah, Joséboó mi wúúhdih
 Jesús át wūt búudhdúp wut jī.^e

Yeó aáb jūúwúpmant moón Jesúsdih enedih ī juyát

2 Herodes Judea baácidih moón ī maáh
 jum láa, caán baácidih jumni Belén
 tútchidih Jesús át cáac jumup wut jī.
 Ā cáac jummat túttimah, cúiwādih bo-
 hénit yeó aáb jūúwúpmant moón jūóh-
 nit, Jerusalén tútchina it juyáp wut jī.

²Pánih júnít, caanjíh moondíh nin pah ít níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Judíowā ī chah maáh pínah ded-jíh tigaá ā cáac jummat? Yeó aáb jūúwúp-mant jumna, chah iigni cúí ā jáap jígohochah enna, ‘Maáh ā cáac jumna caá’, jwī níj jéihyep jī. Páant ā jígohochah enna, caandíh weñedih jūóhna caá jwī chājap, cúiwādih bohénit ít níjíp wut jī.

³Páant, ī úúbh joyát doonádih joinít, Herodesboó búdí át jenah joyóp wut jī. Nihat Jerusalén tútchidih moonbút bíc yoo bó búdí ít jenah joyóp wut jī. ⁴Pánihna, Herodesboó sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitdihbut át bid wáacáp wut jī. Páant ī míic wáac jwí beedéchah ennit, queétdih nin pah át níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dedboo tígaá Cristo ā cáac jummat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit ít níj daác jī? át níjíp wut jī.

⁵—Judea baácboó jumni Belén tútchidih Cristo ā cáac jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át níj daacáp tajī:

⁶Judea baácboó jumni Belén tútchimant judíowādih wutni pínah ā jūóhhipna caá. Caán queétdih túi en daoní ā jumbipna caá. Pánihna, Belénboó ā cáac jumni pínah tútchi ā jumuchah, oboh jumni tútchi nihcan caá’, át níj daacáp tajī, (*Mi 5.2*) Herodesdih ít níjíp wut jī.

⁷Páant ī níjít túttimah, cáac wihcah, yeó aáb jūúwúp-mant moondíh Herodes át jwúub bid bojop wut jī. Ā pebh ī juibínachah ennit, débólih caán cúí ā jwíh jígohatjidih queétdih át úúbh joyóp wut jī. Páant ā úúbh joyóchah, caán cúidih ī jwíh enatjidih ít naáwáp wut jī. ⁸Páant ī naáwát túttimah, Belén tútchina wahna, Herodes queétdih nin pah át níjíp wut jī:

—Caandíh ní túi bidbi jwuhúú. Bid júnít, weemdíh naáwádih ní jwúub

jūúwú, weembút caandíh weñedih wā bejat pínah níjíná, át níjíp wut yuh jī.

⁹Páant ā níjíchah joinít, queét ít bejep wut jī. Páant ī bejehchah, yeó aáb jūúwúp-mant ī jwíh enni cúijeh mun-tih queétdih át jwúub waáwáp wut jī. Pánihna, wébít ā jumni muu cháh pohba caán cúí át chāwáp wut jī. ¹⁰Páant ā chāwáchah ennit, búdí ít weñep wut jī. ¹¹Pánihna, wébít ā jumni muudíh waád juibínit, caandíh beh wili bícdih ít enep wut jī. Pánih ennit, wébítidih wēina, bódechah ít caj yoh ñajap wut jī. Pánih wēi péanit, ī ub jūóhni paihnadidih wātnit, búdí juib jumni oro, túi chej jumni cáwat pínah, mirra wūt jumni chej jumnidihbut caandíh ít wūhup wut jī. ¹²Caandíh wūh péanit, ũwudih ít bejep wut jī. Pánih ũonit, ī oo júmuchah, Dios queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī: “Herodes pebhboó ní jwúub bejca bojoó”, át níjíp wut jī. Páant ā níjíchah joinítji jáanit, íih baácna jwúub bejna, bíih namáboó ít bejep wut jī.

Joséwā Jesúsdi Egipto baácboó ī numah jwei béjat

¹³Páant ī jwúub bejat túttimah, José jwuh ā jwúub oo júmuchah, Dioíh ángel caandíhbut nin pah át níj naáwáp wut jī: “Ma jáa bojoó. Bainídih ī mawat pínah níjíná, Herodes áih soldadowādih wahna caá ā chājap. Pánihna, bainídih, ā índihbut Egipto baácboó waícanjeh ma numah jwei béjeé. Caanná wā níjít pah bóo ní jum jwuhúú”, ángel Josédih át níjíp wut jī.

¹⁴Páant ā níjíchah joinít, cheijeh jáanit, Egipto baácna bainídih ā ín bícdih José át numah jwei béjep wut jī. ¹⁵Caán Egipto baácna juibínit, Herodes ā báadh jwuhat pah bóo caánboó ít jum jwuhup wut jī. Páant Jesús ā yapachah, Dios naáwátdih naóh yapani nin ā daacátji pah át yapap wut jī: “Egipto baácboó jumni wā wūúhdih wā bid bo-

jbipna caá', Dios ã niijíp be", ãt niij daacáp tají.^f

Herodes neoná weépdih ã mawat tútat

¹⁶ Cúiwādh bohénit biíh namáboó í jwúb bejat doonádih joinít, Herodes-boó búdí ãt íjip wut jī. Pánih íjnit, Belén tútchidih moón neoná weépdih, caán tútchi jwéedih moondih ãt mawat tútup wut jī. Cúiwādh bohénit débólih caán cúí ã jwíih jígohatjidih í naáwáchah joiníji Herodes ã mawíhni-boó chéne jópchi dée ã bíbohatdih ãt jéihyep wut jī. Pánih jéihna, chéne jópchi nump bíbohnit nihat neoná weépdih ãt mao yohat tútup wut jī. ¹⁷ Páant ã mawat tútuchah, Dios naáwátdih naóh yapani Jeremías ã daacátji pah ãt yapap wut jī.

¹⁸ "Ramá wūt jumni tútchidih moón búdí ñaacátdih í joiná caá. Búdí jí-gahnit, í ñaac juñát búdí ã yána caá. Raquel mi juimená yaádh, judiowā í weha mána yaádh, í wehdih í mao yohochah ennit, búdí í ñaac júina caá. Í weh í wihcatdih enna, í jíghat ã yaicán niít", ãt niij daacáp tají. (*Jer 31.15*)

Joséwā Egipto baácmant í jwúb júuwát

¹⁹ Herodes ã wunat túttimah, Joséwā Egipto baáboó páantjeh ít jum jwuhup wut jī. Pánih jumnit, bífc chei José ã oo júmuchah, Dioíh ángel caandíh jígohnit, nin pah ãt jwúb niij naáwáp wut jī: ²⁰ "Wébítdih mawíhniíji maátaboó í wun beedáh bejep be. Pánihna, caandíh ã íin-jíh Israel baáboó ma numah jwúb bejeé, páant muntih", ãt niijíp wut jī.

²¹ Páant ã niiját túttimah, jáanit, wébítdih ã íin bícdih Israel baáboó ãt numah jwúb bejep wut yah jī. ²² Obo-

hjeéhtih, Herodes ã buúdat túttimah, ã wúuh Arquelaoboó Judea baácdih moondíh ãt jwúb tút nuúm maáh waadáp wut jī. Páant ã jumat doonádih joinít, José caanná ã jwúb bejat pí-nahdih ãt éum jenah joyóp wut jī. Pánih éum jenah joinít, ã jwúb oo júmuchah, Dios caandíh Judea baáboó ãt chawát tútup wut jī. Páant ã chawát tútuchah joinít, Judea baácdih yap bejnit, púú Galilea baácna ít juibínap wut jī. ²³ Pánihna, caanná juibínitji, Nazaret wūt jumni tútchiboó ít jumup wut jī. Caanná í jumuchah, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátji pah Jesús ãt jumup wut jī. "Nazaret tútchidih bóo caá', cáacwā Dios ã wahnidih í niijbípna caá", ít niij daacáp tají.⁸

Juan Daabáni cáacwādh ã bohéat

(*Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28*)

3 Dawá jópchi túttimah, Juan Daabáni cáacwādh daabána ãt chājap wut jī. Judea baácdih muú wihcapboó ã pebhna juibínitdih Dios naáwátdih ãt bohé jwíhip wut jī. ² Nin pah queétdih ãt niij naáwáp wut jī: "íÑi yéej chājatdih cá-dahnit, túiniboodíh ní tút nuúmú! Ni-hat baácdih moondíh Dios ã maáh jum-atdih ã jútat pínah bahniyeh ã judhna caá", ãt niijíp wut jī.^h

³ Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani Isaiásboó Juan ã bohéat pínahdih nin pah ãt niij daacáp tají:

"Muú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohéhipna caá: 'Jwí Maáh ã júuwát pínah játih ní yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh tút nuúmnít, caandíh ní téi pánaá', ã niijbípna caá", Isaiás ãt niij daacáp tají. (*Is 40.3*)

⁴ Juaníh yégueh chóo camello wūt jumni nuúp yoócíh nóomnit, í yacni chóo wut jī. Áih juyáat tōp momo jiwi chóo tōp wut jī. Wúuc joowádh jeémp-

^f2:15 Os 11.1 ⁸2:23 Mr 1.24; Lc 2.39; Jn 1.45 ^h3:2 Mt 4.17; Mr 1.15

nit, belo macdihbut ápí déebep wut jī.⁵ Jerusalén tútchimant, nihat Judea baácmant, Jordán muj jwéejmantbut dawá caandíh joyódih ípí juibínap wut jī.⁶ Pánih juibínit, á bohénachah joinít, í yéej chājatdih Diosdih ípí naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah joinít, Jordán mujboó Juan queétdih át daabánap wut jī.

⁷Dawá fariseowā, saduceowābut daabáat túttudih í juibínachah ennit, Juan queétdih nin pah át jípónih niijp wut jī: “¡Maiwā panihnit yeejépwā jumna, peéh chājat pínahdih um jweífhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ní yéej chājatdih ní cádahícat júib Dios yeebdíh á peéh chājachah, ní jéih jweicán níft.”⁸ Yéej chājatdih yoobópdih cádahnit, túiniboodíh chājat caá yeebdíh náahap.⁹ Nin pah ní níj jenah joicá bojoó: ‘Jon játih bóo Abraham jwít judíowā jwí nwo át jumup wut jī. Pánihna, á juimená jumna, Dioíhwā caá jwí jumup’, ní níj jenah joicá bojoó. Yeebdíh nin pah wā niijná caá: Abraham juimená ní jumuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Diosboó nin jee dáhnadih túut nwmnít, Abraham juimená pínahdih á jéih chājna caá. Abraham juimená ní jummat nin oboh jumni jee dáhna á nihat pahjeh tigaá.^k ¹⁰Nin pah á jumna caá: Yeéb máa nah panihni ní jumuchah, Diosboó máa nahdih tib yohni panihni caá á jumup. Yeejép dahna quehnidih tib yoh bojnit, áih náatnadihbut á pud yohbipna caá. Tib yoh péanit, caan náhdih, áih náatnadihbut á cáo yohbipna caá. Páant á cáwat pah caandíh jepahcannitdih iiguípná á wahbipna caá.¹ ¹¹Wā túttimah jūóhni wā chah wēpni caá. Páant á jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā níj jenah joiná caá. Pánihna, ní yéej

chājatdih cádahnit, túiniboodíh ní túut nwmúchah, yeebdíh wā daabána caá. Páant wā daabáat panihni, caánboó yeebdíh Túini Espiritu á wēpatdih búdí á wūhbipna caá. Caán á wēpat tuu iigát panihnijh ní yéejatdih cáwat pah á chājipna caá, jwúub yéej chājihatdih ní jenah joicát pínah niijná.¹² Trigo teoni panihni caá. Áih chóonadih caóh caj péanit, caán tíbna yoobátdihjeh wuh wuúhboó júi yacnit, áih muúboó á ámhobipna caá. Obohjeéhtih, á caóh cajni chóonaboodíh á cáo yohbipna caá. Páant á chājat pah wā túttimah jūóhni caandíh jepahnitdih á túi ubbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodíh iiguípná á wahbipna caá. Caán iigát dedé á noón dūbcan níft”, Juan át niijp wut jī.

Juan Jesúsdih á daabáat

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Túttimah, Jesús Galilea baáchoó jumnji bejnit, Juandih á daabáat túutat túut niijná, Jordán mujna át dei juibínap wut jī.¹⁴ Obohjeéhtih, daabáihcan, nin pah Juan caandíh át níj jepahap wut jī:

—Meémboó chah wēpni jumna, weémboodíh ma daabána áta túi tagaá. Meemdíh daabáni pínah nihcan caá, Juan Jesúsdih át niijp wut jī.

¹⁵—Páant niijcánjeh, weemdíh ma daabánaá. Pánih daabánit, Dios áih wādih á chājat túutat pahjeh tigaá jwí chājip. Páant jwí chājachah ennit, cáacwáboó Dios á wahni wā jumatdih í jéihbipna caá, Jesús át niijp wut jī.

—Caán láa bācah, á túimi nacaá, Juan át níj jepahap wut jī.

¹⁶Páant níj jepahnit, Jesúsdih át daabánap wut jī. Á daabá péanachah, Jesús mujna nūhniji át aab nūhup wut jī. Pánih aab nūhnitjeh, Jesús á enechah, jeá át jéweah bejep wut jī. Páant á

jéweah bejchah, jop pah jíghohni Túini Espíritu jeámant dei jüóhñit, caandíh át juí jaamáp wut jí. ¹⁷Páant ā juí jaamáchah, “Nin wā wūúh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant át niijíp wut jí.^m

Nemépwā ī maáh Jesúsdih ā yéejaihat
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 Páant ā daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdih mué wihcapboó át numah bejep wut jí, nemépwā ī maáh, Satanás, caandíh yeejép ā wutat pínah niijná.ⁿ

²Caánboó jumna, Diosdih túi wúbát túut niijná, cuarenta yeó jáap át jeém-pcap wut jí. Pánih jeémpan, Jesús nuugúp wunna át chājap wut jí. ³Páant ā nuugúp wunuchah enna, Satanásboó ā pebhna juibínit,

—Meém Dios wūúh jumna, nin jee dáhnadih ‘Pan dahna ma jumú’, ma niijí, át niijíp wut yuh jí.

⁴—Páant wā chājcan niít. Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niijí daacáp tají:

‘Jeémát dihjeh pohba ī jeéméchah, cáacwāih caolíh túi booni panihni ā jumcan niít. Íih caolíh túi booni ā jummat pínah niijná, Dios naáwát dih túi joyát caá náahap’, át niijí daacáp tají,*(Dt 8.3)*

Jesús Satanásdih át niijí jepahap wut jí.

⁵Páant ā niijí jepahat túttimah, Jerusalén, “Dioíh tútchi”, ī niijní tútchina Satanás Jesúsdih át numah bejep wut jí. Caanná numah juibínit, Dioíh mué chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdih át ñhat túutup wut jí. ⁶Pánih ñhat túutnit, nin pah át niijí naáwáp wut yuh jí:

—Meém Dios wūúh jumna, meemdíh ā wapat pínahdih júutat túut niijná, nin-

mant ma ñaáp jéen bejeé. Davidji nin pah ā niijí daacátjidih ma túi náhninaá:

‘Dios áih ángelwádih meemdíh ā en dawát túutbipna caá. Pánihna, queét meemdíh ī jíponih teobipna caá, jee dáhboó míih jícha ā buug lájcat pínah niijná’, át niijí daacáp tají,*(Sal 91.11-12)*

Satanás Jesúsdih át niijíp wut jí.

⁷—Páant wā chājcan niít. Dios naáwát dih bíh naóh yapani nin pah át niijí daacáp tají:

‘Ñi Maáh Dios ā niijátjidih “¿Yoobópdih niít?” niijí jéihíhna, caandíh ñi chājat túutca bojó’, át niijí daacáp tají,*(Dt 6.16)*

Jesús caandíh át niijí jepahap wut jí.

⁸Páant ā niijí jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdih Satanás át numah púuh laab béjep wut jí. Caán jeejína púuh laáb juibínit, niihat cáacwā ī jummat yoobó Jesúsdih át júutup wut jí. Dawá íih bíf déedihbut át júutup wut jí. ⁹Pánih júutnit, nin pah caandíh át niijíp wut yuh jí:

—Wā pebh bódícha caj yoh ñanjit, weemdíh ma weñeé. Páant ma weñechah, niihat nin tútchina ā jummat dihbut meémboodíh wā wūhbiipna caá, Jesúsdi h át niijíp wut jí.

¹⁰—Satanás, weemdíh ma cádah bejeé. Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niijí daacáp tají:

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatdih ma jepahaá’, át niijí daacáp tají,*(Dt 6.13)*

Jesús Satanásdih át niijí jepahap wut jí.

¹¹Páant ā niijíchah joinít, Satanás caandíh át cádahap wut jí. Páant ā cádahat túttimah, Dioíh ángelwáboó Jesús pebh juibínit, caandíh íit teo wáacáp wut jí.

^m3:17 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mr 1.11; Lc 9.35

ⁿ4:1 He 2.18; 4.15

**Galilea baácdih moondíh
Jesús á bohé jwííhat**

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹²Táttimah, Juandih nemat muúboó í nemat doonádih joinít, Jesús Galilea baácna át jwúub bejep wut jí.^o ¹³Caanjíh jumni Nazaret tútchimant bejnit, Capernaum tútchina át juibínap wut jí. Caán tútchi Galilea ím jwéejdih Zabulón, Neftalí í juimenáíh baácji jumni tútchi át jumup wut jí. Caanná juibínit, Jesús át jumup wut jí.^p ¹⁴Páant á jumuchah, Dios naawátidih naóh yapani Isafas nin á daacátji pah Jesús át yapap wut jí:

¹⁵“Zabulón, Neftalí í juimenáíh baácji, Jordán muj conanaamánt, ím pebh, Galilea wút jumni baácdih dawá judíowá nihcannit í jumna caá.

¹⁶Caanjíh moón dupúnapboó jumnit panihnit Diosdih ít jéih jwuhcap taga. Pánih jéihcan, iiguípna bejnit déeji ít jumup taga. Obohjeéhtih, Dios á wahni, yeh iigát panihni, á túi chājatdih júutnit, queétdih caandíh át jéihyanap taga buca”, Isafas át níj daacáp tají. (Is 9.1-2)

¹⁷Caanná jumna, nin pah Jesús át níj naóh bohé jwííhip wut jí: “Nihat baácdih moondíh Dios á maáh jumatdih á júutat pínah bahnijeh á judhna caá. Pánihna, ní yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ní túut nnumá”, át níjíp wut jí.^q

**Queéj júut maonitdih ájeéh
Jesús á bejat túutat**

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸Táttimah, Galilea ímna dei juibí, púud bejnit, Simón, á úud Andrésjíh queéj júut maona, íih ñuodíh í yoh báhanachah, Jesús queétdih át enep wut jí. Simónboó Pedro í níjní át jumup wut

jí. Pánih ennit, nin pah queétdih át níjíp wut jí:

¹⁹—Weemdíh ní pej jum júúwá. Páant ní júúwúchah, yebdíh wá bohé bipna caá. Páant wá bohénachah joinít, queejwádih ní bidat pah, cáacwáboodíh bidnit, wíih doonádih ní naóh bipna caá, weemdíh jepahna, wíihwá í jumap pínah níjné, át níjíp wut jí.

²⁰Páant á níjíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jí.

²¹Pánih chibít yuúp queétdih numah bejnit, Santiago á úud Juandihbut Jesús át enep wut jí. Queét í íp Zebedeo bícdih íih jáj chóodih chúudnit, íih ñuonádih á mohna ít chājap wut jí. Pánih ennit, queét chénewādihbut át bid bojop wut jí, caandíh í pej jumap pínah níjné.

²²Páant á bid bojochah joiná, queétdih bícmantjeh nihat í tewatdih, í ípdihbut cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jí.

Dawá cáacwādih Jesús á bohéat

(Lc 6.17-19)

²³Pánihna, nihat Galilea baácdih moondíh Jesús á bohénitdih át numah bohé jibip wut jí. Jwíít judíowá jwí míc wáacat muná jumap pah waadnít, Dios á maáh jumap túini doonádih át bohénap wut jí. Pánih bohéna, det wunnitdihbut át boonap wut jí.^r ²⁴Páant á chājat doonádih nihat Siria baácdih moonbút ít joyóp wut jí. Pánih joinít, dawá mácah wunat jumnit, búdí tubanit, nemép caolih jumnit, wáá wunat jumnit, jéih wílícannitdihbut ít úb juibínap wut jí.

Nihat í úb juibínitdih Jesús át boonap wut jí. ²⁵Páant á chājat doonádih joinít, Galilea baácdih moón, Díez Tútchinadih moón, Jerusalén tútchidih moón, Judea baácdih moón, Jordán muj

^o4:12 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 ^p4:13 Jn 2.12 ^q4:17 Mt 3.2

^r4:23 Mt 9.35; Mr 1.39

conanaamánt moonbút dawá caandíh ít pée bejep wut jí.

Jeé ñaj yacapoó ded pah jumnitdih Dios á wēi enatdih Jesús á bohéat

(Lc 6.20-23)

5 Dawá á pebh í juibínachah ennit, jeé ñaj yacapoó púuh laáb juibínit, Jesús caanjíh át cháudup wut jí. Páant á cháuduchah, á bohénitbut á pebhna ít juibínap wut jí. ²Páant í juibínachah ennit, queétdih bohéna, nin pah át níj naóh jwíhip wut jí:

³“Det moh yéejnit panihnit Dios á teo wáacatdih bidnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queétdih á teo wáacpina caá, Dios á maáh jumupboó í túi jumat pínah níijná.

⁴“Det í yéejatdih jígahnit, bita í yéejatdihbut jígahnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, queétdih túi teo wáacnit, í yéejatdih á yohochah, í jígahat á yaibípna caá.⁵

⁵“Det bitadih yap yohcanjeh teo wáacnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, nin baác jáap á jumuchah, queétdih maáta pínah á waadábipna caá.^t

⁶“Det ñugúp wun babhbíhnit panihnit yoobópdih chájat pínahdih bidnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Dios queétdih á teo wáacpina caá, caandíh í túi jepahat pínah níijná.^u

⁷“Det bitadih jígah en teo wáacnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, Diosbut queétdih á jígah en teo wáacpina caá.

⁸“Det Diosdihjeh bidnit, yoobópdih jeh nah jointdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, á teo wáacachah, Diosdih í enbipna caá.^v

⁹“Det bitadih míic júihñat túutcan, túi bíicdih chájat túutnitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ‘Wá weh caá’, queétdih á níjbípna caá.^w

¹⁰“Det Dios á náahat pah í chájat jíib bitaboó queétdih yeejép í chájachah yuhna, caandíh cádahcannitdih Dios á wēi enna caá. Pánih wēi ennit, á teo wáacachah, Dios á maáh jumupboó í jumvipna caá.^x

¹¹“Wíihwá ñi jumat jíib bita yeebdíh í júihñachah, yeejép í chájachah, í yee naóh yacachah, yeebdíh wēi ennit, wá teo wáacpina caá.^y ¹²Dios naáwát-dih naóh yapanitjidih bíic yoobó yeejép ítát cháj waáwáp tají. Pánihna, queétdih í chájatji pahjeh bita yeebdíhbut yeejép í chájbipna caá. Obohjeéhtih, jeáboó ñi juibínachah, Dios yeebdíh búdí á túi chájbipna caá. Páant á túi chájat pínahdih jéihnit, bita yeebdíh yeejép í chájachah yuhna, ñi túi weñeé”, Jesús queétdih át níjip wut jí.^z

Núumni, jiiát panihnit Jesúsíhwá í jumat

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³“Yeéb nin baáboó jumna, núumni panihni ñi jumna caá. Núumnijíh ñipí buiná caá, jeémát á nuñat pínah níijná. Pánihat pah yeéb wíihwáboó nihat bitajeéh jumna, queétdih ñi túi teo wáacna caá, í túi jumat pínah níijná. Obohjeéhtih, núumni á buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. Páant á buicáh, caandíh yohatjeh caá náahap. Pánih yohnidih cáacwá jéihcanjeh, í wid chūibipna caá. Pánihat dée pah yeéb Diosdih cádahna, bitadih teo wáacat dée wihcan, buicánni núumni panihni ñita jum tagaá.^a

^s5:4 Is 57.18; 61.2 ^t5:5 Sal 37.11 ^u5:6 Pr 9.5; Is 55.1-2 ^v5:8 Sal 24.3-4

^w5:9 Pr 12.20 ^x5:10 1P 3.14 ^y5:11 1P 4.14 ^z5:12 2Cr 36.16; Hch 7.52

^a5:13 Mr 9.50; Lc 14.34-35

¹⁴“Yeéb nin baácboó jumna, jiiát panihni ñi jumna caá. Chei namáboó ñi jii béjat pah, ñi túi chājachah ennit, bitabut biíc yoobó Dioñ namáboó ī jéih bejna caá. Jeejñ jumni tútchidih dedé jāhat wihcah, nihāt cáacwā ī túi enat pah, yeéb ñi túi chājatdihbut nihāt ī túi enna caá.^b ¹⁵Jiiát dahdih jinít, pamap dahjñh cáacwā ípí páah jwe-jcan caá. Obohjeéhtih, caandñh japboó ípí jii cáagna caá, nihāt muú díitboó jumnit ī túi enat pínah niijná.^c ¹⁶Páni-hna, caán japboó cáagni jiiát dah panihni jumna, yeebút bitadih ñi túi chā-jaá. Páant ñi túi chājachah ennit, ñi íp jeámant bóodih cáacwā ī wēi naóhbipna caá”, queétdih Jesús át niijp wut jī.^d

Moisés ā wutatji

¹⁷“Nindihbut yeebdñh wā jéihyaat túutna caá: Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit ī daacátjidi-hbut yohodih wā jūóhcan beé. Queét ī daacátjidih yoobópdih cáacwādh jéi-hyanit, ī niijátji pah biíc yoobó chājat túut niijná, wā jūúwúp be.^e ¹⁸Yoobópdih yeebdñh wā naóhna caá. Péeni yeó jáap jātih, Moisés ā wutatji ā buud-cán niít. Nihat ā daacátji pah ā yap beedáat pínah jātih, nin baác, jeábut ā buudcán niít.^e ¹⁹Ded biíc wutatdih yap yohna, ‘Dedé pínah nihcan caá’, ni-ijní, bitadihbut yap yohat túutni, Dios ā maáh jumupboó oboh jumni ā jum-bipna caá. Obohjeéhtih, ded ā wutatdih túi jepahna, bitadihbut jepahat túutni, Dios ā maáh jumupboó maáh ā jum-bipna caá. ²⁰Yoobópdih yeebdñh wā naóhna caá. Moisés ā wutatjidih bo-hénit, fariseowābut ‘Dios ā wutatdih jwī túi jepah beedána caá’, niijná yuhna, ī túi chājcan caá. Pánihna, Dios ā wu-tatdih yeébbodñh queét chah túi jepa-

hat caá náahap. Pánih jepahcan, Dios ā maáh jumupboó ñi juibícan niít”, Jesús queétdih át niijp wut jī.

Íijat

(Lc 12.57-59)

²¹“Ñi nuowādh nin pah ī niij naóh bohéatjidih yeebút ñit joijí tagaá: ‘Cáacwādh ñi mao yohca bojoó. Ded cáacdih mao yohnidih peéh chājat ā jum-bipna caá’, ī niijátjidih ñit joijí tagaá.^f ²²Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdñh wā naóhna caá: Ded biíhdih íjna, cáacdih mao yohnidih ī peéh chā-jat pah, caandñhbut peéh chājat ā jum-bipna caá. Ded biíhdih jūihna ‘Meém jena-h joicánni caá’, ā niijátji jiiib, peéh chā-jat túutni pehbboó ī ub bejbipna caá. ‘Meém yeejépahē caá’, niijní iiguipna bejni pínah ā jumna caá.

²³“Diosdih weñedih juibína, sacer-dotedih nuñúpdih ñi mao wūhat túutat pínah jātihbitjeh, biíh yeebdñh ā íijatdih náhninit, nin pah ñi chājaá: ²⁴Ñi wūhni pínah nuñúpdih jwej jwuhnit, ā pebhna jwúub bej, ñi míic ámoohoó. ‘Páant wā chājatjidih wā jígahna caá. Chéneji wā jwúub chājcan niít, páant muntih. Páni-hna, weemdñh ma íj jenah joyátdih ma cádahaá’, ñi niijí. Páant ñi míic ámohat táttimah, Dioñ muná caandñh weñedih ma jwúub bejeé, buca.

²⁵“Biíhdih ma jiiib buudáatdih bidnit, cáacwādh peéh chājat túutni maáh pebhna naóh yacadih meemdñh ā ub be-jechah, ájeéh íjcanjeh ma bejeé. Peéh chājat túutni pehbboó ñi juibíat pí-nah jātih, meemdñh ā naóh yaccat pí-nah niijná, caanjñh ñi míic ámoohoó. Páant ñi chājcah nihna, yeebdñh āta naóh yac tagaá. Páant ā naóh yacachah joinít, peéh chājat túutniboó meemdñh nemat muúboó āta nemat túut tagaá.

^b5:14 Jn 8.12; 9.5 ^c5:15 Mr 4.21; Lc 8.16; 11.33 ^d5:16 1P 2.12

^e5:18 Lc 16.17 ^f5:21 Ex 20.13; Dt 5.17

²⁶Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán nemat muúboó ñi jíib chāj beedáat pah bóo ñi jum jwuhbipna caá. Caán jíib chājat tútnidih jíib chāj péanit, ñi bacbipna caá”, Jesús queétdih át niijp wut jí.

Bitá weha mánajíh yeejép chājcat

²⁷“Ñi nuowādih nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbát ñit joijí tagaá: ‘Bitá weha mánajíh yeejép ñi chājca bo-joó’, í niijátjidih ñit joijí tagaá.⁸ ²⁸Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wā naóhna caá: Ded yad wilijíh yeejép chājcan yuhna, caántdih en ñinahnitjeh, yeejép átát chāj péanap taga. Pánihna, yad-dihbut bíic yoobó muntih ā yapna caá.

²⁹“Ma jéihyepmant bóo quíibjih en ñinahnit, yeejép chājna, caan dáhdih wáat yohat pah, caán yéej chājatdih ma cá-dahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih quíib dahdih ma wáat yohochah, caan dájhjeh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah dahjíh iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, en ñinahnit, yeejép chājatdih cádahat caá náahap.^h

³⁰“Míih jéihyepmant bóo téihyajíh yeejép chājna, caán téihyadih ma dúuc bóod yohat pah, caán yéej chājatdih ma cá-dahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna mata bej tagaá. Míih téihyadih ma yohochah, caán téihyajeh āta buud tágaá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajíh iiguípna bejna, chah yeejép pohba mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cádahat caá náahap”, Jesús queétdih át niijp wut jí.ⁱ

Yaddih yohcat

(Mt 19.7-9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹“Ñi nuowādih nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbát ñit joijí tagaá: ‘Yad-dih yohíhna, ñi yohat pínah papélahdih wühnit, caántdih ñi jéih yohna caá’, í niijp wut yuh jí.^j ³²Obohjeéhtih, weémboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Ājeéh bóli bíh newéjijh yeejép mi chājat jíibjeh, newé caántdih ā jéih yohna caá. Páant mi chājcah yuhna, ā yohat túttimah, bíhjih mi jwúub āa jumna, caanjíh yeejép mita chāj tagaá. Pánihna, det yohnitjíh jwúub āa jumna, yeejép í chājna caá”, Jesús át niijp wut jí.^k

Ded pah yoobópdih jwí naawát pínah

³³“Jon játih moondíh nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbát ñit joijí tagaá: ‘ “Dios ā enechah, wā niiját pah wā chājbiipna caá. Páant wā chājcah, weemdíh ā peéh chāja naáh”, niijnít, ñi niiját pahjeh chājat caá náahap’, í niijp wut jí.^l ³⁴Obohjeéhtih, yeéboó ñi niiját pah chājihcan, Dios ā wütjijh niijcán-jeh, ‘weemdíh peéh chājna’, niijná, bíh wütjijhjih ñipí niijná caá. Yoobópdih nin pah yeebdíh wā naóhna caá: ‘Jeá túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbiipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘jeá’, niijná yuhna, Dios ā maáh jumupboó ā jumuchah, ā wütjih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ³⁵‘Nin baác túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbiipna caá’, ñipí niijná caá. Obohjeéhtih, ‘baác’, niijná yuhna, nin baácđih moondíh Dios maáh ā jumuchah, ā wütjih niiját pahjeh muntih niijná caá ñi chājap. ‘Jerusalén tútchi túini ā jumat pah, wā niiját bíic yoobó wā chājbiipna caá’, ñipí niijná caá.

⁸5:27 Ex 20.14; Dt 5.18 ^h5:29 Mt 18.9; Mr 9.47

ⁱ5:30 Mt 18.8; Mr 9.43 ^j5:31 Dt 24.1-4; Mt 19.7; Mr 10.4 ^k5:32 Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18; 1Co 7.10-11 ^l5:33 Lv 19.12; Nm 30.2; Dt 23.21

Obohjeéhtih, Jerusalén jwī Maáh chah wēpni ā nīoni, caandíh jwī weñat pínah tútchi, oboh jumni tútchi nihcah, bíic yoobó muntih niijná caá ñi chājap.^m 36 ‘Wā báadhna, wā niiját pah yoobópdih wā chājipna caá’, ñi niijíchah, bíic yoobó ā túican caá. Diosjeh yeebdíh ā jéih báadhdat túutna caá. Caanjéh ñíih waó yoócdih jéih baabána, ā jéih jwáub eyana caá. Yeéb áihwā jumna, ñíih bábahjih niijná yuhna, áih wütjih niiját pah-jeh muntih niijná caá ñi chājap. 37 Obohjeéhtih, nin pahjeh ñi niijí: ‘Páant wā chājip caá’, niijí, ‘Páant wā chājcan níit’, ñi niijí. Chah dawá jacna ñi niijíchah, ā túican caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jwī peéh chāj jwáubacat

(Lc 6.27-36)

38 “Ñi ñowādih nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá. ‘Bíih míih quíib dahdih ā búuh mawat pahjeh, meembút caandíh búuh mao jwáubanaá. Míih maó doóbdih ā daj mawat pahjeh, meembút caandíh daj mao jwáubanaá’, íit niijíp wut jī.ⁿ 39 Obohjeéhtih, weéamboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Meemdíh yeejép chājnidih yeejép ma chāj jwáubaca bojoó. Ded meemdíh íjnit, míih jéihyemant bóo páo tíbdih ā mawachah, bíamantbut ma júutú, mawíhna, ā jwáub mawat pínah niijná.^o 40 Bíihboó ded pah ma chājatji jíib meemdíh ā naóh yacachah, peéh chājat túutniboó míih camisadih meemdíh naóh yacnidih ā wūhat túutuchah, caandíh wūhñit, ma ñuoní jih bóo chóodihbut ma wūhú. 41 Bíihboó áih bíí déedih namá tacdih meemdíh ā ñuoní wáhat túutuchah, meéamboó ā juibíát pínahna ma ñuoní wáhaá. 42 Ded

ā náahatdih meemdíh ā wūbúchah, ma wūhú. Bíih meemdíh ā wáíhichah, caandíh ma wayaá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jwíitdih eníhcannitdih

Jesús ā oyat túutat

(Lc 6.27-28,32-36)

43 “Ñi ñowādih nin pah í niij naóh bohéátjidih yeebbút ñit joijí tagaá: ‘Ñijeéh jumnitdih ñi oyoó. Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih eníhcat caá náahap’, íit niijíp wut jī.^p 44 Obohjeéhtih, weéamboó nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi túi chājaá. Det yeebdíh yeejép í chājachah, Diosdih ñi wūbú, queétdih ā túi chājat pínah niijná. 45 Pánih chājna, jwī íip jeámant bóo ā weh ñi jumbipna caá. Diosboó nihat cáacwādih bíic yoobó ā túi chājna caá. Yeejépwādih, túinitdihbut yeó ā túi chāhat túutna caá. Á wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut mah ā buugát túutna caá. Cáacwādih bíic yoobó Dios ā túi chājat pah, yeebbút bíic yoobó ñi túi chājaá. 46 Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwáubanachah, dedé pínah nihcan caá. Romano maáta í wūbát túutni dinerodih wūbhñitboó tubit yéjnit jumna yuhna, páant í chājna caá. Obohjeéhtih, yeéb wíihwáboó nihatdih oinit, bíic yoobó teo wáacat caá náahap. 47 Yeéb ñi déewādihjeh míic jwáahñit, ñi wēi naóh wūbúchah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit yuhna, bíic yoobó í chājna caá. Obohjeéhtih, yeéboó nihatdih ñi túi wēi jwáaá. 48 Jeámant bóo jwī íip nihatdih túi chājni ā jummat pah, ā weh jumna, bíic yoobó yeebbút nihatdih túi chājnit ñi jumú”, Jesús át niijíp wut jī.^q

^m5:35 Sal 48.2; Is 66.1; Mt 23.22; Stg 5.12

ⁿ5:38 Ex 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21 ^o5:39 Lm 3.30 ^p5:43 Lv 19.18

^q5:48 Lv 11.44-45; 19.2; Dt 18.13

Ded pah caá jwí túi chājat

6 “Dios túinidih ā chājat tūtuchah jepahnit, ‘¡Ni enee! Dios ā wutat pah wā túi chājna caá’, bitadih ni niijcá bojoó. Pánih bita ī wēi enat pínahdihjeh bidna, ī wēi naáwátjeh ni túi chājat jíib wāát jumna caá. Dios jeámant bóo yeebdíh ā wūhcan níit.^f

² “Moh yéejnitdih teo wáacna, bitadih ni jútca bojoó. Túi chājnit pah jí-gohnitboó nihat ī wēi enatdih bidna, ded pah ī chājat pah ni chājca bojoó. Queét namánaboó jumnitdih, jwiít judíowā jwí míic wáacat munáboó jumnitdihbut ípí wūhna caá, dawá queét-dih ennit, ī wēi naáwát pínah niijná. Queét-dih ī wēi naáwáchah, ī túi chājatji jíib dée ī bíbohna caá. Diosboó ī túi chājatji jíib queét-dih ā jwúub wūhcan níit. ³ Obohjeéhtih, moh yéejnitdih teo wáacna, bíih ma chéen yoobát ā jumuchah yuhna, caandíh jútcanjeh, ma wūhuú. ⁴ Páant moh yéejnitdih ni teo wáacachah, cáacwā ī encah yuhna, Diosboó ā enna caá. Pánih enna, caanjéh ni túi chājatji jíib yeebdíh ā wūhbiipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Ded pah caá jwí uúbát

(Lc 11.2-4)

⁵ “Diosdih uúbhna, túi chājnit pah jí-gohnitboó nihat ī wēi enatdih bidna, ī uúbát pah yeéboó ni uúbhca bojoó. Queétboó uúbhna, jwiít judíowā jwí míic wáacat munáboó, namánaboobút nūhnit, Diosdih ī uúbhna caá, dawá queét-dih ennit, ī wēi naáwát pínah niijná. Páant cáacwā ī wēi enatjeh caá ī uúbát jíib dée.^s ⁶ Obohjeéhtih, yeéboó Diosdih uúbát tūt niijná, níih tólihboó ni nem waad béjeé. Pánih nem waad béjnit, jwí íp jwí jéih enca naáhdih ni

uúbú. Pánihna, cáacwā ī encah yuhna, jwí ípboó yeebdíh ennit, ā túi joibíipna caá. Pánih joinít, ni uúbúchah, yeebdíh ā túi teo wáacbiipna caá.

⁷ “Dawá láa nin jacnajíhjih wā uúbúchah, Dios weemdíh ā túi jepahbiipna caá’, caandíh jéihcannitboó ī níj jenah joiná yah caá. ⁸ Pánihna, queét ī uúbát pah ni uúbhca bojoó. Obohjeéhtih, ni uúbát pínah játih, jwí ípboó ded pah ni náahatdih ā jéihna caá. ⁹ Pánihna, yeéboó nin pah jwí ípdih ni níj uúbú:

‘Paá, meém jeáboó jumni, chah túini ma jumuchah, meemdíh jwí wēina caá. Ma wūt chah yáaat caá jwiít jwí náahna caá.

¹⁰ Nihat meém maáh ma jummatdih jéihnit, ī jepaha naáh. Ma wutuchah, jeáboó jumnit ī túi jepahat pah, nin baác-dih moonbút ī jepaha naáh.

¹¹ Yeó jáap jummat pah jwí jeémát pínahdih ma wūhuú.^t

¹² Bita jwiít-dih ī yéej chājatdih jwí yohat pah, meembút jwí yéej chājatdih ma yohoó.

¹³ Nemép-wā ī maáh jwiít-dih ā yéej-jahíhchah, ma teo wáacá, jwí yéej chājcat pínah niijná. Páant jwí uúbúchah, meém jwí Maáh chah wēpni jumna, ma jéih jepahna caá. Páant ma jumuchah, yeó jáap jummat pah nihat meemdíh ī wēi naáwát caá náahap. Páant tíi ā jumuh nah’,

Diosdih ni níj uúbú.

¹⁴ “Bita yeebdíh ī yéej chājatdih ni yohochah ennit, jwí íp jeáboó jumnitbut yeéb ni yéej chājatdih ā yohbiipna caá.

¹⁵ Obohjeéhtih, bita yeebdíh ī yéej chājatdih ni yohcah, jwí ípbut ni yéej chājatdih ā yohcan níit”, Jesús át niijíp wut jí.^u

Ded pah caá jeémp jwuhcan jwí uúbát

¹⁶“Diosdih túi uúbát túut niijná, jeémp jwuhcan, jígahnit pah ñi jígohca bojoó. Páant tigaá túi chājnit pah jí-gohnitboó ípí chājap. Cáacwá queétdih í wēi naáwátidih bidna, queét íih móot-dih jígahni pah í chājna caá. Páant í chā-jachah, jeémp jwuhcannit í jumatdih ni-hat ennit, ‘Queét túinit caá’, í níj wēina caá. Yoobódih yeebdíh wā naóhna caá: Cáacwá queétdih í wēi naáwátjeh í jeémp jwuhcat jíib dée ā jumna caá. Diosboó queétdih ā wēi naóhcan níit. Queét í chājat pah ñi chājca bojoó. ¹⁷Obohjeéhtih, yeebboó jeémp jwuh-can, níih móotdih túi chocnit, yeó jáap jumat pah ñi túi múic ámohat pah ñi chā-jaá. ¹⁸Yeé páant ñi chājachah, ñi jeémp jwuhcatdih cáacwá í jéihcah yuhna, jwí íipboó ā jéihbipna caá. Jwí íip, jwí jéih enca naáh, ñijeéh jumnit, jeémp jwuh-canjeh, ñi uúbúchah, ā enbipna caá. Pánih ennit, ded pah jeémp jwuhcan, ñi uúbát jíib yeebdíh ā túi chājbi-pna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Jeáboó búdí jíib jumni panihnidih jwí bíbohat

(Lc 12.33-34)

¹⁹“Nin baácboó jum jwuhna, ‘Wíih pínahjeh caá’, níj jenah joinít, bíí déedih dawá ñi ub ámohca bojoó. Nin baácboó jumni ā moopáh bejbipna caá. Bíih moópcannidih bitaboó í nuumbípna caá. Pánihna, nin baác-dih bóo bíí dée buudní pínahjeh ā jumuchah, caandíh ñi en ñi-nahca bojoó.^v ²⁰Obohjeéhtih, bíí déedih ñi en ñinahat pah Dios ā weñat pínahdih túi jenah joí chājnit, búdí jíib jumni panihnidih jeáboó ñi bíbohbi-pna caá. Caán ñi bíbohni-boó ā moópcan níit. Nuumnít í jéih ub bejcan níit. Páni-hna, caanná ñi bíbohat pínah ā buud-

cán níit. ²¹Dios pehbboó níih búdí jíib jumni panihni ā jumuchah jéihnit, Dios ā weñat pínahdih ñi túi jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, nin baácboojéh níih búdí jíib jumnidih bíbohni, ñi weñat pínahdihjeh ñi jenah joibípna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Ded pah jwí jenah joyátdih jwí chājat

(Lc 11.34-36)

²²“Jiát ā túi yeh iiguíchah, jwí túi jéih enat pah, Dios ā weñat pínahdih túi jenah joinít, túinidih ñi chājbi-pna caá. Ded pah ñi jenah joyátdihjeh ñi chājbi-pna caá. Túinidih jenah joinít, túinidih ñi chājbi-pna caá. ²³Obohjeéhtih, táicannidih jenah joinít, yeejépdih ñi chājbi-pna caá. Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah, tubit yeejép ñi chājat ā jumbi-pna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Dinerodih búdí bidna, Diosboodíh ñi jéih bidcat

(Lc 16.13)

²⁴“Ded Diosdih oini ā weñat pínahdih chājna, tubit pohba dinerodih ā jenah joicán níit. Obohjeéhtih, ded dinerodihjeh búdí jenah joiníboó Diosboodíh ā oican caá. Dinerojijeh wēini jumna, Diosboodíh ā náahcan níit. Pánihna, Diosdih, dinerodihbut bíic yoobó ñi jéih bidcan caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Dios ā wehdih ā túi en dawát

(Lc 12.22-31)

²⁵“Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá: Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dawát pínah yéguehnadihbut ñi náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, caandíh bidat chah Diosjééh ñi túi jumat pínahboodíh ñi bidií. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ā wūhbi-pna caá, ñi túi jumat pínah niijná. ²⁶Jwébehwādih ded

pah Dios ā en dawátdih ñi jengah joyoó. Queét wápchi wihcan, jeémát ī ámo-hat mænnádihbut ī bíbohcah yuhna, jwī ípboó queétdih túi en daoná, ī jeémát pínahdih āpí wūhna caá. ¡Obohjeéhtih, jwébehwádih ā oyat chah yeébbodíh Dios ā oina caá! Pánih oinit, yeebdíhbut ā túi en daobípa caá.²⁷ Nindih ñi túi jengah joyoó: Búdí náhni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáapdih ñi jéih tút mæmcán niít. Pánihna, búdí ñi jengah joyát dedé pínah nihcan caá.

²⁸ “Ñi dæwát pínah yéguehnadihbut búdí ñi jengah joicá bojoó. Jiadih bóo cháanadih ñi túi jengah joyoó. Caán cháana behna, ā túi jígohat pínahdih āpí teocan caá.²⁹ Pánih teocan yuhna, maáh Salomónji áih túini yégueh chóodih dæonít, ā túi jígohat chah cháanaboó ā túi jígohna caá.^w ³⁰ Caán cháanadih Diosboó ā túi jígohat túttna caá. Obohjeéhtih, caán cháanaboó bæu déedih jum, cheibit déedih ā diib téh bejna caá. Páant ā diib téhechah, cáacwā ípí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ā jumuchah yuhna, Dios caán cháanadih túi jígohni ā chájna caá. Caán cháanadih túini yégueh dée pah ā wūhat chah yeébbodíh Dios yéguehdih ā wūhbipna caá. Pánihna, caandíh búdí jengah joicánjeh, Diosboodíh ñi túi jengah joyoó.³¹ Ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínah, ñi dæwát pínahdihbut búdí ñi jengah joicá bojoó.³² Diosdih jéihcannitboó bíf déedih tubit ípí jengah joiná caá. Obohjeéhtih, jwī íp jeáboó jumni, ñi jeémát pínah, ñi dæwát pínahdihbut ded pah yeebdíh judhdatdih ā jéihna caá. Pánih jéihna, yeebdíh ā teo wáacat pínahdih ñi túi jengah joyoó.³³ Bíf déedih ñi bidat chah, Dios ā maáh jumatdih bidnit, caandíh ñi túi jepahaá. Pánih jepahnit, áih túini doonádih bitadih ñi naáwá, queébtut caandíh ī jepahat pínah ni-

ijná. Páant ñi chájachah, Diosboó nihat ñi náahatdih ā wūhbipna caá.³⁴ Cheibit dedé ā yapat pínahdih búdí ñi jengah joicá bojoó. Cheibit yeejép ñi yapachah, Dios yeebdíh ā teo wáacbipna caá. Bæu ded pah ñi chájatdihjeh jengah joyát caá náahap. Bíh yeó jáapdih bóo pínahdih tubit ñi jengah joicá bojoó. Dios yeebdíh en daonít, ā túi teo wáacbipna caá”, Jesús át niijép wut jī.^x

“Yeejépwā caá”, bitadih niíf jūihcat

(Lc 6.37-38,41-42)

7 “Meém yeejép caá’, bitadih ñi niijcá bojoó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán niít.² Bitadih ‘Ápí túi chájcan caá’, ñi niíf enat pah, Diosboó yeebdíhbut bíc yoobó ā niíf enbipna caá.^y ³ Nin pah yeéb ñipí chájna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ā jumuchah, caandíh ñi túi enna caá. Caán bainí oj ā jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ā yéej chájatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ā jumuchah yuhna, caandíh ñi encan caá. Caandíh ñi encat pah, búdí yeejép chájna yuhna, ñi enah bojna caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi cháj? ⁴ Yeebdíh búdí quíib becát panihni ā jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becát dih weémboó meemdíh wā póoj yohbipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chájnit jumna yuhna, ‘Némé, tubit yeejép chájna caá ma chájap. Caandíh ma cádahaá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chájnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chájatdih jengah joicánjeh, bita bainí ī yéej chájatdihjeh ñi jengah jói? ⁵ Páant niijnít, túinit pah jígohnit ī chájat pahjeh muntih yeebbút bíc yoobó ñi chájna caá. Yeebdíh búdí quíib becát panihnidih ñi jwíih póoj yohat pah, ñi yéej chájatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi cádahat túttimah, ñi déeíh bainí

quíib becát panihnidih túi jéih enna, ñi jéih póoj yohat pah, á yéej chājatdih ñi jéih cádahat tūutbipna caá.

⁶“Mujiowá panihnit yeejépwā Diosdih náahcannitdih áih túini doonádih ñi naóhca bojoó. Páant ñi naáwáchah, caandíh jói íijnit, yeebdíh tabit yeejéw ita chāj taga. Momo muuwā panihnit, í náah chājnitdih Dioíh túini doonádih ñi naóhca bojoó. Queétdih ñi naáwáchah, jóíhcan, búdí jíib jumni jeé tíbnadilh momo muuwā bepédih í wid chuñat pah, caán túini doonádih ita yoh tagaá”, Jesús át niijíp wut jí.

Diosdih jwí wúbúchah, á jepahat

(Lc 6.31; 11.9-13)

⁷“Diosdih wúbhna, ñi wúbh cádahca bojoó. Páant ñi wúbúchah, ded pah ñi wúbátdih Dios yeebdíh á wúbipna caá. Ded pah ñi náahatdih bidnit, ñi bid cádahcah, ded pah ñi bidatdih yeebdíh á wúbipna caá. Jéc panihnidih wúmp mao cádahcah, Dios á wátbipna caá. ⁸Det Diosdih túi wúbhnit, í wúbátjidih í bíbohbiipna caá. Det Diosdih bidnit, caandíh í jwááhbiipna caá. Det í wúmp mawachah joinít, jéc panihnidih Dios queétdih á wátbipna caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah Diosdih ñi wúbúchah, yeebdíh á jepahbiipna caá.^z

⁹“¿Pan dahdih ñi wúh yeebdíh á wúbúchah joinít, jee dáhboodíh caandíh ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹⁰¿Queejdíh á wúbúchah, bucdih ñita wúh taniít? Ñita wúhcan tagaá. ¹¹Yeé yéejnit jumna yuhna, ñi wehdíh túinidih ñipí wúhna caá. Pánihna, ñi íip Diosboó yéejcanni jumna, túini ñi wúhat chah caandíh wúbhnitdih á wúbipna caá.^a

¹²“Bita yeebdíh í túi chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebút bitadilh ñi túi chājaá. Queét yeebdíh í túi chājcah

yuhna, yeéboó queétdih ñi túi chājaá. Páant tigaá Moisés á wutatji, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátjibut á niijíp”, Jesús queétdih át niijíp wut jí.^b

Bainí jéc naáwát

(Lc 13.24)

¹³“Jeáboó bejihna, Diosdih túi jenah joinít, ñi jepahaá. Pánih jepahnit, á weñat pínahdihjeh ñi chājbiipna caá. Pánih chājnit, bainí jéc panihni á jumuchah yuhna, á pebhna bejni bainí namádih ñi jéih náan bejbipna caá. Obohjeéhtih búdí jécdih waadnit, búdí namádih ñi bejchah, dedé buwat á wíhcan niít. Páant á buocah, dawá jenah joicánjeh iiguípna bejni namádih bejna, buadnit í jumbiipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, bainí jécdih waadná, bainí namáboó ñi náan bejchah, túi jenah joyát caá náahap. Pánihat pah, Dios pebhboó yeé ñi bejihchah, á buwuchah yuhna, caandíh túi jenah joinít jumna, ñi jéih buujábipna caá. Pánih náan bejna, Dios pebhboó juibínit, páantjeh ájeéh ñi túi jumbiipna caá. Obohjeéhtih, daocánit túi jenah joinítjeh caán namáboó í jéih náan bejbipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.^c

Cáacwā ded pah í chājatdih ennit, ded pah í jummatdih jwí jéihyat

(Lc 6.43-44)

¹⁵“Ñi túi chāja chaáh. ‘Dios naáwátidih naóh yapani caá’, níj yeenitdih ñi joyáh bojoó. Queét táinit pah jígonha yuhna, í jenah joyátboó yeejéw á jumuchah, yeebdíh í yéejáihbiipna caá. ¹⁶Queétdih beh enat tūut niijná, ded pah í chājatdih ñi túi eneé. Yeejéw í chājachah enna, yeejépwā í jummatdih ñi jéihbiipna caá. Í túi chājachah enna, táinit í jummatdih ñi jéihbiipna caá. Nin

⁷:8 Dt 4.29; 2Cr 15.2-15; Jer 29.13 ^a7:11 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22; 5.14-15 ^b7:12 Lc 6.31 ^c7:14 Sal 1.6; Pr 4.18-19

pah caá ã jumup: Ded óot nah iguñh pi-hana ãpí quehcan caá. Mai bab nahbut bab dahna ãpí quehcan caá. ¹⁷Túini nah túini dahna ã quehna caá. Obohjeéhtih, yeejép nahboó yeejép dahna ã quehna caá. ¹⁸Túini nah yeejép dahna ã quehcah, yeejép nahbut túini dahna ãpí quehcan caá. ¹⁹Yeejép dahna quehni nahdih tib yohnit, cáacwã ípí cáo yohna caá. Pánihat dée det yeejép chãjnitdih Dios ã yohbipna caá.^d ²⁰‘Dios naáwãtdih naóh yapani wã jumna caá’, níj yeenitdih nin pah ñi beh enbipna caá: Ded pah ï chãjatdih enna, yeenit ï jumatdih ñi jéihbipna caá’, Jesús ãt niijíp wut jĩ.^e

“Meemdíh wã jéihcan caá”, Jesús ã niiját

(Lc 13.25-27)

²¹“Dawá weemdíh ‘Maá’, niijnít jumna yuhna, jeáboó ï juibícan níft. Wã íp jeáboó jumni ã weñat pínahdih chãjnitjeh ã maáh jumupna ï juibíbipna caá. ²²Péeni yeó jáapnadih wã íp ã maáh jumupna waádhñit, dawá weemdíh jepahcannitjibut nin pah ï niijbípna yuh caá: ‘Maá, ma wēpatjĩh ma naáwãtdih jwiít jwĩ naóh yapanap jĩ. Ma wēpatjĩh nemépwãdih jwĩ bacat túutup jĩ. Cáacwãjeh ï jéih chãjca naáhdih ma wēpatjĩh jwĩ chãj jútutup jĩ’, ï niijbípna yuh caá. ²³Obohjeéhtih, ‘¡Yeebdíh wã jéihcan caá! ¡Yeejép chãjnitjeh ñi jumna caá! Pánih jumnit, wã pebhna ñi waád jũóhca bojoó’, queétdih wã níj jepahbipna caá’, Jesús ãt niijíp wut jĩ.^f

Chéne muú teonit naáwát

(Lc 6.47-49)

²⁴“Ded wã bohéãtdih joí jepahna, muú chãj pooni panihni ã jumna caá. Túi jenah joiní jwumúp baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih ã túi dod-

hdop be. ²⁵Caán muúdíh ã péaat túttimah, búdí mah jũóh, muj búdí daab béj, búdí johlitbut ã jũúwúp be. Páant tubit ã johochah yuhna, caán muú numah dodhni jumna, ã áaccap be. ²⁶Obohjeéhtih, ded wã bohéãtdih joiná yuhna, jepahcan, túi jenah joicãnni muú chãjni panihni caá ã jumup. Caánboó óonjihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ã dodhdop be. ²⁷Caán muúdíh ã péaat túttimah, mah búdí jũóh, muj daab béj, búdí johlitbut ã jũúwúp be. Pánih búdí ã johochah, caán muú áacna, búdí ã yáanap be”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

²⁸Páant ã níj naáwáchah joiná, cáacwã ït joí wáhi bejep wut jĩ. ²⁹“Caán túi jéihni pah jwiítidih ã níj bohéna caá. Moisés ã wutatjidih bohénit páant ípí níj bohécan caá. Pánih bohéna, caánboó yoobópdih tigaá maáh ã jumup”, ït míic niijíp wut jĩ.^g

Bácah moópnidih ã booaat

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 Páant níj naóh bohé péanit, Jesús jeé ñaj yacapboó chúudnji ã bohénitdih ãt numah dei bejep wut jĩ. ã dei bejehchah ennit, dawá ájeéh ït péé bejep wut jĩ. ²Páant ï bejehchah, bácah moópni jwááhnit, bódiha caj yoh ñajnit, nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Maá, ma booañhna, weemdíh ma jéih booana caá, Jesúsdi ãt niijíp wut jĩ.

³—¡Júu! Wēnit meemdíh wã booana caá, caandíh teo jáhanit, ãt niijíp wut jĩ.

Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã moopát ãt ñumáh bejep wut jĩ.

⁴—Meemdíh wã booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwãdih ma bejeé. Caanná juibínit, míih bácah ã ñumátjidih ma jútutú. Moisés ã wutatji pah sacerdotewã ï cáo wúhat pínah

^d7:19 Mt 3.10; Lc 3.9

^e7:20 Mt 12.33

^f7:23 Sal 6.8

^g7:29 Mr 1.22; Lc 4.32

nijná, chéne jopwādih ma wūhuú, Dios meemdih ā booaatjidih ī jéihyat pínah niijná. Túttimah, ma déewājeéh ma jwúub jumuchah, ā túibipna caá,^h Jesús caandih āt wēp niijíp wut jī.

Soldadowā ī maáhdih teo wūhnidih Jesús ā booaat

(Lc 7.1-10)

⁵Túttimah, Jesús Capernaum tútchina ā juibínachah, Romano cien soldadowā ī maáh ā pebh juibínit, nin pah caandih āt niijíp wut jī:

⁶—Maá, weemdih ma teo wáacá. Weemdih teo wūhni búdí wunna, wíih muúboó ā lajna caá. Áih bácah jwioní ā jumuchah, búdí tubanit, ā jéih bejcan caá, Jesúsdih āt niijíp wut jī.

⁷—Caandih booaadiah wā bejmi caá, Jesús caandih āt níj jepahap wut jī.

⁸⁻⁹—Obohjeéhtih, Maá, wíih muúná ma bejcah, ā túimi nacaá. Weem cháh wēpni ma jumuchah, ‘Wíih muúdíh ma waád jūúwú’, niijní dée nihcan caá. Ma naáwáchahjeh, weemdih teo wūhni ā boobipna caá. Wā chah jumnit bita maáta weemdih ī wutna caá. Weembút soldadowādih wutni caá. Bícdih ‘Ma bejeé’, wā niijíchah, āpí bejna caá. Bíhdih ‘Ma jūúwú’, wā niijíchah, āpí jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, wā niijíchah, páant ā chājna caá. Weém wutni jumna, meembút wutni ma jummatdih wā jéihna caá. Ma wutat pahjeh weemdih teo wūhni ā boobipna caá, soldadowā ī maáh Jesúsdih āt niijíp wut jī.

¹⁰Páant ā niijíchah joí wēnít, Jesús ájeéh péenitdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Nin soldadowā ī maáh judío nihcan yuhna, Diosdih ā túi jenah joiná caá. Caandih teo wūhnidih wā booaat pínahdih āt jéihyep taga. Weemdih caán ā túi jenah joyát pah, ded judío bíc

yoobó jenah joinídh wā en jwuhcan caá. ¹¹Yeebdih wā naóhna caá. Péeni láa bita judíowā nihcannit, nihát baácdih moón Diosdih túi jenah joinít, jeáboó Dios ā maáh jumupna dawá ī juibíbipna caá. Caanná jumnit, Abraham, Isaac, Jacob bícdih ī jeémpbipna caá.ⁱ ¹²Obohjeéhtih, judíowā Dios ā maáh jumupna bejnit déejidih, yeejép dupánapboó ā wahbipna caá. Caanná ā wahnitboó búdí jígahnit, íih maodih ī néeh cháac juibípna caá, Jesús āt niijíp wut jī.^j

¹³Páant queétdih níj péanit, soldadowā ī maáhdih nin pah āt jwúub niijíp wut jī:

—Míih muúná ma jwúub bejeé. Meemdih teo wūhni booni ā jumna caá. ‘Jesús caandih ā booaipna caá’, ma níj jenah joyát pahjeh ā yapna caá, Jesús caandih āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, áih muúboó jumni caandih teo wūhni āt boonap wut jī.

Pedro chudhdih Jesús ā booaat

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴Páant níj péanit, Jesús ā bohénitdih āt jwúub numah bejep wut jī, páant muntih. Pánih bejna, Pedroih muúná juibínit, ít waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Pedro chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mi ñajachah, Jesús āt enep wut jī. ¹⁵Pánih ennit, miíh téihyadh ā teo jáhanachahjeh, pahat āt dúucah bejep wut jī. Páant ā dúucuchah joinít, caántboó ñah ñuhnit, Jesúsdih jeémát mit wūhup wut jī.

Dawá wunnitdih Jesús ā booaat

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶Tōo ñáh jūúwúchah, dawá nemép caolih jumnitdih ī chéenwā Jesús ā jumni muú jóocmant ít ub juibínap wut jī. Páant ī ub juibínachah ennit,

^h8:4 Lv 14.1-32 ⁱ8:11 Lc 13.29 ^j8:12 Mt 22.13; 25.30; Lc 13.28

Jesús wā it bac bejep wut jī. Pánih bac bejnit, Jesúsboó nemépwādh ā bac bejat tútuchahjeh, cáacwāih bācāhmant it bac bejep wut jī. Bitā tubúp chūúh-nitdihbut Jesús āt booa beedānap wut jī. ¹⁷ Páant ā chājachah, Dios naáwātdih naóh yapani Isafas ā niijátji pah āt yapap wut jī. “Jwī tubúp chūúátdih, jwī wunatdihbut jīgah ennit, āt booanap taga”, Isafas āt niij daacáp tajī.^k

Biquína Jesúsdih ī péefhat

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Dawá Jesús pebh ī juí űuhuchah ennit, Jesús ā bohénitdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Chóbe conanaáboó jwī chūuh bejjih, āt niijíp wut jī.

¹⁹ Páant niijnít, jélitna ī dei bejehchah, Moisés ā wutatjdih bohéni Jesúsdih jwāáhnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Bohéní, deyoób ma bejehchah, weembút majeéh wā bejmi caá, āt niijíp wut jī.

²⁰ —Jia mujjiowá íih muú pínah íitnadih ī bíbohna caá. Jwébehwābut íih yécanadih ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, weemboó nihat cáacwā úud jeñé, wíih muujéh pohba wā bíbohcan caá. Pánihna, wājeéh ma jūúwúchah, búdí bwat meemdihbut ā jumbipna caá, Jesús caandih āt niij jepahap wut jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, bíh jwuh nin pah āt niijíp wut jī:

—Maá, majeéh weembút wā bejmi caá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah jātih wā íip ā wunuchah, áih bācādh wā yohat pínah niijná, ‘Ma chāo jwúhuú’, weemdih ma niijí. Ā wunuchah yoh péanit, majeéh wā bejbipna caá, āt niijíp wut jī.

²² —Weemdih náahcannit wunnit panihnit jumna, queétboó wunnitdih ī yoho naáh. Obohjeéhtih, meemboó

wājeéh jumni pínah buu ma jūúwá, Jesús caandih āt niijíp wut yuh jī.

Búdí johlit nolihatdihbut ā yayaát

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Páant niij péanit, jélitboó dei juibínit, búdí jāáj chóodih ā bohénitdih āt numah waadáp wut jī. ²⁴ Íimdih ī chūuh bejehchah, Jesúsboó āt űwah bejep wut jī. Pánihna, íim tac yoób ī buug lājachah pohba, Jesús ā űwat pónih, búdí johlit āt jūúwúp wut jī. Páant búdí nolihat ā jumuchah, it daábíhip wut jī.

²⁵ —Maá, jwítdih ma teo wāacá! jDaabná caá jwī chājap! it niij wucup wut jī.

²⁶ Páant ī niij wucuchah, jáanit, Jesús queétdih nin pah āt niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá búdí űi úum? Weemdih túi jenah joiná, űita úumcan tagaá, āt niijíp wut jī.

Páant niijnít, űah űuhnit, johlit, nolihatdihbut jūihnit, “Ma yayaá”, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, johlit nolihatbut bífcmantjeh āt yayáh bejep wut jī. ²⁷ Páant ā yapachah, en wáhi bejnit, queétjeh nin pah it múic niijíp wut jī:

—¿Dedé cáac tigaá nin? Ā naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ā yayáh bejna caá, it niijíp wut jī.

Gadara baácdih moón nemép caolih jumnitdih Jesús ā booaat

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Páant ā yapat túttimah, Gadara baácna it chūuh juibínap wut jī. Caanná ī chūuh juibínachah, chéne neoná cáac yohopmant Jesúsdih it jwāáh dei jūúwúp wut jī. Queét nemép caolih jumnit, tubit tac behnit ī jumuchah, caanná cáacwā ípí bejcap wut jī. ²⁹ Pánihna, Jesúsdih jwāáh dei juibínit, nin pah it niij űaacáp wut jī:

—¿Meém Dios wūúh, dépanih chā-jadiah jūóh tigaá ma chāj? ¿Dios ā peéh chājat pínah ā judh jwuhuchah yuhna, játih jwiítidih peéh chājadiah jūóhnhit beé ma chājar? Ít niijíp wut jī.

³⁰ Yúúrbít dawá momo mūwā bid jeémpna íť chājar wut jī. ³¹ Pánihna, queétdih ennit, nemépwā nin pah Jesús-dih íť niijíp wut jī:

—Jwiítidih bacat túttna, cot mūwādhíh ma waadát tútú, íť niijíp wut jī.

³²—Júu, caán láa bácah ní bejeé, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, queét cáacwāíh bácahmant bacnit, mūwādhíh nemépwā íť waadáp wut jī. Páant íť waadáchah, wépép náao dei bej, ímna búg báah bejnit, mūwā íť chíic wun beedáh bejep wut jī.

³³ Páant íť yapachah enna, búdí úum-nit, queét mūwājídih en daonítboó íih tútchina íť náao jwéi jwúub bejep wut jī. Pánih náao jwúub juibínit, mūwā ded pah íť yapatjídih, nemép caolíh jumnit-dihbut ded pah Jesús ā booaatjídih íť naóh peetép wut jī. ³⁴ Páant íť naawáchah joinít, niहत caán tútchidih moón Jesús-dih enedih íť bejep wut jī. Pánih juibínit, caandíh náahcan, íih baácmant Jesús-wādhíh íť jwúub bejat tútup wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9 Páant íť jwúub bejat tútuchah joinít, íih jááj chóona waadníť, Jesús-wā íť jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejnit, Jesús ápi juibíni tútchina íť jwúub juibínap wut jī. ² Caanná íť juibínachah, caanjíh moón jéih yoocannidih ā njajat chóojíh Jesús pebhna íť beo juibínap wut jī. “Jesús nindih ā jéih booaipna caá”, íť niij jenah joyóp wut jī. Páant íť niij jenah joyátdih jéihnhit, jéih yoocannidih nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—Ma weñeé. Ma yéejatdih meemdíh wā yohna caá, át niijíp wut jī.

³ Páant ā niijíchah joinít, biquína Moisés ā wutatjídih bohénit nin pah íť niij jenah joyóp wut yuh jī: “Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Nin cáac-jeh jumna yuhna, páant niijná, ‘Dios wā jumna caá’, niij yeena caá ā chā-jar”, íť niij jenah joyóp wut jī. ⁴ Páant íť niij jenah joyátdih jéihnhit, nin pah Jesús queétdih át niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ní jenah jói? ⁵ ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ní niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Nah nūhnhit, ma yáac chúi bejeé’, wā niijíchah, caán ā be-jechah ennit, wā niiját yoobópdih ā jumadit ní jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wépat wā bíbohat-dihbut ní jéihbipna caá. ⁶ Weém niहत cáacwā úud jeñé, nin baácdih moondíh jéih booanit, íť yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Pánih tibeé Dios weemdíh ā wah deyanap jī, cáacwā íť yéejatdih wā yohat pínah niijná. Pánihna, caán wépatdih wā bíbohatdih yeéb ní jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júutbipna caá, át niijíp wut jī.

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah át niijíp wut jī:

—Ma ñah nūhuú. Ma ñajat chóodih ubnit, míih muúboó ma jwúub bejeé, át niijíp wut jī.

⁷ Páant ā niijíchah joinít, jéih yoocanniji ñah nūhnhit, áih muúboó át jwúub bejep wut jī. ⁸ Páant ā booaachah ennit, cáacwā íť en wáhi bejep wut jī. Pánih en wáhi bejnit, Dios Jesús-dih búdí wépat ā wáhatdih jéihnhit, Dios-dih búdí íť wéi naawáp wut jī.

Jesús Mateodih ā júúwát tútat

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Pánih booa péaniji caán mūmánt bac bejnit, Jesús ā bohénitdih át jwúub

numah jib bejep wut jī. Pánih bejnit, caanmánt jūóhniit, weém Mateo pebh ī juyúp jī. Romanowā ī maáta ī uúbát túttni dinerodih uúbh wūhni wā jumup jī. Pánihna, caán láa wíih tewat tólihboó wā chúudup jī. Caanjíh wā chúuduchah ennit, nin pah weemdíh Jesús ā niijíp jī:

—Wájééh ma péé jūúwá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñuhnit, ájééh wā bejep jī.

¹⁰Túttimah, Jesús wādih wíih muáboó numah jeémédih wā bejep jī. Weem páh dawá dinerodih uúbh wūhniitdih, bita “Yeejépwā caá”, ī niijnítidibut wā numah jeémép jī. ¹¹Páant queét bíicdih jwī jeéméchah ennit, biquína fariseowā jwiít Jesús ā bohénitdih nin pah ī niij jūi-hñup jī:

—¿Dépanih tigaá ñíih bohéni dinerodih uúbh wūhniit, yeejép chājnit bíicdih ā jeémp? ī niijíp jī.¹

¹²⁻¹³Páant ī niijíchah joinít, Jesúsboó queét fariseowādih nin pah ā niij jepahap jī:

—Tubúp chūúhcannit cohnidih ípí bidcan caá. Wūnnitjeh caá caandíh ī bidip. Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jígahnit, wā túut nuúmíhna caá’, niij jenah joinít caá teo wáacni pínahdih ī bidip. ‘Jwiít yeejépwā caá’, niij jenah joinítidihjeh teo wáacadih wā jūúwup be, ī yéej chājatdih cádah-nit, táiniboodíh ī túut nuumát pínah niijná. Dios naáwátidih naóh yapani ā niij daacátjidih yeebdíh jéihyat caá náahap. ‘Nuúnpwādih ñi mao cáo wūhatdih weém wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih ñi jígah en teo wáacatdih caá yeebdíh wā náah yacap”, Dios ā niijná caá’, át niij daacáp tají.^mCaán ded pah ā daacátjidih jéihyat túut niijná, ñi jwúub bohénaá. Caán ā daacátji pah, jígah en-

nit, weém cáacwādih teo wáacadih wā jūúwup be, ā niijíp jī.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdi h ī uúbh joyát

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴Túttimah, Juan Daabáni ā bohénitboó jwī pebh jainít, nin pah Jesúsdi h ī niij uúbh joyóp jī:

—Jwiít Juan ā bohénit, jwī nuowā ī wutat pah jwípi jeémp jwuhcan caá. Fariseowabut bíic yooobó ípí chájna caá. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ī jeémp? Jesúsdi h ī niijíp jī.

¹⁵—Nin pah caá ā jumup: Téihya chéoni ā numah jeémpnit bíicdih ā jum jwuhuchah, jígahcan, ípí táí wéi jeémpna caá. Obohjeéhtih, caán téihya chéonidih bita ī ub bejat túttimah, jígahnit, íta jeémp jwuhcan tagaá. Weém caán téihya chéoni panihni wā jumna caá. Pánihat pah tigaá wā bohénit wájeéh jumna, wéinit, páantjeh ī jeémpna caá. Obohjeéhtih, bita weemdíh ī ub bejat túttimah, wā bohénitjééh wā wihchah, caán láa jígahnit, ī jeémp jwuhcan níit, Jesús queétdih ā niijíp jī.

¹⁶Pánihna, ded pah jwī nuowā ī wutatji áih jáap bohéátjil h fariseowā ī widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah ā jwúub niij bohénap jī: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojil h máa yégueh chóodih nah wai búudhdát ā náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwī nuowā ī naáwátjidih wíih jáap bohéátjil h wid naóhcat caá náahap. ¹⁷Pánihat dée, pah jwuhcanni iguíl h macdih nuúnp chóojil h chājniji máa wuh wuúhdih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguíl h mac pahna, máa wuh wuúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, ché-

nat pah āta buud tágáá. Pánihna, jáap macdih, jáap wuh wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut ā tui jumbipna caá. Pánihat pah, wíih jáap bohéat jwí nuowā ī naáwátjijíh wid naóhcat caá náahap”, ā niijíp jī.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ā booaat

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Wíih muúboó páantjeh jwí jumuchah, jwiít judíowā jwí míc wáacat muudíh en daonít ī maáh ā waád juyúp jī. Waád junít, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, nin pah ā niijíp jī:

—Wā nuúm jáantjeh mi wunah bejep be. Oboheéhtih, caántdih ma teo jáha booaat túut niijná, wájeéh ma jūúwú. Páant ma teo jáhanachah, mi jwúub boobipna caá, Jesúsdi h ā niijíp jī.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús wíih muúboó jeémp chúdniji, ñah ñuhnit, ájeéh ā bac bejep jī. Jwiít ā bohénitbut íjeéh jwí bejep jī. ²⁰⁻²¹ Pánih bejnit, namádih jwí bejehah, cáacwā cātíh bíih wili wunnih mit jumup tají. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih, “Jesúh yégueh chóodihjeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit níj jenah joyóp wut jī. Páant níj jenah joinít, Jesús táahmant júóhnit, áih yégueh chóo yapatbitdih mit juí tewep tají. ²² Páant mi juí tewatdih jéihna, tac páud ennit, Jesús caántdih nin pah ā niijíp jī:

—Nuumú, ma weñeé. Weemdíh tui jenah joinít, ma boona caá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchahjeh, mit boonap tají.

²³ Táltimah, jwiít Jesús bícdih maáih muuná jwí waád juibínap jī. Pánih waád juibínit, chíó póojnitdih, dawá ñaac jünítidihbut jwí enep jī. ²⁴ Páant ī juúúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—Yeéb ñi bac bejeé. Mi wuncan caá. Ũona caá mi chájap, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, “Nih yáana caá ā chájap”, niijnít, cáacwā caandíh ī dehwep jī. ²⁵ Pánihna, queét ī bac bejat táltimah, wunnih pebhna waad béjnit, míh téihyadih Jesús át tewep wut jī. Páant ā tewechahjeh, boonit, mit ñah ñuhup wut jī. ²⁶ Jóocmant ñuhnit caántdih ā booaat doonádih joinít, caán táltidih moondíh it naóh peetép tají.

Chénewā jéih encannitdih Jesús ā booaat

²⁷ Caanjíh jumnitji jwúub jibidih jwí bejehah, chénewā jéih encannit neoná jwiítidih pée bejnit, nin pah ī níj ej ñaacáp jī:

—¡David juima, Dios ā wahni, jwiítidih ma jígah eneé! ī niijíp jī.

²⁸ Páant ī níj ej ñaacáchah, jwiít Jesús bícdih bíih muúboó jwí waad béjep jī. Páant jwí waad béjehah, queét jéih encannitbut ī nuún waád juyúp jī. Páant ī waád juyúchah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—‘Jwiítidih ā jéih booami nacaá’, ¿weemdíh ñi níj jenah joí níit? ā niijíp jī.

—Páant tigaá jwí níj jenah joyóp, caandíh ī níj jepahap jī.

²⁹ Páant ī níj jepahachah joinít, íih quíbdih teo jáhanit, nin pah ā niijíp jī:

—‘Páant ā chájipna caá’, ñi níj jenah joyát pahjeh tigaá wā chájip, ā niijíp jī.

³⁰ Páant ā niijíchahjeh, í jéih enep jī, buca. Pánih boonit, Jesús nin pah queétdih ā jwúub niijíp jī:

—Weém buutéh yeedíh wā booaatdih bitadih ñi naóhca bojoó, ā niijíp jī.

³¹ Páant ā niijíchah yuhna, bac bejnit, queétdih ded pah ā booaatjidih nihat pebhboó it naóh peetép tají.

Jéih wéhecannidih Jesús ā booaat

³²Páant ī bac bejehah, Jesús pebh nemép jumnidih bita ī nāhwat ub waád juyúp jī. Caán nemép caandíh át jéih wéheat táutcap tajī. ³³Páant ī ub juyúchah ennit, Jesús nemépdih ā bacat táutup jī. Páant ā bacat táutuchah-jeh, jéih wéhecanniji ā jwáub wéhenap jī. Caandíh ennit, nihat ī en wáhi bejep jī.

—¡Nin pah yapatdih nihat jwiít Israel baácđih moón jwípí encan jī! ī míc niijíp jī.

³⁴Obohjeéhtih, fariseowā mácah ī míc niij wéhenap jī.

—Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh caá nemépwāđih ā bacat táutup, ī míc niijíp jī.ⁿ

Jesús cáacwāđih ā jígah enat

³⁵Pánihat táttimah, nihat botoni tútchina, dahwani tútchinadihbut bohé jibidih bejna, Jesús jwiítđih ā numah bejep jī. Tútchina yoobó naóh jib bejna, jwiít judíowā jwī míc wáacat mūná waadnít, Jesús āpí bohénap jī. Dios ā maáh jumat túini doonáđih naóhñit, nihat caanjīh moón tubúp chūúhñitđihbut āpí boanap jī.^o ³⁶Pánih bejna, dawá cáacwā ovejawāđih en daoní wihcat pah yeejép yapnit, moh yéejnit ī jumuchah ennit, Jesús queéđđih búdí át jígah enep jī.^p ³⁷Pánih jígah ennit, jwiít ā bohénitđih nin pah ā niijíp jī:

—Jóo dajat láa búdí tewat ā jumuchah yuhna, teonitboó daocánnitjeh ī jumna caá. Pánihat pah, túini doonáđih joinít pínah dawá ī jumuchah yuhna, queéđđih naóhñit pínahboó daocánnitjeh ī jumna caá. ³⁸Pánihna, túini doonáđih chah

dawá bohénitđih ā wahat pínah niijná, Diosđih nī uúbú, ā niijíp jī.^q

Jesús doce ā naáwát táutnit pínah ī wūtna

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

10 Táttimah, jwiít doce ā bohénitđih bid bojnit, nemépwāđih bacat pínah wēpat, nihat wūnnitđih booaat pínah wēpatđihbut jwiítđih ā wūhup jī.

²Nin caá jwiít Jesús ā bohénit, ā naáwát táutnit pínah jwī wūt: Simón ā jumup jī. Caandíh Pedro Jesús ā wūt búđhdup jī. Ā úud Andrésbut ā jumup jī. Santiago, ā úud Juanjīhbut ī jumup jī. Queét chénewā Zebedeo weh ī jumup jī. ³Felipe, Bartolomé, Tomás, weém Mateobut jwī jumup jī. Weémboó Romanowā ī maáta ī uúbát táutni dinerodih uúbh wūhni wā jumup jī. Bíh Santiago, Alfeo wūúhbut ā jumup jī. Tadeo, Lebeo ī niij wūt búđhñitbut ā jumup jī. ⁴Bíh Simón, Celote wūt jumni poómpđih bóobut ā jumup jī. Judas Iscariote, Jesúsđih eníhcannitđih duó wáini pínahbut ā jumup jī.

Jesús doce ā bohénitđih ā wahat

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵Jwiít doce ā bohénitđih ā wēpatđih wūh, bíh tútchinaboó wahna, ded pah jwī chājat pínahđih nin pah Jesús jwiítđih ā niij naáwáp jī: “Judíowā nihcannit pebhna nī bejca bojoó. Samaria baácboobút nī bejca bojoó. ⁶Diosđih jéihcannit jumna, buúdnít ovejawā panihnit ī jumuchah, judíowā pebhboojéh nī bejeé. ⁷‘Dios maáh ā jumatđih ā júut pínah bahñijeh ā judhna caá’, queéđđih nī niij naáwá. ⁸Pánih naóhna, bácah moópnit, dawá tubúp chūúhñit, wūnah

^{99:34} Mt 10.25; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15

^{99:35} Mt 4.23; Mr 1.39; Lc 4.44

^{99:36} Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mr 6.34

^{99:38} Lc 10.2

bejnitihtut ñi booanaá. Nemép caolih jumnitih bácahmant nemépwádih ñi bacanaá. Páant ñi chájat pínah wépatdih yeebdíh wā wūhna caá. Jíib náahcanjeh yeebdíh wā wūhat pah muntih, yeebbát bíic yoobó jíib náahcanjeh cáacwádih ñi teo wáaca.

⁹“Pániht bejna, dinerodih ñi ub bejca bojoó. ¹⁰Wuh wūh, túut nūmát pínah camisa, zapatos ub bejcan, íoh caját nahdihbut ñi ub bejca bojoó. Ñi dūwát chóojeh ñi duo béjeé. Ñi bohénit pínahboó yeebdíh í numah jeémpbipna caá. Ñi duoní chóo ā moopóchah, queétoó ñi túut nūmát pínah chóodihbut í wūhbipna caá. Queétdih ñi teo wáacat jíib, páant caá yeebdíh í chájipna caá.^r

¹¹“Caán tútchina juibínit, caán tútchidih jum jwuhna, yeebdíh wēi jwāáhnitih mūdihjeh ñi chāo jwūhū. ¹²Íih mūnā waad béjnit, ‘Dios ā túyat ñijeéh ā jumū naáh’, caán mūdih moondíh ñi nijí. ¹³Páant ñi nijíchah, túinit í jumát jíib, Dios ā túyat íjeéh ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, túicannit í jumuchah, páant ñi nijíchah yuhna, Dios ā túyat íjeéh ā wihcan níit. ¹⁴Yeebdíh náahcan, í joíhcah, caán mūmánt ñi bac bejeé. Bac bejnit, queétdih Dios ā yohat pínahdih júutat túut nijná, ñíh zapatosdih too dugnit, caán jumni becchídih ñi péoh mao yoh jéenanaá. Pániht, caán tútchidih moón yeebdíh í náahcah, bíic yoobó muntih queétdihbut ñi chāj júutá.^s ¹⁵Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Peéh chājni yeó jáapdih Sodoma tútchidih moón, Gomorra tútchidih moondihbut Dios búdí ā peéh chájipna caá.^tObohjeéhtih, queétdih ā peéh chájat chah, yeebdíh náahcannitboodíh

ā peéh chájipna caá”, jwiít dih ā nijíp jí.^u

Jesúíhwádih bita yeejép í chájat pínah

¹⁶“;Weemdíh ñi túi joyoó! Yeéb owejawā panihnitdih jiwā panihnit pebhóo wā wahna caá. Pániht, jopwā pah tac behcannit, maiwā pah ñi túi yap náhninaá.^v ¹⁷Íñi túi chāja chaáh! Yeebdíh eníhcannit ñi maátadih í wūhbipna caá. Jwiít judíowā jwí míic wáacat mūboó waadníit, yeebdíh í pūibipna caá. ¹⁸Wíihwā ñi jumát jíib, caán tútchinadidh moón í maáta pebhna, chah wēpnit maáta pebhna but yeebdíh í ub bejbipna caá. Caannā í ub bejchah, queétoó maátadidh, judíowā nihcannit maátadidh but wíih túini doonádih ñi naóhbipna caá. ¹⁹Páant maátadidh í wūhuchah, ‘Ded pah wā niját pínahdih wā jéihcan níit’, ñi nij jénah joicá bojoó. Yeebdíh í wūbh joyóchahjeh, ñi niját pínahdih Dios yeebdíh ā jéihyabipna caá. ²⁰Páant ā jéihyanachah, queétdih jepahna, yeéb ñi jénah joyátjéh ñi jepahcan níit. Dios jwí íp ā jénah joyátidh Túini Espirituboó yeebdíh ā naáwát túutbipna caá.^w

²¹“Caán láa, det wíihwā í jumát jíib, bíic weh jumna yuhna, maátadidh naóh yacnit, ā déedih ā mao yohat túutbipna caá. Í mána í wehdih, í wehboó í manadidhbut í mao yohat túutbipna caá.^x ²²Pániht, yeéb wíihwā ñi jumát jíib, niht yeebdíh í eníhcan níit. Páant í eníhcah, yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, weemdíh páantjeh ñi cádahcah, yeebdíh wā túi ubbipna caá, wā íp pebhóo ñi túi jumát pínah nijná.^y ²³Wíih túini doonádih ñi naáwát jíib,

^r10:10 1Co 9.14; 1Ti 5.18 ^s10:14 Hch 13.51

^t10:15 Gn 19.24-28; Mt 11.24 ^u10:15 Lc 10.4-12 ^v10:16 Lc 10.3

^w10:20 Mr 13.9-11; Lc 12.11-12; 21.12-15 ^x10:21 Mr 13.12; Lc 21.16

^y10:22 Mt 24.9,13; Mr 13.13; Lc 21.17

biíc tútchidih moón yeebdíh ī yéej chā-jachah, biíh tútchina jwei béjnit, caanjíh moondíhbut ñi naáwá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat Israel baácboó jumni tútchinadih moondíh ñi naóh beedaát pínah játih, weém nihat cáacwā úud jeñé nin baácboó wā jwúb dei jüóhbiipna caá.

²⁴“Jáap jéihni caandíh bohéni chah nihcan caá. Biíc yoobó teo wühniibut ā maáh chah nihcan caá.”^z ²⁵‘Ded pah weemdíh bohénidih ā yapat pah muntih weemdíhbut ā yapbiipna caá’, jáap jéihnidih níj jenah joyát caá náahap. Teo wühniibut ‘Ded pah wā maáhdih ā yapat pah muntih weemdíhbut ā yapbiipna caá’, níj jenah joyát caá náahap. Obohjeéhtih, ‘Wā maáh chah jumna, caandíh yeejép ā yapat pah weémboodíh ā yapcan níit’, níj jenah joicát caá náahap. Weém muú mínah panihni, yeéboó wā pebh moon pánihnit ñi jumna caá. Pánihna, cáacwā weemdíh ‘Beelzebú caá’, nijná, yeéb wíhwādiibut biíc yoobó yeejép ī nijbíipna caá”, Jesús jwiítidih ā nijíp jī.^a

¿Deddih tigaá úumat náah?

(Lc 12.2-7)

²⁶“Buu láa cáacwādih wíih túini doonádi h ñi naáwáchah yuhna, joíhcan, bita ī encah, yeebdíh yeejép ī chájbiipna caá. Pánih yeejép ī bih chájachah yuhna, túttimah nihat ī túi jéihbiipna caá. Yeebdíh yeejép chájnitidih ñi úumca bojoó.^b ²⁷Pánihna, buu ded pah yeebdíhjih wā bohéatdih túttimah dawá cáacwā cáth úumcanjeh ñi naáwá. ²⁸Cáacwā yeebdíh maona, ñíih bácahdihjih ī mao yohna caá. Obohjeéhtih, ñíih caolihdih ī jéih maocan caá. Pánihna, det yeebdíh mao yohíhniidih ñi úumca bojoó. Obohjeéhtih, Diosboodíh caá úumat náahap.

Caanjéh tigaá ñíih bácahdih, ñíih caolihdihbut iiguípna ā jéih yohna caá.

²⁹“Chéne jwébehwābit bainíbitjih ī jíib jumachah yuhna, biícbitdih Dios ā buudácan caá. Dios ā wutcah, caanbít ā wuncan níit. ³⁰Ñíih waó yoócnadih Dios jenah en beedáni jumna, ded pah ñi jumatiidihbut ā túi jéih beedána caá. Pánih jéih beedána, yeebdíh ā túi jéih en daoná caá. ³¹Jwébehwādi h ā oyat chah, yeéboodíh ā oina caá. Pánih oinit, ā en dawátidih jéihna, ñi náhni dahwaca bojoó”, Jesús ā nijíp jī.

**“Weém Jesúih caá”,
úumcanjeh, niját**

(Lc 12.8-9)

³²“‘Weém Jesúih caá’, ded bitadih ā nijíichah, weembút caandíh ‘Caán wíih caá’, wā íp jeáboó jumnidih wā nijbíipna caá. ³³Obohjeéhtih, ded wíih jumna yuhna, ‘Weém Jesúih nihcan caá’, bitadih ā nijíichah, ‘Caán wíih nihcan caá’, weembút wā ípidih wā nijbíipna caá”, Jesús ā nijíp jī.^c

**Jesús cáacwādi h chéne
poómp ā chájat**

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴“¿Ded pah tigaá yeéb weemdíh ñi níj jenah joí? ‘Áih doonádi h joinít, nihat cáacwā túi biícidih ī jumbiipna caá’, ¿ñi níj jenah joí níit? Obohjeéhtih, páni hcan caá. Cáacwā wā bohéatdih ī joyát túttimah, biquína wā naáwátidih ī túi wéi joyóchah, bitaboó caandíh jepahcan, queétdih ī en jüihbiipna caá. ³⁵Biquína behnit wā naáwátidih ī túi joyát jíib ī weh queétdih ī eníhcan níit. Behnit yaádh wā naáwátidih ī túi joyát jíib ī weh yatá queétdih ī eníhcan níit. Í chudhna yaádh wā bohéatdih ī túi joyát jíib, ī weh áana yaádh queétdih ī eníhcan

^z10:24 Lc 6.40; Jn 13.16; 15.20 ^a10:25 Mt 9.34; 12.24; Mr 3.22; Lc 11.15

^b10:26 Mr 4.22; Lc 8.17 ^c10:33 2Ti 2.12

niít. ³⁶Ded weemdíh jephnidih ā déewā yoobát ī enihbican nacaá.^d

³⁷“Ded weemdíh ā oyat chah ā má-nadih, ā wehdih oina, wíih nihcan niít. ³⁸Pánihna, cruzboó wunna, yeejép wā yapat pínah pah, ded wíih ā jumat jíib yeejép ā yapbipna caá. Pánih yeejép yapatdih úmnit, jweiná, wíih nihcan niít.e ³⁹Ded weemdíh túi jenah joicán, bíí déedih en nínahnit, ā náahatdihjeh chájna, iiguípna ā bejbipna caá. Obo-hjeéhtih, ded áih pínahdih jenah joicán-jeh, wā weñat pínahdih chájniiboó páan-tjeh wājeéh ā túi jumbipna caá”, Jesús ā niijíp jī.^f

Jwiítidih jíib wēhat panihni

(Mr 9.41)

⁴⁰“Det yeéb wíihwādih túi náahna, weemdíhbut ī náahna caá. Pánihna, weemdíh túi náahni weemdíh wahnidihbut ā náahna caá.^g ⁴¹Dios naáwátdih naóh yapani ā tewat jíib Dios caandíh ā túi chájipna caá. Á naáwátdih naóh yapani ā jumuchah enna, ded caandíh túi náahna, naóh yapanidih ā túi chájat pah Dios caandíhbut bíic yoobó ā túi chájipna caá. Ded túini ā jumat jíib, Dios caandíh ā túi chájipna caá. Túini ā jumuchah ennit, bíihboó caandíh túi náahna, túinidih Dios ā túi chájat pah, caandíh náahnidihbut bíic yoobó ā túi chájipna caá. ⁴²Ded wíih moh yéejni ā jumuchah enna, caandíh ā babhbat pínah, bainí mahjeh ā wühuchah yuhna, ā teo wáacatbit jíib, Dios caandíhbut ā túi chájipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Juan Daabáni ā úbh joyát tútat

(Lc 7.18-35)

11 Páant jwiít ā bohénitdih ā naóh péaat túttimah, caán baácdih bóo

túttchinadih moondíh Jesús áih túini doonádh bohénadih ā bejep jī. Jwiít-but bíih túttchinadih moondíh bohénadih jwí bejep jī. ²Pánih bejnitji jwí jwúub juyúchah, Jesús ded pah ā chájat doonádh Juan Daabáni nemat muúboó jumni át joyóp tajī. Pánih joiníji ā bohénitdih Jesús pebhna át wahap tajī, caandíh ī úbh joí enat pínah niijná. ³Páant ā wahachah, jwí pebh joinít, nin pah Jesúsdih ī niij úbh joyóp jī:

—Juan jwiítidih nin pah ā niij úbh joí enat tútat be: “Wā túttimah bíih ā jüóhhipna caá”, ¿wā niijníji niít meém? ¿Wā niijníji ma nihcah, bíhdih páñat náah niít?” ā niijíp be, Jesúsdih ī niijíp jī.

⁴Páant ī niij úbh joyóchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij jepahap jī:

—Buu ded pah ni joyátji, ni enatjidi-hbut Juandih nin pah niij naáwádih ni bejeé: ⁵“Jéih encannitji, jéih joicán-nitji, jéih bejcannitjidihbut ā booana beé. Báčah moópnitji, wunah bejnitjidih yuh buca ā booana beé.^hMoh yéejnitdih ā túi ubat pínah doonádhbut naóhna ā chájap be.ⁱ ⁶Pánihna, “Ded weemdíh túi jenah joí cádahcannidih Dios ā wēi enna caá”, Jesús ā niijíp be’, Juandih niij naáwádih ni bejeé, ā niijíp jī.

⁷Páant ā niijíchah joinít, Juandih naáwádih ī jwúub bejep jī. Páant ī jwúub bejehah, Juan ded pah ā jumatdih dawá jwíjeéh péenitdih Jesús nin pah ā niij naáwáp jī: “¿Dedédih enedih bej tigaá nípi cháj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp yílip déedih johlit ā joh jwejni panihnidih enedih ni bejnit beé? Obo-hjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det bíáboó ī naáwáchah yuhna, caánboó jweéh-can-jeh, yoobópdih ápi naáwáp wut jī. ⁸Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yéguéh

^d10:36 Mi 7.6 ^e10:38 Mt 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24

^f10:39 Mt 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33; Jn 12.25

^g10:40 Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16; Jn 13.20 ^h11:5 Is 35.5-6 ⁱ11:5 Is 61.1

duonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh duonít maátaih muúboó ípí jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ⁹Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátidih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chāj? Páant tigaá Juan ā jumup. Bita naóh yapanit chah ā jumna caá. ¹⁰Juan ā jwíih naóh waáwát pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niáj naóh daacáp tají: ‘Á wúúhdih Dios nin pah ā niijp be: “Ma játih wā naáwátidih naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, cáacwā í jepahat pínah niijná”, Dios ā niijp be’, át niáj daacáp tají. (Mal 3.1)

¹¹Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ā jumna caá. Obohjeéhtih, páant ā jumuchah yuhna, Dios ā maáh jumupna ded oboh jumni boó Juan chah ā jumbipna caá.

¹²“Juan ā bohé jwíih láa buu láana, Dios ā maáh jumupboó dawá í waadát pínahdih búdí í bidna caá. Pánih bidna, Diosdih túi jenah joinít, yeó jáap jumat pah chah dawá waadná caá í chājap. Obohjeéhtih, bitaboó páant í waadátidih íijnit, queétdih í jáhna yuh caá. ¹³Juan ā jüúwát pínah játih, nihat Dios naáwátidih naóh yapanitboó daácna, Moisésbut daácna, Dios ā maáh jumat pínahdih ít naóh daacáp tají. Juanbut caandíhjuh muntih ā naóh bohénap be.”

¹⁴‘Dios ā wahni ā jüúwát pínah játih, Elías panihni ā jüóhbipna caá’, jon játih í niijní tigaá Juan ā jumup. Pánihna, ‘Yoobópdi h tigaá Juan í niijní Elías panihni ā jumup’, yeebdíh niáj jenah joyát caá náahap.^k ¹⁵¿Ded molít jumna, ā túi joyó naáh!

¹⁶“Buu láa moón weemdíh jepahcanit nin pah ñi jumna caá: Yoahdih tíohnit wébít pah caá ñi jumup. Tíoh chéudnit, nin pah ípí niáj míic jüihna

caá: ¹⁷‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna, yeébbóó ñi búúdíhcan beé. Wunnitdih jwí jüí tíhwichah yuhna, ñi jüí wáaquiñcan beé’, í niáj míic jüihna caá. ¹⁸Páant í chājat pah, yeebbát bíic yoobó ñipí chājna caá. Juan Daabáni cáacwájééh jeémpcan, poonidihbut ápi babhcap jí. Páant ā chājchah enna, ‘Nemép caolih jumni caá’, niáj jüihnit, ā bohéátidih ñi jóíhcap jí. ¹⁹Obohjeéhtih, weém, nihat cáacwā úud jehé, cáacwájééh jeémpnit, wápi babhna caá. Páant wā chājachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, babh máihni caá ā jumup. Romanowā í wúbát túutni núodih wúbh wúhnit, yeejép chājnit bíicdih ápi pej jumna caá’, niáj jüihnit, weemdíhbut ñi jepahcan caá. Páant niáj jüihna, wébít pah caá ñi jumup. Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wutah pah wā túi chājachah enna, ā jenah joyát yoobópdi h ā jumatdih ñi jéihbipna caá”, Jesús queétdih ā niijp jí.

Biéh tútchinadi h moón í jepahcat

(Lc 10.13-15)

²⁰Túttimah, biéh tútchinadi h moón caandíh í jepahcatji jüib, Jesús queétdih ā jüihñup jí. Caán tútchinadi h moón biéh tútchina chah Dios ā wēpatjih Jesús ā chāj júutup yuh jí. Páant ā chāj júutuchah yuhna, í yéejatdih í cádahcap jí. Páant í cádahcatji jüib nin pah queétdih ā niáj jüihñup jí: ²¹“¿Corazín tútchidih moón yeejép ñi yapbipna caá! ¿Betsaida tútchidih moonbút yeejép ñi yapbipna caá! Níih tútchinadi h Dios ā wēpatjih búdí wā chāj júutup yuh be. Páant ā wēpatjih wā chāj júutuchah enna, Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moonbút í yéejatdih cádahnit, túiniboodíh íta túut nuum tágaá. Jígahna dúwát chóo duonít, í jígahatdih júutna, tuu jöóhjih íta míic

waáh tagaá.^{1 22} Nin pah yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá: Peéh chājat yeó jáapdih Dios Tiro tútchidih moón, Sidón tútchidih moondíhbut ā peéh chājat chah yeébbodíh búdí ā peéh chājbpina caá. ²³ Yeebbút Capernaum tútchidih moón, ‘Jwiít chah jumnit jwī jumna caá’, ¿ñi míc niíf jenah joí niít? Páant niíf jenah joiná yuhna, oboh jumnit ñi jumbipna caá.^m Níh tútchidih Dios ā wēpatjīh dawá láa wā chāj júutuchah yuhna, yeéb weemdíh ñi jepahcap be. Sodoma tútchijidih Dios ā wēpatjīh páant wā chāj júutuchah nihna, caán tútchidih moón ī yéejatdih ita cádah tagaá. Páant ī cádahachah, caán tútchi páantjeh āta jum tagaá.ⁿ ²⁴ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Peéh chājat yeó jáapdih Dios Sodoma tútchidih moondíh ā peéh chājat chah yeébbodíh búdí ā peéh chājbpina caá”, Jesús ā ni-ijíp jī.^o

**“Wā pebh ñi choó
jūúwá”, Jesús ā niiját**

(Lc 10.21-22)

²⁵ Caán láa nin pah Jesús jwī ípdih ā niíf uúbúp jī: “Paá, meém nihat baácđih moón, nihat jeáđih moondíhbut ī maáh ma jumuchah, meemdíh búdí wā wēina caá. ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niijnítđih wā bohéátđih ma beh joyát tútcap be. Obohjeéhtih, jéih jwuhcannitboodíh mapí beh joyána caá. Páant ma chājachah, ‘Túina caá, Paá’, meemdíh wā niijná caá. ²⁶ Páant tigaá, Paá, mapí wēi chājav”, ā niijíp jī.

²⁷ Páant niíf uúbh péanit, cáacwāboodíh nin pah Jesús ā niíf naáwáp jī: “Dios wā íp nihat ā wēpat bíc yoobó weemdíhbut ā wūhup be.^p Ded pah wā jummatdih wā ípjuh caá ā jéihyep. Bíh

jéihni wihcan caá. Pánihna, ded pah wā íp ā jummatdihbut weemjéh caá wā jéihyep. Det wā ñionitdihbut wápí bohéna caá. Jwiítjuh caá caandíh jwī jéihyep.^q ²⁸ Yeéb nihat teo wēejnít, chodóp duonít panihnit wā pebh ñi jūúwá. Páant ñi jūúwáchah, yeebdíh wā chooát tútbpina caá. ²⁹ Weém bícđih túi bejnit, wā naáwátđih jenah joinít, ñi wēi jepahaá. Weém cáacwáđih jígah ennit, oboh jumni pah queéđih túi teo wáacni wā jumna caá. Páant wā jummatdih en yacnit, wā naáwátđih túi jenah joiná, túi choonít panihnit ñi jumbipna caá.^r ³⁰ Pánih choonít jumna, wā weñat pínahđih ñi chājachah, yeebdíh ā buocan niít. Búdí chodat panihnidih dawát tútcan, ñi buujáca naáhdih yeebdíh wā wutcan niít”, ā niijíp jī.

**Chooát yeó jáapdih Jesús ā
bohénit trigodih ī úuc jeémát**

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 Bíh chooát yeó jáapdih Jesús jwiítđih bohé bejna, trigo wáapđih ā numah chóop yap bejep jī. Pánih bejna, jwiít ā bohénit nuugúp wunna, trigodih jwī úuc jeémép jī.^s ² Páant jwī úucuchah enna, jwíjeéh bejnit fariseowā íjnit, Jesúsđih nin pah ī niíf jūihñup jī:

—Jwiítđih ma joi jwúhuá. ¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapđih yuhna, ma bohénit ī teo? Pánih teona, Dios ā wutadih yap yohna caá ī chājav, ī niijíp jī.

³⁻⁴ Páant ī niijíchah joinít, “Wā bohénit ī yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queéť fariseowáđih nin pah ā niíf bóod chuñup jī:

—Davidji ā pej jumnitjīh nuugúp wunna, Dioh munná waadnít, sacerdotewā Diosđih ī wūhniiji pandih it

¹11:21 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.6; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4

^m11:23 Is 14.13-15 ⁿ11:23 Gn 19.24-28 ^o11:24 Mt 10.15; Lc 10.12 ^p11:27

Jn 3.35 ^q11:27 Jn 1.18; 10.15 ^r11:29 Is 30.15; Jer 6.16 ^s12:1 Dt 23.25

jeémép wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh ī jeémát pínah át jumup wut jī. Dios wutna, bitadih caán pandih át jeémát tútcap wut jī. ¿Davidwā páant ī chājatjidih Dios naáwátidih ī daácnī núodih nī bohécannit jī? Caán pandih ī jeéméchah yuhna, ‘Nī tūi chājcan beé’, Diosboó át niicáp wut jī. Pánihat pah, bue nin trigodih úc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ī yap yohcan caá.^t ⁵Nindihbut nī náhninaá: Dioh muúboó teonit sacerdotewā jwī chooát yeó jáapdih ípí choocán caá. Páant ī choocán yuhna, Dios ā wutatdih yap yohnit nihcan caá. ¿Páant Moisés ā wutatjidih nī bohécannit jī?^u ⁶Yeedíh nin pah níj naóhna caá wā chājap: Dioh muúdíh wēina, caán muúboó teonit ī choocáh enna yuhna, ‘Á tūina caá’, nīpí niijná caá. Obohjeéhtih, caán muúdíh nī weñat chah weémboodíh weñat caá náahap. ⁷Dios naáwát nin pah ā niijná caá: ‘Nuñúpwādih mao cáo wūhat wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitaboodíh nī jígah en teo wáacat caá wā náahap’, Dios ā niijná caá.^v Páant ā niijátjidih beh joiná nihna, wā bohénitdih nīta jāihcan tagaá. Queét caandíh úc jeémpna, yap yohna ī chājcan caá. Pánihna, queétdih nī jūihñat ā túican caá. ⁸Nihat cáacwā úud jeñé, weemjéh tigaá chooát yeó jáapdih cáacwā ded pah ī chājat pínahdih wutni wā jumna caá, Jesús ā niijp jī.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Páant níj péa, bejnit, jwī múic wáacat muuná jwiítdih Jesús ā numah waád juibínap jī. ¹⁰Caanjíh téihya ágahni ā jumup jī. Pánihna, fariseowāboó Jesús-dih naóh yacat túut niijná, caandíh nin pah ī níj wúbh joyóp jī:

—¿Ma jenah joyóchah, jwī chooát yeó jáapdih Dios ā booaat túut níit? ī niijp jī.

¹¹—¿Níh oveja íitboó ā buug yá-cachah ennit, nīta jwúub ubcan taniit?^w ¹²Obohjeéhtih, oveja chah caá cáacboó ā jíib jumup. Pánihna, chooát yeó jáapdih yuhna, cáacwādih Dios ā teo wáacat túutna caá, Jesús queétdih ā niijp jī.

¹³Páant níj péanit, caán téihya ágahnidih nin pah ā níj wutap jī:

—Míih téihyadh ma yoo dúwúú, ā niijp jī.

Páant ā niijchah joinít, áih téihyadh ā yoo dúwúp jī. Páant ā yoo dúwúchah-jeh, áih téihya ā túyah bejep jī. ¹⁴Páant Jesús ā boanachah ennit, fariseowā ī íj bac bejep jī. Pánih íj bac bejnit, ded pah Jesús-dih ī mao yohat tútat túut niijná, ít múic wéhenap wut jī.

Jesús ded pah ā jumat pínahdih Isaías ā daacátji

¹⁵Pánihna, fariseowā caandíh ī mao yohíhatdih jéihna, Jesús jwiítdih biáboó ā numah bejep jī. Páant jwī bejchah ennit, dawá jwiítdih ī péenap jī. Páant ī péenachah, nihát ī ub jūóhñit wunnitdih Jesús ā boanap jī. ¹⁶Pánih boonit, ded pah ā chājatdih bitadih ā naáwát tútcap jī. ¹⁷Queétdih booana, jon játih Isaías nin pah ā daacátji bíic yoobó ā chājap jī:

¹⁸“Dios nin pah ā niijná caá: ‘Nin wā wahni, wā oini, weemdíh ā túi teo wūhuchah, búdí wā wēina caá. Caandíh Túini Espíritudih wā wūh-bipna caá, wā wēpat bíic yoobó caanbút ā bíbohat pínah niijná. Pánih jumnit, yoobópdih wā chājat doonádih nihát baácdih moondíh ā naóhbipna caá.

^t12:3-4 1S 21.1-6; Lv 24.9 ^u12:5 Nm 28.9-10 ^v12:7 Os 6.6; Mt 9.13

^w12:11 Lc 14.5

¹⁹ Pániḥ naóhna, míic jūihcan, bitadiḥ í-jacan, túinijeh ā naóhbipna caá.

²⁰ Moh yéejnit panihnitdih jūihcanjeh, ā túi teo wáacbiḥna caá. Bitá jígah-nitdihbut ā weñabipna caá. Pániḥ jumna, cáacwā í míic yéej chājatdih ámohnit, túinijeh ā chājat túutbiḥna caá.

²¹ Áih túini doonádih joinít, niḥat baácdih moón caandíḥ í túi jepahbiḥna caá. Páant í túi jepahachah, queédih ájeéh ā túi jumata túutbiḥna caá, Dios ā niijná caá”, Isaías át niíj daacáp taji. (*Is 42.1-4*)

“Nemép ā wēpatjīḥ Jesús ā booana caá”, í niiját

(*Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10*)

²² Biíḥ yeó jáap nemép jumnidih jwī pebhna cáacwā í ub juyúp jī. Nemépwā caandíḥ enat túutcan, ít wéheat túutcap taji. Páant í ub juyúchah, Jesús caandíḥ ā booanap jī. Páant ā booanachahjeh, ennit, ā wéhenap jī. ²³ Pánihatdih ennit, niḥat í wáhi bejep jī. Pániḥ wáhinit, “¿Nin David juima, Dios ā wahni, jwī maáh pí-nahna níit?” í míic niíj úubḥ joyóp jī.

²⁴ Obohjeéhtih, páant í niijíchah joinít, fariseowáboó nin pah í niijíp jī: “Niḥcan caá. Nemépwā í maáh Beelzebú ā wēpatjīḥjeh caá nemépwādih ā bacanap”, í míic niijíp jī.^x

²⁵ Páant í niíj jenah joyátdih jéihnit, Jesús queédih nin pah ā niíj naáwáp jī: “Det biíc baácdih moonjéh yuhna, míic maona, íta wun beedáh bej tagaá. Det tútchidih moón biícwā yuhna, míic maona, queébtut íta jweí peét bej tagaá. ²⁶ Pániḥna, Satanás, nemépwā í maáh áihwādih ā bacanachah, biíc yoobó muntih áta yap tagaá. ²⁷ Obohjeéhtih, ‘nemépwādih bacanit, í maáh ā wēpatjīḥ ā wutna caá’, ni niiját yoobópdih

ā jumachah niḥna, niijeéh jumnitboó ¿déhe ā wēpatjīḥ tigaá ípí baca? Páant í bacanachah ennit, ‘Í túi chājna caá’, niipí niijná caá. Pániḥna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘Á túi chājcan caá’, ni jéih niijcán caá. ²⁸ Dios ā wēpatjīḥ nemépwādih wā bacanachah, Dios ā maáh wēpat ni cātíḥ ā jumna caá.

²⁹ “Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newéḥ mūnā ded nuúmíḥna yuhna, ā jéih waadcán caá. Obohjeéhtih, caandíḥ chéoc péanit, áih bií déedih ā jéih ubna caá”, Jesús á niijíp jī. Páant niijná, nin pah niíj naóhna át chājap wat jī: Nemépwā í maáh wēpép ā jumachah yuhna, Jesúsboó caandíḥ chah wēpni jumna, ā jéih yap yohna caá.

³⁰ “Ded wājeéh teocanni, weemdíḥ en jūihni, nemépwā í maáhjeéh ā jumna caá. Pániḥ jumna, weemdíḥ jepahíhnitdih niḥun yóhna caá ā chājap.^y

³¹⁻³² “Nin pah yoobópdih yeedbídih wā naóhna caá: Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, í jwúub túut nuumúchah, Dios í yéejatdih ā yohbiḥna caá. Det weém niḥat cáacwā úud jeñédihbut yeejép wéhenit, í túut nuumúchah, yeejép í wéheatjidih Dios ā yohbiḥna caá. Obohjeéhtih, det Túini Espiritu-boodíḥ yeejép í wéhenachah, í yéejatdih ā yohcan níit. Páant í yéej chājatdih quíib buúdcán, Dios queédih iiguíḥna ā wahbiḥna caá”, Jesús queédih ā niijíp jī.^z

Máa quehe ded pah ā jumata naáwát

(*Lc 6.43-45*)

³³ “Ded máa nah túini dahna ā quehechah ennit, túini nah ā jumataḥ ni jéihna caá. Obohjeéhtih, biíḥ nah túicanni ā quehechah ennit, caan náḥ yeejép ā jumataḥ ni jéihna caá. Pániḥat pah, cáac ded pah ā jumataḥ jéihíḥna, ā chājatdih

^x12:24 Mt 9.34; 10.25 ^y12:30 Mr 9.40

^z12:31-32 Lc 12.10

enat caá náahap.^a ³⁴Yeéb maiwā panihnit tubit yeejépwā jumna, yoobópdih ní wéhecan caá.^b Cáacwā ded pah í jenah joyát pah biíc yoobó ípí wéhena caá.^c ³⁵Pánih jumna, ded táí jenah joiní ápí táí wéhena caá. Obohjeéhtih, ded yeejép jenah joiníboó yeejép ápí wéhena caá. ³⁶Pánihna, Dios á peéh chäj láa ded yeejép wéhenidih á peéh chäj bipna caá. ³⁷Táí wéhenidih ‘Meém táini caá’, Dios á niijbípna caá. Obohjeéhtih, yeejép wéheniboodíh ‘Meemdíh peéh chäjat á náahna caá’, á niijbípna caá”, Jesús queétdih á niijíp jí.

Jwiít cáacwā jwí jéih chäjca naáhdih Jesúsdi h í chäj júutat túutat

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸Biíh láa muú díftboó jwí jumuchah, biquína fariseowā, Moisés á wútatjidih bohénitjìh waád joinít, nin pah Jesúsdi h í niijíp yuh jí:

—Bohéní, jwiít cáacwā jwí jéih chäjca naáhdih ma chäj júutú, meém Dios á wahni yoobópdih ma jummatdih jwí jéihyat pínah niijná, í niijíp jí.^d

³⁹Páant í niijíchah joinít, Jesús queét maátadih nin pah á níj jepahap jí:

—Yeéb yeejépwā Diosdi h náahcannit ní jumna caá. Pánihnit jumna, Dios á wépatjìh nípí chäj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh páant wā chäj júutcan níít. Dios naáwátidih naóh yapani Jonásjidih Dios á wépat chäjat pah muntih weemdíhbut chäjnit, á wépat yeebdíh á júutbipna caá. Páant bóojeh á wépat júutat á jumbipna caá.^e ⁴⁰Pánihna, Jonásjidih búdí queéj á jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap áih wudah díftboó át jumup wut jí. Pánihat pah weém nihát cáacwā úud jeñéboó wunnit, jeé íitboó í yohat túttimah, biíc

peihcanni yeó jáap caánboó wā jum-bipna caá. Pánihat túttimah, wā jwúub boo pud júúwúchah, Jonás á yapatjidih náhnit, Dios á wépatdih ní jéihbipna caá.^f ⁴¹Jonás Nínive tútchidih moonjidih Dios queétdih á peéh chäjat pínah doonádih á naáwáchah, í yéejatdih cádahnit, ít túut nuúm beedép wut jí. Pánihna, cáacwádih á peéh chäjat yeó jáapdih queét Nínive tútchidih moondíh Dios á peéh chäjcan níít. Obohjeéhtih, Jonásji chah caá weém wā jumup. Páant wā jumuchah yuhna, yeébboó weemdíh ní jepahcan caá. Páant ní jepahcat jíib Dios yeebdíh búdí á peéh chäj bipna caá.^g ⁴²Chóop yapapboó jumni baácidih moón í maáh wili maáh Salomón táí jéihni á jummat doonádih joinít, á naáwátidih joyát túut niijná, yuúpmant mit jéúwép wut jí. Obohjeéhtih, caán táí jéihni á jummat chah weémboó wā jumna caá. Páant wā jumuchah yuhna, yeébboó weemdíh ní joíhcan caá. Páant ní joíhcat jíib cáacwádih á peéh chäjat yeó jáapdih Dios yeebdíh búdí á peéh chäj bipna caá, Jesús á niijíp jí.^h

Bacaniji nemép ded pah á jwúub waadát

(Lc 11.24-26)

⁴³“Nemép í bacaniji, muú wihcapboó jibna, á jummat pínah biíh muú pánihnidih á táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, á jéih bid juicán caá. ⁴⁴Pánih bid juicán, ‘Weemdíh í bacaniji muúná wā jwúub bejbipna caá, páant muntih’, á míc níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, á jwúub juí enechah, áih muújí táí tóodh ámohni panihni á jumna caá. Caán cáacboó á túut nuumcáh, áih jéc páantjeh pāa lajni panihni á jumna caá. ⁴⁵Páant á jumuchah ennit, nemépboó

^a12:33 Mt 7.20; Lc 6.44 ^b12:34 Mt 3.7; 23.33; Lc 3.7

^c12:34 Mt 15.18; Lc 6.45 ^d12:38 Mt 16.1; Mr 8.11; Lc 11.16 ^e12:39 Mt 16.4;

Mr 8.12 ^f12:40 Jon 1.17 ^g12:41 Jon 3.5 ^h12:42 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12

bita siete ā chéenwā chah yeejép wut-nitdih bid wáacnit, queétdih ā numah waadná caá. Páant yeejép ī wutuchah, ī waadni cáac chah yeejép chājni ā jum-bipna caá. Pánihat dée pah yeéb yeejép-wādih ā yapbipna caá”, Jesús cáacwādih ā niijíp jī.

Jesús ā déewā caandih ī bidat

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Páant Jesús queétdih ā naáwát pónih, caandih míc wéheat túut niijná, ā íin ā úudwā bícdih jóocmant it juyúp wut jī. ⁴⁷ Páant ī juyúchah ennit, jwíjeéh jumni Jesúsdihih nin pah ā niijíp jī:

—īMa eneé! Meemdih míc wéheat túut niijná, ma íin ma úudwā bícdih jóocmant ī páina caá, ā niijíp jī.

⁴⁸ —Ma niiját túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā íin? ¿Det tigaá wā úudwā? ā niijíp jī.

⁴⁹ Páant niijnít, jwiít ā bohénitdih júutnit, nin pah ā niijíp jī:

—Nit caá wā íin, wā úudwā panihnit.

⁵⁰ Det wā íip Dios ā náahat pah chājnit-jeh wā úud, wā jwan, wā íin panihnit ī jumna caá, ā niijíp jī.

Waáh momni naáwát

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 Caán yeó jáapjeh muntih Jesús muú díitboó jumni ā bac bejep jī. Pánihi bac bejnit, íim jwéejna jwiít-dih ā numah dei bejep jī. Pánihi dei bej, caanná juibínit, jwí chúudup jī. ² Páant jwí chúuduchah ennit, dawá cáacwā ā pebh míc wáac juyúchah, búdí jááj chóodih waadnit, ā chúudup jī. Jwiít-boó bita bícdih jwí ñuhup jī. ³ Á jenah joyátjih queétdih bohéna, nin pah ā níj naáwáp jī:

“Bíic newé, waáh momodih ā bejep be. ⁴ Páant ā waáh bojochah, biquí tíibna namádihi ā buug nájap yuh be.

Obohjeéhtih, waícanjeh jūóhnit, jwébe-hwā caán tíibnadih ī jeémp beedánap be. ⁵ Bíih tíibna jeejéh yewéni baác jumupboó ā buug nájap be. Pánihi buug nájnit, waícanjeh ā chíih jūúwáp yuh be. ⁶ Pánihi chíihna yuhna, yeó tubit ā chāhachah, ñeh bainíjeh jumna, ā diib téhah bejep be. ⁷ Bíih tíibna nemép óot cátlh ā buug nájap be. Pánihi buug nájnit, ā chíihichah, caán nemép óotnaboó caandih ā chíih yap bejchah, momni-boó mánahnit, ā wunah bejep be. ⁸ Obohjeéhtih, bíih tíibna túini baácboó ā buug nájap be. Pánihi buug nájna, chíihnit, ā túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadihih cien tíibna, bíih wawánadihih sesenta tíibna, bíih wawánadihih treinta tíibna ā jumup be. ⁹ ¡Ded molít jumna, ā túi joyó naáh!” queétdih ā niijíp jī.

Á bohénit beh joicán, Jesúsdihih ī uúbh joyát

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Páant ā niiját túttimah, jwiít ā bohénit ā bohéatdih beh joicán, ā pebhna juibínit, nin pah jwí níj uúbh joyóp jī:

—¿Dépanih tigaá cáacwādihih bohéna, ma jenah joiní naáwátjihjeh mapí bohé? jwí niijíp jī.

¹¹ Páant jwí niijíchah joinít, Jesús nin pah jwiít-dih ā níj jepahap jī:

—Dios jwí maáh yoobát jumna, nihát cáacwādihih ā teo wáacat pínah dooná, jwí déewā jon játih moondih ā jéihya jwuhca naáh doonádihih buu yeéb wā bohénitdih Dios ā jéihyaat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadihih páantjeh ā jéihya jwuhcan caá. ¹² Det caán doonádihih túi joinít-dih chah ā jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, det túi joicánnitboodih bainí ī jéihyatdih ā dúuc wáyat pah ā chājipna caá.¹

¹13:2 Lc 5.1-3 ¹13:12 Mt 25.29; Mr 4.25; Lc 8.18; 19.26

¹³Cáacwā quíib wihcannit dée, ded pah ī enatdih ī beh encan caá. Molít wihcannit dée, ī joiná yuhna, ī jéih beh joicán caá. Páant ī jummatdih jéihna, wā jenah joiní naáwátjijeh queétdih wā bohéna caá. ¹⁴Jon játih Isaiás ā daacátji pah caá ī jumup.

‘Nin pah caá Dios ā niijp: “Wā naáwát-dih maatápdih joiná yuhna, caandíh ní beh joicán níft. Ded pah wā chājatdih enna yuhna, ní beh encan níft.

¹⁵Ded pah wā naáwát, wā chājatdih-but jéihfhcannitjeh ní jumna caá. Pánih jumnit, weemdíh joífhcan, nífh molítidih ní nem teona caá. Wā chājatdih eníhcan, ní quíib ũona caá. Páant ní chājcan nihna, túi enna, túi joiná, túi beh joinít níta jum tagaá. Pánih túi beh joinít jumna, túut nuumnít, weemdíh níta bid tagaá. Páant weemdíh ní bidichah, ní yéejatdih yohnit, yeéb iiguípnā ní bejat déedih wāta túi ub tagaá”, Dios ā niijnā caá’, Isaiás át níj daacáp tají. (Is 6.9-10)

¹⁶“Obohjeéhtih, yeéb wā bohénitboó jéihíhnit jumna, ennit, ní beh enna caá. Joinít, ní beh joiná caá. Páant ní jumuchah, Dios yeebdíh ā wēi enna caá.

¹⁷Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Bũ ní enatdih jon játih moón Dioíhwā, Dios naáwátidih naóh yapanitbut búdí eníhna yuhna, ī encap jí. Bũ ní joyát-dihbut búdí joífhna yuhna, ī joicáp jí”, Jesús jwiítidih ā niijp jí.^k

**Waáh momni naáwátidih
Jesús ā beh joyáát**

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸“Waáh momni naáwátidih beh joyát túut niijnā, nindih wā naáwáchah, ní túi joyoó. ¹⁹Wíih túini dooná naóhni waáh momni panihni caá. Biquína joinít

namáboó bũug nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joiná yuhna, beh joicán, ī jepahcan caá. Pánihna, caandíh ī joyát túttimahbitjeh, nemépbóo jūóhnit, jwébehwā caán tíibnadih ī jeémát pah-jeh, queét ī joyátjidih ā quíib bũudána caá. ²⁰Bitā joinítboó, jeejéh yewéni baácđih bũug nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, búdí ī wēi jwuhna yuh caá. ²¹Obohjeéhtih, wēi joiná yuhna, űeh jáap bejni panihni ī jumna caá. Pánihna, yeejép ā yapachah, wííhwā ī jummat jíib bitā queétdih ī yéej chājachah, waícanjeh wííh túini doonáđih ī cádahna caá. ²²Bitā joinítboó nemép óotna cātíh bũug nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joinít, ī jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, nin baácđih bóodih búdí jenah joinít, bíí déedihbut búdí ī bidna caá. Páant ī jenah joyóchah, ī joiní túini dooná pácahi panihni íih caolihboó ā jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, túiniboodíh ī jéih chājcan caá. ²³Obohjeéhtih, bitaboó wííh túini doonáđih joinít, túini baácboó bũug nájni panihni ī jumna caá. Caandíh joiná, túi beh joinít, ī túi jepahna caá. Pánih jepahnit jumna, Dios ā náahat pahjeh ī túi chájna caá. Biquína, cien tíibna ā quehat pah, chah túini yoobát ī chájna caá. Bitā, sesenta tíibna ā quehat pah, túini ī chájna caá. Bitaboó, treinta tíibna ā quehat pah, nump túini ī chájna caá”, Jesús jwiítidih ā niijp jí.

**Trigo cātíh yeejép yílip
ā chíihat naáwát**

²⁴“Dios ā maáh jummat nin pah ā jumna caá: Wápchi mínah áih wápchi-boó trigodih ā momop yuh be. ²⁵Obohjeéhtih, caán, nihāt ájeéh moonbút ī ũwat pónih, caandíh enífhcanniboó áih wápchina junít, ā momatji cātíh yeejép yílipdih ā momop be. Mom péanit, ā be-

^k13:17 Lc 10.23-24

jep be. ²⁶ Túttimah, trigo chíihnit, ā jāap quehe jūwúchah, yeejép ylip ā jumat-dihbut teo wūhnit ī enep be. ²⁷ Pánih ennit, wápchi mínah pebhna juibínit, nin pah ī níj úbh joyóp be: ‘¿Maá, trigodihjeh ma momochah yuhna, dépanih tigaá míih wápchidih yeejép ylipbut ā chíih?’ ī níjíp be. ²⁸ ‘Weemdíh eníhcanni caandíh át momop taga’, ā níj jepahap be. ‘¿Caán jáoni ylipdih jwī yóh jíih?’ ī níj úbh joyóp be. ²⁹ ‘Ni wui yóhca bojoó. Caandíh wuiná, trigodihbut nita wui yóh tagaá. ³⁰ Trigo ylip bícdih ā beh jwuhu naáh. Caán trigo ā behechah, yeebdíh nin pah wā niijbípna caá: “Yeejép ylipdih ni jwíih wuyú. Pánih wuí, nah chéo péanit, caandíh ni cáo yohoó. Pánih cáo péanit, trigo-boodíh ni bóod ubú. Pánih bóod ub beedánit, caandíh wā ámohat munná ni ámohoó”, wā niijbípna caá’, caandíh teo wūhnitdih wápchi mínah ā niijíp be”, Jesús ā niijíp jī.

Mostaza tíib naáwát

(Mr 4.32; Lc 13.18-19)

³¹⁻³² “Dios ā maáh jumat nin pahbut ā jumna caá: Mostaza tíib cáo tíbih pah bóo ā jumna caá. Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh ī momochah, chíihna, ā túi behna caá. Páant ā behechah, áih cá-canaboó dawá jwébehwā ípí jaamná caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jumat. Áihwā daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ī dao béjbipna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Pan paááni naáwát

(Lc 13.20-21)

³³ “Dios ā maáh jumat pan paááni panihni ā jumna caá. Pandih chājíhna, yad wili trigo ojdi pamapdih yacnit, mahjíh wid, caandíh paááni pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ā túi paabípna caá. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jumat doonádih joinít, cáacwā ī túut nuumbípna caá. Queét

joinítboó bitadih ī jwúub naáwáchah, dawá joinít, queétbut ī túut nuumbípna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Jesús ā jenah joiní naáwátnejihjeh cáacwādih ā bohéat

(Mr 4.32-34)

³⁴ Cáacwādih bohéna, ā jenah joiní naáwátjihjeh Jesús ápí bohénap jī.

³⁵ Pánih bohéna, Dios naáwátidih naóh yapani nin ā daacátji pahjeh bíic yoobó ápí bohénap jī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Wā jenah joiní naáwátjih wā bohébiipna caá. Nin baácdih wā chājat túttimah, cáacwādih wā naóh jwuhca naáhdih wā naóhbiipna caá’, ā niijná caá”, át níj daacáp tajī. (Sal 78.2)

Trigo cātíh yeejép ylip naáwátidih ā beh joyáat

³⁶ Pánih naóh péanit, jááj chóodih chúudniji aáb jūóhnit, caandíh joinítidih “Jwī bejna caá”, niijnít, munná Jesús jwiítidih ā numah jwúub aab béjep jī. Pánih munná aáb juibínit, jwiít caandíh nin pah jwī niijíp jī:

—Trigo cātíh yeejép ylip chíihat naáwátjih ma bohénachah, jwī beh joicán beé. Pánihna, jwiítidih ma jéihya naáwá, jwī niijíp jī.

³⁷ Páant jwī niijíchah joinít, Jesús nin pah ā níj jepahap jī:

—Weém, nihat cáacwā úud jeñé, wápchi mínah panihni caá. Weém Dios ā wahní jumna, trigodih momni panihni wā jumna caá. ³⁸ Nin baác wápchi panihni, Diosdih jepahnit trigo panihnit ī jumna caá. Obohjeéhtih, nemépwā ī maáhdih jepahnitboó trigo cātíh chíihni yeejép ylip panihni ī jumna caá. ³⁹ Nemépwā ī maáh wápchi mínahdih eníhcanni yeejép ylipdih momni panihni caá. Caán trigo ā behechah, ī bóod ub láa, péeni yeó jāap panihni caá. Ángelwā caán trigodih yee-

jép yílipdihbut bóod ʔbnit panihnit ī jumna caá. ⁴⁰Trigodih ʔbnit, yeejép yílipboodíh ī wuī cáwat pah péeni yeó jáapdih nemépihwáidih iiguípboó ī yohbipna caá. ⁴¹Weém nihát cáacwā ʔud jeñé, wíih ángelwáidih nin baácboó wā wahbipna caá, wíih cáacwā cátih yeejép chájni, yéej chájat túutnitdihbut ī ʔb bejat pínah niijná. ⁴²Pánih ʔb bejnit, queétdih iiguípboó ī yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jíghahnit, queétjeh ī míic néeh cháác jüibípna caá. ⁴³Diofhwáboó jwī íip Dios bíicdih ā maáh jumupboó ī jumbipna caá. Caanjíh jumna, yeo páh túi yeh iigni panihnit, maáta ī jumbipna caá. ¹Ded molít jumna, ā túi joyó naáh! Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Búdí jüib jumnidih bihni naáwát

⁴⁴“Dios ā maáh jummat wápchiboó búdí jüib jumnidih ī baad bíhni panihni ā jumna caá. Bíic newé caán wápchi mínahdih teo wühhna, caán búdí jüib jumnidih bid jwinít, búdí wēina, ā jwüub bihip be, páant muntih. Pánihna, caandíh búdí náahna, áih bíí déedih jüib cháj beedánit, caán jüibjih wápchidih ā jüib chájap be. ‘Büu caán wápchi wíih ā jumuchah, caánboó wā bid jwiníjibut wíihjeh ā jumna caá’, wēinit, ā míic niijíp be. Dios ā maáh jumupboó ni waadát pínah caán búdí jüib jumni panihni ā jumna caá”, Jesús ā niijíp jī.

Búdí jüib jumni perla wüt jumni naáwát

⁴⁵“Dios ā maáh jummat nin panihnibut ā jumna caá. Búdí jüib jumni jeé tíib dée perlas wüt jumni tíibnadih jüib chájni-boó chah jüib jumni perlas tíibnadih nihát pehbhoó ā bid bejep be. ⁴⁶Chah búdí jüib jumni tíibdih bid jwinít, caandíh jüib chájhna, nihát áih bíí déedih jüib cháj

wühhidih ā bejep be. Pánih jüib cháj wühh beedánit, caán búdí jüib jumni tíibdih ā jüib chájap be. Caán tíibdih búdí ā náahat pah, Dios ā maáh jumupboó waadát pínahdih chah bidat caá náahap”, Jesús ā niijíp jī.

Ñuo naáwát

⁴⁷“Dios ā maáh jummat nin pahbut ā jumna caá. Cáacwā queejwáidih jüut maona, ñuodíh ī yoh báahanachah, queejwá jummat yoobó ípi chüühna caá. ⁴⁸Páant dawá ī chüühchah, nihát queejwáidih íim jwéejna ʔb náan juibínit, túinitdihjeh ī ñiona caá. Pánih ñonit, íih wühhaboó ípi mao yacna caá. Obohjeéhtih, jeémpeca naáhwáboodíh ípi yohna caá. ⁴⁹⁻⁵⁰Pánihat pah, péeni yeó jáapdih ángelwáboó cáacwáidih ī ñio-bipna caá. Yeejépwáidih ñonit, iiguípna ī yohbipna caá. Caán iiguípboó jumna, jíghahnit, queétjeh ī míic néeh cháác jüibípna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Máa bohéat, jáap bohéat

⁵¹Páant niij péanit, Jesús jwiítidih nin pah ā niij üubh joyóp jī:

—¿Butéh wā bohéatdih ni beh joinít beé? ā niijíp jī.

—Jwī beh joiná beé, caandíh jwī niij jepahap jī.

⁵²Páant jwī niij jepahachah joinít, jwiítidih nin pah ā jwüub niij naáwáp jī:

—Det Moisés ā wutatjidih bohénit Dios ā maáh jummatdihbut bohéna, máadih, jáapdihbut cáacwáidih ī jéih bohéna caá. Queét bohénit müú mínah panihnit caá ī jumup. Caán, bitadih teo wáacat túut niijná, áih müüdih jumni túinidih ʔb bacanit, jáapdih, máadihbut queétdih ā jéih wühhna caá, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

Nazaret tútchiboó ī bejat

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Páant ā jenah joiní naáwátnejih bohé péanit, Jesús jwiítidih ā numah bejep jī. ⁵⁴ Pánih bejnit, ā behni tútchina jwī juibínap jī. Caanná juibínit, jwiít judíowā jwī míc wáacat mænná waadnít, caanjíh jumnitdih ā bohénap jī. Páant ā bohénachah joiná, joí wúhi bejnit, nin pah ī míc níj wúbh joyóp jī:

—¿Dedmant tigaá nin bohéatdih át joí? ¿Dépanih tigaá ā túi jéih beedá? Dios ā wēpatjīh jwiít cáacwā jwī chājca naáhdih ápi chājna caá. ⁵⁵ ¿Nin máa teoni wúh nihcan níit? ¿Á íin María nihcan níit? ¿Santiago, José, Simón, Judas, ā úudwā nihcan níit? ⁵⁶ ¿Yad jupuna yaádh nin tútchidih jwíjeéh jumnit nihcan níit? Pánihna, jwiít jwī jummat pahjeh jumni tigaá ā jumap. ¿Pánih jumna yuhna, nin bohéatdih dee tígaá át joí? ī niijíp jī.

⁵⁷ Páant níj jenah joinít, újna, caandíh ī náahcap jī. Páant ī náahcatdih enna, nin pah queétdih Jesús ā niijíp jī:

—Dios naáwátidih naóh yapanidih bita ípi wēi joiná caá. Páant ī wēi joyóchah yuhna, áih tútchidih moón, ā déewáboó caandíh ípi jóíhcan caá. Pánihna, ninjīh wā behechah ennitji, weemdíh ní jóíhcan caá, ā niijíp jī.^m

⁵⁸ Caandíh ī jóíhcan enna, caán tútchidih Dios ā wēpatjīh daocánni láajeh Jesús ā chāj júutap jī.

Juan Daabáni ā wunat

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 Caán láa Herodes, Galilea baácdih moón ī maáh, Jesús ded pah ā chājat doonádih át joyóp wut jī. ² Pánih joinít, caandíh teo wúhntidih nin pah át niijíp wut yuh jī: “Wā maoniji Juan Daabáni át jwúub boo pud

júóh tagaá. Pánih jwúub booni jumna, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih át chājap taga”, át niijíp wut jī. Jesúsdih “Juan tigaá”, át níj jenah joyóp wut yuh jī.

³⁻⁵ Juandih ā mao yohat tútat pínah játih, Herodes ā úud Felipe áadih át bíbohoh wut jī. Páant ā chājat doonádih joiná, Juan Daabáni Herodesdih nin pah át níj júihñup wut jī: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ā wutatdih yap yohna caá ma chājap”, át niijíp wut jī.ⁿ

Páant ā niiját juib Herodes caandíh át mao yohíhip wut yuh jī. Obohjehtih, “‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani ā jumna caá’, judíowā ī níj jenah joiná caá. Pánihna, caandíh wā mao yohat tútuchah, queét weemdíh ita új tagaá”, níj jenah joinít, queétdih át úumup wut jī. Pánih úumna, Juandih mao yohcanjeh, caandíh teonit, chéwat tútnit, nemat muúboó át nemat tútup wut jī. Yad Herodías mi wutuchah joinít, páant át chājap wut jī.^o ⁶ Pánihat túttimah, Herodes ā cáac jumni yeó jáapjidih náhninit, numah jeémát át chājap wut jī. Pánih chājnit, caanjíh jumnit ī enechah, ā aá nuúm mit eo júutap wut jī. Páant mi eo júutuchah enna, Herodesboó búdí át weñep wut jī. Pánih wēinit, caántdih nin pah át niijíp wut jī:

⁷—Dios ā enechah, meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Dedé ma náahatdih weemdíh ma wúbúchah, meemdíh wā wúhbična caá, caántdih át niijíp wut jī.

⁸ Páant ā niijíchah joinít, mi íin ded pah mi niiját tútat pahjeh Herodesdih mit jepahap wut jī.

—Juan Daabánih wao dáhdih dúuc bóodat tútú. Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, weemdíh ma wúhuú, caán ā wunatdih wā jéihyat pínah niijná, mit niijíp wut jī.

⁹Páant mi niijíchah joinít, Herodes búdí át jígahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, caanjíh míic wáacnitdih tíicnit, “Meemdíh wā wūhcan níit”, caántdih át jéih niijcáp wut jī. ¹⁰Pánihna, Juaníh wao dáhdih át dáuc bóodat túutup wut jī, buca. ¹¹Pánih péanit, pamapjih áih wao dáhdih cáagnit, it ub júúwúp wut jī. Pánih ub júóhnit, Herodías nūumdíh í wūhuchah, caántboó mi fíndih mit teo yapanap wut jī.

¹²Páant í chājat túttimah, Juan ā bohénitji júóhnit, áih bácahjidih ubnit, cáac yohop ítboó it yohop wut jī. Pánih yoh péanit, queét júinít, Jesúsdi h naáwádih í juyúp jī.

**Cinco mil cáacwádih
Jesús jeémát ā wūhat**

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³Páant í niijní doonádih joí péanit, jááj chóona waadní, cáac wihcapboó Jesús jwiít dih ā nūmah chúuh bejep jī. Jwiít Jesús bíicdih jwí chúuh bejat doonádih joinít, caandíh jwāáat túut ni-ijná, dawá íih tútchinamant júóhnit, ím jwéemant ít púud bejep tajī. ¹⁴Jwiít jwí chúuh juibíat pínah játih, queét ítát juibínap tajī. Pánihna, dawá cáacwā í pánachah ennit, Jesús queétdih át jígah enep jī. Pánih jígah enna, í ub júóh- nit wunnitdih ā boonanap jī. ¹⁵Cheyeh jumuchah, jwiít ā bohénit caandíh nin pah jwí niijíp yuh jī:

—Cheyeh caá. Nin pehbbit tútchi wihcan caá. Pánihna, queétdih yuúpbít jumni tútchina ma wahaá, jeémát dih í jíib chājat pínah niijná, jwí niijíp jī.

¹⁶—Í bejca bojo naáh. Yeebjéh queét í jeémát pínahdih ní wūhuú, Jesús jwiít- dih ā níj jepahap jī.

¹⁷—Obohjeéhtih, bíicjih bóo téihya botoni pan dahna, chéne queejwábitdih- jeh jwí bíbohna caá, jwí niijíp jī.

¹⁸—Caán ní bíbohndih weemdíh ní ub júúwú, ā niijíp jī.

¹⁹Páant ā niijíchah joinít, ub júóhnit, caandíh jwí wūhup jī. Páant jwí wūhat túttimah, ylipboó cáacwádih ā chúudat túutup jī. Páant í chúuduchah, bíicjih bóo téihya pan dahna chéne queejwá- dibut ubnit, chéi ennit, “Túina caá, Paá”, Diosdih ā niijíp jī. Páant níj péanit, pan dahna, queejwá bíicdih jwiít dih ā daj wūhup jī. Páant ā daj wūhuchah, jwiítboó nihat cáacwádih jwí pááap jī.

²⁰Páant jwí pááachah, nihat í túi jeémp wud jumup jī. Pánihna, í judh jeémp- nidih doce wuhna jwí ub yac yáwanap jī. ²¹Caandíh jeémpnit neonádihjeh jwí jenah enechah, cinco mil í jumup jī. Yaádh, í wehbut í jeémép jī.

**Jesús ímjih ā yáac
chūi bejat, Pedrobut ā bejat**

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²²Páant jwí jeémp péanachah, jwiít ā bohénitdih Jesús ā chúuh bej páñat túutup jī. Pánih chúuh bejat túutnit, cáacwádihbut íih tútchina át jwúub be- jat túutup wut jī. ²³Pánih wah péanit, ā ípdih uúbát túut niijná, jeéboó át púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab béjnit, tōo náh júúwúchah, bíicjeh caánboó át jum jwuhup tajī. ²⁴Caánboó Jesús ā jumát pónih, ím tac yoób jwiít- boó jwí buug lájachah, jwí wawápmant johlit, nolihatbut búdí ā júúwúchah, maatápdih meenná yuhna, jwí jéih bej- cap jī. ²⁵Pánihna, johlit páantjeh búdí ā johochah, baáb aabá bojat pínah játih, Jesús jwí pebhna ímjih ā yáac chūi júúwúp jī. ²⁶Jwí pebhna ā júúwúchah ennit, búdí jwí úmup jī.

—¡Cáaquíh dadah caá! jwí níj náacáp yuh jī.

²⁷Páant jwí úmuchah ennit, Jesús- boó jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—¡Weemjéh tigaá! ¡Weemdíh ní en úmca bojoó! ā niijíp jī.

²⁸Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, yoobópdih meemjéh jumna, ímjih weemdíhbut ma pebhna ma yáac chüi bejat túutú, ā niijíp jī.

²⁹—Ma jüúwú, Jesús ā niij jepahap jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pedro jááj chóodih jumniiji ímjih dei ñahnit, Jesús pebhna ā yáac chüi bejep yuh jī. ³⁰Obohjeéhtih, johlit nolihatbut bádí ā jumuchah enna, át úumup jī. Pánih úumna, daab béjnajeh, Jesúsdihih nin pah ā niij ejep jī:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! ā niijíp jī.

³¹Páant ā niijíchahjeh, áih téihyadihih teonit, Jesús caandíh ā wái ñahanap jī.

—¡Bainíjeh wā wēpatdih ma jenah joiná caá! ¿Dépanih tigaá weemdíh ma téi jenah joicán? Pedrodihih ā niijíp jī.

³²Páant ā niiját túttimahjeh, jááj chóona queét í waadáp jī. Páant í waadáchahjeh, johlit ā yayáh bejep jī.

³³Páant ā yapachah ennit, jwiít ā bohénit Jesúsdihih jwí wēi naáwáp jī.

—¡Yoobópdih meém Dios wúúh tigaá ma jumup! jwí niijíp jī.

Genesaret baácdih moón wunnitdih Jesús ā booaat

(Mr 6.53-56)

³⁴Pánih ímdih chúuh bejnit, Genesaret wút jumni baácna jwí chúuh juibínap jī. ³⁵Páant jwí juibínachah, caán baácdih moón Jesúsdihih beh ennit, caán tútchinadihih moondíh ā juyát doonádihih ít wahap tajī. Pánihna, caán doonádihih joinít, dawá í chéenwā tubáp chüúhnihih Jesús pebhna í ub juyúp jī. Pánih ub joinít, nin pah Jesúsdihih í niijíp jī:

³⁶—Míih yégueh chóodihjeh nit wunnitdih ma tewat túutú, í niijíp jī. Pánihna, áih yégueh chóodih teonit pah moonjéh í boonap jī.

Cáacwā ded pah í míic yéejaat

(Mr 7.1-23)

15 Túttimah, Jerusalén tútchidih moón fariseowā, Moisés ā wutatjidihih bohénit bíicdih, Jesús pebhna joinít, caandíh nin pah í niij úúbh joyóp jī:

²—¿Dépanih tigaá ma bohénitboó jwí nuowā í wutatji pah í chājcan? Jwiít jwípí téih chocat pah, queét í jeémát pínah játih í téih choccan caá, í niijíp yuh jī.

³Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā niij úúbh joí jwúubanap jī:

—¿Yeébbóó dépanih tigaá Dios ā wutatdih jepahcan, jwí nuowā í wutatboodíh jeh ñi jepah? ⁴Nin pah caá Dios ā wutup: ‘Ñi mánadihih túi wēinit, ñi teo wáacá. Pánihna, ded ā mánadihih yeejép ā niijíchah, cáacdih mao yohnidih peéh chājat pah muntih caandíhbut peéh chājat ā jumbipna caá’, Dios át niijíp tajī. ⁵Obohjeéhtih, páant ā niijíchah yuhna, yeébbóó ded ā mánadihih teo wáaquíhnihih nin pah caá ñipí niij wutup: ‘Ma mánadihih teo wáaccanjeh, caán dinerodih Diosboodíh ma wúhuú’, ñipí niij wutna caá. ⁶Pánih wutna, ā mánadihih ñi téi chājat túutcan caá. Pánih chājat túutcan, Dios ā wutatdih jepahat túutcanjeh, jwí nuowā í wutatjiboodíh caá ñi jepahat túutup. ⁷‘Jwiít túinit caá’, niijná yuhna, cáacwā í encapboó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jumatihih yoobópdih át niij daacáp tajī:

⁸‘Dios nin pah ā niijná caá: “Nit weemdíh túi wēi naóhna yuhna, yoobópdih í jepahcan caá. ⁹Pánihna, weemdíh í wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. Í jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin pah caá Dios ā wutat’, í niij yee naóh bohéna caá”, Dios ā ni-

ijná caá', Isaías át niíf daacáp tají, (Is 29.13)

Jesús ā niijíp jī.

¹⁰ Páant niíf péanit, caanjíh jumntidih ā pebhna jūwát táutnit, queétdih nin pah ā niíf bohénap jī:

—Nin wā naáwátidih nī túi joyoó.

¹¹ Dios ā enechah, nī jeémát yeebdíh ā yéejacan caá. Obohjeéhtih, ded pah nī niijátboó yeebdíh ā yéejana caá, ā niijíp jī.

¹² Páant ā niiját túttimah, jwiítboó caandíh nin pah jwī niijíp jī:

—Páant ma niijíhah joinít, queét fariseowā búdí í íjna beé, jwī niijíp jī.

¹³ —Obohjeéhtih, queét fariseowā wā íp Dios ā momca naáh panihnit í jumuchah, queétdih ā yoh beedábipna caá. ¹⁴ Pánihna, queétdih páantjeh nī enah bojoó. Queét jéih encannit pah Diosdih í jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, bita jéih encannit panihnitidihbut í bohéna yuh caá. Pánih jéih encannit míic jumna, íitdih í buug yácat pah, queét nihat iiguípna í bejbipna caá, jwiítidih ā niíf jepahap jī.^r

¹⁵ Páant ā niijíhah joinít, Pedroboó nin pah ā niijíp jī:

—Jwiítidih ma naáwátjidih ma jéihyanaá, ā niijíp jī.

¹⁶ —¿Yeebbát páantjeh nī beh joi jwáhcan niít? ¹⁷ Dedé nī jeémátji níih wudah díftboó jumnijidih níipí jont yohna caá. Caán níih caolidih, nī jenah joyátidihbut chūhcan, Dios ā enechah, yeebdíh ā jéih yéejacan caá. ¹⁸ Obohjeéhtih, ded pah yeejép nī jenah joyát pah nī niijíhah, caán caá Dios ā enechah, yeebdíh ā yéejanap.^s ¹⁹ Nindih nī túi náhninaá: Yeejép chājat, mao yohat, nī áa nihcannitjīh yeejép chājat, nūmát, yeeat, yeejép míic niiját pínahdihbut níipí jenah joiná caá. ²⁰ Páant nī jenah joyátjeh caá, Dios ā enechah,

yeebdíh ā yéejanap. Obohjeéhtih, nī téih chocochah, nī chocchabut yeebdíh bíic yoobó ā enna caá, ā niijíp jī.

Judío nihcannih Jesúsdi h mi jepahat

(Mr 7.24-30)

²¹ Páant niíf bohé péanit, Jesús Tiro tátchi, Sidón tútchi jumni baácna jwiítidih ā nūmah bejep jī. ²² Caanná jwī juibí-nachah, caán baácndih bóli Jesús pebh jwinít, nin pah mi niíf náacáp jī:

—David juma, Dios ā wahni, weemdíh ma jígah ené! ¡Wā nūmdíh nemép jumna, caántdih búdí ā moh yéejana caá! mi niijíp jī.

²³ Páant mi niijíhah joiná yuhna, caántdih ā jepah jwuhcap jī. Páant ā jepahcatdih enna, jwiít ā bohénitboó caandíh nin pah jwī niijíp jī:

—Páantjeh jwiítidih mi náac péenachah, ma jwúub bejat táutú, jwī niijíp jī.

²⁴ —Judíowā buudnít ovejawā panihnit í jumuchah ennit, queétdihjeh teo wáacat náahna, Dios weemdíh ā wahap jī, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

²⁵ Páant ā niijíhah joinít, caánt judío nihcannihboó ā pebh bódicta caj yoh najnit, nin pah mi niijíp jī:

—¡Maá, weemdíh ma teo wáacá! mi niijíp jī.

²⁶ —Wébít í jeémát pínahdih ubnit, íih mujjiowádih jwī wuhuchah, ā túican caá. Pánihat pah judíowā í jeémát panihnidih bíih baácndih moondíh wā wuhuchah, ā túican caá, Jesús caántdih ā niijíp jī.

²⁷ —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, queét í jeémp jéenanidih mujjiowá ípí jeémpna caá, mi nííf jepahap jī.

²⁸ —Meémboó weemdíh túi jenah joiníh ma jumuchah, ma niiját pah wā chájna caá, Jesús caántdih ā niijíp jī.

Páant ã niijíhahjeh, mi nuúm mit boonap wut jī.

Jesús dawá cáacwādhī ã booaat

²⁹ Pánihat túttimah, Jesús jwiítdih caanmánt Galilea ím jwéejna ã numah dei bejep jī. Caanná dei jwabínit, ím jwéejdih jumni jeená ã numah púuh laab béjep jī. Pánih púuh laab jwabínit, bíícdih jwī chúudap jī. ³⁰ Páant jwī chúudachah enna, dawá cáacwā Jesús pebhna ít jūúwáp tajī. Pánih jūóhna, í chéenwā wunnitdih í juí jwejep jī. Queét nihát mácah wunat jumnit í jumap jī. Jéih bejcannit, jéih encannit, téihya jítcha wihcannit, jéih wéhecannit, dawá bíih wunat jumnitbut í jumap jī. Páant í jumuchah ennit, Jesús queét nihátidih ã booaap jī. ³¹ Páant ã booaachah, jéih wéhecannitjī í wéhenachah joinít, téihya jítcha wihcannitjī téihya jítcha í jumuchah ennit, jéih bejcannitjī í bejehah ennit, jéih encannitjī í enechah ennit, cáacwāboó búdí í en wúhi bejep jī. Pánih en wúhi bejnit, “Jwiít judíowā jwípí wéini Dios búdí ã wēpatjīh jwiítdih ã táí teo wáacna caá”, í niij wēi naáwáp jī.

Cuatro mil cáacwādhī Jesús jeémát ã wúhat

(Mr 8.1-10)

³² Pánih booa péanit, Jesús jwiítdih ã pebh jūúwát túttnit, nin pah ã niijp jī:

—Queét jwijeéh bíic peihcanni yeó jáap í jumuchah, íih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit í jumuchah, queétdih búdí wā jígah enna caá. ‘Queét nuugúp wun buugná’ niijná, queétdih íih munáboó wā jwúub bejat tútcan níit, ã niijp jī.

³³ —¿Obohjeéhtih, ninjīh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá í jumuchah,

dedboo tígaá í jeémát pínahdih jwī jíib cháj bíí? Jesúsdi h jwī niij úubh joyóp jī.

³⁴ —¿Débói pan tígaá ñi bíboh? Jesús ã niijp jī.

—Siete pan dahna, daocánni queejwábit, páant bóojeh jwī bíbohna caá, caandíh jwī niij jepahap jī.

³⁵ Páant jwī niijíhah, Jesús cáacwādhī ã chúudat tútup jī. ³⁶ Páant í chúudat túttimah, Jesús caán siete pan dahna, queejwábit bíícdih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih niij péa, jwiítdih ã daj wúhup jī, cáacwādhī jwī pááat pínah niijná. ³⁷ Páant queétdih jwī pááat túttimah, í táí jeémp wud jumap jī. Páant í jeémp péanachah, í judh jeémpnidih ubnit, siete wúhdih jwī ub yac yáwanap jī. ³⁸ Caandíh jeémpnit neonádihjeh jwī jenah enechah, cuatro mil í jumap jī. Yaádh, í wehbut í jumap jī. ³⁹ Páant í jeémp péanachah, Jesús queétdih íih munáboó ã jwúub bejat tútup jī. Pánih wah péanit, jááj choodih waadnit, Mágdala tútchi jumni baácna jwiítdih ã numah chúuh bejep jī.

Fariseowā, saduceowābut Dios ã wēpatjīh Jesúsdi h í chájat tútat

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 Bíih láa fariseowā, saduceowā bíícdih Jesús pebhna í jwabínap jī. Cáacwā í jéih chájca naáhdih Jesúsdi h í chájat tútup yuh jī, ã jepahcah, “Dios ã wahni nihcan caá”, niiját tút niijná.¹ ² Páant í wutuchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niijp jī: “Yeó ã buug yácna, jeá dūuni ã jumuchah enna, ‘Cheibit táí jóbohni yeó jáap ã jumtipna caá’, ñipí niijná caá. ³ Baáb jéenna, mah tólihna dūuni ã jumuchah enna, ‘Mah yeó jáap ã jumtipna caá’, ñipí niijná caá. Ded pah jeá ã jumati h táí beh enna yúhna, Dios ã wēpatjīh wā cháj júutatboodíh ñi beh encan caá. ⁴ Buu

¹16:1 Mt 12.38; Lc 11.16

lāa moón yeejépwā, Diosdih náahcannit, Dios ā wēpatjīh wā chājatdih ī enīhna yuh caá.⁴Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapani Jonás ded pah ā yapatjidih nītāt jéihjip taga.⁵Pānihna, Dios ā wēpatjīh caandīh ā chājatji pahjeh muntih ā jwáub chājbipna caá, weém ā wahnī wā jumátidih nī jéihyat pínah niijná”, ā niijíp jī.

Páant niíf péanit, jwiítidih ā jwáub numah bejep jī.

**Fariseowā, saduceowā
yeejép ī bohéat**

(Mr 8.14-21)

⁵Pānih bejnit, ímdih chúuh bejna, jwī jeémát pínah pandih ubat jwīt quíib buudép tajī. ⁶Páant jwī chúuh bejchah, Jesús jwiítidih nin pah ā niijíp jī:

—Īnī túi chāja chaáh! Fariseowā, saduceowābut ī bohéat pan paáat panihni caá. Páant ī bohéat yeebdīh ā tobohna caá, ā niijíp jī.^w

⁷Páant ā niijíchah, joí wūhi bejna, jwiítjeh nin pah jwī míc niijíp jī:

—Pandih jwī ub jūóhcah enna, jwiítidih páant ā niijná caá, jwī míc niijíp jī.

⁸Páant jwī míc niijátidih jéihna, Jesús jwiítidih nin pah ā niíf naáwáp jī:

—¿Dépanih tigaá pan ā wihcatdih nī náhni dahwa? ĪWā wēpatdih bainíjeh caá nī jenah joyóp! ⁹¿Páantjeh nī jéih jwuhcan níit? ¿Cinco mil neoná yaádh bíicdih cinco pandihjeh wā pāáátjidih nī náhnican níit? ¿Ī judh jeémpni doce wuhna nī ub yac yáwaatjidihbut nī náhnican níit?^x ¹⁰¿Buu siete pandih dajnit, cuatro mil neoná yaádh bíicdih wā wūhatdihbut nī náhnican níit? ¿Débói wuhnadih nī yáwaatdih nī náhnican níit?^y ¹¹Pānihna, ‘pan paáat’, wā niijíchah, ¿dépanih tigaá nī beh joicán?

Páant niijná, pan yoobátidih niijná wā chājcan caá. Fariseowā, saduceowābut ī bohéat pan paáat panihni ā jumuchah, nī túi chāja chaáh. Ī bohéat yeebdīh ā tobohna caá, ā niijíp jī.

¹²Páant ā niíf naáwáchahna, jwiít jwī beh joyóp jī buca. “Pan paáat”, niijná, pan yoobátidih niijná ā chājcap jī. Páant niijná, “fariseowā, saduceowābut ī bohéatidih nī joicá bojoó”, niijná ā chājap jī.

**“Meém Cristo, Dios ā wahnī
caá”, Pedro ā niiját**

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³Pānih chúuh juibínit, Cesarea Filipino wūt jumni tútchina bejni namáboó bejnit, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niíf wūbh joyóp jī:

—¿Weém nihat cáacwā úd jeénéidih ded pah tigaá bita ī niíf? ā niijíp jī.

¹⁴—Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niíf, bita ‘Elías nacaá’, niíf, bita ‘Jeremías, Dios naáwátidih bíih naóh yapani nacaá’, ĩpī niijná caá, caandīh jwī niíf jepahap jī.^z

¹⁵—Queét páant ī niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá nī niíf jenah joí? jwiítidih ā niijíp jī.

¹⁶—Meém Cristo, Dios ā wahnī caá. Dios báadhni wūh yoobát caá, Pedroboó ā niíf jepahap jī.^a

¹⁷—Simón, Jonás wūh, meemdīh wā wēina caá. Cáacwā meemdīh ĩt naóhcap taga. Dios wā ĩp, jeáboó jumnijeh át jéihyanap taga. ¹⁸Pānihna, meemdīh nin pah wā niíf naóhna caá: Meém Pedro wūt jumni caá. (Pedro niijná, jee dáh niijná ā chājap jī.) Nin jeejīh búdí muú wā chājat panihni dawá wíhwā pínahdih wā chājbipna caá. Queét dawá ī jumuchah, nemépwā queétdih

⁴16:4 Mt 12.39; Lc 11.29 ^v16:4 Jon 1.1–2.10 ^w16:6 Lc 12.1

^x16:9 Mt 14.17-21 ^y16:10 Mt 15.34-38

^z16:14 Mt 14.1-2; Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 ^a16:16 Jn 6.68-69

jéih yap yohcan, queét iiguípnā ī bejcan níit. ¹⁹Dios ā maáh jumupdih bóo llave panihnidih meemdih wā wūhbiḡna caá. Páant wā wūhni panihniḡih, cáacwādh wīih túini doonádh naóhni, weemdih jepahnidih Dios ā maáh jumupna wāt waadaát pah ma chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannidih nemat pah ma chājbipna caá,^b Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

²⁰Páant niíj péanit, jwiítboodih nin pah ā niijíp jī: “Nin Jesús Dios ā wahnī Cristo caá’, bitadih ñi niíj naóh jwuhca bojó’”, ā niijíp jī.

Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22–27)

²¹Páant ā niiját túttimah, Jesús jwiít ā bohénitdih nin pah ā niíj naóh bohé jwíhip jī:

—Buu, Jerusalén tútchiboó weemdih bejat caá náahap. Caanná jwī juibínachah, jwī maáta, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdih yeejép ī chājbipna caá. Pánih chājnit, weemdih ī mao yohat túutbipna caá. Páant tigaá weemdih yeejép yapat náahap. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúub boo pud jūóhbiḡna caá, jwiítidih ā niijíp jī.

²²Páant ā niijichah joinít, Pedroboó Jesúsdiḡhibít yuúpbit numah bejnit,

—jMaá, ma niiját pah yapcan, meemdih queét ī mao yohca bojo naáh! āt niijíp wut yuh jī.

²³Páant ā niijichah joinít, Jesús tac púud ñuhnit,

—Pánih naóhna, Satanás ā náahat pah naóhna caá ma chājap. Cáacwā ī jenah joyátjeh caá ma jenah joyóp. Dios ā jenah joyát nihcan caá. Pánihna, Dios ā

náah yacat pah wā chājat pínahdih ma jāhíhna caá, āt niijíp wut jī.

²⁴Páant niíj péanit, jwiítboodih nin pah ā niíj naáwáp jī:

—Ded wīih jumíhna, ā weñat pínahdih chājcan, wā náahatboodih chājat caá náahap. Wīih ā jumat jīb yeejép yapna yuhna, weemdih páantjeh cádahcat caá náahap.^c ²⁵Ded weemdih jepahcanni, ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguípnā ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded weemdih cádahcanniboó bita caandih yeejép ī chājachah yuhna, páantjeh wājeéh ā jumbipna caá.^d

²⁶Cáac nin baácboó jum jwuhna, dawá bíi déedih bíbohna yuhna, Diosdih náahcan, iiguípnā bejna, niḡat ā bíbohāt dedé pínah nihcan caá. Iiguípboó jumna, ded pah ā jéih jīb chāj baccan níit. ²⁷Weém niḡat cáacwā úud jeñé wā íp ā yeh iigátjīh áih ángelwā bíicdih nin baácboó jwúub dei jūóhniḡ, niḡat cáacwā ded pah ī chājatjī jīb wā jīb wūhbiḡna caá. Túi chājnitjidih wā túi chājbipna caá. Obohjeéhtih, túi chājcannitjiboodih wā peéh chājbipna caá.^f ²⁸Yoobópdiḡ yeebdih wā naóhna caá. Biquína ninjīh ñuhnit ñi wunat pínah jātih, weém niḡat cáacwā úud jeñé chah maáh wā jumatdih ñi enbipna caá, Jesús ā niijíp jī.

Dios ā yeh iigátjīh Jesús ā ñuhāt

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 Seis yeó jáap túttimah, Pedro, Santiago, ā úud Juan queét bíic peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ā numah púuh laab béjep jī. ²Caanná ī púuh laab juibiát túttimah, ī enechah, ā jíghat āt túut numép wut jī. Áih móot yeó ā yeh iigát pah yeh íig, áih yéguehbut bíic yoobó túi baabní āt yeh

^b16:19 Mt 18.18; Jn 20.23 ^c16:24 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24

^d16:25 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25 ^e16:27 Mt 25.31

^f16:27 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Ro 2.6

iiguíp wut jī. ³Páant ā yeh iiguíchah-jeh, Moisés, Elíasji bíicdih Jesús pebh jíghnit, caandíh ít míic wéhenap wut jī. ⁴Páant ā yapachah ennit, Pedroboó Jesúsdih nin pah át niijíp wut yuh jī:

—Maá, ninjīh jwī jumuchah, ā túina caá! Ma náahachah, bíic peihcanni muu dáhna jwī chájipna caá. Míih pínah, Moiséh pínah, Elíasíh pínahdihbut jwī cháj wúhbiipna caá, át niijíp wut jī.

⁵Obohjeéhtih, páant ā niijíchahjeh, túi yeh iigní mah pōh panihni queétdih át dei juyúp wut jī. Páant ā dei juyúchah, caán chawat yoób nin pah Dios át niijíp wut jī: “Nin wā wúúh wā oini caá. Caandíh búdí wā wéina caá. Pánihna, ā naáwáchah, caandíh ní túi joyoó”, át niijíp wut jī.⁸

⁶Páant ā níj wéhenachah joinít, úumna, ā bohénit ít páah yoh ñajap wut jī. ⁷Páant í páah yoh ñajachah ennit, Jesús í pebhna juí, queétdih teo jáhanit, —Ñi ñah ñuhú. Butéh ní ennidih, ní joiníidihbut ní úumca bojoó, át niijíp wut jī.

⁸Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuhna, Jesúsdihjeh ít enep wut jī. Bitá í ennitji-boó ít wihcap wut jī.

⁹Túttimah, jeemánt dei júóhna, Jesús queétdih nin pah át níj wutúw wut jī:

—Butéh ní enatjidih bitadih ní naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cáacwá úud jeñé, wunniji wā jwúub boo pud júúwát túttimah, caandíh bitadih ní naáwáchah, ā táibipna caá, át niijíp wut jī.

¹⁰Páant ā niijíchah joinít, queét bíic peihcannit caandíh nin pah ít níj úúbh joí enep wut jī:

—‘Dios ā wahni, ā júúwát pínah játih, Elíasboó ā júóhbiipna caá’, Moisés ā wut-tatjidih bohénit ípí níj bohéna caá. ¿Dé-pah níjíl tígáa queét páant í níj? ít níj úúbh joyóp wut jī.^h

¹¹—Yoobópdih tígáa í níj naáwáp. Elíasdih Dios ā jwíih júúwát túutúw jī, nihatdih ā ámohat pínah niijná. ¹²Páant niijnít, nin pah yeebdíh niijná caá wā chájap. Elías wáat juí péanap be. Páant ā juyúchah yuhna, yeebdíh bohénit caandíh ít beh encap jī. Pánih beh encan, ded pah í náahat pahjeh caandíh ít chájap taga. Páant í chájat pahjeh mun-tih, weemdíhbut í chájipna caá. Páant í chájachah, weém nihat cáacwá úud jeñé, yeejép wā yapbiipna caá, Jesús át niijíp wut jī.¹

¹³Páant ā níj naáwáchah joinít, “‘Elías’, niijná, Juan Daabánidih naóhna caá ā chájap”, niijnít, queét ít beh joyóp wut jī.

Wáa wunat jumnidih Jesús ā booaat

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Pánih míic wéhe dei júóhnit, jeé ñaj deyeppoó Jesús bíic peihcannit ā pej jumnit bíicdih ā jwúub dei juyúp jī. Páant í jwúub dei juyúchah, dawá cáacwá cātíh júóhnit, bíic newé Jesús pebh joinít, ā bódicha caj yoh ñajap jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah Jesúsdih ā níj naáwáp jī:

¹⁵—Maá, wā wúúhdih ma jíghah eneé. Caandíh wáa wunat ā ñahachah, yeejép ápí yapna caá. Dawá láa tuu cúutboó ápí buúg cáona caá. Bíih láa mujboó ápí daab yóh bejna caá. ¹⁶Pánihna, caandíh í booaat pínah niijná, ma bohénit pebh caandíh wā úb juyúp yuh be. Obohjeéhtih, queét caandíh í jéih boocap be, ā niijíp jī.

¹⁷Páant ā niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Yeéb yeejépwa weemdíh jenah joicánnit ní jumna caá. ¿Débólíh maatápdih tígáa weemdíh túi jenah

⁸17:5 Gn 22.2; Dt 18.15; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22; 2P 1.17-18 ^h17:10 Mal 4.5 ⁱ17:12 Mt 11.14

joicán, ñi tac buegábi? Wā pebh caandíh ñi ub jüúwá, ā niijíp jī.

¹⁸ Páant ā niijíchah joinít, Jesús pebh ā wūúhdih ī ub juyáp jī. Páant ī ub juyúchah, caandíh wunat túttni nemépdih Jesús ā bacat túutup jī. Páant ā wutuchahjeh, ā bacachah, wunnijiboó ā táí boonap jī.

¹⁹ Páant ā yapat túttimah, jwiít ā bohénit mícjeh jumna, Jesúsdih nin pah jwī níj uúbh joyóp jī:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwī wutuchah yuhna, āt baccan? jwī niijíp jī.

²⁰ —Wā wēpatdih yeebdíh wā wūhuchah yuhna, caandíh náhnican, weemdíh ñit táí jenah joicáp taga. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Mostaza túbih ā jumat pah, yeéb Dios ā wēpatdih bainjeh ñi táí jenah joiná yuhna, nin pah ñi jéih chāj bipna caá: Nin jeedíh ‘Conboó ma bejeé’, ñi niijíchah, ā bejbipna caá. Pánih táí jenah joiná, nihtdih ñi jéih chājna caá.^j ²¹ Obohjeéhtih, pánihni nemépdih ñi bacaat túut niijná, Diosdih búdí uúbát caá náahap. Pánih uúbhna, jeémp jwuhcan, Dios ā wēpatdih chah ñi táí jenah joibípna caá. Pánih chah jenah joinít jumna, pánihnit nemépwādihbut ñi jéih bacat túutbipna caá, jwiít dih Jesús ā niijíp jī.

**Jesús ā wunat pínahdih
ā jwúub naáwát**

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Galilea baácboó Jesús bícdih jwī bejehah, caán jwiít dih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Weém niht cáacwā úud jeñédih cáacwā teonit, bitadih ī wūhbipna caá. ²³ Páant ī wūhat túttimah, queétoó

weemdíh ī mao yohbipna caá. Páant ī maoniji bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jüóhbipna caá, ā niijíp jī.

Páant ā níj naáwáchah joiná, búdí jwī jígahap jī.

**Jesús queejíh jacmant
dinerodih ā bidat tútat**

²⁴ Capernaum tútchina jwī juibínachah, Dioíh muúdíh ī en dawát jíib ubnitboó Pedro pebhna juibínit, caandíh nin pah īt níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Yeebdíh bohéniiboó Dioíh muúdíh en dawát jíib pínahdih ā jíib chājcan níit? īt niijíp wut jī.^k

²⁵ —Ā jíib chāj bipna caá, Pedro āt níj jepahap wut jī.

Páant ā niiját túttimah, jwī jumni muúná Pedro ā waadáchah, Jesúsboó caandíh nin pah ā níj uúbh joyóp jī:

—¿Simón, dépah tigaá ma níj jenah joí? ¿Nin baácdih moón ī maáta detboodíh tigaá ī jíib ub, ma jenah joyóchah? ¿Íih baácdih moondíh níit? ¿Bíih baácdih moónboodíh níit ī jíib ubup, ma jenah joyóchah? Pedrodih ā niijíp jī.

²⁶ —Bíih baácdih moondíh tigaá ípí jíib ubup, Pedro ā níj jepahap jī.

—Pánihna, maáta íih baácdih moónboodíh ípí jíib ubcan caá. ²⁷ Páant ī jíib ubcah yuhna, queét jíib ubnitdih íjajhcan, jwī jíib chāj bipna caá. Íimboó queéj wáyadih ma bejeé. Caán jeémpni queejdíh ubnit, áih jacna dinero júdudih ma bid juibípna caá. Caán júdu jwiít chénewáíh jíib pínahdih ubnit, jwī jíib buúdáatdih jíib chāj adih ma bejeé, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

^j17:20 Mt 21.21; Mr 11.23; 1Co 13.2

^k17:24 Ex 30.13; 38.26

“Déhe tiguaá ñi maáh panihni”, Jesús á niiját

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 Caán láa jwiít á bohénit Jesús pebh jaibínit, nin pah caandíh jwí niíj uúbh joyóp jī:

—¿Dios á maáh jumupboó jwijeéh jumni déhe tiguaá jwí maáh panihni á jumbi? jwí niijíp jī.¹

²Páant jwí niijíchah joinít, Jesús wébtídh jūúwát tútnit, caandíh jwí cātíh á ñuhat tútup jī. Páant á ñuhuchah, jwiítídh nin pah á niíj naáwáp jī:

³—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ñi jenah joyátídh tút nuumnít, wébtí oboh jumnit í jenah joyát pah jenah joinít, Dios á maáh jumupboó ñi jéih waadbípna caá. Obohjeéhtih, caán dée pah ñi jenah joicán, Dios á maáh jumupboó ñi jéih waacán níft.^{m 4} Pánihna, det wébtí í jenah joyát pah jenah joinít, Dios á maáh jumupboó chah wutnit í jum-bipna caá. ⁵Det wíhwa jumna, wā wut-pah bita nin wébtí panihnidih wéi jwááhnit, weemdíhbut í wéi jwááhna caá, Jesús á niijíp jī.

Jwí yéej chājat tútat á tobohat

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶“Nin wébtí panihni weemdíh túi jenah joinídh ded á yéej chājat tútatjí jíib, Dios caandíh yeejép pohba á peéh chājipna caá. Pánihna, caandíh á yéej chājat tútat pínah jātíh, áih butdih búdí jeé júdujīh chéó búudhnt, búdí mujna caandíh í yohochah, áta túi taga. Páant í chājachah, caán wébtí panihnidih á yéejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh áta peéh chājcan taga. ⁷Ded bitadih yéej chājat tútnidih Dios búdí á peéh chājachah, tūbit yeejép á yapbipna

caá. Bitadih yéej chājat tútnit páantjeh í jum-bipna caá. Obohjeéhtih, queétoó yeejép yoobát í yapbipna caá.

⁸“Míih téihyajīh, jíthajīh yéej chājna, caandíh ma bóod yohat pah, caán yéej chājatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát á dūbcan níft. Caandíh ma yohochah nihna, caan dájhjeh áta būud tágaá. Meémbóó pánihni cólo-hjeh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jum-bipna caá. Obohjeéhtih, caandíh bóod yohcan nihna, chénat pah dahjīh iiguípna ma bejchah, búdí yeejép mata yap tagaá.^{n 9} Pánihat pah muntih, míih quíibjīh ennit, yéej chājna, caan dáhdih ma wáat yohat pah, caán yéej chā-jatdih ma cádaahaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ma bejbipna caá. Caanná iigát á dūbcan níft. Caan dáhdih ma yohochah nihna, caan dájhjeh áta būud tágaá. Bíicjīh quíib wihcan yuhna, túttimah Diosjeéh ma túi jum-bipna caá. Obohjeéhtih, míih quíib chénat pah dahjīh iiguípna ma bejchah, chah yeejép mata yap tagaá. Pánihna, yéej chājatdih cáda-hat caá náahap”, Jesús á niijíp jī.^o

Buudní oveja naáwát

(Lc 15.3-7)

¹⁰“Nin wébtí panihnidih ñi en iicá bojoó. Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wébtídh ded pah í yapachah Diosdih naáwát tút niijná, queétdih en daonít ángelwā wā íp pebhna ípí be-jna caá.^{p 11} Weém nihat cáacwā úud jeñé, nin baácdih moón yeejép chājnit, iiguípna bejnit déedih túi ubudih wā jūúwáp jī. ¹²Queét iiguípna bejnit, būudní ovejawā panihnit í jumna caá. Pánihnit í jumuchah, nin wā naáwát-dih ñi túi jenah joyoó: Cien ovejawādh bíbohni bíic oveja á būudúchah ennit,

¹18:1 Lc 22.24 ^m18:3 Mr 10.15; Lc 18.17 ⁿ18:8 Mt 5.30 ^o18:9 Mt 5.29
^p18:10 Ez 34.16; Lc 9.10

¿ded pah tigaá ā chājbī, yeéb nī jenah joyóchah? Bitā noventa y nueve ovejawādih ī jeemát yīlip jumupboó jwejnīt, caán buudnīdih bididih ā bejbīpna caá.¹³ Yoobópdih yeebdīh wā naóhna caá. Caán buudnīdih ā bid juyúchah, ā jwejnīt noventa y nueve dih ā weñat chah caán ā bid juníboodīh ā wēibīpna caá.¹⁴ Pānihat pah wā íp jeáboó jumni nin oboh jumni panihni buudnīt ī jumatdih ā náah yaccan caá”, Jesús ā niijíp jī.

Bitā Jesúfhwā meemdīh ī yéej chājachah, ded pah chājat

(Lc 17.3)

¹⁵“Ded weemdīh jepahni meemdīh ā yéej chājachah, mīc ámohat túut niijná, bitā ī joicápboó caandīh mīc wéhenadīh ma bejeé. Páant ma niijíchah joinīt, ā jepahachah, nī jwúb mīc pej jumbīpna caá, páant muntīh.^q ¹⁶Obohjeéhtih, meemdīh ā jepahcah bācah, Dios ā wutat pah, bitā chénewādih ma numah bejeé, queét ī joyóchah, caandīh mīc wéheat túut niijná.^r ¹⁷Yeéb biíc peihcannitdih ā jepahcah enna, wíhwhā nihat nī mīc wáacapna caandīh nī numah bejeé, ā yéej chājatdih ma naáwáchah, queét nihat ī joyát pínah niijná. Pānihna, mīc wáacnitdihbut ā jepahcah enna, Diosdih náahcan, ā yéejatdih cádahfcat peéh, caandīh nī pej jum cádahaá.

¹⁸“Yoobópdih yeebdīh wā naóhna caá. Ded ā yéej chājatdih cádahcat jīb, ‘Meém yéejatdih yohcanni ma jumna caá’, yeéb wíhwhā nī niijíchah, Diosbut caandīh biíc yoobó ā niijbīpna caá. Ded ‘Wā yéej chājatdih jīgahnīt, wā cádahna caá’, niijnīdih ‘Meém yéejatdih yohni ma jumna caá’, nī niijíchah, Diosbut caandīh biíc yoobó ā niijbīpna caá.^s

¹⁹⁻²⁰“Chénewā, biíc peihcannīt wíhwhā nī mīc wáacachah, nījeéh wā

jumna caá. Pānihna, det chénewā Diosdih nī wúbát pínahdih biíc yoobó nī jenah joyóchah, wā íp jeáboó jumni nī wúbát pah ā chājīpna caá”, Jesús jwiít-dih ā niijíp jī.

²¹Páant Jesús ā niijíchah joinīji Pedro ā pebh juibínīt, nin pah caandīh ā niijíp jī:

—¿Maá, wā dée dawá láa weemdīh ā yéej chājachah, débóí láa tigaá caán ā yéej chājatdih wā íj cádahbi? ¿Siete láa cádahat ā náah níit? ā níj wúbh joyóp jī.

²²—¡Ma joyoó! Biíh meemdīh dawá láa ā yéej chājachah yuhna, siete láajeh íj cádahat ā náahcan caá. Obohjeéhtih, páant ā yéej chājachah yuhna, meémboó caandīh ma jwúb náhnica bojoó, Pedrodih Jesús ā níj jepahap jī.^t

Teo wūhni biíh ā jīb buudáatdih ā quíib buudcát naáwát

²³“Bitā ī yéej chājatdih quíib buudát-dih jenah joinīt, nin wā naáwát-dih nī tūi jenah joyoó: Dios ā maáh jumāt nin pah ā jumna caá. Biíc baácdih moón ī maáh ā pebh moón caandīh ī jīb buudánachah, ī jīb buudáatdih ā jīb chāj beedáat túutup be. ²⁴Í jīb buudáatdih ā jenah enechah, biíc caandīh teo wūhniiboó búdí yoobát ā jīb buudánap be. Búdí ā jīb buudáatdih jéihnit, caandīh ā pebh ā bid bojop be. ²⁵Á jéih jīb chājcah enna, ā maáhboó caandīh, yad, ā weh, nihat áih bií dée biícdih bitaboodīh ā jīb chājat túutup be, queét ī jībīh ā jīb buudáatdih ā jīb chājat túut niijná. ²⁶Páant ā jīb chājat túutuchah joinīt, caán búdí jīb buudániboó ā maáh pebh bódiča caj yoh nājnit, búdí ā wúbup be. ‘Maá, weemdīh jīgah ennit, ma pái jwuhwú. Meemdīh wā jīb buudáatdih wā jīb chāj beedábīpna caá’, ā niijíp be. ²⁷Páant ā níj wúbúchah joinīt, caandīh

^q18:15 Lc 17.3 ^r18:16 Dt 19.15 ^s18:18 Mt 16.19; Jn 20.23

^t18:22 Lc 17.3-4

jíghah ennit, ‘Weemdíh ma jíib buúdáát ā jum̄u naáh’, ā maáh caandíh ā niijíp be.

²⁸“Páant ā niiját túttimah, búdí jíib buúdáanijiboó bac bejnit, bíh caán bíícdih ī maáhdih teo wúhndih ā jwáááp be. Pánih jwááhnit, caánboodíh bainí ā jíib buúdáát dih íjnit, áih but nahdih jöp teonit, ‘¡Weemdíh ma jíib buúdáát dih waícanjeh ma jíib chájaá!’ caandíh ā niijíp be. ²⁹Páant ā niijíchah joinít, caán bainí jíib buúdáaniboó ā pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh búdí ā úúbúp yuh be. ‘Weemdíh jíghah ennit, bainí ma pái jwuhú. Meemdíh wā jíib buúdáát dih wā jíib cháj beedábipna caá’, ā niijíp yuh be. ³⁰Obohjeéhtih, páant ā niij úúbúchah yuhna, caandíh jíghah encanjeh, caánboó ā jepahcap be. Pánih jepahcan, caán teo wúhndih nemat muúboó ā nemat tútup be. Á jíib cháj beedá-nachahna, caandíh áta baca tagaá.

³¹“Pánihna, búdí jíib buúdáaniji bainí jíib buúdáanidih páant ā chájachah enna, íjnit, bita teo wúhnitboó ī maáhdih naóh yacadih ī bejep be. ³²Páant ī naóh yacachah joinít, ī maáh ī naóh yacnidih bid bojnit, nin pah caandíh ā niij júihñup be: ‘¡Meém yeejép pohba caá! Meém weemdíh búdí ma úúbúchah, “Búdí ma jíib buúdáát dih ā jum̄u naáh”, wā niijíp yuh be. ³³Obohjeéhtih, meemdíh páant wā niijíchah yuhna, bac bejnit, meemdíh bainí jíib buúdáanidih meémboó mat jíghah encap wut be. Ma jíib buúdáát dih wā náhnicat pah muntih, caánboó meemdíh ā jíib buúdáát dih ma náhnicah, áta túi tagaá. ¿Dépanih tibeé caandíh jíghah encanjeh, páant ma cháj?’ ā maáh caandíh ā niijíp be. ³⁴Páant niijnit, búdí íjnit, nemat muúboó caandíh ā nemat tútup be. Á jíib cháj beedá-nachahna, áta baca tagaá.

³⁵“Caan páh tigaá Dios yeebdíh ā chájbipna caá. Yeéb nihat ñi déewā

yeebdíh yeejép ī chájatjidih ñi quíib buúdcáh ennit, caánboó yeéb ñi yéej chájatjidihbut bíic yoobó ā quíib buúdcán níit”, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.

Ī weha mána yaáhdhíh ī yohcat

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 Páant niij naóh péanit, caán Galilea baácboó jum̄niji Judea baácna Jesús jwiítdih ā numah bejep jī. Pánih bejnit, caanná juibína, Jordán mujdih chúh bejnit, conanaamánt jwī juibínap jī. ²Pánih caanná juibínit, jwī jib bejchah, dawá cáacwā jwiítdih ī péenap jī. Páant ī péenachah ennit, íjeéh bejnit wunnitdih Jesús ā boonanap jī.

³Páant jwī bejchah, jwiítdih jwááhnit, biquína fariseowā nin pah Jesús dih ī niij úúbh joyóp jī, ded pah ā jepahachah joinít, caandíh naóh yacat tút niijná:

—¿Jwī weha mána yaáhdhíh jwī yohochah, áta túi taniít? ¿Dios ā wutatboó páant níit ā chájat tútup, ma jenah joyóchah? ī niij úúbh joyóp jī.

⁴—¿Moisés nin pah ā niij daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jī? ‘Dios bíhmah nin baácdih chájni newé yaddihbut át chájap wut jī’, át niij daacáp tajī.^u

⁵Páant niij daácnit, nin pahbut át jwúub niij daacáp tajī: ‘Páant ā chájachah, newé ā manadih cádahnit, yadjíh bíícdih ā jumbipna caá. Pánih jumna, queét chénewā jumna yuhna, bíic bácah panihnit caá ī jumup’, át niij daacáp tajī.^v ¿Páant ā niij daacátjidih ñi bohé jwuhcannit jī? ⁶Páant ā daacátji pah queét chénewā jumnitji bíic bácah pah ī jumna caá. Pánihna, ī téihya chéwechah, Diosjeh tigaá queétdih bíícdih ā jumt túttna caá. Páant bíícdih ā chájachah, queétjeh ī míic cádahcat caá náahap, Jesús queétdih ā niijíp jī.

^u19:4 Gn 1.27; 5.2 ^v19:5 Gn 2.24

⁷ Páant ā niijíchah joinít, queét fariseowā nin pah ī jwúub níj úúbh joyóp jī, páant muntih:

—Meém páant ma niijíchah yuhna, Moisésjeh nin pah át níj daacáp tajī: ‘Majeéh bólidih yohíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wā yohna caá”, níj daácnit, caántdih ñi wūhúú. Páant níj daác wūhnit, majeéh bólidih ma yohochah, ā túina caá’, Moisés át níj daacáp tajī.^w ¿Páant ma niijíchah yuhna, Moisésboó dépanih tigaá páant át níj daáci? ī niijíp yuh jī.

⁸—Ñi nuowā Diosdih ī yap yohochah enna, Moisés nin pah át níj daacáp tajī ‘Í weha mánadih yohna, páant tíí ī chāj dáhwa naáh’, át níj daacáp tajī. Páant ā niijíchah yuhna, biíhmah pohba páant át nihcap tajī. ⁹Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh nin pah wā naóhna caá: Ded ájeéh bólidih yohna, biíhjīh mi yeejép chājcah yuhna, biíh wilidih jwúub áa jumna, caántjīh yeejép chājna caá ā chājap. Pánihna, ā yohnihjidih áa jum nibut caántjīh yeejép ā chājna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.^x

¹⁰ Páant ā niijíchah joinít, jwiít ā bohénit caandíh nin pah jwī niijíp jī:

—Páant newé yadjīh ī míic yohat ā túicah, áa wihcah áta túi tagaá, jwī niijíp jī.

¹¹—Yeéb ñi niiját pahjeh tigaá ā jumup. Dios biquína ā ñíonitdihjeh ā áa jummat túutcan caá. ¹²Biquína neoná yaáhdih náahcannit pínah ī cáac jumna caá. Bitadih íih quehli tíibnadih ī íib yohochah, yaáhdih náahcannit ī jumna caá. Bitaboó Diosdih teo wūhnit jummat túut niijná, yaáhdih ī bidcan caá. Pánihna, ded túi joiní jumna, Diosdih teo wūhat túut niijná, páant tigaá jummat náahap, Jesús jwiít dīh ā niijíp jī.

Jesús wébít dīh ā úúbat

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Páant jwiít dīh ā naáwát túttimah, Jesús queétdih ā teo jáha úúbat pínah niijná, cáacwā ī wehdih ā pebhna ī ub juyúp jī. Páant ī ub juyúchah ennit, jwiít ā bohénitboó queétdih jwī jípónih jūihñup jī.

¹⁴ Páant jwī jūihñuchah joinít, Jesús jwiít dīh nin pah ā niijíp jī:

—Wébít wā pebh ī jūúwú naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queét wébít caá túi jenah joinít ī jumup. Pánihna, Dios ā maáh jumupna waadnitboó nit wébít ī jenah joyát pah jenah joinít ī jumna caá, ā niijíp jī.

¹⁵ Páant niijnít, queét wébít dīh ā teo jáha úúbup jī. Pánih úúbh péanit, jwiít dīh ā jwúub numah bejep jī.

Dawá bíí dée bíbohni

Jesús dīh ā úúbh joyát

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Páant jwiít dīh ā numah bejchah, bíic newé Jesús pebh joinít, nin pah caandíh ā níj úúbh joyóp jī:

—¿Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá túinidih wā chājbi? ā niijíp jī.

¹⁷—¿Dépanih tigaá túi chājat pínahdih weemdíh ma úúbh joí? Diosjeh caá túini. Páantjeh Diosjeéh jumíhna, ā wutat pah ma chājaá, caandíh Jesús ā níj jepahap jī.

¹⁸—¿Ded wutatdih niij tígaá ma chāj? ā níj jwúub úúbh joyóp jī.

—Cáacwādih ma mao yohca bojoó. Ma áa nihcannijīh ma yéej chājca bojoó. Ma numcá bojoó.^y Ma yeeca bojoó. ¹⁹ Ma mánadih ma túi chājaá.^z Meemjéh ma míic oyat pah bitadih-

^w19:7 Dt 24.1-4; Mt 5.31 ^x19:9 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

^y19:18 Ex 20.13-16; Dt 5.17-20 ^z19:19 Ex 20.12; Dt 5.16

bət ma oyoó.^aNin wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh ā niŷ jepahap jī.

²⁰—Caán wutatdih weém wāpí yap yohcan caá. ¿Diosjeéh túi jumat túut ni-ijná, ded panihat tigaá weemdíh páant-jeh ā judh? Jesúsdiŷ ā jwúb niŷ úbh joyóp jī.

²¹—Meém yéejat wihcanni jumíhna, niŷat míh bí déedih jíib chāj wūhūdiŷ ma bejeé. Pániŷ jíib chājnit, niŷat ma jíib teonidih moh yéejnitdih ma jwúb wūhū. Páant ma wūhuchah, nin baácboó ma bíbohātji chah túini míh pínah Dios pehbhoó ā jumbipna caá. Pániŷ queétdih wāh péanit, wājeéh ma jūwá, Jesús caandíh ā niŷjíp yuh jī.

²²Obohjeéhtih, páant ā niŷjíchah joinít, dawá bí déedih bíbohni jumna, áih bí déedih jíib chāj wūhūhcan, búdí ā jígahap jī. Pániŷ jígahnit, jepahcanjeh, ā jwúb bejep jī.

²³Páant ā bejehchah ennit, Jesús jwiít-dih nin pah ā niŷ naáwáp jī:

—Yoobópdiŷ yeebdíh wā naóhna caá. Ded dawá bí déedih bíbohni Dios ā maáh jumupboó ā bejhichah yuhna, caandíh ā buona caá. ²⁴Camelloboó awí íitbitdih ā yabac bejhichah nihna, āta buo tagaá. Pániŷat pah, dawá bí déedih bíbohni Dios ā maáh jumupboó ā waádíhchah yuhna, búdí ā buona caá, ā niŷjíp jī.^b

²⁵Páant ā niŷjíchah, joí wúhi bejnit, nin pah Jesúsdiŷ jwí niŷjíp jī:

—Páant ma niŷjíchah bácah, Dios ā jumupboó ded ā jéih waadcán níit, jwí niŷjíp jī.

²⁶—Cáacwā ded pah í jenah joyátjīh-jeh í túi chājíhna yuhna, Dios pehbhoó í jéih bejcan níit. Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih ā túi ubup. Caanjéh tigaá niŷatdih chāj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandíh ā wihcan caá, jwiít-dih ā niŷjíp jī.

²⁷Páant ā niŷjíchah joinít, Pedroboó caandíh nin pah ā niŷjíp jī:

—Maá, weemdíh ma joí jwúb. Ma-jeéh péeat túut niŷjíná, jwiítboó niŷatdih jwí cádahap jī. ¿Páant jwí chājat jíib, dedédih tigaá jwiít-dih ma wūhbi? ā niŷjíp jī.

²⁸—Yoobópdiŷ yeebdíh wā naóhna caá. Péeni yeó jáap táttimah, niŷat jáap míc ā túut nuumbípna caá. Caán láa weém niŷat cáacwā úud jeŷé, jeáboó maáh wā jumbipna caá. Páant maáh wā jumuchah, yeéb wā bohénitboó judíowā doce póompnadih wājeéh wutnit níi jumbipna caá.^c ²⁹Ded weemdíh teo wūhat túut niŷjíná, áih muú, ā mána, ā déewā, ā weh, áih wápchidih yuh buca ā cádahachah, Diosboó caandíh chah ā jwúb wūhbipna caá. Pániŷ cádahnit, weemdíh teo wūhnitboó Diosjeéh páant-jeh í túi jumbipna caá. ³⁰Obohjeéhtih, nin baácboó dawá maáta paniŷnitji Dios pehbhoó oboh jumnit í jumbipna caá. Nin baácboó dawá oboh jumnitji jeáboó maáta í jumbipna caá, Jesús jwiít-dih ā niŷjíp jī.^d

Iguíhadih teonit naáwát

20 “Dios ā maáh jumat nin pah ā jumna caá: Iguíha mínah cheibit-jeh áih iguíhadih teo wūhnit pínahdih bididih ā bejep be. ²Pániŷ bejnit, jwāáhna, queétdih nin pah ā niŷjíp be: ‘Wíih iguíhadih níi teo wūhat jíib jwípí jíib chājat pah yeebdíh wā wūhbipna caá’, ā niŷjíp be. Páant ā niŷjíchah joinít, tewedih í bejep be. ³Las nueve dée, jíib chājat tóliŷna pehbhoó ā bejep be. Pániŷ bejnit, bita caanjíh nuhndidih ā enep be. ⁴Pániŷ ennit, queétdihbət nin pah ā niŷjíp be: ‘Yeebát wíih iguíhaboó tewedih níi bejeé. Teo cádahat horadih níi tewat jíib wā wūhbipna caá’, queétdih ā niŷjíp

^a19:19 Lv 19.18 ^b19:24 Pr 11.28 ^c19:28 Mt 25.31; Lc 22.30

^d19:30 Mt 20.16; Lc 13.30

be. ⁵Páant ā niijíchah joinít, queébtut tewedih ī bejep be. Yeó jáap tac yoób bejna, bita ñuhnitdih jwááhnit, bíic yoobó queétdihbut ā niijíp be. Las tres dée bita ñuhnitdih jwááhnit, bíic yoobó queétdihbut ā niijíp be. ⁶Las cinco dée bita ñuhnitdih jwááhnit, nin pah queétdih ā niijíp be. ‘¿Dépanihna nihat yeó jáap teocan, ñuh tigaá ñi chāj?’ ā niijíp be. ⁷Jwiít dih tewat watni ā wilcan caá’, ī niijíp be. Páant ī niijíchah joinít, iguŕha mínah queétdih nin pah ā niijíp be: ‘Wíih iguŕhana bejnit, ñi teobi jwuhú’, queétdih ā niijíp be.

⁸“Cheyeh caán iguŕha mínah caandíh teo wáhnit maáhdih nin pah ā niijíp be: ‘Queét teonitdih jwúwát tútutnit, ī tewat jíib ma wúhuú.’ Pée jwinít dih ī tewat jíib ma jwíih wúhuú. Páant queétdih ma wáhat túttimah, ī játih jwinít dih ma wúhuú. Pánih queétdih jíib chāj péa, bita ī játih jwinít dih ma wúhuú. Queétdih wáh péa, bita ī játih jwinít dihbut ma wúhuú. Queétdih wáh péa, waóh jwinít dih ma jíib wúhuú’, ā niijíp be. Pánihna, ā niiját pah queétdih ā jíib chājap be. ⁹Las cinco dée tewedih jwinít dih nihat yeó jáap ī tewat jíib pah bóo ā wáhp be. ¹⁰Queét nihat teonitdih bíic yoobó ā wáhp be. Queét waóh tewedih jwinítboó ‘Jwiít dih chah ā jíib wáhbipna caá’, ī niijíp be. ¹¹Queétdih bíic yoobó míc ā jíib chājachah enna, caandíh búdí íjnit, nin pah ī niijíp be. ¹²‘Jwiítboó nihat yeó jáap, túbit ā cháhachah, búdí jwí tewechah, queét pée jwinítboó bíic horabitjeh ī tewechah yuhna, jwiít nihatdih bíic yoobó ma jíib wáhat, ā túican caá’, caandíh ī niijíp be. ¹³Páant ī niijíp be. ¹⁴‘Meemdíh wá niijátjeh pah tigaá wá jíib chājap. Ñi tewat

jíib wáhnit, meemdíh wá yeecan caá. ¹⁴Ma tewat jíib wáhnit, ma bejeé. Weém wá náahat pahjeh queét bainí teonitdihbut meemdíh wá wáhat bíic yoobó wá jíib wáhp be. ¹⁵Ded pah wíih dinerojih chājna, wíih pínahjeh caá. Weém queét moh yéejnitdih jígah ennit, búdí wá jíib wáhuuchah enna, ¿yeébbóo íj nit, páant ñi niijíp?’ iguŕha mínah queétdih ā niijíp be.

¹⁶“Pánihat pah tigaá det waóh nitjé pénit ī jumbipna caá. Péenitjéboó waóh nitjé ī jumbipna caá”, Jesús jwiít dih ā niijíp jí. ^f

Jesús ā wunat pínahdih ā jwúub naáwát

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷Páant niijíp péanit, dawá cáacwá jwíjeéh ī péenachah, Jerusalén tútchina bejni namádih jwí bejep jí. Pánih bejna, chibít yúup jwiít dih numah waóh bejnit, jwiít dihjeh nin pah Jesús ā niijíp naáwáp jí:

¹⁸—Jerusalén tútchina bejna caá jwí chājap. Caanná jwí jwíbiát túttimah, weém nihat cáacwá úud jeéné dih eníhcanniboó sacerdotewá ī maátadh, Moisés ā wutatjadh bohénitdihbut ā duó wáhbipna caá. Páant ā duó wáyachah, weemdíh teonit, ī mawat tútutbipna caá. ¹⁹Pánih mawat tútutnit, judíowá nihcannitdih ī jwúub wáh yapabipna caá. Queétboó weemdíh deohnit, ī puñat túttimah, cruzboó ī péoh dodh mao yohbipna yuh caá. Obahjeéhtih, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wá íp weemdíh ā jwúub boobipna caá, ā niijíp jí.

Santiagowá íin Jesús dih mi wúubát

(Mr 10.35-45)

²⁰Pánihat túttimah, Zebedeo ā weh íinboó mi weh bíic dih Jesús pebh jwinít,

caandih uúbát túut niijná, mi bódicha caj yoh ñajap jī. ²¹ Páant mi bódicha caj yoh ñajachah ennit, Jesús nin pah ā niij uúbh joyóp jī:

—¿Ded pah wā chājatdih tigaá ma náah? ā niijíp jī.

—Maáh waadná, nit chénat pah wā weh meém biícđih ī wutat pínah niijná, biíc ma jéihyepmant bóo buwámant, biíhđih wáyámant bóo buwámant ma chúđat túútú, mi niijíp jī.

²²—Ded pah ñi uúbátđih ñi jéihcan caá. Ded wā maáh jumupboó jumíhni, weemdih yeejép ā yapat pínah, biíc yoobó caandíhbut ā yapachah yuhna, weemdih cádahcat caá náahap. Pánih cádahcan, wā maáh jumupboó wājeéh ā wutbipna caá. ¿Yeebđihbut páant yeejép ā yapachah yuhna, ñi cádahbican naniít? mi wehdih Jesús ā niijíp jī.

—Jwī cádahcan niít, ī niij jephap jī.

²³—Yoobópdih yeebđih wā naóhna caá. Yeejép wā yapat pah yeebbút biíc yoobó ñi yapbipna caá. Obohjeéhtih, wājeéh wutnit pínahđih weémboó wā jéih ñiocan caá. Wā ípboó queéđih átát ñíwip taga, Jesús queéđih ā niijíp jī.

²⁴ Páant ī niij uúbúchah joinít, jwiít diezboó queéđih jwī íjip jī. ²⁵ Páant jwī íjijatdih ennit, Jesús jwiít nihatdih ā míc wáacat túutup jī. Páant jwī míc wáacachah, nin pah jwiítđih ā niij naáwáp jī:

—Judíowā nihcannit ī maátaboó íih cáacwāđih tubit wutnit ī jumatđih ñi túi jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, queét wutnit ī jumat pah yeéb ñi jumca bojóo. Yeébboó maáta jumíhna, bitadih túi teo wáacnit ñi jumú.^g ²⁷ Waóh-nit jumíhna, teo wúhnit pah jumat caá náahap.^h ²⁸ Weém nihat cáacwā úud jeñéboó cáacwā weemdih ī teo wáacat

pínah niijná, nin baácboó wā jūóhcap jī. Obohjeéhtih, cáacwāđih teo wáacat túut niijná, queét iiguípna ī bejat déedih wun wúhđih wā jūúwáp be, Jesús ā niijíp jī.ⁱ

Jesús chénewā jéih encannitđih ā booaat

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Jwiít Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchidih jwī chóop yap bejep jī. Páant jwī chóop yap bejehchah, dawá cáacwābut jwiítđih ī péenap jī. ³⁰ Jericó wáihyat júdu jéđih bac bejnit, chénewā jéih encannit namá jwéejđih ī chúđuchah, jwī enep jī. “Jesús, Nazaret tútchidih bóo caá ā yap bejep”, bita ī niijíchah joinít, nin pah ī niij ñaac ejep jī:

—¡Maá, David juima, Dios ā wahní jwiítđih ma jígah en teo wáacá! ī niijíp jī.

³¹ Páant ī niij ñaacáchah joinít, cáacwāboó queéđih júihnit,

—¡Páant bóojeh! Ñi ñaac cádahaá, ī niijíp yuh jī.

Obohjeéhtih, páant ī niij júihñuchah yuhna, queétboó joicánjeh, chah ī ñaacáp jī:

—¡Maá, David juima, Dios ā wahní jwiítđih ma jígah en teo wáacá! ī niijíp jī.

³² Páant ī niij ñaacáchah joinít, Jesús chāo ñúh, ā pebhna jūúwát túutnit, queéđih nin pah ā niijíp jī:

—¿Ded pah wā chājatdih tigaá ñi náah? ā niijíp jī.

³³—Maá, jéih enatdih caá jwī náahap, ī niijíp jī.

³⁴ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queéđih jígah ennit, íih quíibđih ā teo jáhanap jī. Páant ā teo jáhanachahjeh, ī yoób enep jī, buca. Pánih ennit, caandih ī péenap jī.

^g20:26 Lc 22.25-26 ^h20:27 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

ⁱ20:28 Lc 22.27; Jn 13.12-15

Jesús wā Jerusalénna ī waadát

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

21 Jerusalén tútchina toáh juibínit, Olivo wūt jumni pácahi jumni jeéboó jwī juibínap jī. Pánih juibí, púuh laab béjna, Betfagé wūt jumni tútchibitdih jwī toáh juibínap jī. Caanná juibínit, Jesús chénewā jwījeéh jumnitdih caán tútchina ā wahap jī. ²Pánih wahnit, nin pah queétdih ā níj wutur jī:

—Con tútchina waadnít, burroma mi wūúh bícdih ñi enbipna caá. Pánih en, queétdih watnit, weemdih ñi ub júóh wūhú. ³Páant ñi ub júúwúchah ennit, cáacwā yeebdih ī úúbh joyóchah, nin pah ñi níj jepahaá: ‘Jwī maáh queétdih ā náah jwuhur be. Péanit, queétdih ā jwúbabipna caá’, ñi níj, Jesús ā níj jī.

⁴Páant ā yapat pínahdih Dios naáwát-dih naóh yapani Zacaríasjī nin pah āt níj daacáp tajī:

⁵“Jerusalén tútchidih moondih nin pah ma níj naáwá: ‘Dios weemdih nin pah ā níj át tútup be: “Ñi eneé, ñi Maáh ñi pebhna ā júóhna caá. Caán oboh jumni pah burro wūúhjīh chúudni ā júóhbipna caá”, Jerusalén tútchidih moondih ma níj’, weemdih ā níj jī be”, Zacarías āt níj daacáp tajī. (Zac 9.9)

⁶Jesús ā wahnitboó bejnit, ā níj átjī pah īt chājap wut jī. ⁷Burroma, mi wūúh bícdih ī ub júyúchah, jwīh jih bóo yéguehdih too dugnit, burromajih mi wūúhjīhbut jwī cáagap jī. Páant jwī cáagat túttimah, Jesús caán burro wūúhjīh ā púuh laáb chúudur jī. ⁸Pánih chúudnit, Jerusalén tútchina jwítdih ā numah bejap jī. Páant ā bejchah ennit, dawá cáacwā íh jih bóo yéguehdih too dugnit, Jesús dih wēina, namáboó ī jwej waáwáp jī. Bitaboó ī bóodniji táam núonadih ub-

nit, queétdih Jesús dih wēina, namáboó ī jwej waáwáp jī. Páant ī jwej níj chóna, núonajih Jesús ā bejap jī. ⁹Páant Jesús ā bejchah, ā waáwápmant moón, ā méimant péenitbut caandih wēinit, bícdih nin pah ī níj náacáp jī:

—¿David juima, Dios ā wahní, jwítdih ma túi ubúú! ¡Meém jwī maáh pínahdih búdí jwī wēina caá! ī níj wēi náacáp jī. ¹⁰

¹⁰Pánih bejnit, Jerusalén tútchina jwī waadáchah, caanjīh jumnitboó en wúhi bejnit, nin pah ī níj míic úúbh joyóp jī:

—¿Nin déhe tígáa? ī níj jī.

¹¹—Nin Jesús, Galilea baác, Nazaret tútchidih bóo, Dios naáwát dih naóh yapani caá, bita queétdih ī níj jepahap jī.

Jesús Dioíh munná ā waadát

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.12-23)

¹²Jerusalén tútchina waadnít, Dioíh munná jóocmant bóo juúhdih Jesús jwítdih ā numah waad béjap jī. Pánih waad béjnit, caánboó jíib chājnitdih ā ñunn yóh bacanap jī. Dinerodih tút munnít ī cáagat naanádih ub yoh áacanit, jopwádih jíib chājnitíh chúudat naanádihbut ā ub yoh áacanap jī. ¹³Pánih ub yoh áacanit, Jesús nin pah queétdih ā níj júihhur jī:

—Dios naáwát dih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: ‘ “Wíh munná cáacwā weemdih ī úúbat pínah munná caá”, Dios ā níj jī be’, īt níj daacáp tajī. ¹⁴Obohjeéhtih, cáacwā Dios dih úúbdih ī júyúchah yuhna, yeéboó queétdih yeenit, munná caá ñi chājap. Pánih munnít, Dioíh munníh yéjanit, munnít ī jummat pínah munná chājna caá ñi chājap, ā níj jī.

¹⁴Páant Dioíh munníh Jesús ā jummat pónih, dawá jéih encannit, wúuat nahjīh bejnitbut ā pebhna ī júyú jī. Páant ī júyúchah ennit, queétdih ā boonanap jī. ¹⁵Obohjeéhtih, queétdih ā

boanachah ennit, caanjih jumnit sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut Jesúsdi h bádí ī íjip jī. Jwíjeéh péenit wébítboó “;David juima, Dios ā wahni, jwiítidih túi ubni pínah, meemdíh bádí jwí wēina caá!” ī níj nāac cádahcah joiná, chah ī íjip jī. ¹⁶ Pánih íjnit, Jesúsdi h nin pah ī níj jūihñup jī:

—Meemdíh páant ī níj nāacáchah, ¿ma joicán níit? Páant ī níjca bojo naáh, Jesúsdi h ī níjip jī.

—Wā joiná caá. Obohjeéhtih, Davidji Dios naáwátidih naóh yapani nin pah ā níj daacátjidih ¿yeébbóo ñi bohécannit jī?

‘Wébítidih, bita ī túuhnitidihbut meém ma wēi naáwát túutna caá’, Diosdi h wēinit, David āt níj daacáp tajī, (Sal 8.2)

Jesús queétdih ā níj jūihñup jī.

¹⁷ Páant níj péanit, queétdih cádahnit, caán tútchimant Jesús jwiítidih ā nūmah bac bejep jī. Pánih bac bejna, Betania tútchidih juibínit, caan chéi caanjih jwí ūwup jī.

Higuera nahdih Jesús ā wunat túutat
(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Cheibit bóo yeó jáapdi h, Betania tútchiboó ūonitji Jerusalén tútchina jwúub bejna, Jesúsboó āt nūgúp wunup tajī. ¹⁹ Pánih nūgúp wunna, namá jwéjdi h lajni higuera nahdih ennit, áih quehedih jeémíhna, caan náh pebh enedih ā bejep yuh jī. Obohjeéhtih, caan náhboó quehcan, túini wawájeh pohba ā jumup jī. Páant ā quehcatdi h enna,

—;Ma jwúub quehcan níit! caan náhdih ā níjip jī.

Páant ā níjíchahjeh, áih núona ā diib téhah bejep jī.

²⁰ Páant ā wunuchah ennit, jwiít ā bohénitboó jwí en wáhi bejep jī.

—¿Dépanih tigaá waícanjeh ā wunah bej? Jesúsdi h jwí níj ūúbh joyóp jī.

²¹ —Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios ā wēpatdi h túi jenah joiná, nin nahdih wā chājat pahjeh muntih yeebút ñi jéih chājbipna caá. Páant wā chājat chahbut ñi jéih chājbipna caá. Con jeedíh ‘Conmant bejnit, bádí mujna ma buúg báahá’, ñi níjíchah, ñi wutat pah ā yapbipna caá.¹ ²² Diosdi h túi jenah joinít, ded pah caandíh ñi ūúbat pah ā chājbipna caá, Jesús jwiítidih ā níj jepahap jī.

Jesús ā wēpat

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Pánih bejna, Jerusalén tútchina juibí, Dioíh mūudíh waad béjnit, Jesús cáacwādi h ā jwúub bohénap jī. Páant ā bohéat pónih, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwí maátabut ā pebh junít, nin pah caandíh ī níj ūúbh joyóp jī:

—¿Deñ wēpatjīh tibeé jwíin páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? ī níjip jī.

²⁴ —Yeebdíh wā jwíih ūúbh joibípna caá. Weemdíh ñi túi jepahachah, weembút yeebdíh wā jepahbipna caá. ²⁵ Juan Daabánidih ¿déhe tigaá āt wutji? ñi jenah joyóchah. ¿Dios āt wutjican taniít? ¿Cáacwāboó níit caandíh it daabáat túutjip? yeébh ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih ā níj ūúbh joyóp jī.

Páant ā níj ūúbh joyóchah joinít, queétjeh nin pah it míc níjip wut jī: “¿Ded pah tigaá jwí níj jepahbi? ‘Dios caá Juandih āt wutjip taga’, jwí níjíchah, ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?’ jwiítidih ā níj jūihbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátidih naóh yapani yoobát ā jumup jī’, ī níj jenah joiná caá. Páant ī níj jenah joyóchah, ‘Cáacwājeh caandíh it daabáat túutjip taga’, jwí níj

¹21:21 Mt 17.20; 1Co 13.2

jepahachah, jwiít dih búdí í íjibipna caá”, ít míc niijíp wut jī. ²⁷ Pánih míc wéhe péanit, nin pah Jesús dih í niij jepahap jī: —Jwiít jwī jéihcan caá, í niijíp jī.

—Caán láa bácah weemdih wutnidih weembút yeebdih wā naóhcan níit, Jesús queédih ā niijíp jī.

Biíc newé ā weh ded pah í chājat naáwát

²⁸ Páant niij péanit, jwī maátadidh Jesús nin pah ā jwúub niij naáwáp jī:

—Nin wā naáwátidh ¿ded pah ní niij jenah joi? Biíc newé chénewā ā weh í jumup be. Pánihna, biíc yeó jáap í íp-boó weép jeñédih, ‘Wūuhú, buu wíih iguíhaboó tewedih ma bejeé’, ā niijíp be. ²⁹ ‘Wā bejcan caá’, ā niij jepahap be. Páant niijná yuhna, jwúub jenah joinít, tewedih ā bejep be. ³⁰ Túttimah, ā úud-dihbut biíc yoobó ā niijíp be. ‘Wā bejmi caá’, ā niij jepahap yuh be. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, ā bejcap be. ³¹ ¿Ded tigaá ā ípdih ā túi jepah? Jesús queédih ā niijíp jī.

—Weép jeñéboó ā túi jepahap be, queét í niij jepahap jī.

—Yoobópdi h yeebdih wā naóhna caá. Romano maátadidh núo wúbh wūhnit, deoh nah jumnit yaádh biíc di h yeéb játih Dios ā maáh jummatdih í waadná caá. ³² Juan Daabáni cáacwádih bohénadi h jwiná, ded pah ní túi chājat pínahdih yeebdih át naáwáp tajī. Páant ā naáwáchah yuhna, yeéboó caandih níit jepahcap tajī. Obohjeéhtih, queét núo wúbh wūhnit, deoh nah jumnit yaádhbut ít túi jepahap tajī. Páant í jepahachah enna yuhna, yeéboó túut nuúmihcan, níit jepahcap tajī, Jesús queédih ā niijíp jī.^m

Jiwá iguíhadidh yeejép teo wūhnit naáwát

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Nin biíh wā naáwát pínahdih ní túi joyoó. Biíc newé jiwá iguíhdih ā momop be. Pánih mom péa, wáihyat júdudih chāj péa, iguíhdih í búuh chuñat pínah muudíhbut ā chājap be. Pánih chāj péa, caán iguíhadidh í túi en dawát pínah niijná, jap bóo muudíhbut ā chājap be. Páant nihadidh chāj péa, bitadidh en dawát túutnit, biáboó jib jwuhudih ā bejep be.ⁿ ³⁴ Túttimah, iguíh ei láa, áih iguíh júbdi h í wúbat pínah niijná, iguíha mínah caandih teo wūhnitdih áih iguíhana ā wah bojop yuh be. ³⁵ Obohjeéhtih, caandih teo wūhnit caanná í juibínachah, biíc di h pēi, biíhdih mao yoh, biíhdih jeejīh í yoh mawap be. ³⁶ Pánihat túttimah, bita caandih teo wūhnitdih áih iguíhaboó ā jwúub wahap be, páant muntih. Chah dawá ā wahachah yuhna, queét en daonít biíc yoobó muntih queédihbut yeejép í chājap be.

³⁷ “Túttimah, ‘Wā wūúhdih caá í jepahmi dée caá’, niijnít, caandih ā wahap be. ³⁸ Páant ā wahachah yuhna, caandih ennit, en daonítboó nin pah í míc niijíp be: ‘Iguíha mínah ā wunat túttimah, nin ā wūúhboó ā túut nuumbípna caá. Pánihna, caandih jwī mao yohochah, iguíha jwíih ā jumbipna caá’, queétjeh í míc niijíp be. ³⁹ Páant niij, ā wūúhdih teonit, iguíhamant ub bac bejnit, í mao yohop be.

⁴⁰ “Páant í chājat doonádi h joinít, iguíha mínahboó áih iguíhana jwúub jwinít, ¿queédih ded pah tigaá ā chājbi?” Jesús queédih ā niij wúbh joyóp jī.

⁴¹ Páant Jesús ā niijíchah joinít, queét caandih nin pah í niij jepahap jī:

—Queét yeejépwādh peéh chājna, ā mao yohat túutbipna caá. Túttimah, bitaboodíh áih iguíhadíh ā en dawát túutbipna caá, áih iguíhdíh caandíh ī túi dic wūhat pínah niijná, ī niijíp jī.

⁴²Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah ā jwúub niijíp jī:

—Dios naawátidíh naóh yapani nin pah ā níj daacátjidíh zyeébbóo ñi bohé-cannit beé?

‘Muué teonit túini jee dáhnadíh ñíonit, ī náahcanni dahdíh ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét ī yohni dahdi-hjeh tigaá Dios ā ñiwip. Caandíh ñíonit, áih muu pánihnidíh chājna, caán muudíh ā túi jenah enat túut niijná, choójboó caan dáhdíh ā jwíih jwejep be. Caán jee pánihni Dios ā wahni pínah tigaá. Páant ā chā-jachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwī wēina caá’, āt níj daacáp tajī. (Sal 118.22-23)

⁴³Páant ā nihah pah tigaá yeebdíh yoobópdíh wā naóhna caá. Dios áihwā pínah yeebdíh ā jwíih ñíonitjī ñi jumuchah yuhna, weém Dios ā wahni-díh ñi náahcah, bita weemdíh túi jepah-nit pínahboodíh ā ñíobipna caá, páant-jeh ájeéh ī jumat pínah niijná. ⁴⁴Páni-hna, weemdíh jepahcannitboó caán jee dáhdíh tóoc buugnít panihnit ī jumbipna caá. Weemdíh ī jepahcatjī jīb caán jee dáh ā néehat pah, peéh chājna, iiguípna Dios queédíh ā wahbipna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁴⁵Páant ā niijíchah joinít, sacer-dotewā ī maáta, fariseowābut “Jwiít-díh niijná caá ā chājp”, īt níj jéihyep wut jī. ⁴⁶Páant níj jéihnit, caandíh ded pah ī tewat pínahdíh īt bidip wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwā caandíh “Dios naawátidíh naóh yapani caá”, ī níj jenah joyóchah jéihnit, queédíh úumna, tewíhna yuhna, īt jéih teo jwuhcap wut jī.

Téihya chéona ā numah jeémát pínah naawát

(Lc 14.15-24)

22 Páant ā niiját túttimah, Jesús nin ā jenah joiní naawátjīh queédíh ā jwúub níj naóh bohénap jī:

²“Dios ā maáh jumat nin pah caá ā jumap: Maáh wūúh ā téihya chéwat túut chājachah, ā fip ā numah jeémát pínahdíh ā chājp be. ³Pánih ámoh péanit, ā numah jeémpnit pínahdíh jūúwát túutna, caandíh teo wūhndíh ā wahap yuh be. Obohjeéhtih, caandíh ī jepahcap be. ⁴Túttimah, bita caandíh teo wūhndíhbut wahnit, ‘Á numah jeémát pínah momo jiwíwā, ā in débehanitdíh mao pūubnít, nihadíh ámoh péa, yeebdíh ā jūúwát túutap be’, wā bidnitdíh ñi níj naawá. ⁵Páant ā wutuchah joinít, ī bejep yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, páant ī niijíchah yuhna, queébut ī joyáh bojop be. Joyáh bojnit, bíic áih wápchi-boó bej, bíih ā tewat muúboó ā bejep be. ⁶Bitaboó queét ī naawáchah joíh-can, yeejép pūinit, queédíh ī mao yohop be. ⁷Páant ī chājat doonádíh joinít, búdí íjnit, maáhboó áih soldadowādíh ā wahap be, queédíh mao yoh beedánit, íih tátchidíhbut ī cawat pínah niijná. ⁸Pánihat túttimah, bita caandíh teo wūhndíh nin pah ā niijíp be: ‘Wā wūúh ā téihya chéona numah jeémát pínahdíh ámoh péanit, cáacwādíh wā bidichah yuhna, queét yeejépwā īt jepahcap taga. ⁹Pánihna, tútchi tac yoób jumni juúhna bejnit, det ñi jwáahnitdíh ñi numah jūúwá’, queédíh ā niijíp be. ¹⁰Páant ā niijíchah joinít, bejna, biquína túi chājnitdíh jwááh, bita túi chājcannitdíhbut jwáahnit, nihadíh ī numah jwúub jūúwáp be. Pánihna, ī maáih muuná jwúub juibínit, ā numah jeémát tólihdíh ī yáwap yuh be.

¹¹“Obohjeéhtih, maáhboó queét juinítidíh enedíh juiná, téihya

chéwechah enna ī d̄wát chóodih biíc newé ā duocáh, ā enep be. ¹²Pánih ennit, ‘¿Ín wūá, dépanih tibeé wā d̄wát túutni yégueh duocán yuhna, ma waád jūóh?’ caandíh ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, caánboó ā jéih jepahcap be. ¹³Páant ā jepahcah enna, maáh caandíh teo wūhntidih nin pah ā niijíp be: ‘Chéonit, caandíh n̄i ub bac bejeé. Pánih ub bac bejnit, weemdíh ā jepahcat jíib, d̄púnapboó n̄i yohoó, wā pebh ā jumcat pínah niijná. Caánboó jumnit, tubit jígahna, íih maonádih néeh chāác jūinít ī jumbipna caá’, caandíh teo wūhntidih ā niijíp be.^o

¹⁴“Buu wā naáwát pah, dawá cáacwā wíih túini doonádih joiná yuhna, daocánnitjeh ī jepahna caá”, Jesús ā niijíp jī.

**Romano maáta ī uúbát
túutni dinero júdu**

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵Páant ā niijíchah joinít, íijna, Dioíh muumánt bac bejnit, fariseowā nin pah ít míc níj uúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh jwī níj uúbh joibí, mácah ā jepahachah, caandíh naóh yacat túut niijná?” ít míc niijíp wut jī. ¹⁶Páant ni-ijnít, biquína íjeéh jumnit, Herodes ā jui-menádih maáh waadáfhnitdihbut Jesús pebhna ít wahap tajī, Jesúsdi h ī uúbh joyát pínah niijná. Páant ī wahnitboó waád jūinít, nin pah Jesúsdi h ī niijíp jī:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiítidih ā chājat túutatdih yoobópdih ma bohéatdih jwī jéihna caá. Ded pah cáacwā ī niijíchah, maáta ī jumuchah yuhna, úumcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. ¹⁷Páant yoobópdih naóhni jumna, ded pah ma jenah joyátidih jwiítidih ma naáwá. ¿Roma baácdi h moón ī maáh César ā uúbát túutni náodih caandíh jwī

wūhuchah, ā túi níft? ī níj uúbh joyóp yuh jī.

¹⁸Páant ī níj uúbh joyócah, ī yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih ā níj uúbh joí jwúubanap jī:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah n̄i jepahat túut? ¹⁹Césardi h n̄i wūhat pínah júdu di h weemdíh n̄i júutá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, biíc júdu di h caandíh ī júutap jī.

²⁰—¿Caán júdu di h deñ móot, deñ wūt tigaá ā jum? queétdih ā níj uúbh joyóp jī.

²¹—Césardi h móot, áih wūtbu t ā jumna caá, ī níj jepahap jī.

—Caán láa bácah caán júdu Césardi h pínah caá. Páni hna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wūhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh n̄i wūhuá, queétdih ā niijíp jī.

²²Páant ā níj jepahachah, ī joí wúhi bejep jī. Pánih joí wúhi bejnit, ī bac bejep jī.

Cáacwā ī jwúub boo pud jūúwát

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³Páant queét ī bac bejat túttimah, biquína saduceowā jwuh, Jesúsdi h uúbh joyát túut niijná, caán muuná muntih ī waád juyúp jī. Queét saduceowā “Cáacwā wunna, ī jwúub boo pud jūóh-can níft”, niijnít ī jumap jī.^p ²⁴Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdi h ī niijíp jī:

—Bohéní, nin pah Moisés át níj bohénap tajī: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jummat caá náahap. Páni hna, ā úudboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnihdih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ī weh jummat pínah niijná’, jwiítidih Moisés át niijíp tajī.^q

²⁵Biíc weh sietewá ī jumap be. Weép

jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. Pánihna, ā úudboó weép jeñé áajidih ā jwúub áa jumup yuh be. Páant áa jummat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ā wunup be. ²⁶ Páant mícjeh queét nihāt ī búúd beedép be. ²⁷ Páant mi weha mána ī wun beedát túttimah, ī áajibut mi wunup be. ²⁸ Pánihna, queét nihāt ī áa jumnihji, nihāt cáacwā ī jwúub boo pud jūúwúchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? Jesús dih ī níj úúbh joyóp jī.

²⁹ Páant ī níjíchah joinít, Jesús queét dih nin pah ā níj jepahap jī:

—¿Dios naáwát dih jéihcan, ā wēpat dihbut jéihcan, yeéboó yoobóp dih jenah joicánnit caá! ³⁰ Wunnitji ī jwúub boo pud jūúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ī jum bipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, wunnitji ī boo pud jūúwát pínahdih yeéb nī jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá. ¿Moisés dih Dios nin pah ā níj átjdih nī encannit jí? ³² ‘Weém Abraham, Isaac, Jacob ī Maáh caá’, át níj naáwáp wut jī. Queét ī wunat túttimah yuhna, ‘Í Maáh caá’, Dios át níj wut jī. ‘Í Maáh caá’, ā níj átjdih joinít, báadhnit ī jummatdih jwí jéihna caá. Dios báadhnitdihjeh maáh ā jumna caá. Pánihna, ‘Wunnitji ī jwúub boo pud jūóhcan níít’, níj jenah joiná, yoobóp dih nī jenah joicán caá, Jesús ā níj jī.^r

³³ Páant ā níjíchah joinít, nihāt cáacwā ā bohéatdih ī joí wáhi bejep jī.

Chah jenah joyát wutat

(Mr 12.28-34)

³⁴ Páant Jesús saduceowā dih ā tái jepahachah joinít, fariseowāboó ī míc wéhenap jī. ³⁵ Pánih míc wéhe péanit, bíc íjeéh jumni, Moisés ā wutatjdih tái jéihniboó caandíh nin pah ā níj úúbh joyóp yuh jī:

³⁶—¿Bohéní, Dios jwítdih ā wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? ā níj jī.

³⁷—Nin wutat caá chah ā jumup. ‘Diosdih chah jenah joí, tái jepahnit, wéinit, caandíh bádí nī oyoó’, Moisés át níj daacáp tajī.^s ³⁸ Caán wutatji caá jwíh jumni. ³⁹ Caán wutat pahjeh muntih, nin bíh wutatbut bíc yoobó ā jumna caá: ‘Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadibut bádí ma oyoó’, át níj daacáp tajī.^t ⁴⁰ Pánihna, Diosdih oinit, bitadibut oinit, Dios ā náahat pah nī chāj bipna caá. Pánih chājnit, nihāt Moisés ā wutatjdih, Dios naáwát dih naóh yapanit ī níj átjdihbut nī tái jepah bipna caá, Jesús queét dih ā níj jī.^u

¿Ded juima tigaá Cristo?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Páant níj péanit, Jesús jwuh caanjíh jumnit fariseowā dih nin pah ā níj úúbh joyóp jī:

⁴²—¿Dios ā wahní Cristodih ded pah tigaá nī jenah joí? ¿Ded juima tigaá? queét dih ā níj jī.

—David juima caá, ī níj jepahap jī.

⁴³—Páant ā jumuchah yuhna, ¿Dépanih tigaá Túini Espíritú nin pah caandíh ā naáwát túutuchah, Davidjiboó caandíh ‘Maá’, át níj?

⁴⁴ ‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā níj jī be: “Wā jéihyepmant bóo búwámant ma chúudú. Pánih chúudnit, nihāt dih ma wutuchah, meemdíh en júih nitdih wā yap yohat túut bipna caá”, ā níj jī be’, Davidji át níj daacáp tajī.^(Sal 110.1)

⁴⁵ Páant níj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át níj wut jī. Páant ā níj íchah yuhna, ¿dépanih tigaá Cristo David juima át jumji? Jesús queét dih ā níj úúbh joyóp jī.

⁴⁶Páant ã niŷ naáwáchah joinít, nihát ï jwúub úúbh joíhna yuhna, ï úúbh joí cádahap jï.

Fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitbut ï túicát

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 Páant niŷ péanit, caanjíh jumnitdih, jwiít ã bohénitdihbut Jesús nin pah ã niŷ naáwáp jï: ²“Moisés ã wutatjidih bohénit, fariseowábut caán ã wutatdih chah túi jéihnit jumna, yeebdíh ï wutna caá. ³Páant yeebdíh ï wutuchah, ï niŷát pahjeh chájat caá náahap. Obohjeéhtih, páant ï niŷ bohéna yuhna, ïpí chájcan caá. Páant ï túi chájcatdih yeéboó ñi en yacca bojoó. ⁴Queét yeebdíh búdí wái náah jumnidih chájat túutna, bainíbitjeh ñi yapachah ennít, yeebdíh jígah encanjeh, ïpí peéh chájna caá. ⁵Ded pah chájna, cáacwã ï wéi enat pínahdihjeh ïpí bidna caá. Dios naáwátidih ï daácní núnabit áih útna yacnit, íih móot chah, íih muj nahboobút búdí buwá jumni tópjíh ïpí nah chéona caá. Úúbhna dúwát chóona ã yapat waanadih maátni ïpí chájat túutna caá, queétdih ennít, ‘Diosdih túi jepahnit caá’, niŷnít, cáacwã ï túi wéi enat pínah niŷná.^v ⁶Númah jeémépoó bejnit, waáwápna chúdnit, ïpí wéina caá. Jwí míc wáacat muúboó bejnit, cáacwã ï túi enepboó ïpí chúdna caá. ⁷Tútchi tacboó bíí déedih jíib chájat juúhna ï bejchah, cáacwã queétdih wéinit, muj teonit, ‘Ma júóh, Bohéní’, ï niŷ úúbhchah joinít, ïpí wéina caá.

⁸“Obohjeéhtih, ‘Bohéní’, yeéboó cáacwãdih ñi niŷát túutca bojoó. Weemjéh caá yeebdíh bohéni. Yeéb nihát bíic yoobó jumna, ‘Bohéní’, cáacwãdih ñi niŷát túutuchah, ã túican

caá. ⁹Pánihat pah, cáacwã míicjeh ‘Túini Paá’, ñi niŷíchah, ã túican caá. Dios, jeáboó jumnijeh, ñi íp túini yoobát ã jumna caá. ¹⁰Pánihat pah muntih, yeéb míicjeh ‘Maá’, ñi niŷcá bojoó. Weém, Dios ã wahni Cristojeh, ñi maáh wã jumna caá. Pánihna, cáacwã míicjeh páant ñi niŷíchah, ã túican caá. ¹¹Ded maáh jumíhna, yeebdíh teo wúhni ã jumú naáh.^w ¹²Caanjéh míc maáh waadánidih Dios oboh jumni ã chájbična caá. Obohjeéhtih, teo wúhni panihníboodíh Dios maáh ã waadábipna caá”, Jesús ã niŷip jï.^x

¹³Páant niŷ péanit, nin pah fariseowã, Moisés ã wutatjidih bohénitdihbut Jesús ã niŷ júihñup jï:

“¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ñi jumup. Dios ã wutatdih ñi yee bohénachah joinít, Dios ã maáh jumupboó cáacwã ï jéih waadcán caá. Pánih bohénit, yeebjéhbut waadcán, queét ï waádíhichah yuhna, ñipí jáhna caá.

¹⁴“¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ñi jumup. Diosdih túi maatápdih úúbhna yuhna, éemp wunnitíh munádhíh ñipí dúuc wáina caá. Pánih yeenit ñi jumát jíib búdí peéh chájat yeebdíh ã jumbična caá.

¹⁵“¡Yeéb Moisés ã wutatjidih bohénit, yeéb fariseowábut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, túbit yee naóhnit caá ñi jumup. Yúup jib bejnit, dawá cáacwãdih ñipí bohéna caá, ñi jenah joyát pahjeh ï túut númát pínah niŷná. Páant ï

^v23:5 Nm 15.38; Dt 6.8; Mt 6.1

^w23:11 Mt 20.26-27; Mr 9.35; 10.43-44; Lc 22.26

^x23:12 Pr 29.23; Lc 14.11; 18.14

túut nuumúchah, yeejép ñi chājat chah queétdih ñi chājat túutna caá.

¹⁶“¡Yeéb bohénit, bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Yeena, nin pah ñi niáj bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muú túini ā jumat pah, wā niiját biíc yoobó wā chāj bipna caá”, ñi niijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Dioíh muudíh jumni oroboó túini ā jumat pah, wā niiját biíc yoobó wā chāj bipna caá”, ñi niijíchah, ñi niijátji pahjeh chājat caá náahap’, ñipí niáj bohéna yuh caá. ¹⁷ ¡Yeéb jenah joicánnit, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Dioíh muú chah níit? ¿Caán muú díitboó jumni oroboó níit chah ā jum? Caán muú díitboó oro jumna, Dioíh caá ā jum. Obohjeéhtih, biíh pehbóo jumna, Dioíh āta nihcan taga. Pánihna, oro chah Dioíh muú ā jumna caá. ¹⁸ Yeéb nin pahbut ñipí niáj bohéna yuh caá: ‘ “Dioíh muúboó jumni nuúpdih mao cáo wūhat naá túini ā jumat pah, wā niiját biíc yoobó wā chāj bipna caá”, ñi niijíchah yuhna, dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, “Í mao cáo wūhniboó túini ā jumat pah, wā niiját biíc yoobó wā chāj bipna caá”, ñi niijíchah, ñi niijátji pah chājat caá náahap’, ñipí niáj bohéna yuh caá. ¹⁹ ¡Yeéb jéih encannit panihnit ñi jumna caá! ¿Ded tigaá chah ā jum? ¿Diosdih cáo wūhni níit chah ā jum? ¿Caán ñi cáagat naá níit chah ā jum? Caán naajíh ñi cáagna, Diosdih ñi wūhuchah, áih pínah caá. Biáboó ñi cáagachah nihna, Diosdih ñi wūhni āta nihcan tagaá. Pánihna, caán ñi cáagat naá caá chah ā jum. ²⁰ Páant ā jumuchah, ‘Jwí cáagat naá túini ā jumat pah, wā niijátji biíc yoobó wā chāj bipna caá’, niijníit, caán naá caanjíh ñi cáagnibut ā túyatdih ñi jenah joiná caá. ²¹ Pánihat pah, Dioíh muú ā túyatdih jenah joiná,

áih muú díitboó jumni ā túyatdihbut ñi jenah joiná caá. ²² ‘Jeá túini ā jumat pah, wā niijátji biíc yoobó wā chāj bipna caá’, niijníit, Dios maáh jumna ā chéudatdihbut jenah joiná, Dios, caanjíh chéudni ā túyatdihbut ñi jenah joiná caá.’

²³ “¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnit caá ñi jum. Dios ā wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jumni núonadih bíbohna, biíc núodih Diosdih ñipí wūhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih wūhna yuhna, biíh ā wutatna chah jenah joyát pínah ā jumuchah yuhna, caandíh ñipí joyáh bojna caá. Cáacwādih túi chājatboodíh ñi jenah joicán caá. Queétdih ñipí jígah en teo wáaccan caá. Ded pah bitadih ñi niijátji pah ñipí chājcan caá. Pánihna, Dios ā wutat pah, chej jumni núonadih caandíh wūhna, ā túina caá. Obohjeéhtih, biíh ā wutatdihbut jepahat caá náahap. ²⁴ ¡Yeéb bitadih waóhna, jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Ñi wutatdih, oboh jumni ā jumuchah yuhna, ñipí jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, Dios yoobópdih ā wutatboodíh ñipí jepahcan caá.

²⁵ “¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yapbipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tubit yee naóhnit caá ñi jum. Níih pamapnadih, níih babhbat dahnadihbut jii mantjeh ñipí chocna caá, ā túi jígoat pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, díitboó búdí queí ā jumna caá. Caan pámap jii mantjeh ñi chocat pah, yeebbút biíc yoobó ñi jumna caá. Túi jígoatna yuhna, ñi jenah joyát yeejép ā jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chājnit, tubit en ñinahnitbut ñi jumna caá. ²⁶ ¡Yeéb fariseowā jéih encannit panihnit ñi jumna caá! Pánih

jumna, ñi jenah joyát dih túut nuum-nít, túiniboodíh ñi chājaá. Pánih chājna, yoobóp dih túinit ñi jum bipna caá.

²⁷ “¡Yeéb Moisés ā wutatjidi h bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yap bipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóh nit caá ñi jumap. Cáac yohopdih bóo muu dáhnabit túi baabní chítahjíh í ñāini panihnit ñi jumna caá. Cáacwā caán yohopdih í enechah, túi jígo hni ā jumna caá. Páant jii mant túini ā jígo hochah yuhna, í yohni bácahji ā moopát dih queét í jéih encan caá.^a ²⁸ Páant ā nihah pahjeh mun tigaá yeebdíh cáacwā í enechah, túinit pah ñipí jígo hna yuh caá. Obohjeéhtih, ñi jenah joyátboó búdí yeeat jum yapna, yeejép ā jumuchah, moópni dée pah caá ñi jumap.

²⁹ “¡Yeéb Moisés ā wutatjidi h bohénit, yeéb fariseowābut búdí yeejép ñi yap bipna caá! Túi bohénit pah jumna yuhna, tabit yee naóh nit caá ñi jumap. Tabit yeenit jumna, Dios naáwát dih naóh yapanitji, túi chājnitjidi hbut ñi oyatdih júutat túut niijná, queétdih í yohopjidi h amoh nit, túini ñipí chājna yuh caá. ³⁰ Pánih chājnit, nin pah ñipí niijná caá: ‘Jon játih jwí nuowā í chājatji pah jwítboó jwíta chājcan tagaá. Dios naáwát dih naóh yapanitdih wēinit, queétdih jwíta mao yohcan tagaá’, ñipí niijná yuh caá. ³¹ Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapanitdih mao yoh nit í juimená jumna, bíc yoobó tigaá ñi chājap. ³² Pánih nit í juimená jumna, ñi nuowā í yeej chājatji pahjeh muntih ñi chāj péanaá.

³³ “¡Yeéb maiwā pah yeejép wā ñi jumna caá! Pánihna, ñi yeej chājatdih ñi túut nuumcátji jíib, Dios yeebdíh peéh chājna, iiguípna ā wahachah, ñi jéih jweicán niít.^b ³⁴ Páant niijná, nin pah níj

naóhna caá wā chājap: Dios naáwát dih naóh yapanitdih, bita áih túini doonádih túi jéih nitdih, bita ā naáwát dih bohénit pínahdihbut yeebdíh wā wah bipna caá. Páant wā wahachah yuhna, yeéboó biquínadi h cruzboó péoh dodh nit ñi mao yoh bipna caá. Bitadi h ñi míic wáac juyú pboó pūinit, tútchimant bacanit, queétdih mawat túut niijná, ñi nuún péebipna caá. ³⁵ Pánih chājna, jon játih jum nit túi chājnitjidi h í mawatji jíib yeéboodí hbut Dios ā peéh chāj bipna caá. Pánihna, túi chājni Abeljidi h Caín ā mawatji jíib púúúú Zacaríasjidi h ñi nuowā í mawatji jíib tigaá yeéboodí h Dios ā peéh chāj bipna caá. Caán Zacarías Berequíasi wūúh át jumap tají. Dioíh muú juúhboó jumni nuú pdi h mao cáo wūhat naa pébh ā jumuchah yuhna, caandíh ít mawap tají.^c ³⁶ Yoobóp dih yeebdíh wā naóhna caá. Queét nihatdih í mawatji jíib buu láa moondí hbut Dios ā peéh chāj bipna caá”, Jesús ā niijj jí.

Jerusalén tútchidi h moondí h Jesús búdí ā oyat

(Lc 13.34-35)

³⁷ Páant níj péanit, caanjíh jum nitdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jí:

“¡Yeéb Jerusalén tútchidi h moondí h búdí wā jígahna caá! Dios naáwát dih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ā wah bojnitdihbut jeejíh yoh nit, yeéb ñipí maona caá. Ñi nuowābut bíc yoobó ít chājap wut jí. Pánih nit ñi jumuchah yuhna, yeebdíh búdí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jumap túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ñi náahcan caá.^d ³⁸ Páant ñi náahcat peéh, buu níih tútchidi h Dios ā wap cádah bipna caá. ³⁹ Yoobóp dih yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh

^a23:27 Hch 23.3 ^b23:33 Mt 3.7; 12.34; Lc 3.7

^c23:35 Gn 4.8; 2Cr 24.20-21 ^d23:37 1R 19.10; Jer 2.30

ni jwúub encan niít. Túttimah bóo láa nin baácna wā jwúub dei jūwúchahjeh, weemdíh ni jwúub enbipna caá. Pánih ennit, ‘¿Dios ā wahni, meemdíh búdí jwī wēina caá!’ ni niijbipna caá”, Jesús queétdih ā niijíp jī.^e

Dioíh mūúdíh bita ī yohat pínah

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 Páant niij péanit, Dioíh mūmánt Jesús jwiít dih ā nūmah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Dioíh mūúdíh wēi enna, ā túi jíghatdih Jesús dih jwī naáwáp yuh jī. ²Obohjeéhtih, páant jwī naáwáchah joinít, nin pah jwiít dih ā niijíp jī:

—Caandíh ennit, ni túi jenah joyoó. Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh eníhcanitboó nin ni en wēinidih ī boto mao jéena beedábipna caá. Bíic jee dá h bíih dahjih lajni ā wihcan niít, ā niijíp jī.

Péeni yeó jáap játih ded pah ā yapat pínah

(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24; 21.7-24)

³Páant niij míic wéhe bejna, Olivo jeená bejni namáboó bejna jwī chā-jap jī. Pánih bejna, caán jeená púuh laáb juibínit, Jesús ā chúudap jī. Páant ā chúuduchah ennit, jwiítboó ā pebh juibínit, nin pah caandíh jwī niij úúbh joyóp jī:

—Maá, jwiít dih ma naáwá. ¿Débólíh tigeá ma niiját pah ā yapbi? ¿Meém ma jwúub dei jūwát pínah játih, péeni yeó jáap játihbut ded pah ā jwíih yapachah tigeá jwī enbi? jwī niijíp jī.

⁴—Yeéb ni túi chāja chaáh. Bita ī yeeatdih ni joicá bojoó. ⁵‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ī jūóh b ipna caá. Páant ī niij yeenachah joinít, Diosdih cádahna, páant niijnítboodíh dawá ī péebipna caá. ⁶Pebhbit jumnit ī míic

mawat, yúúp jumnit ī míic mawat doonádihbut ni joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ni úum jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā judh jwuhbipna caá. ⁷Caán láa bíic baác di h moón bíih baácna bejnit, ī míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ā jum-bipna caá. Dawá pebhboó nūgúp láa, baác méméatbut ā jumbipna caá. ⁸Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, chah yeejép yapat pínah ā judh jwuhbipna caá.

⁹“Túttimah, bita yeebdíh teonit, maátadih ī wūh b ipna caá, yeejép ī chājat pínah, ī mao yohat pínahbut niijná. Wíihwā ni jummat jíib, nihat baác di h moón yeebdíh ī eníh bican nacaá.^f ¹⁰Caán láa, wíihwā jumna yuhna, dawá weemdíh ī cádahbipna caá. Pánih cádahnit, bita wíihwádih eníhcan, maátadih ī naóh yac b ipna caá, queétdih ī peéh chājat pínah niijná. ¹¹‘Weém Dios naáwát dih naóh yapani wā jumna caá’, niij yeenit dawá ī jumbipna caá. Ded pah ī yee naáwáchah joinít, dawá queétdih ī jepahbipna caá. ¹²Caán láa cáacwā chah yeejép ī chāj b ipna caá. Pánih yeejép chājnit, dawá bitadih ī oi cádahbipna caá. ¹³Obohjeéhtih, páant yeejép yapna yuhna, ded weemdíh cádahcaniboó wājeéh páantjeh jeáboó ā jumbipna caá.^g ¹⁴Pánihna, Dios ā maáh jummat doonádih nihat baác di h moondíh naáwát caá náahap. Páant naáwát túttimah, péeni yeó jáap ā jūóh b ipna caá.

¹⁵“Bita ī pāpnidih Diosdih weñat muú díitboó jwejnít, cáacwā caánboodíh weñaat túutna, caán muú ā túyatdih ī yééjanachah, ni enbipna caá. Dios naáwát dih naóh yapani Danielji páant ā yapat pínahdih át daacáp tajī. Caán

^e23:39 Sal 118.26 ^f24:9 Mt 10.22 ^g24:13 Mt 10.22

ã daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó.^h
¹⁶ Caanjíh yeejép ī pāpni ã jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit jeéboó ī jweí púuh laab béje naáh. ¹⁷ Caán láa cáacwā tubit yeejép ī yapachah, waí-canjeh ī jweí ñáo púuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejna, áih bíf déedih ubudih waad-cánjeh, yoobópdih ã jweí béje naáh. ¹⁸ Wápchiboó jumni áih yéguehnadilh ubudih ã jwúub bejca bojo naáh.ⁱ ¹⁹ Caán láa wudu jumnit, weh túuhnitbut ī jweyéchah, queét yaáhdhíh chah ã buo-bipna caá. ²⁰ Nin pah Diosdih ñi niíj wúbú: ‘Mah noój láa, jwí chooát yeó jáapdihbut páant yeejép ã yapca bojo naáh, caán láa jwí jweyát pínah niijná’, ñi niíj. ²¹ Caán yeó jáapnadilh cáacwā tubit yeejép ī yapbipna caá. Nin baácđih Dios ã chājat túttimah, cáacwā yeejép yapna yuhna, péeni yeó jáapnadilh chah yeejép pohba ī yapbipna caá.^j Páant yeejép yapat túttimah, bíic yoobó ã jwúub yeejép yapcan níit. ²² Pánihna, tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã chājipna caá, ã ñíonitboó ī jéih buujáat pínah niijná. Páant ã chājcáh ni-hna, ded áta buujácan tagaá.

²³ “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi eneé. Ninjéh caá Cristo ã jumup’, ī niijchah, bitabut ‘Conjéh caá Cristo ã jumup’, ī ni-ijchah, ñi joyáh bojoó. ²⁴ Caán láa dawá yeenit ī jumbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niíj yeenit, ‘Weém Dios naáwátđih naóh yapani caá’, niíj yeenitbut ī jum-bipna caá. Queét úum náah jumnidih ī chāj júutbipna caá, cáacwā ī en wúhi be-jat pínah niijná. Páant ī chājatdih en-nit, Dios ã ñíonitboó ī yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queéđdihjeh ī péeat pí-nahdih ī náahbipna caá. ²⁵ Páant ã yapat

pínah játih, yeebdíh wáát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wā naáwátjidih náhninit, yeebdíh yeen-itdih ñi joicá bojoó. ²⁶ Pánihna, caán láa ‘Muú wihcapboó Cristo tigaá ã jumup’, det yeebdíh ī niijchah yuhna, caanná enedih ñi bejca bojoó. ‘Caán muú díftna jumni tólihboó ã jweí ñúhna caá’, ī ni-ijchah yuhna, ñi joyáh bojoó. ²⁷ Yeó aáb júúwápmant ã buug yácapna wedóat ã yeh iigát ã jígohochah, nihat cáacwā ī jéih enat pah, weém, nihat cáacwā úud jeñé, wā jwúub dei júúwúchah, nihat ī enbipna caá.^k ²⁸ Jóopwā wunni bác-ahjidih ã jumatdih jéihnit, caanjíh ípí wáac juná caá. Pánihat pah wíihwā wā jwúub dei júúwúchah ennit, wā pebh ī wáac juibípna caá”, Jesús jwíúđdih ã ni-ijíp jī.^l

**Nihat cáacwā úud jeñé
ã jwúub dei júúwát**

(Mr 13.24-37; Lc
17.26-30,34-36; 21.25-33)

²⁹ “Caán láa cáacwā yeejép ī yapat tút-timah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán níit. Páant ã túut nuumúchah, jeá ã méménachah, cáuiwā ī yúug jéen be-jbipna caá.^m ³⁰ Páant ã yapachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, mah tólihjih wā dei júóhbipna caá. Búđí wēpatjéh, túi yeh iigní wā jwúub dei júúwúchah, ni-hat baácđih moón weemdíh ī enbipna caá. Pánih ennit, búđí úumna, ī juibípna caá.ⁿ ³¹ Páant wā dei júúwát pónih, póo-jat nah búđí ã yáanachah, wíih ángel-wáđih nihat baácboó wā wahbipna caá, wā ñíonitdih ī ub wáacat pínah niijná.

³² “Higuera nah ded pah ã jumatdih ñi túi náhninaá. Caan náh jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã tóah júúwátđih

^h24:15 Dn 9.27; 11.31; 12.11 ⁱ24:18 Lc 17.31 ^j24:21 Dn 12.1; Ap 7.14

^k24:27 Lc 17.23-24 ^l24:28 Lc 17.37

^m24:29 Is 13.10; 34.4; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12-13

ⁿ24:30 Dn 7.13; Ap 1.7

ni jéihna caá. ³³Páant ã jummat pah, nihát wã niijátji biíc yoobó ã yapachah enna, wã jwúub dei jüúwát pínah bahni ã judhdaditih ni jéihbipna caá. ³⁴Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Nihat wã niijátji pah ã yapat pínah játih, caán láa moón i buudcán niít. ³⁵Nin baác, jeábut ã buudúchah yuhna, wã naáwátboó ã buudcán niít. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

³⁶“Obohjeéhtih, wã jwúub dei jüóhni pínah yeó jáap, horaditbut nihát i jéihcan caá. Cáacwã, ángelwã, weem yúh buca nihát jwí jéihcan caá. Wã íip Dios-jeh caá caandíh ã jéihyep.

³⁷“Noé jum láa cáacwã ded pah i jummatji pahjeh mun tigaá wã jwúub dei jüúwúchah, biíc yoobó i jumbipna caá.^o ³⁸Pobyit ã jüúwát pínah játih cáacwã jeémp babhniit, téihya chéonit, i wehdih téihya chéwat túutna it chájap wut jí. Noéboó jááj chóona ã waadáchah, ípí jummat pah, páantjeh it jumup wut jí. ³⁹Pánih jumna, pobyit ã jüúwúchah, queét nihát i wun beedáát pínahdih it jéihcap wut jí. Pánihat pah biíc yoobó muntih wã jwúub dei jüúwúchah, cáacwã i jumbipna caá.^p ⁴⁰Pánih jumnit, chéne neoná íih wápchi pínahdih i tewat pónih, weemdíh jepahnidih ángelwã i ub bejehchah, biíhboó ã chäobípna caá. ⁴¹Chénewã yaádh biíc-dih i tewechah, weemdíh jepahnidih i ub bejehchah, weemdíh jepahcannihboó mi chäobípna caá.

⁴²“Páant ã yapat pínahdih jenah joinít, weém ni Maáh wã jwúub dei jüóhni yeó jáap pínahdih jéihcan, yeó jáap jummat pah túi páinit ni jummu.

⁴³Nin wã naáwát-dih ni túi jenah joyoó: Nuumní dedé hora ã waadát pínahdih jéihna, muú mínahboó áta túi en dao tágaá, ã jéih waadcát pínah niijná. ⁴⁴Pánihat pah weém, nihát cáacwã úud jeéné,

ni jéihcat láa wã jwúub dei jüúwúchah, yeebbút biíc yoobó túi páinit jummat caá náahap”, Jesús jwiít-dih ã niijíp jí.^q

Túi teo wühni, túi teo wühcanni naáwát

(Lc 12.41-48)

⁴⁵“Biíc teo wühni túi jenah joinít, ã maáhdih túi jepahni ã jumup be. Páant ã jumuchah ennit, ã maáh ã bejat pínah játih, nihát bita caandíh teo wühni i maáh pínah caandíh ã waadánap be, queét i jeémát pínahdih yoobópdih ã wühat pínah niijná. Pánih maáh waadá péanit, biíh baácboó ã bej jwuhup be. ⁴⁶Pánih bejniji áih muná ã jwúub juyúchah, caandíh teo wühni ã wutatji pah ã chájachah ennit, caandíh búdí ã wēibipna caá. ⁴⁷Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Caandíh wēinit, nihát ã bíbohatdih en daoní maáh ã waadábipna caá. ⁴⁸Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wühni táicanni jumna, nin pah áta niij jenah joi tágaá: ‘Wã maáh maatápdih jí-gohcan, buutéh ã jwúub jüóhcan niít’, niij jenah joinít, ⁴⁹bita teo wühniit-dih pūinit, babh máihniit biíc-dih áta jeémp babh máih tagaá. ⁵⁰Pánihna, caán ã náhnicanni yeó jáap, ã páicanni horadit ã maáhboó ã jwúub juibípna caá. ⁵¹Pánih juinít, caandíh ã jepahcatji peéh, tūbit ã pūibipna caá. Pánih pūi péanit, túi chájnit pah jígohniit biíc-dih, iiguípna ã wahbipna caá. Caánboó jumna, tūbit jígahniit, maonádih i múic néeh chää juibípna caá”, Jesús jwiít-dih ã niijíp jí.

Chénat pah téihya japata yaádh naáwát

25 “Péeni yeó jáap-dih Dios ã maáh jummat nin pah ã jumbipna caá: Chénat pah téihya japata yaádh biíc chei íih jiiát páhanadit ubnit, téihya chéoni pínahdih enat túut niijná, ã jüóhni pínah

^o24:37 Gn 6.5-8

^p24:39 Gn 7.6-24

^q24:44 Lc 12.39-40

horadih jéihcanjeh, caandíh páñadih í bac bejep be.¹ ²Biícjìh bóo téihya jenah joicánnit yaádh í jumup be. Bitá biícjìh bóo téihya túi jenah joinít yaádh í jumup be. ³Pánihna, jenah joicánnit yaádh íih jiiát páhanadihjah pohba í ubup yuh be. Obohjeéhtih, caán jiiát páhana á yí beedát pínahdih jenah joicánjeh, í jwáub puhwat pínahboodíh í ub bejcap be. ⁴Bitá túi jenah joinít yaádhboó íih jiiát páhana á yí beedéchah, í jwáub puhwat pínah yíidihbut í ubup be. ⁵Téihya chéoni pínah á jíghochah enna, quíib chei á jwáuwúchah, queét nihat í úwah bejep be. ⁶Túttimah, chei tac yoób téihya chéoni pínah á jwáuwúchah, ájeéh jüóhñit í wéi ejat á yáanap be: ‘íÑi joyoó, téihya chéoni pínah á jüóhna caá! íCaandíh wéi jwááádih ñi jwáuwú!’ í níj wéi ejep be. ⁷Páant í níj wéi ejechah joiná, túi jenah joinít yaádh íih jiiát páhanadih í jwáub yí puhwup be, á túi iigát pínah niijná. ⁸Obohjeéhtih, jenah joicánnit yaádhboó túi jenah joinítidih nin pah í níj wáubup yuh be: ‘Jwíih jiiát páhana dúbna caá á chájap. Pánihna, ñih yíidih jwiítidihbut ñi wúhuú’, í niijp yuh be. ⁹‘Jwíih yí nihatdih á juibícan níit. Yí bíbohñitidih yeebjéh jíib chájadih ñi bejeé’, túi jenah joinít queétdih í níj jepahap be. ¹⁰Páant í niijchah joinít, yí jíib chájadih í bejep be. Páant í bejat pónih, téihya chéoni pínahboó á juyúp be. Páant á juyúchah ennit, íih jiiát páhanadih jiiñit, túi jenah joinít yaádh caandíh jwááádih í bejep be. Caandíh jwááhñit, á téihya chéona numah jeemátdih jeemát túut niijná, ájeéh í waad béjep be. Nihat í waad beedéchah ennit, teo wúhñitboó jēcdih í nemep be. ¹¹Páant í nemat túttimah, jenah joicánnit yaádhboó jwáub juiñit, ‘íMaá, jwiítidihbut ma wát jwáuwú!’ í níj ejep yuh be. ¹²Obohjeéhtih, ‘Yeebdíh wá

jéihcan caá’, téihya chéoni queét yaádhidih á níj jepahap be.⁵

¹³“Yeebbút queét túi jenah joinít yaádh panihñit ñi jumú. Wá jwáub dei jüóhni yeó jáapdih, caán horadihbut jéihcan, íih jiiát páhanadih túi ámohñit, yíidihbut túi bíbohñit, í páñat pah, yeebbút túi jenah joinít, túinijeh chájñit, weemdíh ñi páñaá”, Jesús jwiítidih á niijp jì.

Dinero júduna naawát

(Lc 19.11-27)

¹⁴“Dios á maáh jumat nin pahbut á jumbipna caá: Biíc newé biáboó jibidih á bejat pínah játih, caandíh teo wúhñitdih á bid wáacap be. Páant í wáac juyúchah, dinero júdunadih queétdih á wúhup be, í jíib tewat pínah niijná. ¹⁵Pánih wúhna, biícidih biícjìh bóo téihya júdu á wúhup be. Biíhdih chéne júdu á wúhup be. Biíhboodíh biíc júdujeh á wúhup be. Pánih wúhna, chah jéihnidih chah á wúhup be. Pánih queétdih wúh péanit, biíh baáboó jibidih á bejep be. ¹⁶Páant á bejat túttimah, biícjìh bóo téihya júdu bíbohni jíib chájadih á bejep be. Pánih jíib chájna, biíh biícjìh bóo téihya júdu á jwáub jíib tewep be. ¹⁷Chéne júdu bíbohñit jíib chájñit, biíh chéne júdu á jwáub jíib tewep be. ¹⁸Obohjeéhtih, biíc júdu á wúhñitboó caán júdujeh páantjeh á baad jwéjep be.

¹⁹“í maáh bejniji maatápdih jíghochan, biíh yeó jáap áih muná á jwáub juyúp be. Pánih jwáub juiñit, ded pah í jíib tewatjidih queétdih á wúbh joyóp be. ²⁰Páant á wúbh joyóchah joinít, biícjìh bóo téihya júdu á wúhñiji á jíib tewatjidih ub wúhñit, nin pah á maáhdih á niijp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdíh biícjìh bóo téihya júdu ma wúhñijih jíib chájñit, biíh biícjìh bóo téihya júdu wá jwáub jíib tewep be’, á niijp be.

²¹ ‘Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājay taga. Páant bainí meemdíh wā wūhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, dawá wíih bíi déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ā maáh caandíh ā niijíp be. ²² Pánihat túttimah, chéne júdu ā wūh-nijiboó ā maáhdih nin pah ā niijíp be: ‘Maá, ma eneé. Weemdíh chéne júdu ma wūhniijh jíib teonit, bíih chéne júdu wā jwáub jíib tewep be’, ā maáhdih ā niijíp be. ²³ ‘Ma túi teona beé. Wā náahat pah mat chājay taga. Páant bainí meemdíh wā wūhuchah yuhna, mat túi jíib tewep taga. Páant ma túi tewat jíib, meemdíh dawá wíih bíi déedih en daoní maáh pínah wā waadábipna caá, wājeéh ma túi weñat pínah niijná’, ā maáh caandíhbut ā niijíp be.

²⁴ Pánihat túttimah, bíic júdu ā wūh-nijiboó ā maáhdih nin pah ā niijíp be: ‘Maá, meém úum náah jumni ma jummatdíh wā jéihna caá. Meemjéh teocan, bitadih wutnitjeh, ī tewat jíib mapí bíbohna caá. ²⁵ Páant ma jummatdíh jéihnit, meemdíh úumna, ma wūhni júdudih páantjeh wā baad jwéjep be. Dáa, nin míih pínahdih ma bíbohoó’, ā maáhdih ā niijíp yuh be. ²⁶ ‘Meém yeejép tewíh-canni ma jumna caá. Weemjéh teocan, bitadih wutnitjeh ī tewat jíib wā bíbohatdíh ¿ma jéihnit beé? ²⁷ Pánih jéihna, cáacwā íih núo ámohopboó ma jwe-jechah, áta túi tagaá. Páant ma jwe-jechah, chah ā jíib aab béjehchah, chah wāta bíboh tagaá’, ā maáh caandíh ā niijíp be. ²⁸ Páant caandíh jūih péanit, bitadih nin pah ā niijíp be: ‘Caán ā bíbohni júdudih déuc wáinit, chénat pah téihya júdu bíbohniiboodíh níi wūhú. ²⁹ Ded ā bíbohājih ā túi chājachah ennit, caandíh chah ī wūhuchah, chah búdí

bíbohni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí bíbohni “Weém wā bíbohcan caá”, niijníiboodíh ā bíbohājih ī déuc wáibipna caá.^t ³⁰ Pánih déuc wái péanit, caán yabh teonidih ub bac bejnit, dupú-napboó níi yohoó. Caanná jumnit, íih maonádih ī míic néeh chāac jūibípna caá’, ī maáh ā niijíp be”, Jesús jwiítidih ā niijíp jíi.^u

Peéh chājat pínah

³¹ “Weém nihāt cáacwā úud jeñé, túi yeh iigátjih nihāt ángelwā bíicdíh wā jwáub dei jūóhbipna caá. Pánih jūóhniit, maáh waadná, túi yeh iiguípboó chúudnit, wā wutbipna caá.^v ³² Páant wā chúuduchah, ángelwā nihāt cáacwādih wā pebhna ī ub jūóhbipna caá, ded pah ī chājatji jíib wā naáwát pínah niijná. Páant ī ub juyúchah ennit, chéne poómp queétdih wā níobipna caá. Ovejawādih en daoní áih ovejawā cabrawā bíicdíh ī jumuchah ennit, queétdih ā níwat pahjeh weembút cáacwādih wā níobipna caá. ³³ Pánih níona, ovejawā panihnit táinitdih wā jéihyepmant bóo buwámant wā nūhat táutbipna caá. Cabrawā panihnit yéejnitdih wā wáyámant bóo buwámant wā nūhat táutbipna caá. ³⁴ Pánih nío péanit, weém nihāt cáacwā ī maáh wā jéihyepmant bóo buwámant nūhntidih nin pah wā níj naóhbipna caá: ‘Yeéb wā íip ā wēi ennit níi jūúwú. Nin baácdih ā chāy láa ájeéh wutnit níi jummat pínahdih jenah joinít, buu láa yeebdíh maáta ā waadána caá. ³⁵ Weém wā nuugúp wunuchah, yeéboó weemdíh jeémát níi wūhup jíi. Weemdíh ā taca jootóchah, babhbat níi wūhup jíi. Níi pebh wā jib bejehchah, weemdíh jéihcan yuhna, níi túi wēi jwāáap jíi. ³⁶ Yégueh wihcanni wā jumuchah enna, weemdíh níi yégueh yacap jíi. Tubép

^t25:29 Mt 13.12; Mr 4.25; Lc 8.18 ^u25:30 Mt 8.12; 22.13; Lc 13.28

^v25:31 Mt 16.27; 19.28

chūúhni wā jumuchah enna, weemdíh ñi en dawáp jī. Nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh enedih ñi juyúp jī', túinitdih wā niijbípna caá.^{w 37} Páant wā níj naáwáchah joinít, queét weemdíh nin pah ī níj uúbh joibípna caá: '¿Maá, débólih tijí meém ma nuugúp wunuchah, jeémát jwī wūh? ¿Débólih tijí meemdíh ā taca jootóchah, babhbat jwī wūh? ³⁸ ¿Débólih tijí meemdíh beh encan yuhna, jwī tái wēi jwááh? ¿Débólih tijí yégueh ma wihcāh enna, jwī yégueh yac? ³⁹ ¿Débólih tijí ma tubúp chūúúchah, meemdíh enedih jwī juibí?' weemdíh ī níj uúbh joibípna caá. ⁴⁰ Páant ī níj uúbh joyóchah joinít, weém queétdih nin pah wā níj jepahbipna caá: 'Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin wíih cáacwājeéh jumni, oboh jumni ā jumuchah yuhna, caandíh yeéb pánih chājna, weemdíh tijí páant ñi chājap', queétdih wā niijbípna caá.^x

⁴¹ "Páant túinitdih níj péanit, wā wáyámant bóo buwámant ñuhnitboodíh nin pah wā niijbípna caá: 'Dios ā peéh chājnit pínah caá yeéb ñi jumap. Wā pebh chāocánjeh, iiguípna ñi bejeé. Nemépwā ī maáh bícdih caán iiguípboó ī jumat pínahdih Dios ā chājap jī. Pánihna, caandíh jepahnitbut ájeéh ī bejbipna caá. Caánboó jumni iigát ā noón dūbcan níft. ⁴² Weém wā nuugúp wunuchah, yeéboó jeémát ñi wūhcap jī. Weemdíh ā taca jootóchah, babhbat ñi wūhcap jī. ⁴³ Weemdíh jéihcannit, wēi jwááhcan, páantjeh ñi enah bojop jī. Yégueh moh yéejni wā jumuchah enna yuhna, weemdíh ñi yégueh yaccap jī. Wā tubúp chūúúchah, nemat muúboó wā jumuchah, weemdíh ñi en daocáp jī', yeejépwādih wā niijbípna caá. ⁴⁴ Páant wā niijíchah joinít, queét weemdíh nin pah ī níj uúbh joibípna caá:

'Maá, ma nuugúp wunuchah, meemdíh ā taca jootóchah, jwī jéihcanni ma jumuchah, yégueh ma moh yéejchah, ma tubúp chūúúchah, nemat muúboó ma jumuchah, ¿débólih tijí jwiítboó meemdíh jwī teo wáaccan?' weemdíh ī níj uúbh joibípna caá. ⁴⁵ Páant ī níj uúbh joyóchah joinít, nin pah queétdih wā níj jepahbipna caá: 'Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin wíih cáacwājeéh jumni, oboh jumnidih yeéb ñi teo wáaccan, weemdíh tijí páant ñi teo wáaccap jī', queét yeejépwādih wā niijbípna caá.^{y 46} Queétdih Dios ā peéh chājachah, iiguípboó páantjeh ī jumbipna caá. Queét túinitboó wā íip bícdih ā pebhboó páantjeh ī jumbipna caá", Jesús jwiítidih ā niijíp jī.^z

Jwiít judíowā jwī maáta Jesúsdih ī mawíhat

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 Páant níj péanit, nin pah Jesús jwiítidih ā jwúub níj naáwáp jī:

²—Oveja wūúhdih jwī jeémát yeó jáap, Pascua ī niijní, chéne yeó jáap ā judhdatdih ñi jéihna caá. Caán yeó jáapdih weemdíh eníhcannitboó teonit, weém nihat cáacwā úud jeénédh bitadih ī wūhbipna caá, weemdíh cruzboó péoh dodhnit ī mao yohat pínah niijná, ā niijíp jī.^a

³ Túttimah, sacerdotewā ī chah maáh, Caifás wūt jumni pebhna bita jwī maáta bícdih ít míic wáacap wut jī. ⁴ Pánih míic wáacnit, ded pah Jesúsdih teonit, ī mawat tútat pínahdih nin pah ít níj míic wéhenap wut jī:

⁵—Pascua yeó jáapnadih, dawá cáacwā ī jumuchah, Jesúsdih jwī tewat tútuchah, nihat tubit íta íj tagaá. Pánih íjnit, jwiítidih íta míic mao tagaá.

^w25:36 He 13.3 ^x25:40 Ez 18.7 ^y25:45 1Co 8.12 ^z25:46 Dn 12.2

^a26:2 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

Pánihna, í encah, jwí tewat tútútáp, ít míc niijíp wut jī.

**Yad wili míh chej jumnijih
Jesúsdih mi puhwat**

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Queét Jerusalén tútchiboó í míc weheat pónih, jwiít Betania tútchiboó jumna, bácah moópniji Simónih munná jeémpna jwí chājap jī. ⁷Páant jwí jeéméchah, bíc yad wili túi chej jumni búdí jíib jumni yí quíftdih mi ub waád juyúp jī. Caán quíft alabastro í niijni jeejīh í chājni quíft ā jumap jī. Pánihna, Jesús pebh junít, caán yíjīh áih wao dáhdih mi puhwap jī.^b ⁸Páant mi puhwachah ennít, jwiít ā bohénitboó jwí íjip jī. Pánih íjnit, nin pah jwiítjeh jwí míc niijíp jī:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yí búdí jíib jumnidih páant mi puoh peét?

⁹Caandíh jíib chāj wūhñit, mi jíib teonidih moh yéejnitdih mi wūhuchah, chah āta túi taga, jwí niijíp jī.

¹⁰Páant jwí míc niijíchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ā níj naáwáp jī:

—¿Dépanih tigaá caántdih páant ní níj júih? Weemdíh caántboó mi túi chājna caá. ¹¹Moh yéejnit níjeéh páantjeh í jumnipna caá. Débólih teo wáaquíhna, queétdih ní jéih teo wáacpina caá. Obohjeéhtih, weémboó níjeéh nin baácboó bahñit wā jum wūhñipna caá.^c ¹²Pánihna, wunníh bácahjidih jwípí puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjīh puohna, wā wunuchah weemdíh í yohat pínahdih mi ámohna caá. ¹³Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat baácboó wíih túini doonádih naóhna, nint buu weemdíh mi chājatjidihbut í naóhñipna caá. Páant í naáwáchah joinít, caántdih dawá í náhnipna caá, Jesús ā niijíp jī.

**Judas Jesúsdih ā duó wáyat
pínahdih ā naáwát**

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Páant ā niijíchah joinít, jwíjeéh jumni, Judas Iscariote, sacerdotewā í maáta pebhna bejnit, nin pah át niijíp wut jī:

¹⁵—Jesús pebhna yeebdíh wā duó wáyat pínah jíib ¿déboó ní wūhñi? át niijíp wut jī.

—Páant jwiítidih ma duó wáyachah, treinta platajīh í chājniji júdnadih jwí wūhñipna caá, wēnit, ít niijíp wut jī.^d

Páant niijnít, Judasdih ít jíib chājap wut jī. ¹⁶Páant í jíib wūhñidih ubnit, Judasboó débólih queétdih ā duó wáyat pínahdih át jenah joyóp tajī.

Jesús ā bohénit bícdih ā pée jeémát

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷Paacánni pandih jwí jeémát yeó jáapna jwíih waadni yeó jáapdih jwiít Jesúsdih nin pah jwí níj wūhñ joyóp jī:

—¿Ded muúboo tígaá Pascua jeémát-dih jwiítidih ma numah jeémpbi? ¿Ded-boo tígaá jeémát jwí chājbi? jwí niijíp jī.

¹⁸—Jerusalén tútchina ní bejeé. Caanná juibínit, bíc newédih jwááhnit, caandíh nin pah ní niijí: ‘Wā wunat pínah bahñijeh ā judhna caá. Pánihna, míh muúboó Pascua jeémát-dih wā bohénitdih wā numah jeémpbipna caá’, Bohéni ā niijná be’, caandíh ní niijí, Jesús jwiítidih ā níj jepahap jī.

¹⁹Páant ā niijíchah joinít, biquína jwíjeéh jumnit í bejep jī. Caanná juibínit, í jwááhni newé ā waóh bejni munná waadní, jwiítidih Jesús ā numah jeémát pínahdih ít chājap tajī.

²⁰Túttimah, tōo náh júúwúchah, Jesús jwiítidih caán munná numah waadní, Pascua jeémát-dih bícdih jwí jeémép jī.

^b26:7 Lc 7.37-38

^c26:11 Dt 15.11

^d26:15 Zac 11.12

²¹ Páant jwī jeémát pónih, Jesús jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cátih ā jumna caá, ā niijíp jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, búdí jenah joiná, jwiít nihat biquínajeh caandíh nin pah jwí niijí uúbh joyóp jī:

—¿Weém nihcán níít? jwí niijíp jī.

²³—Pandih weém bícdih neéh jeémpni weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah ā jumna caá.^e ²⁴ Páant yeejép wā yapat pínahdih jon játih Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tajī. Pánihna, weém nihat cáacwā úud jeñé caán ā daacátji pahjeh yeejép wā yapbipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ā yapbipna caá! Caán ā cáac jumcah, chah áta túi tagaá, jwiít dih ā niijíp jī.

²⁵ Páant ā niijíchah joinít, Judas, caandíh eníhcannitdih duó wáini pínah, Jesús dih nin pah ā niijíp jī:

—¿Maá, weém nihcán níít? ā niijíp jī.

—Ma niiját pah meemjéh tigaá, Jesús caandíh ā niijí jepahap jī.

²⁶ Páant ā niiját túttimah, Jesús pandih ubnit, “Túina caá, Paá”, níj, caandíh dajnit, jwiít dih ā wūhup jī.

—Nin pan wíih bácah panihni caá. Caandíh ñi jeémé, ā niijíp jī.

²⁷ Páant níj péanit, jiwá iguíh mac jumni pamapdih ubnit, “Túina caá, Paá”, niijnít, caandíhbut jwiít dih ā wūhup jī.

—Yeéb nihat nindih ñi babhbaá.

²⁸ Nin wíih meép panihni caá. Wíih meépjih í yéejat jíib buudáát dih jíib chájna, dawá cáacwádih wā wun wūh-bipna caá, Dios bícdih í túi jumát pínah niijná.^f ²⁹ Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Nin baácboó jum jwuhna,

jiwá iguíh macdih wā jwúub babhcan níít. Túttimah, wā íp bícdih maáh jum-najeh, yeebdíh wā jwúub numah wēi babhbi-pna caá, jwiít dih ā niijíp jī.

Pedro ā yeeat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Páant ā niiját túttimah, jeémp péanit, Dios dih jwí wēi eo péanachah, Jesús jwiít dih Jerusalén tútchimant ā numah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, Olivo jeéboó bejni namádih ā numah bejep jī. ³¹ Pánih bejna, nin pah jwiít dih ā níj naáwáp jī:

—Buu cheijeh yeéb nihat úumna, weemdíh ñi cádahbipna caá. Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī: ‘“Ovejawádih en daonídih wā mawachah, nihat ovejawá í jweí peét bejbipna caá”, Dios ā ni-ijná caá’, naóh yapani át níj daacáp tajī.^g Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wā jéihna caá. ³² Obohjeéhtih, weemdíh í mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ā jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wā waóh bej páibipna caá, ā niijíp jī.^h

³³—Queét nihat í cádahachah yuhna, weémboó wā cádahcan níít, Pedro ā ni-ijíp yuh jī.

³⁴—Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Buu cheijeh mujbai ā ewat pínah játih bíc peihcanni láa ‘¡Caandíh wā jéi-hcan caá!’ ma níj yeebipna caá, Jesús caandíh ā niijíp jī.

³⁵—Majeéh weemdíhbut í mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā ni-ijcán níít, Pedro chah ā jwúub niijíp jī.

Jwiít nihatbut bíc yoobó jwí niijíp yuh jī.

^e26:23 Sal 41.9 ^f26:28 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11 ^g26:31 Zac 13.7

^h26:32 Mt 28.16

**Getsemaní pácahi
jumapboó Jesús ā uúbát**

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Olivo jeená púuh laab béjnit, Getsemaní ī niijní pácahi jumapna jwī juibínap jī.

—Conboó Diosdih uúbádih wā bej jwuhchah, ninjīh nī chúud páñaá, Jesús jwiít dih ā niijíp jī

³⁷ Páant niij péanit, Pedroh, Zebedeo ā weh chénat pahdihbut yuúpbít ā numah bejep jī. Pánih bejnit, ded pah ā yapat pínahdih búdí jenah joinít, āt jígah jwíhip wut jī.

³⁸ —Túbit jígahnit, wunni pah caá wā jumap. Pánihna, yeebbút ūocanjeh, ninjīh nī uúbh páñaá, queétdih āt niijíp wut jī.

³⁹ Páant niij péanit, chibít yuúpbít bej, baácboó páah yoh nājnit, “Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat tútutca bojoó. Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbična caá”, Jesús Diosdih āt niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant niij uúbh péanit, Jesús queét biíc peihcannit ā bohénit ī páñapboó āt jwúub juyúp wut jī. Páant ā jwúub juí enechah, ūona īt chājap wut jī.

—¿Pedro, biíc horabit ūocanjeh, ma noón páicannit beé? ⁴¹ Túi jáanit, Diosdih yeebdíh uúbát caá náahap, yéej chājat jenah joyátdih nī yap yohat túut niijná. Túi chājíhna yuhna, jáacan, uúbhcan, páant nī jéih buújácan níit, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

⁴² Páant niij péanit, jwúub uúbádih bejnit, nin pah āt niijíp wut jī: “Paá, cáacwádih wā wun wūhat pínahdih ma náah yacachah, wā yeejép yapíhcah yuhna, ma náahat pah weemdíh ā yapa naáh”, Diosdih āt niijíp wut jī.

⁴³ Pánih uúbh péanit, biíc peihcannit páinit pehbóó ā jwúub juyúchah, jwúub ūona īt chājap wut jī. Túbit quíib

chei jumuchah, īt jwúub ūwah bejep wut jī. ⁴⁴ Páant ī ūwuchah ennit, jwúub uúbádih āt bejep wut jī. Pánih bejnit, biíc yoobó āt uúbúp wut jī. ⁴⁵ Pánih uúbh péanit, ā bohénit pebhna jwúub juínit, nin pah āt niijíp wut jī:

—¿Yeéb páantjeh ūonit, choó níit nī chājap? Páant bóojeh tigaá. Butéh yeejépwā weemdíh tewedih juiná caá ī chājap. ⁴⁶ Nī jáa bojoó. Chóbe, jwī chéenwā ī páñapboó jwī bejjih. Weemdíh enhcannitdih duó wáini ā juiná caá, queétdih Jesús āt niijíp wut jī.

Jesúsdi h enhcannit caandíh ī tewat

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Páant ā niijíhahjeh, ā bohéniji Judas ā juyúp jī. Judasjeéh dawá cáacwābut ī juyúp jī. Íibat naaná, máa quiítnadihbut ī bíbohó jī. Sacerdotewā ī maáta, bita jwī maátabut queétdih īt wahap tajī, Jesúsdi h teonit, ī pebhna ī ūb bejat pínah niijná. ⁴⁸ Jesús pebhna ī jūúwát pínah jítih, Judasboó queétdih nin pah ātát niij jéihya naáwáp wut jī: “Páo tíbdih nomnit, wā uúbhndih nī teweép”, āt niijíp wut jī. ⁴⁹ Pánihna, jwī pebhna juínit, Judasboó Jesús pebh ā juyúp jī.

—¿Ma jum, Bohéní? niij uúbhnit, Jesúsíh páo tíbdih ā nomop jī.

⁵⁰ Páant ā niij uúbúchah enna, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Wā chéen, ma jenah joyátji pah ma chājaá, ā niijíp jī.

Páant Judas ā uúbúchah ennit, Jesúsdi h tewedih jūóhnit caandíh ī tewep jī. ⁵¹ Páant ī tewechah ennit, biíc jwíjeéh jumniboó íibat naadíh jwáat wái ūbnit, sacerdotewā ī maáhdih teo wūhniíh moli chóodih ā déuc bóod yohop jī. ⁵² Páant ā déuc bóod yohochah ennit, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Míih íibat naadíh ma jwúub jwejeé. Nihat íibat naajíh míic maonitboó íibat naajíh ī wunbična caá. ⁵³ ¿Nindih

ni jéihcan niit? Wā fip ā teo wáacatdih wā wúbúchah, cien mil ángelwādih āta wah taga, weemdih ī ub bejat pínah ni-ijná. ⁵⁴ Obohjeéhtih, páant ā chājachah, ā naáwátidih naóh yapanit ī niij daacátji pah āta yapcan tagaá. Pánihna, wā fip weemdih ā náah yacat pah, jon játih ī niij daacátji pahjeh tigaá weemdih yapat náahap, Jesús ā niijp jī.

⁵⁵ Páant niij péanit, caandih tewedih juinttboodih nin pah ā niijp jī:

—¿Næmnidih tewat pah fibat naaná, máa quiitnadihbut ubnit, weemdih tewedih ni júóhnit beé? Yeó jáap jummat pah Dioih muúboó niijeéh wā jumuchah yuhna, weemdih ni teocap be.ⁱ ⁵⁶ Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátji pah bæ weemdih yapat ā náahna caá, ā niijp jī.

Páant ā yapachah enna, jwiit nihat ā bohénit jwī jweí peét bejep jī.

Judíowā ī maáta Jesúsdih ī wúbh joyát

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71;

Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Jesúsdih teonitboó sacerdotewā ī maáh Caifáih muúná it ub waad béjep wut jī. Jesúsdih naóh yacat túut niijná, áih muúboó jumni míic wáacat tólihboó sacerdotewā ī maáh, caandih nump jumnit maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita jwī maátabut it míic wáac juibínap wut jī. ⁵⁸ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdih yuúpjeh āt en péenap wut jī. Pánihna, sacerdotewā ī maáih muú wáihyat júduboojéh āt waád juibínap wut jī. Pánih waád juibínit, ded pah Jesúsdih ī chājachah, jéihyat túut niijná, Pedro tæ cúut jwéejdih, muúdih wapnit bíicdih, āt mée chúdup wut jī.

⁵⁹ Sacerdotewā ī maáta, nihat bita maáta bíicdih Jesúsdih mao yohat túut niijná, yee naóh yacnit pínahdih it bidip

wut jī. ⁶⁰ Obohjeéhtih, dawá yee naóh-nit ī jumuchah yuhna, chénewā bíic yoobó niijnitdih it bid juicáp wut jī. ⁶¹ Maatápdih ī bidat túttimah, chénewā waád juibínit, nin pah it niij yee naóh yacap wut yuh jī:

—Caán nin pah ā niijchah, jwī joyóp be: ‘Dioih muúdih wā yoh beedábipna caá. Pánih yohnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú wā cháj péabipna caá, páant muntih’, ā niijp be, it niijp wut yuh jī.^j

⁶² Páant ī niijchah joinit, sacerdotewā ī maáh nah nuhnit, Jesúsdih nin pah āt niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej cháj, meemdih páant ī niij naóh yacachah? āt niijp wut jī.

⁶³ Páant ā niijchah joiná yuhna, Jesús āt jepahcap wut jī. Páant ā jepahcah enna, sacerdotewā ī maáh nin pah caandih āt niij wúbh joyóp wut jī:

—Meemdih wā wutna caá. Dios ā enechah, yoobópdih jwiitdih ma naáwá. ¿Meém Dios wúúh, ā wahni Cristo niit ma jumup? āt niijp wut jī.

⁶⁴ —Páant ma niiját yoobópdih tigaá. Yeéb nihatdih nin pah wā naóhna caá: Weém nihat cáacwā úud jeñé Chah Wépni ā jéihyepmant bóo bæwámant chúdnit, wā wutuchah, mah tólihjih wā jwúub dei júúwúchahbut, ni enbipna caá, Jesús queétdih āt niijp wut jī.^k

⁶⁵ Páant ā niijchah joinit, sacerdotewā ī maáh búdí āt íjip wut jī. Á í-jat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih āt yeo wáyap wut jī. Pánih yeo wáina, ájeéh jumnitdih nin pah āt niijp wut jī:

—Nin newé ‘Weém Dios wúúh caá’, ā niij yeenachah, yeéb nihat ni joiná beé. Pánihna, bita ī naáwátidih jwī náahcan caá. ⁶⁶ ¿Yeéboó ded pah tigaá ni niij jehnah joí? queétdih āt niijp wut jī.

ⁱ26:55 Lc 19.47; 21.37 ^j26:61 Jn 2.19 ^k26:64 Dn 7.13

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, it níj jepahap wut jī.¹

⁶⁷Páant niijnít, Jesúh móotdih coí jáhanit, téihyajíh it póocop wut jī. Bitabat téihyajíh áih móotdih it mawap wut jī.^m ⁶⁸Pánih maonit, nin pah caandíh it níj deoh naáwáp wut jī:

—Dios á wahní Cristo jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? it niijp wut jī.

Pedro á yeeat

(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62;
Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹Páant í chājat pónih, wáihyat júdu dítna Pedro á méé chūduchah, teo wūhnih á pebh juibínit, nin pah mit níj wūbh joyóp wut jī:

—¿Meembút Jesús Galilea baácđih bóojeéh péeni nihcan níit? mit niijp wut jī.

⁷⁰—Ájeéh péeni nihcan caá. ¿Ded pah níj tígáá ma chāj? Pedro caántdih át níj yee jepahap wut jī.

⁷¹Páant niijnítjeh, tū cúut jwéemant bejnit, jécna át jwei bėj nūhup wut jī. Páant caánboó á jwei nūhuchah, bíh wili jwuh caandíh mit enep wut jī. Pánih ennit, caanjíh jumnitdih nin pah mit niijp wut jī:

—Nin Jesús Nazaret tútchidih bóojeéh jumni caá, mit niijp wut jī.

⁷²—Dios á enechah, yoobópdih wā naóhna caá. ¡Ma niijní newédih wā jéihcan caá! Pedro át niijp wut yuh jī.

⁷³Páant á niiját túttimah, caanjíh nūh-nitboó Pedro pebh bejnit,

—Yoobópdih meém íjeéh péeni mun tígáá. Míh wéheat Galilea baácđih moón í wéheat pah caá á jumup. Nihat caandíh pej jum bejnit Galilea baácđih moón í jumuchah, meembút íjeéh jumni mun tígáá, it niijp wut jī.

⁷⁴—Weém yeeni nihcan caá. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. ¡Ní niijnídih weém wā jéihcan caá! Páant yoobópdih wā naóhcah, ¡Dios weemdíh á peéh chāja naáh! át niijp wut yuh jī.

Páant á niijíchahjeh, mujbai át ewep wut jī. ⁷⁵Páant á ewechah joinít, “Mujbai á ewat pínah játih, bíc peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma niijbípna caá”, Jesús á niijátjidih át náhninap wut jī. Pánih náhnina, bac bejnit, búdí át juúup wut jī.

Maáh Pilato pebhna Jesúsdih í wub bejat

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 Túttimah, baáb jéenechah, sacerdotewā í maáta, jwiít judíowā jwí maáta bícdih míc wáacnit, Jesúsdih í mawat tútat pínahdih it míc wéhenap wut jī. ²Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdih chéonit, Maáh Pilato pebhna it wahap wut jī. Pilato Romano maáta í maáh waadáni jumna, jwíih baácđih moondíh wutni á jumup jī.

Judas Iscariote á wunat

³Judas, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáinijiboó, caandíh í mao yohat pínahdih jéihnit, búdí át jíghap wut jī. Pánih jíghannit, í júb wūhniji treinta júdnadih sacerdotewā í maáta, jwí maátadibut át jwúbafhip wut yuh jī. ⁴Pánih jwúbafhnit, nin pah queétdih át niijp wut yuh jī:

—Weém wā túi chājcap be. Yeebdíh wā duó wáiniboó yoobópdih yéj chāj-canni át jumup taga, át niijp wut jī.

—Meemjéh tígáá páant mat náahap taga. Pánihna, jwíih pínah nihcan, míh pínahjeh caá, it níj jepahap wut jī.

⁵Páant í niijíchah joinít, Judasboó í wūhni júdnadih Dioíh muúboó át yoh waadá bojop wut jī. Pánih yoh waadá

¹26:66 Lv 24.16 ^m26:67 Is 50.6

péanit, biáboó bejnit, át míc jōp wái wunup wut jī.

⁶Páant ā yoh waadá bojniji júdunadih ubnit, nin pah sacerdotewā ī maáta īt míc niijp wut jī:

—Nin júduna, cáacdih mawat náahna, jwī jíib wūhni beé. Páant ā jumuchah, Dioíh muúboó jwī jéih jwejcan caá, īt niijp wut jī.

⁷Páant niij míc wéhe péa, bac bejnit, wáam dah chājniíh bainí baácdih īt jíib chājap wut jī, biámant moón caán tútchina jib juinít ī wunuchah, ī yohat pínah niijná. ⁸Páant ī chājachah, caán baácdih “Meép jumni baác”, jwiít jwípí niijná caá.ⁿ ⁹Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit Jeremíaswā nin pah īt niij daacáp tajī: “Judíowā ī maáta caandíh ī mawat pínah jíib treinta platajīh ī chājniji júdunajeh ā jumup jī. ¹⁰Pánihna, caán jíibjīh wáam dah chājniíh baácdih Dios weemdíh ā wutat pah īt jíib chājap tajī”, īt niij daacáp tajī.^o

Maáh Pilato Jesúsdi h ā uúbh joyát

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.22-28)

¹¹Páant ā chājat pónih, sacerdotewā Jesúsdi h ī ub juibínachah ennit, Maáh Pilato caandíh nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópdi h judíowā ī maáh níit? át niijp wut jī.

—Ma niiját pah tigaá, Jesús át niij jepahap wut jī.

¹²Obohjeéhtih, sacerdotewā ī maáta, jwī maáta bícdih caandíh ī jwúub naóh yacachah joiná yuhna, Jesús queétdih át jepahcap wut jī. ¹³Páant ā jepahcah enna, Pilatoboó Jesúsdi h nin pah át niijp wut jī:

—Páant meemdíh ī niij naóh yacachah, joiná yuhna, ¿queétdih ma jéih jepahcan níit? át niijp wut jī. ¹⁴Páant

ā niijchah joiná yuhna, dedé ī naóh yacatdih Jesús át jepahcap wut jī. Páant ā jepahcah ennit, Maáh Pilato búdí át joí wúhi bejep wut jī.

Jesúsdi h ī mao yohat tútat

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵Pascua jumap pah Maáh Pilato bíc cáac nemat muúboó jumni, cáacwā ī bacaat tútndih apí bacanap wut jī. ¹⁶Caán láa búdí yéej chājni, chah wūt yáani, Barrabás wūt jumni, nemat muúboó át jumup wut jī. ¹⁷Pánihna, dawá cáacwā ā pebhna ī juibínachah enna, Pilato queétdih nin pah át niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Deddi h tigaá yeebdíh wā baca wūh bíit? ¿Barrabásdi h níi náah níit? ¿Jesús, Dios ā wahni Cristo ī niijnídi h níit níi náahap? át niijp wut jī. ¹⁸Dawá cáacwā Jesúsdi h ī weñechah, sacerdotewā ī maátaboó caandíh túbit újna, caandíh īt mawat tútup wut jī. Pánihatdi h jéihnit, Pilato cáacwádi h páant át uúbh joyóp wut jī.

¹⁹Pilato peéh chājat pínahdih naóhni chúdatdi h ā chúdat pónih, ájeéh bóli papélah núojīh caandíh nin pah mit niij daác wahap wut yuh jī: “Buu chei oo júmna, caandíh búdí um náah jumni di h wā oo jumup be. Caánboó yéej chājcani caá. Pánihna, ma mawat tútca bojóó”, mit niijp wut jī.

²⁰Cáacwā Jesúsdi h ī náahachah yuhna, sacerdotewā ī maáta Barrabásdi h bacaat tútnit, Jesúsboodíh ā mao yohat tútat pínah niijná, queétdih īt jac wutup wut jī. ²¹Túttimah, cáacwádi h Pilato nin pah át jwúub niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Deddi h tigaá wā bacaat pínahdi h níi náah? át niijp wut jī.

—¡Barrabásdih ma bacaat tútú! cáacwā it niij jepahap wut jī.

²²—¿Páant ñi niijíchah, Jesús Dios ā wahní Cristo ñi niijníndih ded pah tigaá wā chājbi? át niijíp wut jī.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútú! nihat it niij jepahap wut jī.

²³—¿Dépanihna? ¿Dedé tibeé ā yéejatji? át niijíp wut jī.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat tútú! chah it niij ñaacáp wut jī.

²⁴ Páant ī niij ñaacáchah joinít, queétdih jéih yap yohcan, chah ī íjatdihbut enna, mah pamapdih ubnit, nihat ī enechah, át téih chocop wut jī. Pánih téih chocnajeh, queétdih nin pah Pilato át niijíp wut jī:

—Nin newédih yeebjéh tigaá ñi mawat tútup. Páant ñi wutat jíib yeebdíhjih peéh chājat ā jumū naáh. Weémboodíh peéh chājat ā wihcan niít, cáacwādih át niijíp wut jī.^p

²⁵—¡Caandíh mawat jíib jwiítidih, jwí juimenádihbut caán peéh chājat ā jumū naáh! nihat cáacwā it niijíp wut jī.

²⁶ Páant ī niiját túttimah, ī wutat pah Barrabásdih át bacaat tútup wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh áih soldadowādih át ub bejat tútup wut jī, caandíh pūnit, cruzboó péoh dodhñit, ī mao yohat pínah niijná.

Soldadowā Jesúsdi yeejép ī deoh naawát

²⁷ Pánih ub bejnit, Pilatoíh muú díitna Jesúsdi it ub waad béjep wut jī. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā Jesús pebh it ñuh pūnda bojop wut jī. ²⁸ Pánih ñuhna, Jesúsdi yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ā dúwát pah jígoñi dūni chóodih caandíh it yacap wut jī. ²⁹ Maáh ā dúwát júdu pah chājnit,

óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsdi wao dáhdih it yacap wut jī. Maáh ā wépat pah ā jútat pínah máa doóbhdih áih jéihyepmant bóo téihyajíh it tewat tútup wut jī. Pánih chāj péanit, maáhdih ípí chājat pah ā pebh it bódicha caj yoh ñajap wut jī. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh it niij dehwep wut jī:

—¡Ma túi jumúú, judíowā ī maáh! it niijíp wut jī.

³⁰ Páant niij deoh, caandíh coí jáhana, ā bíbohni máa doóbhdih jwúb ubnit, caán doóbhdih áih wao dáhdih dawá láa it puñup wut jī. ³¹ Pánih deoh naóh péa, ī yacniij yéguehdih too dugnit, áih yéguehdihjih it jwúb yacap wut jī, páant muntih. Pánih yac péa, cruzboó péoh dodhñit, mao yohat tútup niijná, caandíh it ub bac bejep wut jī.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhñit, ī mawat

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Ī mao yohat pínah jeéboó ub bejna, Simón, Cirene baácdi bódih it jwááap wut jī. Pánih jwááñnit, caandíh Jesúsdi cruzdih it bewat tútup wut jī.

³³ Pánih bejnit, Gólgota wut jumapna it juibínap wut jī. “Gólgota”, niijná, “Wao iidíp jeé”, niijná it chājat wut jī.

³⁴ Pánih caanná juibímit, bijnijíh widnit, ī ub bejni jiwá iguñ macdih Jesúsdi it tóihyop wut yuh jī. Obohjeéhtih, bainí déeb joinítjeh, át babhcap wut jī.

³⁵ Caandíh cruzboó it péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deñ tigaá ā jumbi?” múc niijnít, tíhwat júdunabitjih it yoh tíhwip wut jī.^q ³⁶ Pánih chāj péanit, pái chúdnit, caandíh it wapap wut jī, bita caandíh ī ub bejcat pínah niijná. ³⁷ “Jesús judíowā ī maáh caá”, bita ī niij daácniji naadíh Jesús wao cháh cruzdih soldadowā it nah péoh búhdop wut jī.

³⁸ Chénewā n̄umntdihbut mao yohat túut niijná, bíih cruznadih Jesús pebh ít péoh dodhdop wut jī. Bíicdih ā jéi-hyepmant bóo b̄wámant, bíihdih ā wáyámant bóo b̄wámant péoh dodhnit, queét tac yoób Jesúsdih ít péoh dodhdop wut jī. ³⁹⁻⁴⁰ Cruz pebh en yap bejnit, Jesúsdih nin pah yeejép ít niij deoh naáwáp wut jī:

—¡Eneéh b̄ca! ¿Dioíh m̄udíh yohnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán m̄udíh jwúb chājni pínah niít? Pánihni jumna, Dios wúbh yoobát jumna, wuncat túut niijná, caán í péoh dodhdopmant meemjéh ma dei j̄úwá, ít niijíp wut jī.^r

⁴¹ Sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutátjidih bohénit, jwí maátabut bíic yoobó ít deoh naáwáp wut jī.

⁴² —Bitadih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ā jéih míic teo wáaccan caá. ‘Judíowā í maáh caá’, niijná, caán míicjeh ā dei j̄úwúchah enna, caandíh jwí jepahbipna caá. ⁴³ ‘Weém Dios wúbh caá. Caandíh wā túi jenah joiná caá’, ā niiját jíib, Dios caandíh oina, ā túi ubu naáh, ít niijíp wut jī.^s

⁴⁴ Ájeéh í péoh dodhnit n̄umntbut bíic yoobó caandíh ít deoh naáwáp wut jī.

Jesús ā wunat

(Mr 15.33-41; Lc 8.2-3;
23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Jesús cruzboó í péoh dodhni ā ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ā dupúáh bejep jī. Nihat baác dupúniji, bíic peihcanni horas túttimah, ā jwúb baáb jwúb bejep jī, páant muntih. ⁴⁶ Páant ā jwúb baabát pínah játihbit, Jesús nin pah át wēp niij náacáp wut jī: “Elí, Elí, ¿lemá sabactani?” niijná, “¿Wíih Dios,

wíih Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús át niij náacáp wut jī.^t

⁴⁷ Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjíh ñuhnit nin pah ít míic niijíp wut jī:

—Dios naáwát dih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ā chājap, ít niijíp wut jī.

⁴⁸ Bíic íjeéh jumni ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá igulíh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéoh b̄udh, jáut ñahanit, Jesúsdih át wái nomat túutur wut yuh jī.^u ⁴⁹ Obohjeéhtih, wái nomat túutnidih bita nin pah ít niijíp wut jī:

—¡Á jum̄ naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ā j̄úwúchah, jwí en jwuh jíih, ít niijíp wut jī.

⁵⁰ Páant í niiját túttimah, tubit ñaacnit, Jesús át wunah bejep wut jī. ⁵¹ Páant ā wunuchajeh, Dioíh m̄ú díitboó í jáh yaihni búdí w̄upni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jī. Pánihat pónih, baác búdí méména, jee dáhna át pah bejep wut jī.^v ⁵² Pánihichah, cáacwáih bácahjidih í yohopji jeéboó ā b̄uh bejehchah, Diosdih jepahnitji jwúb boo pud j̄óhnit, dawá ít bacap wut jī. ⁵³ Pánihna, Jesús ā boo pud j̄úwát túttimah, Jerusalén tútchina í jwúb waad béjehchah, dawá queétdih ít enep wut jī.

⁵⁴ Páant baác méméatdih nihat bíih ā yapachah enna, Jesúsdih wapnit soldadowā í maáh, ájeéh jumnitbut búdí úumnit, nin pah ít míic niijíp wut jī:

—¡Yoobópdih nin Dios wúbh tigaá át jum̄! ít niijíp wut jī.

⁵⁵ Chibít yúpbit dawá yaádhbut ít en ñuhup wut jī. Queét yaádh jwiít bíicdih Galileamant j̄óhnit, Jesúsdih teo wáacnitji ít jum̄ wut jī. ⁵⁶ Íjeéh jumnit, Mágdala tútchidih bóli María, bíih wili

^r27:39-40 Sal 22.7; 109.25; Mt 26.61; Jn 2.19 ^s27:43 Sal 22.8

^t27:46 Sal 22.1 ^u27:48 Sal 69.21 ^v27:51 Ex 26.31-32; 2Cr 3.14

Maríabut mit jumup wut jī. Caánt José, ā úud Santiago ī in mit jumup wut jī. Biñh wili Zebedeo ā weh in mit jumup wut jī. Queét biñh peihcannit yaádh it jumup wut jī.^w

Jesúh báhahjidih ā yohat

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Jesús ā wunat túttimah, caan chéyeh tōo nāh jūúwát pínah játih, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúsdiñh jepahni, áih báhahjidih ub deyanit, yohat túut niijná, cruzboó át juibínap wut jī. ⁵⁸ Caanjíh jumnji Pilatodih úúbúdiñh át bejep wut jī. Páant ā úúbúchah joinít, Jesúh báhahjidih Pilato áih soldadowādiñh caandíh át wāhat túutup wut jī. ⁵⁹ Páant ā jepahachah joinít, José cruz jumupna jwúub juibínit, Jesúh báhahjidih ub deya, lino wūt jumni quei wíhcanni yégueh chóojih át pinip wut jī. ⁶⁰ José ā wunuchah, caandíh ī yohat pínah jeé ítdih átát baadát túutup wut jī. Caán ítdihjeh Jesúh báhahjidih át yohop wut jī. Páant ā yohat túttimah, caandíh nemat túut niijná, caán ítdih waadápboó búdí jeé júdudih tóo pūtú bejnit, caán ítdih át nemep wut jī. Pániñh nem péanit, áih muná át jwúub bejep wut jī. ⁶¹ Páant ā chājachah, Mágdala tútchidih bóli María, biñh Maríabut caandíh ā yohatji jeé ít pebh it en chúudup wut jī.

Jesúh báhahjidih ā yohniji ítdih soldadowā ī wapát

⁶² Ā wunniji yeó jáap, chooát yeó jáap pínah jwípí amohni yeó jáap ā jumup jī. Túttimah bóo yeó jáapdiñh sacerdotewā ī maáta, fariseowābut Maáh Pilato pebh hna bejnit, nin pah it niñj úúbup wut jī:

⁶³—Maá, caán yeeniboó jwíjeéh jum jwahna, ‘Wanna, biñh peihcanni yeó jáap túttimah wā jwúub boo pud jūóh-bipna caá’, ā niñjájidih jwí náhnina caá.^x ⁶⁴ Pániñhna, caandíh ī yohopji jeé ítdih biñh peihcanni yeó jáapna ā nematdiñh míih soldadowādiñh ma túi wapát túutú, ā bohénit áih báhahjidih ī nūmcát pínah niijná. Pániñh nūmnít, cáacwādiñh ā boo pud jūúwādiñh ita naóh tagaá. Pániñh naóhna, Jesús ā jwíh yeeatji chah ī pée yee naáwát āta jum tagaá, Pilatodih it niñjup wut jī.

⁶⁵ Páant ī niñjíchah joinít, Pilato nin pah át niñj jepahap wut jī:

—Biquína soldadowādiñh nūmah bejnit, yeebjéh nī jéihyat pah caán ítdih nemnit, queétdih nī túi wapát túutú, Pilato át niñjup wut jī. ⁶⁶ Páant ā niñjíchah joinít, soldadowādiñh nūmah bej, caán ítdih José ā nemnji jeé júdudih buñjácán nah chéonit, soldadowādiñh it wapát túutup wut jī. Pániñh chāj péanit, queét maáta it jwúub bejep wut jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 Jwiít judíowā jwí chooát yeó jáap túttimah bóo yeó jáap ā baáb jéenechah, Mágdala tútchidih bóli María, biñh wili Maríabut Jesúh báhahdiñh José ā yohopji jeé ítboó enedih it bejep wut jī. ² Páant caanná ī juibínachah, Dioñh ángel jeámant ā dei jūúwúchah, baác búdí át méménap wut jī. Pániñh dei jūóhniñh, José ā nemnji jeé júdudih pūtú dodhniñh, caanjíh át chúudup wut jī. ³ Caán ángel wedoát pah jígohni ā jumuchah, áih yéguehbut túi yeh iigní át jumup wut jī. ⁴ Pániñhna, caandíh enna, caán jeé ítdih wapnit soldadowā búdí úumna, méménit, wunnit pah it buñg nájap wut jī. ⁵ Caan-

^w27:56 Lc 8.2-3

^x27:63 Mt 16.21; 17.23; 20.19; Mr 8.31; 9.31; 10.33-34; Lc 9.22; 18.31-33

jíh chúudni ángel queét yaáhdhíh nin pah át niijíp wut jī:

—Ni úmca bojoó! Cruzboó ī péoh dodh mao yohniji Jesúsdi h ní bidatdi h wā jéihna caá. ⁶Obohjeéhtih, ninjīh ā wihcan caá. Ā niijátji pah jáantjeh ā boo pud jūúwúp be. Ā lajapjiboó ní en jūúwú. ⁷Caandíh en péanit, waícanjeh ā bohénitjidi h nin pah ní niij wáohbi jwuhúú: ‘Jesús át boo pud jūúwúp tabeé. Galilea baácna yeebdíh waóh bej páina caá ā chājap. Caanná bejnit, caandíh ní enbipna caá’, queétdi h ní niijí. Páant beé yeebdíh niij naáwádi h wā jūúwúp be, ángel queét yaáhdhíh át niijíp wut jī.

⁸Páant ā niijíchah joinít, queét yaádh yohopji jeé ítmant í t náo jwúub bejep wut jī. Páni h náo jwúub bejnit, úmna yuhna, búdí wēnit, ā bohénitjidi h naáwádi h í t bejep wut jī. ⁹Páant í bejchah, Jesús jwuh queét yaáhdhíh át jígo h wut jī.

—¿Ní jūóhca beé? át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih jí tcha pebh páah yoh nájnit, áih wúudih pin teonit, caandíh í t weñep wut jī. ¹⁰Páant í chājachah enna, queét yaáhdhíh nin pah át niijíp wut jī:

—Ni úmca bojoó. Wā údwā panihnitdi h nin pah ní niij wáohbi jwuhúú: ‘Waícanjeh nin tú tchimant bacnit, Galilea baácna ní bejeé. Caánboó Jesúsdi h ní jwááhbipna caá’, queétdi h ní niijí, Jesús át niijíp wut jī.

Wapnit soldadowā ded pah ī yapatjidi h ī naáwát

¹¹Queét yaádh tú tchina í jwúub bejat pónih, biquína caán í tdi h wapnit soldadowāboó sacerdotewā ī maáta pebhna í t bejep wut jī. Ī pebhna juibínit, ded pah ī yapatjidi h queétdi h í t naáwáp wut jī. ¹²Páant í naáwáchah joinít, caán ā yapatjidi h míic wéheat tú t niijná,

jwí déewā maátadi hbut í t míic wáacat tú t wut jī. Páni h míic wéhe péanit, queét soldadowādi h búdí í t jūib chājap wut jī, ded pah ā yapatjidi h yoo bópdih í naóhcat pínah niijná. ¹³Páni h jūib chājnit, nin pah queétdi h í t niij wut wut jī:

—Bitadi h nin pah ní niijí: ‘Chei jwí úwat pónih, ā bohénitjiboó jūóhnit, áih bácahjidih í t nūmúp tabe’, ní niijí. ¹⁴Páant ā yapatji doonádi h Maáh Pilato ā joyóchah, jwiítboó caandíh jwí ámoh naóhbipna caá, yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná, soldadowādi h í t niijíp wut jī.

¹⁵Páant í niijíchah joinít, í jūib chājatdi h ubnit, í niijátji pah soldadowā í t naóh peeté p wut jī. Páant í niij naáwáchah joinítji, buu láabut páantjeh ni hat jwí déewā í yee naáwátjidi h í pí jehnah joiná yuh caá.

Jesús ā bohénitjidi h ā pée wutat

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶Queét yaádh tú tchina juibínit, Jesús ā niiját tú t wutjiti pah jwiít ā bohénitjidi h í naóh yapanap jī. Páant í naóh yapanachah joinít, jwiít once ā bohénitji Galilea baácna bejnit, Jesús jwiít di h ā bejat tú tniiji jeená jwí juibínap jī. ¹⁷Páni h caanná juibínit, Jesúsdi h ennit, Dios wúúh ā jumati h jéihna, caandíh jwí weñep jī. Obohjeéhtih, biquína jwí-jeéh jumnit “¿Yoo bópdih Jesúsje h ní t?” í t niij jehah joi jwúhup tají. ¹⁸Jwí pebh juinít, Jesús nin pah jwiít di h ā niijíp jī:

—Ni hat wēpat di h wā íp weemdíh ā wúhup be. Páant ā wēpat wúhni jumna, ni hat jeáboó jumnit, ni hat nin baácboó jumnit di hbut wutni wā jumna caá. ¹⁹Páni h wēpni jumna, nin pah yeebdíh wā naóhna caá: Wíih téini doonádi h ni hat baác di h moondíh ní tui naáwá, jepahnit, weemdíh í tui péeat pínah ni-

ijná. Páant ĩ jepahachah ennit, wā íip
 ā wēpatjĭh, wā wēpatjĭh, Túini Espíritu
 ā wēpatjĭhbut queétdih ñi daabánaá.^z
²⁰Páant ñi daabánitdih ñi túi bohénaá,
 yeebdíh nihat wā wutatjidih queétdih
 ĩ jepahat pínah niijná. Páant ñi chā-

jachah, yeó jáap jumat pah púúú péeni
 yeó jáapna páantjeh ñijeéh wā jumbipna
 caá. Páant wā naáwátidih ñi túi náhni-
 naá, Jesús jwiítdih ā niijíp jĭ.

Páant bóojeh tigaá weém Mateo wā
 daacát.

SAN MARCOS

Juan Daabáni ã bohé jwíihat

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 Weém, Marcos, nin tólihjih Dios wúúh Jesucristo, ded pah ã chã-jatjidih, áih túini doonádihbut wã naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chã-jat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji át daacáp tají. Páant ã níj daacátji pahjeh tih Jesúfh túini dooná át jwíhip tají.

² Nin pah Malaquíás, Isaíasjih ít níj daacáp tají:

“Á wúúhdih Dios nin pah ã niijná caá: ‘Ma játih meemdih naóh waóhni pínahdih wã wahbipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah muú wihcapboó nin pah ã níj ñaác bohébiapna caá: “Jwí Maáh ã júúwát pínah játih ñi yéej chãjatdih cádahnit, túini-boodíh túut nuumnít, caandíh ñi táii páñaá”, ã niijbípna caá’, ã wúúhdih Dios ã niijná caá”, ít níj daacáp tají. (Mal 3.1; Is 40.3)

⁴ Juan Daabáni Isaíaswã í níj daacátji pah muú wihcapboó jumna, nin pah cáacwádih át níj naóh bohénap wut jí: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túini-boodíh ñi túut nuumú. Pánih túut nuumnít, ñi daabáat túutú. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, át niijíp wut jí. ⁵ Nihat Judea baácidih moón, Jerusalén tútchidih moonbút caandíh joyát túut niijná, ã pebhna ít juibínap wut jí. Pánih joinít, Diosdih í yéejatdih í naáwáchah, Juan Jordán mujboó queétdih át daabánap wut jí.

⁶ Juaníh yégueh chóo camello wut jumni nuñép yoócjih nóomnit, í yacni chóo wut jí. Áih juyáat tōp momo jiwí

chóo tōp wut jí. Wúúc joowádih jeémpnit, belo macdihbut ápi déebep wut jí.^a ⁷ Juan cáacwádih bohéna, nin pah ápi níj naáwáp wut jí: “Wã túttimah júóhni wã chah wēpni caá. Páant ã jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wã níj jenah joiná caá. ⁸ Weém yeebdíh mahjihjeh wã daabána caá. Obo-hjeéhtih, wã daabáat panihni caánboó yeebdíh Túini Espíritu ã wēpatdih búdi ã wáhbipna caá”, át niijíp wut jí.

Juan Jesúsdiñ ã daabáat

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juan cáacwádih ã daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ã pebhna át juibínap wut jí. Páant ã juibínachah, Juan caandíhbut Jordán mujboó át daabánap wut jí.

¹⁰ Pánih daabá péanachah, Jesús mujna ñuhniji át aab ñúhup wut jí. Pánih aab ñúhnitjeh, Jesús ã enechah, jeá át jéweah bejep wut jí. Páant ã jéweah bejehah, jop pah jígoñni Túini Espíritu jeámant dei júóhñit, caandíh át juí jaamáp wut jí. ¹¹ Páant ã juí jaamáchah, “Meém wã wúúh, wã oini caá. Meemdíh búdi wã wēina caá”, Dios jeámant át niijíp wut jí.^b

Nemépwã í maáh Jesúsdiñ ã yéejaihat

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Juan caandíh ã daabáat túttimah, Túini Espíritu Jesúsdiñ muú wihcapboó át numah bejep wut jí. ¹³ Páant ã numah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús át jumup wut jí. Páant ã jumuchah, nemépwã í maáh, Satanás, Jesúsdiñ átih yeejép chãjat tútup wut yuh jí. Pánihna, Jesús muú wihcapboó nuñépwã bíicdih ã jumuchah, ángelwã caandíh ít táii en dawáp wut jí.

^a1:6 2R 1.8 ^b1:11 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

Jesús Galilea baácboó ã bohé jwíihat

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juandih nemat muúboó ì nemat tútimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jumat túini doonádih naawádih át bejep wut jì: ¹⁵ “Nihat baácđih moondíh Dios ã maáh jumatđih á júutat pínah bahnijeh ã júdhna caá. Pánihna, túini doonádih joinít, ñi yéj chájatđih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nnumú”, cáacwádih apí nij naóh bohénap wut jì.^c

Queéj júut maonitđih ájeéh

Jesús ã bejat túutat

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Páant nij bohé bejna, Galilea ímdih dei juibí, púud bejnit, Simón, ã úud Andrésjìh queéj júut maona, íih ñuodíh ì yoh báhanachah, Jesús át enep wut jì. Pánih ennit, nin pah queéđđih át nijíp wut jì:

¹⁷ —Weemdíh ñi pej jum júúwá. Páant ñi júúwáchah, yebdíh wá bohé bipna caá. Páant wá bohénachah joinít, queejwádih ñi bidat pah, cáacwáboodíh bidnit, wíh doonádih ñi naóhbipna caá, weemdíh jepahna, wíhwá ì jumat pínah nijná, át nijíp wut jì.

¹⁸ Páant ã nijíchah joinítjeh, íih ñuonádih cádahnit, Jesúsjeéh ìt bejep wut jì.

¹⁹ Chibít yúup queéđđih numah bejnit, Santiago, ã úud Juandihbut Jesús át enep wut jì. Queét ì íp Zebedeo bícđih íih jááj chóodih chúudnit, íih ñuonádih ámhna ìt chájap wut jì. ²⁰ Pánih ennit, Jesús queéđđih át bid bojop wut jì. Páant ã bid bojochah joiná, bícmantjeh ì ípđih, caandíh teo wúhñit bícđih jááj chóomant cádahnit, queéđbut Jesúsjeéh ìt bejep wut jì.

Judíowā ì míic wáacat muúboó nemép caolih jumndih Jesús ã booaat

(Lc 4.31-37)

²¹ Túttimah, Jesús wá Capernaum tútchina ìt bejep wut jì. Caanná juibínit, jwiít judíowā jwí chooát yeó jáapđih Dios naawátđih bohéát túut nijná, jwí míic wáacat muúboó Jesús wábut ìt waadáp wut jì. Waadnit, caanjíh míic wáacnitđih Jesús át bohénap wut jì. ²² Pánih bohéna, Moisés ã wutatjđih bohénit chah Jesús át wép naawáp wut jì. Páant ã wép naawáchah joinít, cáacwáboó ìt joi ñúhup wut jì.^d ²³ Cáacwā cātíh nemép caolih jumndihbut ñuhñit, nin pah Jesúsđih át nij ñaacáp wut jì.

²⁴ —¿Jesús, Nazaret tútchidih bóo, ded pah jwiítđih ma chájbì? ¿Meém jwiítđih bacanadih ma júóhñit beé? ¿Bacanit, jwiítđih ma mao yohmi níit? Meemdíh jwí táí jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, át nijíp wut jì.

²⁵ —¿Ñi laihca bojoó! ¿Caán newémant ñi bac bejeé! Jesús queét nemépwádih át nijíp wut jì.

²⁶ Páant ã nijíchah joinítjeh, nemépwā caán newédih túbit méméanit, ñaacna, áih bácahmant ìt bac bejep wut jì. ²⁷ Páant ã yapachah ennit, cáacwā búdí ìt joi ñúhup wut jì.

—¿Ded jáap naawát tigaá nin? ¿Maáh yoobát pah ã wép naóhna caá! ¿Á wutachah joinít, nemépwā yuh buca jepahnit, ì bac bejna caá! queéđđeh ìt míic nijíp wut jì.

²⁸ Páant ã chájatji doonádih joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihat Galilea baácđih moonbút ìt míic naóh peetép wut jì.

Simón chudhdih Jesús ā booaat

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jwiít judíowā jwī míic wáacat m̄m̄m̄ánt Jesús wā bac bejnit, Simónih m̄m̄nā īt jwībínap wut jī. Simón, ā úud Andrésjīh muú monó wut jī. Pánihna, īih m̄m̄nā Jesús, Juan, Santiagodihbut, īt n̄mah waadáp wut jī.

³⁰ Simón chudh bádí pahat w̄nna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jī. Jesús wā ī waadáchah, mi wunatdih caandīh īt naáwáp wut jī. ³¹ Páant ī naáwáchah joinít, Jesús mi pebh jwībínit, caántdih āt wái pud chúud jwejep wut jī. Páant ā chājachahjeh, pahat āt dúucah bejep wut jī. Páant ā dúucah bejehchah, queétdih jeémát mit w̄hup wut jī.

Dawá wunnitdih ā booaat

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Tōo ñáh jūúwúchah, dawá Jesús pebh jwībínit, wunnitdih, nemép caolih jumnitdihbut īt ub jwībínap wut jī. ³³ Nihat caán tútchidih moón caán muú jéc pebh īt wáac jwībínap wut jī. ³⁴ Dawá wunnitdih booaat, dawá nemépwādihbut Jesús āt bacat tútup wut jī. Pánih bacat túutna, nemépwā caandīh ī jéihychah, Jesús queétdih āt wéheat tútcap wut jī.

Jesús Galilea baácboó ā bohé jibat

(Lc 4.42-44)

³⁵ Chei buugjéh jáanit, chibít dupú jwuhuchah, cáac wihcapboó Jesús Diosdih wúbúdih āt bejep wut jī. ³⁶ Túttimah, ā wihchah ennit, Simónwā caandīh īt bid bejep wut jī. ³⁷ Pánih bidna, caandīh jwāáhnit, nin pah caandīh īt niijíp wut jī:

—Nihat cáacwā meemdīh bidna beé, ī chājap be, īt niijíp wut jī.

³⁸—Nihat tútchidih moondīh túini doonádih naáwádih wā jūúwúp be. Chóbe ninjīhjah bóo tútchinadih jwī bejat dée caá. Caanjīh jumnitdihbut túini doonádih weemdīh naáwát caá náahap, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

³⁹ Pánih bej, nihat Galilea baácboó jib, jwiít judíowā jwī míic wáacat m̄m̄nā jummat pah waadnit, Jesús āt bohénap wut jī. Pánih bohéna, nemépwádih ā bacat tútuchahjeh, cáacwāih bácahmant īt bac bejep wut jī.^e

Bácah moópndih Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Biíc yeó jáap bácah moópni Jesús pebh āt jwībínap wut jī. Pánih jwībína, bódiha caj yoh ñajnit, nin pah caandīh āt niijíp wut jī:

—Ma booaīhna, weemdīh ma jéih booana caá, āt niijíp wut jī.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, caandīh bádí jígah enna, teo jáhanit,

—¡Júu! Wēnit, meemdīh wā booana caá, Jesús āt niijíp wut jī.

⁴² Páant Jesús ā niijíchahjeh, ā moopát āt ñuumáh bejep wut jī. ⁴³ Páant ā ñuumúchah, sacerdotewā ī pebh wahnit, nin pah Jesús caandīh āt niij wutup wut yuh jī:

⁴⁴—Meemdīh wā booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjah naáwádih ma bejeé. Caanná jwībínit, míih bácah ā ñuumátjidih ma júutú. Moisés ā wutatji pah sacerdotedih ma w̄húú, booni ma jummatdih nihat ī jéihyat pínah niijná,^f āt niijíp wut jī.

⁴⁵ Páant ā niijíchah yuhna, nihat ā jwāáhnitdih āt naáwáp wut jī. Páant ā naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdih enedih īpí jwībínap wut jī. Túbit dawá ī jumuchah, tútchina Jesús āt jéih waadáp wut jī. Pánihna, daocánnit ī jumup-boojéh āpí jumup wut jī. Obohjeéhtih,

^e1:39 Mt 4.23; 9.35 ^f1:44 Lv 14.1-32

caánboó ã jumuchah yuhna, dawá biñh tútchinadih moón Jesúsdiñ enedih ípí juibínap wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

2 Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wā Capernaum tútchiboó it jwáub juibínap wut jī. Āpí juibíni moondíh ã jwáub juibínachah, ã jumát doonádih joinít, cáacwā it míc naáwáp wut jī. ²Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ã jumni muúná it juibínap wut jī. Jēc yehmant it ñuh péenap wut jī. Pánih juibínitdih Jesús Dioñ túini doonádih át naáwáp wut jī.

³Jesús queétdih ã naáwát pónih, ché- nena míc neoná jéih yoocannidih it beo juibínap wut yuh jī.

⁴Obohjeéhtih, Jesús ã jumni muúná juibínit, dawá í jumuchah enna, Jesús pebh it jéih waád juibícap wut jī. Pánih jéih waadán, jéih yoocannidih muú chah bóo coahna beo páuh laab béjnit, it íit chājap wut jī. Pánih íit chāj péanit, jéih yoocannidih ã ñajni chóojih Jesús pebh it cádah deya bojop wut jī.

⁵Í cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwí chéendih ã boobipna caá”, í niñ jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niñjíp wut jī:

—Ma yéejatdih wā yohna caá, át niñjíp wut jī.

⁶Páant ã niñjíchah joinít, caanjíh chúudnit Moisés ã wutatjidih bohénit- boó íih caolihjéhéh nin pah it niñ jenah joyóp wut yuh jī: ⁷“Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niñná, ‘Dios wā jumna caá’, niñ yeena caá ã chājap”, it niñ jenah joyóp wut jī.

⁸Queét páant í niñ jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át niñjíp wut jī:

—Yeéb páant ñi niñ jenah joyát ã túican caá. ⁹Ma yéejatdih wā yohna

caá, wā niñjíchah joinít, weemdíh jéih- hcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niñ jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhúú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi be- jeé’, wā niñjíchah, caán ã bejehchah ennit, wā niñjíp yoobópdiñ ã jumát diñ ñi jéih- hbiñna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohát diñbút ñi jéihbiñna caá. ¹⁰Weém nihat cáacwā úud jeñé, nin baác diñ moondíh jéih boonan, í yéej chājat diñbút wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohat diñ yeéb ñi jéihyat pínah niñná, nin pah wā chāj júutbiñna caá, át niñjíp wut jī.

Páant niñ péanit, jéih yoocanniboodíh nin pah át niñjíp wut jī:

¹¹—Ma ñah ñuhúú. Ma ñajat chóodih ubnit, míih muúboó ma jwáub bejeé, át niñjíp wut jī.

¹²Jesús páant ã niñjíchahjeh, caán newé át ñah ñuhup wut jī, buca. Ñah ñuhnit, ã ñajat chóodih ubnit, át bac be- jep wut jī. Páant ã bac bejehchah, nihat it en wáhi bejep wut jī. En wáhi bejnit, Dios diñ búdí wēinit, nin pah queétjeh it míc niñjíp wut jī:

—¡En yuh buca! Búdí náhníat pí- nah diñ buu jwí enna caá. Játih pánihat- diñ jwí en jwuhcan jíí, it míc niñjíp wut jī.

Jesús Leví diñ ã júúwát túutat

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³Túttimah, ím jwéej diñ Jesús wā it jwáub bejep wut jī. Pánih bejnit, dawá caan pébh í míc wáac juyúchah ennit, queétdih Jesús át bohé bejep wut jī. ¹⁴Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wúúh diñ ã tewat tólihdih ã chúuduchah, át enep wut jī. Leví, jwí dée jumna yuhna, Ro- manowā maáta í úúbát túutni dinerodih úúbh wúhni át jumup wut jī. Caandíh en- nit, Jesús nin pah át niñjíp wut jī:

—Wájeéh ma pée júúwú, át niñjíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh át bejep wut jī.

¹⁵Túttimah, Levíboó áih muuná numah bejnit, Jesúswadih át numah jeémép wut jī. Páant ā numah jeéméchah, caán ā nihat pah dawá dinerodih úbh wáhnit, bita “Yeejépwā caá”, ī niijnítbut, Jesúswájeéh bejnit, queét bícdih ít jeémép wut jī. ¹⁶Páant queét bícdih Jesús wā ī jeémp chúduchah, Moisés ā wutatjidih bohénit fariseowā queédih ít enep wut jī.

—¿Dépanih tigaá yeejépwā, dinerodih úbh wáhnit bícdih Jesús ā jeémp? ā bohénitdih ít niij úbh joyóp wut jī.

¹⁷—Tubúp chéuhcannit cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caandíh ī bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yeejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pí-nahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yeejatdih cádahnit, wā túut nuúmíhna caá’, niij jenah joinítboó teo wáacni pí-nahdih ī bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwā caá jwiít’, niij jenah joinítidihjeh teo wáacadih wā jūwúp be, ī yéej chájatdih cádahnit, túiniboodíh ī túut numát pínah niijná, Jesús queédih át niijp wut jī.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdi h úbh joyát

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸Caán láa Juan ā bohénit, fariseowābut jwī nuowā ī wutat pah ít jeémp jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, queét ī jeémp jwuhcah yuhna, Jesús wā páantjeh ít jeémép wut jī. Páant ī jeéméchah ennit, biquína Jesúsdi h nin pah ít niij úbh joyóp wut jī:

—Juan ā bohénit, fariseowā ī bohénitbut, ī jeémp jwuhcan caá, Dios queédih ā wēi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ī jeémp? Jesúsdi h ít niijp wut jī.

¹⁹—Nin pah caá ā jumup: Téihya chéoni ā numah jeémpnit bícdih ā jum jwuhchah, jíghacan, ípí túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wájeéh jum jwuhna, wā bohénit ī túi wēi jeémpna caá. ²⁰Obohjeéhtih, bita caandíh ī ub bejat túttimah, ā chéenwā jíghahnit, ī jeémp jwuhcan níft. Pánihat pah bita weemdíh ī ub bejat túttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queébut ī jeémp jwuhcan níft, Jesús át niij jepahap wut jī.

²¹Ded pah jwī nuowā ī wutatji áih jáap bohéátjīh fariseowā ī widíhichah enna, Jesús queédih nin pah át jwáub niij bohénap wut jī: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojīh máa yégueh chóodih nah teo wai búudhdát ā náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwī nuowā ī naawátji wíih jáap bohéátjīh widcat caá náahap. ²²Pánihat dée, pah jwuhcanni iguúh macdih nuúhp chóojīh ī chājniiji máa wuh wúhdih yáacat ā náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguúh mac pahna, máa wuh wúh jéih yúuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ā yewechah, chénat pah áta buud tágaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut ā túi jumbipna caá. Pánihat pah wíih jáap bohéat jwī nuowā ī naawátjijīh widcat caá náahap”, Jesús át niijp wut jī.

Chooát yeó jáapdi h Jesús ā bohénit trigo quehedih ī úuc jeémát

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³Bífc chooát yeó jáapdi h Jesús ā bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdi h át numah chóop yap bejep wut jī. Pánih bejna, ā bohénit trigodih ít úuc jeémp

bejep wut jī.⁸ 24 Páant ī úucuchah enna, ijeéh bejnit fariseowā iijnit, nin pah Jesúsdih īt niij jūihñup wut jī:

—Jwiítidih ma joi jwáhuú. ¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdihi yuhna, ma bohénitboó ī teo? Pánih teona, Moisés ā wutatjidih yap yohna caá ī chājap, īt ni-ijip wut jī.

²⁵⁻²⁶ Páant ī niijíchah joinít, “Wā bohénit ī yap yohcan caá”, niiját túut ni-ijná, Jesús queétdih nin pah āt niij bóod chuñup wut jī:

—Davidji ā bohénit bícdih nuugúp wunna, Dioíh muuná waadnít, sacerdotewā Diosdih ī wūhniiji pandih āt jeémép wut jī. Pánih jeémpna, ā pej jumnitdihbut āt wāhup wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh ī jeémát pínah āt jumup wut jī. Dios wutna, bitadih caán pandih āt jeémát túutcap wut jī. Caán láa Abiatar wūt jumni sacerdotewā ī maáh āt jumup wut jī. ¿Davidwā páant ī chājatjidih Dios naáwátidih ī daácní nódih nī bohécannit jī?^h Caán pandih ī jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ñi táí chājcan beé’, āt niijcáp tajī. Pánihat pah, buu nin trigodih úuc jeémpna, wā bohénitbut Diosdih ī yap yohcan caá, Jesús āt niijip wut jī.

²⁷ Páant niijnít, nin pah Jesús queétdih āt jwáub niijip wut jī:

—Dios chooát yeó jáapdihi cáacwādihi ā jwejep jī, teo chuñnít, ī chooát pínah niijná. Caán yeó jáapdihi dawá wutatnadihi ī jepahat pínahdih jenah joicán, queétdih ā teo wáacat pínahdihjeh āt jenah joyóp tajī. ²⁸ Pánihna, weém nihat cáacwā úud jeéé, chooát yeó jáapdihi ded pah ī chājat pínahdih wā jéih wutna caá, āt niijip wut jī.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

3 Jwī míic wáacat muuná juibínit, Jesús wā īt waad béjep wut jī. Caán muudíh téihya ágahnibut āt jumup wut jī. ² Caán muudíh jumnitboó Jesúsdihi īt en ñuunúp wut jī. Chooát yeó jáapdihi yuhna, Jesús téihya ágahnidih ā boanachah, eníhna īt chājap wut jī, caandíh naóh yacat túut niijná. ³ Téihya ágahnidih nin pah Jesús āt niijip wut jī:

—Ñah ñuhnit, wā pebhna ma jūáwá, āt niijip wut jī.

⁴ Páant niijnít, caán muudíh jumnitboodíh nin pah āt niij wábh joyóp wut jī:

—Ñi jenah joyóchah, ¿jwī chooát yeó jáapdihi Dios jwiítidih ded pah tigaá ā wut? ¿Táí chājatdih niit ā wutup? ¿Yeejép chājatdih niit ā wutup? ¿Cáacdihi ā booaat túut niit? ¿Cáacdihi ā mao yohat túut niit? queétdih āt niijip wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, queét īt jéih jepahcap wut jī. ⁵ Páant ī jepahcah enna, cáacwādihi ī jígah encatdih jéihnit, Jesús queétdih āt iijip wut jī. Queétdih fijna yuhna, búdí āt jígahap wut jī. Pánih jígahnit, téihya ágahniboodíh nin pah āt niijip wut jī:

—Míih téihyadihi ma yoo dūwúú, āt niijip wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadihi āt yoo dūwúp wut jī. Páant ā yoo dūwúchahjeh, áih téihya āt týyah bejep wut jī. ⁶ Páant Jesús áih téihyadihi ā boanachah ennit, fariseowā īt iij bac bejep wut jī. Pánih iij bac bejnit, Herodeíh cáacwā bícdih míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesúsdihi jwī jéih mao yohbi?” queétjeh īt míic niijip wut jī.

Dawá cáacwã ím jwéejdih í jumat

⁷⁻⁸ Jesús ã bohénit bíicdih ím jwéejdih ít jwúub bejep wut jĩ. Páant í bejechah enna, Galilea baácđih moón dawá queéđdih ít pee bejep wut jĩ. Ded pah ã wēp chājat doonáđih joinít, Judea baácđih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácđih moón, Jordán muj conaamánt moón, Tiro wút jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wút jumni tútchidih moonbút dawá ã pebhna ít juibínap wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Dawá jumna, Jesús pebh ít túi yáo ñuh juibínap wut jĩ. Dawá wunnitđih ã boonachah enna, bita wunnitbut Jesúsđih chūúfñit, búđi ít míic tóonap wut jĩ. Páant í míic tóonachah ennit, Jesús ã bohénitđih caanjĩh ñajni jāáj chóodih át tóo deya pahaat túutap wut jĩ, caán chóodih waad páhñit, queéđdih bohéat túut niijná.¹

¹¹ Jesúsđih ennit, nemép caolih jumnitboó ípí páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah ít niyj ñaacáp wut jĩ:

—¡Meém Dios wūúh caá! ít niijíp wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Jesús queéđdih nin pah apí niyj wutap wut jĩ:

—Dios wūúh wã jumatđih bitadih ñi naóhca bojoó, át niijíp wut jĩ.

Jesús doce ã naáwát túutnit pínahđih ã ñíwat

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Jeéboó páuh laab juibínit, ã náahnitđih Jesús ã pebhna át bejat túutap wut jĩ. Ā bejat túutuchah joinít, ã pebhna ít juibínap wut jĩ. ¹⁴ Doce ã naáwát túutnit pínah bíih tútchinaboó wahna, áih túini doonáđih naóh jibnit pínahđih át ñíwip wut jĩ. ¹⁵ Pánih ñíonit, nemépwáđih í bacaat pínah wē-

patđihbut queéđdih át wūhup wut jĩ. ¹⁶⁻¹⁹ Jesús nit docewáđih át ñíwip wut jĩ: Simón, Santiago, ã úud Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wūúh, Tadeo, Simón Celote poómpđih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit ít jumup wut jĩ. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wút búudhdap wut jĩ. Santiago, ã úud Juanjĩh Zebedeo weh ít jumup wut jĩ. Queét waicanjeh íijnit í jumuchah enna, queéđdih Boanerges Jesús át wút búudhdap wut jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihñit”, niijná át chājap wut jĩ. Judas Iscariote Jesúsđih enñcannitđih duó wáini pínah át jumup wut jĩ. Pánih queéđdih ñío péanit, Jesús doce ã naáwát túutnit pínahđih át numah jwúub dei bejep wut jĩ.

“Nemép ã wēpatjĩh Jesús ã booana caá”, í niiját

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Jwúub dei bejnit, Jesús ã bohénit bíicđih munná ít waad béjep wut jĩ. Páant í waadát túttimah, dawá cáacwã míic wáac juibína, caan muudih ít yáwap wut jĩ. Páant í míic wáac juibínachah ennit, Jesús wã ít jéih jeémpcap wut jĩ. ²¹ Pánihna, dawá í míic wáacat doonáđih joinít, caán munná juibínit, Jesús ã déewã caandih wapat túut niijná, ít ub bejñhip wut yah jĩ. “Jesús déhena caá ã chājap”, queét ít niijíp wut jĩ.

²² Biquína Moisés ã wutatjđih bohénit Jerusalén tútchimant dei juibínitboó nin pah ít míic niijíp wut jĩ: “Nemépwã í maáh Beelzebú ã wēpatjĩhjah caá nemépwáđih ã bacat túutap”, ít niijíp wut jĩ.¹

²³ Páant í niijíchah joinít, Jesúsboó queéđdih nin pah át niyj naáwáp wut jĩ: “Nemépwã míicjah ípí míic bacacan caá. Nemépwã í maáh ã wēpatjĩh nihcan, Túini Espíritu ã wēpatjĩh queéđdih

wā bacana caá. ²⁴ Nin pah ā jumna caá: Det biíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, queét nihat ita wun beedáh bej tagaá. ²⁵ Pánihat pah, biíc yoobó, biíc mūddih moonjéh yuhna, míc maona, ita jweí peét bej tagaá. ²⁶ Satanás, nemépwā ī maáh áihwādh bacana, biíc yoobó mūntih páant ā yapachah, ā wēpatbut āta buud tágaá.

²⁷ “Nin pahbut ā jumna caá: Wēpép newéfh mūnā ded nūmíhna yuhna, ā jéih waadcan caá. Obohjeéhtih, caandih chéó péanit, áih bíf déedih ā jéih ubna caá.

²⁸ “Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Det yéej chājna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ī jwúub túut nūmúchah, Dios ī yéejatdih ā yohbipna caá. ²⁹ Páant ī yéejatdih ā yohochah yuhna, Túini Espírituboodih yeejép ī wéhenachah, caandih bācah ā noón quíib buudcan níit. Páant ī niijátji jíib, peéh chājat páantjeh ā jumnipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.^k

³⁰ Jesús Túini Espírítu ā wēpatjih nemépwādh ā bacanachah yuhna, “Caán nemépwā ī maáh ā wēpatjih nemépwādh ā bacana caá”, Moisés ā wutajdih bohénit ī niijchah joinít, Túini Espíritudih ī yéej wéheatji jíib Jesús queétdih páant āt níj naáwáp wut jī.

Jesús ā déewā caandih ī bidat

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Páant ā naáwát pónih, Jesús ā fín ā údwā biícdih it juibínap wut jī. Pánih juibínit, jóocmant páanit, Jesúsdh it bid baca bojat túutap wut jī. ³² Pánihna, ā pebh chúudnitboó caandih nin pah it niijíp wut jī:

—Ma fín, ma údwā biícdih jóocmant meemdih bidna wúut it chājap, it niijíp wut jī.

³³—Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wā fín? ¿Det tigaá wā údwābut, yeéb ní jenah joyóchah? Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

³⁴ Páant niijnít, ā pebh chúudnitdih júutnit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Nit caá wā fín panihnit, wā údwā panihnitbut ī jumap. ³⁵ Pánihna, ded Diosdih túi jepahni wā úud, wā jwan, wā fín panihni ā jumna caá, āt niijíp wut jī.

Waáh momni naáwát

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

4 Pánih bohé péanit, bac bej, fím jwéejdih dei juibí nūhnit, Jesús cáacwādh āt jwúub bohénap wut jī. Pánih bohénit, dawá ā pebh ī juibí nūhuchah, ímdih pahni jāáj chóodih Jesús āt waad páhap wut jī. Queét fím jwéejdih it túi yáo nūhap wut jī.^{1 2} Pánih waad páhnit, dawá ā jenah joiní naáwát-nājih bohéna, Jesús nin pah queétdih āt níj naóh bohénap wut jī:

³ “Nin naáwátdih ní túi joyoó! Biíc newé waáh momodih ā bejep be. ⁴ Páant ā waáh bojochah, biquí tíibna namádh ā buug nájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh jūóhnit, jwébehwā caán tíibndih ī jeémáh bojop be. ⁵ Bífh tíibna jeejfh yewéni baác jumapboó ā buug nájap be. Pánih buug nájnit, waícanjeh ā chíih jūúwáp yuh be. ⁶ Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ā chāhachah, ñeh bainí-jeh jumna, ā diib téhah bejep be. ⁷ Bífh tíibna nemép óotna cāfh ā buug nájap be. Pánih buug nájnit, ā chíihichah, caán nemép óotnaboó caandih ā chíih yap bejchah, momniboó mánahna, ā quehcap be. ⁸ Obohjeéhtih, bífh tíibna túini baácboó ā buug nájap be. Pánih buug nájna, chíihnit, ā túi quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadh treinta tíib, bífh wawánadh sesenta tíib,

biñ wawánadih cien tíib ā jumup be”, cáacwādiñ át niijíp wut jī.

⁹Páant niij péanit, “¡Ded molít jumna, ā túi joyó naáh!” Jesús queétdih át niijíp wut jī.

**Ā bohénit beh joicán,
Jesúsdiñ ĩ wábh joyát**

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰Queét joinítji ĩ jwúub bejat tútimah, Jesús doce ā bohénit, bita daocánnit biícdih caandíñ nin pah ĩt niij wábh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá cáacwādiñ bohéna, ma jenah joiní naáwátjijeh mapí bohé? caandíñ ĩt niijíp wut jī.

¹¹—Dios jwí Maáh yoobát jumna, nihat cáacwādiñ ā teo wáacat pínah dooná, jwí déewā jon játih moondíñ ā jéihya jwuhca naáh doonádiñ bu yeéb wā bohénitdih Dios ā jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadiñ páantjeh ā jéihya jwuhcah, wā jenah joiní naáwátjijeh queétdih wápi bohéna caá. ¹²Pánihna, wā chājatdih enna yuhna, ĩ beh encan caá. Wā naáwátđih joiná yuhna, ĩ beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ĩ yéejatdih cádahcan, wā pebh ĩ tac púud jūóhcah, ĩ yéejatdih wā yohcan níft,^m Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Waáh momni naáwátđih ā beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³“Yeéb butéh wā naóhndih beh joicán, biñ wā naáwát pínahdihbut ñi beh joicán níft”, Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jī.

Túttimah, ā jenah joiní naáwátđih ĩ jéihyat pínah niijná, queétdihjeh nin pah át jwúub níft naóh bohénap wut jī: ¹⁴“Wíih túini doonádiñ naóhni, waáh momni panihni caá. ¹⁵Biquína joinít namáboó buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíñ ĩ joyát túttimahbitjeh, Sa-

tanás jūóhnit, jwébehwā caán tíibnadiñ ĩ jeémát pahjeh, queét ĩ joyátjidiñ ā quiib buudána caá. Páant ā quiib buudánachah, ĩ joyátjidiñ náhnican, ĩ jéih jepahcan caá. ¹⁶Bitá joinítboó jeejáh yewéni baácdih buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíñ joinít, búdí ĩ wéi jwuhna yuh caá. ¹⁷Obohjeéhtih, wéi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panihni ĩ jumna caá. Yeejép ā yapachah, wíihwā ĩ jummat jíib bita queétdih ĩ yéej chājachah, waícanjeh wíih túini doonádiñ ĩ cádahna caá. ¹⁸Bitá joinítboó nemép óotna cátlh buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíñ joinít, ĩ jepahna yuh caá. ¹⁹Obohjeéhtih, nin baácdih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bií déedihbut búdí ĩ bíbohíhatdihjeh ĩ jenah joiná caá. Páant ĩ jenah joyóchah, ĩ joiní túini dooná pácahi panihni ĩih caolihboó ā jéih behcan caá. Pánihna, caandíñ jenah joicán, túiniboodíñ ĩ jéih chājcan caá. ²⁰Obohjeéhtih, bitaboó wíih túini doonádiñ joinít, túini baácbóó buug ñájni panihni ĩ jumna caá. Caandíñ joiná, túi jepahnit, túinidih ĩ jéih chājna caá. Queét treinta tíibna ā quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, búdí túi chājna, sesenta tíibna ā quehat pah ĩ jumna caá. Bitá túi jepahnit, chah búdí túi chājna, cien tíibna ā quehat pah ĩ jumna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

Jiát dah naáwát

(Lc 8.16-18)

²¹Páant niij péanit, nin pah queétdih át jwúub níft naóh bohénap wut jī: “Wā bohéat jíát panihni caá. Jíát dahdih jíí péanit, wáam dahjíñ ñipí páah jwejcan caá. Caan dáhdih chúdat páha numpboobút ñipí jíí jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ā túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñipí jíí cáagna caá.ⁿ ²²Jiát dah ā yeh iiguíchah jwí túi enat pah, játih ĩ

beh joicátjidih túttimah cáacwā ī jéih-bipna caá.^o ²³ ¡Ded molít jumna, ā túi joyó naáh! ²⁴ Páant ñi túi jepahachah ennit, Dios yeebdíh ā túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ā teo wáaccan niít. ^p ²⁵ Ded túi jepahni túi beh joiní ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wā beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ā jumbipna caá”, āt niijíp wut jī.^q

Trigodih momat naáwát

²⁶ “Dios ā maáh jumat, trigodih momat panihni caá. ²⁷ Mom péanit, chei jumat pah ũo, yeó jáap jumat pah āpí jáana caá. Páant ā chājat pónih, ā jéihchah yuhna, ā momni ā behna caá. ²⁸ Baácboó momnidih Diosjeh ā behana caá. Páant ā behanachah, caán pínah ā jwíih chíhna caá. Caán ā behechah, áih wawá pínah āpí yabacna caá. Caán wawá behnit, ā búuhuchah, áih quehena ā jígohna caá. ²⁹ Caandíh ũb láa caan quéhena ā behechah ennit, cáacwā ípí bóod ũbna caá. ^r Á momni ded pah ā behatdih ā beh joicát pah, cáacwā ded pah Diosdih ī jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ “¿Dios ā maáh jumat ded pahna tigeá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigeá caandíh wā naóhbi? ³¹ Mostaza tíib ded pah ā jumatdih wā naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíib cáo tíbih pah bóo ā jumna caá. ³² Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh ī momochah, chíihna, ā túi behna caá. Páant

ā behechah, áih cácanaboó jwébehwā yeó chāhatdih ípí jweí jaamná caá. Pánihat pah tigeá Dios ā maáh jumat. Áihwā daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ī dao béjbipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Naáwátnejihjeh ā bohéat

(Mt 13.34-35)

³³ Caán dée naáwátnejih cáacwā ī jéihyat pah bóo Jesús queétdih āpí bohénap wut jī. ³⁴ Naáwátna ā wiichah, queétdih āpí bohécap wut jī. Obohjeéhtih, ā bohénitdihjeh ā bohéatjidih Jesús āpí jwúub naáwáp wut jī, ī túi beh joyát pínah niijná.

Búdí johlit nolihatdihbut

Jesús ā yayáat

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Pánih cáacwādih bohé péanit, tōo ñáh jūúwúchah,

—Chóbe ímdih jwí chúuh bejjih, Jesús ā bohénitdih āt niijíp wut jī.

³⁶ Jesús páantjeh jááj chóodih pahnit, ā bohénit bíicdih, caandíh joinítidih it éemp chúuh bejep wut jī. Bitabut bíih jááj chóonajih íjeéh it chúuh bejep wut jī. ³⁷⁻³⁸ Páant ī chúuh bejchah, Jesús jááj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, āt ũwup wut jī. Páant ā ũwat pónih, búdí johlit nolihatbut āt jūúwup wut jī. Búdí nolihat ā jumuchah, íih jááj chóo āt daábíhip wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó āt jáacap wut jī.

Páant ā jáacah ennit, nin pah caandíh it níj wucup wut jī:

—Bohéní, daabná caá jwí chājap. ¿Jwí chíic wunat pínahdih ma ũumcan niít? it níj ñaacáp wut jī.

³⁹ Páant ī níj wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—¡Laihca bojó! ¡Ma yayaá! āt níj jūi-hñup wut jī.

^o4:22 Mt 10.26; Lc 12.2 ^p4:24 Mt 7.2; Lc 6.38

^q4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26 ^r4:29 Jl 3.13

Páant ā niijíhahjeh, johlit, nolihatbut biícmantjeh át yayáh bejep wut jī.

⁴⁰ Páant ā niiját túttimah, ā pej jumntidih nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh táí jenah joiná, ñita úumcan tagaá, át niijíp wut jī.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queét-boó nin pah ít míc niijíp wut jī:

—¿Dedé cáac tigaá nin? Ā naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ā yayáh bejna caá, ít niijíp wut jī.

Gadara baácdih bóo nemépwā jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

5 Jesús johlitdih yayáníji ā bohénit biícndih Gadara baácna ít chúuh juibínap wut jī. ² Pánih chúuh juibínit, Jesús wā ī aab béjehchah, cáac yohopmant nemépwā jumni newé Jesús dih át jwááh dei bejep wut jī. ³ Caán newé cáac yohopboó jeé íitna ápi jumup wut jī. Cáacwā caandíh chéona yuhna, ít jéih teocap wut jī. ⁴ Dawá láa itah tópjih áih téihya colóhndih ī chéwechah yuhna, ápi púud wái daj yohop wut jī. Áih jíitcha colóhndihbut itah tópjih ī chéwechah yuhna, ápi daj mao yohop wut jī. Pánih wēpni ā jumuchah, cáacwā caandíh ít jéih teocap wut jī. ⁵ Cáac yohop jeé ítnaboó chei jummat pah, yeó jáap jummat pahbut caán mícjeh jee dáhjih ápi míc mao ñaacáp wut jī.

⁶ Pánihna, Jesús yuúp ā júuwáchah ennit, caandíh át jwááh ñáo dei juibínap wut jī. Jesús pebh juibínit, ā wēpatdih jéihna, át bódicha caj yoh ñajap wut jī.

⁷⁻⁸ Páant ā chājachah enna,

—¡Nemépwáá, nin newémant ñi bac bejeé! Jesús át niijíp wut jī.

Páant ā niijíhah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwā ít niijí ñaacáp wut jī:

—Jesús, Dios chah wēpni wúuh ¿Dépanihat túut tigaá jwiít dih páant ma

chāj? Dios ā enechah, meemdíh jwī wúb-hna caá. Jwiít dih ma peéh chájca bojoó, Jesús dih ít niijíp wut jī.

⁹ —¿Dedé tigaá ma wut jum? Jesús át niijíp wut jī.

—Dawá caá jwiít jwī jumup. Pánihna, Legión caá wā wút, Jesús dih át niijíp wut jī. “Legión” niijná, “Dawá” niijná át chájap wut jī.

¹⁰ —Jwiít dih biíh baácboó ma wahca bojoó, nemépwā ít niijíp wut jī.

¹¹ Queét pebh, jeé ñaj deyepboó, momo muuwā ī bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwā Jesús dih ít niijíp wut jī:

¹² —Queét muuwādih jwiít dih ma waadát túutú, ít niijíp wut jī.

¹³ —Ñi waad béjeé bácah, Jesús át niijíp wut jī. Páant ā niijíhahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnit, muuwādih ít waadáp wut jī. Páant ī waadáchah, ímna ñáo dei bej, buúg báahnit, muuwā ít chíic wunup wut jī. Dos mil muuwā ít wunup wut jī.

¹⁴ Páant ī buúg báah chíic wunuchah ennit, queétdih en daonítji íih tútchiboó ít jweí jwúb bejep wut jī. Jweí jwúb bejnit, nihat ī jwááhnitdih ít naáwáp wut jī. Queét ī jumni tútchidih jwúb juibínit, caánboobát ít naóh peetép wut jī. Páant ī naáwáchah joinít, caán tútchidih moón Jesús ded pah ā chájatjidih enedih ít bejep wut jī. ¹⁵ Jesús pebh juibínit, nemépwā jumni caánboó túinijeh ā chúuduchah, ít enep wut jī.

Pánih chúudna, yégueh duonít, táí jenah joiní át jumup wut jī, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí ít úumup wut jī. ¹⁶ Jesús ā chájatjidih ennitji jáap junítboodíh Jesús ded pah nemépwādih bacat túutnit, muuwādih ā waadát túutatjidihbut ít naáwáp wut jī.

¹⁷ Caán doonádih joinít, Jesús dih náahcan, caán baácdih moón íih baácmant Jesús wādih ít jwúb bejat túutup wut jī.

¹⁸ Jesús wā jāáj chóodih ī waadáchah, nemépwā jumniji nin pah át niijíp wut yuh jī:

—¿Majeéh weembút wā bej jīh? át niijíp wut jī.

¹⁹—Wājeéh ma jūúwáchah, āta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdíh jīgah ennit, ded pah wā teo wáacatjidih ma déewādih naáwát túut niijná, ī pebhna ma jwúub bejeé, Jesús caandíh át niij jephah wut jī.

²⁰ Páant ā niij jephachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumniji ā déewādih át naáwáp wut jī. Chénat Pah Téihya Tútchi wūt jumni baácboó Jesús ded pah ā chājatjidih nihatdih naóh jibidih át bejep wut jī. Páant ā naáwáchah joi nūhñit, nihat Diosdih búdí ít wēi naáwáp wut jī.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ā booaat

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Túttimah, Gadara baácmant Jesús wā ít jwúub chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh bejna, íim jwéejdih ī nāan juibínachah, dawá Jesús dih enedih ít juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesús dih ít wáac nūh púuda bojop wut jī. ²² Páant ī nūh púuda bojochah, queét cātíh Jairo Jesús pebh át juibínap wut jī. Jairo jwiít judíowā jwí míc wáacat muudíh en daonít maátajeéh jumni wut jī. Jesús ā wēpatdih jéihñit, áih jítcha pebh páah yoh nājnit, nin pah át niijíp wut jī:

²³—Wā nuúm mi wunat túut chā-jachah ennit, ma pebh wā jūúwép be. Caántdih teo jáha booaat túut niijná, wíih muuná wājeéh ma jūúwá, át niijíp wut jī.

²⁴ Páant ā niijíchah joinít, Jesús Jairo-jeéh át bejep wut jī. Páant ī bejchah, cáacwábut íjeéh ít bejep wut jī. Páant cáacwā cātíh ā bejchah, dawá caandíh

túbit ít too péenap wut jī. ²⁵ Cáacwā cātíh bíih wili wunnihbut mit jumup wut jī. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumup wut jī. ²⁶ Dawá cohnit caántdih ítíh cohop wut yuh jī. Obohjeéhtih ī cohochah yuhna, chah mit tubanap wut jī. Nihat miíh dinero ī cohat jíib wūhna yuhna, mit boocap wut jī. Chah yeejép wut jī mi wunat. ²⁷⁻²⁸ Pánihna, cáacwā Jesús dih doonádih ī míc wéhenachah, mitát joyóp wut jī. Joinít, caántjeh nin pah mit niij jengah joyóp wut jī: “Jesús dih yégueh chóodih-jeh juibí teona, wā boobipna caá”, mit niijíp wut jī. Páant niij jengah joiná, cáacwā cātíh Jesús táahmant juibínit, áih yégueh chóodih chaíhbitjeh mit juibí tewep wut jī. ²⁹ Páant mi tewe chahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut jī. Páant ā yayát dih miíh bácahjih mit joyóp wut jī. ³⁰ Páant mi juibí tewe chah, ā booaat wēpat caántdih ā chūúát dih Jesús but át joyóp wut jī. Pánih joiná, cáacwā cātíh tac púud nūhñit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Déhe tigaá wíih yégueh chóodih ā juí teo? át niijíp wut jī.

³¹—¿Páant, dawá cáacwā meemdíh ī too péenachah jéihna yuhna, páant ma niij uábh joi? ā bohénitboó Jesús dih ít niijíp wut jī.

³² Obohjeéhtih, yégueh chóodih juí, teonidih jéihñna, Jesús át en bidip wut jī. ³³ Pánihna, mi booaat dih jéihñit, úmna, caánt Jesús pebh mit páah yoh nājap wut jī. Pánih páah yoh nāj, méménit, Jesús dih túi yoobópdihjeh mit naáwáp wut jī. ³⁴ Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—Nuúmá, wā wēpatdih túi jengah joiná, ma boona be. Wéñit, ma bejeé. Caán wunat meemdíh ā jwúub jūóhcan níit, páant muntih, át niijíp wut jī.

³⁵ Jesús caántdih páant ā niijíchahjeh, Jairoíh muumánt bejnit, ā déewā ā pebh ít juibínap wut jī.

—Jáantjeh ma nuúm mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwúub bejat tútutá, Jairodih it niijíp wut jī.

³⁶ Obohjeéhtih, ī niijátidih joyáh bojnít, Jesús nin pah Jairodih át niijíp wut jī:

—¡Ma úmca bojoó! ¡Wā wēpatdih páantjeh ma túi jenah joyoó! át niijíp wut jī.

³⁷ Túttimah, ájeéh péenitdih “Ninjīh nī pánaá”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih muúná it béjep wut jī. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ā úud Juan, queét biíc peihcannitdihjeh át numah bejep wut jī. ³⁸ Jairoh muúná juibínit, wunnihdih dawá tubit náac jūinítidih át enep wut jī. ³⁹ Pánih enna, caán muudih waadnít, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanihna tubit náac jūi tígaá nī chāj? Nint wébít wunnih nihcan caá. Ūona caá mi chājap, át niijíp wut jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, caandih it dehwep wut jī. Páant ī dehwechah, queét nihatdih Jesús át bacat tútutup wut jī. Páant ī bac bejehchah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi mánadihbut wébít mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jī. ⁴¹ Pánih waád juibínit, mih téihyadih teonit,

—¡Talita cumi! Jesús caántdih át niijíp wut jī. Páant niijná, “Bainfhmaá, ma nah nūhuú”, niijná át chājap wut jī.

⁴² Páant ā niijíchahjeh, nah nūhnit, mit yáac chūi bejep wut jī. Caánt doce jópchi mit bíbohó wut jī. Páant mi boatdih ennit, caán tólihdih ā numah waad béjnit búdí it joi nūhup wut jī.

⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi boatdih naáwát tútutan, jeémátidih át wūhat tútutup wut jī.

Nazaret tútchidih moón Jesúsdih ī náahcat

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

6 Jairoh muumánt bac bejnit, Jesús ā bohénit biícidih ā behni Nazaret tútchina át jwúub juibínap wut jī. ² Pánih juibínit, chooát yeó jáapdih jwī míc wáacat muudih Jesús wā it waad bejep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús caanjīh jumnitdih át bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, dawá caandih it joi wūhi bejep wut jī. Pánih joi wūhi bejnit, nin pah it míc niij úbh joyóp wut jī:

—¿Jesús dedjīh tigaá, nin bohéatdih át joiijí? ¿Ded pah tigaá ā túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih ápi chāj júutna caá. ³ Maa teonijeh caá. María wūh ā jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ā úudwā ī jumna caá. Á jwanna yaád-hbut jwī pebh ī jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ā jumup, it míc niijíp wut jī.

Páant niijnít, ded pah ā jummatdih jéihcanjeh, caandih it náahcap wut jī. ⁴ Páant ī náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jī:

—Dios naáwátidih naoh yapanidih cáacwā ipí wēina caá. Páant ī weñechah yuhna, áih tútchidih moón, ā déewā, áih muudih jumnitboó, caandih ipí wēican caá. Pánihna, ninjīh behni wā jumuchah, weemdih nī náahcan caá, át niijíp wut jī.⁵

⁵ Caán tútchidih jumna, Jesús Dios ā wēpatjīh át jéih chāj júutcap wut jī. Pánih chājcan yuhna, biquína wunnitdih teo jáhanit át boanap wut jī. ⁶ Caanjīh moón caandih ī jepahcah, át en wūhi bejep wut jī. Pánihna, caan pébh jumni tútchinadih Jesús wā bohénadih it bejep wut jī.

Jesús doce ã bohénitdih ã wahat

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷Túttimah, doce ã bohénitdih ã pebh bid bojnit, ã wēpatdih queétdih wūhna, chénewā, chénewā, chénewā míc Jesús ãt wahap wut jī, bíh tūtchinadih moondih teo wáacnit, nemépwādh ì bacat tútut pínah niijná. ⁸Pánih wahnit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jī:

—Bíí dée, pan, wuh wūh, dinerodih ubcan, ñi íoh cajat nahdihjeh pohba ñi ub bejeé. ⁹Ñi tútut nuumát pínah yégueh, zapatosdihbut ñi ub bejca bojoó. ¹⁰Páant ñi bejchah, ñi juibíni tūtchinadih moón yeebdíh úwat tólih ì wūhuchah, caán muudíhjuh ñi chāo jwūhūú. Caán tūtchimant bejnajeh, caán muudíh ñi cádah bejeé. ¹¹Ded tūtchidih moón yeebdíh náahcan, ì joíhchah, caán tūtchidih yap bejna, ñíih zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao yoh jéananaá, queétdih Dios ã yohat pínahdih ì jéihyat pínah niijná. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Sodoma tūtchidih moón, Gomorra tūtchidih moonbút tubit yeejép chājnit ì jumuchah yuhna, péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah peéh chājat ã jumbipna caá, ãt niijíp wut jī.^t

¹²Pánihna, queét doce ã wahnitboó Jesúh tūini dooná naáwádih ìt bejep wut jī, cáacwā ì yéej chājatdih cádahnit, tūiniboodíh ì tútut nuumát pínah niijná. ¹³Pánih bejnit, dawá nemépwādh bacat tútutnit, wannitdihbut yíijih ñái, úbh-nit, ìt boonanap wut jī.^u

Juan Daabánidih ì mawat

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴Jesús ã bohénit ì bohé jibichah, ded pah Jesús ã chājat doonádih dawá ìt joyóp wut jī. Maáh Herodesbut ãt joyóp

wut jī. Pánih joinít, “¿Juan Daabáni ã wunat túttimah, ãt jwūub boo pud jūóh níit ãt chājap? Pánih boo pud jūóhni jumna, jwíit cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ã jéih chājna caá. Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, ãt niij jenah joyóp wut yuh jī.

¹⁵Bitá “Elías caá”, niij, bitabut “Jon jātih Dios naáwát-dih naóh yapani dée ã jumna caá”, ìt niijíp wut yuh jī.^v

¹⁶Páant ì niijíchah joinít, Herodesboó —Juanjidih waó wā bóod yohat tútut-niji ãt jwūub boo pud jūóh tagaá, ãt niijíp wut jī.

¹⁷⁻¹⁸Juandih ì mawat pínah jātih, Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ãt déuc wái áa jumup wut jī. Páant ã déuc wái áa jumat peéh Juan caandíh nin pah ãt niij jūihñup wut jī: “Ma úud áadih déuc wái áa jumna, Dios ã wutatdih yap yohna caá ma chājap”, ãt niijíp wut jī. Páant ã niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muúboó Juandih mit nemat tútut wut jī. Páant mi wutatdih jepahnit, Herodes caandíh chéwat tútut-nit, nemat muúboó ãt nemat tútut wut jī.^w

¹⁹Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat tútúthip wut yuh jī. ²⁰Obohjeéhtih, Herodes “Juan Dios naáwát-dih naóh yapani ã jumna caá”, niij jenah joinít, Dios ã peéh chājatdih úumna, caandíh ãt mao yohat tútutcap wut jī. Ded pah ã tui chājat pínahdih Juan caandíh ã naáwáchah, Herodes búdí ãt jenah joyóp wut jī. Pánih búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandíh ápí tui wéi joyóp wut jī. ²¹Páant ã wéi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandíh wā mawat tútutbi”, páantjeh mit niij jenah joyóp wut jī. Páant mi niij jenah joyóchah, ã cáac jumat yeó jáapdih wéina, mi áa Herodes áih cáacwādh

^t6:11 Lc 10.4-11; Hch 13.51 ^u6:13 Stg 5.14

^v6:15 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19 ^w6:17-18 Lc 3.19-20

míic wáacat túttnit, búdí át numah jeémép wut jī. Caán nump jumnit maáta, áih soldadowā maáta, Galilea baácdih moón maátabut, ā numah jeémátdih enedih ít juibínap wut jī. ²² Biícđih ī jeéméchah, Herodías nuúmbóó queétdih mit eo júutup wut jī. Páant mi eo júutuchah ennit, Herodes, ā bid bojnit-but, búdí ít weñep wut jī.

—Dedé ma náahatdih weemdih ma úúbúchah, meemdih wā wūbhípa caá. ²³ Dios ā enechah, yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Ma úúbát pah bóo tac yoób wā maáh jummatdih meemdih wā wūbhípa caá, mi fbi Herodes caántdih át niijíp wut jī.

²⁴ Páant ā niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niij úúbh joyóp wut jī:

—¿Dedé déedih tigaá wā úúbhbi? mit niijíp wut jī.

—Juan Daabáníh wao dáhdih déuc bóodnit, meemdih ī wūhu naáh, mi nuúmdih mit niij jac wutup wut jī.

²⁵ Páant mi niij jac wutuchah joinít, mi íbi pebhna wépép bejnit, nin pah caandih mit niijíp wut jī:

—Juan Daabáníh wao dáhdih déuc bóodnit, caán ā wunatdih wā jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdih ī wūhu naáh, mit niijíp wut jī.

²⁶ Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí át jígahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwā ī enechah, “Dedé ma náahatdih meemdih wā wūbhípa caá”, átát niijíp wut jī. Pánihna, ā niijátjidih cáacwā ī joyóchah, tíicna, “Meemdih wā wūhcan níit”, caántdih át jéih niijcáp wut jī. ²⁷ Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih déuc bóodat túttnit, soldadodih át ub júúwát tútup wut jī. ²⁸ Páant ā wutuchah joinájeh, bejnit, áih wao dáhdih déuc bóod, pamapjih cáagnit, át ub júúwúp wut jī. Pánih ub júóh-

nit, Herodías nuúmdih át wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, áih wao dáhjidih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jī.

²⁹ Pánihna, caandih ī mawatji doonádih joinít, áih bácahjidih ubudih juibínit, Juan ā bohénitji cáac yohopboó ít yohop wut jī.

Cinco mil cáacwāđih Jesús jeémát ā wūhat

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesús ā wah bojniti ā pebh jwúub juibínit, ded pah ī chájatjidih, túini dooná ī naáwátjidihbut Jesúsđih ít naáwáp wut jī.

³¹ Túttimah, queét ī jumupboó dawá cáacwā jwíh juibínitji bita ī juibínachah, ípí ñahwat jwúub bejep wut jī. Páant dawá ī jumuchah, Jesús wā ít jéih bid jeémcpap wut jī. Pánihna, ā bohénitdih biáboó át numah bejep wut jī.

—Chóbe cáac wihcapboó jwí choo jwúhjih, queétdih át niijíp wut jī.

³² Páant ā niijíchah joinít, queét jāáj chóodih waadnit, cáac wihcapboó ít chúuh bejep wut yuh jī. ³³ Obohjeéhtih, queét ī chúuh bejchah, dawá queétdih beh ennit, íim jwéejđih ít ñuún ñáo páud bejep wut jī. Íim pebh bóo tútchidih moonbút ít ñuún ñáo páud bejep wut jī. Pánihna, Jesús wā ī juibíát pínah játih queétboó ítát juibínap wut jī. Jesús wā ī chúuh juibínachah, dawá queétdih ít pái ñuhup wut jī. ³⁴ Queétdih bohéni ā wihcchah, en daoní wihcanni owejawā panihnit ī jummatdih ennit, Jesús queétdih búdí át jígah enep wut jī. Jígah ennit, queétdih át túi bohénap wut jī.^x ³⁵ Cheyeh ā jumuchah, ā bohénit Jesúsđih nin pah ít niijíp wut yuh jī:

—Cheyeh caá. Ninjñbitjeh tútchi wihcan caá. ³⁶ Pánihna, nitdih pehbhit

^x6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

jumni tútchinadih ma wahaá, í jeémát jíib chājat pínah niijná, ít niijíp wut jī.

³⁷—Yeebjéh queétdih jeémát ní wūhuú, Jesús queétdih át niij jepahap wut jī.

—Páant, ocho widh tewat jíibjih jeémátdih jwí jíib chājachah yuhna, queé nihatdih áta juicán tagaá, Jesúsdih ít niijíp wut jī.

³⁸—¿Débói pan dah tigaá ā jum? Jéi-hyat tút niijná, ní bidbi jwūhuú, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā bidat tútntitji jwūb juinít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwábut ā jumna caá, ít niijíp wut jī.

³⁹—Cáacwādh can túi jaihi nílipdih ní chúdat túutá. Biíc poómp ninboó, biíh poómp canboó, biíh poómp conboó, ní chúdat túutá, Jesús át niijíp wut jī.

⁴⁰Páant ā niijíchah joinít, nihatdih ít chúdat túutap wut jī. Biquí poómpna cincuenta, biíh poómpna cien, nihat í dawát yoobó páant ít chúd peetép wut jī. ⁴¹Túttimah, caán biícjih bóo téihya pan dahna, chéne queejwádhbut ub-nit, Jesús jeáboó át chéi enep wut jī. Chéi ennit, “Jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, Diosdih át niijíp wut jī. Pánih úbh péanit, pan dahnadih át dajap wut jī. Dajnit, nihat cáacwādh ā bohénitdih át jwūb daj wūhat túutap wut jī. Túttimah, queejwádhbut í wūhat pínah niijná, át daj wūhup wut jī. ⁴²Páant í wūhuchah, jeémpnit, nihat ít túi wud jumup wut jī. Nihat í téi wud jumuchah, páantjeh í judh jeémpni ít bíbohup wut jī. ⁴³Páant í judh jeémpni pan, queéj déepjih doce wūhnadih ā bohénit ít ub yac yáwanap wut jī. ⁴⁴Queejdih pandihbut jeémpnit neonájeh cinco mil ít jumup wut jī. Yaádh, í wehjeéh chah ít jumjip tagaá.

Ímjih Jesús ā yáac chūi bejat

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵Páant í jeémp péanachah, jááj chóona waadát tútntit, Betsaida tútchina ā játih Jesús ā bohénitdih át chúh bej pánat túutap wut jī. Páant í chúh bejchah, caandih joinítjidih jwūb bejat tútntit, ⁴⁶caanjéh jeéboó Diosdih úbúdh át púh laab béjep wut jī. ⁴⁷Túttimah, chéina ā bohénit ím tac yoób í chúh bejchah, Jesús biícjeh caánboó úbhna, át chāo jwūhup wut jī.

⁴⁸Pánih úbhna, queétdih át en chúha bojop wut jī. Í wawápmant queétdih johlit búdí ā jūwúchah, ā bohénit í meenná yuhna, í wép bejcatdih át enep wut jī. Pánihna, baabát pínah játihbit, í pebh bejna, ímjihjeh Jesús át yáac chūi bejep wut jī. Pánih bejna, queétdih áti yap bejíhip wut yuh jī.

⁴⁹⁻⁵⁰Obohjeéhtih, ā yap bejíhichah yuhna, caán ímjih ā bejchah enna, “Wūnniíh caolih caá”, níj jenah joí, en wúhi bejnit, queé tubit ít nāacáp wut jī. Páant í en wúhi bejchah ennit,

—¡Weemdih ní en úmca bojó!
¡Weemjéh tigaá! Jesús át niijíp wut jī.

⁵¹Páant níj péanit, íjeéh jááj chóona ā waadáp wut jī. Páant ā waadáchah-jeh, johlit át yayáh bejep wut jī. Páant ā yayáh bejchah ennit, queétoó ít joi nūhup wut jī. ⁵²Jesús nihat ā wép chāj jútatjidih enna yuhna, í tái beh joicátji jíib, dawá pandih ā jígoaatjidihbut ít beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ā yayáatdihbut beh joicánjeh, ít joi nūhup wut jī.

Genesaret baácdih moón wūnnitdih ā booaat

(Mt 14.34-36)

⁵³Pánih chúh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jélitdih ít chéo pahanap wut jī. ⁵⁴Pánih chéo pahanit, jááj chóomant í aab béjchahjeh,

cáacwāboó Jesúsdiŋ it beh enep wut jī.
⁵⁵ Pánih beh ennit, niŋat íih munnáboó
 náo aab béjnit, wunnit í nájat chóomant
 teonit, Jesús pebhna it ub dei bejep wut
 jī. Jesús ā jummat doonádiŋ joinít, niŋat
 caanna it bejep wut jī.

⁵⁶ Ded í juibíni tútchinaboó, dah-
 wani tútchidih moón, botoni tútchinadiŋ
 moonbát, bí dée í jīb chājat muú jóoc-
 mant bóo yoahdih í chéenwā wunnit-
 diŋ ípí ub juibí jwejep wut jī. Páant í
 juibí jwejnitoó Jesúsíh yégueh chóodiŋ
 tewíhna, caandíh bádí it uúbáp wut jī.
 Pánihna, det wunnit caandíh teonitoó
 it boonap wut jī.

Cáacwā ded pah í míic yéejaat

(Mt 15.1-20)

7 Jerusalén tútchimant bejnit, Moisés
 ā wutatjidiŋ bohénit, fariseowābut
 Jesús pebh it míic wáac juibínap wut
 jī. ²⁻⁴ Jwí nuowā í wutatji pahjeh,
 jeémát pínah játih fariseowā, niŋat bita
 jwí déewābut jwípí téih chocop jī. Bí
 dée jīb chājadiŋ bejnitji munná jwúb
 juibínit, í wutatji pahjeh téih choccan,
 jwípí jeémpcap jī. Pamaŋna, puubátna,
 jwí lajatjinadiŋbut jwípí chocop jī. “Dios
 páant caá ā náahap”, níj jenah joinít, jwí
 nuowā dawá bíh í wutatjidiŋbut jwípí
 chājap jī. ⁵ Jesús pebh míic wáacnit, ā
 bohénit téih choccanjeh í jeéméchah en-
 nit, fariseowā Jesúsdiŋ nin pah it níj
 uúbh joyóp wut jī:

—Jwí nuowā í wutatjidiŋ yap yohnit,
 ma bohénit téih choccanjeh í jeémpna
 caá. ¿Dépanih tigaá caandíh í jepahcan?
 Jesúsdiŋ it níjíp wut jī.

⁶ Páant í níjíchah joinít, Jesús nin pah
 queétdih át níjíp wut jī:

—‘Jwiít táinit caá’, níjíná yuhna,
 cáacwā í encapboó yeéb yeejép chājnit
 caá. Dios naáwátidiŋ naóh yapani Isaíasji

ded pah ní jummatdiŋ yoobópdih át níj
 daacáp tají:

‘Dios nin pah ā níjíná caá: “Nit weemdíh
 túi wēi naóhna yuhna, yoobópdih í
 jepahcan caá.

⁷ Weemdíh uúbhna yuhna, í yee uúbhna
 caá. Í jenah joyátjeh wutnit, ‘Nin
 pah caá Dios ā wutat’, ípí níj yee
 naóh bohéna caá”, Dios ā níjíná caá’,
 Isaías át níj daacáp tají. (Is 29.13)

⁸ Páant ā níj daacátji yoobópdih tigaá.
 Dios ā wutatdiŋ yap yohnit, ní nuowā
 í wutatboodíhjih ní chājna caá. ⁹ Pánih
 chājnit, Dios ā wutatdiŋ cádahna, ní
 déewā í wutatboodíh ní jepahna caá.
¹⁰ Dios Moisésjidiŋ nin pah át níj
 naáwát tútup tají: ‘Ní mánadiŋ oinit, ní
 túi chājaá. Ded ā mánadiŋ yeejép naóh-
 nidiŋ peéh mao yohat ā jumbipna caá’,
 át níjíp tají. ¹¹ Páant Moisésji ā níjít
 pah, ded ā mánadiŋ ā teo wáaquíhichah
 yuhna, yeéboó ní teo wáacat tútcan
 caá. Á mánadiŋ ā wúhat déejidiŋ Dios-
 boodíh ní wúhat túttna caá. ¹² Pánih bo-
 héna, ā mánadiŋ caandíh yeéb ní túi chā-
 jat tútcan caá. ¹³ Jwí déewā í wutatdiŋ
 jepahna, Dios ā wutatboodíh yap yohna
 caá ní chājap. Dawá bíh ní wutat pahjeh
 chājat túttna, Dios ā wutatdiŋ níj yap
 yohat túttna caá, Jesús át níjíp wut jī.

¹⁴ Páant fariseowādiŋ níj péa, bita
 ájeéh péenitdiŋ ā pebh bid bojnit, nin
 pah át níjíp wut jī:

—Yeéb niŋat wā naáwátidiŋ túi joinít,
 ní beh joyoó. ¹⁵ Dedé jeémát níih jacdiŋ
 ā waadáchah, ní téih chocochah, ní téih
 chocahbut, Dios yeebdíh bíic yoobó ā
 enna caá. Obohjeéhtih, ní yéej wéheat-
 boó níih jacmant ā bacachah joiná, ‘Caán
 yeejép cáac caá’, ā níj enna caá. ¹⁶ ;Ded
 molít jumna, ā túi joyoó naáh! Jesús át
 níjíp wut jī.

¹⁷ Páant níj péanit, Jesús wā munná it
 waad béjep wut jī. Pánih waad juibínit, ā

bohénit ā naáwátjidih ít uúbh joyóp wut jī. Páant ī uúbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih át níj jephahap wu jī:

¹⁸—¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwúhcan niít? Níih jacdih waadní, níih jeémátboó ñi jenah joyátdih ā jéih yéejacan caá. ¹⁹Dedé ñi jeémátji níih wudah díftboó jumnijidih ñipí jont yohna caá. Caán níih caolihdih, ñi jenah joyátdihbut chūúhcan, Dios ā enechah, yeebdíh ā jéih yéejacan caá, át niijíp wut jī.

Páant niijná, “Nihat jeémát túini caá”, niijná át chājap wut jī.

²⁰Nin pahbut át jwúub níj naáwáp wut jī:

—Ñi yéej wéheatboó níih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ā jummatdih ā júutna caá. ^{21–22}Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjīh yeejép chājna, bí déedih nuumná, cáac mao yohna, bitáih bí déedih tubit en ñinahna, bitadih yeejaíh jenah joiná, yeena, yeejép chājat pínahdih wéhena, bíh cáac ā jummat pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wā jumna caá’, níj jenah joiná, túi jenah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chājat ñi jenah joyátmant ā jūóhna caá. ²³Páant yeejépdih ñi jenah joyóchah ennit, ‘Queét táicannit caá’, Diosboó yeebdíh ā níj enna caá, Jesús át niijíp wut jī.

Judío nihcannih Jesúsdih mi jepahat

(Mt 15.21-28)

²⁴Tiro tátchi, Sidón tátchi pebh juibínit, caanjíh jumni muudíh Jesús wā ít waadáp wut jī. Caán muúboó ā jummatdih bitadih át naáwát tútcap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā naáwát tútcah yuhna, ā jummatdih jéihnit, dawá ī juibínachah, queétdih át jéih jweicáp wut jī. ²⁵Caán tátchidih bíic yad wili mi nuumbít nemép jumnih mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús ded pah ā chājat doonádih joí, caanjíh ā

jumat doonádihbut joinít, ā pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdih wéina, áih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁶Caánt Siria baác Fenicia wut jumni tátchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi nuumdíh jumni nemépdih ā bacat táutat pínahdih mit uúbup wut jī.

²⁷Páant mi uúbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih át niijíp wut jī:

—Wébít ī jeémát pínahdih ubnit, íih mujjiowádih jwí jwíh wühuchah, ā táican caá. Pánihat pah, judíowá ī jeémát panihni bíh baácdih moondíh wā jwíh wühuchah, ā táican caá, át niijíp wut jī.

²⁸—Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mujjiowá jeémát cáagat naá nump páinit, wébít ī jeémp jéenanidih ípí jeémpna caá. Pánihna, bíh baácdih bóli wā jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo wáacachah, ā túina caá, Jesúsdih mit níj jephahap wut jī.

²⁹—Páant ma níj jephachah, ma nuumdíh jumni nemép wáat bac bejna caá. Enedih ma bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jī.

³⁰Páant ā niijíchah joinít, míh muaná jwúub juibínit, mi nuumdíh nemép wihcannih mi lajachah, mit enep wut jī.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ā booaat

³¹Jesús wā Tiro tátchi jumni baácmant bejnit, Sidón tátchidih juibí yap bej, Galilea ím conanaamánt jwúub dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tátchina wut jumni pebhboó ít juibínap wut jī. ³²Páant ī juibínachah, bíic newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwā ít ub juibínap wut jī, caandíh ā booaat pínah niijná.

³³Jéih joicánnidih chibít yuúp Jesús át numah bejep wut jī. Pánih bejnit, newéih molítdih Jesús áih téih tíibjīh chibít át taj waadánap wut jī. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíibdih coí

caágnit, newéih nuúcdih át teo jáhanap wut jī.

³⁴Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih juí jéena bojnit, “¡Efatá!” át niijíp wut jī. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wā-taá!” niijná át chājap wut jī. ³⁵Páant ā niijíchahjeh, caán joicánniji jéih joinít, áih nuúcbut ā wilahachah, át túi jéih wéhenap wut jī. ³⁶Páant ā chājatjidih ájeéh péenitdih Jesús át naáwát tút-cap wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā naáwát tútcah yuhna, queétoó chah ít naóh peetép wut jī. ³⁷Páant ī naáwáchah joinít, cáacwā ít joí wúhi bejep wut jī. “Nihatdih caán ā túi chājna caá. ¡Jéih joicánnidih ā joyána caá! ¡Jéih wéhecan-nidihbut ā wéheat túttna caá!” ít niijíp wut jī.

**Cuatro mil cáacwādih
Jesús jeémát ā wāhat**

(Mt 15.32-39)

8 Bihí yeó jáap dawá cáacwā Jesús pebh ít míic wáac juibínap wut jī, páant muntih. Páant ájeéh jumna, jeémát beední ī jumuchah enna, Jesús ā bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī.

²—Queét jwíjeéh bíic peihcanni yeó jáap ī jumuchah, íih jeémát ā beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ī jumuchah, queétdih búdí wā jígah enna caá. ³Bitá íjeéh jumnit yuúp jüóhniitji ‘Queét nuugúp wun buugná’, niijná, íih muunáboó wā jwáub bejat tútcan níit, át niijíp wut jī.

⁴—Obohjeéhtih, ninjīh tútchi wihcap-boó jumna, queét dawá ī jumuchah, ¿dedboo tígaá ī jeémát pínahdih jwí jíib chājbi? Jesúsdi ih ít niijíp wut jī.

⁵—¿Débói pan dah tígaá ñi bíboh? queétdih át níj wábh joyóp wut jī.

—Siete dah caá, ít níj jepahap wut jī.

⁶Cáacwādih baácboó chúudat túttnit, siete pan dahdih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih Jesús át niijíp wut jī. Páant níj péanit, caan dáhnadih dajnit, ā bohénitdih wūhnit, cáacwādih át pāáat tútup wut jī. Páant ā wutuchah, ā bohénit-boó cáacwādih pandih ít pāáap wut jī. ⁷Biquína queejwādi hbut ít bíbohoh wut jī. Pánihna, “Túina caá, Paá”, Diosdih niijnít, queejwādi hbut át pāáat tútup wut jī. ⁸Í pāáh péanachah, jeémpna, queét ít túi wud jumup wut jī, buca. Í judh jeémpnidih siete wuhna ít ub yac yáwanap wut jī. ⁹Queét jeémpnit neonádi hjuh ī jenah enechah, cuatro mil ít jumup wut jī. ¹⁰Páant ī jeémp péanachah, Jesús cáacwādih át wah jwáubanap wut jī. Pánih wah jwáuba péanit, ā bohénit bíicdih jāáj chóodih át waadáp wut jī. Waadníit, Dalmanuta wut jumni baácna ít chúuh bejep wut jī.

**Fariseowā Dios ā wēpatjih
Jesúsdi ih ī chāj júutat túutat**

(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹Páant ī chúuh juibínachah, fariseowā Jesúsdi ih jwāáhnit, caanjīh ít míic wéhenap wut jī. Dios ā wēpatjih Jesúsdi ih ít chāj júutat tútup wut yuh jī, ā jepahcah, “Dios ā wahní nihcan caá”, niiját tút niijná.² ¹²Páant ī wutuchah joinít, Jesús íjnit, caolih juí jéena bojnit, nin pah át niijíp wut jī:

—¿Dépanih tígaá yeéb buu láa moón Dios ā wēpatjih chāj júutatdih ñi eníh? Yoobópdi h yeedíh wā naóhna caá. Buu jumnitdih Dios ā wēpatjih weém wā chāj júutcan níit, át niijíp wut jī.^a

¹³Páant níj péanit, ā bohénitdih jāáj chóona numah jwáub waadníit, bitadi h ít yoh chúuh bejep wut jī.

**Fariseowā, Herodesbut yeejép ī
bohéatdih Jesús ā naáwát**

(Mt 16.5-12)

¹⁴Pániḥ jwúub chúuh bejnit, ā bohénit ī jeemát pínah pandih ít quíib buudúp wut jī. Bíc pan dahjeh caán jāáj chóoboó át jumup wut jī. ¹⁵Ī jeemát pínahdih tubit ī jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niǵ naáwáp wut jī:

—ĪNi túi chāja chaáh! Fariseowā, Herodesbut ī yee bohéat yeebdíh ā tobohna caá. Ī yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat nihat pan pínahdih ā chúuhna caá. Páant ā chúúát pah, det ī yee bohéatdih joinít ī yéej bejna caá. Pániḥna, ī yee bohéatdih ní túi chāja chaáh, át niǵjíp wut jī.^b

¹⁶Páant ā niǵjíchah joinít, “Pandih jwī ub jéóhcah enna, páant niǵná caá ā chā-jap”, ít míic niǵjíp wut yuh jī.

¹⁷Páant ī míic niǵjíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niǵ úbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá yeéb pandih tubit ní jenah joi? Caandíh tubit jenah joinít, ded pah wā naáwátidih ní beh joi jwáhcan caá. ¹⁸Pániḥ tubit jenah joiná, quíib ní bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ní beh joicán caá.^c ¹⁹¿Cinco pan dahbitjīh cinco mil neonádih wā wūhatjidih ní náhnican níit? ¿Ī judh jeémpnidih débói wuh tijí ní ub yac yáwa? át niǵjíp wut jī.

—Doce wuh jíí, ít niǵ jepahap wut jī.

²⁰—Weém siete pan dahdih cuatro mil cáacwádih wā wūhat túttimah, ¿débói wuh tijí ī judh jeémpnidih ní ub? Jesús át niǵjíp wut jī.

—Siete wuh jíí, ít niǵ jepahap wut jī.

²¹—¿Pániḥ enna yuhna, páantjeh wā wēpatdih ní túi jenah joicán níit? Jesús queétdih át niǵjíp wut jī.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

²²Queét Betsaida tútchina ī chúuh juibínachah ennit, cáacwā jéih encannidih Jesús pebh ít ub juibínap wut jī.

—Caandíh teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdiḥ tubit ít niǵ úbúp wut jī.

²³Jéih encannidih áih mujmant teonit, tútchi jwéejboó caandíh Jesús át wái bejep wut jī. Caanná numah juibínit, áih téih tíbnadiḥ coí cáagnit, caán newéih quíibnadiḥ át teo jáhanap wut jī.

—¿Ma enechah, jígoḥ níit? Jesús caandíh át niǵ úbh joyóp wut jī.

²⁴—Cáacwádih wā enna yuh caá. Obohjeéhtih, wā enechah, queét máa nahna bejni pah caá ī jígoḥop, át niǵ jepahap wut jī.

²⁵Páant ā niǵjíchah joinít, Jesús áih quíibnadiḥ át jwúub teo jáhanap wut jī, páant muntih. Páant ā jwúub teo jáhanachah, nihatdih át túi enep wut jī, buca. ²⁶Pániḥna, Jesús caandíh áih munná wah bojnit, nin pah át niǵjíp wut jī:

—Túttchiboó jwúub bejcanjeh, butéh meemdíh wā chājatjidih bitadiḥ ma naóḥ peétca bojoó, át niǵjíp wut jī.

**“Meém Cristo, Dios ā wahni
caá”, Pedro Jesúsdiḥ ā niǵját**

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷Jesús ā bohénit bícdih Cesarea Filipo wūt jumni tútchi pebh jumni tútchinaboó ít bejep wut jī. Pániḥ namádih bejnit, Jesús ā bohénitdih nin pah át niǵ úbh joyóp wut jī:

—¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwā ī niǵ? át niǵjíp wut jī.

²⁸—Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niǵ, bita ‘Elías nacaá’, niǵ, bita ‘Dios naáwátidih naóḥ yapanit bícdih bóo nacaá’, ī niǵná beé, ā bohénit caandíh ít niǵ jepahap wut jī.^d

^b8:15 Lc 12.1 ^c8:18 Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12 ^d8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8

²⁹—Queét páant ī niijchah, ¿yeébbó ded pah tigaá ñi niij jenah jof? queétdih át niijp wut jī.

—Meém Cristo, Dios ā wahnī caá, Pedroboó át niij jepahap wut jī.^e

³⁰—Weemdīh ‘Caán Cristo caá’, bitadīh ñi niij naóh peét jwahca bojóó, Jesús queétdih át niijp wut jī.

Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹Jesús queétdih nin pah át niij naóh bohé jwíhip wut jī: “Weém, nihat cáacwā úud jeñédih tubit yeejép yapat caá náahap. Weemdīh náahcan, jwī nuowā, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutajdih bohénitbut weemdīh ī mawat túutbipna yuh caá. Oboghéhtih, páant ī mawachah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóh-bipna caá”, át niijp wut jī.

³²Páant niij naóhna, ī tūi beh joyátjeh queétdih ā naáwáchah, Pedroboó chibít yuúpbít caandīh numah juibí ñuhnit, páant át niiját túutcap wut jī. ³³Páant ā niiját túutcah joinít, Jesús ā bohénitdih tac púud ennit, Pedrodih nin pah át niij jūihñup wut jī:

—Satanás ā náah yacat pah wéhena caá ma chājap. Ma jenah joyát cáacwā ī jenah joyátjeh caá. Dios ā jenah joyát nihcan caá, Pedrodih át niijp wut jī.

³⁴Páant niij péanit, cáacwādih, ā bohénit bícdih ā pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih át niij naóh bohénap wut jī:

—Ded wājeéh pééhna, ded pah caanjéh ā wēi chājihatdih cádahnit, weém wā weñat pínahboodīh caá chājat náahap.^f ³⁵Ded ā weñat pínahdihjeh chājni, iiguípna ā bejbipna caá. Oboghéhtih, wā weñat pínahboodīh chājni, wā bohéátdih tūi jenah joiní, yeó jáap ju-

mat pah wājeéh ā tūi jumvipna caá.^g ³⁶Nin baácdih jumni dawá bíí déedih bíbohna yuhna, iiguípna ā bejehchah, ā bíbohátjī caandīh dedé pínah nihcan níit. ³⁷Āih caolih iiguípna ā bejehchah, ded pah tigaá āih caolihjidih āta jwúub jūib chāj baca. ³⁸Buu yeejépwā, Diosdih náahcannit, ī weñat pínahdihjeh chājnit ī jumna caá. Páant queét yeejépwā ī joyóchah, biquína weemdīh, wā bohéátdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandīh wā jéihcan caá’, ī niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cáacwā úud jeñé, túinit ángelwā bícdih, wā íp ā yeh iigátjīh jwúub dei jūóhna, queét weemdīh ī tíic jenah joyátjīdih náhnit, ‘Queétdih wā jéihcan caá’, weembút wā niijbípna caá, Jesús át niijp wut jī.

9 Páant niij péanit, nin pah Jesús queétdih át jwúub niij naáwáp wut jī:

—Yoobópdih yeebdīh wā naóhna caá. Biquína yeéb ninjīh jumnit ñi wunat pínah játih, Dios nihat maáh jumna, ā wēpatdih ā júutuchah, ñi enbipna caá, át niijp wut jī.

Dios ā yeh iigátjīh Jesús ā ñuhat

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

²Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét bíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át numah púuh laab béjep wut jī. Caanná ī púuh laab juibíát túttimah, ī enechah, ā jígohat át túut numúp wut jī. ³Āih yégueh chóo tūi baáb yeh iigni át jígohop wut jī. Nin baácdih moón yégueh chocnit, pánih tūi baabní ī jéih choccan caá. ⁴Páant ā yeh iiguíchah, Elías, Moisésjī bícdih Jesús pebh jígohnit, caandīh ī míic wéhenachah, queét bíc peihcannit ā bohénit íit enep wut jī. ⁵⁻⁶Páant ī jígohochah ennit, queét tubit íit úumup

^e8:29 Jn 6.68-69 ^f8:34 Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24

^g8:35 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

wut jī. Pánih úmna, ded pah ā niiját pí-nahdih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsdiḥ āt niijíp wut yuh jī:

—¡Maá, jwiít ninjīh jwī jumuchah, ā túina caá! Bíic peihcanni mæú dáhna jwī chājbiḥna caá. Míih pínah, Moisésh pí-nah, Elíaih pínahdihbut jwī chājbiḥna caá, āt niijíp wut yuh jī.

⁷Páant ā niijíhahjeh, mah pōh panihni queétdih āt dei jayúp wut jī. Páant ā dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah āt niijíp wut jī: “Nin wā wúúh, wā oini caá. Pánihna, ā naáwáchah, caandíh ní tēi joyoó”, āt niijíp wut jī.^h ⁸Páant ā níj péanachah, Pedrowā jwúub enna, Jesúsdiḥjeh ít enep wut jī. Í ennitjiboó ítát jwúub buudáh bejep wut jī.

⁹Pánihna, jeemánt jwúub dei bejnit, Jesús queétdih nin pah āt niijíp wut jī: “Butéh páant ā yapatdih bitadih ní naóh jwuhca bojoó. Weém, niḥat cáacwā úud jeñé, wunniji wā jwúub boo pud júúwát túttimah, caandíh bitadih ní naáwáp buca”, āt niijíp wut jī.

¹⁰Pánihna, ā niijátji pahjeh queét í enatjidih bitadih ít naóh jwuhcap wut jī. Queétjeh nin pah ít míc níj úúbh joyóp wut jī: “Wunniji wā jwúub boo pud júúwát túttimah”, niijná, ¿Ded pah níj tígaá páant ā níj?” ít míc niijíp wut jī. ¹¹Páant níj míc wéhenit, Jesúsdiḥ nin pah ít níj úúbh joyóp wut jī:

—‘Cristo, Dios ā wahní, ā júúwát pí-nah játih, Elías ā jwíh júúhbipna caá’, Moisés ā wutatjidih bohénit ípí niijná caá. ¿Ded pah níj tígaá páant í níj? caandíh ít niijíp wut jī.ⁱ

¹²⁻¹³—Yoobópdih tígaá. Elías jwíh júúhni, niḥatdih ámohni ā jumna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit í naóh daacátji pahjeh, weém, niḥat cáacwā úud jeñé, dawá láa yeejép wā yapbiḥna caá. Bitá weemdíh náahcan, yeejép í chājbiḥna caá. ¿Páant í níj daacátjidih

yeéb ní beh joicán níft? Pánihna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wáát juí péana beé. Páant ā juyúchah, queét í náahatji pahjeh caandíh yeejép ít chājap wut jī. Páant jíi caandíhbut ít níj daacáp tají, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Wáá wunat jumnidih Jesús ā booaat

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴Páant ā niiját túttimah, jeejíboó jumnitji jwúub dei bejna, dawá cáacwā ā bohénit pebh í jumuchah, Jesús wā ít enep wut jī. Moisés ā wutatjidih bohénit-boó ā bohénit bíicdih míc júih náacna ít chājap wut jī. ¹⁵Pánihna, Jesús wā í dei juibínachah, niḥat caandíh wēi enit, Jesúsdiḥ jwááádih ít náa náh bejep wut jī. ¹⁶Á pebh í juibínachah, nin pah queétdih Jesús āt níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih yeéb míc júih náac tibeé ní chāj? āt niijíp wut jī.

¹⁷Páant ā níj úúbh joyóchah joinít, cáacwā cátfíh nūhni nin pah āt níj jepahap wut jī:

—Bohéní, wā wúúh nemép jumnidih meemdíh wā úb júúwúp yuh be. Neméboó caandíh déheanít, ápí wéheat túutcan caá. ¹⁸Wā wúúhdih déheat ā júúwáchah, baácboó buugnít, maojíh nah cháácniḥ, ápí jwiwáh bejna caá. Pánih bejnit, jacmant moj chej túbít ápí bacna caá. Páant ā jumuchah, ma pej jumnitdih nemépdih wā bacaat túutap yuh be. Obohjeéhtih, queét í jéih baca-cap be, Jesúsdiḥ āt niijíp wut jī.

¹⁹—Maatápdih yeebdíh wā bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh ní túi jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tígaá weemdíh yeéb ní jepahbi? Caán wébítidih ma úb júúwá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

²⁰Páant ā niijíhah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ít úb bejep wut jī. Í úb

juibínachah, Jesúsdiñ ennit, nemépboó wébítidih baácboó numah buugúchah, át ñaj tǔpúnah wut jǐ. Páant ā ñaj tǔpúnachah, jacmant moj chej búdí át bacap wut jǐ.

²¹—¿Débólih maatápdih tigaá nin wébít páant ápi jum? Jesús behedih át niǐj úúbh joyóp wut jǐ.

—Wébítjeh ā jumuchah, ā jwíhip be. ²²Nemépboó caandíh tǔu cúut-boó numah buúg cáwíhñit, mujboobát numah buúg báahñit, dawá láa ā mao yohíhip jǐ. Ma jéihna, jwiítidih jíghah ennit, ma teo wáacá, Jesúsdiñ át niǐjíp wut jǐ.

²³—Weemdíh ma túi jenah joyóchah, Dios nihat túi jéihni meemdíh ā teo wáacipna caá, Jesús caandíh át niǐjíp wut jǐ.

²⁴—Meemdíh wā túi jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, chah wā túi jenah joyát pínah niǐjná, weemdíh ma teo wáacá, át niǐjíp wut jǐ.

²⁵Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, í míic wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át niǐj jǔihñup wut jǐ:

—Meém wéheat túutcani, joyát túutcani nemép nin wébítidih jumni ma bac bejeé. Páñih bac bejnit, caandíh ma jwáub tac buugáca bojoó, át niǐjíp wut jǐ.

²⁶Páant ā niǐj jǔihñuchah joinít, ñaacnit, wébítidih baácboó jwáub numah buugnít, ñaj tǔpúnah, nemép át bac bejper wut jǐ. Páant ā chájachah, wébítboó wunni pah át ñajap wut jǐ. “Caán ā wunah bejna caá”, dawá íť niǐjíp wut yuh jǐ. ²⁷Páant í niǐjíchah yuhna, Jesúsboó caandíh áih muj nahdih át teo wái ñahanap wut jǐ. Páant ā teo wái ñahanachah, wébít át ñah ñuhup wut jǐ.

²⁸Táttimah, Jesús wā muúboó í waád juibínachah, bita wihcah, ā bohénitjeh caandíh nin pah íť niǐj úúbh joyóp wut jǐ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwí jéih bacacan? íť niǐjíp wut jǐ.

²⁹—Páñihni nemépdih yohíhna, jeémp jwahcanjeh, Diosdiñ búdí úúbát caá náahap, Jesús queétdih át niǐj jepahap wut jǐ.

Jesús ā wunat pínahdih ā jwáub naáwát

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹Táttimah, í jumniñi táttchimant Galilea baácna Jesús wā íť bejper wut jǐ. Capernaum táttchina bejni namádih bejna, Jesús ā bohénitdih át bohé bejper wut jǐ. Páñih queétdih bohé bejna, ā bohénitdihjeh ā túi bohéát túut niǐjná, dedboó í bejat pínahdih bita í jéihyatdih át náahcap wut jǐ. Páñih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niǐj naáwáp wut jǐ:

—Weém nihat cáacwā úud jeñédih teonit, jwí déewā bitaboodíh í wǔh-bipna caá. Páant í wǔhuchah, weemdíh í mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap táttimah, wā jwáub boo pud jǔoh-bipna caá, páant muntih, át niǐjíp wut jǐ.

³²Páant ā niǐjíchah joiná yuhna, queét íť túi beh joicáp wut jǐ. Páñih beh joicán, úumna, íť jwáub úúbh joicáp wut jǐ.

“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ā niǐját

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³Galilea baácndih bejna, Jesús wā Capernaum táttchiboó íť juibínah wut jǐ. Páñih juibínit, ā chéenwáñh muúdíh waadnít, Jesús ā bohénitdih nin pah át niǐj úúbh joyóp wut jǐ:

—Namáboó jǔóhñit, ¿Dedédih míic wéhe tibeé ñi cháj? át niǐjíp wut jǐ.

³⁴Páant ā niǐjíchah joinít, íť jepahcap wut jǐ. Namádih bejna, nin pah queétdih íť niǐj míic wéhenap wut jǐ: “Chah jéihni jumna, weémboó maáh panihni wā

jumna caá”, it míc niijp wut jī.³⁵ Páant ī míc niijátjidih tícna, Jesúsdiḥ it jepahcap wut jī. Páant ī jepahcaḥ ennit, jwíbí chūdnit, ā bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh āt niij náawáp wut jī:

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumat caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihadidih teo wáhni jumat caá náahap, āt niijp wut jī.^k

³⁶ Páant niijnít, wébítidih bid bojnit, queéť cātíh āt űhah tātutap wut jī. űhah tātutnit, caandíh pin teonit, Jesús nin pah queétdih āt niijp wut jī:

³⁷ —Ded wā náah yacatdih chājat tātut niijná, bíc nin panihni wébítidih wēi jwāáhna, weemdíhbut ā wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhna, wā íp, weemdíh wahnidihbut ā wēi jwāáhna caá, āt niijp wut jī.^l

“Ded jwiítidih en jūihcanni jwiítidih teo wáacni caá”, Jesús ā niiját

(Lc 9.49-50)

³⁸ Tálttimah, Juan Jesúsdiḥ nin pah āt niijp wut jī:

—Bohéní, jwí enechah, bíc newé ma wēpatjīh nemépwādih ā bacat tātutap be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni ā nihcaḥ, caandíh páant jwí chājat tātutcap be, āt niijp wut jī.

³⁹ Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénitdih nin pah āt niij jepahap wut jī:

—Páant caandíh űi niijcá bojoó. Ded wā náah yacatdih chājat tātut niijná, wā wēpatjīh chāj jútna, túttimah weemdíh yeejép ā jéih niijcán niít. ⁴⁰ Ded jwiítidih en jūihcanni jumna, jwíjeéh ā jumna caá.^m ⁴¹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wíhwa űi jumat jíib, ded yeebdíh ā tūi teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ā tūi chājbipna caá. űi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh ā wáhuchah,

páant ā chājat jíib caandíhbut Dios ā tūi chājbipna caá, Jesús āt niijp wut jī.ⁿ

Bitadih jwí yéej chājat tātutcaḥ, jwiítidih búdí peéh chājat ā jumat

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² “Nin wébít panihni weemdíh tūi jeh nah joinídih ded yeejép ā chājat tātutají jíib, Dios caandíh yeejép pohba ā peéh chājbipna caá. Caán ā yéej chājat tātut pínah játih, áih butdih búdí jeé júdujīh chéu búudhnt, búdí mujna caandíh ī yohochah, āta tūi tagaá. Páant ī chājachah, caán wébít panihnidih ā yeejacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan tagaá. ⁴³⁻⁴⁴ űíih téihyajīh yeejép chājna, caán téihyadih bóod yohat pahjeh caán űi yéej chājatdih űi cádahá. Caandíh cádahcan, iiguípna űi bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyíwābut wuncannit ī jumbipna caá. űíih téihyadih űi bóod yohochah nihna, caan dájhjeh āta buud tagaá. Yeebboó pánihni cóloh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh űi tūi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah téihyajīh iiguípna űi bejchah, búdí yeejép űita yap tagaá. Pánihna, űi yéej chājatdih cádahat caá náahap.^o ⁴⁵⁻⁴⁶ Bíc yoobó űíih jítchajīh yeejép chājadih bejna, caán jítchadihbut bóod yohat pahjeh caán űi yéej chājatdih űi cádahá. Caandíh cádahcan, iiguípna űi bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyíwābut wuncannit ī jumbipna caá. űíih jítchadih űi bóod yohochah nihna, caan dájhjeh āta buud tagaá. Yeebboó pánihni cólohjeh jumna yuhna, túttimah Diosjeéh űi tūi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jítchajīh iiguípna űi bejchah, búdí yeejép űita yap tagaá. ⁴⁷⁻⁴⁸ Bíc yoobó űíih quíibjīh ennit, yee-

j9:34 Lc 22.24 ^k9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26

l9:37 Mt 10.40; Lc 10.16; Jn 13.20 ^m9:40 Mt 12.30; Lc 11.23

n9:41 Mt 10.42 ^o9:43-44 Mt 5.30

jép chājna, caan dáhdih ñi wáat yohat pah caán ñi yéej chājatdih ñi cádaaá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá.^pCaanná iigát dubcan, coyíwábut wuncannit í jumbipna caá.^qCaán quíbdih ma yohochah nihna, caan dáhjuh áta bueé tágaá. Pánihna, bíic buwá quíib wihcanni yuhna, túttimah Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjih iiguípna ñi bejchah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

⁴⁹“Nin baácdih jum jwuhna, nihat cáacwá yeejép yapat caá náahap, í yéej chājatdih cádahnit, túinijeh í túut nuumát pínah niijná. Jwí jeémátdih núumni ápi náahna caá, á túi nuñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwádhbut yeejép yapat á náahna caá, túut nuumnít, í túi chājat pínah niijná. ⁵⁰Núumni buiná, jeémátdih á túi nuñana caá. Obohjeéhtih, núumni á buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. Pánihna, ñi jeémátdih núumnijih ñi túi buyát pah, yeéb bitajeéh bíicdih ñi túi jummat túut niijná, túinijeh ñi chājaá”, Jesús queétdih át niijép wut jī.^r

Í weha mánadih í yohcat

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

10 Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán muj conanaáboó Jesúswá í chúuh juibínachah, dawá Jesús pebh ít míic wáac juibínap wut jī, páant muntih. Páant á pebh í míic wáac juibínachah ennit, ápi bohéatji pahjeh muntih át jwúub bohénap wut jī. ²Páant á bohéat pónih, fariseowábut ít juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdih nin pah ít niijé uúbh joyóp wut jī, ded pah á jepahatdih joinít, caandíh í naóh yacat túut niijná:

—¿Jwí weha mána yaáhdih jwí yohochah, á túimi naniít? ¿Dios á wútat-boó páant niít á chājat túutap, ma jenah joyóchah? Ít niijép wut jī.

³—¿Ded pah tigaá Moisés át niijé wutji? Jesús queétdih át niijé uúbh jói jwúubanap wut jī.

⁴—“Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma túicat enna, meemdíh wá yohna caá”, niijé daácnit, caántdih ñi wúhuú. Páant niijé daác wúhñit, majeéh bólidih ma cádahachah, á túina caá, Moisés át niijé daacáp tajī, fariseowá ít niijé jepahap wut jī.^s

⁵—Diosdih ñi nuowá í jepahíhcah enna, páant Moisés át niijé daacáp tajī.

⁶Páant á niijé daacátji á jumuchah yuhna, jon játih nin baácdih chājnit, newé yad bíicdih Dios át chājav wut jī.^t ⁷Pánih bíicdih á chājachah, newé á mánadih cádahnit, yad bíicdih ápi jumna caá.

⁸Queét chénewá jumna yuhna, bíic bácah panihñit caá í jumap.^u ⁹Pánihna, Dios queétdih bíic bácah panihñit á chājachah, queétjeh míic cádahcat caá náahap, Jesús queétdih át niijép wut jī.

¹⁰Páant á niiját túttimah, muúboó jumna, páant á naawátjidih á bohénit caandíh ít uúbh joyóp wut jī. ¹¹Páant í uúbh joyóchah, nin pah queétdih át niijé jepahap wut jī:

—Ded ájeéh bólidih yohnit, bíih wilidih jwúub áa jumna, á yohnidih yeejép á chājna caá. ¹²Yad wilibut newédih yohnit, bíihdih jwúub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chājna caá, Jesús át niijép wut jī.^v

Jesús wébít dih á uúbát

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³Cáacwá í wehdih á teo jáha uúbát pínah niijná, Jesús pebhna í mána ít ub

^p9:47-48 Mt 5.29 ^q9:47-48 Is 66.24 ^r9:50 Mt 5.13; Lc 14.34-35

^s10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31 ^t10:6 Gn 1.27; 5.2 ^u10:8 Gn 2.24

^v10:12 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā bohénitboó queétdih ennit, it jípónih jūihñup wut jī. ¹⁴Páant ī jūihñuchah ennit, Jesús íjnit, ā bohénitboodíh nin pah āt níj jūihñup wut jī:

—Wébít wā pebh ī jūúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wā maáh caá’, niijnít, queétdih wébít caá tūi jenah joinít ī jumup. ¹⁵Dios ā maáh jumupna waadnítboó nit wébít ī jenah joyát pah jenah joinít ī jumna caá. Yoobópdih yeedíh wā naóhna caá. Nit-bit Diosdih ī náahat pah yeéb ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan níit, āt niijp wut jī.^w

¹⁶Páant níj péanit, wébítbih ub tūuh teo jáhanit, nin pah Diosdih āt níj uúbup wut jī: “Nitbitdih ma tūi teo wáacá, Paá”, āt niijp wut jī.

**Dawá bí déedih bíbohni
Jesúsdih ā uúbh joyát**

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷Jesús wā namádih ī bejchah, bíic newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh wéina, nin pah āt níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Tūi Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wā chājbi? āt niijp wut jī.

¹⁸—¿Dépanih tigaá ‘Tūini’, weemdíh ma níj? Diosjeh caá tūini. ¹⁹Dios ā wutatdih ma jéihna caá. ‘Cáacdíh ma mao yohca bojoó.^xMa áa nihcannihjih ma yéj chājca bojoó.^yMa nuumcá bojoó.^zMa yeeca bojoó.^aBitadih yee naóh-nit, íih bí déedih ma ubca bojoó. Ma má-nadih tūinijeh ma chājaáp’,^bDios ā niijp jī. Caán ā wutatdih jepahat caá náahap, Jesús caandíh āt niijp wut jī.

²⁰—Bohéní, wébít jumna, wā yap yohcatji pah, buubut bíic yoobó wā yap yohcan caá, Jesúsdih āt niijp wut jī.

²¹Páant ā niijchah joí, en jáhanit, Jesús caandíh āt oyop wut jī.

—Diosjeéh ma tūi jumat pínah, bainí caá meemdíh ā judhdup. Nihat míih bí déedih júb chājadih ma bejeé. Pánih júb chājnit, caán jíibdíh moh yéjnitdih ma wūhuú. Páant ma wūhuchah, nin baácboó ma bíbohaji chah tūini míih pínah Dios pebhboó ā jumbipna caá. Wā niiját pah chāj péa, wājeéh ma péé jūúwá, Jesús āt niijp wut yuh jī.

²²Obohjeéhtih, páant ā niijchah joiná yuhna, caánboó dawá bí déedih bíbohni jumna, áih bí déedih jíib chāj wūhíhcan, búdí āt jígahap wut jī. Pánih jígah-nit, jepahcanjeh, āt jwúub bejep wut jī.

²³Páant ā jwúub bejchah, ā bohénitdih tac púud ennit, nin pah Jesús queétdih āt niijp wut jī:

—¿Dawá bí dée bíbohni Dios ā maáh jumupna ī waadát ā buona caá! āt niijp wut jī.

²⁴Páant ā niijchah joinít, queétdih it joí wúhi bejep wut jī. Páant ī wúhi bejchah ennit, queétdih Jesús nin pah āt jwúub níj naáwáp wut jī:

—Némewáá, det Diosdih tūi jenah joicán, ‘Nihat wíih bí déejih wā tūi yap-bipna caá’, níj jenah joinít, Dios ā maáh jumupna ī jéih waadcan caá. ²⁵Camel-loboó awí íitbitdih ā yabac bejíchah nihna, āta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bí dée bíbohni Dios ā maáh jumupboó ā waadíhichah yuhna, búdí ā buona caá, āt niijp wut jī.^c

²⁶Páant ā niijchah joinít, chah wúhi bejna, queétdih nin pah it míic niijp wut jī:

^w10:15 Mt 18.3 ^x10:19 Ex 20.13; Dt 5.17 ^y10:19 Ex 20.14; Dt 5.18

^z10:19 Ex 20.15; Dt 5.19 ^a10:19 Ex 20.16; Dt 5.20

^b10:19 Ex 20.12; Dt 5.16 ^c10:25 Pr 11.28

—Páant ā niijíhah b́acah, Dios ā jumꞑꞑboó ded ā j́éh waadcán niít, ít ni-
ijíp wut jí.

²⁷—Cáacwā ded pah í jengah joyátj́ih-
jeh í túi ch́áj́ihna yuhna, Dios pebhboó
í j́éh bejcan niít. Diosjeh iiguípna bejnit
déedih ā túi ubna caá. Caanj́éh tigaá ni-
hatdih j́éh beedáni. Dedé j́éhcat pínah
caandíh ā wiłcan caá, Jesús queétdih át
niijíp wut jí.

²⁸—Maá, weemdíh ma joi jwúhú.
Majeéh péecat túut niijná, jwiítboó nihat-
dih jwí cádahap jí, Pedroboó át niijíp
wut jí.

²⁹⁻³⁰—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna
caá. Det wíih túini doonádih jepahnit,
wā weñat pínahdih ch́ajat túut niijná,
nihat íih bíí déedih cádahnit, páant í
ch́ajat jíib búdí túinidih í bíbohþipna
caá. Íih múnádih, í úudwádih, í má-
nadih, í weha mána yaáhdih, í wehdih,
íih wápchidih yuh buca cádahnit jumna,
nin baáboó jum jwuhna, chah dawá
í bíbohþipna caá. Obohjeéhtih, pánih
túini jumna yuhna, yeejéþbut í yapþipna
caá. Túttimah bóo láabut páantjeh Dios
bíícdih í jumþipna caá. ³¹Obohjeéhtih,
nin baáboó jum jwuhnit, dawá cáacwā
búdí bíí dée bíbohniþi, Dios pebhboó
moh yéejnit í jumþipna caá. Pánihna,
nin baáboó dawá moh yéejniþi jeáboó
maáta í jumþipna caá, Jesús queétdih át
niijíp wut jí.^d

Jesús ā wunat pínahdih ā jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³²Túttimah, Jesús Jerusalén tútchina
ā bohénitdih át numah aab béjep wut
jí. Caán tútchina ā numah bejchah en-
nit, ā bohénitboó ít wúhi bejep wut
jí. Bitá íjeéh péenitþut búdí ít úmꞑꞑ
wut jí. Pánihna, Jesús doce ā bohénit-
dihjeh bitadih yúþþit numah bejnit,

ded pah cáacwā caandíh í ch́ajat pí-
nahdih queétdih át jwúub naáwát wut
jí: ³³“Jerusalén tútchina aab béjna caá
jwí ch́ajap. Caanná jwí juibíát túttimah,
weém, nihat cáacwā úud jeñédih caan-
j́ih moón í teobipna caá. Pánih teonit,
sacerdotewā í maáta, Moisés ā wu-
tatjidih bohénit bíícdih í wúhþipna caá.
Pánih wúhnit, judíowā nihcannitboodíh
í jwúub wúh yapabipna caá, weemdíh
í mao yohat pínah niijná. ³⁴Páant í
mao yohat túutachah, queéþboó deoh
naóh, mao mácjih coí jáhanit, weemdíh
í púibipna caá. Páant í ch́ajat túttimah,
weemdíh í mao yohþipna yuh caá. Obo-
hjeéhtih, páant í mao yohochah yuhna,
bíícdih peihcanni yeó jáap túttimah, wā
jwúub boo þud júóhþipna caá, páant
muntih”, át niijíp wut jí.

Santiago, Juanj́ih Jesúsdi h í úubh joyát

(Mt 20.20-28)

³⁵Páant Jesús queétdih ā niij naóh
péanachah, Zebedeo weh Santiago,
Juanj́ih Jesús pebhna juibínit, caandíh
nin pah ít niijíp wut jí:

—Bohéní, jwí niiját pah jwiítidih ma
ch́aj wúhú, ít niijíp wut jí.

³⁶—¿Ded pah wā ch́ajat tigaá yeéb ní
náah? Jesús queétdih át niij úubh joyóþ
wut jí.

³⁷—Nihat cáacwā í maáh waadná,
meém bíícdih jwiítidihþut ma chúdat
túutú, majeéh maáta jwí jumát pínah
niijná. Weemdíh ma jéihyepmant bóo
buwámant chúdat túut, wā úudboodíh
wáyámant bóo buwámant ma chúdat
túutú, Jesúsdi h át niijíp wut jí.

³⁸—Ded pah yeéb yeejéþ ní yapat pí-
nahdih j́éhcan yuhna, páant weemdíh ní
niij úubhna caá. ¿Buu weém yeejéþ wā
yapat pínahdih bíícdih yoobó yeeþþat yee-

^d10:31 Mt 20.16; Lc 13.30

jép yapnit, ñi jéih buujámi naniít? queétdih át niíf wúbh joyóp wut jī.^e

³⁹—Biíc yoobó yapna yuhna, jwiítboó jwī jéih buujámi nacaá, ít niíf jepahap wut jī.

—Weém yeejép wā yapat pahjeh yeebbát yeejép ñi yapbipna caá.⁴⁰ Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumuchah yuhna, wājeéh chúudnit pínahdih wā jéih ñiocan caá. Caandíh wā ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ā ñionitjeh wā jéihyepmant bóo buwámant, wáyámant bóo buwámantbut ī chúudbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴¹Santiago Juanjīh ī wúbátjidih joinít, bita ā bohénitboó queétdih ít íijip wut jī.

⁴²Páant ī íijichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niíf naáwáp wut jī:

—Diosdih jéihcannit maátaboó íih cáacwádih wutna, nihat jéihnít dée pah queétdih ípí wēp wutna caá.⁴³ Yeéboó páant ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondíh teo wūhni panihni jummat caá náahap.^f ⁴⁴Ded nihatdih wutíhna, bitadih teo wūhni ā jumu naáh.^g ⁴⁵Weembút oboh jumni panihni wā jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cáacwā úud jeñé jumna yuhna, nin baácboó jūóhna, cáacwā weemdíh ī teo wūhatdih wā bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wā jūúwúp be. Dawá ī yéejat jíib iiguípna bejnit déejidih túi ubat túut niijná, queétdih wun wūhudih wā jūúwúp be, Jesús át niijíp wut jī.^h

Jéih encanni Bartimeodih Jesús ā booaat

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶Túttimah, Jesús ā bohénit bícdih Jericó tútchiboó ít juibínap wut jī. Juibínit, ī waad yábac bejchah, queétdih dawá ít péenap wut jī. Páant ī yabac bejchah, jéih encanni, Bartimeo wut jumni, namá jwééjdih dinero wúbh chúudna át chājap wut jī. Caán Timeo ā wūúh wut jī.

⁴⁷Pánih chúudnit, Jesús wā ī yap bejchah joinít, Bartimeo nin pah át niíf ej jwíhip wut jī:

—¡Jesús, David juima, Dios ā wahni, weemdíh ma jígah en teo wáacá! át niíf ejep wut jī.

⁴⁸Obohjeéhtih, páant ā niíf ejchah joinít, cáacwā caandíh ít jūihñup wut jī:

—Pánih ejcan, ma laihca bojoó, ít niijíp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, páant ī niíf jūihñuchah yuhna, Bartimeoboó chah wēpép át ejep wut jī.

—¡David juima, Dios ā wahni, weemdíh ma jígah en teo wáacá! át niijíp wut jī.

⁴⁹Bartimeo páant ā niíf ejchah joinít, bejna yuhna, chāonít, nin pah Jesús át niijíp wut jī:

—Caán ā jūúwú naáh, át niijíp wut jī.

—Ma weñeé. Ma ñah ñuhúú. Meemdíh ‘Jūúwú’, ā niijná caá, caandíh ít niijíp wut jī.

⁵⁰Páant ī niijíchah joinít, áih jih bóo yégueh chóodih ub yoh jéena, ñah ñuhnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jī.

⁵¹Páant ā pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át niíf wúbh joyóp wut jī:

^e10:38 Lc 12.50 ^f10:43 Lc 22.25-26

^h10:45 Lc 22.27; Jn 13.12-15

^g10:44 Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

—¿Dedé dée tigaá meemdih wā chājbi? āt niijp wut jī.

—Bohéní, búdí wā eníhna caá, āt niij jephap wut jī.

⁵²—Ma bejeé. Weemdih ma túi jeh nah joyát jīb enni ma jumna caá, Bartimeodih āt niijp wut jī.

Jesús páant ā niijchahjeh, Bartimeo āt jéih enep wut jī, buca. Pánih ennit, Jesús ā bejchah, Bartimeobut ājeéh āt bejep wut jī.

Jesús wā Jerusalénna ī waadát

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

11 Jericó tátchimant bejnit, Jesús ā bohénit bícdih Jerusalén tátchina īt bejep wut jī. Caán tátchidih ī juibíat pínah játi, Betfagé tátchibit, Betania tátchibitbut pehbhit īt juibínap wut jī. Olivo dah jeé pújdih bóo tátchina wut jī. Caánboó juibínit, chénewā ā bohénitdih caán baini tátchina Jesús āt wahap wut jī.

²—Con pehbhit bóo tátchibitna nī bejeé. Caanná juibínit, chéoni burro wúhdih nī enbipna caá. Cáacdih duo jwáhcanni caá. Caandih nī wataáp. Watnit, nī ub júúwá. ³Bitá nī watatdih ennit, ‘¿Dépanih tigaá caandih nī wat?’ ī niijchah, ‘Jwī Maáh caandih ā ub jwáhat tútup be. Ā náahatdih chāj péa, ā jwúwbabipna caá’, queédih nī niijí, Jesús āt niijp wut jī.

⁴Jesús páant ā niijchah joinít, īt bejep wut jī. Juibínit, jēc pebh chéoni, namáboó ñhni, burro wúhdih īt enep wut jī. Ennit, caandih īt watap wut jī. ⁵Caan pébh en ñhni, nin pah īt niijp wut jī:

—¿Dépanih tigaá caandih nī wat? īt niijp wut jī.

⁶Páant ī niij wúbh joyóchah joinít, Jesús ā niijátji pah queédih īt jephap wut jī.

—Páant ta tigaá. Nī ub bej jwúhú, īt niijp wut jī. Páant ī niijchah joinít, Jesús ā páñapboó īt ub bejep wut jī. ⁷Pánih ub juibínit, íih jih bóo yégueh chóodih too dūgnit, burrodih īt cáagap wut jī. Cáag péanachah, burrodih púuh laabnít, yéguehjih Jesús āt cháudup wut jī. Pánih cháudnit, Jesús wā Jerusalén tátchina īt bejep wut jī. ⁸Dawá cáacwā íih jih bóo yégueh chóodih namáboó īt jwej waáwáp wut jī. Bitabut tátchi jwéj-dih ī bóodniji táam núonadih ub júóh-nit, namáboó īt jwej waáwáp wut jī. Íih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús ī maáh pínah ā jummatdih júutna īt chājap wut jī. ⁹Páant Jesús wā ī bejchah, ā waáwápmant, ā méimant péenitbut nin pah īt niij ejep wut jī:

—¿Diosdih jwī wēi naóh jíih! ¡Hosana, nin Dios ā wahni jwiít judíowádih teo wáacni pínah ā túi jumna naáh!ⁱ ¹⁰Jwī nuo David ā maáh jummatji pah nin júóhni ā jwúub maáh jumbipna caá. ¡Túina caá ā maáh jummat pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! niijná īt chājap wut jī.

¹¹Pánih bejna, Jesús wā Jerusalén tátchina juibínit, Dioh munná īt waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih āt táoh en jibip wut jī. Táoh en péanit, too náh júúwáchah, Betania tátchina Jesús doce ā bohénit bícdih úwudih īt jwúub bejep wut jī.

Jesús higuera nahdih ā wunat tútat

(Mt 21.18-19)

¹²Táttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tátchidih ñonitji Jerusalén tátchina īt jwúub bejep wut jī. Pánih bejnit, nuugúp wunna, higuera túi wawá jumni nahdih yúup en bojnit, Jesús áih quehedih bididih āt bejep wut jī. ¹³Obohjeéhtih, túini wawá jumna

yuhna, quehcat láa ā jumuchah, áih quehe át wihcap wut jī. ¹⁴Pánihna, ā quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih át niijíp wut jī:

—Ma quehcah, cáacwā míih quehedih ī jwúub jeémpcan níit! át niijíp wut jī.

Caan náhdih páant ā niijíchah, ā bohénit it joyóp wut jī.

Jíib chājnitdih Dioíh muumánt Jesús ā jūih ñuun bácaat

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵Páant níj péanit, Jerusalén tútchina it bejep wut jī. Caanná juibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih it jwúub waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, bí dée jíib chājnitdih Jesús át jūih ñuun bácanap wut jī. Dinero tút nuumnít cáacwāíh cáagat naanádih, jopwādih jíib chājnitíh chúudat naanádihbut át ub yoh áacanap wut jī. ¹⁶Pánihna, bí déedih jíipónih ub yabac bejnitdih Jesús át jūih jwúuba bojop wut jī.

¹⁷Pánih jūih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah át níj bohénap wut jī:

—Dios naáwátidih naóh yapani jon játih nin pah át níj daacáp taji: ‘ “Wíih muú nihat baácmant moón weemdíh úbát pínah muú caá”, Dios ā niijíp be’, át níj daacáp taji. Obohjeéhtih, cáacwā Diosdih úbúdih ī juyúchah yuhna, yeéboó queédih yeenit nuumná caá ní chājap. Pánih chājnit, Dioíh muudíh yéjána, nuumnít ī jumat pínah muú chājna caá ní chājap,^k Jesús queédih át niijíp wut jī.

¹⁸Páant Jesús ā níj bohéatdih joinít, dawá cáacwā búdí it joí wúhi bejep wut jī. Í joí wúhi bejatdih jéihnit, sacerdotewā í maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut cáacwāboó queédih cádahnit,

Jesúsboodíh ī jwúub péeat pínahdih it úmup wut jī. Jesús Dioíh muudíh páant ā niijíchah joinít, caandíh úmna, nin pah it míic niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí jéih mao yohbi?” it niijíp wut jī.

¹⁹Tōo náh jūúwúchah, Jesús wā Jerusalén tútchimat it jwúub bac bejep wut jī, páant muntih.

Higuera nah ā wunat

(Mt 21.20-22)

²⁰Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwúub aab béjna, higuera nahjidih it enep wut jī. Caan náh átát wunah bejep wut jī. ²¹Caan náh ā wunatdih ennit, Jesús ā niijátjidih náhninit, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, ma eneé! Higuera nah ma wunat túutni jáantjeh át wunah bejep tagaá, át niijíp wut jī.

²²—Dios ā wēpatdih ní túi jenah joyoó. ²³Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Diosdih túi jenah joinít, ‘Weém wā úbát pahjeh ā yapbipna caá’, ní níj jenah joyóchah, ní niiját pahjeh ā yapbipna caá. Dios ā wēpatdih túi jenah joiná, nin jeedíh búdí mujna ní bejat túutuchah, ní niiját pahjeh ā yapbipna caá.¹ ²⁴Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá. Diosdih úbúhna, ‘Wā úbát pahjeh tigaá weemdíh ā wúhup’, níj jenah joinít, ní úbátidih ní bíbohípná caá. ²⁵Obohjeéhtih, Diosdih ní úbát pínah játih, yeebdíh bita yeejép í chājatjidih ní íj yayaá. Páant ní íj yayáchah ennit, yeéboó ní yéj chājatdih jwí íp jeáboó jum nibut ā íj yaibípná caá.^m ²⁶Obohjeéhtih, yeebdíh yeejép chājnitdih ní íj yaicáh ennit, jwí íp jeáboó jumni bíic yoobó ní yéj chājatdih ā íj

^j11:17 Is 56.7 ^k11:17 Jer 7.11 ^l11:23 Mt 17.20; 1Co 13.2

^m11:25 Mt 6.14-15

yaicán níít, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij bėjna, Jerusalénna Jesús wā ít juibínap wut jī. Pánih juibínit, Diofih mǎú jóocmant bóo juúhdih ít táoh enep wut jī, páant muntih. Páant Jesús ā táoh enechah, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutajdih bohénit, jwiít judíowādh waóhntit bícdih ā pebh juibínit, ²⁸ nin pah caandíh ít niij úbh joyóp wut jī:

—¿Deíh wēpatjīh tibeé jwín páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? ít niijíp wut jī.

²⁹ —Yeebdíh caá wā jwíh úbh joibíp. Weemdíh ní túi jepahachah, weembút ní úbh joyátdih wā jepahbipna caá. ³⁰ ¿Juan yeebdíh ā daabánachah, déhe tibeé caandíh át daabáat tútjī? yeéb ní jenah joyóchah. ¿Dios át wutjican taniít? ¿Cáacwāboó níít caandíh ít daabáat tútjī? ní jenah joyóchah, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³¹ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah ít míc niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwī níj jepahbi? ‘Dios Juandih át wutap tajī’, jwī niijíchah, ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ní jepahcan?’ jwiít dih ā níj juíhbipna caá. ³² Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jumup jī’, ít níj jenah joiná caá. Páant ít níj jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwājeh caandíh ít daabáat tútjīp taga’, jwī níj jepahachah, queét jwiít dih ít íjhbipna caá”, ít míc niijíp wut jī. Pánihna, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutajjdih bohénit, jwiít judíowādh waóhntitbut cáacwādh ít úmup wut jī. ³³ Pánih úmuntit, Jesús dih nin pah ít níj jepahap wut jī:

—Juandih daabáat tútndih jwī jéihcan caá, ít niijíp wut jī.

—Caán láa bácah weemdíh wutndih weembút yeebdíh wā naóhcan níít, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Jiwá iguúhadih yeejép teo wúhntit naáwát

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

12 Páant níj péanit, Jesús nin ā jenah joiní naáwátjīh cáacwādh át níj bohénap wut jī: “Bíic newé jiwá iguúdhíh ā momop be. Mom péanit, wáihyat júdhúdh chāj péa, caán iguúdhíh ī búuh chuñat pínah muudíhbut ā chājap be. Pánih chāj péa, jap bóo muudíhbut ā chājap be, caán iguúh wáapdhíh ī en dawát pínah niijná. Caandíh chāj péa, bitadhíh en dawát tútntit, caán bífh baáboó jib jwuhúdhíh ā bejep be.ⁿ ² Túttimah, iguúh ei láa caandíh teo wúhndih áih iguúh wáapna ā wah bojop yuh be, áih iguúh jíbdih ā úbát pínah niijná. ³ Obohjeéhtih, caanná ā juibínachah, iguúhadih en daonítboó caandíh teonit, ít maáhdih jíbh wahcanjeh, ít pui űun yóh jwúba bojop be. ⁴ Túttimah, iguúha mínah bífh caandíh teo wúhndih ā jwúb wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, ā juibínachah, caandíhbut yeejép niijnít, áih wao dáhdih ít déuc mawap be. ⁵ Páant ít chájat túttimah, bífhíh ā wah bojochah, wápchi en daonít caandíh ít mao yohop be. Dawá bitadhíhbut ā wahachah, biquínadhíh mao johntit, bitadhíh ít yeejép chājap be.

⁶ “Caán iguúha mínahdhíh ā wúúh, búdí ā oinijeh ā júdhúdh be. Pánihna, ā wúúh ā oinidih ā wahap be, búca. Pánih wáhnit, nin pah ā níj jenah joyóp yuh be: ‘Wá wúúhboodíh ít túi chájhbipna caá’, ā niijíp be. ⁷ Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah ít míc níj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wúúh

ⁿ12:1 Is 5.1-2

caá. Caandíh jwī mao yoh jīh, behe ā wunat túttimah, nin jwīh wáap ā jumat pínah niijná', queétjeh ī míc niijíp yuh be. ⁸ Páant niijná, caandíh mao yohnit, wápchí jwéejboó áih báhahjidih ī yohop be.

⁹ “¿Wápchí mínah jwúub juibínit, ded pah tigaá caán wápchidih en daonítidih ā chájbi? Nin pah queétdih ā chájbi-pna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodíh caán wápchidih ā en dawát túttbipna caá. ¹⁰⁻¹¹ ¿Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátjidih yeéb ní bohécannit jíf? Nin pah át níj daacáp tají:

‘Muú teonit túni jee dáhnadih níonit, ī náahcanni dahdih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán ī yohni dahdi-hjeh tigaá Dios ā níwip. Caandíh níonit, áih muú pánihnidih chájna, choójboó caan dáhdih ā jwīh jwe-jep be, caán muudíh túi jenah enat tútt niijná. Caán jee pánihni Dios ā wahni pínah Cristo tigaá. Páant ā chájachah ennit, jwiítboó caandíh búdí jwī wēina caá', át níj daacáp tají”, (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih át niijíp wut jī.

¹² Páant ā niijíchah joinít, sacer-dotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, jwiít judíowā jwī maáta bífcidih nin pah it níj jenah joyóp wut jī: “Jesús igufíhadih en daonít naáwátjih jwiítidih júihna caá ā chájap”, it niijíp wut jī. Páant níj jenah joinít, Jesús-dih it tewíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwádih úumnit, caandíh teocanjeh, it bejep wut jī.

Romano maáta ī úubát túutni dinero júdu

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Pánih bejniti fariseowā ī maátaboó biquína íjeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbut, Jesús pebhna wahna, caandíh it úubh joyát túttup wut jī, Jesús mácah ā jepahachah, caandíh

naóh yacat tútt niijná. ¹⁴ Pánihna, Jesús pebhna juibínit, queét yeenitboó caandíh nin pah it níj úubh joyóp wut yuh jī:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiítidih ā chájat túttatdih yoobópdih ma bohéatdih jwī jéihna caá. Ded pah cáacwā ī niijíchah, maáta ī jumuchah yuhna, úumcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwī úubh joyátidih ma jepahaá: ¿Roma baacdíh moón ī maáh César ā úubát túutni núodih caandíh jwī wúhuchah, ā túi nítt? it niijíp wut jī.

¹⁵ Páant ī níj úubh joyóchah, ī yeet-dih jéihnit, nin pah Jesús queétdih át níj jepahap wut jī:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ní jepahat tútt? Ní bíbohni dinero júduidih weemdíh ní wúhuú, wā en jwúhat pínah niijná, át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, caandíh bíic júdu it wúhup wut jī. Páant ī wúhuchah, caán júduidih ennit,

—¿Nin júduboó deíh móot, deíh wút tigaá ā jum? queétdih át niijíp wut jī.

—Cesaríh móot, áih wútbut ā jumna caá, it níj jepahap wut jī.

¹⁷ —Caán láa bácah nin júdu Cesaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wúhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh ní wúhuú, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā níj jepahachah, it joí wúhi be-jep wut jī.

Cáacwā ī jwúub boo pud júúwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Páant queétdih ā jepahat túttimah, biquína saduceowā jwúh Jesús pebh it juibínap wut jī. Queét saduceowā “Cáacwā wunna, ī jwúub boo pud júúh-

can niít”, niijnít ï jumup jī.^o 19 Páant niíf jenah joinít, nin pah Jesúsdiñ ït niijíp wut jī:

—Bohéní, nin pah Moisésji át niíf bohénap tajī: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úudboó weép jeñé áajidih jwúb āa jumat náahap. Pániñna, ā úudboó āa wih jwuhcanni ā jumuchah, éemp wunihdih ā bíboho naáh, ā úud jeñé báadhda weh pah ï weh jumap pínah ni-ijná’, Moisésji át niíf daacáp tajī.^p 20 Bič weh sietewā ï jumup be. Weép jeñéboó āa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. 21 Ā úudboó weép jeñé áajidih ā jwúb āa jumup yuh be. Páant āa jumap túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ā wunup be. Túttimah bóobut weép jeñé áajidih jwúb āa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ā wunup be. 22 Páant míicjeh queét niñat ï buúd beedép be. Páant mi weha mána ï wun beedát túttimah, ï áajibut mi wunup be. 23 Pániñna, queét niñat siete ï áaji, niñat ï jwúb boo pud jūúwúchah, ¿ded āa tigaá mi jumbi? Jesúsdiñ ït niíf wúbh joyóp wut jī.

24 Páant ï niijíchah joinít, Jesús queét-dih nin pah át niíf jepahap wut jī:

—Dios naáwát-dih jéihcan, ā wēpat-dihbut jéihcan, yeéboó yoobóp-dih jenah joicánnit caá. 25 Wunnitji ï jwúb boo pud jūúwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah āa wihcannit ï jumbipna caá. 26 Obohjeéhtih, wunnitji ï boo pud jūúwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá: Moisésji iigni chálíhdih ā enatjidih nin pah át niíf daacáp tajī: ‘Dios nin pah weemdih ā niijíp jī: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ï Maáh caá”, ā niijíp jī’, Moisés át niíf daacáp tajī.^q 27 Ī wunat túttimah yuhna, ‘Ī Maáh caá’, Dios át niijíp wut jī. ‘Ī Maáh caá’, ā niijátjidih joinít, báadhnit ï ju-

matdih jwí jéihna caá. ĩDios báadhnitdi-hjeh maáh ā jumna caá! Pániñna, ‘Wunnitji ï jwúb boo pud jūóhcan niít’, niíf jenah joiná, yoobóp-dih ñi jenah joicán caá, át niijíp wut jī.

Chah jenah joyát wutat

(Mt 22.34-40)

28 Moisés ā wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesús-wā pebh juibínit, ï míic wéhenachah, át joyóp wut jī. Jesús ā túi jepahachah joinít, nin pah caandíñ át niijíp wut jī:

—¿Dios jwiít-dih ā wutat deddih tigaá chah jenah joyát náah? át niijíp wut jī.

29—Nin wutat caá chah ā jumup: ‘Yeéb judíowā nindih ñi joyoó: Dios ñi Maáh, bíicjeh tigaá ā jumup. 30 Páant ā jumuchah, chah jenah joí, túi jepahnit, wēninit, caandíñ búdí ñi oyoó’, Moisés át niíf daacáp tajī.^r 31 Caán wutat nump, nin bíih wutat ā jumna caá. ‘Meemjéh ma míic oyat pah muntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, át niíf daacáp tajī.^s Caán chéne wutatna niñat bíih wutatnadih chah jenah joyát pínah ā jumna caá, Jesús caandíñ át niijíp wut jī.

32—Páant tigaá Bohéní. Yoobóp-dih tigaá ma niijíp. Dios bíicjeh tigaá báadhni. Bíih wihcan caá.^t 33 Páant ā jumuchah, caandíñ chah jenah joí, túi jepahnit, wēninit, oyat caá jwiít-dih náahap. Jwí míic oyat pahjeh bitadihbut oyat caá náahap. Nuñúpdih mao cáonit, Diosdih jwí weñechah, ā túina caá. Páant ā túyuchah yuhna, Diosdih, cáacwádihbut jwí oyat caá chah ā náahap. Meém páant ma niiját yoobóp-dih tigaá, Jesúsdiñ át niijíp wut jī.^u

34—Dios ma maáh ā jumap pínah baini caá meemdih ā judhdup, Moisés ā wutatjidih bohénidih Jesús át niijíp wut jī.

^o12:18 Hch 23.8

^p12:19 Dt 25.5

^q12:26 Ex 3.6

^r12:30 Dt 6.4-5

^s12:31 Lv 19.18b

^t12:32 Dt 4.35

^u12:33 Os 6.6

Páant ã niijíchah joí úmunit, bita it úúbh joicáp wut jī.^v

¿Cristo déhe ã juima tigaá?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Dioíh mæúdíh waadnít, Jesús nin pah át niij bohénap wut jī:

—Dios ã wahni pínah Cristo David juima ã jumbipna caá', Moisésji ã wutatdih bohénit i niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij bohé tigaá i chäj?

³⁶ Davidjijeh Túini Espíritu ã wutuchah, nin pah át niij daacáp taji:

'Diosboó wã Maáhdih nin pah ã niijná caá: "Wã jéhiyepmant bóo buwámant ma chúudú. Páni h chúudnit, nihadih ma wutuchah, meemdíh en jūihnitdih wã yap yohat túutbipna caá", ã niijná caá', Davidji át niij daacáp taji. (Sal 110.1)

³⁷ Páant niij daácnit, Davidji Cristodih 'Maá', át niijp wut jī. Páant ã niijíchah yuhna, ¿ded pah tigaá Cristo David juima át jumji? Jesús queétdih át niij úúbh joyóp wut jī.

Páant ã niij bohénachah, dawá caandíh it túi wēi joyóp wut jī.

Moisés ã wutatjdih bohénit i túicat

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Páant niij péanit, Jesús nin pah queétdih át jwúub niij naóh bohénap wut jī: "Moisés ã wutatjdih bohénit i yéej chäjatdih ñi túi eneé. Páant queét i chäjat pah ñi chájca bojoó. Queét maátni yégueh túini chóo duonít, cáacwã i enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bíf dée jíib chäjapboó bita queétdih túi wēi jwááh úúbdíh ípí náahna caá. ³⁹ Jwiít judíowã jwí bohéat mæúdíh waáwápboó ípí chúudna caá, nihad queétdih i túi wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó míicjeh chúudna, ípí wēina caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, queét

éemp wunnit yaádíh mæunádih ípí dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdíh dúuc wáina yuhna, cáacwã i enepdih Diosdih maatápdih ípí úúbhna caá, queétdih i wēi enat pínah niijná. Páant i chäjat jíib Dios queétdih búdí ã péeh chäjbipna caá", Jesús át niijp wut jī.

Éemp wunnih Diosdih mi wúhat

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Judíowã i wūhni dinero á mohat pah pebh Jesús át chúudup wut jī. Páni h chúudna, cáacwã caan páihdih dinero i yacachah, át enep wut jī. Caán dinero Dioíh mæúdíh i á mohochah, i jíib chäjat pínah át jumup wut jī. Dawá bíf dée bíbohnt caan páihdih búdí dinero it yacáp wut jī. ⁴² Obohjeéhtih, éemp wunnih moh yéejnihboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejh i chäjnijidih mit yacáp wut jī. Caán júduna nump bainí jíib jumni át jumup wut jī. ⁴³ Caán júdunadih mi yacachah ennit, ã bohénitdih ã pebhna júúwát túutnit, nin pah Jesús queétdih át niijp wut jī:

—Yoobópdih yebdíh wã naóhna caá. Nint éemp wunnih moh yéejnihboó bita nihad i wúhat chah mi wúhup be. ⁴⁴ Bitá dawá bíf dée bíbohnt, búdí i wúhuchah yuhna, queétdih páantjeh búdí i bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihad mi jeémát pínahdih mi jíib chäjat déejibitdih mi wūh beedánap be, át niijp wut jī.

Dioíh mæúdíh bita i yohat pínah

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

13 Páant niij péanit, Dioíh mæumánt i bac bejchah, bíc ã bohéni nin pah át niijp wut jī:

—;Bohéni, ma eneé! Nin muú búdí jee dáhnajih i chäjni ¿túini muú nihcan niif? át niijp wut jī.

²—Táttimah, jwiít judíowādih eníh-cannit jwinít, nin jwí enni búdí muú, nin jee dáhnadihbut, í yoh beedábipna caá. Bíic jee dáh bíih dahjih lajni ā wihcan níit, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

**Péeni yeó jáap játih
ded pah ā yapat pínah**

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³Táttimah, Jesús wā Olivo jeená púuh laab béjnit, Diofíh muú ā túi jígohopboó íit juibínap wut jī. Caanná juibínit, Jesús yuúpbít ā cháuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjīh ā pebh juibínit, nin pah caandíh íit niijíp wut jī:

⁴—Ma naáwá jwiítidih. ¿Débólíh tigaa meém ma niiját pah ā yapbi? ¿Péeni yeó jáap játih ded pah tigaa ā jwíih yapachah, jwí enbi? íit niij úbh joyóp wut jī.

⁵—Yeéb níi túi chája chaáh. Bitá íi yeeatdih níi joicá bojoó. ⁶‘Weém Cristo caá’, níij yeenit, dawá íi juóhbiipna caá. Páant íi yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut nuumníit, páant niijníit-boodíh dawá íi péebipna caá.

⁷‘Pebhbit jumnit íi míic mawatdih, yuúp jumnit íi míic mawat doonádih-but níi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí níi jenah joicá bojoó. Páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ā yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ā judh jwuhbipna caá. ⁸Caán láa bíic baácdih moón bíih baácdih moonjīh íi míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ā jumvipna caá. Dawá pebhboó nuugúp láa, baác méméatbut ā jumvipna caá. Páant ā yapachah yuhna, nin baácdih moón chah yeejép íi yapat pínah ā judh jwuhbipna caá.

⁹‘Páant ā yapachah ennit, yeebjéh níi túi chája chaáh. Bitá yeebdíh teonit,

maátadih íi wúhuchah, jwiít judíowā jwí míic wáacat muúboó íi pūibipna caá. Páant íi chájachah, wíihwā níi jumát jíib, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbut bita yeebdíh íi naóh yacvipna caá, íi peéh chájat pínah níi-ijná. Páant queét pebh nuhnit, wíih túini doonádih queétdih níi naóhbipna caá. ¹⁰Péeni yeó jáap játih túini doonádih níi hat baácdih moonfíh naóh bohéat caá náahap. ¹¹Yeebdíh peéh chájat túutni pebhna íi ub bejehah, ‘¿Caandíh ded pah wā naóhbi?’ níi níij jenah joicá bojoó. Caanná níi jumuchahjeh, níi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ā jéihyabipna caá. Páant ā niijátidih joinít, níi naóh yapanaa. Pánih naóhna, níi jenah joyátjīh níi niijcán níit.^w ¹²Caán láa bíic ā úuddih, bíihboó ā úud jeénédih mao yohat túutna, íi wúhbipna caá. Íi íip ā wehdih, íi wehboó íi mánadihbut mao yohat túutna, íi wúhbipna caá. ¹³Pánihna, wíihwā níi jumát jíib níi hat yeebdíh íi eníh-can níit. Páant yeejép níi yapna yuhna, weemdíh níi cádahcah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wā túi ubvipna caá.^x

¹⁴‘Bitá íi pápnidih Diosdih weñat muú díitboó jwejnít, cáacwā caánboodíh weñaat túutna, caán muú ā táyatdih íi yééjanachah, níi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwā íi úubát muú ā jumuchah, caán pápnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwátidih naóh yapani Danielji, caandíh át naóh daacáp tají.^yCaán ā daacátjidih ennit, níi túi beh joyoó. Caanjīh yeejép íi pápni ā jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit, jeéboó íi jweí púuh laab béje naáh. ¹⁵Caán láa cáacwā túbit yeejép íi yapachah, waicanjeh íi jweí náo púuh laab béje naáh. Ded muú chahmant bóo coahboó jumni dei bejnit, áih bíí déedih ubudih waacánjeh, yoobópdi h ā jweí béje naáh. ¹⁶Wápchi-

^w13:11 Mt 10.17-20; Lc 12.11-12 ^x13:13 Mt 10.22

^y13:14 Dn 9.27; 11.31; 12.11

boó jumni áih yéguehnadih ubudih ā jwúub bejca bojo naáh.^z ¹⁷ Caán láa wudu jumnit yaádh, ī wehdih túhnitbut ī jweyéchah, queét yaáhdih chah ā buobipna caá. ¹⁸ Nin pah Diosdih ñi niíj uúbú: ‘Mah noój láa ā jumuchah, páant yeejép ā yapca bojo naáh’, caandíh ñi niíj. ¹⁹ Caán yeó jáapnadih cáacwā tubit yeejép ī yapbipna caá. Nin baácdih Dios ā chājat túttimah, cáacwā yeejép ī yapna yuhna, péenti yeó jáapnadih chah yeejép pohba ī yapbipna caá. Páant yeejép ī yapat túttimah, ī jwúub yeejép yapcan niít.^a ²⁰ Tubit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ā jwey jwuhbipna caá, ā ñionitboó ī jéih buujáat pínah niijná. Páant ā chājchah nihna, ded āta buujácan tagaá.

²¹ “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi eneé. Ninjīh caá Cristo ā jumup’, ī niijíchah, ‘Conjīh caá Cristo ā jumup’, bitabut ī niijíchah, ñi joyáh bojó. ²² Caán láa dawá yeenit ī jumvipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niíj yeenit, ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá’, niíj yeenitbut ī jumvipna caá. Cáacwā ī en wúhi bejat pínah niijná, úum náah jumnidih ī chāj júutbipna caá. Páant ī chājatdih ennit, Dios ā ñionitboó ī yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétidihjeh ī péeat pínahdih ī náahbipna caá. ²³ Páant ā yapat pínah játih, yeebdíh wáat naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wā naáwátjidih náhninit, yeebdíh yeenitdih joicát túut niijná, ñi túi chāja chaáh”, Jesús át niijíp wut jī.

Nihat cáacwā úud jeñé ā jwúub dei júúwát pínah

(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-33)

²⁴ “Caán láa cáacwā yeejép ī yapat túttimah, yeó, widhbut ā túi yeh iigcán

niít.^b ²⁵ Pánih túut nuumná, jeá ā méménachah, cúiwā ī yúug jéen bejbipna caá.^c ²⁶ Páant ā yapachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, mah tólihjih wā dei júúhbipna caá. Búdí wēpatjih, túi yeh iigní wā jwúub dei júúwúchah, nihat cáacwā weemdíh ī enbipna caá.^d ²⁷ Pánih dei júúhna, wíh ángelwádih nin baácboó wā wahbipna caá, nihat pehbóó wā ñionitdih ī ub wáacat pínah niijná.

²⁸ “Higuera nah ded pah ā jumadtiñi ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ā jumuchah ennit, jópchi ā júúwátidih ñi jéihna caá. ²⁹ Páant ā jumat pah, nihat wā niijátji ā yapachah enna, wā jwúub dei júúwát pínah bahni ā judhdadtiñi ñi jéihbipna caá. ³⁰ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán láa moón ī wunat pínah játih, wā niijátji pah biíc yoobó ā yapbipna caá. ³¹ Nin baác, jeábut ā buedúchah yuhna, wā naáwátboó ā buedcán niít. Nihat wā niijátji pahjeh wā péabipna caá.

³² “Obohjeéhtih, wā jwúub dei júúhni pínah yeó jáap, horadihbut nihat ī jéihcan caá. Cáacwā, ángelwā, weem yáh buca nihat jwí jéihcan caá. Wā íp Diosjeh caá caandíh ā jéihyep.^e

³³ “Pánihna, yeebbát caán yeó jáapdih jéihcannit jumna, weemdíh túi pánit jumat túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi túi uúbú. ³⁴ Ded pah pánit ñi jumat pínahdih nin naáwátjih wā bohévipna caá: Múé mínah yuúp ā jib bej jwuhat pahjeh tigaá. Á bejat pínah játih, ā pehb moondíh áih muudíh ā túi en dawát túutur be. Biquínadih ā tewatdih ā jwejep be. Jécdih wapniboodíh ā jwúub júúwát pínahdih ā túi pánat túutur be.^f ³⁵ Yeebbát ñi túi jenah joí pánaá. Múé mínah ā jwúub júúwúchah, queét ī jéihcat pah, weém ñi Maáh wā jwúub dei

^z13:16 Lc 17.31 ^a13:19 Dn 12.1; Ap 7.14

^b13:24 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12 ^c13:25 Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 ^d13:26 Dn 7.13; Ap 1.7 ^e13:32 Mt 24.36 ^f13:34 Lc 12.36-38

jūóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mǽjbai eo láa, baabáchah caá wāta dei juyúp tagaá. ³⁶Páant wā jwúub dei jūúwát pínahdih jéihcan, wā wutatdih páantjeh ñi chājaá. Pánih chājnit, báadhajeh wā jwúub dei juyúchah, ūonit pah ñi jumcan níit. ³⁷Pánihna, yeebdíh wā niját pah muntih, nihatdihbut naóhna caá wā chājap: ¡Jáanit pah, túi teo pánit ñi jumúú!” Jesús queétdih át nijíp wut jī.

Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit bícdih Jesúsdihi ī mawíhat

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 Oveja wūúhdih jwī jeémát yeó jáap, Pascua ī nijíni,⁸ chéne yeó jáap játih paacánni pandih jwī jeémát yeó jáapna át jumup wut jī. Sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut Jesúsdihi mawíhna, caandíh ít tewat tútúthip wut jī. Cáacwā ī encah, caandíh ít tewat pínah nijiná, nin pah ít míc níj wéhenap wut jī:

²—Pascua yeó jáapnadih, dawá cáacwā ī jumuchah, Jesúsdihi jwī tewat tútúuchah, nihat tubit ita íj tagaá. Pánih íjnit, jwítdih ita míc mao tagaá. Pánihna, cáacwā ī encah, jwī tewat tútúup, ít nijíp wut jī.

Yad wili chej jumnijih Jesúsdihi mi puhwat

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³Queét Jerusalén tátchiboó ī míc wéheat pónih, Jesús wā Betania tátchiboó bácah moópni Simónih mūná jeémpna ít chājap wut jī. Páant ī jeémát pónih, bíc yad wili téi chej jumni quiítdih mit ub waád juibínap wut jī. Caán alabastro jeejīh ī chājni quiít díftna nardo ī nijíni chej jumni yíi át jumup wut jī. Caán yíi búdí jíib jumni át jumup wut

jī. Pánihna, caán quiít yapatdih dajnit, Jesúsíh wao dáhdih mit puhwup wut jī.^h ⁴Páant mi puhwachah ennit, biquína caánboó jumnit ít íjip wut jī. Pánih íjnit, nin pah ít nijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá nint chej jumni yíi búdí jíib jumnidih páant mi puoh peét? ⁵Caandíh mi jíib chāj wāhna, āta túi tagaá. Pánih jíib chājna, bíc jópchi tewat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaá. Caán jíibdih moh yéejnitdih mita jéih wūh tagaá, ít nijíp wut jī. Páant nijínit, queét caántdih ít jūihñup wut jī.

⁶Páant ī níj jūihñuchah joinít, Jesús queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Páant caántdih ñi nijjá bojóo. Weemdíh caánt mi túi chājna caá. ⁷Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh ī jumnipna caá. Débólih ñi teo wáaquíhna, queétdih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wā jum jwuhbipna caá.ⁱ ⁸Nint mi bíbohah pah bóo weemdíh páant mi chājna caá. Wūnníh bácahjidih jwípi puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjij puohna, ī yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹Yeebdíh yoobópdihi wā naóhna caá. Nihat baácboó wíh túini doonádih naóhna, nint buu mi chājatjidihbut ī naóhbipna caá. Páant ī naáwáchah joinít, caántdih dawá ī náhnibipna caá, Jesús át nijíp wut jī.

Jesúsdihi eníhcannitdih ā duó wáyat pínahdih Judas ā naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ā bohénitjeéh bóo, Jesúsdihi eníhcannit sacerdotewā ī maátadihi ā duó wáyat pínahdih naáwádih át bejep wut jī. ¹¹Caandíh joinít, maáta ít weñep wut jī. Pánih wēnit,

—Meemdíh dinero jwī wūhbipna caá, queét Judasdihi ít nijíp wut jī. Pánihna,

⁸14:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 ^h14:3 Lc 7.37-38 ⁱ14:7 Dt 15.11

Jesúsdih eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas át jenah joi bídip wut jī.

Jesús ā bohénit bícdih ā pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwī jeémát yeó jáapna jwīlh waadni yeó jáap, oveja wehdih jwī mawat yeó jáap, Jesús ā bohénit caandih nin pah ít niij úubh joyóp wut jī:

—¿Ded muudih tígáa Pascua jeémát-dih jwiitdih ma numah jeémpbi? ¿Ded-boo tígáa jeémát jwī chājbi? Jesúsdih ít niijíp wut jī.

¹³ Páant ī niijíchah, Jesús chénewā ā bohénitdih wahnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Jerusalén tútchina ñi bejeé. Caanná ñi juibínachah, wáam dahjih mah beoni yeebdih ā jwāáhbipna caá. Caandih péenit, ded muudih ā waadáchah, yeeb-bút ñi pée waadá. ¹⁴ Waadnit, caán muú mínahdih nin pah ñi niij úubh joyoó: ‘ “¿Dedboo tígáa wā bohénit bícdih Pascua jeémát-dih wā numah jeémát pínah tólih ā jum?” Bohéni ā niijná be’, ñi niij muú mínahdih. ¹⁵ Páant ñi niijíchah joinít, nihat jwī náahat jum beední búdí chah bóo tólihdih ā júutbipna caá. Caán tólihboó jwī jeémát pínahdih ñi chājaá, át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant ā niijíchah joinít, Jerusalén tútchina ít bejep wut jī. Caanná juibínit, nihat Jesús ā niijátji bíc yoobó ít jwāáap wut jī. Queétdih ā júutni tólihdih waad-nít, Pascua jeémát pínahdih ít chā-jap wut jī. Nihat chāj péanit, Jesús ā páñapboó ít jwúub bejep wut jī. ¹⁷ Tōo ñáh juúwáchah, Jerusalén tútchina be-jnit, Jesús doce ā bohénit bícdih caán chah bóo tólihma waád juibínit, Pascua jeémát-dih queétdih át numah jeémép wut jī.

¹⁸ Páant ī jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Weemdih eníhcannitdih duó wáini pínah ñi cātíh ā jumna caá. Caánboó wā-jeéh jeémpni caá, át niijíp wut jī.^j

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdih ít niij úubh joyóp wut jī:

—¿Weém nihcán niít? ít niijíp wut jī.

²⁰ —Bíic ñijeéh jumni, pandih weém bícdih neéh jeémpni caá.^k ²¹ Páant yee-jép wā yapat pínahdih jon játih Dios naáwát-dih naóh yapani át daacáp tají. Pánihna, weém, nihat cáacwā úud jeéné, caán ā daacátji pahjeh yeejép wā yap-bipna caá. ¡Obohjeéhtih, weemdih eníh-cannitdih duó wáini yeejép pohba ā yap-bipna caá! Caán ā cáac jumcah, chah áta tái tagaá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, Jesúsdih eníh-cannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jī.

²² Á bac bejat túttimah, queét páan-tjeh ī jeéméchah, Jesús pandih ubnit, “Nin jeémát ma wūhat túina caá, Paá”, Diosdih niij péanit, ā bohénitdih át daj wūhup wut jī.

—¡Dáa, ñi jeémé! Nin pan wíih bácah panihni caá, át niijíp wut jī.

²³ Túttimah, jiwá iguúh mac jumni babhbat dahdih ubnit, “Nin babhbat ma wūhatbut túina caá, Paá”, niij péanit, queétdih át wūhup wut jī. Páant ā wūhuchah, queét nihat ít babhbat wut jī. Páant ī babhbachah, queétdih nin pah át jwúub niijíp wut jī:

²⁴ —Nin babhbat wíih meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdih wā wūhat pah, wíih meépdih yohnit, wā wun wūhbipna caá, dawá cáacwā Dios bícdih ī tái jumát pínah niijná.^l ²⁵ Yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Nin baáboó jum jwuhna, jiwá iguúh macdih

wā jwúub babhcan níít. Túttimah, Dios maáh ā jumupboó wā jwúub babhbiḡna caá, āt niijíp wut jī.

**Pedro ā yeeat
pínahdih Jesús ā naáwát**

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Diosdih ít wēi ewep wut jī. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ā bohénitdih Jesús āt numah bejep wut jī.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queétdih nin pah āt níj naáwáp wut jī:

—Yeéb nihat weemdíh ní cádahbiḡna caá. Jon játih Dios naáwáttdih naóh yapani nin pah āt níj daacáp taji: ‘“Ovejawādih en daonídih wā maobipna caá. Páant wā mawachah, nihat ovejawā í jweí peét bejbipna nacaá”, Dios ā ni-ijná caá’, naóh yapani āt níj daacáp taji.^mPánihna, weemdíh ní cádahat pínahdih wā jéihna caá. ²⁸ Obohjeéhtih, weemdíh í mao yohochah yuhna, Dios weemdíh ā jwúub booaat túttimah, Galilea baácna yeebdíh wā waóh bej páibipna caá, āt niijíp wut jī.ⁿ

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah āt niijíp wut yuh jī:

—Queét nihat í cádahachah yuhna, weémboó wā cádahcan níít, āt niijíp wut jī.

³⁰ —Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Būū cheijeh mujbai chéne ā ewat pínah játih bíic peihcanni láa ‘íCaandíh wā jéihcan caá!’ ma níj yeebipna caá, Jesús Pedrodih āt niijíp wut jī.

³¹ —Majeéh weemdíhbut í mawachah nihna, weémboó ma niiját pah wā ni-ijcán níít, Pedro Jesúsdiḡh chah āt jwúub niijíp wut yuh jī.

Queét nihatbut bíic yoobó ít niijíp wut jī.

**Getsemaní pácahi
jumupboó Jesús ā uúbát**

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Túttimah, Olivo jeená juibínit, Getsemaní í niijní pácahi jumupna Jesús wā ít juibínap wut jī.

—Diosdih wā uúbát pónih, ninjīh ní cháud páñaá, Jesús ā bohénitdih āt ni-ijíp wut jī.

³³ Páant níj péanit, yuúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús āt numah bejep wut jī. Pánih bejnit, cáacwādih ā wun wūhat pínahdih búdí jenah joinít, āt jígah jwíhip wut jī.

³⁴ —Túbit jígahnit, wunni pah caá wā jumup. Pánihna, yeebbút ūocanjeh, ninjīh ní uúbh páñaá, queétdih āt niijíp wut jī.

³⁵ Páant níj péanit, chibít yuúpbít bej, baáboó páah yoh űajnit, ³⁶ “Paá, meém nihatdih jéih beedáni caá. Pánih jumna, íWeemdíh ma wunat tútutca bojóó! Obohjeéhtih, weém wā wuníhcaḡh yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbiḡna caá”, Jesús Diosdih āt ni-ijíp wut jī.

³⁷ Páant níj uúbh péanit, bíic peihcannit ā bohénit í páñapboó Jesús āt jwúub bejep wut jī. Páant ā jwúub juibí enechah, ūona ít chájap wut jī.

—¿Ma ūo níít, Simón? ¿Bíic horabit-jeh ūocanjeh, ma noón páicannit beé?

³⁸ Túí jáanit, yeebdíh Diosdih uúbát caá náahap, yéej chájat jenah joyáttdih yap yohat túut niijná. Túí chájihna yuhna, jáacan, uúbhcan, páant ní jéih būájacan níít, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁹ Páant queétdih níj péa, jwúub bejnit, ā jwíh uúbátji pahjeh muntih bíic yoobó āt jwúub uúbúḡp wut jī.

⁴⁰ Pánih uúbh péa, bíic peihcannit páinit pehbboó ā jwúub juibínachah, jwúub ūona ít chájap wut jī. Túbit quíib chei

jumuchah, it jwúub úwup wut jī. Jesús queétdih ā wucachah, tícna, caandih it jéih jepahcap wut jī. Tátimah, jwúub úbúbdih bejniji, páinit pebhboó Jesús at jwúub juibínap wut jī. ⁴¹ Bíic peihcanni láa úbhñit, páinit pebhboó at jwúub juibínap wut jī.

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó niít ñi chājap? ¡Páant bóojeh tigaá! Butéh yé-jnit weemdíh tewedih juná caá í chājap. ⁴² Ñi jáa bojoó. Chóbe. Weemdíh enñ-cannitdih duó wáini ā juná caá, Jesús queétdih at niijp wut jī.

Jesúsdiñ enñcannit caandih í tewat

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Páant Jesús ā niijchahjeh, ā bohéniji Judas at juibínap wut jī. Judas-jééh dawá it juibínap wut jī. Íibat naaná, máa quiítnadihbüt it bíbohó wut jī. Sacerdotewā í maáta, Moisés ā wut-tatjidih bohénit, jwiít judíowādih waóh-nitbüt queétdih it wahap wut jī, Jesúsdiñ teonit, í pebhna í ub bejat pínah niijná.

⁴⁴ Jesús pebh í bejat pínah játih, Judas ájeéh bejnit pínahdih nin pah átát niij jéihya naáwáp wut jī: “Púo tíbdih nom-nit, wā úbhñidih ñi teweép. Teonit, ñi cáth ñi ub bejeé, ā jweicát pínah niijná”, at niijp wut jī.

⁴⁵ Pánihna, Jesús wā pebhna juibínit, Judas Jesús pebh at juibínap wut jī.

—¿Ma jum, Bohéní? niij úbhñit, Jesúsdiñ púo tíbdih at nomop wut jī. ⁴⁶ Páant Judas ā úbúchah ennit, Jesúsdiñ tewedih jūóhñit caandih it tewep wut jī.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pehbhit ñuhni Jesús ā bohéniboó íibat naadíh jwáat wái ub-nit, sacerdotewā í maáhdih teo wéhniñh moli chóodih at dúuc bóod yohop wut jī.

⁴⁸ Caandih tewedih juibínitdih nin pah Jesús at niijp wut jī:

—¿Nuúmnídih tewat pah íibat naaná, máa quiítnadihbüt ubnit, weemdíh tewedih ñi jūóhñit beé? ⁴⁹ Yeó jáap jumat pah Dioíh muúboó ñijeéh wā jumuchah yuhna, weemdíh ñi teocap be.^oObohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapani ā daacátji pahjeh buu weemdíh ā yapa naáh, at niijp wut jī.

Pánihna, Jesúsdiñ teonit, it ub bejep wut jī. ⁵⁰ Páant í teo bejchah enna, ni-hat ā bohénit caandih it éemp jwei béjep wut jī.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ñoniji wíih ñajapdih bóo chóojihjeh míc bainit, Jesús wā í bejat títimah wā ñuún péenap jī. Páant wā ñuún péenachah ennit, Jesúsdiñ teonitboó weemdíhbüt í tewep yuh jī. ⁵² Obohjeéhtih, páant í tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wiñcannijeh wā ñáo jwei béjep jī.

Judíowā í maáta Jesúsdiñ í úbh joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71;
Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Pánih Jesúsdiñ ub bejnit, sacerdotewā í maálih muúná it ub waad béjep wut jī. Áih muúboó jumni míc wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewā í maáta, jwiít judíowādih waóhñit, Moisés ā wut-tatjidih bohénitbüt juibínit, Jesúsdiñ naóh yacat túut niijná, queét nihat it míc wáacap wut jī. ⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdiñ yuúrpjeh at ñuún péenap wut jī. Pánih ñuún péenit, sacerdotewā í maálih muú wáihyat júdu-boojéh at waad juibínap wut jī. Pánih waad juibínit, Pedro tuu cúut jwéejdih, muúdíh wapnit bíicdih, at méé chúudup wut jī.

⁵⁵ Sacerdotewā í maáta, nihat bita maáta bíicdih wáac juibínit, “Jesús yee-jép chājna beé”, niijnítidih bidna it chā-

jap wut jī. Jesúsdiḥ peéh mawíhna, chénewā bíic yoobó naóhndih bidna ítih chājap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít bid juicáp wut jī. ⁵⁶Dawá nih yáanit, mácah míic ít naáwáp wut jī. ⁵⁷Biquína ñah ñuhnit, nin pah ít niíj yee naáwáp wut jī:

⁵⁸—Nin pah ā niijíchah, jwí joyóp be: ‘Nin Dioíh muú cáacwā í chājnijidih wā yéja beedábipna caá. Bíic peihcanni yeó jáap túttimah jáap muú, cáacwā í chāja naáh muúdh wā chājbipna caá’, ā niijíp be, ít niijíp wut jī.^P

⁵⁹Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah míic ít niijíp wut jī.

⁶⁰Sacerdotewā í maáh cáacwā cātih ñah ñuhnit,

—¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéej chāj, meemdíh páant í niíj naóh yacachah? Jesúsdiḥ át niijíp wut jī.

⁶¹Obohjeéhtih, Jesúsboó át jepah jwuhcap wut jī. Páant ā jepahcatdih enna, sacerdotewā í maáh

—¿Meém Dios ā wahni níit? ¿Dios, jwí wēini, ā wūúh níit? Jesúsdiḥ át jwúub niijíp wut jī.

⁶²—Páant ma niiját yoobópdiḥ tigaá. Weém niḥat cáacwā úud jeñé Chah Wēpni ā jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, wā wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihna jih wā jwúub dei jūúwúchahbut ñi enbipna caá,^q Jesús át niíj jepahap wut jī.

⁶³Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā í maáh búdí át íijip wut jī. Á í-jat júutna, áih jih bóo yégueh chóodih át yeo wáyap wut jī. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhnit pínah jwíta bid? ⁶⁴‘Weém caá Dios wūúh’, Jesússeh ā niijíchah, yeéb niḥat ñi joiná be. ¿Yeéboó ded pah tigaá caandíh ñi niíj jenah joí? ájeéh jumnitdih át niijíp wut jī.

—Caandíh peéh mao yohat caá náahap, queét niḥat ít niijíp wut jī.^r

⁶⁵Páant niijnít, biquína Jesúsdiḥ ít coí jáha jwíhip wut jī. Coí jáhanit, quíib nem chéo póocnit,

—Dios wūúh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdíh mao? ít niíj deoh naáwáp wut jī.

Túttimah, Dioíh muúdh wapnit soldadowádh í wūhuchah, queébtut Jesúsdiḥ ít puñup wut jī.

Pedro ā yeeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62;
Jn 18.15-18,25-29)

⁶⁶Páant í chājat pónih, wáihyat júudu díitna Pedro ā méé chúuduchah, sacerdotewā í maáhdih teo wūhnhit mit juibí-
nap wut jī. ⁶⁷Juibínit, Pedro tuu cúutdih ā méé chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret túttichimant bóojeéh péeni niḥcan níit? mit niíj wūúh joyóp wut jī.

⁶⁸—Íjeéh péeni niḥcan caá. Caán ma niijní Jesúsdiḥ wā jéihcan caá. ¿Ded pah niij tigaá ma chāj? Pedro át niíj yee jepahap wut jī.

Páant niijnítjeh, tuu cúut jwéejdih chúudniji bejnit, jécna át jwei bėj ñuhup wut jī. ⁶⁹Páant caánboó ā ñuhuchah, teo wūhnhit Pedrodiḥ mit jwúub enep wut jī. Pánih ennit, mi pebh en ñuhnitdih nin pah mit jwúub niijíp wut jī:

—Nin newé Jesúsjeéh péeni caá, mit niijíp wut jī.

⁷⁰—Niḥcan caá. Weém ájeéh péeni niḥcan caá, Pedro át jwúub niíj yeenap wut jī.

Túttimah, bita caanjíh en ñuhnit jwuh
—Ájeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Meembút Galilea baácdih bóo ma jumna caá. Pánihna, meembút ájeéh péeni nacaá, Pedrodiḥ ít niijíp wut jī.

⁷¹—Weém yeeni nihcan caá. Tái yoobópdih yeedíh wā naóhna caá. ¡Ni niijní newédih wā jéihcan caá! ¡Páant yoobópdih wā naóhcah, Dios weemdíh ā peéh chāja naáh! Pedro āt jwáub niíj yeenap wut jī.

⁷²Páant ā niijátjeéhjeh, mujbai āt jwáub ewep wut jī. Páant ā jwáub ewechah joinít, “Mujbai chéneji ā ewat pínah játih ‘Caandíh wā jéihcan caá’, meém bíic peihcanni láa ma niijbípna caá”, Jesús ā niijátjidih Pedro āt náhninap wut jī. Pánih náhninit, Pedro búdí āt junúp wut jī.

Maáh Pilato Jesúsdi h ā uúbh joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

15 Baáb jéenechah, sacerdotewā ī maáta, jwiít judíowā jwī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita maátabut it míic wáac juibínap wut jī. Pánih míic wáac juibínit, Jesúsdi h ded pah ī chājat pínahdih it míic wéhenap wut jī. Pánih míic wéhe péanit, Jesúsdi h it chéwat tútup wut jī. Ī chéó péaat túttimah, maáh Pilato pehbóó it ub bejat tútup wut jī. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondíh wutni āt jumup wut jī. ²Páant ī ub juibínachah ennit, Pilato Jesúsdi h nin pah āt niíj uúbh joyóp wut jī:

—¿Meém yoobópdih judíowā ī maáh níit? āt niijíp wut jī.

—Ma niiját pah tigaá, Jesús āt niíj jepahap wut jī.

³Pánihna, sacerdotewā ī maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdi h yeejép it naóh yacap wut jī.

⁴Páant ī naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdi h āt niijíp wut jī:

—¿Páant meemdíh ī naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jepahcan níit? āt niijíp wut jī.

⁵Obohjeéhtih, Jesús āt jwáub jepahcap wut jī. Páant ā jepahcatdih ennit, Pilato búdí āt wúhi bejep wut jī.

Jesúsdi h ī mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

⁶⁻⁷Caán láa, Romanowā queét judíowādih ī maáh jumaditih íjnit, biquína judíowā Romanowādih it míic mawap wut jī. Pánih míic maona, cáacwādih it mao yohop wut jī. Páant ī mawachah, ī teonitji nemat muúboó dawá it jumup wut jī. Barrabás wut jumribut íjeéh nemat muúboó āt jumup wut jī. Pascua jumap pah Pilato bíic cáac nemat muúboó jumni, cáacwā ī bacaat tútunidih āpí bacanap wut jī. ⁸Pánihna, cáacwā Pilato pebh juibínit, bíic nemnidih ā bacaat pínahdih it uúbup wut jī.

⁹Páant ī uúbúchah joinít, Pilato queétdih nin pah āt niíj uúbh joyóp wut jī:

—¿Yeéb judíowā ni maáhdih wā baca wūh jíih? ¿Caandíh níit ni náahap? āt niijíp wut jī.

¹⁰Dawá cáacwā Jesúsdi h ī weñechah, sacerdotewā ī maátaboó caandíh tubit íjina, it mawat tútup wut jī. Pánihna, queét Jesúsdi h íjitatdih jéihnit, cáacwā ī weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant āt uúbh joyóp wut jī. ¹¹Obohjeéhtih, cáacwā Jesúsdi h ī náahachah yuhna, sacerdotewā ī maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabásboodíh ā bacaat pínahdih it jepahat tútup wut jī.

Páant ī jac wutuchah joinítji,

—¡Barrabásdih caá jwī náahap! ¡Caandíh jwiítidih ma baca wūhuú! Pilatodih cáacwā it niíj jepahap wut jī.

¹²—¿Yeéb judíowā ‘jwī maáh’, ni niijníndih dedé tigaá wā chājbi? Pilato āt niijíp wut jī.

¹³—¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tútat! it niíj náacáp wut jī.

¹⁴—¿Dépanihna? ¿Dedé tiguaá ã yéejatji, páant ñi niijíchah? Pilato át niij wáubh joyóp wut jī.

Obohjeéhtih, queét chah ít jwáub niij ñaacáp wut jī.

—¡Caandih cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat túutá! ít niijíp wut jī.

¹⁵Pánihna, cáacwā caandih í fíjcat pínah niijná, Pilato Barrabásdih queétdih át baca wühup wut jī. Pánih bacanit, soldadowādih momo jiwi chóo cooh jumni tōpnajih Jesúsboodih át puñat túutap wut jī. Pánih puñat túutnit, Pilato caandih át ub bejat túutap wut jī, cruzboó péoh dodhnit, í mao yohat pínah niijná.

¹⁶Páant ã ub bejat túutachah joinit, Pilatoíh muú díftna Jesúsdiñ ít ub waad béjep wut jī. Pánih ub waad béjnit, caanjíh wapnit soldadowā ít míic wáacap wut jī. ¹⁷Pánih míic wáacnit, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ã dūwát pah jígohni dūni chóodih caandih ít yacap wut jī. Maáh ã dūwát júdu pah chājnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsíh wao dáhdih ít yacap wut jī. ¹⁸Maáhdih ípí chājat pah Jesúsdiñ nin pah ít niij deoh naáwáp wut jī:

—¡Ma túi jumúú! ¡Meém caá judíowā í maáh! ít niij deoh naáwáp wut jī. ¹⁹Pánih deoh naóhnit, máa doóbhjih áih wao dáhdih maonit, ít coí jáhanap wut jī. Pánih mao coí jáhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh ít bódicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁰Páant niij deoh naóh péanit, dūni chóodih too dugnit, áih yégueh chóodihjeh ít jwáub yacap wut jī. Pánih yacnit, ít ub bac bejep wut jī, cruzboó péoh dodhnit, í mao yohat túut niijná. Pánih ub bejna, áih cruzdih bewat túutnit, í mao yohat pínah jeéboó caandih ít ub bejep wut jī.

Jesúsdiñ cruzboó péoh dodhnit, í mawat

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹Í mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baácdih bóodih ít jwááap wut jī. Simón Jerusalén tútchi-boó juibína át chājav wut jī. Caán Simón ã wehboó jwíjeéh jumnit Alejandro, Rufojih í jumna caá.^s Pánihna, queét í íp Simóníh cruzdih ít bewat túutap wut jī.

²²Pánih bejnit, Gólgota wut jumapna ít juibínap wut jī. “Gólgota” niijná, “Wao lidíp jeé”, niijná ít chājav wut jī. ²³Pánih caanná juibínit, mirra wut jumni macjih widnit, í ub bejni jiwá iguúh macdih Jesúsdiñ ít tóihyop wut yuh jī. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús át babhcap wut jī. ²⁴Túttimah, cruzboó Jesúsdiñ ít péoh dodhdop wut jī. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deíh tiguaá ã jumbi?” míic niijnit, túhwat júdunabitjih soldadowā ít yoh túhwip wut jī.^t

²⁵Cheibitjeh nueve yeó ã jumuchah, Jesúsdiñ cruzboó ít péoh dodhdop wut jī. ²⁶Á yéejatdih naóhna, cruzboó áih wao cháh, nin pah ít niij daác búudhdap wut jī. “Judíowā í maáh”, caán naadh ít niij daacáp wut jī. ²⁷Chénewā nūmnítdihbut bíih cruznadh Jesús pebh ít péoh dodhdop wut jī. Bícdih ã jéihyepmant bóo bawámant, bíhdih ã wáyámant bóo bawámant péoh dodhnit, queét tac yoób Jesúsdiñ ít péoh dodhdop wut jī. ²⁸Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátji bíic yoób Jesús át yapap wut jī: “Wutatdih yap yohnitjeéh jumni caá’, cáacwā caandih í niij jenah joibína caá”, át niij daacáp tají.^u

²⁹Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdiñ nin pah yeejép ít niij deoh naáwáp wut jī.^v

—¡Eneéh b̄uca! ¿Dioíh m̄uudíh yohnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, meém caán m̄uudíh jw̄ub ch̄ajni pínah níit?^w
³⁰ Pánihni jumna, ¡caán í péoh dodhdop-mant meemjéh ma dei j̄úwá! Ít niijíp wut j̄i.

³¹ Páant í niiját pah sacerdotewā í maáta, Dios ā wutatdih bohénitbut biíc yoobó caandíh nin pah ít níj deoh naáwáp wut j̄i:

—Caán bitadilh túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ā jéih míc teo wáac-can caá. ³² ‘Judíowā í maáh caá’, ni-ijná, cruzmant ā dei j̄úwáchah enna, caandíh jw̄i jepahbipna caá, ít niijíp wut j̄i.

Ājeéh í péoh dodhnitbut yeejép ít ni-ijíp wut j̄i.

Jesús ā wunat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó í péoh dodhni ā ñuhuchah, yeó jáap tac yoób ā dupúáh bejep j̄i. Nihat baácboó dupú bejnit, biíc peihcanni horas túttimah, ā jw̄ub baáb jw̄ub bejep j̄i, páant muntih. ³⁴ Páant ā jw̄ub baabát pínah j̄átihibit, Jesús nin pah át níj wēp ñaacáp wut j̄i: “Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?” niijná, “¿Wíih Dios, wíih Dios, dépanih tigaá weemdíh ma éemp bej?” Jesús át níj ñaacáp wut j̄i.^x

³⁵ Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjíh ñuhnit,

—Dios naáwát dih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ā ch̄ajap, ít míc niijíp wut yuh j̄i.

³⁶ Biíc íjeéh jumni boó ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguíh macdíh báah, máa doóbh yapatdih chéu búudh, júut ñahanit, Jesús dih át wái no-mat tútutp wut yuh j̄i.^y Pánih wái no-mat tútutnit, caanjéh nin pah át míc ni-ijíp wut j̄i:

—Ā jum̄ naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ā j̄úwáchah, jw̄i en jwuh jíih, át niijíp wut j̄i.

³⁷ Páant ā niiját túttimah, tubit ñaac-nit, Jesús át wunah bejep wut j̄i. ³⁸ Páant ā wunuchahjeh, Dioíh muú díitboó í j̄ah yaíhni búdí wáupni chóo yeo dei be-jnit, chéne chóo pah át ch̄awáp wut j̄i.^z
³⁹ Caán ā wunuchah ennit, Jesús pebh ñuhni soldadowā í maáh nin pah át ni-ijíp wut j̄i:

—Yoobópdih nin Dios w̄úh ta tigaá”, át niijíp wut j̄i.

⁴⁰ Chibít yuápbit biquína yaádh Jesús-dih ít en ñuhup wut j̄i. Queét yaád-hjeéh Mágdala tútchidih bóli María mit jumup wut j̄i. Biíh wili Maríabut mit jumup wut j̄i. Caánt José, ā úd San-tiago í íin mit jumup wut j̄i. Biíh wili Salomébut mit jumup wut j̄i. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ā jum jwuhuchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit ít jumup wut j̄i. Pánihna, Jerusalén tútchina Jesús ā bejehah, queét yaádh dawá bita yaád-hbut ájeéh ít péenap wut j̄i.^a

Jesúh b́acahjidih í yohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jw̄i chooát yeó jáap j̄áti h b́o, jw̄i chooát pínahdih jw̄i ámohni yeó jáapdih, Jesús át wunup wut j̄i. Caan chéyeh t́o ñáh j̄úwát pínah j̄áti h, José, Arimatea tútchidih bóo, Jesúh b́acahjidih Pilatodih úbúdi h át bejep wut j̄i. Caán José jwiít judíowā jw̄i maá-tajeéh ā jumuchah, caandíh bita maáta ípí túi joyóp wut j̄i. Dios ā maáh jum-at pínahdih túi páini át jumup wut j̄i. Caán úmcanjeh, Pilatodih Jesúh b́acahjidih úbúdi h át bejep wut j̄i, jw̄i chooát yeó jáap ā waadáchah, áih b́acahji páantjeh cruzboó ā ñuhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús j̄áti h ā wunat doonádih joinít, Pilato át

^w15:29 Mr 14.58; Jn 2.19 ^x15:34 Sal 22.1 ^y15:36 Sal 69.21

^z15:38 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 ^a15:41 Lc 8.2-3

joí wúhi bejep wut jī. Pánih joí wúhi bejnit, soldadowā ī maáhdih át bid bojop wut jī. Á pebh ā juibínachah, nin pah caandíh át níj wúbh joyóp wut jī:

—¿Jesús wáat wunah bejnit beé? át nijíp wut jī.

—Wáat wunah bejna beé, soldadowā ī maáh át níj jepahap wut jī.

⁴⁵ Páant ā níj jepahachah joinít, Pilato áih soldadowáhdih Jesúh báhahjidih ub deyanit, Joséhdih át wúhat tútup wut jī. ⁴⁶ Páant ā niját joinít, táí baabní yégueh chóodih jíib chāj, cruzna jumup-boó jwúub bejnit, Joséhdih Jesúh báhahjidih ī ub deya wúhachah, át ubup wut jī. Pánih ubnit, caán yéguehjīh pin péanit, jeedíh ī baadníji íitboó caandíh át yohop wut jī. Yohnit, búdí jeé júdúhdih too pútú bejnit, caán íitdih át nemep wut jī. ⁴⁷ Páant ā yohochah, Mágdala tútchimant bóli María, bíih wili Maríabut it enep wut jī. Caánt María bíih José íin mit jumup wut jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 Jwiít judíowā jwí chooát yeó jáap ā yapachah, tōo nāh jūúwúchah, bíic peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chājadih it bejep wut jī, Jesúh báhahjidih ī nānat pínah nijná. Mágdala tútchimant bóli María, bíih wili María Santiago íin, Saloméjīh, queét bíic peihcannit yaádh jíib chājadih it bejep wut jī. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jeénechah, chej jumnidih ubnit, queét yaádh Jesúh báhahdih yohopji jeé íitboó it bejep wut jī.

³ —¿Déhe tigaá jwiítidih jeé júdúhdih ī pútú yoh wúhbi? queétjeh it níj míic wéhe bejep wut jī.

⁴ Pánih juibína, José ā nemníji jeé júdu caán íit jwéejdih ā nūhachah it enep wut

jī. Caán búdí júdu ā jumuchah, cáacwā ī too pútú dodhdah pah át lajap wut jī. ⁵ Pánihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jíghoni ángeldih it enep wut jī. Caán ángel táí baabní yégueh chóo duonít, ī jéihyepmant bóo buwámant át cháudup wut jī. Caandíh ennit, búdí it úmup wut jī.

⁶ Páant ī úmumchah ennit, caán ángel queét yaáhdih nin pah át nijíp wut jī:

—¿Níi úmca bojoó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tútchidih bóo cruzboó nūhnit, wunnijidih bid níit níi chājap? Obohjeéhtih, ninjīh ā wihcan caá. Jáantjeh ā boo pud jūúwúp be. Caandíh ī cáagatjidih níi enee. ⁷ Úmcanjeh, ā bohénitdih naáwáhdih níi bejeé. Pedrodihbut níi táí naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ā naáwátji bíic yoobó Jesús yeebdíh Galilea baácna ā waóh bej páina caá. Caánboó caandíh níi jwááhbiipna caá’, ā bohénitdih níi nijí, ángel át nijíp wut jī.^b

⁸ Páant ā nijíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé íitmant it náoo jwúub bejep wut jī. Náoo jwúub bejnit, úmna, méménit, bitadih it naóhcap wut jī.

Mágdala tútchidih bóli Maríadih Jesús ā jíghat

(Jn 20.11-18)

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo pud jūóhni Mágdala tútchidih bóli Maríadih át jwíh jíghop wut jī. Caánt siete nemépwā jumnihjidih Jesús ā boonih mit jumup wut jī. ¹⁰ Jesús ā bohénitji caandíh ī juúúchah, Maríaboó caandíh mi enatjidih queétdih naáwáhdih mit juibínap wut jī. ¹¹ “Cristo át jwúub boo pud jūóh tabeé. Caandíh weém wā enna be”, queétdih mitih nijíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant mi nijíchah yuhna, it joyáh bojop wut jī.

^b16:7 Mt 26.32; Mr 14.28

Chénewā Jesúsjeéh péénitdih ā jígohat

(Lc 24.13-35)

¹²Túttimah, chénewā Jesúswājeéh jibnitji muú wihcapboó ī jib bejehah, Jesús queétdih āt jígohop wut yuh jī. Obohjeéhtih, mácah ā jígohochah, jwíih beh encan yuhna, túttimah, caandíh ít beh enep wut jī. ¹³Pánih beh ennitji jwáub bejnit, ī chéénwādih Jesúsdih ī enatjidih ít naáwáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ī naáwáchah yuhna, queétdihbut ít joyáh bojop wut jī.

Áih túini doonádih ā bohénitjidih Jesús ā naáwát tútat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴Túttimah, once ā bohénitji ī jeéméchah, queétdih Jesús āt jígohop wut jī. Caán ā naáwátjidih túi jenah joicán, jwáub booni bitadih ā jígohatdih ī naáwáchah yuhna, ī joyáh bojatji jíib queétdih āt jūihñup wut jī. ¹⁵Pánih jūih péanit, queétdih nin pah āt niijíp wut jī: “Nihat baácboó wíih túini doonádih nihat cáacwādih naáwádih ñi bejeé.^c ¹⁶Weemdíh jepahnit, daabáat tútnit, iiguípna ī bejat déejidih Dios ī yéejatdih ā yoh wūhbipna caá. Obohjeéhtih,

weemdíh jepahcannitdih Dios ā peéh chājachah, iiguípna ī bejbipna caá. ¹⁷Det weemdíh jepahnitboó wā wēpatjīh nin pah ī chājibipna caá: Nemépwā cáacwāih báhahmant jumnitdih ī bacat túutbipna caá. Mácah wéheatjīh ī wéhebipna caá. ¹⁸Maidih ī tewechah, ī chāacáchah yuhna, dedé ebépdih ī babhbachah yuhna, queétdih ā chūhucan níft. Wunnitdih ī teo jáha wúbúchah, ī túi boobipna caá”, āt niijíp wut jī.

Jesús jeáboó ā púuh laab béjat

(Lc 24.50-53)

¹⁹Páant níj naóh péanit, jwī Maáh Jesús jeáboó āt púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab juibínit, maáh waadná, Dios ā jéihyepmant bóo bawá-mant āt chūudup wut jī.^d ²⁰Páni-hna, Dios cáacwādih ā túi ubat pínah doonádih Jesús ā bohénitji nihat pebhboó naáwádih ít bejep wut jī. Pánih naóhnit, jwī Maáh queétdih ā teo wáacachah, ā wēpatjīh cáacwā ī jéih chājca naáhdih ít chāj júutup wut jī. Páant ī chāj júutuchah, ā naáwátidih joinítboó, “Í naáwát yoobópdih caá ā jumup”, ni-ijnít, Diosdih ít túi jepahap wut jī.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wā daacát.

SAN LUCAS

Ā daác jwíihat

1 Wā dée Teófilo, weém Lucas meemdíh bainí wā naóh daác bipna caá. Jwí cātíh Jesús ā chājatjidih dawá cáacwā ít daác jwíhip tají. ²Jesús ā cáac jumni yeó jáapdih púú ā péani yeó jáapna ájeéh jumnitji, ded pah ā chājatdih ennitji, ā naawátidibut joinítji, jwíítidih í bohénap jí. ³Páant í bohéatdih joinítji weembút buu wā jéihyep buca. Pánih jéihnit, “Nin pah Teófilodih wā daác wūhuchah, ā túibipna caá”, wā níj jenah joyóp be.^e ⁴Páant níj jenah joinít, meemdíh wā daác wahna caá, ma joinítji doonádih túi yoobópdih ma jéihyat pínah niijná.

Juan Daabáni ā cáac jumat pínahdih ángel ā naawát

⁵Jesucristo ā cáac jumat pínah játih, Herodes Judea baác dih moón í maáh jum láa, Zacarías wūt jumni sacerdote át jumup wut jí. Caán Abías wūt jumni sacerdotewā poómpdih bóo wut jí. Yad Elisabetbut Aaron juima mit jumup wut jí.^f ⁶Queét chénewā Dios ā enechah, ni hat ā wutatjidih túi jepahnit ít jumup wut jí. ⁷Obohjeéhtih, Elisabet weh wihcannih wut jí. Pánihna, queét chénat pah behnitjeh jumna, weh wihcannitjeh máahna ít chājap wut jí.

⁸Biíc semana Zacarías jumni sacerdotewā poómp Dioíh mūudíh nāhwat en daonít pínah ít túut nūmúp wut jí. ⁹Biíc yeó jáapdih sacerdotewā ípí chājat pah, Zacaríasdih ít nífwip wut jí, Dioíh mūudíh waadnít, chej jumnidih ā cáwat pínah niijná. ¹⁰Chej jumnidih í cáwat horadih waad béjnit, ā cáwachah, táahmant bóo tólihdih dawá cáacwā

Diosdih wúbh páina ít chājap wut jí. ¹¹Zacarías chej jumnidih ā cáwachah-jeh, Dios ā wahni ángel át jíghop wut jí. Chej jumni cáwat dah jéihyepmant bóo buwámant át nūhup wut jí. ¹²Pánihna, Zacarías caandíh en wáhi bejnit, búdeí át úmup wut jí.

¹³Páant ā úmūchah ennit, ángel caandíh nin pah át níj naawáp wut jí:

—Zacarías, ma úmca bojóo. Ma wúbátdih Diosboó át joiná wut be. Yeebdíh ā túi chājachah, majeéh bóli, Elisabet, newé weépdih mi weh jumbipna caá. Caandíh Juan ma wūt búudhdúp. ¹⁴Ni wúh ā cáac jumūchah enna, búdeí ni wēibipna caá. Dawá cáacwābut biíc yoobó í wēibipna caá. ¹⁵Dios ā enechah, caán oboh jumni nihcan níít. Ā níoni jumna, jiwá iguúh mac, pooni, poocannidibut ā babhcan níít. Beh wiliúh wudah díítmah jum jwuhna, Téini Espíritu ā wēpatdih ā bíboh bípna caá.^g ¹⁶Ma wúh behna, dawá quíib buudnít judíowādih Diosdih ā jwúub jepahat túut bípna caá. ¹⁷Dios ā wahni ā jūúwát pínahdih naóh waóhni pínah ā jumbipna caá. Dios ā wēpat búdeí bíbohna, Elíasjí ā wēp naawátji pah muntih ma wúhbut biíc yoobó wēp naóhni ā jumbipna caá. Páant ā naawáchah joinít, behnitboó túut nūmnít, í wehdih í túi oibipna caá. Túinidih yap yohnitbut túut nūmnít, túi chājnit í jenah joyát pah muntih í jwúub jenah joibípna caá. Pánihna, Cristo ā jūúwát pínah játih, cáacwā túut nūm páinit í jumbipna caá, caandíh í túi jepahat pínah niijná, ángel Zacaríasdih át niijp wut jí.^h

¹⁸Páant ā niijíchah joinít, Zacarías ángeldih nin pah át níj wúbh joyóp wut jí:

—¿Ded pah tigaá ma naawátidih wā jéihbi? Weém behe caá. Wájeéh bólibut beh wili caá, át niijp wut jí.

¹⁹—Weém Gabriel, Diosdih teo wūhni caá. Weém ājeéh jumnidih ā wahap be, nin túini doonádih meemdih wā naáwát pínah niijná.ⁱ ²⁰Wā naáwátdih ‘Yoobópdih nihcan caá’, ma níj jenah joyát jíib, meém jéih wéhecanni ma jum jwuhbipna caá. Wā niiját pah ā yapachahjeh, ma jwúub wéhebipna caá, páant muntih, ángel caandih át niijp wut jī.

²¹Zacarías maatápdih ā jígochah, táahmant bóo tólihdih úbh pánitboó it náhni dahwanap wut jī. ²²Pánihna, jwúub bac jūóhni, jéih naóhcanjeh, queétdih áih téihyajih át jenah júut naáwáp wut jī. Á jéih wéhecah ennit, “Oo júmat déedih át en tagaá”, it níj jéihyep wut jī.

²³Táttimah, Zacaríaswā ī teo péanachah, áih muúboó át jwúub bejep wut jī.

²⁴Páant ā jwúub bejat táttimah, ājeéh bóli Elisabet mit wudu jumup wut jī. Wudu jumnit, bícjih bóo téihya widh mit míic júutcap wut jī.

²⁵Pánih wudu jum wēina, nin pah mit míic niijp wut jī, “Weém weh wihcannihji tíic náah jumnihdih jígah ennit, Dios weemdih át teo wáacap taga. Weemdih newé weép át wūhup taga, cáacwā weemdih yeejép dooná ī jwúub naóhcat pínah niijná”, mit niijp wut jī.

Dioih ángel Mariádih ā naáwát

²⁶Elisabet seis widh mi wudu jumuchah, Mariádih naáwát náahna, Dios áih ángel Gabrieldih át jwúub wahap wut jī. Pánihna, Gabriel Galilea baácboó Nazaret tútchidih juibínit, María pebhna át juibínap wut jī. ²⁷María neonájeéh jum jwuhcannih José áa pínah wut jī. José Davidji juima

wut jī. Caán David judíowā ī chah maáh át jumup wut jī.^j

²⁸Gabriel Mariádih naáwádih juibínit, nin pah caántdih át niijp wut jī:

—¿Ma jum, Dios chah oinih? Dios ma-jeéh ā jumna caá, át niijp wut jī.

²⁹Obohjeéhtih, páant ā niijchah joinít, María búdí mit joí wúhi bejep wut jī. Pánih joí wúhinit, caántjeh nin pah mit míic níj úbh joyóp wut jī: “¿Ded pah ā nihát pínahdih nij tígaa ā chā, páant niijná?” mit niijp wut jī.

³⁰Páant mi níj jenah joyóchah, ángel caántdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—¿Ma úmca bojóo, María! Dios meemdih búdí ā wēi enna caá. ³¹Ded pah meemdih yapat pínahdih naáwádih wā jūóhna caá. Meém wudu pínah caá. Newé weépdih ma weh jumbipna caá. Caán ā cáac jumuchah, Jesús ma wut búudhdép.^k ³²Dios chah wēpni wūéh caá’, caandih ī niijbipna caá. David juima jumna, David maáh ā jumtji pah Dios caandih maáh ā waadábipna caá.

³³Pánihna, ma wūéh nihát judíowádih maáh ā jumbipna caá. Nihat bitadihbut maáh ā jumuchah, jwúub túut nuumní pínah ā wihcan níit, át niijp wut jī.^l

³⁴Páant ā niijchah joinít, María ángeldih nin pah mit níj úbh joyóp wut jī:

—¿Dedé, weém neonájeéh jumcannih, ded pah tígaa wā wudu jumbi? mit niijp wut jī.

³⁵—Túini Espíritu meemdih ā waadáchah, Dios ā wēpatjih ma wudu jumbipna caá. Pánihna, ma wūéh túini, yéejat wihcanni ā jumbipna caá. ‘Dios wūéh caá’, caandih ī niijbipna caá. ³⁶Ma dée wili, Elisabetbut beh wili yuhna, wudu caá. Caántbut newé weépdih mi weh jumbipna caá. Bū bíic peihcanni widhjeh judhna caá, caánt mi

ⁱ1:19 Dn 8.16; 9.21 ^j1:27 Mt 1.18 ^k1:31 Mt 1.21

^l1:33 2S 7.12,13,16; Is 9.7

weh jummat pínah. Jáap wili jumna, weh wihcannihji buu wudu caá buca. ³⁷ Dios nihat jéihni dedé ā buwacan caá, ángel Mariadih át niijp wut jī.^m

³⁸ Páant ā niijíchah joinít, María caandíh nin pah mit niij jepahap wut jī:
—Weém Dioíh wili caá. Ma niijátji pah weemdíh ā yapa naáh, mit niijp wut jī.
Páant mi niijíchah joinít, Dios pehbhoó ángel át jwáub bejep wut jī.

María Elisabetdih enedih mi bejat

³⁹ Ángel páant ā niiját túttimah, María waicanjeh mi dée wilidih enedih mit bejep wut jī. Caánt mijeéh bóo Zacaríasjīh Judea baác jeé cātíh bóo tútchidih ít jumup wut jī. ⁴⁰ Pánihna, íih munná waád juibínit, Elisabetdih mit wúbup wut jī. ⁴¹ Caántdih mi wúbúchah joinítjeh, Túini Espíritu mi weépdih ā weñanachah, tubit át wúlínap wut jī. Mi weépdih weñanit, beh wilidihbut Túini Espíritu búdí át weñanap wut jī. ⁴² María mi wúúh pínahdih ā jéihyanachah, búdí wéinit, nin pah Elisabet mit niij wép naáwáp wut jī:

—María, nihat yaáhdih en beedánit, meemdíh wéi ennit, Dios át túi chájap taga. Ma wúúhdihbut ā túi chájipna caá. ⁴³ Oboh jumnih wā jumuchah yuhna, wā Maáh ín pínah weemdíh enedih ma juyúchah, bainí wā wéican caá. ⁴⁴ Ma wíhenachahjeh, wā weép wéina, ái wép wúlínap be. ⁴⁵ Pánihna, Dioíh ángel ā naáwátji pahjeh ā yapat pínahdih jenah joiná, meemdíh ā túi chájachah, bainí ma wéican níit, mit niijp wut jī.

⁴⁶ Páant mi niijíchah joinít, Mariabut nin pah mit wéi niij naáwáp wut jī:
“Jwí Maáh Diosdih búdí wā wéina caá.

⁴⁷ Caán weemdíh túi ubnidih bainí wā wéican caá.ⁿ

^{48–49} Caandíh oboh teo wúhnih wā jumuchah yuhna, jígah ennit, weemdíh át teo wáacap taga. Dios wéni, túini yoobát jumna, weemdíh chah túini át chájap taga. Páant ā chájachah jéihnit, nihat cáacwā, buu jumnit, túttimah jumnitbut ‘Caántboó Dios ā chah túi chájnih wut jī’, weemdíh í niijbípna caá.

⁵⁰ Det caandíh jepahnitdih jígah ennit, ápi teo wáacna caá. Jon játih jumnit, buu jumnitdihbut teo wáacnit, páú túttimah jumnitdihbut ā teo wáacipna caá.

⁵¹ Ded pah náahna, ā wépatjīh ápi chájap wut jī. Pánih chájnit, ‘Weém túi jéihni caá’, niij jenah joinítidih teo wáaccan, búdí ā wépatjīh át wah peetép wut jī.

⁵² Yeejépwā í maáh wépatdih át dúuc wáyap wut jī. Obohjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niij jenah joinítidih teo wáacnit, maáta dée át waadánap wut jī.

⁵³ Moh yeejnitdih túinidih át wúhup wut jī. Obohjeéhtih, dawá bíí dée bíbohniitboodíh wúhcanjeh, bíáboó át wahap wut jī.

⁵⁴ Jwiít caandíh teo wúhniit judfowādih jígah ennit, át teo wáacap wut jī.

⁵⁵ Bíic yoobó muntih jwí nuo Abraham ā juimenádih jígah ennit, át teo wáacap wut jī. Pánih jígah ennit, ā teo wáacat pínahdih jwí nuowājidih át naáwáp wut jī”,^o María mit niij wéi naáwáp wut jī.^p

⁵⁶ Pánih juibínihji Elisabetjeéh bíic peihcanni widh mit jum jwúhup wut jī. Túttimah, miíh tútchina mit jwáub bejep wut jī.

^m1:37 Gn 18.14; Jer 32.16,27 ⁿ1:47 Is 61.10 ^o1:55 Gn 17.7

^p1:55 1S 2.1-10; Sal 113.5-9

Juan Daabáni ã cáac jumat

⁵⁷ María mi jwúub bejat túttimahbit, Elisabet mit weh jumap wut jī. Newé weépdih mit túuhup wut jī. ⁵⁸ Míih muu pébh jumnit mi déewābut Dios caántdih jígah ennit ã teo wáacat doonádih joinít, mijeéh búdí it weñep wut jī. ⁵⁹ Ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādih caandih quehli nah yapat chóodih it bóodat túutap wut jī. Páant judíowā ípí chā-jap wut jī. Caandih behefih wütjeh it búudhdíhip wut yuh jī.^q ⁶⁰ Obohjeéhtih, páant ī niijíchah joinít, ã íinboó nin pah mit niijíp wut jī:

—Zacarías nihcan caá. Juan caá ã wüt pínah, mit niijíp wut jī.

⁶¹ —Obohjeéhtih, ñi déewā poómpdih Juan wüt jumni ã wiñcan caá, cáacwā caántdih it niijíp wut jī.

⁶² Páant níj péanit, queét Zacaríasdih téihyajih it júutap wut jī, “¿Dedé tigeá wüt ma búudhbi?” niijná. ⁶³ Páant ī júutuchah ennit, Zacarías áih téihyajih daacát naádih júut uúbhñit, “Juan caá ã wüt”, át níj daacáp wut jī. Páant ã daacáchah en wúhi bejnít, queét nihat it joí yai núh bejep wut jī. ⁶⁴ Pánih daácna-jeh, wéhecanniji át jwúub wéhenap wut jī, páant muntih. Pánih wéhenit, Diosdih búdí át wēi naáwáp wut jī. ⁶⁵ Pánihna, nihat ī pebh jumnit búdí it wúhi bejep wut jī. Páant ã yapat doonádih joinít, nihat cáacwā, Judea baácboó jumni jeé cātíh jumni tútchinadih moón it míic wéhenap wut jī. ⁶⁶ Pánih míic wéhenit, Dios caandih ã túi chājachah jéihñit, “¿Caán wébít ded pah chājni pínahna tigeá?” búdí it níj jenah joyóp wut jī.

Zacarías Diosdih ã wēi naáwát

⁶⁷ Túini Espíritu Zacaríasdih ã weñanachah, ã wēpatjīh nin pah Diosdih át níj wēi naáwáp wut jī:

⁶⁸ “Jwiít judíowā jwípí wēini Diosdih búdí wā wēina caá! Jwiít áih cáacwādih teo wáacadih jüóhñit, chéonit panihñit jwī jumcat pínah niijná, nemépwā ī maáh ã wēpatdih ã déucbipna caá.

⁶⁹⁻⁷⁰ Jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitji nin pah it níj daacáp tají: ‘Diosdih teo wühni David juima chah wēpni jumna, jwiít áihwādih teo wáacnit, iiguípna jwī bejat déedih túi úbni pínahdih Dios ã wahbipna caá,

⁷¹ jwiítidih enñcannit ī wēpatdih ã déucuchah, jwī túi jumat pínah niijná.

⁷²⁻⁷³ Pánihna, jwī nuowādih ã naáwátji pahjeh muntih, jígah ennit, jwiítidih ã teo wáacbipna caá. Nin pah jwī nuo Abrahamjidih át niijíp wut jī:

⁷⁴ “Ma juimenádih enñcannit ī wēpatdih wā déucbipna caá, úmcanjeh, weemdíh ī weñat pínah niijná.

⁷⁵ Pánihna, nin baácboó jum jwuhñit, wā enechah, túinitjeh wíhwa ī jum-bipna caá”, Abrahamdih át niijíp wut jī”, Dios naáwátidih naóh yapanit it níj daacáp tají”, Zacarías Diosdih át níj wēi naáwáp wut jī.

⁷⁶ Diosdih páant níj péanit, ã wūúhdih jwuh nin pah át jwúub níj naáwáp wut jī:

“Wūuhú, jwī Maáh jwiítidih túi úbni pínah ã jüúwátidih naóh waóhni ma jumbipna caá. ‘Dios naáwátidih naóh yapani caá’, meemdíh ī niijbipna caá.^r

⁷⁷ Jwiít áihwādih jwī yéejatdih yohñit, iiguípna jwī bejat déedih ã túi úbat pínahdih ma naóhbipna caá.

⁷⁸ Jígah en teo wáacnit, jwiítidih túi úbni pínahdih Dios jeámant ã wahbipna caá, baabát panhipboó jwī jumt pínah niijná.

⁷⁹ Wunatdih úmna, dupúát panhipboó jumnitdih jiiát déedih ā wūhbiḡna caá, túini namádih ī jii en bejat pínah niijná”,^s Zacarías āt niij wēi naáwáp wut jī.

⁸⁰ Pánihna, Zacarías wūúh āt behep wut jī. Dios ā túi teo wáacachah, caolih júutíhni, caandíh túi jepahni āt behep wut jī. Pánih behnit, judíowádih ā bohéat pínah játih mūú wihcapboó āt jumup wut jī.

Jesucristo ā cáac jummat

(Mt 1.18-25)

2¹⁻² María mi weh jummat pínah játih, Cirenio Siria baácđih moón ī maáh jum láa, César Augusto Roma tútchimant jumna, nihat baácđih moondíh wutni āt jumup wut jī. Démoón cáacwā ī jummatdih jéihyat túut niijná, nihat cáacwádih íih wūtnadih āt daacát túutup wut jī. Caandíh náahna, nihat cáacwádih ā daacni núodih āt wahap wut jī. Páant ā chājat túutni yeó jáap ī jwíih wūt daacát yeó jáap wut jī. ³Páant ā wutuchah joinít, nihat cáacwā ī nuowāji ī cáac jumni tútchina yoobó wūt daacádih it bejep wut jī. ⁴⁻⁵ Josébut yad pínahjīh it bejep wut jī. María wudu jumna yuhna, Galilea baác Nazaret tútchimant, púú Judea baác Belén tútchina mit bejep wut jī. Belén tútchidih Davidji āt cáac jumup wut jī. Pánihna, David juima jumna, José yadjīh Belén tútchina wūt daacádih it bejep wut jī.

⁶⁻⁷ Queét chénewā Belén tútchiboó juibínit, dawá cáacwā ī jumuchah, úwat mūná ā yáwachah, momo jiwíwā úwat tólihboó Joséwā it úwup wut jī. Caánboó jumna, María mi jáap bácahdih bóodih mit weh jumup wut jī. Pánih weh jum péanit, mi wūúhdih yéguehjīh túi pin bojnit, momo jiwíwā jeémát yacat paihdih mit cáagap wut jī.

Ovejawádih en daonít Jesúsđih enedih ī bejat

⁸ Páant mi weh jumni chei, Belén tútchi jwéedih ovejawádih en daonít íih ovejawádih en daoná it chājap wut jī. ⁹ Páant ī en dawáchah, Dioíh ángel queéđdih āt jígohop wut jī. Pánih jígohnit, búdí ā yeh iiguíchah ennit, búdí it úmup wut jī.

¹⁰ Páant ī úmuchah ennit, ángel queéđdih nin pah āt niij naáwáp wut jī: “¡Ni úmca bojó! ¡Ni joyoó! Búdí ni weñat pínah túini doonádih yeebdíh naáwádih júóhna caá wā chājap. Caán doonádih joinít, nihat cáacwābut búdí ī wēibipna caá. ¹¹ Butéh Davíh tútchidih cáacwádih túi ubni pínah ā cáac jumup be. Caán Dios ā wahni Cristo, nihat cáacwā ī maáh pínah caá. ¹² Wā niijnídih ni bid juyéchah, momo jiwíwā jeémát yacat paihdih yégueh chóojīh pin bojni, ā lajbipna caá”, āt niijp wut jī.

¹³ Ángel queéđdih páant ā niijíchah-jeh, dawá ángelwā ájeéh jígohnit, Diosdih nin pah it niij wēi naáwáp wut jī:

¹⁴ “¡Nihat jeáboó jumnit Dios wēpnidih ī weñe naáh! ¡Nin baácboó ā oinit ī túi jumna naáh!” it niijp wut jī.

¹⁵ Ángelwā queéđdih páant niij naóh péanit, Dios ā jumupboó it jwúub bejep wut jī. Í jwúub bejat túttimahbitjeh, ovejawádih en daonít nin pah it míc niijp wut jī:

—Chóbe, Belén tútchina Dioíh ángel jwíitdih ā niijátđih enjīh, it niijp wut jī.

¹⁶ Páant niijnít, Belén tútchina wēpép caandíh enedih it bejep wut jī. Pánih bej, caanná juibínit, María, José, wébít-dihbut it enep wut jī. Wébít momo jiwíwā jeémát yacat paihdih āt lajap wut jī. ¹⁷⁻²⁰ Pánih bid juínit, ángel ded pah ā niijátđih Maríawádih it naóh yapanap wut jī. Pánih en péanit, íih ojevawā peb-

hboó it jwúub bejep wut jī. Pánih bejnit, ángel queétdih ā niijátji pahjeh ennitji Diosdih búdí it wēi naáwáp wut jī. Nihat ī jwāáhnitdihbut it naáwáp wut jī. Páant ī naáwáchah joinít, cáacwā it joí wáhi bejep wut jī. Obohjeéhtih, beh wil-iboó wébítidih páant ī niijátjidih caántjeh búdí mipí jenah joyóp wut jī.

Dioíh muúboó Jesúsdi h ī ub bejat

²¹ Jesús ā cáac jumniji ocho yeó jáap túttimah, sacerdotewādih áih quehli nah yapat chóodih it bóodat tútup wut jī. Páant judíowā ipí chājap wut jī.[†] Pánih bóod péanit, ā ín wudu jumat pínah játih ángel ā niijátji pahjeh caandíh Jesús it wūt búudhdup wut jī.[‡]

²² Bíic widh túttimah, Moisés ā wut-tatji pah chāj péanit, mi wūúhdih Diosdih wūhat túut niijná, Jerusalénna it ub bejep wut jī. ²³ Pánih wūhnit, Dios nin ā wutatjidih it jepahap wut jī: “Jáap báhahdih bóo newé weép ā jumuchah, weemdíh ní wūhú. Caán wíih, weemdíh teo wūhni pínah caá”,^v Dios āt niij wutup tajī. ²⁴ Pánihna, Jerusalénna Dioíh muúdíh juibí, jop-wādih jíb chājnit, sacerdotewādih it wūhup wut jī, Diosdih ī cáo wūhat pínah niijná. Pánih chājnit, Dios nin ā wutatjidih it jepahap wut jī: “Chénewā jopwādih ní wūhú weemdíh, jáap báhahdih bóodih túut nūmná”, Dios āt niij wutup tajī. Pánih chājna, ī weh jumat túttimah, nihat Dios ā wutatjidih it chāj péanap wut jī.^w

²⁵ Caán láa Dios naáwátdih túi jepahni, Simeón wūt jumni, Jerusalén tútchidih āt jumup wut jī. Caán Diosdih túi wēini jumna, Dios ā wahní judíowādih túi ubni pínahdih páina āt chājap wut jī. Caandíh Túini Espiritu ā wēpat búdí āt jumup wut jī. ²⁶ Pánih

jumna, nin pah caandíh ātát niij jéihyanap wut jī: “Ma wunat pínah játih Dios ā wahní Cristo, áih cáacwādih túi ubni pínahdih meémboó ma enbipna caá”, āt niijíp wut jī. ²⁷ Pánihna, caandíh Dioíh muúná Túini Espiritu āt bejat tútup wut jī. Joséwā Jesúsdi h ī ub waad béjehah, Dios ā wutatji pah chājat túut niijná, Simeón queétdih āt jwāáap wut jī. ²⁸ Pánih jwāáhnit, Túini Espiritu caandíh ā jéihyanachah, wébítidih āt ub túuhup wut jī. Ub túuhnit, nin pah Diosdih āt niij wēi naáwáp wut jī:

²⁹⁻³⁰ “Maá, meém ma niijátji pahjeh míih cáacwādih túi ubni pínahdih ma wahnidih buu wā enna caá. Weém, meemdíh teo wūhni, buu wā wunuchah, ā túibipna caá, buca.

³¹ Nihat cáacwā ī enechah, meém nindih mat wahap taga, cáacwā iiguípna ī bejat déedih ā túi ubat pínah niijná.

³² Nin tigaá nihat judíowā nihcannit-dih ded pah Dios ā jumatdih ā jéihyabipna caá. Páant ā jéihyanachah, judío ā jumuchah jéihnit, bitaboó míih judíowādih ī túi wēibipna caá”,^x Simeón āt niijíp wut jī.

³³ Páant ā niijíchah joinít, Joséwā búdí it wēi jenah joyóp wut jī. ³⁴ Túttimah, Simeón queétdih wēinit, “Dios yeebdíh ā túi chāja naáh”, niijnít, Mariadih jwuh nin pah āt jwúub niij naáwáp wut jī:

—Nin wā naáwátdih ma túi joyoó. Nin wébít Dios ā wahní caá. Dawá judíowā caandíh ī náahcatji peéh ī buudbípna caá. Obohjeéhtih, dawá bita judíowā caandíh náahnit, ī túi jumbipna caá. Caán Dios ā weñat pínahdih jéihyani ā jumuchah yuhna, dawá caandíh yap yohnit, yeejép ī naóhbiipna caá. ³⁵ Nihat cáacwā ded pah ī jenah joyátdih jéihyani pínah Dios nin wébítidih āt wahap taga.

[†]2:21 Lv 12.3 [‡]2:21 Lc 1.31 ^v2:23 Ex 13.2,12 ^w2:24 Lv 12.6-8

^x2:32 Is 42.6; 49.6; 52.10

Obohjeéhtih, meémboó búdí ma jígah-bipna caá, Simeón caántdih át niijíp wut jī.

³⁶ Caanjíh beh wili Ana wūt jumnihbut mit jumup wut jī. Caántbut Dios naáwát-dih naóh yapanih wut jī. Caánt Fanuelji nuám, Aserji juimená poómpdih bóli wut jī. Caánt jáap beh tóahnih jumna, mit áa jumup wut jī. Obohjeéhtih, si-ete jópchijeh caántdih bíbohnit, mijeéh bóo át éemp wunup wut jī. ³⁷ Pánih éemp wunnih jumna, ochenta y cuatro jópchi bíbohnit, Dioh muá díftboó mipí jumup wut jī. Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jeémp jwuhcan, Diosdih mipí wēi uúbh jáanap wut jī. ³⁸ Caán horadiah pohba Joséwā pebha mit juibínap wut jī. Pánih juibí, Jesúsdi enna, Túini Espíritu ā jéihyanachah, Diosdih mit wēi naáwáp wut jī. Dios ā wahni, queétdih túi ubni pínahdih judíowā ípí páñap wut jī. Pánihna, Jesús í bidni ā jumatdih ni-hat queét pánitdih mit naáwáp wut jī.

Nazaret tátchiboó í jwáub bejat

³⁹ Joséwā nihat Dios ā wutatji pah chāj péa, jwáub bejnit, Belén tátchidih ít jum jwuhup wut jī. Túttimah, Galilea baác í jumnji Nazaret tátchina ít jwáub be-jep wut jī.^y ⁴⁰ Í wūúh túi behnit, caolih júutíhniyeh jumna, Dios ā weñat pí-nahdih át túi jéihyep wut jī. Pánihna, Dios caandíh túi wēi ennit, búdí át teo wáacap wut jī.

Jesús doce jópchi ā bíbohochah, Dioh muuná caandíh í numah bejat

⁴¹ Oveja wūúhdih í mao jeémát yeó jáap, Pascua í niijní, paacánni pandi-hbut í jeémp wēi láa, Dios ā wu-tatjidih jepahnit, nihat judíowā jópchi jumat pah, Jerusalén tátchidih ípí míic wáac juibínap wut jī. Jesús mánabut jópchi jumat pah Jerusalénna ípí aab

béjep wut jī.^z ⁴² Jesús doce jópchi bíbohnit, caanbút ā mánajeéh át bejep wut jī. ⁴³ Pánih juibínit, í wēi jeémát ā beedéchah, í chéenwā bíicdih Joséwā Nazaret tátchina ít jwáub dei bejep wut jī. Obohjeéhtih, ā mána í jéihcah yuhna, Jesús Jerusalénboojéh át chāwáp wut jī. ⁴⁴ “Dawá jwí bejehcah, jwí wūúh jwí déewájeéh ā jumna nacaá”, ít niíf je-nah joyóp wut jī. Páant niíf jenah joiná, nihat yeó jáap bejnit, cheyeh caandíh ítih bidip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ít bid juicáp wut jī. ⁴⁵ Pánih bid juicán, Jerusalén tátchina bididih ít jwáub be-jep wut jī.

⁴⁶ Jerusalénna jwáub juibínit, caanná í wūúhdih búdí ít bidip wut yuh jī. Chéne yeó jáap túi bid, bíh yeó jáapdih ít bid juyúp wut jī, buca. Dioh muá díftna Moisés ā wutatjidih bohénit cātíh chúud-nit, queétdih joiná, uúbh joí enna át chā-jap wut jī. ⁴⁷ Beh joinít, ā túi jepahachah, nihat caandíh joinít búdí ít joí wúhi be-jep wut jī. ⁴⁸ Pánihna, ā mána Dioh muuná waád juibínit, caanná behnitjeéh ā chúuduchah ennit, queétdih búdí ít wúhi bejep wut jī. Páant ā chājachah en-nit, ā íin nin pah mit niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Wūúhú, dépanih tigaá jwiít-dih páant ma nih chāj? Ma joyoó, ma íbi-jíh meemdíh búdí jwí bidip be. Meemdíh bid juicán, búdí jwí náhni dahwanap be, mit niijíp wut jī.

⁴⁹ —¿Dépanih tibeé weemdíh ní bid? ¿Wā ípíh muúboó ā náahatdih chājni wā jumatdih ní jéihcannit beé? Jesús queétdih át niíf jepahap wut jī.

⁵⁰ Obohjeéhtih, ded pah ā niiját-dih ít beh joicáp wut jī.

⁵¹ Caandíh bid juinít, Nazaret tátchina ít numah jwáub dei bejep wut jī. Caanná jwáub dei juibíniji behna, ā mánadih ápí túi jepahap wut jī. Obohjeéhtih, beh

wili nihat páant ā chājatjidih búdí mipí jenah joyóp wut jī. ⁵²Jesús túi jéihni-jeh át behep wut jī. Páant ā jumuchah, Dios caandíh búdí át wēi enep wut jī. Cáacwābut bíic yoo bó caandíh ít weñep wut jī.^a

Juan Daabáni mué wihcapboó Dios naáwátdih ā naóh yapaat

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

3¹⁻²Táttimah, Zacarías wūúh Juan behna, mué wihcapboó ā jumuchah, Dios caandíh át jwíh naáwát tútup wut jī. Caán láa Roma tútchidih moón í maáh Tiberio César quince jópchi maáh át jumup wut jī. Poncio Pilato Judea baácđih moón í maáh át jumup wut jī. Herodes Galilea baácđih moón í maáh át jumup wut jī. Ā úud jeñé Felipe Iturea baácđih moón, Traconite baácđih moón bíicđih í maáh át jumup wut jī. Lisania Abilinia baácđih moón í maáh át jumup wut jī. Páant í maáh jumuchah, Anás Caifásbut sacerdotewā í maáta ít jumup wut jī. ³Caán láa, Juan mué wihcapboó ā jumuchah, Dios caandíh át naáwát tútup wut jī. Pánihna, Dios ā naáwát tútuchah joinít, Juanboó Jordán muj pebh dei juibínit, át táoh naóh jibip wut jī. Nin pah apí níj naóh bohénap wut jī: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut nuumá. Páant ñi túut nuumúchah, Dios ñi yéejatdih ā yohbipna caá. Páant ñi chājachah, yeebdíh wā daabábipna caá, ñi yéejat yohat júutat pínah niijná”, cáacwáđih át niijíp wut jī.

⁴Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani Isaiás, nin pah Juan ā chājat pínahđih át níj naóh daacáp wut jī.

“Dios naáwátdih naóh yapani mué wihcapboó jumni nin pah ā níj ñaac bohébi-pna caá: ‘Jwí Maáh ā júúwát pínah játih ñi yéej chājatdih cádah,

túiniboodíh túut nuumnít, caandíh ñi túi páñaá.

⁵Det jígah náah jumnitdih ā teo wáacbi-pna caá. Obohjeéhtih, det “Weém nihat jéihni, dedé weemđih judhdát wihcan caá”, níj jenah joinítđih í wēpatđih jwí Maáh ā dúuc wáibi-pna caá. Det bíaboó jenah joinít í jenah joyátdih ā yooabábi-pna caá.

⁶Pánihna, nihat cáacwā yoo bópdih í jenah joibi-pna caá, iiguípna í bejatjideédih Dios ā túi ubatđih í jéihyat pínah niijná’, ā níj naóhbipna caá”, Isaiás át níj daacáp wut jī. (Is 40.3-5)

⁷Dawá cáacwā Juan pebhna ít juibí- nap wut jī, queétdih Juan ā daabáát pínah niijná. Ā pebhna juibínitđih nin pah apí níj naáwáp wut jī:^b “¡Yeéb yeena caá ñi chājap! ¡Maiwā panihnit yeejépwā jumna, peéh chājat pínahđih úum jweíhnitjeh caá! Obohjeéhtih, yeéb ñi yéej chājatdih ñi cádahícat jíib, Dios yeebdíh ā peéh chājachah, ñi jéih jweicán niít. ⁸Ñi yéejatđih cádahnit, túiniboodíh túut nuumát caá yeebdíh náahap. ‘Abrahamjidih Dios át wēi enep wut jī. Pánihna, ā juimená jwí jumuchah, jwiútdihbut ā túi wēi enna caá’, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Yeejép ñi chājachah ennit, ā wēican caá. Ñi joyoó. Dios náahna, Abrahamji ā juimená pah nin jee dáhnadih ā jéih túut nuumná caá.^c ⁹Wápchi mínah áih wápchidih en dawát pah, yeebdíhbut Dios ā en daoná caá. Biquí nahna yeejép ā quehechah enna, tib yohnit, áih náatnadihbut ā pud yohbipna caá. Pánih péanit, caan náhdih, áih náatnadihbut ā cáo yohbipna caá. Páant ā chājat pah muntih, yeejép ñi chājachah enna, Dios yeebdíhbut iiguípna ā wahbipna caá”, Juan át niijíp wut jī.^d

^a2:52 1S 2.26; Pr 3.4 ^b3:7 Mt 12.34; 23.33 ^c3:8 Jn 8.33 ^d3:9 Mt 7.19

¹⁰Páant ā niijíchah joinít, cáacwā Juandih nin pah ít niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tigaá jwī túut nuumbí? ít niijíp wut jī.

¹¹—Ded chéne yégueh chóo bíbohni yégueh wihcannidih ā wūhū naáh. Jeémát bíbohni but jeémát wihcannidih ā wūhū naáh, queétdih át niíf jepahap wut jī.

¹²Romanowā maáta ī uúbát túutni dinerodih uúbh wūhni but daabáát túut niijná, Juan pebhna juibínit, nin pah ít niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Bohéní, jwiítboó ded pah tigaá jwī túut nuumbí? ít niijíp wut jī.^e

¹³—Ñi maáta ī wutat pah bóojeh ñi uúbáp. Chah ñi uúbátdih ñi cádaahaá, queétdih át niijíp wut jī.

¹⁴Biquína soldadowābut caandíh nin pah ít niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Jwiítbut ded pah tigaá jwī túut nuumbí? ít niijíp wut jī.

—Bíh pah bóonadih en ñinahnit, ñi dúuc wáica bojoó. Dawá láa núo náahna, cáacwādh yee naóh úumanit, nemat muúboó bejihcan ī jíib chājatdih ñipí wutna caá. Páant ñi chājatdih ñi cádaahaá. Ñi tewat jíibdhijeh wēinit, ñi tewéé, át niijíp wut jī.

¹⁵Nihat judfowā Dios ā wahní queétdih túi ubni pínahdih ít bidip wut jī. Pánihna, Juan páant ā niijíchah joinít, queétdih nin pah ít niíf jenah joyóp wut jī: “¿Nin Dios ā wahní jwī páini naniít?” ít niijíp wut jī. ¹⁶Obohjeéhtih, Juan queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Weém yeebdíh mahjīhjah wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni, chah wēpni ā jumna caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niíf jenah joiná caá. Caánboó mahjīh daabáát panihni, yeebdíh Túini Espiritu

ā wēpatdih búdí ā wūhbi pna caá. Caán ā wēpat tūu iigát panihni jīh ñi yéejatdih cáwat pah ā chājbipna caá, jwúub yéej chājhathdih ñi jenah joicát pínah niijná. ¹⁷Trigo teoni panihni caá. Áih chóonadih caóh caj péanit, caán túbna yoobátdihjah wuh wuúhboó júi yacnit, áih muúboó ā ámohbi pna caá. Obohjeéhtih, ā caóh cajni chóonaboodíh ā cao yohbi pna caá. Páant ā chājat pah, wā túttimah jūóhni caandíh jepahnitdih ā túi ubbi pna caá. Obohjeéhtih, caandíh jepahcannitboodih iiguípna ā wahbi pna caá. Caán iigát dedé ā noón dūbcan níit”, át niijíp wut jī.

¹⁸Páant niijnít, bíh naáwátjīhbut Juan cáacwādh apí bohénap wut jī, túut nuumnít, iiguípna ī bejcat pínah niijná.

¹⁹Galilea baácdih moón ī maáh Herodes ā úud Felipe áa Herodíasdih ā dúuc wái áa jumatji peéh Juan át jūihñup wut jī. Nihat bíh yeejép ā chājatjidi hbut át jūihñup wut jī. ²⁰Páant ā niíf jūihñatji jíib Herodes Juandih joíhcan, át nemat túutup wut jī. Pánih chājna, chah át yoób yéej bejep wut jī.^f

Juan Jesúsdi h ā daabáát

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹Nemat muúboó Herodes ā nemat pínah játih, Juan cáacwādh ā daabánachah, Jesúsbut ā pebhna daabáát túutdih át juibínap wut jī. Páant ā daabáát túttimah, Jesús Diosdih ā uúbúchah, jeá át jéweah bejep wut jī. ²²Páant ā jéweah bejchah, jop pah jí-gohni Túini Espiritu jeámant dei jūóh-nit, caandíh át juí jaamáp wut jī. Páant ā juí jaamáchah, jeámant Dios Jesúsdi h nin pah át niíf naáwáp wut jī:

—Meém wā wūúh, wā oini caá. Meemdíh búdí wā wēina caá, át niijíp wut jī.^g

^e3:12 Lc 7.29 ^f3:20 Mt 14.3-4; Mr 6.17-18

^g3:22 Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; Mr 1.1; Lc 9.35

Jesús ā nuowā ī wūt*(Mt 1.1-17)*

²³ Túini Espíritu ā dei jūúwát tūt-timah, Jesús treinta jópchi bíbohnit, cáacwādh āt bohé jwíhip wut jī.

Nit wut jī Jesús ā nuowā: “José ā wūúh caá”, cáacwā īt níj jengah joyóp wut yuh jī.

José Elí ā wūúh

āt jumup wut jī.

²⁴ Elíboó Matat ā wūúh

āt jumup wut jī.

Matatboó Leví ā wūúh

āt jumup wut jī.

Levíboó Melqui ā wūúh

āt jumup wut jī.

Melquiboó Jana ā wūúh

āt jumup wut jī.

Janaboó José ā wūúh

āt jumup wut jī.

²⁵ Joséboó Matatías ā wūúh

āt jumup wut jī.

Matatíasboó Amós ā wūúh

āt jumup wut jī.

Amósboó Nahúm ā wūúh

āt jumup wut jī.

Nahúmboó Esli ā wūúh

āt jumup wut jī.

Esliboó Nagai ā wūúh

āt jumup wut jī.

²⁶ Nagaiboó Maat ā wūúh

āt jumup wut jī.

Maatboó Matatías ā wūúh

āt jumup wut jī.

Matatíasboó Semei ā wūúh

āt jumup wut jī.

Semeiboó Josec ā wūúh

āt jumup wut jī.

Josecboó Judá ā wūúh

āt jumup wut jī.

²⁷ Judáboó Joanán ā wūúh

āt jumup wut jī.

Joanánboó Resa ā wūúh

āt jumup wut jī.

Resaboó Zorobabel ā wūúh

āt jumup wut jī.

Zorobabelboó Salatiel ā wūúh

āt jumup wut jī.

Salatielboó Neri ā wūúh

āt jumup wut jī.

²⁸ Neriboó Melqui ā wūúh

āt jumup wut jī.

Melquiboó Adi ā wūúh

āt jumup wut jī.

Adiboó Cosam ā wūúh

āt jumup wut jī.

Cosamboó Elmadam ā wūúh

āt jumup wut jī.

Elmadamboó Er ā wūúh

āt jumup wut jī.

²⁹ Erboó Josué ā wūúh

āt jumup wut jī.

Josuéboó Eliezer ā wūúh

āt jumup wut jī.

Eliezerboó Jorim ā wūúh

āt jumup wut jī.

Jorimboó Matat ā wūúh

āt jumup wut jī.

³⁰ Matatboó Leví ā wūúh

āt jumup wut jī.

Levíboó Simeón ā wūúh

āt jumup wut jī.

Simeónboó Judá ā wūúh

āt jumup wut jī.

Judáboó José ā wūúh

āt jumup wut jī.

Joséboó Jonam ā wūúh

āt jumup wut jī.

Jonamboó Eliaquim ā wūúh

āt jumup wut jī.

³¹ Eliaquimboó Melea ā wūúh

āt jumup wut jī.

Meleaboó Mena ā wūúh

āt jumup wut jī.

Menaboó Matata ā wūúh

āt jumup wut jī.

Matataboó Natán ā wūúh

āt jumup wut jī.

³² Natánboó David ā wūúh

āt jumup wut jī.

Davidboó Isai ā wūúh

āt jumup wut jī.
 Isaiboó Obed ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Obedboó Booz ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Boozboó Sala ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Salaboó Naasón ā wūúh
 āt jumup wut jī.
³³ Naasónboó Aminadab ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Aminadabboó Admin ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Adminboó Arni ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Arniboó Esrom ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Esromboó Fares ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Faresboó Judá ā wūúh
 āt jumup wut jī.
³⁴ Judáboó Jacob ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Jacobboó Isaac ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Isaacboó Abraham ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Abrahamboó Taré ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Taréboó Nacor ā wūúh
 āt jumup wut jī.
³⁵ Nacorboó Serug ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Serugboó Ragau ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Ragauboó Peleg ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Pelegboó Heber ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Heberboó Sala ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Salaboó Cainán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
³⁶ Cainánboó Arfaxad ā wūúh
 āt jumup wut jī.

Arfaxadboó Sem ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Semboó Noé ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Noéboó Lamec ā wūúh
 āt jumup wut jī.
³⁷ Lamecboó Matusalén ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Matusalénboó Enoc ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Enocboó Jared ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Jaredboó Mahalaleel ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Mahalaleelboó Cainán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
³⁸ Cainánboó Enós ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Enósboó Set ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Setboó Adán ā wūúh
 āt jumup wut jī.
 Adánboó Dios wūúh,
 ā jwíih chājniji,
 āt jumup wut jī.

Nemépwā ī maáh Jesúsdiĥ ā yéjeaíhat

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

4¹⁻² Juan Jesúsdiĥ ā daabánachah,
 Túini Espíritu caandíh ā yáwachah,
 Jesús Jordán mujmant āt jwúub aab bé-
 jep wut jī. Jwúub aab béjnit, Túini Es-
 píritu caandíh muú wihcapboó āt numah
 bejep wut jī. Caánboó cuarenta yeó jáap
 ā jumuchah, Satanás, nemépwā ī maáh,
 caandíh ātiĥ yeejép chājat túutup wut
 yuh jī. Páant bóí yeó jáap caánboó
 jumna, Jesús jeémpcan, nuugúp wunna
 āt chājap wut jī.

³ Páant ā nuugúp wunuchah jéihnit,
 Satanás caandíh nin pah āt níj naáwáp
 wut yuh jī:

—Meém Dios wūúh jumna, can jee
 dáhdih “Pan dah ma jumú”, ma níj,
 āt níjip wut jī.

⁴—Páant wā chājcan níft. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī:

‘Jeémátdihjeh pohba ī jeéméchah, cáacwāih caolih túi booni panihni ā jumcan níft’, át niíf daacáp tajī, *(Dt 8.3)*

Jesús Satanásdih át niíf jepahap wut jī.

⁵Páant ā niíf jepahat túttimah, jap bóo jeená Jesúsdihi Satanás át numah púuh laab béjep wut jī. Caán jeejína púuh laab juibínit, nihat cáacwā ī jumap yoo bó Jesúsdihi át júutup wut jī. Nihat bícdih náap jígoh, át buudáh bejep wut jī. ⁶Pánih júutnit, nin pah caandíh át niijíp wut yuh jī:

—Nihat baáboó jumnit ī maáh wēpat weemdíh wūhnihi caá. Ded wā wūhíhndih wā jéih wūhna caá. ⁷Pánihna, meém bódicah caj yoh ñajnit, ‘Meém nihatdih chah maáh caá’, weemdíh ma niijíchah joinít, nihat ī maáh wēpatdih meemdíh wā wūhbi pna caá. Nihat míh pínah ā jumbi pna caá, Satanás Jesúsdihi át niijíp wut jī.

⁸—Páant wā chājcan níft. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī:

‘Ma Maáh Diosdihjeh wēinit, ā wutatdihjeh ma jepahaá’, át niíf daacáp tajī, *(Dt 6.13)*

Jesús Satanásdih át niijíp wut jī.

⁹Páant ā niiját túttimah, Jerusalén tútchina Dioíh muúboó Satanás Jesúsdihi át numah bejep wut jī. Dioíh muú jap bóo muu wút jī. Caanná numah juibínit, Satanás caán muú chah jap bóo jumni waolí beo nah yapatboó Jesúsdihi át ñuhah túutup wut jī. Pánih ñuhah túutnit, nin pah át niíf naáwáp wut yuh jī:

—Meém Dios wūúh jumna, meemdíh ā wapat pínahdih júutat túut niijná, ninmant ma náap jéen bejeé. ¹⁰Davidji nin pah ā niíf daacátjidihi ma túi náhninaá: ‘Dios áih ángelwádh meemdíh ā en dawát túutbi pna caá.

¹¹Pánihna, meemdíh ī jípónih teobipna caá, jee dáhboó míh jítcha ā buug lájcat pínah niijná’, át niíf daacáp tajī, *(Sal 91.11-12)*

Satanás caandíh át niijíp wut jī.

¹²—Páant wā chājcan níft. Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niíf daacáp tajī:

‘Ñi Maáh Dios ā niijátjidihi “¿Yoo bópdih níft?” niíf jéihíhna, caandíh ñi chājat túutca bojoó’, át niíf daacáp tajī, *(Dt 6.16)*

Jesús caandíh át niíf jepahap wut jī.

¹³Pánih yee naóh péanit, Satanás Jesúsdihi cádah jwúub bejnit, ā jwúub yéjeaat pínah yeó jáapdih át pánap wut jī.

Galilea baácdih moondíh Jesús ā bohé jwíihat

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴Páant Satanás ā chājat túttimah, Jesús Galilea baácna jwúub juibínit, Túini Espíritu búdí ā wēpatjīh át táoh bohé jwíihp wut jī. Páant ā bohéat doonádih cáacwā ít naóh peetép wut jī. ¹⁵Pánih táoh bohénit, judíowā ī bohéat muuná waadní, queétdih ápi bohénap wut jī. Páant Dios naáwátdih ā bohénachah, nihat caandíh joinít ít wēi naáwáp wut jī.

Nazaret tútchiboó Jesús ā jwúub juibíat

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶Pánih bohé jibnit, Nazaret, ā behni tútchina át jwúub juibínap wut jī. Pánih jwúub juibínit, judíowā ī chooát yeó jáapdih, ápi chājat pah caanbút ī míc wáacat muudíh át waadáp wut jī. Pánih waád juibí chúudnihi ñah ñuh bejnit, Dios naáwátdih en naáwát túut niijná, naóhni í ñuhupna át juibí ñuhup wut jī. ¹⁷Caanjīh ā juibí ñuhuchah, Isaías ā daacni tólihjidihi ít wūhup wut jī. Pánihna, caán tólihdih pah teonit, ā naáwát

pínahdih bid jumínt, nin pah át níj en naáwáp wut jī:

¹⁸“Wā Maáh Dios Túini Espíritu ā wēpatdih weemdíh búdí ā wūhup be, cáacwādhíh wā teo wáacat pínah níj. Pánih wūhnit, jígh náah jumnit panihnitdih áih túini doonádhíh ā naáwát tūtup be. Chéonit panihnitdih ā watat pínah doonádhíhbut ā naáwát tūtup be. Jéih encannitdih ā booa tūtup be, í jéih enat pínah níj. Nihat cáacwā wēcannit, yeejép yapnitdihbut ā teo wáacat tūtup be.

¹⁹Pánihna, ‘Buu jwuh caá, Dios jígh ennit, cáacwādhíh búdí ā teo wáacat jwíhhipna caá’, weemdíh ā níj naáwát tūtup be, Isaías át níj daacáp tajī”, (*Is 61.1-2a*)

Jesús át níjíp wut jī.

²⁰Pánih en naóh péanit, caán tólihdih jwúub nah teo, sacerdotedih jwúubanit, át jwúub chúudup wut jī. Páant ā chājachah, nihat caánboó jumnit í en nūnup wut jī.

²¹Pánih chúudnit, Jesús queédih nin pah át níj bohé jwíhip wut jī:

—Páant ā níj daacátji buu caá buca ní cāth ā yapap. Weemdíh caá páant át níj daácjip taga, át níjíp wut jī.

²²Páant ā túi naáwáchah joinít, nihat caandíh wēi naóhna yuhna, búdí í wúhi bejep wut jī. Pánih wúhi bejnit, nin pah í míc níj wúbh joyóp wut jī:

—¡Joyó buca! ¿Nin José wúhjhéh nichan níj? í míc níjíp wut jī.

²³Páant í míc níj wúbh joyóchah joinít, nin pah Jesús queédih át jwúub níj naáwáp wut jī:

—‘Cohniá, ma míc cohoó’, jwí míc níj át pah weemdíh ní níjmí nacaá. ‘Capernaum tútchiboó ma wēp chājat pah muntih ninjīh ma behni tútchiboóbút bíic yoobó ma chājaá, Dios meemdíh

ā wahatdih jwí jéihyat pínah níj ná’, weemdíh ní níj ná yuh caá. ²⁴Obohjeéhtih, ní joyó. Ded Dios naáwát dih naóh yapanidih ā pebh jumnitboó ípí jóíhcan caá. Pánihna, yeéb weemdíhbut bíic yoobó ní jóíhcan níj. ²⁵Dios naáwát dih naóh yapani Elíasji jum láa, bíic peihcanni jópchi túi beéd, bíh jópchi tacdih mah buugcán, nuugúp láa, Israel baácboó dawá éemp wunnit yaádh ít jumup wut yuh jī. ²⁶Obohjeéhtih, ní nuowā Diosdih í jephacatdih jéihnit, bíh baác dih bóli éemp wunnidih teo wáacat tūt níj ná, Dios Elíasdih át wahap wut jī. Pánihna, Sidón tútchi pebh Sarepta tútchibitdih bólidihjeh át teo wáacat wut jī. ²⁷Dios naáwát dih bíh naóh yapani Eliseo jum láabut Israel baácboó dawá bácah moópnit ít jumup wut yuh jī. Obohjeéhtih, ní nuowā Diosdih í jephacatdih jéihnit, queédih booaat tūtcan, Naamán Siria baác dih bóodihjeh Eliseodih át booaat tūtup wut jī. ^kPáant caán láa í jephacat pah, buu yeebbut weemdíh ní jephacat níj, Jesús queédih át níjíp wut jī.

²⁸Páant ā níjíchah joinít, nihat caanjīh chúudnit tabit ít íjip wut jī. ²⁹Pánih íj náh nūh, Jesús dih teonit, í míc wáacat muumánt caandíh ít wái bac bejep wut jī. Nazaret tútchimant wái bac bejnit, tútchi jwéjdih bóo jeé táluhna ít ub bejep wut jī, caandíh too yoh yac bojat tūt níj ná. ³⁰Obohjeéhtih, Jesúsboó queét cāth tac púud nūhnit, bíáboó át bejep wut jī.

Judíowā í míc wáacat muúboó nemép jumnidih Jesús ā booaat

(*Mr 1.21-28*)

³¹Nazaret tútchimant Jesús dih í baacaat tútchimant, Capernaum tútchina át dei bejep wut jī. Capernaum tútchibut Galilea baác dih bóo tútchi wut jī. Caper-

naum tútchina dei juibínit, chooát yeó jáapdih judíowā ī míic wáacat m̄m̄ná át juibínap wut jī. Caán m̄m̄díh waád juibínit, caanjíh jumnitdih Dios naáwát-dih át bohénap wut jī. ³²Pánihna, ā wēp bohénachah, búdí it joí wúhi bejep wut jī.¹

³³Caanjíh chúudnit bíicdih, nemép jum nibut át jumap wut jī. Pánihna, Jesús ā bohénachah joinít, nin pah át níj ñaacáp wut jī:

³⁴—¡Ayó! Jesús, ¡Nazaret tútchidih bóo jwiít-dih tac buugáca bojoó! ¿Jwiít-dih dedé tigaá ma chājbi? ¿Yoh bacanadih nit beé ma jūwáp? Weém meemdíh wā jéihna caá. Dios ā wahni, chah túini caá meém, Jesús-dih át níj ñaacáp wut jī.

³⁵—¡Ma laihca bojoó! ¡Caandíh cá-dahnit, ma bac bejeé! Jesús nemépdih át niijíp wut jī.

Páant ā níj wutuchah joinít, cáacwā cātíh nemépboó caandíh duó buugnít, át bac bejep wut jī. Pánih duó buugná yuhna, caán newédih át yéjacap wut jī.

³⁶Páant Jesús ā chājatdih nihat cáacwā búdí it en wúhi bejep wut jī.

—¡En yuh buca! ¡Á naáwát wēpép caá! ¡Á naáwáchahjeh, nemépwā yuh buca caandíh ī jepahna caá! It míic niijíp wut jī.

³⁷Jesús páant ā chājatdih nihat Capernaum tútchi pebh jumnit it míic naóh peetép wut jī. Búdí át wūt yáanap wut jī.

Simón Pedro ā chudhdih Jesús ā booaat

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸Páant ā chājat túttimah, judíowā ī míic wáacat m̄m̄mánt Jesús-wā it bac bejep wut jī. Bac bejnit, Simóníh m̄m̄ná it juibínap wut jī. Caanná ī waád juibí-

nachah, mi índih tubit ā pahachah, Simón áa Jesús-dih mit naáwáp wut jī. Páant tubit ā pahachah, mit lajap wut jī. “Caántdih ma booanaá”, caán m̄m̄díh jumnit Jesús-dih it niijíp wut jī. ³⁹Páant ī niijíchah joinít, Jesús mi pebh juibí ñuh-nit, “Ma yayaá”, pahatdih át niijíp wut jī. Páant ā niijíchahjeh, pahat át dúucup wut jī. Páant ā dúucuchah, ñah ñuhnit, ī jeémát pínahdih mit cáagap wut jī.

Dawá wunnitdih Jesús ā booaat

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰Tōo ñáh jūwáchah, dawá tubúp chūúhnitdih Jesús pebhna it ub juibínap wut jī. Dawá mácah wunat queétdih át jumap wut jī. Nihat ī ub juibínit wun-nitdih Jesús át teo jáha booanap wut jī.

⁴¹Dawá nemépwádihbut át bacat tútutap wut jī. Páant ā bacat tútutuchah,

—¡Meém Dios wūéh caá! tubit it níj ñaacáp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, Jesús queétdih jūihnit, “Dios ā wahni caá”, át niiját tútutap wut jī.

Jesús Galilea baácboó ā bohé jibat

(Mr 1.36-39)

⁴²Daa jūwáchah, ā ípdih úbát túut niijná, Jesús cáac wihcapboó át bejep wut jī. Obohjeéhtih, cáacwā caandíh bid bejnit, it jwááap wut jī. Jwááhmit, caandíh íjeéh jummat náahna, it chāwát tútutap wut yuh jī.

⁴³—Ñijeéh wā jéih chāocán caá. Bíh tútchinadih moondíhbut Dios ā maáh jummat doonádih weemdíh naáwát caá náahap. Páant naáwát pínah niijná, Dios weemdíh ā wahap be, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴⁴Pánihna, nihat Galilea baácboó jib bejnit, judíowā ī míic wáacat m̄m̄ná waadnít, Jesús ápi bohénap wut jī.

**Queéj júut maonitdih ájeéh
Jesús ā bejat tútat**

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

5 Biéh yeó jáap, Jesús Genesaret ím jwéejdih ñuhnit, dawá cáacwádih Dios naáwátidih naóhna át chājap wut jī. Caán ā bohéátidih búdí jóífhna, Jesús-dih ít too péenap wut jī. ²Páant tubit caandíh ī tóonachah, Jesús chéne búdí jááj chónadidih át enep wut jī. Caanjíh queéj júut maonit ī aabní chóona át pahap wut jī. Queét íih jááj chóona pebh íih ñuonádih chocna ít chājap wut jī. ³Pánihna, bíc chóodih Jesús át waadáp wut jī. Caán chóo mínah Simón wut jī ā wūt. Caán chóodih waadnít, “Weemdíh chibít ma too púud baca pahanaá”, át niijíp wut jī. Páant ā too púud baca pahanaachah, Jesús caán chóodih chúudnit, cáacwádih át bohénap wut jī.^m

⁴Pánih bohé péanit, nin pah Jesús Simóndih át niijíp wut jī:

—Ím tac yoób púud bac bejnit, queejwádih mawat túut niijná, ñíih ñuonádih ñi yoh báahanaá, át niijíp wut jī.

⁵—Bohéní, nihat chei jwī júut mawachah yuhna, queejwá ī wihcan beé. Obohjeéhtih, páant ma niijíchah joinít bácah, jwíih ñuonádih jwī yoh báaha enmi caá, Simón át niijíp wut jī.ⁿ

⁶Páant niij péa, ím tac yoób púud bac bejnit, íih ñuonádih ít yoh báahanap wut jī. Páant ī yoh báahanachah, dawá yoobát queejwá waadná, íih ñuonádih boloh wáina ít chājap wut jī.^o ⁷Páant ī boloh wáyachah ennit, ī pej jumnit queét pebh pahnitdih Simón át ejep wut jī: “¡Jwiítidih ñi teo wáac jūúwú!” át niijíp wut jī.

Pánih teo wáacadih juibínit, chénat pah chóo queejwádih ít ub yac yáwanap

wut jī. Dawá queejwá jumna, íih jááj chóona át daábíhip wut jī.

⁸⁻¹⁰Páant dawá queejwádih ennit, Jesús ā wēpatdih jéihna, Simón búdí át úumup wut jī. Pánih úumna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, Jesús-dih nin pah át niijíp wut jī:

—Maá, meém chah wēpni, túini caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejni caá. Pánihna, meemdíh wā úumuchah, biáboó ma bejeé, át niijíp wut jī.^p

—¡Ma úumca bojó! Bwū meém queejwádih bid jwuhni caá. Obohjeéhtih, meemdíh wā túut nuumúchah, queejwádih ma bidat pah muntih, cáacwáboodíh bidnit, wíih doonádih ma naóhbipna caá, weemdíh jepahna, wíihwā ī jummat pínah niijná, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Simón ā úumat bíc yoobó ā pej jumnitbut ít úumup wut jī. Santiago, Juan wut jī ā pej jumnit. Queét chénewā Zebedeo weh wut jī. ¹¹Pánihna, jwúub náan juibínit, queét nihat íih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh ít bejep wut jī.

Bácah moópnidih Jesús ā booaat

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹²Jesús biéh tútchiboó ā jumuchah, bácah moópni ā pebh át juibínap wut jī. Pánih juibíni Jesús-dih ennit, ā wēpatdih jéihna, páah yoh ñajnit, nin pah át niij úúbup wut jī:

—Maá, ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, át niijíp wut jī.

¹³Páant ā niijíchah joinít, Jesús caandíh teo jáhanit,

—¡Júu! Wēnit, meemdíh wā booana caá, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, moopát nihat át ñuumáh bejep wut jī. ¹⁴Pánihna, Jesús caandíh nin pah át wēp niij naáwáp wut yuh jī:

^m5:3 Mt 13.1-2; Mr 3.9-10; 4.1 ⁿ5:5 Jn 21.3 ^o5:6 Jn 21.6

^p5:8-10 Job 7.19-20; Sal 39.13; Is 6.5

—Bitadilh naóhcanjeh, sacerdotedih míih bácah ā jwúub ñumátidih júutúdidh ma bejeé. Moisés ā wútatji pah sacerdotewā ī cáo wúhat pínah niijná, chéne jopwádidh ma wúhuú, Dios meemdíh ā booaatjidih ī jéihyat pínah niijná,⁹ āt niijíp wut jī.

¹⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joiná yuhna, bejnit, dawá cáacwádidh āt naóh peetép wut jī. Páant Jesús ā chājat dooná chah āt wúť yáanap wut jī. Caán doonádidh joinít, ā naáwátdih joyát túť niijná, ī wunatdihbut ā booaat pínah niijná, dawá ā pebhna ípí wáac juibínap wut jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, Jesús cáac wihcapboó, ā ípdih wúbúdidh āpí bejep wut jī.

Jéih yoocannidih Jesús ā booaat

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Bíih yeó jáap Jesús cáacwádidh ā bohénachah, fariseowā, Moisés ā wútatjidih bohénitbut īť joí chúudup wut jī. Queét Galilea baácmant, Judea baácmant, Jerusalén túťchimantbut bejnit, itát juibínap wut jī. Jesús ā bohénachah, dawá joiná īť chājap wut jī. Dios cáacwádidh booaat wēpatbut Jesús-dih búdí āť jumup wut jī. ¹⁸ Páant ā bohénachah, biquína neoná jéih yoocannidih ā lajat chóojih Jesús pebh īťh beo waad béj jwejíhip wut yuh jī. ¹⁹ Obohjeéhtih, dawá muudíh ī yáo yapachah ennit, chah bóo coahna caandíh īťh beo púuh laab béjep wut jī. Pánih púuh laab juibínit, biquína jeé naanádidh ub jwej, íť chājnit, jéih yoocannidih ā lajat chóojih Jesús pebh īťh cádah deyanap wut jī. ²⁰ Pánihna, caán ā booaat wēpatdih īťh jenah joyátdih jéihnit, Jesús caán jéih yoocannidih nin pah āť niijíp wut jī:

—Ma yéejatdih wā yohna caá, āť niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wútatjidih bohénit, fariseowábut íjnit, queétjeh nin pah īť niij jenah joyóp wut jī: “¿Dedé cáac tigaá nin? Diosjeh yéejatdih ā jéih yohna caá. Pánihna, ninboó cáacjeh jumna yuhna, ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, niijná, ‘Dios wā jumna caá’, niij yeena caá ā chājap”, queétjeh īť niij jenah joyóp wut yuh jī.

²²⁻²⁴ Páant īťh niij jenah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah āť niij naáwáp wut jī:

—¿Dépanih tigaá páant yeejép ñi niij jenah joí? ‘Ma yéejatdih wā yohna caá’, wā niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chūi bejeé’, wā niijíchah, caán ā bejchah ennit, wā niiját yoobópdih ā jumatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. Weém nihat cáacwā úud jeñé, Dios ā wahnin nin baácdih moondíh jéih booonit, īť yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júutbipna caá, Jesús queétdih āť niijíp wut jī.

Páant niij péanit, jéih yoocannidih nin pah āť niijíp wut jī:

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míih muúboó ma jwúub bejeé, Jesús caandíh āť niijíp wut jī.

²⁵ Páant ā niijíchahjeh, nihat īťh enechah, jéih yoocanniji ñah ñuh, ā ñajat chóodih ubnit, áih muúboó āťh jwúub bac bejep wut jī. Pánih bejnit, Diosdih búdí āťh wēi naáwáp wut jī.

²⁶ Páant ā bac bejchah, nihat en wúhi bej, búdí jenah joinít, queéťbut bíic yoobó Diosdih īťh wēi naáwáp wut jī.

—¿En yuh buca! Búdí náhnat pínahdih buw jwí enna caá, īťh míic niijíp wut jī.

Jesús Levídih ã jüúwát tútat

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Pánihat túttimah, Jesúswā caán tútchidih jumnitji bac bejnit, bíih tútchina ít bejep wut jī. Caán í bejni namá jwéejdih Leví wūt jumni ã tewat tólihboó át cháudup wut jī. Caán Romanowā maáta í uúbát tútni núodih uúbh wūhni át jumup wut jī. Pánihna, Levídih ennit, nin pah caandíh Jesús át niijíp wut jī:

—Wājeéh ma pée jüúwá, át niijíp wut jī.

²⁸ Páant ã niijíchah joinít, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Jesúsjeéh át bejep wut jī.

²⁹ Pánihat túttimah, Leví áih muúboó Jesúswādih át numah jeémép wut jī. Caán ã nihat pah dawá núodih uúbh wūhndih, bita ã chéenwādihbut át numah jeémép wut jī. ³⁰ Páant Jesúswā íjeéh í jeéméchah ennit, fariseowā, Moisés ã wutatjdih bohénitbut queétdih ít íjip wut jī. Íjnit, Jesús ã bohénitdih nin pah ít níj jūihñup wut jī:

—¿Dépanihna queét dinero numnitjeéh, yéej chājnitjeéhbut jeémp babh tigaá ñi chāj? ít niijíp wut jī.[†]

³¹ Páant queétdih í niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah át níj jepahap wut jī:

—Tubúp chūhcanit cohnidih ípí bidcan caá. Wunnitjeh caá caandíh í bidip. ³² Pánihat pah ‘Weém yéejat wihcanni caá’, níj jenah joinít, teo wáacni pínahdih ípí bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wā yéejatdih jígahnit, wā tút nuúmíhna caá’, níj jenah joinít caá teo wáacni pínahdih í bidip. Pánihna, ‘Yeejépwā caá jwiít’, níj jenah joinítidih-jeh teo wáacadih wā jüúwúp be, í yéej chājatdih jígahnit, túninboodíh í tút nummát pínah niijná, Jesús át niijíp wut jī.

Jeémp jwuhcatdih Jesúsdi h í uúbh joyát

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Páant queétdih ã niiját túttimah, queét Jesúsdi h nin pah ít jwúub níj uúbh joyóp wut jī:

—Dios ã wutat pah jwí nuowā ípí jeémp jwuhcap jī. Juan ã bohénitbut, fariseowā í bohénitbut páant í chājna caá. ¿Dépanihna ma bohénitboó páant-jeh í jeémp? ít níj uúbh joyóp wut jī.

³⁴—Nin pah caá ã jumup: Téihya chéoni ã numah jeémpnit bíicdih ã jum jwuhuchah, jígahcan, ípí túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wājeéh jum jwuhna, wā bohénit í túi wēi jeémpna caá. ³⁵ Obohjeéhtih, bita caandíh í ub bejat túttimah, ã chéenwā jígahnit, í jeémp jwuhcan níit. Pánihat pah bita weemdíh í ub bejat túttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queétdih í jeémp jwuhcan níit, Jesús queétdih át níj jepahap wut jī.

³⁶ Ded pah jwí jeémp jwuhcatdih jwí nuowā í wutatdih, áih jáap bohéátjih fariseowā í widíhichah enna, Jesús queétdih nin pah át jwúub níj bohénap wut jī:

—Jáap yégueh chóo chocca naáh chóojih máa yégueh chóodih nah wai búudhdát ã náahcan caá. Páant ñi chājachah nihna, caandíh ñi chocat túttimah, jínt bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá, jwí nuowā í naawátjdih, wíih jáap bohéátjih wid naóhcat caá náahap. ³⁷ Pánihat dée, pah jwuhcanni iguíh macdih nuúhup chóojih í chājnjih máa wuh wúhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ñi yáacachah nihna, iguíh mac pahna, máa wuh wúh jéih yúhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta búud tagaá. ³⁸ Pánihna, jáap macdih, jáap wuh

wuúhboó yáacat caá náahap. Páant ñi yáacachah, iguúh mac, caandíh yáacni chóobut ā túi jum̄bipna caá. ³⁹Obohjeéhtih, ded máa iguúh macdih ā babhbat túttimah, pah jwuhcanni macdih babhbíhcan, ‘Máa mac chah túini beé’, ā niijbípna caá. Pánihat pah cáacwā wā jáap bohéatdih náahcan, ‘Jwī nuowā ī bohéatjiboó chah ā túyup be’, ī niijbípna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Chooát yeó jáapdih ded pah ī chājat pínahdih Jesús ā bohéat

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

6 Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ā bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih āt numah chóop yap bejep wut jī. Pánih bejna, ā bohénit trigodih úc̄n̄it, áih chóodih jēquē yoh̄nit, it̄ jeémp bejep wut jī.^s ²Páant ī chājachah ennit, biquína ijeéh bejnit fariseowā iijnit, Jesús̄dih nin pah it̄ niij̄ jūih̄n̄up wut jī:

—¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénit ī teo? Pánih teona, Dios ā wutatdih yap yohna caá ī chājap, it̄ niijíp wut jī.

³⁻⁴Páant ī niijíchah joinít, “Wā bohénit ī yap yohcan caá”, niiját túut niijná, Jesús queétdih nin pah āt niij̄ jepah wut jī:

—Davidji ā bohénit biíc̄dih nuugúp wunna, Dioh̄ muuná waadnít, sacerdotewā Dios̄dih ī wüh̄niji pandih āt jeémép wut jī. Pánih jeémpna, ā bohénitdihbut āt wūhup wut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewājeh ī jeémát pínah āt jum̄up wut jī. Dios wutna, bitadih caán pandih āt jeémát túutcap wut jī. ¿Davidwā páant ī chājatjidih Dios naáwát̄dih ī daacni núodih ñi bohéc̄an̄it jī? Caán pandih ī jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ñi túi chājcan beé’, āt niijcáp tajī. Pánihat pah, buu nin trigodih úc̄n̄it jeémpna, wā bohénitbut Dios̄dih ī yap

yohcan caá.^u ⁵Weém, nihāt cáacwā úud̄ jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ī chājat pínahdih wā jéih wutna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Téihya ágahnidih Jesús ā booaat

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶Biíh chooát yeó jáapdih Jesús judíowā ī m̄iic wáacat muuná waadnít, ā bohénachah, caandíh joinít cáacwā cāt̄h̄ téihya ágahni āt jum̄up wut jī. Áih jéihyepmant bóo muj̄ nah āt ágahap wut jī. ⁷Moisés ā wutatjidih bohénit, fariseowābut Jesús̄dih it̄ en ñun̄up wut jī. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ā booaachah, caandíh naóh yacat túut niijná, eníhna it̄ chājap wut jī. ⁸Obohjeéhtih, Jesús páant ī jenah joyát̄dih jéih̄nit, téihya ágahnidih nin pah āt niijíp wut jī:

—Ñah ñuh̄nit, nit cāt̄h̄ ma juí ñuh̄ú, āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuh̄nit, queét cāt̄h̄ āt juibí ñuh̄up wut jī. ⁹Pánihna, caandíh naóh yaquíh̄nitdih nin pah āt niij̄ úbh̄ joyóp wut jī:

—Yeéb ñi jenah joyóchah, ¿jwī chooát yeó jáapdih Dios̄ jwiútdih ded pah tigaá ā wut? ¿Túi chājatdih niít ā wut̄up? ¿Yeejép chājatdih niít ā wut̄up? ¿Wunnidih ā booaat túut niít? ¿Cáac̄dih ā mao yohat túut niít? Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

¹⁰Páant niijnít, ī jepahatdih páina, Jesús queét nihāt̄dih āt en behep wut jī. Ī jepahcah ennit, téihya ágahniboodíh nin pah āt niijíp wut jī:

—Míih téihyadih ma yoo d̄uwú, āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, áih téihyadih āt yoo d̄uwúp wut jī. Páant ā yoo d̄uwúchahjeh, áih téihya āt túyah bejep wut jī.

¹¹Obohjeéhtih, queét Jesús̄dih naóh yaquíh̄nitboó caandíh ā booaatdih ennit,

búdí it íjip wut jī. Pánih íjnit, nin pah it míc níj uúbh joyóp wut jī: “¿Ded pah tigaá caandíh chájat náah?” it míc níjip wut jī.

**Jesús doce ā naáwát
tútnit pínahdih ā níwat
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)**

¹²Pánihat túttimah, bíh yeó jáap Jesús jeéboó Diosdih uúbúdhíh át bejep wut jī. Nihat chei át uúbh daa júúwúp wut jī. ¹³Daanachah, ā naáwátidih jói péenitdih bid bojnit, doce ā bohé bejnit pínahdih át níwip wut jī, áih doonádih naóhnit ī jumat pínah níjná. ¹⁴Nit wut jī ā nífonit: Simóndih nífonit, Pedro ā wūt át búudhdup wut jī. Simón úud Andrésdihbut át níwip wut jī. Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵Mateo, Tomásdihbut át níwip wut jī. Bíh Santiago Alfeo wúúhdih níó, bíh Simón Celote poóm-pdih bóodih níó, ¹⁶Judas bíh Santiago wúúhdih níó, Judas Iscariote Jesúsdi h eníhcannitdih duó wáini pínahdihbut át níwip wut jī.

**Dawá cáacwādhíh Jesús ā bohéát
(Mt 4.23-25)**

¹⁷Pánih níó péa jwúub dei júóh-nit, jeé naj yacapboó át chāo núhup wut jī. Páant ā chāo núhupboó ā naáwátidih dawá jói péenit jum, dawá bitabut it jumup wut jī. Queét jum-nit Judea baácdih moón, Jerusalén tútchidih moón, búdí muj jwééjdhíh jumni Tiro tútchi, Sidón tútchidih moon-bút it juibínap wut jī, ¹⁸Jesús ā bohé-nachah joyát túut níjná, ī wunatnadih-but ā booaat pínah níjná. Nemép jum-nitbut it juibínap wut jī, nemépwādhíh ā bacat tútat pínah níjná. ¹⁹Booat túut níjná, queét nihat Jesúsdi h it juibí tewíhip wut jī. Caandíh ī juibí teonitdih ā wēpat ā chūúchah, nihat it boonap

wut jī. Pánihna, wunnitjibut, nemép jumnitjibut it túi jumup wut jī, buca.

**Dioíh cáacwā ded pah ī
jumat pínahdih ā bohéát
(Mt 5.1-12)**

²⁰Jesús ā bohénitdih ennit, nin pah queétdih át níj bohénap wut jī:

“Yeéb moh yéejnit panihnit Dios ā teo wáacatdih bidnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacipna caá, Dios ā maáh jumupboó ní túi jumat pínah níjná.

²¹“Yeéb buu nuugúp wunnit panihnitdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, yeebdíh ā teo wáacipna caá, wud jum-nit pah ní túi jumat pínah níjná.

“Buu yeéb júinítdih Dios ā wēi enna caá. Pánih wēi ennit, ā teo wáacipna caá, ní túi weñat pínah níjná.

²²“Weém nihat cáacwā úud jeñédih ní jepahat jíib bita yeebdíh eníhcan, yeejép naóhnit, íih poómpmant ī bacanachah, Diosboó yeebdíh wēi ennit, ā teo wáacipna caá.^v ²³Páant ní yapachah yuhna, caandíh ní cádahcatji jíib Dios pebhboó ní juibínachah, túinidih ā wúhat pínahdih jenah joinít, náap nahnit, búdí ní weñeé. Pánih chájnit ī nuowābut Dios naáwátidih naóh yapan-itjidih bíc yoobó yeejép it chájap wut jī. Páant queétdih ā yapat pahjeh muntih yeebdíhbut yeejép ā yapachah yuhna, ní weñeé.^w

²⁴“Obohjeéhtih, yeéb dawá bíf dée bíbohnt, Dios ā teo wáacatdih bidcan-nit, buu nin baácboó jumna pohba ní wēina yuh caá. Túttimah, Dios ā péeh chájachah, búdí moh yéejnit ní jum-bipna caá.

²⁵“Bita yeebbút buu dedé ní náahat-dih bíbohnt, wud jumnit panihnit ní jumna caá. Obohjeéhtih, túttimah, Dios ā péeh chájachah, tub nuugúp wunnit

panihnit, búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá.

“Bitá yeebbút ñi weñat pínahdihjeh chäjnit, buu búdí wēi jwuhnitji, Dios ā peéh chājachah, búdí ñi jāibipna caá.

²⁶ “Diosdih jepahcannitboó yeebdíh ī tūi wēi naáwáchah, jñi tūi chāja chaáh! Pánihat dée pah jon játih ī ñowābut ‘Dios naáwátlih naóh yapanit caá’, niijná yuhna, yee naóhnitboodíh ipí tūi wēi naáwáp wut jī. Pánihna, ñi tūtut nuumcáh, Dios yeebdíhbut ā peéh chājipna caá”, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

“Yeebdíh eníhcannitdih ñi tūi oyoó”, Jesús ā niij bohéat

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Obohjeéhtih, yeéb weemdíh joinít-dih nin pah wā naóhna caá: Yeebdíh eníhcannitdih oinit, ñi tūi chājaá.

²⁸ ‘Meemdíh yeejép ā yapa naáh’, yeebdíh niijnít-dih, ‘Dios meemdíh ā tūi chāja naáh’, ñi niij jwúbanaá. Yeebdíh yeejép chäjnitdih, Diosdih ñi wúbú, queétdih ā teo wáacat pínah niijná. ²⁹ Yeebdíh ijñit, bíc buwá púo tíib-dih maonidih, bíh buwámantbut ñi jútú, mawíhna, ā jwúb mawat pínah niijná. Níh cúbuh jweyát chóodih dúc wáinidih, ā náahachah, níh japih bóo chóodihbut ñi wūhú. ³⁰ Ded moh yéejni ā náahat-dih ā wúbúchah, ñi wūhú. Ded níh bí déedih dúc wáinidih, ñi jwúbaat tūtca bojó. ³¹ Bitá yeebdíh ī tūi chājat pínahdih ñi náahat pah, yeebbút bitadih ñi tūi chājaá. Queét yeebdíh ī tūi chājchah yuhna, yeéboó queétdih ñi tūi chājaá.^x

³² “Yeebdíh oinitdihjeh ñi oi jwúbanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó queétdih oinitdihjeh ipí oi jwúbana caá. Pánihna, queét ī oyat chah yeéboodíh bitadih oyat caá náahap. ³³ Yeebdíh tūi

chājnitdihjeh ñi tūi chāj jwúbanachah, dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannit bíc yoobó ī chājna caá. ³⁴ ‘Wā wayát pah bóo ā jwúbabipna caá’, niij jenah joinít, núodih ñi wayáchah, dedé pínah nihcan caá. Yeejépwā yuhna, bitadih páant ipí wainá caá. ³⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh eníhcannitdih ñi oyoó. Ī tūi chāj jwúbaat pínahdih bidcanjeh, tūinidih ñi chājaá. Núodih náahnit ī wúbúchah, ī jwúbaat pínahdih bidcanjeh, ñi wayaá. Pánih chājna, Dios weh ñi jumuchah, ‘Ma tūi chājna beé’, niijnít, caánboó yeebdíh tūini ā wūhípná caá. Caandíh ‘Túina caá’, niijcannitdih, yeejép chājnitdihbut Diosboó ā tūi chājna caá. Páant ā chājat pah bíc yoobó ñi chājat pínahdih yeebdíh ā wutna caá. ³⁶ Dios jwí ip yeebdíh jígh ennit, ā teo wáacat pahjeh muntih, yeebbút bitadih jígh ennit, ñi teo wáacá”, Jesús āt niijíp wut jī.

“Yeejépwā caá”, bitadih niij jūihat

(Mt 7.1-5)

³⁷ “Meém yeejép caá’, bitadih ñi niijcá bojó. Páant ñi niijcáh, Dios yeebdíhbut ‘Meém yeejép caá’, ā niijcán níft. Bitá ī yéej chājachah, ‘Meemdíh peéh chājat caá náahap’, ñi niijcá bojó. Páant ñi niijchah nihna, Diosbut yeebdíh bíc yoobó āta niij tágaá. Bitá ī yeejatdih ñi náhnica bojó. Páant ñi náhnicah, Diosbut ñi yeejatdih ā náhnican níft. ³⁸ Bitadih ñi tūi wūhú. Ñi tūi wūhuchah, Diosbut yeebdíh ā tūi wūhípná caá. Búdí béguepdih becchidih jui cáj waó bí chājat dée ā wūhípná caá. Ded pah yeéb bitadih ñi wūhat pah bóojeh muntih, Diosbut yeebdíh ā wūhípná caá.

³⁹ “Jéih encanni bíh jéih encannidih ā dúo wáyachah, íft jumupboó be-

jna, queét chénat pah bícdih í buug yácbipna caá^v 40 Jáap bohéni caandíh bohéni chah ā jéihcan caá. Obohjeéhtih, nihát ā jéihyat pínahdih ā bohé péanit, caandíh bohénidih bíc yoobó ā jéihbipna caá. Pánihna, yeéb bitadih duó wáífhna, wā naáwátdih jwíih túi bohéat caá náahap, jéih encannit dée ñi jumcat pínah niijná. Pánihna, wā naáwátdih túi jéihnit, wā bohéat pah muntih bitadihbut ñi túi jéih bohébiipna caá.^z

41 “Ñin pah yeéb ñipí chájna caá: Ñi déedih bainí quíib becát ā jumuchah, caanbítdih ñi túi enna caá. Caán bainí oj ā jumuchah yuhna, ñi enat pah, ñi dée ā yéejatbitdih ñipí enna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh búdí quíib becát ā jumuchah yuhna, caandíh ñi jéih encan caá. Caandíh ñi jéih encat pah, búdí yeejép chájna yuhna, ñi míc jéih encan caá. ¿Dépanih tigaá páant ñi cháj? 42 Yeebdíh búdí quíib becát panihni ā jumuchah yuhna, ‘Némé, ma quíib becátdih weémboó meemdíh wā póoj yohbipna caá’, ñipí niijná caá. Pánihat pah, búdí yéej chájnit jumna yuhna, ‘Némé, tubit yeejép chájna caá ma chájap. Caandíh ma cádaahá’, ñipí niijná caá. ¿Dépanih tigaá yeéb yeejép chájnit jumna yuhna, búdí ñi yéej chájatdih jenah joicánjeh, bita bainí í yéej chájatdihjeh ñi jenah joí? Yeéb yeejépwáá, ñi yéej chájatdih jwíih cádahat caá náahap. Páant ñi túut nummát túttimah, ñi dée ā yéejatdih ñi jéih cádahat túutbipna caá”, Jesús át niijp wut jī.

Máa quehe ded pah ā jummat

(Mt 7.17-20; 12.33-36)

43 “Ded túini nah yeejép dahna ā quehcah, yeejép nahbut túini dahna āpí quehcan caá 44 Pánihna, ded pah máa nahna ā jummatdih jéihíhna, áih quehe dahnadih

enat caá náahap. Nemép óot nahdih higo wūt jumni dahnadih ñipí bidcan caá. Ei náhdih iguíh ñipí bidcan caá.^a 45 Pánihat dée pah túini cáac ā túi jenah joyát jíib, táinijeh ā naóhbiipna caá. Obohjeéhtih, yeejép cáac yeejép ā jenah joyát jíib, yeejépjeh ā wéhebiipna caá. Pánihna, cáac ded pah ā jenah joyát bíc yoobó ā naóhbiipna caá”, Jesús át niijp wut jī.^b

Chéne muú teonit naáwát

(Mt 7.24-27)

46 “¿Dépanihna, ‘Maá’, weemdíh niijná yuhna, wā wutatdih ñi jepahcan? 47 Ded wā bohéátdih joinít, jepahna, nin pah ā jumna caá: 48 Muú cháj pooni panihni ā jumna caá. Túi jenah joinít jwumúp baácdih numah baád waadánit, áih jagápdih ā túi dodhdop be. Pánih cháj péaat túttimah, muj daabáchah yuhna, áih muú túi chájni jumna, ā mónócap be. 49 Obohjeéhtih, ded wā bohéátdih joiná yuhna, jepahcanni túi jenah joicánni muú chájni panihni caá ā jumup. Caánboó óon jihbitjeh baád waadánit, áih jagápdih ā dodhdop be. Pánihna, caán muúdíh ā péaat túttimah, muj ā jwíih daabáchah, áih muú túi chájni nihcah, chéwat boloh bejnit, áac bejna, ā boto peetáh bejep be”, Jesús queétdih át niijp wut jī.

Soldadowā í maáhdih teo wáhnidih Jesús át booaat

(Mt 8.5-13)

7 Páant cáacwádh bohé péanit, Jesús Capernaum tútchiboó át bejep wut jī. ²Romano cien soldadowā í maáh Capernaum tútchidih át jumup wut jī. Caandíh teo wáhni ā oini búdí wáhna át chájap wut jī. ³Pánihna, Jesús ā juibíát doonádih joinít, judíowā í maátadih Jesús pebhna át wahap wut jī,

^v6:39 Mt 15.14 ^z6:40 Mt 10.24-25; Jn 13.16; 15.20 ^a6:44 Mt 12.33

^b6:45 Mt 12.34

caandih teo wūhnidih booanadih ā be-jat pínah niijná. ⁴⁻⁵Páant ā wahachah, judíowā ī maáta Jesús pebhna juibínit, búdí uúbhna, nin pah īt niij naáwáp wut jī:

—Jwiítidih wahni túini caá. Jwiít judíowādih túi oinit, jwī míic wáacat muúdíh chājat pínah dinero ā wūhup jī. Páant ā tūi chājat jīb, caandih ma teo wáac jūúwá, īt niijíp wut jī.

⁶⁻⁷Páant ī niijíchah joinít, Jesús ijeéh āt bejep wut jī. Pánih bejnit, cien soldadowā ī maáh pebhna ī tóah juibínachah, caán bita ā chéenwādih wahnit, nin pah āt niij naáwát tūtut wut jī: “Maá, weem cháh wēpni ma jumuchah jéihna, ma pebhna juibícan, ‘Wíih muúdíh ma waád jūúwá’, ni-ijni dée nihcan caá. Meemdih wā tac buugáihcan caá. Pánihna, yuúpmahjeh jumna, ma wēpatjih weemdih teo wūhnidih ma booanaá. ⁸Wā chah jumnit bita maáta weemdih ī wutna caá. Weembút soldadowādih wutni caá. Bíicdih ‘Ma be-jeé’, wā niijíchah, āpí bejna caá. Bíihdih ‘Ma jūúwá’, wā niijíchah, āpí jūóhna caá. ‘Nindih ma chājaá’, weemdih teo wūhnidih wā niijíchah, āpí chājna caá. Pánihna, ma wutat wēpatdihbut wā túi jéihna caá. Ma wutuchahjeh, weemdih teo wūhni ā boobipna caá”, cien soldadowā ī maáh ā chéenwā Jesúsdih īt niij naóh yapanap wut jī.

⁹Páant ī niijíchah joinít, caán soldadowā ī maáh “Jesús caandih ā boobipna caá”, ā niij jenah joyátdih jéihnit, Jesús búdí āt weñep wut jī. Pánih wēinit, ājeéh péenitdih tac púud ennit, nin pah queétdih āt niijíp wut jī:

—Caán soldadowā ī maáh judío nihcan yuhna, weemdih ā túi jenah joyát yeéb judíowāboodih ā yapna caá, āt niijíp wut jī.

¹⁰Pánihna, soldadowā ī maáh ā wahnitji áih muúdíh ī jwúub juibínachah,

caandih teo wūhni booni átát jumup wut jī.

Éemp wunnih mi wūúhjidih Jesús ā booaat

¹¹Túttimah, Naín wūt jumni tútchina Jesús wā īt bejep wut jī. Dawá cáacwābut ijeéh īt péenap wut jī. ¹²Pánih bejnit, Naín tútchi jéc pebh ī tóah juibínachah, caán tútchidih moón wunni bácahjidih yohat tūtut niijná, caandih ī ub bac jūúwáchah, Jesús wā queétdih īt jwááap wut jī. Beh wili éemp wunnih mit jumup wut jī. Mi wūúh bíic jumni āt wunup wut jī. Dawá cáacwābut mijeéh īt ñun bác jūúwáp wut jī. ¹³Páant ī jūúwáchah ennit, Jesús caántdih jígah ennit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Ma jūicá bojoó, āt niijíp wut jī.

¹⁴Páant niijnít, wunni áih bácahji lanjini naadíh ā tewechah, caandih beonit īt chāo ñúhup wut jī. Pánih teonit, “¡Némé, ma boo pud jūúwá!” wunnidih āt niijíp wut jī.

¹⁵Páant ā niijíchahjeh, wunniji jwúub boo pud chūudnit, āt wéhenap wut jī. Páant ā boonachah, Jesús beh wilidih nin pah āt niijíp wut jī:

—Dáa, ma wūúh ā jwúub boona caá, páant muntih, āt niijíp wut jī.

¹⁶Páant ā boonachah enna, nihat cáacwā wáhi bejnit, Diosdih búdí īt weñep wut jī.

—Dios naáwátdih wēp naóh yapani āt jui tágaá. Dios jwiít áih cáacwādih teo wáacadih āt jui tágaá, īt míic niijíp wut jī.

¹⁷Páant ā chājatji doonádih nihat Judea baác, pehbhit jumni baác nadihbut īt naóh peetép wut jī.

Juan Daabáni ā uúbh joyát tútut

(Mt 11.2-19)

¹⁸Jesús páant ā chājatji dooná Juan Daabánidihbut āt juibínap wut jī. Caán nemat muúboó ā jumuchah, ā bohénit

caandíh ít juibí naáwáp wut jī. ¹⁹Páant ī naáwáchah joinít, chénewā ā bohénitdih Jesús pebhna át wahap wut jī. “¿Meém Dios ā wahni, jwiít judíowā jwī páini níít? ¿Bíhndih bidat níít náahap?” queéd-dih át níj uúbh joyát tútutap wut jī.

²⁰Páant ā niijíchah joinít, Jesús pebhna ít bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesúsdih nin pah ít niijíp wut jī:

—Juan Daabáni jwiítidih wahnit, nin pah ā níj uúbh joyát tútutap be: ‘¿Meém Dios ā wahni, jwiít judíowā jwī páini níít? ¿Bíhndih bidat níít náahap?’ jwiítidih ā niiját tútutap be, Jesúsdih ít niijíp wut jī.

²¹Í juibínachahjeh, Jesús dawá cáacwādih boona át chājap wut jī. Nemép jumnitdihbut booa, dawá jéih encannitdihbut át boonap wut jī.

²²Juan ā wahnit ī niijíchah joinít, nin pah Jesús queédidih át níj jepahap wut jī:

—Ded pah ñi enatji, ñi joyátjidihbut Juandih naáwádih ñi bejeé. ‘Jéih encannitji, jéih joicánnitji, jéih bejcanitjidihbut ā boona beé. Bácah moóp-nitji, wunah bejnitjidih yuh buca ā boonap be. ‘Moh yéejnitdih ā túi ubat pínah doonádihbut naóhna ā chājap be.’^d

²³“¿Ded weemdíh túi jenah joí cádahcanidih Dios ā wēi enna caá!” Jesús ā niijíp be’, Juandih níj naáwádih ñi bejeé, Jesús queédidih át niijíp wut jī.

²⁴Juan ā wahnitji ī jwúub bejat tútumah, Juan ded pah ā jummatdih cáacwādih nin pah Jesús át níj naáwáp wut jī: “¿Dedédih enedih bej tigaá ñipí chāj, muú wihcapboó bejna? ¿Jiwi jeémp ylip déedih johlit ā joh jwejni panihnidih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, Juan pánihcan beé. Det biáboó ī naáwáchah yuhna, caanboó jweéhcanjeh yoobópdih apí naáwáp wut jī. ²⁵Pánih jumnidih bidcan, ¿túini yégueh

duonídih enedih ñi bejnit beé? Obohjeéhtih, túini yégueh duonít, dawá bíí dée bíbohnt, maátaih muúboó ipí jumna caá. Juanboó queét pah nihcan beé. ²⁶Pánih jumnidihbut bidcan, ¿Dios naáwátidih naóh yapanidih enedih bejnit beé ñi chāj? Páant tigaá Juan ā jumap. Bitá naóh yapanit chah ā jumna caá. ²⁷Juan ā jwíih naóh waáwát pínahdih jon játih nin pah ít níj naóh daacáp tají: ‘Á wúúhdih Dios nin pah ā niijíp be: “Ma játih wā naáwátidih naóh waóhni pínahdih wā wahbipna caá, meémboó ma naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná”, Dios ā niijíp be’, át níj daacáp tají. (Mal 3.1)

²⁸“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nihat bita chah Juan Daabáni ā jumna caá. Obohjeéhtih, buu láa páant ā jumuchah yuhna, Dios ā maáh jumupna ded oboh jumnijiboó Juan chah ā jum-bipna caá”, Jesús queédidih át niijíp wut jī.

²⁹Juandih ī nemat pínah játih, ā bohéatdih joinít, nihat cáacwā, Romano maáta ī uúbat tútutni núodih uúbh wúh-nitbut, Juandih ítát daabáat tútutap wut jī. Páant Diosdih jepahnit ī jumuchah, Jesúsboó ā niijíchah joinít, “Dios ā wutat yoobópdih caá”, ít niijíp wut jī. ³⁰Obohjeéhtih, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut, Juandih daabáat tútutcan, Dios queédidih ā náah yacat pínahdih ít náahcap wut jī.^e

³¹Páant ī jummatdih jéihnit, Jesús nin pah át jwúub níj naáwáp wut jī: “Buu láa moón weemdíh jepahcannit, nin pah ñi jumna caá: ³²Yoahdih tíohnt wébít pah caá ñi jumap. Tíoh chúudnit, nin pah ipí míic níj júihna caá: ‘Jwí pelat póoj tíhwichah yuhna, yeébbóó ñi búudíhcan beé. Wunnitdih jwí júí tíhwichah yuhna, ñi júí wáaquíhcan beé’, ī míic níj júihna caá. ³³Páant ī chā-

jat pah, yeebbút biíc yoobó ñipí chājna caá. Juan Daabáni cáacwajeéh jeémpcan, poonidihbut ápi babhcap jī. Páant ā chājcah enna, ‘Nemép jumni caá’, niíf jūihnit, ā bohéatdih ñi jepahcap jī. ³⁴ Obohjeéhtih, weém, nihát cáacwá úud jeñé cáacwajeéh jeémpnit, wāpi babhna caá. Páant wā chājachah ennit, ‘Eneé. Nin búdí jeémpni, máihni caá ā jumup. Romanowā ī uúbát túutni náodih uúbh wūhnit, yeejép chājnit biícđih ápi pej jumna caá’, niíf jūihnit, weemdihbut ñi jepahcan caá. Páant niíf jūihna, wébít pah caá ñi jumup. ³⁵ Obohjeéhtih, ded pah Dios ā wutat pah wā túi chājachah enna, ā jenah joyát yoobópđih ā jummatdih ñi jéihbipna caá’, Jesús queéđih át niijíp wut jī.

Yad wili chej jumniyih Jesúsđih mi puhwat

³⁶ Biíh yeó jáap biíc fariseo, Simón wūt jumni, Jesúsđih át numah jeémép wut jī. Aih munná juibínit, Jesús ájeéh át jeémép wut jī. ³⁷ Simónih muđđih Jesús ā jummat doonáđih joinít, queét ī jeéméchah, caán tútchidih bóli, deoh nah jumnih, túi chej jumni yíi quíítđih mit ub waád juibínap wut jī. Caán quiít alabastro ī niijní jeejīh ī chājni quiít át jumup wut jī. ³⁸ Pánih ub waád juibínit, Jesús pebh bóđicha caj yoh ñajnit, caandih mi oyat júutna, áih jítchanadih miíh quíib macjīh jūi chócni, miíh waó yoócjīh mit jōp wiwip wut jī. Pánih chāj péa, áih jítchanadih nomnit, mi ub jūóhni túi chej jumni yíidih puohnit, mit ñáñap wut jī.^f ³⁹ Páant mi chājachah ennit, Jesúsđih numah jeémpni Simónboó nin pah caanjéh át niíf jenah joyóp wut jī: “Nin newé Dios naáwátđih naóh yapani jumna, caandih teonih yeejép mi jummatdih áta jéih tagaá. Jéihnit, caántđih áta tawat túutcan tagaá. Obohjeéhtih,

páant ā chājcan, naóh yapani yoobát nihcan nacaá”, át niíf jenah joyóp wut yuh jī. ⁴⁰ Páant ā niíf jenah joyátđih jéihnit, nin pah Jesús caandih át niijíp wut jī:

—Simón, meemdih bainí wā naáwát túut caá, ded pah mi chājatdih ma jéihyat pínah niijná, át niijíp wut jī.

—Ma naáwá, Bohéní, Simón caandih át niijíp wut jī.

⁴¹—Biíc newéđih chéne neoná dinerodih ī wayáp be. Biícboó chéne jópchi ā tawat júibđih pohba waí, biífboó chéne widh ā tawat júibbitđih ā wayáp be. ⁴² Queét chénat pah ī wayátjđih ī jéih júib chājcah ennit, queéđđih wūhniiboó ‘Jumna naáh. Ñi júib chājcah, ā túina caá’, queét chénat pahđih ā niijíp be. Páant ā chājachah, ¿ded tigaá caandih chah ā oibi? Jesús Simónđih át niijíp wut jī.

⁴³—Búdí néo wainíboó caandih chah ā oibipna caá, Simón át niíf jepahap wut jī.

—Yoobópđih ma jepahna caá, Jesús caandih át niijíp wut jī.

⁴⁴ Páant niijnít, yad wilidih júut jáhanit, Simónđih nin pah át jwúub niíf naáwáp wut jī:

—Ma jenah joyoó. Ma chéen yoobát wā jumachah nihna, miíh munná wā waád juyúchah, wíih jítchanadih wā chocat pínah niijná, mah weemdih mata wūh tagaá. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih miíh quíib macjīh jūi chócni, miíh waó yoócjīh mi jōp wiwip be. ⁴⁵ Wā juyúchah, meém weemdih púo tíibđih nomcanjeh, ma túi uúbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó weemdih mi oyat júutna, wíih jítchanadih mi nom cádahcan caá. ⁴⁶ Wā juyúchah, wíih wao dáhdih yíijīh puoh jáha ñáicanjeh, ma túi uúbhcap be. Obohjeéhtih, nintboó wíih jítchanadih túi chej jumni yíijīh puohnit, mi ñáñap be. ⁴⁷ Yoobópđih

^f7:38 Mt 26.7; Mr 14.3; Jn 12.3

meemdih wā naóhna caá. Búdí mi yéej chājatjidih Dios át yoh wūh tagaá. Páant ā chājatdih jéihnit, weemdih búdí mi oina caá. Obohjeéhtih, ‘Bainjeh wā yéej chājap jī’, níj jenah joinít, ā yéejat yohat wūbhniboó bainjeh Diosdih ā oina caá. Pánihatdih ma túi jenah joyoó, Jesús Simóndih át niijíp wut jī.

⁴⁸ Caandih páant níj péanit, caántdih jwuh nin pah át jwūub niijíp wut jī:

—Meém yéejat yohnih caá. ⁴⁹⁻⁵⁰ Weemdih ma túi jenah joyát jīb, ma yéejat peéh iiguipna ma bejatji déedih, meemdih Dios át túi ub tagaá. Pánihna, túi wēinit, ma bejeé, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, ājeéh jeémpnit nin pah queétjeh ít míic níj wūbh joyóp wut jī:

—¿Dedé newéna tigaá nin? ¡Yéejat yohat wēpatbut ā bíbohna caá! ít míic niijíp wut jī.

Jesús wādih biquína yaádh í teo wáacat

8 Túttimah, Jesús tútchina yoobó cáacwādih át táoh bohé jibip wut jī. Dios ā maáh jumat doonádih át naáwáp wut jī. Doce ā bohénitbut ājeéh ít jib bejep wut jī. ² Biquína yaádhbut íjeéh ít pej jum bejep wut jī. Jesús ā boonit yaádh, nemép jumnitdih ā boonitbut ít jumup wut jī. María, Mágdala tútchidih bólidih siete nemépwādih Jesús ā bacat túttnihji jum, ³ Juana, Maáh Herodesdih teo wūhni Chuza áabut jum, Susana wūt jumnihbut mit jumup wut jī. Dawá bita yaádhbut íjeéh ít pej jum bejep wut jī. Queét yaádh íih dinerojih Jesús wādih ít teo wáacap wut jī.⁸

Waáh momni naáwát

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Biíc yeó jáap dawá cáacwā í jumni tútchinamant bejnit, caandih enat túut niijná, Jesús pebhna ít juibínap wut jī. Dawá páant í wáac juibínachah enit, ā jenah joinít naáwátjih queétdih bohéna, Jesús nin pah át níj naáwáp wut jī: ⁵ “Biíc newé waáh momodih ā bejep be. Páant ā waáh bojochah, biquí tíbna namádih ā buug nájap be. Namádih buug nájni tíbnadih cáacwā í néeh chuñup be. Biéh tíbnadih jwébehwā jūóhnit, í jeémp beedánap be. ⁶ Biéh tíbna, jeejsh yewéni baác jumupboó ā buug nájap be. Buug nájnit, chíih jūóhna yuhna, mac ā jōpah bejehchah, ā wunah bejep be. ⁷ Biéh tíbna nemép óot cātsh ā buug nájap be. Pánih buug nájni ā chíihichah yuhna, caán nemép óotboó caandih ā chíih yap bejehchah, momni-boó mánahnit, ā wunah bejep be. ⁸ Obohjeéhtih, biéh tíbna túini baácboó ā buug nájap be. Pánih buug nájna, chíihnit, ā túi quehep be. Pánih quehnit, wawána jumat pah cien tíbna ā quehep be”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

Caán naáwátjih bohé péanit, “¡Ded molít jumna, ā túi joyó naáh!” át níj ej ñaacáp wut jī.

¿Dépanih tigaá ā jenah joyátjih át naóhji?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Páant naáwátjih ā bohénachah joiná yuhna, beh joicán, ā bohénit ā bohéátjidih ít wūbh joyóp wut jī.

—¿Ded pah níj naóh bohé tibeé jwiít-dih ma chāj? ít níj wūbh joyóp wut jī.

¹⁰ Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah át níj jepahap wut jī:

—Ded pah Dios maáh ā jumatdih bitadih naóh jwuhca naáhdih buu yeeb-

dihjeh wā naóhna caá. Obohjeéhtih, bitadih naáwátjihjeh wápí bohéna caá, weemdh enna yuhna, i beh encat pínah, wā naáwáchah joiná yuhna, i beh joicát pínah niijná. Weemdh i jepahíhcat jíib páant i jumna caá,^h queétdih Jesús át niijíp wut jí.

**Waáh momni naáwátdih
Jesús ā beh joyát**

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹Táttimah, waáh momni naáwátjidih i beh joyát pínah niijná, nin pah Jesús queétdih át jwúub niijíp wut jí: “Nin pah niij naóhna wā chājav be: Waáh momni túbna Dios naáwát panihni caá. ¹²Biquína joinít namáboó buug nájni panihni caá. Dios naáwátdih i joyóchah-jeh, nemépwā i maáh i joyátjidih ā jenah joyát túutcan caá, jepahcanjeh iiguípna i bejat pínah niijná. ¹³Bitá joinít jeejíl yewénibit baácboó buug nájni panihni caá. Dios naáwátdih joiná, i túi wēi jwuhna yuh caá. Obohjeéhtih, íih caolihboó ñeh jáap choo bejni panihni ā jumuchah, bitaboó queétdih deohnit, i yéej chājavat túutuchah, Diosdih jepah cádahnit, i jwúub yéej chājna caá. ¹⁴Bitá joinítboó nemép óotna cātíh buug nájni panihni i jumna caá. Dios naáwátdih joinít, i jepahna yuh caá. Obohjeéhtih, yeó jáap jummat pah i chājavat pínahdih queét tubit i náhni dahwana caá. Búdí dinero bíbohátjihjeh i wēina caá. Í weñat pínah chājavatjihjeh i jenah joiná caá. Pánih jenah joinít, chéonit panihnit jumna, Dios naáwátdih jenah joicánjeh, queétdih behat dée wihcan caá. ¹⁵Obohjeéhtih, bitá joinítboó túini baácđih buug nájni panihni caá. Dios naáwátdih túi joinít, jwúub náhnina, caandíh i cádahcan caá. Pánih

jumna, Dios ā náahat pah ípí túi chājna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Jiát dah naáwát

(Mr 4.21-25)

¹⁶“Wā bohéat jiát panihni caá. Ded áih jiát dahđih jí péanit, puubát dahjéh ápí páah jweican caá. Caan dáhdih chúudat páha numpboobút ápí jíi jwéican caá. Obohjeéhtih, japboó ápí jíi cáag jwejna caá, ā yeh iiguíchah, nihát waadnít i túi enat pínah niijná.ⁱ ¹⁷Caán ā yeh iiguíchah, dedé i bihniji ā jígo-hbipna caá. Dedé i bih chājavatjidihbut nihát cáacwā i enbipna caá. Wā naáwátdih i bohénachah, cáacwā ded pah íih caolih ā jummatdih ā jéihyana caá.^j

¹⁸“Íñi túi chājavá chaáh! Ded pah wā naáwátdih joinít, ñi túi jepahaá. Ded wā naáwátdih túi joiní ā jwúub náhninachah, Dios caandíh chah ā jéihyabipna caá. Obohjeéhtih, ded joiná yuhna, ā jwúub náhnicah, ā jwíh joyátjidih Dios ā dúuc wáibipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.^k

Jesús íin, ā údwābut caandíh i bidat

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹Caán láa Jesús íin ā údwābut ā pebhna ítih jwabínáp wut yuh jí. Obohjeéhtih, dawá cáacwā i jumuchah, Jesúsđih ít jéih jwááhcap wut jí. ²⁰Pánihna, bitá caanjíh jumni Jesúsđih nin pah át niijíp wut jí:

—Ma íin ma údwābut meemdh bidnit, jóocmant i pái ñuhna caá, át niijíp wut jí.

²¹—Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, nit panihnit wā déewā yoobát i jumna caá. Dios naáwátdih wā bohénachah, jói jepahnit wā íin panihnit, wā údwā panihnitbut i

^h8:10 Is 6.9-10 ⁱ8:16 Mt 5.15; Lc 11.33 ^j8:17 Mt 10.26; Lc 12.2

^k8:18 Mt 25.29; Lc 19.26

jumna caá, Jesús caandíh át niíj jepahap wut jí.

**Búdí johlit, nolihatdihbut
Jesús ā yayáát**

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Bíh yeó jáap Jesús ā bohénitdih jááj chóodih numah waadní,

—Chóbe conanaáboó ímdih jwí chúh bejñh, át niíj wut jí.

Páant niijnít, ít chúh bejep wut jí.

²³ Páant í chúh bejchah, Jesúsboó át ũwup wut jí. Ā ũwat pónih, búdí johlit át jüúwúp wut jí. Pánih búdí nolihat ā jumuchah, íih jááj chóo át daábíhip wut jí. ²⁴ Páant ā tobhochah, ā bohénit Jesús pebh juibí wucnit, caandíh nin pah ít niíj wut jí:

—ÍBohéní, Bohéní, daabná caá jwí chājap! ¡Jwí buúdbípná caá! caandíh ít niíj wut jí.

Páant í niíj wucuchah, jáanit, Jesús johlitdih, nolihatdihbut “Ma yayáá”, át niíj wut jí.

Páant ā niíjíchahjeh, johlit, nolihatbut bícmantjeh át yayáh bejep wut jí.

²⁵ —¿Dépanih tibeé weemdíh ñi táí jengah joicán? Jesús ā bohénitdih át niíj wut jí.

Páant ā yayánachah en wáhi bejnit, búdí ít ũmup wut jí. Pánih ũmna, búdí jengah joinít, queéjtjeh nin pah ít míc niíj úbh joyóp wut jí:

—¿Dedé cáacna tigaá nin? Ā naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ā yayáh bejna caá, ít míc niíj wut jí.

**Gadara baácđih bóo nemép
jumnidih Jesús ā booaat**

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Páant ā yapat túttimah, Gadara baácboó Jesús wā ít chúh juibínáp wut jí. ²⁷⁻²⁹ Caanná chúh juibínit, Jesús wā í aab béjchah, caán tútchidih bóo nemép jumni Jesúsđih át jwāáh dei jüúwúp wut jí. Caán maatápdih yégueh duocán,

múdíh jéih jumcanjeh, cáac yohopboó āpí jumup wut jí. Maatápdih nemépwā caandíh ít déheanap wut jí. Páant í déheanachah, cáacwā áih téihya colóhnadih, áih jítcha colóhnadihbut ítah tópjih ít chéwep wut jí. Pánih chéonit, nemat muúboó ítih nemep wut yuh jí. Obohjeéhtih, í chéwatjidih páud wái dai yohnit, queét nemépwā muú wihcapboó caandíh ít numah jwei bác bejep wut jí. Pánihna, Jesús wāđih jwāáh dei juibínit, nemépwāđih Jesús ā bacat tútuchah joinít, Jesúsđih nin pah ít niíj ñaacáp wut jí:

—¿Jesús, Dios chah wěpni wūh, dépanihat tút tigaá weemdíh páant ma chāj? ¡Weemdíh ma peéh chājca bojó! át niíj ñaacáp wut jí.

³⁰ Páant ā niíj ñaacáchah joinít,

—¿Dedé tigaá ma wūt? Jesús caán nemépdih át niíj wut jí.

Páant ā niíjíchah joinít, dawá nemépwā jumna, nin pah át niíj jepahap wut jí:

—‘Dawá’ caá wā wūt. ³¹ ¡Búdí iigní ítboó jwíútdih ma wahca bojó! ít niíj wěp úbáp wut jí. ³² Queét pebh, jeé ñaj yacapboó dawá momo muuwā í bid jeéméchah ennit, —Jwíútdih queét muuwā dítna ma wahaá, nemépwā Jesúsđih ít niíj wut jí. Páant í niíjíchah joinít, Jesús queéđđih át bejat tútup wut jí. ³³ Páant ā bejat tútuchahjeh, nemépwā newéfh bácahmant bac bejnit, muuwāđih í waadáchah, ñáo dei bej, buug báhnit, muuwā ít chífc wun beedáh bejep wut jí.

³⁴ Páant ā yapachah ennit, muuwāđih en daonítjiboó íih tútchina ít jwei jwúub bejep wut jí. Jwei jwúub bejna, í jwāáh-nitdih naóhnit, íih tútchidih moondíh-but páant ā yapat doonáđih ít naáwáp wut jí. ³⁵ Páant í naáwáchah joinít, cáacwāboó íih tútchimant Jesús ā chājatjidih enedih ít bejep wut jí. Pánih bej, Jesús wā í jumupna juibínit, nemépwā

jumniji yégueh dnoó, túinijeh jenah joinít, Jesús pebh ã chüuduchah enna, búdí ít úmup wut jĩ. ³⁶ Jesús nemépwã jumnidih ã boanachah ennitjiboó, jáap juintidih ded pah ã yapatjidih ít naáwáp wut jĩ. ³⁷ Páant ít naáwáchah joinít, nihat Gadara baácdih moón búdí úmunit, íih baácmant Jesúsdiht ít jwúb bejat túutp wut jĩ. Páant ít bejat túutuchah joinít, Jesús wã íih jááj chóna ít jwúb dei bejep wut jĩ. ³⁸ Páant ít jwúb dei bejehah, nemépwã jumnijiboó Jesúsdiht búdí átiht pej jumhip wut yuh jĩ.

³⁹ —Wãjeéh ma jüúwúchah, áta túi ta yuh caá. Oboheéhtih, weém ma Maáh meemdíh jíghah ennit, ded pah wã teo wáacatjidih ma déewádiht naáwát túut niijná, ít pehbboó ma jwúb bejeé, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, nemépwã jumniji jwúb bej, nihat áih tútchidih moondíh caandíh Jesús búdí ã teo wáacatjidih át naóh peetép wut jĩ.

Áih yégueh chóodiht juí teonih, Jairo nuúmdíhbut Jesús ã booaat

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Gadara baácmant Jesús wã ít jwúb chúh juibínachah, dawá míc wáac páinit cáacwã wēnít, queétdih ít jwááap wut jĩ. ⁴¹ Jairo wüt jumni, judíowã ít míc wáacat muúdiht en daonít ít maáh, Jesús pebh át juibínah wut jĩ. Juibínít, bódicha caj yoh ñajnit, Jesús áih muúboó ã bejat pínahdiht búdí át úbúp wut jĩ. ⁴² Á nuúm bíic wílijeh wut jĩ. Caánt doce jópchi bíbohniht, búdí mi wunuchah, caántdih ã booaat pínah niijná, Jesúsdiht áih muúná át bejat túutp wut jĩ. Páant ã niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh ã bejehah, dawá cáacwã caandíh ít too néeh péenap wut jĩ.

⁴³ Pánihna, queét cātíh bíih wili mácanihat panihat wunnihbut mit jumup wut jĩ. Doce jópchi caán wunatdih

mi bíbohochah, ít cohochah yuhna, át yaicáp wut jĩ. ⁴⁴ Pánih jumna, Jesúsdiht yégueh chóo yapat waadiht táahmant mi juibí tewechahjeh, mi mácanihat panihat wunat át yayáh bejep wut jĩ. ⁴⁵ Páant mi tewechah, Jesús cáacwádiht nin pah át niij úbh joyóp wut jĩ:

—¿Déhe tígaa wíih yéguehdih juí teoní? át niijíp wut jĩ.

—Weém meemdíh wã teocan beé, nihat ít niijíp wut jĩ.

—Páant Bohéní, dawá meemdíh ít too néeh péena caá, Pedroboó át niijíp wut jĩ.

⁴⁶ Páant ã niijíchah joinít, Pedrodih nin pah át jwúb niijíp wut jĩ:

—Oboheéhtih, wunni weemdíh juí tewechah, booaat wēpat wíih bácamant áí bejep be, Jesús át niijíp wut jĩ.

⁴⁷ Páant ã niijíchah joinít, caandíh juibí teonih, jéih jweicán, úm méménit, Jesús pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jĩ. Pánih bódicha caj yoh ñajnit, nihat cáacwã ít enechah, ded pah mi juibí teonitjeh booaatjidih caandíh mit naáwáp wut jĩ. ⁴⁸ Páant mi naáwáchah joinít,

—Némá, weemdíh túi jenah joiná, mat boonap tagaá. Úmcanjeh, wēnít ma jwúb bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

⁴⁹ Páant ã niijíchahjeh, Jairoíh muúmant bej, Jesús wã pebhna juibínit, Jairoboodíh nin pah át niijíp wut jĩ:

—Jáantjeh ma nuúm mi muújáh bejep be. Páant mi wunuchah, bohénidih ma jwúb bejat túutá, Jairodih át niijíp wut yuh jĩ.

⁵⁰ Oboheéhtih, páant ã niijíchah joinít,

—Ma úmca bojoó. Wã wēpatdih ma túi jenah joyóchah, ma nuúm mi boobipna caá, Jesús Jairodih át niijíp wut jĩ.

⁵¹⁻⁵³ Túttimah, Jairoíh muúná juibínit, ít játiht juibínitji wunnidih

búdí jígahnit, i juúchah, Jesús át enep wut jī.

—Ni jūí cádaaha. Caánt wunnih nichan caá. Ūona caá mi chājap, Jesús queétdih át niijp wut jī.

Páant ā niijchah joinít, mi wunatdih jéihnit, caandih ít dehwep wut jī. Queétdih páant níj naóh péanit, Jairoih mūdih waadnít, ájeéh bejnitdih jóocmantjeh át chāwát tútup wut jī. Pánihna, Pedro, Santiago, Juan, wunnihji mi mánadih pohba ájeéh át waadát tútup wut jī.

⁵⁴ Pánih waadnít, Jesús wunnihhíh téihyadih teonit,

—¡Bainíhmaá, ma ñah ñuhú! caántdih át niijp wut jī.

⁵⁵ Páant ā niijchahjeh, caánt jwúb boonit, mit ñah ñuhup wut jī. Mi jwúb boonachah, Jesús mi mánadih caántdih jeémát át wūhat tútup wut jī. ⁵⁶ Páant ā boonachah, mi mána búdí ít en wúhi bejep wut jī. Obohjeéhtih, caántdih ā booaatjidih bitadih Jesús át naáwát tútup wut jī.

Jesús doce ā bohénitdih ā wahat

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

9 Bíc yeó jáap doce ā bohénitdih Jesús ā pebhna bid wáacnit, nemépwādh i bacaat pínah, wunnitdihbut i booaat pínah niijná, ā wēpatdih queétdihbut át wūhup wut jī. ² Pánih wūh péanit, queétdih át wahap wut jī, Dios ā maáh jumadidih i naáwáchah, cáacwā i jepahat pínah, cáacwādhbut i booaat pínah niijná. ³ Pánih wahnit, Jesús queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Bejna, dedé bí déedih ñi ub bejca bojoó. Íoh cajat nah, wuh wúh, jeémát, dinerodih yuh buca ñi ub bejca bojoó. Ñi dūwát chóodihjeh ñi duo béjeé. ⁴ Caán tútchidih moondíh bohéna, ded ñi jwíih waadni mūdihjeh ñi ūwú. Caanjíh

moondíh bohé péanitjeh caán mūdih ñi cádah bejeé. ⁵ Det tútchidih moón yeebdíh náahcan, ñi naóhni doonádih i joíhcah, bac bejna, i enechah, queétdih Dios ā yohat pínahdih i jéihyat pínah niijná, ñíh zapatosdih too dagnit, becchídih ñi péoh mao jéenanaá, át niijp wut jī.¹

⁶ Páant ā niijchah joinít, nihat tútchibitna yoobó ít bejep wut jī. Pánih juibínit, Dioíh táini doonádih nihat cáacwādh naóhni, wunnitdihbut ít booaanap wut jī.

Maáh Herodes tubit ā úumat

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Caán láa Maáh Herodes Jesús ā bohénitbut ded pah i chājat doonádih jwúb joiná, búdí át úumup wut jī. “Juanji át jwúb boo pud jūóh tagaá”, biquína níj, ⁸ “Elías át jwúb jígoth tagaá”, bita níj, “Dios naáwátidih bíh naóh yapaniji át jwúb boo pud jūóh tagaá”, bitabut ít niijp wut yuh jī.^m

⁹ Páant i niijchah joinít, Herodesboó nin pah át niijp wut jī: —Weemjéh tíjī Juandih wā waó bóod yohat tútup jī. ¿Pánihna, deíh doonádih tígáá wā jwúb joí, páant muntih? át niijp wut jī. Páant niijnít, Herodes Jesúsdihtubit át enfhip wut jī.

Cinco mil cáacwādh Jesús jeémát ā wūhat

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Túttimah, Jesús ā wahnitji ā pebhna jwúb juibínit, ded pah i chājatjidih caandih ít naáwáp wut jī. Páant i naáwáchah joinít, ā bohénitjijeh jumíhna, cáacwādh át cádah bejep wut jī. Pánih cádah bejnit, Betsaida tútchina ít bejep wut yuh jī. ¹¹ Obohjeéhtih, cáacwāboó i bejatdih jéihnit, queétdih ít ñuun béjep wut jī. Í ñuun jwāáachah,

¹9:5 Lc 10.4-11; Hch 13.51 ^m9:8 Mt 16.14; Mr 8.28; Lc 9.19

Jesús queétdih wēinit, Dios ā maáh jummatdih āt bohénap wut jī. Wannitdihbut āt boanap wut jī.

¹² Cheyeh doce ā bohénit nin pah Jesúsdih it niijp wut yuh jī:

—Nin pehbbit tātchinaboó nitdih ma bejat túutú, ī ūwat tólih pínah, ī jeémát pínahdihbut ī bidat pínah niijná. Ninjilhitjeh pohba munná ā wihcan caá, it niijp wut jī.

¹³ —Yeebjéh queétdih jeémát nī wūhúú, Jesús āt niij jephap wut jī.

—Páant, cinco botoni pan dahna, chéne queejwábitdihjeh jwī bíbohna caá. ¿Queét ī jeémát pínahdih jīb chājadih jwī bejmi naniít? ā bohénit it niij wūbh joyóp wut jī.

¹⁴ (Cinco mil neonájuh it jumap wut jī. Yaádh ī weh bícdih chah it jumap wut jī.)

—Cáacwā poómp jumap pah cincuenta nī chúdat túutú, ā bohénitdih Jesús āt niijp wut jī.

¹⁵ Páant ā niijchah joinítjeh, queétdih it chúdat túutup wut jī. ¹⁶ Páant ī chúduchah, Jesúsboó cinco pan dahnadih, chéne queejwádhbut ubnit, chéi ennit,

—Nin pandih, queejwádhbut ma wūhat túina caá, Paá, ā ípdih āt niijp wut jī.

Páant niij péanit, pan dahnadih queejwádhbut dajnit, cáacwádh ī pááat pínah niijná, ā bohénitdih āt wūhap wut jī. ¹⁷ Pánihna, nihat it túi jeémp chūúup wut jī. Í judh jeémpnidih doce wuhdih it ub yac yáwanap wut jī.

“Meém Cristo, Dios ā wahnī caá”, Pedro Jesúsdih ā niiját

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Bíih láa Jesús Diosdih wūbh péanit, ā bohénitdih nin pah āt niij wūbh joyóp wut jī:

—¿Weemdíh ded pah tigaá cáacwā ī niij? āt niijp wut jī.

¹⁹ —‘Juan Daabáni nacaá’, biquína niij, ‘Elías nacaá’, bita niij, ‘Jon játih Dios naáwátdih naóh yapaniji āt jwúub boo pud jūóh tagaá’, bitabut ī niijná beé, Jesúsdih it niij jephap wut jī.ⁿ

²⁰ —Queét páant ī niijchah joiná, ¿yeebboó ded pah tigaá nī niij jenah jof? queétdih āt niijp wut jī.

—Meém Cristo, Dios ā wahnī caá, Pedroboó āt niij jephap wut jī.^o

Ā wunat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Páant Pedro ā niijchah joinít, Jesús ā bohénitdih nin pah āt jwúub niij naáwáp wut jī:

—Dios ā wahnī wā jumap doonádh bitaboodíh nī naóhca bojóo. ²² Weém nihat cáacwā úud jeñédih tubit yeejép yapat caá náahap. Jwī maáta, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénitbut weemdíh náahcan, ī mao yohat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī mawachah yuhna, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbiipna caá. Páant yeejép yapat caá weemdíh náahap, Dios ā jenah joyátjidih bíc yoobó ā yapat pínah niijná, āt niijp wut jī.

²³ Túttimah, queét nihatdih nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Ded wíih jumíhna, ā weñat pínahdih jenah joicán, wā weñat pínahboodíh jenah joinít, ā jepaha naáh. Bitacaandíh ī wēi encah yuhna, caandíh tubit yeejép ī chājachah yuhna, ī mao yohíhichah yuhna, weemdíh jepah cá-

dahcat caá náahap.^p ²⁴ Ded ã weñat pínahdihjeh jenah joí chājni iiguípna bejni ã jum̄bipna caá. Obohjeéhtih, ded ã weñat pínahdih joyáh bojni, wã weñat pínahboodíh chājni, ã buudcán niít.^q ²⁵ Ded ã weñat pínahdihjeh chājni, búdí dinero ã bíbohchah yuhna, caandíh dedé pínah nihchan caá. Wã weñat pínahdih ã chājcatji jíib, iiguípna ã bejbipna caá. ²⁶ Pánihna, weém maáh jumna, wã íip ã yeh iigátjīh, áih túinit ángelwã í yeh iigátjihbut jwúub dei jūóhna, ded weemdíh náahcan, wã naáwátidihbut joíhccannidih wã wēpatjih wã yohbipna caá. ²⁷ Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Biquína ninjih ñuhnit ñi wunat pínah játih, Dios ã maáh jum̄atidih ã júutuchah, ñi enbipna caá, Jesús ãt niijíp wut jī.

Dios ã yeh iigátjīh Jesús ã ñuhat

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Biíc semana túttimah, Diosdih uúbát túut niijná, Pedro, Santiago, Juan queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús ãt numah púuh laab béjep wut jī. ²⁹ Caanná í púuh laáb juibíni, Jesús ã uúbúchah, ã jígohat ãt túut numúp wut jī. Áih móot yeó ã yeh iigát pah yeh íig, áih yéguhbut biíc yoobó túi baabni ãt yeh iiguíp wut jī. ³⁰ Páant ã yeh iiguíchah, Moisés, Elíasji biícđih ã pebh ít jígohop wut jī. ³¹ Queéťbut Jesús biíc yoobó ít yeh iiguíp wut jī. Pánih jígohni, Dios ã jenah joyátjidih biíc yoobó ã yapat pínah niijná, Jesús Jerusalén tútchiboó ã wunat pínahdih ít míic wéhenap wut jī. ³² Páant ã yapachah, Pedro ã chéenwã biícđih chūunít jumna, queéťdih quíib chei ãt jumup wut jī. Obohjeéhtih, jwúub jáanit, Jesús búdí ã yeh iiguíchah, ã pebh ñuhnitdihbut ít

enep wut jī. ³³ Pánih ñuhnitji í jwúub buúd jūúwúchah, Pedro Jesúsđih nin pah ãt niijíp wut jī:

—Bohéní, ninjih jwí jumuchah, ã táina caá! ¿Biíc peihcanni muu dáhnadih, míih pínah, Moiséh pínah, Elías pínahdihbut jwí chāj jíih? ãt niijíp wut yuh jī. Páant niijná, ãt jenah joicáp wut jī.

³⁴ Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queéťdih ãt dei juyúp wut jī. Páant ã dei juyúchah, búdí ít úmup wut jī. ³⁵ Mah pōh cātíh Dios queéťdih nin pah ãt niijíp wut jī:

—Nin wã wúuh, wã oini caá.^r ã naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó, Dios queéťdih ãt niijíp wut jī.^s

³⁶ Páant ã niiját túttimah, Pedrowã jwúub enna, Jesús biícjeh ã ñuhuchah, ít enep wut jī. Páant í enatjidih bitadih ít naóh jwuhcap wut jī.

Wáá wunat jum̄nidih Jesús ã booaat

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Cheibit Jesús wã í jwúub dei juibínachah, dawá cáacwã caandíh ít jwáááp wut jī. ³⁸ Páant í jwáááchah, queét cātíh biíc newé Jesúsđih ejnit, nin pah ãt niij uúbup wut jī:

—Bohéní, meemdíh wã uúbhna caá. Wã wúuh biíc jum̄nidih jígah ennit, ma teo wáacá. ³⁹ Dawá láa nemép caandíh ápi déheana caá. Pánih déhe buug ñájnit, túbit mémé ñáacnit, chūi bid ñájit, ápi jac moj chej bac ñaj bejna caá. Pánih chājna, wã wúuhđih dedé ã noón yaicán caá. Pánihna, áih bácahdih túbit yéejana caá ã chājap. ⁴⁰ Páant ã chājachah, nemépdih í bacaat pínah niijná, ma bohénitdih wã uúbup yuh be. Obohjeéhtih, queéťboó caandíh í jéih bacaacap be, Jesúsđih ãt niijíp wut jī.

^p9:23 Mt 10.28; Lc 14.27; Jn 12.24 ^q9:24 Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

^r9:35 Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 1.11; Lc 3.22 ^s9:35 2P 1.17-18

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, Jesús queét nihatdih nin pah át niij jüihñup wut jī:

—¡Yeeb yeejépwā weemdih jenah joicánnit ñi jumna caá! ¿Débólíh tígáá weemdih túi jenah joicán, ñi tac buugábi? át niijíp wut jī. Páant niijnít, —Ma wūúhdih wā pebhna ma ub jūúwá, behedih át niijíp wut jī.

⁴² Páant ã niijíchah joinít, ã wūúhdih Jesús pebhna ã ub jūúwáchah, nemépbóó déhea ub yoh buugánit, tubit caandíh át méméanap wut jī. Páant ã chájachah ennit, Jesús nemépdih át jüih bacanap wut jī. Pánih baca péanit,

—Dáa, ma wūúh ã túi boona caá buca, behedih át niijíp wut jī. ⁴³ Páant ã ba-caatdih ennit, Dios ã wēpatdih nihát cáacwā ít en wúhi bejep wut jī.

**Jesús ã wunat pínahdih
ã jwúub naáwát**

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Páant nemépdih ã bacaatjidih cáacwā búdí í jenah joyóchah, Jesúsboó ã bohénitdihjeh nin pah át niij naáwáp wut jī:

⁴⁴ —Ñi túi joyoó. Weém yeebdíh bainí wā naáwát túut caá. Weém nihát cáacwā úud jenédih cáacwā teonit, bitadih í wūhbična caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

⁴⁵ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Dios queétdih ã beh joyát túutcah, ít túi beh joicáp wut jī. Pánih beh joicán, í jwúub wúbh joyátji déeji ít tíquíp wut jī.

**“Déhe tígáá ñi maáh
panihni”, Jesús ã niiját**

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Páant Jesús ã niiját túttimah, ã bohénitboó nin pah queétjeh ít míic niijíp wut jī: “¿Déhe tígáá jwí cātíh jwí maáh panihni?” ít míic niij jüihñup wut jī.^t

⁴⁷ Páant í míic niij jüihñatdih jéihnit, bíic wébítidih Jesúsboó ã pebh át wái boj dodhdop wut jī.

⁴⁸ —Det wúihwā jumna, nin wébít panihni, oboh jumnidih wéi jwááhnit, weemdíhbut wéi jwááhnit caá. Det weemdíh wéi jwááhnit, weemdíh wahni-jidihbut wéi jwááhnit í jumna caá. Pánihna, ded nin wébít dée oboh jumni-boó ñi maáh panihni ã jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.^u

**“Ded jwiítdih en jüihcanni jwiítdih
teo wáacni caá”, Jesús ã niiját**

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Páant ã niijíchah joinít, Juanboó Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwí enechah, bíic newé ma wēpatjíl nemépwáidih ã bacat túutup be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni ã nihcah, caandíh páant jwí chájat túutcap be, át niijíp wut jī.

⁵⁰ —Páant caandíh ñi niijcá bojoó. Ded yeebdíh en jüihcanni jumna, ñijeéh ã jumna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

**Samaria baácdih moón
Jesúsdiñ í náahcat**

⁵¹ Pánihat túttimah, jeáboó ã púuh laab béjat yeó jáap pínah toáh jūúwáchah, “Weemdíh Jerusalén tútchina bejat caá náahap”, Jesús búdí át niij jenah joyóp wut jī. ⁵² Páant niij jenah joinít, biquína ã bohénitdih Samaria baácdih bóo tútchina í úwat pínah pehbóó í ámoh páñat pínah niijná, í játíh át wah waáwá bojop wut jī. ⁵³ Obohjeéhtih, caán tútchiboó í jwibínachah yuhna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejat doonáidih joinít újna, caán tútchidih moón caandíh ít náahcap wut jī. ⁵⁴ Páant í náahcat doonáidih joinít,

Jesús ā bohénit Santiago Juanjīh nin pah Jesúsdiĥ īt niĳ ũúbh joyóp wut jī:

—¿Maá, meemdíh ī náahcatji peéh, queét ī íg beedáát pínah niijná, jeámant iigátdih jwī dei jūúwát túut jíh? it niĳíp wut yuh jī.^v

⁵⁵ Páant ī niĳíchah joinít, Jesús tac púud ennit,

—Yeéb íjnit, ñi peéh chājīhichah, ā túican caá. ⁵⁶ Weém, niĥat cáacwā úud jeñé cáacwādh yohat túut niijná, nin baácboó wā dei jūóhcap jī. Obohjeéhtih ī yéejat peéh iiguípna ī bejat déejidih queétdih túi ubat túut niijná, wā dei jūúwáp jī, Jesús queétdih āt niĳ jūihñup wut jī.

Páant niĳnít, bíh tútchina īt bejep wut jī.

Biquína Jesúsdiĥ ī pééĥat

(Mt 8.18-22)

⁵⁷ Páant Jesús wā namáboó ī bejehchah, bíc íjeéh péeni Jesúsdiĥ nin pah āt niĳ naáwáp wut jī:

—Deyoób ma bejehchah, weembút majeéh wā bejmi caá, āt niĳíp wut jī.

⁵⁸ —Jia muĳjiowá íih muú pínah íitnadh ī bíbohna caá. Jwébehwābut íih yécanadh ī bíbohna caá. Obohjeéhtih, weém niĥat cáacwā úud jeñé wíh muĳjéh pohba wā bíbohcan caá. Pánihna, wājeéh ma jūúwúchah, búdí buwat meemdhbut ā jumbipna caá, Jesús caandíh āt niĳíp wut jī.

⁵⁹ Páant ī bejehchah, Jesús bíh íjeéh péeniboodíh

—Wājeéh ma jūúwá, āt niĳíp wut jī.

—Wā bejmi caá, Maá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah játih wā íp ā wunuchah, áih bácahdih wā yohat pínah niijná, ‘Ma chāo jwúhuú’, weemdíh ma niĳí. Ā wunuchah, yoh péanit, majeéh wā péebipna caá, āt niĳíp wut jī.

⁶⁰—Weemdíh náahcannit wūnnit panihnit jumna, queét wūnnitdih ī yoho naáh. Obohjeéhtih, meémboó wājeéh jumni pínah buu ma jūúwá. Wíh tewatboodíh chah jenah joinít, Dios maáh ā jumant dooná, bitadh naáwádih bejat caá meemdíh náahap, Jesús caandíh āt niĳíp wut yuh jī.

⁶¹ Páant ī bejehchah, bíh íjeéh péenibut nin pah Jesúsdiĥ āt niĳíp wut yuh jī:

—Maá, majeéh wā bejmi caá. Obohjeéhtih, wā bejat pínah játih ‘Wā bejna caá’, wā pebh moondíh wā niĳ babhbat pínah niijná, weemdíh ma wahaá. Pánih chāj péanit, majeéh wā péebipna caá, āt niĳíp wut jī.^w

⁶²—Ded wā wūtni tewatdih teo jwíhna yuhna, ā weñat pínadhíh jwúub jenah joí chājnit, Diosdiĥ teo wūhni pínah ā jéih jumcan caá, Jesús caandíh āt niĳíp wut jī.

Jesús setenta y dos ā bohénitdih ā wahat

10 Túttimah, Jerusalén tútchina bejna, Jesús setenta y dos ájeéh péenitdih ñionit, āt wahap wut jī. Pánih wahna, ā bejat pínah tútchinadhíh ā játih ī naóh waáwát pínah niijná, chénewā míc āt wahap wut jī. ²Queétdih ā wahat pínah játih, nin pah āt niĳ naáwáp wut jī: “Wíh doonádih jepahnit pínah dawá ī jumna yuh caá. Obohjeéhtih, daocánnit naóhñit ī jumchah, queét jepahíhñit ī joi jwúhcan caá. Pánihna, yeébbó Diosdiĥ ñi ũúú, chah dawá naóhñit pínadhíh ā wahat pínah niijná.^x ³Pánihna, naáwádih ñi bejeé. Bejnit, nin pah ñi túi jenah joyoó: Diosdiĥ jepahcannit, jiowá cáth ovejawádih wahat pah, yeedíh wā wahna caá.^y ⁴Pánih bejna, dinerodih úbcan, wuh wúúhdihbut úbcan, bíh zapatosdihbut úbcan-

jeh, wēpép ñi bejeé. Dawá cáacwādhíh túi naáwát túut niijná, deddih jwāáh wūbhna, chāocánjeh, bejat caá náahap.⁵ Ded ñi jwíih waadni mūdhíh moondíh ‘Dios ā túyat ñijeéh ā jumū naáh’, ñi niijí. ⁶Táinit jumna, páant ñi niijíchah joinít, í túi jepahbipna caá. Obohjeéhtih, táicannit jumna, páant ñi niijíchah yuhna, í jepahcan niít. Páant í jepahcah, caán mūdhíh moondíh Dios ā túyat ā wilcan niít. ⁷Yeebdíh jwíih jepahnitjeéh ñi jum jwuhúúp. Queét yeebdíh jeémát, babhbatdihbut í wūhuchah, ñi túi jeémp babhbaá. Yeéb queétdih teo wáacacah bohénachah, queétboó ñi teo wáacacah jíib jeémát babhbat í wūhuchah, ā túina caá. Caán tátchidih moondíh ñi bohé jwuhna, ñi jwíih juibíni mūdhíh jeh ñi jum jwuhúúp.² ⁸Ded tátchidih ñi juibínachah, yeebdíh jepahnit, dedé jeémátidih í wūhuchah, ñi túi jeémé. ⁹Caán tátchidih moón wunnitdih boonanit, queétdih nin pah ñi niijí: ‘Dios yeebdíh búdí caá ā bidip, áihwā ñi jumat pínah niijná. Wunnitdih ā boana, Maáh jumna ā wēpatdih yeebdíh ā júutna caá. Páant ā wēpatdih jéihnit, ñi yéejatdih cádahna, táini-boodíh túut nuumnít, caandíh ñi jepahhá’, queétdih ñi niijí. ¹⁰Obohjeéhtih, ded tátchidih juibí, bohéna, wunnitdih ñi boanachah yuhna, í jepahcah, íih namádhíh bejnit, nin pah queétdih ñi niijí: ¹¹‘Dios maáh jumna, ā wēpat yeebdíh ā júutuchah yuhna, yeébbóó caandíh ñi jepahcap jí. Pánihna, ñíih tátchi becchídih jwíih jíthamant jwí pit yohna caá. Páant jwí chājat pah, ñi jepahcatji jíib Dios yeebdíhbut ā yohbipna caá’, ñi niijí.^a ¹²Yeébbóó nin pah wā niijátidih ñi túi náhninaá: Sodoma tátchidih moonjí

túbit yeejép chājnit ít jumup wut jí. Obohjeéhtih, queétdih Dios ā peéh chājat chah, ā peéh chājat pínah yeó jáapdhíh ñi bohéatdih jepahcannitboodíh ā peéh chājbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jí.^b

Biíh tátchidih moón í jepahcat

(Mt 11.20-24)

¹³“;Yeéb Corazín tátchidih moón, Betsaida tátchidih moondíhbut Dios búdí ā peéh chājbipna caá! Weém ñíih tátchinadih jumna, Dios ā wēpatjíh búdí wā teo wáacacah yuhna, ñi jepahcap jí. Tiro tátchidih moón, Sidón tátchidih moondíhbut Dios ā wēpatjíh páant wā teo wáacacah nihna, queétboó jáantjeh í yéejatdih búdí jūinít, íta túut nuum tágaá.^c ¹⁴Pánihna, Tiro tátchidih moón, Sidón tátchidih moondíhbut Dios ā peéh chāj láa, Corazín tátchidih moón, Betsaida tátchidih moondíhbut chah ā peéh chājbipna caá. ¹⁵Yeéb Capernaum tátchidih moondíhbut peéh chājna, maáta panihnit chājcanjeh, yeebdíh moh yéejnit Dios ā chājbipna caá.^d

¹⁶“Ded yeebdíh joí jepahni, weemdíhbut jepahni caá. Obohjeéhtih, ded yeebdíh jepahcanni, weemdíhbut jepahcanni caá. Weemdíh jepahcanni, wā íip weemdíh wahnidihbut jepahcanni caá”, át niijíp wut jí. Páant ā niij pánachah joinít, ā wahnitboó ít bejep wut jí.^e

Setenta y dos Jesús ā wahnitji í jwáub juyát

¹⁷Pánih bejnitji wēinit, queét setenta y dos Jesús ā wahnitji ā pebhna ít jwáub

^a10:7 1Co 9.14; 1Ti 5.18 ^a10:11 Mt 10.7-14; Mr 6.6-11; Lc 9.3-5; Hch 13.51

^b10:12 Gn 19.24-28; Mt 10.15; 11.24

^c10:13 Is 23.1-18; Ez 26.1-28.26; Jl 3.4-8; Am 1.9-10; Zac 9.2-4

^d10:15 Is 14.13-15 ^e10:16 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; Jn 13.20

juibínap wut jī. Pániḥ jwáub juibínit, nin pah Jesúsdiḥ ít niijíp wut jī:

—;Maá, ma wēpatjīḥ jwī wutuchah, nemépwā yuh buca jepahnit, ít bac bej tagaá! ít niijíp wut jī.

¹⁸—Japmant wedóat pah ā bejchah, nemépwā ī maáh ā buúg jéen jūúwúchah, wā enep jī. ¹⁹;Ni joyoó! Wā wēpat yeebdīḥ wáat wūhup be, maiwādiḥ, dúowādiḥbut jwááhniḥ, ní jéiḥ chūnat pínah niijná. Nemépwā ī maáh ā wēpatjīḥ yeejép ā chājat déediḥ jāhat wēpat wā wūhup be. Páant wā wūhuchah, áiḥ nemépwā yeebdīḥ ī jéiḥ yeejacan níit.^f ²⁰Pániḥna, nemépwādiḥ yeéb ní wutuchah, ī jepahatdiḥ ennit, búdí ní wēina yuh caá. Obohjeéhtih, nin caá chah búdí ní weñat pínah pohba: Yeéb Dioiḥwā ā pebhboó bejnit pínah ní jumuchah, áiḥ papélah tóliḥ panihniboó ní wūtna daácní ā jumna caá, Jesús queétdiḥ át niijíp wut jī.

Jesús ā weñat

(Mt 11.25-27)

²¹Páant níj naóḥ péanit, Jesús Túini Espírítu ā wēpatjīḥ búdí wēinit, Diosdiḥ nin pah át niijíp wut jī: “Paá, meém niḥat baácdiḥ moón ī maáh, niḥat jeádiḥ moonbát ī maáh ma jumuchah, meemdiḥ búdí wā wēina caá. ‘Jwiít túi jéihniḥ caá’, niijnítđiḥ wā bohéatđiḥ ma beh joyát túutcap be. Obohjeéhtih, jéiḥ jwuhcannitboodiḥ mapí jéiḥyanap be. Páant mapí wēi chājna caá”, ā ípdih át niijíp wut jī.

²²Páant ā ípdih níj wúbh péanit, ā pébh joi nūhniḥdiḥ nin pah át jwáub níj naáwáp wut jī: “Dios, wā íp niḥat ā wēpat bíic yoobó weemdiḥbut ā wūhup be. Ded pah wā jumatdiḥ wā íp-jeh caá ā jéiḥyep. Bíiḥ páant jéihni ā wiḥcan caá. Ded pah wā íp ā jumatdiḥbut

weemjéh caá wā jéiḥyep. Det wā níonitdiḥbut caandīḥ wápí bohéna caá. Pániḥna, jwiítjeh caá caandīḥ jwī jéiḥyep”, át niijíp wut jī.^g

²³Páant cáacwādiḥ naóḥ péanit, ā bohénitđiḥ tac páud ennit, queétdiḥjeh nin pah át niijíp wut jī: “Yeéb wā wēpatđiḥ ennit, Dios weemdiḥ ā wahatđiḥ ní túi jéiḥna caá. Pániḥna, bitabut páant wā jumatđiḥ jéihniḥ, queébtú túi wēinit ī jumna caá. ²⁴Ní jehah joyoó. Jon jātiḥ Dios naáwátđiḥ dawá naóḥ yapanitji, dawá maátajibut yeéb ní enniđiḥ búdí eniḥna yuhna, ít encap wut jī. Ní joinídiḥbut búdí joíḥna yuhna, ít joicáp wut jī”, át niijíp wut jī.

Samaria baácdiḥ bóo ā túi chājat naáwát

²⁵Bíiḥ láa, Moisés ā wutátđiḥ bohénit poómpđiḥ bóo Jesús pebh át juibínap wut jī. Pániḥ juibínit, nin pah át níj wúbh joyóp wut jī:

—;Bohéní, Dios pebhna bejīḥna, ded pah wā chājbi? át niijíp wut jī.

²⁶—;Moisés ded pah tigaá át niijíp? Caandīḥ enna, ¿dépah tíi mapí níj jehah joí? Jesús át niijíp wut jī.

²⁷—‘Diosdiḥ chah jehah joí, túi jepahnit, wēina, caandīḥ búdí ní oyoó.^h Meemjéh ma míc oyat pah muntih, bitadiḥbut búdí ma oyoó’,ⁱ Moisés át níj daacáp tajī, át niijíp wut jī.

²⁸—Yoobópdih ma jepahna caá. Pániḥ chājnit, wunna, Dios pebhna ma bejbipna caá,^j Jesús caandīḥ át niijíp wut jī.^k

²⁹Páant ā niijíchah joinít, Moisés ā wutátđiḥ bohéni ā túi chājatđiḥ júutat túut niijná, nin pah át jwáub níj wúbh joyóp wut jī:

—;Obohjeéhtih, Bohéní, deddiḥ tigaá wā oibi? át niijíp wut jī.

^f10:19 Sal 91.13 ^g10:22 Jn 3.35; 10.15 ^h10:27 Dt 6.5 ⁱ10:27 Lv 19.18

^j10:28 Lv 18.5 ^k10:28 Mt 22.35-40; Mr 12.28-34

³⁰ Páant ā niijíchah joinít, nin ā jenah joiní naáwátjìh Jesús át niíf naóh bohénap wut jì:

—Biíc newé Jerusalén tútchimant Jericó tútchina ā dei bejchah, namá tacdíh n̄m̄n̄n̄t cáacwā caandíh jwááh̄n̄it, ni-hat áih bií dée, ā ðuoní chóodihbut dúuc wáyat túut niijná, ī wun mao jwejep be. Páant ī wun mao jwejni namáboó ā ñajap be. ³¹ Páant ī chājat túttimah, biíc sacerdote caán namádih dei bejna, ī wun mao jwejniidih ā enep yuh be. Obohjeéhtih, enna yuhna, chāocán-jeh, ā bóod páud yap bejep be. ³² Túttimah, Leví ā juimená poómpdih bóobut ā bejep be. Caán ñajni pebh juibí ennit, chāocánjeh, caanbút ā bóod páud yap bejep be. ³³ Obohjeéhtih, páant ī yap bejat túttimah, ñi eníhcanni Samaria baácdih bóo caán namádihjeh m̄ntih ā dei bejep be. Pánih dei bejna, caán ñajnidih juibí ennit, caandíh ā jígah enep be. ³⁴ Pánih jígah ennit, ā pebh juibínit, yí, iguíh mac biícđih áih yahwítnadih ā cohop be. Coh péanit, yégueh chóojìh ā chéwep be. Chéo péanit, caandíh ðuoníjì burrodih ub túuh cáagnit, úwat tólihna jumni m̄uná ā numah bejep be. Caanná ub juibínit, nihat chei ā en dao dáa juúwúp be. ³⁵ Cheibit, úwat m̄ú mínahdih caandíh ā en dawát pínah niijná, ā jíb chājap be. Pánih jíb chājnit, nin pah caandíh ā niijíp be: ‘Nindih ma túi en dao jwúhuú. Caandíh ma en dawát pínah jíb wā wúhna caá. Pánihna, chah ma jwúub jíb náahachah, jwúub juinít, wā jwúub jíb chāj jáhabipna caá, páant m̄ntih’, Samaria baácdih bóo m̄ú mínahdih ā niíf naáwáp be, Jesús át niíf bohénap wut jì.

³⁶ Páant niíf naóh bohé péanit, Moisés ā wutatjidih bohénidih nin pah át niíf úbh joyóp wut jì:

—Queét biíc peihcannit bií déedih chewe maonijidih ennit, ¿déhe tibeé túi oini ā jum? át niijíp wut jì.

³⁷ —Caandíh jígah en teo wáacni ā túi oyop be, át niíf jepahap wut jì.

—Pánihna, meembút bejna, biíc yoobó meemdíh eníhcannitdih oinit, ma túi teo wáacá, Jesús caandíh át niíf naáwáp wut jì.

Martawajeéh Jesús ā jumát

³⁸ Túttimah, Jesús wā Jerusalén tútchina bejnit, bainí tútchidih it juibínap wut jì. Ī juibínachah, caán tútchidih bóli, Marta wut jumnih, Jesús wādih míh m̄úboó mit chāo jwúhat túutur wut jì. ³⁹ Mi jwan, María wut jumnihbut mit jumur wut jì. Maríaboó Jesús ā bohénachah, ā pebh mit joí chúudur wut jì.¹ ⁴⁰ Obohjeéhtih, Martaboó yójah jeémát teona, mit íjip wut jì. Pánih íjnit, Jesús pebh juibínit, nin pah mit niijíp wut yuh jì:

—Maá, wā jwan weemdíh mi teo wáacchah, weém biíc wilidihjeh wái náah jumni tewat ā jumna caá. ¿Páant mi teo wáacchah, weemdíh ma jígah encan níit? Weemdíh ma teo wáacat túutú, Marta mit niijíp wut jì.

⁴¹ —¡Marta, Marta, ma joyoó! Dawá tewatnabitdih meém tubit jenah joinít, ma míc íjana caá. ⁴² Obohjeéhtih, wā bohéátdih jenah joyát caá chah náahap. Pánihna, Maríaboó chah túnidih mi níwíchah, caántdih ded mi joyátjidih ā jéih dúuc wáican níit, Jesús Martadih át niijíp wut jì.

Ded pah caá jwí úbát

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

11 Biíh yeó jáap Jesús ā ípdih ā úbúchah, ā bohénitbut it jumur wut jì. Páant ā úbh péanachah ennit,

¹10:39 Jn 11.1

—Maá, Juanji ā bohénitdih Diosdih ded pah ī uúbát pínahdih āt bohénap wut jī. Caán ā bohéat pah muntih jwiít-dihbut ma bohénaá, it niijíp wut jī.

²Páant ī niijíchah joinít, nin pah queétdih āt niij jepahap wut jī:

—Yeéb Diosdih uúbhna, nin pah ni niij uúbá:

‘Paá, meém chah túini ma jumuchah, meemdíh jwī wéina caá. Ma wut chah yáaat caá jwiít jwī náahna caá. Meém maáh ma jumatdih jéihnit, ni-hat cáacwā ī jepaha naáh.

³Yeó jáap jumát pah jwī jeémát pínahdih ma wūhuú.^m

⁴Bitá jwiítidih ī yéej chājatdih jwī yohat pah, meembút jwiít jwī yéej chājatdih ma yohoó. Nemépwā ī maáh jwiítidih ā yéejahichah, ma teo wáacá, jwī yéej chājat pínah niijná’,

Diosdih ni niij uúbá, ā bohénitdih Jesús āt niijíp wut jī.

⁵Páant niijnít, ded pah ī uúbát pínahdih nin pahbut āt niij naóh bohénap wut jī:

—Ded chei tac yoób ā dée pebhna bejnit, ‘Némé, bainí jeémátidih weemdíh ma wūhuú. ⁶Wā chéen yuúp jūóhni ā juyúchah, caandíh wā wūhat pínah jeémát wā bíbohcan caá’, ā niijíchah, ⁷ā dée muú dítmant nin pah ā niij jepah bacacan níft. ‘Weemdíh tac buugáca bojó. Jáantjeh jéc nem péanit, wā wehdih wáat numah úwup be. Meemdíh jeémát wūhat déedih, queétdih wā wuqufcan caá’, ā dée uúbhndih ā niij jepahcan níft. ⁸Yeebdíh wā naóhna caá. Á dée tíccanjeh ā uúbúchah, jáanit dedé ā náahatdih ā wūhbična caá. ⁹Pánihna, nindih ni túi náhninaá: Tíccanjeh ni uúbúchah, ded pah ni uúbátidih Dios yeebdíh ā

wūhbična caá. Ded pah ni náahatdih bidna, ni bid cádahcah, ded pah ni bidatdih yeebdíh ā wūhbična caá. Jéc panihndih wuúmp mao cádahcah, Dios ā wátbična caá. ¹⁰Det Diosdih túi uúbh-nit, ī uúbátjidih ī bíbohbična caá. Det Diosdih bidnit, caandíh ī jwááhbična caá. Det ī wuúmp mawachah joinít, jéc panihndih Dios queétdih ā wátbična caá. ¹¹¿Ni wūh yeebdíh queejdíh ā uúbúchah, bucdih nita wūh taniít? Nita wūhcan tagaá. ¹²¿Mujbai típidih ā uúbúchah, dúodih nita wūh taniít? Nita wūhcan tagaá. ¹³Yeéb cáacwā yéejnit jumna yuhna, ni wehdih túinidih nípi wūhna caá. Pánihna, Diosboó túini yoobát jumna, det Túini Espiritu ā waadát pínahdih ī uúbúchah, ni íip jeáboó jumni caandíh ā waadát túutbična caá, Jesús āt niijíp wut jī.ⁿ

“Nemépwā ī maáh ā wēpatjīh Jesús ā booana caá”, ī niiját

(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴Biíh yeó jáap biíc newé wéheat túutcanni nemép jumni Jesús pebh āt juibínap wut jī. Páant ā juibínachah, Jesús caán nemépdih áih bácahmant āt bacat túutup wut jī. Páant ā bacat túutuchah, caán newé āt jwúub wéhenap wut jī, páant muntih. Páant ā jwúub wéhenachah joinít, niहत en wúhi bejnit, búdí it jenah joyóp wut jī. ¹⁵Obo-hjeéhtih, bita nin pah it niij naáwáp wut jī: “Nemépwā ī maáh, Beelzebú wut jumni, ā wēpatjīh caá Jesús nemépwādih ápi bacat túutup”, it niijíp wut yuh jī.^o

¹⁶Bitaboó, “Dios ā wēpatjīhjih nit ā yoób chājap”, niijná, biíh ā wēp chāj júutatdih itih bidip wut yuh jī.^p ¹⁷Obo-hjeéhtih, “Beelzebú ā wēpatjīh nemépwādih ā bacat túutna caá”, ī niij je-

^m11:3 Pr 30.8-9

ⁿ11:13 Jn 14.13-14; 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

^o11:15 Mt 9.34; 10.25 ^p11:16 Mt 12.38; 16.1; Mr 8.11

nah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át niíf naáwáp wut jí:

“Det biíc baácdih moonjéh yuhna míic maona, ita wun beedáh bej tagaá. Ded táтчidih moón biícwá yuhna, míic maona, queétbody ita jweí peét bej tagaá.¹⁸ Pánihna, Satanás, nemépwā ī maáh áihwādhī ā bacanachah, biíc yoobó muntih āta yap tagaá. Weém Satanáih jumna nihna, áihwādhī wāta bacanan tagaá. Nī naóh yacat yoobópdih nihcan caá.¹⁹ Nemépwādhī bacanit, ī maáh Beelzebú ā wēpatjīh wā wutuchah nihna, nījeéh jumnitboó ¿déhe ā wēpatjīh tigaá ipí baca? Páant ī bacat tútuchah ennit, ‘ī tái chājna caá’, nīpí niijná caá. Pánihna, weém páant wā bacanachah ennit, ‘Ā tái chājcan caá’, nī jéih niijcán caá.²⁰ Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh nemépwādhī wā bacanachah, Dios ā maáh wēpat nī cātīh ā jumna caá.

²¹ “Wēpép newé nihat áih tua nah déenadih bíbohni áih mūdīh ā wapachah, nihat áih bí dée ā tái jumbipna caá.²² Obohjeéhtih, biíh caán chah wēpni-boó juí míic mao yap yohnit, nihat ā wēp nūhat tua nah déenadih dúuc wái, bí déedihbut dúuc wáinit, ā pej jumnit-dih ā pááhbipna caá. Pánihat pah weém chah wēpni jumna, nemépwā ī maáhdih wā jéih yap yohna caá. Yap yohnit, áihwādhī wā dúuc wáibipna caá, wíihwā ī jumat pínah niijná.

²³ “Ded wājeéh teocanni, weemdīh en jūihni, nemépwā ī maáhjeéh ā jumna caá. Pánih jumna, weemdīh jepahíhntidih ā nūun yóhna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jí.⁹

Bacaniji nemép ded pah ā jwúub waadát

(Mt 12.43-45)

²⁴ “Nemép ī bacaniji mūú wihcapboó jibna, ā jumat pínah biíh mūu pánih-

nidih ā táoh bidna caá. Pánih bidna yuhna, jéih bid juicán, ‘Weemdīh ī bacaniji mūunā wā jwúub bejbipna caá, páant muntih’, ā míic niíf jenah joiná caá.²⁵ Páant niíf jenah joinít, ā jwúub juí enechah, áih mūují tái tóodh ámohni panihni ā jumna caá. Obohjeéhtih, caán cáacboó ā túut nūmchá, áih jēc páantjeh pāa lajni panihni ā jumna caá.²⁶ Páant ā jumuchah ennit, nemépwā bita siete ā chéenwā chah yeejép wutnitdih bid wáacnit, queétdih ā numah waadná caá. Páant yeejép ī wutuchah, ī waadni chah yeejép ā jumbipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Ded panihat tigaá weñat yoobát

²⁷ Jesús páant ā niiját pónih, cáacwā cātīh jumnih nin pah mit niíf ejep wut yuh jí:

—jMeemdīh weép jum noma behanīh mi wēina nacaá! mit niíf ejep wut jí.

²⁸ —Obohjeéhtih, Dios naáwátdih joí jepahnitboó mi weñat chah ī wēina caá, Jesús caántdih át niijíp wut jí.

Cáacwā Jesús ā wēpatdih ī júutat túutat

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Páant ā bohénachah, chah dawá cáacwā Jesús pebh ī míic wáac juibínachah, nin pah queétdih át niíf naóh bohénap wut jí: “Yeéb buu láa moón tubit yeejépwā nī jumna caá. Pánihni jumna, Dios ā wēpatjīh nīpí chāj júutat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdīh páant wā chāj júutcan niít. Jonásjidih Dios ā wēp chājat pahjeh muntih weemdīhbut chājnit, ā wēpat yeebdīh ā júutbipna caá. Páant bóojeh ā wēpat júutat ā jumbipna caá.^r ³⁰ Jonásjidih búdí queéj ā jeéméchah, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Dios caandīh jwúub ub bacanit, Nínive túтчidih moondīh

⁹11:23 Mr 9.40 ^r11:29 Mt 16.4; Mr 8.12

āt wahap wut jī.^sPánihna, ded pah caandíh ā yapatjidih ā naáwáchah joinít, Dios caandíh ā wahatjidih queét ít jéihyep wut jī. Páant ā yapatji pah muntih weém nihat cáacwā úud jeñé wunnit, bíic peihcanni yeó jáap túttimah wā jwáub boo pud júúwúchah, Dios weemdíh ā wahatjidih yebbút ñi jéihbipna caá. ³¹Jon játih Salomónji ā túi jéihyat doonádih joinít, Sabá baácdih moón í maáh wiliji, yúúp miíh baácmant ā naáwát dih joyódih mit juibínap wut jī. Obohjeéhtih, ninjih weém Salomón chah jéihni wā jumuchah yuhna, yeéboó weemdíh ñi jóíhcan caá. Pánihna, Dios nihat cáacwā í yéejatji peéh chājat pínah yeó jáapdih Dios pebh caántboó yeéb bícdih ñahnit, yebdíh nin pah mi níj naóh yacbipna caá: ‘Wā joiníji Salomóndih chah jéihni Jesús ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tibeé yeéboó caandíh ñi jepahcan?’ mi ni-ijbípna caá.^t ³²Jonásji Nínive tútchidih moondíh Dios naáwát dih ā naóh yapanachah, queét í yéejatdih búdí júinít, ít túut nūmúp wut jī. Obohjeéhtih, Jonás chah wépni ninjih wā jumuchah yuhna, weemdíh jóíhcan, yeéboó ñi túut nūmcáp be. Pánihna, ñi túut nūmcátji júib, peéh chājat pínah yeó jáapdih Dios pebh Nínive tútchidih moonjí yeéb bícdih ñahnit, queébtut yebdíh í naóh yacbipna caá”, Jesús queétdih át niijp wut jī.^u

Jesús jiiát déedih ā bohéat

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³“Ded jiiát dih jiiínít, jáh cáagcan, pamap dahjíhbut ápi páah jweican caá. Obohjeéhtih, caandíh japboó ápi jíí cáagna caá, nihat caán tólihboó waadnít í túi enat pínah niijná.^v ³⁴Ñíih quíib dahna ñíih jiiát dah panihni caá. Á túi

jumuchah, ded pah ñi chājatdih ñi túi enna caá. Obohjeéhtih, yeejép jumna, dupúát dée ā jumuchah, ded pah ñi chājatdih ñi jéih encan caá. ³⁵⁻³⁶Pánihna, ñíih quíib dah panihni ā túyuchah, wā naáwát dih túi jenah joinít, túinidihjeh ñi chāj bipna caá. Obohjeéhtih, ā táicah, wā naáwát dih jenah joicán, yeejépboodíh ñi chāj bipna caá. Pánihna, jñi túi chāja chaáh! Wā naáwát dih túi jenah joinít ñi jepahaá”, át niijp wut jī.

Fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénitbut í táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷Jesús queétdih ā naóh péanachah, bíic fariseo Jesús dih áih muéboó numah jeémédih át bejep wut jī. Caanná waád juibínit, í jeémát túut niijná, Jesús wā ít juibí chūudup wut jī. ³⁸Dios queétdih ā túi wēi enat pínah niijná, queét judíowā í jeémát pínah játih í nuowā í wutatji pah ípi téih chocop wut jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó waadnít, queét í wutatji pah téih choccanjeh ā jeéméchah enna, caandíh numah jeémpni fariseoboó búdí át en wáhi bejep wut jī. ³⁹Páant ā en wáhi bejchah ennit, Jesús nin pah caandíh át níj naáwáp wut jī:

—Yeéb fariseowā ñíih pamapnadih, ñíih babhbat dahnadihbut jii mantjeh ñipí chocna caá, ā túi jíghat pínah niijná. Páant ñi chocochah yuhna, díitboó búdí queé ā jumna caá. Caan pámap jii mantjeh ñi chocat pah, yebbút bíic yoobó ñi jumna caá. Ñi túi jíghona yuhna, ñi jenah joyát yeejép ā jumna caá. Ñi weñat pínahdihjeh chājnit, túbit en ñinahnitbut ñi jumna caá. ⁴⁰Yeéb jenah joicánnit caá! ¿Pamap jii mant dée, Dios jwíih bácahdih chājni, pamap díitboó dée, jwíih caolihdihbut chājni nichan níft? Pánih chājnit, jwiítdih jéih

^s11:30 Jon 3.4 ^t11:31 1R 10.1-10; 2Cr 9.1-12 ^u11:32 Jon 3.5

^v11:33 Mt 5.15; Mr 4.21; Lc 8.16

beedáni caá. ⁴¹Pánihna, pamap diít-boobút chocat pah, ñíih caolihdih túut nuumnít, moh yéejnitdih ñi teo wáacá. Pánih chājnit, pamap quei wíhcat pah, Dios ā enechah, ñi túi jum̄bipna caá.

⁴²“¡Yeéb fariseowā búdei yeejép ñi yapbipna caá! Dios ā wutatdih jepahna, ded chénat pah téihya chej jum̄ni núonadih bíboh̄nit, bíic núodih caandíh ñípí wúhna yuh caá. Oboghjeéhtih, pánih wúhna yuhna, bíih ā wutatnadih ñípí joyáh bojna caá. Cáacwádih túi chājat-boodíh ñi jenah joicán caá. Diosdih ñi oyatdihbut ñípí jenah joicán caá. Dios ā wutat pah, chej jum̄ni núonadih caandíh ñi wúhuchah, ā túina caá. Oboghjeéhtih, bíih ā wutatdihbut jepahat caá náahap.”^w

⁴³“¡Yeéb fariseowā búdei yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít judíowā jwí míc wáacat muúboó waád juibínit, waawápna ñípí chéudna caá, nihat cáacwā yeebdíh í wēi enat pínah niijná. Tútchi tacboó bíi dée jíib chājat juúhna bejnit, cáacwā yeebdíh í wēi jwááatdih ñípí náahna caá.

⁴⁴“¡Yeéb fariseowā búdei yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáac tacchiana paníh̄nit ñi jum̄na caá. Cáacwā baác diít-boó jéih en waadacán, caán tacchianajih yáac chūi bejna, í yohniji yagáp ā jum̄atdih í jéih encan caá. Caan pánihat pah cáacwā ñi bohéatdih joinít, ñíih caolihdih jéihcan, ñi jenah joyát yeejép ā jum̄atdih í jéihcan caá”, Jesús queét fariseowádih át niíf jūihñup wut jí.

⁴⁵Páant fariseowádih Jesús ā niíf jūihñuchah joinít, Moisés ā wutatjidih túi jéihni jwuh nin pah Jesúsdi h̄ át niijíp wut jí:

—¿Bohéní, queétdih páant niíf jūihna, jwiítidihbut jūih níit ma chājap? át niijíp wut jí.

⁴⁶Páant ā niijíchah joinít, Jesús queét Moisés ā wutatjidih bohénitdih jwuh nin pah át jwúub niíf jūihñup wut jí:

—¡Yeébbút búdei yeejép ñi yapbipna caá! Yeéb cáacwádih búdei wái náah jum̄nidih chājat túutna, bainíbitjeh í yapachah ennit, queétdih jígh encanjeh, búdei ñípí peéh chājna caá.

⁴⁷“¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit búdei yeejép ñi yapbipna caá! Dios naawátidih naóh yapanitjidih ñi nuowā ít mao yohop wut jí. Pánihna, queétdih ñi weñat júutat túut niijná, íih tacchianadih ñi túi ámohna caá. ⁴⁸Oboghjeéhtih, pánih chājna yuhna, í bohéatjidih ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, ñi nuowā í chājatji bíic yoobó ñi chājna caá.

⁴⁹“Dios, nihat jéihni jum̄na, nin pah át niíf naawáp wut jí: ‘Weém wā naawátidih naóh yapanit pínahdih, wā naawátidih bohénit pínahdihbut cáacwádih wā wahbipna yuh caá. Oboghjeéhtih, cáacwāboó biquína queétdih í mao yohbipna caá. Bitadihbut yeejép í chājipna caá’, Dios át niijíp wut jí. ⁵⁰⁻⁵¹Nihat Dios naawátidih naóh yapanitdih í mao yohatji peéh yeéb buu láa moondíh caán waó jíib ā jum̄bipna caá. Jwíih mao yohni Abeldih ā mao yohatji jíib, púú sacerdote Zacaríasdih, Dioíh muú coah tac yoób í mao yohatji jíibbut, yeéb buu láa moondíh Dios ā peéh chājipna caá. Queét í jepahcatji pahjeh, yeéb bíic yoobó weemdíh ñi jepahcatji jíib yeebdíhbut ā peéh chājipna caá.”^x

⁵²“¡Yeéb Moisés ā wutatjidih bohénit búdei yeejép ñi yapbipna caá! Jwiít Dios ā wutatdih bohénit caá’, niijná yuhna, ā naawátidih cáacwā í jéihyat déedih ñi jáhna caá. Pánih jáhna, Dios pehbhoó ñi wāt waadát déedih bíbohna yuhna,

queétdih ñi wāt waadacán caá. Pánih chājna, yeebút waadcán, queétdihbut ñi waadát tútcan caá”, Jesús queétdih át niij jūihñup wut jī.

⁵³⁻⁵⁴Queétdih páant niij jūih péanit, Jesús át bac bejep wut jī. Páant ā bac bejehah, fariseowā, Moisés ā wutatjidih bohénit bičdih Jesúsdiñ naóh yacat tút niijná, yeejép ā jephachah joíhna, tūbit caandih it uúbh joí ñuún pée bac bejep wut jī.

“Weém túini caá”, niij yee naóhcat

12 Páant ā bohéat pónih dawá cáacwā Jesús pebh míic wáac juibínit, ī míic too néeh chūi bejehah, Jesús ā bohénitdih nin pah át niij naóh bohénap wut jī: “¡Yeeb ñi túi chāja chaáh! Fariseowā ī jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. ‘Weém túinijeh caá’, ī niijchah yuhna, íih caolih yeejép ā jumna caá. Páant ī jummat pah yeéboó ñi jumca bojoó. Páant niij jenah joyát, pan paáat panihni ā jumna caá. Jwíih jígohcanni ā jumachah yuhna, túttimah ā jummatdih niñat ī jéhibipna caá.^y ²Páñihat pah, ded pah caolih diítboó jumna, jwíih jígohcann yuhna, túttimah ā jígohbipna caá. Ded ñi bih chājnidihbut túttimah cáacwā ī jéhibipna caá.^z ³Ded pah dupúnapboó ñi niijátjidih baabápboó cáacwā ī joibipna caá. Ded pah yeéb ñíih tólihboó daocáñitdih ñi jéyé niijátjidih, túttimah dawá ī míic wáacapboó ī jwúub wépép naóh yapabipna caá, át niijp wut jī.

Déhedih tigaá úumat náah

(Mt 10.26-31)

⁴“Wā chéenwāá, yeebdíh nin wā naáwátidih ñi túi náhninaá: Ñíih báhahdih mao yohñit pínahdih ñi úumca bojoó. Páant ī chājat túttimah, yeebdíh

chah yeejép ī jéih chājcan niñt. ⁵Obohjeéhtih, ñi úumat pínahdih wā naóhna caá. ¡Diosboodíh búdí úumat caá náahap! Caanjéh ñi wunat túttimah, yeebdíh peéh chājna, iiguípna ā jéih wahbipna caá. Pánihna, caandíhjih caá úumat náahap.

⁶“Ñi náhni dahwaca bojoó. Dios yeebdíh oinit, ā quíib buadcán niñt. Cinco jwébehwádih chéne júdubit yeéb ñipí jíib teona caá. Botonit ī jumachah yuhna, Diosboó biic jwébehdíhjih ā quíib buadcán niñt. ⁷Obohjeéhtih, jwébehwā chah yeebdíh Dios ā oina caá. Búdí oinit, ñíih waó yoocnajah débói ā jummatdih Dios ā túi jéihna caá. Páant ā oyatdih jenah joinít, ñi náhni dahwaca bojoó”, át niijp wut jī.

“Weém Jesúsíh caá”, úumcanjeh, niiját

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸“Cáacwā ī joyóchah, ded ‘Weém Jesúsíh caá’, ā niijchah, weembút wā ípíh ángelwā ī joyóchah, ‘Caánboó wíih caá’, wā niijbípna caá. ⁹Obohjeéhtih, cáacwā ī joyóchah, ded ‘Weém Jesúsíh niñcan caá’, ā niijchah, weembút wā ípíh ángelwā ī joyóchah, ‘Caánboó wíih niñcan caá’, wā niijbípna caá. ¹⁰Ded weém niñat cáacwā úud jeñédih yeejép wéhenachah yuhna, ā tút nuumáchah, yeejép ā wéheatdih Dios ā yohbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espíritubodíh yeejép wéhenit, ā jéih tút nuumcát jíib, Dios ā yeejatdih ā yohcan niñt.^a

¹¹“Wíihwā ñi jummat jíib cáacwā yeebdíh teonit, naóh yacat tút niijná, ñi míic wáacat muúboó, peéh chājat tútñit pebhboó, bita ñi maáta pebhboobút ī ub bejehah, ‘¿Ded pah wā niij jephahbí?’ ñi niij náhni dahwaca bojoó. ¹²Caanná ñi juibínachah, Túini Espíritubodíh ded

pah ñi jepahat pínahdih ã jéihyabipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.^b

Dawá bíí dée bíbohah ã tobohah

¹³ Páant ã niij naóh péanachah, ī cātíh jumni Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, jwī íp báadhda áih bíí dée jwiítidih ã wūhuchah yuhna, wā úud jeñé nihatih ãbnit, wíih pínahdih ã wūhcap jī. Páant ã chājachah, weemdíh wíih pínahdih caandíh ma wūhat túttú, át niijíp wut yuh jī.

¹⁴ —Weém bíí déedih pāáhni maáh nihcan caá. Pániñ chājat wíih pínah nihcan caá, caandíh Jesús át niij jepahap wut jī.

¹⁵ Páant caandíh niijnít, niñat ájeéh péenitdih nin pah át jwúub niij naáwáp wut jī:

—Ñi túi chāja chaáh! Dawá bíí dée déedih ñi en ñinahca bojoó. ‘Dawá bíí dée bíbohna, wā túi jumbipna caá’, ñi niijná yuh caá. Obohjeéhtih, dawá bíí dée bíbohah jīb nihcan caá jeáboó ñi bejat pínah, át niijíp wut jī.

¹⁶ Páant niij naóhñit, ī túi beh joyát pínah niijná, nin ã jenah joiní naáwátjīh át jwúub bohénap wut jī: “Bíic newé dawá bíí dée bíbohni, áih wápchiboó pácahi ã momochah, dawá ã quehep be. ¹⁷ Dawá ã quehechah ennit, nin pah ã míc niij jenah joyóp be: ‘¿Ded pah wā chājbi? Wíih pácahi wā ámohat pínah muú bainí ã jumuchah, ã yáo yapbipna caá. ¹⁸ Nin pah wā chājbiñna caá: Caandíh ámohat muunádih wai yoh jéena péanit, chah búdí ámohat pínah muunádih wā chājbiñna caá. Pániñ chājñit, niñat wíih pácahidih, wíih bíí déedihbut wā ámohbipna caá. ¹⁹ Pániñ ámoh péanit, nin pah wā míc niijbipna caá: “Dawá jópchina túi jumat tútt niijná, dawá bíí déedih buu wā bíbohna caá, buca. Pániñ jumñit, choonít, babh

jeémpñit, wā wēibipna caá”, wā míc niijbipna caá, caán newé ã niij jenah joyóp yuh be. ²⁰ Obohjeéhtih, páant ã niij jenah joyóchah jéihñit, Dios caandíh nin pah ã niijíp be: ‘¿Jenah joicáñni- abeh! Buu cheijeh ma wunuchah, míih caolih ã buudbipna caá. ¿Páant ma wunat túttimah, niñat ma ámohñi bíí dée deñ pínah tigaá ã jumbi? Meémboó caandíh ma jéih ub bejcan niit’, Dios caandíh ã niijíp be. ²¹ Pániñna, ded áih pínahjeh dawá bíí déedih en ñinah ub jweñit, Dios ã weñat pínahdih bidcanjeh, buudní ã jumbipna caá”, Jesús cáacwádih át niijíp wut jī.

Dios áihwádih ã túi en dawát

(Mt 6.25-34)

²² Páant niij péanit, nin pah ã bohénitboodíh át jwúub niij naóh bohénap wut jī: “Ded pah ñi jumatih ñi náñni dahwaca bojoó. Ñi jeémát pínah, ñi dawát pínah yéguehdihbut, ñi náñni dahwaca bojoó. ²³ Caandíh bidat chah Diosdih túi bíicdih ñi jumat pínahboodíh ñi bidíí. Páant ñi bidichah, caán yeebdíh oina, ñi jeémát pínah, ñi dawát pínahdihbut ã wūhbipna caá, ñi túi jumat pínah niijná. ²⁴ Jwébehwádih ñi jenah joyoó. Queét íh jeémát pínahdih ípí momcan caá. Íh jeémátidih ámohat pínah muuná ípí bíbohcan caá. Pániñnit ī jumuchah yuhna, Dios queétdih ī jeémát pínahdih ápí wūhna caá. Jwébehwádih oina, ã en dawát chah, yeebdíh oinit, Dios ã túi en daoná caá. ²⁵ Yeéb búdí náñni dahwana yuhna, ñi wunat pínah yeó jáapdih ñi jéih tútt nuumcán niit. ²⁶ Pániñ jéih tútt nuumcán, búdí ñi náñni dahwana yuhna, bíih pínahdihbut ñi jéih tútt nuumcán niit. Pániñna, náñni dahwaat dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Cháanadihbut ñi jenah joyoó. Caán cháana behna, ã túi jígoñat pínahdih ápí

^b12:12 Mt 10.19-20; Mr 13.11; Lc 21.14-15

teocan caá. Pániñ teocan yuhna, Maáh Salomónji áih túini yégueh chóo ðwonít, ā túi jígoñatji chah, cháanaboó ā túi jígoñna caá.^c 28 Caán cháanadiñ Dios ā túi jígoñat túatna caá. Obohjeéhtih, cháana buu déedih jum, cheibit déedih ā diib téh bejna caá. Páant ā diib téhechah, cáacwā ípí cáo yohna caá. Páant maátcanjeh ā jumuchah yuhna, Dios caán cháanadiñ túi jígoñni ā chájna caá. Caán cháanadiñ túini yégueh dée pah ā wūñat chah, yeebboodíñ Dios yéguehdih ā wūñbipna caá. Pániñna, caandíñ náñni dahwacanjeh, Diosboodíñ ñi túi jenah joyoó. 29 Ded pah ñi jeémát pínah, ñi babhbat pínahdihbut tubit náñni dahwa joi bídca bojoó. 30 Nihat Diosdih jéihcanñit bíí déedih tubit ípí náñni dahwa joi bídna caá. Obohjeéhtih, ñi ípboó ñi jeémát pínah, ñi ðwát pínahdihbut ded pah yeebdíñ juhdhdidih ā jéihna caá. Pániñ jéihna, yeebdíñ ā teo wáacat pínahdih túi jenah joiná, búdí ñi náñni dahwaca bojoó. 31 Pániñna, bíí déedih ñi bidat chah, Dios ā maáh jumadidih bidñit, caandíñ ñi túi jepahaá. Pániñ jepaññit, áih túini doonáññit bitadidihbut ñi naáwá, queéñbut caandíñ í jepaññat pínah ñiijná. Páant ñi chájachah, Diosboó nihat ñi náñhatdih ā túi wūñbipna caá”, Jesús āñ ñiijná wut jí.

**Jeáboó búdí jíib jumñi
panihñidih jwí bíbohñat**

(Mt 6.19-21)

32 “Yeéb wíihwā ðacáññit jumna yuhna, Diosdih túi jenah joinít, ñi úmca bojoó. Páant ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi íp yeebdíñ búdí oinít, wēñit, túiniñdih ā wūñbipna caá. Pániñna, yeebdíñ ā pebhboó ā ðb bejbipna caá, ájeéñ ñi túi jumñat pínah ñiijná. 33 Níññi bíí déedih jíib cháj wūñna, caán jíibñidih ðbñit, tubit moh yéejñitdih wūñat caá náñhap. Páant

ñi chájatji jíib, Dios ā jumñapboó ñi juibíñachah, yeebdíñ túini yoobáñdih ā wūñbipna caá. Páant ā wūñni pínah ā buudcán ñit. Ded ñumñí caandíñ ā jéih ñumcán ñit. Pólohñwāñbut í jéih jeémp yéejñacñ ñit. 34 Pániñna, Dios pebhboó níññi búdí jíib jumñi panihñi ā jumuchah, Dios ā weñat pínahdih ñi túi jenah joijbipna caá. Obohjeéhtih, ñi baácboojéñ níññi búdí jíib jumñidih bíbohñit, ñi weñat pínahdihñeh ñi jenah joijbipna caá”, Jesús āñ ñiijná wut jí.

Jesúsñidih túi jenah joi páññat

35 “Weemdíñ ñi jenah joyáñdih ñi túi múic ámoh páññá. Ded pah múic ámoh páññatdih ñi beh joyát pínah ñiijná, ñi bainí naáwáñdih yeebdíñ wā naóñna caá.^d 36 Bíic newé ā chééññiñ téihya chéññat weñatdih ñumñah jeémédih ā bejep be. Páant ā beññat túññimñah, chei ā jwúñb juyát pínahdih páññat, jéñdih wéñpéñ í jéih wáññatdih beññat túññit ñiijná, caandíñ teo wūññitboó íññi yégueh chóodih wái aabá chééññit, íññi juiññat dahññatdihbut í jíí cáag páññat caá. Páant í chájñat pah, wā jwúñb ðei juiññat pínahdih yeebñat ñi jenah joyáñdih ñi túi múic ámoh páññá.^e 37 Í maáh ā jwúñb juyúchah, caandíñ teo wūññit túi páññat, búdí í wēñbipna caá. Yoobóñdih yeebdíñ wā naóñna caá. Páant í túi páññat jíib, í maáhboó teo wūññit í ðwát dée chóodih ðwó péñ, queéñdih chéññat túññit, jeémát ā wūñbipna caá. 38 Chei tac yoób, ðaá juiññatwúchah, caán ā juyúchah yuhna, túi páññat, queéñ bainí í wēñcan ñit. 39 ñiijná bainí naáwáñdihbut yeebdíñ wā naóñna caá: ñiijná ñi túi jenah joyoó. Débóññiñ ñumñí cáac ñumñíñdih ā juyát pínahdih múic míññatboó jéihna, ñumñíññiñ ā jéih wáññat pínah ñiijná, túi jánñit, áih ñumñíññiñ áññat túi wáññat tagaá. 40 Pániññat pah, weém, ñi

^c12:27 1R 10.4-7; 2Cr 9.3-6 ^d12:35 Mt 25.1-13 ^e12:36 Mr 13.34-36

hat cáacwā úud jeñé, ñi jéihcat láa wā jwúub dei jūóhbipna caá. Pánih jéihcan, weemdíh túi jwááat túut niijná, ñi jenah joyátdih túi túut nuúm páant caá náahap”, Jesús át niijíp wut jí.^f

Túi teo wūhni, túi teo wūhcanni naáwát

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó nin pah Jesúsdiñ át niij úúbh joyóp wut jí:

—Maá, páant niij naóhna, ¿jwíih pínahjeh níit? ¿Nihat cáacwáñh pínah níit? át niijíp wut jí.

⁴² Páant ā niijíchah joinít, nin naáwátjih queédih Jesús át jwúub bohénap wut jí: “Biíc teo wūhni túi jenah joiní, ā maáhdih túi jepahni ā jumup be. Páant ā jumuchah ennit, ā maáh ā bejat pínah játih, nihat bita caandíh teo wūhni í maáh pínah caandíh ā waadánap be, queét í jeémát pínahdih yoobópdih ā wūhat pínah niijná. Pánih waadá péanit, biíh baácboó ā bejep be. ⁴³ Pánih bejniji áih muuná ā jwúub juyúchah, caandíh teo wūhni ā wutatji pah ā chájachah ennit, caandíh búdí ā wēibipna caá.

⁴⁴ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caandíh wēinit, nihat áih bií déedih en daoní maáh ā waadábipna caá.

⁴⁵ Obohjeéhtih, biíh caandíh teo wūhni túi jepahcan, ‘Wā maáh maatápdih jíghocan, buutéh ā jwúub jūóhcan níit’, níj jenah joinít, bita teo wūhni neoná yaáhdihbut pūinit, ā jeémp babh máihñap be. ⁴⁶ Á náhnicanni yeó jáap, ā páicanni horadiñ ā maáhboó ā jwúub juibípna caá. Pánih joinít, caandíh ā jepahcatji peéh, tubit ā pūibipna caá. Pánih pūi péanit, Diosdih jepahcannit biícdiñ iiguípna ā wahbipna caá. ⁴⁷ Pánihna, ded teo wūhni ā maáh ā

weñat pínahdih jéihna yuhna, túi ámoh páican, ā maáhdih jepahcah, ā maáh caandíh peéh chájna, búdí ā pūibipna caá. ⁴⁸ Obohjeéhtih, ded teo wūhni boó ā maáh ā weñat pínahdih túi jéihcan, yeejép ā chájachah, ā yéej chájat jíib búdí áta peéh cháj tagaá. Obohjeéhtih, ā túi jéihcatdih ennit, caandíh peéh chájna yuhna, nump ā pūibipna caá. Pánihna, deddih túi chájat pínahdih Dios búdí ā jéihyanachah, túi jepahat caá náahap. Ded maáhdih cáacwā búdí wutat wēpatdih í wūhuchah, túinijeh wutat caá caandíh náahap”, Jesús át niijíp wut jí.

Jesús cáacwādiñ chéne poómp ā chájat

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Ñi náahcannidih ñi cáo yohat pah, Dios yéej chájnitdih peéh chájna, iiguípna ā yohat pínah niijná, nin baácboó wā dei jūúwup jí. ¡Játih páant ā chájachah nihna, wāta wēi tagaá!

⁵⁰ Obohjeéhtih, páant ā peéh chájat pínah játih, weémboó búdí yeejép wā yapbipna caá. Pánih yeejép wā yapat pínahdih jéihniñ, tubit wā jíghahna caá.⁸

⁵¹ ¿Ded pah weemdíh ñi níj jenah joí? ‘Áih doonádiñ joinít, nihat cáacwā túi biícdiñ í jumbipna caá’, ¿ñi níj jenah joí níit? Obohjeéhtih, páant ā nihcan níit. ⁵² Cáacwā wā naáwátidih í joyát téttimah, biícwájeh jumna yuhna, biíc peihcannit weemdíh jepahnitdih chénewā jepahcannitboó í míc jūihbipna caá.

⁵³ Behe ā wūúhdih ā jūihñuchah, ā wūúhbut behedih ā jūihbipna caá. Beh wili mi nuumdíh mi jūihñuchah, mi nuumbút beh wilidih mi jūihbipna caá. Beh wili mi wūúh áadiñ mi jūihñuchah, mi wūúh áabut mi chudhdih mi jūihbipna caá. Biquína weemdíh í jepahachah, biquína í jepahcat jíib páant

tubit ī míc jūihbipna caá”, Jesús āt ni-
ijíp wut jī.^h

Ded pah ā yapat pínahdih ī beh joicát

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Páant ā bohénitdih naóh péanit, nin pah Jesús ijééh péenitdih jwuh āt jwúub níj naáwáp wut jī: “Yeébbóó yeó dei be-
jepmant mah tólihna ā jūúwúchah enna,
‘Mah buggát túut caá’, nípí niijná caá.
Ñi niiját pah āpí buggná caá. ⁵⁵ Mah
buggáp buwámant johlit ā jūúwúchah
enna, ‘Chah chāhat túut nihcan caá’,
nípí niijná caá. Ñi niiját pah tubit āpí
chāhna caá. ⁵⁶ Obohjeéhtih, yeéb yee-
jépwā, ‘Wā jéih beedána caá’, níj jenah
joiná yuhna, jéihcannit caá ñi jumup.
Baácdih, jeádihbut ennit, ded pah ā ya-
pat pínahdih ñi jéihna yuh caá. Obo-
hjeéhtih, wā chājatdih ennit, wā naáwát-
dih joiná yuhna, ded pah túttimah ā ya-
pat pínahdih ñi jéihcan caá”, Jesús queét
cáacwādih āt niijíp wut jī.

Yeebdíh eníhcannitjīh míc ámohat

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ “Ded pah ñi chājat pínahdih yeeb-
jéh jenah joinít, ñi túi chājaá. ⁵⁸ Yeeb-
díh naóh yacni peéh chājat túutni peb-
hboó ā numah bejchah, ‘¿Majeéh túi
jumat túut niijná, ded pah tigaá wā
chājbi?’ caandíh ñi niijí, yeebdíh peéh
chājat túutni pebhna ā ub bejcat pínah
niijná. Páant caanjíh ñi míc ámohcah,
peéh chājat túutniboó yeebdíh nemat
muúboó ā nemat túutbipna caá. ⁵⁹ Páant
ā nemechah, nihat ñi jīb budáátidih
ñi jīb chāj péaat pínah játih, yeéb ñi
baccan níit. Pánihat pah, Diosdih ‘¿Ma-
jeéh túi jumat túut niijná, ded pah tigaá
wā chājbi?’ niijnít, caandíh ñi jepahaá,
yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná”,
Jesús āt niijíp wut jī.

Yéej chājatdih cádahnit, túut numát

13 Caán láa biquína Jesúsdihi joinít
nin pah caandíh it níj naáwáp
wut jī:

—Galilea baácdih moón Jerusalén
tátchidih Dioíh muúboó ovejadih cáo
wáhnit, Diosdih ī wēi uúbúchahjeh, Pi-
latoboó queétdih āt mawat túutup wut
jī. Pánih maonit, oveja meép, cáacwā ī
maonitji meépjihi it widip wut jī. ¿Ded
panih tigaá páant it yap? queét Jesúsdihi
it níj uúbh joyóp wut jī.

² Páant ī níj uúbh joyóchah joinít, nin
pah āt níj jepahap wut jī:

—¿Ded pah tigaá yeebjéh ñi níj jenah
joí? ‘Páant queét tubit yeejép yapna, ni-
hat bita Galilea baácdih moón ī yéejat
chah níit it yéej chājap’, ¿yeéb ñi níj
jenah joí níit? ³ Nihcan caá. Dedé yee-
jatdih bíic yoobó Dios ā peéh chājbipna
caá. Yeébbóó ñi yéejatdih cádahcan,
túiniboodíh ñi túut numcátji jīb ā peéh
chājachah, yeebbút iiguípna ñi bejbipna
caá. ⁴ Nindihbut ñi túi jenah joyoó: Siloé
wūt jumni jap bóo muú áac jéennit,
dieciocho cáacwādih āt tájap wut jī.
‘Pánih wunna, bita Jerusalén tátchidih
moón ī yéejat chah it yéej chāj tagaá’,
¿ñi níj jenah joí níit? ⁵ Nihcan caá. Obo-
hjeéhtih, yeéb ñi yéejatdih cádahcan,
túiniboodíh ñi túut numcán, yeebbút
wunna, iiguípna ñi bejbipna caá, queét-
dih āt niijíp wut jī.

Quehe wihcanni higuera nah naáwát

⁶ Páant níj péanit, nin naáwátjīh
queétdih āt jwúub bohénap wut jī: “Bíic
newé áih wápchiboó higuera wūt jumni
nah ā jumup be. ‘Caan náh ā quehna
nacaá’, niijnít, diquidih ā bejep yuh be.
Obohjeéhtih, caan náh ā quehcah, ā
bid juicáp be. ⁷ Pánih bid juicán, áih
wápchidih teo wáhnidih nin pah ā niijíp

^h12:53 Mi 7.6

be: ‘Weemdih ma joyoó. Biíc peihcanni jópchi nin higuera nah quehedih wā bidip yuh caá. Obohjeéhtih, ā quehcan caá. Páant ā quehcat jīb ma tib yohoó. Nin nah wíih wápchidih ā jumuchah, bíih nahdih wā jéih momcan caá. Ā wihcah, bíih nahdih momnit, caan náh quehedih wāta jeémp tagaá’, caandih teo wūhmidih ā niijíp be. ⁸ Páant ā niijíchah jointít, caandih teo wūhni nin pah ā niíf jepahap be: ‘Maá, nin jópchidih pohba ā jum jwuhu naáh. Nin nah púy yehmant baád páuda péanit, nuñúp jónópdih wā yacbična caá, míih higuera nah ā quehat pínah niijná. ⁹ Páant wā chājat túttimah, ā quehmi dée caá. Ā quehcat ennit bácah, weemdih ma yoób tib yohat túttú’, ā maáhdih ā niíf jepahap be. Pánihat pah, yeéboó ñi tútt nuumát pínahdih Dios ā páina caá. Maatápdih ā páina beé. Pánihna, ñi tútt nuumcát ennit bácah, yeébdih ā yoób peéh chājbipna caá’, Jesús át niijíp wut jī.¹

Judíowā ī chooát yeó jáapdih wūnnihdih Jesús ā booaat

¹⁰ Bíih láa judíowā ī chooát yeó jáapdih ī míic wáacat muudih Dios naáwátidih Jesús át naóh bohénap wut jī. ¹¹ Caanjíh nemép jumnih mit jumup wut jī. Nemépboó dieciocho jópchi caántdih ā jumuchah, caántboó chóyó bejnihjah mit jumup wut jī. ¹² Páant mi jumatdih ennit, Jesús caántdih át jūúwát túttup wut jī.

—Némá, meemdih wā booana caá, át niijíp wut jī.

¹³ Páant niijnít, caántdih ā teo jáhanachahjah, yoobópdih mit ñuhup wut jī. Pánih boonit, Diosdih búdí mit wēi naáwáp wut jī.

¹⁴ Obohjeéhtih, Jesús chooát yeó jáapdih caántdih ā booaat peéh, judíowā ī míic wáacat muudih en daoní

maáhboó át íjip wut jī. Pánih íjnit, caánboó míic wáacnitdih nin pah át niijíp wut jī:

—Biíc semanadih seis yeó jáap jwípí teona caá. Pánihna, yeéb tubúp chūúhnt booaat túttudih jūóhna, caán tewat yeó jáapnadihjah ñi jūúwá. Jwiít jwí chooát yeó jáapnadih páant ñi chājca bojoó, át niijíp wut jī.¹

¹⁵ Páant ā niijíchah jointít, Jesúsboó queédih nin pah át niíf jūihñup wut jī:

—Yeéb yeenit caá. Yeebjéhbüt chooát yeó jáapdih yuhna, ñih jiwidih, burrodihbüt ī jeémát tólihmant watnit, mah ī babhbat pínah niijná, ñipí wái bac bejna caá. Pánih chājna, teo tigaá ñi chājap. ¹⁶ ¿Nint Abrahamji ā jumadih nemép dieciocho jópchi pohba chéonih dée át bíbohóp be. Páant ā chéonihdih chooát yeó jáapdih wā watachah, ā túican niít? át niijíp wut jī.

¹⁷ Páant ā niijíchah jointít, tíicnit, queét ít jepahcap wut jī. Pánihna, nihat cáacwā Jesús ā wēp chājatdih ennit, búdí ít weñep wut jī.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Nin naáwátjīh cáacwādih Jesús át jwúub bohénap wut jī: “¿Dios ā maáh jummat ded pahna tigaá, yeéb ñi jenah joyóchah? ¿Caandih ñi jéihyah pínah niijná, dedédih jenah jointít tigaá, wā naóhbi? ¹⁹ Mostaza tíib ded pah ā jummatdih jenah jointít, Dios ā maáh jummatdih ñi beh joibípna caá. Caán tíib cáo tíbih pah bóo ā jumna caá. Momni áih wápchihoó caán tíbihdih ā momop be. Ā momat túttimah, chíihna, búdí nah ā behhep be. Páant caan náh ā behechah, áih cácanaboó jwébehwā ī jaamáp be. Pánihat pah tigaá Dios ā maáh jummat. Áihwā daocánnit jwíih jumnitji, túttimah ī dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

¹13:9 Is 5.1-7; Jer 2.21; 8.13 ¹13:14 Ex 20.9-10; Dt 5.13-14

Pan paááni naáwát

(Mt 13.33)

²⁰ “¿Dios ā maáh jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wā naóhbi? ²¹ Pan paáát ded pah ā jumatdih wā naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Pandih chājhna, yad wili trigo ojdih pamapdih yacnit, mahjñh wid, caandíh paááni pínahdihbut mipí túi widna caá. Pánihna, nihat mi widniji ā túi paabípna caá. Páant ā jumat pah Dios ā maáh jumat doonádih joinít, cáacwā ī tútut nuumbípna caá. Pánihna, queét joinítboó bitadih ī jwúb naáwáchah, dawá joinít, queébut ī tútut nuumbípna caá”, Jesús át niijp wut jī.

Bainí jęc naáwát

(Mt 7.13-14,21-22)

²² Táltimah, Jerusalén tútchina bejna, dahwani tútchina, botoni tútchinadihbut Jesús Dios naáwát dih naóh bejna át chājap wut jī. ²³ Páant ā bejehah, bíc newé caandíh nin pah át niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Maá, daocánnitjeh níit iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubnit pínah ī jumap? át niijp wut jī.

Páant ā niijchah joinít, nin naáwátjñh Jesús át jwúb bohénap wut jī:

²⁴ —Yeéb dawá Dios ā jumapboó ñi waádíhna yuh caá. Obohjeéhtih, búdí ñi yéejatdih cádahíhcan, ñi jéih waadcán caá. Bainí jęc panihnidih waádíhna, ñi yéejatdih cádahat caá náahap. Pánihna, yeéb waadát dih bidna, ñi yéejatdih cádahnit, Diosboodíh ñi túi jepahaá. ²⁵ Ñi beh joyát pínah niijná, muú mínah ded pah ā jumatdih wā naóh bípna caá. Chei caán muú mínah áih jęc dih ā nemna caá. Páant ā nemat túttimah, yeéboó caán jęc dih juibí, wúmp maonit, nin pah ñi

niij ejbipna caá, ‘Maá, jęc dih ma wát jéúwú’, ñi niijchah, muú mínahboó dítmant nin pah ā niij bábapna caá. ‘Dedmant ñi jéúwát dih wā jéihcan caá. Yeéb wā jéihca naáhwádih wā wátcan caá’, ā niijbípna caá. ²⁶ Páant ā niijchah joinít, yeéboó nin pah ñi jwúb niijbípna caá, ‘Majeéh jeémpnit, jwí babhap jī. Jwíh tútchiboó jumna, ma naáwát dih jwiít dih ma bohénap jī’, ñi niij ejbipna yuh caá. ²⁷ Yeéb páant ñi niijchah yuhna, caánboó nin pah ā jwúb niij jepahbipna caá, ‘Obohjeéhtih, yeedíh yooóp dih wā jéihcan caá. Pánihna, nihat yéejnit jumna, wā pebh jéohcanjeh, biáboó ñi bejeé’, muú mínah ā niijbípna caá. Páant ā niiját pah Dios yeedíh ā niijbípna caá.^k ²⁸ Pánihna, Abraham, Isaac, Jacob, nihat Dios naáwát dih naóh yapanitjibut, Dios pebhboó ī jumuchah ennit, yeéboó jéih waadcán, tubit jígahna, ñíh maodíh ñi néeh chāác juibípna caá. Pánih jígahna, jóocmantjeh ñi chāobípna caá.¹ ²⁹ Caán láa nihat baác dih moón Dioíhwā ā pebhboó ī juibínachah, caánboó queédih ā numah jeémpbipna caá.^m ³⁰ Nin baácboó oboh jumnitji Dios ā jumapboó maáta ī jumbipna caá. Ninboó maáta jumnitji Dios pebhboó moh yéejnit ī jumbipna caá, Jesús át niijp wut jī.ⁿ

Jerusalén tútchidih moondíh Jesús búdí ā oyat

(Mt 23.37-39)

³¹ Páant ā niij péanachahjeh, biquína fariseowā Jesús pebhna juibínit, nin pah it niijp wut jī:

—Herodes meemdíh ā mawíh páina caá. Pánihna, biáboó ma jwei béjeé, caandíh it niijp wut jī.

³² Páant ī niijchah joinít, nin pah queédih át niij jepahap wut jī:

^k13:27 Sal 6.8 ^l13:28 Mt 22.13; 25.30

^m13:30 Mt 19.30; 20.16; Mr 10.31

ⁿ13:29 Mt 8.11-12

—Nin pah caán yeejépahbehdiñ niñ naáwádih ñi bejeé: ‘Jesús nemépwádih baca, wunnitdihbut booana caá ã chā-jap. Bũu yeó jáap, cheibitbut páant ã chājbipna caá. Pánihna, cheibit daani ã teo péabipna caá’, Herodesdih ñi niijí.³³ Bũu bej, cheibit bej, daanibut bejnit, Jerusalén tútchina wā juibíbiipna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitjidih caán tútchidih míicjeh ípí mao yohop wut jī. Pánihna, caán tútchina wā juibínachah, weemdíhbut ĩ mao yohbipna caá.

³⁴“Yeéb Jerusalén tútchidih moondíh búdí wā jígahna caá. Dios naáwátidih naóh yapanitdih maonit, ñi pebhna bita ã wah bojnitdihbut jeejīh yohnit, yeéb ñipí maona caá. Ñi nuowābūt bíic yoobó ĩt chājap wut jī. Pánihnit ñi jumuchah yuhna, yeebdíh búdí wā oina caá. Pánih oinit, mujbaima mi wehdih mi páamat pah, wā pebh yeebdíh wā jumat túttna yuh caá. Obohjeéhtih, yeébboó weemdíh ñi náahcan caá.³⁵ Páant ñi náahcat peéh, bũu ñíih tútchidih Dios ã wap cádahbipna caá. Yoobópdiñ yeebdíh wā naóhna caá. Ninboó weemdíh ñi jwáub encan níit. Túttimah bóo láa nin baácna wā jwáub dei jūúwúchahjeh, weemdíh ñi jwáub enbipna caá. Pánih ennit, ‘Dios ã wahní, meemdíh búdí jwí wēina caá’, weemdíh ñi niijbípna caá”,^o Jesús át niijíp wut jī.

Bácah chalanidih Jesús ã booaat

14 Bíih chooát yeó jáapdiñ farise-owā ĩ maáh áih munná Jesúsdiñ numah jeémédih át bejep wut jī. “¿Ded pah caá ã chājbi?” niijná, caán munnádiñ moón caandíhjih ĩt túi en ñunúp wut jī.² Caán munnádiñ, bácah chalani át jumup wut jī.³ Caandíh ennit, Moisés ã wut-tatjidih bohénitdih, fariseowádihbut nin pah Jesús át niij wáuh joyóp wut jī:

—¿‘Chooát yeó jáapdiñ tubúp chūúh-nitdih ñi booanaá’, Moisés át niijnít jíí? át niijíp wut jī.

⁴Páant ã niijíchah yuhna, queét ĩt jepahcap wut jī. ĩ jepahcat ennit, Jesús wunnidih teo jáha booanít, át jwáub bejat tútup wut jī.⁵ Pánih booa péanit, queét fariseowádih át jwáub wáuh joí jūihñup wut jī.

—Jwí chooát yeó jáapdiñ ñi wūúh, ñíih momo jiwibut ítna ã bũug yác bejchah, yeéb ñita ub páuh laabácan taniít. ¿Páant ñi chājat, tewat nihcan níit? át niijíp wut jī.^p

⁶Páant ã niijíchah, ded pah ĩt jepahcap wut jī.

Téihya chéwat numah jeémát naáwát

⁷Jesús fariseoíh munná waadníit, bita ã numah jeémpnit pínahboó waád juibínit, waáwápna ĩ chúudat pínahdih ĩ níwichah, Jesús át enep wut jī. Páant ĩ níwichah ennit, queét nihadtiñ nin pah át niij naáwáp wut jī:

⁸—Téihya chéwat numah jeémát yeó jáapdiñ yeebdíh ã bid bojochah, caanná juibínit, waáwápna ñi chúudca bojoó. Páant ñi chúuduchah nihna, ñi chah maáh ã juyúchah,⁹ ‘Ma chúudni páhadih nindih ma chúudat tútutá’, yeebdíh ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, jwéejboó juibí chúudna, ñita tíic tagaá.¹⁰ Obohjeéhtih, muú mínah yeebdíh ã bid bojochah, jwéejdih bóo páhadih ñi juibí chúudup. Yeéb páant ñi chúuduchah ennit, ‘Waáwápboó ñi chúud jūúwú’, muú mínah yeebdíh ã niijbípna caá. Pánihna, yeéb waáwápboó ñi bejchah, bita ã bid bojnit yeebdíh ĩ túi wēi enbipna caá.^q ¹¹Ded caán míicjeh ‘Weemdíh dedé judhdat wihcan caá’, niijnídih Dios moh yéejni ã chājbipna caá. Obohjeéhtih, ded laihcanniboodíh Dios maáh ã waadábipna caá. Pánihna,

yeebjéh míic maáta ñi waadáca bojoó. Diosjeh maáta pínahdih ā jéih waadána caá, queét jeémédih juibínitdih Jesús āt niijíp wut jī.^r

¹² Páant niij péanit, Jesús muú mínah-boodíh nin pah āt jwáub niij naáwáp wut jī:

—Ma numah jeémíhna, ma pebh jumnitdih, búdí dinero bíbohndih, ma déewādih, ma pej jumnitdihbut ma bidca bojoó. Meém queétdih ma bidichah, ma túi chājat jīb, queétdih meemdíh bíic yoobó ī numah jeémp-bipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, bitadih ma numah jeémíhna, moh yéejnit, jéih be-jcannit, wio wihcannit, jéih encannitdihbut ma bidiíp. ¹⁴ Queétdih meemdíh bíic yoobó ī jéih numah jeémpcan níit. Páant ma túi chājatjī jīb, túinit ī boo pud jūóhni yeó jáapdih Diosboó meemdíh ā túi chājbipna caá, Jesús caandíh āt niijíp wut jī.

Búdí numah jeémát naáwát

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Páant ā niijíchah joinít, bíic íjeéh chúudni Jesúsdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Dios pebhboó ded ā numah jeémpni búdí ā wēibipna caá, āt niijíp wut jī.

¹⁶ —Búdí numah jeémát chājni dawá cáacwādih ā bidip be. Páant ā bidichah joinít, queét nihat ī túi wēi jepah jwuhup be. ¹⁷ Caán ā yoób numah jeémát yeó jáapdih queétdih naáwát náahna, caandíh teo wūhndih wahnit, ‘Nihat jwí jeémát pínahdih ámoh péanit, yeedíh ā bidip be, buca’, ā niij naáwát túutup be. ¹⁸ Caandíh teo wūhni páant ā niij naáwáchah joinít, queét ī jummat yoobó nin pah ī niij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh jáap wáapdih jīb

chāj péanit, caandíh enedih bejat túut caá wā chāhap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah ni-ijná’, ā jwíh bidni ā niijíp be. ¹⁹ Bíh-but nin pah ā niij jepahap be: ‘Weemdíh jéihcat dée caá. Butéh bíicjīh bóo téihya máha jiwíwādih wā jīb chāhap be. Pánih jīb chājni queétdih enedih bejat túut caá wā chāhap. Pánihna, ma maáhdih ma naáwá, weemdíh ā páicat pínah niijná’, caanbút ā niijíp be. ²⁰ Bíh-but nin pah ā niijíp be: ‘Weém butéh wā téihya chéwep be. Pánihna, numah jeémátboó wā jéih bejcan caá’, ā niijíp be. ²¹ Páant ī niijíchah joinít, caandíh teo wūhni ā maáh pebhna jwáub joinít, queét ī niijátjīdih ā jwáub naóh yapanap be. Páant ā naáwáchah joinít, ā maáhboó tubit íjnit, nin pah ā niijíp be: ‘Tútchi tac yoób búdí namánadih, bainí namánadihbut bejnit, moh yéejnit, jéih bejcanit, jéih encannit, wio wihcannitdihbut jwááhnit, waican-jeh ma ub jūúwúp’, ā niijíp be. ²² Pánih naáwádih bejniij jwáub joinít, ‘Maá, ma niijátjī pah wā chāhap be. Páant wā chājachah yuhna, páantjeh chúudat ā judhna caá’, ā niijíp be. ²³ Páant ā niijíchah joinít, ā maáh caandíh ā jwáub wutup be. ‘Tútchi jwéjboó búdí namánaboó bejnitdih, bainí namánaboó bejnitdihbut ma jūúwát túutú, chúudatnadih ī túi yáwat pínah niijná. ²⁴ Meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Queét wā jwíh bidnitboó wā numah jeémátidih ī jeémpcan níit’, ā niijíp be. Pánihat pah, Dios áihwā pínahdih ā bidichah yuhna, det ī weñat pínahdihjeh chah jenah joiná, caandíh jepahcannit, ájeéh ī jumcan níit. Obohjeéhtih, caandíh jepahnit-jeh ā pebhboó ájeéh ī jumbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

^r14:11 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 18.14

Jesúsjeéh jwí jumíhichah, á buwat*(Mt 10.37-38)*

²⁵ Biíh láa dawá cáacwá Jesúsjeéh ít bejep wut jī. Pánihna, Jesús queétdih tac púud ennit, nin pah át níj naáwáp wut jī: ²⁶ “Ded wá bohéni jumíhna, bita chah weémboodíh oyat caá náahap. Á ípdih, á índih, á áadih, á wehdih, á déewádh, á déewá yaádhhdihbut á oyat chah weémboodíh oyat caá náahap.^s ²⁷ Ded wájeéh péé bohéni jumíhna, ded pah á weñat pínahdih jenah joicát caá náahap. Pánih chájna, wíih á jumat jíib yeejép yapna yuhna, weemdíh cádahcat caá náahap.^l ²⁸ Nindhbut ní jenah joyóó: Múú teoni jap bóo múudíh á chájat pínah játih, á jíib juyátdih jéihyat túut níjna, caán múú jíib pínahdih á jwíih jenah enna caá. ²⁹ Á jíib pínahdih á jwíih jenah encan, áih múudíh á jéih péacah enna, bitaboó caandíh í deohbipna caá. ³⁰ ‘Nin pohba áih múudíh teona, át péa tagaá’, í níj deohbipna caá. ³¹ Nindhbut ní jenah joyóó: Maáh biíh maáhjih í míc mawat pínah játih, nin pah á níj jenah joiná caá: ‘¿Weém diez mil soldadowá bíbohñit, caánboó veinte mil soldadowá á bíbohochah, jwí míc maona, wáta jéih buújá taniít?’ á níj jenah joiná caá. ³² Páant níj jenah joinít, á buújácat pínahdih jéihna, biíh maáh áih soldadowájih míc mawadh júóhñit, yuúpjuh í jum jwuhuchah, ‘Jwí míc maoca boj jíih’, níj át túutnit, caandíh teo wúhndih á wah bojipna caá. ³³ Pánihna, wíihwá jumíhna, weemdíh ní jepahat pínah játih, ‘Nihat wá yéej chájatdih wá cádahbipna caá. Wíih bíí déedih jenah joicán, Jesúsboodíh jenah joiná, caandíhjuh wá jepahbipna caá. Páant wá jepahat jíib, yeejép yapna yuhna, caandíh wá cádahcan níít’, níj jenah joyát caá náahap.

Páant níj jenah joinít jumna, wíihwá ní jéih jumipna caá”, Jesús queétdih át níj jíp wut jī.

Buicánni náumni naáwát*(Mt 5.13; Mr 9.50)*

³⁴ Páant níj naóhñit, nin biíh naáwátjih Jesús queétdih át jwúub bohénap wut jī, á jwíih naáwátjih í beh joyát pínah níjna: “Náumni buiná, jeémátdih á túi nuñana caá. Obohjeéhtih, náumni á buyát beedéchah, ní jéih jwúub buyácan caá. ³⁵ Pánih buicánni dedé pínah nihcah, caandíh yohatjuh caá náahap. Caán á nihat pah yeéb ní jumca bojoó. Dios naáwátjih túi joinít, caandíh ní cádahca bojoó. ¿Ded molít jumna, á túi joyó naáh!” Jesús át níj jíp wut jī.

Buudní oveja naáwát*(Mt 18.12-14)*

15 Biíh yeó jáapdih dawá cáacwá, Romanowá í maáta í uúbát túutnit dinerodih uúbh wúhñit, bita Moisés á wutatjidih jepahcannit “Yeejépwá”, níj níjbut Jesúsdiíh joyódiíh ít juibínap wut jī. ² Páant í juibínachah ennit, fariseowá, Moisés á wutatjidih bohénitbut íjñit, queétdih nin pah ít míc níj jíp wut jī:

—Nin newé yeejépwádh túi wéi jwááhñit, íjeéh ápi jeémpna caá, ít níj jíp wut jī.^u

³ Páant í níjíchah jéihñit, Jesús nin naáwátjih queétdih át bohénap wut jī: ⁴ “Cien ovejawádh bíbohni, bíc oveja caandíh á buudúchah ennit, ¿ded pah tigaá á chájbi? yeéb ní jenah joyóchah. Bitá noventa y nueve ovejawádh í jeémát ylíp jumupboó jweñit, caán buudnídh bididih á bejbipna caá. Pánihna, caandíh bid juinítna, á cádahbipna

^s14:26 Mt 10.37 ^l14:27 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23; Jn 12.24

^u15:2 Lc 5.29-30

caá. ⁵Caandíh bid juí wēina, áih daad-jíh mao cáagnit, áih munná ā ub jwúb bejbipna caá.^v ⁶Pánih ub jwúb juibínit, ‘Wíih oveja buudnídih wā bid juyúp be. Pánihna, wājeéh ñi wēi wáac jūúwú’, ni-ijnít, ā pebh jumnitdih, ā déewādhbut ā bid wáacbiipna caá. ⁷Páant ā weñat pah, ded biíc cáac ā yéejatdih cádahnit, ā túut numúchah, Dios pebhboó jumnit búdí í wēibipna caá. Obohjeéhtih, noventa y nueve panihnit ‘Weemdíh yéejat wihcan caá. ¿Dépanih tigaá wāta túut nuúm?’ níj jenah joinít dih Dios pebhboó jumnit í wēican níit”, Jesús át niijíp wut jí.

Buudní dinero júdu naáwát

⁸“Diez dinero júdu bíbohnh biíc júdu caántdih ā buudúchah ennit, ¿ded pah tigaá mi chājbi? Jiiát dahjíh jiiínit, muudíh mi tēi tóodh bid beedábipna caá. Caán júdudih bid juinít na, mi cá-dahbipna caá. ⁹Caán júdudih bid juinít, ‘Weemdíh buudní dinero júdudih wā bid juiná beé. Pánihna, wājeéh ñi wēi wáac jūúwú’, niijnít, mi pebh jumnitdih, mi déewādhbut mi bid wáacbiipna caá. ¹⁰Yoobópdi h yeedíh wā naóhna caá. Páant mi weñat pah, biíc yéejni ā yéejatdih cádahnit, túiniboodíh ā túut numúchah, Diosíh ángelwābut búdí í wēibipna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Buudní ā wūh naáwát

¹¹“Biíc newé chénewā ā weh jumup be. ¹²Údyiboó ā ípdih nin pah ā ni-ijíp be: ‘Wunna, meemdíh wā wūh-bipna caá”, ma niijnídi h buu ma wūhú, Paá’, ā niijíp be. Páant ā niijíchah joinít, ā íp áih bií déedih ā wehdih ā pāáp be. ¹³Daocánni yeó jáap túttimah, údyiboó ni hat áih bií déedih ubnit, yuúp biíh baácboó jibidih ā be-jep be. Caán baácboó jumna, cheha náahdih jíib chāj, yaádh metat jíib wūh,

numah jeémát jíib wūh, búdí ā jíib chājap be. Pánih jíib chājna, áih dinerodih ā yoh beedánap be. ¹⁴Páant ā yoh beedáat túttimah, caán baácboó jeémát wihcah, nuugúp láa ā jumup be. Caan-bút nuugúpjíh diib wúnna ā chājap be. ¹⁵Páant jeémát ā wihcah, tewat bididih ā bejep be. Páant ā bid bejehah, biíc newé caandíh í náah jumni tewat wūh-nit, áih momo muuwā jumni wáihyat júduboó caandíh ā wahap be, queétdih jeémát ā wūhat pínah niijná. ¹⁶Pánih queétdih inna, queét muuwādh wūhni jeémát dih búdí ā jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, ā maáh caandíh ā jeémát túutcah, bitabut caandíh dedé jeémát í wūhcap be. ¹⁷Páant ā yapat túttimah, ā jwúb náhnap be, ‘Ni hat wā ípdih teo wūhni jeémát bíboh, í judh jeémpni jeémátbut apí jumna beé. Obohjeéhtih, nin baácboó jumna, weemdíh jeémát wihcah, wunna caá wā chājap. ¹⁸Pánihna, wā íp pebhna wā jwúb bejbipna caá. Caanná jwúb juibínit, wā ípdih nin pah wā niijbípna caá: “Diosdih búdí wā yéej chājna beé, Paá. Meemdíhbut wā yéej chājna beé. ¹⁹Pánihna, í ‘Wūhú’, buu weemdíh ma niijcá bojoó! Meemdíh teo wūhni jeh wā jumbipna caá”, wā ípdih wā niijbípna caá’, caán mícjeh ā níj, jenah joyóp be. ²⁰Páant níj jenah joinít, ā íp pebhna ā jwúb bejep be.

“Pánih jwúb bejna, ā ípíh muudíh ā toáh bejehah, ā ípboó caandíh yuúpmah ā jwááh enep be. Pánih jwááh enna, áih caolihjíh búdí jíghahnit, ā wūhdih jwááadh ā náoh nah bejep be. Jwááhni t, caandíh búdí wēina, ā pin tewep be. ²¹Páant ā pin tewechah, ā ípdih nin pah ā níj naáwáp be: ‘Diosdih búdí wā yéej chājap be, Paá. Meemdíhbut wā yéej chājap be. Pánihna, “Wūhú”, weemdíh ma niijcá bojoó’, ā niijíp be. ²²Obohjeéhtih, páant

^v15:5 Is 40.11; Ez 34.11-12; Jn 10.1-16; He 13.20

ã niijíchah yuhna, ã ípboó caandíh teo wũhntidih nin pah ã niij wutup be: 'Waí-canjuh táini yégueh chóodih ub jũóh-nit, wã wũúhdih ñi yacaá. Túini téi-hya yacat júdudih áih téih tíbdihbut ñi yacaá. Áih jítchadihbut táini zapatos ñi yacaá. ²³ Jwí túi in débehani momo jwi wũúhdih ub jũóhnt, ñi mawaáp. Mao péa, quibh péanit, ñi pũubú. ²⁴ "Wã wũúh ã wunah bejna nacaá", wã niij jeh-nah joyóp yuh be. Bũudní déeji bũu ã túi jwúub jwiná caá, bũca. Búdí wẽinit, chóbe jeémpjĩh', caandíh teo wũhntidih ã niijíp be. Pánihna, queét nihat búdí wẽinit, í jeémép be.

²⁵ "Obohjeéhtih, údyi ã jwúub juyúchah, weép jeñéboó momo jiwíwã jumni wáihyat júdubóó ã jumup be. Pánihna, ã ípĩh mũudíh tóah bejna, í wẽi ewechah, ã joyóp be. ²⁶ Pánih joinít, teo wũhndih nin pah ã niij úbh joyóp be: '¿Dépanih eo tigaá queét í chãj?' ã niijíp be. ²⁷ Páant ã niij úbh joyóchah joinít, teo wũhni caandíh nin pah ã niij jepahap be: 'Ma úud ã jwúub jwiná beé. Á túi juyúchah, ma íp jwí in débehani momo jwi wũúhdih ã mawat túutup be. Pánih maonijidih jwí pũúb péanachah, numah jeémp wẽi eona caá í chãjap', caandíh ã niijíp be. ²⁸ Páant teo wũhni ã niij naáwáchah joinít, weép jeñé ã ípdih tubit ã íjip be. Íjnit, ã waádfhcap be. Páant ã waádfhcah enna, ã ípboó bac bejnit, 'Wũuhú, ma waád jũúwú', caandíh ã niijíp yuh be. ²⁹ Obohjeéhtih, ã ípdih nin pah ã niij jepahap be: 'Maatápdih meemdíh búdí teo wũhnt, ma naáwáchah wã yap yohcah yuhna, wã pej jumntidih wã numah jeémát déedih cabra wũúhbitdih weemdíh mapí wũhcan beé. ³⁰ Obohjeéhtih, bũu yeejép ma wũúh ã jwúub juyúchah, yaád metat jíib míh dinero yoh beedánidih búdí wẽinit, meém ma numah jeémpna caá. Jwí in débehani momo jwi wũúhdih

maonit, caandíh ma numah jeémpna caá', ã ípdih ã niij jũihũup be.

³¹ "Páant ã niij jũihũuchah joinít, ã íp caandíh nin pah ã niij jepahap be: 'Wũuhú, meém wãjeéh mapí jumna caá. Nihat wíih bí déedih míh mũn caá. ³² Obohjeéhtih, ma úud wunni déeji bũu ã túi jwúub juyúp be. Pánihna, wẽinit, jwí numah jeémp ewechah, ã táina caá', ã íp weép jeñédih ã niijíp be", Jesús queétdih át niijíp wut jí.

Dinero en daoní ded pah ã chãjat naáwát

16 Bíih láa Jesús nin naáwátjĩh ã bohénitdih át jwúub bohé-
nap wut jí: "Bíic newé búdí dinerodih bíbohni, áih dinerodih en daoníboó ã túi en daocát ennit, bíih teo wũhniboó í maáhdih ã naóh yacap be. ² Páant ã naóh yacachah, í maáhboó áih dinerodih en daonídih ã bid bojop be. Páant ã bid bojni ã juyúchah, nin pah caandíh ã niijíp be: 'Wíih dinerodih ma túi en daocát doonádih wã joyóp be. Pánihna, wíih dinerodih túi en daocát jíib weemdíh ma jwúub teo wũhcan níit. Ded pah wíih dinerodih ma chãjatjidih weemdíh ma naóh daác beedánaá', ã maáh caandíh ã niijíp be. ³ Páant ã niijíchah joinít, en daonjíboó caanjéh nin pah ã niij jeh-nah joyóp be: 'Wã maáh weemdíh yohat túut caá páant ã niijíp. Weém wẽp-canni jumna, baác baadát tewatnadih wã buujácan níit. Weém bitadih dinero wã úbhna, tíic náah jumni wãta úbh tac bũugá tagaá. Pánihna, ¿ded pah tigaá weemdíh chãjat náah? ⁴ Bũu, wã chãjat pínahdih wã jéihna caá, bũca. Nin pah wã chãjachah, wã teo cádahat túttimah, wã maáhdih jíib bũudánit weemdíh í oibipna nacaá. Pánih oinit, jígah ennit, weemdíh í teo wáacbipna caá', caanjéh ã niij jeh-nah joyóp be. ⁵ Páant niij jeh-nah joinít, nihat ã maáhdih jíib bũudánit yooobó ã bid bojop be. Páant ã jwíih

bid bojni ā juyáchah, nin pah caandíh ā niíj úbh joyóp be: ‘¿Wā maáhdih débóo tigaá meém ma jíib buudá?’ ā niíj úbh joyóp be.⁶ ‘Jeémát chājat yí cien dahwani quiñnadih caandíh wā jíib buudána caá’, ā niíj jepahap be. ‘Ninboó ma jíib buudáatdih daácní núo ā jumna caá. Wafcanjeh juí cháudnit, ma jíib buudáatdih jwúb deyanit, tac yoobjéh ma daacá’, teo wáhni ā niijíp be.⁷ Páant niíj péanit, bíh jíib buudánidih bid bojnit, nin pah caandíhbut ā niíj úbh joyóp be: ‘¿Débóo tigaá wā maáhdih ma jíib buudá?’ ā niijíp be. ‘Cien trigo wuh wúhndih wā jíib buudána caá’, ā niijíp be. ‘Ninboó ma jíib buudáatdih daácní núo ā jumna caá. Ochentajeh ma daacá’, ā niijíp be.⁸ Páant ā chājatdih jéihnit, ā maáhboó áih dinerodih en daoníjidih nin pah ā niijíp be: ‘Meém yeeni yuhna, ded pah túttimah ma túi jumat pínahdih mat jenah joyóp taga’, ā niijíp be. Páant ā chājat pah, Diosdih jéihcannit, túttimah túi jumat túut niijná, bí déenadih í túi jéih ubna caá. Ded pah í bíbohah pínahdih Dioíhwáboodíh chah í túi jéihna caá.

⁹ ‘Yeébboodíh nin pah wā naóhna caá: Moh yéejnitdih jíjgah ennit, níih bí déejíh queétdih ní túi teo wáacá. Páant ní teo wáacachah, queétdih Diosdih jepahnit, ā pehbóo ní juibínachah, yeebdíh í wéi jwááhbipna caá.

¹⁰ ‘Ded bainíbit bíbohna yuhna, caanjíh bitadih túi teo wáacni jumna, túttimah búdí bíbohna, caanjíhbut ā túi teo wáacbipna caá. Obohjeéhtih, ded bainí ā bíbohahjíh túi chājcan, túttimah búdí ā bíbohnaúbut, bíc yoobó ā túi chājcan níit.’^w ¹¹ Níih bí déejíh ní túi chājcat enna, Diosboó ā wépatjíh yeeb-

díh ā teo wáaccan níit.¹² Pánihna, nin baácbóo jum jwuhna, Dios yeebdíh ā wúhni bí déejíh ní túi chājcat enna, jeáboó ní juibínachah, táini yoobátdih ā wúhcan níit.¹³ Ded Diosdih túi jenah joiní jumna, áih bí dée pínahdih tubit ā jenah joicán níit. Obohjeéhtih, bí déedih tubit bidni jumna, Diosboodíh ā jéih jenah joicán níit. Pánihna, Diosdih bí déedihbut chénat pah bícdih ní jéih jenah joicán níit. Diosdihjeh bidat caá náahap”, Jesús át niijíp wut jí.^x

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, fariseowá dawá bí déedih bidnit jumna, caandíh í dehwep wut jí.¹⁵ Páant í dehwechah ennit, Jesús queétdih nin pah át niijíp wut jí: “Cáacwā í enechah pohba, yeéb táinit pah tigaá ní jígohop, ‘Nít túi chājnit caá’, yeebdíh í niíj jenah joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, dawá bí déedih ní bid jenah joyátdih Dios ā jéihna caá. ‘Nít táinit caá’, cáacwā í niíj ennitdih Diosboó ‘Yeejépwā caá’, ā niíj enna caá”, Jesús át niijíp wut jí.

Moisés ā wutatjidih, Dios ā maáh jumatdihbut Jesús ā bohéat

¹⁶ “Juan Daabáni ā jumat pínah játih, Diosjeéh túi jumat túut niijná, Moisés ā wutatjidih, Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátjidihbut cáacwádh jepahat caá átih náahap. Obohjeéhtih, Juanboó Dios ā maáh jumat táini doonádh cáacwádh ā jwíh naáwáp jí. Buu weem jwáh caán táini doonádh yeebdíh wā naóhna caá. Pánihna, yéejatdih cádahnit, Diosdih jepahat ā buwuchah, det jepahíhnitboó Diosdih búdí bidat caá náahap.’^y ¹⁷ Jeá, nin baácbut ā buudúchah yuhna, Moisés ā wutatjiboó ā buudcán níit”, Jesús át niijíp wut jí.^z

^w16:10 Mt 25.21; Lc 19.17 ^x16:13 Mt 6.24 ^y16:16 Mt 11.12-13

^z16:17 Mt 5.18

Yad wilidih yohcat

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸“Ded ájeéh bólidih yohnit, bíh wilidih jwúb áa jumna, yeejép á chájna caá. Ded bíh áajidih jwúb túut nuúm áa jumna, caántjih á yéej chájna caá”, Jesús át niijíp wut jí.^a

Moh yéejni Lázaro, dawá bíi déedih bíbohni naáwát

¹⁹“Dawá bíi déedih bíbohni, dinerobut búdí bíbohni newé á jumup be. Búdí jíib jumni túini chítah jumni yégueh chóodih ápi dúwúp be. Yeó jáap jummat pah túini jeémátdih míc ápi jeémép be. ²⁰Áih muú jéc pebh moh yéejni, Lázaro wút jumni, ápi ñajap be. Nihat áih bácah áoh peétni á jumup be. ²¹Páant á ñajachah, mujjiowá áih áhwatnadih déebedih ípi juibínap be. Dawá bíi déedih bíbohni bóo á jeémp jéenanidih Lázaro á jeémíhip yuh be. Obohjeéhtih, caandíh ápi wúhat túutcap be. ²²Biíc yeó jáap, Lázaro á wunup be. Abraham á juima yoobát á jumuchah, Dioh ángelwá Abraham pebhna áih caolihdih í ub bej wahap be. Cubucah, dawá bíi dée bíbohni búat á wunup be. Obohjeéhtih, á wunat túttimah, cáacwá áih bácahjidih í yohochah, áih caolih iiguípná á bejep be. ²³Caán bóo jumna, tubit á tubanap be. Pánih tuba chéi enna, Abrahamdih, Lázaro á pebh á ñuhuchah, á enep be. ²⁴Pánih ennit, Abrahamdih nin pah á níj ejep be: ‘Nuwá, weém nin iiguípná wá jumuchah, weemdíh tubit á tubna caá. Páant á tubuchah, weemdíh jígah ennit, ma teo wáacá. Lázarodih áih téih tíbjih mahdih taj daabánit, wíh nuúcdih á cámahat pínah niijná, ma chíiaat tútú’, Abrahamdih á níj ejep yuh be. ²⁵Obohjeéhtih, páant á niijíchah yuhna, Abraham caandíh nin pah á níj

jepahap be: ‘Juimá, meém baáboó jum jwuhna, nihat ma náahatdih ma bíboh beedánap jí. Obohjeéhtih, Lázaroboó á moh yéejep jí. Buu Lázaro ninjih á túi jumuchah, meemdíh caá tubit an tubup. ²⁶Jwí cáth jéih bejcat dée á jumuchah, ded ninmant conna á jéih dei bejcan caá. Ded conmant ninnabut á jéih aáb jühocan caá’, Abraham caandíh á níj jepahap be.

²⁷⁻²⁸“Páant á niijíchah joinít, dawá bíi déedih bíbohni nin pah á jwúb niijíp be: ‘Nuwah Abraham, wá íp pehbóo bíicjih bóo téihya wá úudwá páant-jeh í jumup be. Pánihna, wá úudwá dih naáwát náahna, Lázarodih ma wahaá, queébtut nin iiguípná í jühocat pínah niijná’, Abrahamdih á niijíp yuh be. ²⁹Obohjeéhtih, Abraham caandíh nin pah á níj jepahap be: ‘Dios naáwátdih Moisésji, bita á naáwátdih naóh yapanitji í daácní neónadihbut ma úudwá í bíbohna caá. Caán naáwátdih ma úudwá dih jepahat caá náahap’, Abraham á niijíp be. ³⁰Páant á niijíchah joinít, iiguípná jumni nin pah á jwúb niijíp be: ‘Yoobópdih tigaá ma niijíp, Nuwah Abraham. Obohjeéhtih, bíic wunniji í pebhna á jwúb bejchah, queét caandíh joinít, ita túut nuum tágaá’, Abrahamdih á niijíp yuh be. ³¹‘Queét Moisés á daacátjidih túi joicán, bita naóh yapanit í daacátjidihbut túi joicán, wunniji á boo pud jühúwúchah yuhna, queét caandíhbut í joibícan nacaá’, Abraham caandíh á niijíp be”, Jesús át niijíp wut jí.

Jwí yéej chájat túutat á tobohat

(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

17 Bíh láa, Jesús nin pah á bohénitdih át níj naáwáp wut jí: “Dawá yeebdíh yéej chájat túutnit í jumbipna caá. Obohjeéhtih, í yéej chájat túutatji jíib, Dios queétdih búdí á peéh chájipna

^a16:18 Mt 5.32; 1Co 7.10-11

caá. ²Nin wébít panihni weemdíh jáap jepahnitdih ded ā yéej chājat tūtatji jíib Dios caandíh yeejép pohba ā peéh chājipna caá. Pánihna, caán ā yéej chā-jat tūtat pínah jātih, áih butdih búdí jeé júdujīh chéo búudhni, búdí mujna caandíh ī yohochah, āta túi taga. Páant ī chājachah, caán wébít panihnidih ā yéejajah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājan taga. ³Ded pah ŋī chājat pínahdih ŋī túi jenah joyoó. Ŋī dée yeebdíh ā yéej chājachah, ‘Páant ma chājatdih ma cádaahá’, caandíh ŋī niijí. Páant ŋī niijíchah joinít, túnidih ā tūat nuumáchah, yeéboó ā yéej chā-jatjidih ŋī jwúub náhnica bojoó.^b ⁴Páni-hna, ŋī déeboó biíc yeó jáapdihjeh si-ete láa yeebdíh yéej chājnit, ‘Páant wā chājatjidih wā jíghahna caá. Chéneji wā jwúub chājan níít’, ā niijíchah, páant bóo láa ā yéej chājatjidih ma jwúub náhnica bojoó”, Jesús āt niijíp wut jí.

Ded pah caá Diosdih túi jenah joyát

⁵Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā bohénit caandíh nin pah īt niijíp wut jí:

—Meemdíh chah jwī jenah joyát pínah niijná, jwiítidih ma teo wáacá, īt niijíp wut jí.

⁶—Mostaza bainí t́bih jumna yuhna, chíihna, búdí nah ā behna caá. Páni-hat pah, Dios ā wēpatdih bainíjeh jenah joiná yuhna, nin pah ŋī jéih chājipna caá: Can búdí máa nahdih ‘Máa nahaá, meemjéh dug ŋah bejnit, búdí mujna ma juibí ŋuhú’, ŋī niiját pahjeh ā bejipna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jí.

Teo wūhni ā tewat naawát

⁷“¿Yeebdíh teo wūhni wápchidih teo, ovejawādih en daoníji ā jwúub juyúchah, ded pah tigaá caandíh ŋita niijí? ‘Ma jeémp jūúwú. Ma jeémát pínahdih ninjīh wā puúb pánap be’,

¿ŋita niijítá níít? ⁸Páant ŋita niijcán tagaá. Nin pahjeh caá caandíh ŋita niijíp: ‘Wā jeémát pínahdih ma puúbí jwuhú. Wā jeémp babhbachah, weemdíh ma pái jwuhú. Wā jeémp péaat tūttimah, meem jwúh jeémpnit ma babhbaá’, yeebdíh teo wūhnidih ŋita niij tágaá. ⁹Yeebdíh teo wūhni ŋī wutatdih ā chājachah, caandíh ‘Túina caá’, ŋita niijcán tagaá. Páant ŋī niijátidih bidcan, ā tewatdihjeh caá ápi chājan. ¹⁰Pánihna, teo wūhni ī jumap pah mun tigaá yeebút ŋī jumap. Dios ā wutatdih jepahnit, ‘Túina caá’, ā niiját pínahdih bidcanjeh, nin pah yeebdíh niij jenah joyát caá náahap: ‘Meemdíh teo wūhniyeh mun tigaá wā jumap. Ma wutatdihjeh tigaá wápi tewep’, ŋī niij jenah joyoó”, Jesús āt niijíp wut jí.

Diez bácah moópnitdih

Jesús ā booaat

¹¹Biíh yeó jáapdih Jesús wā Jerusalén tūtchina bejna, Samaria baác, Galilea baác cātíh īt bejep wut jí. ¹²Bainí tūtchidih ī waadáchahjeh, diez bácah moópnitboó yúup caandíh īt en ŋuhup wut jí. ¹³Pánih ennit, nin pah īt niij ejep wut jí:

—Maá Jesús, jwiítidih ma jíghah eneé, īt niijíp wut jí.

¹⁴Páant ī niij ejechah, Jesús queétdih ennit, nin pah āt niijíp wut jí:

—Moisés ā wutatji pahjeh sacerdotewādih ŋíh bácahdih júutudih ŋī bejeé, caán moopát ā ŋuumátidih ī jéihyat pínah niijná,^c āt niijíp wut jí.

Páant ā niijíchah joinít, ī bejehchahjeh, íh bácah moopát āt ŋuumáh bejep wut jí. ¹⁵Biíc íjeéh jumni áih bácah ā ŋuumáchah ennit, Jesús pebhna āt jwúub bejep wut jí. Pánih jwúub bejnit, Diosdih búdí āt wēi ejep wut jí. ¹⁶Pánih wēinit, Jesús ítcha pebh bódiha caj

^b17:3 Mt 18.15 ^c17:14 Lv 14.1-32

yoh ñajnit, “Túina caá, Maá”, át niijíp wut jī. Caán bácah moópnihi Samaria baácđih bóo judío nihcan wut jī.

¹⁷—¿Yeéb boonit diez nihcannit beé? ¿Bita nueve dépanih tigaá weñedih ī jwúub jūóhcan? ¹⁸Nin bífcjeh, judío nihcan yuhna, Diosdih ‘Túina caá’, niijídih ā jwúub jūúwáp be. ¿Dépanih tibeé bita ī jūóhcan? Jesús át niijíp wut jī.

¹⁹Páant niijnít, bóđicha caj yoh ñajnidih

—Ñah ñuhnit, ma jwúub bejeé. Wā wēpatdih ma túi jenah joyát jíib ma boonap be, át niijíp wut jī.

Ded pah caá Dios ā maáh jumat

(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰Bíh yeó jáapđih fariseowā Jesúsđih nin pah īt niij wábh joyóp wut jī:

—¿Débólíh tigaá nin baáboó Dios ā maáh jum jwíihbi? īt niijíp wut jī.

—Dios ā maáh jumatdih yeéb cáacwā ñi jéih encan caá. ²¹‘Jáaj, ninjīh caá ā jumup’, ‘Jáaj, cōj caá ā jumup’, ñi jéih ni-ijcán caá. Obohjeéhtih, weém Dios ā wēpatjīh yeebđíh wā teo wáacachah, Dios ā maáh jumat ñi cātih ā jumna caá, Jesús queéđtih át niijíp wut jī.

²²Páant niij péanit, Jesús ā bohénitdih jwuh nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Túttimah, búđí yeejép yap láa ā jumuchah, nin baáboó wā jwúub dei jūúwát pínahđih búđí ñi bidbipna yuh caá. Obohjeéhtih, wā jígoh jwuhcan níft.

²³‘Candih eneé. Can Dios ā wahni Cristo caá’, niij, ‘Nin Cristodih eneé’, bita yeebđíh ī niijbipna yuh caá. Páant ī niijíchah yuhna, yeéboó queéđtih ñi joyáh bojó. ²⁴Wedónachah, nihat yúup jumna yuhna, ī enat pah, weém nihat cáacwā úud jeñé, wā jwúub dei jūúwáchah, nihat ī enbipna caá. ²⁵Obohjeéhtih, páant

wā jwúub dei jūúwát pínah játih, buu láa moón weemđih náahcan, tubit yeejép ī chājbiipna caá. ²⁶Weém, nihat cáacwā úud jeñé wā jwúub dei jūúwáchah, Noéwā jum láa ī jumatji pahjeh cáacwā ī jwúub jumbipna caá. ^d²⁷Caán láa moón nihat jeémp babhñit, téihya chéona īt chājap wut jī. Pánih chājna, Diosdih īt jenah joicáp wut jī. Páant ī jumuchah, Noéwāji búđí jáaj chóoboó ī waadát túttimah, Dios poboyit wahnit, caandíh náahcannitdih át maó beedánap wut jī. Páant ī jumatji pahjeh mun tigaá wā jwúub dei jūúwát pínah játih cáacwā ī jumbipna caá.^e

²⁸Lot jum láa ī jumatji pahjeh, wā jwúub dei jūúwát pínah játih, cáacwā ī jumbipna caá. Caán láa moón jeémp, babh, jíib chāj, wápchidih taj, muú īt chājap wut jī. ²⁹Páant ī chājat pónih, Sodoma tútchimant Lotwāji ī jwei bé-jechahjeh, tuu iigát panihni iigní jee dáhna jeámant át buúg jéenep wut jī. Ni-hat caán tútchidih moondíh yohna, Dios caán iigátđih át wahap wut jī.^f ³⁰Páant ī jumatji pahjeh mun tigaá weém ni-hat cáacwā úud jeñé, wā jwúub dei jūúwáchah, cáacwā ī jumbipna caá.

³¹“Caán yeó jáapđih ded áih muú chahmant bóo coahboó jumni dei be-jna, áih bíí déedih ubúđih waadcánjeh, yoobópdih ā jwei béje naáh. Wápchi-boó jumniút áih yéguehnadih ubúđih ā jwúub bejca bojo naáh.^g ³²Lot áaji ded pah mi yapatđih ñi náhninaá. Dios ā wu-tatjđih jepahcan, miíh bíí déedih oinit, tac púud enna, núumni nah mit wééjép wut jī.^h ³³Pánihna, ded ā weñat pínahđih jenah joí chājni, iiguípna bejni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ā weñat pínahđih joyáh bojni, wā weñat pínah-boodíh chājni, ā buúdcán níft.ⁱ

^d17:26 Gn 6.5-8 ^e17:27 Gn 7.6-24 ^f17:29 Gn 18.20–19.25

^g17:31 Mt 24.17-18; Mr 13.15-16 ^h17:32 Gn 19.26

ⁱ17:33 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; Jn 12.25

³⁴“Yeebdíh yoobópdih wā naóhna caá. Wā jwúub dei jūóhni yeó jáapdih chénewā íih muú díitna bíicdih í ūwuchah, weemdíh jepahnidihjeh wā ubbipna caá. Weemdíh jepahcanniboó ā chāobípna caá. ³⁵Chénewā yaádh bíicdih í teweuchah, weemdíh jepahnidihjeh wā ub bejchah, bíih wili chāobípna caá. ³⁶Wápchiboó chénewā teonit í jumuchah, weemdíh jepahnidihjeh wā ubbipna caá. Bíih ā chāobípna caá”, Jesús át niijíp wut jī.

³⁷Páant ā niijíchah joinit, ā bohénit caandíh nin pah ít úbh joyóp wut jī:

—¿Dedboo tígaá páant ā yapbi? ít niijíp wut jī.

—Jóopwā í jīj júuduchah ennit, nuúp ā moopóboó jéihna, biáboó ní bidcan níft. Páant ní jéihyat pah, dedjih wā jwúub dei jūúwúchah jéihna, biáboó bidcat caá náahap, Jesús queédih át niijíp wut jī.

Éemp wunnih mi úbh tac buugáat naawát

18 Táltimah, Diosdih í úbh cádahcat pínahdih bohéna, nin pah Jesús ā bohénitdih át niij naawáp wut jī: ²“Bíic tátchidih yéejat peéh chājat túutni ā jumup be. Caán Diosdih úumcan, cáacwádhbut apí túi chājcap be. ³Caán tátchidih éemp wunnihbut mi jumup be. Pánihna, peéh chājat túutni pebhna juibínit, ‘Weemdíh eníhcan, yeejép chājnidih ma peéh chājat túutú’, mi niijíp be. ⁴Páant mi niijíchah yuhna, dawá láa caánboó ‘Wā peéh chājcan níft’, caántdih ā niijíp be. Páant ā niijíchah yuhna, caántboó caandíh chah mi úbh tac buugánap be. Páant mi úbh tac buugánachah yap joiná, caanjéh nin pah ā niij jenah joyóp be: ‘Weém Diosdih, cáacwádhbut wā úumcan caá. ⁵Páant wā jumuchah yuhna, nintboó mi úbh tac buugána, weemdíh mi chuúabipna caá. Pánihna, caántdih

yeejép chājnidih wā peéh chājat túutbipna caá’, ā niijíp be”, Jesús át niijíp wut jī.

⁶Páant niijnít, Jesús queédih nin pah át niij jéihyanap wut jī: “Caán yéejat peéh chājat túutni ded pah ā chājatdih ní túi jenah joyóo. ⁷Caán táicanni yuhna, caandíh úbh tac buugánidih ā teo wáacap be. Diosboó túni jumna, ā níonit ā teo wáacat pínahdih búdí í bidichah, queédih maatápdih ā pánat túutcan níft. ⁸Pánih túi teo wáacnit, queédih yeejép chājnitdih waicanjeh ā peéh chājipna caá. Pánih túi jepahni ā jumuchah yuhna, weém nin baácboó jwúub dei jūóhna, daocánnit Diosdih túi jenah joinitdih wā bid jumí dée caá. Pánihna, yeebboó caandíh ní túi jenah jói cádahca bojóo”, át niijíp wut jī.

Chénewā Diosdih úbhniit naawát

⁹Páant niij péanit, “Jwiítboó túinit caá. Bitaboó yeejépwā caá”, niij jenah joinitdih Jesús nin pah át niij naawáp wut jī: ¹⁰“Chénewā Diosdih úbhna í chājap be. Bíic fariseo ā jumup be. Bíih Romanowā í maáh ā wutni dinerodih úbhni ā jumup be. ¹¹Pánihna, fariseo nūhniit, nin pah Diosdih ā niij úbáp be: ‘Weém bíi déedih nuumní, yaádhidih yéej chājni nihcan caá. Nin Romanowā í maáh ā wutni dinerodih úbhni ā yéej chājat pahbut wā chājcan caá. Bitá í yéej chājat pah wápí chājcan caá. Pánih túi jumna, “Túina caá”, meemdíh wā niijná caá. ¹²Weém semana jumat pah chéne yeó jáap jeemp jwuhcanjeh, wápí úbhna caá. Ded cien dinero júudidih wā jīb ubna, diez júudidih meemdíh wápí wūhna caá. Ma wutat pahjeh wápí túi chājna caá’, fariseo ā niij úbáp be. ¹³Obohjeéhtih, dinerodih úbhni-boó ā yéej chājatdih jíghna, yuúpbit yaíh duo nūhniit, japboó en nahacanjeh, Diosdih nin pah ā niij úbáp be: ‘Dios, weém yéejni caá. Weemdíh jí-

gah ennit, ma teo wáacá', ã niijíp be.
¹⁴Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Caán dinerodih uúbhni áih munná ã jwúb bejehah, 'Caán túini caá', Dios caandíh ã niij enep be. Obohjeéhtih, fariseoboodíh 'Caán túini caá', Dios ã niij encap be. 'Weém túini, dedé yeejat wihcanni caá', niijnídh 'Meém túin-canni caá', Dios ã niij enna caá. Obohjeéhtih, 'Meemjéh caá túini. Weém yeejni wā jumuchah, weemdíh ma jígah en teo wáacá', niijníh Dios ã wēi enna caá', Jesús át niijíp wut jí.

Jesús wébít dih ã uúbát

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵Biíh láa, cáacwā í túhñitdh ã teo jáha uúbát pínah niijná, Jesús pebhna ít ub juibínap wut yuh jí. Obohjeéhtih ã bohénitboó queétdih ennit, ít jíponih jūihñep wut jí. ¹⁶Páant í jūihñuchah ennit, Jesús wébít dih jūúwát tútutnit, ã bohénitboodíh nin pah át niijíp wut jí:

—Queét wébít wā pebhna í jūúwú naáh. Í jūúwát déedih ñi jáhca bojoó. Queét panihnit Diosdih chah í túi jenah joiná caá. Páant moonájeh Dioíhwā í jéih jumna caá. ¹⁷Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nit Diosdih í túi jenah joyát pahjeh yeébbóó ñi jenah joicáh, Dios ñi maáh ã nihcan níft, át niijíp wut jí.

Dawá bií déedih bíbohni Jesús dih ã uúbh joyát

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸Páant niijníji Jesús ã bohénit biícdih ã bejehah, judíowā í maátajeéh jumni caandíh uúbh joyódih át juibínap wut jí.

—¿Túí Bohení, páantjeh Diosjeéh túi jumíhna, ded pah tigaá wā chájbi? át niijíp wut jí.

¹⁹—¿Dépanih tigaá 'Túini', weemdíh ma niij? Diosjeh caá túini. ²⁰Dios ã wutatnadih ma jéihna caá. 'Ma áa nihcannihjíh ma yéej chájca bojoó.^kCáacdih ma mao yohca bojoó.^lMa numcá bojoó.^mMa yeeca bojoó.ⁿMa mánadh túinijeh ma chájáp,^oDios ã niijíp jí. Caán ã wutatnadih jepahat caá náahap, Jesús át niijíp wut jí.

²¹—Wébít jumna, wā yap yohcatji pah, buubut biíc yoobó wā yap yohcan caá, Jesús dih át niijíp wut jí.

²²—Diosjeéh ma túi jummat pínah, bainí meemdíh ã judhna caá. Nihat míh bií déedih jíib chájadh ma bejeé. Pánih jíib chájnit, caán jíibdh moh yeejnitdh ma wūhuú. Páant ma wūhuchah, nin baácboó ma bíbohátji chah túini míh pínah Dios pehbhoó ã jumtipna caá. Wā niiját pah cháj péa, wajeéh ma péé jūúwú, Jesús caandíh át niijíp wut yuh jí.

²³Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jumna, áih bií déedih jíib cháj wūhíhcan, búdí át jígahap wut jí.

²⁴Páant ã jepahcatdh ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jí:

—Ded dawá bií déedih bíbohni Diosdih ã jepahíhichah yuhna, caandíh ã buona caá. ²⁵Camelloboó awí fítbitdh ã waad yábac bejíhichah nihna, áta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bií déedih bíbohni Dios ã maáh jumupboó ã waádíhichah, búdí ã buona caá, át niijíp wut jí.^p

²⁶Páant ã niijíchah joinít, bita caandíh nin pah ít niijíp wut jí:

—Páant ma niijíchah bácah, Dioíh pínah ded ã jéih jumcan níft, ít niijíp wut jí.

^j18:14 Pr 29.23; Mt 23.12; Lc 14.11 ^k18:20 Ex 20.14; Dt 5.18

^l18:20 Ex 20.13; Dt 5.17 ^m18:20 Ex 20.15; Dt 5.19

ⁿ18:20 Ex 20.16; Dt 5.20 ^o18:20 Ex 20.12; Dt 5.16 ^p18:25 Pr 11.28

²⁷—Cáacwā ded pah ī jenah joyátjīh-jeh ī túi chājīhna yuhna, Dios pehbóo ī jéih bejcan níít. Diosjeh caá iiguípna bejnit déedih ā túi ubup. Caanjéh tigaá nihadnih chāj beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ā wihcan caá, Jesús āt níj jepahap wut jī.

²⁸ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó caandih nin pah āt niijíp wut jī:

—Weemdih ma joi jwúhú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihadnih jwi cádahap jī, āt niijíp wut jī.

²⁹⁻³⁰—Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Diosdih jepahni áih muudih, ā mánadnih, ā déewādh, yaddih, ā wehdih cádah bejnit, nin baáboó ā jum jwuhuchah, Dios chah dawá caandih ā wúhbiipna caá. Pánihna, ā wunat túttimahbut, Diosjeéh páantjeh ā jumbipna caá, Jesús queédih āt niijíp wut jī.

Jesús ā wunat pínahdih ā jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Páant níj péanit, Jesús doce ā bohénitdih chibít yúup buúg āt numah bejap wut jī. Pánih bejnit, nin pah queédih āt níj naáwáp wut jī: “Bainí yeebdih wā naáwíhna caá. Búu Jerusalén tútchina bejna caá jwī chājap. Caanná jwī juibínachah, Dios naáwátidih naóh yapanit jon játih ī daacátji biíc yoobó weém nihacáacwā úud jeñé wā yapbipna caá.

³² Weemdih teonit, judfowā nihcannidih ī jwúub wūh yapabipna caá. Páant ī wūh yapanachah, queétoó weemdih deoh naóhnit, mao mác coí jáha, yeejép wéhe, pūinit, ī mao yohbipna yuh caá.

³³ Obohjeéhtih, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wā jwúub boo pud jūóhbiipna caá”, queédih āt niijíp wut jī.

³⁴ Páant ā niijíchah joiná yuhna, ā bohénit ded pah ā naáwátidih īt beh joicáp wut jī.

Jéih encannidih Jesús ā booaat

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesús wā Jerusalén tútchina bejna, Jericó tútchina īt toáh juibínap wut jī. Caanjīh jéih encanniboó namá jwéejdih chúudnit, dinero úúbhna āt chājap wut jī. ³⁶ Pánih chúudnit, dawá ā pebh ī yap bejchah joinít, queédih nin pah āt níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Dépanih tigaá dawá cáacwā ī yap bej? āt niijíp wut jī.

³⁷—Jesús, Nazaret tútchidih bóo ā yap bejna caá, caandih īt níj jepahap wut jī.

³⁸ Páant ī niijíchah joinít, caán āt ej jwíhip wut jī.

—¡Jesús, David juima, Dios ā wahní, weemdih ma jígh eneé! āt níj náac ejep wut jī.

³⁹ Páant ā níj náac ejechah joinít, Jesús dih waóhnitboó, nin pah īt niijíp wut jī:

—¡Ma laiha bojoó! caandih īt níj jíponih jūihñup wut jī.

Páant ī níj jūihñuchah yuhna, caánboó chah āt wép ejep wut jī.

—¡David juima, Dios ā wahní, weemdih ma jígh eneé! āt jwúub níj náac ejep wut jī.

⁴⁰ Páant ā níj náac ejechah joinít, Jesúsboó chāo nūhñit, caandih ā pebhna āt ub bejat túttup wut jī. Páant ā bejat túttuchah joinít, jéih encannidih Jesús pebhna īt ub bejap wut jī.

Ā pebhna ī ub juibínachah, nin pah caandih āt níj úúbh joyóp wut jī:

⁴¹—¿Ded pah wā chājat tigaá ma náah? āt niijíp wut jī.

—Maá, jéih enatdih caá wā náahap, āt níj jepahap wut jī.

⁴²—¡Ma eneé! Weemdih túi jenah joiná, ma boona caá, Jesús caandih āt niijíp wut jī.

⁴³ Páant ā niijíchahjeh, jéih encanniji āt yoób enep wut jī, buca. Pánih en-

nit, Jesúsjeéh bejna, Diosdih búdí át wēi naáwáp wut jī. Pánihna, bita caán jéih encanniji ā enechah ennit, queébtut Diosdih búdí it wēi naáwáp wut jī.

Zaqueo Jesúsdih ā jwāáat

19 Jesús wā Jericó tátchina juibínit, bac bejat túut it chāp wut jī. ²Caán tátchidih Zaqueo wūt jumni át jumup wut jī. Caán Romanowā ī maáta dinerodih uúbat túutnit ī maáh jumna, búdí dinero át bfohop wut jī. ³“Caán dedna tigaá”, niijnít, Jesúsdih át enfhup wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā enfhichah yuhna, japcanni dahbit ā jumuchah, dawá cáacwā caandíh it jāhap wut jī. ⁴Pánihna, Jesús ā yap bejehah, túi enat túut niijná, cáacwādh náo yap bejnit, sicómoro wūt jumni nahdih aab béjnit, caanjíh Jesúsdih át pái lajap wut jī. ⁵Caanjíh ā pái lajachah, caan náh púujdih Jesús juibí nūhnit, Zaqueodih chéi ennit,

—Zaqueo, waicanjeh ma dei jūúwá! Būu míh muúboó wā chāo jwúhbipna caá, Jesús caandíh át niijp wut jī.

⁶Páant ā niijchah joinít, Zaqueoboó wēpép dei jūóh, búdí wēinit, áih mūuná Jesúsdih át numah bejep wut jī. ⁷Jesús caandíh ā pej jum bejehah ennit, nihat cáacwā fíjnit, queétjeh nin pah it míc niijp wut jī:

—Jesús tubit yéejníh mūuná ā bejna caá, it niijp wut jī.

⁸Áih mūuná numah juibínit, queétdih át numah jeémép wut jī. Pánih jeémp chūudniji Zaqueoboó nāh nūhnit, Jesúsdih nin pah át niijp wut jī:

—Maá, meemdh bainí wā naáwát túut caá. Wā yéejatdih cádah, túiniboodíh túut nuumnít, moh yéejnitdih nihat wíih bíi déedih tac yoób wā wūhbipna caá. Ded dinero wā yee uúbhndih

cuatro láa wā jwúubabipna caá, át niijp wut jī.

⁹Páant ā niijchah joinít, nin pah caandíh Jesús át niijp wut jī:

—Abrahamji Diosdih ā jepahat jíib, Dios caandíh át túi ubup wut jī. Būu meembút Diosdih ma jepahat jíib, Abrahamji ā juima yoobát ma jumna caá. Páant ma jumuchah, meém, majeéh jumnitbut iiguipna bejnit déejidih Dios ā túi ubna caá. ¹⁰Weém nihat cáacwā úud jehé, buudnít panihndih bidnit, túi ubat túut niijná, wā jūúwáp be, Jesús át niijp wut jī.⁹

Dinero júduna naáwát

(Mt 25.14-30)

¹¹Páant ā niijchah joinitboó Jerusalén tútchi pebhjeh jumna, caanná juibínit, “Maáh ā waadbipna nacaá”, ī niij jenah joyátdih jéihnit, nin pah queétdih át niij bohénap wut jī: ¹²“Áih baácdih moondíh wutat túut niijná, ī maáh wūúh bíih baáboó maáh waad jwúhdih ā bejep be. ¹³Á bejat pínah játih, chénat pah téihya caandíh teo wūhndih ā bid wáacap be. Í wáac juyúchah, queét nihatdih bíic yoobó búdí jíib jumni míc dinero júdnadih ā wūhup be. Wūhnit, ‘Wā jwúub jūúwát pínah játih, nin dinerójih ni jíib chāj teo pánaá’, ī maáh pínah queétdih ā niijp yuh be. ¹⁴Obohjeéhtih, áih cáacwā caandíh enfhcan, ā maáh jumadnih náahcan, biquínadnih chah maáhdih naáwádh ī bejat túutup be. ‘Jwiitboó caán ā maáh jumadnih jwí náahcan caá’, ī niij naáwát túutup yuh be.

¹⁵“Obohjeéhtih, caánboó maáh waadnít, ā jwúub juyúp be. Jwúub juinít, ī tewatdih jéihyat túut niijná, caandíh teo wūhndih ā jwúub bid wáacap be. ¹⁶Jwíih waóh juiní nin pah ā niijp be, ‘Maá, ma wūhni júdijih jíib chāj

teonit, diez júdudih wā jwúb júb ubup be', ā maáhdih ā niijíp be. ¹⁷Páant ā niijíchah joinít, 'Ma túi chājap be. Weemdíh túi teo wūhni ma jumna caá. Bainíbitjihjeh ma túi chājat júb, diez tútchinadih moondíh ī maáh meemdíh wā waadána caá', ā maáh caandíh ā niijíp be. ¹⁸Caán túttimah juníboó 'Maá, ma wūhni júdujíl júb chāj teonit, cinco júdudih wā jwúb júb ubup be', ā maáhdih ā niijíp be. ¹⁹Páant ā niijíchah joinít, 'Meém ma túi chājat júb, cinco tútchinadih moondíh ī maáh meemdíh wā waadána caá', ā niijíp be.

²⁰"Obohjeéhtih, túttimah juníboó 'Maá, ma eneeé. Weemdíh ma wūhni júdudih yégueh chóojih wā túi tai jwej ámohop be. ²¹Meém túbit úum náah jumni caá. Bitadih momat túut, dicat túutnit, meemjéh caán júbdih mapí ubna caá. Páant ma chājatdih jéihnit, meemdíh wā úumup be', ā maáhdih ā niijíp be. ²²Páant ā niijíchah joinít, 'Meém weemdíh ma túi teo wūhcap be. Ma niijátjihjeh meemdíh wā jwúb naóh yacbipna caá. ¿Weém úum náah jumni níit? ¿Bitadih momat túutni, dicat túutni níit? ²³Páant wā jumachah nihna, wíh dinerodih dinero jwejat múná ma ámohochah, áta túi tagaá. Páant ma chājachah, caán mūdíh teonit weemdíh chah ita wūh tagaá', ā niijíp be. ²⁴Páant níj péanit, pehbbit űhnitdih nin pah ā niijíp be: 'Caandíh wā wūhni júdudih dúuc wáinit, chénat pah téihya júdujíl túi teoniboodíh űi wūhú', queédih ā niijíp be. ²⁵Páant ā niijíchah joinít, '¡Obohjeéhtih, Maá, caánboó chénat pah téihya júdu jáantjeh ā bíbohna caá!' caandíh ī niijíp be. ²⁶Páant ī niijíchah joinít, 'Ded ā bíbohniíh túi teonidih chah wā wūhbipna caá. Obohjeéhtih, ded ā bíbohna yuhna, ā túi teocat júb, ā

bíbohniidih wā dúuc wáibipna caá.' ²⁷Weemdíh eníhcannit, ī maáh wā jumadidih náahcannitdih, ninna ub júóhnit, wā enepdih űi mao yohoó', ī maáh ā niijíp be", Jesús át niijíp wut jí.

Jesús wā Jerusaléna ī waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸Páant níj péa, cáacwádh chibít yúpbít waóh bejnit, Jerusalén tútchina Jesús wā it tóah páuh laab béjep wut jí. ²⁹Pánih tóah páuh laab béjnit, Betfagé wut jumni, Betania wut jumni tútchina pebh, Olivo Jeé páudih it juibínap wut jí. Pánih juibínit, Jesús chénewā ā bohénitdih wahnit, nin pah queédih át niijíp wut jí:

³⁰—Con jígozni tútchibitdih űi bejeé. Waád juibínitjeh, burro wūúh cáacwádh duo jwúhcannidih űi jwááhbipna caá. Caandíh ī chéwat tópdih watnit, űi ub jwúb júúwá. ³¹Yeebdíh enni '¿Dépanih caandíh watnit, ub bej tigaá űi chāj?' ā níj úbh joyóchah joinít, 'Jwí Maáh ā náah jwuhna caá', űi níj jepahaá, Jesús queédih át niijíp wut jí.

³²Páant ā niijíchah joinít, it bejep wut jí. Caanná juibínit, Jesús ā niijátji pah-jeh it jwááap wut jí. ³³Pánihna, burro wūúhdih ī watachah ennit,

—¿Dépanih caandíh wat ub bej tigaá űi chāj? ā monó it níj úbh joyóp wut jí.

³⁴—Nindih jwí Maáh ā náah jwuhna caá, it níj jepahap wut jí.

³⁵—Páant ta tigaá. űi ub bej jwuhú, ī níj jepahachah joinít, Jesús ā páñap-boó it ub jwúb bejep wut jí. Pánih ub juibínit, Jesús ā chúdat pínah ni-ijná, íih jih bóo yégueh chóonadih tóo dugnit, burro wūúhdih it cáagap wut jí. ³⁶Pánih páuh laab chúdnit, ā be-jechahjeh, ā játih waóhnit, caán ī maáh

pínahdih ī weñat júutna, ílh jih bóo yégueh chóonadih too dugnit, namádhil it jwej waáwáp wut jī. ³⁷ Pánih bejnit, Jerusalén tátchina toáh juibí, Olivo Jeé púujdih dei juibínit, Jesús ā wēp chā-jatjinadih náhninit, Diosdih búdí wēina, nin pah it níj ejep wut jī:

³⁸ —¡Túina caá, Dios! ¡Meém caá nin jwī Maáh pínahdih mat wahap taga! ¡Nin ma wahnidih ma túi teo wáacá! Páant jwī maáh ā jumuchah, majeéh jwī túi jumbipna caá. ¡Nin baácdih jum-nit jeáboó jumnitbut meém chah wēpni Maáhdih ī wēi naáwá naáh! it níj wēi ejep wut jī.^s

³⁹ Páant ī níj wēi ejechah joinit, íjeéh péenit fariseowā nin pah Jesúsdih it níj jūihñup wut jī:

—¡Bohéní, páant bóojeh! Ma bohénit-dih ma ej cádahat tútú, it níjíp wut yuh jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, Jesús queétdih nin pah āt níj jepahap wut jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Queét ī yayáchah, nin ñajni jee dáhn-aboó āta wēi ej tagaá, āt níjíp wut jī.

⁴¹ Pánihna, Jerusalén tátchina toáh juibínit, caandíh enna, caán tútchidih moondíh jígahna, āt juñúp wut jī.

⁴² Pánih jūinít, nin pah āt níjíp wut jī: “Yeéb Jerusalén tútchidih moón buu yeó jáapna ded pah ñi túi jumat pínahdih jéihna nihna, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcan, ñi túi jumat pínahdih ñi beh joicán caá.

⁴³ Maátcanjeh yeebdíh eníhcannit níih tútchidih ī túi bóod chūi ñuh púud bejbipna caá, yeéb tútchi díitboó jum-nit ñi jéih jwei báccat pínah níjina.

⁴⁴ Pánih chājna, níih tútchidih ī túi boto mao jéena beedábipna caá. Nihat yeéb díitboó jumnitdih, ñi wehdihbut ī mao yoh beedábipna caá. Dios yeebdíh teo wáacni pínah weemdíh ā wahachah

yuhna, ñi jepahcatji jīb páant yeejép ā yapbipna caá”, Jesús āt níjíp wut jī.

Jīb chājnitdih Dioíh muumánt Jesús ā ñuun bácaat

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jerusalén tútchidih waád juibínit, Dioíh muú jóocmant bóo juúhdih Jesús wā it waad béjep wut jī. Pánih waad béjnit, Diosdih ī wūhat pínah nuñúp wádhil jīb chājnitdih Jesús āt ñuun bácanap wut jī. Pánih ñuun bácanit, queétdih nin pah āt níj jūihñup wut jī:

⁴⁶ —Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt níj naóh daacáp tají: ‘Wíih muú weemdíh uúbát muú pínah caá’, Dios ā níjina caá, tāt níj daacáp tají. Obohjeéhtih, yeéboó Diosdih uúbúdhil jūóhndih yeenit, chah ñi jīb waadá uúbhna, nuumnít ī wáac juyát muú pínah ñit chājap taga,^u āt níjíp wut jī. Queétdih jūih péanit, āt bac bejep wut jī.

⁴⁷ Yeó jáap jumat pah Jesús Dioíh muuná bohénadih apí bejep wut jī. Páant ā bohénachah ennit, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita maátabut caandíh it mao yohíhip wut yuh jī.^v ⁴⁸ Obohjeéhtih, ā bohénachah joinit, nihat cáacwáboó búdí it weñep wut jī. Páant ī weñechah jéihnit, ī mao yohat tút níjina yuhna, it jéih teo jwuh-cap wut jī.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

20 Biíh yeó jáap Jesús Dioíh muú jóocmant bóo juúhboó cáacwádhil āt bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, sacerdotewā ī maáta, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita maátabut caandíh nin pah it níj uúbh joyóp wut jī:

^s19:38 Sal 118.26 ^t19:46 Is 56.7 ^u19:46 Jer 7.11 ^v19:47 Lc 21.37

²—Jwiít dih ma naáwá. ¿Deñ wē-patjñh tibeé jwiín páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? It niijíp wut jī.

³Páant ī niijíchah joinít, Jesúsbut nin pah āt niij uúbh joí jwáubanap wut jī:

—Weembút yeebdíh wā uúbh joibípna caá. ⁴¿Juan Daabánidih déhe tigaá āt daabáat tútji? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios āt wutjican taniít? ¿Cáacwājeh niít it daabáat tútji? Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

⁵Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah it míc niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwī niij jepah bií? ‘Dios caandíh āt wutp taga’, jwī niij jepahachah, caánboó ‘Páant ā jumuchah yuhna, ¿dépanih tí caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ā niij jūihbipna caá. ⁶Obohjeéhtih, ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jumup jī’, nihat cáacwā ī niij jenah joiná caá. Páant ī niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cáacwājeh caandíh it daabáat tútjip taga’, jwī niij jepahachah, queét jee dáhnajñh yohnit, jwiít dih ī maobipna caá”, it niijíp wut jī.

⁷Pánih míc wéhe péanit,

—Jwī jéihcan caá, it niijíp wut jī.

⁸—Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembút yeebdíh wā naóhcan niít, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Jiwá iguñhadih yeejép teo wūhñit naáwát

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹Páant niij péanit, nin naáwátjñh cáacwādh āt bohénap wut jī: “Biíc newé jiwá iguñdhidh ā momop be. Mom péanit, bitadidh áih iguñhadidh en dawá tút-nit, biíh baácboó jib jwuhudih ā bejep be. Pánih bejniji maatápdih ā jígohcáp be.^w ¹⁰Túttimah, iguñh ei láa, áih iguñh jībdiidh náahna, caandíh teo wūhñidih áih iguñhana ā wah bojop

yuh be. Obohjeéhtih, caanná ā juibínachah, iguñhadidh en daonítboó caandíh teonit, ī maáñh pínahdih wūhcanjeh, ī pūi ñuun yóh jwáuba bojop be. ¹¹Túttimah, iguñha mínah biíh caandíh teo wūhñidih ā jwáub wahap yuh be. Obohjeéhtih, ā juibínachah enna, caandíhbut biíc yoobó yeejép niijnít, jīb wūhcanjeh, ī mao ñuun yóh jwáuba bojop be. ¹²Páant ī chājat túttimah, biíhdih jwuh ā jwáub wahap yuh be, páant muntih. Obohjeéhtih, caandíhbut biíc yoobó ī mao ñuun yóh jwáuba bojop be.

¹³“Páant ī chājatjidih ennit, iguñha mínah nin pah caanjéh ā niij jenah joyóp be, ‘Buu biíc peihcanni láa wā wahnitjidih it yeejép chājap tagaá. ¿Buu ded pah tigaá wā chājbi? Wā wūh wā oinidih wā wahachah, caánboodíh yeejép chājat úmñit, ī jepahmi nacaá’, ā niij jenah joyóp yuh be. ¹⁴Obohjeéhtih, iguñhadidh teonitboó ī maáñh wūh ā juyúchah ennit, nin pah ī míc niijíp be: ‘Jwī maáñh ā wunuchah, ninboó iguñha mínah ā jumbipna caá. Pánihna, nin iguñhadidh jwiítjeh bíbohat tút niijná, ¿caandíh jwī mao yoh jñh?’ ī míc niijíp be. ¹⁵Páant niijnít, ī maáñh wūhñidih teonit, iguñhamant ub bac bejnit, ī mao yohop be.

“Pánih mao yohat doonádh joinít, ī maáñhboó ¿ded pah tigaá queétdih ā chājbi? ¹⁶Áih iguñhana jwáub juibínit, ā wūhñidih ī mawatji peéh queét teonitdih ā mao yohbipna caá. Queétdih mao yoh péanit, áih iguñhadidh bitaboodíh ā wūhñidih caá”, Jesús cáacwādh āt niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít,

—¿Ma niiját pah ā yapca bojo naáh! cáacwā it niijíp wut jī.

¹⁷Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih ennit, nin pah āt niijíp wut jī:

—Obohjeéhtih, caan páh tigaá ā jum-bipna caá. Caandíhjuh muntih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niíj naóh daacáp tajī:

‘Muué teonit túini jee dáhnadih níonit, ī náahcanni dahdih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, queét ī yohni dahdi-hjuh tigaá Dios ā níwip. Caandíh níonit, áih muu pánihnidih chájna, caán muudíh túi jenah enat túut ni-ijná, choójoó caan dáhdih ā jwíh jwejep be. Caán jee pánihni Dios ā wahni pínah tigaá’, át niíj daacáp tajī. (Sal 118.22)

¹⁸ Pánihna, ded jéih encanni dée pah caan dáhdih tóoc buugní áih bácah da-jni ā jum-bipna caá. Obohjeéhtih, deddih caan dáh ā buúg jéen néehnit, ā boto yoh boj-bipna caá. Páant ā yapat dée, ded weém Dios ā wahnidih jepahcan, buudní ā jum-bipna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

¹⁹ Jesús caán naáwátjīh ā bohénachah joinít, “Jwiítdih niijná caá ā chájp”, Moisés ā wutatjidih bohénit, sacer-dotewā ī maátabut ít niíj jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, Jesús ā naóh péanachah-jeh, ítih tewíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, cáacwāboodíh úmna, Jesúsdih ít jéih teo jwuhcap wut jī.

**Romano maáta ī uúbát
túutni dinero júdu**

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Pánih jéih teo jwuhcan, débólih teonit, ī maátadih wúhat túut niijná, caandíh encanni pahjeh, ít en núún péenap wut jī. Pánihna, bita túinit pah jí-gohnitdihbut Jesús pebh ít wahap wut jī, mácah ā jepahachah, ī naóh yacat túut niijná. ²¹ Queét yeenitboó Jesúsdih nin pah ít niíj uúbh joyóp wut yuh jī:

—Bohéní, yecanni jumna, Dios ded pah jwiítdih ā chájat túutatdih

yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwā jwí niijíchah, maáta ī jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí uúbh joyátdih ma jepahaá: ²² ¿Roma baácdih moón ī maáh César ā uúbát túutni dinero júduh caandíh jwí wúhuchah, ā túi níit? ít niijíp wut jī.

²³ Páant ī niijíchah, ī yeeatdih jéihnit, nin pah queétdih Jesús át niíj uúbh joí jwúubanap wut jī:

²⁴ —Dinero júduh weemdíh ní júutú. ¿Caán júduh deñ móot, deñ wut tigaá ā jum? át niijíp wut jī.

—Cesaríh móot, áih wútbuut ā jumna caá, ít niíj jepahap wut jī.

²⁵ —Caán láa bácah caán júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ā jumuchah, caandíh wúhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ā jumuchah, Diosboodíh ní wúhuú, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

²⁶ Páant ā niíj jepahachah joinít, queét caandíh mácah jepahat túutíhnitboó joí yai núh bejnit, ít jéih jwúub yee uúbh joicáp wut jī.

**Cáacwā ī jwúub boo
pud júúwát pínah**

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Páant queétdih ā jepahat túttimah, biquína saduceowā jwuh Jesús pebh ít juibínap wut jī. Queét saduceowā “Cáacwā wunna, ī jwúub boo pud júóh-can níit”, niijnít ít jumup wut jī.^x

²⁸ Pánih jenah joinít, nin pah Jesúsdih ít niijíp wut jī:

—Bohéní, nin pah Moisés át niíj daacáp tajī: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ā wunuchah, ā úduboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumap caá náahap. Pánihna, ā úduboó áa wih jwuhcanni jumna, éemp wunnidih ā bíboho naáh, ā údu jeñé

báadhda weh pah í weh jummat pínah ni-ijná', jwiítidih Moisés át niij daacáp tají.^y ²⁹Biíc weh sietewā í jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ā wunup be. ³⁰Á úudboó weép jeñé áajidih ā jwúub áa jumup yuh be. Páant áa jummat túttimah, weép jeñé pahjeh muntih, weh wihcanjeh caanbút ā wunup be. ³¹Tút-timah bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ā wunup be. Páant mícjeh queét ni-hat í buúd beedép be. ³²Páant mi weha mána í wun beedát túttimah, í áajibut mi wunup be. ³³Pánihna, queét nihat í áa jumnihji, nihat cáacwā í jwúub boo pud jūúwáchah, ¿ded áa tigaá mi yoób jumbi? saduceowā Jesúsdiht í niij úúbh joyóp wut yuh jī.

³⁴Páant í niijíchah joinít, Jesús nin pah át niij jepahap wut jī:

—Nin baácboó jumna, yad pínahdih ípí ubna caá. Í weh yatádihbut ípí wáhna caá. ³⁵⁻³⁶Obohjeéhtih, wunnitji í jwúub boo pud jūúwát túttimah, Dios weh jumna, jeáboó jumnit, ángelwā pah í jwúub wuncan níít. Pánih jwúub wuncan, í jwúub áa jumcan níít. ³⁷Obohjeéhtih, wunnitji í boo pud jūúwát pínahdih yeéb ñi jéhiyatdih náah yacna, nin pah wā niij naóhna caá: Moisésji iigni chálihdiht ā enatjidih nin pah át niij daacáp tají: 'Dios nin pah weemdíh ā niijíp jī: "Weém Abraham, Isaac, Jacob í Maáh caá", ā niijíp jī', Moisés át niij daacáp tají.^z ³⁸Í wunat túttimah yuhna, 'Í Maáh caá', Dios át niijíp wut jī. 'Í Maáh caá', ā niijátjidih jéhnit, báadhniht í jummatdih jwí jéhna caá. ¡Dios báadhnihtdihjeh Maáh ā jumna caá! Pánihna, cáacwāíh bácah ā wunuchah yuhna, íih caolih páantjeh ā báadhna caá, Jesús át niijíp wut jī.

³⁹Páant ā niijíchah joinít, bita Moisés ā wutatjidih bohénitboó,

—Ma túi jepahap be, Bohéní, ít niijíp wut jī.

⁴⁰Páant ā jepahachah joinít, úumna, bitabut caandíh ít jwúub úúbh joicáp wut jī.

¿Cristo déhe ā juma tigaá?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹Jesús queétdih nin pah át jwúub niij úúbh joyóp wut jī:

—'Dios ā wahni pínah Cristo David juma ā jumbipna caá', í niij naóhna caá. ¿Páant niij naóhna, ded pah niij bohé tigaá í chā? ⁴²Davidjijeh Salmos í niijni tólihdih nin pah át niij daacáp tají:

'Wā Maáhdih Dios nin pah ā niijná caá: "Wā jéhiyepmant bóo bawá-mant ma chúudú.

⁴³Pánih chúudnit, nihatdih ma wutuchah, meemdíh en jühnitdih wā yap yohat tútubipna caá", ā niijná caá', Davidji át niij daacáp tají.(Sal 110.1)

⁴⁴Páant niij daácnit, Davidji Cristodih 'Maá', át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah yuhna, ¿ded pah Cristo David juma át jumji? Jesús át niijíp wut jī.

Moisés ā wutatjidih bohénit í táicat

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵Páant niij péanit, nihat ájeéh péenit í joyóchah, nin pah ā bohénitboodíh Jesús át niij naáwáp wut jī: ⁴⁶"¡Moisés ā wutatjidih bohénitdih ñi túi chāja chaáh! Queét maátni yégueh táini chóo duonít, cáacwā í enepdih ípí táoh jib bejna caá. Bí dée jíib chājapboó bita queétdih túi wēi jwāáh úúbatdih ípí náahna caá. Jwiít judiowā jwí bohéat muudíh waáwápboó ípí chúudna caá, nihat cáacwā queétdih í túi wēi enat pínah niijná. Numah jeémépboobút bejnit, waáwápboó mícjeh chúudna, ípí wēina caá. ⁴⁷Obohjeéhtih, queét

éemp wunnit yaádih munnádhíh ípí dūuc wáina caá. Páant queét yaádhdhíh í dūuc wáina yuhna, cáacwā í enepdih Diosdih maatápdih ípí uúbhna caá, queétdih í wēi enat pínah niijná. Páant í chājat jīb Dios queétdih búdí ā peéh chājipna caá”, Jesús āt niijíp wut jī.

Éemp wunnih Diosdih mi wūhat

(Mr 12.41-44)

21 Jesús ā enechah, Dioíh mūudíh jumni dinero júduna ámohat paidih búdí dinero bíbohniitboó Diosdih í wūhni júdunadih ít yacap wut jī. ²Páant í yacachah, éemp wunnihbut chéne júdubitdih mi yacachah, āt enep wut jī. ³Páant í yacachah ennit, nin pah ā bohénitdih āt niij naáwáp wut jī:

—Nint éemp wunnihboó moh yeejnih yuhna, queét chah mi wūhup be. ⁴Queét búdí dinero bíbohniit, í náahcanni júdunadih Diosdih í wūhup be. Obohjeéhtih, caántboó bainíbit bíbohniit nihat bíh pah bóonadih mi jīb chājat déedih Diosdih mi wūh beedánap be, āt niijíp wut jī.

Dioíh mūudíh bita í yohat pínah

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵Biquína ā bohénit Dioíh mūudíh wēi ennit, nin pah ít niij míc wéhenap wut jī:

—Nin muú túini caá. Túini jee dáhnajih ít chājip taga. Nin díitboó cáacwā Diosdih í wūhniitbut túini caá, ít niijíp wut jī.

⁶Páant í niijíchah joinít, nin pah queétdih Jesús āt niijíp wut jī:

—Maátcanjeh, nihat buu ni wēi ennidih yeebdíh enihcannitboó í boto mao jéena beedábipna caá. Bíc jee dáh bíh dahjih lajni ā wihcan níít, āt niijíp wut jī.

Péeni yeó jáap játih ded pah ā yapat pínah

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷Páant ā niijíchah joinít, queétboó nin pah ít niij uúbh joí enep wut jī:

—Bohéní, páant ma niiját ¿débólih tigaá ā yapbi? ¿Ded pah tigaá jwiít jwí jéihbi? Ít niijíp wut jī.

⁸Páant í niijíchah joinít, nin pah āt niij jepahap wut jī: “¡Yeéb ni tūi chāja chaáh! Bitā í yeeatdih ni joicá bojoó. ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá í júóhbiipna caá. ‘Yeejépwā ni maáta í wēpat dūuc wáinit, yeebdíh tūi ubni pínah ā jumna caá’, í niijíchah yuhna, yeébbóó ni joyáh bojoó. ⁹Dawá baácdih moón í míc mawat doonádih joinít, bíh baácdih moón í maátadih yohíhna, í míc mawat doonádihbut joiná, ni úmca bojoó. Péeni yeó jáap játih páant ā yapbipna caá. Obohjeéhtih, caán péeni yeó jáap caán láajeh ā nihcan níít.

¹⁰“Caán láa bíc baácdih moón bíh baácna bejnit, í míc maobipna caá. Pánihna, nihat baácboó búdí míc mawat ā jumbipna caá. ¹¹Dawá pehbóó búdí baác méméat, nuugúp láa, wépép wunat ā jumuchah, dawá í wunbipna caá. Nin baácboó tubit yeejép ā yapachah, jeámantbut úm náah jumni ā jígohbipna caá. ¹²Obohjeéhtih, páant ā yapat pínah játih, yeebdíh enihcannitboó teonit, yeejép í chājipna caá. Pánih chājnit, ni míc wáacat mūudíh moón maátadih naóh yacnit, nemat muúboó í nemat túutbipna caá. Wíhwa ni jumat jīb dawá baácdih moón í maátadihbut yeebdíh í naóh yacbipna caá. ¹³Yeebdíh páant yeejép í chājachah, wíh doonádih queétdih ni naóhbipna caá. ¹⁴Páant ā yapat pínahdih jéihnit, í naóh yacachah, ded pah ni jepahat pínahdih játih ni jenah joicá bojoó. ¹⁵Weémboó ded pah ni naáwát pínahdih wā jéihyabipna caá.

Páant ñi naáwáchah joinít, yeebdíh naóh yacnit í jéih níj jwúubacan níít.^a ¹⁶Ñi mána, ñi úudwā, ñi déewā, ñi pej jumnitbut yeebdíh naóh yacnit, ñi maátadih í tewat tútubipna caá, nemat muúboó í nemat pínah níijná. Biquínadih nemat muúboó nem, bitadih í mao yohbipna caá. ¹⁷Pánihna, wíihwā ñi jumat jíib, nihat yeebdíh í en jüihbipna caá. ¹⁸Páant í chājachah yuhna, Dios yeebdíh ā túi wapbipna caá, ñi buudcát pínah níijná. ¹⁹Páant yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, Diosdih cádahcan, wūna yuhna, Diosjeéh páantjeh ñi túi jumbipna caá.

²⁰“Bíih baácdih moón soldadowā Jerusalén tútchidih í ñuh púuda bojipna caá, díitboó jumnit í jéih jwei báccat pínah níijná. Páant í ñuh púuda bojochah ennit, ‘Nin tútchi buudná caá ā chājap’, ñi níj jéihbipna caá. ²¹Pánih jéihnit, Judea baácdih jumnit jeená í jwei béje naáh. Jerusalén tútchi díitna jumnitboó í jwei bác beje naáh. Wápchiboó jumnit jweiná, tútchina í jwúub waad béjca bojo naáh. ²²Páant ñi jweicáh, caán láa Diosdih jepahcannit judfowādih í yap yohatji jíib ā peéh chājachah, yeebdíhbut ā chüühbipna caá. Páant í yéejat peéh ā chājachah, jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátjidih bíic yoobó ā jumbipna caá.^b ²³Dedh wudu jumnihdih, weh túuhnihdihbut jweyát chah ā buobipna caá. Caán láa Dios judfowā í yéejatdih búdí újnit, queétdih búdí ā peéh chājipna caá. Páant ā chājachah, nin baácdih moón tubit í jígahbipna caá. ²⁴Biquínadih í mao yohbipna caá. Bitaboodíh teonit, íih baácna jummat yoobó í ub bejbipna caá. Jerusalén tútchidih moondíh beedánit, queét judfowā nihcannit caán

tútchidih waadnít, maáta í jumbipna caá. Túttimah, Dios ā jenah joyátji pah, maáta í jummatdih ā jwúub dúuc wáibipna caá”, Jesús át níijíp wut jí.

**Nihat cáacwā úud jeñé ā
jwúub dei jüúwát pínah**

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵“Caán péeni yeó jáap tóah jüúwáchah, yeó, widh, cúiwábut mácah í jígohbipna caá, Dios ded pah ā chājat pínahdih cáacwā í jéihyat pínah níijná. Búdí muj ā nolihat yáaat pah ā yáabipna caá. Pánihna, jeáboó jumni mácah jígohatdih ennit, búdí yáaatdihbut joiná, nihat baácdih moón tubit úumnit, búdí í náhni dahwabipna caá.^c ²⁶Pánih úumnit, nin baác ded pah ā yapat pínahdih búdí jenah joinít, jeámant jumni ā túut nuumúchah enna, náhni joicánnit pah í jumbipna caá. ²⁷Páant ā yapachah, weém nihat cáacwā úud jeñé, maáh waadniji, mah tólihjih, búdí yeh iigátjihbut wā jwúub dei jüühbipna caá. Páant wā jwúub dei jüúwáchah, nihat cáacwā í enbipna caá.^d ²⁸Pánihna, wā jwúub dei jüúwát pínahdih ded pah ā júut waáwátidih ennit, úumcan, ñi náhni dahwaca bojoó. Yeebdíh túi ubni waícanjeh wā jüühbipna caá.

²⁹“Higuera nah, bíih nahbut ded pah ā jummatdih ñi náhninaá. ³⁰Caan náh jáap wawā ā jumuchah ennit, jópchi ā tóah jüúwátidih ñipí jéihna caá. ³¹Pánihat pah wā níijátji bíic yoobó ā yapachah ennit, ‘Jesús nin baácboó maáh jumudih ā jwúub dei jüúwát pínah bahnijeh ā judhna caá’, ñi níj jéihbipna caá.

³²“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā níijátji bíic yoobó ā yapat pínah játih, nihat caán júut waáwátidih ennitboó í wūncan níít. ³³Nihat nin baác

^a21:15 Lc 12.11-12 ^b21:22 Os 9.7

^c21:25 Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.31; Ap 6.12-13 ^d21:27 Dn 7.13; Ap 1.7

jeábut ã bũudbípna caá. Obohjeéhtih, wã naáwátboó bũudcánjeh, nihat bíic yoobó ã yapbipna caá.

³⁴“;Yeéb ñi túi jenah joyó chaáh! Búdí ñumah jeémátdih chãj, babh máihnit, dawá bíi déedih bíbohãtdihjenah jenah joiná, wã jwúub dei jũúwát pínãhdih ñi jenah joicán níit. Pánih jenah joicán, ñi jéihcat láa yeebdíh ñi yéejat peéh chã-jãdih wã jũóhãipna caá. ³⁵Nihat baácdih moonbát ñi jenah joicát láa wã jwúub dei jũóhãipna caá. ³⁶Pánihna, yeó jáap jumãt pah túi jenah joinít, Dios ã teo wáacãtdih ñi úúbú, yeejép ã yapachah yuhna, weemdíh ñi cádahcat túut niijná. Pánih yap yohnit, weemdíh cádahcan, weém nihat cáacwã úud jeñé pebh tíic-cãnjeh ñi ñũhãipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

³⁷Yeó jáap jumãt pah Dioíh muúboó bohénit, cheyeh jumãt pah tútchimant jwúub bac bejnit, Olivo Jeéboó Jesús wã ípí jumup wut jĩ.^e ³⁸Pánihna, cáacwãboó Jesús ã naáwãchah búdí joíihnit, cheibit-jeh jáanit, Dioíh muúboó ípí juibí páãap wut jĩ.

Judas maátãjih ã míic wéheat

(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

22 Paacãnni pandih jeémát yeó jáap, Pascua ñi niijní, bahnibit ãt jũd-hũp wut jĩ. Caán yeó jáapnãdih dawá cáacwã Jerusalén tútchina ípí míic wáacãp wut jĩ.^f ²Caán láa sacerdotewã ñi maáta, Moisés ã wutãtjidih bohénit bíicdih, Jesúsdiã ñi tewat pínãhdih ñt míic wéhenãp wut jĩ. Obohjeéhtih, ñi tewechah, nihat cáacwã úijnit, queétdih ñi míic mawat pínãhdih ñt úumup wut jĩ. Pánih úumna, cáacwã ñi encãh, ded pah Jesúsdiã teonit, ñi mawat pínãhdih ñt bidip wut jĩ.

³Páant ñi bidãt pónih, nemép wã ñi maáh, Judas, Iscariote ñi niijnídiã ãt waadãp wut jĩ. Caán Judas, Jesús ã bohéni ã jumuchah yuhna, áih jenah joyát-dih ãt túut ñuumúp wut jĩ. ⁴Pánih jenah joyát túut ñuumnãji Jesús pebh queétdih duó wáyãt túut niijná, sacerdotewã ñi maáta, Dioíh muúdiãh wãpnit ñi maátãdihbut naáwãdih ãt bejep wut jĩ.

⁵Páant ã naáwãchah wéi joinít,

—Cáacwã ñi encãh, ded pah soldãdowã Jesúsdiã ñi tewat pínãh niijná, ma duó wáyãt pínãh jũib, meemdíh jwĩ jũib chãjãipna caá, Judasdiã ñt niijíp wut jĩ.

⁶Páant ñi niijíchãh joinít, jepãhna, cáacwã ñi encãh, Jesús pebhna ã duó wáyãt pínãhdih Judas ãt jenah joi bídiãp wut jĩ.

Jesús ã bohénit bíicdih ã pée jeémát

(Mt 26.27-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷Paacãnni pandih jeémát yeó jáap, oveja wũúhdih ípí maoni yeó jáap, Pascua ñi niijní yeó jáapdiã, ⁸Pedro, Juãndihbut ã ñumah jeémát pínãh muúdiãh bidãt túutna, Jesús ãt wahãp wut jĩ. Pánih wãhãnit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—Pascua yeó jáapdiã bíicdih jwĩ jeémát pínãhdih, ñi ámhõbi jwũhũú, ãt niijíp wut jĩ.

⁹Páant ã niijíchãh joinít,

—¿Dedjĩh tígãá ámhõdih jwĩ bejbi? ñt niij úubh joyóp wut jĩ.

¹⁰—Jerusalén tútchidih ñi waadãchãh, wããm dahjĩh mah beoni yeebdíh ã jwãáhãipna caá. Ájeéh bejnit, ã waadní muúdiãh yeebbút ñi pée waadã. ¹¹Waadníit, caán muú mínãhdih nin pah ñi niij úubh joyóo: “¿Deyoob tígãá Pascua jeémãtdih wã bohénitdih wã ñumah jeémát tólih pínãh ã jum?” Bohéni ã niijná beé’, caandíh ñi niijí.

^e21:37 Lc 19.47 ^f22:1 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

¹²Páant ñi niijíchah joinít, búdí chah bóo tólih, nihat jwí náahat jum beední tólihdih ā júutbipna caá. Caán tólihboó Pascua jwí jeémát pínahdih ñi chājaá, queét chénewādih āt niijíp wut jī.

¹³Páant ā niijíchah joinít, Jerusalén tútchina it bejep wut jī. Caanná juibínit, nihat Jesús ā niijátji pah it jwāáap wut jī. Pánihna, queétdih júutni tólihdih waadnít, Pascua ī jeémát pínahdih it chājap wut jī.

¹⁴Ī jeémát hora ā juyúchah, ī ámohni tólihma juibínit, Jesús ā bohénitdih āt numah jeémép wut jī. ¹⁵Páant ī jeéméchahjeh, nin pah queétdih āt niijíp wut jī:

—Ī Wā wunat pínah játih, nin Pascua jeémátidih yeebdíh búdí wā numah jeémíhip be! ¹⁶Yoobópdihi yeebdíh wā naóhna caá. Dios pebhboó jwí jummat pínah játih, chéneji nindih wā jwúub jeémp jwuhcan níft. Dios ā jenah joyátji pah ā maáh jumupboó bícdih jwí jwúub jeémpbipna caá, queétdih āt niijíp wut jī.

¹⁷Páant níj péanit, jiwá iguúh mac jumni pamapdihi ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih níj péanit, ā bohénitdih āt wúhup wut jī.

—Dáa, yeebjéh ñi babhbaá. ¹⁸Weém páant bóojeh wā babh péa jwuhna caá. Dios ā maáh jumupboó bícdih jwí jwúub babhbipna caá, Jesús āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, it babhbat wut jī.

¹⁹Páant ī babhbat túttimah, pandih ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih níj péanit, ā bohénitdih āt daj wúhup wut jī.

—Nin pan wíih bácah panihni caá. Nindih wā dajat pah, weemdíh ī maobipna caá, yeebdíh wā túi ubat pínah ni-

ijná. Pánihna, yeebdíh wā wun wúhatdih náhninit, nindih ñi jeémé, queétdih āt niijíp wut jī.

²⁰Pascua jeémátidih jeémp péanit, Jesús bíh pamapdihi jwúub ubnit, nin pah queétdih āt niijíp wut jī:

—Nin iguúh mac wíih meép panihni caá. Wíih meépjiñ ñi yéejat jíb buudáatdih jíb chājna, Dios bícdih ñi túi jummat pínah niijná, yeebdíh wā wun wúhbipna caá.⁸ ²¹Obohjeéhtih, ñi joyoó. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini pínah wā pebh ā chúudna caá.^h ²²Wā íp jon játih weemdíh ā wutatji bífc yoobó wā wunbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáiniboodíh Dios búdí ā peéh chājbiipna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

²³Páant ā niijíchah joinít, “¿Déhe tigaá ā duó wáibi?” queétjeh it míic níj wúbh joyóp wut jī.

“¿Déhe tigaá maáh panihni ā jumbi?” ī míic niiját

²⁴Pánih jeémpnajah, ā bohénitboó nin pah it míic níj wúbh joyóp wut jī: “¿Jwí-jeéh jumni déhe tigaá maáh panihni ā jumbi?” it niijíp wut jī.ⁱ

²⁵Páant ī míic niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih āt níj naáwáp wut jī: “Judíowā nihcannit ī maáta íih cáacwádih tubit wutnit caá. Pánih chājna, ‘Yeebdíh wā túi teo wáacna caá’, queétdih ípí niijná yuh caá. ²⁶Obohjeéhtih, queét ī chājat pah, yeéb ñi chājca bojoó. Ded chah jumíhna, údyi pah ā jumú naáh. Maáh jumíhna, teo wúhni pah ā jumú naáh.^j

²⁷Jeémp chúudnitdih teo wúhnitboó jeémátidih ípí cáagna caá. Pánihna, jeémpnitboó maáta panihnit ī jumna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñi Maáh

⁸22:20 Jer 31.31-34 ^h22:21 Sal 41.9 ⁱ22:24 Mt 18.1; Mr 9.34; Lc 9.46

^j22:26 Mt 20.25-27; 23.11; Mr 9.35; 10.42-44

jumna yuhna, teo wūhni pah wā jumna caá.^k

²⁸“Yeéb wājeéh pée cádahcan, yeejép ā yapachah yuhna, ñi jweicáp be. ²⁹Páant ñi jumuchah, wā íp weemdíh maáh ā waadáat pah muntih, yeebdíh-but maáta wā waadábipna caá, ³⁰doce judíowā poómp í maáta ñi jumat pínah niijná. Páant bólihna yeebdíh wā jwúub numah jeémp babhípna caá”, Jesús queétdih át niijíp wut jī.^l

**Pedro ā yeeat
pínahdih Jesús ā naáwát**

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Jn 13.36-38)

³¹Páant queétdih níj naóh péanit, Pedrobodíh nin pah át jwúub níj naáwáp wut jī:

—Simón, Simón, meemdíh bainí wā naáwíhna caá. Yeéb nihat weemdíh ñi cádahat pínah niijná, Satanás Diosdih át wúbup wut yuh be. ³²Obohjeéhtih, ma cádahcat pínah niijná, weémboó meemdíh búdí wā wúbup be. Pánihna, jwúub tái jenah joinít, bita wíhwādih ma teo wáacá, queétdih bíic yoobó í jwúub tái jenah joyát pínah niijná, Pedrodih át niijíp wut jī.

³³—Maá, majeéh weemdíh-but nemat muúboó í nemechah, í mawachah yuhna, weémboó meemdíh wā cádahcan níf, Pedro át niijíp wut yuh jī.

³⁴—Pedro, meemdíh yoobópdih wā naóhna caá. Buujeh mujbai ā ewat pínah játih, bíic peihcanni láa ‘Caandíh wā jéihcan caá’, ma níj yeebipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

**Caandíh í tewat
pínahdih Jesús ā naáwát**

³⁵Pedrodih páant níj péanit, nihat ā bohénitdih nin pah Jesús át jwúub níj wúbh joyóp wut jī:

—Wíih doonádih naáwát túutna, yeebdíh wā wahachah, dinerodih wbcán, bíí déedih yacat pínah wuh wúúhdih wbcán, zapatosdihbut wbcáh yuhna, ¿náahat yeebdíh ā jumnit jí? át niijíp wut jī.^m

—Jwiítdih náahat ā wihcan jíí, ít níj jepahap wut jī.

³⁶—Obohjeéhtih, buu láa ded dinero bíbohni, bíí dée yacat pínah wuh wúúhdih bíbohni-but ā wbc beje naáh. Íibat naadíh bíbohcani áih jih bóo yégueh chóodih jíib chāj wūhnt, caán jíibjíh íibat naadíh ā jíib chāja naáh. Tubit tobohat láa jūóhna caá ā chājap. ³⁷Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah weemdíh ít níj daacáp tají. ‘“Yeejép chājni caá”, niijnít, caandíh í peéh chājipna caá’, ít níj daacáp tají.ⁿYoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Páant í níj daacátji bíic yoobó weemdíh eníhcannit í chājipna caá, Jesús át niijíp wut jī.

³⁸—Maá, ma eneé! Ninjíh chéne íibat naá ā jumna caá, queétdih át niijíp wut jī.

—Páant bóojeh! Caandíh ñi jenah joí cádahaá, Jesús queétdih át niijíp wut jī.

**Getsemani pácahi
jumapboó Jesús ā wúbát**
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹Páant níj péa, bac bejnit, cheyeh jumat pah ápi bejepboó Olivo Jeená át jwúub bejep wut jī. Á bohénitbut ájeéh ít bejep wut jī. ⁴⁰Caanná juibínit, Jesús nin pah queétdih át jwúub niijíp wut jī:

—Yeebdíh Satanás ā yéjeaat túutuchah, caandíh jepahcat túut niijná, Diosdih wúbát caá náahap, át niijíp wut jī.

⁴¹Páant níj péa, chibít wúupbit bej, bódiha caj yoh ñajnit, ⁴²“Paá, ma náahna, weemdíh ma wunat túutca bo-

^k22:27 Mt 20.28; Mr 10.45; Jn 13.12-15

^l22:30 Mt 19.28

^m22:35 Mt 10.9-10; Mr 6.8-9; Lc 9.3; 10.4

ⁿ22:37 Is 53.12

joó. Obohjeéhtih, weém wā wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wā wun wūhbiḡna caá”, āt niijíp wut jī.

⁴³ Páant ā niij wūbúchahjeh, Dios ā wahní ángel caandíh jíghonit, āt teo wáacap wut jī. ⁴⁴ Tubit jíghonit, Jesús ā ípdih búdí āt wūbúḡ wut jī. Pánih wūbhni, búdí tūḡ bejna, meéḡḡh widni āt chínap wut jī.

⁴⁵ Pánih wūbh péa, jwūb nāh nūhni, ā bohénit pebh āt jwūb juibínap wut jī. Páant ā jwūb juibínachah, búdí jíghonit, tubit chūná, ítāt ūwah bejep wut jī. ⁴⁶ Páant ī ūwachah ennit, Jesús queétdih nin pah āt niij wucap wut jī:

—Nī jaa bojoó. ¿Dépanih ūo tīgáá nī chāj? Yéejatdih túi yap yohat túut niijná, Diosdih wūbát caá náahap, āt niijíp wut jī.

Jesúsdiḡ eníhcannit caandíh ī tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesús páant ā niijíchahjeh, dawá cáacwā ít juibínap wut jī. Judas, Jesús ā bohéniji, queétdih āt duó wái juibínap wut jī. Pánih duó wái juibínit, Jesúsíh púo tíbdih nomnit, caandíh āt wūbúḡ wut jī. ⁴⁸ Páant ā wūbúchah, Jesús caandíh nin pah āt niij wūbh joyóp wut jī:

—¿Judas, weém niḡat cáacwā úud jeñédih púo tíb nomnit wūbhna, weemdíh eníhcannitdih júut niit ma chājap? āt niijíp wut jī.

⁴⁹ Páant ā niijíchah, Jesús ā bohénit ded pah ā yapat pínahdih jéihni, nin pah caandíh ít niijíp wut jī:

—¿Maá, nin jwī bíbohni íbat naajíh queétdih jwī mao jíh? ít niijíp wut jī.

⁵⁰ Páant ī niijíchahjeh, bíc Jesús ā bohéniboó sacerdotewā ī maáhdih teo wūhniíh jéihyepmant bóo moli chóodih

āt dúuc bóod yohop wut jī. ⁵¹ Páant ā dúuc bóod yohochah ennit,

—Páant nī chájca bojoó, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Páant niijnít, áih moli chóo jumapji-boó teo jáhanit, boanachah, jáap chóo āt jíghop wut jī. ⁵² Pánih boonanit, sacerdotewā ī maáta, Dioíh muúdíh wapnit soldadowā ī maáta, bita maáta bícdih caandíh tewedih juibínitdih nin pah āt niij wūbh joyóp wut jī:

—¿Dépanihna nuunnídh tewat pah íbat naaná, máa quiñnadhut ūbnit, weemdíh tewedih nī júoh? ⁵³ Yeó jáap jumat pah Dioíh muúboó níjeéh wā jumuchah yuhna, weemdíh nī teocap be. Obohjeéhtih, buu neméḡwā ī maáhdih jepahni, ded pah nī weñat pínahdih Dios ā chájat túutna caá, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.^o

Pedro ā yeat

(Mt 26.57-58,69-75; Mr

14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Pánih Jesúsdiḡ teonit, sacerdotewā ī maáíh muuná ít ūb bejep wut jī. Páant ī ūb bejehah, Pedroboó yúḡḡjeh āt en péenap wut jī. ⁵⁵ Maáíh muuná waád juibínit, Jesúsdiḡ teonitji soldadowā wáihyat júdu díitboó tuu ít cáo jwejep wut jī. Pánih cáonit, ít mée chúud púuda bojop wut jī. Pedrobūt ī cátlh āt mée chúudḡ wut jī. ⁵⁶ Páant ā chúuduchah ennit, bíc teo wūhniḡ queétdih nin pah mit niijíp wut jī:

—Ninbut Jesúsjeéh jumni beé, mit niijíp wut jī.

⁵⁷ Obohjeéhtih, Pedro nin pah āt niij yeenap wut jī:

—Caandíh wā jéihcan caá, āt niijíp wut jī.

⁵⁸ Túttimah, bíh jwuh Pedrodih ennit, —Meembát íjeéh jumni caá, āt niijíp wut jī.

—Nihcan caá, Pedro át jwúub niíf yeenap wut jī.

⁵⁹ Biíc hora túttimah, biíf jwuh bitadih nin pah át niijíp wut jī:

—Yoobópdih tigaá ninbut Jesúsjeéh jumniiji caá. Caandíh péenit Galilea baácđih moón mícjeh caá. Ninbut Galilea baácđih bóo jumna, ájeéh péeni mun tigaá, át niijíp wut jī.

⁶⁰ —iMa niijníđih wā jéihcan caá! Pedro át jwúub niíf yeenap wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, mujbai át ewep wut jī. ⁶¹ Páant ā ewechahjeh, Jesús Pedrodih át tac púud enep wut jī. “Buu chei mujbai ā ewat pínah játih, ‘Weém nin newédih wā jéihcan caá’, biíc peihcanni láa ma niíf yeebipna caá”, Jesús ā niijátjđih Pedro át náhninap wut jī. ⁶² Pánih náhninit, bac bej, búdí át juñúp wut jī.

Jesúsđih deohnit, i puñat

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Jesúsđih wapnit soldadowā caandíh yeejép deohnit, it puñup wut jī. ⁶⁴ Pánih páinit, áih quíbdih nem chéonit, nin pah it niíf uúbh joí dehwep wut jī:

—¿Déhe tibeé meemđih pui? it niijíp wut jī. ⁶⁵ Pánih chájnít, Jesúsđih yeejép it niíf jūihñup wut jī.

Maáta Jesúsđih i naóh yacat

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Baáb jéenechah, judíowā i maáta, sacerdotewā i maáta, Moisés ā wutajđih bohénitbut it míic wáacap wut jī. Páant i míic wáacachah, soldadowā Jesúsđih it ub waad béjep wut jī. ⁶⁷ Caanna i ub waad juibínachah, queét míic wáacnitboó nin pah Jesúsđih it niíf uúbh joyóp wut jī:

—Jwiítđih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahní Cristo niít? it niijíp wut jī.

—Yeebdíh wā naáwáchah yuhna, ‘Yoobópdih nihcan caá’, ni niijbípna

caá. ⁶⁸ Yeebdíhbut wā uúbh joyóchah, ni jepahcan niít. ⁶⁹ Obohjeéhtih, Dios chah wēpni ā jéihyepmant bóo buwámant weém nihát cáacwā úud jeñé cháudnit, nihátđih wā wutbipna caá, Jesús queétđih át niíf jepahap wut jī.

⁷⁰ —Páant niijná, ¿Meém Dios wúuh niít? it niíf uúbh joyóp wut jī.

—Caan tigaá weém, Jesús át niíf jepahap wut jī.

⁷¹ Páant ā niíf jepahachah joinít, queétjeh nin pah it míic niíf wéhenap wut jī:

—Nin Diosđih búdí ā yéej naáwáchah, jwí joiná caá. Pánihna, biíf naóh yacni pínahđih bidat náahcan caá, it niijíp wut jī.

Maáh Pilato pebhna Jesúsđih i ub bejat

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

23 Queét maátajeh míic wéhe péanít, Jesúsđih Pilato pebhna it ub bejep wut jī. ² Á pebhna ub juibínít, Jesúsđih nin pah it niíf naóh yacap wut jī:

—Nin newé jwí déewādih ā yee naáwáchah, jwiít jwí joyóp be. Jwí maáh Césardih dinero ā wúhat táutcap be. ‘Weém Dios ā wahní Cristo ni maáh caá’, ápi niijíp be, Pilatodih it niijíp wut jī.

³ Páant i niijíchah joinít, Pilato Jesúsđih nin pah át niíf uúbh joyóp wut jī:

—¿Meém judíowā i maáh niít? át niijíp wut jī.

—Ma niiját pahjeh tigaá, Jesús át niíf jepahap wut jī.

⁴ Páant ā niijíchah joinít, Pilato sacerdotewā i maátadih, bita en ñuhnitđihbut nin pah át niijíp wut jī:

—Nindih dedé peéh mawat wihcan caá, át niijíp wut jī.

⁵ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, queét chah it naóh yacap wut jī.

—Caán nihat ã bohénitdih yeejép ã chājat túutna caá. Galilea baácdih moondíh jwíh bohénit, Judea baácdih moondíh, nin tútchidih moondíhbut yeejép apí bohéna caá, ít niijíp wut jī.

Herodes Jesúsdiĥ ã uúbh joyát

⁶Páant ĩ niijíchah joinít, Pilatoboó queétdih nin pah át níj uúbh joyóp wut jī:

—Galilea baácdih moondíh jwíh bohéna, ¿nin Galilea baácdih bóo níit? át niijíp wut jī.

⁷—Caán baácdih bóo tigaá, ít níj jepahap wut jī.

Páant ĩ níj jepahachah joinít, Galilea baácdih moondíh Herodes maáh ã jumuchah, Pilato Herodes pebhna Jesúsdiĥ át wahap wut jī. Pascua yeó jáapnadih Herodes Jerusalén tútchiboó juibíni át jum jwuhup wut jī. ⁸Páant ã wahní Herodes pebhna ã juibínachah, Herodesboó caandíh ennit, búdí át weñep wut jī. Jesús ded pah ã chājat doonádih joiníji maatápdih Jesús ã wēp chājatdih búdí át eníhip wut jī. ⁹Pánihna, Jesús Herodes pebhna ã juibínachah, Herodes maatápdih átiĥ uúbh joí ñuunúp wut yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh Jesús át jepahcap wut jī. ¹⁰Sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ã wutjatjidiĥ bohénitbut, Herodes pebhna juibí ñuhnit, Jesúsdiĥ chah yeejép ít naóh yacap wut jī. ¹¹Túttimah, Herodes áih soldadowā bícdih yeejép niijnít, Jesúsdiĥ ít dehwep wut jī. Pánih deohnit, túini yégueh chóo, maáh ã dawat dée chóodih yacnit, Pilato pebhna ít wah jwúba bojop wut jī. ¹²Pánihna, caán yeó jáapjeh Jesúsdiĥ ĩ míic wah jwúba boj ñuhna, Herodes Pilatojīĥ ít míic wēi jwíhhip wut jī. Páant ĩ chājat pínah játiĥ ít míic eníhcap wut jī.

Jesúsdiĥ ĩ mao yohat túutat

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.38-19.16)

¹³Jesúsdiĥ Pilato pebhna ĩ jwúub ub juibínachah, Pilatoboó sacerdotewā ĩ maatadiĥ, judíowā ĩ maatadiĥ, cáacwādiĥbut át míic wáacat túutup wut jī. ¹⁴Páant ĩ míic wáacat túttimah, nin pah queétdih át níj naawáp wut jī:

—Nindih weemdíh ub júóhnit, ‘Cáacwādiĥ yeejép chājat túutni caá’, ñi níj naóh yacap be. Páant ñi níj naóh yacachah joinít, yeéb ñi enechah, caandíh wā uúbh joí beedánap be. Obohjeéhtih, dedé peéh mawat caandíh ã wihcan caá. ¹⁵Herodesbut caandíh uúbh joí ennit, dedé ã yeejatjidiĥ bid juicánjeh, jwí pebhna át jwúuba bojop taga. ¹⁶Pánihna, caandíh puñat túutnitjeh, wā bacabipna caá, Pilato queétdih átiĥ niijíp wut yuh jī.

¹⁷Pascua Jumat pah nemat muúboó jumni ĩ náahnidih Pilato apí bacanap wut jī. ¹⁸Pánihna, “Jesúsdiĥ wā bacami caá”, ã niijíchah joinít, niĥat cáacwā nin pah ít níj ñaacáp wut jī:

—¡Caán newédiĥ bacacanjeh, ma mao yohat túutú! ¡Barrabásboodíh jwiítidih ma baca wúhuú! ít niijíp wut jī.

¹⁹Jerusalén tútchiboó jumnit Romano maatadiĥ ã yohíhatji jīb, bitadiĥ ã mao yohatji jíibbut, Barrabás nemat muúboó át jumup wut jī. ²⁰Pánihna, Pilato Jesúsboodíh bacáhnit, cáacwādiĥ át jwúub uúbh joyóp wut jī, páant muntih. ²¹Obohjeéhtih, páant ã bacáfhichah joinít,

—¡Cruzboó péoh dodhnit, caandíh ma mao yohat túutú! ít níj ñaacáp wut jī.

²²Páant ĩ níj ñaacáchah joinít,

—Yeéb páant ñi níj ñaacáchah, ¿dedé tigaá caán ã yeej chājatji jum? Obohjeéhtih, dedé ã yeejat peéh mawat ã wihcah, caandíh wā mao yohat túutcan níit. Pánihna, puñat túutnitjeh, wā ba-

cabipna caá, Pilato queétdih át niíf jepahap wut jī.

²³ Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, chah ít yoób ñaacáp wut jī, buca.

—¡Jesúsdih cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túttá! ít niijíp wut jī.

Páant tubit í niíf ñaacáchah joiná, Pilato ā jenah joyát tútt nuumnít, ²⁴ í niiját pah át chājat túttup wut jī. ²⁵ Pánih jepahñit, cáacwādih mao yohni, nemat muúboó jumni, cáacwā í uúbhni Barrabásboodíh Pilato át bacanap wut jī. Jesúsdih cruzboó át yoób mao yohat túttup wut jī, buca.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhñit, í mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesúsdih soldadowā cruzdih bewanit, caandíh mao yohat tútt niijná, ít ub bejep wut jī. Pánih ub bejñit, Simón wūt jumni, Cirene tútchidih bóodih ít jwááap wut jī. Jerusalén tútchidih ā waád juibínachah, caandíh Jesúh cruzdih ít bewat túttup wut jī. Pánih bewat túttñit, Jesús túttimah caandíh ít péeat túttup wut jī.

²⁷ Jesúsdih í ub bejchah, dawá cáacwā caandíh ít en péenap wut jī. Yaádhbut caandíh búdí ít ñaac júf péenap wut jī. ²⁸ Páant í ñaac júf péenachah, tac páud ennit, Jesús queét yaáhdih nin pah át niijíp wut jī:

—Yeéb Jerusalén tútchidih moón yaadá, weemdíh ñi júicá bojoó. Yeéb mícjeh, ñi wehdihbut juñát caá náahap. ²⁹ Bíh yeó jáap yeebdíh yeejép ā yapachah, ‘Weh wihcannit yaádh chah wēnit í jumna caá’, ñi niijbípna caá. ³⁰ Pánihna, úum jweíhna, ‘¡Jeená jwiítidih ma jāh júúwá!’ ñi niijbípna caá.^p ³¹ Ñi jenah joyoó. Weém túini wā jumuchah yuhna, weemdíh yeejép

chājñit, yeéb yeejnitboodíh bácah, chah yeejép í chājipna caá, át niijíp wut jī.

³² Jesúsdih, chénewā yeej chājñitdihbut ájeéh mao yohat tútt niijná, Waó lidíp Dah wūt jumni jeéboó soldadowā ít ub bejep wut jī. ³³ Caán jeená juibínit, Jesúsdih cruzboó péohñit, ít pud dodhdop wut jī. Yeejñitdihbut bíh cruznadih péohñit, ít pud dodhdop wut jī. Bíc yeejñidih Jesús ā jéihyepmant bóo bawámant, bíhdih ā wáyámant bóo bawámant, Jesúsdih tac yoób ít dodhdop wut jī. ³⁴ Páant í péoh dodhdat túttimah, cruzboó ñuhñit, Jesús ā ípdih nin pah át niíf uúbúp wut jī: “Weemdíh mao yohñit í yeejatdih ma yohoó, Paá. Ded pah í chājatdih í beh joicán caá”,^q át niijíp wut jī.

Cruzboó ñuhñitdih wapnit soldadowā Jesúh yégueh chóojidih “¿Deíh tígáá ā jumbi?” míic niijnít, tíhwat júdunabitjīh ít yoh tíhwp wut jī.

³⁵ Dawá cáacwā pehbít ít en ñuhup wut jī. Judíowā í maátabut en ñuhñit, Jesúsdih nin pah ít niíf deoh naáwáp wut jī:

—Cáacwādih túi teo wáacni jumna, Dios ā wahni Cristo nihna, caanjéhbut ā míic teo wáaca naáh, ít niijíp wut jī.

³⁶ Soldadowābut caandíh deoh naóhñit, ā pebh juibínit, bijni iguñ macdih Jesúsdih babhbat túttña, ítih toonap wut yuh jī. ³⁷ Pánih toonit, queéttbut nin pah ít niíf deoh naáwáp wut jī:

—¡Meém judíowā í maáh jumna nihna, ma wēpatjīhjah ma míic túi teo wáaca! ít niijíp wut jī.

³⁸ “Nin judíowā í maáh caá”, í niíf daacni núodih Jesúh wao cháh cruzboó ít nah péoh búhdhdop wut jī.

³⁹ Bíc péoh dodhni Jesúsdih nin pah át niíf júihñup wut jī:

—¡Meém Dios ā wahni Cristo jumna nihna, ma wēpatjīh ma míic teo wáaca!

¡Jwiítidihbut ma teo wáacá! át niijíp wut jī.

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant niij jūihnidih bíh yéejniboó nin pah át niij jūih jwáubanap wut jī:

—¡Caandíh páant ma niijcá bojoó! ¿Páant niijná, Diosdih ma úmcan níít? Meemdíh peéh mawat bíc yoobó caandíh ā jumna caá. ⁴¹ Jwiít yéej chājnitdih ī peéh mawachah, yoobópdih caá. Obohjeéhtih, nin ā yéej chājcah yuhna, caandíh ī peéh maona caá, át niijíp wut jī.

⁴² Páant niij péanit, Jesúsdi h nin pah át niijíp wut jī:

—Jesús, meém maáh waadná, weemdíh ma túi náhninaá, át niijíp wut jī.

⁴³ —Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Bwú yeó jáapjeh Túini Pebhboó wā-jeéh ma jumbípná caá, Jesús caandíh át niijíp wut jī.

Jesús ā wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Páant ī péoh dodhdat túttimah, yeó jáap tac yoób át dupúáh bejep wut jī. Pánihna, ni hat baác dupúniji bíc peih-canni horas túttimah át jwáub baabáh bejep wut jī, páant muntih. ⁴⁵⁻⁴⁶ Páant ā jwáub baabáh bejat pínah játih, Jesús nin pah át niij náacáp wut jī:

—Wíih caolíhdih ma ubuú, Paá, át niijíp wut jī.^r

Páant niij péanit, át wunah bejep wut jī. Páant ā wunuchahjeh, Diosíh muú díit-boó ī jāh yaíhni búdí wáupni chóo yeo dei bejna, chéne chóo pah át chāwáp wut jī.^s

⁴⁷ Páant niijnít, Jesús ā wunuchah ennit, pebh nūhni soldadowā ī maáhboó Diosdih wéinit,

—Nin yéejniji át nihcan tagaá, át niijíp wut jī.

⁴⁸ Pánihna, ni hat enedih wáac juibínitji Jesús ā wunuchah ennit, búdí jíghnit, íih mūnábóó íit jwáub bejep wut jī. ⁴⁹ Obohjeéhtih, ni hat Jesúsdi h jéihnit, Galilea baácmant ájeéh jūóhni t yaádhbut Jesúsdi h yuáupbit íit en nūhup wut jī.^t

Jesúh báhahjidih ī yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Caán láa José wut jumni, Judea baácdih bóo, Arimatea tútchimant Jerusalén tútchina juibíniji át jumup wut jī. Yoobópdih chājni, Dios ā maáh jumatdih páini wut jī. Judíowā ī maátajeéh jumna yuhna, Jesúsdi h ī mao yohat tútatdih át náahcap wut yuh jī. ⁵² Pánihna, José Pilato pebhna Jesúsíh báhahjidih wúbúdi h át bejep wut jī. ⁵³ Pánih wúbh péanit, Jesúsíh báhahjidih ub deya, túini yégueh chóojíh tainit, wunnitdih ī yoh jwuhca naáh jeé íitboó át yohop wut jī. ⁵⁴ Jesús ā wunni yeó jáap judíowā ī chooát pínahdi h ī ámohat yeó jáap wut jī. Pánihna, ī chooát pínah hora játihbitjeh ā jumuchah, Jesúsíh báhahjidih túi ámohcanjeh át yohop wut jī. Chooát yeó jáap túttimah át túi ámoh péafhip wut yuh jī.

⁵⁵ Galilea baácmant Jesúsjeéh jūóhni t yaádh, ā yohat pínah íitboó Jesúsíh báhahjidih ā ub bejehah, Joséjeéh íit en péenap wut jī. Pánihna, caán jeé íitna juibínit, áih báhahjidih ā yohochah, íit enep wut jī. ⁵⁶ Pánih en péa, íih mūnā jwáub bejnit, Jesúsíh báhahjidih ī náanat pínah chej jumni núona, chej jumni macdihbut íit ámohop wut jī. Pánihna, chooát hora ā juyúchah, Moisés ā wutatji pahjeh íit choonáp wut jī.^u

^r23:45-46 Sal 31.5; Hch 7.59 ^s23:45-46 Ex 26.31-33; 2Cr 3.14

^t23:49 Lc 8.2-3 ^u23:56 Ex 20.10; Dt 5.14

Jesús ã boo pud jüúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

24 Domingo yeó jáap baáb jéenechah, queét yaádh ï ámohni chej jumnidih úbnit, Jesúh báhahdih ï yohopjibó caandíh ñañadih ït bejep wut yuh jï. ²Caandíh ï yohopji ítna juibínit, caán ítdih nematji jeé júdudih bita ï pütú dodhdatji pah ã jumuchah, ït enep wut jï. ³Pánih ennit, caán ítdih waad béjnit, ï Maáh Jesúh báhahjdih ït bid juicáp wut jï. ⁴Pánih bid juicán, “¿Ded pah tigaá át bej?” ït níj jenah joyóp wut jï. Páant ï níj jenah joi ñáhuchah, chéne neoná yeh iigni yégueh chóo duonít, queét yaádh pebh ït jígoh ñuhup wut jï. ⁵Páant ï jígoh ñuhuchah ennit, búdí úmna, queét yaádh ït páah yoh ñajap wut jï. Páant ï páah yoh ñajachah ennit, ángelwá queétdih nin pah ït níj úbh joyóp wut jï:

—¿Dépanih tigaá wánnitdih ï yohopboó Jesúsdiñ ñi bid? ⁶Caán ninboó ã wihcan caá. Jáantjeh ã boo pud jüúwúp be. ¿Galileaboó ñijeéh jam jwuhna, yeebdíh ã niijátjidih ñi náhnican níit? ⁷‘Weém nihat cáacwá úud jeñédih yeejépwádh ï wühuchah, cruzboó péoh dodhni, ï mao yohbipna caá. Páant ï mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, wá jwúb boo pud jüóhbipna caá’, yeebdíh ã níj naáwátjidih ¿ñi náhnican níit? ït niijp wut jï.^v

⁸Páant ï niijíchah joinít, Jesús ã niijátjidih ït náhninap wut jï. ⁹Pánih náhninit, Jesús once ã bohénitji, bita bíicdih ï jumupna ï enatjidih naáwádh ït jwúb bejep wut jï. ¹⁰Queét yaádh María Mágdala tútchidih bóli, Juana, bíh wili María Santiago íin, bita yaádhbut íjeéh bejnit Jesús ã bohénitjidih ït naáwáp wut jï. ¹¹Obohjeéhtih, ï naáwáchah

joiná yuhna, “Nih yána caá. Déhenit yaadábeh caá”, níj jenah joinít, queét yaádh ït joyáh bojop wut jï.

¹²Obohjeéhtih, Pedroboó ï naáwáchah joinít, Jesúh báhahjdih ï yohopjina át ñáo ñah bejep wut jï. Caanná juibínit, jeé íit dítna péeb jéen ennit, Jesúh báhahjdih ï pinni chóojijeh ã ñajachah, át enep wut jï. Pánih en, búdí jenah joinít, áih muúboó át jwúb bejep wut jï.

Emaús tútchina bejnitdih Jesús ã jígohat

(Mr 16.12-13)

¹³Caán yeó jáapjeh chénewá Jesús-jeéh péenitji Emaús tútchina ït bejep wut jï. Jerusalén tútchimant Emaús tútchina once kilómetros wut jï. ¹⁴Pánih bejna, nihat Jesús ded pah ã yapatjidih queéjeh míic wéhe bejna ït chájap wut jï. Jesús cruzboó ñuhnít, ã wunátjidih, ã jwúb boo pud jüúwátji doonádhbut míic wéhe bejna ït chájap wut jï. ¹⁵Páant ï míic wéhe bejchah, queétdih ñuún jwááh juibínit, íjeéh Jesússeh át bejep wut yuh jï. ¹⁶Obohjeéhtih, caandíh ït beh encap wut jï.

¹⁷Pánih ñuún jwááh juibínit, Jesús queétdih nin pah át níj úbh joyóp wut jï:

—¿Dépanihatdih míic wéhe bej tigaá ñi cháj? át niijp wut jï.

Páant ã niijíchah, cháonít, wéicanjeh, caandíh ït en ñuhup wut jï. ¹⁸Pánih en ñuhnít, Cleofas caandíh nin pah át níj jepahap wut jï:

—¿Meém Jerusalén tútchidih nih jibni níit? ¿Buu yeó jáapna caán tútchiboó ded pah ã yapatjidih ma jéihcan níit? át niijp wut jï.

¹⁹—¿Dedé ã yapatjidih niij tigaá ñi cháj? Jesús át níj úbh joyóp wut jï.

—Jesús, Nazaret tútchidih bóodih ā yapat. Caán Dios naáwátidih naóh yapani jumna, ā naáwát wēpni, ā chājatbut wēpni beé. Páant ā jumatdih Dios ā enechah, nihat cáacwābut ī enep be. ²⁰Túttimah, Dioh mēudh en daonít maáta, bita jwí maátabut caandíh peéh mawat pínah niijná, Romanowādih ī wūhuchah, queét cruzboó péoh dodhnit, ī mao yohop be. ²¹‘Romanowā ī wutatdih Jesús jwiít judfowādih ā tui ubbipna caá’, niíf jenah joinít, búdí wēina jwí chājap yuh be. Obohjeéhtih, ā wunup be. Būū ā wunat túttimah biíc peihcanni yeó jáapjeh ā yapna caá. ²²Biquína jwiít bícdih Jesús báadhdajeéh péenit yaádh jwiítidih ī naáwáchah, jwí joí wúhi bejep be. Būū cheibitjeh Jesúsdi h ī yohopji jeé íitna juibínit, ²³áih bác-ahjidih it bid juicáp wut be. Bid juicán-jeh, jwí pehbhoó jwúub junít, ángelwādih ī enatjidih jwiítidih ī naáwáp be. ‘Jesús ā boo pud jūúwáp be’, ángelwā queétdih ī niíf naáwátjidih jwiítidih ī jwúub naóh yapanap be. ²⁴Bitá jwíjeéh jumnitbut Jesúsdi h yohopji jeé íitna it bejep wut be. Caanná juibínit, queét yaádh ī naáwátji pah it enep wut be. Obohjeéhtih, Jesúsdi h it encap wut be, Emaús tútchina bejnit Jesúsdi h it niíf naáwáp wut jī.

²⁵Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih át niíf naáwáp wut jī:

—Yeéb táí jenah joicánnit jumna, Dios naáwátidih naóh yapanit nihat ī daacátjidih páantjeh nī joyáh bojna caá. Páant nī joyáh bojat jīb, nī beh joicán caá. Táí joinít, nī beh joyóchah, áta táí tagaá. Nin pah Dios naáwátidih naóh yapanit it niíf daacáp tajī. ²⁶‘Dios ā wahní pínahdih cáacwā búdí yeejép chājnit, ī mao yohbipna caá. Páant ī mawat túttimah, Dios caandíh boonanit, ā pehbhoó maáh ā waadábipna caá’, naóh yapanit it niíf daacáp tajī, Jesús át niijíp wut jī.

²⁷Túttimah, Dios ā wahní Cristodih ded pah ā yapat pínahdih nihat Dios naáwátidih naóh yapanit ī daacátjidih Jesús queétdih át beh joyánap wut jī. Moisés ā daacátjidih jwíih bohé, túttimah nihat bita naóh yapanit ī daacátjidihbut át bohénap wut jī.

²⁸Páant ī míc wéhe bejna, ī juibíat pínah tútchidih ī tóah bejchah, Jesús caán tútchidih yap bejni pah át nihip wut jī. ²⁹Páant ā yap bejíchah ennit, “Jwíjeéh ma chāo jwúhúú. Tōo nāh jūóhna caá ā chājap”, Jesúsdi h it niijíp wut jī.

Páant ī niijíchah joinít, ijeéh át chāo jwúhup wut jī.

³⁰Pánihna, ī jeéméchah, Jesús pan dahdih ubnit, Diosdi h nin pah át niíf wúbup wut jī: “Jeémát ma wúhat túina caá, Paá”, niíf péanit, queétdih át daj wúhup wut jī. ³¹Páant niíf wúbhnit, ā daj wúhuchahjeh, caandíh it yoób beh enep wut jī, buca. Ī beh enechahjeh, Jesús át buudáh bejep wut jī.

³²Ā buudáh bejchah ennit, nin pah it míc niijíp wut jī:

—Namáboó jwiítidih jwááhnit, Dios naáwátidih ā bohé jūúwúchah, jwíih caolih bainí ā wēican beé, it míc niijíp wut jī.

³³Pánihna, jeémp péanitjeh, Jerusalén tútchina waícanjeh it jwúub bejep wut jī. Caanná juibínit, Jesús once ā bohénitji bita ī chéenwābut ī míc wáacapoó it juibínap wut jī. ³⁴Játih jwíih míc wáac juibínitboó queét chénewā jáap juibínitdih nin pah it jípónih jwááh naáwáp wut jī:

—jWí Maáh át boo pud jūóh tagaá! Pedrodi h át jígohop wut be, buca, it niijíp wut jī.

³⁵Páant ī niijíchah joinít, queét jáap juibínitbut namádih ī bejchah, queétdih ded pah ā yapatjidih it naáwáp wut jī. Jesús pan dahdih wúbhnit, ā dajachah,

caandíh ī beh enatjidihbut īt naáwáp wut jī.

Jesús ā bohénitjidih ā jígoat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Páant ī naáwát tacjeh, ī cātíh Jesús āt jígoat űuhup wut jī.

—¿Ñi jum caá? Dios ā táyat űijeéh ā jum naáh, queétdih āt niijíp wut jī.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, “Áih dadahjidih enna caá jwí chājap”, niij jengah joinít, tubit īt űumup wut jī.

³⁸ Páant ī űumuchah, queétdih nin pah āt jwúb niijíp wut jī:

—¿Dépanih tigaá űi űum? ¿Dépanihna ‘Nin Jesús nihcan caá’, űi niij jengah jof?

³⁹ Wíih téihyanadih, wíih jítchanadihbut ī pēhawatji ítnadih űi eneé. Weemdíh űi teo joyoó. Pánih teo joinít, űi jéihbipna caá. Dadahjeh wā jumuchah nihna, űita jéih teo joicán tagaá. ¡Weemjéh tigaá! Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant niijnít, áih téihyana, jítchanadihbut, queétdih āt júutup wut jī. ⁴¹ Obohjeéhtih, páant ā júutuchah yuhna, búdí wēina, en wúhi bejnit, páantjeh īt túi jengah joi jwáhcap wut jī. Páant ī túi jengah joicátdih ennit,

—¿Jeémát űi bíbohcan niít? Jesús āt niijíp wut jī.

⁴² Páant ā niij űúbúchah joinít, di-ibáni queejdih caandíh īt wúhup wut jī. ⁴³ Páant ī wúhuchah űbnit, queétnihat ī enechah, āt jeémép wut jī. ⁴⁴ Pánih jeémp péanit, Jesús queétdih nin pah āt niijíp wut jī:

—űijeéh jum jwuhna, ded pah wā yapat pínahdih yeebdíh wā naáwáp jī. Moisés ā daacátji, Dios naáwát dih naóh yapanit ī daacátji, David Salmos ī niijní ā daacátjidihbut biíc yoobó weemdíh yapat ā náahap be, āt niijíp wut jī.

⁴⁵ Páant niijnít, Dios naáwát dih jwúb bohénit, nin pah āt niij beh joyánap wut jī:

⁴⁶ —Dios naáwát dih daácnit nin pah īt niij naóh daacáp tajī. ‘Dios ā wahni pínah Cristo yeejéy yapnit, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, ā jwúb boo pud jūúwát túttimah, cáacwā ī yéejatdih cádahnit, táiniboodíh ī túut nuumát pínah niijná, nihat baácdih moondíh áih táini doonádih ī naóh peét bejbipna caá. Páant ī túut nuumúchah, Diosboó ī yéejatdih ā yoh wúhbiipna caá. Jerusalén tútchidih moondíh ī jwíih naóhbiipna caá. Túttimah, nihat baácdih moondíhbut ī naóh peét bejbipna caá’, īt niij daacáp tajī. ⁴⁸ Pánihna, yeebboó ded pah weemdíh ā yapatdih ennitji, bitadih túi naáwát caá náahap. ⁴⁹ Dios ā niijníji yeebdíh teo wáacni pínah Túini Espíritudih weémboó yeebdíh wā wahbiipna caá. Pánihna, wā wahni pínahdih nin tútchidih űi pái jwuhúé, Jesús ā bohénitdih āt niijíp wut jī.^x

Jesús jeáboó ā púuh laab béjat

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Páant niij péanit, Jesús Jerusalén tútchimant Betania tútchi pebh queétdih āt numah bejep wut jī. Caanná juibínit, áih téihyajíh júut űahanit, “Dios yeebdíh ā túi teo wáaca naáh”, queétdih āt niijíp wut jī. ⁵¹ Páant niij péanitjeh, jeáboó āt púuh laab béjep wut jī.^y ⁵² Páant ā púuh laab béjehah ennit, caandíh īt wēi naáwáp wut jī. Túttimah, búdí wēinit, Jerusalén tútchiboó īt jwúb bejep wut jī. ⁵³ Pánihna, caanjíh jumna, yeó jáap jumap pah Dioíh muuná bejnit, Diosdih ípí wēi naáwáp wut jī.

Páant bóojeh tigaá weém Lucas wā daacát.

SAN JUAN

Dios biícđih jumni nin baácboó ã cáac jumát

1 Biíhmahjeh ded pah Dios ã jumátđih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jumup wut jī. Caán Cristo Dios yoobát át jumup wut jī. ²Nin baácđih Dios ã chājat pínah játih, Cristo Diosjeéh átát jumup wut jī. ³Caan wút jíí nin baácđih jumni pínahđih át chājap wut jī. Nin baácđih, jeádih, nihatđih Dios caandíh át chājat tútup wut jī. Pánih chājat tútup, cáacwāđihbut caandíh át chājat tútup wut jī. Páant ã wutuchah, Cristo nihatđih át chāj beedánap wut jī. Bwū jwī ennidih, jwī enca naáhdihbut ã chājcah, nihat āta wihcan tagaá.^z ⁴Cristo tigaá nihatđih báadhdani. Jiiátjīh jwī jíí enat pah, jwī íip ded pah ã jumátđih caán jwiít cáacwāđih ã túi jéihyana caá. ⁵Chei jwī jéih encat pah, yéej chājna, jéih encannit panihnit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jiiát panihni jumna, jwiítđih túi ennit panihnit ã chājna caá. Pánihna, dupúátboó jiiátđih ded pah ã jéih dubacat pah, dedé yéejatbut Cristoboodíh ded pah ã jéih yap yohcan caá.

⁶⁻⁷Cáacwāđih daabáni Juan wūt jumnidih Diosboó ã wahní Cristofíh doonádih át naóh waáwát tútup wut jī, cáacwā caandíh joinít, Cristodih í túi jepahat pínah niijná.^a ⁸Caán Juan Cristo át nihcap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni ã jumátđih naóhni Juan át jumup wut jī. ⁹Caán Cristo baabát panihni, nihat cáacwā Diosdih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jéuwúp wut jī.

¹⁰Dios nin baácđih chājna, caán Cristo biícđih ít chājap wut jī. Pánih chājni

Cristo ã jumuchah yuhna, nin baácđih moónboó caandíh í jéihcap jī. ¹¹Nin ã chājniji baácđihjeh át cáac jumup wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ã cáac jumuchah yuhna, ã chājni baácđih jumnitboó caandíh í náahcap jī. ¹²Páant í náahcah yuhna, biquína caandíh jepahnitđih Dios ã weh pah át chājap wut jī. Caandíh jepahnitboó bácah, yoobópdih ã weh yoobát tigaá í jumup. ¹³Páant níj naóhna, jwiít jwī weh jumfhat dée panihcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó Cristodih jepahnitđih biíc weh pah ã chājna caá.

¹⁴Pánihna, Cristo ã cáac jumát túttimah, jwíjeéh ã jumup jī. Páant ã jumuchah ennitji, cáacwāđih oinit, yoobópdih naóhni ã jumátđih jwí jéihna caá. Caán Dios wūúh biícjeh jumna, Dios ã wēpat ã túyatbut caandíh ã jumup jī. Pánihni ã jumuchah, jwí túi jéihna caá.^b ¹⁵Juan Daabáni boó cáacwāđih daabána, Cristo ã jéuwúchah ennit, nin pah ã níj naáwáp jí: “Con caá yeebdíh wápí naóhni. Obohjeéhtih, weém wā cáac jumát pínah játih, caán átát jumup wut jī. Nin baác ã jumát pínah játihbut átát jumup wut jī. Pánihna, caán weem cháh ã jumna caá”, Juan cáacwāđih ã niijp jī.

¹⁶Caán Cristo wēpni jumna, jwiítđih búdí oinit, dawá láa ã túi teo wáacap jī. ¹⁷Dios ã wutatđih Moisésboodíh áih cáacwāđih át naóh yapaat tútup wut jī. Obohjeéhtih, Jesucristoboó Dios cáacwāđih búdí ã oyatđih, ã naáwát túi yoobópdih ã jumátđihbut naóh yapanadih át jéuwúp tají. ¹⁸Obohjeéhtih, Diosdih jwiít cáacwā jwí jéih encan caá. Pánihna, Dios wūúh biícjeh ájeéh jumni nin baácboó cáac jumnit, ded pah ã íip ã jumátđih jwiítđih ã jéihyanap jī.^c

^z1:3 Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13

^a1:6-7 Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2 ^b1:14 1Jn 1.2 ^c1:18 Mt 11.27; Lc 10.22

Juan Daabánidih bita ī uúbh joyát*(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)*

¹⁹Jerusalén tútchidih moón jwī maátaboó sacerdotewādih, Dioíh muúboó teonitdihbut Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” niíf uúbh joyát túutna, it wah bojop tajī. ²⁰Páant ī niíf uúbh joyóchah joinít, Juanboó nin pah ā niíf jepahap jī:

—Yoobódih yeebdíh wā naóhna caá. Weém, Dios ā wahnī Cristo nihcan caá, ā niíf jepahap jī.

²¹—¿Caán láa bácah déhe tigaá? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji niíf?^d ī niíf uúbh joyóp jī.

—Nihcan caá, queétdih ā niíf jepahap jī.

—¿‘Dios naáwátdih naóh yapani ā jūóhbična caá’, jwī nuowā ī niijní niíf?^e ī niíf uúbh joyóp jī.

—Obohjeéhtih, weém caán nihcan caá, ā niíf jepahap jī.

²²—¿Caán láa bácah déhe tigaá meém? Jwiítdih bícmantjeh ma naáwá, jwiítdih uúbh joyát túutnitdih jwī túi naáwát pínah niijná. ¿Ded pohba tigaá ma yoób jum? ī niíf uúbh joyóp jī.

²³Páant ī niíf uúbh joyóchah joinít, nin pah queétdih ā niíf jepahap jī:

—Weemdíh jenah joiná, Isaíasji nin pah āt niíf daacáp tajī: ‘Bíic cáac muú wihcapboó nin pah ā niíf wēp naóhbična caá: “Jwī Maáh ā jūúwát pínah játih nī yéej chájtadnih cádahnit, túiniboodíh túut nuumnít, caandíh nī túi pánaá”, ā niijbípna caá’, āt niíf daacáp tajī.^f Páant ā niíf daacniči caá weém, ā niijíp jī.

²⁴⁻²⁵Páant ā niijíchah joinít, biquína fariseowā uúbh joyát túutnit ī wahnitboó nin pah ī jwúub niíf uúbh joyóp jī:

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibut nihcan, Dios naáwátdih naóh yapani pínah

nihcan, ¿Caán láa bácah dépanih tigaá meém cáacwādih ma daabá? ī niijíp jī.

²⁶Páant ī niijíchah joinít, Juanboó queétdih nin pah ā niíf jepahap jī:

—Weém cáacwādih mahjīhjih wā daabána caá. Obohjeéhtih, bíh nī beh enca naáh nī cātíh ā jumna caá. ²⁷Caán wā túttimah jūóhni chah wēpni caá. Pánihna, caandíh jenah joiná, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niíf jenah joiná caá, ā niijíp jī.

²⁸Betania tútchi Jordán muj conanaamánt Juan cáacwādih ā daabánadnih queét páant ī niíf míic wéhenap jī.

“Oveja wúúh panihni Jesús ā jumna caá”, Juan Daabáni ā niiját

²⁹Daanimant bóo yeó jáapdnih Jesús ī niijní ā pebhna ā dei juyúchah ennit, jwiít caandíh joinítidih Juan Daabáni nin pah ā niíf naáwáp jī: “Nī enee. Con jūóhni Dios ā wahnī oveja wúúh panihni caá. Jwiít judíowā jwī yéejat yohat túut niijná, oveja wúúhdih sacerdotewādih jwī mawat túutna caá. Páant ī chájat dée panihni, con Dios ā wahnidihbut cáacwā ī mao yohbična caá. Pánih wunnit, nih hat baácdih moón jwī yéejatdih ā yoh wúhbična caá. ³⁰Con caá yeebdíh wāpí naóhni. ‘Wā túttimah jūóhni wā cáac jummat pínah játih jumniči weem cháh ā jumbična caá’, yeebdíh wáat niijíp jī.

³¹Caán láa, weembút Dios wúúh ā jummatdih wā jéih jwuhcap jī. Obohjeéhtih, panih jéihcan yuhna, yeéb wā déewā caandíh nī túi jéihyat pínah niijná, yeebdíh mahjīh wā daabánap be”, ā niijíp jī.

³²⁻³³Páant niíf péanit, Juan jwiítdih nin pah ā jwúub niíf naáwáp jī: “Wā daabáat pínah játih weembút caandíh wā jéih jwuhcah, weemdíh daabáat túutni nin pah ā niíf naáwáp jī: ‘Jop pah jígohni Túini Espíritu jeámant dei jūóhni, bíic

^d1:21 Mal 4.5 ^e1:21 Dt 18.15,18 ^f1:23 Is 40.3

newédih ã jaamáchah enna, “Caán Dios ã wahní caá”, ma níj jéihbipna caá. Caánboó mahjĩh daabáát panihni Túini Espíritu ã wépatdih búdí ã wũhbipna caá’, weemdíh ã níjíp jĩ. ³⁴ Pánihna, Túini Espíritu, jop pah jíghni, dei jũóh-nit, caandíh ã jaamáchah, wã enep be. Pánih ennit, con Dios ã wahní ã jum-atdih jéihna, ‘Yoobópdih Dios wũh caá’, yeebdíh wã níj naóhna caá’, jwiít-dih Juan ã níjíp jĩ.

Jesús ã jwíh bohénit pínahdih ã ñíwat

³⁵⁻³⁶ Daanimant bóo yeó jáapdih, jwiít chénewã Juan Daabáni ã bohénit, caán bíícdih jwí ñũhuchah, Jesús ã yap be-jechah ennit, nin pah jwiít-dih ã níj naáwáp jĩ:

—Condih ñi eneé. Con tigaá Dios ã wahní oveja wũh panihni, ã níjíp jĩ.

³⁷ Páant ã níjíchah joinít, jwiít Jesús-dih jwí ñũn pée bejep jĩ. ³⁸ Páant jwí ñũn pée bejehah, tac pũud ennit, jwiít-dih nin pah ã níj wũbh joyóp jĩ:

—¿Jũh, dedédih tigaá ñi bid? ã níjíp jĩ.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandíh jwí níjíp jĩ.

³⁹ —Wãjeéh ñi jũwá, jwiít-dih Jesús ã níj jepahap jĩ.

Páant ã níjíchah joinít, ã jum-atdih jéihyat túut níjíná, ãjeéh jwí bejep jĩ. Cheyeh jwãáhnitji caandíh jwí pej jum túwup jĩ.

⁴⁰ Jwiít chénewã Juan Daabáni ã níjíchah joinítji Jesúsjeéh bejnit, weém Andrésjĩh jwí jumup jĩ. Andrésboó Simón Pedro ã úud jĩ. ⁴¹ Waícanjeh Andrés weép jeñédih bididih ã bejep jĩ.

—Mesías jwí níjíná, Dios ã wahní-dih jwí jwãáap be, át níjíp wut jĩ. Griegowãboó Dios ã wahní níjíná, ‘Cristo’ ípí níjíná caá.

⁴² Páant níjíná, Andrés Simóndih jwí pebhna át numah jũwúp tajĩ. Páant ã

numah juyúchah, Jesús Simóndih nin pah ã níjíp jĩ:

—Meém Simón, Juan ã wũh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wut búudhni ma jum-bipna caá, ã níjíp jĩ. Jwiít judíowã “Cefas” jwí níjíná-dih griegowãboó “Pedro”, ípí níjíná caá. Páant níjíná-dih “Jee dáh panihni”, níjíná caá jwí chájap.

Jesús Felipedih Natanaeldihbut “Wãjeéh ñi jũwá”, ã níjíp

⁴³ Daanimant bóo yeó jáapdih Jesús Galilea baácna jwiít-dih numah bejna, Felipedih jwãáhnit:

—Wãjeéh ma jũwá, caandíhbut ã níjíp jĩ.

⁴⁴ Felipeboó Betsaida wut jumni tútchidih bóo ã jumup jĩ. Andrés Pedrojĩh caán tútchidih moon méntih í jumup jĩ. ⁴⁵ Páant Jesús caandíh ã níjíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwíh bididih ã bejep jĩ. Caandíh jwãáhnit,

—Moisés ã naóh daácniji, bita Dios naáwát-dih naóh yapanitbut í daácnijidih jwí jwãáhna beé. Jesús Nazaret tútchidih bóo José wũh caá, Felipe caandíh át níjíp wut jĩ.

⁴⁶ Obohjeéhtih, páant ã níjíchah joiná yuhna, Natanaelboó nin pah át níj jepahap wut jĩ:

—Páant, Nazaret tútchi oboh jumni tútchi ã jumuchah, ded caán tútchidih bóo cáacwãdih teo wáacni pínah ã wihcan níit, át níjíp wut jĩ.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma jũwúp, Felipe át níj jepahap wut jĩ.

⁴⁷ Páant níjíná, Jesús bíícdih jwí jumupna át numah jũwúp tajĩ. Páant, í jũwúchah ennit, Jesús nin pah ã níjíp jĩ:

—Con jũóhni, yoobópdih túini judío cáac caá. Caandíh dedé yeeat ã wihcan caá, Natanaeldih enna, jwiít-dih ã níjíp jĩ.

⁴⁸Páant ā niijíchah joinít, Natanael-boó caandíh nin pah ā niij wáuh joyóp jī:

—¿Ded pah tigaá weemdíh ma túi jéih? ā niijíp jī.

—Meemdíh Felipe ā naáwát pínah játih, higuera nah páujdih ma chúuduchah, wáát enep be, Jesús caandíh ā niij jephahap jī.

⁴⁹—Bohéní, meém Dios wáuh caá. Jwiít judíowā jwí Maáh pínah caá, Jesúsdi h ā niijíp jī.⁸

⁵⁰—‘Higuera nah nump ma chúuduchah, wā enep be’, wā niijíchah joinít, ‘Dios wáuh caá meém’, ¿ma niij jenah joí niít? Páant meemdíh wā enatji chah wā chājachah, ma enbipna caá, Natanaeldih Jesús ā niijíp jī.

⁵¹Páant niijnít, nin pah jwiít nihatdih ā jwúub niijíp jī:

—Yoobópdi h yeebdíh wā naóhna caá. Jeáboó wātni pah ā jumuchah, weém ni hat cáacwā úud jeñé namá panihni wā chājnidih Dioíh ángelwā aab béjnit, í jwúub dei júúwúchah, ñi enbipna caá,^h Jesús ā niijíp jī.

Caná tútchidih moón í téihya chéwat

2¹⁻²Chéne yeó jáap túttimah, Galilea baác Caná tútchidih, téihya chéwat ā jumup jī. Pánihna, Jesúsdi h í bidichah, jwiítbat ájeéh jwí bejep jī. Jesús ín jwí játih caán muuná mitát juibínap tají. ³Í túi wēi babhbachah, íih jiwá iguíf mac át beedáh bejep wut jī. Páant ā beedéchah, Jesús ín caandíh nin pah mi niijíp jī:

—Wúuhú, jáantjeh íih jiwá iguíf mac ā beedáh bejep be, mi niijíp jī.

⁴—Naá, ¿dépanih tigaá weemdíh páant ma niij? Wā tewat pínah ā juibí jwuhna caá, Jesús ā niij jephahap jī.

⁵Páant ā niij jephachah joiná yuhna, ā ínboó queét teo wúhntdih nin pah mit niij wutji taga:

—Wā wáuh ded pah yeebdíh ā wutat pah ñi chájap, mit niijí taga.

⁶Caanjíh seis dahwani wáam dahna ā jumup jī. Biíc wáam búdí jáaj cómoh pah bóo ā jumup jī. Jwiít judíowā Dios ā wutatji pah jwí téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwípí bíbohó jī. Pánihna, caán muudíh moonbút caan dáhnadih í bíbohó jī.

⁷Pánihna, queét teo wúhntdih nin pah Jesús ā niij wutup jī:

—Mahdih ub júóhni t, caán wáam dahnadih ñi yáac yáwanaá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, teo wúhnt caán wáam dahnadih mah í túi yáac yáwanap jī. ⁸Páant í yáac yáwaat túttimah, Jesús queétdih nin pah ā jwúub niij wutup jī:

—Buu caandíh tóih ubnit, yeebdíh wutnidih ñi juibí wúhuú, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, caandíh tóih ubnit, í maáhdih í juibí wúhup jī.

⁹Obohjeéhtih, queét mahdihjeh í yáacnijidih Jesús ā túut nuuméchah, jiwá iguíf mac yoobát át bejep tají. Pánihna, queétdih wutniboó caan mácdih ā jwíh babh joyóchah, dedmant í ubatjidih át jéihcap wut jī. Obohjeéhtih, caandíh teo wúhntiboó mahjeh í yáacatjidih í jéihyep jī. Pánihna, queétdih wutni babh joinít, téihya chéonidih ā júúwát túttup jī. ¹⁰Caán ā juyúchah, teo wúhnt í maáh nin pah ā niijíp jī:

—Jwí bidnidih caán yoobát macdih jwípí jwíh wúhna caá. Pánihat túttimah, í babh yáwachah ennit, juu macdih jwípí ñuún tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat chájat túttcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, juu mac-

boodíh mat jwíh tóihyat tútup taga. Pánihat túttimah, bæ caán yoobát macboodíh mat wúhat tútup taga, teo wúh-nit í maáhboó téihya chéonidih ā niijíp jī.

¹¹ Pánih chājna, Galilea baác Caná tútchidih ā jwíh wēp chāj júutup jī, “Dios wúh caá”, cáacwā í niiját pínah niijná. Pánihna, “Caán Dios ā wahní yoobát caá”, jwíít ā bohénit caandíh jwí níj jenah joí jwíhip jī.

¹² Túttimah, Capernaum tútchina Jesús jwíít dih ā numah bejep jī. Páant ā numah bejehchah, ā íin, ā údwābut jwíjeéh bícdih í bejep jī. Caanná jwíibnít, daocánni yeó jáap jwí jum jwuhup jī.¹

Jíib chājnitdih Dioíh muumánt Jesús ā ñuun bácaat

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Pascua yeó jáapna ā tóah jūwúchah jéihnit, dawá jwí déewā Jerusalén tútchina í bejep jī.² Jesúsbut jwíít dih caanná ā numah bejep jī. Caanná jwíibnít, Dioíh muumná enedih jwí bejep jī. ¹⁴ Caán muedíh jiwíwā, ovejawā, jopwādhbut jíib chājnitdih Jesús ā enep jī. Bitabut dinero júdudih tút muumnít í chúduchah, ā enep jī. Queét tút muumnítboó cáacwādh bídí muumná ít chājap tají. ¹⁵ Pánihna, caanjíh jumni tōpnadh ubnit, caánboó jumnit cáacwādh íih nuúpwādhbut ā pūi ñuun bácanap jī. Dinero tút muumnít í chúdat páhana, íih cáagat naanādhbut ā tóo yoh áacanachah, íih dinero júduna ā pwo yóh ñajap jī. ¹⁶ Pánihna, jopwādh jíib chājnitdih nin pah ā níj jéihñup jī:

—Níih jopwādh ñi ub bac bejeé. Nin wā ípdih úbát muedíh jíib chājat muú ñi chājca bojoó, Jesús ā niijíp jī.

¹⁷ Jesús páant ā niijíchah joinít, Dios naáwátdih naóh yapani ā daacátjidih jwí náhninap jī. “Dios wā Maáh, míih muedíh bídí wā oina caá. Pánih oina, caandíh yeejép í chājachah ennit, bídí wā íjna caá”, át níj daacáp tají.^k

¹⁸ Jesús páant ā chājachah ennit, jwí maáta caandíh nin pah í níj jéihñup jī:

—¿Dépanihna queétdih páant ma ñuun yóh baca? Meemdh Dios páant ā chājat tútuchah, cáacwā í chājca naáhdih ma chāj júutú, jwí jéihyat pínah niijná, Jesúsdh í niijíp jī.

¹⁹ Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā níj jepahap jī:

—Nin muedíh ñi yohochah, bíc peihcanni yeó jáap túttimah, yeéb ñi yohni muujídh wā jwúub ámohbipna caá, ā niijíp jī.¹

²⁰ Páant ā niijíchah joinít, queét maáta caandíh nin pah í níj úbh joyóp jī:

—Cuarenta seis jópchi nin muedíh teona, ít péanap tají. Obohjeéhtih, ¿meémboó bíc peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniít? í niijíp jī.

²¹ Obohjeéhtih, caán muedíh jeh niijcán, áih bácahdih niijná át chājap tají. Páant ā naáwáchah yuhna, maáta í jéihchah, jwíítbut jwí jéih jwuhcap jī.

²² Pánihna, wunniji Jesús ā boo pud jūwát túttimah, jwíít ā bohénitboó páant ā niijátjidih náhninít, jwí beh joyóp jī, buca. Dios naáwátdih í daac-niji núodih, Jesús ā niijátjidihbut “Caán yoobópdih tigaá”, jwí níj jéihyep jī.

Cáacwā í jenah joyátdih Jesús ā jéih beedáat

²³ Pascua yeó jáapdh Jesús Jerusalén tútchiboó ā jumup jī. Pánih jumnit, jwíít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjéh Jesús ā chājachah ennit, “Caánboó Dios ā wahní Cristo caá”, dawá í níj

¹2:12 Mt 4.13 ²2:13 Ex 12.1-27; Dt 16.1-8 ^k2:17 Sal 69.9

¹2:19 Mt 26.61; 27.40; Mr 14.58; 15.29

jenah joyóp yuh jī. ²⁴ Obohjeéhtih, ded pah ī jenah joyátdih jéihnit, “Weemdíh yoobópdih ī jepahcan caá”, Jesús át niíf jéihyep tajī. ²⁵ Pánihna, caanjéh cáacwā ī jenah joyátdih túi jéih beedáni jumna, bita ded pah ī jenah joyátdih caandíh wúbh joyát ā wihcap jī.

Nicodemo

3 Nicodemo, fariseo, jwiít judíowā jwī maáta poómpdih bóo wut jī. ² Jesucristo Jerusalén tútchiboó jum láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdi enedih át juibínap wut jī. Pánih juibínit, nin pah át niijíp wut jī:

—Bohéní, Dios jwiít dih ma bohéat pínah niijná, meemdíh ā wahatdih jwī jéihna caá. Pánih wahnit, majeéh ā jummatdihbut jwī jéihna caá. Majeéh ā wihcāh, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih mata jéih chājcan tagaá, át niijíp wut jī.

³ Páant ā niijíchah joinít, Jesús caandíh nin pah át niíf jepahap wut jī:

—Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded jáap cáac jumni panihni jwúub jumcan, ded pah Dios ā maáh jummatdih ā jéihcan niít, át niijíp wut jī.

⁴—Páant cáac behe ¿ded pah jáap cáac jumni panihni ā jéih jwúub jumbi? ¿Ded pah ā ínih wudahboó ā jéih jwúub waadbí? ¿Caandíh mi jwúub jéih weh jumca niít? Nicodemo át niijíp wut jī.

⁵⁻⁶—Cáacwājeh ī weh jumuchah, cáacjeh caá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó cáacwāh caolih wunni panihnidih ā booanachah, jwúub jáap cáac jumni panihnit ī jumna caá. Jáap caolih jumni panihnitjeh Dios weh ī jumna caá. Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Ded mahjīh daabácani, Túini Espiritu wihcanni, jáap panihni jumcan, Dios ā maáh jumupboó ā jéih waacán niít. ⁷ Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá: Meemdíhbut jáap cáac

jummat panihni caá náahap. Caandíh páant wā niíf naáwáchah, ‘¿Ded pah caán ā yapbi?’ ma niíf wúbh joicá bojoó.^m ⁸ Johlit johat panihni caá. Johlit ā jūúwápmant ma jéihcan caá. Á bejep pínahboobút ma jéihcan caá. Á joh buug láajatdihjeh ma jéih enna caá. Pánihat pah, caolih wunni panihnidih Túini Espiritu ā booanachah, ded pah ā booatdih jéih encan yuhna, cáac ā túut nnumátdih ma túi jéih enna caá,ⁿ Jesús át niijíp wut jī.

⁹ Páant ā niijíchah joinít, Nicodemo Jesúsdih nin pah át jwúub niijíp wut jī:

—¿Ded pah niíf naóh tígaa ma chāj? Ma naáwátdih wā beh joicán caá, át niijíp wut jī.

¹⁰—¿Páant, meém judíowādih bohéni yuhna, ded pah wā naáwátdih ma beh joicán? ¹¹ Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Jwī jéihyatdih, jwī enatdihbut yebdíh jwī naóhna yuh caá. ¹² Nin baácboó ded pah ā jummatdih wā naáwáchah, ‘Yoobópdih ā naóhcan caá’, niijná, Dios pehbboó ded pah ā jummatdihbut wā naáwáchah, bíc yoobó ni niíf jenah joibípna caá.

¹³ “Ded Dios ā jumupboó enedih aab béjniji jwúub dei jūóhni ā wihcan caá. Obohjeéhtih, weémboó, nihat cáacwā úud jehé, caánboó wāpí jumup jī. Pánihna, caanmánt dei jūóhni weemjéh ded pah ā jummatdih yoobópdih wā jéih naóhna caá. ¹⁴⁻¹⁵ Jon játih, Moisésji jum láa, Dioíh cáacwā tútchi wihcapboó jum jwuhna, caandíh ī jūihñuchah, dawá maiwādih wahnit, queétjīh cáacwādih át peéh chājap wut jī. Mai pah jígohnidih ítahjīh Dios Moisésdih át chājat túutur wut jī. Caán mai pah jígohnidih chāj péanit, máa nahdih búudhnit, át baad dóhdop wut jī. Pánihna, det Diosdih túi jenah joinít, caán ā baad dódhni

mai pah jíghnidih ennit, it boonap wut jī.^oCaán ā baad dóhdhat pah, cruzboó péohnit, pūd dodhnt, cáacwā weemdíh ī maobipna caá.^pPánihna, weém caán cruzboó wā wanuchah, det weemdíh táí jenah joinít, iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ī túi jumbipna caá”, Jesús Nicodemodih át niijíp wut jī.

Dios nihat cáacwādhíh búdí ā oyat

¹⁶ “Dios nihat cáacwādhíh búdí ā oina caá. Pánih búdí oina, queétdih ā peéh chājat déedih táí ubat túut niijná, weém ā wūúh bíic jumnidih ā wah deyanap jī. Páant ā wahachah, det weemdíh jepahnit iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ī túi jumbipna caá. ¹⁷ Dios cáacwādhíh yéejat peéh chājat túutna, weém ā wūúhdih nin baácboó ā wah deyacap jī. Obohjeéhtih, iiguípna ī bejat déedih queétdih wā túi ubat pínah niijná, ā wah deyanap jī.

¹⁸ “Weém ā wūúhdih det jepahnidih Dios ī yéejat jíib ā peéh chājcan níit. Obohjeéhtih, det weemdíh ī jepahcah, queétdíh ī yéejat jíib ā peéh chājbiipna caá. ¹⁹ Weém Dios wūúh baabát panihni nin baácboó jūóhna, ded pah cáacwā Diosjeéh ī túi jumat pínahdih wā jéihyaíhna caá. Obohjeéhtih, weém caán baabát panihnidih cáacwā ī náahcap be. Ī chājat yeejép ā jumuchah, dupúát panihnidihjeh ī náahap be. Pánihna, baabát panihnidih náahcan, yeejép chājnit ī jumuchah, Dios queétdih ā peéh chājbiipna caá. ²⁰ Nihat yéej chājnit ī yéej chājatdih cádahíhcan, páant ī chājatdih bita ī encat pínah niijná, baabát panhipboó ī jūúwíhcan caá.^q ²¹ Obohjeéhtih, det Diosdih jepahnit baabápboó ī jūúwíhna caá, Dios ā wēpatjīh ī túi chājatdih bita ī enat pínah niijná”, Nicodemodih Jesús át niijíp wut jī.

Jesús ded pah ā jumatdih Juan Daabáni ā naáwát

²² Túttimah, jwiít ā bohénitdih Judea baácna Jesús ā numah jib bejep jī. Caanná jib bejnit, caanjīh moón Diosdih ī jepahachah, queétdih ā daabánap jī. ²³ Enón wūt jumni pebh Salim wūt jumupdih caan máj numahni ā jumuchah, Juanbut cáacwādhíh daabána át chājav wut jī. Queétdih ā daabáát pínah niijná, dawá ā pebhna it juibínap wut jī. ²⁴ Caán láa Juan Daabánidih jwī maáta ī teo jwuhcap jī.^r

²⁵ Biquína Juan Daabáni ā bohénit bíic jwī déejīh ded pah jwiít judíowā jwípí daabáátidih míic wéhena it chājav wut jī. ²⁶ Pánih míic wéhe péanit, Juan pebhna juibínit, ā bohénit caandíh nin pah it níj wúbh joyóp wut jī:

—Bohéní, Jordán muj conanaajīh ma-
jeéh jumni ‘Caán caá weemdíh chah
jumni’, ma niijníjiboó buu cáacwādhíh
daabána caá ā chājav. Páant ā daabá-
nachah, nihat caan pébhna míicjeh be-
jna caá ī chājav, Juandih it niijíp wut jī.

²⁷ Páant ī niijíhchah joinít, Juan nin pah
āt níj jepahap wut jī:

—Diosboó weemdíh ā jwíih daabáát
túutup jī. Pánihna, buu caandíh jwuh
daabáát túutnit, ā pebhna cáacwādhíh ā
bejat túutna caá. ²⁸ “Weém Cristo nih-
can caá’, wā niijíhchah, yeéb ní joiná beé.
Obohjeéhtih, Cristo játih weemdíh Dios
ā wahap jī.^s ²⁹ Pánihna, ájeéh cáacwā ī
bejchah enna, búdí wā wéina caá. Nin
panihat dée caá: Téihya chéonih pínah-
boó mi áajeéh mi bejchah ennit, ā pej
jumniiboó búdí ā wéina caá. Páant ā pej
jumni ā weñat pah mun tigaá, weembát
Jesúsdih ī túi péenachah ennit, búdí wā
wéina caá. ³⁰ Pánihna, cáacwā weemdíh
pée cádahnit, Cristoboodíh jwúub túi

^o3:14-15 Nm 21.9 ^p3:14-15 Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32

^q3:20 Job 24.13-17 ^r3:24 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 ^s3:28 Jn 1.20

péeat caá náahap, Juan queétdih át niíf jepahap wut jī.

Dios wūúh japmant jūóhni ā jumat

³¹ Páant niíf naóh péanit, nin pah Juan ā bohénitdih át jwúub niíf naáwáp wut jī: “Jeámant jumniiji nin baácboó dei jūóhni nihatdih ā táí jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwā nin baácboó jumnit, nin baácjihjeh ded pah ā jummatdih jéihnit, jwī naóhna caá. Caán Dios ā wahniboó jwiít cáacwā chah jéihni ā jumna caá. ³²Ded pah ā enatji, ā joyátjidihbut jwiít dīh ā naóhna caá. Páant ā naáwáchah yuhna, cáacwāboó ā naáwát dīh ī joíhcan caá. ³³Pánihna, jeámant jūóhni ā naáwáchah, ded táí joiní ‘Dios yoobópdih naóhni caá’, ā niíf jéihna caá. ³⁴Dios ā wahní Cristodih áih Túini Espíritudih búdí yoobát ā wūhup be. Pánihna, Cristo Dios naáwát dīh yoobópdih áipí naóhna caá. ³⁵Dios ā wūúhdih búdí oinit, caandīh nihāt ī maáh ā jummat túutna caá. ³⁶Dios wūúhdih ded jepahni Diosjeéh páantjeh ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ā wūúhdih yap yohniboódīh íijnit, Dios búdí ā peéh chājachah, ájeéh ā wihcan níit”, Juan át niijíp wut jī.

Jesús Samaria baác dīh bólijīh ā míic wéheat

4 Juan chah dawá cáacwā Jesús dīh péenitdih ā daabáat doonádīh fariseowā īt joyóp wut jī. ²Obohjeéhtih, Jesús pohba ā daabácan jí. Jwiít ā bohénitboó jí cáacwādīh jwī daabánap jī. ³Fariseowā ī jéihyat doonádīh joinít, Jesúsboó Judea baác dīh jumniiji Galilea baácna jwiít dīh ā numah bejep jī.

⁴Caanná bejna, Samaria baác dīh yap bejat túut jwī chājap jī. ⁵Pánih yap bejna, Samaria baác dīh bóo Sicar tútchina jwī juibínap jī. Caan pébh jwī nuo Ja-

cob ā wūúh Josédih ā wūhniiji baácbit át jumup wut jī. ⁶Caanjīh Jacobwāji ī mah tóihyat íit ā jumup jī. Pánihna, Jesúsboó yuúp jūóhniiji chuuná, yeó jáap tac yoób caán íit pebh ā choó chúudup jī. ⁷⁻⁸Páant ā choó chúudat pónih, jwiít ā bohénitboó tútchina jeémát jíib chājadh jwī aab béjep jī. Caanjīh Jesús ā chúuduchah, Samaria baác dīh bóli mah tóhyodih mit dei juibínap wut jī. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caánt dīh át niijíp wut jī:

—Weemdīh mah ma wūhúú, át niijíp wut jī.

⁹—Meém judío cáac caá. Weémboó Samaria baác dīh bóli caá. ¿Dépanih tigaá weemdīh mah ma úbh? Jesús dīh mit niíf jepahap wut jī. (Jwiít judíowā Samaria baác dīh moondīh jwípí eníhcap jī. Pánihna, páant mit niijíp wut jī.)^v

¹⁰Páant mi niijíchah joinít, Jesús caánt dīh nin pah át niíf naáwáp wut jī:

—Dios meemdīh ā teo wáacat déedih jéihcan, meemdīh mahdih úbhndihbut ma jéihcan caá. Pánih jéihna nihna, ‘Mah ma wūhúú’, weémboodīh mata niíf úbh tagaá. Caán wā wūhíhni mah panihndih ma babhbachah, míh caolih āta táí boo tagaá, át niijíp wut jī.

¹¹—¿Dépah niij tigaá páant ma niíf? Nin mah tóhyat íit numah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbohcan, ¿deh tigaá caolihdih boot túutni mah ma úbbi? ¹²Jwī nuo Jacobji, ā wehbat, íih nuúnpwā bícdih nin íitdih mah úbnit, īt babhbat wut jī. Áihjidih jwiít ā juimenádih át wūhup wut jī. ¿Pánihna, jwī nuo Jacobji chah wēpni níit ma jumup, páant ma niijná? mit niijíp wut jī.

¹³—Ded nin íitdih bóo mahdih babhni ā jwúub taca joótbipna caá, páant mun-tih. ¹⁴Obohjeéhtih, weém wā wūhni mah panihni boodīh babhna, chéneji ā taca joótcen níit. Ded wā wūhni mah

³3:35 Mt 11.27; Lc 10.22

^u4:5 Gn 33.19; Jos 24.32

^v4:9 Esd 4.1-5; Neh 4.1-2

panihnidih babhna, Diosjeéh páantjeh ā tūi jum̄bipna caá. Meo waó cáahdih mah nooj bánci ā jōpcat pah wā wūhni mah panihni ā beedcán níit, Jesús caántdih āt niijíp wut jī.^w

¹⁵—Caán láa bácah, caán ma niijní mahdih weemdíh ma wūhúú, jwúub taca joótcah, ninboó yeó jáap jum̄at pah mah tóhyodih wā jūóhcat pínah niijná, mit niijíp wut jī.

¹⁶—Majeéh bóodih ma bidbi jwuhúú, Jesús āt niijíp wut jī.

¹⁷⁻¹⁸—Obohjeéhtih, weém áa wihcannih caá, mit niij jepahap wut jī.

—Yoobópdih tigaá ma niijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha má-naji. Būu majeéh jum̄ni ma áa yoobát nihcan caá. Pánihna, ‘Weém áa wihcannih caá’, ma niiját yoobópdih tigaá, Jesús caántdih āt niijíp wut jī.

¹⁹—Meémboó Dios naáwátidih naóh yapani nacaá. ²⁰Pánihna, yoobópdih wā jéihyat pínah niijná, weemdíh ma naáwá: Con jeená jwī nūowāji Diosdih ípí úúbúp wut jī. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tútchiboó Diosdih úúbúdid bejat caá náahap’, yeéb judíowā nípí niijná caá, mit niijíp wut jī.

²¹—Yad wilí, weemdíh ma joi jwáhuú. Nin wā naáwát yoobópdih caá. Túttimah bóo láa, con jeéboó, Jerusalén tútchiboobát jwī ípdih nī úúbhcan níit. ²²Yeéb Samaria baácdih moón nī úúbhndih nī jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judíowáboó caandíh jwī jéihna caá. Dios ā wahní, nihát cáacwádid tūi úbni, judíojeh tigaá ā jum̄up. Pánihna, jwī wēini Diosdih jwiít judíowáboó jwī jéihna caá. ²³Būu láa, túttimahbut Túini Espíritu ā teo wáacachah, tūi yoobópdih jenah joinít, cáacwā Diosdih ī tūi wēibipna caá. Páant caandíh tūi wēinitboodíh caá Dios ā bidip. ²⁴Dios jígohcanni ā jum̄uchah, cáacwā caandíh

ī jéih encan caá. Pánihna, dedboó jum̄na, caandíh jwī wēi úúbúchah, bíic yoobó ā tūina caá. Caandíh wēina, Túini Espíritu ā teo wáacatjih, tūi yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántdih āt niijíp wut jī.

²⁵—Mesías, ‘Cristo’, ī niijní, ā jūúwát pínahdih weém wā jéihna caá. Caán jūóhna, jwiítidih nihát ā jéihya beedábipna caá, mit niijíp wut jī.

²⁶—Weém ma niijní Cristo tigaá, Jesús caántdih āt niijíp wut jī.

²⁷Páant caántdih ā míic wéhenachah, jwiít ā bohénitboó jeémát jīb chājadh bejnitji jwī jwúub juibínap jī. Pánih jwúub juibínit, Jesús yad wilijih ā míic wéhenachah ennit, jwī en wáhi bejep jī. Pánih en wáhi bejna yuhna, “¿Dépanih tibeé caántdih ma míic wéhe?” niij úúbh joinít déeji jwī niijcáp jī. ²⁸Pánihna, caántboó miíh mah tóhyat wáam dahdih cáag jwejnít, tútchina mi jwúub aab béj jwuhup jī. Pánih bejnit, miíh tútchidih moondíh nin pah mit niij naáwáp wut jī:

²⁹—Ded pah wā chājatjidih weemdíh naóh beedánidih nī en jūúwá. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp wut jī.

³⁰Páant mi niijíchah joinít, caán tútchidih moondíh Jesúsdi h mi jwááapjina mit numah jwúub jūúwáp taji.

³¹Pánihna, ī juyát pínah játih, jwiít Jesús ā bohénitboó jwī jīb chājni jeémátidih caandíh jwī numah jeémíhip jī.

—Bohéní, ma jeémp jūúwá, jwī niijíp yah jī.

³²—Obohjeéhtih, nī jéihca naáh jeémát weemdíh ā jum̄na caá, Jesús jwiítidih ā niij jepahap jī.

³³—¿Bita caandíh jeémát itát wūh taniít? jwiítjeh jwī míic niijíp jī.

³⁴ Páant jwī mīc niijíchah joinít, Jesús jwiítidih nin pah ā jwúub niijíp jī:

—Cáacwā jeémát ī bidat pah, weemdīh wahni ded pah ā wutatdih chāj péaatdih búdí wā bidna caá. Pánihna, butéh caandīh jepahnit, caántjīh mīc wéhena, wīih jeémát panihni ā jumna caá. ³⁵ ‘Chénena mīc widh ā judhna caá jwī momni ā quehechah, jwī dicat pínah’, wápchi mīnah ā niiját pah, yeéboó nī niij jenah joicá bojoó. ‘Dios naáwátidih jwī naáwát pínah ā judh jwuhna caá’, nī niij jenah joicá bojoó. Yoobópdihi yeebdīh wā naóhna caá. Jáantjeh quehat láa panihni ā jumna caá. Būu láa bácah cáacwā jwī pebhna ī juyúchah, nī tūi eneé. Queétoó pácahi ā quehat pah ī jumna caá. Pánihna, būu cáacwādih wā bohénachah, ī joyát láa ā jumna caá. ³⁶ Cáacwādih wīih túini doonádih jepahat túutni dicni panihni ā jumna caá. Queét jepahnit, caán ā dicni panihnit, Diosjeéh páantjeh ī tūi jumbipna caá. Pánihna, cáacwā ī tūi jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni bícdih búdí ī wēibipna caá. Páant ī weñat ī tewatji jīb panihni ā jumna caá. ³⁷ Cáacwā nin pah ī niijná caá: ‘Bíic ā jwīih momop be. Bíihboó ā momni ā quehechah ā diquip be’, ípí niijná caá. Momni panihni wīih túini doonádih naóh jwīihni caá. Bitacaandīh dicnit panihnit wīih túini doonádih jepahat túutnit caá. ³⁸ Páant ā jumap pah, bitaboó cáacwādih ítát jwīih bohénap tajī. Queétdih jwīih bohénit nī jumcah yuhna, būu yeebdīh jwuh wā wahna caá, wīih túini doonádih jwúub joinít ī tūi jepahat pínah niijná, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

³⁹ Páant Jesús jwiítidih ā mīc wéheat pónih, caánt Samaria baácdih bóli “Ded pah wā chājatjidih jéih beedánidih

mah tóhyop ítidih wā jwááap be”, niijíchah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsdihi jepahat pínahdih ít jenah joyóp tajī. ⁴⁰ Pánihna, queét jwī pebh joinít, “jwījeéh ma chāo jwáhuú”, Jesúsdihi ī niijíp jī. Páant ī niijíchah joinít, chéne yeó jáap íjeéh jwī jum jwuhap jī. ⁴¹ Jesúsjehe queétdih ā naáwáchah joinít, dawá caandīh ī jepahap jī. ⁴² Í dée wilidih nin pah ī niijíp jī:

—Ma jwīih naáwáchah joinájeh, jwiítbut Jesúsdihi jepahíhat jwī jenah joyóp be. Būu caanjéh ā naáwáchah joiná, jwī tūi jepahna caá. ‘Nihat nin baácdih moón iiguípna bejnit déejidih yoobópdihi tūi ubni caá’, jwī niij jéihna caá, ī niijíp jī.

Maáh wáúhdih Jesús ā booaat

⁴³ Chéne yeó jáap Sicar tútchidih numah chāo jwáhniji, Jesús Galilea baáboó jwiítidih ā numah bejep jī. ⁴⁴ “Ded Dios naáwátidih naóh yapanidih áih baácdih moón ípí wēican caá. Pánihna, Galilea baácdih wā behechah ennitji, weemdīh ī tūi jenah joibícan nacaá. Obohjeéhtih, páant ī jumuchah yuhna, caanná jwī jwúub bejna caá”, ā niijíp jī.^x ⁴⁵ Jerusalén tútchiboó Pascua yeó jáapnadihi jwī jum láa, Jesús ā chājatjidih ennitji biquína Galilea baácdih moón ít jumap tajī. Pánihna, íih baácna jwī juibínachah, queétoó ā wēp chājatdih jwúub eníhna, caandīh ī tūi wēi jwááap jī.^y

⁴⁶ Mahdihjeh jiwá iguúh mac Jesús ā túut numnūji Caná tútchidih jwī jwúub juibínap jī. Capernaum tútchiboó maáh Herodes nump jumni maáh wáúh wunna át chājap tajī.^z ⁴⁷ Pánihna, Jesús Judea baáboó jumniji Galilea baácna ā jwúub juyát doonádih joinít, jwī pebhna át aáb

júúwúp tají: Pánih aáb jwinít, nin pah Jesúsdiñ ã niijíp jì:

—Wã wúúh muujná beé ã chãjap be. Pánihna, caandíh booaat túut niijná, wã-jééh waícanjeh ma dei júúwú, ã wêp niíj úúbháp yuh jì.

⁴⁸ Páant ã niijíchah joiná yuhna, Jesús caandíh nin pah ã niíj jepahap jì:

—Dios ã wêpatjìh wã chãj júutuchah encan, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’, weemdíh ñi niíj jenah joibícan nacaá, Jesús ã niijíp jì.

⁴⁹—Obohjeéhtih, Maá, wã wúúh ã wunat pínah játih, waícanjeh ma booa wúh júúwú, Jesúsdiñ ã niijíp yuh jì.

⁵⁰ Páant ã niijíchah yuhna,

—Míih muuná ma jwúub bejeé. Ma wúúh ã boona caá, Jesús caandíh ã niijíp jì.

Páant ã niijíchah joinít, “Á niiját pah tih wã wúúh ã boona nacaá”, niíj jenah joinít, áih muúboó ã jwúub bejep jì. ⁵¹ Páant ã jwúub juibínachah, ã pebh moón caandíh ìt jwááh naáwáp wut jì:

—Ma wúúh jáantjeh ã jwúub boona beé, caandíh ìt niijíp wut jì.

⁵²—¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán ã boo? queétdih át niíj úúbh joyóp wut jì.

—Jwíin yeó jáap tac yoób túttimahbit caandíh pahat ã dúucup be, ìt niíj jepahap wut jì.

⁵³ Páant ì niijíchah joinít, “Jesús weemdíh ‘Ma wúúh ã boona caá’, ã niijíchahjeh, wã wúúh át boonap taga”, maáhboó át niíj jenah joyóp wut jì. “Jesús weemdíh yoobópdih tigaá át niijíp”, niijná, ã déewã bícdih Jesúsdiñ “Caán Dios ã wahní Cristo yoobát caá”, ìt niíj jenah joyóp wut jì.

⁵⁴ Jesús Judea baácdih jumniñi Galilea baácna jwúub juibínit, maáh wúúhdih booana, chéne láa jwiít cáacwã jwí jéih chãjca naáhdih Dios ã wêpatjìh ã chãj júutup jì.

Jéih bejcannidih Jesús ã booaat

5 Túttimah, jwiít judíowã Diosdiñ jwí wéi láa Jesús Jerusalén tútchina jwiítidih ã numah juibínap jì, páant mun-tih. ² Caanjíh Ovejawã Bejni Jéc wút jumni pebh jéehat júá ã jumup jì. Jwiít judíowã jwíih wéheatjìh niijná, caán júádih Betzata jwí niijná caá. Caán Betzata júá jwéejdih cinco nemat wihcanni jécna ã jum páud bejep jì. ³ Caán júádih muú wáap lap nump dawá tubúp chūúh-nit ípí ñaj páud bejep tají. Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbut caán júá pebh ìt ñajap tají. Caanjíh ñajnit, mah chibít ã dácohatdih pái ñajna ìt chãjap tají. ⁴ “Dioíh ángel dei jwinít, caán jéehat júádih ã dácohanachah ennit, ded játih jwíih buég báahniboó dedé wunat jumni ápí boonap wut jì”, ìt niíj jenah joyóp tají. ⁵ Pánihna, caanjíh jumni bíic jéih bejcanni, treinta ocho jópchi tubúp chūúhni ã ñajap jì. ⁶ Caandíh ennit, maatápdih ã tubúp chūúátidih jéihna, Jesús caandíh nin pah ã niíj úúbh joyóp jì:

—¿Meém ma boóh niít? ã niijíp jì.

⁷—Wã boóhna yuh caá. Obohjeéhtih, can júána weemdíh ded úb báahni pínah ã wihcan caá. Pánihna, dawá láa ã dácohochah, wã buég báah bejíhichah yuhna, bita wã játih ípí juibí buég báahna caá, Jesúsdiñ ã niijíp jì.

⁸ Páant ã niijíchah joinít,

—Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih úbnit, ma yáac chūi bejeé, Jesús caandíh ã niijíp jì.

⁹ Páant ã niijíchahjeh, caán jéih bejcanniji ñah ñuhnit, ã ñajatjidih úbnit, ã yáac chūi bejep jì, buca. ¹⁰ Páant ã boonachah enna, jwí chooát yeó jáap ã jumuchah, jwí maáta caandíh nin pah ìt niíj júihñup wut jì:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidih beo bej tigaá ma chãj? Buu jwí chooát yeó jáap

ã jumuchah, ma ñajatjidih ma beo be-jechah, ã túican caá, ãt niijíp wut jī.^a

¹¹—Obohjeéhtih, ‘Ma ñajatjidih ub-nit, ma yáac chūi bejeé’, weemdíh booani ã niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, nin wã ñajatjidih ub bejna caá wã chãjap, ãt niij jephahap wut jī.

¹²—¿Déhe tibeé meemdíh páant niij, booani? queét ãt niij wúbh joyóp wut jī.

¹³Obohjeéhtih, Jesús dawá cáacwã cáth ã bejchah, caandíh boanidih ãt beh encap wut jī. Pánihna, ã wútdih jéih-can, ãt jéih jephahap wut jī. ¹⁴Túttimah, Diosíh muúboó Jesús caandíh jwááhnit, nin pah ã niijíp jī:

—Weemdíh ma joi jwúhuú. Búu ma túi jumna caá. Pánihna, ma jwúub yéej chãjca bojoó, páant muntih. Jwúub yéej chãjna, chah yeejép wunat meemdíh ã júóhbipna caá, Jesús ã niijíp jī.

¹⁵Caandíh páant ã niijíchah joinít, Jesúsdiñh ãt beh enep wut jī, búca. Pánih beh enniji jwí maátadih naáwádih ãt be-jep jī.

—Jesús wút jumni beé weemdíh ãt booanap tabe, queétdih ãt niijíp wut jī.

¹⁶Páant ã niijíchah joinít, Jesús chooát yeó jáapdih ã booaatjidih jéihnit, jwí maátaboó caandíh yeejép ã chãj jwíhip jī.

¹⁷Páant caandíh ã mawíhatdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã niijíp jī:

—Wã íp páantjeh teona caá ã chãjap. Pánihna, weembút wã teo jwuhna caá, ã niijíp jī.

¹⁸Jesús páant ã niijíchah joinít, jwí maátaboó chah ã íjip jī. Jwí chooát yeó jáapdih caán tubúp chūúhndih ã booanachah enna, queét ã íj jwíhip jī. Pánih íjina, “Wã íp”, Diosdih ã niijíchah joiná, chah ã yoób íjip jī. “Wã íp”, ni-ijná, ‘Diosdih bíic yoobó wã jumna caá’, Jesús caán míicjeh ã niij jengah joiná caá”, jwí maáta ãt niij jengah joyóp tajī.

Páant niij jengah joinít, chah íjina, Jesús-dih ã yoób mao yohíhip yuh jī.^b

Jesús ã íp ã wutuchahjeh, jephahni ã jumat

¹⁹Páant ã niij jengah joyátdih jéih-nit, Jesús queétdih nin pah ã jwúub niij naáwáp jī: “Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Weém, Dios wúúh, wã jengah joyátjeh wã chãjcan caá. Wã íp weemdíh ded pah ã wutuchah, caandíh-jeh wã jephahna caá. Wã íp ded pah ã chãjachah ennit, weém ã wúúhbut bíic yoobó wápí chãjna caá. ²⁰Wã íp weém ã wúúhdih oina, ded pah ã chã-jatdih weemdíh ápi jéihyana caá. Búu wã chãjatji chah, bíih wã chãjat pí-nahdih weemdíh ã jéihyabipna caá. Páant weemdíh ã wutatdih joinít, ã wē-patjīh yeebdíh wã chãj jéutuchah, ñi en wúhi bejbipna caá. ²¹Wã íp ded pah wunah bejnitdih ã booaat pah, weembút ã booaat túutnitdih bíic yoobó wã booana caá. ^{22–23}Wã íp cáacwã ã yéej chãjatdih peéh chãjni nihcan caá. Obohjeéhtih, ã yéejat jīb wã peéh chã-jat pínah niijná, weémboodíh ã wutup be, niñat cáacwã caandíh ã weñat pah, weemdíhbut bíic yoobó ã weñat pínah niijná. Wã íp caá weemdíh wahní. Pánihna, ded weém ã wúúhdih wēicanni, wã ípdihbut ã wēican caá.

²⁴“Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Det wã naáwátdih joinít, weemdíh wahnidih jephahna, páantjeh ájeéh ã túi jumbipna caá. Páant ájeéh ã jumuchah, queétdih wã peéh chãjcan níft. Queét iiguípna bejnit déejidih túi ubnit ã jumbipna caá. ²⁵Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Iiguípna bejnit déeji weém Dios wúúhdih búu jepah jwíhna caá ã chãjap. Wã naáwátdih joi jephahnitboó Dios bíicdih páantjeh ã túi jumbipna caá. ²⁶Wã íp Dios páantjeh jumniiboó

^a5:10 Neh 13.19; Jer 17.21 ^b5:18 Jn 10.30-38

cáacwādh pāantjeh ā jumāt tūtna caá. Pánihna, weém ā wūúhdihbut páantjeh jumāt tūtni pínah ā chājpā jī. ²⁷ Weém nihāt cáacwā úud jeñé wā jumuchah, cáacwādh wā peéh chājat pínah niijná weémboodíh ā wutup jī. ²⁸ Páant wā naáwáchah joiná, ñi joí wúhi bejca bojoó. Cúbucah nihāt wānnit íih bácah í yohopjibóo jumna yuhna, wā ezechah, í joibipna caá. ²⁹ Pánih joiná, nihāt tūi chājnitji boo pud jūóhñit Dios pehbóo í púuh laab béjbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitjibóo, í yéej chājatji jīb iiguípna í bejbipna caá.^c

³⁰ “Weém wíh jenah joyátjeh, wā weñat pínahdih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wāhni ā wutatdihjeh wā chājna caá. Ā niiját pahjeh cáacwādh wā peéh chājipna caá. Páant wā peéh chājachah, yoobópdih ā jumbipna caá. ³¹ ‘Weém Dios wūúh, ā wāhni caá’, weemjéh wā niijáchah, ‘Ma nih yána caá’, weemdíh ñita niij tágaá. ³² Obohjeéhtih, bih caá weemdíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘Ā niijátji yoobópdih ā jumna caá’, wā niij jéihna caá. ³³ Yeéb weemdíh jéihíhna, bitaboodíh Juan pebhna í wúbh joyát pínah niijná, ñit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh át naáwáp jī.^d ³⁴ ‘Nin Dios wūúh caá’, weemdíh niijnítdih wā bidcan caá. Pánih bidcan yuhna, ‘Dios wūúh caá’, Juanboó weemdíh ā niiját yoobópdih caá. Pánihna, weemdíh jepahnit, iiguípna ñi bejcat pínah niijná, Juan ā niijátjidih yeebdíh wā náhniana caá. ³⁵ Tūi enat tūt niijná, jiíat dahdih jwí jíí cáagat pah, Juan ded pah wā jumāt dih ñi jéihyat pínah niijná, yeebdíh át naáwáp tají. Páant ā naáwáchah joiná, daocánni yeó jáap ñi tūi wēi joi jwéhup jī. ³⁶ Obohjeéhtih,

wā íp weemdíh ā wutuchah, ā wēpatjīh wā chājachah ennit, yoobópdih Dios ā wāhni wā jumāt dih ñita tūi jéih tagaá. ³⁷ Juan weemdíh ā daabánachah, wā ípjehbut weemdíh wāhni ‘Caán wā wūúh caá’, ā niijíp jī. Páant ā niijáchah yuhna, yeébboó caandíh encan, joicánitbut ñi jumna caá.^e ³⁸ Weém Dios ā wāhndih jepahcan, wā íp ā naáwát dihbut ñi náahcan caá. ³⁹ ‘Dios naáwát tólihdih bohéna, yeó jáap jumāt pah Diosjeéh jwí tūi jumbipna caá’, ñi niij jenah joiná caá.^f Obohjeéhtih, caán tólihhjeh tigaá weém ded pah wā jumāt dih ā naáwáp. ⁴⁰ Caán tólih weemdíh ā naáwáchah yuhna, yeébboó weemdíh ñi náahcan caá. Yeó jáap jumāt pah Diosjeéh jumíhna yuhna, weemdíh páant ñi wúbhcan caá.

⁴¹ “Weemdíh wēi naóhndih wā bidcan caá. ⁴² Obohjeéhtih, yeébboó mácah ñi jenah joyátdih wā tūi jéihna caá. Pánih jenah joinít, Diosdih ñi oicatdihbut wā jéihna caá. ⁴³ Wā íp weemdíh ā wutat pah wā chājachah yuhna, weemdíh ñi náahcan caá. Obohjeéhtih, ā wahcanniboó ā weñat pínahdihjeh ā chāj jútuchah ennit, caánboodíh ñi náahbipna caá. ⁴⁴ Bitayeebdíh í wēi naáwát dihjeh bidna yuhna, Diosboó yeebdíh ā wēi naáwát dih ñi náahcan caá. Pánih náahcan, ‘Caán Dios ā wāhni Cristo nihcan caá’, niij jenah joiná, weemdíhbut ñi joíhcan caá. ⁴⁵ Páant weemdíh ñi joíhcatji jīb ‘Jwí ípdih Jesús jwítdih ā naóh yacbipna caá’, ñi niij jenah joicá bojoó. ‘Moisés ā wutatjidih jwí jepahna, Dios pehbóo jwí bejbipna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdíh ā naáwátjidih ñi joyáh bojat jīb, Dios yeebdíh ā peéh chājipna caá. ⁴⁶ Moisés weemdíh jeh át naóh

^c5:29 Dn 12.2 ^d5:33 Jn 1.19-27; 3.27-30 ^e5:37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22

^f5:39 Dt 4.1; 8.1; 30.15-20

daacáp tajī. Pánihna, caán ā daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijná, wā naáwát-dihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñita niíf jeh nah joi tágaa. ⁴⁷ Obohjeéhtih, Moisés ā daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcán, wā naáwát-dihbut ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijcán niít”, Jesús queétdih ā niijíp jī.

**Cinco mil cáacwādh
Jesús jeémát ā wūhat**

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 Túttimah, Galilea ímđih conanaáboó Jesús jwiítđih ā numah chúuh bejep jī. Caán ímđeh muntih Tiberias ím ā wūt jumup jī. ² Jesús ā boonachah ennitji dawá cáacwā ít ñuún péenap tajī. ³ Pánih chúuh juibínitji, aab béjnit, jeená púuh laab juibínit, jwiít ā bohénitđih ā numah chúudup jī. ⁴ Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ā judhdup jī. ⁵ Caanná juibí chúudna, Jesús dawá cáacwā jwí pebhna í jūúwúchah, ā enep jī. Pánih ennit, Felipedih nin pah ā niíf uúbh joyóp jī:

—Dawá cáacwā jwí pebhna í jūóh jí-gohna caá. ¿Deh tigaá í jeémát pínahđih jwí juib chājbi? ā niijíp jī.

⁶ “Ded pah caá Felipe ā niíf jepahbi”, niijná, Jesús caanjéh ā chājat pínahđih jéihna yuhna, Felipedih páant ā niíf uúbh joyóp jī.

⁷ Páant ā niíf uúbh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah ā niíf jepahap jī:

—Ocho widh tewat juibjīh jeémátđih jwí juib chājachah yuhna, queétdih āta juibícan tagaa, ā niijíp jī.

⁸ Jwiít bícdih jumni Simón Pedro úudboó, Andrés wūt jumni, Jesúsđih nin pah ā niijíp jī:

⁹—Cinco pan dah, chéne queejwádh nin wébít ā bíbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh ā jumuchah, queét páant moón dawá cáacwādh ā juibícan niít, Andrés ā niijíp jī.

¹⁰—Queétdih ñi chúudat túutú, Jesús jwiítđih ā niijíp jī.

Caanjíh túini ylip ā jumup jī. Pánihna, jwí chúudat túutuchah, ylip jumupđih cáacwā í túi chúud beedép jī. Cinco mil neonájuh í jumup jī. Yaádh, í weh bícdih chah í jumup jī. ¹¹ Páant í chúud beedéchah ennit, Jesús pan dahnadh ubnit, “Túina caá, Paá”, Diosđih ā niijíp jī. Páant niíf péanit, jwiít ā bohénitđih queét chúudnitđih pan, queejđihbut ā pááat túutup jī. ¹² Páant jwí pááachah, jeémpnit, cáacwāboó í túi wud jumup jī. Páant í wud jumuchah ennit, Jesús jwiítđih nin pah ā niíf wutup jī:

—Í judh jeémpnidih ñi túi ubuú, í yoh peécat pínah niijná, ā niijíp jī.

¹³ Páant ā niijíchah joinít, cinco pan dahnaji, chéne queejwájidihbut í judh jeémpnidih jwí ub yacachah, doce wuhna pohba ā yáwap jī. ¹⁴ Pánihna, jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih Jesús ā chājachah enna, cáacwā nin pah í míc niijíp jī:

—Yoobópdih tigaá. Nin Dios naáwát-dih naóh yapani, nin baáboó jūóhni pínahđih jwí pí páini caá, queét í míc niijíp jī.

¹⁵ Páant míc niijnít, queét Jesúsđih maáh pínah í waadáfhip yuh jī. Obohjeéhtih, queét páant í niíf jeh nah joyát-dih jéihnit, bícjeh jeená púuh laab béjnit, Jesús ā bejah bojop jī.

Jesús ímjih ā yáac chūi bejat

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Páant ā púuh laab bejat túttimah, tōo ñáh jūúwúchah ennit, jwiít ā bohénit ímboó jwí dei bejep jī. ¹⁷ Caanná juibí, jāáj chóodih waadnít, Capernaum tútchina chúuh bejat túut jwí chājap jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwí pebhna ā juicáp jī. Páant ā jígochah, caandíh pái chūnít, jwí chúuh bejep jī. Páant jwí chúuh bejehah, ā tub tōoáh bejep jī. ¹⁸ Páant ā tōoáh bejat túttimah, johlit

búdí ā jūúwúchah, búdí nolihatbut ā nāhap jī. ¹⁹ Pánihna, caán íim tac yoób jwí bejehchah pohba, Jesús íimjih jwí pebhna ā yáac chūi jūúwúchah, jwí enep jī. Páant ā jūúwúchah ennit, búdí jwí úmup jī. ²⁰ Páant jwí úmupchah ennit, caán jwiítidih nin pah ā niijíp jī:

—¡Ni en úmca bojoó! ¡Weemjéh tigaá! ā niijíp jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, búdí wēinit, caandíh jááj chóna jwí waadát tútup jī. Páant ā waadát túttimah, waícanjeh jwí jenah joi béjepna jwí chúuh juibínap jī.

Cáacwā Jesúsdiḥ ī bidat

²²⁻²³ Cheibit bóo yeó jáapdiḥ Jesús Diosdiḥ “Túina caá, Paá”, niijnít, queétdih jeémát ā wūhupjiboó dawá cáacwā páina ítih chājap wut yuh jī. Jwí jwúub chúuh jūúwúchah, Jesús jwíjeéh ā waad-cátidihbut ī enep jī. Caandíh páantjeh pái jwūhna ít chājap wut yuh jī. Tiberias tútchiboó jumniḥi jááj chóna ī jumupboó át juibínap wut jī. ²⁴ Pánihna, Jesús ā wihcatdih ennit, queét caandíh bidna, caán jááj chónadiḥ waadnít, Capernaum tútchina chúuh jūóhniḥ, jwiítidih ī nūún juyúp jī.

Jesús pan panihni ā jumatdiḥ ā naáwát

²⁵ Pánih nūún chúuh juinítji, Jesúsdiḥ jwáahnit, caandíh nin pah ī niij úubh joyóp jī:

—¿Bohéni, débólih tibeé ninboó ma jūóh? ī niijíp jī.

²⁶ Páant ī niij úubh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah ā niij jepahap jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Dios búdí ā wēpatjīh yeebdíh wā teo wáacachah yūhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, weemdíh nī niij jenah joicán beé. Páant niij jenah joicán

yūhna, jwúub jeémp, wud jumatdiḥ-jeh nít bid jūóh tagaá, páant muntih.

²⁷ Obohjeéhtih, yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Nin baácđih bóo jeémát moopáh bejniḥeh caá. Pánihna, caán déenadiḥ jíib chājíhcan, teocat caá náahap. Obohjeéhtih, Diosjeéh túi jumát túttni jeémát panihniḥidih bidat caá náahap. Weém niḥat cáacwā úud jeñé caán jeémát panihniḥidih wā wūhna caá. Wā íp weemdíh páant ā wūhat tútup be. Páant wā jumatdiḥ yeéb nī jéihyat pínah niijná, Dios ā wēpatjīh weemdíh ā chāj júutat tútuchah, yeéb nī enep be, Jesús queétdih ā niijíp jī.

²⁸ Páant ā niijíchah joiná yūhna, queét caandíh nin pah ī jwúub niij úubh joyóp jī:

—¿Ded pah tigaá jwí chājbi, Dios ā náahatdiḥ chājat tút niijná? ī niijíp jī.

²⁹—Nindiḥ Dios yeebdíh ā chājat túttna caá: ‘Wā wahnidih túi jenah joinít, nī jepahaá’, yeebdíh ā niij wutup be, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁰—Meém Dios ā wahní yoobát jumna, ā wēpatjīh ma chāj júut en tigaá bácah, meemdíh jwí jepahat pínah niijná. ³¹ Jwí nuowáji jon játiḥ tútchi wihcapboó maná ī niijníjidih ít jeémép wut jī.⁸ Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: ‘Jeámant queétdih jeémátđih át wūhup wut jī, í túi jeémát pínah niijná’, át niij daacáp tají.^h ¿Páant ā chājatji chah meémboó mata jéih chāj taníft? caandíh ī niijíp jī.

³²—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih japmant jūóhni jeémátđih ā wūhcap jī. Wā íp jeémát yoobát panihniḥidih jeámant cáacwáđih ápi wūhna caá. ³³ Pánihna, Dios ā wūhni jeémát panihni japmant dei jūóhniḥ, niḥat baácđih moondíh ā báadhdat túttna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

³⁴—Maá, yeó jáap jummat pah ma ni-ijní jeémátdih jwiíttdih ma wáhuú, queét ī niijíp jī.

³⁵—Weem tígaá báadhdad túutni jeémát panihni caá. Det weemdíh táí péenitboodíh jwáub nuugúp wunat panihat ā wihsan níft. Det weemdíh náhnit, wēi jenah joinítboodíh taca jootát panihatbut ā wihsan níft. ³⁶Obohjeéhtih, yeebdíh játih naóhna, yoobópdih naóhna beé wā chājap be. Yeébbóó weemdíh enna yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo caá’, nī niij jenah joicán caá. ³⁷Nihat wā íp ā jepahat túutnitjeh weemdíh ī péebipna caá. Weemdíh pánih péenitdih wā yohcan níft. ³⁸Japmant jūóhna, wā náahatdihjeh chājcan, weemdíh wahní ded pah ā weñat pínahboodíh chājadih wā jūúwáp be. ³⁹Nin caá weemdíh wahní ā weñat pínah yoobát: Nihat weemdíh ā jepahat túutnitdih buúdadcan, weemdíh caán péeni yeó jáapdih queétdih wā jwáub booaat pínahdih ā náah yacna caá. ⁴⁰Nihat weém ā wūúhdih jepahnit, páantjeh ájeéh ī jummat pínahdih wā íp, weemdíh wahní, ā náah yacna caá. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih wā jwáub boobipna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁴¹“Weém japmant jūóhni jeémát panihni tigaá wā jumap”, Jesús ā niijíchah joinít, jwí maátaboó caandíh íjnit, tubit ī míic niijíp jī.

⁴²—¿Nin Jesús José wūúh nihcan níft? Á íp, ā índihbut jwiít jwí jéihna caá. Pánihna, jwiít panihnijeh mun tigaá. Pánihni jumna yuhna, ¿dépanihna “Japmant jūóhni wā jumna caá”, ā niij? ī míic niijíp jī.

⁴³Queét páant ī míic niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā jwáub niij jepahap jī:

—Weemdíh yeejép nī niijcá bojóó.

⁴⁴Det ī jenah joyátjijeh weemdíh ī jéih jepahcan níft. Obohjeéhtih, wā íp, weemdíh wahníboó, ‘Caán Dios ā wahní Cristo yoobát caá’, queétdih ā niij jenah joyát túutna caá, wājeéh ī péeat pínah niijná. Páant ā chājcah, det wíhwa pínah íta jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdíh jepahnitjidih wā jwáub boobipna caá. ⁴⁵Dios naáwáttdih naóh yapanitboó nin pah ít niij daacáp tají. ‘Dios queét nihattidih ā bohéipna caá’, ít niij daacáp tají. Pánihna, nihat wā íp ā bohéátdih joinít, weemdíhbut ī jepahbipna caá. Pánih jepahnit wíhwa ī jumbipna caá.

⁴⁶“Wā ípdih ded ā encan caá. Weém ā wahnijeh caandíh wā enep jī. ⁴⁷Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det weemdíh jepahnit páantjeh wā ípjeéh ī túi jumbipna caá. ⁴⁸Weém báadhdani jeémát panihni wā jumna caá. ⁴⁹Nī nuowáji tútchi wihcapboó manátdih jeémpna yuhna, ít wunap wut jī. ⁵⁰Obohjeéhtih, japmant jūóhni wā niijní jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguúpna ā bejcan níft. ⁵¹Weém japmant jūóhni báadhdani jeémát panihni wā jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnitjeh wā ípjeéh páantjeh ī jumbipna caá. Caán báadhdani jeémát panihni wíh b́acah ā jumna caá. Pánihna, wíh b́acahdih wā wúhbipna caá, nihat baácdih moón wā ípjeéh ī túi jummat pínah niijná. Pánih wúhna, nihat cáacwátdih wā wun wúhbipna caá”, Jesús ā niijíp jī.

⁵²Páant ā niijíchah joinít, jwí maátaboó, queétjeh nin pah ī niij míic wéhenap jī:

—¿Nin dépanih tigaá áih b́acahdih jeémát pínah panihni ā wúhbi? ī míic niijíp jī.

⁵³Páant ī niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ā niijíp jī:

—Yoobópdih yeeddíh wā naóhna caá. Weém nihat cáacwā úud jeñé wā jumuchah, ded wíih bácah panihnidih jeémpcanni, wíih meép panihnidih babhcanni wā íp pebhboó ā be-jcan níit. ⁵⁴Ded wíih bácah panihnidih jeémpni, wíih meép panihnidih babhndih péeni yeó jáapdih wā jwúub boobipna caá. Caánboó wā ípjeéh páantjeh ā jumbipna caá. ⁵⁵Wíih bácah ñi jeémát yoobát panihni, wíih meépbud ñi babhbat yoobát panihni ā jumna caá. ⁵⁶Det wíih bácah panihnidih jeémpnit, wíih meép panihnidihbut babhnit, weém bíicdih ī tái jumbipna caá. Weembát queét bíicdih wā jumbipna caá. ⁵⁷Wā íp páantjeh jumni weemdíh wahna, weemdíhbut páantjeh jumni ā jumat túutna caá. Páant ā chājat dée, jeémát-dih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih búdí bidna, caandíh wā ípjeéh páantjeh jumni wā jumat túutbipna caá. ⁵⁸Butéh yeeddíh wā naóhni jeémát panihni Dios pebhmant dei jüóhni caá. Caán jeémát panihni jwí nuowáji ī jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétboó caán jeémát-dih jeémpnitji it wunup wut jī. Obohjeéhtih, butéh wā naóhni jeémát panihnihoodíh ded jeémpni wā ípjeéh páantjeh ā jumbipna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁵⁹Capernaum tútchidih moón ī míic wáacat muúboó Jesús queétdih páant ā níj naóh bohénap jī.

Jesús-dih jepahna, páantjeh ajeéh jwí tái jumat

⁶⁰Dawá jwíjeéh péenit Jesús ā bohéat-dih joinít, nin pah ī níj wéhenap jī:

—Jesús nin ā bohéat buoni yoobát ā jumuchah, caandíh jwí joíhcan caá, queétjeh it míic niijíp tajī.

⁶¹Páant ī míic wéheatdih jéihnit, Jesúsboó queétdih nin pah ā níj úúbh joyóp jī:

—¿Nin wā bohéat-dih joiná, ñi íj níit? ⁶²Weém, nihat cáacwā úud jeñé, játih wā jumupjiboó wā jwúub páuh laab bé-jechah enna, ¿ded pah ñita níj jenah jói? ¿Caandíhbut ñita íj taniit? ⁶³Dios ā wahní Túini Espíritu cáacwáfh caolihdih ā booana caá. Cáacwájuh íih caolihdih ī jéih booacan caá. Pánihna, wā naáwát-dih ñi tái jenah joyóchah, Túini Espírituboó ñíih caolihdih ā boobipna caá. ⁶⁴Obohjeéhtih, páant ā jumuchah yuhna, ‘Caán Dios ā wahní Cristo nihcan caá’, biquína ñi níj jenah joiná caá, Jesús ā niijíp jī.

Jesús páant níj jenah joinít-dih játih átát jéihyep tajī. Pánihna, caandíh eníh-cannit-dih duó wáini pínahdihbut átát jéihyep tajī.

⁶⁵Páant níj naóh péanit, nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Nin pah yeeddíh wā níj naáwáp yuh be: ‘Wā ípboó cáacwá-dih weemdíh ā jepahat túutcah, det wíihwá pínah ita jéih jumcan tagaá’, wā niijíp be, Jesús queétdih ā niijíp jī.

⁶⁶Páant ā niijíchah joiná, dawá jwí-jeéh péenitji Jesús-dih wéican, ī cádahap jī. ⁶⁷Páant ī cádahachah ennit, Jesús jwíit docewá ā bohénit-hoodíh nin pah ā níj úúbh joyóp jī:

—¿Yeebbút weemdíh ñi cádahmi naniit? ā niijíp jī.

⁶⁸Páant ā níj úúbh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ā níj jepahap jī:

—Obohjeéhtih, Maá, jwíit-dih bíih bohéni ā wihcan caá. Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah niijná, ma naáwátjeh jwíit-dih ā tái jéihyana caá. ⁶⁹Pánihna, jwíit-boó meemdíh jepahnit, ‘Meém túini, Dios wáúh, ā wahní caá’, jwí níj jéihna

caá. Pánih jéihnit, meemdíh jwí cádahcan níit, ā niijíp jī.⁷

⁷⁰ Páant ā niijíchah joinít, Jesús jwiít-dih nin pah ā niijíp jī:

—Weém yeéb docewādih wā nīwip yuh jī. Obohjeéhtih, bíic nījeéh jumni nemépíh pínah ā jumna caá, ā niijíp jī.

⁷¹ Páant niijná, Judas, Simón Iscariote wúhdih niijná át chājav tajī. Judas jwiít Jesús ā bohénitjeéh jumna yuhna, Jesúsdi h eníhcannitdih dūó wáini pínah ā jumnap jī.

Jesús úudwā caandíh ī jepahcat

7 Túttimah, Jesús Galilea baácboó jwiít-dih numah jibidih ā bejep jī. Judea baác-dih moón jwí maáta caandíh ī mao yohíhatdih jéihna, Judea baácboó ā bejíh jwuhcap jī. ²Jwiít judíowā wāpchí dahna jwí chājavtidih náhníat yeó jáapna, bahni ā judhdap jī.^k ³Pánihna, Jesúsdi h ā úudwā nin pah ī niijíp yuh jī:

—Ninjíh chāocánjeh, Judea baácna bejnit, meemdíh péehnitdih ma wēpatjíh ma chāj júutú. ⁴Ded ā wēpatdih júutíhna, bíh júutcat caá náahap. Pánihna, yoobópdih wēpni jumna, jwí míic wáac juibíni tútchiboó ma wēpatdih jwí-jeéh ma júut júuwú, Jeñé, ī niijíp jī. ⁵Queét ā úudwájeh yuhna, ‘Caán Dios wúuh caá’, Jesúsdi h ī níj jenah joicáp jī. Páant níj jenah joicán, caandíh páant ī niijíp jī.

⁶ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queét-dih nin pah ā níj naáwáp jī:

—Wā wēpatdih cáacwādih júutat pínah ā judh jwuhchah, wā bejcan caá. Yeéboó fiestadi h eníhna, caán tútchina nī enbi jwuhú. ⁷Cáacwā yeebdíh ī íjcan caá. Obohjeéhtih, ī yéej chājavtidih wā naáwáchah joinít, weémboodíh ī íjna caá. ⁸Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ā jumuchah, yeebjéh nī enbi

jwuhú. Weém caanná wā bejav pínah ā judh jwuhna caá, ā niijíp jī. ⁹Páant ni-ijnít, Galilea baácboó jwiít-dih ā numah chāwáp jī.

Jesús fiestadi h enedih ā bejav

¹⁰ Obohjeéhtih, ā úudwā ī bejav túttimah, Jesúsbut Jerusalén tútchina jwiít-dih ā numah bejav jī. Pánih bejna, cáacwā ī encapmantbit jwí bejav jī. ¹¹Fiesta yeó jáap-dih míic wáac juibínit, jwí maáta Jesúsdi h búdí it bidip wut yuh jī.

—¿Dee tigaá ā jum? it níj uúbh joyóp wut jī.

¹² Pánihna, cáacwābut caandíh búdí jenah joinít, it míic wéhenap wut jī. “Caán túini caá”, biquína níj, “Caán yeejép caá. Cáacwādih yee naóhni caá”, bitaboó it niijíp wut jī.

¹³ Páant niijná yuhna, jwí maátadi h úumna, Jesús ded pah ā jumad-dih queét-jeh it míic wéhenap wut jī.

¹⁴ Í weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Dioíh muná waád juibínit, cáacwādih ā bohénap jī. ¹⁵ Páant ā bohénachah, jwí maáta joí wáhi bejnit, nin pah queétjeh ī míic niijíp jī:

—¿Nin bohécanni yuhna, dépanih tigaá bohéat-dih ā túi jéih? ī míic niijíp jī.

¹⁶ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queét-dih nin pah ā níj naáwáp jī:

—Wā bohéat weemjéh wā naáwát nihcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni ā naáwát tútat caá. ¹⁷Ded Dios ā weñat pínah-dih chājñhni ‘Páant ā bohénachah, ā jéihyatjeh nihcan caá. Yoobópdih Dios naáwát caá’, ā níj jéihbipna caá. ¹⁸Ded ā jenah joyátjeh naóhna, cáacwā caandíh ī weñat pínah-dih bidna caá ā chājav. Obohjeéhtih, weemdíh wahniboó weemdíh ā naóh yapaat túttna caá. Pánih naóh yapana, caandíh-jeh nī weñat pínah-dih yeebdíh wā náah yacna

caá. Páant wā naóh yapanachah joiná, ‘Yeecanjeh, yoobópdih ā naóhna caá’, ñi niíj jéihbipna caá.

¹⁹“Moisésji ded pah Dios yeebdíh ā wutatdih át jwúub naóh yapanap wut jī. Obohjeéhtih, bíic ñijeéh jumni caán ā wutatjidih jepahni wihcan caá. Pánihna, ¿dedé wā chājatji jíib tiguaá weemdíh ñi mao yohíh?” jwī maátadih ā niíj úúbh joyóp jī.

²⁰—Meemdíh nemép ā jumna caá. ¿Déhe tiguaá meemdíh mao yohíhni t jum, páant ma niíjchah? queét dawá caandíh ī niíj úúbh joyóp jī.

²¹—Bíic láa jwī chooát yeó jáapdih yeéb cáacwā ñi jéih chājca naáhdih weémboó yeebdíh wā chāj jútup be. Páant wā chāj jútuchah ennit, búdí ñi en wáhi bejep be. ²²Jon játih Moisésji nihat neoná weépdih quehli nah yapat chóodih át bóodat tútup wut jī. Pánihna, nihat neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap túttimah chooát yeó jáapdih yuhna, ā wutatji pahjeh ñipí bóodna caá.¹Obohjeéhtih, Moisés ā wutatji pohba át nihcap wut jī. Jwī nu Abrahamjidih Dios páant bóodat pínahdih át jwíh wutup wut jī.^mPánihna, caán túttimah, jwī nuowā páant ipí chājap wut jī. ²³Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisés ā wutatjidih yap yohíhcan, yeeb-bút ñi wehdih ñipí bóodat tútuna caá. Páant ñi chājna yuhna, ¿dépanihna, chooát yeó jáapdih weémboó wunnidih wā boanachah enna, ñipí íj?ⁿ ²⁴Ded pah wā chājatdih túi jéihcan, ‘Caán yeejép ā chājna caá’, ñi niíjca bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatdih jéihna, weemdíh yoobópdih ñi jenah joyoó, Jesús queétdih ā niíjíp jī.

Jesús jeámant ā jūúwátjidih ā naáwát

²⁵Páant ā niíjchah joinít, biquína Jerusalén tútchidih moón nin pah ī míic niíj úúbh joyóp jī:

—¿Nin jwī maáta ī mao yohíhni nihcanna niít? ²⁶Wáát en tih. Páant-jeh jwī cátlh bohéna caá ā chājap. Páant ā bohénachah yuhna, jwī maáta ded pah ī niíjcán caá. ‘Cristo, Dios ā wahni caá’, queét ī niíjjéhna caá. ²⁷Obohjeéhtih, Dios ā wahni Cristo dedmant ā jūúwátjidih ded ā jéihcan niít. Nin Jesús ā jumni tútchidih jwiít jwī jéihna caá. Pánihna, Dios ā wahni Cristo nihcanna caá, queét ī míic niíjíp jī.

²⁸Jesús Dioíh muú díitboó queétdih bohénajeh, páant ī míic niíjchah jéihnit, nin pah ā jwúub niíj ñaacáp jī:

—Yeebjéh pohba ‘Caandíh jéihna, ā jumni tútchidihbut jwī túi jéihna caá’, ñi niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, wā jenah joyátjijeh ninboó jūóhna wā chājcan jíí. Wā íip jíí weemdíh ā wahap jī. Pánih wahni yeecanni, yoobópdih chājni caá ā jumup. Caandíh ñi jéihcan caá. ²⁹Obohjeéhtih, weémboó ā pebh-mant jūóhni caandíh wā túi jéihna caá, ā niíjíp jī.

³⁰Páant ā niíjchah joinít, jwī maáta caandíh ī tewíhip yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh ī mao yohat pínahdih Dios ā jenah joyát ā judh jwuhuchah, caandíh ī jéih teo jwuhcap jī. ³¹Pánihna, dawá Jesúsdiht túi jenah joiná, nin pah ī míic niíjíp jī:

—Nin Jesús jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih dawá láa ā chāj jútup be. Dios ā wahni pínah Cristoboó ¿caan cháh āta chāj taniít? ¿Páant tih jūúh? ¿Pánih chājna, caanjéh Dios ā wahni Cristo nihcan niít? ī niíjíp jī.

Jesúsdih fariseowā ī tewat túutíhat

³² Páant ī niíj wéhenachah joinít, fariseowā, sacerdotewā ī maáta bícdih Dioíh mūdíh wapnit soldadowādih Jesúsdih ī tewat pínah niijná, ít wahap wut yuh jī.

³³ Jesús queét cáacwādih nin pah ā jwáub niijíp jī:

—Daocánni yeó jáap ñijeéh wā jum jwuhbipna caá. Weemdíh wahni pehbboó wā jwáub bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. ³⁴ Wā jumat pínah pehbboó yeéb ñi jéih bejcan niít. Weemdíh bidna yuhna, ñi jéih bid juibícan nacaá, ā niijíp jī.

³⁵ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah ī míic niíj úbh joyóp jī:

—Nin páant niijná, ¿dedboó bejat túut tigaá ā chāj? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Jwī déewā ī bej peétni baácnaboó bejnit, jwī déewā nihcannitdih ā bohémi naniít? ³⁶ ‘Yeéb weemdíh bidna yuhna, ñi jéih jwááhcan niít’, niijná, ‘Wā bejat pínah pehbboó ñi jéih bejcan niít’, niijná, ¿ded pah niij tigaá páant ā niíj? ī míic niijíp jī.

Báadhdani mah panihnidih Jesús ā naáwát

³⁷ Fiesta péeni yeó jáap, chah jwī weñat yeó jáap yoobát ā jumuchah,^o Jesús caanjíh ñuhnit, tubit ā ñaac niíj naáwáp jī:

—Ded taca joótni wā pebh ā jūúwú naáh. Á juyúchah, túi báadhdani mahdíh caandíh wā wúhbiipna caá. Wā wúhni pínah mah panihnidih babhna, Diosjeéh ā túi jumbipna caá.^p ³⁸ Ded weemdíh jepahni pínahdíh Dios naáwátđih naóh yapanit nin pah ít niíj daacáp tajī: ‘Ded weemdíh jepahna, áih caolihmant muj nooj bácat panihni ā jumuchah, wéinit

wíih túini doonádih bitadih ā wép naóh-bipna caá’, ít niíj daacáp tajī,^q ā niijíp jī.

³⁹ Páant niijná, Jesúsdih jepahnitdih Túini Espírítu jumna, ded pah ā teo wáacat pínahdíh naóhna ā chājap jī. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ā jwáub aab béj jwuhcah, Túini Espírítu ā dei jūóh jwuhcap jī.

Jesúsdih judíowā bíic yoobó ī jenah joicát

⁴⁰ Páant Jesús ā niijíchah joinít, dawá cáacwā nin pah ít míic niíj wéhenap wut jī:

—Nin yoobópđih Dios naáwátđih naóh yapani jwípí páini caá, ít niijíp wut jī.

⁴¹ —Nin Cristo jwíítđih túi ubni nacaá, bita ít niijíp wut jī.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ít míic niijíp wut jī:

—Cristo jūóhna, Galilea baácboó āta jumcan tagaá. Nin Jesús caanjíh bóo tigaá. ⁴² Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajī. ‘Cristo David juima yoobát ā jumbipna caá.’ Pánihna, David ā cáac jumni Belén tútchiboó ā cáac jumbipna caá’, át niíj daacáp tajī.^s Pánihna, Jesús Belén tútchidih bóo nihcan, Dios ā wahni yoobát nihcan caá, queétjeh ít míic niijíp wut yuh jī.

⁴³ Pánihna, queét Jesúsđih bíic yoobó ít jenah joicáp wut jī. ⁴⁴ Biquína Jesúsđih ít teo nemíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ī jéih teocap jī.

Jesúsdih jwī maáta ī jepahcat

⁴⁵ Sacerdotewā ī maáta, fariseowā bícdih Jesúsdih ī tewat túutnit soldadowā Jesús pebh junítjī, queéđđih wahnit pehbboó ít jwáub bejep wut jī. Í pebhna ī jwáub juibínachah, soldadowādih queét nin pah ít niijíp wut jī:

¶7:37 Lv 23.36; Nm 29.35 ¶7:37 Jn 4.10-14 ¶7:38 Ez 47.1; Zac 14.8

¶7:42 2S 7.12-13; Sal 89.3-4; 132.11-12 ¶7:42 Mi 5.2

—¿Dépanih tibeé Jesúsdiñ ñi teocan? ït niijíp wut jĩ.

⁴⁶—Caán yoobópdih naóhni beé. Bífñ caan pániñ wēp naóhni ā wihcan caá, queét soldadowā ït niij jephap wut jĩ.

⁴⁷Páant ï niij jephachah joinít, fariseowāboó nin pah ït niijíp wut jĩ:

—¿Yeebdíñ caán ā yeenachah, ‘Yoobópdih tigaá’, ñi niijnít beé? ⁴⁸Det jwí maata Jesúsdiñ jephacan, caandíñ ï náahcan caá. Pániñna, jwiítbut caandíñ jwí náahcan caá. ⁴⁹Obohjeéhtih, queét caandíñ jephannitboó Moisés ā wutattjidih ï jéihcan caá. Caandíñ ï jéihcat jíb jwí íip queétdih peéh chájna, iiguípna ā yohbipna caá, fariseowā ït niijíp wut jĩ.

⁵⁰Obohjeéhtih, bíc fariseo, Nicodemo wūt jumni, chei Jesúsdiñ wéhenadiñ juibíniji,[†] páant ï niijíchah joiná, bita caanjíñ jumnitdih nin pah āt niijíp wut jĩ:

⁵¹—Jesús yeejép ā chájachah, jwí jéihcan caá. Pániñ jéihcannit jumna, ded pah ā chájatdih caanjéh ā naóhcah, jwí jéih peéh chájcan caá. Pániñ jéihcan yuhna, caandíñ jwí peéh chájachah, jwí wutattjidih jwíta yap yoh tagaá, āt niijíp wut jĩ.

⁵²Páant ā niijíchah joinít, queét nin pah caandíñ ït niij juihñup wut jĩ:

—¿Meembút Galilea baácdih bóo niít, jwiítidih páant ma niij naóhna? Dios naáwátidih meemdíñ túi bohéat caá náahap. Pániñ bohéna, ‘Galilea baácmant ded Dios naáwátidih naóh yapani átát wihcap tají’, ma niij jéihbipna caá, Nicodemodih ït niijíp wut jĩ.

⁵³Páant niij péanit, íih munáboó ït jwúub bejep wut jĩ.

Deoh nah jumniñ mi yeejatdih Jesús ā yohat

8 Dioíñ muúboó jumnitdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiítidih ā numah páuh laab béjep jĩ. ²Cheibitjeh, jwúub dei jüóhñit, Dioíñ muúdíñjeh muntih jwiítidih ā jwúub numah waadáp jĩ. Á jwúub juyúchah ennit, nihac cáacwā ā pebhna ï míc wáac juyúp jĩ. Í míc wáac juyúchah ennit, caanjíñ juibí chüdnit, Jesús queétdih ā bohénap jĩ, páant muntih.

³Á bohéat tac jumuchah, Moisés ā wutattjidih bohénit, fariseowā bícdih deoh nah jumniñdih ït ub jüúwúp jĩ. Pániñ ub jüóhñit, Jesús pebh cáacwā cátiñ caántidih ï ub jui ñuhup jĩ. ⁴Pániñ ub jui ñuhnit, Jesúsdiñ nin pah ï niij naáwáp jĩ:

—Nint mi áa nihcannijíñ yeejép mi chájachah, jwí enep be. ⁵Dios ā wutattidih Moisésji nin pah āt niij daacáp tají. ‘Det ï áa nihcannitjíñ yeejép ï chájachah ennit, jee dáhnajíñ ñi yoh mawaá’, āt niij daacáp tají.[†] Pániñna, meémboó ¿ded pah tigaá ma niij naóhbi? ï niijíp jĩ.

⁶Páant niijnít, caandíñ naóh yacat túut niijná, Jesúsdiñ mácah ï naáwát túutup yuh jĩ. Obohjeéhtih, Jesús páant ï niijíchah joinít, páah jéennit, áih téih tílbjíñ baácbóó ā daacáp jĩ. ⁷Páant ā daac jwuhuchah, queétoó caandíñ wúbh joí yójahna ï chájap jĩ. Páant ï wúbh joí yójachah, Jesús ñah ñuhnit, queétdih nin pah ā niij jephap jĩ:

—Ded ñijeéh jumni yeejat wihcanniboó caántidih jee dáhjíñ ā jwíih yoh waáwá naáh, ā niijíp jĩ.

⁸Páant niij péanit, jwúub páah jéennit, ā jwúub daacáp jĩ, páant muntih. ⁹Páant ā niijíchah joinít, caántidih naóh yacnitboó ï yeej chájattjidih náhninit, chah behnit biquína ï jwúub beedáh bejep jĩ. Páant ï bejat túttimah, deoh

nah jumnih Jesús pebh ñuhnit, caandíh joinít cátił queét chénewájuh í jumup jĩ. ¹⁰Pániłna, caántdih ub jũóhniłji í wihcał enna, jwúb ñah ñuhnit, Jesús caántdih nin pah ā niłj uúbł joyóp jĩ:

—¿Deyoob tígaá queét í bej? ¿Meemdíł peéh chájat tútnit í wihcał caá? ā niłjíp jĩ.

¹¹—Wihcał caá, Maá, mi niłjíp jĩ.

—Weembút meemdíł wā peéh chájat tútnit niłt. Ma jwúb bejeé. Ma jwúb yéej chájca bojó, páant muntih, Jesús caántdih ā niłjíp jĩ.

Jesús baabát panihni ā jumatdih ā naáwát

¹²Caántdih naół péanit, Jesús caanjíł jumnitdih nin pah ā jwúb niłj naáwáp jĩ, páant muntih:

—Weemjéh tígaá baabát panihni nin baácdih moonđíł wā íp Dios ded pah ā jumatdih wā jéihyana caá. Det weemdíł péenit, dupúát panhipboó bejcał, wā ípdih í jéihbipna caá. Pániłna, weemdíł í jepahachah, páantjeh Dios-jeéh wā túi jumat tútłbipna caá, ā niłjíp jĩ.^v

¹³Páant ā niłjíchah joinít, fariseowāboó nin pah caandíł í niłjíp jĩ:

—Meém ma túi jumatdih meemjéh naółna, oboh nih yána caá ma chájap. Páant ma niłjíchah, ma naáwát dedé pí- nah nihcał caá, í niłjíp jĩ.^w

¹⁴—Weemjéh dedmant wā jũúwátjidih wā jéihna caá. Wā bejat pínahdıłbut wā jéihna caá. Obohjeéhtih, yeéboó caandíł ñi jéihcał caá. Páant weemdíł ‘nih yáni caá’, ñi niłjíchah yuhna, ded pah wā jumatdih yoobópdih yeebdíł wā naółna caá. ¹⁵Yeéboó ded pah ñi enatdıłjeh jenah joinít, cáac ded pah ā jenah joyátđih yoobópdih ñi jéihcał caá. Pánił jéihcał yuhna, ‘Caánboó

túicał caá’, weemdíł ñipí niłjna caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwā í jumatdih weémboó wāpí naółcał caá. ¹⁶Weém bícjeh pohba nihcał caá cáacđih páant niłj naółni. Wā íp weemdíł wani bícdih, páant jwí niłj naółna caá. ‘Nin táini caá. Nin táicanni caá’, niłj naółna, yoobópdih wā naółna caá. ¹⁷Moisés yeebdíł wutna, nin pah át niłj daacáp tajı: ‘Chénewā bícj yoobó í naáwáchah, í niłját yoobópdih caá’, át niłj daacáp tajı. ¹⁸Weémboó ded pah wā jumatđih naółna, weemdíł wani, wā ípbut bícj yoobó ā naółna caá. Pániłna, ded pah wā jumatdih chénewā naółnit jwí jumuchah, jwí naáwát yoobópdih caá, Jesús queéđđih ā niłjíp jĩ.

¹⁹Páant ā niłjíchah joinít, fariseowā nin pah í niłj uúbł joyóp jĩ:

—¿Ma íp dedboó tígaá ā jum? í niłjíp jĩ.

—Weemdíł jéihcał, wā ípdihbut ñi jéihcał caá. Obohjeéhtih, weemdíł jéihna nihna, wā ípdihbut ñita jéih taga, Jesús queéđđih ā niłj jepahap jĩ.

²⁰Páant niłj bohéna, Diołł muúboó cáacwā í wũhni dinerodih í jwejat paihna pebh ā jumup jĩ. Obohjeéhtih, caandíł í mao yohat pínahdıł Dios ā jenah joyát ā judł jwuhuchah, caandíł tewłhnił pínahbut caanjíł jumna yuhna, caandíł í jéih teo jwuhcap jĩ.

“Wā bejep pínahna ñi jéih bejcał niłt”, Jesús ā niłját

²¹Pánił bohénajeh, Jesús nin pah ā jwúb niłj naáwáp jĩ:

—Wā jũúwápıboó wā jwúb bejbipna caá. Páant wā bejat túttimah, weemdíł ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej chájatđih ñi cádahcatıjı jıib, wunna, ñiłł caolih iıguıpna bejna, wā bejep pínahboó ñi jéih bejcał niłt, ā niłjíp jĩ.

²² Páant ā niijíchah joinít, jwí déewā queétjeh nin pah ī míc níj wúbh joyóp jī:

—Wā bejep pínahboó yeéb ñi jéih be-jan níit', niijná, ¿caanjéh míc mao wu-nat túut níit ā chājap? ī niijíp jī.

²³ Páant ī míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Yeéb nin baácdih moón jumna, Dioíhwā nihcannit ī jenah joyát biíc yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weemboó japmant jūóhni jumna, wā íp Dios ā jenah joyát biíc yoobó wā jenah joiná caá. ²⁴ Wā íp ā wahní wā jum-atdih yeebdíh wā naáwáchah yuhna, 'Á naáwát yoobópdih nihcan caá', ñi niijátji jíib ñi yéejatdih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cá-dahcat peéh, wā niijátji biíc yoobó yeeb-díh ā yapbipna caá, ā niijíp jī.

²⁵ —¿Déhe pohba tigaá, meém? ī niijíp jī.

—Ded pah wā jwíih naáwátji pahjeh wā jumna caá. ²⁶ Yeéb ñi tái chājcatji jíib Dios ā peéh chājat pínahdih yeebdíh wā naáwát pínah búdí ā judhna caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahní ā naáwát túut-nidihjeh yeebdíh wā naóh yapana caá. Caán ā naáwát túutat yoobópdih caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

²⁷ Obohjeéhtih, “Wā íp caá weemdíh wahní”, ā niijíchah joinít, queét it beh joicáp wut jī. ²⁸ Páant ī beh joicátdih jéi-hna, Jesús queétdih nin pah ā jwúub níj naáwáp jī:

—Weém nihat cáacwā úud jeénédh cruzboó péohnit, ī pud dodhbipna caá. Páant ī chājachah, 'Caán Dios ā wahní caá', ñi níj jéihbipna caá. Pánih jéihnit, wā jenah joyátjeh wā chājcatjidihbut ñi jéihbipna caá. Wā íp ded pah weemdíh ā bohéatjidihjeh yeebdíh wā naáwátjidi-hbut ñi jéihbipna caá. ²⁹ Weemdíh wahní-boó wájeéh ā jumna caá. Pánih wahní

jumna, ā weñat pínahdihjeh yeó jáap ju-mat pah wápi chājna caá. Páant wā chā-jachah, weemdíh ā cádahcan caá, Jesús ā niijíp jī.

³⁰ Páant ā niijíchah joiná, “Caán Dios ā wahní Cristo yoobát ā jumna caá”, dawá ī níj jenah joyóp jī.

Dios ā wehdih, yéej chājnitdihbut Jesús ā naáwát

³¹ Biquína jwí déewā “Caán Dios ā wahní Cristo caá”, níj jenah joinít-dih Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Wā naáwát-dih cádahcannit, wā bohénit yoobát ñi jumna caá. ³² Pánih jumna, yoobópdih ñi jéihbipna caá. Yoobópdih jéihnit jumna, watnit panih-nit ñi jumbipna caá. Pánih jumna, ded yéej chājat jenah joyát ā jūúwúchah yuhna, caandíh ñi jéih yap yohbipna caá. Yeebdíh wutni panihni ā jwúub wihcan níit, queétdih ā niijíp jī.

³³ Páant ā niijíchah joinít, queétboó nin pah ī níj jepahap jī:

—Jwiitboó Abrahamji ā juimená jwí jumna caá. Páant jwí jumuchah, ded jwiitboodíh wutni ā wihcan caá. Páant wihcah yuhna, ¿ded pah níj tigaá 'yeeb-díh wutni ā jwúub wihcan níit', ma níj naóh? ī niijíp jī.^x

³⁴ —Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Cáacwájuh ī yéej chājatdih ī jéih cádahcan caá. Pánihna, queétdih yéej chājat túutni ī maáh panihni caá. Pánih yéej chājnit jumna, caandíh teo wūh-nit panihnit ī jumna caá. ³⁵ Ded teo wūhni ā maáh wūúh pah nihcan caá. Bitá caandíh ī wúchah, queétboodíh teo wūhni ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ā maáh wūúhboó páantjeh ā wūúh ā jum-bipna caá. ³⁶ Pánihna, weém Dios wūúh jumna, deddih wā watachah, caanbút wā íp wūúh ā jumbipna caá. Páant wā watachah, yéej chājatdih teo wūhni

panihni ā jwúub jumcan níit.³⁷ Yeéb Abrahamji ā juimená ñi jumatdih wā jéihna caá. Obohjeéhtih, ā juimená jumna yuhna, wā naáwáchah jóíhcan, weemdíh ñi mao yohíhna caá.³⁸ Wā ípjeéh jumna, wā enatjidih yeebdíh wāpí naóhna caá. Obohjeéhtih, ñi íp, nemépwā í maáh, yeebdíh ā wutuchah joinít, yeebboó ñipí jepahna caá, Jesús queétdih ā níijíp jī.

³⁹—Jwí íp yoobát Abraham caá, queét í níijíp jī.

—Abrahamji ā weh yoobát jumna, ded pah ā chājatji bíic yoobó ñita chāj tagaá.⁴⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh wā íp ā naáwát dih yoobópdih wā naóh yapanachah yuhna, yeebboó weemdíh ñi mao yohíhna caá. Abrahamji boó páant āta chājcan tagaá.⁴¹ Pánihna, ñi íp panihni ā chājíhat bíic yoobó mun tiguaá yeebbút ñi jenah joyóp, Jesús queétdih ā níijíp jī.

—Jwí íp wihcannit pohba jwí nihcan caá. Dios bíicjeh caá jwí íp, queét í níijíp jī.

⁴²—Weém Diosjeéh jumniiji nin baácna wā jūúwúp jī. Pánihna, Dios ñi íp ā jumuchah nihna, yeéb weemdíh ‘jwí úud jeñé’, ñita níj oi tagaá. Wā jenah joyátjeh nin baácboó wā dei jūóhcan jí. Wā íp Dios ninboó weemdíh ā wahachah, wā jūúwúp jī.

⁴³¿Dépanih tiguaá wā naáwát dih ñi beh joicán? Ñi jóíhcat jíib caandíh ñi beh joicán caá.⁴⁴ Ñi ípboó yeejép chājat túutnit í maáh caá. Pánihna, caán ā weñat pínahboodíh ñipí chājna caá. Nin baác ā jwíih jumuchah, buubut páantjeh cáacwādih mao yohat túutni caá. Caán bíicmant yeenijeh jumna, yoobópdih ā jéih naóhcan caá. Pánih yeeat buúhna, nih yáaatdihjeh āpí naóhna caá.⁴⁵ Páant yeebdíh yeeni ā naáwáchah joinítji weémboó yeebdíh

yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ñi jóíhcan caá.⁴⁶ Páant wā naáwáchah, ‘Meém yeejép chājni caá’, weemdíh ñi jéih níijcán caá. Yoobópdih wā naáwáchah yuhna, ¿dépanih tiguaá ñi jóíhcan? ⁴⁷Det Dios wehboó ā naáwát dih í túi joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ā weh nihcannit, ā naáwát dih wā naóh yapanachah yuhna, ñi jóíhcan caá, Jesús queétdih ā níijíp jī.

Abrahamji jum láa Cristo ā jumat

⁴⁸Páant ā níijíchah joinít, queét nin pah Jesús dih í níijíp jī:

—‘Meém Samaria baác dih bóo jumna, Dios dih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwí níiját yoobópdih caá, í níijíp jī.

⁴⁹—Weemdíh nemép wihcan caá. Obohjeéhtih, wā íp ā wēpatjíh yeebdíh wāpí chāj júttna caá, caandíh ñi wēi naáwát pínah níijná. Páant wā chājachah yuhna, yeebboó weemdíh wēi naóhcanjeh, yeejép ñipí wéhena caá.⁵⁰ Weemdíh ñi wēi naáwát dih wā bidcan caá. Obohjeéhtih, cáacwā weemdíh í túi weñat pínah dih wā ípboó ā náah yacna caá. Pánihna, weemdíh í náahcatji jíib queétdih ā peéh chāj bipna caá.⁵¹ Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det wā naáwát dih jepahnit, í wuncan níit, Jesús queétdih ā níijíp jī.

⁵²—Buúh bácach chah jenah joicánni abeh meém ma jummatdih jwí jéihna caá. Abrahamji, nihat Dios naáwát dih naóh yapanitji pah muntih íit wunup wut jī. ‘Wā naáwát dih jepahni ā wuncan níit’, níijná ¿dépanih tiguaá meém páant ma níj? ⁵³¿Jwí nwo Abrahamji, Dios naáwát dih naóh yapanitjibut chah wēpni níit ma jumup? ¿Ded pohba tiguaá meém? páant níj naóhni, queét í níijíp jī.

⁵⁴—‘Chah wēpni caá’, weemjéh wā jéih níijcán caá. Wā ípjuh ‘Caán chah

wēpni caá', weemdíh ã niijná caá. Yeéb 'Diosjeh caá jwí íp', ñi niijná wā íp ã jumna caá. ⁵⁵Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, caandíh yoobópdih ñi jéihcan caá. Weém caá caandíh wā jéihyep. 'Caandíh wā jéihcan caá', niijná, yeéb ñi nihah pah yeeni wāta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandíh yoobópdih wā jéihna caá. Pánih jéihna, ded pah ã naáwáchah, wāpí chájna caá. ⁵⁶Jwí nuo Abrahamji nin baácboó wā dei jūúwát pínahdih jéihnit, ã weñep jī. Pánihna, wā dei jūúwáchah ennit, búdí ã yoób weñep jī, Jesús ã niijíp jī.

⁵⁷—Páant, meém cincuenta jópchi ma juibí jwuhcan caá. Páant niijná, ¿jon játih bóo Abrahamjidih meém ma ennit jī? Jesúsdiñ í niijíp jī.

⁵⁸—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wáat jumap jī, Jesús queétdih ã niij jepahap jī.^z

⁵⁹Páant ã niij jepahachah joinít, queétdíh jee dáhnadih ubnit, Jesúsdiñ í yohíhip yuh jī. Obohjeéhtih, páant í yohíhichah, í encat pónih, Jesúsboó Dioñ muumánt ã bac bejep jī.

Jesús jéih encannidih ã booaat

9 Tútímah, jwiítdih Jesús namáboó numah bejna, jéih encannidih jwí jwááap jī. ²Caandíh enna, Jesúsdiñ nin pah jwí niij úbh joyóp jī:

—¿Bohéní, dépanih tigaá nin jáap cáac jumnajeh jéih encanni átát jumji? ¿Caanjéh yeejép át chájji taniít? ¿A mánaboó it yéej chájji taniít? jwí niijíp jī.

³—Nin ã yéej chájatji jīb nihcan caá. ã mánabut í yéej chájatji jīb nihcan caá. Obohjeéhtih, pánihni ã jumuchah, wā íp ã wēpatjīh caandíh wā teo wáacpina caá. Páant wā boanachah ennit, wā íp ã wēpatdih cáacwā í túi jéihbipna caá. ⁴Yeó jáap cáacwā íh tewatdih í

jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei í jéih teocan caá. Pánihna, buu caá ã baab jwúhat panihichah, weemdíh wahni ã wutatdih jwiítdih chájat ã náahna caá. Tútímah, chei jwí teocat pah, caandíh jwí jéih chájcan niít. ⁵Pánihna, nin baácboó wā jum jwuhuchah, baabát panihni cáacwádh ded pah Dios ã jummatdih wā jéihyabipna caá, Jesús jwiítdih ã niijíp jī.^a

⁶Páant niij péanajeh, baácboó mao mác ã cói jéenanap jī. Pánih cói jéenanit, baácdiñ wid teo, jéih encanniñ quíbnadidh ã náñap jī. ⁷Pániñ náí péa, Jesús caandíh nin pah ã niijíp jī:

—Siloé wūt jumni jéehat júána quíbnadidh ma bejeé, ã niijíp jī. Siloé niijná, jwíh wéheatjīh "Wahni", niijná ã chájap jī.

Jesús páant ã niijíchah joinít, jéih encanni quíbnadidh ã bejep jī. Pániñ quíbnadidh táníni ennit, áih muuná át jwúub bejjip taga. ⁸Páant ã jwúub juibínachah, ã chéenwā, caán dinero úbhniñ ã jummatdih jéihnitbut, enniñeh áih muuná ã jwúub juibínachah it enep wut jī. Pániñ ennit, queétdih nin pah it míc niij úbh joyóp wut jī:

—¿Nin dinero apí úbhniñ nihcan niít? it niijíp wut jī.

⁹—Caanjéh tigaá, biquína it niijíp wut jī.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan páh jíghna caá ã chájap, bitaboó it niijíp wut jī.

—Caanjéh tigaá, weém, encanniñ át niijíp wut jī.

¹⁰—Jéih encanniñ jumna yuhna, ¿ded pah tibeé ma nih? buu ma jéih enat pínahdih, it niij úbh joyóp wut jī.

¹¹—Jesús wūt jumni áih mao mácjīh baácdiñ wid teonit, wíh quíbnadidh áí náñap be. Weemdíh náí péanit, 'Siloé wūt jumni jéehat júána quíbnadidh

^z8:58 Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19

^a9:5 Mt 5.14; Jn 8.12

ma bejeé', ā niijíchah joinít, caanná wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā jéih enep be buca, queétdih át niijíp wut jī.

¹²—¿Meemdíh pánih chājni deyoob tígaá an jum? it niijíp wut jī.

—Jaóh jūh. Deh caá an jumupna caá, queétdih át niij jepahap wut jī.

Jéih encannijidih fariseowā ī uúbh joyát

¹³Páant niij uúbh joí péanit, jéih encannijidih fariseowā maáta pehbhoó it ub bejep wut jī. ¹⁴Jwíit judíowā jwí chooát yeó jáapdih caán encannijidih Jesús ā boanap jī. ¹⁵Páant chooát yeó jáapdih ā boanachah jéihnit, caán newédih fariseowā jwuh it jwúub uúbh joyóp wut jī:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? it niijíp wut jī.

—Mao mácjīh baácdih wid teonit, wíih quíibnadih ái nánap be. Pánih náí péanit, ā quíib táinat túutuchah joinít, wā bejep be. Pánih quíib táinajeh, wā yoób enep be, queétdih át niijíp wut jī.

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, biquína queét fariseowā nin pah it niijíp wut jī:

—Caán jwí chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát túutatdih yap yohna, Dioíh yoobát nihcan caá, it niijíp wut yuh jī.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chājni nihna, páant āta jéih boocan tagaá. Pánihna, caán túini nacaá, it niijíp wut jī. Páant niijná, queét chénat pah poómp bíic yoobó it jenah joicáp wut jī. ¹⁷Caán encannijidih queét nin pah it jwúub niij uúbh joyóp wut jī, páant muntih:

—Meemdíh míih quíibdih booani Jesúsdi h meémboó ¿ded pah ma niij jenah joí? it niijíp wut jī.

—Caán yoobópdih Dios naáwátidih naóh yapani nacaá an jumup, queétdih át niij jepahap wut jī.

¹⁸Pánihna, jwí maáta nin pah it niij jenah joyóp wut yuh jī: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, it niijíp wut jī. Páant niij jenah joinít, jéih encanniji mánadih it bid bojop wut jī. ¹⁹Pánih bid bojnít, ā mánadih jwuh nin pah it niij uúbh joyóp wut jī:

—¿Nin yoobópdih ñi wūúh níit ā jumup? ¿Bíicmantjeh caán jwíih cáac jumna, jéih encanni nitjī wáát jumup? it niijíp wut jī.

²⁰—Nin jwí wūúh tigaá. Bíicmant jéih encannijeh ā cáac jumup jī. ²¹Caandíh jéihna yuhna, ded pah buu ā enatdih, caandíh boonidihbut jwí jéihcan caá. Jwí wūúh wébít nihcan caá. Caandíhjih ñi uúbh joyoó. Caanjéh ā jéih naóhna caá, ā mána it niij jepahap wut jī.

²²Ded “Jesús Dios ā wahni Cristo caá”, niijníidih jwí maátaboó jwí míic wáacat muudíh ita waadát túutcan tagaá. Páant ī chājat pínahdih jéihna, encanniji mána jwí maátadih it úumji tagaá. ²³Pánih úumna, “Caán wébít nihcan caá. Caandíhjih ñi uúbh joyoó”, it niij jepahap wut jī.

²⁴Páant ī niij jepahachah joinít, jwí maáta jéih encannijidih it jwúub niijíp wut jī:

—Jesús yéejni ā jumatdih jwíitboó jwí jéihna caá. Pánihna, Diosdih wéinit, jwíitdih yoobópdih ma naáwá, caandíh it niijíp wut jī.

²⁵—Jesús yéej chājni ā jumatdih wā jéihcan caá. Níndihjih wā jéihna caá. Jéih encanni wā jumup jī. Obohjeéhtih, buu wā enna caá, queétdih át niij jepahap wut jī.

²⁶—¿Ded pah tíí meém ma enat pínahdih caán ái chāj? it jwúub niij uúbh joyóp wut jī.

²⁷—Caandíhjih tibeé yeebdíh wáát naáwáp be. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdíh ñi joíhcan beé. ¿Dedé chājat túut tigaá wā jwúub naáwáchah, ñi joíh,

páant muntih? ¿Yeebbát áihwā ñi jumíh níit? queétdih át niijíp wut jī.

²⁸—Meém Jesús ā bohéni caá. Obohjeéhtih, jwiítboó Moisésji ā bohénit caá. ²⁹Dios Moisésdih ā naáwátjidih jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant ā jūúwátjidih jwí jéihcan caá, queét caandíh ít niij jūihñup wut jī.

³⁰—¡Páant! Dedmant ā jūúwátjidih ñi jéihcah yuhna, ¿caán weemdíh enani Dios ā wahni āta nihcan taniit? ³¹Yéejnit ī wúbúchah, Dios ā joicán caá. Caandíh b́acah jwiít nihat jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wéini, ā wutadit jepahniboó ā wúbúchah, Dios ā joiná caá.^b ³²Jon játih nin baác ā jwíih jumuchah, jwíih cáac jumnajeh, jéih encannidih ded ā enaat doonádih jwí joicán jī. ³³Pánihna, Jesús Dios ā wahni nihcan, weemdíh āta jéih enacan tagaá, queétdih át niijíp wut jī.

³⁴—Biícmantjeh yéejni mat jumup wut jī. ¿Pánih yéejni jumna yuhna, jwiít-dih meém ma bohéih níit? jwí maáta caandíh ít niij jūihñup wut jī. Páant niij péanitjeh, Dioíh m̄umánt caandíh ít bacanap wut jī.

Jéih encannit panihnit ded pah ī jumat

³⁵Jéih encannidih ī bacaat doonádih Jesús ā joyóp jī. Pánih joinít, jéih encannidih jwááhnit, caandíh nin pah ā niij wúbh joyóp jī:

—¿Meém nihat cáacwā úud jeñédih jepahni níit? ā niijíp jī.

³⁶—¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíh jéihna, wā jepahbipna caá, Jesúsdi h ā niij jepahap jī.

³⁷—Caandíh ma enna caá. Weém meemdíh wéheni caanjéh tigaá, Jesús ā niijíp jī.

³⁸—Maá, meemdíh wā jepahna caá, ā niij jepahap jī. Páant niijnájeh, Jesús

pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ā weñep jī.

³⁹Páant ā weñechah ennit, Jesús cáacwāboodíh nin pah ā niijíp jī:

—Ded pah túi ch́ajat, ded pah túi ch́ajcatdihbut cáacwā ī jéihyat pínah niijná, nin baácboó wā jūúwáp jī. Wā fip ded pah ā wutatdih jéihcan, jéih encannit panihnit ī jumna caá. Det páant ī jumadit jéihnitdih wā fip ded pah ā jumadit wā bohébi pna caá, jéih ennit panihnit ī jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niij jenah joinít-dih wā bohécan níit, páantjeh jéih encannit panihnit ī jumat pínah niijná, Jesús ā niijíp jī.

⁴⁰Páant ā niijíchah joinít, biquína caan pébh jumnit fariseowā caandíh nin pah ī jwúb niij wúbh joyóp jī:

—‘Jéih encannit panihnit’, niijná, ¿jwiít-dih niij níit ma ch́ajap? Jesúsdi h ī niijíp jī.

⁴¹—Jéih encannit panihnit ñi jumadit ñi jéihyechah, yeebdíh peéh ch́ajat āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Diosdih jwí túi jéihna caá’, ñi niij jenah joyát júb, yeebdíh peéh ch́ajat ā jumbipna caá, Jesús queétdih ā niijíp jī.

Ovejawādih en daonít

10 Túttimah, bíh naáwátjīh, bohéat túut niijná, nin pah Jesús cáacwādih ā niij naáwáp jī: “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded ovejawādih wáihyat júdu jēcdih waadcánjeh, jēc wihcapmant aáb púud deini, n̄umní tigaá ā jumup. ²Obohjeéhtih, wáihyat júdu jēcdihjeh waadníboó áih ovejawādih en daoní yoobát ā jumna caá. ³Ovejawā mínah wáihyat júdu-dih ā juyúchah, caán jēcdih wapni caandíh ā wāt wúbh bipna caá. Páant ā wátachah, queétdih en

daoníboó ílh wūtna yoobó ā ezechah, áih wéheatdih áih ovejawā ípí beh joiná caá. Pánih beh joinít, queét ājeéh ípí pée bac bejna caá.⁴ Nihat áihwā í bac beedéchah ennit, queétdih ā waóh bejna caá. Pánihna, ā wéheatdih túi beh joiná, caandíh-jeh í túi pée bejna caá.⁵ Obohjeéhtih, bíh í jéihca naáhdih ípí pée bejcan caá. Bitá í wéheatdih joiná, úmnit, ípí jwei béjna caá”, Jesús ā niijíp jī.

⁶Jesús páant ā niijíchah yuhna, queét í beh joicáp jī.

Ovejawādih en daonít naáwátdih Jesús ā beh joyáát

⁷Páant í beh joicátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ā jwúub niij naáwáp jī: “Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ovejawādih wáihyat júdu jéc panihni tigaá weém wā jumup.⁸ Nihat wā játih jūóhnit, nūmnít panihnit, cáacwādih ít yee bohénap jī. Queét í wéhenachah yuhna, cáacwā, ovejawā panihnit, queétdih ít joyáh bojop jī.⁹ Weémboó wáihyat júdu jéc panihni caá. Weemdíh jepahnit jécđih waadnít panihnit í jumna caá. Pánihna, queét iiguípna bejnit déejidih wā túi ubna caá. Ovejawā úmcanjeh, ílh wáihyat júdumant jumnitji wáica naáhwā jeémédih bac bejnit, jwúub waadnít, ípí túi jumna caá. Pánihat pah, wíih cáacwāboó wájeéh jumna, ípí úmcanjeh, wáica naáhwā panihnit, ded pah í náahatdih í bíbohna caá.

¹⁰“Queét nūmnítboó ovejawā panihnit Dioíh cáacwādih mao yohodih í jūóhna caá. Obohjeéhtih, búdí wéinit, yeó jáap jummat pah wájeéh í túi jummat pínah niijná, weémboó queét ovejawā panihnitdih bididih wā jūúwúp jī.¹¹ Weémboó ovejawā panihnitdih túi en daoní wā jumna caá. Ded ovejawādih

túi en daoní caandíh í mao yohat dée tobohat ā jumuchah yuhna, áih ovejawādih ápí en daó cádahcan caá. Pánihat dée pah queét iiguípna bejnit déejidih wā túi ubat túut niijná, weémboó cáacwādih wā wun wūhbična caá.¹² Obohjeéhtih, ā maáih ovejawādih en daoníboó yoobópdih ā túi en daocán caá. Áihwā nihcah, jíó ovejawādih jeémédih ā jūúwúchah enna, teo wūhniiboó ā en daonít ovejawādih ā yoh jwei béjna caá. Ā yoh jwei béjat túttimah, jíó ovejawādih ā tewechah enna, queét í jwei peét bejna caá.¹³ Caán teo wūhniiboó ā jíib chájatdihjeh ā bidna caá. Ā maáih ovejawādih oican, queétdih ā túi en daocán caá.

¹⁴⁻¹⁵“Weém ovejawādih túi en daoní panihni tigaá wā jumup. Wā íp weemdíh ā túi jéihna caá. Weembút caandíh wā túi jéihna caá. Páant wā ípdih wā túi jéihyat pah, wíih ovejawā panihnit weemdíhbut í túi jéihna caá. Wā íp weemdíh ā jéihyat pah, weembút queétdih wā túi jéihna caá. Pánih jéihna, wā ípjeéh í túi jummat pínah niijná, queétdih wā wun wūhbična caá.^c ¹⁶Bíh wáihyat júdu díftboó jumnit ovejawā panihnitbut wíihwā í jumbična caá. Pánih jumnit, wā naáwáchah, queétdihbut í joi póobična caá. Pánih joinít, wíihwā bícdih queétdihbut í jumbična caá.^d Pánihna, weemjéh nihat wíihwādih wā túi en daobíčna caá.^e

¹⁷“Wíihwā Diosjeéh í jummat pínah niijná, queétdih páant wā wun wūhat pínah, wā jwúub boo pud jūúwát pínahdihbut jéihnit, wā íp weemdíh ā oina caá.¹⁸ Ded ā náahat pah weemdíh mao yohni pínah ā wihcan caá. Wā náahat pahjeh weemdíh í mao yohbična caá. Pánihna, wā náahat pahbut wā jwúub boo pud

^c10:14-15 Mt 11.27; Lc 10.22 ^d10:16 Ef 2.11-22

^e10:16 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20

júóhbiḡna caá. Páant wā íp weemdíh ā chájat túutup jí”, Jesús ā niijíp jí.

¹⁹ Páant ā niijíchah joinít, queét jwí déewā bíic yoobó ít jenah joicáp jí.

²⁰ —Caán nemép jumni caá. Pánih jumna, ā túi jenah joicán caá. ¿Dépanih tigaá caandíh jwí jwúub joíh, páant muntih? dawá í míic niijíp jí.

²¹ Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jumni nihna, páant āta niij naóhcan tagaá. Ded nemép jumni jéih encannijidihbut āta jéih enacan tagaá. Pánih chájna, nemép jumni nihcan caá, í míic niijíp jí.

Judíowā í maáta Jesúsdiḡ í náahcat

²²⁻²³ Túttimah, mah noój láa, jwiít judíowā Jerusalén tútchidih biḡh fi-esta jwí jwúub chájap jí. Jon játih Dioíh muúdíh cháj péanit, Diosdiḡ í wéi wúhatjidih jwí náhníat yeó jáapna ā jumup jí. Caán yeó jáapnadiḡ Dioíh muúdíh wáap lap numpboó Salomón ā chájat túutni coahjidih Jesús ā en jibip jí.

²⁴ Caan cóahboó Jesús ā jumuchah enna, jwí maáta caandíh nuḡh púuda bojnit, nin pah í niij úubh joyóp jí:

—Maatápdih jwiítidih ma túi naóhcan caá. Pánihna, buḡ jwiítidih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahni Cristo yoobát níft ma jumup? Jesúsdiḡ í niijíp jí.

²⁵ —Yeebdíh játih wáat naáwáp jí. Páant wā naáwáchah yuhna, weemdíh ní joíhcan jíí. Wā íp ded pah weemdíh ā wutuchah joinít, ā wépatjíh wápi chájna caá. Pánih chájna, weém Cristo yoobát wā jumatdiḡ júut tigaá wā chájap. ²⁶ Páant wā júutuchah yuhna, bitaíh ovejawā panihnit jumna, weémboodíh ní joíhcan caá. ²⁷ Ovejawā queétdih en daonídih í túi joyát pahjeh tih, wúhwā weemdíh í túi joiná caá. Queétdih wā jéihyechah, weemdíh í túi péena

caá. ²⁸ Páantjeh Diosjeéh queétdih wā túi jumat túutuchah, iiguíḡna í bejcan níft. Pánihna, queétdih wā túi en dawáchah, bitaboó weemdíh í jéih dúuc wáican níft. ²⁹ Wā íp, wúh cáacwádh weemdíh wúhni, nihadih chah wéḡni caá ā jumup. Pánih jumna, wúhwádh ā wapachah, bitaboó caandíhbut í jéih dúuc wáican níft. ³⁰ Weém wā ípjíh bíic pahjeh jwí jumna caá, Jesús ā niijíp jí.

³¹ Páant ā niijíchah joinít, jwí maátaboó caandíh yohat túut niijná, jee dáhnadiḡ í ubup jí. ³² Páant í chájachah ennit, Jesús queétdih nin pah ā niij úubh joyóp jí:

—Wā íp ā wépatjíh dawá láa yeebdíh wā cháj júutup yuh jí. ¿Dedé wā chájatjí jíib tigaá weemdíh jee dáhnajíh ní yohíh? ā niijíp jí.

³³ —Dios ā wépatjíh ma cháj júutatjí jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cáacjeh jumna yuhna, ‘Diosjeh tigaá weém’, ma niij yee naáwát jíib, meemdíh jee dáhnajíh jwí yoh mawíhna caá, queét í niij jepahap jí.^f

³⁴ —Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: ‘Yeéb wā naáwát túutnitdiḡ “weém panihnit ní jumna caá”, wā niijíp be’, Dios át niij daacát túutup tají.^g ³⁵ Páant ā niij daacátjí yoobópdih ā jumatdiḡ jwiít nihad jwí jéihna caá. ‘Yeeni caá’, caán tólihdih jwí jéih niijcán caá. Dios naáwátidih jéihnitdiḡ ‘Dios panihnit ní jumna caá’, ā niij naáwáchah, yoobópdih caá. ³⁶ Dios ā náahat pah weemdíh nin baácboó ā wahap jí. Pánihna, ‘Weém Dios wúh caá’, wā niijíchah joinít, ¿dépanih tigaá weemdíh ‘Jesús Diosdiḡ yéej naóhna caá ā chájap’, nípi niij? ³⁷ Wā íp ā náahat pah wā chájah bácah, wā bohéatdiḡ ‘Yoobópdih tigaá’, niijcát caá náahap. ³⁸ Obohjeéhtih, wā íp

ã wēpatjīh wā chāj júutuchah yuhna, ‘Caán Dios ã wahní Cristo caá’, ñi niíj jenah joicán caá. Páant niíj jenah joicán yuhna, wā chāj júutatdih ‘Yoobópdih Dios ã wēpatjīh chājni caá’, niíj jenah joyát caá náahap. Páant niíj jenah joiná, weém wā íp bícdih wā jumatdih ñi túi jéihbipna caá, Jesús queétdih ã niíjíp jī.

³⁹ Páant ã niíjchah joí íjnit, queét chéneji í tewfhip yuh jī. Obohjeéhtih, í tewfhichah jéihnit, Jesús queétdih ã jwei bác bejep jī.

⁴⁰ Pánih bac bejniji Juan cáacwādh ã daabánapi, Jordán muj conanaáboó jwiítdih ã numah chúh bejep jī, páant muntih. Caanná juibínit, jwiítdih ã numah jumup jī.^b ⁴¹ Dawá cáacwā caanná caandíh enedih ípí juibínap jī. Nin pah queét míicjeh í niíjíp jī:

—Juan Dios ã wēpatjīh chāj júutcan yuhna, ded pah Jesús ã jumát pínahdih ã naáwáchah, yoobópdih tají, í míic niíjíp jī.

⁴² Páant niíj jenah joinítji dawá Jesús-dih í jepahap jī.

Lázaro

11¹⁻² Lázaro, María, Marta queét bíic peihcannit, Betania tútchidih moon táji. Queét yaádh í úd Lázaro bíicdih ípí jumup jī.¹ Caánt María, Jesúsíh jítchanadih túi chej jumni macjīh puohnit, míih waó yoócjīh jōp wionih pínah mit jumup tají.² Bíic yeó jáap Lázaro búdí át wunup wut jī. ³ ã wunuchah, yad jeñéna yaádh Jesúsíh dooná ít wahap tají.

—Ma oini búdí wunna beé ã chājap be, Maá, ít niíj naáwát tútup tají.

⁴ Pánihna, Lázaro ã wunat doonádih joinít, Jesús jwiít ã bohénitdih nin pah ã niíj naáwáp jī:

—Lázaro wunna yuhna, ã boobipna caá. Wunna, Dios ã wēpat júutat pí-

nahjeh caá. Páant ã wēpatdih júutnit, ã wúúh wā jumatdih, wēpni wā jumatdih-but cáacwādh ã júutbipna caá, ã niíjíp jī.

⁵ Lázarodih, yad jeñéna yaádhidibut Jesús búdí ã oyop jī. ⁶ Pánihna, Lázaro ã wunat doonádih joiná yuhna, caán yuúpbit bóo tútchidih Jesús chéne yeó jáap jwiítdih ã numah jum jwuhup jī. ⁷ Túttimah, Jesús jwiítdih nin pah ã niíjíp jī:

—Chóbe Judea baácboó, Lázarowā í jumni tútchina, jwí jwúub bejjīh, ã niíjíp jī.

⁸ —Bohéní, jwínah bóonajeh tibeé, jwí maáta meemdíh jee dáhnajīh í yoh mawíhip be. ¿Dépanihna buu ma jwúub bejjīh, páant muntih? jwí niíjíp jī.

⁹ Páant jwí niíjchah joinít, caandíh í mao jwuhcat pínahdih naóhna, bíih naáwátjīh jwiítdih nin pah ã niíj jéihya naáwáp jī:

—Búdí ñi jenah joicá bojóo. Bíic yeó jáapdih doce horajeh caá ã baabáp. Páant ã baabáchah, jwí túi enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwí buugcán caá. ¹⁰ Chei jibna, baabcáh, jwípí buugná caá, Jesús ã niíjíp jī.

Páant niíjná, nin pah niíjná át chājap jī: “Buu wā íp ded pah ã chājat túutatdih wā chāj beedá jwuhcan caá. Páant weemdíh ã chājat túutat judh jwuhchah, weemdíh í jéih mao jwuhcan caá”, niíjná át chājap jī.

¹¹ Páant niíj péanit, jwiítdih nin pah ã jwúub niíjíp jī, páant muntih:

—Jwí chéen Lázaro, ũona caá an chājapna caá. Páant ã ũwuchah, weém caandíh wucudih wā juibíbipna caá, jwiítdih ã niíjíp jī.

¹² —Caán láa bécáh, Maá, ũona, ã túi boobipna caá, jwí niíjíp jī.

¹³ Páant jwí niíj jenah joyóchah yuhna, Jesús “Ūona caá an chājapna

caá”, niijná “Muujáh bejna beé”, niijná át chājap jī. ¹⁴Páant jwī niíf jenah joyátdih jéihnit, Jesús jwiítdih nin pah yoobópdih ā niijíp jī:

—Lázaro jáantjeh ā wunup be. ¹⁵Wā wihcah, caán ā wunuchah, wā wéina caá. Buu bejnit, ded pah wā chājat pínahdih enna, weemdíh chah ñi túi jenah joibípná caá. Pánihna, chóbe tí bácah, caandíh ī yohopjina enedih jwī bejjih, ā niijíp jī.

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwī niijní, nin pah jwiítdih ā niijíp jī:

—Chóbe jwiítbut ājeéh jwī en péejih. Caandíh maona, jwiítdihbut ī mawa naáh, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, bícdih jwī bejep jī.

Jesús cáacwādih jwúub booani ā jumát

¹⁷Jwiít Jesúsjeéh Betania tútchina jwī juibíát pínah játih, Lázaroíh bácahjidih jeé íitboó ítat yohop tajī. Bícjih bóo téihya yeó jáap játih átát wunup tajī. ¹⁸Betania tútchi Jerusalén tútchi pebhjeh, bíc hora tacdih bejat ā jumup jī. ¹⁹Páant pebhjeh ā jumuchah, dawá jwī déewā María, Marta ī úuddih ī jígahat yayáát túut niijná, ī pebhna ít juibínáp tajī. ²⁰Jwī juibíát doonádih joinít, mummánt bac jūóhni, Marta Jesúsdi h jwááadih mi juyúp jī. Obohjeéhtih, yad jupm muú díitboó mit jum jwuhup tajī.

²¹Pánihna, Jesúsdi h jwááahni, Marta nin pah caandíh mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud āta wuncan tagaá. ²²Obohjeéhtih, ded pah ma úubúchah, Dios ā jepahat pínahdih weém wā jéihna caá, mi niijíp jī.

²³—Ma úud ā boo pud jūóhbpna caá, Jesús ā niijíp jī.

²⁴—Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihat cáacwā ī boo pud jūóhni yeó jáapdi h,^k wā úudbut ā jwúub boo pud jūúwát pínahdih wā jéihna caá, mi niijíp jī.

²⁵—Weemjéh wunnidih wā jéih jwúub booana caá. Ded weemdíh jepahni wunna yuhna, ā jwúub boo pud jūóhbpna caá. ²⁶Ded báadhni but weemdíh jepahni, iiguípná ā bejcan niít. ¿Caandíh ma jenah joí níít? Martadi h Jesús ā niijíp jī.¹

²⁷—Maá, meém Cristo Dios wúúh ma jumati di h wā túi jéihna caá. Nin baácboó meemdíh ā wahatjidi hbut wā jéihna caá, Marta mi niíf jepahap jī.

Jesús ā juñát

²⁸Páant Marta caandíh niíf péanit, Maríadi h naáwádi h mi jwúub bejep jī. Pánih jwúub bejnit, mi jwandi h mit juibí jéyé naáwáp wut jī.

—Bohéni át jui tábeé. ‘Mi jūúwá naáh’, meemdíh ā niijná beé, mit niijíp wut jī.

²⁹Páant mi niijíchah joinít, María waícanjeh Jesúsdi h jwááadi h mit bac jūúwáp tajī. ³⁰Marta mi jwúub bejat túttimah, tútchiboó waadcán, caanjíh-jeh jwī pánap jī. ³¹Jwī déewā, Maríajeéh jumnit, wépép mi bac bejatdi h ennit, “Mi úuddih yohopjiboó juñúdi h bejna caá mi chājap”, ít niíf jenah joyóp tajī. Páant niíf jenah joinít, caántdi h ít péé jūúwáp tajī.

³²Jwī pebhna juinít, Jesúsdi h enna, ā pebh María baácboó mi páah yoh ñajap jī. Pánih páah yoh ñajnit, caandíh nin pah mi niijíp jī:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā úud āta wuncan tagaá, mi niíf jūí naáwáp jī.

³³Páant mi jūí naáwáchah ennit, mi-jeéh péenit jwī déewā ī juñátdihbut en-

^k11:24 Dn 12.2 ¹11:26 Ro 6.4-5; Col 2.12; 3.1

nit, Jesús búdí ā jígahap jī. ³⁴Pánih jí-gahnit, Jesús queétdih nin pah ā níj úúbh joyóp jī:

—¿Dee tíbeé caandíh ñi yoh? ā niijíp jī.

—Maá, caandíh jwī yohopjiboó ma en jūúwá, ī níj jepahap jī.

³⁵Pánih jígahnit, Jesúsbut ā juñúp jī.

³⁶Páant Jesús ā juñúchah ennit, mijeéh péenit jwī déewá nin pah queétdih ī míic niijíp jī:

—Jesús Lázarodih búdí át oi tagaá, ī míic niijíp jī.

³⁷Obohjeéhtih, bita caanjíh jumnit nin pah queétdih ī míic niijíp jī:

—¿Dépanih tigaá jéih encannidih ā jéih booana yuhna, Lázaroji ā wunat pínah játih, caandíh át jéih booaji caá? ī niijíp jī.

Lázaro ī yohnjidih Jesús ā booaat

³⁸Páant ī níj míic wéheat pónih, Jesús búdí ā jwúub jígahachah, Lázarodih ī yohopjiboó jwiítidih ī numah juibínah jī. Caán ítdih búdí jee dáhjīh ít nemep tajī.

³⁹Páant ī nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—Can jeé júdudih ñi pütú dodhdoó, ā niijíp jī.

—Maá, bíicjīh bóo téihya yeó jáap játih ā wunuchah, jwī yohop be. Pánihna, bue áih bácah an wíijna nacaá buca, Marta mi niijíp jī.

⁴⁰—Wā naáwátjidih ma túi náhni-naá. Dios ā wēpatdih ma enat pínahdih meemdíh wáat naóhna beé, caántdih ā niijíp jī.

⁴¹Páant caántdih ā níj péanachah, queét jeé júdudih ī pütú dodhdop jī. Í pütú dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ā níj úúbúp jī:

—Weemdíh ma joyátji túina caá, Paá.

⁴²Wā úúbát pah ma joyátdih wā jéihna caá. Pánihna, weemdíh ma wahatjidih nit jumnit ī jéihyat pínah niijná, bue

meemdíh páant wā níj úúbhna caá, Jesús ā niijíp jī.

⁴³Páant níj úúbh péanit, Jesús nin pah ā níj wēp ejep jī:

—¿Lázaro, ma bac jūúwá! ā niijíp jī.

⁴⁴Jesús páant ā níj ezechahjeh, Lázaro ī yohniji yuhna, jeé ítmant ā bac jūúwáp jī. Pánih bac juóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbut yégueh chóo tōpjīh ī pinatji pahjeh ā duo bac jūúwáp jī.

Páant ā bac jūúwúchah, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jī:

—Caandíh ñi pinatji yégueh chóo tōpnadidih ñi wataá, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, ī pinatji tōpnadidih Lázarodih ī watap jī.

Jesúsdi h ī tewat pínahdih ī míic wéheat

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵Páant Lázarodih ā booaachah ennit, María pebh junítji dawá jwī déewá, Jesúsdi h ī jepahap jī.

⁴⁶Obohjeéhtih, biquína jepahcannit-boó fariseowā pebhna juibínit, ded pah Jesús ā chājatjidih ít naáwáp wut jī. ⁴⁷⁻⁴⁸Pánihna, sacerdotewā ī maáta, fariseowā, bita jwī maáta bíicdih míic wáacnit, queétdih nin pah ít níj míic wéhenap wut jī:

—Jesús dawá láa Dios ā wēpatjīh ā chāj júutna caá. Pánihna, ‘Páant ma chājca bojoó’, jwī niijcáh, ni hat cáacwā ájeéh ī bejbipna caá. Páant dawá bíicdih ī jumuchah ennit, Jesúsdi h maáh ī waadáat pínahdih jenah joinít, Romadih moón ī maáta ‘Jwiítidih yohna caá ī chājap’, niijnít, jwiít judiowāboodíh ī peéh chājbi pna caá. Pánih peéh chājnit, Diosíh mūdíh ī yohat pínah niijná, íih soldad-owādi h ī wahbi pna caá. Jwíih baácdih-but ī dúuc wáibi pna caá. Pánihna, ¿bue ded pah tigaá jwī chājbi? ít míic niijíp wut jī.

⁴⁹Páant ī niijíchah yuhna, bíic íjeéh jumni, caán jópchidih sacerdotewā ī

maáh yoobát Caifás wūt jumni, queétdih nin pah át niŋ naáwáp wut jī:

—Wā déewāá, weemdíh ñi joi jwúhuú. Páant niŋ míc wéhena, yeéb ñi túi jéihcan caá. ⁵⁰ Nihat jwiít judíowā jwī túi jumat pínahdih bíc cáac ā wun wūhuchah, ā túibipna caá. Á wun wūhchah, jwiít nihatdih Romadih moón ī maáta ī yoh beedábipna caá. Caandíh yeéb ñi túi beh joi jwúhcan caá, Caifás át niijíp wut jī.

⁵¹ Páant niŋ naóhna, ā jengah joyátjeh niijná át chájcap wut jī. Sacerdotewā ī maáh yoobát ā jumuchah, jwī déewā ī túi jumat pínah niijná, Jesús ā wun wūhat pínahdih Diosboó Caifásdih át naáwát túutup wut jī. ⁵² Obohjeéhtih, pánih wunna, jwiít judíowādihjeh pohba át wun wūhcap tajī. Nihat baácđih moón Dios ā weh pínah bíc weh pah jwī jumat pínah niijná, jwī yéejat jíib Jesús át wun wūhup tajī. ⁵³ Páant Caifás ā niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsđih ded pah tigaá jwī mao yohbi?” queét it niŋ míc wéhe jwíhip tajī.

⁵⁴ Pánihna, caandíh ī mao yohíhatdih jéihnit, Jesús dahwani tútchinadih jibidih ā bejhcap jī. Tútchi wihcapboó bejnit, caán pehbbit Efraín wūt jumni bainí tútchibitna jwiítđih ā numah juibínap jī. Pánih juibínit, caanjíh jwī jum jwūhup jī.

⁵⁵ Caán láa jwiít judíowā jwípí wēini Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh ā judhđup jī. Moisés ā naóh yapaatji pah, Diosđih jwī weñat pínah játih túi míc ámohat ápí náahap jī, Dios ā enechah, yéejat wihcannit jwī jumat pínah niijná. Pánihna, caandíh chájat túut niijná, dawá jwī déewā nihat tútchinadih moón Jerusalén tútchina it aab béjep tajī. ⁵⁶ Caán tútchina juibínit, queét Jesúsđih bidna ítih chájap ta yuh jī. Pánih bidna,

Dioíh muúđih jumnit, queétjeh nin pah it niŋ míc wéhena wut jī:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedih ā jūóhca naniít? ñi jengah joyóchah, it niijíp wut jī.

⁵⁷ Sacerdotewā ī maáta, fariseowābut játih nin pah cáacwāđih itát niŋ wutup wut jī: “Jesús dedboó ā jumat doonáđih joinít, jwiítđih ñi naáwá”, itát niijíp wut jī. Caandíh tewat túut niijná, páant it niijíp wut jī.

Jesúh jítchanadih María míh chej jumnijih mi puhwat

(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap ā judhđuchah, Efraín tútchimant Betania tútchina Jesús jwiítđih ā numah jwúub juibínap jī. Caanná juibínit, Lázaro wunniiji, Jesús ā booanih muúná jwī juibínap jī. ² Páant jwī juibínachah, jwī jeémát pínahdih ī cháj wūhup jī. Pánihna, Lázaro, Jesús, jwiít bícđih jeémát cáagat naadíh jwī laj púuda bojop jī. Páant jwī laj púuda bojochah, Marta jwiítđih jeémát mi cáagap jī. ³ Mariaboó nardo wūt jumni chej jumni quiítđih, bíc kilo tac yoób ub jūóhnit, Jesúh jítchanadih mi puhwup jī. Puhohnit, míh waó yoócđih mi jöp wiwip jī.^m Páant mi puhwat túttimah, caán nihat muú ā túi chej jum chéyah bejep jī. ⁴ Páant mi chájachah ennit, jwiít bícđih jumni Judas Iscariote wūt jumniboó, Jesúsđih enfhcannitđih duó wáini pínah, nin pah ā niijíp jī:

⁵—¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yuhna, mit jíib cháj wūhcan? Caandíh jíib chájna nihna, bíc jópchi tewat pah bóo mita jíib teo tagaá. Pánihna, caán dinerođih moh yéejnitđih jwíta jéih teo wáac tagaá, ā niijíp jī.

⁶Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnitdih teo wáaquíhcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yána, páant át niijíp jī. Caán jwīh dinerodih en daoní jumna yuhna, biquí láana apí nnumúp tajī.

⁷Páant ā niijíchah joinít, Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Caántdih páant ma niijá bojóó. Mi ámohniji chej jumniijh wíh báhahdih ī yohat pínah játih náanat dée pah weemdih páant mi puohna caá. ⁸Moh yéejnitboó páantjeh niijeéh ī jumbipna caá. Páant ī jumuchah, débólih wúhíhna, queétdih ni jéih wúhna caá.⁹Obohjeéhtih, weémboó niijeéh maatápdih wā jumcan níít, ā niijíp jī.

Sacerdotewā ī maáta Lázarodihbut ī mao yohíhat

⁹Jesús bíicdih Betania tútchiboó jwī jumuchah, dawá jwī déewā caandíh enedih it jūúwúp tajī. Obohjeéhtih, caandíhjah pohba nihcan, ā booaniji Lázarodihbut enedih jūóhna it chājap tajī. ¹⁰Páant enedih ī juibínachah jéihnit, sacerdotewā ī maáta Lázarodihbut it mao yohíhip jī. ¹¹Lázaro wunnijidih ā booaat doonádih joinít, dawá jwī déewā Jesúsdih it jepahap tajī. Pánih jepahnit, sacerdotewā ī bohéatboodíh it cádahap tajī. Páant ī cádahachah ennit, sacerdotewā ī maátaboó íj yapnit, Lázarodihbut ítih mao yohíhip ta yuh jī.

Jesús wā Jerusalénna ī waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹²Jwī juibíni daanimant bóo yeó jáapdih dawá cáacwā Jerusalén tútchina juibínitji jwī juibíat pínah doonádih ítat joyóp tajī. ¹³Pánih joinítji táam núonadih bóodnit, Jesúsdih ī ub jwááh dei jūúwúp jī. Pánih jwááh dei jūóhnit, nin pah ī níj wēi náacáp jī:

—¡Diosdih jwī wēi naóh jīh! ¡Hosana, nin Dios ā wahni jwiít judíowādih teo wáacni pínah ā túi jumna naáh! ¡Nin jwī Maáh yoobát tigua! queét ī níj wēi náacáp jī.^o

¹⁴Burrodih bid joinít, Jesús caanjíh ā chúudup jī. Pánih chúudna, Dios naáwátdih naóh yapaniji ā daacátji pah-jeh ā yapap jī.

¹⁵“Jerusalén tútchidih moón, ni úmca bojóó. Eneé, ni Maáh burro wúhíh jah chúudnit, ā jūóhna caá”, át níj daacáp tajī. (Zac 9.9)

¹⁶Obohjeéhtih, ‘Caán ā daacátji Jesúsdih niijná caá át chājap’, jwiít ā bohénit jwī níj jéih jwuhcap jī. Pánih jéihcan yuhna, jeáboó Jesús ā púh laab béjat túttimah, ā daacátjidih náhninit, jwī beh joyóp jī. Pánih beh joinít, “Dios naáwátdih ā daacátji bíic yoobó Jesúsdih ā yapap jī”, níj jenah joinít, jwī yoób jéihyep jī.

¹⁷Jesús ā ezechah, Lázaroíh báhahdih ī yohatji ítmant báadhni ā bac jūúwúchah ennitjiboó bitadih it naáwáp tajī. ¹⁸Caán doonádih joinítji dawá cáacwā Jesúsdih ī jwááh jūúwúp jī. ¹⁹Páant dawá ī bejehah ennit, fariseowā queétjeh nin pah it míic niijíp wut jī:

—¡Eneé buca! Nihat Jesúsíhwā míicjeh buu jumna caá ī chājap. Queétdih jwī naáwáchah yuhna, ī joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwī jéih chāwácan caá, it míic niijíp wut jī.

Biquína griegowā Jesúsdih ī bidat

²⁰Fiesta yeó jáapnadih Diosdih weñedih jūóhnitjeéh, biquína griegowábut it juyúp tajī. ²¹Pánih joinít, jwíjeéh jumni Felipe pebhna queét it juyúp tajī. Felipeboó Galilea baác dih jumni Betsaida wút jumni

túttchidih bóo ã jumup jĩ. Caan pébh joinít, nin pah caandíh ít niijíp wut jĩ:

—Jwiít Jesúsdi h jwí eníhna caá, ít niijíp wut jĩ.

²² Páant í niijíchah joinít, Felipe Andrésdi h naáwádih át bejep wut jĩ. Queét chénat pah Jesúsdi h naáwádih í juyúp jĩ. ²³ Páant í naáwáchah joinít, Jesús queétdih nin pah í niijíp naáwáp jĩ:

—Weém nihat cáacwã úd jeñé wã wunat pínah, wã boo pud jũúwát pínah, jeáboó wã jwúub bejat pínahbut bahni hã ã judhna caá. ²⁴ Nin naáwátjih yeebdíh wã bohébi pna caá. Pácahi tíbdi h jwí momat túttimah, áih japih bóo chóo ã moopáh bejna caá. Páant ã moopóchah, áih dítmant bóo tíb ãpí chíih jũóhna caá. Páni h chíih, behna, dawá ã quehna caá. Obohjeéhtih, caán tíb moópcan, áta chíihcan tagaá. Chíihcan, caanjéh áta jum tagaá. Páni hat pah, weémboó wunna, wã boo pud jũúwát túttimah, dawá cáacwádih Diosjeéh wã túi jumat túttbi pna caá. Obohjeéhtih, wuncan, weemjéh wãta jum tagaá.^p ²⁵ Det í weñat pínahdih h jeh nah joiná, Dios ã weñat pínahboodíh chãjhcan, iiguípna í bejbipna caá. Obohjeéhtih, det í weñat pínahdih joyáh bojnít, Diosdi h túi jepahna, páantjeh ájeéh í túi jumbipna caá.^q ²⁶ Det weemdíh teo wũhñit jumíhna, wã naáwát di h túi joyát caá náahap. Páni h chãjna, queétdih wãjeéh í jumbipna caá. Páni hna, queét weemdíh teo wũhñit di h búdí oina, wã ípbut ájeéh ã túi jumat túttbi pna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

Jesús ã wunat pínahdi h ã naáwát

²⁷ “Buu búdí wã jígahna caá. ¿Wã ípdih ded pah tigaá wã niijíbí? ‘Paá, weemdíh yeejép ã yapca bojo naáh’, ¿wãta niij táníít? Caandíh páant wã niij

úubhcan caá. Yeejép yapnit, wunat tútt niijná, nin baácboó wã jũúwáp jĩ. Páni hna, buu weemdíh chah yeejép buwat ã jumbipna caá. ²⁸ Paá, buu ded pah wépni ma jumati di h cáacwádih ma jéihyanaá”, Diosdi h ã niijíp jĩ.

Páant ã niijíchah h jeh, jeámant Dios nin pah áí niijíp jĩ:

—Wã wépat di h queétdih wáát júttup be. Páni hna, wã jwúub júttbi pna caá, páant muntih, ã niijíp jĩ.

²⁹ Páant ã niijíchah joiná, dawá caanjí h joi nũhñit, í joi wáhi bejep jĩ. Páni h joi wáhi bejnít, nin pah í niijíp jĩ:

—Énoh niít páant yáani, biquína í niijíp jĩ.

—Ángel Jesúsdi h naóhna caá ã chãjap, bita í niijíp jĩ.

³⁰ Queét páant í niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah ã niijíp jĩ:

—Jeámant wéheni wíih pínah nihcan, weém Dios ã wahni wã jumati di h yeéb ñi jéihyat pínah niijná, páant áí niijíp be. ³¹ Buu nin baác di h moón yeejép wã í yeej chãjat jíib wã íp queétdih ã peéh chãjbipna caá. Queétdih wutni nemép wã í maáhdihbut ã yohbi pna caá. ³² Weemdíh cruzboó péoh dodhñit í mawachah, dawá cáacwã wíihwã pínah wã chãjbipna caá, Jesús ã niijíp jĩ.

³³ Páant niijná, ded pah ã wunat pínahdi h Jesús cáacwádih naóhna át chãjap tají. ³⁴ Páant ã niijíchah joinít, cáacwãboó caandíh nin pah í niij úubh joyóp jĩ:

—Dios naáwát di h daácnitji nin pah ít niij daacáp tají: ‘Dios ã wahni Cristo páantjeh ã jumbipna caá’, ít niij daacáp tají.^r ¿Páant í niij daacáchah, meém ni hat cáacwã úd jeñé, Dios ã wahnidih dépanihna pohba cruzboó í péoh dodh mao yohcan niít? ¿Meém Dios ã wahni nihcan niít? í niijíp jĩ.

^p12:24 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23 ^q12:25 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33 ^r12:34 Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

³⁵ Páant ī niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij jephahp jī:

—Weémboó baabát panihni ded pah wā íp ā jumátdih yeebdíh wā jéihyana caá. Obohjeéhtih, maátcanbitjeh niijeéh wā jumbipna caá. Pánihna, túi jumátdih níjná, yeebdíh wā bohéátjidih ní quíib búudcá bojóó. Ded dupúnapboó jib bejni dedboó ā bejat pínahdih ā en juicán caá. ³⁶ Pánihna, weém baabát panihni wā jumúchah, búu wā bejat pínah játih weemdíh ní jepahaá. Pánih jephahna, baabátboó jumnit panihnit wíhwā ní jumbipna caá, ā niijíp jī.

Páant niij naóh péanit, jwiítdih ā numah bac bejep jī. Pánih bac bejnit, queétdih ā jwei béjep jī.

Judíowā Jesúsdih ī náahcat

³⁷ Dawá láa Dios ā wēpatjīh Jesús queétdih ā chāj júutuchah yuhna, dawá jwī déewā caandíh ī joíhcap jī. ³⁸ Dios naáwátdih naóh yapani Isaías ā naáwátjipahjeh queét ī chājap jī. Nin pah āt niij daacáp tajī:

“Maá, ma naáwátdih wā bohénachah yuhna, cáacwā ī joíhcan caá. Ma wēpatjīh queétdih wā chāj júutuchah yuhna, ‘Caán naáwát yooópdi h nihcan caá’, ī niij jengah joiná caá”, Isaías āt niij daacáp tajī. (Is 53.1)

³⁹ Páant ī joíhcat ennit, Dios queétdih ā jéihyat túutcan caá. Caandíhbut Isaías nin pah āt niij daacáp tajī:

⁴⁰ “Jéih encannit panihnit Dios queétdih āt chājap wut jī. Pánih chājnit, ā naáwátdih queétdih āt jéihyat túutcap wut jī. Pánihna, ā wēp chāj júutatdih enna yuhna, ī beh encan caá. Ā bohéátjidih joiná yuhna, ī beh joicán caá. Ā bohéátjidih jéihna nihna, ī yéej chājatdih ita cádahji tagaá. Páant ī cádahachah, queétdih Dios āta túi ubji tagaá”, Isaías āt niij daacáp tajī. (Is 6.10)

⁴¹ Páant niij daácna, Isaías Cristo ā wēpat, búdí ā yeh iigátdihbut enniji jumna, ded pah Cristo ā yapat pínahdih naóh daácna āt chājap wut jī.

⁴² Obohjeéhtih, dawá cáacwā, biquína jwī maátabut “Caán Dios ā wahni Cristo yooóbát caá”, Jesúsdi h īt niij jengah joyóp tajī. Páant niij jengah joiná yuhna, queét fariseowádi h úmna, bita “Jesúsjeéh wā waadáp be”, it niij naáwíhcap wut jī. Páant ī naáwáchah nihna, jwī míc wáacat muuná fariseowáboó queétdih ita waadát túutjican tagaá. ⁴³ Queétdih Dios ā wēi naáwátdih náahna yuhna, cáacwáboó ī weñatdih chah it bidip wut jī. Pánihna, queét “Weém Jesúsdi h caá”, bitadi h it niij naáwíhcap wut jī.

Jesús ā naáwátdih ī joíhcat jīb peéh chājat ā jumátdih

⁴⁴ Túttimah, Jesús cáacwádi h nin pah túbit ā niij náac naáwáp jī: “Ded weemdíh jephahni weemdíhjih pohba jephahna ā chājcan caá. Weemdíh wahnidihbut ā jephahna caá. ⁴⁵ Ded weemdíh enni weemdíh wahnidihbut ā enna caá. ⁴⁶ Ded dupúnapboó jumni ji, weemdíh jephahna, baabát panihpboó ā jwúub jumátdih pínah níjná, weém baabát panihni nin baácboó wā júúwáp jī. ⁴⁷ Obohjeéhtih, ded wā naáwátdih joiná yuhna, ā jephahcah, weémboó wā peéh chājcan níit. Nin baácdi h moón weemdíh jephahcannitdih peéh chājadi h júóhna wā chājcan jī. Obohjeéhtih, iiguípna bejnit déedih túi ubat túut níjná, wā júúwáp jī. ⁴⁸ Ded weemdíh náahcanni, wā naáwátdihbut joíhcannidih peéh chājat ā jumbipna caá. Wā naáwátdih ī joíhcatjī jīb péeni yeó jáapdi h wā ípboó queétdih ā peéh chājbi pna caá. ⁴⁹ Weém wā jengah joyátjeh yeebdíh naóhna wā chājcan caá. Wā íp weemdíh wahniboó ded pah wā naáwát pínahdih ā naáwát túutna caá. Pánihna, wā naáwátboó ā naáwátjeh tigaá. ⁵⁰ Ded ā naáwátdih joí

waadána, wā ípjeeh páantjeh ā túi jum-bipna caá. Pánihna, wā íp ā naáwát tútatdihjeh tigaá, yeebdíh wā naáwáp”, Jesús queétdih ā niijíp jī.

**Jesús ā bohénitíh
jítchanadih ā chocat**

13 Pascua yeó jáapna pínah játihbit, Jesús nin baácdih cádahnit, ā íp pebhboó ā bejat pínah bahni ā judhdad-dih átát jéihyep tajī. Áihwā nin baácdih moondíh búdí oina, queétdih ā oi cádah-cap jī. Pánihna, ā oyatdih júutna, áih-wādih ā wun wāhup jī.

²Caan chéi Jesús jwiítidih ā numah jeéméchah, Jesúsdih eníhcannitdih ā naáwát pínah niijná, Judas, Simón Is-cariote wūúhdih nemépboó át waád dée tajī. ³Dios pebhmant ā jūúwátjidih, ā jwúub púuh laab béjat pínahdihbut Jesús átát jéihyep tajī. Á íp caandíh chah maáh ā waadát pínahdihbut átát jéihyep tajī. ⁴Pánih jéihna, jwíjeeh jeémp lajniji ñah ñuhnit, áih yégueh jih bóo chóodih too dugnit, jöp wiwat pínah yégueh chóojíh chúhlit yoób ā chéwep jī. ⁵Chéo péanit, pamapdih mah puoh yac-nit, jwíh jítchanadih ā choc jwíhip jī. Pánih chocnit, ā chéó búudhni chóojíh jwíh jítchanadih ā jöp wiwip jī.

⁶Pánihna, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ā juibínap jī. Áih jítchanadih chocat tút ā chájachahjeh, Pedroboó caandíh nin pah ā niijíp jī:

—¿Maá, wíih jítchanadih chocodih júóh níit ma chájap? ā niijíp jī.

⁷—Weém butéh yeebdíh ded pah wā chocatdih ma jéih jwuhcan yuhna, tút-timah ma jéihbipna caá, Jesús caandíh ā niijíp jī.

⁸—Obohjeéhtih, wíih jítchanadih meemdíh wā chocat tútcan caá, Pedro ā niijíp jī.

—Meemdíh wā choccah, wíih ma nih-can níit, Jesús caandíh ā niijíp jī.

⁹—Pánihna, Maá, wíih jítchanadih-jeh nihcan, wíih téihyanadih, wíih wao dáhdihbut ma chocoó bácah, Pedro ā niijíp jī.

¹⁰—Ded jéehna, nihat áih bácahdih ā tái chocna caá. Caandíh chéne jwúub chocat ā náahcan caá. Áih jítchanadih-jeh chocat caá náahap. Pánihna, yeé-boó jéehnit panihnit ñi jumuchah yuhna, bíic ñijeéh jumni jéhcanni panihni ā yéejatdih cádahcanni ā jumna caá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

¹¹Páant niijná, Jesús caandíh eníhcan-nitdih duó wáini pínahdih jéihnit, jwiítidih páant át niijíp tajī.

¹²Jwíh jítchanadih choc péanit, áih yégueh chóodih jwúub duonít, ā la-japjina ā jwúub juí lajap jī, páant mun-tih. Pánih jwúub juí lajnit, nin pah jwiítidih ā niij naáwáp jī:

—¿Butéh yeebdíh wā chocatjidih ñi jéih níit? ¹³Yeéb weemdíh ‘Bohéní’, ni-ijná, ‘Maá’, niijná, yoobópdih niij tí-gaá ñi chájap. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tigaá. ¹⁴Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jumna yuhna, teo wūhni ipí chájat pah ñíh jítchanadih wā chocna beé. Páant wā chájachah en-nitji jumna, yeebbút ñíh jítchanadih míic chocat caá náahap. ¹⁵Ded pah ñi-jeéh jumnitdih ñi teo wáacat pínahdih butéh wā júutep be. Pánihna, yeebdíh ded pah wā chájatji pah yeebbút bíic yoobó ñi chájaá.^s ¹⁶Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded teo wūhni-boó ā maáh chah nihcan caá. Ded ā wahniboó caandíh wahní chah nih-can caá. Obohjeéhtih, yeéb chah jumna yuhna, yeebdíh teo wūhni pah ñíh jítchanadih yeebdíh wā choc wāhup be. Pánihna, wā chájatjidih ennitji bíic

^s13:15 Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27

^t13:16 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20

yoobó ñi chājaá. ¹⁷ Páant wā wutatdih jéihnit, chājna, búdí ñi wēibipna caá.

¹⁸ “Obohjeéhtih, yeéb nihadnih páant wā niijcán caá. Det wā ñíonitdih wā túi jéihna caá. Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátji bíic yoobó ā yap-bipna caá. ‘Wājeéh jeémpnijeh tigaá weemdíh yeejép ā chājipna caá’, it niij daacáp tají.” ¹⁹ Páant ā chājat pínah játih yeebdíh naóhna caá wā chājap, páant ā yapat túttimah, ‘Caán Jesús, Dios ā wahní Cristo ta tigaá’, ñi niij jéihyat pínah niijná. ²⁰ Nindihbut yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā wahnidih ded túi wēi jwāáhni, weemdíhbut ā túi wēi jwāáhna caá. Pánih weemdíh wēi jwāáhni, weemdíh wahnijidihbut ā wēi jwāáhna caá”, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.^v

Judas ā duó wáyat pínahdih Jesús ā naáwát

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Páant niij péanit, Jesús búdí ā jígahap jī. Pánih jígahnit, jwiítdih nin pah ā niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Bíic ñi cātíh jumni weemdíh eníhcannitdih ā duó wáibipna caá, ā niijíp jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, caandíh júutni pínahdih jéihcan, jwiítjeh jwí mfíc en jáhanap jī. ²³ Weém, Jesús búdí ā oiniboó caandíh wā dodh jáah lajap jī. ²⁴ Pánihna, Simón Pedro weemdíh áih téihyajih jenah júutnit, nin pah ā niijíp jī:

—Caandíh ma uúbh joí eneé dedna tigaá caandíh duó wáini pínah, weemdíh ā niijíp jī.

²⁵ Páant ā niijíchah joinít, weémboó Jesúsdih jwúbh dodh jáah lajnit, caandíh nin pah wā niij uúbh joyóp jī:

—¿Maá, deddih niij tigaá ma chāj? wā niijíp jī.

²⁶—Nin pandih dajnit wā neéh wūhni pínah weemdíh eníhcannitdih ā duó wáibipna caá, weemdíh Jesús ā niij jepahap jī.

Páant niij péanitjeh, pan dahdih daj ub neéhnit, Judas, Simón Iscariote wūúhdih ā wūhup jī. ²⁷ Páant Jesús ā daj neéh wūhni pandih Judas ā jeéméchah, nemépoó caandíh yeejép át chājat túutup tají. Pánih jéihna, Jesús caandíh nin pah ā niijíp jī:

—Ded pah ma chājat pínahdih waicanjeh chājadih ma bejeé, Judasdih ā niijíp jī.

²⁸ Páant Judasdih ā niijíchah joiná yuhna, jwiít nihat jwí jéihcap jī. ²⁹ Pánih jéihcan, “Judas jwíih dinerodih en daoní ā jumuchah, jwí jeémát pínahdih jíib chājat túutna, Jesús páant ā niij wahna caá”, biquína it niij jenah joyóp ta yuh jī. Bitaboó “Moh yeejnitdih dinero wūhat túutna caá át chājap”, it niij jenah joyóp tají. ³⁰ Pánihna, Jesús ā neéh wūhni pandih jeémp péanit, Judas ā bac bejep jī. Páant ā bac bejehchah, chei wáát jumup jī.

Jesús jáap wutatdih ā naáwát

³¹ Páant Judas ā bac bejat túttimah, Jesús jwiítdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Buu láa báciah weém nihat cáacwá úud jeéné wā fip ā wahní wā jumadnih, wā wēpatdihbut cáacwādih ā jéihyabipna caá. Caán ā wēpatdih weembút queétdih wā jéihyabipna caá. ³² Páant wā fip ā wēpatdih wā jéihyanachah, caán wā wēpatdihbut waicanjeh ā jéihyabipna caá. ³³ Yeéb wā weh panihnit, nindihbut wā naáwáchah ñi túi joyoo. Daocánni yeó jáapbitjeh ñijeéh wā jum jwuhbipna caá. Wā bejat túttimah, weemdíh búdí ñi bid-bipna caá. Jwí déewādih wā niijátji pah yeebdíhbut bíic yoobó niijnít, ‘Wā bejep pínahna yeéboó ñi jéih bejcan caá’,

^v13:18 Sal 41.9 ^v13:20 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16

wā niijná caá.^w ³⁴Pánihna, jáap wutat-dih yeebdíh wā naóhna caá. Yeebjéh ní míic oyoó. Yeebdíh wā oyatji pah, yeebjéhbut ní míic oyoó.^x ³⁵Páant ní míic oyochah ennit, wíihwā ní jumatdih bita í jéihbipna caá, Jesús jwiít-dih ā niijíp jī.

**Pedro ā yeeat
pínahdih Jesús ā naáwát**

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro Jesús-dih nin pah ā níj wábh joyóp jī:

—¿Maá, dedboo tígaa ma bejbi, páant ma niijná? ā niijíp jī.

—Wā bejat pínahna wájeéh ma jéih bej jwuhcan caá. Obohjeéhtih, bæu jéih bejcan yuhna, túttimah wā pebhna ma juibíhipna caá, Pedrodih Jesús ā niijíp jī.

³⁷—¿Maá, dépanih tígaa bæu majeéh wā jéih bejcan? Weemdíh í mawachah yuhna, meemdíh wā cádahcan níft, Pedro ā niijíp jī.

³⁸—Páant niijná, ¿weemdíh wapna, ma wun wúhmi naniít? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Mujbai ā ewat pínah játih, ‘Caandíh wā jéihcan caá’, bíic peihcanni láa pohba bitadih ma níj yeebipna caá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

**Jesús Dios pebhna bejni
namá panihni ā jumat**

14 Túttimah, Jesús jwiít-dih nin pah ā niijíp jī: “Butéh wā niiját-dih náhninit, ní jíghaca bojoó. Wā ípdih túi jenah joinít, weemdíhbut bíic yoobó ní túi jenah joyoó. ²Wā íp ā jumapboó dawá jumat pínah munná ā jumna caá. Pánihna, caanná juibínit, ní jumat pínahdih ámohodih wā bejbipna caá. Wā naáwát pah bíic yoobó ā wihcah, páant yeebdíh wāta níj naóhcan tagaa. ³Yeéb

ní jumat pínahdih túi ámoh péanit, yeebdíh wábdih wā jwáub dei jüóhhipna caá, wájeéh ní jumat pínah niijná. ⁴Wā bejat pínah namá panihnidih ní jéihna caá”, ā niijíp jī.

⁵—Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwí jéihcan caá. ¿Ded pah tígaa caán namá panihnidih jwí jéihbi? Tomás Jesús-dih ā níj wábh joyóp jī.

⁶—Weemjéh tígaa namá panihni wā jumap, wā íp pebhboó ní juibíat pínah niijná. Weemjéh mun tígaa yoobópdih naóhni. Jeáboó juibínit pínahdih weemjéh mun tígaa caolih boonit wā jumna caá. Caolih wā boonit míicjeh wā íp pebhboó páantjeh í jumbipna caá.^y ⁷Weemdíh túi jéihna nihna, wā ípdihbut níta jéih tagaa. Pánihna, bæu caandíh ennit panihnit jumna, caandíh ní túi jéihna caá buca, Jesús jwiít-dih ā niijíp jī.

⁸Páant ā niijíchah joinít, Felipe jwuh nin pah ā niijíp jī:

—Maá, jwí ípdih jwiít-dih ma júutá. Páant bóojeh tígaa jwí eníhip, ā niijíp jī.

⁹—¿Felipe, maatápdih wájeéh jumna yuhna, weemdíh ma túi jéih jwuhcan níft? Weemdíh enna, wā ípdihbut maát enep be. ‘Jwí ípdih ma júutá’, niijná, ¿dépanih tígaa weemdíh páant ma níj? ¹⁰Weém wā ípjih chénewá jumna yuhna, bíicjeh caá. ¿Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma níj jenah joicáh? Yeebdíh naóhna, wā jenah joyátjih wápí naóhcan caá. Wā íp ā naáwát túutuchahjeh, wā naóhna caá. Pánihna, caán bíicdih jumna, ā wépatjih wápí chāj júutna caá. ¹¹Weém wā ípjih chénewá jumna yuhna, bíicjeh caá. Caán ‘Yoobópdih tígaa’, níj jenah joicán, wā íp ā wépatjih wā chāj júutatj-dih náhninit, bíicjeh jwí jumatdih ní jéihbipna caá. ¹²Yoobópdih yeebdíh wā naóhna

^w13:33 Jn 7.34 ^x13:34 Jn 15.12,17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

^y14:6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12

caá. Det weemdíh túi jenah joinít wā chājat pah biíc yoobó ī chājbipna caá. Būū wā íp pehbboó jwúub bejna, wā chājat chah pohba wā íp ā wēpatjih ī chājbipna caá. ¹³ Weemdíh túi jenah joinít ī úbát pah wā chājbipna caá, wā íp ā wēpatdih cáacwā ī jéihyat pínah niijná. ¹⁴ Pánihna, weemdíh jepahnit ni jumuchah, dedé ni úbát biíc yoobó wā chājbipna caá, Jesús ā niijíp jī.²

Túini Espiritu ā wahat pínahdih Jesús ā naáwát

¹⁵ “Yeéb weemdíh oina, wā wutatdih ni jepahbipna caá.^a ¹⁶ Yeebdíh Túini Espiritu ā wahat pínah niijná, wā ípdih wā úbhbihpna caá, wā wihcah, ñijeéh ā jumat pínah niijná. Caán Túini Espiritu yeebdíh teo wáacniiboó yoobópdih naóhni jumna, yeó jáap jumat pah ñijeéh ā jumbipna caá. ¹⁷ Nin baácdih moón wā ípdih jéihcannit, caán Túini Espiritudihbut ī jéihcan caá. Pánih jéihcan, caandíh ī túi jenah joicán caá. Obohjeéhtih, caán ñijeéh jumni pínahdih yeéboó ni túi jéihbipna caá.

¹⁸ “Yeebdíh wā éemp bejcan níít. Pánih éemp bejcan, caán Túini Espiritu yeebdíh ā juyúchah, weém wā jumat pahjeh muntih ñijeéh ā jumbipna caá. ¹⁹ Wā bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. Páant wā bejat túttimah, nin baácdih moón weemdíh jepahcannit, weemdíh ī jwúub encan níít. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ni enbipna caá. Weém jwúub boo pud jūóhni wā jumat pah muntih, yeebbút jwúub boonit Diosjeéh páantjeh ni jumbipna caá. ²⁰ Jwī wahní Túini Espiritu yeebdíh júnít, wā íp biíc dih wā jumatdih yeebdíh ā túi jéihyabipna caá. Pánihna, wā íp biíc dih wā jumat pah muntih, yeéb biíc dih wā jumatdihbut ā jéihyabipna caá. ²¹ Ded wā wutatdih joí

waadáni weemdíh oini caá.^b Weemdíh oinidih wā ípbut ā oibipna caá. Weembút caandíh biíc yoobó wā oibipna caá. Páant weemdíh oinidih ded pah wā jumatdih wā túi jéihyabipna caá”, Jesús jwítdih ā niijíp jī.

²² Jwíjeéh jumni biíh Judas, Iscariote nihcanni, Jesús dih nin pah ā nií jwúub joyóp jī:

—¿Maá, dépanihna jwítdihjeh páant ma jéihyana yuhna, bita meemdíh jepahcannitboodih ma jéihyabican? ā niijíp jī.

²³ —Ded weemdíh oini wā naáwát dih ā túi joí waadábipna caá. Páant ā túi joí waadánachah, wā íp caandíh ā oibipna caá. Pánih oina, wā íp biíc dih áih caolihdih waadnít, ájeéh jwí jumbipna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, weemdíh oicanni-boó wā wutatdih ā jepahcan caá. Páant ā jepahcah, ájeéh jwí wihcan níít. Butéh ni joiní weemjéh wā naáwát pohba nihcan caá. Obohjeéhtih, wā íp weemdíh wahnijeh páant ā naáwát túttup be.

²⁵ “Ñijeéh jum jwuhna, páant yeebdíh wáat nií naáwáp be. ²⁶ Obohjeéhtih, túttimah wā ípdih wā úbúchah, Túini Espiritudih yeebdíh ā wahbipna caá. Pánihna, caán Túini Espiritu yeebdíh teo wáacni jumna, ā túi bohébipna caá. Pánih bohénit, nihat yeebdíh wā naáwátjidih ā náhniabipna caá.

²⁷ “Yeebdíh wā túi jumat túttna caá. Weém wā túi jumat pah muntih yeebbút ni túi jumbipna caá. Wā wúhni túi jumat pah nin baácdih moón ī jéih wúhcan caá. Pánihna, búdí náhni dahwanit, ni úmca bojoó. ²⁸ “Weém wā bej jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, ñijeéh jumat tútt niijná, wā jwúub dei jūóhbiipna caá, páant muntih’, yeebdíh páant wā nií jwúub naáwáchah, níát joiná jíí. Páant wā niijíchah joinít, weemdíh yoobópdih ni oina nihna, níta wēi tagaá. Wā ípboó weém chah wēpni

^a14:14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15

^a14:15 Dt 6.4-9; 11.1 ^b14:21 Dt 6.4-9; 11.1

ã jumuchah, ãjeéh jumnit, chah yeebdíh wã jéih teo wáacipna caá. Páant wã chãjat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap. ²⁹Weemdíh ded pah ã yapat pínahdih yeebdíh wáát naóhna jĩ, wã niijátji bíic yoobó ã yapachah, weemdíh túi jenah joinít ñi jumat pínah niijná.

³⁰“Yeebdíh wã míic wéhe jwuhat pínah bahnibitjeh ã júdhna caá. Waícan-jeh, nin baácdih moón ĩ maáh, weemdíh yeejép chãjadih ã júóhbipna yuh caá. Nemépwã ĩ maáh wéjni jumna yuhna, weemdíh ã jéih yap yohcan niít. ³¹Obohjeéhtih, weemdíh wã íip ã wutat pahjeh wã chãjbipna caá, nihat cáacwã caandíh wã oyatdih ĩ jéihyat pínah niijná. Ñi ñah ñuhú. Chóbe bejjih”, Jesús jwiít-dih ã niijíp yuh jĩ.

Jesús jiwá iguíf púuj panihni ã jumat

15 Páant niijná yuhna, nin pah jwiít-dih ã jwúub niij bohénap jĩ, páant muntih: “Weém jiwá iguíf púuj panihni, wã íipboó iguífhadih en daoní panihni, wíih cáacwã iguíf pihna panihnit ĩ jumna caá.^c ²Quehcanni pihdih iguífhadih en daoní ã bóod yohbipna caá. Páant ã bóod yohat pah, det weemdíh túi jenah joicánnitdih wã íip ã yohbipna caá. Ded túi quehni pihboodíh ã bóod ámohna caá, dawá ã quehat pínah niijná. Páant ã chãjat pah det wíihwã ĩ náahatdihjeh ĩ chãjachah enna, wã íip queédih ã cádahat túutbipna caá, ded pah wã náah yacatboodíh ĩ chãjat pínah niijná. ³Yeéboó wã naáwát-dih joí jepahnit, bóod ámohni panihnit ñi jumna caá. ⁴Túí bíicdih wãjeéh ñi jumú. Páant wãjeéh ñi jumuchah, weembút yeéb bíicdih wã jumbipna caá. Ded iguíf pih áih púujdih túi dũuj lájcan, ã jéih quehcan caá. Pánihat pah, yeebút weemdíh túi joicán, wã wēpat ã

wihcah, wã weñat pínahdih ñi jéih chãjcan niít.

⁵“Weém jiwá iguíf púuj panihni, yeéboó áih pihna panihnit caá ñi jumup. Ded weemdíh túi joiní wãjeéh túí bíicdih ã jumuchah, weembút ãjeéh túí bíicdih wã jumbipna caá. Pánih jumna, túí quehni pih panihni wã weñat pínahdih ã túí chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh joicánnitboó, wã weñat pínahdih ĩ jéih chãjcan niít. ⁶Ded wun júóhni pihdih ã yohat pah, weemdíh cádahni, wãjeéh túí jumcannidih wã íip ã yohbipna caá. Pánihna, caán yohni iguíf pihna ã diib téhechah, iguífhadih en daoníboó caán tehni pihnadih wao wáacnit, ã cáo yohbipna caá. Páant ã chãjat pah, weemdíh cádahnitdih Dios peéh chãjna, iiguípna ã yohbipna caá.

⁷“Yeéb weemdíh cádahcan, wã naáwát-dih túí joiná, ded ñi náahatdih ñi wúbuchah, bíic yoobó wã chãjbipna caá. ⁸Wã weñat pínahdih ñi chãjachah ennit, ‘Queét Jesúihwã caá’, bita ĩ niij jéihbipna caá. Páant niij jéihnit, wã íipdihbut ĩ wēibipna caá. ⁹Wã íip weemdíh ded pah ã oyat pah muntih weembút yeebdíh bíic yoobó wã oina caá. Páant yeebdíh wã oyatdih ñi túí náhninaá. ¹⁰Wã íip weemdíh ded pah ã wutuchah, caandíh jepahna, ã oyatjih ãjeéh wã túí jumna caá. Páant wã chãjat pah, weem jwúh yeebdíh ded pah wã wutatdih jepahna, wã oyatjih wãjeéh ñi túí jumbipna caá.

¹¹“Páant yeebdíh wã naóhna caá, wãjeéh túí jumnit, búdí ñi weñat pínah niijná. Bainí ñi wēican niít. ¹²Nin pah yeebdíh wã niij wutna caá: Yeebdíh wã oyat pahjeh muntih, yeebjéhbut ñi míic oyoó.^d ¹³Ded ã chéendih búdí oina, caanjéh ã wunat pínah tobohochah yuhna, caandíh ã túí teo wáacipna caá. ¹⁴Ded pah wã wutatdih jepahna, yeéb-

^c15:1 Is 5.1-7 ^d15:12 Jn 13.34; 15.17; 1Jn 3.23; 2Jn 5

boó wā chéenwā ñi jumna caá. ¹⁵ Wā chéenwā yoobát ñi jumuchah, ‘queét wā pebh moonjéh caá’, yeebdíh wā niijcán caá. Í maáh ded pah ā chājatdih ā pebh moón í jéihcan caá. Obohjeéhtih, wā chéenwā ñi jumuchah, ded pah wā íp ā naáwátidih yeebboodíh wáat naóh yapanap jí. ¹⁶ Yeéb weemdíh ñi ñíocan beé. Obohjeéhtih, weémboó yeebdíh wā ñíwip jí, wā ípíhwā jumna, ā wátatdih jepahnit, ñi túi chāj cádahcatdih ennit, bitabut Diosdih í jepahat pínah niijná. Pánih túi chāj cádahcannit, wíihwā jumna, ded pah wā ípdih ñi wúbúchah, yeebdíh ā wúhbična caá. ¹⁷ Pánihna, nin pah yeebdíh wā jwúb wutna caá: Yeebjéh ñi míc oyoó”, Jesús jwiítidih ā niijp jí.

**Jesúsdi, áihwādihtut nin
baácdih moón í iiat**

¹⁸ “Nin baácdih moón yeebdíh í iináchah, weemdíhbut í iiatjidih ñi túi náhninaá. ¹⁹ Diosdih jepahcannit ñi jumuchah nihna, queétjeh í míc oyat pahjeh, yeebdíhbut íta oi tagaá. Obohjeéhtih, yeéb wā ñíonit jumna, ded pah queét í chājat pah bíc yoobó ñi chājcatdih ennit, yeebdíh í eníhcan caá.^e ²⁰ “Wíihwā jumna, weem cháh ñi jumcan caá’, yeebdíh wā niijátjidih ñi túi náhninaá. Pánih weém nump jumna, weemdíh yeejép í chājat pahjeh yeebdíhbut bíc yoobó í chājbipna caá. Bitaboó wā bohéatdih jepahnit, yeebút queétdih ñi bohénachah, í jepahbična caá.^f ²¹ Pánihna, nin baácdih moón weemdíh wahnidih í jéihcat jíib, yeéb wíihwā ñi jumuchah ennit, yeebdíhbut yeejép í chājbipna caá.

²² “Queétdih bohénadih wā jüóhcah, weemdíh í náahcatji jíib queétdih peéh

chājat āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, bue queétdih wā bohéat túttimah, ‘Yeejat jíib weemdíh ā wihcan caá’, queét í jéih niijcán caá. ²³ Ded weemdíh eníhcani wā ípdihbut eníhcani caá. ²⁴ Wā íp ā wēpatjih cáacwā í jéih chājca naáhdih wā chāj júutup be. Páant wā chāj júutcah, queétdih yeejat jíib āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, wā chāj júutatdih enna yuhna, weemdíh, wā ípdihbut í eníhcan caá. Páant í eníhcat jíib, Dios queétdih ā peéh chājbipna caá. ²⁵ Pánih eníhcan, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátji bíc yoobó chājna caá í chājap. ‘Queétdih yeejép wā chājcah yuhna, weemdíh í eníhcan caá’, ít níj daacáp tají.^g

²⁶ “Túttimah, wā ípjeéh jumni Túini Espíritudih wā wahbična caá, yeebdíh ā teo wáacat pínah niijná. Yeebdíh yoobópdi naóhni pínah jumna, yeebdíh ded pah wā jumatdih ā túi jéihyabipna caá. ²⁷ Cáacwādi wā bohé jwíihichah, yeéb wājeéh níat jumup jí. Pánih wājeéh jumnit, ded pah wā chājatdih ennitji yeeb jwáh bitadih naáwát caá náahap.

16 “Butéh yeebdíh ded pah ā yapat pínahdih wā naáwáp be, caandíh túi náhninit, bíc yoobó yeebdíh ā yapachah, weemdíh ñi cádahcat pínah niijná. ² Túttimah, wíihwā ñi jumat jíib, ñi maáta jwí míc wáacat muná í waadát túutcan níit. Bíh láa ded yeebdíh mao yohna, ‘Dios ā náahat pah chājna caá wā chājap’, ā níj jenah joibípna yuh caá. ³ Wā ípdih, weemdíhbut í jéihcat jíib páant í chājbipna caá. ⁴ Pánihna, yeebdíh yeejép ā yapachah enna, ‘Páant ā yapat pínahdih Jesús jwiítidih ā naáwáp jí’, ñi níj náhnibipna caá. Caandíh ñi náhniat pínah niijná, bue yeebdíh wā naóhna caá”, Jesús jwiítidih ā niijp jí.

^e15:19 Jn 17.14-18 ^f15:20 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 13.16

^g15:25 Sal 35.19; 69.4

Túini Espíritu ded pah ã teo wáacat pínah

“Weemdíh ñi jwíh pej jum láa weémboó ñiyeéh jumna, butéh wã bohéatdih yeebdíh wã naóh jwuhcap jĩ. ⁵ Obohjeéhtih, bũu weemdíh wah deyani pebhoo wã jwúub béjat pínah bahnijeh ã judhduchah, yeebdíh páant wã naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígaá ma bejbi?’ weemdíh ñi níj wábh joicán caá. ⁶ Wã púuh laab béjat pínahdih yeebdíh wã naáwáchah, búdí ñi jíghahna caá. ⁷ Obohjeéhtih, tubit ñi jíghacat pínah niijná, yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Wã púuh laab béjat túttimah, yeebdíh teo wáacni pínah, Túini Espíritudih wã wahachah, chah ñi túi jumbipna caá. Wã púuh laab béjcah, yeebdíh teo wáacni pínahboó áta jüóhcan tagaá. ⁸ Wã wahachah, caán dei juná, nin baácdih moón ĩ yéejatdih queétdih ã jéihyabipna caá. Ded pah túi chājat pínahdihbut ã jéihyabipna caá. Yéej chājnitdih ĩ yéejat jíib Dios ã peéh chājat pínahdihbut caán ã jéihyabipna caá. ⁹ Caán Túini Espíritu cáacwádih nin pah ã níj jéihyabipna caá: ‘Jesucristodih ma jepahcat caá ma yéejat’, ã niijbípna caá. ¹⁰ Wã íp pebhoo wã jwúub bejat túttimah, cáacwã weemdíh ĩ jwúub encah, Teo Wáacni jwuh queétdih ã bohéipna caá, ded pah ĩ túi jumat pínahdih ĩ jéihyat pínah niijná. ¹¹ Nin baácdih moón ĩ maáh nemépdih Dios ã peéh chājat pínahdih Túini Espíritu ã jéihyabipna caá.

¹² “Búdí caá yeebdíh wã naáwát pínah ã judhdup. Obohjeéhtih, bũu caandíh wã naáwáchah, ñita beh joicán tagaá. ¹³ Páant wã naóhcah yuhna, Túini Espírituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Caán ã jenah joyátjeh ã naóhcan níft. Obohjeéhtih, wã íp caandíh ã naáwát túutuchah, yeebdíh yoobópdih ã naóh beedábipna caá. Túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ã bohéipna caá.

¹⁴ Pánihna, ded pah wã jumatdih ã naáwáchah joinít, yeéboó weemdíh búdí ñi wëibipna caá. ¹⁵ Wã íp ã jéihyat pah, weembút wã jéihna caá. Páant tígaá ‘Túini Espíritu ded pah wã jumatdih ã jéihyabipna caá’, yeebdíh wã níj naáwáp be.

¹⁶ “Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant muntih”, Jesús jwiítdih ã niijíp jĩ.

Bũu jíghanit, túttimah wëinit jwí jumat pínah

¹⁷ Páant ã niijíchah joinít, jwiít biquína nin pah jwí míic níj wábh joyóp jĩ:

—‘Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá, páant muntih’, niijná, ¿ded pah níj tígaá páant ã níj? ‘Wã íp pebhoo wã jwúub púuh laab béjipna caá’, niijná, ¿ded pah ã chājat pínahdih níj naóh tígaá jwiítdih páant ã níj? ¹⁸ ‘Bahnibitjeh’, ‘maátcanjeh’, niijná, ¿ded pah níj tígaá ã chāj? Obohjeéhtih, jwí beh joicán caá, jwí míic niijíp jĩ.

¹⁹ Páant niijnít, caandíh jwí wábh joííhatdih jéihna, Jesús nin pah jwiítdih ã níj naáwáp jĩ:

—‘Bahnibitjeh weemdíh ñi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdíh ñi jwúub enbipna caá páant muntih’, ¿wã niijátidih beh joicán, wábh joííh níft ñi chājap? ²⁰ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Wã wunat pínah bahnibitjeh ã judhna caá. Pánihna, wã wunuchah enna, búdí ñi jüibípna caá. Obohjeéhtih, weemdíh enhcannitboó búdí ĩ wëibipna caá. Yeéboó búdí jíghanitji, túttimahbitjeh ñi jwúub wëibipna caá. ²¹ Nin pah ã jumna caá: Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah ã jumuchah, búdí mi jíghahna caá. Pánih jíghahna yuhna, mi weép jumat túttimah,

caántdih ā tubatjidih náhnican, wébít ā cáac jumuchah ennit, búdí mi wēina caá. ²²Páant mi jumat pah tigaá buu yeéb ñi jígahbipna caá. Túttimah, yeebdíh wā jwúub enechah, yeebút búdí ñi jwúub wēibipna caá. Páant ñi weñechah, det yeebdíh ī jéih jwúub jígahacan niít.

²³“Weemdíh ñi jwúub enni yeó jáapdíh túi beh joinít jumna, weemdíh ñi úbh joicán niít. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wíihwā jumna, wā wēpatjih ñi úbúchah, wā íp yeebdíh ā jepahbipna caá. ²⁴Játih wā ípdih páant ñi úbh jwuhcap jī. Obohjeéhtih, yeebdíh wā wun wúhat túttimah, wíihwā jumna, páant caandíh ñi úbú. Páant ñi úbúchah, ñi úbátidih ā wúhbipna caá, búdí ñi weñat pínah niijná.^h

Jesús yéjatdih yap yohni ā jumat

²⁵“Játih wā jenah joiní naawátjih-jeh yeebdíh wā bohénachah, ñi túi beh joicán beé. Obohjeéhtih, wā boo pud jūúwát túttimah, ded pah jwí íp ā jumatdih túi buocannijeh wā naóhbipna caá. ²⁶Caán láa wíihwā jumna, wā wēpatjih yeebjéh wā ípdih ñi úbh-bipna caá. Weémboó ñíh pínahdih wā jwúub úbh wúhcan niít. ²⁷Pánihna, wā íp pebhmant jūóhni wā jumuchah ‘Yoobópdih tigaá’, niíf jenah joinít, weemdíh ñi oyochah ennit, wā ípboó yeebdíhbut ā oibipna caá. Páant ā oyatdih jéihnit, yeebjéh caandíh ñi úbh-bipna caá. ²⁸Weém wā íp bícdih jum-niji nin baáboó wā jūúwáp jī. Pánihna, buu nin baáboó jum jwuhni wā íp pehbhoó wā jwúub púh laab béjbipna caá”, Jesús jwiítidih ā niijíp jī.

²⁹Páant ā niijíchah joinít, jwiít caandíh nin pah jwí niijíp jī:

—Buu bácah ma jenah joiní naawátjih-jeh bohécan, buocannijeh

jwiítidih ma naóhna caá. ³⁰Pánihna, meém jéih beedáni ma jumatdih buu jwuhna jwí jéihna caá. Ded meemdíh bohéni pínah ā wihcan caá. Páant tigaá Dios pebhmant jūóhni ma jumatdih jwí túi jéihna caá, jwí niijíp jī.

³¹—Buu ‘Yoobópdih Dios pebhmant jūóhni tigaá āt jumup’, ¿ñi niíf niít buca?

³²Páant niijnítji yuhna, buu cheijeh ni-hat yeéb ñíh munáboó ñi jweí jwúub bejehah, weém bícjeh wā chāóbipna caá. Obohjeéhtih, bícjeh pohba wā nihcan niít. Weemdíh ñi yoh bejehah yuhna, wā ípboó wájééh ā jumbipna caá. ³³Páant wā yapat pínah játih yeebdíh naóhna caá wā chājap, jígahcanjeh ñi túi jumat pínah niijná. Nin baáboó ñi jum jwuhuchah, Diosdih náahcannit yeebdíh yeejép ī chājibipna caá. Obohjeéhtih, nin baácdih moón ī yéj chājatdih yap yohni wā jumatdih jéihnit, búdí ñi weñéé, jwiítidih ā niijíp jī.ⁱ

Jesús áih pínahdih Diosdih ā úbát

17 Páant niíf péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ā niíf úbúp jī: “Paá, buu ma niijátji pah tih weemdíh ī mawat pínah ā jwiná caá. Pánihna, weém ma wúh wā jumatdih cáacwādih ma jéihyanaá, weemdíh ī weñat pínah niijná. Páant ma chājachah, weem jwúh meemdíhbut queétdih wā weñat túutbipna caá. ²Nihat cáacwā ī maáh weemdíh ma waadánap be. Pánih maáh jumna, det weemdíh ma wúhndih majeéh wā jumat túutbipna caá. ³Det meém Dios bícjeh jumnidih jéihna, weém ma wahnidihbut jéihna, japboó jwíjééh bícdih páantjeh ī túi jumbipna caá.

⁴“Nin baáboó jum jwuhna, ma chājat tútatjidih wā chāj péanap be. Pánih chājna, ded pah ma jumatdih cáacwādih wā túi jéihyanap be, meemdíh ī weñat

^h16:24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6 ⁱ16:33 Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5

pínah niijná. ⁵Pánihna, nin baácđih jwī chājat pínah játih, majeéh bícdih jum jwuhna, bíc yoobó jwípí wutat pah muntih, weemđih ma jwúub maáh waadánaá.

**Jesús ã bohénitih pínahđih
jwuh Diosđih ã úúbát**

⁶“Paá, nit wíhwāđih jwuh wā úúbhna caá. Nit weemđih ma wūhñit nin baácboó yeejépwā cātih ī jumuchah yuhna, queéđih ded pah ma jumatiđih wā jéihyanap be. Queét míhwāđih weemđih ma wūhuchah, queét ma wutat pah ī chājna beé. ⁷⁻⁸Weemđih ma naáwátjidiđih queéđih wā bohénachah, ī tui wēi joyóp be. Pánih wēi joinít, ma pebhmant jūóhni wā jumatiđih, ma wahní wā jumatiđihbut ī tui jéihna caá. Pánih jéihñit, ‘Nihat jwiítđih ã bohéátjidiđih, nihat ã chāj jumatjidiđihbut Dios át wutap taga’, ī niij jéihna caá.

⁹“Paá, nit wā bohénitih pínahđih-jeh úúbhna caá wā chājav. Bitah pínahđih úúbhna wā chāj jwuhcan caá. Nit weemđih ma wūhñit míhwā caá ī jumap. Íih pínahđih meemđih úúbhna caá wā chājav. ¹⁰Nit wíhwā nihat míhwā mun tigaá. Pánihna, míhwāboó wíhwā mun tigaá. Weemđih jepahna, ī tūt nūmúchah ennit, bitabut weemđih ī wēina caá.

¹¹“Buu nin baácboó wā chāocán niít. Ma pebhna jwúub bejat tūt caá wā chājav. Páant ma pebhna wā jwúub bejehah yuhna, nit weemđih ma wūhñit nin baácboó ī chāóbipna caá. Paá, meém túini jumna, nit weemđih ma wūhñitđih ma wēpatjih, weemđih ma wūhni wēpat bícdih, ma tui en dawaá. Páant ma tui en dawáchah, jwiít tui bícdih jwī jumap pah muntih nitbut tui bícdih ī jumbipna caá. ¹²Íjeéh jum jwuhna, ma wēpatjih nitđih wā tui en dawáp be,

bícbó ã buúdcát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naáwátđih ī daacátji pahjeh tih, bíc bácah iiguípna ã bejbipna caá. ¹³“Buu ma pebhboó bejat tūt caá wā chājav. Nin baácboó jum jwuhna, íih pínahđih páant wā niij úúbáp be, caandih joinít, weém bícdih búdi ī weñat pínah niijná. ¹⁴Ded pah ma jumatiđih nitđih wāat naáwáp be. Weém yeejéw wā chājav pah nit wíhwāboó yeejéw chājñiti ī tūt nūmúap be. Páant ī tūt nūmúchah ennit, bita tūt nūmúcanitboó queéđih ī iiná caá. ¹⁵‘Nin baácđih jumñit wíhwāđih ma ub bejeé’, wā niij úúbhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baácđih ī jum jwuhuchah, ma tui en dawaá, Nemép queéđih ã yéejacat pínah niijná’, wā niij úúbhna caá. ¹⁶Weém nin baácđih moón yeejéw ī jenah joyát pah wā jenah joicán caá. Pánihna, weemđih jepahñit jumna, nin baácđih moón ī jenah joyát pah queébut ī jenah joicán caá. ¹⁷Ma naáwát yoobópdih ã jumuchah, caandih nit wíhwāđih ma tui bohénaá, meemđih chah ī jepahat pínah niijná. ¹⁸Nin baácboó weemđih ma wahat pahjeh muntih, weembút nit wíhwāđihbut wā wahna caá, ded pah jwī jumatiđih queéw jwuh bitadiđih ī bohéat pínah niijná. ¹⁹Cáacwāđih wā wun wūhbipna caá, míhwā jumna, ma weñat pínahđihjeh ī chājav pínah niijná.

**Jesús nihat áihwā
pínahđihbut ã úúbát**

²⁰⁻²¹“Nit wíhwāđihjeh ma teo wáacá’, wā niij úúbhcan caá. Buu queéwboó bitadiđih wíh doonadiđih ī bohénachah joinít, weemđih jepahñitđihbut ma teo wáacat pínahđih wā úúbhna caá, nihat wíhwā bícdih ī jumap pínah niijná. Weém majeéh jwiít chénewā jumna yuhna, bícjeh caá. Pánihna, jwiít bícjeh jwī jumap

pah queébut jwíjeéh tái bícdih ī jūmū naáh, ma wahni wā jumatdih nihāt cáacwā ‘Yoobópdih tigaá’, ī niíj jéihyat pínah niijná. ²²Weemdíh ma wūhni wēpatdih wíihwādihtub wāát wūhup be, bícdih jwiít jwí jumat pah, queébut tái bícdih ī jumat pínah niijná. ²³Weém queé bícdih wā jūmūchah, meembút weém bícdih ma jūmna caá. Páant bícdih jwí jūmūchah, wíihwā yoobópdih bícwā pahjeh ī jūmbipna caá. Páant bícwā pah ī jūmūchah enna, ma wahni wā jumatdih cáacwā ī jéihbipna caá. Pánihna, weemdíh ma oyat pah mūntih, queédihbut bíc yoobó ma oyatdih ī tái jéihbipna caá.

²⁴“Paá, nin baácdih jwí chājat pínah jātih weemdíh búdí oina, ma wēpat weemdíh wūhni, bíc yoobó maáta jwí jūmup jī. Pánihna, wíihwā jwí pebhó wājeéh ī jumat pínahdih queédih wā náah yacna caá, weemdíh maáh ma jwūub waadaátidih ī enat pínah niijná. ²⁵Paá, meém túini yoobát chājni, nin baácdih moón yeejépwā meemdíh ī jéihcah yūhna, weémboó meemdíh wā tái jéihna caá. Ma wahni wā jumatdih nit wíihwā ī tái jéihna caá. ²⁶Ded pah meém ma jumatdih queédih wā jéihyanap be. Túttimahbut, páantjeh wā jéihyabipna caá, weemdíh ma oyat pahjeh mūntih queédihbut ma oyatdih ī jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, queétjehbut ī míc oyochah, íjeéh bícdih wā jūmbipna caá”, Diosdih ā niijíp jī.

Jesúsdih eníhcannit caandíh ī tewat
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 Páant niíj úbh péanit, Jesús jwiít ā bohénitdih nūmah bac bejnit, Cedrón wūt jūmni mūjdih chúh bej, Olivo pácahi jūmni jeená jwí jūbínap jī. ²Dawá láa caán pácahi jūmupna Jesúsdih jwí míc wáacap jī. Pánihna, Judas Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah caanná jwí bejat pínahdih

āt jéihyep tajī. ³Pánih jéihna, Jesúsdih jūtat tút niijná, Romano soldadowādi, Dioih mūdíh wapnitdihbut āt duó wái jūwúp tajī. Queédih sacerdotewā maáta, fariseowā maátabut īt wahap tajī. Pánih jūóhna, íh jiiát yuyú déejih jiiínit, ítah tóopna, íibat naaná, máa quiínajih man jūmni, ī juyúp jī. ⁴Pánihna, jwí jūmūpdih ī tóah jūwūwāchah ennit, yeejép ā yapat pínahdih jéihna, Jesúsboó queédih jwāáh bejnit, nin pah ā niíj úbh joyóp jī:

—¿Déhedih bid jūóh tigaá ní chāj? ā niijíp jī.

⁵—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bid jūóhna caá jwí chājap, queét ī niíj jepahap jī.

—Caan tigaá weém, Jesús ā niijíp jī.

Queédih duó wáini, Judas, queét cātina ā jūmup jī. ⁶“Caan tigaá weém”, Jesús ā niíj jepahachah joinit, caandíh tewedih jūóhniitji táahjih ī chéi jwūub bej buugúp jī. ⁷Páant ī buugúchah ennit, queédih Jesús nin pah ā jwūub niíj úbh joyóp jī:

—¿Déhedih bid tigaá ní chāj? ā niijíp jī.

—Jesús Nazaret tútchidih bóodih bidna caá jwí chājap, queét ī jwūub niíj jepahap jī.

⁸—‘Caan tigaá weém’, yeebdíh wāát niíj jepahap be. Pánihna, weemdíh teona, nit wājeéh jūmniitdih ní teoca bojó, Jesús queédih ā niijíp jī.

⁹“Míihwā weemdíh ma wūhniitdih bíc cáacdih wā buudát tútcap be”, Diosdih ā niíj úbátji pah bíc yoobó ā yapat pínah niijná, “Nitdih ní teoca bojó”, ā niijíp jī. ¹⁰Simón Pedro áih íibat naadíh jwāat wáinit, sacerdotewā ī maáhdih teo wūhni Malco wūt jūmniíh jéihyepmant bóo moli chóodih ā bóod yohop jī. ¹¹Páant ā bóod yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin pah ā niijíp jī:

—Míih íibat naadíh ma jwūub yacaá. Wā íp ded pah weemdíh ā náah yacat

pah biíc yoobó yeejép wā yapbipna caá, ā niijíp jī.^k

**Sacerdotewā ī maáh pebhna
Jesúsdih ī ub bejat**

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Páant ā niij péanachah, soldadowā, ī maáhhjīh, jwiít judíowā jwī maátabut Jesúsdih teonit, caandíh ī chéwep jī. ¹³ Chéo péanit, Anás pebhna ī ub bejep jī. Anás Caifás jóon wut jī. Caifás-boó caán jópchidih sacerdotewā ī maáh ā jumup jī. ¹⁴ “Nihat jwiít judíowā jwī tui jumat pínahdih biíc cáac ā wun wūhuchah ā túbipna caá”, niij naóhniji Caifás ā jumup jī.¹

Pedro ā yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Weém, Simón Pedrojīh Jesúsdih yuúpbít jwī en péenachah, Anááh munná Jesúsdih ī ub juibínap jī. Pánihna, weémboó sacerdotewā ī maáh ā jéihni jumna, Jesús túttimah maááh muú wáihyat júduna weembút wā waad béjep jī. ¹⁶ Obohjeéhtih, weém wā waadáchah, Pedroboó wáihyat júdu waadápmajhēh ā chāwáp jī. Pánihna, jwúub bac jūóh-nit, waadátboó wapnihdih Pedrodih wā waadát túutup jī. Páant mi waadát túutuchah joinít, weém Pedrodih wā numah waad béjep jī. ¹⁷ Páant wā numah waad béjēchah ennit, caánt wapnihboó Pedrodih nin pah mi niij úubh joyóp jī:

—¿Meembút Jesús ā pej jumni nihcan níít? mi niijíp jī.

—Nihcan caá weém, Pedro ā niij jepahap yuh jī.

¹⁸ Caan chéi tūbit pohba ā cúbuhuchah, caanjīh moón teo wūhniit tūu cáonit, ī mée chúudup jī. Pánihna, jwiítbut Pedrojīh ijeéh jwī mée chúudup jī.

**Sacerdotewā ī maáh
Jesúsdih ā úubh joyát**

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Páant jwī mée chúudat pónih, sacerdotewā ī maáh ā jóon Anásboó Jesúsdih āt úubh joyóp wut jī. Jwiít ā bohénitdih, ded pah ā bohéatjidihbut āt úubh joyóp wut jī. ²⁰ Páant ā úubh joyóchah, Jesús caandíh nin pah āt niij jepahap wut jī:

—Weém nihāt ī joyóchah, jweéhcan-jeh wāpí bohénap jī. Jwiít judíowā jwī míic wáacat muudíh, Dioíh muudíh-but wāpí bohénap jī. ²¹ Páant wā bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdíh páant ma niij úubh joi? Ma jéihhna, weemdíh joinítjidih ma úubh joyoó. Queétoó meemdíh yoobópdih ī naóhbipna caá, āt niijíp wut jī.

²² —Sacerdotewā ī maáhdih páant ma niijcá bojoó, niijnít, caan pébh ñuhni soldado téihyajīh Jesúh púo tíibdih āt mawap wut jī.

²³ —Ded pah yeejép wā niijátjidih weemdíh ñi naáwá. ¿Yoobópdih yeebdíh wā naáwáchah yuhna, dépanih tigaá weemdíh ma mao? Jesús soldadodih āt niijíp wut jī.

²⁴ Pánih úubh joi péanit, Anásboó Jesúsdih páantjeh ī chéonijidih ā jii Caifás, sacerdotewā ī maáh yoobát pebhna āt wahap wut jī.

Pedro ā jwúub yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Jesúsdih páant ā úubh joyát pónih, jwiít Simón Pedrojīh páantjeh tūu cúut pebh jwī mée chúudup jī. Páant jwī mée chúuduchah ennit, caanjīh moon jwéh Pedrodih nin pah ī niij úubh joyóp jī:

—¿Meembút Jesús ā pej jumni nihcan níít? ī niijíp jī.

—Nihcan caá weém, Pedro ā jwúub niij jepahap yuh jī.

^k18:11 Mt 26.39; Mr 14.36; Lc 22.42 ¹18:14 Jn 11.49-50

²⁶ Páant ā niiját túttimah, sacerdotewā ī maáhdih teo wūhni, Pedro moli choodih ā bóod yohniji ā dée jwuh Pedrodih nin pah ā niij wúbh joyóp jī:

—¿Pácahi jumupdih meemdíh nihcan-nit beé Jesús bíicdih wā enep? ā niijíp jī.

²⁷ —Weém ájeéh wihcan beé, Pedro ā niij jephahap yuh jī. Páant ā niijíchahjeh, mujbai áí ewep jī.

Pilato jwuh Jesúsdi h ā wúbh joyát

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸ Baáb jéenechah, Caifáih muumánt Jesúsdi h ub bac bejnit, caán tútchidih moón ī maáh Pilato wūt jumníh muuná caandíh ī ub bejep jī. Pánih ub bejna yuhna, queétjeh áih muuná waadcán, soldadowādih Jesúsdi h ī ub waad béjat túutup jī. Pilato judío nihcah, áih muuná waadníh, jwī wutatdih yap yohna, Pascua jeémátidih ita jéih jeémpan tagaá.

²⁹ Páant ī waadcáh ennit, Pilato jēcdih bac jwī nūhni, queétdih nin pah ā niij wúbh joyóp jī:

—¿Dedé jíib tigaá nindih nī naóh yac? ā niijíp jī.

³⁰ —Caán yeejép nihcah, meemdíh jwīta ub jūóhcan tagaá, ī niij jephahap jī.

³¹ —Caandíh ub bejnit, nī wutat pah yeebjéh nī peéh chájaá, Pilato queétdih ā niij jephahap jī.

—Obohjeéhtih, yeéb Romano maátaboó jwiít judíowādih cáacwādih nī mao yohat tútucap jī, ī niijíp jī. Páant niijná, Jesúsdi h ī mawat tútatdih niijná ī chájp jī.

³² Páant ī mawat tútuchah, Jesús cruzboó ā wunat pínahdih, játih ā naáwátji bíic yoobó ī chájat tútup jī.^m ³³ Páant ī niiját túttimah, Pilatoboó jwúub waad béjnit, Jesúsdi h āt bid bojop wut jī. Pánih bid bojnit, caandíh nin pah āt niij wúbh joyóp wut jī:

—¿Meém judíowā ī maáh níit? āt niijíp wut jī.

³⁴ —¿Meemjéh wúbh joí en níit ma chájp? ¿Bita ī naáwáchah joiníji níit, páant ma niij wúbh joyóp? Pilatodih Jesús āt niijíp wut jī.

³⁵ —Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewā, níih sacerdotewā maátabut meemdíh ī wahap be. ¿Dedédi h tibeé yeejép ma chájp, páant ī peéh chájhichah? Jesúsdi h āt niij wúbh joyóp wut jī.

³⁶ —Weém nin baácdih moón ī maáh nihcan caá. Páant wā jumuchah nihna, wā bohénit weemdíh ita teo wáac tagaá, jwī déewā ī teocat pínah niijná. Obohjeéhtih, wā maáh jumat nin baácboó nihcan caá, Jesús Pilatodih āt niij jephahap wut jī.

³⁷ —Pánihna, ¿meém maáh níit? páant niijná, Pilato āt niijíp wut jī.

—Ma niiját pah maáh tigaá wā jumup. Cáacwā ī maáh jumat túut, queétdih yoobópdih naáwát túut niijná, nin baácboó wā jūúwúp jī. Pánihna, ded yoobópdih chájhni, weemdíh ā túi jephahna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

³⁸ —¿Dedé tigaá yoobópdih jumat? Pilato āt niijíp wut jī.

Judíowā Jesúsdi h ī mao yohat tútat

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant niij péa, Pilato jwúub bac jūóh-nit, queét pái nūhni judíowādih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Nī mawat tútuni Jesúsdi h dedé peéh mawat wihcan caá. ³⁹ Jópchi jumat pah, Pascua yeó jáapdih bíic nemat muúboó jumnidih wápí baca wūhna caá. Pánihna, ¿nī maáh nī niijnídi h yeebdíh wā baca wūh jíih? Pilato jwī maátadi h ā niij wúbh joyóp jī.

⁴⁰ —Nihcan caá. Caandíh ma bacaca bojóo. Barrabásboodíh jwiítidih ma baca

wūhúú, Pilatodih jwī déewā ī niīj ñaac jepahap jī. Barrabásboó Romano maátadiah yohíhñitjeéh ā jumup jī.

19 Páant ī niīj ñaac jepahachah joinít, Pilato Jesúsdiñ soldad-owādih át puñat túutup wut jī. ²Páant ī puñat túttimah, queét óot tōpdih péeb waoni júdu chājnit, Jesúsdiñ wao dáhdih ít yacap tajī. Pánih yac péanit, maátañ yégueh pah jígoñni caandíñ yacnit, nin pah ít niīj deoh naáwáp wut jī:

³—Ma túi jumúú, judíowā ī maáh, niīj deoh naóhñit, Jesúsdiñ ī dawát yoobó pūina ít chājav wut jī.

⁴Páant ī puñat túttimah, Pilato jwúub bac jūóhñit, caanjíñ pái ñuhñit jwī déewādih nin pah ā jwúub niīj naáwáp jī:

—Ñi joyoó. Nindih dedé peéh mawat wihcan caá. Páant ā wihcatdíñ ñi jéihyat pínah niijná, wā jwúub ub bac jūóhna caá, ā niijíp jī.

⁵Páant ā niīj péanachahjeh, Jesús óot júdu duoní, maátañ yégueh pah jígoñni ī yacniji mué díttmant ā bac jūúwúp jī. Páant ā bac jūúwúchah, Pilato queétdih nin pah ā niijíp jī:

—Ñi eneé. Nin caá, ā niijíp jī.

⁶Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáta, Dioñ muédiñ wapnitbut Jesúsdiñ ennit, búdí ī jūih ñaacáp jī.

—¡Caandíñ cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túttú! ¡Caandíñ cruzboó péoh dodhñit, ma mao yohat túttú! ī niijíp jī.

Páant ī niīj ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queétdih ā jwúub niijíp jī:

—Caandíñ peéh mawat wihcah yuhna, ñi mawíhna, yeebjéh ub bejnit péoh dodhñit, ñi mawaá, ā niijíp jī.

⁷Páant ā niijíchah joinít, jwī maáta nin pah ī jwúub niijíp jī:

—‘Weém Dios wúuh caá wā jumup’, caanjéh ā niijíp be. Páant ā niijátji jíib jwī nuowā ī wutatji pah caandíñ mao

yohat caá náahap, queét Pilatodih ī niijíp jī.

⁸Páant ī niijíchah joinít, Pilatoboó chah ā joí wúhi bejep jī. ⁹Pánih joí wúhi bejna, Jesúsdiñ jwúub numah waad béjnit, caandíñ nin pah át jwúub niīj úubh joyóp wut jī:

—¿Dedjīñ bóo tigaá meém? át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah yuhna, Jesús caandíñ át jepahcap wut jī.

¹⁰Páant ā jepahcah, Pilato nin pah át jwúub niīj úubh joyóp wut jī, páant muntih:

—¿Weemdíñ ma jepahíhcan niít? Weémboó meemdíñ wā jéih bacana caá. Cruzboobút wā jéih péoh dodh mawat túttna caá. ¿Caandíñ ma jéihcan niít? Jesúsdiñ át niijíp wut jī.

¹¹—Dios meemdíñ pánih wēpatdih ā wúhcah, weemdíñ ded pah mata jéih chājav túttcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdíñ eníhcannitdih duó wáiniboó meém chah yéejni ā jumna caá, Jesús Pilatodih át niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, Pilato caandíñ átiñ bacañhip wut yuh jī. Pánih bacañhna, jwúub bac jūóhñit, queét jwī maátadiah ā bacañhat déejidih ā wēp naáwáp yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā naáwáchah, jwī déewāboó chah íjnit, búdí ī jwúub niīj jūih ñaacáp jī.

—‘Weém maáh caá’, niijná, Jesús jwī maáh Césardih eníhcanni caá. Pánihna, caandíñ bacana, meembút Césardih yap yohni mata jum tagaá, Pilatodih ī niijíp jī.

¹³Páant ī niijíchah joinít, Jesúsdiñ jwúub bac jūúwát túttnit, caandíñ ded pah ā chājav pínahdih naáwát tútt niijná, peéh chājav pínahdih naóhñit ípí chúudupboó Pilato ā yoób juí chúudup jī. Pilato ā chúudupboó jee dáhna ī jwejni coah ā jumup jī. Caan cóah jwíit judíowā jwíih wéheatjīñ Gabatá ā wūt jumup jī. ¹⁴Caán yeó jáapdiñ Pascua

jeémát yeó jáap játih jwī míic ámohat yeó jáap, yeó téih púuh laáb juní ã jumup jī.

Pánih jwī chúudnit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjíh pánit jwī déewādih ã niijíp jī.

¹⁵—¡Á wun dáhwa naáh! ¡Á wun dáhwa naáh! ¡Ub bejnit, cruzboó péoh dodhnit, caandíh ñi mao yohoó! ¡Niijí ñaacáp jī.

—¿Ñi maáh ã jumuchah yuhna, caandíh cruzboó péoh dodhnit, mao yohat túut níit ñi chájap? Pilato queétdih ã niijí jepahap jī.

—Roma tútchidih bóo César jwī maáh yooabát caá. Bíh maáh jwiítidih ã wihcan caá, sacerdotewā í maáta í niijí jepahap jī.

¹⁶Páant í niiját túttimah, queét í weñat pínah niijná, Jesúsdihi cruzboó mao yohat túutna, Pilato áih soldadowādih ã ub bejat túutup jī. Pánihna, queét soldadowā Pilatoíh muumánt Jesúsdihi í ub bac jūúwúp jī.

Jesúsdihi cruzboó péoh dodhnit, í mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷Pánih ub bac jūóhnit, Jesússeh áih cruzdih ã bewechah, Waó lídíp wūt jumni jeejína caandíh í ub bejep jī. Jwíih wéheatjīh caán jeé Gólgota ã wūt jumup jī. ¹⁸Pánihna, bita chénewādihbut caán bícdih í mao yohat túut niijná, ájeéh í ub bejep jī. Pánih ub bejna, caanná juibínit, queét bíic peihcannit í beoniji cruznadih soldadowā í nah péoh jwejep jī. Bícdih Jesús ã jéihyepmant bóo buwámant péoh jweje, bíhdih ã wáyámant bóo buwámant í péoh jwejep jī. Pánihna, í tac yoób Jesúsdihi í péoh jwejep jī. ¹⁹Pánih péoh jweje péanit, Pilato ã daacát túutni naadíh Jesúsíh waó chahmant í nah péoh búudhdup jī. Nin pah át niijí daacát túutup

tajī: “Nin Jesús Nazaret tútchidih bóo judíowā í maáh caá”, át niijí daacát túutup tajī. ²⁰Caán naadíh páant ã niijí daacát túutna, jwíih wéheatjīh, Roma tútchidih moónih wéheatjīh, Grecia baácdih moónih wéheatjīhbut páant át niijí daacát túutup tajī. Pánih nah péoh péanit, queét bíic peihcannitdih í yoób pud dodhdop jī, buca. Queétdih cruzboó í péoh dodh mawapboó tútchi jwéejdih ã jumup jī. Dawá jwī déewā queétdih í mawachah enat túut niijná, jwíjeéh í péo bejep jī. Pánihna, caanná juibínit, Pilato ã daacát túutatjidih dawá jwī enep jī. ²¹Páant ã niijí daacát túutatjidih dawá jwī enechah íjnit, Pilato pehbboó jwúub bejnit, sacerdotewā í maáta nin pah caandíh ít niijí wutup wut yuh jī:

—‘Nin judíowā í maáh caá’, ma niijí daacát túutca bojoó. Caánboó jwī maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwúub niijí daacát túutú: “Judíowā í maáh caá weém”, ã niijíp be’, ma niijí daacát túutú, ít niijíp wut yuh jī.

²²—Wā jwíih daacát túutat pahjeh ã jumup naáh, Pilato queétdih át niijí jepahap wut jī.

²³Jesúsdihi í péoh dodhdat túttimah, chémena míic soldadowā Jesúsíh yéguenajidih í jummat yooabó í ubup jī. Áih jih bóo chóo, waica naáh chóo ã jumup jī. ²⁴Caán chóo, pánihni ã jumuchah, nin pah queét míicjeh í niijíp jī:

—Nin yéguéh chóodih jwī yeo wáica boj jíh. Ded nin chóodih ubni pínahdih jéihyat túut niijná, jwī yoh tíoh jwuh jíh, í míic niijíp jī. Páant niijnít, íih tíhwat naajíh í yoh tíhwip jī.

Pánih tíohna, Dios naáwátdih naóh yapani ã daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, queét páant í chájap jī. “Wíih yéguéh chóodih queét í jummat yooabó í ubbipna caá. Pánihna, wíih yéguéhdih

ubni pínahdih jéihíhna, tíhwat naajíh í yoh tíohbipna caá”, át níj daacáp tají.¹

²⁵ Páant í chājachah, Jesúh cruz pehbít chéneha míic yaádh bíicdih weém wā en ñuhup jī. Jesús íin, ā cheh, bíih wili María Cleofas áa, bíih wili María Mágdala tútchidih bóli jwí en ñuhup jī.

²⁶ Pánihna, ā íin bíicdih weém búdí ā oinibut ā pebh wā en ñuhuchah ennit, ā íindih Jesús nin pah ā níjíp jī:

—Naá, can wā bohénijiboó meemdíh ma wúh pah ā jumbipna caá, ā níjíp jī.

²⁷ Páant níj péanit, weemdíh jwuh nin pah ā níjíp jī:

—Buu cant ma íin pah mi jumbipna caá, ā níjíp jī.

Páant ā níjíchah joinít, caán yeó jáapjeh caántdih jwíih muúboó wā ub waadánap jī.

Jesús ā wunat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Páant ā níj péaat túttimah, “Nihat Dios weemdíh ā wutnidih wā chāj péanap be”, níj jéihna, Dios naáwátidih naóh yapanit í daacátji pahjeh ā yapat pínah níijná, Jesús nin pah ā níjíp jī:

—Weemdíh taca joótina caá, ā níjíp jī.^o

²⁹ Caanjíh bijni jiwá iguíf mac jumni wáam dahdih í bíbohup jī. Pánihna, bíic soldado hisopo wút jumni máa doóbhdih ubnit, páab chuí déedih chéó búudhnit, bijni macdih ā taj báahanap jī. Taj báaha péanit, Jesúh jacna ā nah tewep jī, ā wái nomat pínah níijná. ³⁰ Páant ā chājachah, Jesús caandíh wái nom péanit,

—Páant bóojeh tigaá, níj, waó yaíh duonít, ā wunah bejep jī.

Soldado Jesúh páwádih ā jwáagat

³¹ Caán ā wunni yeó jáapdih, Pascua yeó jáapna jwí chooát yeó jáap pínahdih

jwí ámohat ā jumup jī. Jwiít judíowā caán chooát yeó jáapdih cruzboó páantjeh í ñuhadidih jwí náahcap jī. Pánihna, íih wúu nahnadidih daj mawachah, waícanjeh í wunat pínah níijná, jwí maátaboó Pilatodih íit daj mawat tútup wut jī. Páant í daj mawat túttimah, íih bácahjidih waícanjeh ub deyaat tút íit chājap tají. ³² Páant í wutuchah joinít, Pilato cruzboó ñuhnitdih íih wúu nahnadidih soldadowádih át daj mawat tútup wut jī. ³³ Obohjeéhtih, caan pébh ñuhnitdih daj mao péa, yap júóhnit, Jesús játih ā wunatjidih enna, áih wúu nahnaboodíh í daj maocap jī.

³⁴ Pánih daj maocan yuhna, bíic soldado áih ítah tóopjéh Jesúh páwá píjmant ā jwáag aabánap jī. Páant ā jwáagachah, bíicmantjeh meép mahjéh wid jumni ā chíi júéwúp jī. ³⁵ Páant ā chíi júúwúchah, weemjéh wā enep jī. “Weém nin tólihdih páant wā níj daácna, yoobópdi naóhna caá wā chājap”, wā níj jéihna caá. Pánihna, yebdíhbut wā naóh yapana caá, yebbút Jesúsdih ní túi jenah joyát pínah níijná. ³⁶ Dios naáwátidih naóh yapanit í naóh daacátji pahjeh tibeé páant ā yapap jī. “Áih bácahdih ded iidípdih í daj maocan níit”, í níj daacátji pahjeh, Jesúh wúu nahnadidih í daj maocap jī.^p ³⁷ Dios naáwátidih bíih tólihdih nin pahbut íit níj daacáp tají: “Queét í jwáagnijidih í enbipna caá”, íit níj daacáp tají.^q

Jesúh bácahjidih í yohat

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Jesús ā wunat túttimah, José Arimatea tútchidih bóo, áih bácahjidih ub deyaat tút níijná, Pilatodih uébúidih át bejep wut jī. Páant ā uébúchah joinít, ā yohat pínah níijná, Pilato caandíh át ub deyaat tútup wut jī. Páant ā ub

¹19:24 Sal 22.18 ^o19:28 Sal 69.21

^p19:36 Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7 ^q19:37 Zac 12.10; Ap 1.7

deyaat túutuchah joinít, José cruzboó ñuhnit pebhna joinít, Jesúh báhahjidih ā ub deyanap jī. José jwī déewā maátadiah úmna, Jesúsdih ā jepahatjidih āt naáwíhcap tajī. ³⁹Nicodemo, Jesúsdih chei juí wéhenijibut,^r ájeéh jūóh-nit, mirra wūt jumni chej jumni ah, áloe wūt jumni chípéh déejih widnidih ā ub juyúp jī, Jesúh báhahjidih ī yohat pínah játih náñat túut niijná. Caán ā ub jūóhni treinta kilos āt chodop jī. ⁴⁰Pánihna, queét chénewā Jesúsdih báhahjidih ub deyanit, jwiít judíowā wun-nitdih jwípí yohat pah, áih báhahjidih chej jumnijih náñit, yéguehnañih ī pinip jī. ⁴¹Cruzboó Jesúsdih ī mawap pebh pácahi ā jumup jī. Caán pácahi tac yoób cáac ī yohat pínah ī jáap baadni jeé íit āt jumup jī. Caán ī baadni íitdih cáac yoh jwuhca naáh āt jumup jī. ⁴²Pánihna, jwī chooát hora tóah jūúwúchah, áih báhahjidih ub bejnit, chooát yeó jáap túttimah caandíh túi ámoh péaat túut niijná, caán pehbbit jumni jeé íitdih yójah-nitjeh ī yohop jī.

Jesús ā boo pud jūúwát

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 Domingo yeó jáapdih baab bó-jat pínah játih, María Mágdala tútchidih bóli, Jesúsdih ī yohopjiboó mit bej jáanap wut jī. Caanná juibínit, caán íitdih ī nemniji jeé júdudih bita ī pütú dodhdatji pah ā jumuchah, mit enep wut jī. ²Pánih ennihji weém, Jesús búdí ā oini, Simón Pedroñih jwī jumupna mi náó juyúp jī. Pánih náó joinít, jwiítidih nin pah mi níj naáwáp jī:

—Jwī Maáñ báhahjidih jáantjeh it ubup tabe. Pánih ub bejnitji ded ī jwúub jwejepjiboó wā jéihcan caá, mi niijp jī.

³Páant mi niijíchah joinít, jwiítbut Jesúsdih ī yohopjiboó enedih jwī náó ñah bejep jī. ⁴Pánih náó ñah bejna,

weém Pedroñih náó yapnit, ā játih caán yohopji jeé íitna wā waóh juibínap jī. ⁵Pánih játih juibína yuhna, caán íitdih waadánjeh, péeb jéen enna, Jesúsdih ī pinni chóonajijeh ā lajachah, wā enep jī. ⁶Páant wā péeb jéen enechahjeh, Simón Pedro péeb joinít, chāo ñúhcanjeh, caán íitna ā waad béjep jī. Pánih waad béjnit, Jesúsdih báhahjidih ī pinni chóonajijeh ā lajachah, caanbút ā enep jī. ⁷Jesúh wao dáhdih ī pinni chóo chibít yuúp ā lajachah, caandíhbut ā enep jī. ⁸Í pinni chóona áih báhahdih áih wao dáhdihbut ī pinatji pahjeh ā lajap jī. ⁸Pánihna, waad béjnit, ā en ñuhuchah ennit, weembút wā ñuún waad béjep jī. Pánih ñuún waadnít, Jesúsdih báhah ā wihchah ennit, “Yoobópdih Jesús āt jwúub boo pud jūóh tagaá”, weém wā níj jéihyep jī. ⁹Caán íitboó jwī bejat pínah játih, Dios naáwátidih naóh yapanit Cristo ā wunat pínahdih, ā jwúub boo pud jūúwát pínahdihbut ī daacátjidih jwī túi beh joi jwúhcap jī. ¹⁰Pánih en péanit, jwíih muuná jwī jwúub bejep jī.

María Mágdala tútchidih bóliidih Jesús ā jíghat

(Mr 16.9-11)

¹¹Jwiítidih mi naáwát túttimah, María Mágdala tútchidih bóli jwī túttimah péeb bejnit, Jesúsdih báhahdih ī yohopji jeé íit jéc jíponih ñuhnit, mit jūi ñúhup wut jī. Pánih jūi ñúhnajeh, péeb jéen-nit, caán íitna mit en waadá bojop wut jī. ¹²Pánih en waadána, Dios ā wahnit ángelwā chénewáñih mit enep wut jī. Túi baabní yéguehna ñuonít, Jesúsdih báhah ā lajapjidih it chúudup wut jī. Bíic áih waó jumupjimant, bíñh áñh jíitcha jumupjimant it chúudup wut jī. ¹³Páant queétdih mi péeb jéen enechah, queétdi-boó caántdih nin pah it níj úúbh joyóp wut jī:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jūí? it niijíp wut jī.

—Wā maáih báhahjidih ub bejnit, ded ī jwúub jwejepjiboó wā jéihcan caá, mit niij jephap wut jī.

¹⁴ Queétdih páant niijnít, tac púud enna, Jesús caanjīh ā nūhuchah, mit enep wut yuh jī. Obohjeéhtih, pánih enna yuhna, mit beh encap wut jī.

¹⁵ Páant mi beh encap, Jesús caántdih nin pah át niij úubh joyóp wut jī:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma jūí? ¿Déhedih tigaá ma bid? át niijíp wut jī.

Páant caandīh beh encanjeh, “Nin pácahidih en daoní nacaá”, mit niij jenah joyóp wut yuh jī. Páant niij jenah joiná,

—¿Meemnít beé jwī maáih báhahjidih ma ub bejep? Ub bejna, ded ma jwúub jwejepjiboó weemdīh ma naáwá, caandīh jwúub ubúdh wā bejat pínah niijná, caandīh mit niijíp wut jī.

¹⁶ —María, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joí, tac púud nūhnit, Hebreo wéheatjīh nin pah mit niijíp wut jī.

—Raboni, niijnít, Jesúsdih mit pin tewep wut jī. “Raboni”, niijná, “Bohéni”, niijná mit chājap wut jī.

¹⁷ Páant mi pin teweçah, Jesús caántdih nin pah át niijíp wut jī:

—Weemdīh ma pin teoca bojoó. Wā íp pebhboó wā púuh laab béj jwuhcan caá. Pin teocanjeh, wā úudwā panihndih nin pah niij naáwádh ma bejeé: ‘Jesús nin pah yeebdīh ā niij naáwát túutup be: “Wā íp ni íp mun tigaá. Caanjéh wíih Dios níih Dios mun tigaá. Pánihna, ā pebhboó wā púuh laab béjbipna caá”, ā niij naáwát túutup be’, queétdih ma niijí, Maríadh Jesús át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant ā niijíchah joiníhji jwī pebhna jwinít, nin pah mi niijíp jī: “Jwī Maáhdih wā enep be”, niijnít, Jesús caántdih ā

naáwát túutatjidih jwiítdih mi naóh yapanap jī.

Jesús ā bohénitjidih ā jígohat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Caán domingo yeó jáap cheyeh túo yap aabát túttimah, jwiít Jesús ā bohénitji, jwī maátadh úumna, jécdih túi nem beedá bojnit, mué díftna bícdih jwī chāudup jī. Páant túi nem beedáni ā jumuchah yuhna, Jesús jwī cātfh ā jígohop jī. Pánih jígohnt, nin pah ā niijíp jī:

—¿Ni jum caá? Dios ā táyat níjeéh ā jumú naáh, ā niijíp jī.

²⁰ Páant niij péanit, áih téihyanadh, áih jíthchanadihbut jwiítdih ā júutup jī. Páant ā júutuchah enna, jwī Maáh ā jumadh jéihnit, búdí jwī weñep jī.

²¹ Páant jwī weñechah, Jesús nin pah jwiítdih ā jwúub niijíp jī:

—Úumcanjeh, ni túi jumú. Wā íp weemdīh ā wahat pah muntih, wíih túini doonádh ni naáwát pínah niijná, yeebdíhbut wā wahna caá, ā niijíp jī.

²² Páant niij péanit, jwiítdih ā póoj jáhanap jī.

—Buu Túini Espíritudih ni ubú, níih caolih díftboó ā jumadh pínah niijná.

²³ Páant níjeéh jumna, ā wēpatjīh det ī yéej chājatdh ni yohochah, yohni ā jum-bipna caá. Obohjeéhtih, det ī yéej chājatdh ni yohcah, yohca naáh ā jum-bipna caá, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.⁵

Jesús ā jwúub jígohochah, Tomás ā enat

²⁴ Jesús jwī cātfh ā jwíih jígohni chei, Tomás pohba jwíjeéh ā wihcap jī. Tomás Jesúsdih jwíjeéh bohéni “Waláhni”, ípí niij wūt ejni ā jumup jī.

²⁵ Túttimah, ā jwúub juyéçah, caandīh nin pah jwī niijíp jī:

—Jwiít jwī maáh Jesúsdih jwī enna beé, jwī niijíp jī.

Páant jwī niijíchah joiná yuhna, Tomásboó nin pah ā jípónih niij jepahjehep jī:

—Weémboó áih téihyadhí ī péhwatji ítnadhí wíih téih tíibjihí teo encan, áih páwádih í jwáagatji ítdihbut teo encan, ‘Á boo pud jūúwát dooná yoobópdih caá’, wā niij jengah joicán níit, jwiít dih ā jāh niijjehep jī.

²⁶Táttimah bóo domingo yeó jāap caán muudíhjuh jwī jwúub míc wáac juyúchah, Tomásbut jwíjeéh ā jumup jī. Pánih míc wáac junít, nihat jécndih jwī jwúub tūi nemechah yuhna, Jesús jwī cātíh ā jwúub jígohop jī. Pánih jígohniit, nin pah jwiít dih ā niijíp jī:

—¿Ní jum caá? Dios ā táyat níjeéh ā jumup naáh, ā niijíp jī.

²⁷Páant niijnít, Tomásboodíh nin pah ā niijíp jī:

—Tomás, wíih téihyadhí ī péhwatji ítnadhí meemjéh ma teo eneé. Wíih páwádih í jwáagatji ítdihbut ma teo eneé. Teo ennit, ‘Yoobópdih tigaá át boo pud jūúwúp taga’, ma niij jéihyeé, caandíh ā niijíp jī.

²⁸—Meémboó wā Maáh, wíih Diosbut caá, Tomás caandíh ā niijíp jī.

²⁹—Weemdíh ennitjeh, ‘Yoobópdih tigaá át boo pud jūúwúp. Pánih boo pud jūóhna, Dios ā wahni Cristo yoobát caá’, meém ma niij jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboó weemdíh encan yuhna, páant niij jéihniit, búdí ī wéibipna caá, Jesús Tomásdih ā niijíp jī.

Jesúsdih cáacwā ī jéihyat pínah niijná, Juan nin tólihdih ā daacát

³⁰Jwíjeéh jum jwuhna, dawá láa jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjih Jesús ā chāj jútup jī. Páant ā chājatjidih nin tólihdih wā jéih daác

beedácan caá. ³¹Pánih daác beedácan yuhna, nin tólihdihjuh wā daacáp be, “Yoobópdih Dios ā wahni Jesússeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wūúh”, ní niij jéihyat pínah niijná. Páant niij jéihna, caandíh jepahniit, yeéb Diosjeéh páantjeh ní jum-bipna caá.

Jesús Tiberias ím jwéejdih siete ā bohénitjidih ā jwúub jígohat

21 Táttimah, jwiít siete ā bohénitjidih Tiberias ím jwéejdih Jesús ā jwúub jígohop jī. Nin pah ā jumup jī: ²Jwiít biicdih jummit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwī niij ejni, Natanael Galilea baác Caná tátchidih bóo, jwiít chénewā Zebedeo weh, bita chénewā Jesús ā bohénitji, páant moón jwī jumup jī. ³Páant moón jwī jumuchah, Simón Pedro jwiít dih nin pah ā niijíp jī:

—Weém queej jút mawadhí bejna caá wā chājap, ā niijíp jī.

—Jwiítbut majeéh jwī bejmi caá, jwī niijíp jī.

Páant niij, dei juibí, jāáj chóodih waadníit, ímdih jwī púud bac bejep jī. Pánih púud bac bejniit, nihat chei jwī jút mawachah yuhna, queejwá ī chūúh-cap jī.^t ⁴Baáb báahachah, Jesús ím jwéejdih ā ñuhuchah, jwī enep yuh jī. Obohjeéhtih, caandíh jwī beh encap jī.

⁵Pánih ñuhna, jwiít dih nin pah ā niij ej úbh joyóp jī:

—¿Wā déewáá, queejwádih ní bid juicá? ā niijíp jī.

—Wihcan caá, jwī niij jepahap jī.

⁶Páant jwī niij jepahachah joinít, nin pah Jesús ā jwúub niij ejep jī:

—Jéihyepmant bóo bəwáboó níih ñuodíh ní yoh báaha en tigaá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, caán ñuodíh yoh báahana, dawá queejwá ī chūúhchah joinít, jwíih ñuodíh jwī wái

ñaha bojop yuh jī. Obohjeéhtih, tub dawá ī jumuchah, jāáj chóoboó jwī jéih ub yaccap jī.⁶ ⁷ Páant dawá ī jumuchah, Jesúsdih jwī jwíh jwāáh láa bíic yoobó ā yapatjidih náhninit, weémboó, Jesús bádí ā oini,

—Jwī Maáh caá, Pedrodih wā niijíp jī.

Páant wā niijíchah joinítjeh, ā too dug jwejni yégueh chóodih jwáub duó ámoh chéonit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ā yaáh ñáan bejep jī. ⁸ Páant ā yaáh ñáan bejchah, caán ñuodíh teonit, jwiítboó jāáj chóojíh jwī wái ñáan juibínap jī. Íim tac yoob póhba ā nihcan jíí, túi jwééj buugdíhjah jwī jumup jī. ⁹ Pánih wái ñáan juibínit, Jesús ā chájni túi iigni tuu táóhjih queejwá pan bíicdih ā la-jachah, jwī enep jī. ¹⁰ Páant jwī ñáan juibínachah, Jesús nin pah jwiítidih ā niijíp jī:

—Butéh ñi júut maonitdih daocánnit ñi ub júúwá, ā niijíp jī.

¹¹ Páant ā niijíchah joinít, Simón Pedro jāáj chóodih waadnít, ñuodíh watnit, óon coahboó ā wái ñáan júúwúp jī. Dahwanit múicjeh ciento cincuenta y tres queejwá ī jumup jī. Páant moón dawá ī jumna yuhna, caán ñuodíh ī boloh wáicap jī. ¹² Pánihna, Jesús jwiítidih nin pah ā jwáub niijíp jī:

—Ñi jeémp jáa júúwá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, ā pebh juibínit, caandíh en poonit jumna, “Jwī Maáh caá”, niijná, jwiít jwī úubh joí encap jī. ¹³ Páant ā pebh jwī juibínachah, Jesús queéj pan bíicdih nah teonit, jwiítidih ā wúhup jī.

¹⁴ Caán yeó jáapdih ā boo pud júúwát túttimah, jwiítidih bíic peihcanni láa múic júutna ā chájap jī.

Jesús Simón Pedrodih ā múic wéheat

¹⁵ Páant jwī jeémp péaat túttimah, Jesús Simón Pedrodih yuúpbít numah bejnit, nin pah ā niij úubh joyóp jī:

—Simón, Jonás wúúh, ¿queét ī oyat chah weemdíh ma oi níit? ā niijíp jī.

—Wā oina caá, Maá. Wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wíih oveja weh panihnitdih ma túi inií, Jesús caandíh ā niijíp jī.

¹⁶ Páant niijnít, nin pah ā jwáub niij úubh joyóp jī, páant muntih:

—Simón, Jonás wúúh, ¿yoobópdih weemdíh ma oi níit? ā niijíp jī.

—Maá, meemdíh wā oina caá. Wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wíih ovejawā panihnitdih ma túi en dawaá, Jesús ā niijíp jī.

¹⁷ Páant niijnít, nin pah ā jwáub niij úubh joyóp jī:

—Simón, Jonás wúúh, ¿weemdíh oyat yoobát níit ma oyop? ā niijíp jī.

Bíic peihcanni láa “¿Weemdíh ma oi níit?” ā niij úubh joyóchah joinít, Pedro búdí jíghnit, nin pah ā niij jepahap jī:

—Maá, nihatdih jéihni jumna, meemdíh wā oyatdih ma jéihna caá, ā niij jepahap jī.

—Pánih oina, wíih ovejawā panihnit ī jeémát pínahdih ma túi wúhú.

¹⁸ Yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Jáap jum jwuhna, meemjéh yégueh waadnít, ded ma bejíhipboó mapí bejep jī. Obohjeéhtih, behe ma jumuchah, míih muj nahdih ma júut ñahanachah, meemdíh yégueh yacnit, ded ma bejíhcapboó bita ī ub bejbipna caá, Pedrodih Jesús ā niijíp jī.

¹⁹ Páant niijná, Jesúsdih jepahni ā jummat jíib, ded pah Pedrodih bita ī mawat pínahdih jéihya naóhna ā chájap jī. Páant niij péanit,

—Weém ded pah wā chājatjidih en-niji jumna, biíc yoobó ma chājaá, Jesús caandíh ā niijíp jī.

**Jesús ā bohéni búdí ā oini
nin tólihdih ā daacát**

²⁰ Páant ā niíf naáwáchahjeh, Pedroboó tac páud ennit, weém Juan, Jesús búdí ā oini, queétdih wā ñuún péenachah, ā enep jī. Biíc dih jwī péé jeémp láa, weémboó Jesús ā pebh dodh jáah lajni “¿Maá, meemdíh eníhcannit-dih júutni pínah ded tigaá ā jum?” Jesús-dih niíf úbh joiní wā jumup jī.^v ²¹ Pánihna, weemdíh ennit, Pedro Jesús-dih nin pah ā niíf úbh joyóp jī:

—¿Maá, canboodíh ded pah tigaá ā yapbi? ā niijíp jī.

²² —Nin baácboó wā jwúub dei júúwúchah, candih páantjeh wā jummat túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, candih ded pah ā yapat pínahdih meemdíh wā naóhcan caá. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatjidih enniiji jumna, meémboó biíc yoobó ma chājaá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

²³ Páant Pedrodih ā naáwátjidih jéihnit, nihat Jesúíhwā queétjeh chah búdí it míic wéhenap jī. “Juan, Jesús búdí ā oini, ā wuncan niít”, weemdíh queétjeh it niíf míic wéhenap yuh jī. Obohjeéhtih, “Caán ā wuncan niít”, Jesús ni-ijná ā chājcan jī. “Nin baácboó wā jwúub dei júúwúchah, candih páantjeh wā jummat túutuchah, míih pínah nihcan caá. Pánihna, ded pah candih ā yapat pínahdih meemdíh wā naóhcan caá”, Pedrodih Jesús niíf naóhna ā chājap jī.

²⁴ Pánihna, weemdíh jī, Jesús páant ā niíf naáwáp jī. Caán ded pah yoobópdih ā yapatjidih jéihnit, nin tólihdih wā daácna caá. Pánihna, nin wā naáwát yoobópdih ā jummatdih jwī tui jéihna caá. ²⁵ Dawá bííhdihbut Jesús ā chājap yuh jī. Obohjeéhtih, “nihat ā chājatjidih wā daác beedánachah, dawá tólihna ā jumuchah, ita en buujácan tagaá”, wā niíf jenah joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wā daác péana caá.

LOS HECHOS

Túini Espíritu ã jũúwát pínah yeó jáapdih Jesús ã jéihya naáwát

1 ¹⁻² Teófilo, weém, Lucas, meemdíh wā jwúub daác wahna caá, páant muntih. Wā jwíh daácní nódih Jesús ded pah ã chājatdih, ded pah ã bohéatdih, jeáboó ã púuh laab béjatjidih-but wā naóh péanap be.^w Nin baácboó jum jwuhna, Jesús ã bohénitdih nfonit, cáacwādih áih doonádih átát naáwát túutup wut jī. Pánihna, ã púuh laab bé-jat pínah jātih, ã naáwát túutnit ded pah ī chājat pínahdih Túini Espíritu ã wēpatjīh queétdih át wutup wut jī. ³ Jesús cruzboó ã wunat túttimah, ã jwúub bootjidih ī jéihyat pínah ni-ijná, cuarenta yeó jáap pohba, dawá láa ã bohénitdih át jwúub jígohop wut jī. Pánih jígohnit, “Dios nihat cáacwā ī maáh ã jumuchah, caandíh ded pah caá cáacwādih jepahat náahap”, queétdih apí níj naáwáp wut jī.

⁴ Bíc láa Jesús ã bohénit bíicdih jeémpna, queétdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Túini Espíritudih yeebdíh wā wah-bipna caá, wā íp ã niijnídih Jerusalén tútchidih ní pái jwuhú. Caán ã niijnídih yeebdíh wáat naáwáp be.^x ⁵ Juan yeebdíh mahjīh ã daabánap jī. Obohjeéhtih, wā íp yeebdíh Túini Espíritudih wahna, caán daabáat panihni ã wēpat yeebdíh búdí ã wūhbirna caá, át níjip wut jī.^y

Jesús jeáboó át púuh laab béjat

⁶ Bíc yeó jáap Olivo jee jína Jesús ã bohénit bíicdih ã jumuchah, caandíh nin pah ī níj uúbh joyóp wut jī:

—¿Maá, Romano maátadih yohnit, buu jwiít judíowā jwí maáh ma waadmí níit? īt níjip wut jī.

⁷ Páant ī níjíchah joinít, Jesús nin pah át níj jepahap wut jī:

—Jwí íp ã níoni yeó jáapdihjeh weemdíh maáh ã waadábipna caá. Caán yeó jáapdih yeebboó jéihnit pínah nihcan caá. ⁸ Obohjeéhtih, Túini Espíritu yeebdíh ã waadáchah, Dios ã wēpatdih ã wūhbirna caá. Caán wēpatjīh Jerusalén tútchidih moón, nihat Judea baácđih moón, Samaria baácđih moón, yúupboó baácđih moondíh yuh buca wíih túini doonádih ní wēp naóhbirna caá, át níjip wut jī.^z

⁹ Páant níj péanit, jeáboó Jesús át púuh laab béjep wut jī. Caandíh ī chéi en nūun nūhuchah, mah tólihdih yap púuh laab béjna, át buudáh bejep wut jī.^a ¹⁰ Páant Jesús ã púuh laab béjehchah, ī chéi en nūun nūhuchah, chéne ángelwā baabní yégueh duonít Jesús ã bohénitji cátih īt jígoh nūhup wut jī.

¹¹ Pánih jígoh nūhnit, queétdih nin pah īt níj uúbh joyóp wut jī:

—¿YeéB Galilea baácđih moón, dé-panihna jeáboó chéi en nūh tigaá ní chāj? Caán Jesús, jeáboó púuh laab béjni, ã púuh laab béjatji pahjeh tih ã jwúub dei jūóhbirna caá, īt níjip wut jī.

Judasjidih jwúub túut nuumní pínahdih ī níwat

¹² Jesús ã naáwát túutnit Olivo jee jímant jwúub dei bejnit, Jerusalén tútchina īt jwúub juibínap wut jī. Caán jeé Jerusalén pehbhitjeh át jumup wut jī.

¹³ Jwúub juibínit, queétdih chahboó ī jumni tólihdih īt púuh laab béjep wut jī. Nin caá queétdih ī wūtna: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, bíh Santiago Alfeo wūúh, Simón

^w1:1-2 Lc 1.1-4 ^x1:4 Lc 24.49 ^y1:5 Mt 3.11; Mr 1.8; Lc 3.16; Jn 1.33

^z1:8 Mt 28.19; Mr 16.15; Lc 24.47-48 ^a1:9 Mr 16.19; Lc 24.50-51

Celote wūt jumni, Judas biñ Santiago wūh it jumup wut jī.^b ¹⁴Queét oncewā-jeéh, biquína yaádh, María Jesús ín, mi weh biícdih, míc wáacnit, it jumup wut jī. Nihat biíc yoobó jenah joinít, Diosdih bádí ípí wúbup wut jī.

¹⁵Biíc yeó jáap Jesúhwā caán tólihdih míc wáacnit, ciento y veinte it jumup wut jī. Páant í jumuchah, Pedroboó queét cáth ñuhnit, nin pah át níj naáwáp wut jī: ¹⁶“Wā déewāá, Dios jon játih ā niijátji pah buu ā yapna caá. Túini Espiritu Davidjidih ded pah Judasji ā yapat pínahdih át naóh daacát túutup tajī. Judasji beé Jesúsdihtonit pínahdih ā waáwáp jī. ¹⁷Pánih chājni pínah jwíjeéh Jesús ā tewatdih chājni ā jumup yuh be”, át niijp wut jī.

¹⁸Judasjiboó Jesúsdihtonit pínah naáwát jībdihtonit ā jwúbahichah yuhna, queét sacerdotewāboó it teocap wut jī. Pánihna, caán jībjihtonit bainí baácdih it jīb chājap wut jī. Caán baácdih Judasboó míc jōp wái wunniji wálahnit, dúuc jéen bejna, át páah yoh ñajap wut jī. Pánih páah yoh ñajna, áih wudah át búuh yoh bejep wut jī. Áih jónóp tōpna nihat át bac peét bejep wut jī. ¹⁹Judas ā yéejatji jībdihtonit nihat Jerusalén táthidih moón it jéih beedép wut jī. Pánihna, caán í jīb chājni baácdih Acéldama wūt it búudhdup wut jī. “Acéldama”, niijná, “Meép jumni baác”, niijná it chājap wut jī.^c

²⁰Túttimah, nin pah queétdih Pedro át jwúb níj naáwáp wut jī: “Jon játih í daacátji pahjeh tibeé Judasji ā yapap be. Davidji ā daácní Salmos í niijní tólihdih nin pah át níj daacáp tajī:

‘Á tewatji yohni ā jumna naáh, níj daácnit, (Sal 69.25)

Biñ ā tewatjidih jwúb túut nūmnít, ā tewe naáh’, át níj daacáp tajī. (Sal 109.8)

²¹⁻²²“Páant ā níj daacátjidih jéihnit, Judasjidih jwúb túut nūmní pínahdih jwiítdih bidat caá náahap. Juan Daabánijeéh jumnit biquína Jesúsjeéh í bejep jī. Íjeéh jumni biícdih ñíwat caá náahap, jwíjeéh ā jumap pínah niijná.^d Jesúsjeéh jwí jumuchah, jwíjeéh páant péeni, Jesús ā púuh laab béjatjidih jwíjeéh ennidihbut ñíwat caá náahap.^e Páant jwí ñíwuchah, Jesús ā jwúb bootjidih jwíjeéh naóhni ā jum- bipna caá”, Pedro queét Jesúhwādih át niijp wut jī.

²³Páant ā niijchah joinít, chénewādih it ñíwip wut jī. Biíc José Barsabás wūt jumnidih it ñíwip wut jī. Caán Justo í níj wūt ejni wut jī. Biñ Matías wūt jumnidihbut it ñíwip wut jī. ²⁴⁻²⁵Queétdih ñíonit, Diosdih nin pah it níj wúbup wut jī: “Maá, nihat cáacwā í jenah joyátdih ma túi jéihna caá. Judasjidih túut nūmní pínah, nit chénewā jwí ñíonitdih, ded meém ma náahnidih jwiítdih ma júutú. Jesúsdihtonit Judasji iiguípnā át bejep taga. Caandih túut nūmní, jwiít Jesús ā naáwát túutnit biícdih jumni pínahdih ma júutú”, Diosdih it niijp wut jī.

²⁶Páant niijnáneh, bidat túut niijná, í ñíwat naanádih it púudanap wut jī. Matías naá ā jwíh búug jéenechah, caánboó Jesús ā naáwát túutnit oncewājeéh át waadáp wut jī.

Túini Espiritu ā wēpat queétdih ā wūhat

2 Pentecostés wūt jumni yeó jáapdih^f nihat Jesúhwā biíc mūudih it jwúb míc wáac juyúp wut jī. ²Neohjeh búdí johlit yáaat panihni jeámant jūóhñit, í jumni mūudih át yeéj yáanap wut jī. ³Nihat íih wao cháth tuu oopát tōpna panihni át jíghop wut jī. ⁴Pánihna, Túini Es-

^b1:13 Mt 10.2-4; Mr 3.16-19; Lc 6.14-16 ^c1:19 Mt 27.3-8 ^d1:21-22 Mt 3.16; Mr 1.9; Lc 3.21 ^e1:21-22 Mr 16.19; Lc 24.51 ^f2:1 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11

píritu queétdih ã waadáchah, ã wēpatjīh bitaīh wéheatna ī beh joīca naáhjīh īt wéhe jwīhip wut jī.

⁵Caán láa, nihat baácna bej peét-nitji judíowā Dios ã wutadīh jepahnit, Jerusalén tútchina ítát wáac juyúp wut jī. ⁶Pánihna, japboó yáanachah joinít, Jesúhwa ī jūmni mūná dawá īt míc wáac jwībínap wut jī. Pánih jwībínit, cáacwā yoobó ī wéheatnajīh Jesúhwa ī wéhenachah, beh joiná, joí wáhi bejnit, nin pah īt míc niīj wéhenap wut jī:

⁷⁻⁸—¿Dépanih tigaá nit Galilea baácdih moon yúhna, jwīh wéheatnajīh ī túi wéhenachah, jwī beh joí? ⁹Nihat jwīh wéheatnajīh būu wéhena caá ī chājap: Partia baác, Media baác, Elam baác, Mesopotamia baác, Judea baác, Capadocia baác, Ponto baác, Asia baác, ¹⁰Frigia baác, Panfilia baác, Egipto baác, África baác, Cirene tútchi, Roma tútchidih moonbút jwiít jwī jumup. ¹¹Biquína judíowā jwī jumna caá. Bitá judíowā nihcannit yúhna, Dios naáwátđih bohénitbut jwījeéh ī jumna caá. Bitá Creta quewadíh moón, Arabia baácdih moonbút jwījeéh ī jumna caá. Pánihna, nitboó ī wéhenachah, jwiít nihat jwī beh joiná caá. Queét jwīh wéheatnajīh Dios ã wēp chājatđih naóhna caá ī chājap, īt míc niīj wut jī.

¹²Páant niīj joí wáhi bejna, ī ennidih ī joiníđihbut ded pah ã yapatđih īt jéhicap wut jī.

—¿Nit dépanih tigaá bitaīh wéheatnajīh Dios ã wēp chājatđih ī túi wéhe? yeéb ñi jenah joyóchah, queétjeh īt míc niīj wut jī.

¹³Obohjeéhtih, bita ījeéh jumnit nin pah īt niīj wut jī:

—¿Dépah nit cheha náahđih babh máihnit, wéhena caá ī chājap! īt niīj deoh naáwáp wut jī.

Pedro cáacwāđih ã naáwát

¹⁴Pánihna, Pedro once Jesús ã naáwát túttnit bícdih ñuhnit, cáacwāđih nin pah át niīj naáwáp wut jī: “Wá déewáá, bíh baácmant jūóhnit, Jerusalén tútchiboó jumnitbut, būu ã yapatđih jéihyat tút niijná, nin wá naáwát pínahđih ñi túi joyoó. ¹⁵‘Queét máihnit caá’, ñi niīj jenah joyát yoobóđih nihcan caá. Jwiít judíowā cheibitjeh jwípí máihcan caá. Būu cheibitjeh las nuevejeh caá. Pánihna, jwī máihcan caá. ¹⁶Dios jon játih ã niijátji pahjeh būu ã yapna caá. Dios naáwátđih naóh yapani Joel nin pah át niīj daacáp tajī:

¹⁷‘Péeni yeó jáap tóah jūúwáchah, nin pah ã yapbipna caá: Wíih Túini Espíritu ã wēpatđih nihat cáacwāđih búđi wá wúhbiipna caá, buca. Pánihna, ñi weh, ñi weh yatábut wá naáwátđih ī naóh yapabipna caá. Jáap beh tóahnit oo júmat jígoat panihnidih ī enbipna caá. Behnit ī oo júmuchah, queétdih wá naóhbiipna caá.

¹⁸Weemdíh teo wúhnit neoná, yaádhđihbut wíih Túini Espíritu ã wēpatđih búđi wá wúhbiipna caá. Queétdih wá naáwátđih ī naóh yapabipna caá.

¹⁹Wá wēpatjīh úm náah jumnidih jeáboó baácboobút wá wahachah, ñi enbipna caá. Baácboó meép panihni, iigát panihni, tūu jei pánihni ã jumbiipna caá.

²⁰Jeáboó yeó dupúátđih ã tút nuumbíipna caá. Chei bóo widhbut meép panih dūuni ã tút nuumbíipna caá. Páant ã yapbipna caá, ñi Maáh Cristo ã jwúub dei jūóhni yeó jáap pínah játih. Caán yeó jáapđih nihat cáacwā ī en wáhi bejbipna caá. Pánihna, oboh jumni yeó jáap ã nihcan niít buca. Yéejnitđih úm náah jumni yeó jáap jumna yúhna, yé-

jat yohnitboodih caán yeó jáap túini yeó jáap ā jum̄bipna caá.

²¹ Ded jwī Maáhdih ā yéejat yohat tútni, caán iiguipna ā bejat déeji ā túi yapbipna caá', āt niíf daacáp tajī.

(Jl 2.28-32)

²² “Yeéb wā déewāá, nindih wā naáwáchah, ñi túi joyoó. Jesús Nazaret tútchidih bóo Dios ā wēpatjih ā chāj júutup jī, caandih Dios ā wahatjidih cáacwā ī jéihyat pínah niijná. Yeéb caandih ennitji ñi jéihna caá.

²³ Jesúsdi h mawat náahna, ñi maátadih ñi wūhup jī. Pánih wūhni, yeejépwādi h cruzboó ñi mawat túutup jī.⁸ Dios jon játih caandih ā niijátji bíc yoobó ā yapap be.^h ²⁴ Obohjeéhtih, Jesús ñi maonijidih Diosboó āt jwúub boanap tabe. Túttimah, ā jwúub wuncan niít buca. Chah wēpni jumna, wunnidih yuhna, āt jwúub boanap tabe, páant muntih. Pánihna, buu páantjeh báadhni caá.ⁱ ²⁵ Davidji boó jon játih nin pah Jesucristo ā jwúub boo pud jūwát pínahdih āt niíf daacáp tajī:

‘Wā Maáh wājeéh apí jumna caá. Yeó jáap jumat pah Dios wā Maáh wā pebh ā jumuchah, enna, wā úmcan niít.

²⁶⁻²⁷ Dios, weemdih oina, wunnit ī jumupboó wíih caolihdih ma yohcan niít. Wíih bácahdihbut ma moopát túutcan niít. Páant ma chājat pínahdih jéihna, wā túi wēi naóhna caá. Míih jumna, úmcanjeh, wā túi jum̄bipna caá.

²⁸ Pánihna, weemdih jwúub boanit, wājeéh ma jumuchah, wā túi wēina caá', āt niíf daacáp tajī. (Sal 16.8-11)

²⁹ “Wā déewāá, jwī nuo Davidji ded pah ā jum̄atdih yoobópdih wā naóhna caá. Caán ā wunuchah, it yohop wut

jī. Caandih ī yohni íitji páantjeh ā jumna caá. Pánihna, ‘Wíih bácahdih ma moopát túutcan niít’, niíf daacna, caanjéh áih pínahjeh āt nihjican tagaá.

³⁰⁻³¹ Davidji Dios naáwátidih naóh yapani ā jumuchah, Dios caandih nin pah āt niijíp wut jī: ‘Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Ma jwima jwúub boonit, meém maáh ma jum̄atji dée pah, ni hat nin baácdi h moondih maáh ā jum̄bipna caá', āt niijíp wut jī.^j Cristodih Dios maáh ā waadát pínah, ā boo pud jūwát pínahdihbut nin pah āt niíf daacáp wut jī: ‘Caán wunnit ī jumupboó páantjeh ā jumcan niít. Áih bácahbut ā moópcan niít’, David āt niíf daacáp tajī.^k

³² Caán Jesúsdi h beé Dios āt boanap be. Á jwúub boanidih jwiít ni hat jwī enep be. ³³ Caán Dios ā jéihyepmant bóo buwámant jumni maáh caá. Pánihna, ‘Túini Espiritudih noónboó ma wahaá', ā íip Dios caandih ā niijíchah, nin Túini Espiritudih āt wahap taga. Buu jwuh Túini Espiritu ā chājatdih ennit, joiná caá ñi chājap. ³⁴ Davidji Dios pebhboó āt púuh laab béjcap wut jī. Pánihna, áih pínah nihjican tagaá. Nin pah ā niíf daacni Jesúsdi h pínahji tagaá:

‘Wā Maáhdih Dios nin pah ā niíf naáwáp be: “Wā jéihyepmant bóo buwámant chúdnit, maáh ma jumú.

³⁵ Páant maáh ma jumuchah, meemdih enihcannitdih wā yohbipna caá. Meém queétdih chah wēpni ma jum̄bipna caá”, ā niijíp be', Davidji āt niíf daacáp tajī. (Sal 110.1)

³⁶ “Pánihna, wā déewāá, nindih ñi túi jéihyee: Caán Jesús yeéb cruzboó ñi mao yohat tútnijidih Diosboó maáh ā waadánap be. Caán Jesúsdi h jwípi páini Dios ā wahní Cristo beé”, Pedro cáacwādi h āt niijíp wut jī.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, búdí jíghah úmmit, Pedrowādhíh nin pah ít niíj úúbh joyóp wut jí:

—¿Jwī déewāá, ded pah tigaá jwī chājbí? ít niijíp wut jí.

³⁸ —Yeéb ñi yéej chājatdhíh cádahnit, túiniboodíh ñi jwúub túut nuumú. Páant ñi túut nuumúchah, Dios ñi yéejathíh ā yohbipna caá. Pánih túut nuumnít ñi jumuchah, Jesús ā wēpatjīh ñi daabáát túutú. Páant ñi chājachah, Dios yeebdíh Túini Espíritudih ā wūhbipna caá. ³⁹ Jon játihjeh Dios yeéb pínahdhíh, ñi weh pínahdhíh, ñi juimená pínahdhíhbut, nihat caán ā ñíonit pínahdhíh nin pah át niíj naáwáp wut jí: ‘Nihat weemdíh jepahnitdhíh Túini Espíritudih wā wūhbipna caá’, Dios át niijíp tajī,¹ Pedro queétdih át niijíp wut jí.

⁴⁰ Páant niíj péanit, queétdih nin pah át jwúub niíj wēp naáwáp wut jí, páant muntih:

—Nin baácdih moón yeejép í chājatjí jíib Dios búdí ā peéh chājbipna caá. Pánihna, queét pah ñi jumca bojoó. Ñi yéej chājatdhíh cádahnit, ñi túut nuumú. Páant ñi chājachah, yeebdíh ā peéh chājcan níit, át niijíp wut jí.

⁴¹ Páant ā niijíchah joinít, dawá jepahnit, ít daabáát túutú wut jí. Pánihna, Jesúhwājeéh caán yeó jáapjeh tres mil cáacwā chah dawá ít jumup wut jí.

⁴² Yeó jáap jumat pah queét jáap jepahnit Jesús ā naáwát túutnit í bohénachah, ít táí joyóp wut jí. Íih jeémátdih míic pāáh wūhñit, Diosdhíh úúbhñit, bíicdhíh ípí táí jumup wut jí.

Jesúhwā ded pah í jumat

⁴³ Jesús ā naáwát túutnitboó Dios ā wēpatjīh wunnitdhíh ípí booa júutú wut jí, Dios ā wēpatdhíh cáacwā í jéihyat pínah niijná. Páant í chājachah ennit, nihat ít en wúhi bejep wut jí.

⁴⁴ Jesúhwā íih bíí déedih míic pāáh wūhñit, bíicdhíh túinijeh ípí jumup wut jí.^m ⁴⁵ Íih bíí déedih jíib chāj wūhñit, nihat bíih pah bóo wihcannitdhíh queét í jumat yoobó ípí wūh wáacap wut jí.

^{46–47} Pánih chājna, yeó jáap jumat pah Dioíh muuná míic wáacnit, “Dios túini caá”, ípí niíj wēi naáwáp wut jí. Íih muunáboobát míic wáacnit, bíicdhíh ípí táí numah wēi jeémép wut jí. Páant í chājachah ennit, “Queét túinit caá”, nihat cáacwā ípí míic niijíp wut jí. Pánihna, yeó jáap jumat pah bita jáap jepahnitdhíh táí ubnit, jwíh jepahnitjeéh Dios át waadánap wut jí. Jáap jepahnitbut íjeéh ít míic wáacap wut jí.

Jéih bejcannidih Pedro Juanjīh í booaat

3 Bíic yeó jáap, cheyeh, las tres jumuchah, judíowā Diosdhíh ípí úúbat horadhíh Pedro, Juanjīh Dioíh muuná ít bejep wut jí. ² Yeó jáap jumat pah Túini Jēc wūt jumupdhíh ā chéenwā jéih bejcannidih ípí ub juibí chúud jwejep wut jí. Jáap cáac jumnijeh caán jéih jibcanni átát jumup wut jí. Caan jéicdhíh chúudnit, caanjīh waadnítdih dinero ápí úúbúp wut jí. ³ Pánihna, Pedro, Juanjīh caán muuná í waadát túut chājachah ennit, queétdih jéih jibcanni dinerodih át úúbúp wut jí.

⁴ Pedroboó caandíh ennit, —Jwítdih ma táí eneeé, át niijíp wut jí.

⁵ Páant ā niijíchah joinít, queétdih en behnit, “Queét bainí dinero weemdíh í wūhbipna caá”, caanjéh át niíj jenah joyóp wut yuh jí. ⁶ Obohjeéhtih, páant ā niíj jenah joyóchah yuhna, Pedro caandíh nin pah át niíj naáwáp wut jí:

—Weém dinerodih wā bíbohcan caá. Obohjeéhtih, caandíh wūhcan yuhna,

chah táinidih meemdíh wā chājbiḡna caá. Jesucristo Nazaret tātchidih bóo ā wēpatjīh meemdíh wā booana caá. Ma ñah ñuhú. Ñah ñuhnit, ma yáac chūi bejeé, āt niijp wut jī.

⁷Páant niijnít, áih jéihyepmant bóo téihyadīh teonit, caandíh āt wái ñahanap wut jī. Páant ā wái ñahanachah-jeh, caán jéih jibcanniji áih wio wēpép nahna āt jumup wut jī. ⁸Pánihna, caán ñah ñuhnit, āt yáac chūi bej jwīlhip wut jī. Pánih yáac chūi bejnit, ñáap táamp chūinit, “Dios túini caá. Wā túi jéih bejna caá”, niij wēinit, Dioíh mūdīh āt waad béjep wut jī. ⁹Pánih yáac chūi bejnit, “Dios túini caá”, ā niijchah, nihat cáacwā it enep wut jī. ¹⁰Caandíh ennit, “Caán Dioíh muú Túini Jēcdih chúndi dinero úbhniiji caá”, it niij jéihyep wut jī. Páant ā jibichah ennit, caandíh ded pah ā yapatdih it en wáhi bejep wut jī.

Dioíh muuná Pedro cáacwādih ā bohéat

¹¹Jéih bejcaniji Pedrowādih ā teo ñuún péenachah, nihat cáacwā en wáhi bejnit, Dioíh muú Salomón ā chājat túutni coahjina ñáo ñah bejnit, Pedrowā pebhna it míc wáacap wut jī. ¹²Páant ī míc wáacachah ennit, Pedro nin pah queétdih āt niij naáwáp wut jī. “¿Wā déewáá, dépanihna nindih ñi en wáhi bej? ¿Dépanihna jwiítdih ñi en ñuún? ‘Queétoó Diosdih túi joinít jumna, íih wēpatjīh-jeh nindih ī jéih yáac chūi bejat túutna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joyát yoobópdih nihcan caá. Jesús ā wēpatjīh beé caandíh jwī boanap be. ¹³Abraham, Isaac, Jacob jon jātīh moón jwī nuowā Diosdih it túi weñep wut jī.ⁿ Caán Diosjeh beé, caandíh teo wáhi Jesús ā wūt chah yáac pínah niijná,

nindih ā jibanap be.^o Yeéboó Jesús-dih en jūihnitdih wáhnit, Pilato caandíh nemat muumánt ā bacañichah yuhna, yeéboó ā bacaat déedih ñi jepahcap be. ¹⁴Pilato caandíh ā bacañichah yuhna, Jesús táini, túi chājni ā jumuchah yuhna, yeéboó caandíh ñi náahcap be. Pánih náahcan, cáac maonidih ñi bacaat táutup be.^p ¹⁵Jwiítdih túi ubni Jesús-boodíh yeéboó ñi mawat táutup be. Obohjeéhtih, wunnidih ī yohochah yuhna, Dios caandíh ā jwáub boonidih jwiít jwī enep be. ¹⁶Pánihna, caandíh túi jenah joinít, nin ñi jéihni, ñi ennidih Jesús ā wēpatjīh jwī boanap be.

¹⁷“Wā déewáá, yeéboó jwī maátajīh Jesús Dios ā wáhi ā jumatdih jéihcan, caandíh ñi mawat táutup be. Páant ñi chājatjidih weém wā jéihna caá. ¹⁸Obohjeéhtih, jon jātīh Dios naáwátidih naóh yapanit, ñi chājat pínahdih nin pah it niij daacáp tajī: ‘Cristo yeejép ā yap-biḡna caá’, ī niijátji pahjeh tibee ā yap-pap be.^q ¹⁹Buu jwuh yeéboó yeejép ñi chājatjidih búdí jīgahnit, túiniboodíh jwáub túut nuumnít, Jesucristodih ñi jepahaá. Páant ñi túut nuuméchah, yeejép ñi chājatjidih Dios yeebdíh ā yoh wūh-biḡna caá. ²⁰Páant ñi chājachah, Dios ā wáhniji Cristodih jwiítdih ā jwáub wah deyabipna caá, jwiítdih ā teo wáacachah, jwī túi weñat pínah niijná. ²¹Obohjeéhtih, buu Dios pehbhoó caá ā jum jwuhup. Dios nihatdih ā ámo-hat pínahdih jon jātīh ā naáwátidih naóh yapanitdih āt naóh daacát táutup wut jī. Pánihna, nihat ā naáwátjidih chāj péanit, Jesucristodih ā jwáub wah deyabipna caá. ²²Moisés nin pah āt niij naáwáp tajī: ‘Jwī dée Dios naáwátidih naóh yapani pínahdih jwī Maáh Dios yeebdíh ā wahbiḡna caá. Weemdíh ā jwīh naáwát táutatji pahjeh tigeá

ⁿ3:13 Ex 3.15 ^o3:13 Is 52.13–53.12; Fil 2.7-9

^p3:14 Mt 27.15-23; Mr 15.6-14; Lc 23.13-23; Jn 19.12-15 ^q3:18 Is 52.13–53.12

caandíhbut ã jwúub naáwát túutbipna caá.^r Pánihna, ded pah ã niíj naáwát pínahdih ñi táí joyoó.^s ²³ Det caandíh joiacán, ã wutuchah jepahcannitdih Dios ã yohbipna caá. Dioíhwájeéh queét í jéih jumcan níít', Moisés át niíj daacáp tají.^t

²⁴ “Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitji Samuel, ã bñudát túttimah moonbát nin yeó jáapnadih yapat pínahdih naóhna, Jesucristodih niijná íť chājap tají. ²⁵ Jon játih moón jwí nuowājidihi Dios át naáwáp wut jī. Pánih naóhna, Abrahamdih ã naáwátji pahjeh tih jwiítidihbut bíc yoobó naóhna át chājap wut jī. Nin pah át niíj naáwáp wut jī: ‘Ma jumadih wā táí chājachah, caánboobút nihat baácđih moondíhbut ã jwúub táí chājbipna caá’, át niijíp wut jī.^u ²⁶ Pánihna, jwiítboodíh Moisés ã naóhnihi Dios wúúhdih jwiít judíowādih át jwiíh wahap tají, jwiítidih ã táí chājachah, yeejép chājnit jwí túut nuumát pínah niijná”, Pedro cáacwādih át niijíp wut jī.

Pedrowādih judíowā í maáta í jūihñat

4¹⁻³ Páant cáacwādih Pedro Juanjih í naáwáchah, sacerdotewā, Dioíh muudíh wapnit soldadowā í maáh, saduceowābut Pedrowā pebhna juibínit, íť joyóp wut jī. Páant í joyóchah, Pedrowā nin pah cáacwādih íť niíj naáwáp wut jī: “Jesús ã wunat túttimah, át jwúub boo pud jūúwúp be. Æ boo pud jūúwátidih jéihna, áihwā jumna, jwiítbut jwí boo pud jūúwát pínahdih jwí jéihna caá”, íť niijíp wut jī. Páant í niijíchah joí íjnit, maátaboó cáacwādih too pāa bejnit, Dioíh muudíh wapnit soldadowādih Pedrowādih íť juibí tewat túutup wut jī. Cheyeh jumuchah, túttimah bóo yeó jáapdih queéđdih úúbh joííhna, nemat muúboó íť nemat túutup wut jī. ⁴ Judíowā í maáta Jesúsđih í náahcah

yuhna, áih doonádih joinít, “Yoobópdih tigaá”, dawá íť niíj jenah joyóp wut jī. Pánihna, Jesúíhwā chah dawá jumna, cinco mil neoná íť jumup wut jī. Yaád-hjeéh í wehjeéhbut chah íť jumup wut jī.

⁵ Túttimah bóo yeó jáapdih sacerdotewā í maáta, bita judíowādih waóh-nit, Moisés ã wutátjidihi bohénit bícđih íť míc wáacap wut jī. ⁶ Sacerdotewā í maáh, Anás wüt jumni, ã déewābut Caifás, Juan, Alejandro, bita bícđih íť míc wáacap wut jī. ⁷ Pánihna, queét Pedrowādih í bid bojochah, soldadowā queéđdih íť ub juibínap wut jī. Páant í ub juibínachah, maáta nin pah íť niíj úúbh joyóp wut jī:

—¿Deh wēpatjīh tibeé yeéb caandíh ñi booa? ¿Déhe tibeé yeebđíh páant chājat túutni? íť niijíp wut jī.

⁸ Páant í niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wēpatjīh Pedro nin pah át niíj jepahap wut jī:

—¿Yeéb maáta, yeéb waóhñit, ⁹ jéih jibcannijidihi jwí táí chājatdih úúbh joí en níít ñi chājap? ¹⁰ Yeebđíh, nihat judíowādihbut nindih jéihyat caá náahap: Jesucristo ã wēpat beé nindih ã boanap be. Jesús Nazaret tútchidih bóo, yeéb cruzboó ñi mawat túutni, Dios ã booani, caán ã wēpatjīh nindih jwí boanap be. Pánihna, buu nin ã jibichah, ñi enna caá. ¹¹ Dios naáwátidih naóh yapanit jon játih Jesucristodih naóhna, ‘Cáacwā í náahcannidih Dios ã níobipna caá’, íť niíj daacáp tají.^v Pánihna, Jesucristodih yeéb ñi náahcah yuhna, Diosboó caandíh jwí maáh pínah át waadánap wut be. ¹² Caán Cristojeh tigaá cáacwā iiguípna bejnit déjidihi táí ubni. Nin baácboó bíh táí ubni pínah wihcan caá. Caanjéh caá yeejat yohni ã jumup, Pedro át niijíp wut jī.^w

^r3:22 Dt 34.10

^s3:22 Dt 18.15-16

^t3:23 Dt 18.19

^u3:25 Gn 12.3; 22.18

^v4:11 Sal 118.22

^w4:12 Jn 14.16

¹³Páant niíf naóhna, Pedrowā bohécannit yuhna, úumcanjeh, ī wēp bohénachah ennit, īt joí wáhi bejep wut jī. Jesús ā bohéat pah ī wēp bohénachah enna, “Pedro, Juanjīh yoobópdih Jesús-jeéh jumnit tigaá”, īt niíf jéihyep wut jī. ¹⁴Jéih jibcanniji boonit, Pedrowājeéh ā jumuchah, queét maáta Pedrowādih “Yeejép ī chājna caá”, īt jéih niíf naóh yaccap wut jī. ¹⁵Pánih jéih naóh yaccan, maáta ī míc wáacat tólihmant Pedrowādih īt bac bej jwuhat tútup wut jī. ¹⁶Páant ī bac bejat tátimah, queétjeh nin pah īt niíf míc wéhenap wut jī:

—¿Queétdih ded pah tigaá jwī chājbi? Dios ā wēpatjīh jéih jibcannijidih īt boanap taga. Nihat Jerusalén tátchidih moón páant ī chājatjidih ī jéihna caá. Pánihna, jwiítboó ‘Páant ī chājcan beé’, jwī jéih niijcán caá. ¹⁷Pánihna, Jesúh doonádih bitadih jwī bohéat tútca boj jīh, queét maátajeh īt míc niijp wut jī.

¹⁸Páant niíf péanit, Pedrowādih jwúub bid bojnit,

—Jesúh doonádih bitadih ñi jwúub naóhca bojoó, īt niijp wut yuh jī.

¹⁹Páant ī niijíhah joinít, Pedro Juanjīh nin pah īt niíf jepahap wut jī:

—Páant ñi wutuchah, jepahna nihna, Diosboodíh yap yohna caá jwīta chājap. ¿Pánihna, dedboodíh tigaá jwī jepahbi, Dios ā weñat pínah niijná?

²⁰Obohjeéhtih, jwiítboó jwī ennidih, jwī joinídihbut jwī jéih jweéhcan caá, īt niijp wut jī.

²¹Páant ī niijíhah joinít, maátaboó nin pah Pedrowādih īt jwúub niijp wut yuh jī:

—Jesúh doonádih ñi jwúub bohénachah, yeebdíh yeejép jwī peéh chājbi-pna caá, īt niijp wut jī.

Pánihna, cáacwáboó jéih bejcanniji ā tui bejattidih ennit, “Dios wēpni yoobát ā

jumna caá”, ī niijíhah joinít, maátaboó Pedrowādih jéih peéh chājcanjeh, queétdih īt bacanap wut jī. ²²Jéih jibcanniji cuarenta jópchi bíbohni wut jī.

Jesúhwa ī úumcat pínahdih ī úúbát

²³Pedro Juanjīh bac bejnit, ī chéenwā pebhna jwúub juibínit, judíowā ī maáta ded pah ī niijátjidih queétdih īt naáwáp wut jī. ²⁴Páant ī niijíhah joinít, queét nihat bícdih Diosdih nin pah īt niíf úúbáp wut jī: “Maá, meém jeádih chājni, nin baácdihbut chājni, búdí mujdihbut chājni, nihat báadhndihbut chājni caá.” ²⁵Túini Espíritu ā wēpatjīh jwī nuo Davidji, meemdíh teo wúhni, nin pah āt niíf daacáp tajī:

‘Judíowā nihcannitboó jenah joicánjeh, Diosdih íjnit, ī jūihna yuh caá. Cristo ā chājat pínahdih ī jáhíhmina yuh caá.

²⁶Dawá nin baácdih moón maáta míc wáacnit, jwī Maáh Diosdih, ā wahní Cristodihbut en jūihna, Dios ā jenah joyátjidih ī yeejafhmi na yuh caá’, āt niíf daacáp tajī. (*Sal 2.1-2*)

²⁷“Páant tigaá nin tátchiboó Herodes, Poncio Pilato, judíowā nihcannit, judíowā bícdih ma wahní Jesúsdih mawat tútta, ī míc wáacap be.” ²⁸Caán Jesús túi yoobópdih jumni, meemdíh túi jepahni ā jumuchah yuhna, caandíh ī mawíh jenah joyóp be. ²⁸“Páant caá ā nihbip’, ma niijátji pah queét ī chājap be. Meém ma jéihyatjīh páant mat niíf naáwáp tajī. ²⁹Pánihna, Maá, queét jwiítidih ‘Yeeb ñi jwúub bohéat peéh yeejép jwī chājbi-pna caá’, ī niijátjidih joinít, jwiítidih ma teo wáacá, jwiít meemdíh teo wúhni úumcanjeh, míh túini doonádih jwī wēp naáwát pínah niijná. ³⁰Jwiítidih ma teo wáacá, tubép chūúhndih jwī boanachah, cáacwā

^x4:24 Ex 20.11; Neh 9.6; Sal 146.6

^y4:27 Lc 23.7-11; Mt 27.1-2; Mr 15.1; Lc 23.1; Jn 18.28-29

^z4:27 Is 52.13; Fil 2.7

ĩ jéih chājca naáhdih Jesús ã wēpatjĩh jwĩ chājat pínah niijná”, ĩt niĩj wúbúp wut jĩ.

³¹ Páant ĩ niĩj wúbúchahjeh, ĩ míic wáacni muú búdí át méménap wut jĩ. Páant ã méménachah, Túini Espiritu ã wēpat queétdih búdí ã wühuchah, úumcanjeh Dios naáwátdih ĩt jwúb naáwáp wut jĩ.

Jesúhwa ĩ míic pāáat

³²⁻³³ Dios ã wēpatjĩh queét Jesús ã naáwát tútnit nin pah cáacwádhĩh ĩpĩ niĩj naáwáp wut jĩ: “Jesús ã boo pud jūúwát túttimah caandĩh jwĩ enep jĩ”, ĩt niijíp wut jĩ. Queét nihtdih Dios búdí ã teo wáacachah, chah dawá Jesús-dih ĩt jepahap wut jĩ. Biíc yoobó jeh nah joinít, ĩih bí déedih “Wíih míic-jeh caá”, ĩt niijcáp wut jĩ. Queét niht ĩ bíbohah yoobó míic pāáhnit, ĩjeéh jumndih ĩpĩ tái teo wáacap wut jĩ.^a

³⁴ Pánihna, ded moh yéejnit ĩjeéh ĩt wihcap wut jĩ. Det wápchi pínah baácdih bíbohnt, muúdhbut bíbohnt, ĩhdih ĩpĩ jíib chāj wūhup wut jĩ. Caán jíibdhĩh ub bejnit, ³⁵ Jesús ã naáwát tútnit-dih ĩpĩ juibĩ wūhup wut jĩ. Páant ĩ ub juibĩ wūhuchah, teonit, queétoó ĩjeéh jumnt moh yéejndih ĩpĩ jwúb pāáap wut jĩ. ³⁶ Biíc ĩjeéh José wūt jumni át jumup wut jĩ. Jesús ã naáwát tútnit Josédih Bernabé wūt ĩt búudhdup wut jĩ. Ā wūt Bernabé “Cáacwádhĩh túi weña teo wáacni”, Griego wéheatjĩh niijná ĩt chājav wut jĩ. Caán Leví juima, Chipe quewadih bóo wut jĩ. ³⁷ Pánihna, caanbút áih wápchidih át jíib chājav wūhup wut jĩ. Pánih jíib chāj wūhnt, caán jíibdhĩh Jesús ã naáwát tútnitdhĩh wūhnt, bitadih át pāáat tútup wut jĩ.

Ananías ájeéh bóli Safirajĩh ĩ yeeat

5 Bitabut Bernabé ã chājav pah ĩtih chājhip wut yuh jĩ. Newé Ananías wūt jumni, yad Safira wūt jumnih wut jĩ. Queébut ĩh wápchidih jíib chāj wūhnt, caán jíibdhĩh Jesús ã naáwát tútnitdhĩh Ananías át wūhup wut yuh jĩ. ² Obohjeéhtih, ã jíib chājna yuhna, bainjeh ã wūhat pínahdhĩh ubnt, niht bíhdih caanjéh át ámhoh wut jĩ. Páant ã chājavah ennt, yadbut mit jéihyep wut jĩ. Pánihna, bainjeh ub bejnit, Ananías Jesús ã naáwát tútnitdhĩh át juibĩ wūhup wut jĩ.

³ Páant ã yeeatdhĩh Túini Espiritu ã jéihyanachah, Pedro Ananíasdhĩh nin pah át niĩj jūihūup wut jĩ:

—Ananías, nemépwā ĩ maáh Túini Espiritudih meemdhĩh át yeeat tútup wut. Pánihna, míih baácdih ma jíib chāj wūhna, caán jíibdhĩh meemjéh mat ámhoh wut. ⁴ Ma jíib chāj wūhat pínah játih, míih wápchijeh tigaá átih jumup ta yuh caá. Pánihna, míih jíib tigaá átih jumup. Páant, míih ã jumuchah yuhna, ¿dépanihna oboh ma yee? Jwiítidihjeh ma yeecan caá. Diosdhĩh caá ma yeenap, át niijíp wut jĩ.

⁵ Páant ã niijíchahjeh, Ananíasboó át wun buugúp wut jĩ. Páant ã yapat doonádhĩh joinít, niht búdí ĩt úumup wut jĩ. ⁶ Ā wunuchah ennt, japata áih báhahjidih yéguehjĩh pin, cáacdih yohopboó ub bejnit, caandĩh ĩt baad yóhoh wut jĩ.

⁷ Tres horas túttimah, Ananías áaji ã wunatjidih jéihcan, Pedro pebhna caántbut mit waád juibínap wut jĩ. ⁸ Páant mi waád juibínachah, Pedroboó nin pah caántdhĩh át niĩj wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Níih wápchidih ñi jíib chāj wūhuchah, bóo nit beé yeedhĩh ĩ jíib chājav? át niijíp wut jĩ.

^a4:32-33 Hch 2.44-45

—Páant bóojeh tibeé jwiítidih í jíib chājap be, mit niŷ jepahap wut yuh jī.

⁹—¿Dépanihna yeéb chénat pah Túini Espíritudih biíc yoobó ñi yee? Ma joyoó. Majeéh bóojidih baad yóh péanit, jwúub jūóhna, meemdíhbut míih bácahdih í ub bejbipna caá, Pedro caántdih át niijíp wut jī.

¹⁰ Páant ā niijíchahjeh, caántbut mit wun buugúp wut jī. Pánihna, baad yóh-nit japata caán muudíh jwúub waád juibínit, míih bácahdidih enna, caántjidi-hbut ub bac bejnit, newéih bácahji pebhna ub juibínit, ít baad yóhop wut jī.

¹¹ Pánihna, Jesúsíhwā, nihat bitabut caán doonádih joinít, búdí ít úumup wut jī.

Jesús ā naáwát túttnit wunnitdih í booaat

¹² Jesús ā naáwát túttnit Dios ā wē-patjīh dawá cáacwādih ít booa júutup wut jī, “Dios wēpni ā jumna caá”, í ni-iját pínah niijná. Queét Jesúsíhwā Dioíh muú Salomón ā chājat túttni coahjidih ípí míic wáacap wut jī. ¹³ Bitá í yée-jat peéh chājatdih úumna, queét pebhna bejcan yuhna, “Queét túinit caá”, cáacwā ípí niijíp wut jī. ¹⁴ Neoná, yaád-hbut, chah dawá Jesúsíh ít jepahap wut jī. ¹⁵ Pánihna, tubúp chūúhnitdih Pedro ā teo jáha booaat pínah niijná, í chéenwā queétdih í lajatjīh namá jwéejdih ípí ub juibí jwejep wut jī. Bitá ā muj juibican-nitboó boóihna, Pedroíh dadahjeh buug lájat ít náahap wut jī. ¹⁶ Jerusalén tútchi pehbbit jumni tútchinadidih moón tubúp chūúhnitdih, nemép jumnitdihbut ít ub juibínap wut jī. Pánihna, queét nihatdih ít túi booa beedánap wut jī.

Jesús ā naáwát túttnitdih bita yeejép í chājat

¹⁷ Pedrowādih dawá cáacwā í pée-nachah enna, sacerdotewā í maáh, ájeéh

jumnit saduceowābut Pedrowādih búdí ít íjip wut jī. ¹⁸ Pánih íjnit, Jesús ā naáwát túttnitdih teonit, nemat muúboó ít nemep wut jī. ¹⁹ Chei Dioíh ángel-boó í nemnitjidih át wāt bacanap wut jī. ²⁰ “Dioíh muúná ñi bejeé. Caán muúná juibínit, ded pah Diosjeéh í túi jummat pí-nahdih cáacwādih ñi túi bohénaá”, ángel queétdih át niijíp wut jī.^b

²¹ Páant ā niijíchah joinít, baabáchah, Dioíh muúná waad béjnit, ángel ā niijátji pah cáacwādih ít jwúub bohénap wut jī.

Caán yeó jáapjeh judíowā í maáta míic wáacnit, Jesús ā naáwát túttnit nemat muúboó jumnitjidih soldadowā í maá-tadidih ítih ub jūúwát tútup wut yuh jī. ²² Obohjeéhtih, nemat muúná juibínit, queétdih ít bid juicáp wut jī. Pánih bid juicánjeh, maáta pebhna jwúub bejnit, nin pah queétdih ít niŷ naáwáp wut jī:

²³—Nemat muú jéc buujcánni yuh beé. Caán nemni jécdih wapnit í pái ñuhna yuh beé. Páant í pái ñuhuchah yuhna, caán jécdih wátnit, jwí enechah, jwí nemnitji í wilcap be, ít niijíp wut jī.

²⁴ Páant í niijíchah joinít, Dioíh muudíh wapnit soldadowā í maáh, sacerdotewā í maátabut ít joí wúhi bejep wut jī. “¿Dépah caá í toáhbi queét pánihna?” queétjeh ít míic niijíp wut jī. ²⁵ Páant í míic niijíchahjeh, bíih í pebhna juibínit, queétdih nin pah át niŷ naáwáp wut jī:

—Yeéb ñi nemnitji Dioíh muúná cáacwādih jwúub bohéna beé í chājap be. Ñi enbi jwuhúú oboh, át niijíp wut jī.

²⁶ Páant ā niijíchah joinít, soldadowā í maáh, áih soldadowájīh bejnit, Jesús ā naáwát túttnitdih ít jwúub tewep wut jī. Obohjeéhtih, cáacwādih úumna, maonit déeji maocanjeh, queétdih ít teo bejep wut jī. “Nitdih jwí puñuchah, cáacwāboó jwiítidih jeejīh í yohbipna

^b5:20 Jn 11.25; 14.6; Ro 6.4

nacaá”, queét soldadowā it niij jengah joyóp wut jī. ²⁷ Queétdih ub bejnit, Jesús ā naáwát tútnitdih maáta pebhna it ub juibínap wut jī. Pánih ub juibínachah, sacerdotewā ī maáh queétdih nin pah āt niij jūihñup wut jī:

²⁸ —Yeebdíh tubit wutnit, ‘Jesús ded pah ā chājatjidih ñi bohéca bojoó’, jwī niijíp yuh be. Obohjeéhtih, páant jwī niijíchah yuhna, yeebboó nihat Jerusalén tútchidih moondíh ñi bohéna caá. Jesús-dih jwī mawatji waó jíib jwiítdih peéh chājat náahna, pánih naóhna caá ñi chā-jap, āt niijíp wut jī.^c

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, Pedroboó bita Jesús ā naáwát tútnit bíicdih nin pah it niij jepahap wut jī:

—Diosboó jwiítdih ā naáwát tútup be. Pánihna, caandíh jepahnit jumna, ñi naáwát tútcatdih jwī jepahcan niít. ³⁰ Jwī nuowā ípí wēini Dios Jesús-dih āt booanap tajī. Caandíhjah tibeé yeeb cruzboó péoh dodhnit, ñi mawat tútup jī. ³¹ Jesús-dih ‘Caán túini caá’, niijnít, Dios caandíh maáh āt waadánap wut jī. Pánih maáh waadánit, ā jéihyepmant bóo buwámant āt chúdat tútup wut jī. Jwiít cáacwā jwī yéejat peéh chājat déejidih túi ubni pínah Jesús-dih āt jumat tútup wut jī. Jwiít judíowā jwī yéejatdih cádahnit, jwī tút nuumúchah, jwī yéejatdih ā yohat pínah niijná, páant āt chājap wut jī. ³² Pánihna, jwiítboó Jesús páant ā jumatdih ennitji, Túini Espíritu ā wēpatjih caandíh jwípi naóhna caá. Det ā wutatdih jepahnitdih Dios Túini Espíritudih bíic yoobó ā wūhna caá, queétdih Pedro āt niijíp wut jī.

³³ Páant ā niijíchah joinít, chah íijnit, queét Jesús ā naáwát tútnitdih maáta ítih mao yohíhip wut yuh jī. ³⁴ Obohjeéhtih, Gamaliel, fariseowā poómpdih bóo, queétdih āt mao yohat tútup wut jī. Caán Moisés ā wutatjidih bohéni ā

jumuchah, cáacwā caandíh “Caán túi chājni caá”, ípí niijíp wut jī. Pánihna, caán Jesús ā naáwát tútnitdih soldad-owādih āt ub bac bej jwuhat tútup wut jī. ³⁵ Páant ī ub bac bej jwuhat tút-timah, maátadih Gamaliel nin pah āt niij naáwáp wut jī:

—Yeéb wā déewāá, ñi maona chaáh buca. Ñi túi jengah joi jwúhuú. ³⁶ Teudajidih ñi náhninaá. ‘Weém cáacwādih túi waóhni caá wā jumup’, caanjéh cáacwādih āt niijíp wut yuh jī. Pánihna, dawá, cuatrocientos ájeéh ī péenap yuh be. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh ī mao yohochah, ájeéh péenitji ī bej peét bejep be. Buu queétji ī wihcan caá. ³⁷ Túttimah, cáacwādih ī jengah enat láa Galilea baácdih bóo Judas wūt jumniiji Romano cáacwā ī maátadih yohíhna, ájeéhbut dawá ī péenap yuh be. Obohjeéhtih, bita caandíh ī mao yohochah, nihat áihwābut ī bej peét bejep be. ³⁸ Páant niijná, yeebdíh nindih naóhna caá wā chājap. Nit Jesús-dih doonádih bohénitdih páantjeh ñi enah bojoó. Ī bohéat Dioíh nihcan, Teudaji ā bohéat buudát pah ā buud béjmina caá. ³⁹ Obohjeéhtih, nin Dios ā bohéat yoobát ā jumuchah, queétdih ñi jéih cádahat tút-can niít. Páant ñi cádahat tút-na, yeéb Diosjih míic maona caá ñita chājap taga, Gamaliel āt niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, “Yoobópdih tigaá”, maáta it niij jengah joyóp wut jī. Pánih jengah joinít, Jesús ā naáwát tútnitdih it jwúub bid bojop wut jī. Páant ī jwúub waad juibínachah, queétdih it puñat tútup wut jī. Páant ī pūi péanachah, “Jesús-dih doonádih yeéb ñi jwúub bohéca bojoó”, niij jūih péanit, queétdih it bejat tútup wut jī.

⁴¹ Páant ī bejat tútuchah joinít, it jwúub bac bejep wut jī. Jesús-dih wā ī jumat jíib, yeejép yapna, búdí it weñep

wut jī. ⁴²Pánihna, yeó jáap jummat pah Dioíh muúboó, íih muunáboobát “Jesús Dios ā wahni Cristo ā jumna caá”, ípí níj naóh bohénap wut jī.

Siete teo wáacnit pínahdih Jesúhwā ī níwat

6 Caán láa Jesúh doonádih bohénit it dao béjep wut jī. Pánih dao béjna, Jesúhwā mícjeh jumna yuhna, it míc jūihñup wut jī. Biquína judíowā jumna yuhna, Griego wéheatdih wéhenit it jumup wut jī. Queétoó íjeéh éemp wun- nit yaáhdih yeó jáap jummat pah íih jeémátdih ī túi bíic yoobó wūh jeémpcah enna, Hebreo wéheatdih wéhenitdih it jūihñup wut jī. ²Páant ī míc jūihñuchah jéihnit, Jesús doce ā naáwát tútnitboó bita áihwādih bid bojnit, nin pah it níj naáwáp wut jī:

—Dios naáwátdih bohéat jwíih tewat ā jumuchah, jeémátdih jwí jéih pāáh- can caá. ³Pánihna, jwí déewāá, siete neonádih nī níwíi, jeémátdih pāáhnit ī jummat pínah niijná. Bita queétdih ‘Túinit caá’, ī niijnít, Túini Espíritu ā wépat búdí jumnit, túi jenah joinít dih nī bidíi. ⁴Obo- hjeéhtih, jwiítboó yeó jáap jummat pah Diosdih uúbhnt, ā naáwátdih jwí bo- hébipna caá, it niijp wut jī.

⁵Páant ī niijíchah joinít, “Júu. Páant tíi jwí chájp”, nihat Jesúhwā it níj jepahap wut jī. Pánihna, Esteban, Jesús- dih túi jenah joiní, Túini Espíritu ā wé- pat búdí jumnidih it níwip wut jī. Bitadi- hbut it níwip wut jī. Nin caá ī wútna: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pár- menas, Nicolás. Caán Nicolásboó Antio- quía tútchidih bóo judío nihcan yuhna, judíowā ī bohéátdih joiná, íjeéh waadni át jumup wut jī. ⁶Páant ī nionitdih Jesús ā naáwát tútnit pebhna it ub juibínap wut jī. Queétoó ub juibínachah ennit, ī nionitdih teo jáhanit, it uúbáp wut jī, Dios queétdih ā túi teo wáacat pínah niijná.

⁷Pánihna, caán baácdih moón Dios naáwátdih chah dawá jéihnit ī jumuchah, Jerusalén tútchiboó jumnit Jesúhwā it dao béjep wut jī. Sacerdotewābut dawá túut nuumnít, Jesúhwájeéh it waadáp wut jī.

Bitá Estebandih ī tewat

⁸Esteban, caandíh Dios búdí ā teo wáacachah, ā wépatjīh dawá láa jwiít cáacwā jwí jéih chájca naáhdih át cháj júutup wut jī. Páant ā cháj júutuchah ennit, cáacwā Jesúh doonádih chah it joíhip wut jī. ⁹Obohjeéhtih, biquína judíowā ī míc wáacat muudíh moón caandíh it jūihñup wut jī. Queétoó Teo Wúhntjī wútnit jumni poómp it jumup wut jī. Cirene tútchidih moón, Alejandría tútchidih moón, Cilicia baácdih moón, Asia baácdih moón it jumup wut jī. Queétoó wut jī Estebandih jūihnit it jumup wut jī. ¹⁰Pánihna, Esteban Túini Es- píritu ā wépat búdí jumnit, túi jéihni jumna, ā wéhenachah joinít, queétoó caandíh bíic yoobó it nihcap wut jī.

¹¹Bíic yoobó nihcan, újna, bita ī yee naáwát pínah niijná, it jīb wūhup wut jī. Páant ī yeeat túutuchah joinít, nin pah it níj naóh yacap wut jī: “Este- ban Moisés ā wutatjidih Diosdihbut yee- jép ā wéhenachah, jwí joyóp be”, it níj yeenap wut jī. ¹²Páant ī niijíchah joinít, cáacwā, Moisés ā wutatjidih bohénit, bita waóhntbut Estebandih it íjip wut jī. Pánih íjnit, caandíh teonit, ī maáta pebhna it ub bejep wut jī. ¹³⁻¹⁴Queétoó yeeat tútnitjī nin pah ī maátadh it níj yeenap wut jī:

—Nin yeó jáap jummat pah Dioíh muudíh, Moisés ā wutatjidihbut yee- jép ápí wéhenap be. Nin pah ā ni- ijíchah, jwiít jwí joyóp be: ‘Jesús Nazaret tútchidih bóo Dioíh muudíh ā yohbipna caá. Moisés ā wutatjidihbut ā jwáub túut nuumbípna caá’, Esteban ā niijp be, it niijp wut jī.

¹⁵ Nihat caanjíh ch́udnit Estebandih ĩ enechah, áih móot ángelíh móot panih yeh iigní át jíghop wut jī.

Esteban ā míc jāh niiját

7 Sacerdotewā ĩ maáh nin pah Estebandih át niij úbh joyóp wut jī: “¿Nit ĩ niiját yoobópdih níit?” át niijóp wut jī.

² Páant ā niijíchah joinít, Estebanboó nin pah caandíh át niij jephap wut jī: “Wā déewāá, behnitbut ñi joyoó. Weemdíh ĩ naóh yacat yoobópdih nihcan caá. Ded pah Moisés ā ch́ajajidih yeéb ñi jenah joyát pah weembút bíic yoobó wā jenah joiná caá. Ded pah jwī nuowā ĩ ch́ajajidihbut bíic yoobó wā jenah joiná caá. Jwī nuo Abrahamji Mesopotamia baácdih ā jumuchah, Harán baácboó ā bejat pínah játih, Dios nihat jéihni jumna, caandíh át jíghop wut jī. ³ ‘Meém míih baácdih ma déewádihbut ma cádah bejeé. Páant ma bejehchah, wā ñioni baácna meemdíh wā waóhbipna caá’, Abrahamjidih Dios át niijóp wut jī.^d ⁴ Páant ā niijíchah joinít, Abrahamji Caldea baácmant át numah júwúp wut yuh jī. Pánih yúup júóhni, Harán baácna joinít, ĩt ch́ao jwúhup wut jī. Behe ā wunat túttimah, nin jwī jumni baácdih Dios Abrahamwájidih át júwát tútup wut jī.^e

⁵ Obohjeéhtih, Abrahamji Dios ā naóhni baácdih ā juyúchah yuhna, áih baác pínahdih caandíh át wúh jwuhcap wut jī. Jibnitjeh ĩt jumup wut jī. Abrahamji ā weh wih jwuhchah, Dios caandíh nin pah át niij naáwáp wut jī: ‘Meemdíh, ma juimenádihbut nin baácdih wā wúhbipna caá’, át niijóp wut jī.^f ⁶ ‘Túttimah, ma juimená bíih baácna bejnit, caán baácdih moónjeéh jumna, queédih teo wúhniit

ĩ jumipna caá. Pánihna, cuatrocientos jópchi ma juimenádih yeejép ĩ ch́ajbipna caá. ⁷ Obohjeéhtih, páant ĩ ch́ajat jíib, weém caán baácdih moondíh wā peéh ch́ajbipna caá. Páant wā peéh ch́ajat túttimah, ma juimená nin baácna ĩ jwúub juibípnā caá, páant muntih. Pánih jwúub joinít, weemdíh jephahnit, ĩ wēi úbh-bipna caá’, Abrahamdih Dios át niijóp wut jī.^g ⁸ Páant niijnít, Dios nin pah caandíh át jwúub niij naáwáp wut jī: ‘Weém wā niijátjidih wā náhniat pínah, yeebbút ñi náhniat pínah niijná, nin pah ñi ch́ajaá: Quehli nah yapat ch́oodih ñi bóod yohoó. Meém mícjeh, ma juimenábut bíic yoobó bóodnit ñi jumú’, át niijóp wut jī. Pánihna, Abraham áa Isaacdih mi weép jumuchah, ocho yeó jáap túttimah, áih quehli nah yapat ch́oodih Abraham át bóod yohop wut jī. Túttimah, Isaac Jacob pínahdih át weh jumup wut jī. Pánihna, Jacobboó docewā át weh jumup wut jī. Queét doceboó jwī nuowā pínah ĩt jumup wut jī.^h

⁹ “Queét jwī nuowā ĩ úud Josédih ĩjnit, caandíh yohna, Egipto baácna bejnitdih ĩt jíib ch́aj wúhup wut jī. Páant ĩ jíib ch́aj wúhniji ā moh yéejehchah enna, Dios Josédih át túi teo wáacap wut jī.ⁱ

¹⁰ Páant ā teo wáacachah, José túi jenah joinít ā jumuchah, Faraón Egipto baácdih moón ĩ maáhboó Josédih át wēi enep wut jī. Diosboó caandíh páant át wēi enat tútup wut jī. Pánih wēi ennit, Faraón Josédih nihat Egipto baácdih moondíh tewat wutni maáh pínah át waadánap wut jī. Á pebh moondíhbut maáh át waadánap wut jī.^j

¹¹ “Caán láa Egipto baácboó Canaan baácboobút mah ā buugcáh, caán baácnadih moón tubit ĩt moh yéejep wut jī. Pánihna, jwī nuowábut jeémát ĩt jéih

^{7:3} Gn 12.1 ^{7:4} Gn 11.31; 12.4 ^{7:5} Gn 12.7; 13.15; 15.18; 17.8

^{7:7} Gn 15.13-14; Ex 3.12 ^{7:8} Gn 17.10-14; 21.2-4; 25.26; 29.31-35.18

^{7:9} Gn 37.11,28; 39.2,21 ^{7:10} Gn 41.39-41

bid juicáp wut jī.^k ¹²Egipto baácboó jeémát jummat doonádih joinít, Jacob ā wehdih neoh át jwíih wah bojop wut jī. ¹³Túttimah ā jwúub wahachah, Egipto baácboó ī juibínachah, ‘Weém ñi úud tigaá’, José ā úud jeñénadih át niijíp wut jī. Pánihna, Joséboó ā déewādih ā maáh Faraóndih át júutup wut jī.¹ ¹⁴Túttimah, José ā íp Jacobdih ā déewādihbwt át bidip wut jī. Ā déewā setenta y cinco cáacwājuh ít jum jwuhup wut jī.^m ¹⁵Ā wūúh ā bid bojochah joinít, Jacobwā ā wūúh pebhna Egipto baácboó ít bejep wut jī. Caanná juibínitji ít buudúp wut jī.ⁿ ¹⁶Jacob ā nuo Abraham Hamor báadhda wehdih Siquem wūt jumni baácboó ī wunuchah ī yohat pínahdih átát jīb chājap wut jī. Pánihna, Abraham ā jīb chājniiji baácboó Jacobbīh bācahjidih ub bejnit, ā wehboó ít yohop wut jī.^o

¹⁷“Túttimah, ‘Nin baác dih yeebdīh wā wūhbipna caá’, Dios Abrahamdih ā niijátji pah toáh jūúwúchah, Egipto baácboó jwī déewā ít cáac poonap wut jī. ¹⁸Egipto baác dih ī jumuchah, bih maáh Faraón ī niijni, át túut nuumúp wut jī. Caán Faraónboó ded pah José ā chājatjidih át jéihcap wut jī.^p ¹⁹Pánih jéihcan, jwī nuowādih yeejép chājna, ī weh jáap túuhnitdih át mao yohat túutup wut jī.^q ²⁰Páant ā yapat cātfh, Moisés pínah ā cáac jumuchah, Dios caandīh át túi wēi enep wut jī. Pánihna, ā mána tres widh caanbít dih júutcanjeh, íh muúboó ít túi bih bíbohó wut jī.^r ²¹Pánihat túttimah, Moisésdih muúboó jéih bíbohcan, ā mána caandīh mujboó ít pahanap wut jī. Páant ī pahanidih Faraón nuúm bid juí, ub aab béjnit, mi wūúh pah mit behanap wut jī.^s

²²Egipto baác dih moón túi jéihnitfhdih Moisésdih ít bohénap wut jī. Pánihna, caán maáh wūúh pah át jumup wut jī.

²³“Túttimah, caán cuarenta jópchi bíbohni, ā déewā judíowādih enedih át bejep wut jī. ²⁴Pánih enedih juibína, Egipto baác dih bóo judíodih yeejép ā chājachah, Moisés át enep wut jī. Páant ā chājachah ennit, ā déedih teo wāacadih bejna, Egipto baác dih bóodih át mao yohop wut jī. ²⁵Pánih chājna, ‘Wā déewā ī déedih wā teo wāacachah enna, “Dios jwíitdih túi ubni pínah át wahap taga”, ī niij jenah joibípna caá’, Moisés át niij jenah joyóp wut yuh jī. Obohjeéhtih, queétoó páant ít niij jenah joicáp wut jī. ²⁶Biíh yeó jáapdih chénewā ā déewā ī míic mawachah, Moisés át enep wut jī. Pánih enna, ‘¿Yeéb bífcwājuh dépanih míic mao tigaá ñi chāj?’ queétdih át niijíp wut yuh jī. ²⁷Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, ā déedih yeejép chājniboó Moisésdih át ub too yoh bojop wut jī. ‘Meém jwī maáh nihcan, jwíitdih wutni nihcan caá. ²⁸¿Jwíin Egipto baác dih bóodih ma mao yohatji pah weemdīhbt mao yohíh níit ma chājap?’ át niij júihñup wut jī. ²⁹Páant ā niijíchah joí wúhi bejnit, Moisés Madián baácboó át jweí béjep wut jī. Caanná jweí juibíniji áa jumnit, chénewā át weh jumup wut jī.^t

³⁰“Madián baácboó Moisés cuarenta jópchi jumna, muú wihcapboó Sinaí jee pébh jumnit, máa chálih iigní panihnidih át enep wut jī. Caán iigát panihat cātfh ángelboó caandīh át jígohop wut jī. ³¹Páant ā jígohochah, Moisés át en wúhi bejep wut jī. Pánih en wúhi bejna, caán máa chálih iigní panihni pehbbit enedih ā bejchah, Dios caandīh nin pah

^k7:11 Gn 42.1-2 ^l7:13 Gn 45.1,16 ^m7:14 Gn 45.9-10,17-18; 46.27

ⁿ7:15 Gn 46.1-7; 49.33 ^o7:16 Gn 23.3-16; 33.19; 50.7-13; Jos 24.32

^p7:18 Ex 1.7-8 ^q7:19 Ex 1.10-11,22 ^r7:20 Ex 2.2 ^s7:21 Ex 2.3-10

^t7:29 Ex 2.11-15; 18.3-4

āt niij naawáp wut jī: ³²‘Weém Dios caá. Weemdíhjah caá ma nuowā, Abraham, Isaac, Jacob ī tūi wēi uúbú’, āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, Moisésboó méménit, úmna, āt en ñahacap wut jī. ³³Pánihna, Dios nin pah caandíh āt jwúub niij naawáp wut jī: ‘Buu wā pebh ñuhna, míh zapatosdih waícanjah ma too dugú. ³⁴Wíih cáacwā Egiptoboó jumnit, yeejép yapna, túbít moh yeejnit ī juñúchah, wā joiná caá. Páant ī juñát-dih joinít, queédih teo wáacat náahna, Egipto baácboó meemdíh wahat túut ni-ijná, ma pebh wā dei jūúwúp be. Pánihna, buu conboó ma jwúub bejeé’, Dios Moisésdih āt niijíp wut jī.^u

³⁵‘Ī náahcannijidih yuhna, ī maáh pínah, queédih tūi ubni pínahdih Diosboó āt wah jwúuba bojop wut jī. ‘Meém jwí maáh nihcan, jwiítidih wutni nihcan caá’, ī jäh niijéhnijidih Dios Egipto baácboó āt wah bojop wut jī, queédih ā ñumah bac jūúwát pínah niijná. Pánih wahna, Moisésdih teo wáacni pínah máa chálíh iigni panihni cātíh jumni ángeldihbut Dios āt wahap wut jī. ³⁶Pánihna, Egipto baácboó jumnitji judíowādih Moisés āt ñumah jūúwúp wut jī. Egipto baácboó caán Moisés Dios ā wēpatdih āt jwíih júut waawáp wut jī. Túttimah, Muj Mac Dúuni wūt jumniiboó āt jwúub júutup wut jī. Túttimah, muú wihcapboobút cuarenta jópchi ī jumuchah, Dios ā wēpatdih páant ápí júutup wut jī.^v ³⁷Caán Moisésboó judíowādih nin pah āt niij naawáp wut jī: ‘Weém wā nihat pah muntih Dios naawátidih naóh yapani pínahdih yeebdíh ā wahbipna caá. Caán ñijeéh ā jumnipna caá’, Moisés queédih āt niijíp wut jī.^w ³⁸Moisés muú wihcapboó jwí nuowā bícdih āt jumup wut jī. Sinái wūt jumni jeená caandíh naóhniiji ángeljeéhbut āt jumup wut jī. Ījeéh jum-

nit, Dios ā wutatdih Moisésboó āt naóh yapanap wut jī, caandíh jepahnit, Dios-jeéh ī tūi jummat pínah niijná. Jwiítbut jwí joyát pínahdih āt naawáp wut jī.^x

³⁹‘Pánih jūóhniitji muú wihcapboó jumna, Egipto baácboó jwúub bejhna, Moisésdih náahcan, jwí nuowā ā wutatdih ĩt yap yohop wut jī. ⁴⁰Pánih yap yohna, Moisés úud jeéné Aaróndih nin pah ĩt niijíp wut jī: ‘Jwiítidih waóhniit pínah Dios panihnitdih ma pāp wūhú. ¿Egipto baácboó jwí jumuchah, jwiítidih ñumah jūóhni Moisés ded pah tigaá āt bej?’ ĩt niijíp wut jī.^y ⁴¹Páant niijnít, queét momo jiwi wūhú pah jígohnidih orojíh ĩt pāpap wut jī. Pánih pāp péanit, queét nuñúpdih mao ub jūóhniit, ĩ pāpnidih cáo wūhna, búdí ĩt weñep wut jī.^z ⁴²Páant ĩ pāpnijidih ĩ weñechah ennit, ‘Weemdíh yohnit, cúiwādih, widhdih, yeodíhbut ĩ wēi dáhwa naáh’, niijnít, Dios queédih ātih yohop wut yuh jī. Páant ĩ chājatjidih Dios naawátidih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tají:

‘ “Yeéb weemdíh yeejép ñi chājap be. Muú wihcapboó cuarenta jópchi jumna, yeéb judíowā nuñúpwādih mao cáonit, weemdíh wūhna, ñita tūi chāj tagaá. Obohjeéhtih, weémboodíh ñi náhnicap be.

⁴³Pánih náhnican, Móloc wūt jumnidih wēinit, áih muudíh ñi bíbohóh jī. Bífh cúí Refán wūt jumni, caan páh jígohni yeéb ñi pāpni dahdihbut ñi weñep be. Pánihna, yeebdíh peéh chājna, yuúp Babilonia baácboó wā wahbipna caá”, Dios ā niijná caá’, āt niij daacáp tají. (Am 5.25-27)

⁴⁴“Jon jātíh moón jwí nuowā muú wihcapboó jumna, Dios ĩjeéh ā jummat pínah niijná, nuñúp chóojíh ĩ chājni muudíh ĩt bíbohóh wut jī. Caán muudíh Dios ā niijátji pah bíic yoobó Moisés āt chā-

^u7:34 Ex 3.1-10 ^v7:36 Ex 7.3; 14.21; Nm 14.33 ^w7:37 Dt 8.15,18

^x7:38 Ex 19.1-20.17; Dt 5.1-33 ^y7:40 Ex 32.1 ^z7:41 Ex 32.2-6

jap wut jī. Caán muú diitboó Dios ā wutat daacni jeé naaná āt jumup wut jī.^a 45 Pániha, queédih Dios ā naóh-niji nin baácđih juiná, Josué jwī nuowā bíćđih caán muúđih ít ub juyáp wut jī. Páant ī ub juyáčah, Dios queédih teo wáacna, caanjīh jumnitjidih āt yohop wut jī. David ā jum láabut caán muúđih ít bíboh jwuhup wut jī.^b 46 Pániha, caandih Dios ā túi weñechah jéihnit, caán íjeéh ā jumāt pínah muúđih chājīhna, David Diosđih ātih uúbúp wut yuh jī.^c 47 Obohjeéhtih, páant ā uúbúchah yuhna, ā wunat túttimah, ā wúúh Salomónboó Diofih muúđih āt chā-jap wut jī.^d 48 Pánih chājna yuhna, Diosboodih cáacwā ī chājni muúđih ī jéih nemcan caá. Páant niijnít, Dios naáwátđih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tajī:

49e “Japboó wā chúđat panihni caá. Caánboó chúđna, nihatđih wā wutna caá. Pániha, noónboó wíih jítcha wā chūi chúđat panihni caá. Pánih chūi chúđna, chah wēpni wā jumna caá. Weém Dios caá. Páant wā jumuchah, wíih muú pínahđih ni jéih teo wūhcan caá. Wā chooát pínah muúđih wā náahcan caá.

50 Weemjéh nin baácboó nihatđih wā chājap jī”, Dios ā niijná caá’, āt niíf daacáp tajī. (Is 66.1-2)

51 “Jwī nuowāji ī yap yohat pah mun-tih yeebbát Diosđih ni yap yohna caá. Dios naáwátđih joiná yuhna, yeéb yehna joyáh bojnit Túini Espíritudihbut yehna ni niijná caá.^e 52 Jwī nuowāji Dios naáwátđih nihat naóh yapanitđih yeejép ít chājap wut jī. ‘Túttimah túini yoobát ā jūóhbična caá’, queét ī niíf naáwáchah, jwī nuowā ít joijí ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant niíf naóhnitjidih

ípí mao yohop wut jī. Pániha, ‘Túini yoobát ā jūóhbična caá’, ī niijná Jesúsđih yeebbát ni mawap be. 53 Dios ā wutatđih ángelwā Moisésđih ít naóh yapanap wut yuh jī, jwī joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, ī wutatjidih jwī bíbohna yuhna, yeéboó caandih ni yap yohna caá”, Esteban āt niijp wut jī.

Estebandih jee dáhnajih ī yoh mawat

54 Páant ā niijíchah joinít, queétboó tubit ít íjip wut jī. Pánih íjna, úum náah jumnit ít jígohop wut jī. 55 Páant ī íjichah yuhna, Túini Espiritu caandih búdí ā teo wáacachah, japboó chéi en ñahanit, Dios ā yeh iigátđih, Jesús Dios ā jéihyepmant bóo bawámant ā ñuhuchahbut Esteban āt enep wut jī.

56 —jīÑi enee! Jeáboó jéweat panihni ā jumuchah, Jesús nihat cáacwā úud jeñé, Dios ā jéihyepmant bóo bawámant ā ñuhuchah, wā enna caá, āt niijp wut jī.

57 Páant ā niijíchah joinít, queét tubit íj yapna, ñáacnit, íih molítđih nem teo, ñáo ñah bejnit, caandih ít tewep wut jī.

58 Pánih teonit, caán tútchimant wái bac bejnit, jee dáhnajih ít yoh mawap wut jī. Páant ī yohat pínah játih, jih ī đwoní yégueh chóonadih tóo đug jwejnit, jáap beh tóahni Saulo wut jumnidih ít wapat tútup wut jī.

59 Estebandih jeejīh ī yohochahjeh, “Maá Jesús, wíih caolihđih ma ubuú”, āt niijp wut jī.^f 60 Páant niijnít, bódicha caj yoh ñajnit, “Maá, weemđih yeejép ī chā-jachah yuhna, queédih ma peéh chājca bojoó”, niijnít, āt wunah bejep wut jī.^g

Saulo Jesúsíhwāđih yeejép ā chājat

8¹⁻² Bitá Jesúsíhwā Estebanjidih baad yóhna, búdí ít juñúp wut jī. Obohjeéhtih, Sauloboó Estebandih ī mawachah enna, “Túina caá”, āt niíf

^a7:44 Ex 25.9,40 ^b7:45 Jos 3.14-17 ^c7:46 2S 7.1-16; 1Cr 17.1-14 ^d7:47 1R 6.1-38; 2Cr 3.1-17 ^e7:51 Is 63.10 ^f7:59 Sal 31.5; Lc 23.46 ^g7:60 Lc 23.34

jenah joyóp wut jī. Caán yeó jáapjeh Jerusalén tútchidih jumnit Jesúhwādh eníhcan, yeejép it chāj jwíhip wut jī. Páant ī mao jwíhichah, Jesúhwā Jerusalén tútchimant Judea baác, Samaria baácnaabut yuúp it jweí peét bejep wut jī. Jesús ā naáwát tútnit pohba it bejcap wut jī. ³Pánihna, Sauloboó Jesúhwādh eníhcan, queétdih yeejép chājna, íih munádh waadnít, neonádh, yaádhidibut teo wái bacnit, nemat muúboó āpí nemat tútup wut jī.^h

Felipe Samaria baácboó Jesúh doonádh ā bohéat

⁴Pánih jweí peétnitji ī juibíni tútchinadidh moondíh Jesúh túini doonádh ípí naáwáp wut jī. ⁵Samaria baácboó jumni chah búdí tútchina juibínit, Felipebut caán tútchidih moondíh Jesúh túini doonádh āt naáwáp wut jī. ⁶Páant ā naáwáchah joinít, Dios ā wēpatjīh jwiít cáacwā jwí jéih chājca naáhdih ā chājachah ennit, caanjīh moón dawá it túi joyóp wut jī. ⁷Dawá nemép jumnit ā pebh ī juibínachah, nemépwāboodíh āpí bac bejat tútup wut jī. Páant ā bac bejat tútuchah joinít, nemépwā űaácnit, ípí bac bejep wut jī. Dawá jéih wúlfcanitdih, jéih bejcanitdibut āpí boonanap wut jī. ⁸Páant ā chājachah enna, caán tútchidih moón búdí it weñep wut jī.

⁹Caán tútchidih bóo Simón wūt jumni, jíohni āt jumup wut jī. Pánihna, caán tútchidih moondíh jíohnit ded pah ī chājatdih āpí chāj jútup wut jī. Páant ā chājachah enna, caanjīh moón en wúhi bejnit, Simóndih it úmup wut jī. Nin pah āpí niijp wut yuh jī: “Weem páh jéihni bita wihcan caá. Dedé weemdíh judhcan caá”, āt niijp wut jī.

¹⁰Páant ā chājachah enna, “Nin Dios pah muntih wēpat bíbohni caá”, cáacwā

ī maáta bícdih it niijp wut yuh jī. Queét nihat caandíh it túi joi jwúhup wut jī.

¹¹Páant ā chājatjīh queétdih maatápdih āt jútup wut jī. Páant ā chāj jútuchah enna, queétoó wúhi bejnit, caandíh it túi joyóp wut jī. ¹²Obohjeéhtih, caandíh ī joyóchah yuhna, Felipeboó Dios maáh ā jumatdih, Jesucristofh túini doonádhbut ā naáwáchah joinít, Simóndih cádahnit, Felipeboodíh it joyóp wut jī. Pánih túi joinít, ī jepahachah enna, Felipe neonádh, yaádhidibut āt daabánap wut jī. ¹³Simónbut Felipe ā naáwáchah joinít, Jesúsdi h ā jepahachah, caandíhbut āt daabánap wut yuh jī. Páant ā daabáat túttimah, Felipejeéh caanbút āt péenap wut jī. Felipe Dios ā wēpatjīh chāj jútutnit, tubúp chūúhnitdih ā túi boanachah enna, Simón āt en wúhi bejep wut jī.

¹⁴Samaria baácdih moón Dios naáwátidih ī túi jepahat dooná Jerusalén tútchina Jesús ā naáwát tútnitdih āt juibínap wut jī. Páant ī jepahat doonádh joinít, Pedro, Juan bícdih, Samaria baácna it wahap wut jī.

¹⁵Pánih caanná juibínit, Pedrowā Jesúsdi h jáap jéihnitdih Diosdi h it uúbup wut jī, Túini Espíritu ā wēpat queétdih ā jummat pínah niijná. ¹⁶Queét Samaria baácdih moón Jesúhwā ī jummat jútut pínah niijná, queétdih Felipe ātāt daabánap wut jī. Jesúsdi h jeh it jéih jwúhup wut jī. Obohjeéhtih, caán láa, Túini Espíritu ā wēpat queétdih āt wih jwúhcap wut jī. ¹⁷Pánihna, Pedro Juanjīh Samaria baácdih moondíh ī teo jáha uúbúchah, Túini Espíritu ā wēpat queétdih āt jum jwíhip wut jī.

¹⁸Pedrowā ī teo jáha uúbúchah, Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah wéheatjīh ī wéhenachah, Simón āt enep wut jī.

Pánih ennit, Pedrowā ī wēpat déedih náahna, dinerojīh ātih jīb chājīhip wut yuh jī.

¹⁹—Weembút cáacwādih wā teo jáha uúbáchah, Tāini Espírītu ā wēpat queét-dihbut ā jumat pínah niijná, weemdíh-but nī wēpat déedih nī wūhúá, āt niijíp wut yuh jī.

²⁰—Míih dinerojīh Dios ā wēpatdih ma jīb chājīhat yeejép caá. Pánihna, caandíh ma jīb chājīhat peéh míih dinero bícdih iiguúpna ma bejeé. ²¹Dios ā enechah, ma jenah joyát yeejép ā jumna caá. Nindih jwiít jwī chājat pah meém chājni pínah nihcan caá. ²²⁻²³Wēpatdih tubit en nīnahnit, tubit íj yaicán-niابه caá. Pánih jumna, yeejépdih ma jéih cádahcan caá. Yeejép ma jenah joyát-dih Dios ā yohat pínah niijná, caandíh ma uúbú. Páant ma chājachah enna, caán ma yeejatdih āta yoh tagaá, Pedro jíóhni Simóndih āt niij jūihñup wut jī.

²⁴—Weemdíh yeéb Diosdih nī uúbú, ma niijípboó wā bejcat pínah niijná. Caán waó jīb iiguúpna wā bejīhcan caá, Simón āt niijíp wut jī.

²⁵Túttimah, Pedro Juanjīh Dios naáwát-dih biíh tútchinadih moondíh naáwádih it bejep wut jī. “Jesús ā boo pud júúwát túttimah, caandíh jwiít jwī enep jī”, Samaria baácdih moondíh it niij naóh peetép wut jī. Pánihna, caanjīh moondíh bohé péanit, Jerusalén tútchina it jwúub bejep wut jī.

Felipe Etiopía baácdih bóodih ā bohéat

²⁶Felipe Samaria baácboó ā jumuchah, Dioíh ángel caandíh nin pah āt niij naáwáp wut jī: “Múú wihcapboó Jerusalén tútchimant Gaza baácboó bejni namána chóop yapapboó ma bejeé”, āt niijíp wut jī. ²⁷Páant ā niijíchah joinít, caanná āt bejep wut jī. Caán namádih Etiopía baácdih bóo

jwúub bejna āt chājap wut jī. Caán Etiopía baácdih moón ī maáh wili Candace wūt jumniíh dinerodih en daoní wut jī. Jerusalén tútchiboó Diosdih weñedih juibíniji jwúub bejna āt chājap wut jī. ²⁸Áih tútchina pūtánijīh jwúub bejna, Dios naáwát-dih naóh yapani Isaías ā daacni núojidih enna āt chājap wut jī. ²⁹Pánihna, Tāini Espírītu Felipedih nin pah āt niijíp wut jī: “Con bejni pūtáni pebhna ma bejeé”, āt niijíp wut jī.

³⁰Páant ā niijíchah joinít, Felipeboó pūtáni pebhna juibínit, caán núodih Etiopiadih bóo ā míic en naáwáchah, āt joyóp wut jī.

—¿Ma ennidih ma beh joí níit? Felipe caandíh āt niij uúbh joyóp wut jī.

³¹—Weemdíh bohéni ā wihcah, wā túi beh joicán caá. Wā pebh juí chúudnit, weemdíh ma bohénaá, Felipedih āt niijíp wut jī.

—Júú, niijnít, ā pebh āt juibí chúudup wut jī.

³²Dios naáwát-dih naóh yapani Isaías nin pah ā niij daacátjidih Etiopía baácdih bóo míic en naóhna āt chājap wut jī:

“Ovejadih mawat túut, ī teo wáyachah, ā ñaáccat pah muntih caanbút caandíh ī tewe-chah, laihcanni ā jumbipna caá. Oveja yoócdih ī bóodochah, ā ñaáccat pah muntih caanbút laihcanni ā jumbipna caá.

³³Caandíh ī deoh naóh-bipna caá. Caán yeejép ā chājcah yuhna, queétboó caandíh yeejép ī chāj-bipna caá. Pánihna, caandíh ī mao yohochah, weh wihcanjeh nin baácboó ā buud-bípna caá”, Isaías āt niij daacáp tajī. (Is 53.7-8)

³⁴Caán núodih en naóh-nit, Etiopía baácdih bóo Felipedih nin pah āt niij uúbh joyóp wut jī:

—Ma naáwá weemdíh. ¿Nin Isaías ā niijátji dedna tigaá? ¿Caanjéh naóh níit

āt chājip? ¿Bíhdih naóh níít át chājip, páant ā niijná? át niijíp wut jī.

³⁵ Páant ā niij wúbh joyóchah joinít, Felipeboó caán núodih ennit, Etiopíadih bóodih Jesúh tání doonádih át naawáp wut jī. ³⁶ Páant niij béjna, ímdih ít enep wut jī.

—¡Enejáh! Conboó íim caá. ¿Weemdíh ma daabáfhcan níít? Felipedih át niijíp wut jī.

³⁷ —Jesúsdih ma túi jepahachah, meemdíh wā daabábipna caá, Felipe caandíh át niijíp wut jī.

—Dios wúh Jesúsdih weém wā túi jengah joiná caá. Caán Jesús Dios ā wahní Cristo ā jumadih wā túi jéihna caá, át níij jepahap wut jī.

³⁸ Páant niijnít, pútúni íoh teonidih át chāwáát tútup wut jī. Caán ā chāwáchah, dei nūhñit, íimna ít dei juibínap wut jī. Pánih dei juibínit, ímdih póbó púud bac bej juibí nūhñit, Felipeboó caandíh át daabánap wut jī.

³⁹ Daabá péanit, í aab nūhñichah, Túini Espírítu Felipedih át ubah bejep wut jī. Á buudáh bejchah, Etiopíadih bóo caandíh át jwúbh encap wut jī. Pánihna, Jesúsdih jepahna, túi wéinít, áih baácna át jwúbh bejep wut jī. ⁴⁰ Túini Espírítu Felipedih ā ub bejchah, Azoto tútchina át juibínap wut jī. Pánihna, nihat tútchinadih moondíh Jesúh tání doonádih naóh jibna, Cesarea tútchiboó át juibínap wut jī.

Saulo ā túut nuumát

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

9 Páant Felipe ā chājat pónih, Sauloboó Jesúh wādih en jūihna, “Queétdih maomi caá”, niijnít, sacerdotewā í maáh pebhna át bejep wut jī. ² Caanná juibínit, mawat pínah papélahdih caandíh át wúbup wut jī. “Damasco tútchiboó judíowā í míic wáacat muunádih moón í maátadih níi daacá. Weém Jesúh wādih bid

juinít, queétdih chéonit, nin Jerusalén tútchiboó wā jwúbh ub jūóhmi caá. Pánihna, wā tewat pínah papélahdih weemdíh níi wūhuú”, Saulo át niijíp wut jī.

³ Páant ā niijíchah joinít, caán núodih í wūhuchah, Damasco tútchina ít bejep wut jī. Damasco tútchina í toáh juibínachah, japmant íig jéenaat caandíh át jíghop wut jī. ⁴ Páant ā íig jéenanachah, Sauloboó át buug nájap wut jī. Pánih buug nájnit, Jesús ā wéhenachah, át joyóp wut jī. “¿Saulo, dépanihna meém weemdíh yeejép ma chāj?” át niijíp wut jī.

⁵ “¿Maá, meém déhe tigaá?” Saulo át niijíp wut jī. “Weém Jesús, yeejép ma chājni caá. Weemdíh íjnit jepahcan, meemjéh tigaá ma míic yéejana caá. ⁶ Ma nāh nūhuú. Tútchidih waad béjnit, ma jumú. Ma chājat pínahdih meemdíh naóhni pínah ā juibíbipna caá”, Jesús Saulodih át niijíp wut jī.

⁷ Páant ā wéheatdih joiná yuhna, Saulo ā pej jumnitboó cáacdih encan, ít joí wúhi bejep wut jī. ⁸ Saulo nāh nūhñit, ā jéih encan, ā pej jumnit áih muj nahmant teonit, Damasco tútchina caandíh ít wái waad béjep wut jī. ⁹ Pánihna, Saulo bíic peihcanni yeó jáap jéih encan, jeémpcan, babhcan, Diosdih búdí wúbhna át chājat wut jī.

¹⁰ Damasco tútchidih bóo Jesúsdih jéihni Ananías wūt jumni oo júmat dée pah Jesúsdih át enep wut jī. Páant ā enechah, Jesús caandíh át ejep wut jī: “¡Ananías!” át niijíp wut jī. “Júú, wā jumna caá”, át níij jepahap wut jī.

¹¹ “Yoobópdih wūt jumni namádih, Judáih muuná bejnit, Tarsodih bóo Saulo wūt jumnidih ma bidí. Caán Diosdih wúbhna caá ā chājat. ¹² Caanbút oo júmat dée jíghatdih enna caá ā chājat. Á jwúbh enat pínah niijná, meém juibínit, caandíh teo jáhanit, wúbát pani-

hatdih ā enep be”, Jesús Ananíasdih āt niijíp wut jī.

¹³“Maá, caán míhwā túinit, Jerusalén tútchidih moondíh yeejép āt chājap wut be. Dawá cáacwā weemdíh páant ī niij naáwáp be. ¹⁴Nin Damasco tútchiboó caán nihat míhwādhíh teo nemat túut ni-ijná, sacerdotewā ī maátadhíh papélahdih daacát túutnit, caán núo ā wēpatjih āt jūúwúp wut be”, Jesúsdihi Ananías āt niij jepahap wut jī.

¹⁵“Caán Sauloboó wā níoni jumna, judíowā nihcannitdih, ī maátadhíh, judíowādhíbut wā naáwádhíh ā naóhbi-pna caá. Pánihna, ā pebhna úumcanejeh ma bejeé. ¹⁶Túttimah, wíih ā jummat jíib, dawá láa yeejép ā yapat pínahdih caandíh wā jéihyabipna caá”, Jesús Ananíasdih āt niijíp wut jī.

¹⁷Páant ā niijíchah joinít, Ananías Saulo pebhna juibí, caandíh teo jáha úúbhñit,

—Wā dée Saulo, jwī Maáh Jesús namáboó meemdíh jíghni weemdíh ā wahap be, ma jwúub enat pínah, Túini Espíritu ā wēpat meemdíh ā jummat pí-nahbut niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁸Páant ā niijíchahjeh, áih quíib dahdih queej cháa pah jíghni ā buég jéenechah, Saulo āt jwúub enep wut jī, páant muntih. Pánihna, ñah ñuh bac bejnit, āt daabáát túutup wut jī.

¹⁹Páant caandíh ī daabáát túttimah, jwúub bid jeémpna, ā nuugúp wunatji āt boonap wut jī. Pánihna, Saulo Damasco tútchidih Jesúíhwājeéh maátcanejeh āt jumup wut jī.

Saulo Damasco tútchiboó ā naáwát

²⁰Saulo ā túut nuumát túttimahbitjeh, judíowā ī míic wáacat munnáboó Jesúíh túini doonádhíh āt naáwáp wut jī.

—Caán Jesús Dios wúúh caá, Saulo āpí niijíp wut jī.

²¹Páant ā niij naáwáchah joinít, nihat it joí wúhi bejep wut jī.

—¿Nin Jesúíhwādhíh ñuun yóhñiji nihcan níit? ¿Ninjíhbut jūóhñit, queétdih teonit, sacerdotewā ī maátadhíh wáhh-ñiji nihcan níit? it míic niijíp wut jī.

²²Obohjeéhtih, Saulo úumcanejeh, chah āt bohénap wut jī. Pánih bohénit, “Yoobópdih tigaá Jesús Dios ā wahni Cristo caá”, ā niijíchah joinít, bita Damasco tútchidih moón judíowāboó it beh joicáp wut jī.

Saulo judíowādhíh ā jweyát

²³Maátcanejeh ā jummat túttimah, judíowā caandíh mawíhna, queétdih it míic wéhenap wut jī. ²⁴Pánih míic wéhenit, caán tútchidih bóo jécñadhíh yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut it páñap wut yuh jī. Obohjeéhtih, Sauloboó ī mawíhat doonádhíh āt joyóp wut jī. ²⁵Caán doonádhíh joinít, Saulo ā chéenwā caandíh búdí wáhdih yacnit, chei caán tútchi wáihyat júdu táahmant it cádah deya bojop wut jī. Páant ī chājat túttimah, Jerusalén tútchiboó āt bejep wut jī.¹

Saulo Jerusalén tútchiboó ā jummat

²⁶Jerusalén tútchidih juibínit, Jesúíhwā bíicdih Saulo ātih jumfhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Jesúsdihi jepahni nihcan caá”, niij jenah joinít, caandíh it úumup wut jī. ²⁷Páant ī úumuchah yuhna, Bernabéboó Jesús ā naáwát túutnit pebhna caandíh āt numah bejep wut jī. Pánihna, Saulo ded pah ā yapatjidih Bernabé queétdih āt naáwáp wut jī: “Nin Saulo Damasco tútchiboó bejnit, Jesúsdihi āt enep wut jī. Ā enechah, Jesúsboó caandíh āt wéhenap wut jī. Túttimah, Damasco tútchidih moondíh úumcanejeh, Jesúíh doonádhíh āt naáwáp wut jī”, Bernabé āt

niijíp wut jī. ²⁸ Páant ā niiját túttimah, Saulo ijeéh waadníf, Jerusalén tútchidih moondíh úmcanjeh, Jesúh doonádih át wēp naáwáp wut jī. ²⁹ Pánih naóhnit, biquína Grecia baácmant jūóhnit judiowájeéh míc wéhenit, queétdih yehna át naáwáp wut jī. Páant Saulo chah ā wēp naáwát peéh caandíh ít mawíhip wut yuh jī. ³⁰ Páant í mawíhat doonádih joinít, Saulojeéh jumnit Jesúhwáboó caandíh Cesarea tútchina ít ɯb jwei déi bejep wut jī. Caanjíh numah jum jwuhnit, Tarso tútchina caandíh ít wah bojop wut jī.

³¹ Caán láa nihat Judea baác, Galilea baác, Samaria baácboó Jesúhwā ít túi jumup wut jī. Dedé tac buugáát wihchah, ít túi míc bohénap wut jī. Queét Diosdih úmmit, í yéejatdih cádahachah, Túini Espírítu queétdih búdí át teo wáacap wut jī. Pánihna, Jesúsdi h jephahnit chah ít dao béjep wut jī.

Pedro Eneasdi h ā booaat

³² Saulodih í wahat túttimah, Pedro nihat tútchinaboó Jesúhwādi h táoh en jib bejna, Lida tútchidih át juibínap wut jī. ³³ Caanná juibínit, Eneas wūt jumnidih át enep wut jī. Ocho jópchi játih Eneas tubúp chūúhni ji át jéih wálicap wut jī.

³⁴ —Eneas, Jesucristo meemdíh ā booana caá. Ma ñah ñuhúú. Ma lajatdih ma ɯb ámo hoó, Pedro át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, Eneas át ñah ñuhup wut jī. ³⁵ Pánihna, nihat Lida tútchidih moón, Sarón tútchidih moonbút caán doonádih joinít, í yéej chājatdih cádahnit, Jesúsdi h ít jephahap wut jī.

Tabita mi boo pud jūúwát

³⁶ Jope wūt jumni tútchidih Tabita wūt jumnih Jesúsdi h túi jéihnih mit jumup wut jī. Mi wūt Tabita griego wéheatjíh Dorcas ít niijíp wut jī. Caánt túi chājni h, moh yéejnitdih mipí túi teo

wáacap wut jī. ³⁷ Pánihna, caán láa wunat ñah jūúwúchah, mit wunah bejep wut jī. Páant mi wunat túttimah, queét miíh bácahjidih túi choc péanit, chah bóo tólihboó ít jwejep wut jī. ³⁸ Lida tátchi Jope tátchi túi pebh buugjéh át jumup wut jī. Pánihna, Jope tútchidih moón Jesúhwā, Pedro Lida tútchiboó ā jummat doonádih játih ítát joyóp wut jī. Pánih joinítji chénewādi h Pedro pebhna ít wah bojop wut jī. Á pebhna juibínit, “Tabita mi wunah bejep be. Waícanjeh jwí jumupboó jwíjeéh ma jūúwá”, Pedrodih ít niijíp wut jī.

³⁹ Páant í niijíchah joinít, Pedro ijeéh át bejep wut jī. Caánboó í juibínachah, caán muudíh jumnitboó Pedrodih chah bóo tólihna ít numah púuh laab béjep wut jī. Tabita ijeéh jum jwuhna, moh yéejnitdih wúhat túut niijná, dawá yéguehdih mit chājap wut jī. Pánihna, éemp wunnit yaádh Pedrodih ñuh púuda bojnit, mi chājni ji yéguehnadi h ít júut juúup wut jī. ⁴⁰ Oboheéhtih, Pedro caán tólihboó jumnitdih át bac bejat tútup wut jī. Í bac beedáát túttimah, bódi cha caj yoh ñajnit, Diosdih át úbúp wut jī. Pánih úbh péanit, miíh bácahjidih tac púud ennit,

—Tabita, ma ñah ñuhúú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchahjeh, caántboó Pedrodih wāt ennit, mit pud chúudup wut jī. ⁴¹ Páant mi pud chúuduchah, Pedro miíh téihyadi h teonit, caántdih át wái ñahanap wut jī. Pánihna, caanjíh moón Jesúhwādi h, éemp wunnit yaádhdi hbut bid bojnit, “Eneé mi jwúub boonap be”, queétdih át niijíp wut jī.

⁴² Páant mi booaat doonádih nihat Jope tútchidih moón ít joyóp wut jī. Pánih joinít, dawá Jesúsdi h ít jephahap wut jī. ⁴³ Pánihna, nuúpwā chóo teoni, Simón wūt jumni jeéh Jope tútchiboó maatápdih Pedro át jumup wut jī.

**Pedro Corneliowādih Jesúh
doonádih naáwádih ā bejat**

10 Caán láa Cesarea tútchiboó cien soldadowā ī maáh Cornelio wūt jumni āt jumup wut jī. Queét soldadowā Italiano wūt jumni poómp wut jī. ² Cornelio áih mæúđh moón biícđih Diosdih túi jenah jói wēinit, caandih úmna, yéejat cádahnit, it túi chājav wut jī. Jí-gah náah jumnit judíowádih búdí āt teo wáacav wut jī. Jesucristodih jéih jwuh-can yuhna, yeó jáap jumat pah Diosdih āt úbúp wut jī. ³ Biíc yeó jáap cheyeh las tres jumuchah, Cornelio ā úbúchah, oo júmat pah, Dioh ángel ā pebhna ā waád juibínachah, āt enep wut jī. Páant ā enechah, “Cornelio”, āt niijíp wut jī. ⁴ Cornelio caandih en behnit, úmna, “¿Maá, dedédih caá ma náah?” āt niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, ángel nin pah caandih āt niij jepahap wut jī: “Diosdih ma úbúchah, āt joyóp wut be. Jí-gah náah jumnitdih ma wühuchahbut, āt enep wut be. Pánihna, buu ma úbát-dih ā jepahbipna caá. ⁵ Jope tútchiboó Simón Pedro wūt jumnidih ub júúwát náahna, míh cáacwádih ma wah bo-joó. Caán túini doonádih yeebdih ā naóhbipna caá. ⁶ Biíh Simón nuñúpwā chóo teonijeéh búdí muj jwéejdih jumni mæúđh ā jumna caá”, ángel Cornelioidih āt niijíp wut jī.

⁷ Páant niij péanit, āt bac bejep wut jī. Ā bac bejat túttimah, Cornelio chénewā caandih teo wühnitdih, biíc ájeéh jumni soldadodihbut āt bid bojop wut jī. Caán soldadoboó Diosdih túi wēini jumna, yeó jáap jumat pah Cornelioidih wapni wut jī. ⁸ Pánihna, Cornelio ángel ā niijátjidih queétdih naóh beedánit, Jope tútchiboó āt wah bojop wut jī.

⁹ Biíh yeó jáapdih Jope tútchiboó ī tóah juibínachah pohba, yeó jáap tac yoób Pedro ā jumni muú chahmant bóo coahna Diosdih úbúđih āt púh

laab béjep wut jī. ¹⁰ Páant ā úbúchah, caandih nuugúp tubuchah, āt jeémihip wut jī. Obohjeéhtih, ī jeémát chājav pónih, oo júmat jíghat déedih āt enep wut jī. ¹¹ Jeáboó ā jéweah bejehchah, chénaaboó bóod chéoni chóo, búdí chóo āt dei júúwúp wut jī. ¹² Caán chóo díftna dawá nuñúpwā judíowā ī jeém-pca naáhwā míc it jumup wut jī. Mai-wábut jum, jwébehwábut it jumup wut jī. ¹³ Caandih ā enechah, Dios nin pah āt niijíp wut jī: “Pedro, ñah ñuhnit, nitdih ma mao jeémé”, āt niijíp wut jī.

¹⁴ Páant ā niijíchah joinít, “Nihcan caá, Maá. Weém wā jeémpan niít. Jwí nuowádih ma jeémát túutca naáh yee-jépwádih wápí jeémpan beé”, Pedro āt niij jepahap wut jī. ¹⁵ “Buu túinit caá’, wā niijnítđih ‘Yeejépwā caá’, ma niijcá bojoó”, Dios Pedrodih āt niijíp wut jī.

¹⁶ Páant biíc peihcanni láa ā ya-pachah, caán chóo āt púh laab bé-jep wut jī, buca. ¹⁷ Pánihna, Pedro tubit náhni dahwanit, “¿Dépanihatdih niijíh tigaá pánih jíghonidih ā júut?” caanjéh āt niij jenah joyóp wut jī. Páant ā niij jenah joyóchah, Cornelio ā wah bojnit-boó, Pedro ā jumni muuná it juibínap wut jī: “¿Simón nuñúpwā chóo teonih muú dedboo tigaá ā jum?” cáacwádih it niij úbh joyóp wut jī. Caán mæúđh ī jéi-hya naáwáchah, ā jumni muuná it juibí- nap wut jī. ¹⁸ Pánih juibínit, nin pah it niij ej úbh joyóp wut jī: “¿Simón Pedro wūt jumni nin mæúđh niít ā jumup?” it niijíp wut jī.

¹⁹ Páant ī ezechahjeh, Pedro caandih jíghonijidih ā jenah joyóchah, Túini Es-píritu caandih nin pah āt niijíp wut jī: “Pedro, jéchoó biíc peihcannit meemđh bidna caá ī chājav. ²⁰ Ñah ñuh, dei be-jnit, íjeéh ma bejeé. Biíh pah bóodih náhni dahwacanjeh ma túi bejeé. Weém-boó queétdih wā júúwát túutup be”, āt niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, Pedro ī pebhna át dei bejep wut jī. Dei juibínit, queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Ninjih tiguaá wā jumup, ñi bid jüóhni. ¿Dépanihna weemdíh ñi bid jüóh? át niijíp wut jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, queétoó nin pah ít níj jepahap wut jī:

—Cornelio cien soldadowādih wutni jwiítdih ā wahap be. Caán túi chájni, Diosdih úmnnit yéej chájcanni, nihat judíowā caandíh ‘Túini’, ī niijni caá. Meemdíh Dioíh ángel caandíh át bidat tútup wut be, túini doonádih jwiítdih ma naáwát pínah niijná, Pedrodíh ít niijíp wut jī.

²³ Páant ī niijíchah joinít, Pedro queétdih waadát túut, jeémát wūhntit, ā jumni muúboó át ño jwuhat tútup wut jī. Cheibit Pedro íjeéh át bejep wut jī. Páant ā bejehah, bita Jope tútchidih moón Jesúhwābut caandíh ít pej jum bejep wut jī.

²⁴ Í bejni daanimant bóo yeó jáapdih queét Cesarea tútchina ít juibínap wut jī. Cornelioboó ā déewādih, ā chéenwādihbut bid wáacnit, Pedrowādih át páñap wut jī. ²⁵ Pánihna, Pedro Cornelióh muudíh ā téih waadáchah, Cornelioboó jwááh bac jüóhntit, áih jítcha pebh bóidicha át caj yoh ñajap wut jī.

²⁶ Obohjeéhtih, Pedro caandíh wái ñahanit,

—Ma ñah ñuhú. Weembút meem pánih cáacjeh mun tiguaá. Weém maáh nihcan caá, caandíh át niijíp wut jī.

²⁷ Páant ā niijíchah joinít, ñah ñuhnit, míic wéhenit, Cornelio caandíh át numah waad béjep wut jī. Caanná waad juibínit, dawá míic wáac pánitdih Pedro át enep wut jī.

²⁸ Pánih ennit, Pedro queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Jon játih Dios jwí nuowādih nin pah át níj wutup wut jī: ‘Judíowā nihcan-

nit bíicdih ñi jumca bojoó’, át niijíp wut jī. Pánihna, caán wutatjidih ñijeéh jumnit, wā yap yohatdih ñi túi jéihna caá. Obohjeéhtih, judíowā nihcannitdih ‘Yeejépwā caá’, Dios weemdíh ā niiját túutcan beé. ²⁹ Páant ā niijíchah joiná, yeéb weemdíh ñi bidichah, ‘Wā bejcan níit’, niijcánjeh, ñi pebhna wā jüúwúp be. ¿Dépanihat túut tibeé ninjih weemdíh ñi jüúwát túut? át niijíp wut jī.

³⁰ Páant ā niijíchah joinít, Cornelioboó nin pah át níj jepahap wut jī:

—Jwínah bóodih, yeó tres jumuchah, nin horadih pohba, Diosdih wā úbúchah, áih ángel túi baabní yeh iigní yégueh duoní, wā pebh ā jíghop be. ³¹ Pánih jíghonit, ‘Cornelio, meém Diosdih ma úbúchah, meemdíh át joyóp wut be. Jígah náah jumnitdih ma teo wáacachahbut enna, Dios meemdíh jwuh ā jwúub teo wáacipna caá. ³² Pánihna, Jope tútchiboó míih cáacwādih ma wah bojoó, Simón Pedro wút jumnidih ninna queét ī úb jüúwát pínah niijná. Caán bíih Simón, nuñúpwā chóo teoni pebh, búdí muj jwéejdih jumni muudíh ā jumna caá’, caán ángel weemdíh ā niijíp be. ³³ Páant ā niijíchah joinít, meemdíh ī úb jüúwát pínah niijná, wíih cáacwādih wā wah bojop be. Meém túi chájni jwí pebhna mat jüúwúp tagaá. Pánihna, jwiít nihat ninjih Diosjeéh jumna, ded pah jwiítdih ā naáwát túutatdih jóíhna, jwí páina caá, Cornelio Pedrodíh át niijíp wut jī.

Pedro Corneliowādih Jesúh doonádih ā naáwát

³⁴ Páant ā niijíchah joinít, Pedro nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī:

—Buu jwuh yoobópdih wā jéihna caá. Nihat cáacwādih Dios bíic yoobó áihwá

pínah ā náahna caá.³⁵ Nihat baácdih moón Diosdih éumnit, yéejatdih cádahna, ī tūi chājachah, Dios queétdih ā wēina caá.³⁶ Cáacwā Diosjeéh ī tūi jumat pínahdih Jesucristodih āt wah deyanap wut jī. Caán tūini doonádih jwiít judíowādihjeh āt jwíih jéihyanap wut jī. Páant ā wahni caá nihat cáacwā ī maáh.³⁷ Jesús ded pah ā chājatji doonádih nítát joi tágaá. ‘Ñi yéejatdih ñi cádahaá. Pánih cádahnit, ñi daabáát tútutá’, Juan Daabáni cáacwādih āpí níj naóh bohénap jī. Páant ā bohéát tút-timah, Jesúsboó Galilea baácdih, nihat Judea baácdihbut ded pah ā chājatji doonádihbut ñit joi tágaá.³⁸ Caán Jesús Nazaret tútchidih bóodih Tūini Espiritu ā wēpatdih Dios búdí āt wūhup tajī. Pánihna, jib bejnit, caán Tūini Espiritu ā wēpatjīh Jesús cáacwādih ā tūi teo wáacap jī. Pánih teo wáacna, nemép caolih jumnitdih ā tūi boonap jī. Dios ājeéh ā jumuchah, páant ā chājap jī.³⁹ Jwíih baácboó Jerusalén tútchiboobút nihat ā chājatjidih jwiít jwī enep jī. Tút-timah, jwī maáta judíowā caandíh cruzboó ī péoh dodh mao yohat tútutap jī.⁴⁰ Obohjeéhtih bíc peihcanni yeó jáap tút-timah, caandíh boonit, Jesúsdi h Dios āt jígo hat tútutap tajī.⁴¹ Páant ā jígohochah yuhna, nihat cáacwā caandíh ī encap jī. Jwiít Dios ā ñíonitdihjeh ā jígo hop jī. Jesús ā boo pud júúwát tút-timah, ājeéh jeémpnit, jwī babhbpap jī.⁴² Pánih jwíjeéh jumna, jwiít d ih nin pah ā níj wutap jī: ‘Nihat cáacwādih nin pah ñi níj naáwá: “Jesúsdi h jepahcannit báadhnit, wunnitdihbut ī yéejat peéh chājat túttni maáh Dios caandíh āt waadánap wut jī”, ñi níj í’, ā níj íp jī.⁴³ Pánihna, nihat Jesúsdi h ī jepahachah, Dios ī yéejatdih ā yohbipna caá. Nihat Dios naáwátdih jon játih naóh yapanit

caán Jesúsdi h níj naóhna īt chājap wut jī, Pedro Corneliowādih āt níj íp wut jī.

Judíowā nihcannitdih Tūini Espiritu ā jwíih jumap

⁴⁴Pedro páant ā níj naáwáchah-jeh, nihat caandíh joinít d ih Tūini Espiritu āt waadáp wut jī.⁴⁵⁻⁴⁶ Corneliowā judíowā nihcannit yuhna, mácah wéheatjīh Diosdih īt wēi naáwáp wut jī. Páant ī wēi naáwáchah, Pedrodi h pej jum bejnit judíowā īt joyóp wut jī. Tūini Espiritu judíowā nihcannitdih ā waadáchah enna, queét judíowāboó īt en wáhi bejep wut jī. Pánihna, Pedro caandíh pej jum bejnitdih nin pah āt níj íp wut jī:

⁴⁷—Jwiít d ih waadát pah mun tigaá nitdihbut Tūini Espiritu ā waadáp. ¿Páant ā chājachah, queétdih jwí daabánachah, ā tūimi naniít? āt níj íp wut jī.

⁴⁸Páant níj péanit, Jesús ā wutuchah joinjí ā wēpatjīh queét judíowā nihcannitdih Pedro āt daabáát tútutap wut jī. Páant ī daabáát tút-timah, “Jwíjeéh ma chāo jwúhuú”, Pedrodi h īt níj íp wut jī. Páant ī níj íchah joinít, íjeéh āt chāo jwúhup wut jī.

Pedro ā chājat doonádih Jerusalén tútchidih moón Jesúíhwā ī joyát

11 Judíowā nihcannitbut Jesúsdi h ī jepahat dooná āt bej peét bejep wut jī. Jesús ā naáwát túttnitboó, bita Jesúíhwābut Judea baácboó jumnit, caán doonádih īt joyóp wut jī.² Pánihna, Pedro Jerusalén tútchina ā jwúub juibínachah, biquína Jesúsdi h jepahnit judíowā, caandíh nin pah īt níj júihñup wut yuh jī:

³—¿Dépanihna, meém judíowā nihcannit pehbhoó ma bej? Queét yeejépwājeéh jeémpnit, Dios jwí ñowādih ā

wutajidih mat yap yohop taga, it niijp wut ji.

⁴Páant, i niijchah joinit, Pedro ni hat a yapatjidih nin pah queédih at niij naáwáp wut ji:

⁵—Weém Jope tutchiboó jumnit, wubhna, oo jumat jigo hat déedih wā enep ji. Páant wā enechah, chēnaboó bóod chéoni búdí chóo jeámant wā pebh ā dei juyúp ji. ⁶Páant ā dei juyúchah, táni ennit, caán chóo dítna maiwā, jwébehwā ni hat nuúpwābut i nuhuchah, wā enep ji. ⁷Caandih wā enechah, wéheatbut yáanit, nin pah āi niijp ji: ‘Pedro, nah nuhnit, nitdih ma mao jeémé’, weemdih ā niijp ji. ⁸‘Nihcan caá, Maá. Wā jeémpan niít. Yeejépwā, meém jwī nuowādih ma jeémát tūtucannitdih wāpí jeémpan beé’, wā niij jepahap ji. ⁹Obohjeéhtih, páant wā niij jepahachah, ‘Buu “Táinit caá”, wā niijnitdih “Yeejépwā caá”, meém ma niijcá bojoó’, weemdih ā niijp ji. ¹⁰Biíc peihcanni láa páant ā yapachah, caán chóo ā jwúb púuh laab béjep ji. ¹¹Páant ā púuh laab béjehah-jeh, biíc peihcannit neoná jwī jumni muúdh it juyúp tajī. Cesarea tutchidih bóo weemdih ubat tūttna, queédih at wahap tajī. ¹²Pánihna, Táini Espiritu weemdih nin pah ā niijp ji: ‘Íjeéh ma bejeé. Ni nuowādih wā wutatjidih náhni dahwacanjeh ma táni bejeé’, ā niijp ji. Páant ā niijchah joinit, úmcanjeh wā bejep ji. Nit seis Jope tutchidih moón Jesúswhābut weemdih i pej jum bejep ji. Caanná juibínit, Cesarea tutchidih bóooh muúdh jwī waad béjep ji. ¹³Páant jwī waad juibínachah, ded pah caandih ā yapatjidih nin pah jwítdih ā niij naáwáp ji: ‘Dioh ángel nin muúboó weemdih jigo hnit, weemdih nin pah ā niijp ji: “Jope tutchidih míih cáacwādih wahnit, Simón Pedrodih ma ub juéwát tūtutú. ¹⁴Caán junít, yeebdih táni doonádih ā

naóhbi pna caá. Caán doonádih ni jepahachah, meém ma pebh moón biíc dih ni yéejat peéh chājat déedih Jesús ā táni ubbi pna caá”, ā niijp ji’, Cornelio jwítdih ā niijp be. ¹⁵Pánihna, Jesús táni dooná queédih wā jáap naóh jwíhichah-jeh, jwítdih ā waadátji pah mun-tih, Táini Espiritu queédihbut ā waadáp ji. ¹⁶Caandih ennit, Jesús jwítdih ā niijátjidih wā náhnap ji: ‘Juan mahjijeh ā daabánap be. Obohjeéhtih, Táini Espiritu yeebdih ā waadachah, yeebdih ā wépat búdí ā wuhbi pna caá’, ā niijp ji.^k ¹⁷Páant ā niijátjidih náhnit, Dios queédih Táini Espiritu ā wúhatdih ennit, ‘Weém Diosdih wā yap yohcan niít’, niijnit, queédih wā daabáat tūtutp ji, Pedro Jesús dih jepahnit judíowādih at niijp wut ji.

¹⁸Páant Pedro ā niijchah joinit, jwúb juhcanjeh, Diosdih wēnit, nin pah it míic niijp wut ji.

—Joi yéh buca! Judíowā nihcannit yuhna, yéejat peéh iiguípna i bejat déejidih Dios at táni ubup taga. Pánihna, i yéejatdih cádahnit, i tūtut nuuméchah, queédihbut áihwā at chāpap taga, ájeéh páantjeh i jumat pínah niijná, it míic niijp wut ji.

Antioquía tutchidih moon jwéh Jesús doonádih i jepahat

¹⁹Estebandih i mao láa, bita Jesús dih jéhnitdihbut judíowā it mao nuúnup wut ji. Pánihna, queét i mawatdih jweinit, yúup it bej peét bejep wut ji. Biquína Fenicia baáboó bej, bita Chipre quewaboó bej, bitabut Antioquía tutchiboó it bejep wut ji. Pánih bejnit, Jesús táni doonádih it naóh peét bejep wut ji. Pánih naóh bejna yuhna, judíowādih-jeh it naáwáp wut ji. Judíowā nihcannit-boodih it naóh jwuhcap wut ji.¹ ²⁰Obohjeéhtih, biquína Jesúswhā Chipre que-

^k11:16 Hch 1.5 ¹11:19 Hch 8.1-4

wadih moón, Cirene tútchidih moonbút, Antioquía tútchina juibínit, judíowā nihcannitdihbut jwī Maáh Jesúíh doonádih ít naáwáp wut jī. ²¹ Pánihna, Dios búdí ā teo wáacachah, dawá queétdih joinít, tútut nuumná, Jesúsdi h ít jepahap wut jī.

²² Antioquía tútchidih moón í jepahat dooná ā bej peét bejehah, Jerusalén tútchidih jumnit Jesúíhwā caán doonádih ít joyóp wut jī. Pánih joinít, queétdih ā bohé teo wáacat pínah niijná, Bernabédih Antioquía tútchina ít wah bojop wut jī. ²³ Caanná juibínit, queétdih Dios ā túi teo wáacatdih ennit, Bernabé búdí át weñep wut jī. Pánih wēinit, queétdih bohénit, nin pah āpí níj naáwáp wut jī: “Jesúsdi h ní túi péenaá. Ded pah ā yapachah yuhna, caandíh ní túi jenah joí cádahca bojóó”, queét Jesúsdi h jáap jepahnitdih át niijíp wut jī. ²⁴ Bernabé túi chājni, Túini Espíritu ā wēpat búdí jumni, Jesúsdi h túi jenah joinít át jumup wut jī. Pánihni jumna, queét judíowā nihcannitdih yuhna, búdí ā teo wáacachah, Jesúsdi h jepahnit chah ít dao béjep wut jī.

²⁵ Túttimah, Bernabé Saulodih ā pej pínah Tarso tútchina bididih át bejep wut jī. ²⁶ Caandíh jwááhni t, Antioquía tútchina át numah jwáub bejep wut jī. Pánihna, caánboó jwáub juibínit, Jesúsdi h jáap jepahnitdih bícdih ít bohénap wut jī. Jesúíhwājeéh jumnit, bíc jópchi ít túi bohénap wut jī. Caán Antioquía tútchidih wut jī Jesúíhwādi h “Cristodih péenit”, niijná, “Cristianos”, ít jwíh níj wūt búudhdup wut jī.

²⁷ Caán láa biquína Dios naáwátidih naóh yapanit Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít dei juibínap wut jī. ²⁸ Bíc newé íjeéh júóhni, Agabo wūt jumni, queét Jesúíhwā bícdih í míc wáacachah, caánboó ñah ñuhnit, Túini Espíritu ā niijátidih át jwáub naóh ya-

panap wut jī. “Maátcanjeh, jeémát wihcat láa nihat baácboó ā jumnipna caá”, át niijíp wut jī. Túttimah, Claudio Romano cáacwā í maáh ā jumuchah, Agabo ā niijátjī pahjeh jeémát wihcat láa át jumup wut jī.^m ²⁹ Pánihna, Agabo ā niijíchah joinít, “¿Jwī déewā Judea baácdih moón Jesúíhwādi h jwī teo wáac jíih?” ít míc niijíp wut jī. Pánih teo wáacnit, det dinero búdí bíbohni t búdí ít wūhup wut jī. Buúh buugní bíbohni t buúh buugní ít wūhup wut jī. Bainí bíbohni t bainíjeh ít wūhup wut jī. Bitá bíbohni t ít wūhcap wut jī. ³⁰ Í wūh wáacni dinerodih Bernabéwādi h wūhni t, Jerusalén tútchidih moón í déewā Jesúíhwā maátadi h ít wahap wut jī, bitadi h í pāáat pínah niijná. Pánihna, Bernabé Saulojih í wūhni dinerodih Jerusalén tútchina ít ub bejep wut jī.

Herodes Santiagodih mawat tútutnit, Pedrodi hbut ā nemat tútut

12 Caán láa Maáh Herodes Jesúíhwādi h yeejép chājna, biquína queétdih nemat muúboó át nemat tútutup wut jī. ² Juan weép jeñé Santiagodihⁿ waó át bóod yohat tútutup wut jī. ³ Páant ā chājachah ennit, judíowā í maáta búdí ít weñep wut jī. Í weñatdi h ennit, Pedrodi hbut át tewat tútutup wut jī. Á tewat tútutuchah, paacánni pandih jeémát, Pascua í niijní, láa wut jī. ⁴ Pánihna, caandíh tewat tútutnit, át nemat tútutup wut jī. Chénena míc soldadowā jwíih wapni t pínah ít jumup wut jī. Túttimah, jwáub tútut nuumní t pínahbut páant moon méntih ít jumup wut jī. Bitabut páant moon méntih ít jumup wut jī. Bitabut páant moon méntih ít jumup wut jī. Pánihna, Pedro ā jweicát pínah niijná, dieciseis soldadowā caandíh wapni t pínah ít jumup wut jī. “Pascua túttimah, ub bac

jüóhñit, cáacwā ī enepdih caandíhbut wā mawat tútbitpna caá”, Herodes caanjéh át niíj jenah joyóp wut yuh jī.⁵ Páant niíj jenah joinít, soldadowā Pedrodih nemat muúboó át tái wapat tútutap wut yuh jī. Páant caandíh ī nemechah, Jesúhwa Pedrodih búdí uúbhna it chājap wut jī.

Dioíh ángel nemat muumánt Pedrodih ā ub bacaat

⁶Herodes ā jenahni yeó jáap cheijeh Pedroboó tái ūona át chājap wut jī. Chéne soldadowā chénaboó itah tōp ā teo lajachah, Pedro bícdih ūona it chājap wut jī. Ī jumni tólih jēc pehbub bita chéne soldadowā it wap ñuhup wut jī.⁷ Dioíh ángel queét pebh ā jígohochah, ā yeh iigát ĩ jumni tólihdih át tái yeh iiguíp wut jī. Pánih jígonit, Pedroíh páwádih át wuúmp mao wucup wut jī. “¡Waícanjeh jáanit, ma ñah ñuhuú!” ángel Pedrodih át niijíp wut jī. Páant ā niíj wucuchah jáanit, Pedro át ñah ñuhup wut jī. Páant ā ñah ñuhuchahjeh, áih téihya colóhñadih ī chéoni tōpna át waát jénepe wut jī.⁸ “Míih yéguehdih míih zapatosdihbut ma duwú”, ángel át niijíp wut jī. Páant ā niiját joinít, át duwúp wut jī. Pánih duó péanachah, “Míih cúbuh jweyát chóodih pinnit, wājeéh ma péé jüúwú”, ángel caandíh át niijíp wut jī.

⁹Páant ā niijíchah joinít, caán chóodih pinnit, ángeljeéh át péé bac bejep wut jī. “Oboh oo júmatjeh caá. Yapat yoobát pohba nihcan caá”, Pedro át niíj jenah joijéhep wut yuh jī.¹⁰ Nemat tólih jęc pebh wapnitdih yap bej, bíh jęc pebh wapnitdihbut yap bejnit, tútchina bac bejat itah jěcdih it juibínap wut jī. Caán itah jěcdih ĩ juibínachah, caanjéh át pāa bejep wut jī. Páant ā pāa bejchah ennit, it bac bejep wut jī. Namádih bejnit, bíh namána ángel Pedrodih át numah

juibínap wut jī. Pánihna, caán namádih juibínit, ángel át buudáh bejep wut jī.¹¹ Ángel ā buudáh bejchah, Pedroboó jáani pah, ā yapatdih yoobópdih át jenah joyóp wut jī. “Dios áih ángeldih wahnit, Herodes ā mawat déedih, judíowā ĩ maáta ĩ náahat pah ĩ chājat déedihbut weemdíh nemat muumánt át tái ub bacanap taga. Bua jwuhna wā jéihna caá”, Pedro át míic niijíp wut jī.

¹²Caán ā yapatdih tái jéihnit, Juan Marcos ín Maríañ muuná át bejep wut jī. Caán muudíh dawá Jesúhwa míic wáacnit, búdí uúbhna it chājap wut jī.¹³ Pánihna, caán muuná juibínit, muú wáihyat júdu jěcdih waádíhna, át wuúmp mawap wut jī. Páant ā wuúmp mawachah joinít, teo wühnih Rode wüt jumnih mit juibí uúbh joyóp wut jī.¹⁴ Pánihna, Pedro ā wéheatdih beh joinít, búdí wéina, wátcanjeh, naáwádih mit jwúub waad béjep wut jī.

—Pedro beé áí juyúp be. Jęc pebh áí ñuhup be, mit niijíp wut jī.

¹⁵Obohjeéhtih páant mi niijíchah joinít,

—Yeena caá ma chājap, it niijíp wut jī.

Obohjeéhtih, caántboó bíc yoobó chah mit wēp naáwáp wut jī.

Queétboó caántdih joyáh bojnit,

—Oboh áih dadah nacaá, it niijíp wut jī.

¹⁶Pánihna, Pedroboó páantjeh át wuúmp mao behjehep wut jī. Páant ā wuúmp mao behjehechah joinít, jěcdih it wātap wut jī, buca. Wātnit, Pedrodih ennit, it en wáhi bejep wut jī.¹⁷ Obohjeéhtih, Pedro queétdih tóo mao jwúubanit, át wéheat tútutap wut jī. Queétdih ĩ wéheat yayánit, ded pah Dios caandíh nemat muumánt ā ub bacaatdih át naáwáp wut jī.

—Wā naáwátdih Jesús úud Santiagodih, bita Jesúsíhwādhbūt ñi naóh yapanaá, át niijíp wut jī.

Páant niij naóh péanit, biáboó át bejep wut jī.

¹⁸Túttimah, baáb jéenechah, soldadowā Pedro ā wihcatdih ennit, búdí ít wáhi bejep wut jī. “¿Ded pah tigaá Pedro át bej?” ít míc niijíp wut jī. ¹⁹Pánihna, Herodesboó caandíh bid bojat tútutachah, áih soldadowā ít bid juicáp wut jī. Pánih bid juicán, caandíh wapnitji soldadowādh tubit át úbh joí ñuunúp wut jī. Pánih úbh joí péanit, Pedrodih í táí wapcatji peéh, queétdih át mao yohat tútup wut jī. Pánihat túttimah, Herodes Judea baácmant Cesarea tútchina jumát tút niijná, át dei bejep wut jī.

Herodes ā wunat

²⁰Herodes Cesarea tútchidih ā jumuchah, Tiro tútchidih moondíh, Sidón tútchidih moondíhbut búdí át íjip wut jī. Caán tútchinadih moón Herodesíh baácdih moondíh jeémátdih ípí juibí jīb chājap wut jī. Pánihna, jwáub jīb chājat tút niijná, Herodes ā íjat yayát náahnit, Cesarea tútchina caandíh enedih ít juibínáp wut jī. Pánih juibínit, Herodes ā pebh bóo Blasto wūt jummidih jwááhnit, queétdih ā teo wáacat pínah niijná, ít jīb chājap wut jī. Herodesdih í míc wéheat pínah yeó jápdih Blastodih ít úbát tútup wut jī. ²¹Pánihna, queétdih ā míc wéheat pínah yeó jápdih, maáh jumna ā dúwát chóodih duonít, ā chúudatdih juibí chúudnit, caandíh enedih míc wáacnitdih búdí át naáwáp wut jī. ²²Páant ā naáwáchah joinít, nihat míc wáacnitboó “Cáaquíh naáwát panihcan, Dios naáwát panihni caá”, ít niij wēi ejep wut yuh jī. ²³Páant í niij ezechahjeh, cáacwā í weñatdih náahnit, Diosboodíh ā jwáub wēi naóhcatji

jīb, Dioíh ángel Herodesdih wunat át wúhup wut jī. Pánihna, coyíwā caandíh í jeéméchah, át wunah bejep wut jī.

²⁴Pedrodih Dios ā úb bacaat túttimah, Jesúsíhwā jib bejnit, áih túini doonádih ít naóh peetép wut jī. Caán doonádih jepahnit ít dao béjep wut jī.

²⁵Bernabé Saulojíh Judea baácdih moondíh wáac wáhniji dinerodih wah péanit, Jerusalén tútchimant Antioquía tútchina ít jwáub bejep wut jī. Jwáub bejnit, Juan Marcosdihbut íjeéh ít úb bejep wut jī.

Bernabé Saulojíh Túini Espiritu ā wahat

13 Antioquía tútchidih moón Jesúsíhwājeéh jumnit, biquína Dios naáwátdih naóh yapanit jum, biquína Jesúsíh doonádih bohénitbut ít jumup wut jī. Nin caá í wátna: Bernabé, Simón Eini í niijní, Lucio Cirene tútchidih bóo, Manaén Herodes Antipasjíh bícdih behni, Saulo yuh buca. ²Pánihna, bíc yeó jáap jeémp jwuhcanjeh, Diosdih wēina, í úbúchah, Túini Espiritu queétdih nin pah át niijíp wut jī: “Bernabédih, Saulodihbut játih wáát níwip jī, Jesúsíh túini doonádih í naóh jibat pínah niijná. Páant wā níonit í jumuchah, yeébbó queétdih ñi wahaá”, át niijíp wut jī.

³Pánihna, páantjeh jeémp jwuhcanjeh, teo jáha úbhñit, Bernabéwādh ít wahap wut jī.

Bernabéwā Chipre quewana í bejat

⁴Túini Espiritu queétdih ā wahachah, Seleucia tútchina dei bej, johlitjíh bejni búdí jááj chóodih waadnit, Chipre quewaboó ít chúh bejep wut jī. ⁵Chipre quewaboó Salamina tútchidih juibí, judíowā í míc wáacat muuná waadnit, caanjíh moondíh Dios naáwátdih ít bohénap wut jī. Juan Marcosbut queétdih

teo wáacat túut niijná, ijeéh át bejep wut jī.

⁶Pánihna, Chipre quewaboó jumnitdih bohé púud dei bejna, Pafos wut jumni tútchina ít juibínap wut jī. Caán tútchidih bíic judío Barjesús wut jumni, “Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá”, niijná yuhna, jióhni át jumup wut jī. ⁷Caán jióhni Romano maáh Sergio Paulo wut jumnijeéh át jumup wut jī. Sergio Paulo, túi jenah joiní jumna, Dios naáwátidih joyát túut niijná, Bernabéwādih át bid bojop wut jī. ⁸Obohjeéhtih, caán jióhni, griego wéheatjih Elimas í niijná, Sergio Paulo á túut nuumcát pínah niijná, Bernabéwādih áti naáwát túutcap wut yuh jī. ⁹Pánihna, Sauloboó, Pablo bíih á wut jumni, Túini Espíritu á wépatjih Elimasdih en behnit, nin pah át niij jūihñup wut jī:

¹⁰—Meém, nemépdih jepahni, nihat túiniboodíh yap yohni, tūbit yeeni caá. ¿Diosdih túi péehnitdih ma jāh cádahcan níit? ¹¹Buu meemdíh Dios á peéh chājachah, jéih encanni ma jum jwuhbipna caá. Pánihna, yeó á chāhatdih ma jéih en jwuhcan níit, Pablo át niijp wut jī.

Páant á niijchahjeh, Elimas át jéih encap wut jī. Pánih jéih encan, caandíh teo wáini pínahdih át bid bejep wut jī. ¹²Páant á yapachah ennit, í naóhni doonádih joinít, Sergio Pauloboó joi wúhi bejna, Jesúsdih át jepahap wut jī.

Pablo Bernabéjīh Pisidia baác Antioquía tútchina í bejat

¹³Pafos jélitdih Pablowā johlitjih bejni jāáj chóodih jwúub waadníit, Panfilia baác dih bóo Perge tútchina ít chúuh juibínap wut jī. Caanná juibínit, Juan Marcos queédih cádahnit, Jerusalén tútchina át éemp jwúub bejep wut jī.

¹⁴Obohjeéhtih, Pablowāboó jwúub bejcanjeh, Pisidia baác dih bóo Antioquía tútchina ít aab béjep wut jī. Caanná aab juibínit, judíowā í chooát yeó jáapdih, í míic wáacat muúboó ít waád juibí chúudup wut jī. ¹⁵Páant í waád juibí chúuduchah, caán muudíh wáac junít maáa, niijná Moisés á wutajjidih, Dios naáwát naóh yapanit í daacátjidihbut queét míic wáacnitdih ít en naáwáp wut jī. Caandíh en naóh péanit, queét maáa Pablowādih nin pah ít niijp wut jī:

—Jwī déewáá, nit jumnitdih teo wáacat pínah doonádih ub jūóhna, buu ní naáwá, ít niijp wut jī.

¹⁶Páant í niijchah joinít, Pabloboó ñah ñuhnit, í míic wéhenachah yayánit, nin pah át niij bohénap wut jī:

—Yeéb wā déewáá, judíowā nihcannit yuhna Diosdih wéinitbut, wā naáwáchah, ní tūi joyoó. ¹⁷Dios jwī nuowādih át níwip wut jī. Túttimah, Egipto baácboó í jumuchah, á teo wáacatjih ít cáac poonap wut jī. Pánihna, dawá í cáac pooat túttimah, á wépatjih caán baácmant át ub bac jūúwúp wut jī.^P

¹⁸Túttimah, cuarenta jópchi pohba mué wihcapboó jumnit, dawá láa Diosdih í yap yohochah yuhna, queédih át cádahcap wut jī.^q ¹⁹Canaán baácboó jumnitji siete poómpdih yoh péanit, jwī nuowā í jummat pínah niijná, Dios caán baác dih át wūhup wut jī.^r ²⁰Abrahamdih á naáwát túttimah, cuatrocientos cincuenta jópchi yapat túttimah, jwī nuowājidih caán baác dih át wūhup wut jī. Pánihna, caánboó í jum láa, caán baác dih jumnitdih í yoh beedáát túut niijná, teo wáac waóh nit pínah maátadih Dios queédih át níio wūhup wut jī.

“Queét dée péeni maáh Samuel wut jumni, Dios naáwátidih jwíih naóh yapani át jumup wut jī.^s ²¹Pánihna,

^p13:17 Ex 1.7; 12.51 ^q13:18 Nm 14.34; Dt 1.31 ^r13:19 Dt 7.1; Jos 14.1

^s13:20 Jue 2.16; 1S 3.20

Samuel jum láa, jwī n̄owāboó queét-dih wutni pínah maáhdih Diosdih ít yójah wúbup wut jī. Páant ī wúbát-dih joinít, queét-dih ī jwíih maáh pínah Cis wūúh Saúljidih Dios át n̄ío wūhup wut jī. Saúl Benjamín juimená poóm-pdih bóo át jumup wut jī. Pánihna, caán Saúl cuarenta jópchi maáh át jum jwuhup wut jī.^t ²² Caán ā maáh jumati-dih dūuc wáinit, Davidboodíh Dios át jwáub túut nuúm maáh waadánap wut jī. “Isaí wūúh Daviddih bid juinít, wā wēina caá. Caánboó wā weñat pínahdih-jeh chājna, weemdíh ā yap yohcan niít”, Dios át míic niijíp wut jī.^u ²³ Caán David juima Jesús caá. Pánihna, judíowādih ī yéejat peéh chājat déedih yohni pínah caán Jesúsdihi Dios át n̄iojip taga. ²⁴ Jesús ā bohéat pínah játih, Juanboó nihat judíowādih nin pah át niij naóh bohénap wut jī: ‘N̄i yéej chājatdih cá-dahnit, túut n̄umát júutna, n̄i daabáat túutá’, apí niijíp wut jī.^v ²⁵ Juan bohé péa jūóhna, nin pah cáacwādih át niij naáwáp wut jī: ‘¿Yeéb weemdíh ded pah n̄i niij jenah jói? ¿Caán Dios ā wahn̄i Cristo caá’, n̄i niij jenah jói niít? Caán ā wahn̄i nihcan caá. Weém oboh jumni caá. Obohjeéhtih, wā túttimah jūóhni chah wēpni ā jumbipna caá’, Juan át niijíp wut jī.^w

²⁶ “Wā déewā Abraham juimená, yeéb judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēinitbut, jwiít nihatdih yéejat peéh chājat déedih yohni pínah doonádh̄i jwī joyóp be. Caán doonádh̄i yeebdíh naáwát túut caá wā chājap. ²⁷ Jerusalén tútchidih moón, ī maáta biíc-dih, chooát yeó jáap jum̄at pah, Dios naáwát-dih naóh yapanit ī daacátj-dih ī

en naáwáchah joiná yuhna, queét ī beh joicáp jī. Pánih beh joicán, Jesucristo Dios ā wahn̄i ā jum̄atdihbut ī jéihcap jī. Pánih jéihcan, Jesucristodih mawat túutnit, Dios naáwát-dih naóh yapanit ī daacátji biíc yoobó ī chājap jī. ²⁸ Jesús ā yéej chājchah yuhna, Pilatodih ī mao yohat túutap jī.^x ²⁹ Jon játih ī daacátji biíc yoobó ī chāj péanachah, cruzboó ī péoh dodh̄nijidih ub deyanit, jez fítboó áih bácahjidih bita ít yohop wut yuh jī.^y ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caandíh át jwáub boonap wut jī. ³¹ Páant ā booaat túttimah, áihwā Galileamant Jerusalén tútchina ájeéh péenitj-dih dawá yeó jáapna át jíghop wut jī. Pánihna, caandíh ennitji jumna, ded pah Jesús ā chājatj-dih buu bita jwī déewādih naóhna caá ī chājap.^z

³²⁻³³ “Pánihna, caán túini doonádh̄i jwiítbut yeebdíh naáwádih jwī jūúwáp be. Jesucristodih boonit, Dios jwī n̄owādih ā naáwátji jwiít ī juimenádh̄i biíc yoobó buu ā yapap be. Páant tigaá Davidji ā jwíih daacátji n̄umpboó Salmo nin pah át niij daacáp tají: ‘Meém wā wūúh caá. Buu nihat cáacwā ī enechah, meemdíh maáh wā waadána caá’, Dios ā niijná caá’, David át niij daacáp tají.^a ³⁴ Caán ā wunuchah yuhna, áih bácah ā moópcat pínah niijná, Dios caandíh át boonap tají. Á naáwát-dih naóh yapani Isafas nin pah át niij daacáp tají: ‘Daviddih wā niijátji pah meemdíh biíc yoobó wā túi chājbipna caá’, Cristodih Dios ā niijná beé’, át niij daacáp tají.^b ³⁵ Bíih Salmoboó Davidji nin pah át jwáub niij daacáp tají: ‘Wíih túini, wā oinih̄ bácahdih wā moopát túutcan niít”, Cristodih Dios ā niijná beé’, át niij

^t13:21 1S 8.5; 10.21 ^u13:22 1S 13.14; 16.12; Sal 89.20

^v13:24 Mr 1.4; Lc 3.3 ^w13:25 Jn 1.20; Mt 3.11; Mr 1.7; Lc 3.16; Jn 1.27

^x13:28 Mt 27.22-23; Mr 15.13-14; Lc 23.21-23; Jn 19.15

^y13:29 Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42 ^z13:31 Hch 1.3

^a13:32-33 Sal 2.7 ^b13:34 Is 55.3

daacáp tajī.^c ³⁶Pániha, nindih ñi náhninaa: Davidjiboó Dios ã wutatdih túi jepahnit, áih cáacwādih ã túi chājat túttimah, át wunup wut jī. Á wunuchah, ã nuowādih ī yohopjiboó caandíhbut īt yohop wut jī. Páant ī yohat túttimah, áih bácah át moóppij taga. ³⁷Obohjeéhtih, Dios ã booaniiboó áih bácah át moópcap tajī. ³⁸Páant ã moópcatdih jéihnit, nindih ñi túi jéihyeé: Caán Dios ã booani Jesús ã wun wūhatjīhjah ñi yéejatdih Dios ã yohna caá. ³⁹Yeéb Moisés ã wutatjidih jepahñit, ñi yéejat yohatdih ñipí bidna yuh caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjah jepahnit, ñi yéejat yohatdih ñi jéih bid juibípna caá. ⁴⁰Pániha, Dios naáwátidih naóh yapanit nin ī niijátji pah yapcat tútt niijná, ñi túi chāja chaáh.

⁴¹ ‘ “Eneé, wā wēpatdih wā júutuchah, yeéb deoh naóhñitboó ñi en wúhi bejbipna caá. Wā wēp chājat pínahdih ī naáwáchah yuhna, túi jehnah joicánnit, ñi wunbipna caá”, Dios ã niijná caá’, īt niij daacáp tajī”, (Hab 1.5)

Pablo cáacwādih át niijp wut jī.

⁴²Páant niij naóh péanit, Pablowā īt bac bejep wut jī. Ī bac bejehah, cáacwā queétdih nin pah īt niijp wut jī: “Túttimah bóo chooát yeó jáapdih jwiítdih ma jwúub bohénaá”, īt niijp wut jī. ⁴³Túttimah, maátaboó wáac juinítdih ī bacanachah, dawá judíowā, dawá judíowā nihcannit yuhna Diosdih wēnitbut Pablowādih īt ñuun bác bejep wut jī. Pánih ñuun bác bejnitdih Pablowā nin pah īt niijp wut jī: “Dios yeebdíh túi oinit, Jesucristodih ã wahatji doonádih buu túi jepahnit, caandíh ñi cádahca bojó”, īt niijp wut jī.

⁴⁴Túttimah bóo chooát yeó jáapdih caán tútchidih moón niihat beéd jéóhñit pah Dios naáwátidih joíhna, īt míic wáac juibínap wut jī. ⁴⁵Obohjeéhtih, judíowā

ī maáta dawá wáac juibínitdih ennit, búdí īt íjij wut jī. Pániha, Pablo ã bohénachah, queétoó caandíh jūihna, yehna īt niijp wut jī. ⁴⁶Obohjeéhtih, Pablo Bernabéjīh úumcanjah, nin pah īt niij wēp naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowādihjah Dios naáwátidih ã jwiíh naáwát túttup be. Obohjeéhtih, caandíh náahcan, Diosjeéh páantjah ñi jumíhcat jíib, jwiítoó judíowā nihcannitdih naáwádih jwī bejbipna caá. ⁴⁷Dios naáwátidih naóh yapani Isaías ã daacátji pah jwiítdihbut páant niij wutna át chājjij taga:

‘ “Judíowā nihcannitdih wā túi ubat pínahdih ī beh joyát pínah niijná, meemdíh ī pebhna wā wahbipna caá. Pániha, niihat baácđih moondíh ī yéejat peéh chājat déedih wā yohat pínahdih ñi naáwá”, Dios ã niijná caá’, át niij daacáp tajī, (Is 42.6; 49.6)

Pablowā īt niij naáwáp wut jī.

⁴⁸Páant ī niijíchah joinít, judíowā nihcannit búdí īt weñep wut jī. “Dios naáwát túina caá”, īt niijp wut jī. Pániha, niihat Diosjeéh páantjah jumnit pínah, Jesucristodih īt jepahap wut jī. ⁴⁹Dios naáwátidih jáap jepahnitbut caán baácboó īt naóh peét bejep wut jī. ⁵⁰Obohjeéhtih, judíowā ī maáta bitadih Pablowādih īt íjanap wut jī. Páant ī íjanachah, Diosdih jepahñitji maáta yaádh, neoná bícđih íjnit, Pablowā boodíh yeejép chājnit, íih baácmant īt ñuun yóh bacanap wut jī. ⁵¹Pániha, caán tútchidih moondíh Dios ã yohat pínahdih júutna, Pablowāboó íih zapatos becchídih īt péoh mao yoh jéenanap wut jī. Péoh mao yoh jéena péanit, Antioquía tútchimant Iconio tútchina īt bejep wut jī.^d ⁵²Pániha, Antioquía tútchidih moón Jesúsđih jáap jéihnitdih Túini Es-

^c13:35 Sal 16.10 ^d13:51 Mt 10.14; Mr 6.11; Lc 9.5; 10.11

přritu ā tūi teo wāacachah, būdí ĩt weñep wut jī.

**Iconio tūtchidih moondih
Pablo Bernabėjih ĩ bohéat**

14 Pablowāboó Iconio tūtchina juibínit, chooát yeó jáapdih judíowā ĩ míic wāacat mūunā caanjih moónjeéh ĩt waad béjep wut jī. Antioquía tūtchidih moondih ĩ bohéatji pahjeh muntih túini doonádih caánboobút ĩt túi naáwáp wut jī. Páant ĩ naáwáchah, dawá judíowā, judíowā nihcannitbut túi joinít, Jesucristodih ĩt jepahap wut jī. ²Obohjeéhtih, joíhcannit judíowā Pablowādih yee naóhnit, judíowā nihcannitdih ĩt joyát tūtucap wut jī. ³Páant ĩ chājachah yuhna, maatápdih Pablowā caánboó jumnit, úumcanjeh Jesúih túini doonádih ĩt wēp naáwáp wut jī. Pánihna, “Ī naáwát yoobópdih caá”, cáacwā ĩ niíf jéihyat pínah niijná, jwiít cáacwā jwī jéih chájca naáhdih ĩ chāj júutat pínah wēpatdihbut Dios Pablowādih át wūhup wut jī. ⁴Obohjeéhtih, biquína caán tūtchidih moón joíhcannit judíowajeéh ĩ péenachah, bitaboó Pablowajeéh ĩt péenap wut jī. ⁵Pánihna, judíowā nihcannit, judíowā, ĩ maáta bícdih, “Pablowādih jee dáhnajih yohnit, jwī mao yoh jíih”, ĩt niíf jenah joyóp wut jī. ⁶⁻⁷Obohjeéhtih, páant ĩ niíf jenah joyát doonádih joinít, Pablowā Iconio tūtchimant ĩt jwei bác bejep wut jī. Pánih jwei bėjna, Licaonia baácdih Lистра tútchi, Derbe tútchi, caán tūtchina pebh jumnitdihbut ĩt naóh jibip wut jī.

**Listra tūtchidih moón Pablodih
jee dáhnajih ĩ yohat**

⁸Listra tūtchina juibínit, Jesúih túini doonádih ĩt bohénap wut jī. Caanjih jéih yáac chūi bejcani Pablowādih át joí

chūudup wut jī. Caán jwíih cáac jumna-jeh, áih jítchana yéejni át jumup wut jī. ⁹Pánihna, ā tūi joyóchah jéihnit, “Caán ā booaat pínahdih ā tūi jenah joiná caá”, Pablo át niíf jéihyep wut jī. ¹⁰Pánih jéihnit, caandih ennit, nin pah át wēp niijíp wut jī:

—Yoobópdih ma ñah ñuhúú, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, ñaáp ñah ñuhnit, át yáac chūi bej jwíhip wut jī. ¹¹Caandih ā booaachah ennit, cáacwā būdí ĩt en wúhi bejep wut jī. En wúhi bejnit, íih wéheatjih nin pah ĩt niíf wēi ñaacáp wut jī:

—Jwiít jwípí úubh wēinit dioswā cáac wééhnit, ĩt dei jūúwúp taga, ĩt niijíp wut jī. Páant ĩ niíf wēi ñaacáchah yuhna, Pablowā ĩt beh joicáp wut jī.

¹²Páant niíf jenah joinít, Bernabédih íih dios Zeuíh wūt ĩt búudhdup wut jī. Pablobodih íih bíih dios Hermeíh wūt ĩt búudhdup wut jī. Zeusboó Griego cáacwáih dioswā ĩ maáh, Hermesboó íih dioswáih naóh yapani wut jī. Pánihna, Pablobó naóhni ā jumachah, naóh yapani Hermeíh wūt ĩt búudhdup wut jī.

¹³Zeusdih úubhnit, ĩ wēi wūhat muú tútchi jwéejdih át jumup wut jī. Pánihna, caán muúdh en daoní Bernabédih “Zeus caá”, niíf jenah joinít, Pablowādih jwááat tūt niijná, momo jiwiwādih cháajih ĩ búudhni júdunadihbut tútchi jécna át ub jūúwúp wut jī. Caánboó cáacwā bícdih wēinit, momo jiwiwādih Pablowādih áti h mao wūhíhip wut yuh jī. ¹⁴Obohjeéhtih, Pablowā ĩ chájatdih en wúhinit, cáacwā poómp cātih ñáo waadnit, nin pah ĩt wēp niíf ñaacáp wut jī:

¹⁵—Páant ñi chájatdih ñi cádahaá. Jwiítbut yeeb pánihnit cáacwájeh mun tigaá. Jwiít dih wēinit, ñi mao wūhca bojoó. Jwiít yeebdíh Jesúih túini doonádih naáwádih jwī jūúwúp be. Dios yoobát báadhni, wēpni caá. Yeéb ñipí wēini

panihni nihcan caá. Pánihna, nin wēp-canni, báadhcanndih ñi wēi cádaahaá. Túut nuumnít, báadhni Dios yoobátdih ñi jepahaá. Caán jeádih chāj, baácdihbut chāj, mujnadihbut chāj, nihatdih át chājap wut jī. ¹⁶ Jon játih Dios nihát cáacwādh dedé ī náahat pahjeh ī chājachah, át enah boj jwuhap wut jī. ¹⁷ Pánih enah bojna yuhna, ded pah ā jumatdih át túi jútup taga. Yeebdíhbut ā oyatdih jútna, mahdih buugát túut, jeémát pínahdihbut āpí quehat túutna caá. Jeémát dih wūhna, yeebdíh āpí weñat túutna caá, Pablo queétdih át niijíp wut jī.

¹⁸ Páant ā niijíchah, momo jiwiwādh cáacwā wēi mao wūhíhñit, it tahca bejep wut jī.

¹⁹ Cáacwā páantjeh ī weñechah, Antioquía tútchidih moón, Iconio tútchidih moón judíowā bícdih juibínit, Pablowādh ñuún yee naóh péenit, “Jwiitboodíhjuh ñi joyoó”, cáacwādh it niijíp wut jī. Páant ī niijíchah joinít, caán tútchidih moón Pablodih mawat túut niijná, jee dáhnajih it yohop wut jī. “Jáantjeh ā wunah bejep be”, niijjenah joinít, tútchi jwéejboó caandíh it wái bac bejep wut jī.^e ²⁰ Páant ī ub bac bej yohochah ennit, Jesúfhwā Pablo pebh it míc wáac juibí ñuhup wut jī. Páant ī míc wáac juibí ñuhuchah, Pablo boonit, jwúub ñah ñuhñit, tútchiboó át jwúub waad béjep wut jī. Pánihna, chebit Pablo Bernabéjih Listra tútchimant bac bejnit, Derbe tútchina it bejep wut jī.

Pablowā ī jwíih bohéniji tútchinadh moondíh ī jwúub bohéat

²¹⁻²² Derbe tútchina juibínit, caán tútchidih moondíhbut Jesúfhwā túini doonádih Pablowā it naáwáp wut jī. Páant ī naáwáchah, dawá caandíh

joinít, túut nuumnít, Jesucristodih it túi jepahap wut jī. Pánihna, Derbe tútchidih moondíh bohé péenit, Listra tútchina jwúub joinít, Jesúsdiuh jáap jepahñitdih jwúub bohéna, queétdih it weñanap wut jī. Túttimah, Iconio tútchidihbut, Antioquía tútchidihbut jwúub joinít, Jesúsdiuh jáap jepahñitdih bíc yoobó it teo wáacap wut jī. Caán tútchinadh jumnit, Jesúsdiuh jáap jepahñitdih bohéna, nin pah it niij naáwáp wut jī: “Yeeb yeejép yapna yuhna, Jesúsdiuh ñi cádahca bojoó. Nin baácboó jwí jum jwuhuchah, jwíit nihatdih yeejép yapat páantjeh ā jumbipna caá. Páant jwíitdih ā yapachah yuhna, Jesúsdiuh cádahcan, Dios ā jumupboó jwí jéih waadbípna caá”, it niijíp wut jī. ²³ Caán tútchina jumat pah Jesúsdiuh jáap jéihñitdih ennit, queétdih waóhñit pínahdih Pablowā it ñío jwejep wut jī. Pánih ñíonit, jeemp jwuhcanjeh uúbhna, “Nit meemdíh jepahñitdih waóhñit pínahdih ma túi teo wáacá”, Diosdih it niij uúbép wut jī.

Pablowā Siria baácdih bóo Antioquía tútchina ī jwúub juyát

²⁴ Pisidia baácdih bóo Antioquía tútchidih moondíh bohé péenit, caán baácmant jüóhñit, Panfilia baácna it jwúub dei jüúwép wut jī. Pánih jwúub dei jüóhna, jwíih bejna, bohécanjeh ī yapniji Perge tútchidih chāonít, caanjíh moondíh Jesúfhwā túini doonádih it bohénap wut jī. ²⁵ Pánih bohé péenit, Atalia wūt jumni jélitdih it dei juyép wut jī. ²⁶ Pánih dei joinít, johlitjih bejni jááj chóodih waadní, Siria baácdih bóo Antioquía tútchina it jwúub chúuh jüúwép wut jī. Dios ā jwíih naáwát túutna, queétdih teo jáha uúbhñit ī wahni tútchinajeh muntih, Dios

^e14:19 2Co 11.24-25; 12.2-5; 2Ti 3.11

ã wutatjidih chāj péanit, ít jwáub juyúp wut jī. ²⁷Pániḥ jwáub junínt, Jesúhwādhíh míc wáacat túttnit, ded pah í yapatjidih ít naáwáp wut jī: “Dios jwiítndih búdí ã teo wáacap be. Páant ã teo wáacachah, ã wēpatjīh cáacwādhíh boonanít, áih túini doonádhíbut jwí naáwáchah, dawá joinít, í jepahap be. Pánihna, judíowā nihcannitbut joinít, dawá í túi tútnt nūmúp be”, Pablowā queétdih wahnitndih ít niijíp wut jī. ²⁸Pánihna, caánboó Jesúhwā bícdih maatápdih ít jumup wut jī.

Jerusalén tátchidih Jesúhwā í maáta í míc wáacat

15 Biquína judíowā Judea baácmant bejnit, Antioquía tátchina ít juibínap wut jī. Pániḥ juibínit, judíowā nihcannit Jesúhwādhíh nin pah ít níj naáwáp wut jī: “Moisés jwí nuowādhíh íih quehli nah yapat chóodih í bóodat pínahdhíh át wutup wut jī. Páant ní bóodcah, Diosboó yebdhíh ã táí ubcan níit”, ít niijíp wut jī.^f ²Páant niijnít, queét Judea baácdih moón Pablowādhíh ít míc jūihñup wut jī. Páant í míc jūihñuchah, Jesúhwāboó Pablo, Bernabé, biquína caanjīh moón bícdih Jerusalén tátchina ít wah bojop wut jī. Jesús ã naáwát túttnit, Jesúhwādhíh waóhntidíbut Judea baácmant juibínit í naáwátndih í uúbh joyát pínah niijná, queétdih ít wahap wut jī.

³Páant í wahnitji Fenicia baácna juí, yap jūóh, Samaria baácna ít juyúp wut jī. Pánihna, caán baácnadhíh moón Jesúhwājīh míc wáacnit, judíowā nihcannit Jesúsdih í jepahatjidih ít naáwáp wut jī. Páant í naáwáchah joinít, queét búdí ít weñep wut jī.

⁴Queét Jerusalén tátchina í juyúchah, caanjīh moón Jesúhwā, queétdih waóhntit, Jesús ã naáwát túttnit bícdih,

queétdih ít táí wēi jwááap wut jī. Pánihna, Pablowā Dios ã wēpatjīh ded pah í chājatjidih queétdih ít naáwáp wut jī. Judíowā nihcannitbut Jesúsdih í jepahatjidih ít naáwáp wut jī. ⁵Obohjeéhtih, páant í niijíchah joinít, biquína Jesúsdih jepahnit fariseowā ñah ñuhnit, nin pah ít niijíp wut jī:

—Queét judíowā nihcannitdhíh íih quehli nah yapat chóodih bóodat caá náahap. ‘Moisés ã wutatji pah ní chājaá’, queétdih ní níj wutwá, ít niijíp wut jī.

⁶Páant í niijátdih míc wéheat tútnt niijná, áih doonádhíh Jesús ã naáwát túttnit, Jesúhwādhíh waóhntit bícdih ít míc wáacap wut jī. ⁷Páant maatápdih í míc wéhenachah, joinít, Pedroboó ñah ñuhnit, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī:

—Wā déewáá, jon ñijeéh wā jumuchah, judíowā nihcannitdhíh Jesúh túini doonádhíh wā naáwáchah joinít, í jepahat pínah niijná, weemdíh ñíonit, Dios ã wahap jī.^g ⁸Cáacwā ded pah í jenah joyátdih jéihni jumna, queét judíowā nihcannit jwí naóhni doonádhíh í jepahatdhíh át jéihji tagaá. Pániḥ jéihna, áihwā ã chājatjidih jwiítndih júutna, Túini Espíritudih jwiítndih ã wūhatji pahjeh muntih, queétdíhbut ã wūhup jī.^h ⁹Pániḥ wūhna, jwiítndih queétdíhbut bíc yoobó ã chājap jī. Queétbut caandíh í jepahachah, í yéejatdhíh át yohji taga. ¹⁰Jwiít judíowā Moisés ã wutatjidih bíc yoobó jwí táí jepahcan caá. Jwí nuowājibut bíc yoobó ít jepahcap wut jī. Páant jwí táí jepahcah yuhna, ¿dépanihna queét judíowā nihcannit Jesúsdih jepahntidih yeéb bíc yoobó ní wutíh? Pániḥ wutnit, Dios queétdih ã chājatjidih ‘Yoobópdih nihcan caá’, niijná caá ní chājap. ¹¹Obohjeéhtih, jwiít nin pah jwí níj jenah joiná caá: ‘Jwiítndih jíghah en oinit,

^f15:1 Lv 12.3 ^g15:7 Hch 10.1-43 ^h15:8 Hch 2.4; 10.44

Dios jwī yéejat jīb ā peéh chājat déeji jwī Maáh Jesús ā tūi ubat pah muntih, b̄w̄ jw̄h judíowā nihcannitdihbut biíc yoobó ā tūi ubna caá', jwī niíj jenah joiná caá, Pedro át niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, Pablowā jw̄h judíowā nihcannitjeéh jumna, Dios ā wēpatjih ded pah ī chājatjidih ī naáwáchah, nihat laihsanjeh ít joí yai n̄h̄h̄ bejep wut jī. ¹³Páant ī naóh péanachah, Santiago jw̄h nin pah át niijíp wut jī:

—Wā déewáá, weemdih̄ ñi joí jw̄huhú. Yeebdih̄ bainí wā naáwíhna caá. ¹⁴Dios judíowā nihcannitdih̄ tūi wēi ennit, áihwā pínahdih̄ ā níwatjidih̄ Simón Pedroboó jwiítidih̄ ā naóh péanap be. ¹⁵Dios naáwátidih̄ naóh yapani, ā daacátji pahjeh tih judíowā nihcannitdih̄ páant át yapap taga. Nin pah át niíj daacáp tají:

¹⁶ “Davidji maáh jum láa, nihat áihwābut ī wun beedép jī. Pánih beednit ī jumuchah yuhna, túttimah bóo láa, jw̄w̄ub dei jūóh̄nit, áihwā panihnitdih̄ wā jw̄w̄ub chājipna caá.

¹⁷Páant wā chājachah, nihat cáacwā bita judíowā nihcannitbut weém ī Maáhdih̄ ī náahbipna caá. ‘Wíihwā ñi jumúú’, wā niíj bidnit weemdih̄ ī jepahbipna caá”,

¹⁸jwī Maáh ā niijná caá', át niíj daacáp tají. (*Am 9.11-12*)

¹⁹“Páant ā niíj daacátjidih̄ náhninit, weém, Santiago nin pah wā niíj jenah joiná caá: Judíowā nihcannit, Dios naáwátidih̄ jáap jepahnitdih̄ wái náah jumni jwī chājat túutca boj jīh̄. ²⁰Obohjeéhtih̄, queétdih̄ nin pahjeh jwī niíj daác wah jīh̄: ‘Í pāpnidih̄ wēi w̄h̄n̄iji jeémátidih̄ ñi jeémpca bojoó. Ñi áa nihcannitjih̄ ñi yéej chājca bojoó. Jōp teo maonitji nuñúpwādih̄ ñi jeémpca bojoó. Meépdih̄ ñi babhca bojoó', jwī niíj

daác wah jīh̄.ⁱ ²¹Jon játih, b̄w̄but jwiít judíowā jwī míic wáacat m̄w̄n̄á, jwī chooát yeó jáap jum̄at pah, Moisés ā w̄tatjidih̄ ípí bohéna caá. Nihat tútchidih̄ moón caandih̄ jwī jéihna caá. Pánihna, weém wā niiját pahjeh tih Jesúsdi h̄ jéihnit judíowā nihcannitdih̄, niíj daác wahat dée caá, bita jwī déewā jwiítidih̄ ī íjcat pínah niijná”, Santiago át niijíp wut jī.

Judíowā nihcannitdih̄ ī daác wahat

²²Páant ā niijíchah joinít, Jesús ā naáwát túutnit, Jesúfhwādih̄ waóh̄nit, nihat Jesúfhwā biícidih̄, Antioquía tútchidih̄ moondih̄ ī daácni núodih̄ Pablowájeéh̄ ub bejnit pínah, Judas, Silasdi h̄but ít níwip wut jī. Judas áih̄ biíh̄ w̄t Barsabás wut jī. Queét Jesúsdi h̄ tūi jepahnit ī jumuchah, bita Jesúfhwā queétdih̄ ít tūi wēi enep wut jī. ²³Pánih queétdih̄ n̄ío péanit, nin pah ít niíj daacáp wut jī:

“Yeéb nihat judíowā nihcannit Jesúfhwā Antioquía tútchidih̄ moón, Siria baácidih̄ moón, Cilicia baácidih̄ moondih̄but jwiít Jesús ā naáwát túutnit, áihwādih̄ waóh̄nit, nihat áihwābut, yeebdih̄ jwī táyat túutna caá. ²⁴Biquína jw̄ijeéh̄ jum̄nit yeeb pébhna juibínit, yeebdih̄ dawá w̄tatdih̄ ít jepahat túut̄p wut jī. Pánih w̄t̄nit, yeebdih̄ ít tac b̄w̄gánap wut jī. Obohjeéhtih̄, jwiítboó queétdih̄ jwī wahcah yuhna, queétjeh bejnit, yeebdih̄ páant ít w̄t̄p taga.

²⁵Pánihna, jwiít nihat biíc yoobó ñi pebhna wahni pínahdih̄ jwī níwip be. Páant jwī níonitdih̄ jwī oini Pablo Bernabéjeéh̄ jwī wahbipna caá. ²⁶Pablowā jwī Maáh Jesucristoíh̄ tūini doonádih̄ úmcanjeh̄ ī bohénachah, dawá

ⁱ15:20 Gn 9.4; Ex 34.15-17; Lv 17.10-16; 18.6-23

lāa bita queétdih īt puñup wut jī. Ī mao yohíhichah yuhna, Jesúh tūini doonádih jwī naóh cádahcan níft', ipí niijná caá. ²⁷ Pánihna, jwī daácní nūodih yeebdíh ī naáwát pínah niijná, Judas, Silasjīh Pablowājeéh nī pebhna jwī wahna caá. ²⁸ Tūini Espíritu jwiítidih ā teo wáacachah, ā jéihyatjīh nin pah jwī jenah joiná caá: Wái náah jumni wutatdih wutcan, nin pahjeh jwī níj wutbipna caá: ²⁹ 'Nin jwíh dios caá', níj jenah joí pāpnidih wēinit, ī cádah cáagniji jeémátdih nī jeémca bojoó. Meépdih nī bahca bojoó. Jōp teo maoni nuñupwādihtut nī jeémca bojoó. Nī áa nihcannitjīh nī yéej chājca bojoó. Nin jwī wutatdih jepahna, nī tūi jumbipna caá. Páant bóojeh tigaá yeebdíh jwī wutup", īt níj daacáp wut jī.

³⁰ Caán nūodih daác péanit, Antioquía tūtchina bejnitdih ī wūhat túttimah, queétoó bejna, Antioquía tūtchina īt juibínap wut jī. Caanná juibínit, Jesúh-wādihtut míc wáacat túutnit, Jerusaléndih moón ī daác wahni nūodih īt wūhup wut jī. ³¹ Páant ī wūhni nūodih míc en naóhna, tūinijeh ī wutuchah joinít, búdí īt weñep wut jī. ³² Judas Silasjīh Dios naáwátdih naóh yapanit jumna, Jesúhwādihtut Dios naáwátdih īt tūi bohénap wut jī. Páant ī bohénachah joinít, Jesúhwāboó búdí wēinit, Jesúsdihtut chah īt tūi jenah joyóp wut jī. ³³ Judas Silasjīh caanná maatápdih jumnitji caanjīh moondíh ī cádah jwáub jūúwúchah, "Nī tūi bejeé", Antioquía tūtchidih moón queétdih īt niijíp wut jī. Páant niijnít, Judaswādihtut wahnitji Jerusalén tūtchidih moondíh īt túyat túutup wut jī. Páant ī niiját túttimah, Judasjeh āt jwáub jūúwú wut jī. ³⁴ Obohjeéhtih, Silas-

boó bih jwáub jenah joinít, Antioquía tūtchidih āt chāwáp wut jī. ³⁵ Pablo Bernabébut caán tūtchidih īt chāwáp wut jī. Pánihna, queét, dawá bita bícdih Jesúh tūini doonádih īt bohénap wut jī.

Chéneji Pablo tūini doonádih naóh jibidih ā bejat

³⁶ Túttimah, Antioquía tūtchidih maatápdih jumni Pablo Bernabédih nin pah āt niijíp wut jī:

—Chóbe, nihtat tūtchinadih moón jwī jwíh naóhntidih jwī táoh en jibjīh, páant muntih, āt niijíp wut jī.

³⁷ Páant ā niijíchah joinít, Bernabéboó Juan Marcosdih ījeéh ātih ub bejīhip wut yuh jī. ³⁸ Caánboó ī jwíh jibichah, ījeéh Panfilia baácna juibíniji yuhna, bíc yoobó nihcan, āt jwáubah jūúwú wut jī. Caán bíc yoobó ā nihcatdih en-niji, Pablo caandíh chéneji āt ub bejīhcap wut jī. ³⁹ Páant ā ub bejīhcah enna, Bernabé Pabljīh queétjeh tabit míc ni-ijnít, īt míc cádahap wut jī. Pánihna, Bernabéboó Chipre wūt jumni quewana Juan Marcosdih āt numah chúh bejep wut jī. ⁴⁰ Pabloboó Silasdih ā chéen pínahdih nīfonit, āt numah bejep wut jī. Pánihna, ī bohénadih bejat pínah jātih, "Paá, queétdih en daonít, ma tūi teo wáacá", Jesúhwā īt níj uúbup wut jī. Páant ī uúbát túttimah, Pablo Silasjīh īt bejep wut jī. ⁴¹ Pánih bejnit, Siria baácna Cilicia baácnabut juibínit, caanjīh moón Jesúhwādihtut jwáub bohéna, queétdih īt tūi teo wáacap wut jī.

Timoteo Pablowājeéh ā bejat

16 Cilicia baácmant Derbe tūtchina juibí, yap bej, Listra tūtchina Pablowā īt juibínap wut jī. Caanná juibínit, Timoteo wūt jumnidih īt jwááap wut jī. Ā ín judío wili, ā íp Griego cáac wut jī. Timoteo, ā ín

biícidih Jesúsdih jepahnit wut jī. ²Listra tútchidih moón, Iconio tútchidih moonbát Jesúshwā “Timoteo táí chājni caá”, ipí niijp wut jī. ³Páant ī niijíchah joinít, Pablo Timoteodih át numah bejhip wut jī. Obohjeéhtih, caán baácđih moón judíowāboó “Timoteo ip Griego cáac caá”, ī niijíchah joinít, judíowā ī íjcat pínah niijná, Pablo Timoteodih quehli nah yapat chóodih át bóodat tútup wut jī. ⁴Pánihna, Pablo Silasjīh Timoteodih numah jibna, ded ī juibíni tútchidih moondíh Jerusalén tútchidih moón Jesús ā naáwát tútunít, Jesúshwāđih waóhñitbut ī daác wahní náojidih ít en naáwáp wut jī, caandíh ī jepahat pínah niijná. ⁵Páant ī naáwáchah, Jesúshwā caandíh chah ít táí jenah joyóp wut jī. Pánihna, queét yeó jáap jumát pah chah ít dao béjep wut jī.

Pablo Macedonia baácđih bóodih ā oo jumát

⁶Túini Espíritu Asia baácboó queéđđih Dios naáwátđih bohénadih át bejat tútup wut jī. Páant ā wahcah, queét Frigia baácđih, Galacia baácđih moondíhjuh ít bohé jibip wut jī. ⁷Pánih jib bejna, Misia baácna juibínit, Bitinia baácna ít bejhip wut yah jī. Obohjeéhtih, Túini Espíritu queéđđih caánboó át bejat tútup wut jī. ⁸Páant caanná ā wahcah, Misia baácđih yap bej, Troas jélitna ít dei juibínap wut jī. ⁹Caanná dei juibínit, ũona, Pablo nin pah át oo jumup wut jī: Macedonia baácđih bóo ā pebh ñuhuchah, át enep wut jī. “Jwiít Macedonia baácđih moondíh ma teo wáac jūúwú”, Pablodih át níj bidip wut jī. ¹⁰Pánih oo jumniji jáanit, jwíih bíf déedih ámoh péa, Macedonia baácna jwí bejep jī. “Dios caán baácna áih túini doonáđih jwiítđih naáwát tútuna caá ā chājap”, jwí níj jéihyep jī. Weém Lucasbut íjeéh wā bejep jī.

Pablowā Silas biícđih Filipos tútchiboó ī jumát

¹¹Troas tútchimant Macedonia baácna bejat tút niijná, jélitna dei juibínit, johlitjīh bejni bádí jááj chóodih waadnít, Samotracia wút jumni quewadih jwí chúuh juibínap jī. Bíh yeó jáap Neápolis tútchina jwí chúuh juibínap jī. ¹²Pánih juibí, caán tútchidih yap bejnit, Filipos tútchina jwí juibínap jī. Caán tútchi Roma tútchidih moón ī juí jumni tútchi, Macedonia baácboó jwíih jumni tútchi tají. Oboh jumni tútchi át nihcap tají. Caanná maátápđih jwí jumup jī. ¹³Judíowáih chooát yeó jáapđih caán tútchimant bac bejnit, muj jwéejna jwí juibínap jī. Caanjíh Diosdih úbát tút niijná, judíowā ipí míf wáacap tají. Caanjíh juibí chúudnit, wáac junít yaáđđđih Jesúsh táini doonáđih jwí naáwáp jī. ¹⁴Biíc wili jwiítđih joiníh, Tiatira tútchidih bóli Lidia wút jumnih mi jumup jī. Caánt bádí jīb jumni yégueđđih jīb chājnih, judío wili nihcan yuhna, Diosdih túi wéinih mi jumup yah jī. Obohjeéhtih Jesúsh doonáđih mit joi jwáhcap tají. Pánihna, Pablo Jesúsh doonáđih ā naáwáchah, túi jepahíhatđih Dios caántđih át wúhup tají. ¹⁵Páant mi jepahachah, caántđih míh muúđih moón biícđih Pablowā ī daabánap jī. Daabá péanachah, nin pah jwiítđih mi niijp jī:

—‘Caántboó Jesúsdih táí jepahnih caá’, níj jenah joiná, wājeéh jūóhñit, wíih muúboó ñi chāo jwúhú, jwiítđih mi niijp jī.

Páant mi niijíchah joinít, míh muúná jwí chāwáp jī.

Pablowáđih nemat muúboó ī nemat

¹⁶Bíh yeó jáapđih Diosdih úbát pebhoojéh muntih jwí jwúub bejchah, nemép jumnih jwiítđih mi jwāáap jī.

Caánt teo wühnih jumna, “Meemdíh nin pah ā yapbipna caá”, cáacwādh niíf naóhna, mi maátadh búdí mit jíib teo wühup tají. ¹⁷ Pánihna, jwiít Pablo bíícdih jwí bejehah, nin pah mi niíf ñaac ñuún péenap jí:

—Nit Dios chah wēpnidih teo wühnit caá. Jwiít iiguípna jwí bejat déedih ded pah Dios jwiítadh ā túi ubat pínadhíh í naóhna caá, mi niíf ñaac péenap jí.

¹⁸ Maatápdih caandíh páant mi niíf tac buugá péena, Pablodih ā túi naawát dée mi bojcap jí. Páant mi niíf ñaacáchah jói chuúnít, Pablo tac páud ennit, nemépdih nin pah ā niíf jühñup jí:

—Jesucristo ā wēpatjih meemdíh wā wutna caá. Caántdih cádahnit, ma bac bejeé, ā niijíp jí.

Páant ā niijíchahjeh, nemép át bac bejep tají.

¹⁹ Páant ā bacat túttimah, caánt mi jíib teo wūhat ā buudúchah ennit, mi maátaboó búdí íjnit, Pablo, Silasdhbút í tewep jí. Teonit, caán tútchi tac yoóbo juúhna í ub bejep jí. ²⁰ Pánih ub juibínit, peéh chājat túttnit pebhna jwejnít, nin pah í niíf naóh yacap jí:

—Nit judfowā jwííh tútchidih moondíh tac buugánadhíh í jūúwúp taga. ²¹ Queét jwí nuowā í wutatdih cádahat túttnit, bííh wutatdih naóhna caá í chājav. Jwiít Roma tútchidih moón maáhdih jepahnit jumna, nit í naawátboodíh jwí jéih jepahcan caá, í niijíp jí.

²² Páant í niijíchah joinít, dawá Pablowādh í íjip jí. Pánihna, peéh chājat túttnitboó Pablowāíh yégueh chóodih yeo wáyat túttnit, máa nahnajíh queétdih í puñat tútup jí. ²³ Páant queétdih í pūi péanachah, nemat muúboó í nemat tútup jí. Í nemat túttimah, nemat muúboó en daonídih í túi en dawát tútup jí. ²⁴ Páant í wutuchah, caán muúdhíh en daoníboó péeni tólihna queétdih

át nemep wut jí. Pánih nemnit, máa naanájíh íih wūñnadhíh át nah chéwep wut jí.

²⁵ Chei tac yoób Pablo Silasjíh Diosdih uúbhñit, ít wēi ewep wut jí. Páant í wēi ewechah, bita nemat muúboó jumnitbut ít joyóp wut jí. ²⁶ Páant í wēi ewechah-jeh, caán muú tubit méménachah, ni-hat jécna át waát beed béjep wut jí. Nemat muúboó jumnitdih í chéwatji tōpn-abut át jwáat beed béjep wut jí. ²⁷ Páant ā yapachah ennit, queétdih wapniboó “Nin nemat muúboó jumnit inát jweiná caá. Í jweyéchah, wā maáta weemdíh í peéh maobipna caá”, át niíf jenah joyóp wut jí. Páant niíf jenah joinít, áih íibat naadíh jwáat wáinit, át míic jwáaguíhip wut yah jí. ²⁸ Obohjeéhtih, ā míic jwáaguíhichah ennit, Pabloboó caandíh nin pah át niíf ñaac ejep wut jí:

—Meemjéh ma míic jwáagca bojoó. Jwiít nihat jwí jumna caá, át niijíp wut jí.

²⁹ Páant ā niijíchah joinít, queétdih wapniboó “Jíí jūúwú, jíí jūúwú”, át niíf ejep wut jí. Queét pebhna náo ñah bej, méménit, Pablo Silas íih jícha pebh át páah yoh ñajap wut jí. ³⁰ Pánihna, queétdih ub bac bejnít, nin pah át niíf uúbh joyóp wut jí:

—¿Jesúíh jumíhna, ded pah tigaá wā chājbi? queétdih át niijíp wut jí.

³¹ —Jwí Maáh Jesúsdi h túi jenah joinít, ma jepahaá. Ma déewābut caandíh í jepaha naáh. Páant ñi jepahachah, yeéb iiguípna bejnít déejidih Diosboó ā túi ubbipna caá, Pablowā caandíh ít niijíp wut jí.

³²⁻³³ Chei tac yoobjéh Pablowā Jesúíh túini doonádih í naóh péanachah, queétdih wapni áih muúná át numah bejep wut jí. Caanná numah juibínit, í puñatji yahwítnadhíh át chocop wut jí. Á choc péaat túttimah, Jesúsdi h caán ā déewā bíícdih í jepahachah, queétdih Pablowā ít daabánap wut jí. ³⁴ Í daabáat túttimah,

queétdih wapniji Pablowādh jeémát át wūhup wut jī. Pánihna, caán ā déewā bícdih Jesúsdi h jephannit, búdí ít weñep wut jī.

³⁵ Baabáchah, tútchidih moón maátaboó Pablowādh í watat pínah niijná, soldadowādh nemat munná ít wahap wut jī. ³⁶ Páant í bacaat tútatdih joinít, Pablowādh wapniji queétdih nin pah át niijíp wut jī:

—Maáta yeebdíh ít bacaat tútup wut be. Pánihna, úmcanjeh, ñi bac bejeé, át niijíp wut jī.

³⁷ Páant ā bacafhatdih joinít, Pablooó soldadowādh nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Jwiít jwí yéej chājcan be. Jwiít dih naóh yacnit í niiját pah bíh niij naóhni ā wihcah yuhna, ñi peéh chājachah, yoobópdih nihcan be. Obohjeéhtih, jwiít Roma baácdih moón jwí jumuchah yuhna, jwiít dih queét maátaboó cáacwā í enepdih í puñat tútup be. Pūi péanit, nemat muúboó í nemep be. Pánihna, jwiít dih í yéej chājatjidih tícnit, ¿buu cáacwā í encah níít, í bacaíhip? Queét maátajeh tih jwiít dih bacanadih í jūúwú naáh, át niijíp wut jī.

³⁸ Páant ā niijíchah joinít, soldadowāboó maátadh naáwādh ít bejep wut jī. Pablo Silasjīh Roma baácdih moón í jumadh jéihna, maátaboó queétdih í puñatji peéh chājat pínadh ít úmup wut jī. ³⁹ Pánihna, queét Pablowā pebh juibínit, nin pah ít niijíp wut jī: “Yeebdíh jwí yéej chājap be. Chéneji páant jwí jwúub chājcan níít”, ít niijíp wut jī. Páant niij péa, queétdih numah bac bejnit, maáta íh tútchimant ít bejat tútup wut jī. ⁴⁰ Páant í niijíchah joinít, Pablo Silasjīh nemat mummánt bac bejnit, Lidiah munná ít bejep tajī. Caanná juibínit, Jesúhwa bícdih í míic wáacap jī. Pánih míic wáacnit, “Jesúsdih péena, ñi cádahca bojoó”, queétdih í niij

wēp naáwáp jī. Páant niij péanit, Pablo Silasjīh Filipos tútchimant í bejep jī.

Tesalónica tútchidih moón Jesúhwa dh í újat

17 Pánih Filipos tútchimant bejnit, Anfípolis tútchidih yap bej, Apolonia tútchidihbut yap bej, Tesalónica tútchina queét ít juibínap wut jī. Caanjíh judíowā í míic wáacat muú át jumup wut jī. ² Pánihna, judíowāh chooát yeó jáap jumath pah ípí bejat dée pah Pablowā judíowā í míic wáacat munná ít bejep wut jī. Caanná juibínit, tres semanas chooát yeó jáap jumath pah Dios naáwátdih caanjíh moondíh Pablo át bohénap wut jī. ³ Pánih bohéna, nin pah ápí niij naáwáp wut jī:

—Jwiít judíowā, jwí páini, Dios ā wahní Cristo yeejép ā yapat pínah, ā wunat pínah, ā jwúub boo pud jūúwát pínadhíbut jon játih moón Dios naáwátdih naóh yapanit ít daacáp tajī. Wā naóhni Jesúsboó Dios ā wahní Cristo ā jumna caá. Caán caá jwí páini, át niijíp wut jī.

⁴ Páant ā niijíchah joinít, biquína caanjíh moón judíowā, dawá Griegowā Diosdhíjeh wéinit, caán tútchidih moón maáta yaádhbut caandíh joinít, “Yoobópdih tigaá”, ít niijíp wut jī. Páant niijnít, Pablowādh ít péenap wut jī. ⁵ Obohjeéhtih, judíowā maátaboó íjeéh péenachah ennit, búdí ít újip wut jī. Pánih újna, dawá yeejépwādh bid bojnit, nin pah ít niiját tútup wut jī: “Nít yeejép chājna caá í chājap”, ñi niij ñaacá”, queétdih ít niij jac wutup wut jī. Páant í niij ñaacáchah joinít, caán tútchidih moonbút Pablowādh ít újip wut jī. Pánihna, judíowā í maáta Jasón wut jumniíh munná juibínit, cáacwādh wūhíhna, Pablowādh ít bidip wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih bid juicán, Jasónboodíh, bita Jesúhwa dhíbut ít teo

wái bac bejep wut jī. Pánih teo wái bac bejnit, tútchidih moón maáta pebhna ʉb juibínit, nin pah it níj naóh yacap wut jī:

—Pablowā nihat baácdih moondíh it tac buugánap wut be. Pánihna, buu jwíih tútchidihbut tac buugánadih i jwiná caá. ⁷Nin Jasón queétdih áih mʉnʉná át waadát tútʉp wut jī. Queét Roma tútchidih bóo jwí maáh César á wutatdih yap yohnit, ‘Bíh maáh, Jesús caá á wút’, niijnít, jwí maáh á wutatdih jwiítdihbut i yap yohat tútʉna caá, it níj naóh yacap wut jī.

⁸Páant i níj naóh yacachah joinít, nihat cáacwá i maáta bícdih túbit it íjip wut jī. ⁹Obohjeéhtih, queétdih i nemcat pínah niijná, Jasón, ájeéh jumnitbut caán tútchidih moón maátadih dinero it wúhʉp wut jī.

Pablo Silasjih Berea tútchina i juibíát

¹⁰Caan chéjeh waícanjeh Berea tútchina Jesúhwa Pablowádih it wahap wut jī. Caanná juibínitji judíowá i míic wáacat mʉnʉná it waadáp wut jī. ¹¹Tesalónica tútchidih moón i jenah joyátjidih Berea tútchidih moónboó Jesúh doonádih chah túi joinít it jumʉp wut jī. Pánihna, Jesúh túini doonádih i joyát túttimah, “¿Yoobópdih níít?” níj jéihíhna, yeó jáap jummat pah jon játih moón Dios naáwátdih i daacátjidih ennit, it míic bohénap wut jī. ¹²Pánih bohéna, judíowá, Griegowá neoná, maáta yaádh bícdih, dawá Jesúsdih it jepahap wut jī. ¹³Obohjeéhtih, Pablo Berea tútchidih moondihbut Dios naáwátdih á bohéat doonádih joinít, Tesalónica tútchidih moón judíowá i maáta caanná it nʉnʉn béjep wut jī. Caanná nʉnʉn juibínit, Berea tútchidih moondíh tac buugána, i yee naáwáchah joinít, Pablowádih it íjip wut jī. ¹⁴Páant i íjichah ennit, Pablodih búdí muj jélitna waícanjeh

Jesúhwa it numah dei bejep wut jī. Obohjeéhtih Silas Timoteojih Berea tútchidih it cháwáp wut jī. ¹⁵Pánihna, caán jélitmant Pablodih Atenas tútchina búdí jááj chóojih it numah chúuh bejep wut jī. Pánih chúuh juibínitji, Berea tútchiboó it jwáub aab béjep wut jī, páant mʉntih. “Waícanjeh bejnit, Pablodih níi pej jum bíí”, Silas Timoteodihbut it niijp wut jī. Páant Pablo queétdih át niiját tútʉp wut jī.

Pablo Atenas tútchidih á jummat

¹⁶Pablo Atenas tútchina juibínit, Silas Timoteodihbut át páñap wut jī. Pánih páina, caán tútchidih át táoh jib bejep wut jī. Pánih táoh jib bejna, caán tútchidih moón i pāp cáagnitdih “Jwíih dios caá”, i niijíchah jéihnit, dawá á jummatdih enna, Pablo túbit át jígahap wut jī. ¹⁷Pánih jígahnit, judíowá i míic wáacat mʉnʉná waadnít, judíowá, judíowá nihcannit yuhna, Diosdih wéinitjihbut át míic wéhenap wut jī. Yeó jáap jummat pah Pablo caán tútchi tac yoóbó juúhna en jibnitjihbut át míic wéhenap wut jī. ¹⁸Biquína Epicureowá i jenah joyátdih bohénit, bita Estoicowá i jenah joyátdih bohénitbut Pabljih it míic wéhenap wut jī.

—¿Nin wéheat beedcánni ded pah tigaá á níj wéhe? queét it míic niijp wut jī.

Pánihna, Pablo ded pah Jesús á jummatjidih, á boo pud júúwátjidihbut á naáwáchah joinít,

—Caánboó bíih diosnadih naóhna caá á chájap, it niijp wut jī.

¹⁹Túttimah, queét ípí míic wáac juibí wéhenapboó, Areópago wút jumʉpna Pablodih it numah bejep wut jī.

—Ma jáap bohéatdih jwí jéihíhna caá. ²⁰Jwí joíca naáh doonádih ma naáwáchah, jwí joíhna caá, queét Pablodih it niijp wut jī. ²¹Nihat Atenas tútchidih moón, bíih baácmant júóhnit

caán tútchidih jumnitbut, yeó jáap jumát pah jáap bohéatdih ípí míic wéheíhip wut jī. Pánih jéihíhniit jumna, Pablo ā naáwátidihbut ít joíhip wut jī.

²² Pánihna, Pablo Areópago wūt jumupboó ñah ñuhnit, caánboó wáac juibínitdih nin pah át níj naáwáp wut jī:

“Atenas tútchidih moón, dawá pāpnitdih yeéb búdí wēinit, ñi wúbátidih wā jéihna caá. ²³ Nin ñíh tútchidih dawá ñi pāp cáag wēinitdih wā táoh enep be. Pánih en jibna, yeéb ñi wēinit cáfh, bícdih nin pah ñi níj daacátjidihbut wā enep be. “Wūt jwí jéihca naáh dios caá”, ñit níj daacáp tabe. Yeéb caandíh jéihcan yuhna, caandíh ñi wēina caá. Pánihna, caán ñi jéihca naáhdih yeebdíh naáwát túut caá wā chājap.

²⁴ “Caán Dios nihat baácdih chāj, nihat baácbóo jumnidihbut át chājap tajī. Pánihna, nihat jeáboó jumnit, baácbóo jumnitbut í maáh caá. Cáacwā í chājni muúdíh jumni nihcan caá. ²⁵ Caán jwiítidih báadhdát túutni, caolíh wáyat túutni, nihat bíh pah bóo chāj wūhni jumna, jwiít jwí teo wáacatdih ā náahcan caá. Caán moh yéejni nihcan caá.^k

²⁶ “Newé pínahdih caán Dios át jwíh chājap wut jī. Caanjíh nihat baácdih moondíhbut át chājap wut jī. Pánihna, nihat baácbóo jwiítidih át jwejep wut jī. ‘Nin pah bólih maatápdih ā báadh jwuhbipna caá’, jwiítidih Dios át níj jenah joyóp wut jī. ²⁷ ‘Queét weemdíh bidnit, í jwááhhipna caá’, Dios át níj jenah joyóp wut jī. Obohjeéhtih, Dios yuúp ā jumcan caá. Jwíjeéh tigaá ā jumup. ²⁸ Nin pah bíh át níj daacáp tajī: ‘Caandíh míic wéhenit pínah jwiítidih át chājap wut jī. Pánihna, jwíjeéh āpí jumna caá’, ít níj daacáp tajī. Jon játih moón ñi déewábút ‘Jwiít Dios weh caá’, ít níj daacáp tajī. ²⁹ Pánihna, ‘Jwiít

Dios weh caá’, níj náhnina, oro, plata, jeejíh yeéb ñi jenah joyátjeh ñi chājnidih ‘Jwíh dios caá’, níj jenah joyátidih ñi cádahaá. ³⁰ Jon játih moón Diosdih jéihcannit jum jwuhna, í yéej chājachah yuhna, Dios át peéh chāj jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, buu láa nihat baácdih moón í yéej chājatidih át cádahat túutap wut jī. ³¹ Túttimah, Dios ā jenani yeó jáapdih nihat baácdih moón túinitdih, yeejépwáidihbut ded pah í chājatji jíb ā jíb chājhipna caá. Pánih chājni pínahdih Jesúsdihs Dios nin baácbóo át wahap wut jī. Jesús wunnidih yuhna, át jwúub booanap tajī. Pánih booana, ‘Ded pah cáacwā í chājatji jíb nin wā booani ā táí jíb chājhipna caá’, Dios cáacwáidih át níj jéihyanap wut jī”, Pablo Atenas tútchidih moondíh át níjíp wut jī.¹

³² Páant cáacwā í boo pud jūúwátjidih ā wéhenachah joinít, biquína Pablodih ít deoh naáwáp wut jī. Obohjeéhtih, bitabóo nin pah ít níjíp wut jī:

—Chéneji caandíh ma naáwáchah, jwí jwúub joíhna caá, ít níjíp wut jī.

³³ Páant í níjít túttimah, í míic wáacpant Pablo át bejah bojop wut jī. ³⁴ Daocánnit Jesúsdihs jáap jepahnit, caán bícdih ít péenap wut jī. Bíc newé, Dionisio wūt jumni, Areópagodih maátajeéh jumni, Jesúsdihs át jepahap wut jī. Bíc wili Dámaris wūt jumnih, bitabút Jesúsdihs ít jepahap wut jī.

Pablo Corinto tútchiboó ā jumát

18 Túttimah, Pablo Atenas tútchiboó jumni Corinto wūt jumni tútchina át bejep wut jī. ² Caanná juibínit, judío cáac Aquila wūt jumnidih át jwááap wut jī. Roma tútchidih moón í maáh Claudio Roma tútchiboó jumnit judiowáidih ā bejat túutuchah, Aquilaboó yad Priscilajíh bejnit, Corinto tútchina játih ítát juibínap wut

^k17:25 1R 8.27; Is 42.5; Hch 8.47 ¹17:31 Sal 9.8

jī. Aquila Ponto wūt jumni baácdih bóo wūt jī. Pánihna, queét Corinto tútchidih í jumuchah, Pablo queét pebhna enedih juibínit, íjeéh át chāwáp wūt jī. ³ Aquilawā nuñúpwā chóojih muudíh teo jíib chāj wūhñit ít jumup wūt jī. Pablobut caán déedih teoni jumna, íjeéh át tewep wūt jī. ⁴ Pablo chooát yeó jáap jumat pah, judíowā í míic wáacat muuná juibínit, queét Jesúsdihi í jepahat pínah niijná, judíowā, judíowā nihcannitdihbut Dios naáwátidih át naáwáp wūt jī.

⁵ Silas Timoteojih Macedonia baácmant Corinto tútchina í juibínachah, Pablo yeó jáap jumat pah judíowádih Dios naáwátidih át naáwáp wūt jī. “Jesús caá jwiít judíowā jwí páini, Dios ā wahní”, āpí niijíp wūt jī. ⁶ Páant ā niij bohénachah, judíowā caandíh ít joífhcap wūt jī. Pánih joífhcan yap yohnit, caandíh ít jūihñup wūt jī. Páant í joífhcatdih enna, queétdih ā cádahatdih júutna, Pablo áih jih bóo yégueh chóodih too dugnit, át néenc mao jéenanap wūt jī. Pánih chājnit, queétdih nin pah át niij jūihñup wūt jī:

—Yeéb ñi yap yohatji jíib iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, buu judíowā nihcannitdih Jesúsdihi doonádih naáwádih wā bejbipna caá, át niijíp wūt jī.

⁷ Páant niij péanit, judíowā í míic wáacat muumánt bac bejnit, Tito Justo wūt jumniíh muuná át waád juibínap wūt jī. Caán judío nihcan yuhna, Dios yoobátidih wēini wūt jī. Áih muú judíowā í míic wáacat muu pébh át jumup wūt jī. ⁸ Crispo wūt jumni, judíowā í míic wáacat muudíh bóo maáhji, ájeéh bóli, ā wehbut, Jesúsdihi ít jepahap wūt jī. Pánihna, dawá Corinto tútchidih moón Pablo ā naáwátidih joinít, Jesúsdihi í jepahachah, ípí daabánap wūt jī. ⁹⁻¹⁰ Biíc chei ñocanjeh, Pablo oo júmat déedih ā enechah, Jesús caandíh jígoñnit, nin pah át niij naáwáp wūt jī. “Majeéh wā jumna caá. Nin tútchidih moón dawá wíihwā

í jumna caá. Pánihna, bita meemdíh yeejép í chājíhichah yuhna, úumcanjeh, wā naáwátidih ma naóh cádahca bojóo. Páantjeh ma jumah bojca bojóo”, át niijíp wūt jī. ¹¹ Páant ā niijíhchah joinít, biíc jópchi túi beéd, biíh jópchi tac yoób caanjíh moondíh Dios naáwátidih Pablo át naóh jumup wūt jī.

¹² Caán tútchidih Pablo íjeéh ā jum jwuhuchah, Galión wūt jumni, Acaya baácdih moón maáh át jumup wūt jī. Pánihna, caán láa judíowā í maáta nihát biíc yoób jenah joinít, Pablodih naóh yacat túut niijná, Galión pebhna caandíh ít ub juibínap wūt jī. ¹³ Pánih ub juibínit, Galióndih nin pah ít niij yee naóh yacap wūt jī:

—Ninboó cáacwā ded pah Diosdihi í weñat pínahdih bohéna, Moisés ā wutjatjiboodíh ā jepahat túutcan caá, ít niijíp wūt jī.

¹⁴ Páant í niij yee naáwáchah joinít, Pablo ā naáwíhichahjeh, Galiónboó judíowádih nin pah át niij jepahap wūt jī:

—Nin jwiít Roma baácdih moón jwí maáta í wutatdih yap yohni ā jumuchah nihna, yeebdíh wāta jepah tagaá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yeéb judíowā ñi wutatboodíh caán yap yohni ā jumuchah, ñíih pínahjeh caá. Caandíh wā jéihcan caá, át niijíp wūt jī.

¹⁶ Páant niijnít, queét naóh yacnitdih áih tólihmant át bacanap wūt jī. ¹⁷ Páant ā bacanachah, Sóstenes, judíowā í míic wáacat muudíh bóo maáhdih teonit, Galión ā enepdih caandíh ít puñup wūt jī. Páant í puñuchah enna yuhna, Galión át enah bojop wūt jī.

Pablo Antioquia tútchina ā jwáub bejat

¹⁸ Páant í niij naóh yacat túttimah, Pablo Corinto tútchiboó maatápdihi jum-niji “Wā bejna caá”, niijnít, Jesúsdihi wádih át cádah bejep wūt jī. Páant niij péa

bejna, Aquila Priscilajîh Siria baácna chúuh bejat túut niijná, Cencrea wút jumni jéltidih ít páud dei bejep wut jî. Pánihna, jááj chóodih í waadát pí-nah játih, judíowá ípí chājat pah, Pablo Diosdih ā naawátjidih péanit, āt jwúub waó bojat túutup wut jî.^m 19 Pánih boja péanit, queét Éfeso tútchina ít chúuh bejep wut jî. Caanná chúuh juibínit, Aquila Prisciladihbut Pablo āt cádahap wut jî. Pánih cádahnit, judíowá í míc wáacat munná āt bejep wut jî. Caanná juibínit, míc wáacnit judíowājîh ded pah Jesús ā jumatdih āt míc wéhenap wut jî. 20 Páant í míc wéheat túttimah, caandîh îjeéh ít chāwát túutup wut yuh jî. Obohjeéhtih, “Nijeéh wā jéih chāocán caá. 21 Dios ā náahachah, wā jwúub jūóh-bipna caá”, queétdih Pablo āt niijíp wut jî.

Páant niij péanit, Éfeso tútchimant āt chúuh bejep wut jî. 22 Pánihna, Cesarea tútchina chúuh juibí, aab béj, Jerusalén tútchina āt aab juibínap wut jî. Caanná aab juibínit, caanjîh moón Jesúhwā míc wáacnitdih ded pah ā chājatjidih naóhnitjeh, Antioquíá tútchina āt yap bejep wut jî.

23 Pánihna, maatápdih caanjîh jumnji Galacia baácdih, Frigia baácdih āt jwúub jib bejep wut jî, páant muntih. Caán baácnadih moón Jesúhwādih ā jwúub bohénachah, chah Jesúsdiht ít túi jenah joyóp wut jî.

Apolos Éfeso tútchidih moondîh Dios naawátidih ā bohéat

24 Pablo Galacia baácdih, Frigia baácdihbut ā bohé jibichah, Apolos wút jumniboó, judío cáac Alejandría tútchidih bóo, Éfeso tútchina āt juibínap wut jî. Caán Apolos túi naóhni jumna, Dios naawátidih jon játih moón í daacátjidih túi jéihnit

āt jumup wut jî. 25 Biíh caandîh Jesúh túini doonádhbut āt bohénap wut jî. Pánihna, búdí weñatjîh caán doonádh āt túi bohénap wut yuh jî. Obohjeéhtih, Juanji ā daabáatdhjeh āt jéihyep wut jî. 26 Judíowá í míc wáacat munná Apolos úumcanejeh, queétdih āt bohé jwíhip wut yuh jî. Obohjeéhtih, ā túi jéih beedácah enna, caandîh bohéat túut niijná, Priscila, Aquilajîh Apolosdih íih munná ít numah bejep wut jî. 27 Páant í túi bohéat túttimah, “Acaya baácna bejat túut”, Apolos ā niijchah joinít, Jesúhwā caandîh “Ma túi bejeé”, niijnít, í daácní nódihbut ít wāhup wut jî, Acaya baácdih moón Jesúhwā caandîh í túi wēi jwāáat pí-nah niijná. Pánihna, Apolos caanná juibínit, caán baácdih moón Dios ā oyatjîh Jesúsdiht jepahnitjidih āt bohé teo wáacap wut jî. 28 Caán tútchidih moón judíowādih nin pah āpí niij naawáp wut jî: “Jesús tigaá Dios ā wahni, jwít jwípí páini”, cáacwā í enepdih āt niijíp wut jî. Pánihna, Dios naawátidih jon játih í daacátjidih ā túi naawáchah joinít, “Yoobópdih nihcan caá”, ít jéih niijcáp wut jî. Pánih naóhna, Jesúhwādih Apolos chah āt jwúub teo wáacap wut jî.

Pablo Éfeso tútchina ā bejat

19 Corinto tútchidih Apolos ā jumuchah, Paboboó Frigia baácdih jumnji jeé yoób páud dei bej, Éfeso tútchina āt juibínap wut jî. Caanná juibínit, biquína ā jéih jwuhcannit Jesúhwādih āt jwāáap wut jî. 2 Queétdih jwāáhnit, nin pah āt niij úúbh joyóp wut jî:

—¿Jesúsdiht ñi jáap jepahachah, Túini Espírítu yeedbîh ā waadnít jî? āt niijíp wut jî.

—Túini Espírítu ā jumatdih jwítdih í naóhcan jî, ít niij jepahap wut jî.

3—¿Túini doonádih yeéb ñi jepahachah, ded pah tí yeebdíh ī nih chāj daabá? Pablo queétdih át niǵ úúbh joyóp wut jī.

—Juan Daabáni ā naáwátidih ī jepahachah, ā daabáátji pah jwiítidih ī daabánap jī, īt niǵ jepahap wut jī.

4—Cáacwā ī yéejatdih ī yohochah ennit, queétdih Juan át daabánap wut jī. Pánih daabána, ī yéejat yohat júutna ī chājav wut jī. Obohjeéhtih, Juan cáacwādih nin pah āpí niǵ naáwáp wut jī. “Wā túttimah jūóhndih ñi túi jepahá”, át niǵjip wut jī. Páant niǵná, Jesús-dih niǵná át chājav wut jī, Pablo át niǵ naáwáp wut jī.¹¹

5 Páant ā niǵíchah joinít, Jesús ā wēpatjīh queét īt daabáát túutup wut jī. 6 Pánih daabánitdih Pablo ā teo jáha úúbhúchah, Túini Espíritu queétdih át waadáp wut jī. Páant ā waadáchah, mácah wéheatjīh Diosdih wēi naóhnit, ā naáwátidihbut īt naóh yapanap wut jī. 7 Queét nihat doce neoná īt jumup wut jī.

8 Queétdih naáwát túttimah, Pablo judíowā ī míic wáacat munná waadnit, át bohénap wut jī. Bíic peihcanni widh pohba Éfeso tútchiboó chooát yeó jáap jumap pah úumcanejeh, Dios maáh ā jumapdih naóhna át chājav wut jī. Páant ā naáwáchah joinít, “Á naáwát yoobópdih caá”, īt míic niǵjip wut jī. 9 Obohjeéhtih, bitaboó joíhcan, cáacwā ī enechah, Jesús-dih doonádih īt yéej naáwáp wut jī. Páant ī yéej naáwáchah joinít, judíowā ī míic wáacat mummánt Pabloboó Jesús-dih wādih numah bac bejnit, Tirano wūt jumniíh munná īt bejep wut jī. Pánihna, caán muedíh yeó jáap jumap pah Jesús-dih doonádih āpí bohénap wut jī. 10 Chéne jópchi caanjīh át bohénap wut jī. Páant ā bohénachah, nihat Asia baácđih moón judíowā, judíowā nihcannitbut jwī Maáh

Jesúh túini doonádih īt joyóp wut jī.

11 Dios ā wēpatjīh jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih chājnit, Pablo dawá láa wunnitdih át booa júutup wut jī. 12 Dios ā wēpat caandíh búdí ā jumuchah, áih bácahdih cáacwā ī chūúáni chóonadih úb bejnit, wunnitdih ī cáagachah, ípí boonap wut jī. Ded nemép jumnidih caán chóojīh ī cáagachah, nemépwāboó ípí bac bejep wut jī.

13 Obohjeéhtih, bita judíowā jióhnit-boó jibnit, nemépwādih ípí bacanap wut jī. Pánihna, Pablo ded pah ā chājatdih ennitji nemépwādih bacaíhna, nin pah ītīh niǵ wutup wut yuh jī: “Pablo ā bohéni Jesús ā wēpatjīh yeebdíh jwī wutna caá. Ñi bac bejeé nin newémant”, ípí niǵjip wut jī.

14 Esceva wūt jumni, siete ā wehboó páant īt chājav wut jī. Ī íip judíowā sacerdotewā ī maátajeéh jumni át jumup wut jī. 15 Pánihna, ā weh nemépdih ī bacat déedih, nemépboó nin pah queétdih át niǵjip wut jī: “Jesús-dih wā jéihna caá. Pablodihbut wā jéihna caá. Obohjeéhtih, yeébbodíh wā jéihcan caá”, át niǵjip wut jī.

16 Páant niǵnítjeh, nemép jumni-boó ñaáp jūóhnit, queétdih át teo puñup wut jī. Páant ā puñuchah, yégueh wihcannit, yahwítna jumnit, caán mummánt queét īt ñáo bac peét bejep wut jī. 17 Páant ī yapachah, nihat Éfeso tútchidih moón, judíowā, judíowā nihcannitbut caán doonádih joinít, búdí īt úumup wut jī. “Jesús ā wēpat búdí caá”, nihat cáacwā īt míic niǵjip wut jī.

18 Dawá Jesús-dih jepahnitji, nihat cáacwā ī enechah, ī yéej chājatjidih Diosdih īt naáwáp wut jī. 19 Queét cātīh dawá jióhnit īt jumup wut jī. Pánihna, jióhna ī enat papélah quiítnajidih caanna úb jūóhnit, cáacwā ī enechah, īt cáo yohop wut jī. Caán quiítnaji

¹¹19:4 Mt 3.11; Mr 1.4,7-8; Lc 3.4,16; Jn 1.26-27

ã jîib jumatdih î jenah enechah, cincuenta mil yeó jáapna tawat jîib pah bóo át jîib jumup wut jî. ²⁰ Páant î chãjat doonádih joinít, chah dawá Jesúh doonádih jepahnit, ît táí túut nuumúp wut jî.

²¹ Túttimah, Pablo nin pah át niij jenah joyóp wut yuh jî: “Macedonia baácna juibí yap bej, Acaya baácna juibínit, Jerusalén tútchina wã jwúb bejbipna caá. Caanná juibíniji Roma tútchina enedih wã bejbipna caá”, át niij jenah joyóp wut jî. ²² Pánihna, Timoteo, Erasto wüt jumnijih caandih teo wáacnitdih Macedonia baácna átát wah waáwá bojop wut jî. Pánih wah boj péanit, Pablo maátcanjeh Asia baácboó, Éfeso tútchidih bíicjeh át chão jwúhup wut jî.

Éfeso tútchidih moón î jüih ñaacát

²³ Pablo Éfeso tútchidih ã jumuchah, caán tútchidih moón Jesúh doonádih náahcan, Pablodih ît jüihñup wut jî. ²⁴ Demetrio wüt jumni, íih dios wili Artemisa wüt jumnihíh botoni muu dáhnadih platajîh ápi chãjap wut jî. Bitabut bíic yoobó teonit, î jîib chãj wúhna, búdí ípi jîib tewep wut jî. ²⁵ Demetrio queédih bid wáacnit, nin pah queédih át niijíp wut jî: “Ñi joyoó. Nin tawatjîh búdí jwí jîib tawatdih ñi jéihna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, nin Pablo ã bohénachah, jwiítidih ã tobohna caá. ‘Dioswã déedih cáacwã î pãpnidih báadhni nichan caá’, ápi niij bohéna caá. Páant ã niijchah joinít, dawá Éfeso tútchidih moón, nihat Asia baác dih moonbút ã bohéatdih ‘Yoobópdih tigaá’, î niijná caá. ²⁷ Páant niijná, jwí tawatdih cáacwã yeejép î wéhebipna caá. Jwíih dios wili Artemisaih muudíhbut î yohbipna caá. Pánihna, nihat Asia baác dih moón, nihat baác nadih moonbút caántdih wéi wúbhniitji î cádahbipna caá”, Demetrio queédih át niijíp wut jî.

²⁸ Páant ã niijchah joinít, queébtut íjnít, ît jüih ñaac ñuhup wut jî: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moóníh dios wili wépép wili mi jumna caá”, ît niij jüih ñaacáp wut jî.

²⁹ Pánihna, nihat Éfeso tútchidih moonbút íjna, bíic yoobó ît niij ñaacáp wut jî. Pánih íjnít, Gayodih, Aristarco wüt jumnidihbut teonit, cáacwã î míc wáacap júduna queédih ît wái bejep wut jî. Gayo, Aristarcojîh Macedonia baác dih moón Pablo ã pej jum jibnit ît jumup wut jî. ³⁰ Pablo queét cáacwã dih wéhenadih ã bejñichah yuhna, Jesúh wãboó caandih ît wahcap wut jî. ³¹ Bita caán baác dih moón î maáta Pablo ã chéenwãbut ã bejcat pínah niijná dooná ît wahap wut jî. “Cáacwã î míc wáacapboó ã bejca bojo naáh”, Pablodih ît niij naáwát túutup wut jî. ³² Dawá caanjîh míc wáac joinít bíic dih “¿Dépanih tigaá jwiít míc mawat túut jwí chãj?” ît niij jenah joicáp wut jî. Queét tubit ñaacnit, ît jüih yapanap wut jî. Biquína mácah ît jüih ñaacáp wut jî. Bitabut mácah ît jüih ñaacáp wut jî. ³³ Biquína judíowã Alejandro wüt jumnidih cáacwã dih ît naáwát túutup wut jî. Pánihna, Pablowã ded pah î chãjatdih ã yoób naáwát túut niijná, Alejandro “Laihca bojoó”, niijná, áih téihyajîh jútnit, át yayát túutup wut yuh jî. ³⁴ Obohjeéhtih, caán judío ã jumuchah ennit, nihat cáacwã chah íjnít, bíic yoobó chéne horas pohba ît ñaac jüih ñuhup wut jî: “Artemisa, jwiít Éfeso tútchidih moóníh dios wili wépép wili mi jumna caá”, ît niij ñaacáp wut jî. ³⁵ Páant î niij ñaac jüihñuchah ennit, Éfeso tútchidih moón maátadih teo wáacniboó, “Laihca bojoó” niijnít, nin pah át niij naáwáp wut jî: “Wã déewãá, yeéb Éfeso tútchidih moón, ñi joyoó. Jwíih chah wépép dios wili Artemisaih muudíh wapnit jwiít jwí jumatdih nihat baác dih moón î jéihna caá. Jeá-

mant caánt pah jígohni buúg jéen jüóh-nidih en daonít jwī jumuchahbut ī jéi-hna caá. ³⁶Bitá ‘Nin yoobópdih nihcan caá’, ī jéih niijcán caá. Pánihna, ñi míc jüih cádaahaá. Táinijeh ñi joyoó. ³⁷Nit yeéb teo jüóhñit jwīih dios wilidih yeejép niŷ wéhecan, miíh muudíh waad bejnit, ī nuumcáp be. Pánihna, ñi túi chājaá. ³⁸Demetrio, platajih teonit biícđih naóh yaquíhna, peéh chājat túutnitboodíh naóh yacadih ī beje naáh. ³⁹Jwúub míc wáacna, táinijeh ñi míc wáacáp, buca. Yeéb buu ñi chājatji pah ñi jwúub chājca bojoó. ⁴⁰Buu yeéb ñi míc jüih ñaacáđih jwī maáta joinít, ‘Jwiítđih ī yohbiŷna caá’, ī niŷ jenah joiná nacaá. Pánihna, yeéb ñi niŷ ñaac jüih ñuhatjđih queéđih táinijeh jwī jéih naóhcan niít”, maátadih teo wáacniŷboó queéđih át niijíp wut jī. ⁴¹Páant niŷ naóh péanit, “Páant bóojeh tiguaá. Ñi be-jeé”, át niijíp wut jī.

Macedonia baác, Grecia baácnaŷut Pablo ā juiŷiát

20 Páant ī jüih ñaac yayát túttimah, Pablooó Jesúíhwáđih bid wáacnit, át jwúub bohénap wut jī, Jesúsđih ī cádahcat pínah niijná. Pánih bohé péanit, “Wá bejna caá”, niijnít, Macedonia baácna bejna, queéđih át cádah bejep wut jī. ²Caanná juiŷiáñit, Dios naáwáđđih táoh naóh bohénit, caanjíh moón Jesúíhwáđih át weñanap wut jī. Queéđih Dios naáwáđđih táoh naóh bejna, Grecia baácna át juiŷiáñap wut jī. ³Pánih juiŷiáñit, caán baácđih biíc peihcanni widh át chāo jwúuhap wut jī. Caanjíh jumna, Siria baácna át jwúub chúuh jüúwíhip wut jī. Obohjeéhtih, judíowā caandíh tewíhat doonáđih át joyóp wut jī. Caán doonáđih joinít, Pablowā Macedonia baácboó bejni namáđih jwúub aáb bejnit, Filipos tútchina ít púud dei juyúp wut jī. ⁴Páant ā jüúwúchah,

Berea tútchidih bóo, Sópater wūt jumni Pablodih át pej jum jüúwúp wut jī. Sópater Pirro wúúh át jumap wut jī. Tesalónica tútchidih moón Aristarco, Segundobut, Asia baácđih moón Tíquico, Trófimobut, Derbe tútchidih moón Gayo, Timoteobut caandíh ít pej jum jüúwúp wut jī. Filipos tútchina ī jwúub juyúchah, weém Lucasbut Pablowáđih wā jwúub pej jumap jī. ⁵Pánihna, caandíh pej jum juiŷiáñit, Troas wūt jumni tútchina ī waóh bej páñap jī. ⁶Páant ī bej páñachah, paacáñi pandih jwī jeémát túttimah, jwiítboó Pabljíh Filipos tútchidih jumnitji, johlitjñ bejni jāáj chóodih waadnit, Troas tútchina jwī chúuh bejep jī. Pánih chúuh bejnit, cinco yeó jāap túttimah, caán tútchina chúuh juiŷiáñit, queéť waóh bej páñitjđih jwī jwááap jī. Pánih chúuh juiŷiáñit, siete yeó jāap caanná jwī jum jwúuhap jī.

Troas tútchidih moondíh Pablo ā naáwát

⁷Troas tútchidih jumna, domingo yeó jāapđih Jesúíh cáacwā míc wáac juiŷiáñit, Jesús ā wunatjđih jwī náhni jeémáđđih jwī jeémát pínah jātih, Pablo queéđđih Dios naáwáđđih ā bohénap jī. Pánihna, Pablo ā pée naáwát chei, maatápdih ā naáwáp jī, púú chei tac yoob póhba. ⁸Dawá jiiátna jumni chah bóo tólihboó jwī míc wáacap jī. ⁹Pablo ā naáwáchah joinít, jāap behni, Eutico wūt jumni, enat jécđih bóo naadíh ā púuh laáb chúuhap jī. Pablo jwiítđih maatápdih Dios naáwáđđih ā bohénachah, Euticodih quíib chei át jüóhjiŷ taga. Pánihna, biíc peihcanni tólih chah caán ŷo chúudni át pud jéen bejep jī. Ā pud jéen bejchah ennit, jātih dei bejnitboó wun-nidih ī wái ñahanap jī. ¹⁰Pablo ī túttimah pée dei bejnit, caandíh ā juiŷiáñit ub túuhap jī. Pánih ub túuhñit, nin pah queéđđih ā niijíp jī:

—Ñi jígahca bojoó. Ā báadhna caá, ā niijíp jī.

¹¹⁻¹² Páant ā niijchahjeh, wunniji ā jwúub boonap jī. Ā jwúub boonachah ennit, queétoó bádí ī weñep jī. Pánih wēnit, chah bóo tólihna jwúub púuh laab béjnit, Jesús ā wunatjidih jwī náhni jeemátdih jwī jeémép jī, buca. Páant jwī jeémp péanachah, maatápdih Pablo queétdih jwúub bohénajeh, ā daa peetép jī. Páant ā bohé péaat túttimah, jwiít jwī bejep jī.

Pablo Troas tútchidih jumni bejnit, Mileto tútchina ā juibíat

¹³ Troas tútchidih jumnit, Pablo játih jwiítidih Aso tútchina johlitjīh bejni jāáj chóojīh ā chúuh bej pánat tútutp jī. Pabloboó namámant ā bejhip jī. Pánihna, Pablo ā niijátjī pahjeh Aso tútchina caandīh jwī jwááap jī. ¹⁴ Caandīh jwī jwááachah, jwī bejni jāáj chóodih jwī-jeéh ā waadáp jī. Pánihna, caán chóojīh chúuh bejnit, Mitilene tútchina jwī chúuh juibínap jī. ¹⁵ Caán tútchidih juibí yap bej, biíh yeó jáapdih Quío quewadīh jwī yap bejep jī. Pánih yap bejnit, túttimah bóo yeó jáapdih Samos quewadīh páantjeh jwī en yap bejep jī. Pánih yap bejnit, Trogilio wūt jumni tútchidih ũonitjī biíh yeó jáap Mileto tútchina jwī chúuh juibínap jī. ¹⁶ Pablo Pentecostés yeó jáapnadīh Jerusalén tútchina juibíhna, Asia baácđih maatápdih ā jumíhcap jī. Pánihna, Éfeso tútchidih yooópđih yap bejnit, Mileto tútchina jwī juibínap jī.

Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwā maátadīh ā naáwát

¹⁷ Mileto tútchina jwī juibínachah, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwā maátadīh ā bid bojop jī. ¹⁸ Páant ā bid bojnitjī jwī pebhna ī juyáchah, Pablo

queétdih nin pah ā niij naáwáp jī: “Asia baácđih jumna, ded pah wā chājatjidih yeebjéh ñi jéihna caá. ¹⁹ Ñijeéh jumna, dedé biíh pah bóo niiját wihcan, jwī Maáh Jesúh túini doonáđih wā naáwáp jī. Yeéb Jesúsđih chah ñi jéihyat pínah niijná, wā jūi naáwáp jī. ‘Yeéb chah wā jéihna caá’, wā niijcáp jī. Wā déewā weemdīh ī yéej chājachah yuhna, Dios ā wēpatjīh wāpí naóh bohénap jī. ²⁰ Yeéb Jesúsđih chah ñi túi péeat pínah niijná, yeebđīh Dios naáwátđih wā naóh beedánap jī. Cáacwā ī enechah, ñíh munáboobút yeebđīh wā bohénap jī. ²¹ Judíowáđih, judíowā nihcannitđihbut biíc yoobó Dios naáwátđih wā wēp bohénap jī. ‘Ñi yéej chājatđih cádahnit, jwī Maáh Jesúsđih ñi túi jenah joyoó’, wāpí niij naáwáp jī. ²² Pánihna, buu Túini Espíritu ā wutat pahjeh tih Jerusalén tútchina bejna caá wā chājap. Caanná juibínit, ded pah wā yapat pínahđih wā jéihcan caá. ²³ Obohjeéhtih, tútchi jummat pah Túini Espíritu weemdīh nin pah ā niij jéihyanap be: ‘Jerusalén tútchiboó jumnit, meém yeejép ma yapbipna caá. Meemdīh nemat muúboó ī nembipna caá’, ā niijíp be. ²⁴ Obohjeéhtih, túini dooná, Dios ā oyat doonáđih jwī Maáh Jesús weemdīh ā naáwát tútutp jī. Páant ā wunatjidih wā teo péa jwuhbipna caá. Caandīh wā teo péa beedánit, wā wunat pínahđih wā ũumcan caá.^o

²⁵ “Pánihna, ñijeéh jumna, Jesús maáh ā jummatđih wāpí naáwáp jī. Obohjeéhtih, chéneji jwī jwúub míic encat pínahđih wā jéihna caá. ²⁶⁻²⁷ Pánih jéihna, buu nin pah yeebđīh wā naóhna caá: Nihat Dios naáwátđih yeebđīh wā túi naóh beedánap jī. Pánihna, ñijeéh moón Dios naáwátđih náahcannit ī jumuchah, weémboodīh peéh chājat ā wihcan niít. ²⁸ Yeebjéh ñi túi jenah joyoó. Jesúhwā Túini Espíritu yeebđīh ā en daawát tútt-

nitdih ñi túi en dawaá. Ovejawādih en daonít ī en dawát pah Jesúhwardihbut yeéb ñi túi en dawaá. Dios wūáh wūnna, áih meépjih queétdih áihwā pínah át jīb chājip taga. ²⁹Weém ninjih wā bejat túttimah, jiwá ovejawādih ī mawat pah, bita yeejépwāboó Jesúhwardih yeejanadih ī jūóhbiṗna caá. Pánihna, queét Jesúhwardih ñi túi en dawaá. ³⁰Túttimah, bita ñijeéh jummitboó ‘Jesúhwardih jwī jumna caá’, niijná yūhna, queétoodíh ī péeat pínah niijná, bita Jesúhwardih yeenit, bíh naáwátdih ī joyát túutbiṗna caá. ³¹Pánihna, ñi túi chāja chaáh! Yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jūinít, bíic peihcanni jópchi pohba, Dios naáwátdih yeéb nihatdih, wā wēp bohénap jī. Caandíh ñi túi náhninaá.

³²“Buu jwuh bejna, ‘Paá, queétdih ma túi en dawaá’, Diosdih wā niij wūbhna caá. Ā oyatdih jenah joinít, ñi túi jumbiṗna caá. Dios naáwát wēpép caá. Pánihna, caandíh yeó jáap jumat pah ñi jepahachah, yeebdíh ā teo wáacbiṗna caá. Pánih jepahnit, Dios pebhboó nihat ā ñfonit bíicdih ájeéh ñi jumbiṗna caá. ³³Ñijeéh jumna, ñih dinerodih, ñih yéguehdihbut wíh pínah wāpí wūbhcap jī. ³⁴Obohjeéhtih, weemjéh teonit, wíh pínahdih wā jīb chājap jī. Pánihna, wā náahatdih, wājeéh jummit ī náahatdihbut wā tewat jībjih wāpí jīb chājap jī. Páant wā chājatjidih ñi jéihna caá. ³⁵Maatápdih ñijeéh jumna, búdí wā teweachah, ñi enep jī. Pánih ennitji moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, yeebbút bíic yoobó ñi chājaá. Jwī Maáh Jesús nin pah ā niijátjidih ñi túi náhninaá: ‘Ded bíhdih teo wáacna, chah búdí ā wēibiṗna caá. Obohjeéhtih, áihdihjeh ũbna, nump ā wēibiṗna caá’, át niijp wut jī”, Pablo Éfeso tútchidih moón Jesúhwardih ī maatadih ā niijp jī.

³⁶Páant niij péanit, Pablo queét bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih

ī wūbúp jī. ³⁷Páant ī wūbh péanachah, queét nihat Pablodih oina, pin teonit, jūinít, áih púo túibdih ī nomop jī. ³⁸“Yeebdíh chéneji wā encan niít”, ā niijíchah joinít, queét búdí ī jíghap jī. Pánihna, caán jélitna jwī dei bejehach, jwíjeéh queét nihat ī pée dei bejep jī.

Pablo Jerusalén túttchina ā jwūub bejat

21 Mileto túttchimant bejna, Jesúhwardih maáta Éfeso túttchimant jūinítjidih “Jwī bejna caá”, niijnít, johlitjih bejni jāáj chóodih waadnít, Cos wūt jumni quewaboó jwī chúuh juibínap jī. Pánih juibínitji daanimant bóo yeó jáapdih Rodas wūt jumni quewadih chúuh juibí, yap bejnit, Pátara wūt jumni túttchidih jwī juibínap jī. ²Pátara túttchidih juibínitji Fenicia baácboó bejni pínah jāáj chóodih jwī bid juyúp jī. Pánihna, caán chóodih waadnít, caanná jwī bejep jī. ³Pánih bejna, Chipre wūt jumni quewa wáyámant bóo buwámant ā jígohochah, en yap bejnit, Siria baácdiṗ Tiro wūt jumni túttchina jwī chúuh juibínap jī. Pánih chúuh juibínit, bíí déedih ī ũb aabánachah, caanjíh jwī chāo jwūhup jī. ⁴Páant ī aabaát pónih, jwíitboó túttchi tacna bejnit, Jesúhwardih jwī jwááap jī. Pánih jwááhnit, bíic semana íjeéh jwī chāo jwūhup jī. Pablo ded pah Jerusalén túttchiboó ā yapat pínahdih Túini Espíritu queétdih át jéihyanap tajī. Pánihna, “Jerusalénna ma bejca bojó”, caandíh ī niijp yuh jī. ⁵Obohjeéhtih, queétdih jepahcan, jwī bejat pínah yeó jáapdih túttchimant jwī jwūub dei bejep jī, páant muntih. Nihat Jesúhwardih, ī weha mána yaádhjih, ī wehjihbut jwíitdih búdí muj jwéejdih bóo jélit óon coahna ī pej jum dei bejep jī. Pánihna, nihat óon jumupboó dei juibínit, bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih bíicdih jwī wūbúp jī. ⁶Pánih

uúbh péanit, “Jwī bejna caá”, niijnít, queétdih pin teo péanit, jwī jūóhniiji jāáj choodihjeh muntih jwī jwúub waadáp jī. Jwī jwúub waadáchah en péanit, Jesúhwā íih munná í jwúub aab béjep jī.

⁷Pánihna, Tiro tútchimant bej, Tolemaida wút jumni tútchina jwī chúuh juibínap jī. Caanná chúuh juibínit, Jesúhwādih jwááhnit, muj teo, biic yeó jáap íjeéh jwī cháò jwúuhap jī. ⁸Cheibit caán tútchimant bej, Cesarea tútchina aáb juibínit, Felipe pehbóo jwī juibínap jī. Caán Felipe Jesúh túini doonádih wép naóhni ā jumup jī. Jerusalén tútchiboó Jesús ā naawát tútntidih teo wáacnit pínah siete neonádih í nño láa, Felipedihbut ít nñwip wut jī.^p ⁹Ā weh yatá chénena míic yaádh, áa wihcannit, Dios naawátdih naóh yapanit ít jumup jī. ¹⁰Íjeéh daocánni yeó jáap jwī jum jwuhuchah, Agaboboó Judea baácmant jūóhni ā dei juyúp jī.^q ¹¹Pánihna, jwī pebhna junít, Pabloh juyáát tópdih ubnit, caan tópjih áih téihya áih jítchadihbut ā míic chéwep jī.

—Nin pah Túini Espíritu ā niijná caá: ‘Jerusalén tútchidih moón judíowā nin juyáát tōp mínahdih í chéobipna caá. Pánih chéonit, judío nihcannitdih caandíh í wúhbipna caá’, ā niijná caá, Agabo ā niijíp jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, “Jerusalén tútchina ma bejca bojoó”, jwiít nihat Pablodih jwī wép niijíp yuh jī. ¹³Obohjeéhtih, Pablobóo jwiítdih nin pah ā niijíp jī:

—¿Dépanih tigaá ñi jūí? Weemdíh ñi jígahaca bojoó. Jesúh túini doonádih wā naawát jíb nemat muéboó í nemíhna, í neme naáh. Weemdíh í mawíhnabut, í mawa naáh. Weémboó wā úumcan caá, ā niijíp jī.

¹⁴Páant jwī naawáchah yuhna, Pablo ā jepahcah ennit, jwī cádahap jī.

—Dios ā náahatdihjeh ā chāja naáh, jwī niijíp jī.

¹⁵Túttimah, jwíih bíi déedih jwúub ámoh péanit, Jerusalén tútchina jwī aab béjep jī. ¹⁶Bitá Cesarea tútchidih moón Jesúhwābut jwiítdih pej jum bejnit, Mnasón wút jumni pebhna jwiítdih í numah juibínap jī. Mnasón Chipre quewadih bóo jonjeh Jesúsdih jepahni át jumup wut jī. Pánihna, ā pebh jwī jumup jī.

Pablo Santiagodih enedih ā bejat

¹⁷Jerusalén tútchina jwī juibínachah, Jesúhwā wéinit, jwiítdih í jwááh muj tewep jī. ¹⁸Biíh yeó jáap Santiago pebhna Pabljih enedih jwī bejep jī. Nihat Jesúhwādih waóhntit ā pebh juibínit, ít páñap tají. ¹⁹Pánihna, Pablodih í muj teo péanachah, judíowā nihcannitjeéh jum láa, Dios caandíh ded pah ā chājat tútatjidih Pablo queétdih ā naóh beedánap jī. ²⁰Páant ā naawáchah joinít, nihát bíicdih Diosdih búdí í weñep jī. Túttimah, Pablodih nin pah í níj naawáp jī:

—Jwī dée Pablo, ma joyoó. Dawá judíowāboó Jesúsdih túi jepahnit, Moisés ā wutatjidih páantjeh nihát í jepahna caá. ²¹Pánihna, bita nih yáanit, nin pah queétdih ít níj naawáp wut be. ‘Pablo judíowādih bohéna, Moisés ā wutatjidih át jepahat tútcap wut be. Judíowādih í wehdih quehli nah yapat choodih át bóodat tútcap wut be. Jwī nuowāji ded pah í chājatjidih át chājat tútcap wut be’, ít niijíp wut be. ²²Queét judíowā Jesúsdih jepahnit ninjih ma juyát doonádih í joimí nacaá. ¿Pánihna, queét í íjcat pínah niijná, ded pah tigaá jwī chājbi? ²³Nin pah ma chājaá: Jwíjeéh moón chénena míic Jesúhwā ‘Nin pah wā

chājbipna caá', Diosdih ìt niijíp wut jì. Obohjeéhtih, páant niijníjti ì péa jwuhcan caá. ²⁴ Pánihna, queétdih numah bejnit, Moisés ā wutatji pah ma chājaá, 'Queét túnit caá buca', Dios ā niiját pínah niijná. Moisés ā wutatji pah, ì niiját péaat júutat pínah niijná, ì waó bojat pínah júb meémboó ma júb chājaá. Meém páant ma chājachah ennit, 'Jwí joiní dooná yoobópdih át nihcan tagaá', jwí déewā ì niij jéihbipna caá. Páant niijnít, Moisés ā wutatjidih ma túi jepahatdih queétjeh ì jéihbipna caá.¹ ²⁵ Obohjeéhtih, judíowā nihcannit Jesúhfwāboodíh ì jéihyat pínah niijná, jwiítjeh jwí jenah joyátdih jáantjeh nin pah queétdih jwí niij daác wahap jì: 'Pāpnidih wūhniji jeémátdih ñi jeémca bojoó. Meépdihbut ñi babhca bojoó. Nuñúpwādh jōp teonit maonidih ñi jeémca bojoó. Ñi áa nihcannitjìh ñi yéej chājca bojoó', queétdih jwí niijíp jì, Pablodih Jesúhfwā maáta ì niijíp jì.⁵

Dioíh muú díftna Pablodih ì tewat

²⁶ Páant ì niijíchah joinít, Pablo cheibit queét chénena míc neonádh numah bejnit, "Queét túnit caá", Dios ā niiját pínah niijná, Moisés ā wutatjidih ì chājap jì. Pánihna, Dioíh muúná waadní, ì péaat pínah yeó jáapdh, Diosdih ì wūhat pínah yeó jáapdhbut sacerdotewādh ìt naáwáp wut jì.

²⁷ Moisés ā wutatji pah siete yeó jáap ì chājat pínahdh ì péa jūwúchah, biquína judíowā Asia baácmant caandíh ñuún jūóhnt, Dioíh muú díftna Pablodih ìt enep wut jì. Pánih ennit, Pablodih ì íijat pínah niijná, dawá cáacwādh ìt yee naáwáp wut jì. Páant ì yee naáwáchah, Pablodih íjnit, ìt tewep wut jì. ²⁸ "Yeéb jwí déewā, jwiítidih ñi teo wáac jūwú. Nin niihat baácboó jib bohéna, jwiít judíowādh, Moisés ā wutatjidih, nin

Dioíh muúdhbut niihat cáacwādh yee-jép apí bohéna caá. Judíowā nihcannitdih buú Dioíh muúdh numah waadní, nindih ā yéejana caá", ì niij ñaacáp jì.

²⁹ Játih Pablo judío nihcanni Tró-fimo wut jumni, Éfeso tátchidih bóodih Jerusalén tátchidih ā numah jibichah, ìt enep wut jì. Páant ā numah jibichah ennitji "Pablo judío nihcannidih Dioíh muú díftna át numah waadáp tagaá", ìt niij jenah joijí tagaá. Obohjeéhtih, páant ì niij jenah joyát yoobópdih nihcap jì.¹

³⁰ Páant ì niij ñaacáchah joinít, niihat caán tátchidih moón íjnit, ñáo waad béj, Pablodih teonit, Dioíh muú díftmant ìt wái bac bejep wut jì. Páant ì wái bac bejehahjeh, jécdih ìt ñuún nemep wut jì. ³¹ Pánih wái bac bejnit, caandíh mao yohíhna, tubit ì ñaacát dooná Romano soldadowā ì maáhdih át juibí- nap wut jì. "¡Niihat Jerusalén tátchidih moón ñaac peét bejna caá ì chājap!" ìt niijíp wut jì. ³² Caán doonádh joinít- jeh, Pablodih pūnit pebhna áih soldad- owādh ā numah ñáo juyúp jì. Pánihna, queét ì juyúchah ennit, Pablodih ì pūi cádahap jì. ³³ Queét pebhna juínit, soldadowā ì maáh Pablodih nemat muúboó nemat túut niijná, chéne ítah tōpna- jìh caandíh ā chéwat túutap jì. Pánih chéonit, caandíh pūnitdih nin pah ā niij wúbh joyóp jì: "¿Déhe tigaá nin? ¿Dedé tibeé ā chāj?" ā niijíp jì. ³⁴ Biquína wáac juínit mácah jūih ñaac, bita mácah ì jūih ñaacáp jì. Páant ì ñaacáchah, soldad- owā ì maáh ded pah ì niijátdih át beh joicáp wut jì. Pánihna, yoobópdih jéi- híhna, Pablodih íih muú díftna soldad- owādh ā ub waad béjat túutap jì. ³⁵ Íih muúná ì ub púuh laab béjehah ennit, íi- jna, cáacwā caandíh ì teo bid ñuún pé- nap jì. Pánihna, cáacwā ì jwúub dúuc wáicat pínah niijná, páantjeh ì beo púuh laab béjep jì. ³⁶ Páant ì bejehah, dawá

¹21:24 Nm 6.2-21

⁵21:25 Hch 15.29

¹21:29 Hch 20.4

queétdih ñuún péenit, “¡Caandíh ñi mao yohoó! ¡Caandíh ñi mao yohoó!” í niíj ñaacáp jī.

“Yeejép wā chājcap be”, Pablo ā niiját

³⁷ Pánihna, Pablodih íih munná í ub waad béjchahjeh, Pablo soldadowā í maáhdih nin pah át niijíp wut jī:

—Weém meemdih bainí wā naáwíhna caá, Griego wéheatjih át niijíp wut jī.

—¿Dépah meém Griego wéheatdih jéihni níit? ³⁸ ¿Meém Egipto baácdih bóo jwī maátadih yohíhna, cáacwādh maonitdih muá wihcapboó cuatro milwā duó wáini nihcan níit? soldadowā í maáh Pablodih át niíj uúbh joyóp wut jī.

³⁹—Caán nihcan caá. Weembút judío mun tigaá. Cilicia baácdih Tarso tútchidih bóo caá. Caán tútchi oboh jumni tútchi nihcan caá. Pánihna, queét cáacwādh weemdih ma naáwát tútú, Pablo át niijíp wut jī.

⁴⁰ Páant ā niijíchah joinít, Pablodih át naáwáp tútup wut jī. Pánihna, Pablo púuh laab béjat cáyahdih ñuhnit, í yayát pínah niijná, áih téihyajih ā júutup jī. Páant ā júutuchah, í ñaac yayáchah ennit, Pablo queétdih íih wéheatjih ā naáwáp jī.

22 “Yeéb wā déewáá, yeéb behnit-but ñi joyoó. Ded pah wā chājatji yeebdih wā naáwát tút caá”, Pablo ā niijíp jī.

² Pablo íih wéheatjih ā naáwáchah joinít, laihsanjeh í joi ñúhup jī. Pánihna, Pablo nin pah queétdih ā niíj naóh yobánap jī:

³ “Weembút judío mun tigaá. Tarso tútchidih wāt cáac jumup jī. Obohjeéhtih, Cilicia baácdih bóo yuhna, nin Jerusalén tútchidih wā behap jī. Nihat Dios naáwátdih, Moisés ā wutatjidih, jwī nuowā í naáwátjidihbut Gamaliel weemdih ā bohénap jī. Nihat Dios ā

wutat pah, yeéb ñi chājat pahjeh muntih, weembút wāpí chājap jī.^u ⁴ Pánihna, Jesúsdi h jepahnitdih eníhcan, queétdih mao ñuún péena, queétdih búdí pohba wā moh yéjejanap jī. Queétdih ñuún teo chéonit, neoná, yaáhdihbut nemat muúboó wāpí nemat tútup jī. Bitadihbut wāpí mao yohat tútup jī. ⁵ Pánihna, jwíih sacerdotewā í maáh, nihat bita jwī maátabut páant wā naáwát pah muntih queétdih biíc yoobó í naóhbipna caá. Queét jíí Damasco tútchidih jumnit judiowā í maátadih wā júutat pínah papélah núodih weemdih í daác wáuhup jī. Pánihna, caán núodih ubnit, caánboó jumnit Jesúsíhwādh chéonit, wā ub jwúub júúwúchah, queétdih í peéh chājat pínah niijná, Damasco tútchina jwī bejep jī.^v

**Pablo ded pah ā tút
ñuúmatjidih ā naáwát**

(Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Damasco tútchina toáh juibínachah, yeó jáap tac yoobó, báadhajeh wépép yeh iigát weemdih ā yeh íig jáhanap jī. ⁷ Caandíh en wáhi bejnit, baácbóo wā buugúp jī. Pánih buugnít, wéheatdih wā joyóchah, weemdih nin pah áh niijíp jī: ‘¡Saulo, Saulo! ¿Dépanih tigaá weemdih ma mawíh ñuún péé?’ ā niijíp jī. ⁸ Páant ā niijíchah joinít, nin pah wā niíj jepahap jī: ‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jī. ‘Weém Jesús Nazaret tútchidih bóo ma mawíh ñuún péeni caá’, weemdih ā niíj jepahap jī. ⁹ Wā pej jumnit caán yeh iigátdihjeh ít enep wut jī. Obohjeéhtih, weemdih ā wéheatboodih ít joicáp wut jī. ¹⁰ Pánihna, nin pah wā jwúub niíj uúbh joyóp jī: ‘¿Maá, ded pah wā chājatdih tigaá ma náah?’ Jesúsdi h wā niijíp jī. ‘Ma ñah ñuhúé. Damasco tútchiboó ma waad béjeé. Caanjíh ma jumuchah,

ded pah ma chājat pínahdih meemdíh naóhni ma pebhna ā juibí bipna caá', Jesús weemdíh ā niijíp jī. ¹¹ Pánihna, caán wēpép yeh iigát dih enni ji wā jéih encah, wā pej jumnit weemdíh téihya-mant wáinit, Damasco tútchina ī ub be-jep jī.

¹² "Caanjíh bíic newé Ananías wūt jumni āt jumap tajī. Caán Diosdih túi wēi uúbhni, nihat Moisés ā wu-tatjidih túi chājni, caanjíh moón judfowā caandíh ī túi wēi enni tajī. ¹³ Pánihna, wā pebhna juí űuhnit, caán Ananías nin pah weemdíh āi niijíp jī. 'Wā dée Saulo, buu ma jwúub enbipna caá, páant muntih', ā niijíp jī. Páant ā niijíchah-jeh, jwúub ennit, caandíh wā enep jī.

¹⁴ Nin pah Ananías weemdíh ā jwúub niijíp jī: 'Jwī nuowā ī wēini Dios ded pah meemdíh ā náah yacat pínahdih ma jéihyat pínah, Jesús túini yoobát dih ma enat pínah, caandíh ma joyát pínahdih-but, meemdíh āt űwip taga. ¹⁵ Meém-boó áih doonádih nihat cáacwádih bo-héna, ma enatjidih ma joyátjidihbut ma naóhbipna caá. ¹⁶ Pánihna, ¿dedédih pái jwuh tigaá ma chāj? ;Ma űah űuhwú! Ma yéejatdih cádahnit, Jesús dih jepahni jumna, ma daabáat tútú', Ananías weemdíh ā niijíp jī.

Pablo judíowā nihcannitdih ā bohéátjidih ā naáwát

¹⁷ "Túttimah, nin Jerusalén tútchina jwúub junít, Dios h muuná uúbú dih wā bejep jī. Páant wā uúbát pónih, jáana yuhna, oo júmat pah Jesús-dih wā enep jī. ¹⁸ Páant wā enechah, nin pah weemdíh ā niijíp jī: 'Nin Jerusalén tútchidih moón wíih doonádih ma naáwáchah, ī joíhcan níft. Páant ī joíhcah, nin tútchimant waícanjeh ma bac bejeé', Jesús ā niijíp jī. ¹⁹ Páant ā niijíchah joiná yuhna, nin pah wā jwúub

niij jepahap jī: 'Maá, játih weém wā déewā ī míic wáacat muunádih waad-nít, míihwádih nemat muúboó nemíhna, wā mawíh űuún péeatdih nihat queé-t-jeh ī jéihna caá. ²⁰ Bita Estebandih ī mawachah, wēi ennit, maonitíh jih ī duwát chóonadih wā pánap jī. Páant wā chājatjidih jéihnit, weemdíh yee-jép ī chājcan níft', Jesús dih wā niijíp jī. ²¹ 'Weemjéh tigaá meemdíh wā wuhap, yuúp bóo baácnadih moón judfowā nihcannitdih wíih túini doonádih ma naáwát pínah niijná. Pánihna, buu weemdíh jepahnit, ma bejeé', Jesús weemdíh ā niijíp jī", Pablo queéé íjnitdih ā niijíp jī.

Pablo soldadowā ī maáhjih ā míic wéheat

²² Páant ā niijíchah joinít, judíowā nihcannitdih ā naáwátji peéh joíhcan, nin pah ī niij űaacáp jī: "¿Caandíh űi mao yohoó! ;Caandíh űi mao yohoó! ;Nin baácboó ā jumuchah, ā túican caá! ;Caandíh mao yohatjeh caá náahap!" ī niij űaacáp jī. ²³ Nihat cáacwā búdí ī űaacáp jī. Pánih űaacnit, tubit ī íjyatdih júutna, biquína jih ī duwát chóodih ī too dug yohochah, bitaboó baácdih júinit, ī waáh yoh űahanap jī. ²⁴ Páant ī chājachah ennit, soldadowā ī maáh íih muú díftboó Pablodih ā ub waad béjat túttup jī. Caanná waád juibí nit, Pablo yoobópdih ā naáwát pínah ni-ijná, nuúup chóo tōpnajíh caandíh āt puñat túttup wut jī. Judío wéheatdih beh joicán, "¿Dedé peéh tigaá cáacwā caandíh ī júih?" āt niij jéihhip wut jī. ²⁵ Í maáh páant ā niijíchah joinít, ī puñat pínah játih soldadowā Pablodih ít chéó dodhdop wut jī. Obohjeéhtih, Pablo ā pebh űuhni nump jumni soldado maáhdih nin pah āt niijíp wut jī:

—Weém Roma baácdih bóo wā jumuchah, ded pah wā yéej chājatdih jéihcan yuhna, ¿weemdíh ma puñat tútmi níit? át niijíp wut jī.

²⁶ Páant ā niijíchah joinít, caán nump jumni maáh ā maáh pebhna juibínit, nin pah caandíh át niij naáwáp wut jī:

—¡Maá, ma túi chājaá! Nin newé ‘Weém Roma baácdih bóo caá’, weemdíh ā niijíp be, át niijíp wut jī.

²⁷ Páant ā niijíchah joinít, ā maáhboó Pablo pebhna juibínit,

—Weemdíh ma naáwá. ¿Meém yoobópdih Roma baácdih bóo níit? át niijíp wut jī.

—Jújuh, caanjíh bóo tigaá weém, Pablo át niij jepahap wut jī.

²⁸ —Weémboó Roma baácdih bóo jumíhna, queét maátadih búdí dinero wā wūhup jī, soldado maáh Pablodih át niijíp wut jī.

—Obohjeéhtih, weémboó jwíih cáac jumna, páant wáát jumup jī, Pablo át niijíp wut jī.

²⁹ Páant ā niijíchah joinítjeh, ī maáh, caandíh pūihnit soldadowābut īt doo jwúub nūhup wut jī. Pablo Roma baácdih bóo ā jumuchah yuhna, ā chéwat tútatji peéh búdí át úumup wut jī.

Pablo judíowā ī maátadih ā wéheat

³⁰ Ded pah Pablodih judíowā tūbit ī jūihñatdih soldadowā ī maáh yoobát páantjeh át jéihhip wut jī. Pánihna, cheibit nihat sacerdotewā ī maátadih, judíowā ī maátadih yuh buca át míic wáacat tútup wut jī. Pablodih ub jūúwát tútunit, nihat wáac juinít pebhna át ub waad béjat tútup wut jī.

23 Pablo queédih jwāáh en nūhnit, míic wáac juinítidih nin pah át niijíp wut jī:

—Wā déewāá, Dios ā enechah, weém wāpí tūi chājap be, át niijíp wut jī.

² Páant ā niijíchah joinít, sacerdotewā ī maáh, Ananías wūt jumni, páant ā niiját peéh, Pablo pebh nūhnitdih áih jacdih át nem mawat tútup wut jī.

³ Páant ā chājachah, Pablo caandíh nin pah át niij jūihñup wut jī:

—Meém ma laiha bojóo. Dios meemdíh ā peéh chājipna caá. Ninjih chúdnit, ‘Meém Dios ā wutatdih yap yohni caá’, weemdíh niijná yuhna, weemdíh páant mawat tútuna, meémboó bācah ā wutatdih chah yap yohni caá, át niijíp wut jī.^x

⁴ Páant ā niijíchah, bita ā pebh nūhnit Pablodih nin pah īt niijíp wut jī:

—¿Sacerdotewā ī maáh Dios ā ñionidih meém yeejép niij jūih níit ma chājap? īt niijíp wut jī.

⁵ —Wā déewāá, caán sacerdotewā ī maáh Dios ā ñioni ā jumatdih wā jéihcan beé. Jéihna, páant wāta niijcán tagaá. Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah īt niij daacáp tajī: ‘Ni maáhdih yeejép niij wéheca bojóo’, ī niij daacátjidih weembát jepahni caá, Pablo át niijíp wut jī.^y

⁶ Queét míic wáac chúdnit biquína saduceowā, bita fariseowā ī jumatdih jéihnit, Pablo nin pah át niij ñaacáp wut jī:

—Wā déewāá, weém fariseo wūúh jumna, weembát fariseojeh mun tigaá. Nihat wūnnitji ī jwúub boo pud jūúwát pínahdih wāpí páina caá. Caandíh wā bohéat jíib weemdíh nemat muáboo nemíhna, ī tewep be, át niijíp wut jī.^z

⁷ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh īt míic jūih jwíhip wut jī. Saduceowā fariseowājīh bíic yoobó īt jenah joicáp wut jī. ⁸ Saduceowā nin pah ipí niijná caá: “Wūnnitji ī jwúub boo pud jūóhcan níit. Ángelwā, wūnnitíh caolihñabut ī wihcan caá”, ipí niijná caá. Obohjeéhtih,

fariseowāboó mácah jenah joinít, “Wunnit ī jwúub boo pud jūóhbična caá. Ángelwā, wunnitíh caolihñabut ī jumna caá”, ĩpí niijná caá.^a ⁹Pánihna, queét míc wáacnit tabit jūihna, chah pohba ĩt míc jūih ñaacáp wut jī. Biquína Moisés ā wutatjidih bohénit fariseowā ñah ñuhnit, nin pah wépép ĩt niíf ñaacáp wut jī:

—‘Nin newé yeejép chājni nihcan caá’, jwiít jwī niíf jenah joiná caá. Biíc wunníh caolih, biíc ángel caandíh ā naóh dée caá. Páant ā naáwáchah, jwiít nindih peéh chājnit, Diosdih jwita yap yoh tagaá. Pánihna, jwī peéh chājca boj jīh buca, ĩt niijíp wut jī.

¹⁰Chah yeejép pohba ĩt míc jūihñup wut jī. Páant ī míc jūihñuchah ennit, soldadowā ĩ maáh úmna, nin pah āt niíf jenah joyóp wut jī: “Pablodih yeejép ĩ chājmi dée caá”, niíf jenah joinít, ĩ míc wáac juyúpmant Pablodih íih munná soldadowādih āt ub waadáat túutup wut jī.

¹¹Caan chéijeh Jesús Pablo pebh jígohnit, caandíh nin pah āt niijíp wut jī: “Ma úmca bojóo. Wíih túini dooná Jerusalén tútchidih moondíh ma naáwát pahjeh muntih Roma tútchidih moondíhbut ma naáwáp”, āt niijíp wut jī.

Pablodih judíowā ĩ mao yohíhat

¹²Cheibitjeh, biquína judíowā míc bih wáac junít, nin pah ĩt niíf míc wéhenap wut jī: “Jwiít Pablodih jwī maocah, jwiít dih Dios ā mawa naáh. Pablodih jwī mawat pínah játih, jeémpan, jwī babhca boj jīh”, ĩt míc niijíp wut jī. ¹³Cuarenta judíowā chah pohba Pablodih mawíhñit páant niijnít wut jī. ¹⁴Páant niijnít, sacerdotewā ĩ maáta, bita ĩ maáta pebhna juibínit, queétdih nin pah ĩt niíf naáwáp wut jī:

—Nin pah jwī niíf míc wéhenap be: ‘Jwiít Pablodih jwī maocah, Dios jwiít dih ā mawa naáh. Pablodih jwī mawat pínah játih, jeémpan, jwī babhca boj jīh’, jwī míc niijíp be. ¹⁵Pánihna, jwiít judíowā nihat jwī maáta ñi míc wáacapoó Pablo ā jwúub jūúwát pínah niijná, yeebjéh soldadowā ĩ maáhdih dooná ñi wahaá. Nin pah caandíh ñi niijí. ‘Pablodih jwī jwúub úbh joíhna caá, páant muntih’, ñi niijí. Pánihna, jwiítboó míc bih pánit, ñi pebhna ā juyát pínah játih, caandíh jwī maobipna caá, ĩ maátadh ĩt niijíp wut jī.

¹⁶Obohjeéhtih, Pablo jwan wúuh ded pah ĩ chājat pínah doonádih āt joyóp wut jī. Pánih joinít, soldadowáih munná waád juibínit, ā joyátjidih Pablodih āt naáwáp wut jī. ¹⁷Pánihna, Pablo biíc nump jumni maáhdih bid bojnit, nin pah caandíh āt niijíp wut jī:

—Nin jáap behnidih ma maáh pebhna ma ub bejeé, ded pah ā joyátjidih caandíh ā naáwát pínah niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁸Pánihna, caán soldado ā maáh pebhna caandíh āt numah bejep wut jī. Numah juibínit, nin pah ā maáhdih āt niijíp wut jī:

—Pablo nemat muúboó jumni nin jáap behnidih ma pebhna weemdíh ā numah jūúwát túutup be, ded pah ā joyátjidih meemdíh ā naáwát pínah niijná, āt niijíp wut jī.

¹⁹Pánihna, ā maáh bita wihcapboó caán joiníjdih téhiyamant teo wái bejnit, nin pah āt niíf úbh joyóp wut jī:

—¿Dedédih tigaá weemdíh ma naáwáh? āt niijíp wut jī.

²⁰—Judíowā ĩ maáta cheibit meemdíh Pablodih ĩ pebhna ĩ wah bojat túutbipna caá, caandíh jwúub úbh joí enat túut niijná. ²¹Obohjeéhtih, bita caandíh mawíhna, ĩ míc bih páibipna

^a23:8 Mt 22.23; Mr 12.18; Lc 20.27

caá. ‘Pablodih jwī mawat pínah játih, jeémpcan, jwī babhca boj jíih’, ít míic ni-ijíp wut be. Páant niijnítji ma jepahat pínahdih bũũ páina caá í chājap. Pánihna, í wúbátdih ma jepahca bojoó, Pablo jwan wúúh soldadowā í maáhdih át niijíp wut jī.

²²—Weemdíh ma naáwátjdih bitadilh ma naóhca bojoó, soldadowā í maáh át niijíp wut jī. Páant níj péanit, caán jáap behnidih át jwúub bejat tútutur wut jī.

Maáh Félix pebhna Pablodih í wahat

²³⁻²⁴ Pablo jwan wúúh ā jwúub bejat túttimah, soldadowā í maáh chénewā ā nump jumnit maátadilh ā pebhna át bid bojop wut jī. Páant ā bid bojnit í juibí-nachah, nin pah queétdih át níj naáwáp wut jī: “Doscientos soldadowā yáac chūi bejnit pínahdih míic wáacnit, ñi ámo-hat tútutú. Bitá setenta soldadowā cabal-lowājih bejnit pínah, bita doscientos soldadowā ítah tóopdih ubnit pínahdihbut míic wáacnit, ñi ámohat tútutú. Pabloíh caballowā pínahdihbut ñi ámoh wúhúú. Míic ámoh péanit, bũũ chei las nueve, púú Cesarea tútchi, Maáh Félix pebhna Pablodih ñi túi ub bejeé”, át niijíp wut jī.

²⁵ Pánihna, caán maáh nin pah Maáh Félixdih át níj daacáp wut jī:

²⁶ “Weém, Claudio Lisias meém wā maáh Félixdih wā daác wahna caá. ¿Ma túi jum níit? ²⁷ Nin tútchidih moón judíowā nin newé Pablo wút jumnidih íjnit, caandíh maona í chājap be. Páant caandíh í mao yohat déedih, í pebhna wíih soldadowājih enedih wā bejep be. Caánboó Roma baácdih bóo ā jumuchah jéihnit, caandíh í maocat pínah niijná, jwī déuc wáyap be. ²⁸ Páant í mawíhichah ennit, ded pah í jūih ñaacátdih jéihíhna, í maáta í míic wáacapboó caandíh wā numah bejep be.

²⁹ Caánboó jwī jumuchah, queét judíowā í wutadilhéh í jūihñup be. Obohjeéhtih, dedé ā yéej chājatji jūib wunat pínah, nemat muúboó nemat pínahbut caandíh ā wihcan beé. ³⁰ Bitá míic bih páinit mawíhat doonádih joinít, wafcanjeh ma pebhna caandíh wā wahap be. Pánihna, caandíh naóh yacnitdih ma pebhna wā bejat tútutbipna caá, meémboodíh í naóh yacat pínah niijná”, soldadowā í maáh Maáh Félixdih át níj daacáp wut jī.

³¹ Queét soldadowā í maáh ā wutadilh joinít, chei Pablodih numah bejna, púú Antípatris tútchina ít juibínap wut jī. ³² Cheibit queét jítchajih bejnit soldadowā Jerusalén tútchina ít jwúub bejep wut jī. Obohjeéhtih, bita caballowājih bejnitboó Pablodih ít numah bejep wut jī. ³³ Pánih bejna, Cesarea tútchina juibí, Maáh Félix pebhna waád juibínit, í maáh ā daácniji papélah núodih wúh-nit, Pablodihbut caandíh ít wúhup wut jī. ³⁴ Pánihna, caán núodih en péanit, Félix Pablo ded baácdih bóo ā jumadilh át wúbh joyóp wut jī. Cilicia baácdih bóo ā jumadilh jéihna, nin pah Pablodih át niijíp wut jī:

³⁵—Meemdíh naóh yacnit í juyúchah, queétdih wā joibípna caá, át niijíp wut jī. Páant niijnít, caandíh í wapat pínah ni-ijná, Maáh Herodesjíh munná Félix soldadowádih át ub bejat tútutur wut jī.

Pablo Maáh Félixdih “Wā yéej chājcan beé”, ā niiját

24 Biícjih bóo téihya yeó jáap túttimah, sacerdotewā í maáh Ananías, bita judíowā maáta biíc dih Cesarea tútchina ít ñũũ déi juibínap wut jī. Roma baácdih moón í maáta í wutadilh jéihni Tértulo wút jum nibut íjeéh át juibínap wut jī. Tértulo judíowā í naóh yacatdih naóh yapani pínah wut jī. Pánihna, Pablodih í peéh chājat

pínah niijná, Maáh Félix pebhna it waad juibínap wut jī. ²Páant ī waád juibíát túttimah, soldadowā Pablodih caanná ī ub waád juibínachah, Tértuloboó judíowā ī naóh yacatdih nin pah át niíj naóh yapanap wut jī:

—Meém táini maáh caá. Jwī maáh ma jumuchah, dedé tac buugát wihcan, jwī tūi jumna caá. Túi jéihni jumna, nihát jwīih baácđih moondíh ma túi teo wáacna caá. ³Pánihna, nihát jwīih tútchidih moón meemđih búđi jwī wéina caá. ⁴Meém jígah enni ma jumátđih jéihna, meemđih maatápđih tac buugáát túut páant jwī niijcán caá. Ma jéihyat pínah niijná, bainjeh meemđih jwī wéheíhna caá. ⁵Nin cáacwáđih túbit ā tac buugána caá. Nihat baácboó ded pah bohénit, judíowáđih ī míic eníhcat chájna caá ā chájap. Jesús Nazaret tútchidih bóodih péenitđih waóhni caá. ⁶Dioíh munná judíowā nihcannitđih numah waadní, caán muđđih ā yéjanap be. Páant ā chájachah ennit, caandíh teona, jwī nuowā ī wutatđih ā yap yohatji jīb jwī peéh chájhip yuh be. ⁷Obohjeéhtih, maáh Lisias áih soldadowáđih numah júóhnit, caandíh jwiítđih ī dúuc wáyap be. ⁸Pánih dúuc wáiniji ma pebhna jwiítđih ā naóh yacat túutup be. Pablodih úbh joí enna, nihát jwī naóh yacat yoobóđih ā jumátđih meém ma jéihbipna caá, Tértulo Félixđih át niijíp wut yuh jī.

⁹Ájeéh juibínit judíowábut Pablodih bíic yoobó Félixđih it yee naóh yacap wut jī. ¹⁰Páant ī naóh yacat túttimah, Félixboó Pablo ā naáwát pínah niijná, caandíh át júut jáhanap wut jī. Páant ā júut jáhanachah ennit, Pablo nin pah át niíj naáwáp wut jī:

—Dawá jópchina jwīih baácđih moón jwī naóh yacatđih mapí túi joiná caá. Páant ma jumátđih jéihna, ma túi jéihyat pínah niijná, wéinit, meemđih yoobóđih wā naóh bípna caá. ¹¹Doce

yeó jáap játihjeh Jerusalén tútchina Diosđih weñedih wā juibínap be. Bitadih úbh joiná, ma jéihbipna caá. ¹²Biíhđih wápí júihcap be. Dioíh muđđih míic wáacnitđih wā míic júihñat túutcap be. Judíowā ī míic wáacat muú díitna, tútchiboobút wā míic júihñat túutcap be. ¹³Páant ī naóh yacachah yuhna, bitadih úbh joí enna, ī yee naóh yacatđih meém ma jéihbipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, buu meemđih yoobóđih wā naóhna caá. Dios jwī nuowáji ī wéinidih weembút wápí wéina caá. Pánihna, Jesúsđih jepahna, weém Diosđih wā weñechah, ‘Mácah ā bohéna caá’, queét ípí niijná caá. Obohjeéhtih, wā bohéat mácah nihcan caá. Nihat Moisés ā wutatjídih jepahnit, nihát Dios naáwátđih naóh yapanit ī daacátjídihbut wápí jepahna caá. ¹⁵Dios nihát wunnitđih ā jwúub booaat pínah yeó jáapđih wápí páina caá. Túinitđih, yeejépwáđihbut bíic yoobó ā jwúub boobipna caá. Páant ā booaat pínahđih nihát judíowábut bíic yoobó ípí páina caá. ¹⁶Pánih páina, túinijeh wápí chájna caá, ‘Caán túini caá’, Dios weemđih ā niiját pínah, cáacwábut bíic yoobó ī niiját pínah niijná.

¹⁷“Dawá jópchina bíih baácna jibniji wā déewā jígah náah jumnitđih dinerodih wúhat túut niijná, Diosđihbut wéi wúhat túut niijná, Jerusalén tútchina wā jwúub juibínap be, páant muntih. ¹⁸Pánihna, Diosđih wā wúhat pínah játih, ‘Caán túini caá’, Dios ā niíj enat pínah niijná, ded pah Moisés ā wutatjídih wā chájap be. Páant wā chájat túttimah, Dioíh muú díitna jumna, caandíh wā wúhuchah, bita judíowā Asia baácđih moón weemđih it enep tabe. Páant ī enechah, wájeéh míic wáacnit wihcan, míic júihñatbut ā wihcap be. ¹⁹Pánihna, weém yeejéwā chájatđih enna nihna, queét Asia baácđih moónboó ma pebhna naóh yacatđih ī

jūúwú naáh.^b ²⁰ Jwī maáta wáac juínit, weemdíh ī úúbh joí enechah, ded pah wā yéej chājatjidih enna nihna, queét-jeh naáwádih ī jūúwú naáh. ²¹ Nin pah-jeh ī niijmí nacaá: ‘Pablo jwī míic wáacapoó jumnit, nin pah ā níj ñaacáp jī: “Wunnitjidih Diosboó ā jwúub booaatdih jwípí pánatdih wā bohéatji jíib nemat muúboó weemdíh ī nemat tútup jī”, ā níj ñaacáp jī’, queét ī niijmí nacaá”, Pablo Félix dih āt niijíp wut jī.^c

²² Páant ā niijchah joinit, Félix, Jesús dih doonádih jéihnit, ī naáwát dih āt cádahat tútup wut jī. Pánih cádahat tútnit, Pabloodíh nin pah āt niijíp wut jī:

—Maáh Lisias ā juyúchah, dedé peéh chājat pínah ā jumuchah, meemdíh wā naóh bípna caá, āt niijíp wut jī.

²³ Páant níj péanit, Pablodih úb jūóhni soldadowā ī maáhdih nin pah āt niijíp wut jī: “Maátaíh muúná jwúub úb bejna, míih soldadowā caandíh ī túi wapa naáh. Obohjeéhtih, ā náahat pah ā chāja naáh. Det ā chéenwábut caandíh teo wáacadih ī juyú naáh”, āt niijíp wut jī.

²⁴ Daocánni yeó jáap túttimah, Félix ájeéh bóli Drusilajih ī míic wáacat tóli-hna āt juibínah wut jī. Drusila judío wili wut jī. Pánih juibínit, Jesús dih doonádih joíhna, Pablodih āt bid bojop wut jī.

²⁵ Páant ā bid bojochah, Pablo queétdih nin pah āt níj naóh bohénap wut jī: “Bitadih túi chājat caá náahap. Yéej chā-jat jenah joyát dih yap yohat caá náahap. Cáacwā yeejép ī chājatjidih Dios búdí ā peéh chāj bípna caá”, queétdih āt niijíp wut jī.

Páant ā níj naáwáchah, joí wúhi bejnit,

—Páant bóojeh tigaá. Ma bejeé. Bíih yeó jáap meemdíh wā jwúub bidbípna caá, páant muntih, Félix caandíh āt niijíp wut jī.

²⁶ Pablo ā míic jíib chāj bacat pínah dinerodihbut Félix āt bidip wut jī. Pánih bidnit, dawá láa Pablodih míic wéheat tút niijná, Félix ā pebhna āt jūúwát tútup wut jī. ²⁷ Obohjeéhtih, chéne jópchi túttimah, Félix maáh jumni āt bacap wut jī. Pánihna, judíowádih weñafhna, Félix Pablodih nemat muúboojéh āt cádahap wut jī. Porcio Festo wít jumni āt jwúub tút nuúm maáh waadáp wut jī.

Pablo Maáh Festodih ā naáwát

25 Caán baácna Maáh Festo juibínih biíc peihcanni yeó jáap túttimah, Cesarea tútchimant Jerusalén tútchina āt aab béjep wut jī. ² Caanná ā aáb juibínachah, queét sacerdotewā ī maáta, bita judíowā ī maáta bíicdih ā pebhna bejnit, Pablodih yeejép it jwúub naóh yacap wut jī. ³ Caan pébhna ī bejat pínah játih queétjeh nin pah it míic niijíp wut jī: “¿Pablodih mawat pínah niijná, cáacwádih míic bih pánit, mawat tút jíih?” it míic niijíp wut jī. Páant níj jenah joinit, nin pah Maáh Festodih it niijíp wut yuh jī:

—Nin Jerusalén tútchiboó Pablodih ma wah aabá bojoó, it niijíp wut jī.

⁴ Obohjeéhtih, Festo nin pah queétdih āt níj jepahap wut jī:

—Pablo páantjeh Cesarea tútchidih nemat muúboó ā jumna caá. Buutéh caánboó wā jwúub dei bejbípna caá, páant muntih. ⁵ Pánihna, Cesarea tútchina ñi maáta weemdíh ī pej jum dei bej jwúuh naáh, Pablo ā yéej chājachah nihna, caandíh ī naóh yacat tút niijná, āt niijíp wut jī.

⁶ Ocho yeó jáap túttimah, Maáh Festo Cesarea tútchina āt jwúub dei bejep wut jī. Á jwúub dei juibíni daanimant, ī naóh yacachah joyát tút niijná, peéh chājnit ī naáwáapoó āt waád juibí chūudup wut

^b24:19 Hch 21.17-28 ^c24:21 Hch 23.6

jī. Caánboó chúudnit, Pablodih át bid bojop wut jī. ⁷Pablo ā pebhna ā juibínachah, Festojeéh Jerusalén tútchimant dei juibínit judíowā caán táahmant ít ñuh púuda bojop wut jī. Pánih ñuhnit, dawá yeejép dooná ít naáwáp wut jī. Obohjeéhtih, páant ī naáwáchah yuhna, ī yee naáwátdih Festo át jéihcap wut jī. ⁸Páant ī naáwáchah joinít, Pablo nin pah át níj naóh yoobánap wut jī:

—Jwiít judíowā jwí wutatdih, Dioh muúdh, Roma tútchidih moón ī maáhdihbut yeejép wā chājcap be, át niijíp wut jī.

⁹Obohjeéhtih, Festo judíowādih weñáihna, nin pah Pablodih átihi niijíp wut yuh jī:

—¿Jerusalén tútchina ma jwúub aab béjfhcan níit? Caanná juibínit, míih doonádih jéihíhna, weemjéh tígáá wā jwúub joibíp. Yeejép ma chājachah nihna, ma yéejat peéh wā naóhbiipna caá, át niijíp wut jī.

¹⁰Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joinít, Pablo nin pah át níj jepahap wut jī:

—Maáh César ā wēpat ninjīh meém ma bíbohna caá. Pánih bíbohna, ninboó wā jumuchah, dedé wā chājatji peéh, ma jéih naóhna caá. Judíowādih dedé wā yéej chājcatdih ma túi jéihna caá. ¹¹Pánihna, yéej chājna nihna, wā yéej chājat jīib weemdíh ī mao yohatdih wā úumcan caá. Obohjeéhtih, ī naóh yacat yoobópdih nihcah, weemdíh queétdih páantjeh ma wúhuchah, ā túican níit. Pánihna, Roma tútchi jwí chah maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, Pablo Festodih át niijíp wut jī.

¹²Páant ā niijíchah joinít, Festo caandíh teo wáacnitdih míic wéhe péanit,

—Caán láa bácah, César pebhna meemdíh wā wahbiipna caá, át niijíp wut jī.

Pablo ā chājatjidih Festoboó Maáh Agripadih ā naáwát

¹³Daocánni yeó jáap túttimah, maáh Agripa ā jwan Berenicejīh Festo jáap maáh ā waadáchah, Cesarea tútchina caandíh muj tewedih ít dei juibínap wut jī. ¹⁴Pánih dei juibínitji maatápdih ít jum jwuhup wut jī. Bíic yeó jáap Pabloh doonádih Agripadih Festo nin pah át níj naáwáp wut jī:

—Félix nemat muúboó ā cádahni, Pablo wút jumni, ā jumna caá. ¹⁵Jerusalén tútchiboó wā juibínachah, sacerdotewā ī maáta, bita judíowā ī maátabut caandíh wā peéh chājatdih náahna, wā pebhna yeejép dooná naáwádih ī juyúp jī. ¹⁶Obohjeéhtih weém nin pah queétdih wā niijíp jī: ‘Jwiít Roma baácdih moón ī maáta nin pah jwípi chājna caá: Det naóh yacnitdih jwípi jwíih naáwát túutna caá. Páant ī naóh yacatdih joinít, ī naóh yacniboodíh jwuh jwí jwúub naáwát túutna caá. Jwiít Romanowā páant jwí chājcah, caandíh naóh yacnitdih jwípi wáhcana caá’, queétdih wā niijíp jī. ¹⁷Pánihna, nin Cesarea tútchina wájeéh ī juyát túttimah daanimant bóo yeó jáapjeh peéh chājat naáwát muúboó chúudnit, ī naóh yacnidih wā bid bojop jī. ¹⁸‘Queét judíowā búdí ā yéej chājatjidih ī naóh yacmi dée caá’, wā níj jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih queét naóh yaquíhnitji buca dedé ā yéej chājatjidih ī jéih naóhcap jī. ¹⁹‘Jwíih Dios ā wutatjidih biáboó caá ā bohénap’, niijnít, ī íjip jī. Bíic newé, Jesús wút jumni, wunniji yuhna, ā jwúub boo pud júúwátjidih Pablo ā bohéátjidihbut ī íjip jī. ²⁰Weémboó nihat ī naáwátjidih wā beh joicáp jī. Pánih beh joicán, ‘¿Jerusalén tútchiboó ma aab béjfhcan níit? Míih doonádih caanná wā joíhna caá, páant muntih’, Pablodih wā niijíp jī. ²¹Obohjeéhtih,

‘Maáh César pebhna weemdíh ma wahaá, wíih doonádih caánboó ā joyát pínah niijná’, weemdíh ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, jwī maáh pebhna wahat túut niijná, caandíh nemat muúboó soldadowádih wā páñat túutup jī, Festo Agripadih át niijíp wut jī.

²² Páant ā niijíchah joinít, Agripa Festodih nin pah át niijíp wut jī:

—Á naáwátdih weembút wā joíihna caá, át niijíp wut jī.

—Cheibit caandíh ma joibípna caá, Festo Agripadih át niijíp wut jī.

²³ Pánihna, cheibit Agripa Berenicejīh búdí míic wáacat tólihna juibínit, ít waad béjep wut jī. Páant ī waad béjehchah, nihat cáacwā queétdih ennit, búdí ít weñep wut jī. Nihat soldadowā ī maáta, nihat caán tútchidih moón maátabut caán muúná ijeéh ít waad béjep wut jī. Túttimah, Festo Pablodih át ub jūúwát túutup wut jī. ²⁴ Pánihna, Pablo ā waád juibíát túttimah, Festo queét míic wáacnitdih nin pah át niij naáwáp wut jī:

—Maá Agripa, nihat yeéb jwíjeéh jumnitbut nin newédih ñi enna caá. Jerusalénboó wā jumuchah, ninboó wā jumuchahbut, nihat judíowā weemdíh nindih búdí ī naóh yacap jī. Tubit ñaacnit, ‘Caandíh ma mao yohoó’, chah pohba ī niijíp jī. ²⁵ Obohjeéhtih, weémboó ded pah ā yéej chājatjidih wā jéihcap jī. Á yéej chājatji jíib mao yohat ā wihcap jī. Pánihna, caanjéh tibeé jwī maáh Césardih naáwát túut niijná, ā pehbboó ā bejat pínahdih ā úúbup jī. ²⁶ Obohjeéhtih, jwī maáh Césardih ded pah wā naóh daacát déedih wā jéihcan caá. Pánih jéihcan, yeéb nihat, Agripa bíicdih ñi pebhna caandíh wā jūúwát túutup be. Pánihna, caandíh joinítji jwī míic wéheat túttimah, ded pah caandíh wā naóh daacát pínahdih wā jéihbipna caá.

²⁷ Ded pah ā yéej chājatjidih naóhchah, nemat muúboó jumnidih César pebhna wā jéih wahcan caá, Festo queétdih át niijíp wut jī.

Ded pah ā chājatjidih Pablo Maáh Agripadih ā naáwát

26 Túttimah, Maáh Agripa Pablodih nin pah át niijíp wut jī:

—Buu míih doonádih jwiítdih ma naáwá, át niijíp wut jī.

Páant ā niijíchah joinít, Pablo maátadih úúbhna, áih téihyajih át júut ñahanap wut jī. Pánih júut ñahanit, áih doonádih át naóh jwíhip wut jī.

² “Maá Agripa, wā déewā ī maáta yeejép weemdíh ī naóh yacatjidih wā naóh yoobáat pínahdih buu meém ma joyát pínahdih wā wéina caá. ³ Nihat jwiít judíowā ded pah jwī chājatdih, ded pah jwī bohéatdihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Pánihna, nihat wā naáwát pínahdih ma túi joyoó”, Pablo át niijíp wut jī.

Pablo Jesúsdi h ā jepahat pínah játih ded pah ā jum jwuhatjidi h ā naáwát

⁴ “Nihat judíowā wíih baácboó ī cātíh wébít jum jwuhna, ded pah wā jumatjidi h ī jéihna caá. Túttimah, Jerusalénboó ded pah wā jumatjidi hbut ī túi jéihna caá. ⁵ Maatápdih fariseowájeéh wā jumup jī. Jwiít fariseowā Moisés ā wutatjidi h chah jepahnit jwī jumna caá. Pánihna, queét judíowā naáwíhna, ‘Yoobópdih caá ā niiját’, ita jéih niij tágá. ⁶ Dios jwī nuowádih ‘Nihat cáacwā ī boo pud jūóhbi pna caá’, ā niijátjidi h wā páñat jíib, buu ī naóh yacni ninboó wā ñuhna caá. ⁷ Nihat jwiít doce judíowā poómpbut ā naáwátdih joinítji jwī páina caá. Yeó jáap, cheibut Diosdih jwípí túi wéi wúhna caá. Pánihna, Maá Agripa, jwī maátaboó caandíh wā páñat jíib

^d26:5 Hch 23.6; Fil 3.5

weemdíh ī naóh yacap jī. ⁸¿Dépanihna ‘Dios wunnitdih ā jéih jwáub boocan níit’, nī níj jengah joi?

⁹“Jon játih ‘Jesús Nazaret tútchidih bóodih jepahnitdih weemdíh cádahat tútat caá náahap’, wā níj jengah joyóp jī. ¹⁰Páant níj jengah joinít, Jerusalén tútchidih moón dawá Jesúsdih jepahnitdih teonit, sacerdotewā ī maáta ī wutaditdih joinít, nemat muúboó wā nemat tútup jī. Pánihna, queétdih ī mao yohíhichah, weembút bíic yoobó wā mao yohat tútup jī. ¹¹Maatápdih jwiít judiowā jwī míic wáacat mūdíh Jesúhwā ī míic wáacachah, waadnit, queétdih wā jígah náah chājap jī. Jesúsdih ī jepahatdih wā cádah tútup yuh jī. Pánihna, búdí íjina, bíih baácna jweí peétnit Jesúhwādih nūnnít, wā moh yéejanap jī”, Pablo át niijíp wut jī.^e

Jesús caandíh ded pah ā niijátjidih Pablo ā naáwát

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹²“Pánih Jesúhwādih nūnná, sacerdotewā ī maáta ī wēpatjīh ī wutatji pah chājat tút niijná, bíic yeó jáap Damasco tútchina wā bejep jī. ¹³Yeó jáap tac yoób namáboó jwī bejehah, yeó ā yeh iigát chah jeámant yeh íig jéenanachah, jwī enep jī. Weemdíh, wājeéh bejnitdihbut ā túi yeh iig yóh jwejep jī. ¹⁴Páant ā yeh iiguichah, en wáhi bejnit, jwiít nihát baácboó jwī buug nájap jī. Pánih buug nájnit, wéheatdih wā joyóp jī. Jwíih wéheatjīh nin pah weemdíh ái niijíp jī: ‘Saulo, Saulo, ¿Dépanihna íjnit, wíihwādih mawíh nūnní pée tigaá ma chāj? Wíihwādih pánih chājna, weemdíh caá páant ma chājap. Pánih chājna, meemjéh míic yéejana caá ma chājap. Nuñúpdih nī chéwechah, íjnit, míic tūpána, ā míic yéejaat dée pah meembút ma míic yéejana caá’, ā niijíp

jī. ¹⁵‘¿Maá, meém déhe tigaá?’ wā niijíp jī. ‘Weém Jesússeh tigaá, ma nūnní mawíh péeni. ¹⁶Buu ma nāh nūnní. Weemdíh teo wūhni ma jumát pínah niijná, meemdíh wā jígohna caá. Ma enatjidih bitadih ma naáwát pínah niijná, meemdíh wā nīfona caá. Ded pah wā jumátidih meemdíh wā jwáub jéihyaat pínahdihbut ma naóhbipna caá. ¹⁷Buu meemdíh jígohnit, judiowādih, judiowā nihcannitdihbut wíih doonádih ma naáwát pínah niijná, meemdíh wā wahna caá. Pánih wahnit, ī jéih yéej chājcat pínah niijná, meemdíh wā túi wapbipna caá. ¹⁸Judiowā nihcannitdih ma naáwáchah, queét dupúát panhipboó jumntji ī yéej chājatdih cádahnit tút nūnná, baabát panhipboó ī bejbipna caá. Pánihna, Satanás ā maáh jumupmant queétdih ub bacanit, Dios ā maáh jumupboó wā waadábipna caá. Pánih chājnit, weemdíh jepahnitdih ī yéejatdih wā yohochah, queét Dios ā nīonitjeéh ī jumibipna caá’, Jesús weemdíh ā niijíp jī”, Pablo át níj naáwáp wut jī.

Pablo Jesúsdih ā jepahatjidih ā naáwát

¹⁹“Páant Jesús ā naáwáchah joinít, caandíh wā yap yohcan jí. ²⁰Pánihna, Damasco tútchidih moondíh wā jwíih naáwáp jī. Túttimah, Jerusalén tútchidih moondíh, Judea baácdih moondíh, judiowā nihcannitdihbut naóhnit, ‘Nī yéejatdih cádahnit, Diosdih bidnit, ā náahat pahjeh nī chājaá. Pánih chājnit, “Yoobópdih Diosdih jepah tigaá ī chājap”, bita ī niijbípna caá’, wāpí niijíp jī.^f ²¹Páant wā níj bohéátji peéh nit judiowā Dioíh mué díitna weemdíh teonit, ī mao yohíhip yuh jī. ²²Obohjeéhtih, jon, buubut Dios weemdíh ā teo wáacap be. Páant ā

^e26:11 Hch 8.3; 22.4-5 ^f26:20 Hch 9.20,28-29

teo wáacachah, weém ninjîh ñuhnit, nihat maátadih, oboh jumnitdihbut yoobópdih wā naóhna caá. Moisés ā wutatjidih, Dios naáwát dih naóh yapanit ī daacátjidihbut wāpí bohéna caá. ²³Nin pah īt niíf daacáp tajī: ‘Cristo Dios ā wahnî pínah yeejép yapnit, ā wunbipna caá. Pánih wunniji, ā waóh boo pud jūóhbipna caá. Pánih jwúb boo pud jūóhni, yeh iigní panihni nihat judíowā, judíowā nihcannitbut ī yéejat peéh iiguípna ī bejat déedih tūi ubni pínah ā jumbipna caá’, īt niíf daacáp tajī.⁸ Páant ī niíf daacátji pah weembút bíc yoobó wāpí bohénap jī”, Pablo āt niijíp wut jī.

Pablo Agripadih Diosdih ā jepahat tútat

²⁴Páant Pablo ā naáwáchahjeh, Festo nin pah āt niíf ñaacáp wut jī:

—Pablo, meém náhni joyát buud béjni caá! Maatápdih ma bohéatji jīb, náhni joicánni caá buca, āt niíf ñaacáp wut jī.

²⁵—Nihcan caá, Maá Festo. Náhni joicánni nihcan caá weém. Yee wéheni nihcan caá. Yoobópdih tigaá wā naáwáp. ²⁶Nin Maáh Agripa nihat wā naáwát dih ā beh joiná caá. Pánihna, umcanejeh caandih wā naóhna caá. Nihat wā chājat bih naáwát nihcan beé. Nihat ded pah wā chājatji doonádih Agripaboó átát joijí tagaá, āt niijíp wut jī.

²⁷Páant niíf péanit, Agripadih jwuh nin pah āt jwúb niijíp wut jī:

—Maá Agripa, meémboó Dios naáwát dih naóh yapanit jon játih ī daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, ¿ma niíf jenah joí niít? Páant ma jenah joyát dih wā jéihna caá, āt niijíp wut jī.

²⁸—¿Ma naáwátjîh waícanjeh weemdih Jesús dih ma jepahat tútîh

niít? Agripa Pablodih āt niíf jepahap wut jī.

²⁹—Waícanjeh ma jepahachah, tút-timah ma jepahat doonádihbut joiná, wā wēibipna caá. Meém Jesús dih ma jepahat pínah, yeéb nihat buu weemdih joinítbut caandih ñi jepahat pínahdih wā náah yacna caá. Pánih náah yacna, Diosdih yeebdih wāpí úbhna caá. Weém wā jumat pah yeéb nihatbut ñi jumat pínahdih wā náah yacna caá. Nin ítah tópdih wā dawat pah niijná wā chājcan caá, āt niijíp wut jī.

³⁰Páant ā naáwáchah joí péanit, Maáh Agripa, Berenice, Maáh Festo, caánboó chúdnitbut ñah ñuhnit, bícdih īt bac bejep wut jī.

³¹Pánih bac bejnitji nin pah īt niíf míc wéhenap wut jī:

—Nin newé ā chājatji jīb, mawat, nemat muúboó waadátbut caandih ā wihcan caá, queétjeh īt míc niijíp wut jī.

³²Maáh Agripa Maáh Festodih nin pah āt niíf naáwáp wut jī:

—Maáh César pebhna Pablo ā wahat tútcah nihna, jwíta jéih baca tagaá. Obohjeéhtih, caanná ma wahat pínahdih ā úbát túttimah, caandih jwí jéih baca-can caá, Festodih āt niijíp wut jī.

Pablodih Roma tútchina ī wahat

27 Roma tútchidih moón ī Maáh César Italia baácdih āt jumup wut jī. Pablodih, bita nemat muúboó jumnitdihbut Festo soldadowā ī maáh Julio wūt jumnidih āt wapat tútup wut jī. Pánihna, johlitjîh bejni jāáj chóojîh queédih Italia baácna Julio ā numah bejep jī. Caán Julio cien soldadowā ī maáh ā jumuchah, áih soldadowā César Augustoíhwā wūt jumnitbut ī bejep jī. ²Pánihna, weém Lucasbut Pablo-jeéh wā bejep jī. Aristarco, Macedonia baác Tesalónica tútchidih bóobut jwiít-

dih ā pej jum bejep jī. Pánihna, Adramitio wūt jumni tútchimant jūóhni jāáj chóodih jwī waadáp jī. Caán chóo Asia baácdih bóo jélitna yoobó aab béjni chóo pínah tajī. ³Pánih bejnit, cheibit Sidón wūt jumni jélitna jwī jaibínap jī. Julioboó Pablodih en daoná, ā túi chá-jap jī. Pánih túi chájnít, caanjíh moón ā chéenwā dedé ā náahatdih ī wūhat pínah niijná, ī pehbóo Pablodih ā aabát tútup jī. ⁴Caanjíh aabnítji jwúub dei juinít, caán chóodihjeh muntih jwúub waadnít, jwī bejep jī, páant muntih. Jwī bejat déemant johlit ā jwááh johochah, Chipre wūt jumni quewa ā túi jāhat pínah niijná, caan quéwadih wáyá-mant bóo buwámant jwī en yap bejep jī. ⁵Caan quéwadih yap bej, chúuh bejnit, Cilicia baác náj deyatdih yap bej, Panfilia baác náj deyatdihbut yap bej, Licia baácdih jumni Mira tútchina jwī jaibínap jī.

⁶Jwī bejni chóo caán tútchidih ā chāwát pínahdih jéihnit, Julio bíh jāáj chóo, Italia baácboó bejni pínah chóodih át bid juyúp tajī. Caán ā bid juiní chóo Alejandría wūt jumni tútchimant jūóhni chóo tajī. Pánih bid juinít, caán chóoboó jwiítidih ā numah waadáp jī. ⁷Johlit ā jwááh joh buug lájachah, páant muntih, wépép jéih bejcan, cháihjeh jwī bejep jī. Pánih bejnit, Gnido wūt jumni tútchidih jwī tóah jaibínachah, johlitboó jwiítidih tacboó ā ub joh púud baca bojop jī. Pánihna, yoobópdih bejcanjeh, Salmón wūt jumni pióh nájatdih yap bejnit, Creta wūt jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwī en yap bejep jī. ⁸Pánihna, johlit páantjeh yeejép ā johochah, caan quéwa buwáadih cháihjeh bejnit, Túini Jélitna púud bacapdih jwī chāo páh jwuhup jī. Caán jélit Lasea wūt jumni tútchi pehbbit ā jumup jī.

⁹Pánih cháihjeh jwī bejchah, mah noój láa, jāáj chóojíh bejat tobohat láa ā tóah jūúwúp jī. Pánihna, jwiítidih numah

bejnitdih Pablo nin pah ā niíf naawáp yuh jī:

¹⁰—iWeemdíh ní joyoó! Bue jwī bejchah, ā túican níit. Mah noój láa ā jumachah, nin jāáj chóo ā buudbípna caá. Pánihna, nihát ní ub bejnibut, jwiítbut jwī daáb buudbípna caá, ā niijíp jī.

¹¹Obohjeéhtih, caán chóo mínah, caán chóodih íoh teonibut Pablodih ī jepahcap jī. Juliobut Pablodih joyáh bojnit, queétbodyh ā jepahap jī. ¹²Caán ī cháoní jélitboó mah noój láa jāáj chóo ā chāwáchah, ápi túicap wut jī. Pánihna, nihát caán chóodih bejnit caan quéwadih-jeh tih bíh tútchi, Fenice wūt jumni tútchi jélitna ī bejíhip yuh jī, mah noój ā yapatdih jaibí pái jwuhat túut niijná. Fenice jélitdih yeó dei bejepmant jāáj chóo waadát át jumup wut jī. Pánihna, “Caánboó jaibínít, mah noój láa jwī túi pái jwuhbípna caá”, ít niíf jenah joyóp wut yuh jī.

Búdí mujdih nolihat ā jūúwát

¹³Chóop yapapmant johlit ā túi jūúwáchah, caán chóodih teonit ī túi bejat pínah niijná, ī yoh báahani chodóp dahdih ī jwúub ub yacap jī, páant muntih. “Jwī túi jéih jāáj jaibíbípna caá”, niíf jenah joinít, jwiítidih ī numah bejep yuh jī. Pánih bejna, Creta quewa pebhjeh jwī jāaj béjep jī. ¹⁴Obohjeéhtih, túttimahbitjeh caan quéwa chúuhup yoób yeó aáb jūúwúpmant johlit búdí ā joh jūúwúp jī.

¹⁵Caán johlit jwíih jāáj chóo buwámant tubit ā joh jáhanachah, jwī bejatji dée yoób jwī jéih bejcap jī. Pánih johna, caán chóodih ā páah joh púud baca bojop jī. ¹⁶Pánihna, Cauda wūt jumni quewadih jéihyepmant bóo buwámant jwī yapap jī. Caan quéwa jwiítidih chibít johlitdih ā jāhap jī. Páant ā jāhachah, jwī wáini bainí jāáj chóodih, búdí chóo díitna ī ub yacap jī. Johlit nolihatjíh páantjeh búdí ā

tobohochah yahna, i jéih ub yacap jī.
¹⁷ Caán chóodih ámoh yac péanit, búdí chóo ā búuh bejcat pínah niijná, queét jááj chóodih teonit buujcánni tōpnajih caán chóodih i nah chéwep jī. Pánih nah chéo péanit, “Libia baácboó jwī juibími dée caá. Caanjīh óon yehbenibit Sirte wūt jumapboó buug lájat jwiítidih tubit tobohna caá”, niij jenah joinít, jááj chóo wépép ā bejcat pínah niijná, johlitdih teoni búdí yégueh chóodih i ub deyanap jī. Páant i ub deyat túttimah, jááj chóodihjeh johlit ā ub joh bojop jī.
¹⁸ Caán johlit dedé ā yaicáp jī. Pánih joh yaicán, chah pohba ā yoób johop jī. Páant ā johochah, nolihat búdí jūóhñit, jááj chóodih tubit ā buug lájap jī. Pánihna, jih buugjéh ā pahat pínah niijná, túttimah bóo yeó jáapdih i ub bejniiji bíí déedih i yoh báaha jwiíhip jī.
¹⁹ Túttimah bóo yeó jáapdih johlit teoni yégueh chóona, chéwat tōpna, máa nahnadihbut i yoh báhanap jī.
²⁰ Maatápdih yeodih cúiwádihbut jwī encap jī. Johlit nolihatbut dedé noón yaicáp jī. Yeó jáap jumat pah chah pohba ā tobhop jī. Páant ā tobhochah, “¿Nin búdí mujboó jwiít jwī buudmí naniít?” jwiítjeh jwī niij jenah joyóp jī.

²¹ Pánihna, búdí teona, maatápdih i jéih bid jeémpcap jī. Páant i bid jeémpcatdih enna, Pablo i cáth juí ñuhñit, queétdih nin pah ā niij naáwáp jī:

—Wā naáwáchah, yeéb ñi joicán beé. ‘Cretamant jáaj béjcat caá náahap’, wā niijíp yuh be. Jwī jūóhcah, nin pah āta yapcan tagaá. Jwī jūúwátji jiiibjeh nin pah ā yapna caá.
²² Obohjeéhtih, buu yeedíh wā jwúub naóhna caá, páant muntih. Ñi úumca bojoó. Jwiít jwī buudcán niít. Obohjeéhtih, nin jááj chóo pohba ā búuh peét bejbipna caá.
²³ Dios wā maáh wā wēini weemdíh ā jéihyaat pínah niijná, áih ángeldih át wahap tabe. Caán ángel weemdíh buu chei jí-

gohñit, jwī buudcát pínahdih ā naáwáp be.
²⁴ Wā pebh jwinít, nin pah ā niijíp be: ‘Pablo, ma úumca bojoó. Meém Romanowā i maáh César pebhna juibínit, ded pah ma chājatjidih ma naóhbipna caá. Dios táini jumna, ma bejni jááj chóodih moondíhbut bíic yoobó ā wapbipna caá’, weemdíh ángel ā niijíp be.
²⁵ Pánihna, ñi úumca bojoó. Diosdih túi jenah joinít, ‘Ángel ā niiját bíic yoobó ā yapbipna caá’, wā niij jéihna caá.
²⁶ Obohjeéhtih, jwiíh jááj chóodih johlit bíih quewāboó ā ub joh dodhbipna caá, queétdih Pablo ā niijíp jī.

²⁷ Pánih johna, chéne semana wépép ā johat túttimah, chei, Adriático wūt jumni búdí mujdih jwī jwaoh chúuh bejep jī. Pánih bejna, chei tac yoob póhba caán chóodih teonit “¿Yehbenapboó jwī juibími naniít?” queétjeh it niij jenah joyóp tajī.
²⁸ Pánihna, “Débóo cah ninjīh ā numah”, niijná, i jenah enep jī. Páant i jenah enechah, treinta y seis metros pohba caanjīh át numahap wut jī. Maátcanbitjeh i jwúub jenah enechah, veintisiete metros caanjīh át numahap wut jī.
²⁹ Páant ā yehbe bejchah ennit, búdí it úumap wut jī. “¿Quewa páud bacapdih bóo jeenádh jwī buug lájmi naniít?” it niij jenah joyóp tajī. Pánihna, caán chóo ā bejcat pínah niijná, chéneña míic chodóp dahna méimant i yoh daabánap jī. Pánih yoh daabánit, “Waícanjeh ā baabá naáh”, queét i niijjéhep jī.
³⁰ Biquína caán chóodih teonit, jweífhna, caán bainí chóodih chéwat tōpdih watnit, i wat deya pahanap jī. Pánih chājñit, nin pah i yee niijíp jī: “Caán bainí chóodih waadnít, bíih chodóp dahnadh wawápmant jwī yoh daabábipna caá”, i niijíp jī.
³¹ Obohjeéhtih, soldadowā i maáhdih, soldadowádhbut Pablo nin pah ā niijíp jī:

—Nit nin chóodih teonit i bejchah, yeebbút ñi daab wánbipna caá, ā niijíp jī.

³²Páant ā niijíchah joinít, teonit ī jweicát pínah niijná, soldadowā bainí chóodih chéwat tōpnadih ī dúuc bóodop jī. Páant ī dúuc bóodochah, caán chóo ā daabáh bejep jī.

³³Baabát pínah játih, Pablo queétdih nin pah ā niij naawáp jī:

—Yeéb náhni dahwanit ñi jeémpcah, chéne semana ā yapna caá. ³⁴Pániha, bũ yeebdíh búdí wā jeémát tútna caá, ñi túi wēp yaáat pínah niijná. Ñi náhni-naá, bíic jwī bũdcán niít, ā niijp jī.

³⁵Páant niijnít, Pablo pandih ũbnit, “Paá, jwiítidih nin jeémátdih ma túi wũhna caá”, Diosdih niijnít, jwiít nihat jwī enechah, pandih ā jeémép jī. ³⁶Páant ā jeéméchah ennit, jwiítbut wēninit jwī jeémép jī. ³⁷Jwiít caán chóodih jum-nit doscientos setenta y seis cáacwā jwī jumup jī. ³⁸Pánih jeémp péanit, nihat jwī wud jumat túttimah, caán chóo ā chodcat pínah niijná, páantjeh jumni trigo wuh wũhñadih búdí mujboó ī yoh báaha beedánap jī.

Pablowā ī jumni jááj chóo ā daabát

³⁹Túttimah, baáb jéenechah, pehbhit jumni baácdih beh encan yuhna, túi óon ñaj dei páud bac jũúwát, jee dáhna wih-capdih ī wēi enep jī. Pánih ennit, “¿Con óonna jwī bũug ñáj juibí jīh?” ī niijp jī. ⁴⁰Pániha, jááj chóo ā túi bejat pínah niijná, chodat dahnadih chéwat tōpnadih ī dúuc bóod yohop jī. Páant ī dúuc bóod yohat pónih, íoh tewat túut niijná, bitaboó íoh tewat pínah meenát naanádi h chéwat tōpnadih ī wat deyanap jī. Caán túttimah, waawápmant bóo johlit teoni bainí yégueh chóodih ī wái aabánap jī. Pánih bejna, caán óon coahna ī juibíhip yuh jī. ⁴¹Obohjeéhtih, jwī bejep yoób yehbenibit bíih óon poómp át jumup tají. Pániha, jwíih jááj chóo waawápmant bóo caán óondih ā báagh yoh bejep jī. Páant ā báagh yoh bejehah, búdí nolihat ā bũug lájachah,

jwíih jááj chóo méimant ā búuhah bejep jī.

⁴²Páant ā búuhuchah ennit, queét soldadowā nemat muúdíh moonjí ī yaáh jweicát pínah niijná, queétdih ī mao yohíhip yuh jī. ⁴³Obohjeéhtih, soldadowā ī maáh Pablodih túi chájhna, soldadowādi h queét nemat muúdíh moonjídih ā mawat túutcap jī. Pániha, jwéj-na ī yaáh ñáan bejat pínah niijná, jéih yaáhnitdih ā jwíih ñaáp báahaat túutp jī. ⁴⁴Jéih yaáhcanitdih jááj chóodih bóo máa naanádi h teonit, ā yaáh ñáan bejat túutp jī. Pánih bejnit, nihat jwī túi yaáh ñáan juibínap jī.

Pablo Malta wūt jumni quewaboó ā jumat

28 Páant jwī ñáan juibínachah, caan quéwadi h moón jwiítidih jwááh muj teo péanit, “Nin Malta wūt jumni quewa caá”, jwiítidih ī niij naawáp jī. ²Caan quéwadi h moón jwiítidih túi teo wáacnit, páantjeh mah ā bũugúchah, jwī cúbuhanchah ennit, ī tũu cáo wũhup jī. ³Queét ī tũu wawachah ennit, Pablobut tũu wawadi h bejnit, ā juí cáwap jī. Páant ā cáwachah, tũu cháha bac jũóhni mai Pabloíh téihyadi h ā cháacáp jī. ⁴Páant ā cháac ñuhuchah ennit, caan quéwadi h moón nin pah ī míic niijp jī: “¿Nin newé cáacwádi h mao jweini naniít? Pánih tigaá búdí nolihatdih ā jweí jũúwúchah yuhna, ā mao jweyátji jíb caandíh peéh chájna caá ā chájap. Pániha, bũu ā wunbipna caá”, ī míic niijp jī. ⁵Obohjeéhtih, Pabloboó caán maidih tũu cútna ā wimp yoh cáwap jī. Pánihni ji ā tubacap jī.

⁶Páant ā chájachah ennit, caanjíh moón nin pah ī míic niijp yuh jī: “Caandíh ā chalanachah, ā wun bũug-bípna caá”, ī niijp jī. Obohjeéhtih, maatápdih ī en ñuhuchah yuhna, dedé ā tubacap jī. Páant ā tubacat enna, ī jenah joyátdih jwúub túut nuumnít, nin pah

queétjeh ī míic niijp jī: “¿Caán jwǐpǐ pāp wǎbhni poómpdih bóona niit?” ī niijp jī.

⁷Publio wūt jumni, áih jummat jwǐ aabápmant bahniitjeh át jumup jī. Publio caanjǐh moón ī maáh tajī. Pánihna, caán jwiítidih dooná ā wahachah, áih munná jwǐ aab béjep jī. Caanná jwǐ juibínachah, jwiítidih ā túi wēi jwááap jī. Pánih wēi jwááhnit, bíic peihcanni yeó jáap ájeéh jwǐ jumuchah, jwiítidih ā túi chájp jī. ⁸Publio íp pahat yoyóp wunna, ā lajachah, Pablo caandíh enedih ā bejep jī. Ā pebh juibínit, teo jáha wǎbhniit, caandíh ā booanap jī. ⁹Páant ā booaat doonádih joinít, bita caanjǐh moón wunnit, ā booaat pínah niijná, Pablo pebhna ī juyúp jī. Pánih juinítidihbut teo jáha wǎbhniit, ā booanap jī. ¹⁰Pánihna, búdí wēinit, jwiítidih ī túi teo wáacap jī. Túttimah, caan quéwamant jwǐ bejat túut chájachah, jwǐ bejni pínah jááj chóodih dedé jwǐ náahatdih wǎhna, ī túi yac beedánap jī.

Pablo Roma tútchina ā juibíat

¹¹Biíh búdí jááj chóo Alejandría tútchimant jǎóhniiji caan quéwadih mah noój láa át chāo jwúhup tajī. “Nin jááj chóodih teonitdih wapnit pínah”, niíj jehnah joinít, caán chóo wuúcdih chéne ī pāpniji Cástor, Pólux wūt jumnidih ī búudhnit ī ñuhup jī. Pánihna, caan quéwadih jwiít bíic peihcanni widh jumnitji, bejna, caán chóodih waadnit, jwǐ chúuh bejep jī. ¹²Pánih chúuh bejnit, Siracusa wūt jumni tútchidih juibínit, bíic peihcanni yeó jáap jwǐ chāo jwúhup jī. ¹³Caán chóodih jwúub waadnit, púú Regio wūt jumni tútchina yoobópdih-jeh jwǐ chúuh juibínap jī. Cheibit chóop yapapmant joh jǎóhni johlit jwiítidih ā túi ub bejep jī. Chéne yeó jáap túttimah, Puteoli wūt jumni tútchina chúuh juibínit, jwǐ aab béjep jī. ¹⁴Caanjǐh moón Jesúhwá jwiítidih wēi jwááhnit,

íjeéh jwiítidih bíic semana ī chāo jwúhat túutup jī. Bíic semana túttimah queétdih cádahnit, Roma tútchina jwǐ yoób aab béjep jī. ¹⁵Roma tútchidih jwǐ toáh bejehah, Roma tútchidih moón Jesúhwá jwǐ bejat doonádih joinít, bíic poómp Foro de Apio wūt jumni jíib chájatboó jwiítidih jwááat túut niijná, ít juí pánap tajī. Túttimah, bíih poómp Romadih moonbát Tres Tabernas wūt jumni ũwat pebhboó ít juí pánap tajī. Pánih queétdih jwááhnit, búdí wēina, “Paá, weemdíh ma túi chájna caá”, Pablo Diosdih ā niijp jī. ¹⁶Roma tútchidih juibínit, Julio ā maáhdih Pablodih ā wúhup jī. Caánboó Pablodih nemat muúboó nemcanjeh, bíih muúboó ā jummat túutup jī. Obohjeéhtih, ā jweicát pínah niijná, bíic soldadodih ā wapat túutup jī.

Pablo Roma tútchidih moondíh Jesúh doonádih ā naáwát

¹⁷Bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Pablo caanjǐh moón judíowá ī maátadih ā pebhna át bid bojop wut jī. Páant ī míic wáac juyúchah, Pablo queétdih nin pah át niíj naáwáp wut jī:

—Wá déewáá, weémboó jwǐ déewádih wá yéej chájcap jī. Jwǐ nuowá ī wutatjidihbut yeejép wá niijcáp jī. Obohjeéhtih, Jerusalén tútchiboó wá jumuchah, biquína jwǐ déewá weemdíh teonit, Romanowá ī maátadih nemat muúboó ī nemat túutup jī. ¹⁸Pánihna, weemdíh wǎbh joinít, queét Romanowá ī maáta weemdíh ī bacaáhip jī. “Nin newé ā yéej chájatji peéh mao yohat ā wihcan caá”, ī niijp jī. ¹⁹Obohjeéhtih, jwǐ déewá ī maáta weemdíh bacaat túutcan, íjnit, Romanowá ī maátadih ī jepahcap jī. Páant ī jepahcah ennit, nin pah Romanowá ī maátadih wá niijp jī: “Maáh César pebhboó weemdíh ñi wahaá”, wá niijp jī. Obohjeéhtih, weémboó wá déewádih wá naóh yaccan

niít.^h ²⁰ Pánihna, yeebdíh eníhnit, ñijeéh míic wéheíhna, wā bid bojop be. Jwiít judíowā jwípí páini Cristo ā boo pud jūúwátdih wā naáwát peéh nin chéoni itah tōpdih wā ðuoná caá, āt niijíp wut jī.

²¹ Páant ā niijíchah joinít, queét caandíh nin pah it niíf jepahap wut jī:

—Conmant moón jwī déewā míih doonádih jwiít dih daác wahcan, dedé yeejép doonádihbut ī naóhcan be. ²² Obohjeéhtih, nihat tútchinadih moón Jesús dih jepahnit dih ī íj enatdih jwiítboó jwī jéihna caá. Áih jáap bohéatdihbut yeejép ípí naóhna caá. Pánihna, dedé ma naáwát pínahdih jwī joíhna caá, Pablodih it niijíp wut jī.

²³ Bíih ī jenahni yeó jáapdih dawá Roma tútchidih moón judíowā Pablo ā jumna caá. ²⁸ Pánihna, yeéb wā déewāá, nindih ñi jéihyeé. Bue Dios cáacwā ī yéejat yohat pínah doonádih judíowā nihcannitdih ā wahna caá. Pánihna, queétoó caandíh joinít, ī jepahbipna caá, queétdih āt niijíp wut jī. ²⁹ Páant ā niijíchah joinít, íjina, míic wéhenit, queét judíowā it bac bejep wut jī.

—Jon játih jwī nuowā ī jepahcatji bíic yoobó yeebbút ñi jepahcan caá. Dios naáwátdih naóh yapani Isaiásji, Túini

Espíritu ā jéihyanachah, nin pah jwī nuowádih āt niíf naóh daacáp tají:

²⁶ Nit pebhna bejnit, queétdih ma naáwá: “Maatápdih joiná yuhna, ñi beh joicán niít. Maatápdih enna yuhna, ñi beh encan niít”, ma niijí.

²⁷ “Maatápdih wā naáwáchah yuhna, joíhcan, yoobópdih ī beh joicán caá. Queétdih wā boanachah, enna yuhna, ī beh encan caá. Jéihíhna nihna, yoobópdih ita beh en tagaá. Pánih beh enna nihna, ī jenah joyátdih ita túut nuum tágaá. Páant ī túut nuumúchah nihna, queétdih ī yéejatdih wāta yoh tagaá”, Dios ā niijná caá’, Isaiás āt niíf daacáp tají. (Is 6.9-10)

Yeebbút bíic yoobó jepahcannit ñi jumna caá. ²⁸ Pánihna, yeéb wā déewāá, nindih ñi jéihyeé. Bue Dios cáacwā ī yéejat yohat pínah doonádih judíowā nihcannitdih ā wahna caá. Pánihna, queétoó caandíh joinít, ī jepahbipna caá, queétdih āt niijíp wut jī. ²⁹ Páant ā niijíchah joinít, íjina, míic wéhenit, queét judíowā it bac bejep wut jī.

³⁰ Páant ā yapat túttimah, chéne jópchi caanjíh Pablo ā jumap jī. Dedé ā náahatnadih caanjéh ā júb cháj beedánap jī. Pánihna, nihat caandíh enedih juibínitdih wéinit, ³¹ Dios maáh ā jummat doonádih, Jesucristoíh doonádihbut úumcanjeh, ápí naáwáp jī. Ded caandíh naáwát tútcanni ā wihcap jī.

Páant bóojeh tígáá wā naáwát.

Lucas

ROMANOS

Queédih ā túyat tútat

1 Weém, Pablo biíhdih daacát tút-nit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúíhwādhíh wā wahna caá. Jesucristo weemdíh ñonit, áih túini doonádih ni-hat baácdih moondíh ā naáwát tútup jī.

² Caán túini dooná pínahdih jon játih Dios naáwátidih naóh yapanitdih “Cáacwādhíh wā túi chājibipna caá”, āt niij daacát tútup wut jī. ³ Caán dooná ā wūúh ded pah ā jumāt naáwát caá. Pánihna, caán cáac jumna, David juimená i juima āt jumup wut jī. ⁴ Pánih cáac jumna yuhna, jwī Maáh Jesucristo Dios wūúh jumna, dedé yeejat wihcanni āt jumup wut jī. Pánih jumna, ā wunat túttimah, Dios caandíh ā wēpatjīh āt jwūub boanap wut jī. Pánih boana, Jesucristo yoobópdi h ā wūúh ā jumāt di h cáacwādhíh āt jútup wut jī.¹

⁵ Caán Jesús tigaá weemdíh oinit, ā wēpatjīh áih túini doonádih ni-hat cáacwādhíh ā naáwát tútup jī, caandíh túi jenah joinít, i jepahat pínah niijná. ⁶ Yeebdíhbut áihwā pínah ā níwíhchah, ñit jepahap taga. ⁷ Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwā, búdí ā oinitdih nin náodih wā wahna caá. Dios jwī íp, jwī Maáh Jesucristojīh, yeebdíh oinit, i túi teo wáaca naáh, ñi túi jumāt pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ā bejíhat

⁸ Nindih yeebdíh wā jwíih naóhbi-pna caá: Jesucristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonádih ni-hat baácdih moón i joiná caá. Queét i naáwáchah, weembút joinít, búdí wā wēina caá. Pánih wēinit, Jesu-cristo ā wēpatjīh, jwī íp Diosdih nin pah wāpí niij úbhna caá: “Paá, meemdíh

i túi péeat túina caá”, wāpí niijná caá. ⁹ Dios weemdíh ā wutuchah wēi jepah-nit, ā wūúh túini doonádih wā túi bo-héna caá. Dios ā enechah, yeebdíh ā teo wáacat pínah niijná, yeó jáap jumāt pah caandíh wāpí úbhna caá. ¹⁰ Pánih úbh-na, nin pahbut wāpí niij úbhna caá: “Paá, ¿būu jwuhna i pebhna enat tút-na, weemdíh ma wahmi niít?” wā niijná caá. ¹¹ Túini Espírítu weemdíh ā teo wáacat pah muntih, yeebdíhbut ā teo wáacat pí-nahdih wā náah yacna caá, yeéb Jesús-dih chah ñi túi péeat pínah niijná. Ā wēpatdih ñi bíbohat pínahdih teo jáha úbhna, yeebdíh búdí wā eníhna caá. ¹² Jesúíhwā míic jumna, ā naáwátidih bícdih míic wéhenit, míic teo wáacna, chah jwī túi wēibipna caá.

¹³ Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadi h moón judíowā nihcannit túini doonádih joinít, dawá Jesúsdi h i jepahap jī. Pánihna, maatápdih ñi pebhboó wā bejíhip yuh caá, dawá níih tútchidih moondíhbut Jesúíh doonádih wā naáwáchah joinít, i jepahat pínah, yeebút Jesúsdi h chah ñi jenah joyát pínah niijná. Wā úudwā panihnit, caandíh ñi jéihyatdih wā náah yacna caá.¹⁴ Ni-hat cáacwādhíh túini doonádih naáwát caá weemdíh náahap. Dahwani tútchinadi h moondíh, tútchi wihcapboó jumnitdihbut, bohénitdih, bohécannitdihbut naáwát caá náahap. ¹⁵ Pánihni jumna, ni-hat yeéb Roma tútchidih moondíhbut túini doonádih búdí wā bohéíhna caá.

Jesúíh túini dooná ded pah ā jumāt

¹⁶ Caán túini doonádih joinít, det Jesúsdi h túi jepahnitdih Dios ā wēpatjīh ā túi ubna caá. Caán doonádih jwíih joinít, jwíit judíowā jwī jepahap jī. Jwī jepahat túttimah, judíowā nihcannitbut joinít, it jepahap jī. Pánih joinít, jwī

¹1:4 Mt 1.1; 12.23 ¹1:13 Hch 19.21

jepahachah, jwiít nihatdih biíc yoobó ã wēpatjih ã túi ʔbna caá. Páant ã wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih í jepahachah, Dios queétdih ã túi ubbipna caá”, níj jenah joinít, caán doonádih bohéna, wāpí tíccan caá.^k 17 Pánih bohéna, nin pah wāpí níj naóhna caá: “Ded Jesúsdih túi jenah joinídiyh ‘Nin túini caá’, Dios ã níj enna caá. Páant ã níj enat pah, jon játih nin pah í níj daacáp taji: ‘Caandíh túi jenah joinítdih “Queét túinit caá”, Dios ã níj enna caá. Pánih túi jenah joinítjeh páantjeh Diosjeéh í túi jumbipna caá’, í níj daacáp taji”, wāpí níj ná caá.^l

Cáacwā í yéej chājat

¹⁸ Dios jeámant jumni yeejép chājnitdih ã en íjna caá. Pánih yéej chājna, ded pah Dios ã jummatdih bita í jéihyat déedih í jähna caá. Páant í chājachah en újnit, Dios búdí ã peéh chājipna caá. Páant ã peéh chājat pínahdih nihat cáacwādiyh ã jéihyana caá. ¹⁹ Diosdih jwiít cáacwā jwí jéih beedácah yuhna, ded pah ã jummatdih caanjéh jwiítdih át jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, caandíh jwí jéihyat pínah dedé buwat wihcan caá. ²⁰ Diosdih jéih encan yuhna, nihat ã chājatjiboodíh jwí jéih enna caá. Pánih ennit, “Caán nihatdih Dios búdí ã wēpatjih ã chājni caá. Pánih chājni jumna, nihat í maáh páantjeh ã jumbipna caá”, jwí níj jéihna caá.^m Caandíh jéihna yuhna, det joyáh bojnítidih Dios ã peéh chājipna caá. Páant ã peéh chājachah, “Obohjeéhtih, ded pah ma jummatdih jéihcan, meemdíh wā jenah joicáp jī”, det Diosdih í jéih níjcan níft. ²¹ Dios ded pah ã jummatdih jéihna yuhna, “Meém nihat ma chājnidih enna, meemdíh búdí wā wēina caá”, dawá caandíh í níj naóhcap jī. Queétdih ã túi chājachah yuhna,

queétboó caandíh “Weemdíh ma túi chājat túina caá”, í níjcap jī. Páant caandíh í joyáh bojatji jīb í jenah joyát át buo peét bejep jī.ⁿ ²² “Weém túi jenah joinít caá”, í míic yee níjájti jīb, jenah joicánnit yoobát í jumap jī. ²³ Pánih jenah joicánnit jumna, Dios nihat jéihni, páantjeh jumnidih í wēcap jī. Pánih caandíh wēican, “Meémboó nihat jéihni jumna, weemdíh ma jéih teo wáacna caá”, í pāniboodíh í níj weñep jī. Jwiít cáacwā wunnit pínah míic jwí jumna yuhna, cáac pah jígohnidih pāpnit, caandíh í weñep jī. Pánih chājnit, jiijni, nuñúp, mai panih jígohnidihbut pāpnit, “Meémboó chah wēpni caá”, caandíh í níj wēi naáwáp jī.^o

²⁴⁻²⁵ Dios nihat chājni ã jumuchah yuhna, caandíhjih í wēi naáwát déeji, “Nit caá chah wēpnit”, níj yee jenah joinít, ã chājnitboodíh í wēi naáwáp jī. Páant queétdih í wēi naáwáchah ennit, “Í náahatdihjih í chāja naáh”, níjnit, Dios queétdih át cádahap wut jī. Páant ã cádahat túttimah, queétjeh chah yeejép í chājat pínahdihjih jenah joinít, tíic náah jumnidih í chājap jī. Pánih yeejép chājna, íih bácahdihbut í míic yeejanap jī.

²⁶ Páant í yee jenah joyóchah enna, “Yeejép í náahatdihjih í bid dáhwa naáh”, níjnit, Dios queétdih át cádahap wut jī. Páant í náah chājatdih jenah joinít, yaádhboó neonádih náahcanjeh, yaádh míicjeh í yéej chājap jī. ²⁷ Páant í chājat pah muntih, neonábut yaáhdih í en ñinahat pah neoná míicjeh í en ñinahap jī. Pánih en ñinahnit, queét neoná míicjeh í yéej chājap jī. Pánih yéej chājnit, í yéej chājatji jīb íih bácah, íih jenah joyátbut páantjeh át yéej bejep jī.

^k1:16 Mr 8.38; 1Co 1.18 ^l1:17 Hab 2.4 ^m1:20 Hch 17.24-27

ⁿ1:21 Ef 4.17-18 ^o1:23 Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11

²⁸ Diosdih ī jwíh jéihna yuhna, “Caandih jéihyat weemdih dedé pínah nihcan caá”, ī niíf jengah joyóchah ennit, Dios queétdih át cádahap wut jī, ī jengah joyát déheni pah ā jumat pínah niijná. Páant ā cádahat túttimah, chah yeejép yoobát it yoób jengah joyóp jī. Pánih chah yeejép jengah joinít jumna, jwī chājca naáh déedih it chājav jī. ²⁹ Pánih yeejép chājna, bũubut nin pah ī jumna caá: Dedé ī en ñinahatdihjeh ī yéej chājna caá. Ded pah bitadilh chah yeejép ī chājav pínahdih búdí jengah joinít jumna, cáacwādih mao yohnit jumna, chah dawá bíí déedih búdí en ñinahnit jumna, tũb yeenit jumna, yeejép dooná naóhnitbut ī jumna caá. ³⁰ Bitadilh yee naóh peétnit jumna, Diosdih eníhcannit jumna, bitadilh jígah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wā náahatdih wā chājnipna caá”, ī niíf jengah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, niíf jengah joinít jumna, bitadilhbut páant niíf naóhnit ī jumna caá. Chah yeejép ī chājav pínahdihjeh jengah joinít ī jumna caá. Ī mánadilh jepahcannit jumna, ³¹ jengah joicánnit jumna, ī niiját pah chājcanit jumna, Ī déewādilh oicannit jumna, bitadilh jígah encan, Ī teo wáaccan caá. ³² Páant yeejép ī chājavdih Ī cádahcatji peéh Dios iiguípna queétdih ā yohbipna caá. Páant ā peéh chājav pínahdih jéihna yuhna, Ī yéej chājavdih Ī cádahcan caá. Pánihna, bita Ī yéej chājachah ennit, “Páant ñi chājachah, ā túina caá”, queétdih Ī niíf wēi naóhna caá.

Dios ā peéh chājav pínah yoobópdih ā jumat

2 Yeéb cáacwā míicjeh jumna yuhna, Ī Dépanih tigaá “Yeejép wā yoobát Ī jumuchah, Ī yéej chājav jīb, queétdih

peéh chājav caá náahap”, ñi niíf jengah joí? Yeebbút queét Ī chājav pahjeh mun tigaá bíic yoobó ñi chājav. “Jwiít yéej chājcah, jwiít dīh dedé yéejat peéh wihcan caá”, ñi jéih niijcán caá. Pánihnit jumna, bitadilh naóh yacnit, yeebjéh peéh chājavdih míic wutna caá ñi chājav.^p ² Nihat yéej chājnitdih Dios ā peéh chājnipna caá. Yoobópdih chājni ā jumuchah, ā peéh chājavbut yoobópdih ā jumatdih jwī jéihna caá. ³ Cáacwā míicjeh jumna yuhna, “Peéh chājav caá náahap”, niíf naóh yacnit ñi jumuchah, yeebbút bíic yoobó ñi chājav jīb, yeebdíhbut peéh chājav ā jumbipna caá. “Jwī yéej chājachah yuhna, āpí peéh chājcan beé. Pánihna, bũ pohba, ā peéh chājcan niít”, ñipí niíf jengah joiná yuh caá. Ī Dépanih tigaá páant ñi niíf jengah joí? Yeebdíhbut Dios ā peéh chājnipna caá. ⁴ Obohjeéhtih, ñi yéej chājachah yuhna, Dios yeebdíh jígah ennit, ā peéh chāj jwuhcan caá. Páant ā peéh chājavcatdih enna, “Dios wā yéejatdih ā ĩjcan caá”, ñi niíf jengah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ā túi chājavdih ennit, caandih ñi jepahat pínahdih páina caá ā chājav. ⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh ā jígah enechah yuhna, yeéboó caandih ñi jepahíhcan caá. Ñi yéej chājavdih cádahíhcah, yeebdíh ā peéh chājnipna caá. Ā peéh chājav pínah yeó jáap játih, chah ñi yéej chājachah ennit, caán yeó jáapdih yeebdíh chah ā peéh chājnipna caá. Yeecanjeh, ā niijátji bíic yoobó ā peéh chājavdih nihat cáacwā Ī jéihbipna caá. ⁶ Cáacwā yoobó ded pah Ī chājavtji jīb Dios queétdih ā jīb chājnipna caá.^q ⁷ Det bitadilh túinijeh chājnit, Dios queétdih ā wēi naawát pínahdih bidnit, yeó jáap jumat pah ā pehbóó jumíhnit, queétdih bácah páantjeh Dios ājéeh ā jumat túutbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, det Ī

^p2:1 Mt 7.1; Lc 6.37

^q2:6 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

náahatdihjeh chäjnit, bitadih túi chäj-cannit, queétbodyíh Dios búdí íjnit, ā peéh chājbiḡna caá. ⁹Páant ā peéh chājachah, nihat yéejnit yoobó tubit yeejép ī yapbiḡna caá. Judíowā nihcannitdih ā peéh chājbiḡna caá. Obohjeéhtih, judíowā Moisés ā wutatjidih bíbohna yuhna, ī túi jepahcatji jíib queétbodyíh chah ā peéh chājbiḡna caá. ¹⁰Det túi chäjnitdih, “Ñi túi chājna beé”, ā ni-ijbiḡna caá. Páant ā niijnítdihjeh Dios ā túi jumāt túutbiḡna caá. Judíowādh, judíowā nihcannitdihbut bíc yoobó ā túi chājbiḡna caá.

¹¹Dios nihat cáacwā ded pah jwí chājatdih enna, yeejépwādh, túinitdihbut yoobópdih ā chājbiḡna caá. Pánih chājna, judíowādh, judíowā nihcannitdihbut bíc yoobó ā chājbiḡna caá.^r

¹²Páant bíc yoobó chājni ā jumuchah, nin pah ā jumna caá: Moisés ā wutatjidih jéihcannitboó ī yéej chājachah, ī yéejat jíib iiguíḡna ī bejbiḡna caá. Pánihna, bíc yoobó caán wutatjidih jéihnitbut ī yéej chājachah enna, “Queétdih peéh chājat náahna caá, caán wutatjidih ī yap yohat jíib”, Dios queétdihbut ā níj enna caá. ¹³Caán ā wutatjidih ī en naáwáchah, páantjeh joijéhnitdih “Nit túinit caá”, Dios ā níj encan níit. Obohjeéhtih, ā wutatjidih túi jepahnittbodyíh “Nit túinit caá”, ā níj enbiḡna caá. ¹⁴Judíowā nihcannit ī jéihyatjijeh túi chājna, Moisés ā wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ī jepahna caá. ¹⁵Pánih jepahna, caán ā wutatjidih jéihcan yuhna, queét ī jenah joyátmant caán wutat panihni ā jumna caá. Páant ā jumuchah, yéej chājat jenah joyát ā jūúwáchah, “Páant wā chājachah, ā túican níit”, ī níj jéihna caá. Ded túi chājatdih, yéej chājatdihbut ī jéihna caá.

¹⁶Pánihna, péeni yeó jáapdh Dios Jesucristodih cáacwā ded pah ī yéej chājat-

dih ī jweéátji jíib ā peéh chājat túutbiḡna caá. Páant tiguaá áih túini doonádh wāpí naóh bohéna caá.

Moisés ā wutatjidih judíowā ī jepahcat

¹⁷Túini doonádh judíowādh bohéna, nin pah queétdih wāpí níj naóhna caá: Yeéb judíowā, Moisés ā wutatjidih jéihnit jumna, “Jwiít judíowā chah táinit jwí jumna caá. Jwiítjeh caá Dioíhwā”, ñi níj jenah joiná caá. ¹⁸Caán wutatjidih jéihnit jumna, ded pah Dios ā náahatdihbut ñipí jéihna caá. Pánih jéihnit jumna, “Jwí túi chājat pínahdh jéih ñíonit jwí jumna caá”, ñipí níj jenah joiná caá. ¹⁹“Túi jéihnit jumna, jéih encannit panihnitdih jwí jéih teo wáacna caá. Ji-íat panihnit jumna, dupúnapboó jumnit panihnitdih jwí jéih bohéna caá, ded pah túi chājatdih ī jéihyat pínah niijná”, ñipí níj jenah joiná caá. ²⁰“Jwiít judíowā caán wutatjidih jéihna, túi yoobópdih jéihnit jwí jumna caá. Pánih jumna, det jenah joicánnitdih, wébít panihnitdihbut jwí jéih bohéna caá”, ñipí níj jenah joiná yuh caá.

²¹Obohjeéhtih, páant níj jenah joiná yuhna, ¿dépanih tiguaá queétdih ñi bohéhatdih yeebjéh ñi jwíh míc bohécan? Bitadih nuumát túutcan yuhna, ¿dépanih tiguaá yeebjéhbut ñi nuúm?

²²Bitā ī áa nihcannitjīh yéej chājat túutcan yuhna, ¿dépanih tiguaá yeebjéhbut bíc yoobó ñi áa nihcannitjīh ñi yéej chāj? Judíowā nihcannit ī pāpni-dih tubit iiná yuhna, ¿dépanih tiguaá ī pāpni ā ñuhat muunádh waadníit, orodih platadihbut ñi nuúm? ²³“Jwiít judíowā Moisés ā wutatjidih jéihnit jwí jumna caá”, wéi niijná yuhna, caán wutatjidih yeebjéh ñi yap yohna caá. Pánih yap yohna, ñi túi chājatdih ennit, “Dios páant wutni ā jumuchah,

caandíh jwí náahcan caá”, bita ī niíj jenah joimí nacaá. ²⁴Páant ñi chājatdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niíj daacáp taji: “Yeéb judíowā wūt jumnit, ‘Diosdih wēinit poómp’, ī niijnít yuhna, Dios ā wutatdih ñi yap yohochah enna, judíowā nihcannitboó Diosdih yeejép ī naóh peétna caá”, át niíj daacáp taji.⁵

²⁵Jwiít judíowādihjeh quehli nah yapat chóodih Dios át bóod yohat tútutp wūt jī, áihwā jwí jummatdih júttat tútt niijná. Pánih bóodna, “Míihwā jumnit, Moisés ā wutatjidih jwí jepahbipna caá”, Diosdih jwí niíj júttna caá. Obohjeéhtih, “Jwiít bóodnit jwí jumna caá”, niijná yuhna, Moisés ā wutatjidih jepahcan, ñi bóodatji yeebdíh dedé pínah nihcan caá. ²⁶Det judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, caán wutatjidih ī jepahachah enna, “Nit wíihwā caá”, Dios queétdih ā niíj enbipna caá. Jwiít bóodnitdih ā niíj enat pah muntih, queétdihbut bíic yoobó ā niíj enna caá. ²⁷Dawá judíowā Moisés ā wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ī jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannitboó bóodcannit jumna yuhna, ā wutatjidih ī túi jepahna caá. Páant ī jepahachah ennit, Dios jwiít judíowādih nin pah ā niijbípna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ā wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ī jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wutatjidih jéihna yuhna, caandíh ñi jepahcan? Yeébboodíh chah yeejép peéh chājat caá náahap”, ā niijbípna caá. ²⁸⁻²⁹Judío yoobát ded pah ā jummatdih buu wā naóhhipna caá. Bóodni jumna yuhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. Ā wutatjidih jéihna yuhna, jepahcan, judío yoobát nihcan caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wēi jepahni judío yoobát ā jumna caá. Pánihna, áih quehli nah yapat chóodih ā

bóod yohat túttat pah ā yéej chājatdih cádahna, ā jenah joyátidih ā tútt nuumná caá. Pánihnidih “Nin túini caá”, Dios ā niíj enna caá. Cáacwā caandíh ī wēi naóhcah yuhna, Diosjeh caandíh ā wēi naóhna caá.[†]

3 Weém páant niíj naóhna, “Jwiít judíowā jwí jumuchah, Dios jwiítidih ā wutatji pah bóodnit jwí jumuchahbut, dedé pínah nihcan caá”, wā niijcán caá. ²Judíowā jwí jummat jíib, jwiítidih búdí týat ā jumna caá. Dios naáwátidih jwiítidih át jwiíh wūhup taji, bitadih jwí naóh yapaat pínah niijná.⁴ ³Obohjeéhtih, biquína jwí déewā caán naáwátidih jepahcan, “Ma wutatdih jwí túi jepahbipna caá”, ī niijátji pah ít chājcap jī. “Páant queét ī niijátji pah ī chājcah, Diosbut bíic yoobó ā niijátji pah ā chājbian nacaá”, ¿ñi niíj jenah joí níit? ⁴¿Nihcan caá! Nihat cáacwā yoobó yeenit ī jumuchah yuhna, Diosboó ā niijátji pahjeh ā chājhipna caá. Páant yeecanni ā jumuchah jéihna, jon játih David, Dios naáwátidih naóh yapani, ā yéej chājatdih naóhna, nin pah át niíj daacáp taji:

“Wā yéej chājachah ennit, ‘Peéh chājat caá náahap meemdíh’, ma niijíchah, yoobópdih naóhni ma jummatdih nihat ī jéihna caá. Pánih jéihnit, ded meemdíh ā jéih yap yohcan níit”, át niíj daacáp taji. (*Sal 51.4*)

⁵Biquína ī jenah joyátijhieh nin pah ita niíj jenah joi tá yuh caá: “Jwiít jwí yéej chājachah, Dios yoobópdih ā jummatdih cáacwā chah ita jéih taga. Pánihna, jwí yéej chājachah, ā túina caá. Páant túini ā jumuchah, jwí yéejat peéh chājna, Dios yoobópdih āta chājcan taga”, ita niíj jenah joi tá yuh caá. ⁶Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Jwí yéej chājatdih peéh chājcan, yoobópdih chājni āta nihcan tagaá. Pánih jumna, nihat ī

yéej chājat jíib āta jéih peéh chājcan tagaá.

⁷Bitaboó nin pah ĩta niŋ jenah joi tá yuh caá: “Jwiít cáacwā yeenit jumna, jwī niijátji pah jwípí chājcan caá. Obo-hjeéhtih, Diosboó yecanni caá. Páni-hna, ded pah yeenit jwī jummatdih jena-h joinít, Dios ded pah yeeat wihcanni ā jumuchah, chah jwīta túi jéih taga. Páant ā jumuchah, jwī yeeatji jíib peéh chājat āta wihcan taga. ⁸Páant niŋ jenah joiná, “Yeejép chājna, Dios túini ā jummatdih júutna caá jwī chājap. Pánihna, ¿jwī yéej chāj jíih?” ĩta niŋ jenah joi tá yuh caá. “Pánihatdih Pablowā ĩ bohéna caá”, biquína jwiítidih ĩ niŋ yee naóhna caá. Páant ĩ niŋ yee naáwáchah joinít, “queédih peéh chājat caá náahap”, Dios ā niiját yoobópdih caá.

Jwiít nihat cáacwā ā peéh chājnit pínah jwī jummat

⁹¿Ded pah tigaá yeeb ñi niŋ jenah joi? ¿Jwiít judíowā bita chah túinit niŋ jwī jumup? Nihcan caá, wā déewā. Nin pah yeebdíh wā jwúub naóhna caá: Jwiít judíowā, judíowā nihcannitbut ni-hat bíic yoobó Dios ā peéh chājnit pínah míic jwī jumna caá. ¹⁰Jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit ĩ daacátji pah-jeh tigaá ā jumup:

“Ded yoobópdih chājni wihcan caá.

¹¹Nihat ded pah Dios ā jummatdih ĩ túi jena-h joicán caá. Nihat cáacwā yoobó caandíh joífican, bidcannit míicjeh tigaá.

¹²Nihat Diosdih náahcan, tac púud bejat pah ĩt chājap taga. Ded túi chājni ā wihcan caá. (Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20)

¹³Íih jacnaboó cáac ĩ yohni jaáh jéwe la-jna ā wíj bacaat pah caá ā jumup. Wéhena, yeeat míicjeh ĩ naóhna caá. Mai ā chāacáchah, áih man cáacdih

ā yéejaat pah, queét yeenit bitadih ípí yéejana caá. (Sal 5.9; 140.3)

¹⁴Pánih yeenit, bitadih jíó waadaát pah chājnit, tubit júihnitbut ĩ jumna caá. (Sal 10.7)

¹⁵Pánihnit jumna, cáacwādih mao yohíhnitjeh caá ĩ jumup.

¹⁶Ded ĩ bejepboó jumnitdih yeejép chājna, ípi moh yéejana caá.

¹⁷Bitadih túi chājan, íjeéh ĩ túi jumcan caá. (Is 59.7-8)

¹⁸Diosdih jenah joicánjeh, ĩ jepahcan caá”, ĩt niŋ daacáp tají. (Sal 36.1)

¹⁹⁻²⁰Páant ĩ niŋ daacátjidih náhninit, jwiít judíowā nin pah jwī niŋ jéihna caá: “Nihat Dios naáwátji jwíih pínah caá. Páant ā jumuchah, jwiítidih caá caandíh jepahat náahap”, jwī niŋ jéihna caá. Á wutatdih jéihna yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiítidih yéejat peéh wihcan caá”, jwī jéih niijcán caá. Jwiít judíowā Dios ā peéh chājnit pínah jwī jummat pah muntih, nihat baácđih moón judíowā nihcannitdihbut bíic yoobó ā peéh chājnipna caá. Á wutatdih nihat cáacwā jwī túi jepahcan caá. Páant jwī jepahcah, Moisés ā wutatjidih joinít, Diosdih jwī yap yohatdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnit, Diosdih nin pah jwī jéih niijcán caá: “Ma wutatdih wā túi jepahachah, ‘Túini ma jumna caá’, weemdíh ma niŋ enmi nacaá”, jwī jéih niijcán caá.^v

Diosdih jepahna, áihwā jwī jummat

²¹⁻²²Páant niŋ péanit, jwiít cáacwā ded pah Diosjeéh jwī túi jummat pínah ā jenah joyátjidih bæu yeebdíh wā naóh-bipna caá. Moisés ā wutatjidih jepah beedácan, jwiít nihat Dios bíicđih jwīta jéih jumcan tagaá. Caandíh jéihna, caán wutatjidih ded pah jwī jepahatdih jenah joicánjeh, det Jesucristoboodíh jepahnit-dih, “Queét túinit caá”, ā niŋ enna caá.

Jon játih Moisés, Dios naáwátidih bita naoh yapanitbut caán ā jengah joyátjidih it daacáp tajī. Pánihna, buu ded pah Dios jwiítidih “Nit túinit caá”, ā niiját pínahdih jwiít nihát cáacwādidih át jéihyanap taga. Jwiít judíowādidih, judíowā nihcannitdihbut Dios biíc yoobó ā túi chājna caá.^w ²³ Yéejnit míic jumna, jwiít nihát jwī yéej chājna caá. Jwī túi chājat pínahdih Dios ā jwíh jengah joyátji pah biíc yoobó jwī chājcan caá. Dios ā túyatdidih yuúp jwī jumna caá. ²⁴ Páant jwī túi chājcah yuhna, Dios jwiítidih búdí ā oyochah, Jesucristoboó jwī yéejat jíib buudáát panihnidih jíib chājna, jwiítidih át wun wūhup wut jī. Páant jwī jíib buudáátidih ā jíib chājachah, “Nit túinit caá”, jwiít Jesúsdi h jephahnitdih Dios ā niíf enna caá. Jwiítidih jíib náahcanjeh, jwī túi chājcatdidih át yohop taga. ²⁵ Jon játih moón ī yéej chājatdidih íj enna yuhna, Dios queétdih át peéh chājcap wut jī. Pánih peéh chājcan yuhna, yoobópdi h chājni jéutat túut niijná, caanjéh Jesucristodih át wah deya bojji p taga, jwī yéejat jíib wun wūh-nit, áih meépdih ā yoh wūhat pínah niijná. Pánih wun wūhna, áih meépdih yoh wūhatdih jwī túi jengah joyóchah ennit, Diosboó jwī yéej chājatdidih ā íj cádahna caá. Pánih chājnit, jon játih moondíh ī yéejat jíib peéh chājcanjeh, Jesús nihát cáacwāboodíh jwī yéejat jíib buudáátidih át jíib chājap wut jī. Páant ā chājachah, Dios ded pah ā niijátji pahjeh yoobópdi h chājni ā jummatdih jwiítidih át jéihyanap wut jī. ²⁶ Pánih jéihyanit, Jesúsdi h jephahnitdih “Nit túinit caá”, ā niíf enatdihbut ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, “Dios yoobópdi h chājni caá”, jwī niíf jéihna caá.

²⁷⁻²⁸ Páant ā chājachah jéihnit, nin pahbut jwī niíf jéihna caá: “Moisés ā wutátjidih jwī jephachah ennit, ‘Nit

wā peéh chājnit pínah nihcan caá’, Dios jwiítidih ā niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh jwī jephachah enna, ‘Nit túinit caá’, ā niíf enna caá”, jwī niíf jéihna caá. Páant niíf jéihnit, “Weemjéh wā túi chājat jíib Dios weemdíh ā wéi enna caá”, jwī niíf jengah joicán caá. “Dios ā wutátdidih túi jephah jíib, ‘Nit túinit caá’, Dios ā niijbípna caá”, jwī wā niíf jengah joi táníit? ¡Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesús jwiítidih ā wun wūhatjidih túi jengah joinít, caánboodíh jwī jephachah, “Nit túinit caá”, Dios ā niíf enbipna caá.

²⁹⁻³⁰ Dawá jwī déewā nin pah ípí niíf jengah joiná caá: “Jwiít judíowādidihjeh Dios jwī maáh ā jumna caá. Queét judíowā nihcannitdih ī maáh nihcan caá”, ípí niíf jengah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios biícjeh jumna, nihát cáacwādidih ī maáh ā jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiít judíowādidih, judíowā nihcannitdihbut jwiít nihátidih biíc yoobó jwī maáh ā jumna caá. Jwiít judíowā Jesús ā wun wūhatjidih túi jengah joinít, jwī jephachah, jwiítidih “Nit túinit caá”, ā niíf enna caá. Judíowā nihcannitbut biíc yoobó Jesúsdi h jephachah, queétdihbut “Nit túinit caá”, Dios ā niíf enna caá.^x ³¹ Pánihna, Jesús ā wun wūhatjidih jengah joinít, ¿“Moisés ā wutátjidih jwī cádahachah, ā túimi nacaá”, jwī wā niíf táníit? ¡Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesúsdi h jephahna, Moisés ā wutátjidihbut jwī jephahna caá.

Abraham Diosdi h ā túi jengah joyátji

4 Buu, jwī nuo Abrahamdi h ded pah Dios ā chājatjidih yeebdíh wā jwūub náhniabipna caá. ² Abraham ded pah ā túi chājatji jíib “Nin túini caá”, Dios ā niíf enechah, “Weém bácah túini caá wā jumup”, āta jéih niíf tágaá. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant niijní pínah ā wihcan

caá. ³Páant ā jumuchah, Dios naáwát-dih naóh yapani nin pah át niŷ daacáp tajī: “Abraham ded pah Dios ā niŷát-dih joinít, caandíh át túi jenah joyóp wut jī. Páant ā túi jenah joyóchah ennit, ‘Caán yoobópdih tigaá’, Dios caandíh át niŷ enep wut jī”, át niŷ daacáp tajī.^y ⁴Ded maátadilh ā teo wūhchah, caandíh ípí jīb chājna caá. Oboh ípí jīb wūhcan caá. Ā tewat jībbeh ípí wūhna caá. ⁵Oboheéhtih, ded teo wūhcan, Diosdih ā túi jenah joyóchah ennit, “Nin túini caá”, caandíh ā niŷ enna caá. Páant ā niŷ enechah, dedé ā túi chājat jīb pohba nihcan caá. ⁶Pánihna, ded Diosdih ā túi jenah joyóchah ennit, ded pah ā chājatjildih jenah joicánjeh, “Nin túini caá”, Dios caandíh ā niŷ enna caá. Páant ā niŷ ennidih Dios ā túi chājatdih Davidji nin pah át niŷ daacáp tajī:

⁷“Ded ā jepahcatdih Dios ā yohochah, wēinit, ā túi jumna caá. “Ā túi chājcatdih wā jwūb encan niít”, caandíh Dios ā niŷíchah, wēinit, ā túi jumna caá. ⁸“Nin túini caá. Caandíh dedé yéejat peéh chājat wihcan caá”, Dios ā niŷ enni wēinit, ā túi jumna caá”, David át niŷ daacáp tajī. (*Sal 32.1-2*)

⁹Judfowājeh bóodnit ī jumuchah, Dios ī yéej chājatdih át yohji taniít? Nihcan caá, wā déewā. Judfowā nihcannit, bóodcannitdihbut ī yéej chājatdih ā yohna caá. Pánih jumnit, queét nihhat biíc yoobó wēinit, ī túi jumna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ā chājatjildih jwūb náhniat caá náahap. Caán Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios át niŷ enep wut jī. ¹⁰Nindihbut náhniat caá náahap: ¿Débólhji ta tigaá Abrahamdih páant át niŷ enji? ¿Bóodni ā jummat túttimahji taniít? Nihcan wut jī. Bóodni ā jummat pínah játih “Nin túini caá”, Dios caandíh átát niŷ enep wut jī.

¹¹Ā bóodat pínah játih Abraham Diosdih át túi jenah joyóp wut jī. Páant ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh át niŷ enep wut jī. Páant ā jummatdih júttat tútt niŷná, Dios caandíh át bóodat túttup wut jī. Pánihna, caán ā bóodat pínah játih, ā túi jenah joyát pahjeh, Diosdih túi jenah joinít judfowā nihcannit, bóodcannitdih “Nit túini caá”, Dios át niŷ enep wut jī. Páant biíc yoobó ā niŷ ennit ī jumuchah, Abrahamji jwī nuo ā jummat pah queétdihbut ī nuo mun tigaá ā jumap.^z ¹²Pánihna, det bóodnit judfowābut Diosdih ī túi jenah joyóchah, Abraham ī nuoji yoobát ā jumna caá. Caán ā bóodat pínah játih Diosdih átát túi jenah joyóp wut jī. Pánihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pahjeh muntih, judfowā ī túi jenah joyóchah, Abraham ī nuoji ā jumna caá. Oboheéhtih, bóodnit jumna, “Abraham jwī nuoji caá”, niŷ jenah joiná yuhna, Diosdih ī túi jenah joicáh, Abraham ī nuoji yoobát ā nihcan caá.

**Dios caandíh ā naáwátjildih
“Yoobópdih tigaá”, Abraham ā niŷát**

¹³Jon játih Dios nin pah Abrahamdih át niŷ naáwáp wut jī: “Meém, ma jui-mená pínah biíc-dih, nihhat baác-dih moón ī nuowā pínah ni jumna caá”, át niŷ jip wut jī. Páant ā niŷíchah, Moisés ā wut-tatdih Abraham ā jepahatji jīb át nihcap wut jī. Oboheéhtih, Abraham Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, caandíh niŷ ennit, páant át niŷ naáwáp wut jī.^a ¹⁴“Moisés ā wut-tatjildih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihhat baác-dih moón ī nuowā jwī jumap”, jwī déewā ípí niŷ jenah joiná yuh caá. Páant ī niŷ jenah joyát yoobópdih jumna nihna, Diosdih jwī túi jenah joyát dedé pínah nihcāh, ā niŷátjibut dedé pínah āta nihcan

^y4:3 Gn 15.6; Gá 3.6 ^z4:11 Gn 17.10

^a4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29

tagaá.^b ¹⁵Dedé wətat wihcah, caandíh yap yohatbut āta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Moisés ā wətatji ā jumuchah, cáacwā caandíh ī yap yohochah ennit, Dios queédih búdí ā fíjna caá. Pánih íjnit, ī yap yohatji jíib, queédih ā peéh chājipna caá.

¹⁶Obohjeéhtih, Moisés ā jumat pínah játih, Abraham Diosdih āt túi jenah joyót wət jī. Caán Diosdih ā túi jenah joyót pah, det caandíh jepahnit Abraham ā jūimená panihnit ī jumna caá. Moisés ā wətatjidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, bíc yoobó ā naáwátji pah Abraham ā jūimená ī jumna caá. Pánihna, ded pah jwī chājat jíib ā jūimená jwī jumcan níit. Obohjeéhtih, Diosdih jwī túi jenah joyát jíibjeh caá, páant jwī jumcup.^c ¹⁷Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh nin pah ít níj daacáp tajī: “Dawá baácnadih moón ī nuo pínah meém ma jumna caá”, Dios Abrahamdih āt níj naáwáp wət jī”, ít níj daacáp tajī. Dios wənnitdih booani, dedé wih jwəhcannidih jumat túutnidih Abraham āt túi jenah joyót wət jī. Pánihna, Abraham Diosdih ā túi jenah joyót pah, jwiítbut túi jenah joinít jwī jumuchah, “Nit Abraham ā jūimená mun tigeá”, Dios jwiítidih ā níj enna caá.^d

¹⁸Abraham weh wihcanni behe yoobát ā jumuchah, Dios caandíh nin pah āt níj naáwáp wət jī: “Cúiwā dawá ī jumat pah, óonna pahbut ma jūimená ī jumbipna caá. Pánih jumnit, dawá baácdih moón ī nuo panihni ma jumbipna caá”, Dios caandíh āt niijíp wət jī. Pánih weh wihcan yuhna, “Á niiját yoobópdih tigeá”, āt níj jenah joyót wət jī. Páant caandíh ā túi jenah joyóchah, Dios ā niijátji pah āt túi chājap wət jī.^e ¹⁹Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih āt jéih

weh chājcap wət jī. Caántbut beh wili yoobát jumna, mit jéih wədu jumcap wət jī. Páant wənnit dée ī jumuchah yuhna, “Jwiít jwī weh wihcan níit”, Abraham āt níj jenah joicáp wət jī. Páant níj jenah joicán, Diosdih āt túi jenah joí cádahcap wət jī.^f ²⁰“Á niijátji pah ā jéih chājcan níit”, āt níj jenah joicáp wət jī. “Dios wəpni, ā niijátji pah túi chājni caá”, níj wēi naóhmit, caandíh āt túi jenah joí cádahcap wət jī. ²¹“Dios ded pah weemdíh ā niijátji pah bíc yoobó ā jéih chājna caá”, Abraham āt níj jéihyep wət jī. ²²“Páant ā níj jéihyechah, ‘Abraham túini caá’, Dios caandíh āt níj enep wət jī”, Dios naáwátidih naóh yapani āt níj naóh daacáp tajī.^g

²³Páant níj daácna, Abrahamdihjeh pohba níj daácna āt chājcap wət jī. ²⁴⁻²⁵Obohjeéhtih, jwiítbut jwī jéihyat pínah niijná, āt níj daacáp wət jī. “Diosdih jwī yap yohatji jíib, jwī Maáh Jesúsdih āt wən wəhat túutwəp wət jī. Pánih wənnijidih āt jwáub boanap wət jī”, jwī níj jenah joyóchah, Diosboó “Nit táinit caá”, jwiítidihbut ā níj enna caá.^h

“Nit túinit caá”, Dios ā níj ennit ded pah jwī jumat

5 Jesucristodih jwī túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih ā níj enna caá. Páant ā níj enechah, jwī Maáh Jesucristo jwiítidih Diosjeéh ā túi jumat túutna caá. ²Caandíh túi jenah joinít, ā oinit jwī jumuchah, “Éumcanejeh weemdíh jūóhniit, níi wéubú”, Dios jwiítidih ā niijná caá. Áihwā jumna, túttimah bóo láa ā pebhna bejnit, caán túini yoobát ā jumat pahjeh jwiítbut bíc yoobó jwī jumat pínahdih jenah joinít, búdí jwī wēina caá. ³Dawá láa jwiítidih yeejép ā yapachah yuhna, bíc

^b4:14 Gá 3.18 ^c4:16 Gá 3.7 ^d4:17 Gn 17.5 ^e4:18 Gn 15.5

^f4:19 Gn 17.17 ^g4:22 Gn 15.6 ^h4:24-25 Is 53.4-5

yoobó jwī wēina caá. Páant yeejép ā yapachah, Diosdih chah jwī túi jenah joyát-dih jwī jéihna caá. Pánih jéihnít, yeejép ā yapachah yuhna, búdí jwī wēina caá. ⁴Páant yeejép ā yapachah yuhna, wēinit, caandíh jwī túi jenah jói cádahcan caá. Pánih cádahcannít jumna, chah túinit jwī jum bejna caá. Pánih chah túinit jum bejna, Dios ded pah jwiít-dih ā túi chājat pínahdih jenah joinít, jwī wēi páina caá. ⁵Pánihna, jwiít wēi páinitdih Dios Túini Espíritudih átát wūhup taga, jwījeéh ā jumat pínah niijná. Túini Espiritu jwījeéh jumna, Dios jwiít-dih ded pah búdí ā oyatdih ā jéihyana caá. Páant ā jéihyanachah, nindihbut jwī níj jéihna caá: “Jwiít-dih Túini Espiritu ā teo wáacipna caá, Dios pebhna juibínit, caan páh jwī túi jumat pínah niijná”, jwī níj jéihna caá.

⁶Nin wā naáwát-dih jenah joinít, Dios jwiít-dih ā túi chājat pínahdih chah ní jéihbipna caá: Jwiít jwī yéej chājatdih jéih cádahcan, ā jíib buúdáát-dih jwī jéih jíib chājchah, Dios ā jenahat láa, Jesucristo-boó jwī yéejat jíib át wun wūhup wut jī. ⁷Ded túi chājnídih bíhboó āta wun wūhcan taga. Bíh túi chājni yoobát-dih búdí oinit, úmcanjeh wun wūhni pínah ā jum dée caá. ⁸Obohjeéhtih, jwiít yeejépwā yoobát jwī jum jwuhuchah, jwī yéejat jíib Cristoboó át wun wūhup wut jī. Páant ā wun wūhuchah, Dios jwiít-dih ded pah búdí ā oyatdih ā jéihyana caá. ⁹Pánih jwiít-dih wun wūhnit, áih meép ā yohochah, “Nit túinit caá”, Dios jwiít-dih ā níj enna caá. Páant níj enna, jwiít-dih iiguípna bejnit déejidih át túi wūhup wut jī. Pánihna, yeejépwā jwī jum jwuhuchah, ā wun wūhatjīh “Nit túinit caá”, jwiít-dih ā níj enatdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnít, “Buu nit túinitdih en íjcan, wā peéh chājcan níít”, jwiít-dih ā niiját-dih chah jwī jéihna caá. ¹⁰Diosdih

enihcannít jwī jum jwuhuchah, ā wūúh ā wunatjīh jwī yéejatdih yohnit, chénaaboó jwī míic enihcatdih Dios át ámohop wut jī. Pánih ámohnit, jwiít-dih áihwā át chā-jap wut jī. Páant áihwā jwī jumuchah, nindih chah jwī túi jéihna caá: “Buu Dioíh wā jumuchah, weemdíh peéh chā-jat wihchah, Jesús boo pud jūóhnit, páuh laab béjni jumna, weemdíhbut ā pebhna ā túi juibíat túutbipna caá”, jwī níj jéihna caá. ¹¹Páant jwī túi juibíat pínahdih wēinit, nindihbut chah jwī wēina caá: Buu nin baácboó jwī jum jwuhuchah, jwī Maáh Jesucristo ā wunatjīh Dios jwiít-dih áihwā át jumat túutup wut jī. Páant ā jumat túutatdih jéihnít, caandíh búdí jwī wēi naóhna caá.

Adán, Cristo ded pah mácah í chājatji

¹²Jwíih jumni Adán wūt jumni, ā yéej chājachahjeh, nin baác-dih yéejat át jwíih waadáp wut jī. Páant ā yéej chājat jíib, wunatbut át waadáp wut jī. Adán ā yéej chāj waawáchah, nihát jwiítbut yéej chājnit jwít jum jwíhip wut jī. Pánih yéej chājnit jumna, jwiít nihát wunnit pínah míic jwít jumup wut jī.ⁱ ¹³Dios Moisésdih ā wutat túutat pínah játih, nin baác-dih moón jwít yéej chājap wut jī. Obohjeéhtih, páant jwī yéej chājachah yuhna, ā wutat wih jwuhchah, caandíh yap yohatbut át wih jwuhcap wut jī. Páant wihchah, caandíh yap yohat peéh chājatbut át wih jwuhcap wut jī. ¹⁴Páant yap yohat peéh chājat ā wih jwuhchah yuhna, Adán túttimah jumnit nihát íit wunup wut jī. Moisés ā jumat pínah játih, caán wutat ā wih jwuhchah yuhna, caán láa jumnit íit wunup wut jī. Adán Dios ā wutatjídih ā yap yohatji pah-jeh queétjeh chājcan yuhna, queét nihátbut bíic yoobó íit wunup wut jī. Páant wunnit í jumuchah jéihnít, “Adán ā yap yohochahjeh, nihát jwiítbut bíic yoobó

yap yohnit panihnit jwīt jumup wut jī”, jwī niīj jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chāj waóhni ā jumatji pahjeh, túttimah nin baácna jūóhni Jesucristoboó túi chāj waóhni āt jumup wut jī.¹⁵

¹⁵ Obohjeéhtih, Dios cáacwādh oinit, ā teo wáacatboó Adán ā yap yohatji pah āt nihcap wut jī. Adán bícjeh jumna yuhna, ā jwíh yéej chājatji jíib dawá jwīt buudúp wut jī. Obohjeéhtih, Dios jwiítidih búdí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, túini yoobát āt chāj wūhup wut jī. Jesucristo bícjeh jumna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih āt túi ubup wut jī, jeáboó jwī túi juibíat pínah niijná. ¹⁶ Dios cáacwādh oinit, ā teo wáacat Adán ā yap yohatji pah āt nihcap wut jī. Adán bícjeh jumna yuhna, ā yéej chājatji jíib, nihāt cáacwā Dios ā peéh chājnit pínah jwīt jumup wut jī. Pánih peéh chājnit pínah jumna, dawá jwī yéej chājachah yuhna, jwiítidih búdí oina, teo wáacnit, Dios jwī yéejatdih ā yohna caá. Pánih yohna, “Nit túinit, wā peéh chājnit pínah nihcan caá”, jwiítidih ā niīj enna caá. ¹⁷ Adán bícjeh jumna yuhna, ā jwíh yéej chājachah, nihāt cáacwādh ā chūúchah, jwī wunna caá. Caán yoobópdih tigaá. Páant ā jumuchah yuhna, ninboodíh jwiít jwī wēibipna caá: **Bu** jwuh Dios jwiít cáacwādh oinit, teo wáacna, Jesucristo bícjeh ā wunatjih jwī yéejatdih yohna, “Nit túinit caá”, jwiítidih ā niīj enna caá. Páant jwiítidih ā niīj enechah, ájeéh páantjeh jwī túi jumbipna caá. ¹⁸ Pánihna, Dios ā wutatjidihjeh bíc ā yap yohatji jíib, jwiít nihatbut yap yohnit jwī jumna caá. Pánih jumna, jwiít nihāt Dios ā peéh chājnit pínahbut jwī jumna caá. Pánihat pah muntih, bíc newé Jesucristo ā túi chājatji jíib, jwiít nihāt yéejat yohnit jwī jéih jumna caá. Pánih yéejat yohnit jwī

jumuchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítidih ā niīj enna caá. Pánihna, jwiít nihāt caandíh jepahnit ájeéh páantjeh jwī túi jumbipna caá. ¹⁹ Bíc newé Adán Dios ā wutatdih ā yap yohatji jíib, “Nit yéejnit caá”, dawádh Dios āt niīj enep wut jī. Pánihna, bíh newé Jesucristo Diosdih ā túi jepahat jíib, “Nit túinit caá”, dawádh Dios ā niīj enna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, Adán jum láa dawá jópchi túttimah, Jesucristo nin baácboó ā jūúwát pínah játih, Dios ā wutatdih cáacwādh Moisés āt naóh yapanap wut jī, yéejnit jumna, chah yap yohnit jwī jummatdih jwī jéihyat pínah niijná. Pánih yap yohnit yoobát jwī jumuchah yuhna, jwiítidih búdí oinit, jwī yap yohat chah Diosboó jwiítidih búdí āt teo wáacap wut jī. ²¹ Jwī yéej chājat jíib, jwiít nihāt wunnit pínah mícjeh jumna, Dios bícdih jwīta jéih jumcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cáacwādh búdí oinit, jwī Maáh Jesucristodih āt wah deyanap wut jī, jwiítidih ā teo wáacat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, “Nit túinit caá”, jwiítidih Dios ā niīj enechah, caán bícdih páantjeh jwī túi jumbipna caá.

Jesúsjeéh ded pah jwī jumat

6 Wā déewā biquína nin pah ñita niīj jenah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiítidih oinit, chah ā túi teo wáacat pínah niijná”, ñita niīj jenah joi tágaá. ² ¡Páant nihcan caá, wā déewā! ¡Jwī yéej chājca boj jíih! Jwī yéejatdih yohna, Cristo jwiítidih ā wun wūhuchah, jwiítbut ájeéh wunnit panihnit jwī jumna caá. Páant jwī jumuchah, yéej chājat jenah joyát jwiítidih ā jūúwúchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá. Wunniíh báhahjidih bita ī yéej chājat tútuchah, ā jepahcat pahjeh muntih caandíh jwī jepahcan níit. ³ Nindihbut ñi túi náhn-

inaá: jwiít dih ī daabánachah, Jesúíhwā jumna, ájeéh wunnit panihnit jwī jumatdih bitadih júutna jwī chājap be. ⁴ Pánih daabánit jumna, Cristoíh báhahdih ī yohochah, jwiítbut ájeéh yohnit panihnit jwī jumna caá. Pánih yohnit panihnit jumna, jwī íp nihah jéihni, túi chājni, ā wēpatjīh Cristodih ā boanachah, jwiítbut ā boanit panihnit jwī jumna caá. Pánih boanit panihnit jumna, ā wēpatjīh túut nuumnít, jáap cáac jumnit panihnit jwī jumna caá. Jáap cáac jumnit panihnit jumna, ā wēpatjīh yéej chājat jenah joyátdih jwī jéih yap yohna caá.^k

⁵ Cristoíhwā ájeéh jwiítbut wunnit panihnit jumna, wunnit ī yéej chāj cádahat pah, jwiít dihbut yéej chāj cádahat caá náahap. Ájeéh jwiítbut boo pud júóhni panihnit jumna, Dios ā weñat pínahboodíhjah chājat caá náahap. ⁶⁻⁷ Det wunnitjidih yéej chājat jenah joyát ā wihcan caá. Páant ā wihcatdih jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Cristodih jwíh jepahna, ájeéh wunnit panihnit jumna, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ā jwúub júúwáchah yuhna, jwī jéih yap yohna caá.¹ ⁸ Pánihna, Cristojeéh wunnit panihnit jumna, túi chājat túut niijná, ájeéh jwúub boo pud júóhni panihnitbut jwī jumna caá. Pánih boo pud júóhni panihnit jumna, ā wēpatjīh ájeéh páantjeh jwī jumbipna caá. ⁹ Caandíh jéihnit, nindihbut jwī jéihna caá: Cristo ā jwúub boo pud júúwát túttimah, chéneji ā jwúub wuncan níit, páant muntih. Pánih boo pud júóhni, wunatdih át yap yohop wut jī. ¹⁰ Jwiít cáacwā jwī yéej chājat jíib, Cristo bíic láajeh wunna, ā jwúub boo pud júúwát túttimah, ded pah chājna, Dios ā wēpatjīh ápi chājna caá, cáacwā caandíh búdí ī weñat pínah niijná. ¹¹ Pánihna, ájeéh wunnit panihnit jwī jumatdih jenah joinít, “Buu yéej

chājat jenah joyát wā maáh panihni nihcah, Jesúíh jumna, caánboó wā maáh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, weembút ájeéh jumnit, Dios ā wēpatjīh yéej chājat jenah joyátdih wā jéih yap yohna caá”, ñi níij jenah joyoó.

¹² Páant yéej chājat jenah joyát ā júúwáchah, caandíh ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chājatdih ñinahcanjeh, caandíh ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴ Moisés ā wutatjidih jwī jepahat jíib nihcan, Dios bíicdih jwī túi jumna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiít dih teo wáacna, Dios ájeéh át jumat túutur wut jī. Pánih ájeéh jumna, ā teo wáacatjīh dedé yéej chājat jenah joyátdih jwī jéih yap yohna caá. Pánihna, yeejép chājna, Dios ā náahatdih yap yohnit ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wunnit, jwúub boo pud júóhni panihnit jumna, Dios ā náahatboodíhjah ā wēpatjīh túi chājnit ñi jumúú.

Jwī yéej chājat jwī maáh panihni ā jumat

¹⁵ ¿Páant wā naáwáchah, ded pah tigaá yeéb ñita níij jenah joí? Dios ded pah jwī chājatdih jenah joicánjeh oinit, jwiít caandíh túi jenah joinít dih át túi ubur taga. Pánih túi ubnit, Moisés ā wutatjidih jepahat jíib át nihcan taga. Pánih túi ubnit jumna, ¿chah jwíta yéej chāj taniít? ¿Nihcan caá, wā déewá! ¹⁶ ¿Nindih ñi jéihcan níit? Ded dih jepahna, caán jwī maáh ā jumuchah, caandíh teo wūhni jwī jumna caá. Pánihat pah, yéej chājnit jwī jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát jwī maáh panihni ā jumna caá. Pánihna, yéej chājat jenah joyátdih jepahna, iiguípna bejnit pínah jwī jumna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna báhah, caandíh teo wūhni jumna, túi chājnit jwī jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan níit? ¹⁷ Játih yéej

chājnit ñi jumuchah, caán yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihni át jum jwuhup taga. Obohjeéhtih, buu jwuh túini doonádih túi jenah joinít, caánboodíh ñi túi wēi jepahna caá. Pánihna, ñi túut nuumátdih “Búdí túina caá”, Diosdih jwí niijná caá. ¹⁸ Pánih túi wēi jepahnit jumna, buu yéej chājat jenah joyát ā jūwúchah yuhna, caandíh ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, túiniboodíh jepahna, caandíh teo wūhnt panihnit ñi jumna caá. ¹⁹ Ded pah maáta ī jumatdih ñi túi jéihna caá. Pánihna, ñi jéihyatjeh yeebdíh wā naóhna caá, wā bohéatdih ñi túi beh joyát pínah niijná. Játih yéej chājnit jum jwuhna, yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihnidih ñit jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, chah yeejép ñit chāj bejep taga. Páant yéej chājat jenah joyátdih ñi jepahat pah muntih, buu jwúub túut nuumnít, túiniboodíh caá jepahat náahap, Dios ā náahat pahjeh chājnit ñi jumat pínah niijná. ²⁰ Játih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, túiniboodíh ñit jéih jepahcap jī. ²¹ Caán láa yéej chājna, dedé túi jumatdih ñit bid juicáp jī. Páant ñi yéej chājatjī jīb iiguípna ñita bej tagaá. Pánihna, buu ñi yéej chājatjidih náhninit, tícnit, búdí ñi jígahna caá. ²² Buu jwuh yéej chājat jenah joyátdih jepah cádahnit, Diofhwā jumna, caánboodíh jepahnit ñi jumna caá. Diofhwājeh jumna, ā náahat pahjeh chājnit, ájeéh páantjeh ñi jumbipna caá.^m ²³ Nindih jwiítdih túi náhniat caá náahap: Jwí yéej chājat jīb, iiguípna bejnit pínah jwíta jum tagaá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo jwiítdih ā wun wēhatjidih túi jenah joinít, caandíh jwí jepahachah, jwiítdih ájeéh páantjeh Dios ā jumat túutbipna caá. Pánih túi chājna, jwiítdih ā jīb náahcan níit.

Ded pah Moisés ā wutatjī

7 Wā déewāá, cáacwā ī wutat ded pah ā jumatdih ñi túi jéihna caá. Cáac ā báadh jwuhna, caán wutatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ā wunat tútimah bácah, caán wutatdih jepahat ā wihsan caá. ² Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatjibut nin pah ā niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojihjeh mi jumna naáh”, ā niijná caá. Páant ā wutuchah yuhna, mijeéh bóo ā wunat tútimah, caánt biíhdih mi jéih áa jumna caá. ³ Mijeéh bóo páantjeh ā jumuchah yuhna, caánt biíhjeéh jumnit, yeejép chājnih caá mi jumup. Obohjeéhtih mijeéh bóo ā wunat tútimah, caán wutat miíh pínah nihcah, biíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājcan caá.

⁴ Páant ā nihat pah muntih, yeebbút wā déewāá, Jesúfhwā jumna, ájeéh wunnit panihnit ñi jumuchah, Moisés ā wutatjī ñíh pínah nihcan caá. Pánihna, buu Cristodih jwúub áa jumnit panihnit jumna, caán jwúub boo pud jūóhniíh ñi jumna caá, Diosdih túi chāj wūhat túut niijná. ⁵ Játih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, jwí ñinahatdihjeh chājnit, Moisés ā wutatjidih jwí joyóchah, caandíh chah yap yohíhat ápi jígohop jī. Páant jwí yap yohatjī jīb, iiguípna bejnit déeji jwí jumup jī. ⁶ Caán láa Moisés ā wutatjī jwiítdih chéoni pah át jumup jī. Obohjeéhtih, buu Cristofhwā ájeéh wunnit panihnit jumna, jwúub watnit panihnit jwí jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh túiniboodíh jwí jéih chājna caá. Páant ā jumuchah, Moisés ā wutatjī buu jwuh jwíh pínah nihcan caá.

Ded pah jwī yéej chājat

⁷Páant niijná, ¿Moisés ā wutatjidih ded pah tigaá jwīta niíj? ¿Caán wutat yeejép niít ā jumup, ñi jenah joyóchah? ¿Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chājat ā jumatdih wāta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá ā jumup: “Bitáñh bíf déedih ñi en ñinahca bojoó”, át niíj wutup jī. Páant ā niíj wutcah, en ñinahat yéejat ā jumatdih wāta jéihcan tagaá.ⁿ

⁸Caán wutatdih wā jéihyat túttimah, caandíh yap yohíhna, bitáñh bíf déedih wāpí bádí en ñinahna caá. Caán wutatdih jéih jwuhcan, caandíh yap yohíhat wihcah, bitáñh bíf déedih wāta en ñinahcan tagaá. ⁹Páñihna, dedé wutatdih wā jéihyat pínah játih, ded pah yéejatdih, ded pah yéejat jíib ā peéh chājatdihbut wā jéihcap jī. Obohjeéhtih, “Páant ñi chājca bojoó”, ā niíj wutatdih wā jéihyat túttimah, yap yohíhna, caandíh bádí wāpí chājhip jī. Páant wā yap yohatji jíib, iiguípnā bejni pínah wāt jumup jī.

¹⁰Páñihna, yéejni nihcan, Dios ā wutatdih yap yohcan, Diosjeéh wāta táí jum tagaá. Obohjeéhtih, yéejni jumna, caán wutatdih yap yohnit, wā yéejat jíib iiguípnā bejni pínah wāt jumup jī. Caán wutatboó táí chājat túutni ā jumuchah, caandíh wā yap yohatji jíib iiguípnā bejni déeji wāt jumup jī. ¹¹Páñih yéej chājni jumna, caán wutatdih yap yohna yuhna, “Nin pah chājnit, wā táí yapbipna caá”, wā niíj jenah joyóp yuh jī. Yéej chājatboó “túinidih” niijní pah át jumup jī. Páñihna, ā wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohat jíib iiguípnā bejni déeji wāt jumup jī.^o

¹²Páant niijná, nin pah niíj naóhna caá wā chājav: Moisés ā wutatji túini ā jumna caá. Caán yoobópdih wutnit, túinidihjeh ā chājav túutna caá. ¹³Páñih

túini wutat jumna yuhna, ¿weemdíh iiguípnā ā bejav túut niít? ¿Nihcan caá, wā déewā! Caan póhba ā bejav túutcan caá. Wā yéej chājav caá weemdíh iiguípnā ā bejav túutup. Á wutatdih wā jéihyat túttimah, caán wutatdih yap yohna, wā yéej chājavtíh wā jéihna caá. Caán wutatdih jéihna yuhna, wā yap yohochah ennit, “Wā yéejav yeejép yoobát ā jumna caá”, wā niíj jéihna caá. Páñihna, tubit yéej chājni wā jumatdih jéihnit, iiguípnā bejni pínah wā jumatdihbut wā jéihna caá.

¹⁴Dios wut jī Moisésdih páant át wutat túutup wut jī. Páñihna, caán wutat Dioíh ā jumuchah, túini ā jumatdih jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejniyeh wā jumna caá. Páñih jumna, yéej chājav jenah joyát dihjeh jepahni wā jumna caá. ¹⁵Ded pah túinidih chājíhna yuhna, wā chājcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdíh chājcat caá náahap”, niíj jenah joiná yuhna, caandíh jeh wāpí chājna caá. Ded pah wā chājavtíh wā jéihcan caá.^p ¹⁶Yéej chājíhcan yuhna, caandíh jeh wāpí chājna caá. Páant wā chājíhcatdih chājna, “Dios ā wutat túini caá”, niijná caá wā chājav. ¹⁷Weemjéh pohba wā yéej chājcan caá. Obohjeéhtih, yéejni wā jumav jíib, yéej chājav jenah joyátboó wā maáh panihni jumna, weemdíh ā yéej chājav túutna caá. ¹⁸Wā jenah joyát yeejép míc ā jumatdih wā táí jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdíh ā wihcan caá. Páñih yéejni jumna, túini wā chājav déedih, weemjéh wā jéih chājcan caá. ¹⁹Túiniboodíh wā chājav déedih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wāpí chājna caá. ²⁰Páñihna, wā chājíhcatdih chājna, weemjéh pohba caandíh wā chājcan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chājav jenah joyátboó weemdíh ā wutna caá.

²¹ Nin pah weemdih ā jumna caá: Túiniboodih chājhna yuhna, yéej chājihatbut āpí jūóhna caá. ²²⁻²³ Dios ā wutatdih búdí wēina yuhna, caolih díftboó míc mawat panihni āpí jumna caá. Pānih jumna, táinidih búdí wā chājhna yuhna, yéej chājihatboodih chah jenah joinít, wāpí chājna caá. Pānihna, weemjéh yéejatdih wā jéih cádahcan caá.

²⁴ Páant yéej chājatdih jéih cádahcan, iiguípna bejni pínah jumna, búdí moh yéejni wā jumna caá. Pānih jéih cádahcanni wā jumuchah, ¿déhe tígáá weemdih túi ubni āta jum? ²⁵ Jwí Maáh Jesucristo caá weemdih túi ubni pínah ā jumup. Caandih wā túi jepahachah, wā yéejatdih yohnit, weemdih ā túi ubbipna caá. Páant ā teo wáacatdih jéihnít, “Jesúsdih wah deyanit, ma teo wáacat tútatdih túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. Pānihna, nindih wā túi jéihna caá: wā jenah joyátjih Dios ā wutatdih wāpí jepahíhna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahíhni jumna yuhna, páantjeh yéejni jumna, yéej chājat jenah joyát ā jūúwáchah, caánboodih wāpí jepahna caá.

Túini Espiritu ded pah jwiítidih ā teo wáacat

8¹⁻² Pānihna, iiguípna jwí bejat déejidih Jesucristo ā túi ubuchah, áihwā jumna, Túini Espiritu ā teo wáacatjih jwí yéej chājat jenah joyátidih jwí jéih yap yohna caá. Pānih yap yohnit, Túini Espirituboodih jwí jepahachah, Dios bícdih jwiítidih ā túi jummat túutna caá. Páant bícdih jwí jumuchah, jwiít Jesucristoihwāidih buu dedé peéh chājat pínah wihcan caá. ³ Moisés ā wutatjidih jéih jepah beedácanit jumna, jwiít mícjeh caandih yap yohnit jwí jumna caá. Páant ā wutatdih yap yohnit jwí jummat jíib, Dios bícdih jwí túi jum-

cap jí. Caán wutat jwiítidih ā jéih teo wáacah yuhna, Diosboó jwiítidih ā túi teo wáacap jí. Caán ā wūúhdih nin baácboó át cáac jummat túutup wut jí, jwí yéejat jíib ā wun wúhat pínah niijná. Pānih wun wúhna, Jesús jwí yéejat jíib buudáat panihnidih át jíib chājap wut jí. ⁴ Páant ā jíib chājachah, jwiítboó Túini Espiritu ā wēpatjih Dios yoobópdih jum-niboodih jwí jéih jepahna caá. Pānihna, jwiítjeh ā wutatdih jéih buujácan yuhna, Túini Espiritu ā teo wáacatjih jwí jéih buujána caá.

⁵ Det í nínahatdihjeh chājihnít, ded pah í náahatdih ípí jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā náahatdih jenah joinítboó ā wutat pahjeh ípí chājna caá. ⁶⁻⁸ “Ded pah wā náahatdih wā chājachah, ā túina caá”, ded níj jenah joiní Diosdih eníhcanni jumna, Dios ā wutatboodih ā jepahíhcan caá. Páant ā jepahíhcat jíib, caandih jéih jepahcan, iiguípna bejni pínah ā jumna caá. Det pánihnitboó Diosdih í jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espiritu ā teo wáacatjih ā náahat pahjeh wā chājbipna caá”, det níj jenah joinítboó Diosjééh páantjeh í jumbipna caá.

⁹ “Wā náahatdihjeh wā chājbipna caá”, níj jenah jói cádahnit, Túini Espiritu níjeéh ā jumuchah, yeéb ā náahatboodih ní chājna caá. Det Túini Espiritu wihcannitboó Cristoihwā nihcan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, yeébboó áihwā ní jumuchah, Túini Espiritu níjeéh ā jumna caá. Pānihna, yéejat jíib níih bācāh ā wunuchah yuhna, caán níjeéh ā jumuchah, níih caolih túi booni ā jumna caá. Pānihnit ní jumuchah, Dios yeebdih “Nit túinit caá”, ā niijíchah, páantjeh ájeéh ní jumbipna caá. ¹¹ Dios jwiítidih wāhni Túini Espiritu jwíjeéh jumna, Jesúsdih ā booaatji pahjeh muntih jwiítidihbut

ã booabipna caá. Pánih booanit, jáap bácah jwiít dih ã chãj wũh b ipna caá.^q

¹² Wã déewáá, jwiít jwĩ náahatdih-jeh chãj cádahnit, caandih jwũub chãj-cac caá náahap. ¹³ Jwĩ weñat pínahdih-jeh chãjnit jumna, iiguípna bejnit pínah tigaá jwĩ jumap. Obohjeéhtih, Túini Espírítu ã teo wáacatjĩh yéej chãjatdih cá-dahna, páantjeh Diosjeéh jwĩ jumbipna caá.

¹⁴ Det Túini Espírítudih péenit jumna, Dios weh caá. ¹⁵ Caán Túini Espírítu jwĩ-jeéh ã jumap pínah játih, Dios ã peéh chã-jatdih jwĩ úum jwuhup jĩ. Obohjeéhtih, buu Dios weh jumna, Túini Espírítu ã teo wáacatjĩh “Oini Paá”, úumcanjeh caandih jwĩ jéih niijná caá.^r ¹⁶ Túini Espírítu jwiít dih nin pah ã niíf jéi-hyana caá: “Yeéb yoobóp dih Dios weh ñi jumna caá”, ã niijná caá. ¹⁷ ã weh jwĩ jumuchah, “Wã wehdih túinidih wã chãj wũh b ipna caá”, Dios ã niijátji pah, jwiít-dih, Jesucristo bíedih, ã túi chãj b ipna caá. Pánihna, Cristoíhwã jwĩ jumap jíib yeejép yapnit jumna, túttimah jeáboó túi weñit, ájeéh maáta jwĩ jumbipna caá.^s

Dios ded pah jwiít dih ã túi chãjat pínah

¹⁸ Buu nin baácboó jum jwuhna, yee-jép jwĩ yapna caá. Obohjeéhtih, túttimah Diosjeéh maáta waadnit, chah túinit jwĩ jumap pínahdih jenah joinít, nin baácboó jwĩ yeejép yapatdih “Oboh jumna ã jumna caá”, wã niíf jenah joiná caá. ¹⁹ Dios weh jeáboó ájeéh jumnit, jwiít maáta jwĩ jumap pínahdih búdí eníhna, nihat Dios ã chãjnitjibut ã páina caá. ²⁰ Caán ã chãjnitji ã jwíih túi jumuchah yuhna, cáacboó ã jwíih yéej chãjatji jíib, queébut bíic yoobó wunnit pínah ã jum jwíhip wut jĩ. Caanjéh pohba páant ãt bejcap wut jĩ. Diosboó ã chãjnitjidih

wunnit pínah ãt jum jwuhat túutwut wut jĩ.^t ²¹ Dios ã chãjnitji wun beednit dée-jidih túinit ã jwũub chãj b ipna caá, páant muntih. Dios wehdih ã túi túut nuúm beedáat pahjeh muntih, bíic yoobó ã chãjnitjidihbut ã túi túut nuumbípna caá. ²² Obohjeéhtih, buu nihat ã chãjnitji wunnit pínah míic ã jum jwuhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi tuba ñaacát pah Dios ã chãjnitjibut yeó jáap jumap pah búdí tuba ñaacni panihnit ã jum jwuhna caá. Páant ã jumap-dih jwiít jwĩ jéihna caá. ²³ Jwiít dih Túini Espírítu ã jumuchah yuhna, bíic yoobó tuba ñaacnit panihnit jwĩ jum jwuhna caá. Nin baácboó jwĩ jum jwuhuchah, caán jwíjeéh jumnit, jwiít dih túini ã chãj wũhna caá. ã pebhna jwĩ jwibínachah, chah búdí jwiít dih ã túi chãj wũh b ipna caá. Pánihna, jwiít Dios ã wehdih yoobóp dih ã túut nuúm beedáat pínah, ájeéh jwĩ túi jumap pínah, jáap bácah jwiít dih ã wũhat pínahdihbut búdí jwĩ wéi páina caá.^u ²⁴ “Páant ã chãj b ipna caá”, niíf wéi jenah joinít, iiguípna bejnit déejidih ã túi ubnit jumna yuhna, páantjeh ã túi túut nuúm beedánit jwĩ jum jwuhcan caá. ã túut nuúm beed-nít jumna, páant ã chãjat pínahdih jwíta páican tagaá. ²⁵ Obohjeéhtih, ã chãjat pínahdih encan yuhna, Dios jwiít dih ã túi túut nuúm beedáat pínahdih jéihnit, jwĩ wéi páina caá.

Túini Espírítu jwĩ úubát dih ã teo wáacat

²⁶ Buu túi jéihcannit jwĩ jumuchah enna, Túini Espírítubooó jwiít dih ã teo wáacna caá. Diosdih ded pah úubát pínahdih jwĩ jéihcah, caán Túini Espírítu jwiít dih búdí ã teo wáacna caá, yoobóp dih jwĩ úubát pínah niijná. Jwiít-boó búdí úubíhna yuhna, jwĩ wéheatjĩh

^q8:11 1Co 3.16 ^r8:15 Mr 14.36; Gá 4.6 ^s8:17 Gá 4.5-7

^t8:20 Gn 3.17-19 ^u8:23 2Co 5.2-4

Ƶwī jéih b̄uájacah, Ƶwī ípdih yoobópdih naóhni Ƶwiít dih ā uúbh wáacna caá. ²⁷ Dios ded pah Ƶwī jenah joyát dih táí jéih beedána, ded pah Túini Espíritu Ƶwiít dih ā uúbh wúhatdihbut ā táí jéihna caá. Pánihna, ded pah áihwádih Dios ā náah yacat pah, Ƶwiít dih Túini Espíritu ápi uúbhna caá.

Cristo ā wēpatjīh yéejatdih táí yap yohnit Ƶwī Ƶumat

²⁸ Ƶwiít nihat Diosdih oinit, ā náahatdih chājnít pínah ā n̄fonit Ƶwī Ƶumuchah, Dios Ƶwiít dih ápi táí en daoná caá. Ded pah Ƶwī yapachah, Ƶwiít dih ā teo wáacna caá, caandīh chah Ƶwī táí jenah joyát pínah niijná. Páant ā chājatdih Ƶwī táí jéihna caá. ²⁹ Ƶwiít áihwā Ƶwī Ƶumat pínahdih Dios biíhmah átát jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, ā wūúh Jesucristo ā Ƶumat biíc yoobó Ƶwiít dih át Ƶumat tútup wut jī, dawá ā úudwā Ƶwī Ƶumat pínah niijná. Páant Ƶwī Ƶumuchah, caánboó Ƶwī úud jeñé caá ā Ƶumup.^v ³⁰ Biíhmah áihwā Ƶumat tútutndih át n̄wip wut jī, “Nit túinit caá”, Ƶwiít dih ā níj enat tút niijná. Páant níj ennit, ā pebhboó ájeéh maáta pínah Ƶwiít dih át waadánap wut jī.

³¹ Caandīh jéihnit, nin pahbut Ƶwī jéihna caá: Dios ā oinit Ƶwī Ƶumuchah, det Ƶwiít dih ī en Ƶūih b̄uájacan níft. ³² Dios ā wūúhdih át wahap wut jī, Ƶwī yéejat peéh ā wun wúhat pínah niijná. “Wā wūúhdih tūbit oina, caandīh wā wunat tútucan níft”, át níjcáp wut jī. Pánih wahnit, ded pah Ƶwī náahatdihbut ā táí wēi teo wáacpina caá. ³³ Dios Ƶwiít dih n̄iona, “Nit táinit caá”, ā níj ennit Ƶwī Ƶumuchah, “Queét yeejépwā caá”, det Ƶwiít dih ī jéih níj naóh yacacna caá. ³⁴ Cristo Ƶwī yéejat jīb wun wūhna, Ƶwūb boo pud Ƶūóhnit, Dios ā jéihyepmant bóo b̄uwámant chūudnit,

caán biíc dih nihatdih wutni ā Ƶumna caá. Pánih Ƶumna, Ƶwīih pínahdih ápi uúbh wūhna caá, det Ƶwiít dih peéh chājat tútutna, ī jéih naóh yacat pínah niijná. ³⁵ Cristo Ƶwiít dih bádí ā oyochah, “Queét dih ma oi cádaaa”, bita ī níjíchah yuhna, ā jepahcan níft. Ƶwiít dih yeejép ā yapachah, bita Ƶwiít dih yeejép ī chājachah, Ƶwī n̄uúgúp wunuchah, yéguéh whcannit Ƶwī Ƶumuchah, Ƶwiít dih tobocat ā Ƶumuchah, Ƶwiít dih ī mao yohochah yuhna, Cristo Ƶwiít dih ā oi cádahcan níft. ³⁶ Dios naáwát dih naóh yapani páant Ƶwī yapat pínahdih nin pah át níj daacáp tajī:

“Yeó jáap Ƶumat pah míhwā Ƶwī Ƶumat jīb Ƶwiít dih íjnit, ī mao yohíhna caá. Ī mao jeémát pínah ovejawā pah Ƶwiít but Ƶwī Ƶumna caá”, át níj daacáp tajī. (*Sal 44.22*)

³⁷ Páant yeejép Ƶwī yapachah yuhna, Cristo Ƶwiít dih oina, bádí ā teo wáacatjīh wēinit, Ƶwī táí yap yohna caá. ³⁸⁻³⁹ Jesucristoíhwā Ƶwī Ƶumuchah ennit, Diosboó Ƶwiít dih bainí ā oican caá. Pánih oinit, Ƶwiít dih ā oi cádahcan níft. Ƶwī wunuchah, Ƶwī báadhdachah, b̄uubut, táttimahbut, ded pah Ƶwiít dih ā yapachah yuhna, ā oi cádahcan níft. Ángelwā, nemépwā, nin baácdih moón ī maáta, japmant moón, n̄ump bóo tólihmant moón, “Queét míhwádih ma oi cádaaa”, Diosdih ī níjíchah yuhna, ā jepahcan níft. Pánihna, nihat Dios ā chājnítboó caandīh ī jéih oi cádahat tútucan níft. Pánih bádí oina, Ƶwiít Ƶwī Maáh Jesucristoíhwádih Dios ā oi cádahcan níft.

Judíowā Dios ā n̄ionit

9¹⁻² Weém Cristoíh Ƶumna, “Wā déewā, judíowā caandīh ī náahcatdih bádí wā jíghna caá’, niijná, yoobópdih niijná caá ma chājap”, Túini

Espíritu weemdíh ā niíf jéihyana caá.
³ Wíih baácdih moón, wā déewā, Israel ā juimená, Cristodih ī náahcat jíib iiguípna ī bejbipna caá. Pánihna, “Wā déewādih búdí oinit, iiguípna ī bejcat pínah niijná, túut nuumnít, weémboó iiguípna wāta bej tagaá, queét ī túi yapat pínah niijná”, wāpí niíf jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant niíf jenah joiná yuhna, wā jéih chājcan caá.
⁴ Queét wā déewā Israel juimená jumna, Dios ā weh pínah queétdih āt níwip wut jī. Ded pah áihwā ī jummat pínahdih queétdih āt naáwáp wut jī. Moisés jum láa áih yeh iigátjīh queétdih āt waáwáp wut jī. Ā wutatdih Moisésjīdih queétdih āt jwíh naáwát túutup wut jī. Diosdih ī weñat pínah muudíh queétdih āt chājat túutup wut jī. Ā túi chājat pínahdih queétdih wut jī Dios āt naáwáp wut jī.^w ⁵ Jwī nuowā Abraham, Isaac, Jacob queét bíc peihcannit, jwiít judíowādih cáac waowá ī jumuchah, jwiít ī juimená caá. Jesucristobut, ī juima yoobát āt jumup wut jī. Caán Jesucristo Diosjeh muntih jumna, nihat chah maáh ā jumna caá. Yeó jáap jummat pah caandíh jwī túi wēi naóh jíih. Páant tíí ā jumu naáh.

⁶ Páant wā naáwáchah, nin pah ñita niíf jenah joi tágaá: “Dios ā naáwátjī pah bíc yoobó jwiít Israel ā juimenádih áihwā pínah āt chājcap taga”, ñita niíf jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ā juimená jumna yuhna, Diofhwā yoobát nihcan caá.⁷ Nin pah caá: Biquína Israel juimená Abraham juimená ī jumuchah yuhna, “Abraham juimená yoobát nihcan caá”, queétdih Dios ā niíf enna caá. Nin pah Dios āt niijíp wut jī: “Obohjeéhtih, ma wúh Isaac juimená bácah ma juimená yoobát ī jumbipna caá”, Dios Abrahamdih āt

niijíp wut jī.^x ⁸ Páant ā niíf naáwáchah joinít, nindih jwī jéihna caá: Abraham juimená cáac jumna yuhna, Diosdih túi jenah joicán, ā weh nihcan caá. Dios ā niijátjīdih túi jenah joinítjeh tígaa Abraham ā juimená pohba.⁹ Nin pah Dios Abrahamdih āt niíf naáwáp wut jī: “Túttimah bóo jópchi nin dée widhdih muntih wā jwúub júuwúchah, majeéh bóli Sara ma wúhdih mi túuhbipna caá”, āt niijíp wut jī.^y

¹⁰ Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jumup wut jī. Queét chénat pah ī íip Isaac jwī nuo āt jumup wut jī.¹¹⁻¹² Ī cáac jummat pínah játih, túini, túicatdih ī chāj jwuhcah, ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, caandíh náahna, úudyiboodíh Dios āt níwip wut jī. Pánih ñíonit, Rebecadih nin pah āt niijíp wut jī: “Weép jeñé ā úuddih ā teo wúhbipna caá”, caántdih āt niijíp wut jī.^z ¹³ Páant ā níwatjīdih jenah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tajī: “Jacobdih caá wā oyop. Obohjeéhtih, Esaúboodíh wā iiná caá’, Dios ā niijná caá”, āt niíf daacáp tajī.^a

¹⁴ Caandíh jenah joinít ¿ded pah tígaa jwíta niíf? “Ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, ā náahnidihjeh pánih ñíona, Dios yoobópdih ā chājcan caá”, ¿jwíta niíf tániít? ¡Pánihcan caá! ¹⁵ Dios Moisésdih nin pah ā niijátjīdih jwiítidih náhniat caá náahap: “Det wā náahnitdihjeh wā jígah en teo wáacbipna caá”, Dios ā niijná caá, āt niíf daacáp tajī.^b Ded pah cáac ā chājatdih jenah joicánjeh caandíh ñíonit, yoobópdih ā chājna caá.¹⁶ Jwiít cáacwā jwī náahat pah nihcan, ded pah jwī chājat jíibbut nihcan, det ā náahnitdihjeh Dios ā jígah en teo wáacna caá.¹⁷ Faraón Egipto baácdih moón ī maáhdih ded pah Dios ā niijátjīdih náhninit, “Dios ā chā-

^w9:4 Ex 4.22 ^x9:7 Gn 21.12 ^y9:9 Gn 18.10 ^z9:11-12 Gn 25.12

^a9:13 Mal 1.2-3 ^b9:15 Ex 33.19

jat yoobópdih ã jumna caá”, jwí niŷ jéihna caá. Nin pah Faraóndih át niijp wut jī: “Egipto baácdih moón ī maáh pínahdih meemdíh maáh wā waadánap jī, nihadīh wā wēpatdih wā júutat túut ni-ijná. Pánihna, ded pah meemdíh wā chā-jachah ennit, nihad baácdih moón ‘Caán-boó chah wepni caá’, ī niŷ naóhbipna caá”, Dios caandíh ã niijp be, Moisés át niŷ daacáp tajī.^c ¹⁸ Dios det ã náahnitdih-jeh ã jígah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadīh caanjéh ã jepahat túutcan caá. Pánihna, Dios ded pah ã náahatdih-jeh ã jéih chájna caá.

¹⁹ Pánih chājni ã jumuchah ennit, weemdíh nin pah nita niŷ tágaá: “Dios ã náahnitdih-jeh ã jígah enechah, jwiít-boó caandíh yap yohna, jwí bujácán niít. Pánih yap yohna, jwí jéih buujácáh, ¿dépanih tigaá caán jwiít-dih ã peéh chājihna?” niŷ ijnit, weemdíh nita úúbh joi tágaá. ²⁰ Nin pah yebdíh wāta niŷ jepah taga: ¿Yeéb cáacwā oboh jumnit jumna yuhna, Diosdih nita jūih niít? Ded wáam dahdih ã nawachah, ã naoni dah-boó caandíh nin pah ã jéih niŷ jūih-can caá: “¿Dépanih tibeé weemdíh nin pah jígohni dah ma nao?” ã jéih ni-ijcán caá. Pánihna, yeéb Diosdih jūihna, caán wáam dah ã jūihñat pah ni-ijná caá ñi chājap.^d ²¹ Wáam dah naoni ã náahat pah caán wáam déepjīh-jeh muntih dawá mácah jígohni dahnadīh ã jéih naona caá. Biquína túini wáam dahnadīh naona, biŷh oboh jumnidihbut ã jéih naona caá. Pánihna, caán ã nawat dée, Diosbut ã náahat pah-jeh jwiít-dih ã jéih chájna caá.^e

²² Iguípna bejnit pínah ī yéej chājat-dih búdí ã íjatdih júutat túut niijná, Dios queétdih ã peéh chāj-bipna caá. Oboh-jeéhtih, ã wēpatboodíh júutat túut ni-ijná, queétdih ã peéh chājat pínahdih jenah joiná yuhna, maatáp-dih ī yéej

chājatdih át enah boj jwuhap wut jī.²³⁻²⁴ Ded pah ã túi jumat, ã wēpatdih-but ã jígah ennitdih át jéihyanap wut jī. Jwiít-dih játih átát niojip taga, caán biíc-dih jumnit, ã wēpat, ã táyatdihbut jwí bíbohah pínah niijná. Pánihna, jwiít ã nionitboó biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jwí jumna caá. ²⁵ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwát-dih naóh yapani Oseas nin pah át niŷ daacáp tajī:

“Játih wíihwā nihcannitjidih “Yeéb wíihwā caá”, wā niijbípna caá. Játih wā oicannitjidihbut “Yeéb wā oinit caá”,^f wā niijbípna caá’, Dios ã ni-ijná caá. (Os 2.23)

²⁶ ‘Wíihwā yeéb nihcan caá’, ã niijnítjiboó Dios báadhni weh ī jum-bipna caá”, át niŷ daacáp tajī. (Os 1.10)

²⁷⁻²⁸ Jon játih Isaíasbut Israel ã juimenádih nin pah át niŷ daacáp tajī:

“Dios cáacwā ī yéej chājatdih búdí í-jnit, waícan-jeh queétdih ã peéh chāj-bipna caá. Pánihna, óondih jenah enna jwí buujácát pah, Israel ã juimená dawá ī jumuchah yuhna, det caandíh jepahnitdih-jeh Dios ã túi ubbipna caá”, át niŷ daacáp tajī. (Is 10.22-23)

²⁹ Isaías nin pahbut át niŷ daacáp tajī: “Jwí Maáh Chah Wépni, biquína jwí déewādih ã túi úbcáh, jwiít judíowā jwíta buúd beed tágaá. Pánihna, Sodoma, Gomorra tútchidih moondih peéh chájna, ã yoh beedáát pah-jeh muntih jwiít-dihbut áta yoh beedá tagaá”, át niŷ daacáp tajī. (Is 1.9)

Judíowā túini doonádih ī náahcat

³⁰ Nindih túi náhnat caá náahap: judíowā nihcannit Jesucristodih túi jenah joinít, ī jepahachah ennit, “Nit túinit caá”, queétdih Dios át niŷ enep taga. Dios biíc-dih ī túi jumat pínahdih ī bid-

cah yuhna, Dios queétdih át túi ubup taga. ³¹ Obohjeéhtih, Israel ā jūimená judiowāboó “Jwiít Dios ā wutatdih jwī chājachah, caán biícđih jwī túi jum̄bipna caá”, niíf jenah joí bidna yuhna, Moisés ā wutatjđih jepahíhna yuhna, it jéih buujácap taga. Pánihna, túinit ī jumíhna yuhna, ā wutatdih ī jepahcatđih ennit, “Nit túinit caá”, Dios át niíf encap taga. ³² ¿Dépanih tigaá túinit jumíhna yuhna, ī buujácan? “Dioíh wā jumíhna, jwī jenah joyátjđihjen Moisés ā wutatjđih jwī jéih jepahna caá”, niíf jenah joinít, Diosđih túi jenah joicánjenh, it jéih buujácap taga. Jesúíh túini doonáđih naóhna, nin pah jwípi níijná caá: “Jwī tóocni jee dáh panihni Cristo ā jumna caá”, jwípi niíf naóh bohéna caá. Det jee dáhdih buug lájnitboó ī tóocni dahđih ípi íijná caá. Pánihat pah, Cristoíh doonáđih joinít, tóocni jee dáhdih ī íjyat pah caandíh-but íjynit, Dios biícđih ī jéih jumcan niít. ³³ Páant Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tají:

“Dios nin pah ā níijná caá: ‘Jerusalén tútchiboó ī tóocat pínah jee dáh panihnidih wā jwejna caá. Caandíh tóoc buugnít, ī buug lájni dahđih cáacwā búdí ī íjybipna caá. Caandíh ī íjyat pah caán tútchidih moón caán jee dáh panihnidih ī náahcatji jíb, wā pebhna ī juibícan niít. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih túi jenah joinítboó wājeéh jumna, ī túi wēibipna caá’, Dios ā níijná caá”, át niíf daacáp tají. (Is 28.16)

10 Israel ā jūimená wā déewā iiguípna bejnit pínah ī jumuchah, búdí wā jígahna caá. Pánih jígahnit, Dios queétdih ā túi ubat pínahđih náah yacna, búdí wā uúbhna caá. ² Yeebđih yoobópdih wā naóhna caá. Queét Dios ā náahat pah búdí ī chājíhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih

chājíhna yuhna, Dios ded pah ā chājat túutatđih yoobópdih ípi jéihcan caá. ³ Ī jenah joyátjđihjen túini ī chājíhna yuhna, Dios ā náah yacatđih ī jéih buujácan caá. Pánih buujácan yuhna, Dios ā teo wáacat pínahđih ī jenah joicáh, queétdih “Nit túinit caá”, ā niíf encan caá. ⁴ Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joinítboodíh “Nit túinit caá”, Dios ā niíf enna caá. Pánihna, Moisés ā wutatjđih jwī jepahat jíb túi ubnit jwī jéih jumcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodíh túi jenah joí jepahnitđihjen ā túi ubna caá.

⁵ Moisésjeh jon játih nin pah át niíf daacáp tají: “Det Dios ā wutatdih túi jepahnitđihjen ā túi ubbipna caá”, át niíjp tají.⁶⁻⁷ Páant ā niíf daacáchah yuhna, buu jwah det Cristodih túi jenah joinítđihjen “Nit túinit caá”, Dios ā niíf enna caá. Cristoíh doonáđih bohéna, nin pah jwípi niíf naóhna caá: Dios ā wahní Cristojeh nin baácboó átát dei juyáp tají. Pánih dei jwiníji ā jumuchah, nin pah ni niíf jenah joicá bojóo: “Jeáboó púuh laab béjnit, Cristodih ub dei jūóhni pínahđih jwī náahna caá. Wunnitji caolih pebhboó dei bejnit, Cristodih boocat túutnit, caandíh jwúub ub púuh laáb jūóhni pínahđih jwī náahna caá, jwiítđih ā túi ubat pínah níijná”, ni niíf jenah joicá bojóo.

⁸ Dios naáwátđih naóh yapaniji nin pah át niíf daacáp tají: “¿Dépanih tigaá Dios naáwátđih ni bid? Caandíh jéihnit, nitát bohé tagaá”, át niíf daacáp tají.^h Pánihna, caán jwī bohéni naáwát Cristodih ā túi jenah joyát túutna caá. ⁹ Pánih bohéna, nin pah jwípi niíf naóhna caá: Det Dios biícđih túi jumíhna, “Jesús wā maáh caá”, niíf naóhnit, “Dios caán wunnidih át jwúub boonanap jī”, ī niíf jenah joyóchah, Dios queét iiguípna bejnit déejidih ā túi ubbipna caá. ¹⁰ Jesúsdih jwī túi jenah joí jepahachah, Dios

⁸10:5 Lv 18.5 ^h10:8 Dt 30.12-14

jwiítidih “Nít túinit caá”, ã níj enna caá. Pánihna, “Jesús wunniji jwúb boo pud júbhni jumna, nihat cáacwã í maáh ã jumna caá”, bitadih jwí níj naáwáchah, ã túi ubnit jwí jumna caá.

¹¹ Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Det Diosdih túi jenah joinít, ‘Páant ã niiját pah bíc yoobó ã yapbipna caá’, níj jenah joinít, tíccanjeh í túi wéibipna caá”, át níj daacáp tají.ⁱ ¹² Dios nihat cáacwã yoobó í maáh jumna, det caandíh úbhndih túini ã chájipna caá. Judíowádih, judíowã nihcannitdihbut bíc yoobó ã túi teo wáacipna caá. ¹³ Dios naáwátidih bíh naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Wã yéejatdih yohnit, weemdíh ma túi úbú’, det jwí maáhdih níj úbhndih ã túi úbbipna caá”, át níj daacáp tají.^j ¹⁴ Obohjeéhtih, det Cristofíh doonádih joicánnitboó caandíh í jéih úbhcan caá. Pánihna, ã naáwátidih naóhniht wihcah, caán doonádih joicánnit, caandíh íta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵ Á naáwátidih naóhniht pínahdih Dios ã wahcah, det áih túini doonádih naóhniht íta wihcan tagaá. Dios naáwátidih bíh naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Túini doonádih naóhniht í júbwúchah, jwí túi wéina caá”, át níj daacáp tají.^k

¹⁶ Páant í daacátji ã jumuchah yuhna, Israel juimená dawá caán túini doonádih í joíhcap jí. Páant í joíhcat pah Isaías Diosdih úbhna, nin pah át níj daacáp tají: “Maá, ma naáwátidih queédih jwí naóh yapanachah yuhna, dawá í joíhcap be”, át níj daacáp tají.^l ¹⁷ Cristofíh túini doonádih joyát caá náahap, caandíh túi jenah joinít, cáacwã í jepahat pínah niijná. ¹⁸ Nin pah yeebdíh wã níj úbh joiná caá: “¿Israel juimená caán doonádih ít joiícan taniít?” ñi jenah joyóchah. Caandíh yoobópdiht ít joií ta yuh caá. Páant í joyátjidiht tiguaá Dios

naáwátidih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají:

“Dioíh doonádih nihat pebhboó ít naóh peetép wut jí. Pánihna, nihat baácđih moón caandíh ít joyóp wut jí”, át níj daacáp tají. (*Sal 19.4*)

¹⁹ Pánih jéihnit, nin pah wã jwúb níj úbh joiná caá páant muntih: ¿Caán doonádih Israel juimená joiná, ít túi beh joiícan ta niít? ñi jenah joyóchah. Ít túi beh joií ta yuh caá. Nin pah Moisés ã níj daacátjidiht yeebdíh wã jwíh náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel juimenádih ã níj naóhna caá: ‘Jenah joicánnit, yeejépwã caá’, ñi níj ennitdih wíh wã pínah wã chájipna caá. Páant wã chájachah, yeébbó jepchá túbniht, queédih búdí ñi íjibipna caá’, ã niijná caá”, Moisés át níj daacáp tají. (*Dt 32.21*)

²⁰ Isaíasbut úmcanjeh, nin pah át níj daacáp tají:

“Nin pah Dios ã niijná caá: ‘Weemdíh bidcannitboó í jwááap be. Weemdíh úbhndih ded pah wã jumatdih wã jéihyanap be’, Israel juimená nihcannitdih Dios ã niijná caá”, Isaías át níj daacáp tají. (*Is 65.1*)

²¹ Israel juimenáboodíh, nin pah Isaías át jwúb níj daacáp tají:

“Nin pah Dios ã niijná caá: ‘Queét weemdíh náhcan, yap yohnit í jumna caá. Obohjeéhtih, í túnt nómát pínahdih náah yacnit, maatápdiht “Wíh wã ñi jumú”, queédih wã niijíp yuh be’, Dios ã niijná caá”, Isaías át níj daacáp tají. (*Is 65.2*)

Israel ã juimená daocánnitdih Dios ã túi úbat

11 ¿Israel ã juimená Dios ã ñionitjidiht bú láa áta yoh

ⁱ10:11 Is 28.16 ^j10:13 Jl 2.32 ^k10:15 Is 52.7 ^l10:16 Is 53.1

taniít? yeéb ñi jenah joyóchah. ;Nihcan caá! Queétdih ā yohcan beé. Weembút Israel ā juima, Abraham juimená ī juima náahji mun tigaá. Benjamín ā juimená jumni poómpdih bóo caá.^m ²Bíhmah Israel ā juimenádih Dios ā ñíonitji ī jumuchah, queétdih āt yohcap jī. Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji Diosdih āt naóh yacap jī. ¿Caán ā naóh yac daacátjidih yeébbóo ñi jéihcan níít? Nin pah āt níj daacáp tajī: ³“Maá, ma naáwátdih naóh yapanitdih dawá īt mao yohop be. Meemdíh wēina, nuñúpdih jwī mao cáo wūhat jeé poómpnadihbut īt boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátdih naóh yapanit bícdih jumni weemjéh caá wā jūdhdup. Páant wā jumát doonádih joiná, weemdíhbut ī mawíhna caá”, āt níj daacáp tajī.ⁿ ⁴Páant ā níjíchah joinít, Diosboó Elíasdih nin pah āt níj jepahap wut jī: “Meém bícjeh pohba nihcan caá. Páantjeh wíh cáacwā siete mil pohba ī jumna caá. Queétdih weémboó wā túi wapap be. Páant wā wapachah, bita ī pāpni Baal wūt jumnidih queét ī wēi úbhcan caá. Páant dawá ī jumatdih jéihnit, ma úmca bojoó”, Dios Elíasdih āt níjíp wut jī.^o ⁵Elías jum láa, daocánnit Diosdih túi wēinit ī jumát pah muntih, buubut daocánnit Israel ā juimenádih Dios búdí oina, jígah ennit, áihwā pínah āt níwip taga. ⁶Pánih ñíonit, “Ñi túi chājat jíib yeebdíh wā ñíona caá”, āt níjcáp jī. Ī túi chājat jíib ā teo wáacna, oinit, jígah enat yoobát āta nihcan tagaá.

⁷Páant níjníít, ¿ded pah tigaá ā jum? Nin pah caá: “Nít wíihwā caá”, Dios queétdih ā níját pínahdih Israel ā juimená búdí ī náahachah yuhna, páant āt níjcáp wut jī. Obohjeéhtih, áihwā ī jumát pínah níjíná, daocánnitdihjeh Dios

āt níwip wut jī. Bitá ā ñíocannitboó caandíh chah yap yohnit īt jumup wut jī. ⁸Páant ā yapatdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah īt níj daacáp tajī:

“Caandíh náahcannitdih Dios ūonit panihnit āt chājap be. Páant ā chājachah, ded pah ā wēpatdih ā júutuchah yuhna, ípí beh encan caá. Ā naáwátdih joiná yuhna, ípí beh joicán caá. Páantjeh tigaá buubut queét ī jumup”, īt níj daacáp tajī. (*Dt 29.4; Is 29.10*)

⁹Maáh David nin pah caandíhjih muntih āt níj daacáp tajī:

“Queét Israel ā juimená búdí jeemátdih, dawá bíí déedihbut bíbohñit, wēina, ‘Jwíítdih Dios ā túi wēi enna caá’, níj jenah joinít, ded pah yéej chājnit ī jumátidih ī jéihcan caá. Páant ī jumuchah ennit, queétdih ma peéh chājaá.

¹⁰Pánih peéh chājna, queétdih jéih en-cannit panihnit ma chājaá. Ma peéh chājnit pínahjih jumna, búdí jígah naáh jumnit ī jumá naáh”, āt níj daacáp tajī. (*Sal 69.22-23*)

Judíowā nihcannitdih Dios ā túi ubat

¹¹Páant níjníít, nin pah wā jwáub úbh joiná caá: Israel ā juimená, Cristodih ī náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniít? ñi jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba ā chājcan níít. Páant ā yohcan yuhna, queét Cristodih ī náahcah, buu judíowā nihcannitboodíh Dios ā túi ubbipna caá. Judíowāboó ī jepchá tubat pínah níjíná, judíowā nihcannitdih Dios áihwā pínah ā chājna caá. ¹²Judíowā Cristodih náahcan, ī yap yohat jíib, buu láa nihát baácdih moondíh dawá túi ubnit, Dios queétboodíh ā túi chāj wūhna caá. Pánihna, judíowā yap yohnit ī jumuchah, bitadih Dios túi chājna,

queét judíowā Cristodih ī jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ā chāj wūhbiḡna caá.

¹³ Páant niijná, yeéb judíowā nihcannitdih wā naóhna caá. Yeebdíh caá Cristo weemdíh ā bohéat túutup. Pánih yeebdíh bohéna, oboh nih bohéna wā chājcan caá. ¹⁴ Páant wā déewādih wāpí niíj naóhna caá, Dios ā túi ubnit īi jummatdih ī jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, íjna, túut nuumnít, queébtut Cristodih ī náahachah ennit, Dios queétdihbut ā túi ubbiḡna caá. ¹⁵ Judíowādih Dios ā cádah jwuhuchah, nihat baácdih moón judíowā nihcannitboó túini doonádih joinít, Cristodih ī jepahna caá. Páant ī jepahachah ennit, queétbodydih ājeéh ā túi jummat túutna caá. Queét judíowātbodydih áihwā pínah ā chājachah bácah, nihat baácdih moondíh túini yoobát ā jummat túutbiḡna caá. Áihwā ī jumuchah, chah dawá Cristodih jepahnit iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubbiḡna caá. ¹⁶ Nin pah caá ā jumup: Cáacwā ī jwíih chājni pan dahdih Diosdih ī wūhuchah, “Nin túini caá”, ā niíj enbiḡna caá. Pánih caanbítdih ennit, nihat judhnidihbut bíc yoobó “Nin túini caá” ā niíj enbiḡna caá. Pánihat pah mūntih, máa náat túini ā jumuchah, áih cácanabut túini ā jumna caá. Páant niijná, nin pah wā niíj naóhna caá: Jwí nuo Abrahamji Diosdih ā túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ā niíj enat pahjeh, ā juimenábut caandíh ī túi jenah joyóchah, “Nít túinit caá”, queétdihbut ā niíj enbiḡna caá.

¹⁷ Biquína judíowā olivo nah Dios ā bóod yohni cácana panihnit ī jumuchah, yeéb judíowā nihcannittbodydih ā bóod yohopjidih ā jwúb duujnít panihnit īi jumna caá. Yeéb jiadih bóo olivo cácana panihnit īi jumuchah yuhna, momni olivo nah panihnidih át jwúb duujúp wut jī. Páant niijná, nin pah wā niíj naóhna caá: Judíowā ī jumupjidih yeéb

judíowā nihcannitdih Dios át jwúb túut nuum jwejep wut jī. Pánih duujnít panihnit īi jumuchah, judíowādih Dios ā túi teo wáacat pah, buu yeebdíhbut ā túi teo wáacna caá. ¹⁸ Páant yeebdíh ā níwichah jéihnit, “Jwiítboó judíowādih chah túinit caá”, īi niíj jenah joicá bojoó. Nindih īi túi náhninaá: Ded máa cácana áih náatdih ápi teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, áih náat caá caán cácanadih ā túi teo wáacap. Páant ā nihat pah, jwiít judíowādihjeh Dios jwíih níona, máa náat panihnit jwí jumna caá. Pánih níona, jwí dée pínah Cristodih át níwip wut jī, yeebdíhbut ā túi ubat pínah niijná. Pánihna, “Jwiítboó judíowādih chah túinit caá”, īi niíj jenah joicá bojoó.

¹⁹ Yeéb judíowā nihcannit nin pah níta niij tágaá: “Biquína máa cácanadih ī bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowādih át yohop wut jī, jwiítboó áihwā jwí jummat pínah niijná”, níta niij tágaá. ²⁰ Páant īi niiját yoobópdih tigaá. Obohjeéhtih, queét Cristodih ī túi jenah joicátji jíib Dios queétdih át cádah jwuhup taga. Cristodih īi túi jenah joyát jíibjeh áihwā pínah yeebdíh át níwip taga. “Jwiít judíowādih chah túinit caá”, īi niíj jenah joyóchah, ā túican caá. Yeebbát īi túi chāja chaáh, queét judíowā ī cádahat pah “caandíh īi cádahná” niijná. ²¹ Jwíih jumni cácana panihnit judíowā Cristodih ī jepahcat jíib, Dios yohna, yeéb ā jwúb túut nuumni cácana panihnit, caandíh īi cádahachah ennit, yeebdíhbut bíc yoobó ā yohbiḡna caá. ²² Dios yeebdíh ded pah ā túi chājatdih īi túi náhninaá. Úum náah jumni caandíh jepahcannitdih ā peéh chājat pínahdihbut búdí jenah joyát caá náahap. Yeébboó caandíh īi túi jenah joí cádahcah, yeebdíh ā túi chājbiḡna caá. Obohjeéhtih, caandíh īi cádahachah, yeebdíhbut Dios ā yohbiḡna caá. ²³ Queét jepahcannit

judíowā túut nuumnít, caandíh ī jepahachah, caán ā bóod yohni cácana panihni ī jumuchah yuhna, queétdih ā jwúub duujbípna caá, ā níonit bícdih ī jwúub jumát pínah niijná. Diosdih dedé buwat wihcah, ā yohnijidih ā jéih jwúub duujná caá. ²⁴ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit jiadih bóo olivo cácana panihnit ní jumuchah yuhna, momni olivo nahdih duuját pah, Dios yeebdíh áihwā pínah át chājap wut jī. Yeebdíh pánih chājni jumna, judíowāboó ā jwíh níonit ī jumuchah, momni olivo nah yoobát panihnidih queét ā yohnitjiboodíh ā jwúub duuját pínahdih Dios ā buwacan caá.

Dios judíowādih ā túi ubat

²⁵ Yeéb wā déewā panihnit, “Dios jwiít judíowā nihcannitdih chah ā wēi enna caá”, ní niíj jenah joicát pínah niijná, buu yeebdíh cáacwā ī jéihca naáhdih wā naóhbiipna caá. Nin pah ā jumna caá: Buu jwuh dawá judíowā Diosdih ī jepah jwuhcan caá. Dios ā níonit judíowā nihcannitdih áihwā ā chājat táttimah, judíowā jwuh jwúub túut nuumnít, caandíh ī jepahbiipna caá, buca. ²⁶ Páant ī jepahachah, queét nihát iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubbiipna caá. Páant ā yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah ít niíj daacáp tajī:

“Jerusalén tútchimant jūóhni judíowādih ā túi ubbiipna caá. Pánih jūóhniboó queét Jacob ā juimená Diosdih ī náahcatjidih ā túut nuumbípna caá. (Is 59.20)

²⁷ Páant ā túut nuumúchah, “Í yéejatdih wā yohbiipna caá. Pánih yohnit, wā niijátji pahjeh queétdih wíihwā wā chājbiipna caá’, Dios ā niijná caá”, ít niíj daacáp tajī. (Jer 31.33-34)

²⁸ Judíowā ī nuowādih ā níonitji ī jumuchah, Dios queétdih búdí ā oyatji pahjeh muntih, buu jumnitdihbut bíc yoobó ā oina caá. Obohjeéhtih, páant ā oinit ī jumuchah yuhna, Cristoíh doonádih joíhcan, Diosdih eníhcanit ī jumna caá. Páant ī eníhcat jíib, buu jwuh yeéb judíowā nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ní jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowā Diosdih ī eníhcah yuhna, Dios páantjeh queétdih ā oina caá. ²⁹ Pánih oina, ī nuowādih Dios ā niijátji pah ī juimenádihbut níonit, ā oi cádahcan níit. ³⁰ Yeéboó játih Diosdih yap yohnit ní jumuchah yuhna, judíowā ī yap yohochah ennit, buu jwuh yeebdíh jíjgah ennit, Dios át túi ubup taga. ³¹ Yeebdíh ā jíjgah en teo wáacatdih enna yuhna, queétboó páantjeh yap yohnit ī jumna caá. Pánih yap yohnit ī jumuchah, Dios yeebdíh ā jíjgah enat pahjeh queétdihbut bíc yoobó ā teo wáacbiipna caá. ³² Nin pah caá: “Nihat cáacwā túbit yap yohnit ī jumuchah, queét nihátidih jíjgah ennit wā teo wáacbiipna caá”, Dios ā niijná caá.

³³ ¡Choo! ¡Dios wēpni níit! Nihat túi jéih beedáni yoobát caá ā yoób jumup. Páant ā jumuchah, ā jenah joyátidih, ā chājatdihbut jwiít cáacwāboó jwí túi jéih beedácan caá.^p ³⁴ Nin pah Dios naáwátidih naóh yapanit ít niíj daacáp tajī: “Dios jwí maáh ā jenah joyátidih det ī jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, det caandíh ‘Nin pah ma chājaá’, ī jéih niijcán caá.^q

³⁵ Det Diosdih bíh pah bóodih ī wūhat táttimah, ‘Caán weemdíh ā jíib buudána caá’, ī jéih niijcán caá”, ít niíj daacáp tajī.^r ³⁶ Dios nihátidih chājni ā jumna caá. Pánih jumna, nihát ā chājni áih míic ā jumuchah, nihátidih ā wēpatjīh páantjeh ā jumát túutna caá. Páant ā jumuchah,

^p11:33 Is 55.8-9 ^q11:34 Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16

^r11:35 Job 41.11

yeó jáap jummat pah caandíh jwī wēi naóh jīh. Páant tíi ā jumma nah.⁵

Dioíhwādih túini chājat caá náahap

12 Dios jwiít dih búdí ā oyatdih náhninit, ded pah ā chājatdihbut jengah joiná, nin pah ñi chājat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá: Túini oveja wūúhdih ī mao cáo wūhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míic wūhúú, ā náahatdihjeh ñi chājat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiít dih, Diosdih jwī túi weñaat túut niijná. ²Pánih chājnit, Diosdih jéihcannit ī jengah joyát pah ñi jengah joicá bojoó. Yeejép ī chājat pah bíic yoobó ñi chājca bojoó. Ñi jengah joyát dih túut nuum béjna, túinidih chājnit ñi jumbipna caá. Pánih túut nuumná, Dios yeebdíh ded pah ā náah yacatdih ñi jéihbipna caá. Á náah yacat túini jumna, yoobóp dihbut ā jumna caá. Caán ā náah yacat pah chājna, Diosdih ñi túi weñabipna caá.

³Búdí oinit, Dios weemdíh ā ñíwip jī, cáacwādih wā bohéat pínah niijná. Pánih bohéni jumna, nihat yeebdíh nindih wā naóhna caá: “Weém túi jéihni yoobát caá”, ñi níj jengah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Jesús dih túi jengah joinít jumna, “Dios weemdíh ā teo wáacat pah bóojeh tigaá wā jéih chājat”, níj jengah joyát caá náahap. ⁴⁻⁵Jwiít nihat Cristoíhwā míic jumna, áih bácah panihni jwī jumna caá. Pánih jumna, mácah tewatna Dios jwiít dih át wūhup taga. Nin pah ā jumna caá: Jwíih bácahdih téihyana, jíтчana, quíibna, dawá ā jumna caá. Pánihna, bíic bácahjeh jumna yuhna, mácah tewatna ā jumna caá. Páant jwíih bácah ā jummat pah, jwiít Cristoíh bácah panihni jwī jumuchah, mácah tewatna jwiít dih ā wūhna caá, jwī túi míic teo wáacat pínah niijná.^t

⁶Dios jwiít nihatdih ā teo wáacachah, mácah tewatnadih át wūhup taga, ā wēpatjīh jwī chājat pínah niijná. Biquína jwiít dih Dios naáwát dih naóh yapanit pínahdih át ñíwip taga. Páant ā ñíonit jumna, Cristodih ī túi jengah joyát pah bóo bitadihbut ī túi naóh yapana naáh. ⁷Bíihboodíh cáacwādih teo wáacni pínahdih Dios át ñíwip taga. Páant ā ñíonit jumna, Dios ā wēpatjīh bitadih ā túi teo wáaca naáh. Bitadih Dios naáwát dih bohéni pínah jumna, caandíh ā túi bohéna naáh. ⁸Bíihboó bitadih weñani pínah jumna, queétdih ā túi weñana naáh. Bíihboó, moh yéejnitdih bíi déedih túi wūhni pínah jumna, túini caolih jumnit, ā wēi wūhu naáh. Bitaboó maáta pínah jumna, túi jengah joinítjeh ī wutú naáh. Bíihboó jígah en teo wáacni pínah jumna, ā túi wēi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit ñi jummat yoobó yeé Cristoíhwā túi míic teo wáacat caá náahap.^u

Cristoíhwādih ded pah chājat caá náahap

⁹Nin pah caá yeé Cristoíhwādih jummat náahap: Bitadih túi oyat caá náahap. Yeejép dih en iinit, túiniboodíh chājat pínahdih búdí ñi bidíi. ¹⁰Ñi úudwā yoobát dih ñi oyat pah Cristoíhwā ñijeéh jumnitdih bíic yoobó ñi oyoó. Ñijeéh jumnitdih ñi túi míic wáyaá.

¹¹Dios ā wutat pah chājna, yabhcanjeh, ñi túi wēi jepahaá.

¹²Dios yeebdíh ā pebhna ā ub bejat pínahdih jéihna, túi wēi páñat caá náahap. Yeejép yapna yuhna, bíic yoobó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosdih ñi túi wūbh cádahca bojoó.

¹³Jesúíhwā moh yéejnitdih ñi túi teo wáacá. Bitá ñi pebh ī juibínachah, queétdih ñi wēi jwááá.^v

^s11:36 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16 ^t12:4-5 1Co 12.12 ^u12:8 1Co 12.4-11

^v12:13 He 13.2; 1P 4.9

¹⁴Det yeebdíh yeejép í chājachah, “Yeejép í yap dáhwa naáh”, niijcánjeh, “Í túi yapa naáh”, ñi niijí.^w

¹⁵Det wēinitjeéh jumna, yeebbút ñi weñeé. Jígahnit í jumuchah, ijeéh ñi jí-gah wáacá.

¹⁶Biícđih ñi túi jumúú. “Weém chah túini caá”, niíj jenah joicánjeh, oboh jumnit biícđih ñi túi jumúú. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, ñi niíj jenah joicá bojoó.^x

¹⁷Bitá yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, queéđdih yeejép chāj jwúubaca bojoó. Túinijeh ñi chājaá, “Nin á túi chājna caá”, niíh í niíj jéihyat pínah niijná. ¹⁸Yeéb ñi déewāđih túi chājat pínahđih búđi ñi bidíi, biícđih túi jummat túut niijná. ¹⁹Yeéb, wā oinitá, bita yeebdíh yeejép í chājatji jíib, ñi jwúub peéh chājca bojoó. Í yéej chājatji jíib, Diosboó íijnit, queéđdih á peéh chājbiipna caá. Páant á chājat pínahđih jenah joinít, Dios naáwáđđih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tají: “Weémboó cáacwā í yéej chājat jíib yoobóđđih wā peéh chājbiipna caá’, jwí Maáh á niijná caá”, át niíj daacáp tají.^y ²⁰Páant á jumuchah, yeébbóó nin pah ñi chājaá: Yeebdíh en júihni á ñuugúp wunuchah ennit, á jeémát pínahđih ñi wúhuú. Á taca jootóchah ennit, á babhbat pínahđihbut ñi wúhuú. Páant caandíh ñi túi chājachah enna, búđi á tíicbiipna caá.^z ²¹Bitá yeebdíh yeejép í chājachah, queéđdih biíc yoobó yéej chāj jwúubacan, túinijeh ñi chājaá.

Ñi maátadih jepahat caá náahap

13 Nihat maátadih Diosjeh tiguaá í maáh jummat pínahđih át ñíwip taga. Páant á maáh waadánit í jumuchah, queét yeebdíh í wutuchah,

ñi túi jepahaá. ²Det jwí maátadih jepahcannit, Dios á ñíonitđih yap yohna caá í chājap. Páant í yap yohatji jíib queéđdih peéh chājat á jumbiipna caá.

³Det túi chājnit í maátadih ípí úumcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó í maáta í peéh chājat pínahđih ípí úumna caá. Ñi maátadih úumcat túut niijná, túinidihjeh ñi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, “Ma túi chājna beé”, maátaboó yeebdíh í niijbíipna caá. ⁴Dios yeebdíh teo wáacat túut niijná, ñi maátadih á wutna caá, ñi túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, ñi túi chājcah, yeebdíh í peéh chājat pínah niijná, Dios queéđdih át ñíwip taga. Páant yeejép chājnit jumna, queéđdih úumat caá náahap. ⁵Peéh chājat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wā chājachah, á túibiipna caá”, niíj jenah joiná, túi jepahnit, túinijeh chājat caá náahap.

⁶Ñi maátadih caán tewatđih Dios át wúhup taga. Páant í túi teweçah ennit, yeébbóó í tewat jíib ñípí jíib chājna caá. ⁷Ded pah yeebdíh í jíib chājat túutuchah, túi jepahnit, ñi jíib chājaá. Maáta í tewat jíibbut, túi jíib chājnit, queéđdih túi wēi naáwát caá náahap.^a

Míic oyat caá náahap

⁸Bitadih ñi jíib buudáátđih waícanjeh ñi jíib chāj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míic oi cádahca bojoó. Det bitadih oina, Dios á wutatđih á túi jepahna caá. ⁹Á wutat nin pah caá á niijíp: “Biíh áajíh ñi yéej chājca bojoó. Cáacwāđih ñi mao yohca bojoó. Ñi ñuuncá bojoó. Bitáñ bií déedih ñi en ñinahca bojoó”, á niíj wutna caá. “Meemjéh ma míic oyat pah-jeh muntih, bitadihbut ma oyoó”, á niíj wutatđih jepahna, Dios nihat biíh á wu-

^w12:14 Mt 5.44; Lc 6.28 ^x12:16 Pr 3.7 ^y12:19 Dt 32.35

^z12:20 Pr 25.21-22 ^a13:7 Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25

tatdihbut jwī tūi jepah beedána caá.^b
¹⁰Bitadilh oina, queétdih jwī yéej chāj-
 can niít. Pánihna, queétdih oina, Dios
 ā wutatdih tūi jepah beedána caá jwī
 chājap.

¹¹Ēonit panihnit nī jumca bojoó. Nin
 baácboó ded pah ā yapatdih tūi je-
 nah joinít nī jumca. Jesús ā jwūub
 dei jūúwát pínahdih náhninit, nī tūi
 páñaá. Caandih jwíh jephahna, “Jwiít-
 dih ubudih ā jwūub dei jūóhbična caá”,
 jwī niíf jenah joyóp jī. Obohjeéhtih,
 buu ā jwūub dei jūúwát pínah bahni-
 jah caá ā judhdur. Páant bahnijeh ā jud-
 hduchah, jwiít dih tūi jenah joyát caá
 náahap. ¹²Jesús ā jwūub dei jūúwúchah,
 chei panhipboó yeejép ī chājat waican-
 jah ā buudbípna caá. Jesús ā jwūub dei
 jūúwát pínah bahnijeh ā judhdadilh jéi-
 hnit, yeejép chājatdih cádahnit, Jesús ā
 yeh iiguíp panhipboó jumna, tūinijeh
 chājat caá náahap. ¹³Jwiít mícjeh tūi
 chājat caá náahap. Wēi babh máihñat,
 íí náah chājatdihbut jwī bidcat dée caá.
 Míc jūihnit, míc jepchá tubnitbut jwī
 jumca boj jíh. ¹⁴Pánihna, yeejép nī nī-
 nahatdih cádahnit, jwī Maáh Jesucristo
 ā teo wáacatjīh táinidihjeh nī chājaá.^c

Bitadilh yeejép jenah joicát

14 Jesús dih jáap jepahnit pah, ā
 naáwátdih tūi jéih jwuhcannit-
 dih nī tūi míc pej jumca. Ī tūi jéih
 jwuhcah ennit, “Meém jéihcanniabeh
 caá”, nī míc niíf íjaca bojoó. ²“Weém
 nihát nuñúpwādih wā jeéméchah ā túina
 caá”, biquína ī niíf jenah joiná caá.
 Obohjeéhtih, bitaboó, Jesúh doonádih
 tūi jéih jwuhcannit, nuñúpwādih jeém-
 pancanh, pácahinadilhjeh ī jeémpna caá.
³Det nihát dih jeémpnit, pácahinadilh-
 jeh jeémpnitboodih “Meém oboh jumni
 caá”, ī niíf jenah joicá bojo naáh. Pácahi-

nadhjeh jeémpnitbut nihát dih jeémp-
 nitboodih “Yeejép chājna caá ma chā-
 jap”, ī niíf jenah joicá bojo naáh. Det
 Jesúsdih jepahnit nihát dih jeémpnit ī
 jumuchah yuhna, “Nit wíhwā caá”,
 Dios queétdih ā niijná caá. Áihwā ī
 jumuchah ennit, nuñúpwādih jeémpcan-
 nitboó queétdih yeejép ī niíf jenah joicá
 bojo naáh. ⁴Ded Jesúsdih jepahni Dios-
 dih teo wāhni panihni caá ā jumur.
 Páant áih ā jumuchah, yeéboó caandih
 nī jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán
 ā chājatdih ennit, ā maáhjeh “Ma tūi
 chājna beé. Ma tūi chājcan beé”, ā jéih
 niijná caá. Pánihna, Jesúh ā jumuchah,
 áihdih tūi teo wáacna, “Meém yeejép
 chājni caá”, caandih Jesús ā niíf naóh
 yaccan niít.

⁵“Diosdih jwī weñat pínah nin yeó
 jáapjeh caá. Biíf yeó jáap jwī tewat
 pínah ā jumna caá”, biquína ī niíf je-
 nah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó yeó
 jáap jumat pah biíc yoobó Diosdih ī
 wēina caá. Queét biíc yoobó chājcan-
 nit jumna yuhna, nihát nin pah ī niíf
 jenah joyó naáh: “Jesús ā náah ya-
 cat pahjeh wā chājna caá”, ī niíf je-
 nah joyó naáh. ⁶Det “Nin yeó jáapdih
 Diosdih jwípí wēina caá”, niíf jenah
 joinít, jwī maáhdih jepahna caá ī chā-
 jap. Bitá “Yeó jáap jumat pah Diosdih
 jwípí wēina caá”, niíf jenah joinít, queét-
 but jwī maáhdih jepahna caá ī chājap.
 Det déepdih jeémpnit, Diosdih “Túina
 caá, Paá”, niíf jeémpna, Diosdih ī wēina
 caá. Bitaboó Diosdih weñat túut niijná,
 déepdih jeémpcannit, Diosdih “Túina
 caá, Paá”, biíc yoobó ī niíf wēi naóhna
 caá.^d

⁷⁻⁸Jwiít nihát Cristoíhwā jumna,
 jwī náahatdilhjeh jwī jéih chājcan caá.
 Báadh jwuhna, jwī maáhdih jwī jepahna
 caá. Wunnabut jwī maáíhwā jwī jumna

^b13:9 Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18 ^c13:14 Ef 6.11-17

^d14:6 Col 2.16

caá. Nin baácboó jum jwuhna, caandih weñaat caá náahap. Jwī wunat pínah játihbit, áihwā jumna, caandih páantjeh biíc yoobó weñaat caá náahap. Pánihna, jwī báadhachah, jwī wunuchahbut, páantjeh Cristoíhwā jwī jumna caá.⁹ Báadhnitdih, wunnitjidihbut, jwī Maáh jumat túat niijná, Cristo wunniji át jwúub boo pud júuwúp wut jī.

¹⁰ Nihat áihwā jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ñi déewā panihnit Jesús-dih jáap jepahnit ī jumuchah, “Dios meemdih ā peéh chāja naáh”, ñi niij naóh? ¿Dépanih tigaá ñi déedih oboh jumni pah ñi en? Diosboó ded pah jwī chājatdih jéih beedáni ā jumatdih túi náhnat caá náahap. Á jumupboó jwī juibí ñuhuchah, biqúina jumat pah ded pah jwī chājatjidih ā úbh joyóchah, jwiít nihatdih jepahat ā náahbipna caá. Páant ā úbh joyát pínahdih náhnit, ñi dée panihnidih “Yeejép caá”, ñi niijcá bojó.^e ¹¹ Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī:

“Nin pah jwī Maáh ā niijná caá: ‘Weém báadhni wā jumuchah, yoobópdih wā niiját biíc yoobó ā yapbipna caá: Nihat wā pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Meém túini, wēpni caá”, weemdih ī niij, wēi naóhbipna caá’, ā niijná caá”, át niij daacáp tajī. (Is 45.23)

¹² Pánihna, Dios pehbhoó jwī juibí ñuhuchah, nihat jwī chājatjidih “¿Dépanih tigaá páant ma chāj?” jwiítidih ā niij úbh joyóchah, jepahat ā náahbipna caá.

Ñi déedih buugát dée pah chājcat

¹³ Jwī dée panihnidih “Yeejép caá”, niij naóhcanjeh, nin pahbut niij jenah joyát caá náahap: “Jwiít Jesúsíhwā jwī tóoc buugát panihat pah, numah yéej chāj waóhca boj jīih”, niij jenah joyát

caá náahap. ¹⁴ Weém jwī Maáh Jesúsíh jumna, nin wā naáwát pínahdih wā túi jéihna caá: Weémboó nihat jeémátidih wā jeéméchah, ā túina caá. Pánihna, dedé wā jeémát jiiib, weemdih peéh chājat ā wihcan caá. Obohjeéhtih, biíhboó “Nin jeémátidih jeémpna, yeejép wā chājna caá”, niij jenah joí jeémpnidih peéh chājat ā jumbipna caá. ¹⁵ Yeéb ñi jeéméchah ennit, ñi déebut en yac jeémpna, “Weém Jesúsíh wā yap yohna beé”, niij jenah joinít, búdí áta jenah joi tágaá. Pánih chāj júutna, caandih ma túi oican caá. Ñi déedihbut Cristo ā wun wāhatdih jéihnit, caán jeémátidih jeémp júutcat caá náahap, “Cristodih ā cádahná”, niijná. ¹⁶ “Nin pah wā chājachah, ā túina caá”, yeéb ñi niij jenah joyóchah yuhna, “Páant ā chājachah, ā táican caá”, bita yeebdih ita niij tágaá. Páant ī niiját pínahdih náahcan, “Páant wā chājat ā túyuchah yuhna, wā chājcan niít, Jesúsíhwādih yeejép dooná ā wihcat pínah niijná”, ñi niij jenah joyó.¹⁷ Pánih jenah joinít, nindihbut túi jenah joyát caá náahap: Diosboó jwī maáh ā jumuchah, jwī jeémát, jwī babhbatbut oboh jumni caá. Pánihna, áihwā jumna, Dios ā náahat pah chājnit, bitajeéh túi jumnit, Túini Espíritu ā teo wáacatjih weñat caá náahap. ¹⁸ Páant jwī jumuchah ennit, Diosboó “Meém ma túi chājna beé”, jwiítidih ā niijbipna caá. Páant ā niiját pahjeh muntih cáacwābut biíc yoobó ī niijbipna caá.

¹⁹ Ded pah biícidih jwī túi jumat pínah, ded pah jwī túi míic teo wáacat pínahdihbut bidat caá náahap. Pánih chājna, Jesúsíh chah jwī túi jenah joibipna caá. ²⁰ Dios ā jeémát túutcanijidih ñi jeéméchah ennit, biíh Jesúsíhboó ā en wéican, Jesúsíh áta cádah tagaá. Pánihna, buugní pah ā jumcat pínah niijná, caandih ñi jeémpca bojó.

^e14:10 2Co 5.10

Yoobópdih tigaá nihat jeémát túini míic caá. Páant ā jumuchah yuhna, biíh pah bóo jwí jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, biíhboó niijná yuhna, en yacnit, āta jeémp tagaá. Pánihna, Dios ā wutadidih jenah joicánjeh jeémpna, ā yéej chājna caá. Páant jwiítidih en yacnit ā jeéméchah, ā yéej chājat jwíh jíb caá. ²¹Nuñúp déepdih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbut ñi babhbachah enna, biíh Jesúhboó “Caandíh jeémp, babhna, yeejép wāta chāj tagaá”, niíj jenah joiná yuhna, caanbút en yacnit, biíc yoobó āta chāj tagaá. Páant niíj jenah joiní bácah, jeémp babhna, yeejép āta chāj tagaá. Pánihna, caán yeejép ā chājcat pínah, Jesúsdih ā túi jenah joí cádahcat pínahbut niijná, nuñúp déepdih, poonidihbut ñi cádahachah, ā túina caá. ²²“Nihatidih wā jeéméchah ā túina caá”, ñi niíj jenah joyátidih Diosdihjeh ñi naáwá. Páant niíj jenah joiná, yeejépdih chājcani, “Weemdíh peéh chājat ā wihcan niít”, niíj jenah joiní ā wéina caá. ²³Obohjeéhtih, “Nin jeémátidih jeémpna, yeejép wāta chāj tagaá”, biíhboó niíj jenah joiná yuhna, caán jeémátidih ā jeémát jíb, caandíh peéh chājat ā jumbipna caá. Pánihna, ded pah chājna, “Nin pah chājna, wā túi chājna caá”, niíj jenah joicát jíb, jwiítidih peéh chājat ā jumbipna caá.

Jwíjeéh jumnitdih túi teo wáacat

15 Jwiít Jesúsdih túi jenah joinít, behnit panihnít jumna, wébít panihnítidih íjcanjeh, túi teo wáacat caá náahap. Pánih teo wáacna, jwí weñat pínahdihjeh chājcat caá náahap. ²Jwíjeéh jumnit Jesúhwbóodíh jenah joinít, Jesúsdih chah í túi jenah joyát pínah niijná, queétdih teo wáacat ā náahna caá. ³Cristoboó ā weñat pínahdihjeh chājcan, bita caandíh yeejép

í wéhenachah yuhna, ā íip ā wutadidihjeh apí chājap wut jí. Páant ā chājat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niíj daacáp tají: “Meemdíh yeejép í naáwát pah muntih, ma wutadidih wā jepahat jíb, weemdíhbut yeejép í wéhena beé”, āt niíj daacáp tají.^f ⁴Jon játih Dios naáwátidih naóh yapanit daácna, jwiítbut Diosdih jwí túi jéihyat pínah niijná, ít daacáp wut jí. Í daacátjidih bohéna, ded pah Dios jwiítidih ā náah yacatidih jwí túi jéihbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapna yuhna, Diosdih túi jenah joí cádahcan, ā pebhboó jwiítidih ā ub bejat pínahdih náhninit, jwí túi wéi jumbipna caá. ⁵Yeebdíh úbhna, nin pah wápí niijná caá: “Paá, queét Jesúsdih péenitidih búdí ma teo wáacá, túi wéinit, meemdíh cádahcanjeh, túi biícidih í jummat pínah niijná. ⁶Páant queétdih ma túi teo wáacachah, queét nihat biíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwí Maáh Jesucristo ā íip, túini, chah wépní caá’, í niíj wéi naóhbipna caá”, wápí niíj úbhna caá.

Judíowā nihcannitdihbut túini dooná ā juibíat

⁷Cristo yeebdíh ā wéi enat pahjeh muntih, yeebbút biíc yoobó bita Jesúhwbóodíh ñi túi wéi eneé. Páant ñi túi wéi enechah ennit, bitabut Diosdih í wéi naóhbipna caá. ⁸Nindih yeebdíh wā naóhna caá: Cristo teo wúhni panihni ā júwúchah, jwiít judíowáíh pínahjeh pohba nihcan, yeéb judíowā nihcannitíh pínahbut páant āt júwúwup tají. “Yeebdíh wā túi chājipna caá”, jwí nuowádih ā niíjájti pah chājni ā jummatidih jwiít judíowā jwí jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih āt wahap tají. ⁹Pánih wahnit, yeéb judíowā nihcannitdihbut ā jígah en teo wáacachah ennit, yeebbút caandíh ñi wéi naáwát pínah niijná, Cristodih āt

^f15:3 Sal 69.9

wah deyanap wut jī. Ded pah yeebdīh ā teo wáacat pínahdih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī: “Cristo nin pah Diosdih ā niijíp be: ‘Judíowā nihcannit pehbhoó bejnit, meemdīh nūmah wēi naóhnit, queét cātīh wā nūmah wēi eobipna caá’, Diosdih ā niijíp be”, át niíf daacáp tajī. (2S 22.50; Sal 18.49)

¹⁰ Páant ā niíf daacátji pah mūntih, nin pah bífh naóh yapanibut át niíf daacáp tajī:

“Yeéb Judíowā nihcannit Dios ā nīonit judíowā bífcđih nī túi weñeé”, át niíf daacáp tajī. (Dt 32.43)

¹¹ Páant ā niíf daacátji pah mūntih, nin pah bífhbut át niíf daacáp tajī:

“Nihat yeéb judíowā nihcannit Diosdih nī weñeé. Nihat baácđih moón caandīh nī wēi eweé”, át niíf daacáp tajī. (Sal 117.1)

¹² Isaiásjibut bíic yoobó mūntih nin pah át niíf daacáp tajī:

“Isaí jūima nihat cáacwāđih ī maáh ā jumbipna caá. Pánihna, judíowā nihcannitdihbut ī maáh jumna, queét iiguípna bejnit déejidih ā túi ubat pínahdih ī jéihbipna caá”, át niíf daacáp tajī. (Is 11.10)

¹³ Yeéb judíowā nihcannitdihbut ā túi teo wáacatđih nī jéihyechah, Dios yeebdīh túi jumat túttnit, búdí ā weñana naáh. Pánihna, Jesúsđih túi jenah joinít, ā pehbhoó yeebdīhbut ā ub bejat pínahdih Túini Espírítu ā teo wáacatđih náhninit, nī túi wēi pāñaá.

¹⁴ Wā déewā panihnitá, yeebdīh wā bohécah yuhna, yeebjéh Dios ded pah ā jumat tútatđih túi jéihnit, nījeéh jumnitđih jéih bohénit, túi chājnit yoobát nī jumat doonáđih wā joiná beé. Pánih joinít, “Caán dooná yoobópdih tīgáá”, wā niíf jenah joiná caá. ¹⁵ Páant nī jumuchah yuhna, weemdīh oina, ni-

hat judíowā nihcannitđih Dios ā bohéat túttni jumna, úumcanjeh yeebdīh baini wā naóhna caá, nī túi náhniat pínah niijná. ¹⁶ Páant weemdīh ā bohéat tútuchah, caandīh teo wūhni jumna, Jesucristoíh túini doonáđih judíowā nihcannitđih wāpí bohéna caá. Páant wā bohénachah, Jesúsđih ī túi jepahachah ennit, Túini Espírítuboo queétđih Dioíhwā ā chājachah, “Nit túinit caá”, Dios ā niíf enna caá.

¹⁷ Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdih wā teo wūhatđih cáacwāđih búdí wāpí wēi naóhna caá. ¹⁸⁻¹⁹ Pánihna, Cristo ā teo wáacatđih wā bohénachah joiná, ā wēpatđih wā chājachah enna, dawá judíowā nihcannit Diosdih ī jepahap be. Caandīh bácah yoobópdih wā wēi naáwíhna caá. Bitá ī chājatboodīh wāpí naóhcan caá. Jerusalén tútchidih moondīh wā bohé jwíhip jī. Túttimah, nihat tútchina jumat yoobó jib bejnit, púú Iliria baácđih juibínit, caanjīh moondīhbut Cristoíh túini doonáđih wā túi bohénap jī. ²⁰ Bitá ī bohénitjídih wā jwúub bohéíhcan, Cristoíh túini doonáđih joi jwúhcannitđihjeh búdí wāpí bohéíhna caá. ²¹ Páant wā bohéíhat pínahdih Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī:

“Ā naáwátđih joi jwúhcannitji caandīh ī joibípna caá. Queét áih túini doonáđih joinít, ī túi beh joibípna caá”, át niíf daacáp tajī. (Is 52.15)

Pablo Roma tútchina ā bejíhat

²² Nihat tútchinadih moondīh caán doonáđih bohé jibni jumna, maátápdih nī pehbhoobút yeebdīh enedih wā bejīhip yuh be. Obohjeéhtih, pánih bejīhna yuhna, búdí tewat ā jumuchah, wā jéih bejcap be.⁸ ²³ Nin baácđih moondīh naóh péana, dawá jópchi yeebdīh enedih bejíhniji buu jwuhna

ni pebhna wā bejbipna caá. ²⁴ España baácdih moondih bohénadih bejna, yeebdih wā en yap bejbipna caá. Pánihna, ñijeéh jumna, biícdih búdí jwī wēibipna caá. Bahnijeh jumnit, ni teo wáacatjih España baácna wā bejbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, butéhjeh Jerusalén tútchidih moón Jesúfhwādih dinerodih wahat túut niijná, caanná bej jwuhat túut caá wā chájap. ²⁶ Macedonia baácdih moón, Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón Jesúfhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, túi wēinit, dinerodih ī wāhup be. Páant ī wūhni dinerodih queétdih wahadih wā bejna caá.^h ²⁷ Caán dinerodih wūhna, queétjeh túi wēi jenah joinít, ī wāhup be. “Páant judíowādih ī teo wáacat ā túina caá”, wā niñ jenah joiná caá. Jwiít judíowādihjeh Dios Cristoíh doonádih át jwíih jéihyanap wut jī. Páant ā jéihyanachah, jwiít judíowā queét judíowā nihcannitdih teo wáacnit, áih túini doonádih jwī bohénap jī. Páant jwī teo wáacachah, queét Macedonia baácdih moón Acaya baácdih moonbút Jerusalén tútchidih moón judíowādih ī teo wáac jwúubaat ā túina caá.ⁱ

²⁸ Queét ī wahni dinerodih Jerusalén tútchidih moondih wāh péanit, España baácna wā bejbipna caá. Pánih caanná bejna, yeebdih wā en yap bejbipna caá. ²⁹ Ni pebhna juibínit, Cristo ded pah búdí ā teo wáacatdih jwī míc wéhenachah, jwiít biícdih ā túi weñabipna caá.

³⁰ Wā déewā panihnitá, jwī Maáh Jesucristodih túi jenah joinít jumna, Túini Espíritu jwiítidih ā míc oyat túutuchah, weemdih búdí ñi uúbú, wā tewat buoni ā jumuchah yuhna, wā túi buujáat pínah niijná. ³¹ Judea baácdih moón Jesúfhwā nihcannit weemdih yeejép ī chájihichah yuhna,

Dios weemdih ā wapat pínahdihbut ñi uúbú. Jerusalén tútchidih moondih dinerodih wā wūhuchah, caandih ī wēi ubat pínahdihbut ñi uúbú. ³² Páant ñi uúbúchah, Dios ā náahachah, ñi pebhboó wā túi juibíipna caá. Pánih caanná juibínit, ñijeéh jumna, weemdih ñi weñanachah, ñi pebh wā túi choo jwúhbiipna caá. Pánih choonji España baácna wā bejbipna caá. ³³ Dios jwiítidih túi jumat túutni ñijeéh ā jumá naáh. Páant tíi ā jumá nah.

Pablo ā pée túyat túutat

16¹⁻² Jwī dée wili panihnih Febe wūt jumnih ñi pebhboó mi bejna caá. Caánt Cencrea wūt jumni tútchidih moón Jesúfhwādih túi teo wáacnih caá. Dawá cáacwādih teo wáacnit, weemdihbut mi túi teo wáacap jī. Jwī Maáh Jesúfh wili mi jumuchah, caántdih ñi wēi jwááá. Caántdih biíh pah bóo ā wihchah enna, ñi wāhúú. Páant tigaá jwiít Jesúfhwādih míc teo wáacat náahap.

³ Aquila, yad Priscilabut ī túyu naáh. Jesucristoíh doonádih wā bohénachah, queét wājeéh ī tewep jī. ⁴ Bitá weemdih ī mao yohíhichah, weemdih ī teo wáacat jíib queétdihbut bainíbit mawat dée ā judhdup jī. Pánihna, queétdih búdí wā weñechah, nihat judíowā nihcannit Jesúfhwābut queétdih ī wēina caá. ⁵ Aquilawāh muúdh míc wáac junít Jesúfhwābut ī túyu naáh. Wā oini Epenebut ā túyu naáh. Caán Asia baácdih moondih Cristodih jwíih jepah waóhni ā jumup jī. ⁶ María wūt jumnihbut mi túyu naáh. Caánt yeebdih búdí mi teo wáacap jī. ⁷ Andrónico, Juniasjīh ī túyu naáh. Queétdihbut judíowā jumnit, weem pah muntih Jesúfhwā ī jumat jíib, nemat muúboó wājeéh ī jumup jī. Cristodih wā jepahat pínah játih queét itát jepahap tajī. Jwiít Jesúfhwā jwī maátajeéh

^h15:26 1Co 16.1-4

ⁱ15:27 1Co 9.11

^j16:3 Hch 18.2

ĩ jumuchah, “Yoobópdih chājnit, ĩpí túi waóhna caá”, nihat queétdih ĩ niǵ wēi naóhna caá.

⁸Jesús ā oyatǵih wā oini Ampliato-but ā túyu naáh. ⁹Urbanobut ā túyu naáh. Caanbút Cristoǵh doonádih bohé wáacni caá. Wā oini Estaquisbut ā túyu naáh. ¹⁰Apelesbut ā túyu naáh. Caán yeejép yapna yuhna, Jesúsdiĥ ā cádah-catdiĥ ennit, nihat Jesúh wā caandíĥ ĩt túi wēi enep wut be. Aristóbulofĥ mūudíĥ moón nihat ĩ túyu naáh. ¹¹Wā dée Herodiónbut ā túyu naáh. Narcisoǵh mūudíĥ moón Jesúh wābut nihat ĩ túyu naáh. ¹²Trifena, Trifosajih ĩ túyu naáh. Queét yaádh jwí Maáh Jesúsdiĥ teo wūhna, áihwādiĥ búdí ĩt teo wáacap wut be. Jwí oiniĥ Pérsidabut mi túyu naáh. Caántbut jwí maáhdih túi teo wūh-nih mit jumup wut be. ¹³Rufobut nihat Jesúh wā ĩ wēi naóhni ā túyu naáh. Ā ĩnbut mi túyu naáh. Caánt wā ĩn panih-nih caá.^k ¹⁴Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bita ĩjeéh jum-nit Jesúh wābut ĩ túyu naáh. ¹⁵Filólogo, Julia, Nereo, ā jwan Olimpas, bita ĩjeéh jumnit Jesúh wābut ĩ túyu naáh.

¹⁶Dios ā oyatǵih yeéb Jesúh wā ĩn túi míc uúbú. Nihat Jesúh wābut yeebdíĥ ĩ túyat túutna caá.

Pablo ā pée wutat

¹⁷Wā déewā panihnitá, ĩnjeéh jumnit biquína yeebdíĥ míc en jūihñat túutnit, bífcdih ĩn túi jumatiĥ ĩt yéejanap wut be. Páant ĩ chājachah, yeéboó Jesúsĥ naáwátidih ĩn jepahatjidih ĩn cádah be-jna caá. Páant ĩ cádahachah enna, ĩnĥi túi chāja chaáh! Queétdih ĩn pej jumca bo-joó, yeebdíĥ chah ĩ yéejacat pínah ni-ijná. ¹⁸Pánih cádahnit jwí Maáh Jesu-cristodiĥ teo wūhnit nihcan caá. Yee-jép ĩ en ĩnahatdiĥch chājnit ĩ jumna

caá. Queét táini jacjeh ĩ bohéna yuhna, ĩ yee naóh bohénachah, túi jéihcan-nitboó queétdih ĩ túi joiná caá. Páni-hna, queét yee naóhniĥdiĥ ĩn pej jumca bojoó. ¹⁹Obohjeéhtih, yeéboó Jesús-diĥ túi jepahnit caá ĩn jumup. Pánih túi jepahnit ĩn jumatiĥ doonádih nihat ĩt joyóp wut be. Weembút caán doonádih joiníĥ, búdí wā wēina caá. Pánih wēina yuhna, yeebdíĥ bainí wā úum yacna caá, “queét yee naóhniĥboodíĥ ĩn jepahná”, niijná. Ded pah túi chājatiĥ ĩn jéihyat pínahdiĥ yeebdíĥ búdí wā náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājat pínah-boodíĥ ĩn jéihyatiĥ wā náah yaccan caá. ²⁰Pánih jéihnit ĩn jumuchah, Dios, jwiútdih túi jumatiĥ túutni, yeebdíĥ ā teo wáacpina caá, nemépwā ĩ maáh Sa-tanásdih ĩn yap yohat pínah niijná. Jwí Maáh Jesucristo yeebdíĥ oiniĥ, ā túi teo wáaca naáh.

Pablojeéh jumnit ĩ túyat túutat

²¹Timoteo, wā pej jumni, yeebdíĥ ā túyat túutna caá. Wā déewā Lucio, Jasón, Sosípater yuh buca yeebdíĥ ĩ túyat túutna caá.¹

²²Weém, Tercio, Pablo ā daacát túutuchah, daac wūhni wā jumna caá. Weembút Jesúsĥ jumna, yeebdíĥ wā túyat túutna caá.

²³Weém Pablo, Gayoǵh mūudíĥ wā jumna caá. Nin mūudíĥ Jesúh wā ĩpí míc wáacna caá. Pánihna, caanbút yeebdíĥ ā túyat túutna caá. Erasto, nin tútchidiĥ moón ĩ maátaǵh dinerodiĥ en daoníbut yeebdíĥ ā túyat túutna caá. Jwí dée panihni Cuartobut yeebdíĥ ā túyat túutna caá.^m

²⁴Jwí Maáh Jesucristo yeéb nihatdiĥ oiniĥ, ā teo wáaca naáh. Páant tíĥ ā jumna.

^k16:13 Mr 15.21 ^l16:21 Hch 16.1 ^m16:23 Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

Diosdih ã wēi naóh péaat

²⁵⁻²⁶ ;Dios, chah wēpnidih jwī wēi jīh! Caán nihat jéihni jumna, yeebdíh ã jéih teo wáacna caá, wã naóhni Jesúh túini doonádih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Caán doonádih jon játih moón it jéih jwuhcap wut jī. Obohjehtih, ã naáwátdih naóh yapanitdih jéihyanit, Diosjeh át daacát túutap wut jī. Bũ ñ daacátjidih jwī enechah,

jwiítdihbut ã jéihyana caá. Pánih jéihyanit, judíowã, judíowã nihcannitdihbut túi ubni pínah Jesús ã jumadih weemdíh ã bohéat túutap jī, nihat baácdih moón caandíh ñ jepahat pínah niijná. ²⁷ Pánihna, ;Jesucristo ã teo wáacatjīh, Dios bífcjeh nihat jéih beedánidih yeó jáap jumap pah jwī wēi naóh jīh! Páant tí ã jumũ nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

1 CORINTIOS

Pablo queétdih ã túyat tútat

1¹⁻² Weém, Pablo, bíhdih daacát tútutnit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúfhwádih wā wahna caá. Dios weemdih ñíonit, Jesucristoíh túini doonádih ã naáwát tútutni wā jumna caá. Pánihni jumna, yeebdíh búdí wā túyat tútutna caá. Wā úud panihni Sóstenesbut yeebdíh jenah joinít, búdí ã túyat tútutna caá. Yeéb jwí Maáh Jesucristodih jepahnit, Dioíhwā ñi jumna caá. Nihat baácdih moonbút bíc yoobó jwí maáhdih úúbhñit, bícdih jumnit pah Dioíhwā jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Jesús jwí Maáh ã jumna caá.ⁿ

³Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, bícdih ñi túi jummat pínah niijná.

Dios ded pah queétdih ã túi teo wáacat

⁴Diosdih úúbhna, “Paá, queét Jesúfhwádih búdí oinit, ma túi teo wáacatdih túina caá”, wāpí niijná caá. ⁵Pánih teo wáacna, ã jéihyanachah, ñi túi jéih naóh yapana caá. ⁶Páant ã túi teo wáacachah, wā naóhñiji Jesúfh doonádih ñi túi joyóp jī. ⁷Búdí ã teo wáacachah, yeebdíh dedé jéihcat pínah ã wihcan caá. Pánihna, Jesús ã jwúub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, ã wēpatjīh ñi míc túi teo wáacna caá. ⁸Yeebdíh páantjeh ã túi teo wáacpina caá, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Páant ñi cádahcah, Jesucristo ã jwúub dei jūúwúchah, yeebdíh yéejat peéh chājat ã wihcan niít. ⁹Dios jwiítidih ã ñíwip jī, jwí Maáh Jesucristodih jwí túi pej jummat pínah niijná.

Páant ã niijátji bíc yoobó ã chājbipna caá.

Í míc jūihñatdih ã cádahat tútat

¹⁰⁻¹¹Dios páant yeebdíh ã teo wáacachah yuhna, Cloéwā wā pebhna jūinít, ñi míc jūihñat doonádih weemdíh í naáwáp jī. Páant ñi chājachah, wā úudwā panihnitá, jwí Maáh Jesucristo ã wēpatjīh nin pah yeebdíh wā wutna caá: ¡Ñi míc jūihñatdih caanjīhjuh ñi cádahá! ¡Páant bóojeh! Yeebdíh túi bícdih jummat caá náahap. Jesús ded pah ã jummatdih, ded pah ã bohéatdihbut bícdih ñi túi jenah joyoó. ¹²Páant niijnít, nin pah wā naóhna caá. Yeéb bícdih ñi túi jumcan caá. Biquína, “Jwiít Pabloíhwā caá. Caán chah túi bohéni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Apoloíhwā jwí jumna caá. Caánboó chah túi naóhni caá”, ñi niijná caá. Bitá, “Jwiít Pedroíhwā caá. Caánboó chah túi jéihni caá”, ñi niijná caá. Bitá “Jwiítjeh Cristo ã bohéatdih yoobópdi h jéihnit caá. Pánih jumna, jwiítjeh áihwā caá”, ñi niijná yuh caá.^o ¹³Obohjeéhtih, Jesucristo páant ñi jummat pínahdih át bohécap jī. Weém, Pablo, yeebdíh wun wūhni nihcan caá. Wā wēpatjīh nihcan jīi yeebdíh í daabánap jī. Jesús ã wēpatjīh í daabánap jī, áihwā ñi jummat júutat pínah niijná. ¹⁴⁻¹⁵Crispo wūt jumni,^p Gayo wūt jumni,^q queét chénewádhijeh wā daabánap jī. Bitadih wā daabácap jī. Yeebdíh wā daabánachah nihna, “Pabloboó ã wēpatjīh weemdíh ã daabánap jī”, ñita niij tágaá. Pánihna, “Queétdih wā daabácatjīdih túina caá”, Diosdih wā niijná caá. ¹⁶¡Cáaj! Estéfanawádih wā quíib buúdup be. Queétdihbut wā daabánap jī. Obohjeéhtih, “Bitadih wā daabácap jī”, wā niij jenah joiná caá.^r ¹⁷Cáacwádih daabáni pí-

ⁿ1:1-2 Hch 18.1 ^o1:12 Hch 18.24 ^p1:14-15 Hch 18.8

^q1:14-15 Hch 19.29; Ro 16.23 ^r1:16 1Co 16.15

nah Jesús weemdíh wahcan, áih túini doonádih naáwát túutna, ā wahap jī. Jwiít cáacwā jwī jengah joyátjīhjah ā naáwát túutcap jī. Páant wā naáwáchah nihna, joinítboó “Caán túi naóhni caá”, niijnít, weemdíhjah ita wēi jengah joi tága. Jesúsdi h ita jengah joicán taga. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjīh yoobópdih áih doonádih weemdíh ā naáwát túutap jī, Jesús cruzboó ā wun wūhatjidih ī tūi jengah joyát pínah niijná.

Cristo Dios ā jéihyat, ā wēpatdih júutni caá

¹⁸ Jwiít Jesús cruzboó ā wun wūhatji doonádih joinít, caandíh jwī jepahachah, Dios ā wēpatjīh jwiítidih ā tūi ūbna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jepahcannit iiguípna bejnit pínah, cruzboó Jesús ā wun wūhatji doonádih joinít, nin pah ī niíf jengah joiná yuh caá: “Dedé pínah nihcan jīi. Páantjeh āt wunjehep wut jī”, ī niíf jengah joiná caá.^s ¹⁹ Páant ī niiját bíc yoobó Dios naáwátidih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tajī:

“Dios nin pah ā niijná caá: ‘Cáacwā ī bohéatdihjah tūi jéihna yuhna, weemdíh ī jengah joicát jíib ī buud-bípna caá’, ā niijná caá”, āt niíf daacáp tajī. (Is 29.14)

²⁰ Diosdi h jéihcannit ī jengah joyátjīhjah búdí ī jéihyechah yuhna, Dios ī jéihyatdih “Dedé pínah nihcan caá”, ā niíf jengah joiná caá. Pánihna, jwiít cáacwā jwī jengah joyátidihjah bohénit, ī tūi jéihna yuhna, jeáboó ī bejcan níit. Moisés ā wutatjidih bohénit, tūi naóhnitbut jéihna yuhna, Dios pebhna ī bejcan níit.^t

²¹ Dios nihadidih jéihni jumna, nin pah āt niíf jengah joyóp wut jī: “Cáacwā ī jengah joyátidihjah jéihnididih wā tūi ūbcan níit. Obohjeéhtih, wā wūáh ā wun wūhatdih jengah joinítidihjah wā tūi ūbbipna

caá”, āt niijp wut jī. Jesúsdi h doonádih jwī bohénachah, jepahcannitboó “Oboh ī naáwátjeh caá”, niíf jengah joinít, buud-nít ī jumbipna caá.

²² Jwiít judíowā nin pah jwípí niíf jengah joiná yuh caá: “Dios ā wēpatdih ā júutcah, caandíh jwī jepahcan níit”, jwī niijná caá. Yeéb judíowā nihcannit nin pah nípi niíf jengah joiná yuh caá: “Dios ded pah ā jumadidih jwī jengah joyátjīhjah beh joicán, caandíh jwī jepahcan níit”, ni niijná caá. ²³ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwípí niíf naóh bohéna caá: “Jesucristo cruzboó jwiítidih āt wun wūhup tajī”, jwī niijná caá. Páant jwī niíf bohéatdih joinít, jepahcannit judíowā nin pah ī niíf jengah joiná yuh caá: “Obohjeéhtih, Dios ā wahní jwiítidih tūi ūbni pínah wuncanjah, jwī maáh ā jumbipna caá. Pánihna, Jesús wunah bejna, caánboó jwī páini nihcan caá”, ī niíf jengah joiná caá. Páant niíf jengah joinít, Jesúsdi h doonádih ī yap yohna caá. Judíowā nihcannitboó nin pah ī niíf jengah joiná yuh caá: “Í yee naáwátjeh caá”, niíf jengah joinít, queébtut Jesúsdi h doonádih ī yap yohna caá. ²⁴ Obohjeéhtih, biquína jwiít judíowádih, yeéb judíowā nihcannitidibut Dios ā níwichah, Jesúsdi h doonádih tūi jói jepahnit, nin pah jwī niíf jéihna caá: “Dios chah wēpni, nihad jéihni jumna, cáacwádih tūi ūbat túut niijná, Jesúsdi h āt wun wūhat túutap tajī”, jwī niijná caá. ²⁵ Páant ā níwichah, áihwā jumna, nin pah jwī niíf jéihna caá: “Jwiít cáacwā jwī jengah joyát chah Dios āt jengah joi tága. Jwiít cáacwā jwī wēpat chah Dios ā wēpna caá”, jwī niijná caá.

²⁶ Páant wā naáwátidih jengah joinít, Dios yeebdíh ā níwichah, ded pah ni jumadidibut ni tūi jengah joyoó. Wā ūudwā panihnitá, bita yeebdíh ennit, “Queét bohécannit, dinero wihcannit jumna, oboh jumnit caá”, it niíf jengah joyóp

tajī. ²⁷ Obohjeéhtih, “Jéihcannitjeh caá”, cáacwā ī niijnítidih Dios át níwip taga. Pánih níona, jéihnitboodíh “Búdí bohéna yuhna, wā jéihyat dedé pínah nihcan caá”, Dios queétdih át niíf jéihyanap taga. Oboh jumnitdihbut ā níwichah ennit, “Wā wēpat dedé pínah nihcan caá”, maátadih át niíf jéihyanap taga. ²⁸ Oboh jumnit, bita ī deohnit, bita ī enah bojnitdihbut Dios át níwip taga. Pánih níonit, “Jwiít cáacwā jwī jéihyat weemdíh ā jumuchah yuhna, dedé pínah nihcan caá”, jwiítidih át niíf jéihyanap taga. ²⁹ Pánihna, Dios pehbhoó juibínit, “Wā jéihyatjijeh wā jūúwúp be”, jwī niíf jéihcan níit. ³⁰ Obohjeéhtih, Dios caá jwiítidih át teo wáacap taga, Jesucristodih jepahnit, áihwā jwī jummat pínah niijná. Pánih áihwā jumna, Jesús ā jenah joyát pahjeh muntih Dios jwiítidihbut ā jenah joyát túutna caá. Á wun wūhatdih jwī túi jenah joyóchah, jwiít áihwādh “Caánboó túini caá. Wā peéh chājcan níit”, Dios ā niíf enna caá. ³¹ Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át niíf daacáp tajī: “Weemdíh dedé judhdah wihcan caá’, niijnít ī jumca bojo naáh. Obohjeéhtih ‘Jwī Maáh Dios nihat jéihni, weemdíh ā túi teo wáacap be’, niijnít ī jumca naáh”, át niíf daacáp tajī. ^u

Cristo ā wun wūhatjī

2 ¹⁻² Wā úudwā panihnitá, ni pebhna jwíh juibína, ded pah wā jumattjidih ni túi náhninaá. Ni pehbhoó wā bejat pínah játih nin pah wā niíf jenah joyóp jī: “Jesucristo ded pah ā jumattjidih bohéna, jwiítidih ā wun wūhatjidih queétdih wā jéihyabipna caá”, wā niíf jenah joyóp jī. Páant niíf jenah joinít, Dios weemdíh ā jéihyani doonádh túinijeh yeebdíh wā naóh bohénap jī, “Pablo nihat jéihni caá”, ni niíf jenah joicát pínah niijná. ³ Nijeéh jumna, nin pah wā niíf

jenah joyóp jī: “¿Yoobópdih níit wā bohénap? ¿Jesúsdih ī túi jepahmi naniít? ¿Jepahcan, íjnit, weemdíh ī yoh bacami naniít?” niíf jenah joinít, búdí wā úumup jī. ^v ⁴ Jwiít cáacwā jwī jenah joyátjijeh wā naóh bohénap jī. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā wēpatjijeh yeebdíh túinijeh wā bohénachah joinít, Dios ded pah ā wēpatdih ā jéutuchah ennit, Jesúsdih ni jepahap jī. ⁵ Pánihna, “Pablo ā túi jéihyatjijeh jwiítidih ā jepahat túutcap jī. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjijeh ā chāj jéutuchah ennit, Jesúsdih jwī túi jenah joyóp jī”, ni niijat pínah niijná, páant wā bohénap jī.

Túini Espiritu ded pah Dios ā jumattjidih ā jéihyaat

⁶⁻⁷ Diosdih jéihcannit ī jenah joyát dedé pínah nihcah, Diosboodíh túi jenah joyát caá náahap. Diosdih túi jenah joinítidih nin pah wāpí niíf naóh bohéna caá: “Dios nihat jéihni jumna, jwiítidih túi ubat túut niijná, Jesúsdih át wahjip taga. Pánih chājna, jeáboó jwī juibínachah, chah táinidihbut jwiítidih ā chājbiipna caá”, wāpí niíf naóh bohéna caá. Nin baácdih moón maáta ī jenah joyát chah Dios ā jenah joyát caá. Queétdih ī wunuchah, ī jenah joyátjidih bita ī náhnican níit. Obohjeéhtih, Diosboó nin baácdih ā chājat pínah játih, Jesúsdih ā wah deyaat pínahdh átát jenah joi-jíp taga. Jon játih páant niíf jenah joiná yuhna, jwiít cáacwādh át jéihya jwuhcap taga. ⁸ Páant ā jenah joyátjidih nin baácdih moón ī maátaboó it beh joicáp jī. Í beh joiná nihna, nihat jéihni, chah wēpni, jwī Maáh Jesucristodih ita mao yohcan taga. ⁹ Dios páant ā niíf jenah joyátjidih cáacwā ī beh joicáh yuhna, ā naáwátdih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tajī:

“Caandíh oinitdih ded pah Dios túini ā chājat pínahdih jwiít cáacwāboó encan, joicán, jwī jenah joi jwáhcan caá. Ded pah jwī jenah joyát chah ā túi jumbipna caá”, āt níj daacáp tajī. (Is 64.4)

¹⁰ Páant ā jéihya jwuhcāh yuhna, ā jenah joyátjidih bũ jwuhna Túini Espírituboó jwiítidih ā jéihyana caá. Caán Túini Espiritu nihat jéihni, Dios ā jenah joyátidih ā túi jéih beedána caá.

¹¹ Jwiít cáacwā bih ā jenah joyátidih jwī jéihcan caá. Caanjéh caá ā jéihyep. Pánihat pah, jwiít cáacwā Dios ā jenah joyátidih jwī jéihcan caá. Áih Túini Espiritujeh caá caandíh ā jéihyep.

¹² Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah jenah joiná, Dios ā jenah joyátidih jwī beh joicán caá. Páant jwī beh joicáh, áih Túini Espiritudih jwiítidih Dios ā wūhup jī, ded pah oinit, ā túi chājatjidih jwī jéihyat pínah niijná. ¹³ Páant ā jéihyanachah, ā wēpatjīh jwiítbut yeebdíh jwī jwúub bohéna caá. Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah jenah joinít, jwī bohécān caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā jéihyanachah, bitadih jwīpí bohéna caá.

¹⁴ Jesúsdi h jephahcannit, Túini Espiritu wi hcannit, caán ā bohéatdih náahcan, “Dedé pínah ni hcan caá”, ī níj jenah joiná yuh caá. Páni hna, Túini Espiritu ā teo wáacchah, ā bohéatdih queét ī jéih beh joicán caá. ¹⁵ Túini Espiritu ā teo wáacachah, Dios ded pah ā bohéatdih jwiít Jesúfhwā jwī jéih beh joiná caá. Páni h beh joiná, ā weñat pínahdih jwī jéih chājna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdi h jéihcannitboó páant jwī chājachah ennit, Dios ā weñat pínahdih beh joicán, “¿Dépanih tigaá queétboó páant ī chāj?” ī niijná caá. ¹⁶ Páant ā jumat pah jon játih Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin pah āt níj daacáp tajī:

“Dios ni hat jéihni ā jumuchah, jwiít cáacwāboó ded pah ā jenah joyátidih jwī jéih beedācan caá. Páni h jéihcannit jumna, caánboodíh jwī jéih bohécān caá”, āt níj daacáp tajī.^w

Obohjeéhtih Túini Espiritu ā teo wáacachah, jwiítboó Jesucristo ded pah ā jenah joyátidih jéihna, ā weñat pínahdih jwī jéih chājna caá.

Pablo, Apolosjīh Diosdih oboh teo wūhnitjeh ī jumat

3 Yeéb wā úudwā panihnitá, Jesucristodih jepahna yuhna, páantjeh jáap jéihnit pah ñi jumna caá. ² Yeebdíh maatápdi h wā bohénachah yuhna, wébít páantjeh nom jwuhnit dée pah ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, ñi túi beh joyát pínah niijná, bũocannidihjeh yeebdíh wā naóhna caá. Páni hna, nom jwuhnitdih jeémátidih jwī wūhcat pah, bũoni bohéatdih yeebdíh wā jéih naóh jwuhcān caá. ¿Dépanihna, páant ñi jum?^{x 3} ¿Dépanihna Túini Espiritu wi hcannit pah Dios ā weñat pínahdih ñi chājcan? Túini Espiritu wi hcannit pah jumna, tubit míc jūihnit, míc íjanitbut ñi jumna caá. Jesucristodih jepahcannit biíc yoobó ñi chājna caá. ⁴ Yeéb biquína “Weém Pabloíh caá”, niijnít, bita “Weém Apoloíh caá”, niijnít, tubit ñi míc íjana caá. Páni h míc íjana, Diosdih jéihcannit dée pah ñi jumna caá.^y

⁵ Biquína “Pablo caá chah jéihni”, níj jenah joi, bitabut “Apolos caá chah jéihni”, ñi níj jenah joiná caá. Páant ñi níj jenah joicá bojoó. Jwiít bohénit ni hat biíc yoobó Diosdih teo wūhnitjeh jwī jumna caá. Ded pah ā wutuchah, caandíh jepahnitjeh, yeebdíh jwī bohénap jī. Páant ā wutuchah, jwī bohénachah joinít, Jesucristodihjeh yeéb ñi jepahap jī. ⁶ Nin pah ā jumna caá: Pácahidih momni dée, weém jíj yeeb-

díh Jesúh doonádih wā jwíih naáwáp jī.² Páant ā momat túttimah, pácahi en daoní dée, Apolos yeebdíh ā jwúub bohénap be, chah ñi jéihyat pínah ni-ijná.³ Obohjeéhtih, momnidih Diosjeh chíihanit, ā behana caá. Pánihat pah Diosjeh túat nūmát túttnit, yeebdíh ā jéihyana caá.⁷ Momni, en daoníbut oboh jumnitjeh caá. Diosjeh ā chíihana caá. Pánihna, weém wā túi naáwáchah yuhna, Diosbut ā túi bohénachah yuhna, Dios yeebdíh ā jéihyacah, ñita beh joicán tagaá. Páant ñi beh joicán, caandíh ñita jepahcan tagaá.⁸ Pácahidih momni, en daoníbut, Dios ā enechah, bíc yoobó í jumna caá. Dios ā wēpatjīh bíc ā túi bohéatdih ennit, ā pebhóo ā juibínachah, Dios chah ā jíib chājipna caá. Obohjeéhtih bíhboó ā túi bohéatdih ennit, nump ā jíib chājipna caá.⁹ Jwiít nihat Dios ā wətatdih jepahnit, yeebdíh jwí bohéna caá. Yeébbóo Dioíh pácahi dée, áih muú dée ñi jumna caá.¹⁰ Dios weemdíh ā túi teo wáacachah, weémboó yeebdíh wā jwíih bohénap jī. Muú chājna, túini jíhlo jwio náhdih ñionit, í dodhdát dée, weémboó yeebdíh wā jwíih túi bohénap jī. Túttimah, muú chājnit dée bita yeebdíh í jwúub bohénap taga. Túini muú chājnit dée, jwiít bohénitboodíh Dios ā wēpatjīhjuh túi bohéat caá náahap.¹¹ Túini jagáp nahdih í dodhdát dée, Jesucristo ā wun wūhatjidih wā jwíih bohénachah, ñi jepahap jī.¹² Maatápdi h jumni pínah muúdíh chājíhna, túini máa nahnadih ñionit, túi chájat caá náahap. Pánihat pah, yeéb Dioíh muú dée ñi jumuchah, ñi jepah cádahcat pínah ni-ijná, wā túttimah jūóhndih Túini Espíritu ā wēpatjīh yoobópdih bohéat caá náahap.¹³⁻¹⁴ Pánih chājna, Jesús jwúub dei jūóhna, muúdíh í túi chájat dée, í

túi bohéatjí jíib, Dios ā túi chājipna caá.¹⁵ Obohjeéhtih, muúdíh í túi chájat dée, í túi bohéatjí jíib, ā túi chájcan níft. Queét túi bohécannitboó Dios pebhna í juibínachah yuhna, Túini Espíritu ā teo wáacatjīh í bohécach, Dios queétdih ā túi chájcan níft.¹⁶ Pánihna, “Jwiít bícdih Dioíh muú dée jwí jumuchah, Túini Espíritu jwíjeéh ā jumna caá”, ñi níj túi jenah joyoó.^b¹⁷ Pánih jumna, áihwájeh jwí jumuchah, ded yeéb bícdih ñi jumatdih ā yéjanachah, Dios caandíh búdí ā peéh chājipna caá.

¹⁸ Biquína nin pah ñi níj jenah joiná caá: “Weém túi jéih beedáni caá. Dedé weemdíh judhcan caá”, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant níj jenah joinít, yeebjéh ñi múic yeena caá. Páant ñi níj jenah joyátidih yeebdíh cádahat caá náahap. Pánih cádahnit, túut nūmná, nin pah ñi jwúub níj jenah joyoó: “Weém bainí jéihnjeh jumna, yoobópdih jéihyat túut niijná, Dios ā teo wáacatdih búdí wā náahna caá”, ñi níj jenah joyoó.¹⁹ Diosboó caandíh jepahcannit ded pah í jenah joyátidih ennit, “Dedé pínah nihcan caá”, ā niijná caá. Páant niijná, nin pah jon játih át níj daacát túutup tají: “‘Jwiít chah jéihnit caá’, níj jenah joinítidih wā yohbipna caá”, át níj daacát túutup tají.^c²⁰ Davidjiboodíh bíc yoobó nin pah át níj daacát túutup tají: “Weemdíh jéihcannit í jenah joyátidih ennit, ‘Dedé pínah nihcan caá’, át níj daacát túutup tají.^d²¹⁻²² Biquína yeéb nin pah ñi níj jenah joiná yuh caá: “Pablo chah jéihni ā jumuchah, weém áih jumna, weembút chah jéihni wā jumna caá”, ñi níj jenah joiná caá. Bitabut Apolosdih, Pedrodihbut bíc yoobó ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant ñi níj jenah joyát yoobópdih nihcah,

³3:6 Hch 18.4-11 ^a3:6 Hch 18.24-28
^c3:19 Job 5.13 ^d3:20 Sal 94.11

^b3:16 1Co 6.19; 2Co 6.16

túut nuumát caá náahap. Yeéb jwíihwā nihcah, jwiít yeebdíh bohénitboó níihwā jwí jumna caá. Dios jwiítidih yeéb nihatdih át wūhup taga. Páant yeebdíh ā wūhuchah, jwiít nihat yeebdíh teo wáacnit jwí jumna caá. Yeebdíh teo wáacnitdih wūhnit, nin baácboó ñi jum wuhuchah, páantjeh ā túi chājipna caá. Wūnnit, ā pehbboó ñi juibínachah, chah túini ā wūhípna caá. Būu láa Dios yeebdíh túi teo wáacna, túttimah bóo láabut, chah ā teo wáacípna caá. Pánihna, nihat túini ā wūhni níih ā jumna caá.²³ Yeéb Cristofhwā jumna, caánboó Dioíh ā jumuchah, yeebbút Dioíhwā ñi jumna caá.

Cristo ā naáwát túutnit ded pah í jumat

4 Jwiít yeebdíh bohénitdih “Queét Jesucristodih teo wūhnitjeh caá. Dios cáacwādhíh ā jéihya jwuhca naáhdih Pablowādhíh át bohé jibat túutup taga”, níj jenah joyát caá náahap.² Det teo wūhnitdih í maátadihjeh túi jepahat caá náahap. Pánihat pah, jwiít Jesúsdihi teo wūhnit jumna, jwí Maáh ded pah ā bohéat túutuchah, jwiítidih yoobópdih bohéat caá náahap.³ “Caán Pablo túi yoobópdih ā bohécan caá”, yeéb ñi níjchah yuhna, weémboó wā jíghacan caá. Bitabut bíc yoobó í níjchah yuhna, bíc yoobó wā jíghacan níít. Weemjéhubut “Dios ā bohéat túutatjidih wā túi bohécan beé”, wā níj jenah joicán caá.⁴ “Diosdih jepahnit, yoobópdih wā bohécan caá”, níj jenah joicán yuhna, “Weém túi yoobópdihjeh bohéni caá. Dedé yéejat jíib weemdíh ā wihcan caá”, wā jéih níjcan caá. Jwí Maáh Jesucristojeh weemdíh ennit, “Meém ma túi bohénap be”, níjní pínah caá.^e ⁵ Jwí Maáh Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah játih, yeébboó ded pah jwí bohéat, bita í chā-

jatdihbut ennit, “Caánboó jwí Maáh ā wutatdih ā túi chājcan caá”, níjcat caá náahap. Obohjeéhtih, jwúub dei jūóhnit, Jesúsboó ded pah jwí bohéatjidih jwiítidih ā naóhbipna caá. Jwiít cáacwāboó ded pah bíh ā chājatdih, ā jenah joyátidihbut jwí jéihcan caá. Jwiítjehbut jwí jenah joyátidih jwí jéih beedácan caá. Diosjeh caá ā jéihyep. Pánihna, Jesús jwúub jūóhnit, nihat jwí chājatjidih, nihat jwí jenah joyátjidihbut ā naóhbipna caá. Caán láajeh caá “Meém ma túi chā-jap jí”, jwiítidih ā níj naóhbipna caá.

⁶ Wā úudwā panihnitá, pánih naóhna, ñi túi beh joyát pínah níjné, ded pah jwiít Apolosjeh jwí jummatdihjeh wā naáwáp be. Ded pah jwí jummatdih ennit, bíc yoobó yeebbút ñi jéih jumípna caá. Dios ā daacát túutatdih jepahna, “Yeebdíh bohéni ā jéihyat chah jwiítidih bohéni ā jéihna caá. Pánihna, meém ma jéihyat chah caá wā jéihyep”, ñi míic níjca bojóo ⁷ “Caán bohéniboó chah jéihni ā jumuchah, caandíh caá jwí náahap”, ñi níjca bojóo. Nihat ñi bíbohadih Dios yeebdíh wūhniyeh caá. Jwí bohéatdih ñi joyóchah, Dios caá yeebdíh át beh joyánap taga. Ñi jenah joyátjijeh ñi beh joicáp be. Pánihna, í jéihyatjijeh beh joinít dée, yeebdíh nin pah níjcat caá náahap: “Weemdíh bohéni túi jéihni ā jumuchah, weembút túi jéihni jumna, Jesúsíh doonádhíh weemjéh wā túi beh joyóp be”, níjcat caá náahap.

⁸ Yeéb nin pah ñi níj jenah joiná caá. “Jwiítboó Dioíh doonádhíh túi jéih beedánit caá. Jwiítidih dedé judhdah wihcan caá. Túini Espíritu nihat ā wūhni wēpat jwiítidih ā jumna caá. Pablowā í wihcah yuhna, jwiítjeh maáta jwí jumna caá”, ñi níj jenah joiná yeh caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, caán bícdih maáta yoobópdih ñi jumuchah, áta túi

^e4:4 1Jn 3.19-21

taga. Pánih jumna nihna, jwiítbut ñi-
jeéh maáta jwíta jum taga. Nihat yee-
jép yapat áta péa taga. Obohjeéhtih,
páant ā yap jwuhcan caá. ⁹Weémboó
nin pah wā niíj jenah joiná caá: “Jwiít
Dios ā naáwát tātutnidih oboh jumnit,
peéh mawat pínahdih páinit pah bitaboó
ī enna caá. Nihat cáacwā, nihat Dioih
ángelwābut ded pah jwiítidih ā yapat pí-
nahdih jéihyat tūt niijná, jwiítidih enna
caá ī chājap”, wā niíj jenah joiná caá.
¹⁰Pánih ennit, “Jesucristoíh doonádih
naóhna, queét dedé pínah nihcan caá”,
jwiítidih ī niíj enna caá. Obohjeéhtih,
“Queét Jesúíhwā jumna, dedé jéihcat pí-
nah wihcan caá”, yeébbodíh ī niíj enna
caá. “Queét wēp naóhnit nihcah, queét-
dih jwí jepahcan niít”, jwiítidih ī niíj
jenah joiná caá. Obohjeéhtih, “Queét ī
túi wēp naáwáchah joinít, nihat cáacwā
ī tūt nūmbípna caá”, yeébbodíh ī
niíj jenah joiná caá. Pánihna, dawá
yeebdíh wēi naóhnit, jwiítbodíh ī iiná
caá. ¹¹Jwiít jwí bohé jibichah, nūgúp
tubna, āpí taca joótna caá. Jwiítidih túini
yéguh wihcan, mūbút wihcan caá. Jwí
naáwáchah joinít, íjna, jwiítidih dawá
lāa bita ī mawap be. Jwí jib bohé jwií-
hipmant, būbut bíc yoobó ā yapna caá.
¹²Jwí náahatdih jíb chājat tūt niijná,
búdí teonit, jwípí chūná caá.^f Cáacwā
jwiítidih yeejép ī naáwáchah joinít, yee-
jép naóh jwúubacanjeh, Dios queétdih ā
teo wáacat pínahdih jwípí úbhna caá.
Yeejép ī chājachah yuhna, jwípí enah
bojna caá. ¹³Yeejép dooná ī naáwáchah
joinít, “¿Bícdih jwí jéih jumcan niít?”
jwípí niíj jwúubana caá. Nihat cáacwā
ī yohni pah jwiítidih ípí enna caá. Jwí
bohé jwíhipmant būbut bíc yoobó
jwiítidih ī jenah joiná caá.

¹⁴Caandíh daácna, ñi tícat pínah ni-
hcan, yeéb wā weh panihnidih oina,
ñi tūt nūmát pínahdih náah yacnit,

páant wā niíj daacáp be. ¹⁵Nin wā
naáwát pínahdih ñi jenah joyoó: Weém
ñi íp panihni caá. Yeebdíh wā bohéat
túttimah, dawá Jesúíh doonádih bohénit
ī jumuchah yuhna, weemjéh beé yeebdíh
jwíh naóhni. Páant wā jwíh naáwáchah
joinít, Jesucristodih ñi jepahap jī. ¹⁶Ñi
íp panihnijeh yeebdíh oinit, páant wā
niíj naáwáp be. Í mana ded pah ī jum-
atdih ennit, wébitbut bíc yoobó ípí chájna
caá. Pánihna, ñi íp panihni ded pah wā
jumatdih ennit, yeebbút bíc yoobó ñi
chājaá.⁸

¹⁷Páant ñi chājat pínahdih náah yac-
nit, Timoteodih ñi pebhna wā wahna
caá. Jesúíh doonádih wā naáwáchah
joinít, caanbút ā jepahachah, wā wūúh
pah wā oini ā jumna caá. Nihat tútchi-
nadih moón Jesúíhwādih ded pah bo-
héna, bíc yoobó wāpí chájna caá. Ded
pah wā chājachah enniji yeebdíhbut ā
jwúub náhniabipna caá. ¹⁸Obohjeéhtih,
biquína yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná
caá: “Jwiít chah jéihnit caá. Dedé pí-
nah Pablo jwiítidih ā jéih bohécan niít.
Jwiítidih úmmit, ā jūóhbican nacaá”, ñi
niíj jenah joiná yuh caá. ¹⁹Obohjeéhtih,
jwí Maáh ā wahachah, waícanjeh ñi peb-
hna wā juibípna caá. Juibínit, páant
niíj naóhmitabeh ded pah ī chājatdih
wā enbipna caá. Jesúíh doonádih ī
naáwáchah, ¿Bita ī tūt nūm niít?
¿Oboh ī niijátjeh caá? ²⁰Queét Dios ā
wēpatjih yoobópdih ī naáwáchah, queét-
dih joinítboó jepahnit, ī tūt nūmbípna
caá. Obohjeéhtih, páantjeh ī naáwáchah,
cáacwā ī jepahcatdih wā jéihbipna caá.
Jesúíhwā jumna, ded pah naóhna, Dios ā
wēpatjih ī chājibipna caá. Oboh naóhna,
ī chājcan niít. ²¹Pánihna, ñi pebhna
juibínit, wā jūihñatdih náahcan, ñi tūt
nūm pánaá. Páant ñi tūt nūméchah,
ñi íp pah yeebdíh oinit, chahjeh wā
naóhhipna caá.

^f4:12 Hch 18.3 ⁸4:16 1Co 11.1; Fil 3.17

Yeejép yoobát pohba chājnidih ī yohat pínah

5 Būu yeebdíh bainí wā jwúub naáwát túut caá. Ní pebh chah yeejép chājat doonádih wā joyóp be. Ní cāth tubit yéej chājni ā íp áadihjih át bíbohóp wut be. Jesúsdih jéihcannit páant yeejép ípí chājcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, páant ā chājatdih ní enah bojna caá.^h ²“Jwí Maáhdih túi jepahnit, jwiít dih dedé yéejat wihcan caá”, níj jenah joiná yuhna, tíccan, jígahcan, caán yeejép chājnidih ní túut nūmát túutcap be. Páant ní túut nūmát túutcan, būu páantjeh ā yéej chājat jíib, yeéb ní míc wáac junít, caandíh ní jwúub waadát túutca bojoó.³ Weémboó níjeéh wihcan yuhna, caán doonádih joinít, búdí úúbhna wā chājap be. Pánihna, níjeéh wā jummat pahjeh, ded pah caandíh ā yéejat peéh chājat pínahdih Jesús weemdíh ā jéihyanap be.⁴⁻⁵ Páant ā jéihyanachah, nin pah yeebdíh wā níj naóhna caá: Caandíh ā yéejat peéh naáwát túut níijná, yeéb ní míc wáacá. Pánih míc wáacna, níjeéh wā jummat pah, Jesús ā wēpatjih nin pah caandíh ní níj: “Jwí jwúub míc wáacachah, ma waadcá bojoó. Nemépwā ī maáh ded pah meemdíh yeejép ā chājfhna, ā chāja naáh, ma jwúub túut nūmát pínah níijná. Pánih túut nūmnít, Jesús ā jwúub dei jūúwúchah, ájeéh ma bejat pínahdih meemdíh jwí náah yacna caá”, caandíh ní níj.

⁶ Pánih yéej chājni níjeéh ā míc wáacachah, yeéboó “Jwíit Jesúfhwā jwí túi jumna caá”, ní níj jenah joyóchah yuhna, ā túican caá. Nin pah jwípi níj naáwát dih ní túi jéihna caá: “Búdí pan pínahdih ā paáat pínah bainíbitjeh jwí widichah yuhna, nihat ápi paa béjna caá”, jwí níijná caá. Pánihat pah,

bíicjeh ā yéejatdih cádahíhcan, nihat Dioíhwā bíicdih míc wáacna, queétdihbut ā yéejabipna caá.ⁱ ⁷ Jwíit judíowā Pascuadih jeémát pínah chājnit, nihat paáat pínahdih jwíih nūmánt yohnit, paacánni pandihjih jwípi chājna caá. Diosdih jwípi mao wúhni oveja wúuh pah, Dios ā enechah, yéejat wihcannit jwí jummat pínah níijná, Jesucristo jwiít dih át wun wúhup tají. Pánihna, paáat pínahdih jwí yohat pah yeebdíhbut nihat ní yéejatdih, ní cāth jumni yéejat cádahíhcannidihbut yohat caá náahap. Pánih yohna, paacánni pan dée, Dios ā enechah, yéejat wihcannit ní jum-bipna caá.^j ⁸ Pánihna, túi wēnít, bíicdih jummat túut níijná, nihat yeejép chājatdih, yeejép jenah joyát dihbut cádahnit, yoobóp dih jenah joinít, jwiít dih túi chājat caá náahap.^k

⁹ Wā jwíih daác wahni núodih wā níj átji pah muntih, būu wā jwúub níj daácna caá, ní túi beh joyát pínah níijná. “Í áa nihcannitjih yeejép chājnit bíicdih ní jumca bojoó”, wā níj daacáp jí. ¹⁰ Páant níj daácna, “Jesúsdih jéihcannit yeejép chājnit”, níijná wā chājcan be. “Jesúsdih jéihcannit bíí déedih en nínahnitdih, nūmnít dih, pāpnidih úúbhnitdihbut”, níijná wā chājcan be. Pánih chājnit nihat pehbóó ī jumna caá. Íjeéh jumíhcan, dedboó ní jweyát pínah áta wihcan taga. ¹¹ Obohjeéhtih, nin pah níijná wā chājap be: “Weém Jesúfh caá’, níijná yuhna, nin pah chājnit bíicdih ní jumca bojoó: í áa nihcannitjih yeejép chājnit, en nínahnit, pāpnidih úúbhnit, bitadih yee naóh yacnit, máihnit, nūmnít ī jumuchah, queét bíicdih ní jumca bojoó”, níijná wā chājap be. Pánih chājnitdih nūmah jeémpcat caá yeebdíh náahap. Queétdihbut yeebdíh ī nūmah jeémíhichah, ní jepahca bojoó. ¹²⁻¹³ Weém Jesúsdih jéihcannit-

^h5:1 Dt 22.30 ⁱ5:6 Gá 5.9 ^j5:7 Ex 12.5 ^k5:8 Ex 13.7; Dt 16.3

dih ī yéejat peéh wā chājcan niít. Dios-boó queétdih ā peéh chāj bipna caá. Obo-hjeéhtih jwíjééh wáac joinít Jesúíhwā ī yéej chājachah, jwiítboó queétdih peéh chājat caá náahap, ī tūi tūat nūmát pí-nah niijná. Pánihna, ñijeéh jumni tubit yeejép chājnidih ñi yohoó. Caandíh ñijeéh bícdih ñi jummat tūatca bojoó.¹

Jesúíhwājeh míc ámohat

6 Būu bíh yeejép yapat doonádih joinít, bainí wā naóh bipna caá. Yeéb Jesúsdih jéihnit jumna yuhna, chénewā míc jūihnit, ¿Dépanihna, ā yoobáat pí-nah niijná, Jesúsdih jéihcanni maáh pebhboó ñi bej? Jesúsdih jéihni pebhna ñi bejchah, yeebdíh ā tūi yoobáat pí-nah niijná, Dios caánboodíh āta teo wáac taga. ²⁻³Nindih ñi tūi náhninaá: Jwí Maáh Jesús ā jwūub dei jūúwúchah, yéejnitdih caán bícdih jwiít áihwāboó jwí wutbipna caá. Ángelwādhíbut jwí wutbipna caá. Nin baáboó jwí jum jwuhuchah, ¿Dépanihna, bainí míc jūihñat ā jumuchah yuhna, yeéb Jesúíhwājeh ñi jéih yoobácan? ⁴Queét maátadih wēi encan yuhna, ¿Dépanihna, nihat yeéb Jesúíhwā míc jūihnit, ī yoobáat pí-nah niijná, queétdihjeh naáwádih ñipí bej? ⁵Ñi tíicat pí-nah niijná, nindih wā naóhna caá: “Jwíit tūi jéihnit caá”, niíf jenah joiná yuhna, míc jūihnitdih naóh yoobáni pí-nah ñijeéh ā wihcat pah ñi jumna caá. ⁶Jesúíhwā mícjeh míc jūihnit, Jesúsdih jéihcannit maáta pebhna naáwádih bejna, Jesúsdih jepahcannitbut ī joyóchah, ñipí naóh yacna caá. ¿Pánih chājna, ñi tíiccan niít?

⁷Yeéb Jesúíhwā mícjeh míc jūihnit, yeebdíh yoobáni pí-nah maátadih ñi bid bejchah, ā túican caá. Caanná bejcanjeh, yeebjéh ñi yoobánachah, āta tūi tagaá. Obohjeéhtih, jéih míc ámohcan, “Á jumū naáh”, ñi niijíchah, chah āta

tūi tagaá. Bitā ī jéih chāj nūmúchah, yeebjéh ñi jéih yoobácan, “Á jumū naáh”, yeebdíh niiját caá náahap. ⁸Obo-hjeéhtih, páant niijcánjeh, yeebboó chah yeejép ñipí chājna caá. Bitā ī yeejép chājatdih, ī jéih chāj nūmátidih, bíic yoobó yeéb ñipí chājna caá. Yeéb Jesúíhwā míc jumna yuhna, páant ñipí chājna caá.

⁹⁻¹⁰Nindih ñi tūi náhninaá: Det yeejép chājnit Dios pebhboó ī bejcan niít. Yeebjéh míc yeecanjeh, yoobópdih ñi jenah joyoó. Nin pah chājnit, Dios pebhboó ī bejcan niít: íí náah chājnit, pāpnidih wūbhñit, ī áa nihcannitjéh yéej chājnit, neoná mícjeh chājnit, yaádh mícjeh chājnit, nūmnít, bíí déedih en ñinahnit, máihñit, bitadih yeejép doonádih táoh naóhñit, jéih chāj nūmnítbut Dios pebhboó ī bejcan niít. ¹¹Páant ī chājat pah biquína yeébboó ñi jumūp jī. Obo-hjeéhtih, Jesucristodih ñi jepahachah, ā wun wūhñit, ñi yéejatdih āt yohop taga. Pánihna, būu, Túini Espíritu ā teo wáacachah, Dioíhwā ñi jumuchah, yeebdíh yéejat jūib ā wihcan caá.

Jwíih bácahjíh yéej chājcat caá náahap

¹²Būu bíh yeejép yapatdih bainí wā naóh bipna caá. Biquína yeéb “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ā wihcan caá”, ñi niíf jenah joiná yuh caá. Obo-hjeéhtih, jwí yéej chājachah, ā túican caá. Bííh jwí chājachah, túini jumna yuhna, jwíih bácahdih, jwí jenah joyát-dih yéejana, jwiítidih ā teo wáaccan caá. Biquí láana, páant chājatdih cádahíhna yuhna, jwí jéih cádahcan caá. Páant chājcat caá jwiítidih náahap.^m ¹³“Jwíih wudah jeémp yacat pí-nah caá”, niijnít, nūgúp tubuchah, jwípí jeémpna caá. Páant jwí chājachah, ā túina caá. Nin

baácboó jum jwuhna, bid jeémpna, jwí túi jumna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jwí jumuchah, bid jeémát ā wihcan níit. Biquína “Jwíih bácah yaáhdhíh metat pínah caá”, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Dios jwíih bácahdih chájna, caandíh jwí teo wúhat pínah niijná, āt chájap tají. Caanjéh caá jwí Maáh. ¹⁴ Dios Jesucristodih boo pud júúwát túutnit, jwiítidihbut bíic yoobó ā wēpatjīh ā boo pud júúwát túut-
bipna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Nindihbut ñi túi náhninaá: Jwiít Jesúíhwā jumna, caán bíicdih bíic bácah dée jwí jumna caá. Génesisboó Dios nin pah āt níj daacát túutup tají: “Newé yadjīh bíic bácah dée ī jumbipna caá”, āt níj daacát túutup tají.ⁿ Caandíh jéihnit, nin pahbut yeebdíh túi náhniat caá náahap: Ded newé yadjeéh ā jumuchah, queét bíic bácah dée ī jumna caá. Pánihna, deoh nah jumnih wilijeéh ñi jumuchah, mijeéh bíic bácah dée ñi jumna caá. Mi jenah joyát pahjeh, yeeb-
bút ñi jenah joibípna caá. ¿Dépanihna yeéb Jesúíhwā, ájeéh bíic bácah dée jumna yuhna, yeejép wilijeéh bíic bácah dée ñi jumíh? Páant chájat yeejép caá. ¹⁷ Obohjeéhtih yeébbóó Jesúíhwā jum-
nit, ájeéh bíic bácah dée jumna, Túini Espírítu níih caolihboó ā jumuchah, caán ā jenah joyát pahjeh yeebbút ñi jenah joiná caá.

¹⁸ Yeebdíh ñi áa nihcannitjīh yeejép chájcat caá náahap. Pánih yéej chájnit nihna, chah jwíih bácahdih, jwí jenah joyátidihbut jwí yéejana caá. Páant jwí chájat túttimah, jwiítidih túut nuumát chah ā buona caá. Dedé bíih jwí yéej chájachah yuhna, túut nuumát nump ā buona caá. ¹⁹⁻²⁰ Nindih ñi túi náhninaá: Jwíih caolihboó ā jummat pínah niijná, Dios jwiítidih Túini Espíritudih āt wahap jī. Páant ā wahachah, jwiít-

boó áih muu pánihni caá jwí jumup.^o Dios Jesucristodih wah deyanit, jwiítidih ā wun wúhat pínah niijná, jwiítidih ā jíib chájap jī, áíhwā jwí jummat pínah niijná. Pánih áíhwā jumna, caán jwí maáh ā jumuchah, jwí weñat pínahdih jenah joicánjeh, ā weñat pínahdihjeh chájat caá náahap.

Téihya chéwat

7 Buu weemdíh ñi uúbh joí daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ñit níj uúbh joyóp tají: “¿Jwiít Jesúsdih jéihnit jwí áa jumuchah, ā túimi níit?” ñit níj daacáp tají. Páant ñi níj daacátjidih en-
nit, nin pah wā jepahna caá: Yeéb áa wihcannit ñi jumuchah, ā túina caá. ² Obohjeéhtih, páant ñi jumuchah, íf náah chájat ā tobohna caá. Pánihna, yeebdíh áa jummat caá náahap. ³⁻⁴ Páant ñi áa jumuchah, yaadíh bácah míih pínah-
jeh nihcan caá. Mijeéh bóoíh pínah caá. Pánihna, mi áa mijeéh ā jumíhichah, caántidih jepahat caá náahap. Bíic yoobó newéíh bácah áih pínahjeh nihcan caá. Ájeéh bóliíh pínah caá. Pánihna, yad ájeéh mi jumíhichah, caandíhbut jepahat caá náahap. Pánih chájna, bitadih ñi bidcan níit. ⁵ “Diosdih túi uúbát túut niijná, bíicdih jwí jum jwuhca boj jīíh”, ñi míc niijíchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, uúbh péanit, túi bíicdih ñi jwúub jumuu. Túbit maatápdi-
h cádahna, Satanásboó bitadih ā yéej chájat túutuchah, jéih yap yohcanjeh, ñi yéej chájbipna caá.

⁶ Obohjeéhtih, “Ñi téihya chéweé”, niijnít, wā wutcan caá. Áa jumna, áa wihcatbut, bíic yoobó ā túina caá. Ñi íf náah chájcat pínah niijná, páant wā níj naóhna caá. ⁷ Obohjeéhtih, “Weem páh queét nihat áa wihcannit ī jumuchah, āta túi tagaá”, wā níj jenah joiná caá. Biquínadih áa jummat wēpatdih Dios ā wúhna caá. Obohjeéhtih, bitadih áa wi-

hcan yuhna, túi jummat wēpatdihbut ā wūhna caá.

⁸ Būū, áa wihcannitdih, éemp wənnitdihbut bainí wā naóhbiḡna caá. Yeéḡboó áa wihcannit ní jumuchah, ā túibiḡna caá. ⁹ Obohjeéhtih, yaddih, newédih bádi bidnit, í náah chājcat túut niijná, ní áa pínahdih ní ũbúú.

¹⁰⁻¹¹ Būū, yeéḡ Jesúsíhwā áa jumnitboodíh bainí wā naóhbiḡna caá. Nin wā jenah joyátjeh nihcan caá. Dios ā wətat caá. Yaádh í áadih í cádahca bojo naáh. Neonábut í weha mána yaádhdih í yohca bojo naáh. Obohjeéhtih, míic cádahnitji, biḡhdih í áa jumca bojo naáh. Pánih míic cádahnitji queét chénat pah-jeh jwúub míic ámohna, bíicdih jwúub jumnit, chah ā túibiḡna caá.^P

¹² Būū, yeéḡ bitadih jwuh bainí wā naóhbiḡna caá. Biquína yeéḡ neoná Jesúsdiḡ ní jepahachah yuhna, ní weha mána yaádhboó í jepahcap jī. Yeéḡ Jesúsíhwā ní jumuchah yuhna, níjeéḡ í jumíhichah, ní yohca bojoó. ¹³ Biquína yeéḡ yaádhbut Jesúsdiḡ ní jepahachah yuhna, ní weha mánaboó í jepahcap jī. Páant ní jumuchah yuhna, níjeéḡ í jumíhichah, ní cádahca bojoó. ¹⁴ Yeéḡ bíic bácah dée ní jumuchah, bíic Jesúsíh jumna, bíh Jesúsíh nihcah yuhna, Dios yeebdíh ennit, “Queét wíihwā caá”, ā niijná caá. Pánihna, Jesúsdiḡ jepahcannit neoná í weha mána yaádh Jesúsdiḡ í jepahachah, queét neonádihbut Dios ā túi chājbiḡna caá. Bíic yoobó Jesúsdiḡ jepahcannit yaádh í weha mána Jesúsdiḡ í jepahachah, Dios queét yaádhbut ā túi chājbiḡna caá. Páant ní jumuchah, ní wehdih ennit, “Queétbut wíihwā caá”, Dios ā niijná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih biquína Jesúsdiḡ jepahcannitboó í weha mána yaádhdih, í weha mánadihbut ípí cádahíhna caá. Pánih cádahíhna, míic maocat túut niijná, í

beje naáh. ¹⁶ Obohjeéhtih, túi bíicdih ní jumuchah, chah ā túina caá. Yeéḡ Jesúsdiḡ jéihnitboó ní weha mána Jesúsdiḡ í jepahat pínah, Dios queétdih ā túi ũbat pínah niijná, ní jéih teo wáacmi nacaá. “Í jepahbiḡna caá. Í jepahcan níit”, jwí níj jéihcan caá.

¹⁷ Nin pah nihát Jesúsíhwādiḡ wāpí naóhna caá: Jesucristodiḡ jepahnit, ded pah ní jumattjidiḡ bíic yoobó ní jumúú. Páant ní jummat pínahdih jwí Maáh jéihnit, yeebdíh át jwejep taga. ¹⁸ Det Jesúsdiḡ jepahnit bóodnitji jumna, í náhni dahwaca bojo naáh. Obohjeéhtih, bóodcannit jumna, í bóodat túutca bojo naáh. ¹⁹ Bóodnitdih, bóodcannitdihbut Dios bíic yoobó ā enna caá. Á wətatdih jwítdih jepahat caá náahap. Pánih jepahnitdihjeh ā wēi enna caá. ²⁰ Dios yeebdíh áih pínahdih ā níio láa ded pah ní jumattji pah ní túut nūmca bojoó. ²¹ Teo wūhnit ní jumuchah, ā túina caá. Páant ní jumattih ní náhni dahwaca bojoó. Obohjeéhtih, ní maáta yeebdíh watíhna, í wata naáh. Á túimi nacaá. ²² Dios ā túi ũbuchah, bitadih teo wūhnitboó jwí maáih jumna, watnit dée pah í jumna caá. Bitadih teo wūhcanitboó Jesucristodiḡ teo wūhnit caá. ²³ Jesúsíhwā ní jummat pínah niijná, yeéḡ ní yéejat jīb át wun wūhup tajī. Pánih áihwā jumna, ā weñat pínahdihjeh yeebdíh chājat caá náahap. Yeebdíh bita Jesúsdiḡ í cádahat túutuchah, queétdih ní joyáh bojoó. ²⁴ Pánihna, wā úudwā panihnitá, Jesúsdiḡ jwíih jepahnit, yeéḡ nihát ded pah ní jumattji bíic yoobó ní jumúú. Páant ní jumuchah, Dios yeebdíh wēi ennit, ā teo wáacbiḡna caá.

²⁵ Būū, áa wihcannitdih ní ũbúh joyátjeh wā jepahbiḡna caá. Ded pah queét í chājat pínahdih Dios ā wutcan caá. Obohjeéhtih, weém wā jenah joyátjeh wā naóhbiḡna caá. Dios weemdíh ā

jígah en teo wáacachah, wā jenah joyát-dih ñi túi joyóchah, ā túimi nacaá. ²⁶ Nin pah wā jenah joiná caá: Bũũ yeó jáapna Jesúhwā tubit yeejép ī yapna caá. Ñi āa jumuchah, chah ā buobipna caá. Páni-hna, āa wihcannit jumna, āa wihcan-jeh jummat caá náahap. ²⁷ Obohjeéhtih, āa jumnitboó ñi áadilh yohcat caá náahap. Áa wihcannitboó ñi āa pínahdih bidcat caá náahap. ²⁸ Páant wā niijíchah yuhna, ñi āa pínahdih bid junít, téihya chéonit, ā túina caá. Obohjeéhtih, nin yeó jáap-nadilh āa jumnitboodíh chah ā buobipna caá. Ñi āa wihcah, nump yeebdíh ā buo-bipna caá.

²⁹ Páant niijnít, wā úudwā panihnitá, nin pah wā naóhna caá: Jesús ā jwúub dei jűűwát pínah bahnijeh ā judhna caá. Pánihna, ded pah ā weñat pínahdih búdí jenah joyát caá náahap. Ñi weha mána yaádh ī weñat pínahdih ñi jenah joyát chah, Jesús ā weñat pínahdih je-nah joyát caá náahap. ³⁰ Jwī jígahat, jwī weñat, dedé pínah nihcan caá. Bíí déedih jíib chājna yuhna, bíbohcanit pah ñi jumúú. ³¹ Pánihna, Jesús ā wutatdih túi chājat túut niijná, nin baáboó jumnidih búdí wēi jenah joicát caá náahap. Ded pah Jesús ā wutatboodíh jwiít-dih túi je-nah joyát caá náahap.

³² Bíí déedih jenah joicánjeh, Dios ā weñat pínahdih ñi túi jenah joyát-dih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Áa wihcanniboó jwī Maáh ā weñat pínahdih-jeh ded pah ā chājat pínahdih ā túi jenah joiná caá. ³³ Obohjeéhtih, āa jumniboó ājeéh bóli mi túi weñat pínah niijná, bíí déedihjeh āpí jenah joiná caá. ³⁴ Páni-hna, Dioíh pínahdih ā jenah joicán caá. Yaádh-dihbut bííc yoobó ā jumna caá. Caánt mi āa wihcan, jwī Maáh ā weñat pínahdihjeh ded pah mi chājat pínahdih mi túi jenah joiná caá. Dioíh wili mi jumna caá. Obohjeéhtih, āa jumna, newé ā weñat pínahdihjeh mi jenah joiná caá.

³⁵ Pánih naóhna, túi wēinit ñi jummat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá. Diosdihjeh túi oinit, ā weñat pínahdih je-nah joinít, bíí déedih jenah joicánjeh, ñi túi jummat pínahdih caá wā náah yacap.

³⁶ Bũũ, bíih naáwát yeeb japatadilh jwuh wā naóh-bipna caá. Ñi náahnit yaádh ī behechah enna, “Caántdih ub-nit, jwiít chénat pah jwī túi jum-bipna caá”, niíf jenah joinít, ñi ubúú. Páant ñi ubuchah, yéejat nihcan niít. ³⁷ Obohjeéhtih, bíihboó “Áa wihcanni wā jumuchah, chah ā túibipna caá”, ā niíf jenah joí dée caá. Páant caanjéh niíf jenah joiná, bita caandíh ī wutcah, ā jenah joyát pah chājna, caanbút ā túi chājna caá. ³⁸ Pánihna, ded ā āa pínahdih ubnit, ā túi chājna caá. Obohjeéhtih, ded caántdih ubcan, chah ā túi chājna caá.

³⁹ Dedh āa jumnih, mi āa ā wuncah, caandíh cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, mijeéh bóo ā wunuchah, chéwat déedih ā watachah, ded bíih āa wihcannidih náahna, mi jwúub āa jumuchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, Jesúhdihjeh mi ñíwi naáh. ⁴⁰ Weémboó nin pah wā niíf jenah joiná caá: “Mi jwúub āa jumcan, chah mi wēibipna caá. Túini Espíritu caá weemdíh páant ā niíf jenah joyát túutup be”, wā niíf jenah joiná caá.

Pāpnidih ī wūhni déep

8 Bũũ, bíih ñi úubh joí daacátjidih wā jepahbipna caá. Nin pah ñit niíf úubh joyóp tají: “¿Pāpnidih ī wūhni déepdih jwiít Jesúhwā jwī jeéméchah, ā túimi niít? ‘Í pāpni cáacwā ī chājnijeh caá. Dedé wēpat wihcan caá’, jwī niíf jéi-hna caá”, ñit niíf daacáp tají. Páant ni-ijnít, “Jwiít chah jéihnit caá”, niíf jenah joinít pah ñit daacáp tají. Páant ñi niíf jenah joyát bitadilh teo wáacat pínah nihcan caá. Bitadilh oinit, queédih túinijeh naáwát caá náahap. ² Ded “Weémboó ni-

hatdih túi jéih beedáni caá”, niíf jenah joiná yuhna, yoobópdih ā jéihcan caá.³ Obohjeéhtih, ded Diosboodíh jéihni, caandíh oina, bitadih ā teo wáacpina caá. Páant ā oyochah, Dios caandíhbut jéihnit, “Caán wíih caá. Wā oini caá”, ā niijná caá.

⁴“¿Pāpnidih ī wūhni déepdih jwī jeéméchah, ā túimi níft?” nī niíf daacátjidih buu jwuh wā jepahbipna caá. “Pāpni báadhni nihcan caá. Dios bícjeh caá báadhni”, jwī niíf jéihna caá.⁵ Bitaboó dawádih “Nin wēpni, jwiítdih teo wáacni caá”, ī niíf jenah joiná caá. Biquína widhdih, cúiwádih, yeodíhbut páant ípí niíf jenah joiná caá. Bitá jeé doóbnadih, máa nahnadih, nuñúpwádihbut páant ípí niíf jenah joiná caá. “Nin jwiítdih wēp teo wáacni caá”, ī niijná, dawá ā jumna yuh caá.⁶ Obohjeéhtih, jwiítboó nin pah jwī niíf jéihna caá: “Dios bícjeh, caánboó jwī íp caá”, jwī niíf jéihna caá. Caán nihadidih át chājap tajī. Jwiít cáacwádihbut át chājap tajī, áihwā jumna, caandíh jwī weñat pínah niijná. Jwī Maáh Jesucristo bícjeh caá. Caandíh Dios nihadidih chājat túutnit, jwiítdihbut át jumat túutup tajī, Diosdih jwī weñat pínah niijná.⁹

⁷Obohjeéhtih, “Pāpni báadhcan caá”, jwī niíf jéihyechah yuhna, bitaboó, Jesúhwā jumna yuhna, páant ī niíf jéih jwuhcan caá. Jesúsdihi ī jepahat pínah jātih, pāpnidih “Jwiítdih wēp teo wáacni caá”, niíf jenah joinít, caandíh wēina, ī wūhni déepdih ípí jeémép tajī. Pánihna, buubut Jesúhwā jumna yuhna, pāpnidih wūhni déepdih jeémpnit, pāpnidih ī jenah joiná caá. Obohjeéhtih, yoobópdih ī túi beh joi jwúhcan caá. Páant niíf jenah joinít, “Páant wā jeéméchah, yéecan jwī jwíib weemdíh ā jumbipna caá”, ī

niíf jenah joiná yuh caá.⁸ Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, jwī jeémpcābut, Diosboó bíc yoobó jwiítdih ā enna caá.⁹ Caán déepdih jwī jeéméchah, ā táyuchah yuhna, bita Jesúsdihi jáap jéihnitdih jwíta yéeca tagaá.¹⁰ Pāpnidih ī weñat pebhna waadnít, caandíh ī wūhni déepdih bitajeéh jwī jeéméchah ennit, “Caánboó Jesúsdihi túi jéihni páant ā jeéméchah, weemdíhbut ā túina nacaá”, ā niíf jenah joi bípna caá. Obohjeéhtih, “Pāpni ā wēpna caá”, páantjeh niíf jenah joinít, jwúub jeémpna, ā túi chājcan caá.¹¹ “Weém túi jéihni caá”, niíf jenah joinít, jwī jeéméchah, ā túina yuh caá. Obohjeéhtih, túi jéihnit jwī jumadidih jwī jwúut jwíib, bita Jesúhwā jwī úudwā panihnit, jáap jéihnitdih jwī yéecabipna caá. Jesús queétdih ā wun wūhuchah yuhna, buudnít ī jumbipna caá.¹² Jwī úudwā panihnitdih páant yéecan, Jesucristodih caá jwī yéecanap.^r¹³ Pánihna, weémboó wā úudwā panihnitdih oinit, queétdih yéecan túut niijná, pāpnidih wēinit ī wūhni déepdih wā jeémpcan níft.

Jesús ā naáwát túutnit ded pah ī jumat

9 Jesús ā bohénitji bíc yoobó weembát Jesúsdihi wā enep jī. Páant caandíh wā enechah, weemdíhbut ā naáwát túutup jī. Pánihna, ded pah wā chājíhichah, Jesúsboó ā wutuchah, ā túina caá. Weém caandíh teo wūhni yeebdíh áih doonádih wā naáwáchah joinít, nī jepahap jī.^s² Áih doonádih jepahnit jumna, bitaboó “Pablo Jesús ā naáwát túutni nihcan caá”, ī niíf jenah joyóchah yuhna, yeéboó weemdíh ā wahatjidih nī jéihna caá. Wā bohénachah joinít, jepahna, “Jesús ā wē-

^{98:6} Mal 2.10; Jn 1.3; Ro 11.36; Ef 4.6; Col 1.15-17 ^{18:12} Mt 25.45

^{99:1} Hch 9.3-6; 1Co 15.8; Gá 1.11-16

patjih jwiít dih ā bohénap jī”, ñi niíf jéi-hna caá.

³ Bitaboó nin pah ípí niijná caá: “Caán-boó Jesús ā naáwát túttni nihcan caá”, í niijíchah yuhna, queétdih bohéna, ñi tút nnumátjidih wāpí naóhna caá. ⁴ Cáacwādih jwī bohénachah, jeémátdih babhbatdihbut queétdih jwiít dih wūhat caá náahap. ⁵ Jesús údwā, Pedrobūt, ni-hat bita Jesús ā naáwát túttnitbut í weha mána yaádh bícdih í bohé jibichah, ded pah í náahatdih ípí wūhna caá. Jwiít-but áa jumna nihna, queét yaádh dihbut jwī numah jibichah, jwī náahatdih yeebdíh wūhat āta náahcan tagaá. ⁶ Nihat bohé jibnitdih í bohénitboó dedé í náahatdih ípí wūhna caá. Pánihna, weém Bernabéjīh jwī bohénachah, biíh tewatdih jwī teocat pínah niijná, jwiít ché-nat pahdih jwī náahatdih yeebdíh wūhat caá náahap. ⁷ Soldadowā queétjeh í náahatdih ípí jīb chājcan caá. Í maátaboó queétdih ípí wūhna caá. Iguíh momnit-boó íih iguíh quehechah, ípí jeémpna caá. Nihat ovejawādih en daonítboó íih ovejawādih ípí mao jeémpna caá. ⁸⁻⁹ Páant wā niiját jwiít cáacwā jwī jenah joyátjeh nihcan caá. Moisésji nin pah át niíf daacáp taji: “Momo jiwí trigo tíbnadīh ā caóh chuñchah, áih jacdih ñi chéoca bojoó, tíbnadīh jeémíhna, ā jeémát pínah niijná”, át niíf daacáp taji.^t ¿Páant ā niíf daacát túttna, momo jiwidihjeh niíf Dios át jenah joiijíp?^u ¹⁰ Nihcan caá. Jwiít bohé jibnitboodíh át jenah joyóp taji, cáacwādih jwī bohénachah, jwiít dih í túi en dawát pínah niijná. Wápchidih teonit, jeémátdih ípí bidna caá. ¹¹ Jwiítbut momnit dée, yeebdíh Jesúh doonádih jwī túi bohénap jī. Páant jwī chājachah, jwī náahatdih yeebdíh wūhat át náahap ta yuh jī.^v

¹² Pánihna, bita bohénitdih ñipí wūhat pah, jwiít dihbut wūhat caá náahap.

Obohjeéhtih, páant wūhat yeebdíh ā náahachah yuhna, ñi wūhcah ennít, jwiítboó jwī úbh tac buugácap jī. Pánih úbhcanjeh, búdí jwípí tewep jī. Jwī úbúchah, nin pah ñita niíf jenah joi tágaá: “Pablowā bíí déedih náahnitjeh, í bohéna caá”, niíf jenah joinít, jwī bohénachah, ñita joiíhcan tagaá. Pánihna, yeebdíh bohéna, ded pah jwī náahatdih jwípí úbhcap jī. ¹³ Obohjeéhtih, nindih ñi túi náhninaá: Dioíh munná juibínit, jwiít judíowā sacerdotewādih nuñpawādih jwípí wūhna caá, Diosdih í cáo wūhat pínah niijná. Dios queét sacerdotewādih, bita caánboó teonitdihbut í cáo judhni déepdih át jeémát tútutp taji.^w ¹⁴ Pánihna, bíic yoobó jwī Maáh Jesucristo jwiít áih doonádih naóhndih jwī bohénitdih át en dawát tútutp taji.^x ¹⁵ Páant ā wutuchah yuhna, weémboó yeebdíh wāpí úbhcap jī. Buubut páant niíf daácna yuhna, “Weemdíh ñi teo wáacá”, niijná wā chājcan caá. Weém nuugúp wunna yuhna, wāta úbhcan tagaá. Wā úbúchah joinít, ñi wūhuchah, “Weém jīb wihcanni Jesúh táini doonádih wāpí bohéna caá”, wāta jéih niijcán tagaá.

¹⁶ “Jesúh táini doonádih wā bohéat jīb, Dios ā enechah, weém chah táini caá”, wāpí niíf jenah joiacán caá. Obohjeéhtih, Dios weemdíh ā bohéat tútatdih chājcan, tubit wāta jígah tagaá.^y ¹⁷ Wā náahat pahjeh áih doonádih wā bohéna, wā bohénitboó weemdíh í jīb chājat pínahdih wāta bid tagaá. Obohjeéhtih, wā bohéhichah, wā bohéhchah yuhna, bíic yoobó áih doonádih weemdíh bohéat caá náahap. Ā wutuchah joinít, áih táini doonádih wāpí bohéna caá. Pánih jepahnit,

^t9:8-9 Dt 25.4 ^u9:8-9 1Ti 5.18 ^v9:11 Ro 15.27 ^w9:13 Dt 18.1

^x9:14 Mt 10.10; Lc 10.7 ^y9:16 Jer 20.9; Am 3.8

weemdih ā wūhni tewatjeh ā jumuchah, wā bohéat jíib wāpí bidcan caá. ¹⁸Pánihna, jíib bidcanjeh bohéna, búdí wā wēna caá. Yeebdih bohénitdih en dawát ā náahachah yuhna, weémboó wāpí wūbhcan caá.

¹⁹Páant wā bohénachah, cáacwā jíib wūhcan, weemdih ī jéih wutcan caá. Bitā ī weñat pínahdih chājcan, Dios ded pah ā bohéat tútat pahjeh wāpí bohéna caá. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, bitā ded pah ī jumatdih ennit, bíic yoobó wāpí jumna caá, weemdih wēi ennit, túini doonádih wā naáwáchah joinít, ī jepahat pínah niijná. ²⁰Pánih chājna, wā wūdwā panihnitá, bitā judíowādih Jesúh doonádih bohénit, ded pah ī chājat bíic yoobó weembút wāpí chājna caá, wā naáwáchah wēi joinít, Jesús-dih ī jepahat pínah niijná. “Nihat jwiít judíowā jwí nuowā ī wutatdih wā jepahcah yuhna, Dios weemdih ā túi enna caá”, wā níj jéihna yuhna, queétdih bohénit, jwí nuowā ī wutatdih wāpí jepahna caá. ²¹Bitā judíowā nihcannit Moisés ā wutatjidih jéihcannitdih bohéna, ded pah ī jumat pah bíic yoobó wāpí jumna caá, wā bohénachah wēi joinít, ī jepahat pínah niijná. Pánih jumna yuhna, Dios ā wutatdih wāpí yap yohcan caá. Ded pah Jesucristo weemdih ā wutuchah, caandíhbut wāpí jepahna caá. ²²Jáap jéihnitboodih bohéna, “Weém Jesús-dih chah jéihni caá”, wāpí niijcán caá. Queétoó túi beh joi jwúhcan, “Nin pah chājnit, wāta yéej chāj tagaá”, níj jenah joinít, ī chājcatdih weembút wāpí chājcan caá, queétdih teo wáacat túut niijná. Pánihna, nihat ī jumat bíic yoobó wāpí jumna caá, wā bohéatdih ī túi jepahachah, Dios queétdih ā túi wbat pínah niijná. ²³Jesúh túini doonádih nihat cáacwā ī joyát pínah niijná, páant wāpí chājna caá. Pánih

chājna, queét ī jepahachah, Dios pehbboó jumna, jwiít bíicdih jwí túi wēibipna caá.

²⁴Dios pehbboó juibínit, chah túini ā wūhat pínahdih bidnit, nin baácboó jum jwuhna, ded pah ā wutatdih níi túi jepahaá. Nin pah ā jumna caá: Cáacwā náonit, nihat ī náwachah yuhna, chah wēpép náonidihjeh wēinit, táinidih ípí wūhna caá. Pánihna, chah wēpép náoni dée jwiítbut Dios ā wutatdih túi chājnit, ā pehbboó jwí juibínachah, jwiítidih wēinit, táinidih ā wūhbipna caá. Pánih wēpép náoni dée, Dios ā weñat pínahdih túi chājat caá náahap. ²⁵Nin pahbut ā jumna caá: Náonitboó íih báhahdih ípí wēpana caá. Pánih wēpana, íih báhahdih yéejacat pínahdih ípí chājcan caá. Cáacwā queétdih wēinit, núojíh péeb waoni júduhdih ī wūhatdih ípí bidna caá. Obohjeéhtih, pánih wūhni júdu wáicanjeh ápí wunah bejna caá. Pánihat dée jwiítboó jwiíh caolihdih yéejajhcan, Diosdih wūbhnit, ā naáwátidihbut jwípi jenah joiná caá. Pánih chājnit, ā pehbboó jwí juibínachah, táinidih jwiítidih ā wūhbipna caá. Caán ā wūhni pínahboó ā buúdcán níit. ²⁶Weémboó yoobópdihjeh náoni dée, Dios ā weñat pínahdihjeh chājat túut niijná, caandíh wāpí túi jenah joiná caá. Míic mao tíohnit yoobópdih ī mao chūúat pah, weembút Jesús ā wutatdih túi chājat túut niijná, Diosdih wā túi jenah joiná caá. ²⁷Náonit, míic mao tíohnit íih báhahdih yéejacat túut niijná, ī náahatdihjeh ípí chājcan caá. Páant ī chājat pah, weembút wíih caolihdih yéejacat túut niijná, wā náahatdih chājcan, Dios ā weñat pínahdihjeh wāpí chājna caá. Pánih chājnit, Dios pehbboó wā juibínachah, “Bitadih ma bohénachah yuhna, dedé jíib wūhat pínah meemdih ā wihcan caá”, weemdih ā niijcán níit.

**Egipto baácmant jüóhnit
ded pah í yapatji**

10¹⁻²Dios pehbboó jwíbnit, jwiít-dih wēnit, túnidih ā wūhat pínahdih jwiít nihat jwí bidna caá. Pánih bidnit, jwiít judíowā jwí nuowā Egipto baácmant jüóhna, ded pah í yapatjidih jwiít-dih tái náhniat caá náahap. Queét nihat Moisésjeéh í bejehchah, Diosboó queétdih wapna, mah pōh panihnijih át waawáp wut jī.² Muj Mac Duunidih jōpanit, queét nihat Moisésjeéh Dios át cháuh bejat tútup wut jī.³ Pánih jumna, Moisésdih ít tái péenap wut jī.³ Tútchi wihcapboó jumnit, Dios ā wūhni jeémátdih nihat ípí jeémép wut jī.⁴ Muj wihchah, mah ā bac jüúwát pínah ni-ijná, Dios Moisésdih búdí jee dáhdih át mawat tútup wut jī. Páant ā chā-jachah, ā wūhni mahdih queét nihat ít babhnap wut jī. Jee dáhmant í babhni mah ā bac jüúwát dée, Jesucristobut Túini Espíritudih át wūhup wut jī. Í jéih encash yuhna, Jesús íjeéh ā jib bejehchah, ā wūhni Túini Espiritu queétdih át teo wáacap wut jī.⁵ Obohjeéhtih, queétdih Dios búdí ā teo wáacachah yuhna, biquínajeh caandíh ít jepahap wut jī. Bitadawá caandíh jepahcannitdih wēi encan, Dios queétdih át peéh chājav wut jī. Pánihna, nihat Egipto baácmant jüóh-nit, tútchi wihcapboó jib bejna, páantjeh ít wun beedép wut jī.^d

⁶Páant queét nihat í yapatdih náhnina, bíic yoobó yeejép í chājav pah jwí chājca boj jíh.^e ⁷Dios ā daacát túttni tólih, Éxodo í niijnídh, nin pah át níj daacát tútup tají: “Queét cáacwā í pāpnidih wēnit, bíicdih wēi jeemp babh máihna ít chājav wut jī”, át níjíp tají.^f Páant í yéej chājav pah, jwiít-dih chāj-

cat caá náahap. ⁸Bíih láa biquína yaádh metnit, íí náah ít chājav wut jī. Páant í íí náah chājav peéh bíic yeó jáapdhjeh veintitrés mil queétdih Dios át mawap wut jī.⁸ Páant í chājav pah, jwiít-dih chājcat caá náahap. ⁹Bíih láa, biquína nin pah Moisésdih ít níj jüihñup wut jī: “¿Dépanih tibeé jwiít-dih Egipto baácmant ma ub jüóh? Nin tútchi wihcapboó jwí yabh jibna caá. Dios jwiít-dih ā tui en daocán caá”, ít níjíp wut jī. Páant ní-ijnít, Diosdih tac buugána, caandíh ít fi-janap wut jī. Páant í yéejav peéh, Dios maiwádh át wahap wut jī, queétdih í chāác mawat pínah niijná.^h Páant í yapatdih jenah joinít, í chājav pah jwiít-dih chājcat caá náahap. ¹⁰Bíih láa, biquína nin pah ít míic níjíp wut jī: “¿Dépanih tigaá Dios Moiséswádhjeh jwí maáta át chāj? Jwiít nihat bíic yoobó túnit jwí jumna caá”, míic níjínít, Diosdih ít jüihñup wut jī. Páant í jüihñat peéh mawat pínah niijná, Dios áih ángeldih át wahap wut jī.ⁱ Páant í chājav pah, jwiít-dih chājcat caá náahap.

¹¹Páant queét í yapatji jwiít péeni yeó jáapna jumnitdih ā jéihyana caá. Í yapatjidih Moisés ā daacátjidih ennit, túi jenah joinít, bíic yoobó jwiít-dih chājcat caá náahap. ¹²“Weémboó Jesús-dih wā chah tui jenah joiná caá. Dedé yéej chājav jenah joyát weemdh ā jüúwúchah yuhna, wā tui jéih yap yohna caá”, níj jenah joiná, ní tui chāja chaáh. Páant níj jenah joiná yuhna, jon játih moón í chājav pah, ní jwúub yéej chājmi nacaá. ¹³Jwiít nihat biquí láana yeejép chājav jwí jenah joiná caá. Páant jwí yéej chājíchah yuhna, jwí yéej chājcat pínah niijná, Dios jwiít-dih ápí teo wáacna caá. Pánih teo wáacna, namá déedih jwiít-dih ápí júutna caá, jwí yap yohat pí-

^a10:1-2 Ex 13.21-22 ^a10:1-2 Ex 14.22-29 ^b10:3 Ex 16.35

^c10:4 Ex 17.6; Nm 20.11 ^d10:5 Nm 14.29-30 ^e10:6 Nm 11.4

^f10:7 Ex 32.6 ^g10:8 Nm 25.1-18 ^h10:9 Nm 21.5-6 ⁱ10:10 Nm 16.41-49

nah niijná. Pánihna, ded pah jwí buejác-dih jéihnit, chah yeejépdih jáhnit, jwiít-dih ápí teo wáacna caá.

Päpnidih wēicat

¹⁴ Wā chéenwā, nindih ñi túi joyoó: Bitá “Jwíh dios, jwiít-dih teo wáacni caá”, í niíj päpnidih í weñepboó bejcan-jeh, queét í chājat biíc yooó yeebbút ñi chājca bojoó. ¹⁵ Yeéb túi jéihnit jumna, ded pah ñi chājat pínahdih jéihyat túut niijná, nin wā naawát-dih yeebjéh ñi túi jenah joyoó: ¹⁶ Míic wáac juinít, Jesúh meép panihni iguúh macdih babhni, áih bácah panihni pandihbut biíc-dih jwí jeémát-dih bainí yeebdíh wā naóhbipna caá. Pánih babh, jeémpna, ā wun wūhat-dih jenah joinít, “Táina caá”, jwí-pí niijná caá. “Jwiít-dih wun wūhna, jwiít ájeéh túi biíc-dih jwí jumuchah, ā wēpat jwiít-dihbut ā wūhna caá”, jwí niíj jéihna caá. ¹⁷ “Jwí jeémpni pan biíc dahjeh ā jumát pah, jwiít nihat biíc-dih biíc bácah dée jwí jumna caá”, niíj jéihnit, caán pan dahdih biíc-dih jwí-pí jeémpna caá.

¹⁸ Jwiít judíowā ded pah jwí chājat-dih ñi jenah joyoó: Dioíh muuná be-jnit, nuñúpdih mao cáo wūhni, Dios-dih jwí-pí wēina caá. Caandíh jwí wūhat túttimah, caán déepdih jeémpna, Diosjíh biícwā jwí jumna caá. Bitabút päpnidih í wūhni-jidih jeémpna, queébtut caan-jíh biícwā í jumna caá. ¹⁹ Páant niijnít, “Jwíh dios caá”, niíj päpni, caandíh í wūhni-but “Dedé wēpat ā jumna caá”, wā niijcán caá. ²⁰ Obohjeéhtih, dedé wēpat ā wihcah yuhna, bita caandíh jeémát-dih wūhna, Diosdih jenah joicán-jeh, nemépwāboodíh-jeh jenah joinít, í wūhna caá. Pánih wūh péanit, jwúub jeémpna, nemépwā biíc-dih í jumna caá. Yeébbodíh nemépwā biíc-dih ñi jumát-

dih wā náah yaccan caá. ¹ ²¹ Nemépwā biíc-dih jumna, Dios biíc-dih ñi jéih jum-can caá. Dios biíc-dih túi jumát túut niijná, nemépwā biíc-dih jumcat caá náahap. Pánihna, nemépwādih í wūhni jeémát-dih ñi jeémpca bojoó. Caandíh wūhni babhbatdihbut ñi babhca bojoó. Jesucristo ā wun wūhatdih jenah joinít, caán biíc-dih jumát túut niijná, áih meép panihni iguúh macdih babhna, áih bácah panihni pan dahdih jeémát caá náahap. ^m ²² Päpnidih wūhni-jeémát-dih, Jesús ā wunatdih jenah joiní jeémát-dih-but jeémpna, jwí Maáhdih ñi íjiana caá. ¿Yeébbó Diosdih chah wēpnit niít ñi jumap? ¿Ñi yéejat ā peéh chājatdih ñi jéih jweimí naniít? Nihcan caá. Pánihna, ā íjijatdih úmnnit, nemépwādih í wūhni-jidih ñi jeémp, babhca bojoó. ⁿ

Bitadih oinit, teo wáacat

²³ Biquína yeéb nin pah ñi niíj jenah joiná caá: “Jesucristodih jepahni jumna, ‘Ma chājca bojoó’, niiját weemdíh ā wihcan caá. Weemdíh yéej chājat-jeh ā náahcan caá”, ñi niíj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, biíh jwí chājachah, táini jumna yuhna, jwiít-dih-jeh, bitadihbut ā teo wáaccan caá. ^o ²⁴ Pánihna, jwí weñat pínahdih-jeh chājcan, bitadih jwí teo wáacat pínahdih chājat caá náahap.

²⁵ Déepdih jíib chājatboó jíib chājadih bejna, “¿Päpnidih í wūhni niít? ¿Wā jeéméchah, ā túimi niít?” niíj wúbh joicán-jeh, jíib chājnit, ñi jeémé. ²⁶ Jwí íp Dios nihatdih ā chājni, nihat áih caá. Dedé jwí jeémát pínahdihbut chājnit, jwiít-dih ā wūhna caá. Pánihna, ā wūh-nidih jwí jeéméchah, ā táina caá. ^p

²⁷ Jesúsdih jéihcanni yeebdíh ā numah jeéméchah, bejnit, dedé ā wūhuchah, “¿Nin päpnidih í wūhni

^j10:16 Mt 26.26-28; Mr 14.22-24; Lc 22.19-20 ^k10:18 Lv 7.6

^l10:20 Dt 32.17 ^m10:21 2Co 6.15-16 ⁿ10:22 Ex 20.5; Dt 32.21

^o10:23 1Co 6.12 ^p10:26 Sal 24.1; 50.12; 89.11

niit?" niij uúbh joicánjeh, ñi jeémé.²⁸ Obohjeéhtih, Jesúsdiñ jáap jéihniñbut jumna, "Nin déep pāpnidih ī wūhni caá", yeebdíh ā niijíchah joinít, caandíh ñi jeémpeca bojoó.²⁹ "Wā jeéméchah, ā túina caá", niij jéihna yuhna, jeémnit, jwī Maáhdih jáap jéihniñboodíh yeéb ñita yéeja tagaá. "Ni jeémpeca bojoó", wā niijíchah joinít, nin pah weemdíh ñita niij uúbh joi tagaá. "Caandíh wā jeéméchah ā týatdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna jáap jéihni ā jenah joyát pah weemdíh chājat náah?"³⁰ Dedédih jeémnit, 'Ma wūhat túina caá, Paá', wāpí niijná caá. Páant wā niijíchah yuhna, ¿Dépanihna, 'Caandíh jeémnit, ma yéej chājna caá', weemdíh ma niij?" ñita niij tagaá.³¹ Páant niij naóhna, nin pah niijná caá wā chājap: Jwiít Jesúhwādhíh túi chājat caá náahap, bita jwiítidih ennit, queébtut Diosdih ī weñat pínah niijná. Pánihna, jeémp, babh, dedédih chājna, bita Diosdih ī wēi naáwát pínah niijná, túi chājat caá náahap.³² Judíowā, judíowā nihcannit, Jesúhwādhíhbut yeejép ñi chāj jútca bojoó.³³ Weémboó dedé wā chājhna, niñat cáacwā ī túi jummatdih jenah joinít, wāpí chājna caá. Pánihna, Jesúsdiñ ī jepahachah, Dios queétdih ā túi ubat pínahdih búdí náah yacna, wā túi jummat pínahdih jenah joicánjeh, bita ī túi jummat pínahdih wāpí jenah joiná caá.

11 Weém Jesucristo ded pah ā chājatjidih jenah joinít, bíc yoobó wāpí chājna caá. Páant wā chājat pah, yeebbút ded pah wā chājatdih ennit, bíc yoobó ñi chājaá.^f

Míc wáacnit, ded pah ī chājat pínah

²Ded pah wā chājatjidih náhninit, yeéb bíc yoobó ñi túi chājna caá.

Jesúh doonádih jwī bohénachah joinít, páantjeh ñi túi jepahna caá. Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēina caá.⁵ ³Buu bíhdih wā naóhñipna caá, yeéb Jesúhwā míc wáacnit, ded pah ñi chājatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Nindih ñi náhninaá: Jwī íp Dios Jesucristo ā maáh caá. Jesús neoná ī maáh caá. Neoná ī weha mána yaádh ī maáh caá.⁴ Níh baácdih moón bíhdih jepahat jútta, níh waojíh yégueh chóojih ñipí cáagna caá. Pánihna, Jesúh neonáboó uúbhñit, Dios naáwátidih naóh yapanitbut jih cáagna, "Bíh caá wā maáh. Jesús nihcan caá", niiját jútta dée chājnit, jwī Maáh Jesucristodih yeejép ī chājna caá.⁵ Yaádhboó uúbhna, Dios naáwátidih naóh yapanit, jih cáagcan, "Wājeéh bóodih wā jepahcan niit", niiját jútta dée chājnit, ī weha mánadhíh yeejép ī chājna caá. Mi áa nihcannijeéh yeejép chājnih wili, niñat míh waó yoóc boj yohnih dée mi jumna caá.⁶ Yaádhboó íh waojíh yégueh chóojih cáaguñcan, waó yoóc boj beedánih ī jumna naáh. Obohjeéhtih, boj beedáatdih tícnit, ī jih cáaga naáh.⁷ Diosdih uúbhna, neonáboó Dios ā niñat panihni jumna, íh wao dájhíh cáagcat caá náahap. Páant ī cáagcan, "Diosjeh caá wā maáh. Caánboó chah túini caá", ī niiját jútta caá. Yaádhboó cáagnit, "Wājeéh bóo túini caá. Caandíh wā wēi jepahna caá", ī niiját jútta caá.⁸ Dios cáacwādhíh jwíh chājna, newédih át jwíh chājap wut jī. Túttimah áih páwájih yaddih át chājap wut jī.⁹ Newédih chājnit, yaddih teo wáacni pínah nihcan wut jī. Obohjeéhtih, yadboodíh newédih teo wáacniñ pínah át chājap wut jī. Páant tigaá neoná maáh panihñit ī jumna caá.¹⁰ Yaádhíh wao dáh jih cáagat caá náahap, ī weha mánadhíh ī jepahat jútta

^{10:29} 1Co 8.7-12 ^{11:1} 1Co 4.16; Fil 3.17 ^{11:2} 2Ts 2.15

^{11:7} Gn 1.26-27 ^{11:9} Gn 2.18-23

túut niijná, Dioíh ángelwā ī wēi enat pínah büt niijná. ¹¹ Obohjeéhtih, neoná ī weha mána yaádh ī maáh ī jumuchah yuhna, Jesúíhwā jumna, Dios queét ché-nat pahdih bíic yoobó ā enna caá. Páni-hna, queét dih míic teo wáacat caá náahap. ¹² Dios newédih jwíih chājna, áih páwájih yaddih át chājap wut jī. Būu yaádh caá neoná pínahdih ī weh jumna caá. Obohjeéhtih, Dios caá nihatdih ā chājap.

¹³ Míic wáacnit, ded pah ñi jumat pínahdih túi jéihyat túut niijná, yeebjéh ñi jenah joyoó. Níih tútchinadih moón bitadih ī jepahat júutíhna, íih waojíh yégueh chóójih ípí cáagna caá. Pánihna, yaádhboó Diosdih wúbhnit, ī weha mánadih ī jepahat júutna, queét dih waojíh cáagat caá náahap. ¹⁴ Ñi cātíh newé waó yoóc maát ni ā dūwúchah ennit, “¿Caánboó yad wili pah waó yoóc duóná, ā tíiccan níit?” ñipí níj jenah joiná caá. ¹⁵ Obohjeéhtih, yadboó waó yoóc maát ni mi dūwúchah ennit, “Míih waó yoóc maát ni duóná, mi túi jíghona caá”, ñipí níj jenah joiná caá. Páni-hna, míih waó yoóc maát ni duónít, mi-jeéh bóodih jepahat júutna caá mi chājap. ¹⁶ Páant wā naáwátdih ded bíihboó mácah ā naáwíhichah, nin pahjeh wā jepahna caá: Nihat jwiít yeebdíh bohénit wā naáwátdih bíic yoobó jwípí bohéna caá. Nihat nin baácnadih moón Dioíh-wábüt Diosdih wēinit, bíic yoobó ípí chājna caá.

Jesús ā wutni jeémátdih ī túi chājcat

¹⁷ Jesús ā wutni jeémátdih būu baini wā naóhbipna caá. Míic wáacnit, Jesús ā wutni jeémátdih ded pah ñi jeémát doonádh joinít, yeebdíh wā wēican caá. Jesús ā naáwátdih bíic yoobó chājcan, caandíh ñi chah jenah joyát pínahdih míic teo wáaccanjeh, ñi míic yéejana caá. ¹⁸ Pánih míic wáacnit, Jesús ā wunatdih náhninit, bíicdih jeémát

túut niijná yuhna, ¿Dépanihna, bíicdih ñi jeémpan? Biquína dawá bíi dée bíbohnit moh yéejnit bíicdih ī jeémíhcan caá. Bitaboó ī chéenwā bíic yoobó jenah joinítjeh bíicdih ī jeémpan caá. Obohjeéhtih, biquína bitajeéh ípí túi jeémpan caá. Pánih nihat bíicdih jeémpan, ded pah Jesús ā bohéatdih ñi chājcan caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, pánih jumna, det Jesús dih túi jepahnitdih, det Jesús dih túi jepahcannitdihbüt ñi jéihna caá. Páant ñi chājcan, ñita jéihcan tagaá. ²⁰⁻²¹ Ñi jeéméchah, bitadih páicanjeh, ñi ub júóhni jeémátdih ñipí jeémpan caá. Páant ñi jeéméchah, biquína moh yéejnitboó baini jeémátdihjeh bíbohnit, túi jeémp chūúhcan, nūgúp ī wunna caá. Bitaboó búdí iguúh macdih ub júóh-nit, bitadih wúhcanjeh, ī babh máihna caá. Pánih chājna, “Jesús ā wutni jeémátdih jeémpan caá jwí chājap”, ni-ijná yuhna, yoobópdih ñi niijcán caá. Á wutni jeémát ā jumuchah, nihat ñi ub júóhni jeémátdih pááhnit, bíicdih ñita wēi jeémp tagaá. Pánih jeémpan, túi bíicdih áih bácah pah ñita jum taga. ²² Ñi jenah joyoó buca! ¿Dépanihna tubit nūgúp tubuchah yuhna, níih muú-boojéh jum jwuhna, ñi jeémpan? ¿Dépanihna bita Jesúíhwā páant yeejép ñi chāj? ¿Dépanihna Jesúíhwā moh yéejnitdih jíghah encanjeh ñi tíica? ¿Ded pah wā niijbí? ¿Páant ñi chājachah, yeebdíh wā wēimi naniít? Nihcan caá. Wā wēican níit.

Jesús ā wutni jeémát ded pah ā jumat

²³ Jesucristojeh nin pah weemdíh ā jéihyanap jī, ā wun wúhatdih náhninit, ded pah pandih jeémp, iguúh macdih babh-nit, jwí túi jeémát pínah niijná: Caandíh eníhcannit ī teoni pínah chei Jesús ā bohénitdih át nūmah jeémép wut jī. Pánih jeémpanit, jwí Maáh Jesús pan júdudih ubnit, ²⁴ “Nindih ma wúhat túina caá, Paá”, níj péanit, ā bohénitdih át ói

wūhup wut jī. Pánih ói wūhnit, nin pah át niijíp wut jī: “Nin pan wíih bácah panihni caá. Yeéb ñi yéejat jíib wā wun wūhbiḡna caá. Pánihna, nindih jeémpnit, wā wun wūhatdih ñi náhninaá”, át niijíp wut jī. ²⁵ Pánih jeémp péanit, Jesús pamapdihbut ub, úbhnit, nin pah queétdih át niijíp wut jī: “Nin iguíf mac wíih meép panihni caá. Wun wūhnit, jáap namá dée wā chājbiḡna caá, Diosjeéh ñi túi jumat pínah niijná. Wā wun wūhatdih ñi túi jenah joyóchah, Dios ñi yéejatdih ā yohbiḡna caá, iiguíḡna bejnit déedih ā pehbboó ñi bejat pínah niijná. Pánihna, iguíf macdih babhnit, weemdíh ñi náhninaá”, Jesús ā bohénitdih át niijíp wut jī.^v ²⁶ Pánih pandih jeémp, iguíf macdih babhbat jumat pah “Jesús weemdíh ā wun wūhatdih wā túi jenah joiná caá”, niiját júutna caá jwī chāḡap. Pánihna, Jesús ā jwúub dei jūúwát pínah játih páantjeh jwiít áihwādih pandih jeémpnit, iguíf macdih babhbat caá náahap.

Jesús ā wutni jeémátdih ded pah í jeémát pínah

²⁷ Jesucristo ā wun wūhatdih túi jenah joinít, bita Jesúfhwādih oinit, pandih jeémp, iguíf macdih babhbat caá náahap. Ded jenah joicánjeh jeémpnit, babhna, Jesúfh bácahdih áih meépdihbut “Dedé pínah nihcan caá”, niijnít, caandíh búdí ā yéej chājna caá. ²⁸ Ded ā jeémát pínah játih, ā yéej chājatdih jenah joyát caá náahap. Pánih jenah joinít, ā yéejatdih Diosdih naóh péanit, ā jeémé naáh. ²⁹ Jeémpnit, nin pah jenah joyát caá náahap: “Nin pan Jesúfh bácah panihni, nin iguíf mac áih meép panihnidih enna, wā yéejat jíib weemdíh ā wun wūhatdih wā náhnina caá”, níj jenah joí, jeémpnit, ā babhba naáh. Páant níj jenah joicán, dedé yé-

jatdih naóhcan, ā jeéméchah, Diosboó caandíh ā peéh chājbiḡna caá. ³⁰ Jesús ā wutni jeémátdih túi jenah joicánjeh ñi jeémát jíib, dawá tubúp chūúhnit, bitabut ít wunah bejep wut jī. ³¹ Obohjeéhtih, yeebjéh ded pah ñi yéejatdih jenah joinít naáwáchah, Diosboó yeebdíh áta peéh chājcan tagaá. ³² Pánihna, Dios buu yeebdíh peéh chājnit, bohéna caá ā chāḡap, túttimah iiguíḡna ñi bejcat pínah niijná.^w

³³ Wā úudwā panihnitá, Jesús ā wutni jeémátdih jeémát túut niijná, míic wáacnit, nihatdih páinit, bíicdih ñi túi jeémé. ³⁴ Nuugúp tubanitboó íih muúboó jum jwuhna, í jeémp wud jum naáh. Pánihna, túinijeh ñi jeémé, Dios yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná.

Ñi pebhna juibínit, bíih ñi úúbh joí daacátjidih wā jepahbiḡna caá.

Túini Espíritu ā jéihyaat

12 Buu Túini Espíritu ā jéihyaatnadih ñi úúbh joyátdih wā jepahbiḡna caá, ñi túi jéihyat pínah niijná. ² Nindih ñi náhninaá: Yeéb Jesucristodih ñi jepahat pínah játih, nemépwā í maáh ñi nuowādih yeenit, ā jéih jepahcah yuhna, yeéb Corinto táтчidih moondíh pápnitdih át úúbat túutup tají. ³ Ded Túini Espíritu ā wēpatjīh naóhni, ded nemépwā í wēpatjīh naóhmidihbut ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā níj daácna caá: “Túini Espíritu ā wēpatjīh naóhnit, ‘Jesucristo yeejép caá’, í niijcán níít. Obohjeéhtih, nemépwāboó í wēpatjīh naóhnit, ‘Jesucristo Dios wūúh, jwī Maáh caá’, í jéih niijcán níít”, wā niijná caá.

⁴ Túini Espírituboó jwiít Jesúfhwādih teo wáacna, mácah jéihyatnadih ápi wūhna caá. Obohjeéhtih, jéihyatna mácah ā jumuchah yuhna, caán Túini Espíritujeh páant ápi teo wáacna caá.

⁵ Ded pah bitadih jwī teo wáaquíhichah, mácah ā jumuchah yuhna, jwī Maáh Jesúskeh jwiít nihatdih ā teo wáacat túutna caá. ⁶ Bitadih mácah jwī teo wáacachah yuhna, Dios ā wēpatjīhkeh jwiít nihat jwī jéih teo wáacna caá. ⁷ Jwiít nihat Jesúsíhwādih Túini Espiritu ā wēpatjīh āpí teo wáacna caá, jwiítbut bita áihwādih jwī teo wáacat pínah niijná. ⁸ Biquína ā wēpatjīh, “Nin pah meemdih chājat caá náahap”, ī niíf jéih naóh yapana caá. Bitā ā wēpatjīh ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdihbut ī túi jéih naóh yapana caá. ⁹ Bitā ā wēpatjīh, Diosdih chah jenah joinít, bihdih ī jéih teo wáacna caá. Bitabut wunnitdih teo jáhanit, ī jéih booana caá. ¹⁰ Bitabut cáacwā ī jéih chājca naáhdih ī chājna caá. Bitā Dios ā naáwáchah, ī jéih naóh yapana caá. Bitā ded Túini Espiritu jumnidih, ded nemép jumnidihbut ī beh enna caá. Bitabut ā wēpatjīh mácah wéheatjīh ī jéih naóhna caá. Bitā mácah wéheatjīh ī naáwáchah joinít, ī jéih naóh yapana caá. ¹¹ Pánihna, nihat mácah ā jumuchah yuhna, Túini Espiritujeh ā weñat pínahdih chājnit, queét nihatdih āpí teo wáacna caá.^x

Jesúsíhwā bíic bácah pah jwī jummat

¹² Jwíih bácah bíickeh ā jumuchah yuhna, téihyana jum, quíib dahna jum, jítchana jum, moli chónabut ā jumna caá. Obohjeéhtih, dawá ā jumuchah yuhna, nihat jwíih bácahdih jumnijeh caá. Pánihat pah, jwiít Jesúsíhwā dawá jumna yuhna, jwiít nihat bíicdih áih bácah dée jwī jumna caá.^y ¹³ Biquína judíowā, bita judíowā nihcannitbut jum, biquína teo wūhnit, bita teo wūhcannitbut jwī jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít nihat mácah jwī jumuchah yuhna, jwiít-dih teo wáacni Túini Espiritu bíickeh

jumna, jwiít-dih waadnít, jwiít nihatdih bíic bácah pah āt chājap taga.

¹⁴ Jwíih bácahdih jumni bíickeh nihcan, dawá ā jumna caá. ¹⁵ Jwíih jítcha wéheni nihna, “Caán téihya chah túini caá. Weémboó téihya nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ā niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh āta jum tagaá. ¹⁶ Jwíih molítboó “Weém quíib dah nihcan, nin bácahdih jumni pínah nihcan caá”, ā niijíchah yuhna, bácahdih jumni páantjeh āta jum tagaá. ¹⁷ Obohjeéhtih, jwíih bácahdih quíib dahkeh jumna, molít wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? Molítkeh jumna, wúic íit wihcah, ¿ded pah tigaá jwíta jéih joí? ¹⁸ Pánihna, nihat bácah jumnidih jwī náahna caá. Diosboó túi jéihni jwiít-dih chājni ded pah ā náahatdih nihat jwíih bácahdih jumni pínahdih āt chājip taga, jwī túi jummat pínah niijná. ¹⁹ Jwíih bácahdih quíib dahkeh, jítchajeh, téihyajah ā jumuchah, jwíta jéih jumcan tagaá. ²⁰ Pánihna, dawá bácahdih jumni ā jumuchah yuhna, bíic bácahkeh ā jumna caá.

²¹ Jwíih quíib dahboó “Weém nihat jéihni caá. Dedé weemdih judhcan caá. Pánih jumna, caán téihya ā teo wáacat pínahdih wā náahcan caá”, ā niijíchah yuhna, ā teo wáacat ā náahna caá. Jwíih wao dáhboó “Dedé weemdih judhcan caá. Pánih jumna, caán jítchadih wā náahcan caá”, ā niijíchah yuhna, caandih ā náahna caá. ²² “Wíih bácahdih jumni túi wēpcanni caá”, jwī niíf jenah joiníboó chah ā náahna caá. ²³ “Túi jígohcanni caá”, jwī niíf jenah joiná, túini yéguehdih jwípí duoná caá, túi jígohat túut niijná. Tíicnit, jwípí jáhna caá, bita ī encat pínah niijná. ²⁴ “Bitā ī enechah, dedé pínah nihcan caá”, jwī niíf jenah joinídih jwípí jáhcan caá. “Wēpcanni caá. Túi jígohcanni caá. Tíic náah jumni

^x12:11 Ro 12.6-8 ^y12:12 Ro 12.4-5; Ef 4.14-16

caá”, jwī niŋ jenah joinídiŋ chah jwīpí túi en daoná caá. Páant tigaá Dios át chājap taga, ²⁵ míc jūihñat dée wihcan-jeh, niŋat ā túi míc teo wáacat pínah ni-ijná. ²⁶ Pánihna, jwīih quíib dah tubna, niŋat bácah ā tubana caá. Quíib tubat ā yayáchah, niŋat jwīih bácah ā táina caá.

²⁷ Yeéb niŋat Corinto tátchidih moón Jesúhwa áih bácah dée ñi jumna caá. Pánihna, jwīih bácahdih jumni niŋat ā chājat pínah mácah ā jumt pah, yeeb-but Jesúh bácahdih jumnit dée, ñi chā-jat pínahbut mácah ā jumna caá. ²⁸ Niŋat Jesúhwa bícdih jumnit, Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah jéihyatnadiŋ Dios át wūhup taga. Dios ā jwīih ñíonit-boó Jesús ā naáwát tútñit ī jumna caá. Túttimah, Dios naáwát-dih naóh yapanit ī jumna caá. Túttimah, ā naáwát-dih bohénit ī jumna caá. Túini Espíritu ā wēpatjīh cáacwā ī jéih chājca naáhdih biquína ī chājna caá. Biquínaboó wun-nitdih teo jáha wúbhñit, ā wēpatjīh ī jéih booana caá. Bitaboó, bitadiŋ jīgah ennit, ípí teo wáacna caá. Bitaboó, cáacwādiŋ túi waóhñit pínah ī jumna caá. Bitaboó, ā wēpatjīh, mácah wéheatjīh ī naóhna caá.^z ²⁹ Yeéb niŋat Jesús ā naáwát tútñit niŋcan caá. Niŋat Dios naáwát-dih naóh yapanit pínah, niŋat ā naáwát-dih bohénit pínah, niŋat wēp chājñit pínahbut niŋcan caá. ³⁰ Niŋat boonit pínah, niŋat mácah wéheatdih naóhñit pínah, niŋat mácah wéheatdih jwúb tút nuém naóh yapanit pínahbut niŋcan caá. ³¹ Jwiít biquínadiŋ niŋat jéihyatna ā wihcan caá. Diosjeh caá áih cáacwādiŋ ā jéihyana caá. Chah túini jéihyat pínahdiŋ bidna, jwiít niŋatdih caandīh búdi wúbát caá náahap. Obo-hjeéhtih, bitadiŋ jwī oyat pínah caá chah náahap. Pánih oina, Túini Espíritu ā wēpatjīh bitadiŋ jwī túi teo wáacbipna caá. Jwī oican, Túini Espíritu jwiít-dih ā teo

wáacachah yuhna, bitadiŋ jwī túi teo wáacan niít.

Oyat

13 Túini Espíritu ā wēpatjīh mácah wéheatjīh wéhenit, bita ī wéheat, ángelwā ī wéheatjīh wéhana yuhna, bitadiŋ jwī oicah, dedé pínah niŋcan caá. Yéej yáaatjeh caá. ² Túini Espíritu ā wēpatjīh Dios ā naáwáchah, jwī jéih naóh yapana yuhna, bitadiŋ jwī oicah, dedé pínah niŋcan caá. Ded pah Dios ā jumt-dih, ā chājat pínahdiŋbut túi jéihna yuhna, bitadiŋ jwī oicah, dedé pínah niŋcan caá. Jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh jwī jéih chājat pínahdiŋ túi jenah joiná yuhna, bitadiŋ jwī oicah, Dios ā enechah, dedé pínah niŋcan caá.^a ³ Niŋat jwī bíbohatdih moh yéejnitdih jwī wūhuchah yuhna, Jesúh doonádiŋ jwī naáwát peéh bita jwiít-dih ī cáwachah yuhna, bitadiŋ jwī oicah, Dios jwiít-dih wēi encan, túinidih ā wūhcan niít.

⁴ Bitadiŋ oina, ded pah jwiít-dih ī yéej chājachah yuhna, yéej chāj jwúbacan, túinijeh jwī jumbipna caá. Bitadiŋ oina, jīgah ennit, jwī teo wáacbipna caá. Queétdih oina, íih bíí déedih en ñinahcan, ded pah ī túi yapachah, jwī íjcan niít. Pánih oina, queét jwiít-dih ī wēi enat pínah niijná, ded pah jwī túi jumt, jwī túi yapat, jwī túi chā-jatdiŋbut jwī naóhcan niít. “Weém niŋat jéihni caá. Dedé judhdát weemdīh wihcan caá”, niijní pah jwī jumcan niít. ⁵ Bitadiŋ oina, queétdih jwī tíicacan niít. Pánih oina, chah túinidih jwiít-jeh bíbohat tút niijná, jwī bidcan niít. Pánih oina, ded pah jwiít-dih bainí yeejép ī chājachah yuhna, waícanjeh jwī íjcan niít. Jwiít-dih ī yéej chājatjidiŋ jwī quíib buúdbípna caá. ⁶ Bitadiŋ oina, yeejép ī yapachah, yeejép ī chājachah-

^z12:28 Ef 4.11 ^a13:2 Mt 17.20; 21.21; Mr 11.23

but, jwī wēican niít. Obohjeéhtih, túini ī yapachah, yoobópdih ī chājachahbut, jwī wēibipna caá. ⁷Bitadiah oina, ī yéej chājat doonádih bitadiah naóhcan, ī túi chājhahatdih jenah joinít, Dios queétdih ā túut nuumát pínahdih jwī túi jenah joí cádahcan niít. Pánihna, ded pah jwī yapachah yuhna, jwī oi cádahcan niít.

⁸“Ñi míc oyoó”, niíf wutnit, Dios “Páant bóojeh tigaá. Yeebdíh buu oyat náahcan caá”, ā niijcán niít. Obohjeéhtih túttimah, Túini Espírítu ā wēpatjih Dios naáwát dih naóh yapaat, mácah wéheatjih naáwátbut, ded pah yapatdih, ded pah yapat pínahdih jéihyatbut dedé náahat ā wihcan niít. ⁹Nin baácboó jum jwuhna, Túini Espírítu ā teo wáacachah yuhna, niहतdih túi jéih beedácan, niहत Dios naáwát dihbut túi yoobópdih jwī jéih naóh yapacan caá. ¹⁰Obohjeéhtih, Jesucristo, túini yoobát jumni, ā jwúub dei jūwúwáchah, niहतdih jwī jéih beedábipna caá.

¹¹Nin pah jwī jumna caá: Weém wébít jumna, wébít ī jenah joyát, ī wéheat pahbut, weembút jenah joinít, wā wéhenap jī. Obohjeéhtih, buu behe jumna, wébít ī chājat pah wā chājcan caá. ¹²Nin pahbut ā jumna caá: Maa quenalih naajíh jwī túi míc encan caá. Pánihat dée Diosdih buu jwī jéih encan caá. Túttimah, jwiít chéna boó caandíh jwī míc jwááh enbipna caá. Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jwī jéih beedácan caá. Obohjeéhtih, ā pebhboó juibína, jwiít dih buu ā jéih beedáát pah, jwiítbut caandíh jwī jéih beedábipna caá.^b

¹³Nin baácboó jum jwuhna, jwiít dih nin pah chājat caá náahap: Diosdih túi jenah joí cádahcan, jwiít dih ā túi chājat pínahdih páantjeh náhnina, caandíh, bitadiahbut oi cádahcat caá náahap. Obohjeéhtih, oyat caá jwiít dih chah náahap.

Mácah wéheat, Dios naáwát dih naóh yapaat

14 Míc oyat jwiít dih chah ā náahachah yuhna, Túini Espírítu ā jéihyaatnadihbut jwiít dih bidat caá náahap. Dios naáwát dih naóh yapaat wēpatdih chah bidat caá náahap, míc wáac joinít, ñi jéih míc teo wáacat túut niijná. ²Mácah wéheatjih naóh nitboó cáacwádih wéhecan, Diosdihjeh ī wéheca caá. Túini Espírítu ā wēpatjih, Dios ā jéihyaatdih ī naáwáchah yuhna, niहत cáacwā ípí beh joicán caá. ³Obohjeéhtih, Túini Espírítu ā wēpatjih Dios naáwát dih naóh yapanitboó cáacwāboodíh ī wéheca caá. Diosdih chah ī túi jenah joyát pínah niijná; ded pah queétdih ā chājat túttatdih chah túi beh joinít, ī jepahat pínah niijná; ī jígahatdih, ī úumatdihbut ā yayát pínah niijná; páant ī niíf naóh yapana caá. ⁴Mácah wéheni áih caolidihjeh Túini Espírítu ā teo wáacna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwát dih naóh yapaniboó Dioíhwā wáac joinít dih ā teo wáacna caá.

⁵Yeéb niहत mácah wéheatjih ñi wéheatdih náah yacna yuhna, Dios naáwát dih naóh yapaatdih chah wā náah yacna caá. Naóh yapaniboó Dioíhwádih chah ā teo wáacna caá. Obohjeéhtih, mácah wéheatjih naóhni, caandíh jwúub túut nuumníjh biíc dih naóhni, Dios naáwát dih naóh yapani biíc yoobó áihwádih ī teo wáacna caá. ⁶Wā úudwā panihnitá, weém ñi pebhboó juibínit, mácah wéheatjihjeh wā naáwáchah, yeebdíh āta teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, ded pah Dios ā jéihyaatdih naóh yapanit, ded pah jwī chājat pínahdih naóh bohénit, yeebdíh wā túi teo wáacap jī.

^b13:12 1Jn 3.2

⁷Nin pah ā jumna caá: Pelatdih, chíó nahdih yoobópdih jwī pójcah, joinít-boó jwī pójatdih ī beh joicán níít. Bí-tatdihbut yoobópdih jwī bíitcah, bitaboó jwījeéh ī jéih eocan níít. ⁸Pójat nahdih yoobópdih jwī pójcah, joinítboó beh joicán, míic mawatdih teo wáacadih ī bejcan níít. ⁹Pánihat dée, joinítíh wéheatjīh yoobópdih ñi naóhcah, ī beh joicán níít. Ñi naáwáchah yuhna, queétdih dedé pínah nihcan níít. ¹⁰Nin pahbut ā jumna caá: Nin baáboó dawá wéheatna ā jumna caá. Cáacwā íih wéheatjīhjuh wéhena, ī míic beh joiná caá. ¹¹Obohjeéhtih, weemdíh naóhniíh wéheatdih beh joicán, jwī jéih míic wéhecan caá. ¹²Pánihat pah, joinítíh wéheatjīh naóhcan, ī beh joicáh, yeeb-bút queétdih ñi jéih teo wáaccan caá. Pánihna, Dioíhwādih teo wáacat pínah niijná, Túini Espíritu ā wūhni jéihyaat-nadih búdí ñi bidíí.

¹³Dioíhwādih teo wáacat túut niijná, mácah wéheatjīh naóhniiboodíh jwúb túut nuumát pínahdihbut úbát caá náahap. ¹⁴Beh joicán yuhna, wíih caoli-hboó mácah wéheatjīh wā túi úbhna caá. Páant wā úbúchah, wíih caolihdih ā teo wáacna caá. Wíih wéheatjīh wā úbúchah, wíih jenah joyátboodíh ā teo wáacna caá. ¹⁵Pánihna, mácah wéheatjīh úbhnit, wíih wéheatjīhbut wā úbhhipna caá. Mácah wéheatjīh eonit, wíih wéheatjīhbut wā eobipna caá. ¹⁶Míic wáac joinít, mácah wéheatjīhjuh Diosdih ñi weñechah, jéih jwuhcanni ñi cātih jumna, ñi naáwátidih beh joicán, “Páant tigaá”, ā jéih niijcán níít. ¹⁷“Túina caá, Maá”, yoobópdih ñi niijíchah yuhna, ñi niiját caán jáap joiní-boodíh ā teo wáaccan níít. ¹⁸Mácah wéheatjīh yeéb ñi úbát chah weémboó pánih úbhna, wēnit, “Túina caá, Paá”, Diosdih wāpí niijná caá. ¹⁹Obohjeéhtih,

pánih úbhna yuhna, Jesúíhwā jwī míic wáac joinít, yeebdíh ā teo wáacat pínah niijná, daocanni jacnabitjeh níih wéheatjīh naóhna, chah wāta wēi tagaá. Díez mil jacnadih mácah wéheatjīh wā naáwáchah yuhna, yeebdíh ā teo wáacah, wāta wēican taga.

²⁰Wā úudwā panihnitá, wébít ī jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, yéej chājatdih jenah joicánnit ī jummat pah yeebbút bíic yoobó ñi jumú. Behnit ī jenah joyát pah mácah wéheatna ded pah ā jummat pínahdih túi jenah joinít yeebdíh jummat caá náahap. ²¹Yeéboó nin pah ñipí níj jenah joiná caá: “Dios weemdíh túi wēnit, mácah wéheatdih át jéihyanap be”, ñi níj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, Dios ā wēi enat júutat pínah nihcan caá. Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin pah ā níj daacátjidih ñi túi jenah joyoó: “Dios nin pah ā niijná caá: ‘Wíih judíowādih peéh chājat túut niijná, ī pebhna bíih baácdih moondíh wā wahbipna caá. Játih wā naáwátidih naóh yapanit judíowā íih wéheatjīhjuh ī naáwáchah yuhna, ī jepahcap jī. Búu peéh chājat túutna, judíowā ī wéheatdih wéhecannit ī naáwáchah, páantjeh weemdíh ī jepahcan níít’, jwī Maáh ā niijná caá”, Isaías át níj daacáp tají.^c ²²Pánihna, mácah wéheatna Dios áihwādih ā wēi enat júutat pínah nihcan caá. Ñi míic wáac juyéchah, caandíh jepahcannitboó mácah wéheatnadih joinít, Isaías ā daacátjidih náhninit, Diosdih ī jepahcatji jíb ā peéh chājat pínahdih ī jenah joibípna caá. Obohjeéhtih, yeéb Jesúíhwāboó Dios naáwátidih ñi naóh yapanachah joinít, yeebdíh teo wáacnit, jepahcannitboodíh ā teo wáaccan níít. ²³Míic wáac joinít, yeéb dawá mácah wéheatjīh ñi naáwáchah, bita jéihcannit, Jesúsdih

jepahcannitboó waád juínít, “Queét mácah wéheatjìh naóhñit jenah joicánnitjeh caá”, ì níj jenah joibípna caá. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, yeéb Dios naáwátdih ñi naóh yapanachah joinít, Jesúsdih jepah jwúhcanni nin pah ã níj jenah joibípna caá: “Weém yéejni caá. Dios ninboó jumnit, wã jenah joyátdih jéih beedáni jumna, nitdihbut át jéihyanap taga”, ã níj jenah joibípna caá. Páant níj jenah joinít, bódiha caj yoh ñajnit, “Dios, meém nihat jéihni, túini caá”, niijnít, Jesúsdih ã jepahbipna caá.

Wáac juínít, túinijeh jumat

²⁶ Diosdih weñat túut niijná, míic wáac juínít, túinijeh chājat caá náahap. Yeéb nihat ñi naáwáchah, ã túina caá. Obohjeéhtih, nihat bícdih ñi niijcá bojoó. Túini Espíritu biquínadih ewat ã wúhuchah, Diosdih wēi ewat caá náahap. Bíhdih bohéatdih ã wúhuchah, naáwát caá náahap. Bíhdih Túini Espíritu ã jéihyanachah, caandíhbut naáwát caá náahap. Bíhdih Túini Espíritu ã wēpatjìh mácah wéheatjìh ã naáwáchah, jwúub túut nuúm naáwát caá náahap. Pánihna, Túini Espíritu ded pah ã teo wáacachah, Jesúsdih chah túi jenah joyát túut niijná, yeebdíh naáwát caá náahap. ²⁷ Mácah wéheatjìh naáwíhna, chénewã, bíic peihcannitjeh biquínajeh ì naáwá naáh. Ì naáwátdih jwúub túut nuumníbut ã naáwá naáh, yeéb nihat ñi beh joyát pínah niijná. ²⁸ Obohjeéhtih, mácah wéheatdih jwúub túut nuumní pínah wihcah, wáac juínítidih ã naóhca bojo naáh. Caanjéh caolih díitboó Diosdih ã wúbú naáh.

²⁹ Túini Espíritu ã teo wáacachah, Dios naáwátdih biquína ì naóh yapana naáh. Queét ì naóh yapanachah, joinítboodíh túi jenah joyát caá náahap, “¿Túini Espíritu ã naáwát túutni niít?” níj jéihyat túut niijná. ³⁰ Páant ã naáwáchah-

jeh, bíhdih Túini Espíritu ã naáwát túutuchah, jwíih naóhñiboodíh yayát caá náahap, bíh jwúh ã naáwát pínah niijná. ³¹ Nihat bícdih naóh yapacan, biquínajeh nihat naóh yapaat caá náahap, nihat míic wáac juínítboó ì bohéat pínah, ì weñat pínah, chah ì túi jumat pínah niijná. ³² Túini Espírituboo ã naáwát túutuchah joiná, naóhni pínahboó “¿Débólih caá wã naóhbi, queétdih wã túi teo wáacat túut niijná?” níj jenah joyát caá náahap. ³³ Páant níj jenah joiná, Dios ã náah yacat pah túinijeh ñi naóh yapabipna caá.

Diosboó nihat Jesúhfwã míic wáacnitdih túinijeh ã chājat túutat pah, yeebdíhbut bíic yoobó ã náah yacna caá. ³⁴ Pánihna, míic wáacna, Dios ã wutatji pah ì weha mánadih jepahna, ñi weha mána yaádh laihsanjeh ì joí chúudu naáh. ³⁵ Úúbh joíhna, íih muunná jwúub juibínitjeh, ì weha mánadih ì úúbh joyó naáh. Yaádhboó pánih wéhena, bita wáac juínít ì túi joí nuunnátdih ì yéejanachah, ã túican caá. ³⁶ Yeéb míic wáacnit, ded pah ñi túi jumat pínahdih páant wã naáwátdih joíhcan, nindih ñi túi jenah joyoó: Jesúhfwã túini doonátdih yeébbó naóh waóhñit nihcan caá. Yeebjéh caandíh jepahnit nihcan caá. Pánih waóhñit nihcan, nihat bíh títchinadih moón Jesúhfwã yeebdíh ì waáwáchah, ded pah ípí chājatdih náhninit, yeebbút bíic yoobó ñi chājaá.

³⁷ Ded “Weém Túini Espíritu ã wēpatjìh Dios naáwátdih naóh yapani caá. Á wēpatjìh weemdíh ápí jéihyana caá”, níj jenah joiníboó “Dios ã wutatdih ded pah jwí míic wáacatdih Pablo yoobópdih ã naóh yapanap be”, ã niijí naáh. ³⁸ Obohjeéhtih, wã naáwátdih ã joyáh bojochah, bita caandíhbut ì joyáh bojo naáh.

³⁹ Pánihna, wã úudwã panihnitá, Dios naáwátdih naóh yapaat túut niijná, Túini Espíritu ã teo wáacat pínahdih

búdí ñi wúbú. “Mácah wéheatjîh ñi naóhca bojóó”, niijcát caá náahap. ⁴⁰Ñi jenah joyát pahjeh chājcan, Dios ā wutat pah túinijeh chājat caá náahap.

Jesús ā boo pud jūúwát

15 Bwū wā úudwā panihnitá, Jesúh dooná yeebdîh ded pah wā naáwátjidih wā jwúub náhniabipna caá. Caán doonádih jwîh jepahnit, bwubut jenah joinít ñi jumna caá. ²Caán doonádih ñi jepahachah, yeéb iiguípna bejnít déejidih Dios át túi ubup taga. Caán naáwátidih jói cádahcan, ájeéh jumát túut niijná, Dios pebhboó ñi bejbipna caá. Obohjeéhtih, caandîh cádahna, ñi jwîh jepahatji dedé pínah nihcan niít.

³Weemdîh jéihyani doonádih yeebdîh wā jwúub naáwáp jî. Oboh jumni naáwátjeh nihcan caá. Dios ā niijátji pah bíic yoobó Jesucristo jwî yéejat jíib át wun wūhup wut jî. ⁴Páant ā wunat túttimah, áih báhahdih í yohochah, bíic peihcanni yeó jáap túttimah, Dios ā niijátji pah, át jwúub boo pud jūúwáp wut jî. ⁵Pánih boo pud jūóhniji, Pedrodih át jígohop wut jî. ⁶Túttimah, ā bohénitjidihbut át jígohop wut jî. ⁷Túttimah, ā úud Santiagodih át jígohop wut jî. Pánih jígohnit, niihat ā naáwát túutnitdihbut át jígohop wut jî.

⁸Pánih jígohniji jeáboó ā púuh laab béjat túttimah, yeejép wā chāj jwuhuchah, wā jepahat pínah játih, weemdîhbut ā jígohop jî. Páant ā jígohochahjeh, ā boo pud jūúwátidih

túí jenah joinít, caandîh wā jepahap jî. ⁹Jesúhwádih túbit yeejép wā chājachah yuhna, Jesús weemdîh jígohnit, áih doonádih ā naóh jibat túutup jî. ¹⁰Páant wā jumachah yuhna, Dios weemdîh oinit, át jígah enep taga. Pánih jígah en túut nuumnít, Jesúh túini doonádih ā bohé jibat túutup jî. Pánihna, weemdîh ā teo wáacatjidih búdí wéinit, bita ā naáwát túutnit chah wā teona caá. Obohjeéhtih, wā wēpatjîhjih nihcan, Túini Espíritu ā teo wáacachah, Diosdih wā túi teo wūhna caá. ¹¹Weém, queét bita ā naáwát túutnitbut, jwít niihat páant Jesúh doonádih jwî bohénachah, yeébbóó ñi jepahap jî.

Wunnit í jwúub boo pud jūúwát

¹²Jesúh doonádih bohéna, ā jwúub boo pud jūúwátidihbut jwípí bohéna caá. Obohjeéhtih, páant jwî bohénachah joinít, niihat yeéb Jesúsdih jepahnit yuhna, ¿Dépanihna “Jwî boo pud jūóhcan niít”, biquína ñi niíj jenah jói? ¹³Obohjeéhtih, boo pud jūúwát ā wihcah nihna, Jesúsboó áta boo pud jūóhcan tagaá. ¹⁴Jesús ā boo pud jūóhcah nihna, áih doonádih jwî bohéat, caandîh ñi jepahatbut dedé pínah áta nihcan tagaá. ¹⁵Páant ā boo pud jūóhcah nihna, Dioh doonádih yee naóhnitjeh jwíta jum taga. “Dios Jesucristodih át boonanap taga”, jwípí niíj bohéna caá. Obohjeéhtih, boo pud jūúwát ā wihcah nihna, Jesúsdih Dios áta boocan tagaá. Caandîh ā boocah nihna, yee naóhnit jwíta jum tagaá. ¹⁶Boo pud jūúwát ā wihcah nihna, Jesús áta boo pud jūóhcan tagaá. ¹⁷Á boo pud jūóhcah nihna, caandîh ñi jepahachah yuhna, dedé pínah áta nihcan tagaá. Yéejat jíib páant-

^d15:3 Is 53.5-12 ^e15:4 Sal 16.8-10; Mt 12.40; Hch 2.24-32 ^f15:5 Lc 24.34

^g15:5 Mt 28.16-17; Mr 16.14; Lc 24.36; Jn 20.19 ^h15:8 Hch 9.3-6

ⁱ15:9 Hch 8.3

jeh yeebdíh áta jum tagaá.¹⁸ Páant ã boo pud jüóhcah nihna, Jesúhwhã wunnit, iiguípna mícjeh íta bej tagaá.¹⁹ Páni-hna, nin baáboó jum jwuhnit, Jesúsdi h jwí jepahachah, ã teo wáacachah yuhna, jwí wunat túttimah páantjeh buédná, jwiítboó chah moh yéejnit jwíta jum taga.

²⁰ Obohjeéhtih, Jesucristo yoobópdih át boo pud jüúwúp tají. Caán caá jwíh boo pud jüóhni. Caán boo pud jüóh waóhni ã jumuchah, jwiít áihwäbut jwí boo pud jüóhbi pna caá.²¹ Adán yéej chäj waóhna, át wun waáwáp tají. Obohjeéhtih, Jesucristoboó yéej chäj-canni jumna, wunniji át boo pud jüóh waáwáp tají.²² Adán yéej chäj waóhni, ã wunuchah, jwiít ni hatbut yéej chäjnit, jwípi wunna caá. Obohjeéhtih, Jesús-boó ã boo pud jüóh waáwáchah, jwiít áihwäbut jwí boo pud jüóhbi pna caá.²³ Nin pah ã jumna caá: Jesucristo át jwíh boo pud jüúwúp tají. Túttimah, caán ã jwúub dei jüúwúchah, jwiít áihwäbut jwí boo pud jüóhbi pna caá.²⁴ Túttimah, ni hat baácdih moón maáta í wēpatdih, ni hat nemépwã í wēpatdihbut yap yoh beedánit, nin pah Jesús Diosdih ã ni j náóhbi pna caá: “Dáa buca, Paá, weemdíh ma chäjat tútatdih buu wã péana caá. Buu meemjéh caá wutni”, ã ni j bípna caá.²⁵ Páant ã ni j át pínah játih, Jesús páantjeh maáh ã jum jwuhat caá náahap, ni hat Diosdih en jüihnitdih ã míc mao yap yohat pínah ni jná.^k

²⁶ Páant ã yap yohochah, jwí jwúub wuncan niít.²⁷ Dios naáwát dih naóh yapani David nin pah át ni j daacáp tají: “Dios nin pah ã ni jná caá: ‘Wã wúuh Jesucristo ni hatdih yap yohnit, maáh ã jumuchah, ni hat caandíh í jepahbi pna caá. Obohjeéhtih, weemboó chah maáh jumna, wã wúuhdih wã jepahcan niít’,

Dios ã ni jná caá”, David át ni j daacáp tají.¹

²⁸ Jesucristo ni hatdih yap yoh péanit, ã ípdih “Dáa, buu ni hat meemdíh í jepahna caá. Weembút meemdíh jepahni caá”, Diosdih ã ni j bípna caá. Pánihna, Dios chah maáh ã jumbi pna caá.

²⁹ Biquína yeéb Jesúsdih jepah jwuhcan, ni oinit Jesúhwhã í jumat peéh, í mawachah ennit, nin pah ni ni j jenah joyóp be: “Jesúhwhã jumna, boo pud jüóhni t, Dios pebhboó í bejbi pna caá”, ni j jenah joint, queédih jwúub enihna, túut nuumnit, ni t daabát túutur wut be. Obohjeéhtih, boo pud jüúwát ã wihcah, páant ni ta chäjcan tagaá.³⁰ Jesúh doonádih jwí naáwát peéh, jwiít dihbut í mawat dée tobohna caá. Pánihna, “Wã boo pud jüóhcan niít”, ni j jenah joiná nihna, wãta naóh cádah tagaá.³¹ Wã jéihna caá, yeó jáap jummat pah weemdíh í mao yohat dée tobohna caá. Obohjeéhtih, wã naáwáchah joint, yeéb ni túut nuumát dih ennit, búdí wã wéina caá. Páni h wéinit, ã tobohochah yuhna, wã naóh cádahcan niít.

³² Nin Éfeso tútchidih dawá jiwá pah íjnit, Jesúh doonádih wã naáwát jüib, weemdíh í mawíhip yuh jí. Pánihna, boo pud jüúwát ã wihcah, dedé pínah áta nihcan tagaá. Jwí boo pud jüóhcan, “Wáfcanjeh jwí wunat pínah játih, jwiít dih wéi babh jeémátjeh caá náahap”,^m ípi ni j át pah yoobópdih áta jum taga. Obohjeéhtih jwí boo pud jüóhbi pna caá.

³³ Yee naóhni t dih ni joyáh bojoó. “Yeejépwádih pej jumnit, bíc yoobó yeejé p ni jumbi pna caá”, bita í ni j át dih ni téi náhninaá.³⁴ Yeebdíh jwúub túi jenah joint, yéej chäj cádahat caá náahap. Biquína ni jeéh jumnit Diosdih túi jéihcan, jwiít dih ã boo pud jüúwát tútat pínah dihbut jenah joicán, í yéej chäjna

^j15:22 Ro 5.12-18

^k15:25 Sal 110.1

^l15:27 Sal 8.6

^m15:32 Is 22.13

caá. Páant ī chājatdih yeebdíh tíicat caá náahap.

Ded pah túttimah jwíih bácah ā jummat

³⁵ Biquína yeéb “Jwī jwúub boo pud jūóhbiḡna caá”, jwī niijátidih páantjeh beh joicán, nin pah űi niij úubh joimí nacaá. ¿Ded pah wunnit ī jwúub boo pud jūóhbi? ¿Ded pah íih bácah ā jumbi? űi niij úubh joimí nacaá. ³⁶ Pánih úubh joiná, űi túi jenah joicán caá. Momnidih űi jenah joyoó. Jwī momochah, áih jih bóo chóo ā wunuchahjeh, díftmant bóo āpí chíih jūóhna caá. Ā wuncah, āta chíih jūóhcan taga. ³⁷ Chíih jūóhniḡboó jwī momnidih bíic yoobó nihcan caá. Pánihat dée jwī jwúub boo pud jūúwúchah, jwíih bácahḡbut mácah ā jumbiḡna caá. ³⁸ Nihat jwī momni chíih jūóhniḡt ded pah ā jummat pínahdih Diosboó āt chājap taga. Bífhnaḡih jwī wid momochah, bíic pah jíghni míic ā chíih jūóhcan níit.

³⁹ Páant ā jummat dée nihat bácahḡnabut bíic yoobó nihcan caá. Cáacwā, nuñúpwā, jwébehwā, queejwā nihat íih bácah mácah ā jumna caá. ⁴⁰ Nihat jeáboó jumni, baácboó jumniḡbut bíic yoobó nihcan caá. Jeáboó jumni ā túyat mácah, baácboó jumni ā túyatḡbut mácah ā jumna caá. ⁴¹ Nihat jeáboó jumniḡbut bíic yoobó ā yeh iigcán caá. Yeóboó mácah, widhboó mácah, cúiwāḡbut mácah ā yeh iigná caá. Cúiwā míicjehḡbut mácah ā yeh iigná caá.

⁴² Pánihna, momni mácah ā chíih jūúwát pah, jwī wunuchah, ī yohni bácah jwúub boo pud jūóhna, mácah ā jumbiḡna caá. Jwī wunuchah, jwíih bácah ā moópbiḡna caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jūúwát túttimah, jwíih jáap bácah ā jwúub moópcan níit. ⁴³ Jwī wunuchah, jwíih bácah ā túi jíghcan caá. Obohjeéhtih, jwī boo

pud jūúwúchah, túini ā jumbiḡna caá. Jwī wunuchah, jwíih bácah wépcanni caá. Obohjeéhtih, jwī boo pud jūúwúchah, túi wéḡni ā jumbiḡna caá. ⁴⁴ Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah ā wunbiḡna caá. Obohjeéhtih, Dios pebhboó jumni pínah bácah ā jwúub boo pud jūóhbiḡna caá. Nin baácboó jwī jummat pínah bácahdih Dios āt wúhup wut jí. Pánih wúhna, bífh bácah ájeéh jummat pínahdihḡbut ā wúhbiḡna caá.

⁴⁵ Dios naáwátidih daácnī nin pah āt niij daacáp tajī: “Ā jwíih chājni newédih Dios áih bácahdih caolih jéyanachah, āt caolih wáyap wut jí. Caán newé Adán āt wút jumup wut jí”, āt niij daacáp tajī.¹ Obohjeéhtih Jesucristo, Péeni Adán wút jumnidih boonanit, áih bácahdih Dios mácah āt chājap wut jí. Pánih caandíh boonanit, jwiítidihḡbut ā boobíḡna caá, ā pebhboó ájeéh jwī jummat pínah niijná. ⁴⁶ Nin baácboó jwī jummat pínah bácahdih Dios āt jwíih chājap tajī. Túttimah, jeáboó ájeéh jwī jummat pínah jáap bácahdihḡbut ā chāj wúhbiḡna caá. ⁴⁷ Dios Adándih baácjīh āt chājap wut jí. Obohjeéhtih, Jesucristoboodíh jeámant āt wah deyanap wut jí. ⁴⁸ Jwiít nihat Adán juimená jumna, áih bácah déedih jwī bíbohna caá. Jesucristoíhḡwā jumna, áih jáap bácah déedih jwiítḡbut jwī bíbohbiḡna caá. ⁴⁹ Buu nin baácboó jum jwuhna, baácjīh chājni Adán pah jíghniḡt jwī jumna caá. Túttimah, jeáboó jumna, Jesús pah jíghniḡt jwī jumbiḡna caá. ⁵⁰ Wā úudwā panihnitá, páant wā naáwátidih jenah joinít, nindih űi túi náhninaá: Nin baácboó jwī jum jwuhni bácah, yéejni jumna, Dios pebhboó yéejat wihcapna ā jéih jumcan níit. Moópni pínah jumna, Dios pebhboó moopát wihcapnabut ā jéih jumcan níit.

¹15:45 Gn 2.7

⁵¹ Játih Dios ā jéihya jwuhca naáhdih buu yeebdíh wā naóhna caá. Nin wā naáwátidih ñi túi jenah joyoó: Jesucristo ā jwúb dei júwát pínah játih, ni-hat jwiít áihwā jwī wuncan níít. Obo-hjeéhtih, jwī wunat túttimah, jwī wun jwuhcah, bíic yoobó jwiít nihatdih ā túut nũmbípna caá. ⁵² Bíic láa quíib pínah bojat pah jwī túut nũmát ā jumbipna caá. Péeni póojat nah ā yáanachah, jwiít nihat áihwādih Dios ā túut nũmbípna caá. Ā yáanachahjeh, nihat áihwā wun-nitji jáap bácah jumnit ī jwúb boo pud júóhbi-pna caá. Áihwā báadhnitdihbut ā túut nũmbípna caá.^o ⁵³ Buu jumni bácah wunna, ā moópbi-pna caá. Obo-hjeéhtih, jwiítidih ā túut nũmát túttimah, jwiíh jáap bácah jwúb wuncan, ā moópcah níít. ⁵⁴ Páant ā yapachah, Dios naáwátidih naóh yapani Isaías nin pah ā níj daacátji bíic yoobó ā yap-bipna caá: “Dios nihatdih át yap yohop tagaá. Páant ā yap yohochah, áihwā ī jwúb wuncan níít”, át níj daacáp tají.^p ⁵⁵ Dios naáwátidih naóh yapani Os-eas nin pah ā níj daacátjidihbut bíic yoobó ā yapbi-pna caá: “;Wunat ā jwúb wihcan níít! Pánihna, buu jwī yéejat peéh wunatdih jwī úmcan caá”,^q ā níj daacátji pah jwiít áihwā wēinit, jwī ni-ijbípna caá. ⁵⁶ Moisésji ā wutatdih jéi-hna yuhna, jwiít nihat jwípí túi jepah-can caá. Pánih jepahcan, “Weém yéejni caá”, jwī níj jéihna caá. Páant jwī jum-atdih jéihnit, jwī wunat túttimah, dedé yéejat peéh chájatdih úmna, wunatdih-but jwípí úmna caá. ⁵⁷ Obohjeéhtih, Je-sucristo wun wūhnit, ā jwúb boo pud júwúwúchah, jwiít áihwā iiguípna bejnit déeji jwúb boo pud júóhnit, Diosjeéh jum-at túut niijná, ā pebhboó jwī be-jbipna caá. Páant jwī jum-at pínahdih jéi-

hna, Diosdih búdí wēinit, “Túina caá”, jwípí niijná caá.

⁵⁸ Wā úudwā panihnitá, yeebdíh búdí oinit, nin pah wā naóhna caá: Jesús-dih ñi jepah cádahca bojoó. Bitaboó yeebdíh yeenit, mácah ī bohénachah yuhna, joyáh bojnit, yoobópdih Jesúsíh doonádih ñi túi jenah joyoó. Pánih jenah joinít, “Diosdih jwī teo wūhat buudní pínah nihcana caá”, níj jéihnit, ded pah ā chájat tútatdih túi wēinit, ñi chájaa.

Ded pah dinerodih wūhat

16 Buu bíih naáwátidih yeebdíh wā naóhbi-pna caá. Jerusalén tútchidih moón Jesúsíhwādih teo wáacat pínah dinerodih ded pah ñi chájat pínahdih wā naóhbi-pna caá. Galacia baác-dih moón Jesúsíhwā míic wáacnitdih nin pah wā chájat tútat pah bíic yoobó ñi chájaa:^r ² Chooát yeó jáap jum-at pah débóo dinero ñi wūhat pínahdih yeéb nihat ñi jwejepboó ñi ámohoó. Det ī tewat jíb búdí bíboh-nit, búdí ī ámoho naáh. Det bainí bíboh-nit, bainí ī ámoho naáh. Pánih ámohna, ñi pebhna wā juibínachah, queét moh yéejnitdih ñi wahni pínah dinerodih ñi bíbohbi-pna caá. ³ Wā juibíát pínah játih, dinerodih ub bejnit pínah neonádihbut ñi níwíí. Páant ñi níwíichah, juibínit, Jerusaléndih moón Jesúsíhwā queétdih ī túi jéihyat pínah niijná, wā daác wūhbi-pna caá. ⁴ Weemdfhbut Dios ā wahachah, queét bíicdih wā bejbipna caá. Obohjeéhtih, wā jéih jwuhcan caá.

Pablo ā jib bejat pínah

⁵ Nin pah wā jib bejat pínahdih wā níj jenah joiná caá: “Ninmant bejnit, Macedonia baác-dih jumni tútchinadih jib bej péanit, Corinto tútchidih moón Jesúsíhwā pebhna wā juibípna caá”,

^o15:52 1Ts 4.15-17 ^p15:54 Is 25.8 ^q15:55 Os 13.14

^r16:1 Ro 15.25-26; 2Co 8-9

wā niŷ jenah joiná caá.^s ⁶“Maatápdih ijeéh chāo jwúhñit, mah noóŷ ā yapat túttimah, bíh tútchina wā bejbipna caá. Pánih chāonŷi wā yap bejat túut chā-jachah, weemdíh ī jéih teo wáacbiŷna caá”, wā niŷ jenah joiná caá. ⁷Pánihna, niŷeéh maatápdih jumíhna, Macedonia baácdih wā jib bejat túttimah ni pebhboó wā juibíŷipna caá. Butéh bejna, maátcanjeh wāta jéih jum tagaá. Dios ā náahachah, túi maatápdih niŷeéh wā chāo jwúhbiŷna caá. ⁸Obohjeéhtih, butéh nin Éfeso tútchiboó Pentecostés yeó jáapnadih páantjeh wā jum jwuhbiŷna caá.^t ⁹Ninboó dawá wā bohéatdíh íjñit, ī bohéat túutcah yúhna, Dios ā teo wáacatŷih búdí wā bohénachah, dawá joiná caá ī chāŷap. Pánihna, weemdíh ijeéh jummat caá náahap. Pánih jumniŷi Pentecostés túttimah, ni pebhna wā bejbipna caá.^u

¹⁰Timoteo ni pebhna ā juibínachah, ā náhni dahwacat pínah niŷná, ni túi teo wáacá. Jwí Maáhdih teo wúhni wā jummat pah, caanbút Jesúsdiŷ teo wúhni caá. Páant ā jumuchah, caandíh ni túi en dawaá.^v ¹¹Caandíh yap yohcanjeh, yeéb niŷatdíh túi joyát caá náahap. Caandíh túi wéñit, wā jumupna ā jwúub júúwát pínah niŷná, ni túi teo wáacá. Caán, bíh Jesúsíhwā bícdih ī jwúub júyát pínahdih wā bidna caá.

¹²Apolosdíh “Bita Jesúsíhwā bícdih Corinto tútchidih moón Jesúsíhwādih meembút enedih ma bejeé”, wā wēp niŷíp yuh be. Obohjeéhtih, buu ā jéih bej jwuhcan caá. Túttimah, débólih ā bejŷhna, ā bejmi dée caá.

Pablo ā pée túyát túutat

¹³Bitá ī yéjeaat déedih yap yohat túut niŷná, túi jenah joinít jummat caá náahap.

Nemépwābut ī yéjeaat déedih úumcanjeh, yap yohat túut niŷná, Jesúsdiŷ ni túi jenah joí cádahca bojoó. ¹⁴Pánihna, oinit, bitadih túi chāŷat caá náahap.

¹⁵Wā úudwā panihníta, niŷat Acaya baácdih moón Jesúsdiŷ ī jepahat pínah jáŷih, Estéfanawā ī jepahatjidiŷ ni jéihna caá. Queéŷ Jesúsíhwādih búdí ípí teo wáacna caá.^w ¹⁶Pánih teo wáacnit jumna, ī naáwáchah, ni túi jepahaá. Bitá queéŷ panihnit maáta, bitá Jesúsdiŷ teo wúhñitdihbut túi jepahat caá náahap.

¹⁷Yeéb Corintodih moondíh búdí bidna wā chāŷap be. Pánihna, ni wahnit Estéfanas, Fortunato, Acaicoŷih ninna ī júyúchah, búdí wā weñep be. ¹⁸Yeéb bícdih jumna, yeebdíh íŷ weñanap tagaá. Bíc yoobó ninna juínit, weemdíhbut ī weñanap be. Pánih teo wáacnitdih “Ni túi chāŷap be”, yeebdíh niŷját caá náahap.

¹⁹Asia baácdih moón Jesúsíhwā míc wáacnit yeebdíh ī túyát túutna caá. Aquila, Priscilajih íih muúboó míc wáacnit Jesúsíhwābut búdí ī túyát túutna caá. “Jwí Maáh Jesúsjeéh ī túi jumna náh”, niŷjnit, ī túyát túutna caá.^x ²⁰Nihat nin Éfeso tútchidih moón Jesúsíhwābut yeebdíh ī túyát túutna caá. Yeeb-bút Jesús ā oyatŷih ni túi míc úúbú.

²¹Buu nin péenibitdih weemjéh wā daácna caá. Weembút yeebdíh búdí wā túyát túutna caá.

²²Ded jwí Maáhdih túi oicannidih Dios ā peéh chāŷa náh. Jwí Maáh Jesús waícanjeh ā jwúub dei júúwá náh.

²³Jwí Maáh Jesús yeebdíh búdí oinit, ā teo wáaca náh. ²⁴Jesucristo ā oyatŷih bícdih moon pah yeéb niŷatdíh búdí wā oina caá.

Páant bóojeh tígaa wā naáwát.

Pablo

^s16:5 Hch 19.21 ^t16:8 Lv 23.15-21; Dt 16.9-11 ^u16:9 Hch 19.8-10

^v16:10 1Co 4.17 ^w16:15 1Co 1.16 ^x16:19 Hch 18.2

2 CORINTIOS

Pablo queétdih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, bíhdih daacát tút-nit, yeéb Corinto tútchidih moón Jesúh wādh wā wahna caá.¹ Dios ã náahat pah, Jesucristoíh doonádh ã naáwát túttni wā jumna caá. Nin náodih wahna, jwí úd panihni Timoteojíh yeebdíh búdí jwí túyat túttna caá. Bitá Acaya baácdih moón Jesúh wābūt nin wā daác wahnidih í joyó naáh.² Jwí íp, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh búdí oinit, í teo wáaca naáh, bícdih ñi túi jummat pínah niijná.

Ded pah yeejép yapat

³ Jwiítdih en jíghnit, Dios ápi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacachah, caán, jwí Maáh Jesucristo ã ípdih búdí wēnit, “Jwiítdih búdí oinit, ma teo wáacat túina caá, Paá”, niiját caá jwiítdih náahap.⁴ Yeejép jwí yapachah, jwiítdih caanjéh ápi túi teo wáacna caá, bitá yeejép í yapachah, queétdihbut jwí teo wáacat pínah niijná.⁵ Nin baácbóo Jesucristo jum láa, tubit yeejép át yapap wut jī. Áih túini doonádh bohéna, caán Jesús ã yapatji pah muntih jwiítdihbut dawá láa tubit yeejép jwí yapna caá. Jesucristoíh jumna, páant yeejép jwí yapachah, Dios jwiítdih búdí ápi teo wáacna caá.⁶ Pánih yeejép yapna, yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, Diosdih chah ñi túi jenah joyát pínah niijná. Yeejép yapna, Dios jwiítdih ã teo wáacachah, jwiítdihbut yeebdíh jwí jéih teo wáacna caá, ñi jíghat ã yayát pínah niijná. Jwí yeejép yapat pahjeh muntih, yeebút yeejép ñi yapachah, “Dios ã túi teo wáacna caá”, niij jenah joinít, caandíh ñi cádahcan niít.⁷ Pánihna,

“Weém yeejép wā yapat pahjeh muntih, queétdihbut yeejép í yapna caá. Dios weemdíh búdí ã teo wáacat pah, queétdihbut búdí ã teo wáacachah, caandíh í túi jenah joí cádahcan niít”, wā niij jéihna caá.

⁸ Būw wā údwā panihnitá, nindih ñi túi náhninaá: Weém Asia baácbóo jum láa, tubit yeejép wā yapap jī. “Wā jéih buujácan niít. Wā wunbipna caá.”⁹ Weemdíh í mao yohbipna caá”, wā niij jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, Diosboó páant át yapat tútup tajī, “Weemjéh wā jenah joyátjīh wā jéih chājna caá”, wā niij jenah joicát pínah niijná. Caán, chah wēpni jumna, wunah bejnitdih jwéub booani jumna, weemdíh ã teo wáacat pínahboodíh bidat caá náahap.¹⁰ “Wā jibipboó búdí tobohat ã jumuchah yuhna, Dios ã teo wáacachah, wā túi yapap jī. Túttimahbut, bíc yoobó muntih ã túi teo wáacatjīh wā túi yapbipna caá”, wā niij jéih caá.¹¹ Yeéb ñi wúbúchah, jwiítdih oinit, Diosboó ã túi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacat doonádh joinít, dawá wúbhnit, “Túina caá, Paá. Pablowádh mat túi teo wáacap wut be”, wēnit, í niijbipna caá.

Pablo Corinto tútchibóo ã jwéub bejihat

¹² Biquína ñijeéh jumnit weemdíh yeena caá í chāap. Obohjeéhtih, tíccanjeh, wēnit, “Dios ã teo wáacatjīh ã náahat pahjeh queétdih, bitadihbut túinijeh wā pej jum bohénap jī”, wā niij jéihna caá. Weém yeecanjeh, yeebdíh yoobópdih wā naáwáp jī. Wā jenah joyátjīh nihcan, Dios weemdíh oinit, ã teo wáacatjīh, ñijeéh wā túi jumap jī.

¹³⁻¹⁴ Yeebdíh naóh daácna, buocannijeh wāpí daácna caá, ded pah wā bohéatdih ñi túi jéihyat pínah niijná. Obohjeéhtih, būw wā naáwátdih ñi túi beh

joi jwáhcan yuhna, túttimah, ñi túi beh joyát pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih beh joiná, jwí Maáh Jesús ā jwúub dei jūwúchah, “Pablo jwiítidih ā túi bohénap jī”, weemdíh wēinit, caandíh ñi niijbípna caá. Bíc yoobó yeebdíh wēinit, “Wā naóhniji túini doonádih queét ī túi jepahap jī”, weembút Jesúsdih wā niijbípna caá.

¹⁵⁻¹⁶ Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, Éfeso tútchiboó jum jwuhna, “Queét Corinto tútchidih moón Jesúsíhwādih juibí bohénit, Macedonia baácna bohénadih wā bejbipna caá. Macedonia baácboó jumni Judea baácna jwúub bejat túut, queét Corintodih moondíh chéneji teo wáacat túut niijná, queétidih wā en yap bejbipna caá. Ī pebh jumni Judea baácboó wā jwúub bejat pínahdih jéihnit, queétboó weemdíh ī túi teo wáacipna caá”, wā niij jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, pánih jenah joiná yuhna, wā jéih bejcap jī.^a ¹⁷ Ñi pebhna wā bejat pínah doonádih joinít, wā juibícah enna, “Pablo nih yáaniabeh tagaá”, ¿ñi niij jenah joí níit? ¹⁸ Páant ñi niij jenah joicá bojoó. Dios ā niijátji pahjeh bíc yoobó ā chājat pah, weembút yeeni nihcan caá.

¹⁹⁻²⁰ Weém, Silas, Timoteojíhbut Dios wūúh Jesucristo ded pah ā chājatjidih yeebdíh jwí bohénap jī.^b Jesucristo nin baácboó ā cáac jummat pínah játih, Diosboó ā wūúh ded pah ā chājat pínahdih āt naáwáp wut jī. Pánihna, Jesucristo ā íp ā naáwátji bíc yoobó āt chājap wut jī. “Jújuh Paá, ma chājat tútatdih wā chājipna caá”, āt niij jepahap wut jī. “Páant wā chājcan níit”, āt niijcáp wut jī. Pánihna, “Jesucristo chah Maáh caá”, jwí niij jéihna caá. Pánih caandíh túi jenah joinít, ā naáwátidih jepahna, Diosdih wēinit, “Yoobópdih tigaá ā niiját”, jwípí niijná caá. ²¹⁻²² Jesucristodih jwí túi je-

nah joí cádahcat pínah niijná, Dios jwiítidih, yeebdíhbut ā túi teo wáacna caá. Áihwā jwí jummat pínah niijná, jwiítidih āt níwip wut jī. Pánih ñíonit, jwiítidih búdí teo wáacat náahna, áih Túini Espíritudih āt wahap tají, jwíih caolihboó ā jummat pínah niijná. “Dios pebhboó ñi jumachah, yeebdíh chah búdí ā túi chājipna caá”, Túini Espiritu jwiítidih ā niijíchah, jwí túi jéihna caá.^c

²³ Buh jwuhna, wā jenah joyátjidih wā jwúub túut nuumátidih yeebdíh yoobópdih wā naóhbipna caá. Wā yeenachah, Dios wíih jenah joyátidih jéih beedáni, ā peéh chājipna caá. Yeebdíh enedih búdí wā bejhna yuhna, “Weemdíh ennit, queét ī tícbipna caá”, niij jenah joinít, ñi pebhboó bejcanjeh, nin Macedonia baácna wā jwíih juyáp jī. ²⁴ Diosdih jepahnit ñi jumachah, yeebdíh túbit wutni dée ñijeéh wā jumíhcan caá. Obohjeéhtih, ñijeéh túinijeh jumna, yeebdíh búdí wā teo wáaquíhna caá, Diosdih túi jenah joí cádahcanjeh, chah ñi weñat pínah niijná.

2 Con láa yeebdíh enedih bejna nihna, ñi yéej chājat peéh jūihna, yeebdíh búdí wāta jígaha tagaá. Pánihna, Éfeso tútchiboó jumna, jib bejatdih jenah joinít, “Queétidih jwúub jígahafhcan, Ī pebhna wā bej jwuhcan níit”, wā niij jenah joyóp jī. ² Yeéb ñi jígahachah ennit, weembút búdí wāta jígah tagaá. Pánih míic jígahanit, jwíta míic jéih jwúub weñacan tagaá. ³⁻⁴ Pánihna, ñi pebhna bej jwuhcanjeh, ñi yéej chājatdih ñi cádahat pínah niijná, wā daác wahap jī. Ñi míic ámohat pínah játih bejna nihna, búdí wāta jígahap taga. Pánih búdí jígahna, jūinít, yeebdíh tícaíhcan, yeebdíh búdí wā oyatdih ñi jéihyat pínah niijná, páant wā daác wahap jī. Jwí jwúub míic enna, túut nuumnít, túinijeh

^a1:15-16 Hch 19.21 ^b1:19-20 Hch 18.5 ^c1:21-22 Ef 1.14

ni jumuchah enna, wā tūi wēibipna caá. Yeebút ni tūi wēibipna caá. “Queétboó tūi jepahnit, túinijeh ī jumbipna caá”, wā niŋ jenah joiná caá.

Yéej chājnijidih ī jwúub waadát túutat

⁵Nijeéh jumni tabit yéej chājni weemdih ā jīgahanap jī. Yeebdih bācah chah āt jīgahanap taga. ⁶Jāantjeh yeéb mīc wāacnit, ā yéej chājat peéh, caandih bacanit, nit jwúub waadát túutcap wut jī. Páant ni peéh chājatdih náhninit, ā yeejatdih jīgahna, āt túut nuumúp wut jī. ⁷Buu, ā yeejatdih quíib buudnit, caandih ni mīc wāacapoó ni jwúub waadát túutú. Ā jīgahat yayáchah, jwī Maáhdih ā cádahcat pínah niijná, caandih ni tūi teo wāacá. ⁸Caandih túinijeh ni jwúub pej jumúú, “Weemdih ī tūi oina caá”, wēinit, ā niŋ jenah joyát pínah niijná. ⁹Játi h yeebdih daác wahna, “Wā wutuchah, ī tūi jepahmi níit?” niŋ jéihíhni t, wā daác wahap jī. Buu ni jepahatdih jéihna, wā wēina caá. ¹⁰Buu caán ā yéej chājatjidih nit jenah joí cádahap wut be. Weembút wā jenah joí cádahna caá. Caán weemdih ā yéej chājcah yuhna, yeebdih teo wāacat túut niijná, Cristo ā enechah, ā yeejatjidih wā jwúub jenah joicán níit. Páant wā jenah joicátdih ennit, yeebút ni jenah joí cádahbipna caá. ¹¹Páant caán ā yeejatjidih jwiítdih jwúub jenah joicát caá náahap, ā tíicat yayáchah, nemépwā ī maáh, Satanás, ā náahat pah ā chājcat pínah niijná. Ā yeejatjidih páantjeh jenah joiná, Satanásdih jwīta jepah tagaá. Satanás ded pah jwiít nihatdih ā yéej chājihatdih jéihcannit jwī nihcan caá.

Titodih jwááhcan, Pablo ā náhni dahwaat

¹²Éfeso tútchimant bejni Troas tútchina juibíni t, Cristoíh túini doonádih wā naáwáchah, dawá ī tūi joyóp jī. “Dios ā teo wāacachah, caandih jepahnit dawá ī jumna caá”, wā niŋ wēi jenah joyóp jī. ¹³Páant wā jenah joiná yuhna, wā úud panihni Tito, ni pebhna wā wahnidih jwááhcan, weemboó búdí wā náhni dahwanap jī. Páni h náhni dahwanit, caanjíh moondih “Wā bejna caá”, niijnit, nin Macedonia baácboó caandih bididih wā júúwúp be.^d

Cristo jwiítdih eníhcannidih ā yap yohat

¹⁴Páant wā náhni dahwana yuhna, Cristoíhwā jwī jumatdih jenah joinit, Diosdih búdí wā wēina caá. Cristo Satanásdih yap yohni ā jumuchah, Satanás jwiítdih ā yéej chājat túutuchah yuhna, Cristoíhwā jumna, jwiítbut caandih yap yohnit jwī jumna caá. Dios nihatdih Cristoíh doonádih jwiítdih ā naáwát túutup be, Satanásdih Cristo ā yap yohatjidih ī jéihyat pínah niijná. Páni hna, Cristodih jéihni t, búdí wēinit, nihat caandih ī tūi jenah joiná caá. ¹⁵Cristoíh doonádih jwī naóh peét bejchah enna, Dios búdí wēinit, “Wā wūúh Cristo panihni t ī jumna caá”, ā niŋ jenah joiná nacaá. Biquína jwī naóhni túini doonádih joinit, tūi jepahnit jumna, iiguípna bejat déejidih Dios ā tūi ubni t ī jumna caá. Obohjeéhtih, bitaboó, joiná yuhna, ī jepahcat peéh iiguípna bejni t pínah ī jumna caá. ¹⁶Nin pah jwípi níŋ naóh bohéna caá: “Cristodih ni jepahcatji peéh iiguípna bejni t, tabit yeejép ni tubaat ā yaicán níit. Obohjeéhtih, Cristodih tūi jepahnit, Dioíh túini pebh-

^d2:13 Hch 20.1

boó ñi bejehah, búdí ñi weñat ã yaicán niít”, jwípí niíf naóh bohéna caá. Páant, jwí niíf naáwáchah joinít, újnit, biquína í joífhcah yuhna, bitaboó í túi wēi joiná caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Cristo jwiít-dih ã teo wáaccach, áih túini doonádih yoobópdih jwí naóhcah, beh joicán, ni-hat íta wēi joicán taga.¹⁷ Dios naáwát-dih bita bohé jibnitboó, júb náahna, yoobópdih í bohécan caá. Obohjeéhtih, páant í bohéat pah jwiítboó jwí yee bohécan caá. Dios ã naáwát tútutnit jumna, caán ã enechah jéihnit, yoobópdih jwípí bohéna caá.

Pablowā Jesúhwardih teo wūhñit í jumat

3 Bitā í niiját pah, “Dedé jéihcat pí-nah weemdíh wihcan caá”, weém-boó wā niijcán caá. Yeéb weemdíh túi jéihna, “Pablowā yoobópdih ípí bohéna caá”, niíf jenah joinít, páant bitā í niíf daác wahatdih ñi náahcan caá. Yeebbút bitadih páant ñi niíf daác wahatdih wā náahcan caá. Obohjeéhtih, bitadih jéihcan, páant daác wahatdih ñita náah taga.² Yeebdíh jwí bohéniji túini doonádih joinít, ñi túut nuumúchah ennit, “Dios ã teo wáacatjñh Pablowā queétdih í naáwáchah joinít, í jenah joyátdih ít túi túut nuumúp taga”, bitā í niíf jéihna caá. Páant niíf jéihnit, Dios ã bohéat tútutnit jwí jumatdihbut í jéihna caá.³ Pánihna, jwí túi bohénachah, ñi túut nuumátji doonádih joinít, Cristo jwiít-dih ã bohéat tútatjtidih nihat í jéihna caá. Dios báadhni áih Túini Espiritu ã teo wáacatjñh, yeebdíh jwí naáwáchah, ñi túi jepahap jñ. Cristoíh doonádih jwí bohénachah joinít, ñi jwíh tútut nuumátji doonádih bitā í joyóchah, yeéboó queétdih jwí daác wahat panihnit ñi jumna caá.^e ⁴“Cristo jwiít-dih ã wun wūhatjñh Dios ã túi teo wáacna

caá”, ñi niíf jenah joyóchah jéihna, jwiít-boó “Túini Espiritu búdí ã teo wáacatjñh Dios naáwát-dih queétdih jwí túi bohénap jñ”, jwí niíf wēi jenah joiná caá.⁵ Pánih wēinit, “Weém wā jenah joyátjñh nindih wā jéih chájna caá”, niijcán, “Dios ã teo wáacatjñh wā buujána caá”, wā niíf jéihna caá.⁶ Páant ã teo wáacatjñh áih jáap naáwát, túini doonádih wā túi naóhna caá. Jon játih Dios jeé naanádih ã daacátjidih jwí nuowádih át jepahat tútut wut jñ. Obohjeéhtih, caán máa wutatdih í túi jepahat pínah wēpat queétdoodíh át wihcap wut jñ. Nin jáap naáwátboodíh jwí jepahat pínah niijná, Túini Espiritu jwiít-dih ã teo wáacna caá, Diosjeéh jwí túi jumat pínah niijná.^f

⁷⁻⁹ Dios ã wutatdih jeé naanádih daácnit, Moisésdih ã wūhuchah, Dios ã wēpatjñh Moisésh móot búdí át yeh iiguíp wut jñ. Moisés jeemánt ã jwúub dei jūwúchah, áih móot yeh iigát ã baáj jwúub bejehah yuhna, quíib ihana, queét Israel juimenáji caandíh ít jéih encap wut jñ.⁸ Jon játih Dios ã daácnit wutatdih ã wūhuchah, ájeéh í túi jumat pínah niijná, caandíh túi jepahat át náahap wut jñ. Obohjeéhtih, í túi jepahcatji peéh iiguípna ít bejep wut jñ. Páant í jepahcah yuhna, Moisés ã naóhni wutat túini ã jumatdih júutna, Dios búdí ã yeh iigát át jígohop wut jñ. Buu láa jáap naáwát, túini doonádih Dios ã naáwát tútutuchah, Túini Espiritu jwí jepahat pínadih ã teo wáacachah, chah túini jumna, chah yeh iigát panihni ã jumna caá. Caán jeé naanádih ã daácnit wutatdih jwí túi jepahcatji peéh iiguípna jwíta bej taga. Caán wutatdih jepahcan, ájeéh jwí jéih jumcah yuhna, caán wutatdih ã wūhuchah, Dios ã túi yeh iigát át jígohop wut jñ. Obohjeéhtih, buu láa Jesucristoíh túini doonádih jwí

^e3:3 Ex 24.12; Jer 31.33; Ez 11.19; 36.26

^f3:6 Jer 31.31

^g3:7-9 Ex 34.29

jepahachah, iiguípna jwī bejat déejidih, Túini Espírítu ā teo wáacatjīh Diosjeéh jwī túi jumna caá. Pánihna, jáap dooná chah túini caá ā jumup. ¹⁰ Bwū lāa Jesucristoīh dooná jwiítidih búdí yeh iigní dée ā jumna caá. Obohjeéhtih, Moisésdih Dios ā daac wūhni wutat jwiítidih yeh iigcānni dée ā jumna caá. ¹¹ Caán wutatdih ā wūhuchah, búdí yeh iigát maátcanjeh āt jum jwuhup wut jī. Pánihat pah, caán wutat túini jumna yuhna, bwudní pínah āt jumup tajī. Obohjeéhtih, Jesucristoīh túini doonáboó ā bwudcán niít. Búdí yeh iigát ā jumuchah yuhna, máa wutatjī bwudní pínah āt jumup tajī. Pánihna, bwudcānni pínah jáap doonádih ā wūhuchah, chah búdí yeh iigát dée ā jumna caá.

¹²⁻¹³ Moisés áih móot yeh iigát ā baáj jwúub bejehah, yégueh chóojīh āt jáhap wut jī, queét Israel jui-mená ī encat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwiítboó nin bwudcānni dooná chah iigní dée ā jumuchah jéihna, tíccanjeh, yoobópdih jwī naóhna caá.^h ¹⁴ Queét Diosdih joíhcan, íih jenah joyátdih jáhat dée ā jumuchah, Moisés ā daacátjidih īt beh joicáp wut jī. Bwū páantjeh caán daacátjidih ī en naáwáchah joiná yuhna, bíc yoobó ī jéih beh joicán caá. Cristodih jwī jepahachahjeh, caán jáhat déedih ā yohna caá. ¹⁵ Yeebdīh wā jwúub naóhna caá. Bwubut queét Israel jui-mená jwī Maáh Cristodih jepahcan, Moisés ā daacátjidih páantjeh ī beh joicán caá. ¹⁶ Obohjeéhtih, det jwī Maáhdih jepahnitdih caán daacátjidih Jesúsboó ā túi beh joyána caá. ¹⁷ Jwī Maáhdih jepahnitdih Túini Espírítu ā jumna caá. Pánihna, jwiít Túini Espírítu jumnitdih Diosboó wēi ennit, “Queét yéejat peéh chājat wihcannit caá”, ā niijchah joinít, “Moisés ā wutatjidih jwī túi jepahcatjī peéh jwiítidih ā wihcan

niít”, jwī niij jéihna caá. Pánih jumna, jáhat dée wihcah, Diosdih túi jéihnit, jwī úum wúbhcan caá. ¹⁸ Jwiít Cristoīhwā móot jáhat dée wihcan, “Caánboó chah túini caá”, jwīpí niij jenah joiná caá. Páant niij jenah joinít, ā weñat pínahdihjeh chājna, caán ā jumat pahjeh jumt túut niijná, yeó jáap jumt pah túi túut nwumná caá jwī chājap. Jwiítidih Túini Espírítu ā teo wáacachah, jwī túi túut nwumná caá. Pánih táinidih jwī túut nwumúchah ennit, “Queét chah túi jenah joiná caá ī chājap”, bitaboó jwiítidih ī niij jenah joibípa caá.ⁱ

Jesúh doonádih naóhnit ded pah ī jumt

4 Túini Espírítu teo wáacni jumna, Dios weemdīh oinit, áih jáap túini doonádih ā bohé jibat túutup jī. Pánih bohéna, bita weemdīh yeejép ī chājachah, jígahna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ² Ded pah wā bohéatdih nihāt ī jéihyat pínah niijná, wāpí bih bohécan caá. Nihat joinít ī túi beh joyát pínah niijná, yeeceanjeh, áih túini doonádih yoobópdih wāpí bohéna caá. Dios weemdīh wēi ennit, “Pablo ā túi bohéna caá”, ā niijná caá. Bitabut wā bohénachah joinít, bíc yoobó ípí niijná caá. ³ Obohjeéhtih, bita iiguípna bejnit pínah jumna, jáhat dée ā jumuchah, wā bohéatdih ī beh joicán caá. ⁴ “Cristo chah túini Maáh ā jumna caá”, jwī niij bohénachah, Diosdih jéihcannit ī maáh, Satanás queétdih ā beh joyát túutcan caá. Áih yeh iigátidih jáhat dée pah caá queétdih ā chājap. Dios ded pah ā jumtadīh Cristojeh cáacwādidih ā túi beh joyána caá. Caán Cristo Dios yoobát caá. ⁵ Pánih bohéna, “Weemdīh ñi weñéé”, niijcánjeh, “Jwī Maáh Jesucristoboodīh ñi weñéé”, wāpí niij naóh bohéna caá. Jwiít Jesúsdi h oina, ñi maáh dée nihcan,

^h3:12-13 Ex 34.33 ⁱ3:18 Ro 8.29; Gá 4.19; Fil 3.10

yeebdíh teo wáacnitjeh caá jwí jumup.
⁶ Jon játih Dios nihatdih chájna, “Dupú-
 napboó yeh iigát ā jumū naáh”, āt niijíp
 wut jī. Caanjéh jwíih caolihdih yeh iigát
 dée ā jumat túutna caá. Pánihna, Cristo,
 chah túini ā jumatdih jéihna, Dios bíc
 yooó túini ā jumatdihbut jwí jéihna
 caá.^j

Jesúhwa áih wēpatjih ded pah ī chājat

⁷Weémboó wēpcanni, oboh jumni
 wáam dah dée wā jumuchah yuhna,
 Jesucristoíh túini doonádih wā bohé
 jibat pínah niijná, Dios weemdíh ā
 níwip jī. Oboh jumni wáam dah díit-
 boó chah túinidih jwípí yac ámohat dée
 wā bíbohna caá. Caán túini doonádih
 wā naáwáchah joinít, cáacwāboó ī túut
 nūmna caá. “Oboh jumni, wēpcanni wā
 jumuchah yuhna, Diosboó chah wēpni
 jumna, búdí ā teo wáacachah, ī túi túut
 nūmup be”, wā niij jéihna caá. Bitabut,
 wēpcanni wā jumatdih jéihna, “Dios ā
 wēpatjih ī túut nūmup be”, bíc yooó
 ī niij jéihna caá.

⁸Biquí láana weemdíh tubit ī jūi-
 hūchah yuhna, Jesúh túini doonádih
 wā naóh cádahcan caá. Bíh láa ded
 pah Dios ā weñat pínahdih jéihcan-
 jeh, “¿ded pah wā chājbi?” niijnít, búdí
 wā jenah joiná caá. Pánih búdí jenah
 joiná yuhna, weemdíh ā teo wáacachah,
 caandíh wā túi jenah joí cádahcan caá.
⁹Bíh láa bita weemdíh eníhcan, Jesúh
 túini doonádih wā naáwát peéh, yee-
 jép ī chájna caá. Páant yeejép ī chā-
 jachah yuhna, weemdíh cádahcanjeh,
 Dios āpí teo wáacna caá. Bíh láa ī wun
 mao jwejni yuhna, ā teo wáacachah,
 booni páantjeh wā jumna caá.¹⁰⁻¹¹ Nin
 baácboó Jesús ā jum jwuhuchah, cáacwā
 caandíh it mao yohop wut jī. Páni-
 hna, weembát nin baácboó jum jwuhna,

Jesúsdih ī mao yohatji pahjeh, áih túini
 doonádih wā naóh jibat peéh, weemdíh-
 but ī mao yohíhna caá. Obohjeéhtih, Je-
 sucristo weemdíh ā túi wapachah, wā
 báadh jwuhna caá. Páant weemdíh ā teo
 wáacachah enna, “Jesúsboó báadhni,
 chah wēpni ā jumna caá. Caanjéh tigaá
 Pablodih wapni”, nihat cáacwā ī niij
 jéihna caá.¹²Weemdíh ī mawíhichah
 yuhna, yeéboó wā naóhni doonádih
 joinít, Jesucristodih jepahna, Diosjeéh
 páantjeh ni túi jumbipna caá.¹³Túbit
 yeejép yapna yuhna, Jesucristodih wā
 túi jenah joí cádahcan níit. Jon játih
 Davidbut yeejép ā yapachah, nin pah
 āt niij daacáp tají: “Diosdih túi je-
 nah joinít, ded pah ā naáwátidih wā
 naóh yapanap be”, āt niij daacáp tají.^k
 Ā túi jenah joyát pah muntih weem-
 bát jwí Maáhdih túi jenah joinít, áih
 túini doonádih wāpí naóh yapana caá.
¹⁴Pánihna, Jesúh túini doonádih wā
 naáwát peéh bita weemdíh ī mao
 yohochah yuhna, caandíh wā túi jenah
 joí cádahcan níit. “Jesucristoíh jumna,
 caandíh jwúub booaniboó weemdíhbut
 ā jwúub booabipna caá. Pánih booanit,
 weemdíh níjeéh ā jumupboó ā waadát
 túutbipna caá”, wā niij jéihna caá.
¹⁵Páant ā chājat pínahdih jéihnít, yeeb-
 díh teo wáacat túut niijná, yeejép yapna
 yuhna, wāpí bohéna caá. Wā bohéatdih
 dawá ni joyóchah, yeebdíh oinit, Dios
 dawá iiguípna bejnit déejidih ā túi ubna
 caá. Pánihna, dawá caandíh “Túina caá,
 Paá”, ī niij wēi naóhbipna caá.

¹⁶Páant jwiítidih ā chājat pínahdih
 náhninit, búdí wēina, Jesúh túini
 doonádih wā yabh naóhcan caá. Yeó
 jáap jumat pah wíih bácah ā wēpca
 jūéwúchah yuhna, caandíh chah túi
 jenah joiná caá wā chājap.¹⁷ Nin
 baácboó jwí jum jwuhuchah, yeejép
 jwí yapatdih búdí wā jenah joicán

caá. Obohjeéhtih, Dios pehbhoó jwí juibínachah, yeejép yapat wihcah, chah túi wēnít jwí jumat pínahdih wā túi jenah joiná caá. ¹⁸Nin baácboó jum jwuhna, dedé jwí enni buudní pínahjeh caá. Obohjeéhtih, Dios pehbhoó jumnidih buu jwí jéih encah yuhna, ā buudcán níft. Pánihna, nin baácboó jwí ennidih búdí jenah joicánjeh, Dios pehbhoó ded pah jwí jumat pínahdih wā túi wēi jenah joiná caá.

5 Nihat nin baácboó jumni buudní pínah ā jumatdih jéihna, “Jwíih bácahbut buudní pínah ā jumna caá”, jwí níj jéihna caá. Jwí wunuchah, jwíih bácah ā moópkipna caá. Obohjeéhtih, jwí wunat túttimah, Dios jáap bácah jwiítidih ā jwúub wūhkipna caá. Caán bácahjih jwí jwúub wuncan níft. “Pánih jumna, jáap bácahjih Dios pehbhoó jwí jumkipna caá”, jwí níj wēi jenah joiná caá. ²Nin baácboó jum jwuhna, tūbit yeejép yapna, biquí láana Dios pehbhoó búdí wā jumíhna caá. ³Yégueh chóodih jwí duwíhat pahjeh ā wūhni pínah jáap bácahboodíh búdí wā páina caá. ⁴Buu nin bácahdih yohíhcan yuhna, jáap bácahboodíh wā páina caá. Nin baácboó jum jwuhna, wíih bácah ā moopát pínahdih jéihna, Diosjeéh páantjeh jumat túut niijná, jáap bácah pínahdih búdí wā bidna caá. ⁵Dios jwiítidih jáap bácah ā wūhat pínahdih jātih át jenah joijíp taga. Pánihna, áih Túini Espíritudih jwiítidih ā wūhuchah, caánboó “Yoobópdih jáap bácahdih meemdíh ā wūhkipna caá”, jwiítidih ā níj jenah joyát túutna caá.

⁶Páant ā chājat pínahdih jéihnit, úumcan, wā jígahcan caá. Buu nin bácahjih jum jwuhna, Dios pehbhoó wā bej jwuhcan caá. ⁷Pánih jumna, ded pah jwí yapat pínahdih jéih encah yuhna, Jesucristodih túi jenah joinít, “Ā niijátji pahjeh wā túi yapkipna caá”, wā níj

jéihna caá. ⁸Nin baácboó jum jwuhna, wā wunat pínahdih úumcanjeh, wēi jenah joinít, jáap bácahjih jwí Maáh Jesucristojeéh búdí wā jumíhna caá. ⁹Pánihna, Dios pehbhoó bejna, wā bej jwuhcanbut, biíc yoobó jwí Maáh ā weñat pínahdihjeh wā chājíhna caá. ¹⁰Japboó juibínit, jwiít nihat jwí Maáh Jesucristo pehbna jwí juibí űuhkipna caá. Páant jwí juibí űuhuchah, nin baácboó jumna, ded pah jwí chājatjidih enniiji jwí maáh ā űoobkipna caá. Páant ā űíwíhchah, jwí jéih jweicán níft. Pánihna, biíc jwí Maáh ā weñat pínahdih ā túi chājatji jíib, ā túi wēi naóhkipna caá. Obohjeéhtih, biífboó ā túi chājatji jíib, caandíh ā wēican níft. Páant jwí yapat pínahdih jéihna, jwiítidih túi chājat caá náahap.¹

Dios jwiítidih ā wēi enat

¹¹Dios ninboó ded pah jwí chājatdih enna, caán ā weñat pínahdih jwí chājatji jíib ā peéh chājkipna caá. Páant ā peéh chājat pínahdih úum yacna, búdí teo wáaquíhna, cáacwādih wā wēp bohéna caá. Pánih bohéna, búdí oinit, wā teo wáaquíhatdih Dios ā túi jéihna caá. Pánihna, biíc yoobó űi jéihyat pínahdih yeebdíhbut wā náah yacna caá. ¹²Páant niijnít, “Dedé jéihcat pínah weemdíh wihcan caá”, wā niicán caá. Obohjeéhtih, bitaboó ī yee naáwáchah joinít, “Nihcan caá. Pablo túi oinit, yoobópdih jwiítidih ā bohéna caá”, űi niiját pínah niijná, páant wā níj naáwáp be. Queét ī túi jígohatdihjeh wēi jenah joinít ī jumna caá. “Nihat jwiít judíowā ded pah jwí chājatdih Pabloboó joyáh bojna, ā bohéat túican caá”, ī níj naóhna yah caá. Páant niijnít, bita queédih ī wēi enat pínahdihjeh ī jenah joyát ā túican caá. Obohjeéhtih, ded pah íih caolih ā jumatdih caá jenah joyát náahap. ¹³Biquína weemdíh jéihnitboó “Pablo tūbit yójah bohé jibna, je-

nah joicánni caá”, i níj jūihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih búdí weñáihna, páant wā bohé jibna caá. Bitaboó weemdíh eníhcannit, “Pablo ā jenah joyátjijeh ā yee bohé jibna caá”, i niijná yuh caá. Obohjeéhtih, yeebdíh teo wáacat túut niijná, túi jenah joinít, yoobópdih wā bohéna caá. ¹⁴ Cristo jwiítidih búdí ā oyochah jenah joinít, caandíh jepahna, wā túi bohéna caá. Pánih oina, caán Cristo bícjeh jwī yéejat jíib buudáátdih ā jíib chāj beedá wūhat túut niijná, jwiítidih āt wun wūhup wut jī. Caandíh jenah joiná, “Wíih pínah caá āt wun wūhup taga”, níj jenah joinít, jwiít nihat jwī yéejat jíib ājeéh wunnit panihnit caá jwī jumup. Jwī yéejat jíib buudáátdih jíib chāj péanit panihnit jwī jumna caá. ¹⁵ Pánihna, Cristo nihat cáacwā jwī yéejat jíib āt wun wūhup wut jī, caandíh jepahnit, jwī náahat pah chājnitji túut nuumnít, ā weñat pínahboodíh jwī chājat pínah niijná. Caán ā wunuchah yuhna, Dios āt jwūub boanap tajī.

¹⁶ Jwī Maáhdih jwī jepahachah, ded pah jwī jenah joyátdih ā túut nuumúp be. Játih nin baácdih bóodih jenah joinít, ded pah cáacwā i jígohatdijeh ennit, “Túinit caá. Yeejépwā caá”, jwī níj en jwūhup be. Obohjeéhtih, buu páant jwī níj jenah joicán caá, buca. Játih Cristodihbut pánih jenah joinít, “Caánboó cáacjeh caá”, wā níj jenah joyóp yuh jī. Buu caandíhbut páant wā níj jenah joyátjidih wā túut nuumúp be. ¹⁷ Ded Jesucristodih jepahni, áih jumna, jenah joyát túut nuumní ā jumna caá. Ded pah ā jenah joyát túut nuumná, ded pah ā chājatbut túut nuumní ā jumna caá. Játih ā weñat pínahdijeh chājni ā jumup be. Buu, túut nuumná, Túini Espiritu ā teo wáacachah, Dios ded pah ā weñat pínahboodíh chājni ā jumna caá, buca.^m ¹⁸ Jwiítjeh páant

jwī jéih chājcah, Dios jwiítidih āt túut nuumúp taga. Játih, Diosdih eníhcannit jum jwūhna, ājeéh jwī túi jum jwūhcap jī. Cristo ā wun wūhatjīh jwī eníhcandih Dios āt cádahat túutup taga, ājeéh jwī túi jumat pínah niijná. Pánih chājnit, jwiítidih bitadih āt naáwát túutup be, queébt caandíh i eníhcandih cádahnit, ājeéh i túi jumat pínah niijná. ¹⁹ Nin pah caá ā níj naáwát túutup: “Nihat yéejnit jumna, Diosdih eníhcannit jwī jumna caá. Jwiítidih búdí bidnit, Jesucristo jwī yéejat jíib ā wun wūhatdih jwī túi jenah joyóchah, áihwā chājnit, jwiítidih ā túi pej jumna caá”, ā níj naáwát túutup jī. ²⁰ Pánihna, Jesúsíh jumna, cáacwādh nin pah wāpí níj naóh yapana caá: “Yeebbut Jesucristodih jepahna, túut nuumnít, Diosjeéh ñi túi jumnuú”, wā niijná caá. ²¹ Jwī Maáh Cristoboó bícjeh yéejat wihcanni āt jumup wut jī. Obohjeéhtih, ā yéej chājcah yuhna, Diosboó caandíh jwī yéejat jíib āt wun wūhat túutup wut jī. Jwī yéejat jíib buudáátdih Cristoboó āt jíib chāj beedá wūhup wut jī. Páant ā jíib chāj beedá wūhatdih enna, Diosboó jwiít Cristoihwādh ennit, “Queétdih dedé yéejat peéh ā wihcan caá. Wā wūúhdih wēi enat pahjeh muntih, queétdihbut wā wēi enna caá, buca”, ā niijná caá. Pánihna, Cristoihwā jwī jumuchah, Dios túini ā jumat pahjeh muntih jwiítidihbut ā túi jumat túutna caá.

6 Dios yeebdíh búdí oinit, teo wáacna, ñi yéejat peéh āt yoh wūhup taga. Jwiít, yeebbut Diosdih teo wūhnit jumna, nindih yeebdíh wā naóhna caá: Áihwā jumna, yeebdíh wā bohéátjidih ñi túi jepahaá. “Wā jepahna caá”, niijná yuhna, ā náahat pah chājcan, dedé pínah āta nihcan tagaá. Dios ā oyatdih yap yohnitjeh ñita jum tagaá. ² Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī:

“Wā náahni yeó jáap yeebdíh búdí oina, ñi wéúbatdih jepahnit, wā teo wáacap jī. Pánih teo wáacnit, yeebdíh wā túi ubup jī”, Dios ā niijná caá”, āt niíj daacáp tajī. (Is 49.8)

Buu caá ā náahni yeó jáap ā jumap. Buu yeebdíh ā túi ubat pínah niijná, caandíh jepahat caá náahap.

Ded pah Pablo ā jummat

³“Bitá wā bohéatdih ī jepahcan niít”, niijná, dedé yeejép chājcan, yeejép wāpí wéhecan caá. ⁴Túinijeh wāpí jumna caá, “Pablo Dios ā weñat pínahdihjeh chājna, caandíh túi teo wūhni ā jumna caá”, cáacwā weemdíh ī niiját pínah niijná. Dawá láa bita weemdíh yeejép ī chā-jachah yuhna, weémboó íjcanjeh wā jumna caá. Dawá láa moh yéejna yuhna, wā bohé cádahcan caá. ⁵Nin pah caá yeejép wā yapap: Cáacwā weemdíh ī mawachah; nemat muéboó ī nemechah; dawá íjnit, míic wáac junít, ī mao yohat túutuchah, yeejép wā yapap jī. Weém búdí teona; quíib chei tubuchah yuhna, ũoca daa jūóhna; nuugúp wunna, yeejép wā yapap jī.ⁿ ⁶Íf náah chājatdih jenah joicán, wā túi jumna caá. Yeebdíh teo wáaquíhna, jwí maáíh túini doonádih túi jenah joinít, íjcanjeh, wā túi bohénap jī, ñi túi beh joyát pínah niijná. Yeebdíh túi oinit, wā bohénachah, Túini Espiritu yeebdíh ā teo wáacatjīh ñi túi jepahap jī. ⁷Áih túini doonádih naóhna, yeeceanjeh, Dios ā wēpatjīh wā bohénachah enna, caandíh teo wūhni wā jummatdih ñi túi jéihna caá. Yoobópdih Dios ā weñat pínahdih chājna, “Pablo yeejép chājni caá”, cáacwā weemdíh ī jéih niijcán caá. “Dios ā náahat pah, túinijeh ñi jumúú”, bitadih wā niijchah, wā túi jummatdih enna, “Pablo yee bohéna caá ā chāhap”, ī jéih niijcán caá. ⁸Biquína weemdíh ī túi wēi enechah,

bita ī wēi encah yuhna, biquína ī wēi naawáchah, bita yeejép ī naawáchah yuhna, wā joyáh bojna caá. Yoobópdih wā bohénachah yuhna, biquína “Pablo yee bohéni caá”, ī niíj naóh yacna caá. ⁹Nihat cáacwā ī enepboó wā bohénachah, weemdíh jéihna yuhna, biquína weemdíh enah bojnit, “Oboh jumnijeh caá”, ī niijná caá. Bitá weemdíh ī mawachah yuhna, wā báadh jwuhna caá. Í mao yohat túutuchah yuhna, páantjeh wā jum jwuhna caá. ¹⁰Biquí láana jígahna yuhna, Cristoíh jumna, páantjeh wā wēina caá. Moh yéejni jumna yuhna, bitadih túini doonádih bohéna, queétdih búdí jīb jumni wūhat dée pah caá wā bohénap. Bífih pah bóonadih bíbohcan yuhna, Cristoíh jumna, búdí bíbohni dée pah wā wēina caá.

¹¹Yeéb Corinto tútchidih moondíh búdí oina, ũumcan, tíiccanjeh, ded pah yeebdíh búdí wā náah yacatdih wā túi naóh daac beedánap be. ¹²⁻¹³Yeéb wā weh panihnit ñi jumuchah, oinit, yeebdíh wā naóhna caá. Yeebdíh wā oi cádahcan caá. Obohjeéhtih, yeéboó weemdíh ñi oi cádahap jī. Pánihna, yeebdíh búdí wā oyat bíic yoobó weemdíhbut ñi jwúub oyoó.

Jesucristoíh nihcannitdih ā pej jummat túutcat

¹⁴Yeéb Jesucristoíhwā áihwā nihcannitboodíh ñi pej jumca bojoó. Túi pej jummat pínah nihcan caá. Nindih ñi túi jenah joyoó: Ded Jesúsdih jepahni, túinidih ápí chājíhna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcanniboó, yeejépdih ápí chājna caá. Pánih jumna, bíicdih ī jéih jumcan caá. Yeejép chājni túi chājíhni-boodíh ā yéejabipna caá. Túi chājíhni yeejépdih ā jéih yap yohcan niít. Ded Jesúsíh jumna, ā naawátidih ápí túi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Jesúsíh nih-

canniboó nemépwā ī maáh ā naáwáchah joinít, ded pah Dios ā jumatdih ā jéihcan caá. Queét chénat pah ī jenah joyát mácah ā jumna caá. Pánih jumna, ī jéih míic pej jumcan caá. ¹⁵ Jesucristo Satanásjih mácah míic ī jenah joyát ā jumuchah, ī jéih míic pej jumcan caá. Bíic yoobó Jesúíhwā Satanásih-wájihbut mácah míic ī jenah joyát ā jumuchah, bíicdih ī jéih jumcan caá. ¹⁶ Dios páantjeh jumni caá. Jwiít áihwā jumna, caandíhjuh wēinit, jwí jepahna caá. Bíihdih wēinit, jepahna, áta túican tagaá. Jwiít Jesúíhwā áihwā nihcannitdih pej jumna, ī wēi jepahnidih jwiítbut jwí wēi jepahat dée ā tobohna caá. Pánih jumna, yeéb Jesúíhwā, Jesúíhwā nihcannitdih nī pej jumca bojoó. Dios báadhni jumna, jwiít Jesúíhwā bíicdih, áih mæ pánihnit jwí jumna caá.^o Jon játih ā naáwátidih naóh yapanit nin pah it níj daacáp tajī:

“Weémboó queétdih túi pej jumna, ī maáh wā jumbipna caá. Queétoó wíihwā jumna, weemdíhjuh ī wēibipna caá’, Dios ā niijná caá”, it níj daacáp tajī. (*Lv 26.12; Jer 32.38; Ez 37.27*)

¹⁷ Bitá naóh yapanitbut nin pah it jwáub níj daacáp tajī:

“Wíihwā nihcannitdih nī cádaahá. Queétdih nī pej jumca bojoó. Í náah ī chājat déedih yeéboó nī chājca bojoó. Páant nī cádahachah, weémboó yeebdíh wā wēi enbipna caá. (*Is 52.11*)

¹⁸ Pánih wēi ennit, nī íip wā jumbipna caá. Yeéboó wā weh nī jumbipna caá’, Chah Wēpni Maáh ā niijná caá”, it níj daacáp tajī. (*2S 7.14; 1Cr 17.13; Is 43.6; Jer 31.9*)

7 Pánihna, wā oinitá, nindih nī túi jenah joyoó: “Nī yéej chājatdih nī cádahachah, yeebdíh wēi ennit, wā túi pej

jumbipna caá”, Dios ā niijíchah joinít, nihat jwí yéejatdih jwí cádah jíih. Dios ā jíghat pínahdih chājihcan, yeejéj jwí jenah joyátidih cádahat caá náahap. Pánih túut nuumnít, túi jenah joiná, ā weñat pínahboodíh jwí chāj jíih.

Corinto tútchidih moón ī túut nuumat

² Weemdíh nī jwáub oi jenah joyoó, páant muntih. Níjeéh jumna, deddih wā yéej chājcap jí. Bohéna, yeebdíh wā yéej chājat túutcan, yeebdíh wā yee dúuc wáicap jí. ³ Páant niijnít, “Pablodih jwí túi oicatjí jíib jwiítidih peéh chājat ā jumna caá”, yeebdíh níj jenah joyát túutcan, “Pablo túi chājni jíi”, wā níj jenah joyát túutna caá. Wā jwíih níj íjájti pahjuh muntih, wā jwáub niijná caá: Yeebdíh búdí wā oina caá. Pánihna, ded pah yapna, wunna yuhna, bíic yoobó yeebdíh jenah joinít, wā oi cádahcan níit. ⁴ “Queét Corintodih moón túi chājnit jumna, wā naáwátidih ī túi jepahbipna caá”, níj jenah joinít, búdí wā wēina caá. Pánihna, yeejéj yapna yuhna, yeebdíh páantjeh wā wēi jenah joiná caá.

⁵ Nin Macedonia baácboó wā juyúchah, weemdíh chooát ā wihcap be. Páantjeh yeejéj wā yapap be. Dawá jūihnitboó “Ma túi chājcan caá”, weemdíh ī níj jūihñup be. “¿Queét Corintodih moón wā oinitboó ī túi jum níit?” níj jenah joinít, páantjeh yeebdíh búdí wā náhni dahwanap be.^P ⁶ Obohjeéhtih, Dios jíghat yayániboó weemdíh teo wáacnit, Tito wā pebh ā juyúchah, weemdíh búdí ā weñanap be. ⁷ “Queét ī jwáub túi jummatdih enna, búdí wā weñep be”, weemdíh Tito ā níj naáwáp be. Páant ā níj naáwáchah joiná, weembút búdí wā weñep be. “Queét Corintodih moón Jesúíhwā meemdíh búdí ī bidna beé. ‘Yéej

chājnit, Pablodih búdí jwīt jígahanap taga', níj jenah joinít, queébtut búdí ít jígahap wut be. Pánih jígahnit, ma daác wahnidih ennit, ít túi jepahap tabe", Tito weemdíh ā níj naáwáchah joinít, chah búdí wā weñep be.

⁸ Wā jwíh daácnijidih wah péanit, "Nin wā wēp naóh daacátjidih ennit, búdí í jígahbipna caá. Páant wā wēp naóh daáccan, áta túi taga", níj jenah joinít, búdí wā jígah jwuhap jī. Obohjeéhtih, buu ní jígahat yayát doonádih joinít, weembút wā jígahcan caá. ⁹ Buu búdí wā wēina caá. Ní jígahat doonádih joinít, wēina wā chājcan caá. Obohjeéhtih, jígahnit, túiniboodíh ní túut nuumát doonádih joinít, búdí wā wēina caá. Dios caá yeebdíh át jígahat túutut taga, ní jenah joyátdih ní túut nuumát pínah niijná. Pánihna, wā daác wahniboó yéejacan, yeebdíh át túi teo wáacap taga. ¹⁰ Dios ā náah yacat pahjeh jwī yéejatdih jígahna, yéej chājatdih jwī cádahbipna caá. Pánih jígahna, jwī jenah joyátdih túut nuumnít, túiniboodíh jwī chājhipna caá. Páant jwī túut nuumúchah enna, iiguípna jwī bejat déejidih Diosboó ā túi ubbipna caá. Maátcanjeh jwī jígahna yuhna, túi túut nuumnít, búdí jwī wēibipna caá, buca. Obohjeéhtih, bitaboó í yéej chājat jīb queétdih Dios ā peéh chājat pínahdih jígahna yuhna, túut nuumíhcan, iiguípna í bejbipna caá. ¹¹ Yeéb Dios ā náah yacat pahjeh jígahnit, nít túi túut nuumúp taga. ¡Ní jenah joyoó! Nin pah caá ní túut nuumát: Buu jwuhna, ded yéej chājni ā yéejatdih enah bojcanjeh, yoobópdih ní túut nuumát túutna caá. Ní yeejép jenah joyátdih cádahnit, túut nuumnít, buu ní túi jenah joyátdih wā jéihyat pínahdih weemdíh ní náah yacna caá. Pánihna, weemdíh ní wēi jenah joi jwuhcatjidih búdí nít jígahap wut be. Ní yéejat jīb Dios ā peéh chājat pínahdih búdí úmna, túi túut nuumnít, weemdíh

jwúub eníhna, búdí nít bidip wut be. Dios ā weñat pínahdihjeh nít chājav wut be. Det yéej chājnitdih nít peéh chājav wut be. "Buu, queét yoobópdih chājnit caá. Dedé yéej chājav peéh queétdih ā wihcan caá, buca", wā níj jenah joiná caá. ¹² Yeebdíh daác wahna, yéej chājnidih ní peéh chājav pínahdih, ā yéej chājavatjidihbut jenah joicánjeh wā daác wahap jī. Obohjeéhtih, Dios yeebdíh enna, "Queét Pablodih yoobópdih oinit caá", ā níj jenah joyátdih ní túi jéihyat pínah niijná, wā daác wahap jī. ¹³ Páant ní túut nuumátidih jéihnit, búdí wā wēina caá.

Tito ninboó jwúub juinít, weemdíh nin pah ā níj wēi naáwáp be: "Queét Corintodih moón í túi túut nuumátidih ennit, wā jígahatji ā yayáh bejep jī. Pánihna, búdí wā wēina caá", ā niijíp be. Páant ā niijátdih joinít, weembút chah yeebdíh wā wēina caá. ¹⁴ Tito ní pehbóó ā bejat túut chājachah, nin pah caandíh wā niijíp jī: "Queét Corintodih moón Jesúhwa nin wā daác wahnidih ennit, í túi jepahbipna caá", wā niijíp jī. Pánihna, ní túi jepahatjidih jéihnit, Titodih jwúub ennit, wā tíccap be. Titodih wā niijátji bíc yoobó át yapap wut be. ¹⁵ Tito ní pebhna ā juibínachah, caandíh túi wēi jwááhnit, wā daác wahatdih ní túi jepahatdih náhninit, yeebdíh chah ā oi jenah joiná caá. ¹⁶ Buu túi jepahnit, Dios ā weñat pínahdihjeh ní túi chājavatdih jéihna, túttimah bíc yoobó ní jepahat pínahdihbut wā túi jéihna caá. Pánih jéihnit, búdí wā wēina caá.

Jesúhwa dinero wahnit, moh yéejnitdih í teo wáacat

8 Buu wā úudwā panihnítá, bíh naáwát ā jumna caá. Nin Macedonia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúhwa míc wáacnit ded pah í túi chājavatjidih yeebdíh wā naóhbipna caá. Dios queétdih oinit, búdí át teo wáacap taga. ² Queét tubit yeejép

yapna yuhna, jwī Maáhdih túi jenah jói cádahcan, búdí í wēina caá. Pánih túi jenah joiná, túbít moh yéejnit jumna yuhna, íih dinerodih oicanjeh, bita chah moh yéejnitdih búdí í wūh wáacap jī. ³Weém ennijjeh tigaá yeebdíh wā naáwáp. Queét moh yéejnit yuhna, í bíbohát pah bóo í wūhup jī. Nihcan caá. Búdí pohba í wūhup jī. Í náahatdih jíib chájat pínahdihbut í wūhup jī. Weémboó páant wā wūhat túutcah yuhna, queétjeh jenah joinít, páant bóo búdí weemdíh í wūhup jī. ⁴“Judea baácdih moón Jesúfhwā moh yéejnitdih búdí teo wáaquíhna, nin pah bóo meemdíh jwī wūhndih queétdih ma wūhúú”, weemdíh í niijíp be.^q ⁵Pánih wūhna, wā jenah joyát chah í wūhup be. Íih dinerodih í wūhat pínah játih, “Paá, ded pah ma weñat pínahdihjeh yoobópdi meemdíh wā chāy wūhbična caá”, Diosdih ít niijíp wut be. Páant í niiját túttimah, “Dios á wutuchah joinít, yeéb Jesúfhwā doonádih bohé jibnitboodíh ded pah ní náahatdih jwī túi teo wáacbična caá. Ded pah ní wutuchah, jwī jepahbična caá”, jwiítdih í niijíp be. ⁶Nit Macedonia baácdih moón íih dinerodih í wūhatdih jenah joinít, yeéb Corintodih moondíhbut wā jenah joyóp be. “Ninjih moón búdí í wūhat pah queétdih but í wūhat pínahdih í ámoh páña naáh”, wā níj jenah joyóp be. Páant níj jenah joinít, Titodih nin pah wā niijíp be: “Meém íih dinerodih queétdih mat wūh wáac jwíihat túutup wut jī. Pánih jwíihnit, nihat í wūh wáacni dinerodih ma jwúub ámohat túutat túut niijná, í pebhna ma jwúub bej páñaá”, Titodih wā niijíp be. ⁷Yeéb túi chájnít jumna, jwī Maáh Cristodih ní túi jenah joiná caá. Á naáwátíh túi jéihnit, ní túi naóh yapana caá. Caán á weñat pínahdihjeh búdí chájhna, yeebdíh jwī bohéat pah

túi oinit, bitadih ní teo wáacna caá. Pánih túi chájnít jumna, níih dinerodih oicanjeh, moh yéejnit Jesúfhwādh teo wáaquíhna, bíic yoobó yeebdíh túi wūhat caá náahap.

⁸Páant niijná, yeebdíh wutna wā chájcana caá. Obohjeéhtih, nit Macedonia baácdih moón ded pah jígah ennit, moh yéejnitdih búdí í teo wáacatdih yeebdíh wā naáwáp be, “Jwiítdih but búdí jígah ennit, queétdih chah jwī wahbična caá”, ní níj jenah joyát pínah niijná. Páant ní wūhuchah enna, “Queét Corintodih moón bitadih túi jígah en teo wáacnit í jumna caá”, wā jéih niijípna caá.

⁹Jwī Maáh Jesucristo jwiítdih búdí oina, á teo wáacatdih jwiítdih túi jenah joyát caá náahap. Nin baácboó á dei jūúwát pínah játih, Diosjeéh jumna, nihat maáh á jumuchah, caandíh dedé judhdát át wihjican tagaá. Obohjeéhtih, nin baácboó dei jūóhnit, á maáh wēpatdih cádahna, jwiítdih teo wáacat túut niijná, moh yéejni át jumup wut jī. Pánih teo wáacna, jwiítdih moh yéejnit jumna yuhna, ájeéh jwī jumuchah, jwiítdihbut dedé judhdát á wihcan níit. Pánih jígah ennit, á teo wáacatdih jenah joinít, jwiítdihbut bíic yoobó bitadih jígah ennit, teo wáacat caá náahap.

¹⁰Nin pah wā níj jenah joiná caá: Ní jwíih jenah joyátjéi bue bíic jópchi á yapna caá. Con jópchi, nin Macedonia baácdih moón í jenah joyát pínah játih, yeéb Judea baácdih moón Jesúfhwā moh yéejnitdih jwíih teo wáaquíh jenah joinít nit jumup wut jī. Pánih teo wáaquíh jenah joinít, con jópchidih ní wūhat pínah dinerodih níit ámoh jwíhip wut yuh jī. ¹¹Pánihna, játih túi wēinit ní teo wáac jwíihat pah, buubut bíic yoobó wēinit, ní wūhat pínahdih wūh péaat caá náahap. Ded búdí dinerodih bíbohni chah á wūh naáh. Obohjeéhtih, ded nump

bíbohni bainí ã wũhũ naáh. ¹²Túi biíc yoobó wēnit, ñíh dinerodih oicanjeh, wũhat caá náahap. Pánih wēi wũhni-dih Dios biíc yoobó ã wēi enbipna caá. Obohjeéhtih, bí dée wihcanniboodíh “Dinerodih ma wũhuú”, Dios ã niijcán caá.

¹³Judea baácdih moón Jesúfhwádih yeebdíh wũhat túutna, “Queét Corintodih moón moh yéejnit í jumũ naáh”, wã nií jenah joicán caá. Obohjeéhtih, yeéb, queébtut biíc yoobó ñi túi jumát pínah niijná, páant wã wũhat túutna caá. ¹⁴Bũ yeéb búdí bíbohniit jumna, queét bíbohcanitiboodíh ñi jéih teo wáacna caá. Biíh láa, yeéb moh yéejnit ñi jumuchah, queétoó búdí bíbohniit, yeebdíhbut í jéih teo wáacnipna caá. Pánih míic teo wáacnit, nihat Jesúfhwã túi biíc yoobó jwí túi jumnipna caá. ¹⁵Jon játih Moisés nin pah át nií daacáp tají: “Chah búdí jeémát ojdihi júi yacniboó ã ubni yeó jáap ã jeémát pínahdih-jeh ã bíbohóp be. Bainíjeh ubnibut caán yeó jáap ã jeémát pínahdihjeh ã bíbohóp be”, át nií daacáp tají.^f

Titowã Corintona í bejat

¹⁶Yeebdíh wã oi teo wáaquíhat pah muntih, Dios Titodihbut biíc yoobó oi teo wáaquíhat át wũhup taga. Páant ã túi oi teo wáaquíhatdih ennit, “Túina caá, Paá”, wã niijná caá. ¹⁷“Corinto tútchidih moondíh jwũub enedih ma be-jeé”, wã niijíchah joinít, “Júũ, wã bejmi caá”, ã nií wēi jepahap be. Caandíh wã naáwát pínah játih, yeebdíh búdí teo wáaquíhna, caanjéh ñi pebhna tub bejíni ã jumup be.

¹⁸Caandíh pej jumni pínah biíh Jesús-dih jéihnidihbut ñi pebhna wã bejat túutna caá. ã pej jumni pínahdih ni-hat nin Macedonia baácdih jumni tútchinadih moón Jesúfhwã búdí í wēi naöhna

caá. “Caánboó Jesúfh doonádih túi bohéni caá”, í nií wēi naöhna caá. ¹⁹Pánih wēi naöhniit, Judea baácboó wã bejehah, weemdíh pej jum bejni pínahdihbut caandíh í ñíwip be. Nihat yeéb Jesúfhwã ñi wũh wáacni dinerodih jwí juibí wũhuchah enna, “Queét biíh baácdih moón Jesúfhwã jwiítidih oinit, dinerodih í wahachah, búdí ma teo wáacna caá, Paá”, Diosdih í nií wēi naöhnipna caá. ²⁰Ñi wũhni dinerodih jwí túi en daóbipna caá. “Pablowã jwíh dinerodih yee dúuc wáina caá ít chã-jap taga”, ñi nií jenah joicát pínah ni-ijná, caán nihat túi wēi ennidih Titojeéh wã wahna caá. ²¹Pánihna, jwí Maáh ã enechah, bitabut í enechah, yoobópdihi túi chãjíhna, biíhdihbut Titojeéh wã wahna caá.^s

²²Titowã ñi pebhna í bejehah, biíhdihbut íjeéh wã wahna caá. Caanbút jwí Maáhdih jepahni, túi teo wũhni caá. Dawá láa bitadihi túi oinit, ã teo wáacachah, wã enep be. Yeebdíh túi jenah joinít, “Queét Corintodih moón Jesúfhwã íh dinerodih í túi wũh wáacnipna caá”, wã nií wēi naáwáchah joinít, caanbút yeebdíh teo wáacadih búdí ã bejíhna caá. ²³Nit caá ñi pebhna wã wahnit: Titodih ñi túi jéihna caá. Caán wã chéen caá. Jesúfhwádih wã teo wáacachah, caán wãjeéh teoni caá. Bitá chénewáboó ñi pebhna ájeéh bejnitdih ñi túi jéih jwuhcan caá. Queét chénat pah jwí Maáhdih túi teo wũhna, caandíh túi weñanit caá. Páant í jumuchah enna, Jesúfhwã queétdih í ñio wahap be. ²⁴Pánihna, ñi pebhna í juibí-nachah, queétdih ñi túi oi pej jumũũ. Páant ñi oi pej jumuchah enna, ñi oyatdih wã naáwátji biíc yoobó ã jumátidih bita Jesúfhwã í jéihbipna caá.

9 Judea baácdih moón Jesúfhwã moh yéejnitdih teo wáacat túut

nijná, dinerodih wahat pínahdih yeéb játih nítát jéih tagaá. Pánih jéihnit ní jumuchah, bainjeh wā jwúb naóh daác wahna caá. ²Yeéb bitadilh búde ní teo wáaquíhatdih jéihnit, nihát Macedonia baácilh moón Jesúhwádh búde níj wēi naóhna beé wā chājap be. “Queét Acaya baácilh Corinto tútchidilh moón Jesúhwáboó con jópchi Judea baácilh moondilh búde teo wáaquíhat í jenah jói jwíhip jī”, wā niijp be. Páant wā wēi naáwáchah joinit, queétbut Jesúhwā moh yéejnitdih búde teo wáaquíhat í jenah joiná caá. ³Dinerodilh ní ámohochah, í teo wáacat pínah niijná, nit biíc peihcannit jwí údwā panihnitdih buú ní pebhna wā wahna caá. Páant í teo wáacachah, weémboó ní pebhna wā juibínachah, ní wūh wáac páini dinerodilh ennit, yeebdíh wā naáwátji biíc yoobó á jumadilh nihát í jéihbipna caá. ⁴Biquína nin Macedonia baácilh moón wájeéh ní pebhna í juibínachah, ní wūhat pínah dinerodilh ní bíboh páicah, wā naáwátji biíc yoobó ní chājcatdilh enna, búde wāta tíic tagaá. Yeebbút búde níta tíic tagaá. ⁵Yeebdíh í teo wáacat pínah niijná, Titowádh ní pebhna wā bej pánat túutna caá. “Moh yéejnitdih jwí teo wáacat túut niijná, nin pah bóo jwí wūh wáacipna caá”, ní niijná dinerodilh ní túi bíboh pánat pínah niijná, í jéih teo wáacipna caá. Páant ní wūh wáac pánachah, ní pebhna wā juibínachah, yeebdíh jwúb wūhat túutat á wihcan níit. Pánihna, ní wēi wūhat pínahdih ní túi bíboh pánaá.

Búde wūhat caá náahap

⁶Nindih ní túi náhninaá: Ded daocán-nibitjeh á momochah, daocánnijeh á ubbipna caá. Obohjeéhtih, dawá momniboó dawá á ubbipna caá. Páant á chājat dée pah, moh yéejnitdih teo

wáacna, jwíh dinerodilh oinit, bainjeh jwí wūhuchah, Diosboó jwítdih bainjeh á wūhbipna caá. Obohjeéhtih, túi wēinit, búde jwí wūhuchah, Dios jwítdihbut chah búde á wūhbipna caá. ⁷Yeéb níh dinerodilh ní wūh wáacachah, túi jenah jói, “Nin pah bóo caá weemdíh jwí Maáh á wūhat túutp”, níj jenah joinit, níh dinerodilh oicanjeh, wēi wūhat caá náahap. “Bita weemdíh í wūhat túutuchah, páant bóojeh caá wā wūhup”, niijcánjeh wūhat caá náahap. Bita í niiját pínahdih jenah joicánjeh wūhat caá náahap. Páant, ní túi wēi wūhuchah, Diosboó yeebdíh á wēi enbipna caá.⁸ Ní náahat chah Dios yeebdíh á wūhbipna caá, ní bíbohátjeh bitadilh ní túi teo wáacat pínah niijná. Páant á wūhuchah, chah dawádh ní jéih teo wáacipna caá. ⁹Jon játih David nin pah át níj daacáp tají:

“Ded táiniboó moh yéejnitdih á túi wēi wūhna caá. Páant á wūhuchah, Dios caandíh á jwúb wūhbipna caá, páantjeh bitadilh á jwúb túi teo wáacat pínah niijná”, át níj daacáp tají. (*Sal 112.9*)

¹⁰⁻¹¹Dios jwí momat pínah, jwí jeémát pínahdihbut wūhni,^u bitadilh ní wūhat pínahdihbut yeebdíh búde á wūhbipna caá. Páant á wūhuchah, bitadilh chah ní jéih teo wáacipna caá. Dios yeebdíh chah á wūhuchah, yeéboó túi wēinit, queét Judea baácilh moón moh yéejnitdih ní wūhndih jwítdih ní wūh yapaat túutna caá. Páant ní wēi wūhuchah enna, queét nihát Diosdih wēinit, “Queét jwítdih í teo wáacat túina caá, Paá”, í níj wēi naóhbipna caá. ¹²Túi wēi wūh-nit, Jesúhwádh búde ní teo wáacna caá. Páant ní teo wáacachah, dawá Diosdih búde í wēi naóhbipna caá. ¹³Páant ní túi wēi wūhuchah enna, yeéb Jesúhwā ní jumadilh nihát cáacwā í jéihbipna caá. Bita Jesúhwā ní túi chājatjidih ennit,

^u9:7 Lc 6.38 ^u9:10-11 Is 55.10

“Paá, queétoó Jesúh túini doonádih naóhnitjeh nihcan, túi jepahnit caá. Pánih jumna, jwiít dih, bita míihwādi-hbut teo wáacat túut niijná, jwiít dih túi wēinit íih dinerodih ít wahap taga. Páant í jumatdih meemdíh búdí jwí wēina caá”, í níj wēi naóhbipna caá. ¹⁴Queét Judea baác dih moón yeebdíh jenah joinít, búdí oina, nin pah í níj wēi naóhbipna caá: “Paá, queétdih búdí oinit, ma túi teo wáacachah, queét jwuh jwiít dihbut búdí oinit, í túi teo wáacap be. Pánihna, jwiít nihad dih búdí oinit, ma teo wáacat dih túina caá”, í niijbípna caá. ¹⁵Dios búdí oinit, teo wáacat túut niijná, jwiít dih wun wūh nit, ā túi ubat pínah niijná, ā wūh Jesús dih át wah deyajip taga. Pánih wahna, chah túini ā chājatjidih jenah joinít, “Búdí ma teo wáacat dih túina caá, Paá”, caandíh jwí wēi níj jíih.

Pablo Jesús ā naáwát túutni ā jumat

10 Bwū nindih ñi náhninaá. Weém, Pablo, yeebdíh jwíih bohénijeh tígáá. Obohjeéhtih, yeéb weemdíh nin pah ñi níj yeena caá: “Pablo ninboó jwíjeéh jumna, cáacwādi h úmna, jéih naóhcanni pah ā jumna caá. Obohjeéhtih, biáboó jumna, úmcanjeh jwiít dih jūih naóh daác wahni caá”, ñit níj yeenap wut be. Cristo cáacwādi h oinit, teo wáaquíhna, íjcan túinijeh naóhni át jumap wut jí. Páant túinijeh ā naáwátji pah muntih weembút íjcan túinijeh yeebdíh wā naóh daác wahna caá. ²Pánih íjcan túinijeh naáwíhna yuhna, yee naóh nit di h wā wēp naóhna caá. Ñi pebhna wā juibínachah, ñi túi chāja chaáh, páant bóojeh, ñi yeeat di h ñi cádahaá, “Pablo jwiít dih jūihná”, niijná. Ñi cātíh jumnit, weemdíh nin pah í níj yeena caá: “Dios di h jepahcannit í jenah joyát bíic yoobó

Pablobut ā jenah joiná caá. Pánih jenah jói bohéna, Cristodih weñáihcan, ā weñat pínah di h jeh ā bidna caá. Pánihna, Cristo ā naáwát túutni nihcan caá”, queét ít níj yeenap wut be. Páant niijnít di h búdí wā jūihbipna caá. ³Dios di h jepahcannit míic naóhna, queét í jenah joyátjijeh chah ípi niijná caá. Obohjeéhtih, weembút cáacjeh jumna yuhna, queét í chājat pah weémboó wā chājcan caá. Weemdíh yeejép naóh nit di h Dios ā wēpatjij caá chah wāpí niijíp. ⁴Pánihna, Dios di h yap yoh nit di h weém túi yoobó di h wā wēp naóhna caá, í yap yohat di h í cádahat pínah niijná. Pánih wēp naóhna yuhna, wā jenah joyátjijeh wā jéih cádahat túutcan caá. Obohjeéhtih, Dios ā wēpatjij í yap yohat di h wāpí cádahat túutna caá. Caandíh yap yoh nit, í jenah joyát yeejép ā jumat di h Dios ā wēpatjij nihát cáacwādi h wā jéihyana caá, yeejép í jenah jói cádahat pínah niijná. ⁵“Nin pah caá Dios ā jumat”, níj yee naóh nit di h ā wēpatjij wā cádahat túutna caá. Cáacwā Dios di h í jéihyat déedih jāhat panih nit di h ā wēpatjijeh wā jéih yohna caá. “Maá Jesús, weemdíh ma túi teo wáacá, meemdíh yap yohcanjeh, yeejép wā jwūub jenah joicát pínah niijná”, jwiít nihad di h niiját caá náahap. ⁶Ñi pebhna wā juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, caandíh ñi túi jepahat di h enna, det jwí Maá di h yap yohna, páantjeh yeejép jenah joinít boodíh búdí wā peéh chājbipna caá. ⁷Yeéb wíih bácah di h jeh ñi jéihna caá. Obohjeéhtih, wā jenah joyát boodíh ñi jéihcan caá. “Weem caá Cristo ā naáwát di h naóh yapaat túutni”, ded niijnít di h nin pahbut níj jenah joyát caá náahap: “Pablobut bíic yoobó ā naáwát di h naóh yapaat túutni caá”, ā níj jenah

joyó naáh. ⁸Obohjeéhtih, yeéb nin pah ñi niijná caá: “Pablo nin pah ã niijná caá: ‘Corintodih moondíh Dios weemdíh bohénadih ã bejat túutup be’, niijnít, jwiít dih maáh dée ã jumna caá”, ñit ni-ijíp wut yuh be. Obohjeéhtih, ã bohéat túutni jumna, wã tíccan caá. Dios beé ñi pebhna weemdíh ã bejat túutup be, áih túini doonádih naóhna, yeebdíh wã teo wáacat pínah niijná. Páant ã naáwát túutni jumna, yeebdíh yéejafhcan, ñi túi jumat pínah niijná, áih wépatjíh yeebdíh wã bohénap jí. ⁹Pánihna, wép naóh daác wahna yuhna, yeebdíh úumafhcan, ñi túi túut nuumát pínah niijná, yeebdíh wã daác wahap be. ¹⁰Biquína ñijeéh jumnit nin pah ít niijíp wut yuh be: “Pablo naóh daác wahna, úum náah jumni maáh dée pah tub wépép ã wutna caá. Obohjeéhtih, ninboó júóhna, oboh jumnijeh ã jumna caá. Pánihna, ã bohéni doonábút oboh naáwátjeh caá”, ít niijíp wut be. ¹¹Páant í niijíchah yuhna, í niiját pah wã nihcan caá. Wã wép naóh daác wahat pahjeh muntih, ñi pebhna juibínit, ñi túi túut nuumát pínah niijná, bíic yoobó wép naóhni wã jumbipna caá.

¹²Biquína ñijeéh jumnit, túi jéihcan yuhna, “Bitá í jéihyat chah jwiítboó jéihnit caá. Bitá Diosdih í teo wúhat chah teo wúhnit jwí jumna caá”, ít níj míc weñep wut yuh be. Obohjeéhtih, páant níj wéina yuhna, túi jenah joicánnit, Diosdih túi teo wúhnit nihcan caá. Queét í jenah joyát pah weémboó wã jenah joicán caá. ¹³⁻¹⁴Weém cáacwã í maáh nihcan caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh Jesucristo ã wutatdih jepahnit, caandíh teo wúhnijeh caá. Yeebdíh bohénadih ã jib bejat túutuchah, wã jepahap jí. Wã jenah joyátjeh nihcan, Diosboó weemdíh ã wahachah, yap yohcanjeh, ã wutatdih wã jepahap jí. Páant ã wutatdih jepahnit, Jesúh túini doonádih yeebdíh jwíih

bohéni wã jumap jí. Pánih jwíih bohéni jumna, weemdíh wép naáwát caá náahap. Ded pah wã bohéat pínahdih jwí Maáh weemdíh ã naáwáchahjeh joinít, wápí bohéna caá. Wã jenah joyát dihjeh wã bohécan caá. ¹⁵Yeebdíh yee bohénitji í wéi niiját pah, weémboó wã wéi niijcán caá. Bitá í bohénitjidih ennit “Queétdih weémboó wã túi bohénachah, Cristodih ít jepahap taga”, wã níj wéican caá. Wã tewatdihjeh wã wéi naóhna caá. Yeebdíh jwíih bohéni jumna, Cristodih chah ñi jenah joyát pínahdih wã náah yacna caá. Pánih náah yacna, ñi pebhna jwúub bohénadih wã bejfhna caá. ¹⁶Pánih bohénit, jwí Maáh ã weñat pínahdih ñi túi chájachah ennit, bíih tútchinadih moondíhbut bohénadih wã bejbipna caá. Pánihna, níih baác yehboó bejnít, bita bohé jwuhcannitboodíh wã naóhbipna caá. Jesúh doonádih joi jwúhcannitdihjeh naóhna, bita í bohénitjidih “Wã túi bohéatji jíib queét jwí Maáhdih í túi péena caá”, wã niijcán níit. ¹⁷Páant niijnít, jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át níj daacáp tají: “Weemdíh dedé judhdát wihcan caá”, í niijcá bojo naáh. Obohjeéhtih, ‘Jwí Maáh Dios, nihát jéihni, weemdíh ã túi teo wáacap be’, í niijí naáh”, át níj daacáp tají.^w ¹⁸Det queétjeh “Jwiít caá túi bohénit”, níj jenah joinít dih Dios ã wéi encan caá. Obohjeéhtih, “Caán caá túi bohéni”, jwí Maáh Cristo ã niijníboodíh Dios ã túi wéi enna caá.

Yeenit í bohéat ã tobohat

11 Ded ã túi chájatjidih bitadih ã wéi naáwáchah, ápí túican caá. Páant naáwát ã túicah yuhna, ded pah wã chájatdih bita yeebdíh í yeeatdih wã naóh yoobábipna caá. ²Weém jíi Jesúh túini doonádih yeebdíh wã jwíih bohé-

^w10:17 Jer 9.24

nap jī. Dios yeebdíh búdí ā oyat biíc yoobó weembút yeebdíh wā oina caá. Pánih oinit, Cristodih jepah cádahcan, ájeéh biícđih ñi jumatđih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. ³Obohjeéhtih, bita yeejép ī bohéatđih yeéb ñi joyát pí-nahđih búdí wā úum yacna caá. Jon játih mai pah jígozni Satanás Evadih búdí át yee naáwáp wut jī. Páant ā yee naáwátđih jepahnit, Eva Dios biícđih mi jumatđih mit cádahap wut jī. Páant ā yeeatđih mi jepahatji dée pah muntih, bitaboó ī yee bohéatđih yeebút jepahnit, Cristodih ñi cádahshatđih búdí wā úum yacna caá.^x ⁴Det wā bohéatji pah bohécan, “Jesús nin pah jumni caá”, niíf yee bohénadih ñi pehbhoó ī juibí-nachah, ñit wēi jwááhji tagaá. Yeebdíh wā bohéatji biíc yoobó ī bohécah yuhna, ¿dépanihna jenah joicánjeh, queéđih ñi jepah? “Nin pah caá Túini Espiritu ā chājap”, ī niíf yee bohénachah, ñit joijí tagaá. Caandíh wā naáwátji biíc yoobó ī naóhcah yuhna, ¿Dépanihna queét yee bohénitboodíh yeéb ñi jepah? Jesúsh túini doonáđih wā naáwát túttimah, ¿Dépanihna yeéb yee naóhnitboodíh ñi túi joi? Páant ñi chājachah enna, Cristodih ñi pée cádahat pínahđih wā úum yacna caá. ⁵Queét yee bohénit “Jwiítboó Dios ā bohéat túttnit bita ā wahnit chah jéihnit jwí jumna caá”, ī niijíchah yuhna, “Weém Dios ā bohéat túttni wā jumuchah, weemđih chah jéihnit nihcan caá”, wā niíf jenah joiná caá. ⁶Túí wéheni nihcan yuhna, Dios naáwátđih túi beh joiní caá wā jumup. Ā naáwátđih wā bohénachah joinít, páant wā jumatđih yeéb ñi túi jéihna caá.

⁷Nindih ñi túi jenah joyoó: Yeebdíh Jesúsh túini doonáđih bohéna, wāpí jiiib úubhcap jī. Páant wā bohéat jiiib úubhcanjeh, moh yéejni dée wā jumup jī. Pánih jumna yuhna, yeébbó moh

yéejcanjeh, ñi túi jumat pínah niijná, yeebdíh wā túi teo wáacap jī. Pánih teo wáacna, ¿yeebdíh wā túi chājcannit beé? ¿Weembút yeebdíh jiiib wā niíf jiih, queét bita bohénitđih ñi wēi enat pah, weemđihbut ñi jwáub wēi enat pínah niijná? ⁸Obohjeéhtih, yeebdíh wā bohénachah, biíh túttchinadih moón dawá Jesúshwā ñijeéh wā jumat pínah niijná, íih dinerodih weemđih ī wáuhup jī. Yeebdíh teo wáacat tútt niijná, ī wáuhni dinerodih nuumát dée wā chā-jap be. ⁹Ñijeéh jumna, bií dée bíbohcan yuhna, yeebdíh dinerodih wāpí úubhcap jī. Jwí úudwā panihnit Macedonia baácđih moón Jesúshwā ñi pehb wā jumuchah, nihat wā náahatđih ī úb juibínap jī. Páant ī úb juibínachah, yeebdíh dinerodih wā úubh tac buugá-cap jī. Túttimahbut, yeebdíh wā úubh tac buugácan niít.^y ¹⁰Cristo yoobópdih ā naáwát pah, weembút áih jumna, yoobópdih nindih wā naóhna caá: Jesúsh túini doonáđih jiiib wihcanjeh yeebdíh wā bohéatđih búdí wā wēi naóhna caá. Biíc yoobó jiiib wihcanjeh wā bohéat pí-nahđihbut nihat ñíih baácđih moondíh jéihnit, páant wā wēi naáwátđih joinít, “Caán dée ápí chājcan caá”, ī niicán niít.

¹¹Yeebdíh dinerodih wā úubhcatjidiđih jenah joinít, ¿ded pah tigaá ñita niíf jenah joi? “Pablo jwiítđih jiiib úubhcan, jwiítđih ā oican niít”, ¿ñi niíf jenah joi niít? Nihcan caá. Yeebdíh búdí wā oina caá. Páant wā oyatđih Dios ā jéihna caá. ¹²Jiiib wihcanjeh páantjeh yeebdíh wā bohébi-pna caá, queét yee bohénitboó “Pablo ded pah yeebdíh ā bohéat biíc yoobó caá jwiítbut jwípí bohéna caá”, ī yee niijíchah joinít, queéđih ñi joyáh bojat pínah niijná. Queét yee bohénit ī bohéatji jiiib yeebdíh ípí úubhna caá. Obohjeéhtih, weémboó wāpí jiiib úub-

^x11:3 Gn 3.1-5; 13 ^y11:9 Fil 4.15-18

hcan caá. Pánihatdih túi jenah joinít, mácah jwí jummatdih ñi túi jéihbipna caá.

¹³ Pánih chājnit yoobópdiñ Jesús ā bohéat túutnit nihcan, queét yeenitjeh caá. “Jwiít caá Jesús ā bohéat túutnit”, niñ naóhna yuhna, ā wahnit nihcan caá. Páant niijná, wā jummat dée pah í jumíhip yuh caá. ¹⁴ Pánihna, yeenit jumna, páant í chājat pínahdih wāat jéihyep be. Yeejépwā í maáh Satanásbut bíic yoobó apí chājna caá. Dawá láa caanbút yeena, túini ángel, Dios ā wahní pan ā míc jígohana caá. ¹⁵ Satanás ā chājatdih jéihna, caandíh teo wūhnitbut “Jesús ā wahnit caá”, niñ yeenit, Diosdih teo wūhnit pah í jumíhatdih wāat jéihyep be. Túi chājcanit jumna yuhna, túi chājnit dée pah í jumíhna caá. Pánihna, Diosboó nihah í yeeatji jīb queétdih búdí ā peéh chājbiñna caá.

Pablo yeejép ā yapatji

¹⁶ Bwū jwuhna, ded pah wā jummatjidih wā wēi naóhbipna caá. “Pablo ā túi chājatjidih tub wēi naóhniabeh caá”, weemdíh ñi niñ jenah joicáh, ā túimi nacaá. Obohjeéhtih, weemdíh páant niñ jenah joiná yuhna, ded pah wā yapatjidih wā wēi naáwáchah, bainfbit ñi joi jwúhuú. ¹⁷ Yeebdíh pánih naóhna, jwí Maáh Jesús weemdíh “Ma yapatjidih ma naáwá queétdih”, ā niijcáh yuhna, ded pah wā yapatdih wā naóhbipna caá. ¹⁸ Dawá bitaboó ded pah í túi chājatjidih wēi naóhna, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbipna caá. ¹⁹ Yeéboó “Chah túi jéihnit jwí jumna caá”, ñi niñ jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, yee naóhnitboó í naáwáchah yuhna, ñi túi wēi joiná caá. ²⁰ Queét ñi maáta dée, yeebdíh búdí í wutuchah, ñi túi wēi joiná caá. Dawá láa ñíih dinerodih í yee dúuc wáina caá. “Jwiít nihah jéihnit jwí jumachah, jwiítidih ñi túi weñeé”, ípí ni-

ijná yuh caá. Bíih láa yeebdíh íjnit, í mao tíicana caá. Páant yeejép yeebdíh í chājachah yuhna, ¿Dépanihna páantjeh queétdih ñi túi jepah? ²¹ Nijeéh jumna, “cáacwādiñ úumni”, ñi niijná, queét í chājat pah weémboó wā chājcap be. Páant wā chājat pínahdih wā úumatjidih naóhna, wā tíicana caá. Queét í chājat pah chājcan yuhna, Jesús ā wahní wā jummatdih ñi túi jéihyat pínah niijná, weembút ded pah wā yapatjidih wā wēi naóhbipna caá.

²² Queétboó bita chah jéihnit jumíhna, “Jwiít judíowā jwí jumachah, jwiítidih ñi weñeé”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút judío mun tigaá. Queétboó “Jwiít Israel ā jumena, Dios ā ñíonitji jwí jumna caá”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Israel ā jumma mun tigaá. Queétboó “Jwiít Abraham ā jumena, ‘Yeebdíh wā túi chāj wūhbipna caá’, Dios ā niijnítji caá”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Obohjeéhtih, weembút Abraham ā jumma mun tigaá. ²³ Queétboó “Cristodih teo wūhnit jwí jumna caá”, yeebdíh ípí niijíp wut be. Páant í niijíchah joinít, nin pah yeebdíh wā niijná caá: “Weembút Cristodih teo wūhni mun tigaá. Weém caá bácah queét í tewat chah búdí teoni”, yeebdíh wā niñ naóhna caá. Páant niñ naóhna, páantjeh jenah joicánnit í wéheat pah naóhna yuhna, wā tíiccan caá. Queét í teo wūhat chah Cristodih wāpí teo wūhup be. Jesúh túini doonádih wā bohéatji peéh dawá láa nemat muáboó weemdíh í nemep jí. Dawá láa weemdíh í puñup jí. Dawá láa cáacwā weemdíh í mao yohíhip jí. Páant í mao yohíhichah, weém yeejép wāpí yapap jí.²⁴ Cinco láa jwiít judíowā jwí maáta weemdíh í tewat túutup tají. Weemdíh í tewat jummat pah, tubit yeej chājnitdih momo jwií chóo coóh jumni tōpnajih í puñat

biíc yoobó treinta y nueve láa weemdíh ī puñup jī.^a ²⁵Biíc peihcanni láa Romanowā weemdíh teonit, máa doóbh-najíh ī puñup jī.^b Biíc láa weemdíh mawíhna, jeejíh ī yohop jī.^c Biíc peihcanni láa búdí jááj chóojíh jib bejna, jwí daabáp jī. Biíc láa daabnít, máa naadíh teonit, búdí muj tacdíh pah daa jüóh, caán yeó jáap pah táah bej, jwúub pah túo bejat dée wā jumuchah, ī ubup jī. Pánihna, caán láa, wā wuníhip jī. ²⁶Dawá láa Jesúhíh túini doonádih bohénit, yuúp wā jib bejep jī. Pánih bohé jibnit, búdí yeejép wā yapap jī. Biíh láa tobohni mujnadih wā bejep jī. Biíh láa namáboó jib bejehchah, bií déedih chewe mao dúuc wáyat dée ā tobohop jī. Biíh láa wā déewājeh weemdíh ī yée-jaihip jī.^d Biíh láa judíowā nihcannitbut weemdíh ī mawíhip jī.^e Tútchinaboó, tútchi wihcapboó, búdí mujboobút wā jumuchah, wunat dée ā tobohop jī. Biíh láa “Jwiít Jesúhíh wā caá”, níj yeenit, ī mawat dée ā tobohop jī. ²⁷Jesúhíh túini doonádih bohéna, búdí wāpí tewep jī. Pánih teona, dawá láa ūocanjeh wā bohé daa jüúwúp jī. Dawá láa jeémát wihchah, nungúp tubuchah, tubit taca jootóchah, búdí yeejép wā yapap jī. Dawá láa dawát pínah yéguehbut wihchah, búdí cúbuhuchah, yeejép wāpí yapap jī.

²⁸Pánih yeejép yapna, páant bóojeh āt nihcap jī. Yeó jáap jummat pah ni-hat Jesúhíh wā “caandíh cádahná”, níj ná, búdí wāpí náhni dahwana caá. ²⁹Biíc Jesúhíh ā tubúp chūúúchah, weembút tubúp chūúhni pah wā jumna caá. Bitá Jesúhíh í yéej chájat tútuchah enna, queét yeejép wāboodíh búdí wā íjina caá. Pánihna, yeéb nihat Jesúhíh wā, wā weh dée ní jumuchah, yeebdíh úum yacna, yeejép wāpí yapna caá.

³⁰Páant yeejép wā yapatjidih wēi naóhna, ded pah wā túi chájatdih yeebdíh wā wēi naóhcan níít. Obohjeéhtih, wā wēpcatjidih yeebdíh wā wēi naóhbipna caá. ³¹Páant wā naáwáchah joinít, “Yoobópdih caá páant ā níiját”, Dios ā níj jéihna caá. Caán caá jwí Maáh Jesucristo íp. Pánihna, yeó jáap jummat pah “Paá, meemjéh nihat jéihni, chah wēpni caá”, túi wēi níiját caá náahap. ³²Weém Jesucristodih wā jwíih jepahat túttimahbitjeh, Damasco tútchiboó wā jumuchah, caán tútchidih moón ī maáh, Aretas nump jumni, weemdíh āt tewat tútup wut jī. Pánihna, nihat Damasco tútchi wáihyat júdu jēcnadih áih soldadowādih āt páñat tút wut jī, wā bac bejehchah ī tewat pínah níijná. ³³Páant ī páñachah enna, wā chéenwā búdí wuhdih weemdíh waadát túttnit, wáihyat júdudih jumni muú enat jēcmant ī cádah deyanap jī. Pánih cádah deyanit, ī teo wáacachah, moh yéejni wā jweyép jī.^f

Pablo oo jummat dée ā enat

12 Buu weemdíh ded pah biíh ā yapatjidih wā jwúub naóhbipna caá. Queét yee bohénitboó “Jwiítjeh caá oo jummat dée jígohtidih enna, chah jéihnit jwí jumup”, ī níj naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, jwí Maáh weemdíhbut oo máh enat dée pah ā jígohop jī. Páant ā jígohtjidih yeebdíh wā naóhbipna caá. Ded pah weemdíh ā jéihyaatdihbut wā naóhbipna caá. ²⁻³Catorce jópchi játih Dios weemdíh japboó ā ub púuh laab béjep jī. Ded pah ā ub púuh laab béjatjidih wā jéihcan caá. Wíih bácahdih, wíih caolihdihjeh ā ub bej déeji oo jummat pah enatjidih, wā jéihcan caá. Diosjeh caá ā jéihyep. ⁴Á pehbboó, Paraíso wūt jumupna juibínit, ā naáwáchah wā joyóp

^a11:24 Dt 25.3 ^b11:25 Hch 16.22 ^c11:25 Hch 14.19 ^d11:26 Hch 9.23

^e11:26 Hch 14.5 ^f11:33 Hch 9.23-25

jī. Jwiít cáacwājeh jwī jéih naóh buujácat déedih wā joyóp jī. Páant caandíh wā joyóchah yuhna, weemdíh ā jwúub naóh yapaat tútup jī.⁵⁻⁶ Páant weemdíh ded pah ā yapatdih wēi naáwíhna yuhna, weemjéh ded pah wā jumatdih wā wēi naóhcan níit. Obohjeéhtih, yoobópdih ā jumuchah, wā jwúub naáwáchah nihna, áta túi taga. “Pablo túini oo júmat dée pah enna, Jesús ā wahní nacaá”, ñi níj weñatdih yeebdíh wā náah yaccan caá. Obohjeéhtih, ded pah wā chājatjidih, ded pah wā bohéatjidihbut jenah joinít, “Pablo jwī Maáh ā bohé jibat túutni caá”, ñi níj jéihyatdih wā náah yacna caá. Weemjéh wēpcanni wā jumatdih ñi jéihyat pínah niijná, buu ded pah bíh wā yapatjidihbut yeebdíh wā naóhbična caá.⁷ Chah túini oo júmat déedih enna, “Weém caá bácah chah jéihni”, wā níj jenah joyát weemdíh ā tobohna caá. Páant ā tobohah pínahdih jéihna, Dios Satanásdih weemdíh yeejép át yapat tútup taga, “Weemjéh wēpcanni caá”, wā níj jenah joyát pínah niijná.⁸ Pánih jumna, bíc peihcanni láa jwī Maáh Jesúsdič caán yeejép yapatdih ā yohat pínahdih wā úúbap yuh be.⁹ Obohjeéhtih, weemdíh nin pah ā níj jepahap be: “Caandíh wā yohcan níit. Obohjeéhtih, caandíh yohcan yuhna, meemdíh búdí oinit, wā túi teo wáacbična caá. Pánih wēpcannijeh jumna, wā oi teo wáacat pínahdih chah ma bidbična caá. Pánihna, meemdíh búdí wā teo wáacachah ennit, wā wēpatboodíh ničat cáacwā í jéihbična caá”, Jesús weemdíh ā níj jepahap be. Páant ā niijíchah joinít, wā wēpatdih wā wēi naóhbična caá, ā wēpatjīh weemdíh búdí ā teo wáacat pínah niijná.¹⁰ Páant tigaá Jesúsdič wā jummat jīb yeejép yapna, búdí wā wēina caá. Bitá weemdíh yeejép í wéhenachah, yeejép í chājachah, í jīgahanachah, dedé bíh weemdíh yeejép ā yapachah

yuhna, wāpí túi jumna caá. Pánih wēpcanni wā jumuchah, Jesús ā wēpatdih chah búdí bidnit, “Weém jéihcanni wā jumna yuhna, ā teo wáacatjīh wā túi buujábipna caá”, wā níj jéihna caá.

Corinto tútchidih moondíh búdí ā jígahat

¹¹ Bitá weemdíh yeejép í naáwáchah joinít, yeéboó queétdih ñi naóh bóod chūñuchah, áta túi tagaá. Obohjeéhtih, páant ñi niijcáh, weemjéh yeebdíh wā míc wēi naóhna caá. Weém oboh jumni dée wā jumuchah yuhna, queét yee bohénit “Jwiít caá bácah Dios ā bohéat túutnit”, niijnítboó wā chah í jumcan caá.¹² Níjeéh wā jumuchah, Dios ā naáwát túutni wā jumatdih júutíhna, ā wēpatjīh weemdíh búdí ápí teo wáacap jī. Páant ā teo wáacachah, dawá láa wunnitdih boonit, nemépwādičbut wā yohop jī. Pánih chājnit, jwiít cáacwā jwī jéih chājca naáhdih ā wēpatjīh wā chāj júutup jī. Weemdíh eníhcannit í yéejahichah yuhna, wā chūná yuhna, wā teo cádahcap jī.¹³ “Pablo jwíjeéh jumna, bíh tútchidih moondíh ā túi chājat pah jwiítidih ā túi chājcap jī”, ¿yeéb ñi níj jenah joí níit? Nihat tútchidih moondíh bíc yoobó wāpí túi chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh wā wíh pínah dinerodih wā úúbh tac buugácap jī. ¿Pánih úúbh tac buugácan, yeebdíh wā yéej chājnit jī? Caán yeejép ā jumuchah, wā jígahna caá. Caán yéejatdih weemdíh ñi yohoó.

Í pebhna ā jwúub jib bejat pínah

¹⁴ Nin wā naáwát pínahdih ñi túi joyoó: Chéne láa juibíniji buu ñi pebhna jwúub bejat túut caá wā chājap, páant muntih. Ní pebhna juibínit, yeebdíh wíh dinero pínahdih con láa wā úúbhcatjī pah, buu láabut wā úúbh tac buugácan níit. Níh dinerodih náahcan, Jesúsdič túi joinít ñi jummat caá yeebdíh wā

náah yacap. Wébít í mána í náahatdih wūhnit pínah nihcan caá. Obohjeéhtih í mána caá queét wébítboodíh í náahatdih ípí wūhup. Páant í chājat pah yeéb wā weh panihnit ní jumuchah, wā náahatdih yeebdíh wā úbhcan níít. ¹⁵ Ní íp panihni jumna, yeebdíh búdí oinit, nihat wā bíbohathdih wēi wūhnit, yeebdíh wā teo wáaquíhna caá. Pánih teo wáaquíhna, búdí chūná yuhna, wā teo cádahcan níít. Páant yeebdíh chah wā oyochah yuhna, ¿yeéb weemdíh namp ní oi níít?

¹⁶ “Pablo jwíjeéh jumnit, áih pínah dinerodih ápí úbh tac buugácap jī”, ní níj jéihna caá. Obohjeéhtih, biquína níjeéh jumnit weemdíh nin pah ít níj jenah joi tágaá: “Jwíih dinerodih moh yéejnitdih ā wūh wáacat tútnit, jwiít-dih jéihcha dúuc wáiniabeh tagaá”, í níj jenah joiná caá. ¹⁷ Páant í níjáh pahjeh chājni jumna, ¿ded pah tigaá caandíh wāta nih chāj? ¿Ní pebhna wā wahnitdih nit beé yeebdíh wā jéihcha nūmát tútup? Páant wā chājcap jī. ¹⁸ Játih Titodih ní pebhna bejat tútnit, bíh Jesúhdihbut ájeéh wā pej jum bejat tútup jī. Páant ní pebhboó juibínit, ¿Tito yeebdíh ā jéihcha nūmnít jíí? “Nūmcánni caá”, ní níj jéihna caá. Jwiít chénat pah bíc yoobó jwí maáh ā weñat pínahdih chājnit caá. Pánih jumnit, yeebdíh oinit, túinijeh ā chājat pah, weembút bíc yoobó yeebdíh túinijeh wāpí chājna caá.

¹⁹ Páant wā jāh níjíchah joinít, ¿ded pah nita níj jenah jóí? “Caandíh jwí wēi níjáh pínahdihjeh caá ā bidip”, ¿ní níj jenah jóí níít? Obohjeéhtih, weém Cristóh jumna, Dios weemdíh ennit, “Ma túi chājna beé”, ā wēi níjáh pínahdihjeh caá wā náahap. Yeebdíh teo wáaquíhna, ded pah wā chājatjidih wā naóh beedánap be, jwí Maáhdih chah

ní túi jepahat pínah níijná. ²⁰ Ní pebhboó wā juibínachah, wā náah yacat pah ní chājchah, búdí yeebdíh wā úm yacna caá. Páant ní túi chājchah, caanná juibínit, weembút yeéb ní náah yacat pah wāta chājcan tagaá. Pánihna, yeebdíh búdí wā jenah joiná caá. ¿Páantjeh ní míc jāih níít? ¿Páantjeh bitáih bí déedih ní en nínah íj níít? ¿Búdí ní míc íija níít? ¿Biquína páantjeh íh pínahdihjeh bid níít? ¿Būmbut páantjeh bitadih ní yee naóh níít? ¿Yeejép dooná ní jumathdih ní cádah jwuhcan níít? ¿“Weém nihat jéihni caá”, páantjeh ní míc wēi níj níít? ¿Tubít ní míc en naóh cádah jwuhcan níít? ¿Yeéb biquína ní jenah joyátidihjeh níít ní chājap? Yeéb páant ní chājatdih wā úm yacna caá. ²¹ Pánihna, ní pebhna juibínit, ní tút nūmcát-dih wā enechah, Dios weemdíh āta tíicat tút tagaá. Jon játih yéej chājnitji dawá páantjeh í yéej chājatdih cádahcah enna, búdí wāta jígah taga. Í náah chājat, yeejép chājíhat jenah joyát, í náahat pahjeh chājatdihbut í cádahcah enna, búdí wāta jígah taga. Páant ní chājatdih páant bóojeh ní cádahaá, caanná juibínit, wā jāihcat pínah níijná.

Pablo ā pée naáwát

13 Jon yeebdíh chéneji juibí enniji buu bejna, bíc peihcanni láa bejat tút caá wā chājap. Pánihna, ní yéej chāj cádahna, túiniboodíh tút nūmnít, weemdíh ní túi pánaá. Níjeéh jumnitdih í yéej chājatdih cádahat tútnit, Moisés nin pah ā níj naóh daacátjidih ní túi náhninaá: “Deddih ní peéh chājat pínah játih, caán ā yéej chājchah ennit, chénewā, bíc peihcannit í enatji pahjeh í naáwá naáh. Páant moonjéh í naáwát túttimah, ní peéh chājchah, ā túbipna caá”, Moisés át níj daacáp tajī.⁸ ² Ní pebhna wā jwúub juibí láa yéej chājnit-

dih nin pah wā niŋ naáwáp jī: “Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut n̄umú. Ñi cádahcah, jwúub juibína, wā peéh chājbipna caá”, wā niijíp jī. Páant wā niijátji pah, buu ñijeéh jumcan yuhna, queét páantjeh yéej chājnitdih, yeéb nihatdihbut, wā jwúub naóhna caá. Páant bóojeh, ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut n̄umú. Ñi pebhna juibínit, ñi cádahcatdih enna, búdí wā peéh chājbipna caá. Yuúp wā jumuchah, “Wā peéh chājbipna caá’, niijná yuhna, ā peéh chājcan niít”, ñi niij jenah joicá bojó. ³Cristo ā naáwátđih naóh yapani wā jummatdih ā júutat pínahdih bidna, páant wépép weemđih ā peéh chājat túutuchah enna, ñi jéihbipna caá. ¿Búdí ā wēpatjīh yeebđih ā teo wáacatjīdih ñi náhnican niít? Yeéb yéej chājnitdih ā peéh chājat pínahbut bíic yoobó wépép ā jumcipna caá. ⁴Jwiít cáacwā jwī wēpcat pah Cristo wēpcanni jumna, cruzboó át wun wūhup wūt jī. Pánih wunna yuhna, Dios ā wēpatjīh boopud jūóhniŋi, buu páantjeh báadhni ā jumna caá. Cruzboó ñuhna, wēpcanni ā jummat pah weembút wēpcanni wā jumna caá. Wā jenah joyátjīh yeebđih wāta jéih teo wáaccan tagaá. Obohjeéhtih, Cristo wājeéh jumna, Dios ā wēpatjīh yeebđih teo wáacadih wā juibíŋipna caá.

⁵Yeéb míicjeh nin pah ñi míic niij úúbh joyó: “¿Ded pah wā chājatji? ¿Yoobópdih Jesúsđih wā jenah joí niít? ¿Caán ā náah yacatdih wā túi jepah niít?” ñi míic niij úúbh joyó. Caandíh yoobópdih jenah joiná, ā náah yacatdih ñi túi jepahachah, Jesús ñíih caolihboó ā jumna caá. Obohjeéhtih, yoobópdih caandíh jenah joicán, ā náah yacatdih jepahcan, áihwā ñi nihcan caá. ⁶Weémboó caandíh túi jenah joiní, ā náah yacatdih jepahni wā jummatdih wā jéihna caá. “Weém Jesúsíh caá”, niij yeeni wā nihcan caá. Páant wā jummatdih yeebđihbut wā jéihyaíhna caá. ⁷Ñi yéej chājcat

pínahdih náah yacna, Dios yeebđih ā túi teo wáacat pínah niijná, búdí wā úúbhna caá. Ñi pebhna juibínit, páant ñi yéej chājcatdih wā enechah, weemđih Dios yeebđih ā peéh chājat túutcan niít. Páant ā peéh chājat túutcah, wā wēibipna caá. Obohjeéhtih wā peéh chājcatdih ennit, “Pablo Dios ā wēpatjīh queéđih peéh chājcan, Dios ā wahni nihcan nacaá”, ñi niij jenah joyóchah yuhna, wā túi wēibipna caá. Dios weemđih ā bohé jibat túutatjīdih ñi jéihyat pínahdih wā náah yacna yuhna, yeéb ñi túi chājat pínahdih chah wā náah yacna caá. ⁸Ñi yéej chājatdih cádahnit, túiniboodíh ñi túut n̄umátđih enna yuhna, yeebđih wā peéh chājachah, yoobópdih āta nihcan tagaá. Pánihna, yoobópdih chājīhna, yeebđih wā bohéŋipna caá, Dios naáwátđih túi beh joinít, chah ñi jepahat pínah niijná. ⁹Yeéb Cristodih ñi túi jenah joyóchah, Dios ā wēpatjīh yeebđih peéh chājat ā náahcah, búdí wā wēibipna caá. Pánihna, Diosđih búdí wā úúbhna caá, ā weñat pínahdih ñi túi chājat pínah niijná. ¹⁰Dios ā wēpatjīh yeebđih peéh chājīhcan, ñi pebhna wā bejat pínah jātīh wā daác wahna caá, yéej chājatdih cádahnit, ñi túut nuúm páñat pínah niijná. Dios ā wēpatjīh yeebđih jígahaíhcan, wápí túi bohéna caá, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo ā pée túyat túutat

¹¹Buu wā úudwā panihnitá, yeebđih wā túyat túutna caá. Cristodih chah jenah joinít, túinijeh ñi jumú. Nin wā naóh daacátđih ñi túi jepahaá. Cristodih chah jenah joyát pínahdih ñi míic teo wáacá, bíicđih túi jummat túut niijná. Páant ñi túi jumuchah ennit, Dios ñijeéh ā jumcipna caá. Caán jwiítđih búdí oinit, míic oyat túutna, jwiít bíicđih ā túi jummat túutna caá. ¹²Jesúsíh wā jumna, ñi túi wēi úúbu. ¹³Nihat ninjīh moón Jesúsíh wābut yeebđih búdí í túyat túutna

caá. ¹⁴Yeebdíh búdí wā ʉ́bhna caá, jwĩ
Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, ã túi teo
wáacat pínah niijná. Dios búdí ã oyatdih
ñi jéihyat pínah, Túini Espíritu ñijeéh ã
jumat pínah, yeéb bícdih ñi túi jumat

pínahdihbut wā ʉ́bhna caá. Pánih ʉ́b-
hnit, yeebdíh búdí wā túyat túutna caá.
Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
Pablo

GÁLATAS

Pablo queétdih ã táyat tútat

1¹⁻² Weém, Pablo, bíhndih daacát tútutnit, yeéb Galacia baácndih jumni tútchinadih moón Jesúfhwādh wā wahna caá. Nihat wājeéh jumnit Jesúfhwābut yeebdíh í táyat tútutna caá. Weém, Pablodih jí Jesucristo ã níwip jí, áih túini doonádih wā naóh jib bohéat pínah niijná. Cáacwā weemdíh í naáwát tútutcap jí. Obohjeéhtih, Jesucristo, Dios jwí íp caán wunnijidih boonanibut weemdíh í níwip jí. Páant í naáwát tútutni jumna, nin núodih yeebdíh wā daác wahna caá. ³Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristobut yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. ⁴Dios jwí íp ã náahat pahjeh, caán Jesucristoboó jwí yeejat jíib, át wun wūhup wut jí,^h ã teo wáacatjíh yeejépwā í jummat pah nihcan, yeej chájatdih jwí yap yohat pínah niijná. ⁵Páant ã chájatdih jéihna, “Paá, meém nihatdih jéih beedáni jumna, cáacwādh jígah ennit, mapí túi teo wáacna caá”, jwí ípdih yeó jáap jummat pah búdí jwí níj wēi naáwát dée caá. Páant tí jwí níj wēi naáwáp.

Dios cáacwādh ded pah ã túi ubat

⁶Yeéboó ded pah ñi chájat doonádih joinít, weém búdí wā náhni dahwana caá. Dios yeebdíh búdí oina, át níwip taga, Jesúsdi jepahnit, áihwā ñi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant yeebdíh búdí ã oyochah yūhna, waícanjeh bíh bohéatdih joinít, Jesucristoboodíh cádahna caá ñi chájap. Páant ñi cádahat doonádih joinít, “¿Dépanih tígáá waícanjeh í tútut nuúm?” níj jenah joinít, wā wáhi bejep be. ⁷Biquína

ñi pebh jumnit, yeebdíh tac buugána, mácah bohénit, Jesúfhwā túini doonádih í yeejana caá. Páant yeebdíh naóhna, nin pah í níj yee bohéna caá: “Túu ubnit jummat tútut niijná, Jesucristodih ñi túi jepahaá’, Pablo níj naóh bohéna, yeebdíh ã nih yána caá. Diosjeéh túi jummat níj niijná, jwí nuowā í naáwátjidihbut túi jepahat caá náahap”, í níj yee naáwáp wat be. Obohjeéhtih, “Nin túini dooná caá”, í níj naóh nibó túini dooná yoobát nihcan caá. ⁸Jwiít, Dioíh ángel japmant júóhni, yeebdíh jwí jwíh bohéatjidih mácah jwí bohénachah, jwiít dih Dios búdí peéh chájna, iiguípná ã waha naáh. ⁹Wā naáwátjí pah wā jwáub naóh bípna caá, páant mun-tih: Yeebdíh jwí jwíh bohéatdih ñi túi jepahachah yūhna, det yeebdíh mácah í bohénachah, Dios queétdih búdí peéh chájna, iiguípná ã waha naáh.

¹⁰Páant niijná, “Caánboó tígáá túi bohéni ã jumap”, weemdíh cáacwā í niiját dih wā bidcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó weemdíh “Meém ma túi bohéna jí”, ã niiját dih jeh caá wā náahap.ⁱ Cáacwādh weñáhnit bohéna, Cristoboodíh wāta weñacan tagaá. Pániñ weñacan, caandíh teo wūhni wāta jumcan taga.

Cristo Pablodih ded pah ã tútut nuumátji

¹¹Wā déewā panihnitá, nindih ñi jéihyat pínah yeebdíh wā náah yacna caá: Wápi bohéni túini dooná cáacwā í jenah joyátjijeh nihcan beé. ¹²Ded cáacdh wā joiníji doonábut nihcan beé. Bitá weemdíh í bohécan beé. Obohjeéhtih, Diosjeh weemdíh ded pah ã wūhñ ã jummatdih ã bohénap jí.

¹³Jesucristodih wā jepahat pínah jíatih, jwiít judíowā jwí nuowā í naáwátjidih wā túi jói waadánap jí.

^h1:4 Mt 20.28; Mr 10.45; 1Ti 2.6; Tit 2.14 ⁱ1:10 1Ts 2.4

Pánih túi joí waadáni wā jumuchah, ded pah wā chājatji doonádih yeéb ñit joijí tagaá. Pánih jumnit, Jesúhwā Diosdih yap yohnit ī jumatdih jenah joinít, eníhcan, búdí yeejép chājna, queétdih wā túi mao beedá bojíhip yuh jī.^j ¹⁴ Jwī nuowā ī naáwátjidih túi jepahíhna, weém bífc yoobó behnit chah wā túi bohénap jī.^k

¹⁵⁻¹⁶ Obohjeéhtih, wā cáac jumát pínah játih, Dios weemdíh búdí oina, átát ñiojip taga, áih túini doonádih wā bohéat pínah niijná. Pánihna, yé-
jni wā jumuchah yuhna, ā náahni yeó jáapdih Jesús ā wahniji ā jumatdih weemdíh ā jéihyanap jī. Pánih jéihyanit, judíowā nihcannit pehbhoó ā wahap jī, áih túini doonádih queétdih wā naáwát pínah niijná. Páant ā wahachah, “¿Ded pah tigaá weemdíh niíf bohéat náah?” cáacwádih wā niíf úbh joí encap jī.^l ¹⁷ Jesús áih túini doonádih naáwát túttnit maáta, wā játih ā ñfonit ī jumuchah yuhna, Jerusalén tútchina queétdihbut mífc wéhenadih wā bejcap jī. Caanná bej jwuhcanjeh, Dios ded pah weemdíh ā náah yacatdih jéihíhna, Arabia baác cáac wihcapboó caandíh úbádih wā bejep jī. Caánboó jumniiji Damasco tútchina wā jwúb juibínap jī, páant muntih.

¹⁸ Bífc peihcanni jópchi túttimah, Jerusalén tútchina Pedrodih enedih wā bejep jī buca.^m Caanná chéne semanabitjeh wā jumap jī. ¹⁹ Jesús áih doonádih ā naáwát túttnit bita maátadih wā jwáahcap jī. Obohjeéhtih, Santiago jwí Maáh úddih pohba wā jwááap jī. ²⁰ Páant wā daacáchah, wā naáwát yoobópdih ā jumatdih Dios ā jéihna caá.

²¹ Túttimah, Siria baác, Cilicia baácnabut naóh jibidih wā bejep jī. ²² Caanná

wā jib bejehchah, Judea baácboó jumnit Jesúhwā weemdíh ī jwáah jwuhcap jī. ²³ Ded pah wā chājat doonádihjeh ítát joyóp tají. “Játih jwiít Jesúhwádih yeejép chājna, túini doonádih jwiítidih cádahat túttniji buu caán doonádihjeh jwúb naóhna caá ā chājap, cáacwā Jesúsdih ī jepahat pínah niijná”, it niíf mífc wéhenap wut jī. ²⁴ Páant wā túttnit maát doonádih joinít, “Paá, caandíh mat túi teo wáacap taga”, Diosdih búdí it niíf wēi naáwáp wut jī.

Cristo ā naáwát túttnit maáta Pablodih ī wēi jwááat

2¹⁻² Catorce jópchi túttimah, Diosboó weemdíh Jerusalén tútchina ā bejat tútuchah, Bernabéjih caanná wā jwúb bejep jī. Pánih bejna, Titodihbut jwí numah bejep jī.ⁿ Caánboó judío nihcanni, jwí nuowā ī wutat pah bóodcanni ā jumap jī. Caanná juibína, caánboó jumnit Jesúhwā ī maátajeh ī mífc wáacachah, judíowā nihcannitdih túini doonádih ded pah wā bohéatdih queétdih wā naáwáp jī. Pánih naóhni, ded pah wápí bohéatdih queét ī túi jéihyatdih wā náah yacap jī. Pánih jéihcan, wā bohéatdih ī wéicah, wā tewat buudní āta jum taga. Obohjeéhtih, ded pah wā bohéatdih jéihnit, ī túi weñep jī. ³ Páant wā naáwáchah wēi joiná, Tito bóodcanni ā jumuchah yuhna, “Meembút ma bóodat tútú”, caandíh ī ni-
ijcáp jī. ⁴ Queét maáta bífcidih jwí mífc wéhe láa, jwiít Jesúhwā nihat bífcidih jwí mífc wáacachah, biquína “Jesúsdih jepahnit jwí jumna caá”, niíf yeenitbut it waadáp jī. Pánih waadní, judíowā nihcannitdihbut ī bóodat tútup yuh jī. Obohjeéhtih, buu Jesúhwā jumna, jwí nuowā ī naáwátjidih jepahcan, Jesúsdi-
hjih jwí túi jenah joiná caá. “Páant jwí

j1:13 Hch 8.3; 22.4-5; 26.9-11 k1:14 Hch 22.3 l1:15-16 Hch 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 m1:18 Hch 9.26-30 n2:1-2 Hch 11.30; 15.2

chājachah, jwī ípboó jwiítidih ā tūi enna caá”, jwī níj jéihna caá. Páant níj jéihnit jwī jumuchah enna, jwiítidih jūihñat túut niijná, ded pah jwī chājatdih jéihñna, queét jwíjeéh ít waadáp tajī. Pánih waadnít, jwī nuowā í naáwátji bíic yoobó jwiítidih í jepah beedáát túutp yuh jī, páant muntih. ⁵ Páant í wutuchah yuhna, túini doonádih ñi jéihyat pínah niijná, jwiítboó queétdih jwí jepahcap jī.

⁶ Pánihna, Jesúhwā í maáta túini doonádih ded pah wā bohéatdih joinít, “Ma bohéat pahjeh tih judíowā nihcannitdih ma bohénaá”, níj naóhnit, weemdíh bíih wutatdih í bohéat túutcap jī. Queét Jesúhwā í maátadih “Queétboó chah jéihnit caá”, biquína í níj jenah joyóchah yuhna, dedé pínah weemdíh nihcan caá. Diosboó nihhatdih bíic yoobó ā jenah joiná caá.^o ⁷ Queét ded pah wā bohéatdih tūi wēinit, “Pedrodih jwiít judíowādih ā bohéat pínah niijná, Dios át ñíoip taga. Pánihat pah, Pablodihbut judíowā nihcannitboodíh át bohé jibat túutp taga”, í míic niijíp jī. ⁸ Judíowādih Pedro ā bohénachah, Dios bádí át teo wáacap wut jī. Weembát judíowā nihcannitdih wā bohénachah, Dios bíic yoobó ā teo wáacachah, queébut í tūi jepahap jī.

⁹ Pánihna, Santiago, Pedro, Juanjīh, Jesúhwā í maáta yoobát, Dios weemdíh bádí ā teo wáacatjidih jéihnit, “Dios yoobópdih át ñío wahap taga, jwí déewā nihcannitdih ā naáwát pínah niijná”, í míic niijíp jī. Páant niijnít, weemdíh Bernabédihbut bádí wēinit, “Jwí tūi míic teo wáac jíih”, niijná, jwí míic muj tewep jī. Pánih muj teonit, “Yeéb jwí déewā nihcannitdih ñi bohéatji pah ñi tūi naáwá. Jwiítboó jwí déewādihjeh jwí naóhbiipna caá”, Santiagowā jwiítidih í niijíp jī. “Páant tíí ā jumə nah”, jwí míic niijíp jī. ¹⁰ Páant niijná, Jesúhwā moh

yéejnitdih jwiítidih í teo wáacat túutp jī. Weembát moh yéejnitdih bádí jígh ennit, wāpí teo wáacna caá. Páant níj míic wéhe péanit, jwiít Antioquía tútchina jwí jwáub bejep jī.

Pablo Pedrodih ā jūihñat

¹¹ Túttimah, Pedrobət Antioquía tútchíboó ā juibínap jī. Obohjeéhtih, jwí pebhna juibíniji, yoobópdih ā chājat peéh caandíh wā jūihñap jī. ¹² Nin pah ā chājav jī: Jwí nuowā “Jwiít judíowā bóodcannit bíicdih jwí jeéméchah ā táican caá”, í niijátji ā jumuchah yuhna, Pedrobó jwí pebh jwíih juibína, jwí déewā nihcannit bíicdih ā tūi míic wēp jwuhup jī.^p Obohjeéhtih, biquína jwí déewā, Santiago ā chéenwáboó í juibínachah ennit, jwí déewā nihcannitdih cádahnit, Pedrobó “Buu juinít bóodat túutnit weemdíh jūihñá”, niijná, íjeéh ā jwáub míic wēpcap jī. ¹³ Páant ā yee buugúchah ennit, bita jwí déewábut caandíh míic jéih ennit, queébut bíic yoobó í cádahap jī. Bernabé yuh buca tūi jéihni jumna yuhna, queét í chājav bíic yoobó caanbút ā cádahap jī. ¹⁴ Pánih cádahnit, “Nihat Jesúsdiyhjeh jepahnitdih Dios bíic yoobó ā wēi enna caá”, ípí níj bohéat pah queét í cádahap jī. Páant í cádahachah ennit, nihat Jesúhwā í joyóchah, nin pah Pedrodih wā níj jūihñap jī: “Meém judío jumna yuhna, Jesucristodih jepahna, jwí nuowā í naáwátjidih ma tūi jenah joí cádahap jī. Pánih cádahnit, judíowā nihcannit í chājav pah queét bíicdih ma tūi jeémp jwuhup be. Obohjeéhtih, buu queétdih cádahnit, jwí nuowā í naáwátjidih ma jwáub jepahachah ennit, queét jwí déewā nihcannit nin pah í níj jenah joiná nacaá: ‘Pedro páant ā jwáub jenah joyóchah, queét judíowā í nuowā í

naáwátjidih jwiítidihbut jepahat caá náahap', ī niŋ jenah joiná nacaá. Páant ma chājat ā túican caá", Pedroh wā niijp jī.

Jesúsdih túi jenah joinítidih Dios ā wēi enat

¹⁵ Jwī nuowā judíowājeh ítát jumup tajī. Pánihna, jwiítbut ī jūimená judíowājeh muntih jwī jumna caá. Pánih jumnit, Dios ā wutatdih jéihnit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, queét judíowā nihcannit Diosdih ī jéihcan caá. ¹⁶ Pánihna judíowā jumna yuhna, caán wutatdih jwī jéih jepah beedácatdih jwī jéihna caá. Caandíh jepahcat jīb "Queét túinit caá", jwiítidih Dios ā niŋ encatdihbut jwī jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesucristodihjeh túi jenah joinít jwī jepahat jīb, "Queét túinit caá", Dios jwiítidih ā niŋ enna caá. Pánih jéihnit, jwiít judíowā yuhna, Jesucristodihjeh túi jenah joinít, jwī jepahap jī, "Queét túinit caá", Dios jwiítidih ā niŋ enat pínah niijná. Jwiít cáacwā Moisés ā wutatjidih jéih jepah beedácanit mīic jwī jumna caá. Pánihna, caandíh jwī jepahcat jīb, "Queét túinit caá", Dios ā niŋ encan níit. Caandíh jéihnit, "Caán wutatdih joí waadánachah, Dios jwiítidih ā túi wēi enna caá", jwī niŋ jenah joicán caá.⁹

¹⁷ Pánihna, Cristodih jepahnit, "Queét túinit caá", Dios jwiítidih ā niŋ enat pínah niijná, caán wutatdih cádahna caá jwī chājap. Obohjeéhtih, páant jwī cádahachah ennit, bita jwī déewā caán wutatdih túi jepahat túttnitboó "Queét jwī déewā nihcannit pah yéj chājnit ī jumna caá", jwiítidih ī niŋ jenah joiná caá. Páant ī niŋ jenah joyát pah jwiítbut jenah joinít, "Moisés ā wutatjidih cádahat túttnit, Cristo jwiítidih ā yéj chājat túttna caá", jwīta niŋ jenah joi

tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Pánihna, "Jesucristodih jepahna, Moisés ā wutatjidih jwī cádahat jīb, yéjnit jwī jumna caá", jwī niŋ jenah joicán caá. ¹⁸ Cáacwādih nin pah wāpí niŋ naóh bohéna caá: "Diosjeéh túi jumíhna, jwī nuowā ī naáwátjidih jenah joicán, Jesucristoodíhjih túi jenah joinít, jepahat caá náahap", wā niijná caá. Obohjeéhtih, páant niŋ bohéniji jwūub túut nūmnít, "Diosjeéh túi jumat túut niijná, jwī nuowā ī naáwátjidih túi jepahat caá náahap", niŋ naóh bohéna, yéj chājni yoobát wāta jum tagaá. ¹⁹ Moisés ā wutatjidih weémboó túi jepahcanni jumna, caandíh yap yohni wā jumna caá. Pánih yap yohni wā jumatdih jéihna, "Caandíh wā jepahcat jīb, Dios weemdíh ā wēi encan caá", wā niŋ jenah joiná caá. Páant niŋ jenah joinít, Dios bícdih túi jumat túut niijná, caán wutatdih jenah joí cádahnit, Jesucristoodíhjih túi jenah joinít, wā jepahna caá. ²⁰ Caánboó weemdíh oinit, wā yap yohat peéh cruzboó ā wun wūhuchah, weembút ájeéh bícdih wunni pah wā jumna caá. Pánih wunni pah jumna, weém wā jenah joyátidihjih chāj cádahnit, Cristoodíh túi jenah joinít, jepahna caá wā chājap.^r ²¹ Pánihna, "Dios jwiítidih búdí ā oyochah, Cristo ā wun wūhat dedé pínah nihcan caá", wā niicán caá. Obohjeéhtih, Dios ā wutatdih jepahat jīb-jeh ájeéh jwī túi jumuchah, Cristo ā wun wūhat dedé pínah āta nihcan tagaá.

Jesucristodihjeh jepahat caá náahap

3 ¡Yeéb Galacia baácdih moón Jesúhwa jenah joicánnit nī jumna caá! Jesucristo cruzboó ā wun wūhat doonádih yoobópdih yeebdíh wā naáwáp jī. Páant wā naáwátidih nī túi jepahachah yuhna, bæ ŷDépanih tigaá bitaboó yeebdíh mácah ī naáwáchah

joinít, ñi jepah? ²Nindih wáát jenah joí en tigaá: ¿Moisés ā wutatjidih ñi jepahat jīb niít Túini Espíritu ñijeéh āt jwíih jum? Nihcan caá. Obohjeéhtih, túini doonádih joiná, Cristodih túi jenah joinít, ñi jepahachah, ñijeéh āt jwíih jumap be. ³Túini Espíritu ā teo wáacatjīh Cristodih ñi jwíih jepahna yuhna, ¿Dépanih tibeé buu jwúub túut nūmnít, ñi jenah joyátjīhjenh Moisés ā wutatjidih jepahna caá ñi chājap? Pánih chājna, jenah joicánnit ñi jumna caá. ⁴Túini doonádih ñi jepahatji jīb dawá láa túini yeebdíh āt yapjip tagaá. ¿Páant yeebdíh ā túi yapatjidih ñi quíib buudá niít? Oboh pohba páant yapna āt chājjican tagaá. ⁵¿Ded pah ñi chājatji jīb tibeé Dios yeebdíh Túini Espíritudih āt wūhji? ñi jenah joyóchah. Moisés ā wutatjidih ñi jepahat jīb nihcan, áih túini doonádih joinít, Cristodih ñi jepahat jīb, yeebdíh Túini Espíritudih āt wūhup taga. Páant ā jumuchah, Jesucristodih ñi túi jepahat jīb cáacwā ī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh yeebdíh ā chāj júutat túutna caá.

Abraham Diosdih ā túi jenah joyát

⁶Buu, jwī nuo Abraham ded pah ā chājatjidih jwī jenah joyát dée caá. Dios caandíh ā naáwátidih āt túi jenah joyóp wut jī. “Meemdíh wā túi chājbipna caá”, Dios ā niijíchah, ā túi jenah joyát jīb, “Caán Abraham túini caá”, Dios caandíh āt niij enep wut jī. ⁷Pánihna, caán Diosdih ā túi jenah joyát pah, jwiítbut páant túi jenah joinít, Abraham ā juimená panihnit jwī jumna caá. ⁸Judíowā nihcannitbut Diosdih ī túi jenah joyóchah, “Queét túinit caá”, Dios ā niij enna caá. Páant ā niij enat pínahdih jéihna, Dios nin túini doonádih Abrahamdih játih ātát naáwáp wut jī: “Weemdíh ma túi je-

nah joyát jīb nihah nin baácdih moondíh wā túi chājbipna caá”, āt niijíp wut jī. ⁹Pánihna, Abraham caandíh ā túi jenah joyóchah enna, Dios caandíh ā túi chājatji pahjeh, buu láabut det Diosdih túi jenah joinítidih bíic yoobó ā túi chājbipna caá.

¹⁰Obohjeéhtih, ded “Moisés ā wutatjidih jepahíhna, Dioíh wā jum-bipna caá”, niij jenah joinítidih búdí peéh chājat ā jum-bipna caá. Nin pah Moisés āt niij daacáp tajī: “Ded wā wutatjidih túi jepah beedácanndih búdí peéh chājat ā jum-bipna caá”, āt niij daacáp tajī. ¹¹Biíh naóh yapani nin pah āt niij daacáp tajī: “Diosdih túi jenah joí, jepahnitboodíh ‘Queét túinit caá’, Dios ā niij enbipna caá. Pánih jepahna, páantjeh Diosjeéh ī túi jum-bipna caá”, āt niij daacáp tajī. ¹²Páant ā niijátji yoobópdih ā jumuchah jéihnit, nindihbut jwī túi jéihna caá: Ded Moisés ā wutatjidih ā jepahat jīb “Caán túini caá”, Dios ā niij encan niít. ¹³“Ded Diosdih túi jenah joinít, ā jepahachah, ‘Caán túini caá’, Dios ā niij enbipna caá. Ded weemdíh Dios ā wutat túutatjidih túi jepah beedánijeh Dios bíicdih ā túi jum-bipna caá”, Moisés āt niij daacáp tajī. ^x

¹³Jwiít nihah caán wutatdih jwī túi jéih jepah beedácah, jwiítidih Dios ā peéh chājbipna caá. Páant ā peéh chājat jwiítidih ā jumuchah ennit, Cristoboó caán ā peéh chājat déedih jīb chājnit, jwiítidih āt wun wūhup wut jī. Caandíh cruzboó ī péoh dodh mawat pínahdih jenah joinít, jon játih nin pah īt niij daacáp tajī: “Ded máa nahdih ī mao yafhniiboó búdí peéh chājni ā jum-bipna caá”, īt niij daacáp tajī. ^y ¹⁴Páant ī niij daacátji pah-jeh tih Cristo nin baáboó ā jumuchah, caandíh āt yapap tajī. Caandíh páant ā yapatji jīb, “Nin baácdih moondíh wā

³3:6 Gn 15.6; Ro 4.3 ^t3:7 Ro 4.16 ^u3:8 Gn 12.3 ^v3:10 Dt 27.26

^w3:11 Hab 2.4 ^x3:12 Lv 18.5 ^y3:13 Dt 21.23

túi chāj bipna caá”, Abrahamdih ā nijátji pahjeh tih jwī déewā nihcannitdih Dios āt túi chājap taga. Páant Cristo ā wun wūhuchah, caandíh túi jenah joinít, jwī jepahachah ennit, “Túini Espíritudih wíih cáacwādih wā wūhbipna caá”, ā nijátji pah jwiítidih āt wūhup jī.

Deđe pínah tigaá Moisés ā wutatji

¹⁵ Wā déewā panihnitá, Dios jwī nuo Abrahamdih ded pah ā chājatjidih yeéb ñi beh joyát pínah niijná, ded pah jwiít cáacwā jwípí chājatdih yeebdíh wā náhniabipna caá. Jwiít biíhdih nin pah jwípí níj naóhna caá: “Nin pah meemdíh wā chāj bipna caá”, jwī niijná caá. Páant jwī niijátjidih biíhboó ā jéih jwúub túut nuumcán niít. “Páant ā niijátji pah ā chājcan niít”, bitaboó ī jéih niijcán niít. ¹⁶ Caán jwī niiját pahjeh muntih, Dios jwī nuo Abrahamdihbut nin pah āt níj naáwáp wut jī: “Weemdíh ma túi jenah joyát jíib, nihat baácdih moondíh wā túi chāj bipna caá”, caandíh, ā jumadihbut āt niijíp wut jī. Páant niijná, nihat ā jumena yoobátidihjeh niijná āt chājcap wut jī. Biíc ā jumá, túttimah bóo láa jumni Cristodih niijná āt chājap wut jī.² ¹⁷ Būu yeebdíh wā túi jéihya naóhbipna caá: Jwī nuo Abrahamjidih “Meemdíh wā túi chāj bipna caá”, Dios ā niiját túttimah, cuatrocientos treinta jópchi yapat túttimahna Moisésjidih āt wutat túut wut jī, áih cáacwā ī jepahat pínah niijná. Pánih wutna yuhna, “Abrahamdih wā jwíih niijátji pah, túut nuumcánjeh, biíc yoobó wā péabipna caá”, Dios āt niijíp wut jī.^a ¹⁸ Pánihna, Dios biícdih jwī túi jumat pínah Moisés ā wutatjidih jwī jepahat jíib nihcan caá. Páant ā jumuchah nihna, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pah, caandíh jwī túi jenah joyát jíib āta nihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pah-

jeh muntih, jwiítbut caandíh jwī túi jenah joyóchah, “Yeéb túinit caá”, Dios jwiítidih ā níj enna caá.^b

¹⁹ Páant ā jumuchah, ¿dépanih tigaá Dios caán wutatdih āt naóhji? Abrahamdih páant ā niijátji túttimah, caán wutatdih āt naóhji taga, jwiít cáacwā yéej chājnit jwī jumatdih jwī jéihya pínah niijná. Abrahamdih Dios ā naáwátji túttimah, caán wutat jwiítidih āt jumup jī, púú Abrahamji ā jumá Cristo cáac jumnit, ā wun wūh láana. Dios ā wutatdih áih ángelwāboodíh Moisésjidih āt naóh yapaat túut wut jī. Queét Moisésdih cáacwādih īt jwúub naóh yapaat túut wut jī.^c ²⁰ Caán wutatdih Moisésdih ā naóh yapaat túutuchah, Dios caanjéh pohba cáacwādih āt naóhcap wut jī. Obohjeéhtih, “Meemdíh túi chājnit, ma jumajih nihat cáacwādihbut wā túi chāj bipna caá”, Abrahamboodíh níj naóhna, caanjéh páant āt níj naáwáp wut jī.

Cristo nihat Moisés ā wutatjidih ā péaat

²¹ ¿Dios Moisésdih ā wutatjidih naóhna, Abrahamdih ā niijátjidih “Wā niijátji pah wā péacan niít”, níj niít āt chājap? Páant āt niijcán tagaá. Abrahamdih ā niijátji pahjeh biíc yoobó ā péabipna caá. Dios biícdih túi jumat túut niijná, ā wutatdih jepahna, caán láa bácah, ā wutatjidih jwī túi jepah beedánachah, dede péeh chājat jwiítidih āta wihcan tagaá. ²² Obohjeéhtih, jwiít nihat cáacwā yoobó yéej chājnit múic jumna, jwī yéejatdih jwī jéih cádahcatdih Dios naáwátboó ā naóhna caá. Páant jwī jumuchah, Diosdih Abraham ā túi jenah joyát pahjeh muntih, jwiítbut Jesucristodih jwī túi jenah joyóchah, jwiítidih Dios ā túi ubbipna caá.

23–24 **Buu** láa, Dios bícdih túi jumát túut niijná, ã wahni Cristodih túi jenah joinít, jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, Cristo ã jüúwát pínah játih, Moisés ã wutajdidih túi jepahíhna yuhna, yéej chäjnit jumna, jwí jéih jepahcap jī. Páant jwí jepahcat jíib, Dios búdí ã peéh chäjnit pínah jwí jumup jī. Páant jwí jumatdih jéihnit, jwiítidih túi ubni pínahdih jwí bidip jī. Pánih bidnit, Cristofh túini doonádih joinít, caandíh jwí jepahap jī, “Queét túinit caá”, Dios jwiítidih ã niij enat pínah niijná. 25 Pánihna, Dios bícdih túi jumát túut niijná, buu Cristodih jwí túi jenah joiná caá. Páant jwí jumuchah, caán wutatboó jwiítidih bohéni panihni ã nihcan caá, buca. 26 Jesucristodih jepahnit jumna, yeéb nihat Dios ã weh ñi jumna caá. 27 Cristo ã wēpatjīh daabánit jumna, caán bícdih jwí jumuchah, “Wá wūúh ã jumát pahjeh tih yeebbút ñi jumna caá”, Dios jwiítidih ã niij enna caá. 28 Pánihna, Cristo bícdih jumna, chéne poómp jwí nihcan caá. Pánih bíc poómpjeh jumna, “Jwiít judíowā nihcannit, queét judíowādih mácah caá’, Dios ã niij enna caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Teo wūhnit, teo wūhnit nihcannitdihbut; neoná, yaáhdihbut “Nit mácah caá”, Dios ã niij encan caá. Pánihna, yeéb nihat Cristofhwā jumna, bíc poómpjeh tigaá ñi jumup. 29 Cristofhwā jumna, Abraham juimená panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Diosdih Abrahamji ã túi jenah joyát jíib caandíh ã niijátji pahjeh muntih, Jesús-dih ñi túi jenah joyóchah, yeebdíhbut ã túi chäj bipna caá.

**Teo wūhnit nihcan,
Dios ã weh jwí jumát**

4^{1–2} Ded pah jwiít cáacwā biíh jwípi chäjatdihbut yeebdíh wā jwúub náhniabipna caá. Ded ã íp ã éemp wā

nat túttimah, áih bí déedih áih pínah ã jumuchah yuhna, páantjeh wébít ã jum jwuhuchah, caandíh en daonít í jéih yapa jwuhcan caá. Pánih bíboh jwuhcah, caandíh en daonít í niiját pah chäjat caá náahap. Pánih jumna, teo wūhni pahjeh ã jumna caá. Obohjeéhtih, ã íp ã jenahatji láa ã juyúchah, áih pínahdih caanjéh ã bíboh bipna caá. 3 Pánihna, jwiít cáacwā Jesucristodih jwí jepahat pínah játih, caán wébít panihnit jwí jum jwuhup jī. Pánih jum jwuhnit, jwí nuowā ded pah í naawátjidih yap yohatdih úmna, jwípi jepahap jī.^d

^{4–5} Páant jwí jumuchah yuhna, ã jenahatji láa ã juyúchah, Dios ã wūúhdih nin baácna át wah bojip taga. Páant ã wah bojni jwí wūúh panihnijeh át cáac jumup wut jī. Judío wili caandíh mi weh jumuchah, Moisés ã wutatjidih caandíhbut túi jepahat át náahap wut jī. Jwiítboó caán wutatdih yap yohnit jwí jumuchah, ã weh yoobát jwí jumát pínahdih náah yacna, Dios ã wūúhdih át wun wūhat túutup wut jī, jwí yéejat peéh chäjat déedih ã jíib chäjat pínah niijná. 6 Yeebbút ã weh ñi jumuchah, Dios wūúh Jesucristojeéh jumni Túini Espíritudih yeebdíhbut át wah bojop wut jī. Páant ñijeéh jumna, ã teo wáacachah, “Paá”, úmcanjeh Diosdih ñi jéih niijná caá. 7 Pánihna, ã weh jumna, buu teo wūhnit panihnit nihcan caá, buca. Páant ã weh yoobát ñi jumuchah, yeebdíh búdí ã túi chäj bipna caá.^e

**Pablo Galacia baácdih moón
Jesúhwādih ã úm yacat**

⁸ Jon játih yeéb Diosdih jéih jwuhcannit jumna, ñi pāpninadih túi jenah joinít, “Nin pah wā chäjachah, caán weemdíh ã túi chäj bipna caá”, ñipí niij jenah joyóp yuh jī. Pánih chäjnit, Dios yoobát ã teo wáacat pínahdih bidcan, nemépwā

^d4:3 Col 2.8,20 ^e4:7 Ro 8.15-17

ī teo wáacat pínahdih bidna ñi chā-jap jī. Pánih chājna, queétdih teo wūh-nit panihnit ñi jumap jī. ⁹ Pánih jumna yuhna, buu jwuh Dios yoobátdih ñi jéi-hyechah, caanbút yeebdíh ā jéihna caá. Páant caandíh jéihna yuhna, ¿Dépanihna buu cáacwā oboh ī jenah joyátjīh-jeh ī naáwátdih ñi jwáub jepah? Pánih jepahna, Diosdih weñafhna yuhna, ñi bujácán niít. Páant ñi buujácát pínahdih jéihna yuhna, ¿Dépanihna ñi nuowā ī naáwátdih yap yohatdih úmnnit, teo wūhnit panihnit ñi jwáub jum?^f ¹⁰ Buu Diosdih weñat tút niijná, nin pahbut ñi chājna yuh caá: Jwiít judíowā jwí nuowā ī naáwátjidih jepahnit, jwí wēi láa ded pah jwípí chājat pah yeebbút biíc yoobó ñi chājna caá. “Pánih chājna, jwí túi jum-bipna caá”, ñi niíf jenah joiná yuh caá. ¹¹ Páant ñi niíf jenah joyóchah, yeebdíh búdí úm yacnit, “Weém queétdih túini doonádih búdí wā bohénachah yuhna, ¿buudní pínah niít át jumap?” wāpí niíf jenah joiná caá.

¹² Wā déewā panihnitá, ñijeéh jumna, yeebdíh bohé láa, weemdíh yeejép ñi chājcap jī. Pánihna, buu biíc yoobó weemdíh yeejép chājcan, nin wā naáwát pínahdih ñi túi jepahaá: Yeebdíh bohénadidh bejna, Moisés ā wutatjidih jenah joicán, Cristodihjeh yeebdíh wā jepahat tútup jī. Pánihna, buu Cristodihjeh wā túi jenah joyát pah, yeebbút biíc yoobó ñi túi jenah joyoó. ¹³ Nindih ñi náhninaá: Tubit wunna, ñi pebhboó chāo jwúhnit, yeebdíh túini doonádih wā jwíh naáwáp jī.^g ¹⁴ Páant wunni wā jumuchah yuhna, “Pablo dedé pínah nihcan caá”, niijcán-jeh, yeéb weemdíh ñi bacat tútup jī. Pánih bacat tútup, Dioíh ángeldih, Jesucristodihbut ñi weñat pah, weemdíh ñi túi wēi jwááap jī. ¹⁵ Pánih wēi jwááh-nit, nin pah ñi jumátjidih wā náhnina caá: Weemdíh búdí teo wáaquíhna, dedé

wā náhatdih wūhna, ñíih quíbnadidh ñita wáat wūh tagaá. Pánih wēinitji yuhna, ¿dépanih tigaá buu wā wihcah, ñi weñatji ā bej? ¹⁶ Wā bohénitji jumna yuhna, ¿buu yoobópdih yeebdíh wā naáwátji jíib, weemdíh ñi en júih niít? ¹⁷ Ñi pebhna juibínitboó “Búdí jwí teo wáacmi caá”, yeebdíh niijná yuhna, ī jenah joyátboó mácah ā jumna caá. Páant ī niijíchah yuhna, wā bohéátjidih, jwiítidhbut yeebdíh ī cádahat tútupna caá. Pánih cádahnit, íjeéh jumnit, ī bohéátboodíh ñi jepahat pínahdih ī náah yacna caá. ¹⁸ Jwiít cáacwā bita ī túi bejat pínahdih yoobópdih náah yacachah, ápí túina caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, mácah jwí jenah joyóchah, ápí túican caá. Ñijeéh jumna, wāpí túi teo wáacap jī, ñi túi jumát pínah niijná. Buu ñijeéh wihcan yuhna, biíc yoobó ñi túi jumát pínahdih wā náah yacna caá. ¹⁹ Yeebdíh búdí wā oyochah, wā weh panihnit ñi jumna caá. Pánih oinit, yeebdíh búdí wā náhni dah-wana caá. Pánih búdí mácah jenah joiná, yad wili mi weép jáaat pah tubani wā jumna caá. Pánih jumna, ded pah Cristo ā jumátji pah yeebbút ñi jumát pínahdih búdí wā náah yacna caá.^h ²⁰ Butéh ñijeéh wā jumuchah, āta túi tagaá. Pánih biícidih jumna, júihcanjeh naóhnit, yeebdíh wā jéih míic wéhenachah, chah āta túi tagaá. Obohjeéhtih, ninboó jumna, yeebdíh búdí mácah jenah joiná caá wā chājap.

Agar Sarajih ded pah ī jumátji

²¹ Yeéb weemdíh ñi joi jwúhuú. Biquína Diosjeéh túi jumíhna, jwiít judíowā jwí nuowā ī naáwátjidih ñi jepahna yuh caá. Caandíh jepahíhna yuhna, ded pah ī naóh daacátjidih ñi túi beh joicán caá. Pánih beh joicánnit ñi jumuchah, nin pah Moisés ā daacátjidih wā naóhhipna caá, ñi túi beh joyát

^f4:9 Col 2.8,20 ^g4:13 Hch 16.6 ^h4:19 Ro 8.29; 2Co 3.18; Fil 3.10

pínah niijná: ²² Abraham chénewā át weh jumup wut jī. Caandih teo wūnih Agar biíc mit wūh jumup wut jī.ⁱ Á áa yoobát Sarabut biíc mit wūh jumup wut jī.^j ²³ Pánihna, caandih teo wūnihboó, jáap wili jumna, Ismael pínahdih mit weh jumup wut jī. Obohjeéhtih, “Majeéh bóli, Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pahjeh, Saraboó tub beh wili jumna yuhna, Isaac pínahdih mit weh jumup wut jī.

²⁴⁻²⁵ Queét chénewā yaáhdih ded pah ā yapatji jwiít dih ā túi naóhna caá. Teo wūnih Agardih jenah joinít, Arabia baácboó jumni Sinaí jeéboodih jwī jenah joiná caá. Caán jeéboó Dios Moisésdih ā wutatjidih át wūhup wut jī, jwī nuowā ī túi jepahat pínah niijná. Caán wutatdih jepahna, teo wūhniit pah īt jumup jī. Pánihna, Agar teo wūnih mi jummat pah, jwiít cáacwā caán jeéboó ā wutatjidih jepahíhniit, jwiítbut teo wūhniit panihniit jwī jumna caá. Páant ā jumuchah, caán Sinaí jee pánihni teo wūnih Agar mit jumup jī. Pánihna, caánt teo wūhni caán jee pánihniit mi jummat pah, buu Jerusalén tútchidih moón caán wutatdih jepahíhniit, mi juimená panihniit ī jumna caá. Pánih jumniit, queébtbut biíc yoobó teo wūhniit panihniit jumna, Dios weh ī nihcan caá.

²⁶ Obohjeéhtih, teo wūhcanih Sara-boodih jenah joinít, “Majeéh bóli Sara newé weépdih mi weh jumbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátjidih jwī náhnina caá. Pánihna, Abraham Dios ā niijátjidih ā túi jenah joyátji pah, jwiítbut Cristodih túi jenah joinít jumna, Sara mi juimená panihniit jwī jumna caá. Pánih jumniit, Dios pehbboó jumni jáap Jerusalén tútchidih moon pánihniit jwī jumna caá. ²⁷ Dios naáwát dih naóh yapani Isaías jwī éet Sara ded pah mi ya-

patjidih jenah joinít, nin baácboó jumni Jerusaléndih, jeáboó jumni Jerusaléndihbut ded pah ā yapat pínahdih Dios át jenah joyát tútup jī. Caandih jenah joinít, nin pah át niíf daacáp tají:

“Weh wihcannih, búdí ma wēi ñaacá.

Weép jumna tubatdih jéihcannih jumna yuhna, ma weh jumbipna caá. Ma juimená dawá jumniit, meemdih teo wūnih mi juimená chah ī jumbipna caá. Pánihna, ma túi weñeé”, át niíf daacáp tají. (Is 54.1)

Páant niíf daácnit, chah dawá mi juimená ī jummat pínahdih naóhna, jeáboó jumni Jerusalén tútchiboó dawá Jesucristodih jepahniit ī jummat pínahdih niíf naóhna át chājap tají. Agardih Abraham ā yohat pah nin baácboó jumni Jerusaléndih ī yohat pínahdihbut niíf naóhna át chājap tají.

²⁸ Pánihna, Dios ā niijátji pahjeh Sara wūh Isaac át cáac jumup wut jī. Pánih pah, “Weemdih ma túi jenah joyát jiib, nihat baác dih moondih wā túi chājbipna caá”, Dios Abrahamdih ā niijátji pah, Cristodih jepahniit ni jumuchah, yeebdihbut át túi chājap taga. ²⁹ Queét chénewā ā wehdih ded pah ā yapatjibut jwiít dih nin pah ā bohéna caá: Dios ā niijátji pahjeh Túini Espíritu ā teo wáacachah, Isaacji át cáac jumup wut jī. Páant ā cáac jumuchah enniit, ā úud jeñé Ismaeljiboó caandih eníhcan, yeejép át chājap wut jī.^k Buubut ā chājatji pahjeh jwī nuowā ī naáwátjidih jepahíhniitboó jwiít Cristodih jepahniitdih yeejép ipí chājna caá. ³⁰ Páant yeejép ī chājachah yuhna, Moisés nin pah ā niíf daacátjidih jwiít dih túi jenah joyát caá náahap: “Sara mi áa Abrahamjidih nin pah mi niijáchah, Dios át jepahat tútup wut jī: ‘Jwiít dih teo wūnih wūh, Ismael, míih bií déedih ā jéih bíbohcan

niít. Jwī wūúh yoobát Isaacboó caandíh ã bíbohþipna caá. Pánihna, jwiítðih teo wūhniðih mi wūúhþih biáboó ma bejat tútú', mit niijíp wut jī", Moisés át niij daacáp tajī.¹ Páant ã niij daacátjidið jengah joinít, jwiít Isaac panihnit jwī jumuchah, Dios caandíh ã túi chājat pah, jwiítðihbut ã túi chāþipna caá.³¹ Pánihna, wā déewā panihnitá, teo wūhnið Agar mi juimená panihcan, teo wūhcanið Saraboó mi juimená panihnit jwī jumna caá.

Teo wūhnið panihnit jwī jumatðih Cristo ã cáðahat tútat

5 Teo wūhnið panihnit jwī jumcat pí-nah niijná, Cristo jwiítðih át wun wūhþ wut jī.^m Páant ã wun wūhuchah, "Caandíh túi jengah joiná, Dios bícðih wā túi jumbipna caá", niijnít, caandíh ñi jepahap jī. Pánið jepahnit, "Moisés ã wutatjidið wā túi jepahachah, Dios weemðih ã túi enþipna caá", ñi niij jengah joicá bojoó. Jesúsðih cáðahcanjeh, túi wēþ ñuhnit panihnit ñi jumú. Pánið jumnit, bita ñi wutatðih jepahcanjeh, teo wūhnið panihnit ñi jwúþ waadcá bojoó.

² Weém, Pablo, nindið wā naáwáchah, ñi túi jengah joyoó: "Bóodnit jumna, Diosjeéh jwī túi jumbipna caá", niij jengah joinít, ñi míc bóodat tútuchah, Cristo yeebðih ã wun wūhatþi dedé pínah äta niðcan tagaá.³ Buutéh wā niiját pah, wā jwúþ naóhþipna caá. Ded bóodat tútñiboodðih niðat Moisés ã wutatjidiðbut jepah beedáat caá náahap.⁴ Diosjeéh túi jummat tút niijná, caán wutatðih túi jepahniðnit jumna, yeebþéh Cristoboodðih ñi cáðahna caá. Pánið jepahniðna, Dios yeebðih oinið, ã teo wáacatðihbut míc jähna caá ñi chāþap.

⁵ Obohjeéhtih, jwiítboó Túini Espiritu ã teo wáacatþih Cristodið jwī túi jengah joiná caá. Páant jwī túi jengah joyóchah,

"Queét túinið caá", jwiítðih Dios ã niij enna caá. Páant niij ennið, ã pehbboó jwī juibínachah, jwiítðih ã tút nuúm péabipna caá. Páant ã tút nuúm péanachah, túinið yoobát jwī jummat pí-nahðih jwī páina caá.⁶ Pánihna, jwiít Jesucristoiðwā bóodnit jumna, bóodcanitbut jwī jumuchah, Dios jwiítðih bíc yoobó ã enna caá. Cristodið túi jengah joiná, bitadið túi oinið, teo wáacnið jwī jumuchah ennið, Dios jwiítðih ã túi wēþipna caá.

⁷ Wā déewā panihnitá, yeéb Cristodið ñi túi jengah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, túini dooná yoobátðih ñi túi jengah joyóchah yuhna, ¿déhe tibeé yeebðih cáðahat tútñi? ⁸ Dios yeebðih ñioniboó queétðih páant át naáwát tútcan tagaá. ⁹ Nindið ñi náhninaá: Búði pan pínahðih ã paa béjat pínah niijná, bainþbit paáat tútñijeh ã náahna caá. Pániðat pah, wā túttimah jūðhnið, yeebðih mácað ñi bohénachah, daocánnið yuhna, dawá yeebðih ñi tút nuumát tútñna caá.ⁿ ¹⁰ Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesúsðih wā túi jengah joyóchah, weemðih weñanið, nin pah ã niij jengah joyát tútñna caá: "Jwī Maáh queétðih ã túi teo wáacþipna caá, queétðih mácað ñi bohéatðih cáðahnið, wā bohéatjidið yoobóþðih ñi jwúþ jengah joyát pínah niijná", ã niijná caá. Obohjeéhtih, ded yeebðih yéjaniboodðih Dios búði ã peéh chāþipna caá.

¹¹ Wā déewā panihnitá, queét mácað naóhnið weemðih nin pah ñi niij yeena caá: "Bóodat tútñnið, Diosjeéh ñi túi jumbipna caá", Pablo áþi niij naóh bohéna caá", ñi niijná yuh caá. Páant wā bohénachah niðna, queét weemðih yeeþéþ ñi chāþcan tagaá. Obohjeéhtih, cruzboó Jesucristo ã wun wūhatjidið wā bohéat peéh weemðih ñi jähna caá. ¹² Pánihna, bóodat tútñniðboó, yeebðih yeeþéþ ñi chāþat peéh, biáboó ñi beje naáh.

Oina, wutatdihbut jwí jepahat

¹³ Wā déewā panihnitá, “Wā wutatdih jepahna, wājeéh í túi jum̄bipna caá”, Dios yeebdíh ñíonit, át níj jengah joicáp jī. Obohjeéhtih, watnit panihnit jum̄na, “Buu caán wutatdih jepahcan, ded pah yeejép wā jengah joyátdihjeh wā chājbipna caá”, ñi níj jengah joicá bojoó. Páant níj jengah joicánjeh, búdí oinit, ñi túi míc teo wáacá.^o ¹⁴ Moisésjiboó nin pah át níj wutap jī: “Meém míc-jeh ma míc oyat pah, bitadidibut oinit, ma túi teo wáacá”, át niijp jī.^p Pánihna, bitadidih túi oina, nihat bíih ā wutatdihbut túi jepahna caá jwí chājap.^q ¹⁵ Nuñúpwā í míc chāacát pah, mácah bohénitdih joiná, yeejbéhbub tubit míc jūihna caá ñi chājap. Páant ñi chājatdih cádahcan, yeejbéh ñi míc yéja beedábipna caá.

Túini Espiritu ded pah jwiítidih ā náah yacat

¹⁶ Nin pah yeebdíh wā níj wép naóhna caá: Túini Espiritu ā teo wáacatjīh ded pah yeebdíh ā náah yacat pahjeh ñi túi jum̄ú. Pánih jum̄na, yeejép ñi jengah joyát pah ñi chājcan níft. ¹⁷ Ded pah jwiítjeh yeejép jwí náahatdih chājna, Túini Espiritudih en jūihnit dée pah jwí jum̄na caá. Caán ā náah yacatdih chājna, jwí náahatboodíh jwí chājcan níft. Páant ā jum̄chah, ded pah yeejép jwí jengah joyátdihjeh chājcan, Túini Espiritu ā náah yacatdih chājat caá náahap.^r ¹⁸ Túini Espiritu ded pah ā náah yacatdih chājnit jum̄na, “Diosjeéh wā túi jumat túut niijná, Moisés ā wutatjidih túi jepahat caá weemdíh náahap”, ñi níj jengah joicán caá.

¹⁹ Diosdih jepahcannitboó yeejép í jengah joyátdihjeh chājnit, nin pah í chājatdih jwiít nihat jwí jéihna caá: Yéej

chājnit, yéej chājatdih jengah joinít, tíic jengah joicánjeh í náah chājnit í jum̄na caá. ²⁰ “Nin weemdíh teo wáacni caá”, Dios yoobát nihcannidih níj wēinit, jíóhnit, míc eníhcannit, míc jūihnit, bita í bíbohahatdih en ñinahnit, waícanjeh íjnit, bitadidih teo wáacatdih jengah joicánjeh, queétjeh maáta pah jengah joinít í jum̄na caá. Míc en jūihnit, táttchi wahnit, “Yeéb mácah moón caá”, níj en jūihnit í jum̄na caá. ²¹ Bita í túi jum̄chah en íjnit, máihnit, máihñatdih yaádh metadidibut bidnit, búdí babhbat dooná jumat joiná wēinit í bejna caá. Pánihat caá yéej jengah joinít, ípí chājna caá. Játih yeebdíh wā niiját pahjeh, buubut wā jwúbub níj naóhna caá: Det pánih chājnit Dios ā maáh jum̄pboó í jéih jum̄can caá.

²² Obohjeéhtih, Túini Espiritu ā teo wáacatjīh nin pah jwí jum̄na caá: Dios jwiítidih ā oyatdih jéihnit, túi wēinit, jwiítbut bitadidih jwí oina caá. Úumcan, túinijeh jwí jum̄na caá. Yójahcan, ded pah bita í chājachah yuhna, queétdih waícanjeh íjcan, túinijeh jwí jum̄na caá. Bitadidih túi teo wáacnit, túi chājnit jwí jum̄na caá. Diosdih, cáacwādidibut ded pah jwí niijátjī bíic yoobó péanit jwí jum̄na caá. ²³ “Weém chah jéihni wā jum̄na caá”, jwí niijcán caá. Ded pah yeejép chājat jengah joyát ā jūúwúchah yuhna, caandíh joyáh bojnit, jwí chājcan caá. Páant jwí chājachah ennit, “Moisés ā wutatjidih jepahcan, queét yeejép í chājna caá”, det í jéih niijcán caá. ²⁴ Jesuscristoíhwā jum̄na, yeejép chājat jwí jengah joyátdidih jwí jepah cádahap jī.^s ²⁵ Pánih cádahnit, Túini Espiritu ā náah yacatboodíh wēi jepahnit, jwí chājat dée caá.

²⁶ Pánih chājnit, “Wā déewādidih chah wā jéihna caá”, níj jengah joicánjeh,

^o5:13 Mt 20.26 ^p5:14 Lv 19.18 ^q5:14 Ro 13.8-10 ^r5:17 Ro 7.15-23

^s5:24 Ro 6.3-14; Gá 2.20; 6.14

jwiítjeh jwī míic íjjan, jwī déewā ī tūi jumuchah ennit, jwī en íjja bojat dée caá.

Jesúhwā ī míic teo wáacat

6 Wā déewā panihnitá, ñi tūi míic teo wáacá. Pánih míic teo wáacnit, bíic ñijeéh jumni ā tūi chājcatdih ennit, Túini Espírítu ā teo wáacatjīh caandīh ñi tūi míic wéhenaá, túut ñumñít, túinijeh ā jwúub chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, yeéb míicjehbut ñi tūi chāja chaáh, “Yeejépdih chājná”, niijná. ² Ñijeéh jumnit yeejép ī yapachah enna, queétdih ñi teo wáacá. Pánih míic teo wáacna, Cristo ded pah ā náah yacatdih jepahna caá ñi chājap.

³ “Bita chah tūi chājni jumna, dedé teo wáacatdih wā náahcan caá”, ded niijjenah joiná, caanjéh míic yeena caá ā chājap. ⁴ Ded pah ñi chājatdih jenah joinít, “Nin túini caá. Caán yeejép caá”, niijjéhyat caá náahap. Pánih jéihna, ded pah ñi chājat túini ā jumuchah, bitadih ded pah ā yapatdih jenah joicánjeh, ñi tūi wéibipna caá. ⁵ Jesús jwiítidih ded pah ā náah yacatdih jepahna, jwī jepahcambahbut jwiítjeh jwī níwat pínah ā jumna caá. Bitaboó jwiítidih ī jéih ñífo wūhcan caá.

⁶ Det túini doonádih bohénitboó queétdih naóhmidih ī tūi teo wáacanaáh, dedé ā náahatdih ā bíbohat pínah niijná.

⁷ Ded pah jwī chājatdih jenah joinít, nindih náhniat caá náahap: Jwiít cáacwāboó dedédih jwī momochah, caanjéh ā jwúub chíih jūúwúchah, caandīhjeh jwī bíbohbiipna caá. Túininadih ñíonit, jwī momochah, túini ā chíih jūóhbiipna caá. Obohjeéhtih, yeejépnadih jwī momochah, túicanni āta chíih jūóh tagaá. Pánihat pah, jwiít cáacwāidihbut bíic yoobó ā jumna caá. Ded pah jwī chājachah, bíic yoobójeh

muntih jwiítidihbut ā yapbiipna caá. Ñi tūi náhninaá, Dios nihat jéihnidih jwī jéih tíohcan caá. Pánihna, “Weém wā tūi chājcatdih Dios ā enca caá”, ñi niij míic yeeca bojóó.^t ⁸ Ded ā weñat pínahdihjeh chājna, yeejép ā chājachah, ā yéej chājat jíib, iiguípna ā bejbipna caá. Obohjeéhtih, ded Túini Espírítu ā náah yacatboodīh jepahna, ā tūi chājat jíib, páantjeh Diosjééh ā jumbipna caá. ⁹ Dios ā jenahat láa, tūi chāj cádahcan, túinidih jwī bíbohbiipna caá. Pánt jwī bíbohat pínahdih jéihnit, tūi chāj chuucán, jwī cádahca boj jíih.^u ¹⁰ Dedé teo wáacatdih ī náahachah, jwī buujáat pah bóo, nihat cáacwāidih jwī tūi chāj jíih. Jwī déewā panihnit Jesúhwāidih bácah, chah jwī míic tūi teo wáacat dée caá.

Pablo naóh péanit, ā túyat tútat

¹¹ Nin núodih wā chéen ā daác wūhup be. Pánihna, nin péeni naawátidih dahwani wā daacátidih ennit, “Pablojeh jwiítidih át daác wahap taga”, ñi niijjéihbiipna caá.

¹² Buu queét yeebdīh yee bohénitdih wā jwúub naóhbiipna caá. Queét yeebdīh bóodat túutnitboó jwī déewā queétdih ī wéi enat pínah niijná, páant ī bohéna caá. Jesús cruzboó ā wun wūhatjidihjeh bohéna, queétdih jūihnit, jwī déewā yeejép íta chāj tagaá. Pánt yeejép yapatdih náahcan, queét yeebdīh ī bóodat túutna caá. ¹³ Queét bóodat túutnitboó Moisés ā wutatjidih tūi jepah beedácan yuhna, yeebdīh caandīh jepahat túutnit, ī bóodat túutna caá. Bita jwī déewā “Queétboó Gálatasidih moón Jesúhwāidih ít tūi bóodat túutur tagaá”, queétdih ī niij wéi naawát pínah niijná, páant ī bohéna caá. ¹⁴ Obohjeéhtih, cáacwā weemdīh ī tūi wéi naawát pínahdih weémboó wā bidcan caá. Pánih

bidcan, jwī Maáh Jesucristo cruzboó ã wun wūhatjidihjeh cáacwã ī wēi naáwát pínahdih wã náah yacna caá. Weemdíh ã wun wūhuchah, nemép Dioíh nihcan-nitdih yeejép ã chājat túutuchah yuhna, weémboodíh ã buujácan níít. Páant yeejép ī chājachah yuhna, wã en yaccan níít. ¹⁵ Jwiít Jesucristoíhwã jumna, Dios jwiítidih ã enechah, bóodnit, bóodcan-nitbut jwī jumuchah, biíc yoobó dedé pínah nihcan caá. Obohjeéhtih, túini-boodíh jwī túut nuumúchah ennit bácah, búdí yoobát ã wēi enna caá.^v

¹⁶ Nin wã bohéatdih túi jepahnit, Dios-jeéh úumcanjeh ñi túi jumúú. Dios yeeb-díh jígah ennit, ã teo wáaca naáh. Biíc

yoobó ã teo wáacat pínahdih nihát áih-wādih wã náah yacna caá.^w

¹⁷ Nin wã pée naáwátbit caá: Jwī Maáh Jesúsdi h teo wūhni wã jumát jíib, weemdíh ī puñat yahwítji páantjeh wíih bácahdih wã duoná caá. Páant yaoh duoní wã jumuchah ennit, “Pablo Jesúsíh túini doonádih Dios ã naáwát túutni nihcan caá”, weemdíh ī jwúub níj tac buugáca bojo naáh.

¹⁸ Wã déewã panihnitá, jwī Maáh Jesucristo yeéb nihatdih búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh. Pánih náah yacnit, yeebdíh búdí oinit, wã túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Pablo

EFESIOS

Pablo queétdih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, biíhdih daacát túutna, yeéb Éfeso tútchidih moón Jesúsh-wādh wā wahna caá. Dios ã náahat pah Jesucristo weemdh áih túini doonádh ã naáwát túutni caá. Yeéb Jesucristodih túi jenah joí cádahcannitdh wā daác wahna caá.^x ²Jwí íp Dios, jwí Maáh Jesucristobut, yeebdh oinit, í túi teo wáaca naáh, caán bícdih ñi túi jumat pínah niijná. Weembút yeebdh búdí wā túyat túutna caá.

Jwiít Cristóhwādh Dios ã túi chājat

³Jwiít Cristóhwā caán bícdih jwí jumuchah, Dios, jwí Maáh Jesucristo íp, jwíh caolihdh búdí ã túi chājna caá. Páant ã túi chājachah jéihnit, caandh búdí jwí wēi naóhna caá. ⁴Jwiít áih-wādh nin pah Dios át chājap wut jī. Nin baácdih ã chājat pínah jātih, Jesucristo bícdih jwí jumat pínah, yéejat wihcannit ã enechah jwí jumat pínahbut niijná, jwiít dh átát níojip taga. Pánihna, jwiít Jesúsdh jepahnitdh, “Ma yéejat jíib jumna caá”, jwiít dh ã niijcán níít. ⁵ ã náahat pahjeh jwiít dh oinit, jon jātih nin pah Dios át niijp wut jī: “Wā wūh Cristo ã chājatjīh queét wā weh í jumbipna caá”, át niijp wut jī. ⁶ Pánih oinit, jwiít ã wūh ã oiníhwā jwí jumuchah, Dios jwiít dh búdí pohba át túi chāj wūhup taga. Páant ã chājatdh jenah joinít, caandh páantjeh búdí jwí wēi naáwát caá náahap. ⁷⁻⁸ Cristo jwí yéejat jíib buúdaát panihnidh jíib chājna, áih meépdh yohnit, át wun wūhup wut jī.^y Pánih wun wūhna, jwiít iiguípná jwí

bejat déedih túi ubnit, Satanás ã chéwat tōp panihnidh át watap wut jī. Pánihna, Cristo jwí yéejat jíib ã wūhatdh jéihnit, Diosboó jwí yéejatdh át yoh wūhup wut jī.^z Jwiít dh búdí oi jígah ennit, ã jéih beedáátjīh ã wūhdh páant át túi chājat tútup wut jī. ⁹⁻¹⁰ Jon jātih ã jenah joyátjīdh cáacwādh ã jéihya jwuhcan yuhna, buu jwuhna Dios jwiít áih-wāboodh át beh joyánap taga. Nin pah caá ã jenah joyátjī: Cristo nihat ã chājatjīh, nihat japboó jumnit, nin baácbóó jumnit, nump bóo tólihboó jumnitdh-but Dios ã ñoni yeó jáapdh Cristodih maáh ã waadábipna caá. Páant maáh ã jumuchah, nihat áih míic ã jumbipna caá. Dios páant ã chājat pínahdh át wutup wut jī.

¹¹⁻¹² Dios ã náahat pahjeh nihatdh chājnit, jwiít judíowā Cristodih jwíh jepah waóhnitboó jwí túi chājat pínah niijná, bitabut Diosdh í wēi naáwát pínah niijná, jon jātih jwiít dh át níwip wut jī. ¹³ Yéejat jíib iiguípná ñi bejat déedih Jesús ã wun wūhatjī doonádh joinít, yeebút níítát jepahap taga. Pánih jepahnit, Jesúshwā ñi jumuchah, Diosboó ã naóhni Túini Espíritudh yeebdh át wahap taga. Pánih wahnit, áihwā ñi jummatdh ã júutna caá.^a ¹⁴ Nin baácbóó jwí jum jwuhuchah, Túini Espiritu jwiít dh Dios ã jwíh wūhni caá. Pánihna, ã pebhboó jwí juibínachah, jwiít nihatdh túut nuúm péanit, ã bíboh pánidh ã wūh beedábipna caá, ã wūt chah yáaat pínah niijná.^b

Pablo Jesúshwādh ã uúbát

¹⁵ Páant ã chājatdh jéihnit, Jesúsdh ñi túi jenah joyát doonádh joinít, nihat bita Jesúshwādh ñi oyat doonádh-but joinít, ¹⁶ Diosdh uúbh cádahcan,

^x1:1 Hch 18.19-21; 19.1 ^y1:7-8 Mr 10.45; 14.24; He 9.12-14

^z1:7-8 Col 1.14 ^a1:13 Lc 24.49; Jn 14.26; 16.13-15; Hch 1.4; 2.33

^b1:14 2Co 1.22

“Queétdih ma teo wáacat túina caá”, wāpí niijná caá.¹⁷ Nin pahbut jwí Maáh Jesucristoíh Diosdih wāpí niíj úbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, queétdih ded pah ma jummatdih ma jéihyanaá, meemdíh chah í túi jéihyat pínah niijná”, wāpí niijná caá.¹⁸ Nin pahbut wāpí niíj úbhna caá: “Queétdih túut nuúm jwíihna, ma pehbóo í juibínachah, ma túut nuúm péaat pínahdih ma túi beh joyánaá. Jwiít míhwā caanná jwí juibínachah, chah búdí ma túi chājat pínahdihbut, ma jéihyanaá”, wāpí niijná caá.^{19–21} Nin pahbut wāpí niíj úbhna caá: “Ded pah búdí ma wēpat ā jummatdih queétdih ma jéihyanaá. Caán wēpatjih Jesucristodih boonit, ma jéihyepmant bóo búwámant chúdat túutnit, maáh mat waadánap taga.^c Pánihna, caanjíh chúdna, nihat maátadih maáh ā jumna caá. Bū lāa, túttimah bóo láabut páantjeh chah maáh ā jumbipna caá. Jwiít caandíh túi jenah joinítdih caán wēpatjih ma teo wáacatdih queétdih ma túi beh joyánaá”, wāpí niijná caá.^{22–23} Páant chah wēpni ā jumuchah, Diosboó nihatdih Jesúsdi h at wutat túutap taga.^d Pánih chājnit, Jesúsdi h wao dá h panihni, áihwádih áih báca h panihni but á t chājat taga.^e Pánihna, jwiít áihwájééh jumni nihat pehbóo ā jumuchah, áih báca h panihni jumna, ā wēpatdih jwiítbut jwí bíbhna caá.

Jiib náahcanjeh, Dios jwiít d i h ā túi ubat

2 Yeébbóo Jesúsdi h ní jepahat pínah játih, yeejép ní chāj jwuhuchah, Diosboó yeebdí h wunnit panihnit pah át enep taga.² Játi h nin pah ní t jum jwuhup taga: Diosdih yap yohnit í túi chājat pahjeh, bíc yoobó muntih yeeb-

bút yeejép ní t chāj jwuhup taga. Pánih chājna, nemépwā í maáhboó ā wutatdih ní t jepah jwuhup taga. Caán nemépwā í maáh Dios ā wutatdih yap yohni buu lāa nin baácboó jumna, cáacwádihbut Dios ā wutatdih ā yap yohat túutna caá.^f³ Játi h jwiít nihatbut caan pá h jwí chāj jwuhup jí. Dedé jwí weñat pínahdih, jwí yéej jenah joyátdihjehbut jwí chāj jwuhup jí. Páant jwí chājachah ennit, Diosboó jwiít d i h í jnit, nihat bita yap yohnit bícdih, áti h peéh chājat ta yuh caá.^g⁴ Obohjeéti h, páant jwí jumuchah yuhna, Diosboó jwiít d i h búdí át oyop taga.⁵ Pánih oi jí gah ennit, boonit panihnit pah jwiít d i h át chājat taga. Yéej chājnit, wunnit panihnit jum jwuhna, Jesúsdi h jwí jepahachah, caán bícdih Diosboó jwiít d i h át boonanap taga. Yeejépwā jwí jumuchah yuhna, Dios búdí oi jí gah enni jumna, jwí yéejat jíib iiguí pna jwí bejat déedih jwiít d i h át túi ubup taga.^h⁶ Cristodih boana, caán bícdih jwiít d i h but át boonanap wut jí. Cristodih ā booaat túttimah, caandí h ā pehbóo chúdat túutnit, jwiít áihwā caán bícdih jumna, ájééh maáta jwí jummat pínah niijná, jwiít d i h but ā pehbóo Dios át chúdat túutap wut jí.⁷ Pánih chājna, jwiít Cristoíhwádih ā oi teo wáacat, débóo búdí ā jummatdih nihatdih ā júutbipna caá.⁸ Cristodih jwí túi jenah joyóchah, Dios búdí oi teo wáacni jumna, jwiít d i h ā túi ubna caá. Nindih ní túi náhninaá: Ded pah jwí túi chājachah yuhna, jwiít míci jeh jwí jéih túi ubcan caá. Obohjeéti h, Diosboó jíib náahcanjeh jwiít d i h át túi ubup taga.⁹ Dedé jwí túi chājat jíib nihcan, jwiít d i h át túi ubup taga. Pánihna, “Wā túi chājat jíib weemdí h át túi ubup taga”, ded ā jéih niijcán caá.¹⁰ Obohjeéti h, jwí túi chājatjí jíib túi ubcan yuhna, jwí túi chājat pínah niijná,

^c1:19-21 Sal 110.1 ^d1:22-23 Sal 8.6

^f2:2 Ef 6.11-12; Col 1.13 ^g2:3 Col 3.6

^e1:22-23 Col 1.18

^h2:5 Col 2.13

jwiítndih át túi ubup taga. Ded pah jwí túi chájat pínahdih játih átát jenah joiáj taga. Pánihna, Jesúhwa jwí jumuchah, ded pah ā jenah joyátji pahjeh, túi chájat caá náahap.

**Jwiít Cristoíhwa jumna,
bícdih jwí túi jumat**

¹¹ Nindihbut ñi náhninaá: Játiñ yeéb judíowā nihcannit, Dioíhwa ñit jum jwuhcap taga. Páant ñi jumuchah, jwiít judíowā quehli nah yapat chóodih bóodnit, Dioíhwa jumna, yeéb bóodcannitdih jwí íi en jwuhup jí. Obohjeéhtih, cáacwájeh jwiítndih í bóodochah, Dioíhwa jwí jumatdih júutat pínah ā jumuchah yuhna, dawá wā déewā Diosdih í joyáh bojna caá. ¹² Nindihbut ñi náhninaá: Játiñ Dios ā wahní Cristodih ñit jéih jwuhcap tají. Jwiít judíowā Dios ā ñíonitdih mácañ jumna, Dios jwiítndih ā naáwátjidihbut ñit jéihcap tají. “Weemjéh tigaá ñi Maáh. Yeéboó wíih cáacwā ñi jumna caá. Pánihna, weém yeebdíh wā túi cháñ wūhbipna caá”, Dios jwiít judíowādihjeh át níj naáwáp tají. Yeéb judíowā nihcannitboodíh át níj naóhcap tají. Pánih jumna, ded pah ñi yéej chájat peéh, yeebdíh túi ubni pínahboodíhbut ñit jéih jwuhcap tají. Diosdihbut yuúp jumnit panihnit ñit jum jwuhup tají. ¹³ Obohjeéhtih, buu jwuhna, Cristodih jepahna, ā yoh wūhni meépjíh yeéb yuúp jumnit panihnitjidih, pehbbit jumnit panihnit Dios át cháñap tají.

¹⁴ Jesucristojeh jwiít chéne poómp jumnitjidih bíic poómp pah át cháñap taga. Jwiít judíowā, yeéb judíowā nihcannitbut játiñ tubit míic eníhcannit jwí jumuchah yuhna, Jesús wun wūhna, jwí míic újatji jáhat panihnidih, át yoh

wūhup tají. Páant ā yohochah, jwiít áih bácañ panihni jumna, bícdih jwí túi jumna caá, buca.ⁱ ¹⁵⁻¹⁶ Játiñ jwiít judíowā Diosjeéh túi jumat túut níjñá, Moisés ā wutatjidih jwí túi jepah beedáñhip yuh jí. Obohjeéhtih, caandíh jwí jepah beedácatji jíib búdí peéh chájat jwiítndih ā jumup jí. Pánihna, buu Cristo jwiítndih ā wun wūhatdih túi jenah joiná, Diosjeéh jwí túi jumna caá.^j Pánih wun wūhñit, caán peéh chájatndih át ubup wut jí. Jwiít chéne poómp jumnitjidih bíic poómpjeh, áih bácañ panihni cháñna, bícdih Diosjeéh jwí túi jumat pínah níjñá, át wun wūhup tají.^k

¹⁷ Cristo nin baácboó dei júóhñit, ded pah Diosjeéh jwí túi jumat pínah doonádih át ub júúwup tají. Pánih dei júóhñiji jwúub púuh laab béñna, yeéb judíowā nihcannit Diosdih yuúp jumnit panihnitdih, jwiít judíowā caandíh pehbbit jumnit panihnitdihbut, caán doonádih át naáwát túutup wut jí.¹ ¹⁸ Á wun wūhatjíh jwiít chéne poómp jumnitjidih jwí íip Dios ded pah ā jumatndih át jéihyanap tají. Páant ā jéihyanachah, Túini Espírítu jwiít nihadnih bíic yoobó ā teo wáacatjíh úmcanjeh Diosdih jwí túi jéih úbhna caá. ¹⁹ Pánihna, yeéb judíowā nihcannit, játiñ Diosdih jéih jwuhcan, jwí déewā nihcan yuhna, buu yeebbút Jesúsdih jepahñit, Dios ā weh ñi jumuchah, jwiít nihad bíic weh pah jwí jumna caá. ²⁰ Jwiít nihad bícdih Dios ā cháñni muu pánihni jwí jumna caá. Jesús áih túini doonádih naáwát túutnit, Dios naáwátndih naóh yapanit bícdih, Dios ā cháñni muú wép teo lajat panihnidih át jwíih jwejep taga. Jesucristo-boó choójboó wép teo lajñi jenah enat jee dáñ panihni ā jumna caá.^m ²¹ Jwiít nihad Jesúsdih jepahnitdih Dios túi jenah ennit, ā duuj páp aabánit, caandíh

ⁱ2:14 Jn 14.27 ^j2:15-16 Col 2.14 ^k2:15-16 Col 1.20 ^l2:17 Is 57.19

^m2:20 Is 28.16; Mt 21.42

weñat pínah m̄w pánihnidih ã chājna caá. ²²Yeebdíhbut túi jenah ennit, bíc yoobó jwíjeéh ã d̄w̄j páp aabáát pah ã chājna caá. Pánih chājna, jwiít nihat bícdih Túini Espiritu ã jumat m̄w pánihni jwí j̄mna caá.ⁿ

Judíowã nihcannitdih Pablo túini doonádih naóhni ã jumat

3 Páant Dios yeebdíh ã túi teo wáacachah jéihnit, weém, Pablo, yeéb judíowã nihcannitdih Diosdih búdí wã úbhna caá. Yeebdíh Jesúh túini doonádih wã bohéat jíib nemat m̄wboó í nemni wã j̄mna caá. ²Dios weemdíh oi teo wáacnit, weemdíh áih túini doonádih ã naáwát tútup be. Caandíh nítát joi tágaá.^o ³⁻⁶Jon játih ã jenah joyátji pah Dios yeéb judíowã nihcannitdih ã oi teo wáacat pínahdih cáacwã í jéih jwuhcah yuhna, b̄w̄ jwuhna weémboodíh Dios ã túi jéihyanap j̄i.^p Caandíh yeebdíh wáát naóh daacáp j̄i. Páant wã daacátjidih ennit, “Pablodih Dios át túi jéihyanap taga”, ñi níj jéihbipna caá. Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowãbut bíc yoobó Jesucristodih jwí jepahachah, jwiít nihat bícdih Dios áihwã pínah ã chājna caá. Páant ã chájat pínahdih nihat jwí nuowã í jéihcah yuhna, b̄w̄ jwuhna Túini Espirituboó Jesús áih túini doonádih naáwát tútunitdih, Dios naáwátidih naóh yapanitdihbut át jéihyanap taga. Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowã bícdih, jwí yéejat jíib iiguípna jwí bejat déedih, Jesucristodih jwí jepahat jíib, Dios jwiítidih át túi ub̄p taga. Pánihna, jwiít nihat bícdih áih b́cach panihni jwí j̄mna caá. Páant jwí j̄mnochah, áih cáacwãdih ã naáwátji pahjeh jwiít nihat bícdih ã túi chájipna caá.^q ⁷Dios weemdíh oi

teo wáacnit, nin túini doonádih yeéb nihat judíowã nihcannitdih ã naáwát tútup j̄i. Pánih naáwát tútunit, Dios ã wépatjih weemdíh ã jéihyanap j̄i, wã túi naáwát pínah niijná.

⁸Nihat Jesúhwãdih jenah joinít, oboh j̄mni wã j̄mnochah yuhna, Diosboó weemdíh búdí ã oi teo wáacap j̄i, judíowã nihcannitdih Jesucristoíh túi doonádih wã naáwát pínah niijná. “Jesucristodih ñi jepahachah, Diosboó yeebdíh búdí ã túi chájipna caá”, wāpí níj naóh bohéna caá.^r ⁹Pánih túini doonádih bohéna, Dios nihatdih chājni, ded pah ã jenah joyátji ã jéihya jwuhca naáhdih b̄w̄ nihat cáacwãdih wã túi jéihyana caá. ¹⁰¿Pánih chājna, ded panihat pínahji ta tigaá? Dios nihat cáacwã, bita poómpna j̄mna yuhna, Jesucristodih í jepahachah, bícdih áihwã pínah ã chájachah ennit, nihat áih ángelwã, nihat nemépwãbut Dios chah ã túi jéih beedáatdih í jéihyat pínah niijná, páant át chájap w̄t j̄i. ¹¹Dios bíhmah páant ã jenah joyátji bíc yoobó, jwí Maáh Jesucristo ã wun wūhatjih át cháj beedánap w̄t j̄i. ¹²Pánihna, Jesucristodih jepahnit, áihwã j̄mna, úmcanjeh, “Weemdíh ã túi joiná nacaá”, níj jéihnit, Diosdih jwí túi jéih úbhna caá. ¹³Pánih j̄mnnit, yeéb judíowã nihcannitdih túini doonádih wã naáwát jíib weemdíh yeejéy yapat doonádih joinít, ñi jígahca bojoó. Yeebdíh jígahaat pínah nihcan, Diosjeéh ñi túi jumat pínah caá. Pánihna, caandíh jenah joinít, ñi túi weñéé.

Jesucristo ded pah ã oyat

¹⁴Yeéb judíowã nihcannit, jwiít judíowã bícdih Jesucristoíhwã j̄mna, jwí ípdih bódicha caj yoh ñajnit, yeebdíh búdí wã úbhna caá. ¹⁵Dios

ⁿ2:22 1Co 3.16-17; 1P 2.4-5 ^o3:2 Col 1.25 ^p3:3-6 Gá 1.12

^q3:3-6 Col 1.26-27 ^r3:8 1Co 15.9

ã pebh jumnitdih, nihat nin baácdih moondíhbut mácah poómp jwí jumuchah yuhna, áihwādhíh bíic weh pah át chājap wut jī. Pānih chājna, jwiítidih áih wūt át báudhdup wut jī. ¹⁶Pānihna, nin pah yeebdíh jwí íp Diosdih wāpí níj uúbhna caá: “Paá, meém chah wēpni jumna, Túini Espíritujih queétdih búdí ma teo wáacá, ¹⁷queét Cristodih í túi jenah joyóchah, áih muu pānihni, íih caolihboó á túi jumat pínah niijná. Pānih jumna, túi oinit, ded pah chājna, í chāja naáh. Maa náatna baác numah bejna, buujcán á túi tewat dée pah, queétdih túi oinit í jummu naáh, túinijeh í chājat pínah niijná”, wāpí niijná caá. ¹⁸Nin pahbut wāpí níj uúbhna caá. “Paá, Cristo á oyat ded pah búdí á jumatdih queétdih, nihat bita míhwādhíhbut, ma túi beh joyánaá. ¹⁹Jwí jéih beh joí beedácah yuhna, ma teo wáacá, búdí á oyatdih í jéihyat pínah niijná. Páant í jéihyechah, ded pah ma túi jéih beedáatdih, ma oyatdihbut queétdih búdí ma jéihyanaá, ma náahat pah í túi chājat pínah niijná”, jwí ípdih wāpí niijná caá.

²⁰⁻²¹Ded pah Diosdih jwí uúbatdih, jwí jenah joyátidihbut caán chah búdí á jéih chājna caá. Páant caán chah wēpni jumna, jwíih caolih díftboó Túini Espiritu á wēpatjih jwiítidih búdí á jéih teo wáacna caá. Páant á chājachah, nihat cáacwā, buu láa moón, túttimah bóo láa moonbút caandíh búdí í weñe naáh. Ded pah nihat áihwādhíh búdí á teo wáacatdih ennit, ded pah Jesucristo á túi chāj wūhatjidihbut ennit, Diosdih páantjeh weñat caá náahap. Páant tí á jummu nah.

Jwiít Cristofhwā bíicdih ded pah jwí jumat

4 Yeéb judíowā nihcannitdih wā bo- héat jíib nemat muúboó jumna, nin pah yeebdíh wā wutna caá. Yeéb Dios á ñonit jumna, túinijeh jumat caá náahap. ²“Weém oboh jumni caá”, níj jenah joinít, bitadih jūihcannit ní jummu. Bita yeebdíh yeejé í chājachah yuhna, queétdih íjcanjeh oinit, ded pah í chājatjidih ní jwūub náhnica bojó.^{s 3} Pānih jumnit, yeéb túi bíicdih Túini Espiritu á chājatjidih ní yéejacan níft. Túi bíicdih jwí jumat pínahdih jwiít Dioíhwādhíh búdí bidat caá náahap. ⁴Jwiít nihat bíicdih Jesucristoíh bácah panihnijeh jwí jumna caá. Jwiít nihatdih Dios á wahni Túini Espiritu bíicjeh tigaá. Jwiít nihat Dios á ñonit á pebhboó jwí bejat pínahdih bíic yoobó jwí páina caá. ⁵Caán bíic Jesússeh tigaá jwí Maáh. Caán Jesúsdiheh tigaá jwiít nihat jwí jepahap be. Jesúsdiheh jwí jepahat júutna, bíic yoobó daabánit jwí jummu be. ⁶Caán bíic Diosseh tigaá jwiít nihatdih jáap caolih dée át chājap taga. Pānih chāj wūhna, jwiít nihat jwí íp jumna, jwí Maáh caá. Á maáh jumat nihat chah á wēpna caá. Pānih jumna, jwiít nihatdih á teo wáacna caá, á weñat pínahdih jwí túi chājat pínah niijná. Jwiít nihat cáth á jumna caá. Páant á jumuchah, bíic weh dée pah túi jumat caá jwiítidih náahap.

⁷Obohjeéhtih, bíic weh dée jwí jumuchah yuhna, á náahat pah mácah jéihyatnadih jwiít nihatdih Cristo át wūhmu taga. ⁸Pānihat pínahdih jenah joinít Davidjiboó nin pah át níj daacáp tají:

“Caandíh eníhcannitdih yap yohnit, Dios pebhboó á jwūub páuh laáb juibíat túttimah, áihwādhíh túinidih

āt wūhup taga”, āt niīj daacáp tajī.

(Sal 68.18)

⁹Pánihna, “jwúub púuh laáb juibíát”, ā niijíchah, “Nin baácboó jumnit, caandíh eníhcannitdih ā yap yohat túttimah, wunnitji ī jumupboobút āt dei bej jwuhup wut jī”, jwī niīj jéihna caá. ¹⁰Pánih caanná dei bej jwuhni, nihatdih maáh jumat túut niijná, Dios pehbboó āt jwúub púuh laab béjep wut jī. ¹¹Pánih púuh laab béjnit, áihwādih Túini Espíritudih wah deyana, mácah jéihyatnadih āt wūhup taga. Biquínadih Jesúh túini doonádih naóh peetát pínah jéihyatdih āt wūhup taga. Bitaboodíh Túini Espírítu ā naáwáchah joinít, naóh yapaat pínah jéihyatdih āt wūhup taga. Bitaboodíh Jesúh túini doonádih jáap joinít ī túi jepahat pínah niijná, wēp naáwát pínah jéihyatdih āt wūhup taga. Bitaboodíh Dioíhwādih duó wáinit, ā naáwátidih ī túi bohéat pínah jéihyatdih āt wūhup taga. ¹²Pánihatdih Cristo jwiít áihwādih āt túi wūhup taga, Dios ā weñat pínahdih chājnit, jwī túi míc teo wáacat pínah niijná. Pánih míc teo wáacna, ded pah Dios ā chājat túutuchah, jwī túi jéih chājna caá. Pánih jumna, jwiít nihat bícdih Diosdih jwī chah túi jenah joibípna caá. Jwiít Cristoíh báciah panihni jumna, wébít ā behat dée pah, bícdih jwī túi behbípna caá. ¹³Pánihna, jwiít Dioíhwā túi behna, Jesús Dios wūúhdih chah jenah joinít, jwíjeéh ā jumatdihbut chah jéihnit, bícdih jwī túi jumbípna caá. Pánihat túttimah, túi behnit dée pah jumna, Jesucristo ā jumat pah muntih jwiítbut jwī jumbípna caá. ¹⁴Pánihna, Jesucristo ā wūhni jéihyatnajih túi míc teo wáacna, wébít dée jwī jumcan níft. Wébítboó dedé naáwátidih joinít, ípí túi joiná caá. Pánih joiná, bita queétdih yeenit yeejép ī chājat túutuchah, ī

jepahna caá. Bita Dios naáwátidih ded pah mácah ī yee naáwáchah, ípí túi joiná caá. Cáac wihcanni jááj chóo dée pah ī jumna caá. Íim tac yoób pahachah, johlit nolihatbut caán chóodih ā wénoh johochah, yoobópdih ā bejcan caá. ¹⁵Jwiítidih pánihat dée jumcat caá náahap. Dios yoobópdih naóhni ā jéih yeecan caá. Páant ā jumuchah, ā naáwátidih joí cádahcan, ded yee naóhntidih joyáh bojnit, bitadih oinit, yoobópdih naáwát caá náahap. Pánih jumna, Dios ded pah jwiítidih ā chājat túutatdih túi beh joinít, beh bejnit dée pah, yeó jáap jumat pah jwī Maáh Jesucristodih chah jwī túi jenah joibípna caá. Caán jwī Maáh jumna, wao dáh panihni caá. ¹⁶Jwiítboó áih báciah panihni caá. Áih muj nah, áih téihya, áih jítcha, áih táah panihni jwī jumna caá. Cáaquíh báciah túi duuj nūhna, ñeh tōpna túi wēpna, ā túi jumna caá. Pánihat dée, jwiítboó túi bícdih míc oinit jumna, jwī túi jumna caá. Pánih míc oina, mácah jwī jéihyatnajih míc teo wáacna, beh bejnit dée pah, Dios ā weñat pínahdih bícdih jwī túi jéih chājna caá.^t

Jwiít Cristoíhwā jumna, túiniboodíh jwī túut nuumát

¹⁷Jwī Maáh ā naáwát túutatji pah yeebdíh wā wēp wutna caá. Ñi déewā Diosdih jéihcannit ī chājat dée pah, yeebboó ñi chāj cádaahaá. Queétdih túi jenah joicánnit, tubit yeejép ī chājna caá. ¹⁸Ded pah Dios ā jumatdih beh joicán, dupúat panhipboó jumnit, Diosdih yuúp pah ī jumna caá. ¹⁹Dios ded pah queétdih ā wutuchah yuhna, queétdih jéih joicánnit panihnit ī jumna caá. Pánih joicán, tíic jenah joicánjeh, ī yéej chājatdih cádahíhcan, chah ī bidna caá.^u ²⁰⁻²²Obohjeéhtih, Cristoíh túini doonádih bita

yeebdíh í túi bohénachah joiná, bita yeejép chājnít pah jumcan, Jesús ā jumát pah yeebdíh ít jumát túutup tajī. Maa yéguehdih yohat dée pah, játih ñi yeejép chājatjidih cádahat pínah niijná, ít bohénap tajī. “Jwiít yeejép chājnít, búdí jwī wēibipna caá”, játih ñit niíf jenah joyóp ta yuh jī. Obohjeéhtih, wēican, chah yeejép chāj bejna ñit chājap tajī.^v ²³ Pánih yeejép ñi jenah joyátdih cádahnit, túiniboodíh túut nnumná, Dios ā weñat pínahdihjenah jenah joyát caá náahap. ²⁴ Páant niíf jenah joinít, túiniboodíh ñi chājbipna caá. Dios ā jumát pah jwī jumát pínah niijná, jwiít dih jáap dée át chājap taga. Páant ā chājachah jéihnit, jwiít dih túi chājat caá náahap.^w

²⁵ Ñi yeeatdih ñi cádahaá. Jwiít bíic bácah panihnit jumna, míic yeena, jwiít míicjeh jwī míic yéejana caá. Pánihna, yeeceanjeh, yoobópdi h míic túi naáwát caá náahap.^x

²⁶ Bitadih íjina yuhna, yeejép ñi chājca bojoó. Caán yeó jáapjeh ñi íj cádahaá.^y ²⁷ Ñi íj atdih quíib buudcán, nemép ā náahatboodíh ñita chāj tagaá.

²⁸ Ded nnumní ā nnumátdih ā cádaha naáh. Nnumcánjeh, ded moh yéejnidih teo wáacat túut niijná, túinidih ā tewe naáh.

²⁹ Í náah jumni naáwátdih ñi míic naóhca bojoó. Túi míic teo wáacat túut niijná, túiniboodíhjenah ñi míic naáwá. ³⁰ Jwiít Dios pehbhoó jwī bejat pínahdih jwī jéihyat pínah niijná, Dios Túini Espíritu jwiít dih át wahap taga. Pánihna, yeejép chājna, caandíh ñi jíghaca bojoó.

³¹ Bita yeebdíh í túi chājcatdih jwūb náhnican, ñi quíib buudé. Páant ñi quíib buudcáh, maiwā man pah ñi íjat yeebdíh ā yeejabipna caá. Pánih íj yapnit, ñi míic jūih ñaacátdih ñi cádahaá. Bitadih

yeejép dooná ñi naóhca bojoó. Dedé yeejép ñipí míic chājatdih ñi cádahaá. ³² Pánih cádahna, yeéb míicjeh oina, jíghah ennit, ñi túi míic teo wáacá. Yeebjéh ñi míic yéej chājatjidih ñi míic ámoahoó. Diosboó jwī yeejatdih ā yohat pínah niijná, Cristo jwiít dih át wun wūhup wut jī. Páant ā yohat pah, yeebbát bitadih ñi eníhcatdih yohat caá náahap.^z

Dios weh jumna, ded pah jwī jumát

5 Jwī weh jwiít dih ennit, bíic yoobó í chājat dée pah, Dios weh ā oinit jumna, caandíh jenah joinít, bíic yoobó ñi jumú. ² Pánih jumna, Jesucristo jwiít dih ā oyat pah, bitadihbut ñi túi oyoó. Pánih búdí oinit, jwī yeejat jíib, caán jwiít dih át wun wūhup wut jī. Judíowā Dios ā weñat pínah niijná, caandíh oveja wūhūdhíh ípí mao cáo wūhup jī. Páant í mao cáo wūhat dée pah, Jesús jwiít dih át wun wūhup wut jī.^a

³ Jesúhwā jumna, dedé í náah jumnidih ñi chājca bojoó. Pánih chājatdihbut ñi jenah joicá bojoó. Bitáih bíí déedihbut ñi en ñinahca bojoó. Páant ñi chājcah, yeebdíh dooná ā wihcan níit. ⁴ Dedé í náah jumnidih míic niijcán, jenah joicánnit pahbut míic wéhecan, ñi míic yeejép deoh naóhca bojoó. Dios túini ā jumuchah, áihwádhíh túinijeh míic wéheat caá náahap. Pánih míic wéhena, “Jwiít dih ma túi chājna caá”, Diosdih niiját caá yeebdíh náahap. ⁵ Nindih ñi túi náhninaá: Ded í náah chājni, ded í náah chājat jenah joiníbut Dios pehbhoó ā waadcán níit. Ded dawá bíí déedih en ñinahnitbut ā waadcán níit. Pánih en ñinahni bíí déedihjenah wēinit, Diosboodíh ā jéih wēican caá. Pánih chājni Jesucristo ā maáh nihcah, Dios maáh ā jumupboó

^v4:20-22 Col 3.9 ^w4:24 Gn 1.26; Col 3.10 ^x4:25 Zac 8.16; Ro 12.5

^y4:26 Sal 4.4; Stg 1.19-20 ^z4:32 Col 3.13 ^a5:2 Ex 29.18; Sal 40.6

ã juibcan niít. Pánihatdih yeéb ñi túi jenah joyoó.

⁶“Páant ñi chājachah, ã túina caá”, ded ã niíf yee naáwáchah yuhna, yeéboó ñi joyáh bojoó. Pánih yeejép chājnit Dios ã wutatdih í yap yohatji jíib, búdí íjnit, queétdih ã peéh chājipna caá.

⁷Pánih yeejép chājnitdih ñi pej jumca bojoó. ⁸Diosdih ñi jepahat pínah játih, túi chājcan, dupúat panihpboó ñit jum jwuhup taga. Obohjeéhtih buu, Jesucristodih jepahna, baabát panihpboó ñi jibna caá, buca. Pánih jumnit, túinijeh ñi chājaá. ⁹Baabát panihpboó jumna, túinijeh ñi jumbipna caá. Yeecanjeh, yooópdihi ñi naóhbipna caá. ¹⁰Dios ded pah ã weñat pínahdih ñi bidií.

¹¹Diosdih náahcannit dupúat panihpboó jumna, yeejép í chājat pah yeéboó ñi chājca bojoó. Páant í túi chājcatdih ennit, Dios naáwátidih naóhna, “Páant ñi chājachah, ã túican caá”, queétdih ñi ni-ijí. ¹²Cáacwā í encah, queét yeejépwā tubit yeejép í chājatdih bitadihi míic wéhena, jwíta tíic tagaá. ¹³Queét yeejép chājnitdih Dios naáwátidih naóhna, jiatjīh jii bídat pah chājna, í chājat yeejép ã jummatdih queétdih jwí jéihyana caá. Páant í yéej chājatdih jwí jéihyanachah, í túut nuumbípna caá. Pánih túut nuumnít, baabát panihpboó í jumbipna caá. ¹⁴Pánihat pínah caá nin pah jwípi nííf ewep:

“Ûoni panihni, ma jáa bojoó. Wanni panihnibut, ma boo pud jūúwá. Meém yeejép chājni baabát panihpboó ma jummat pínah niijná, ma túi chājat pínahdih Jesucristo meemdíh ã jéihyabipna caá”, jwí niijná caá.

¹⁵Pánihna, ñi túi chāja chaáh! Jenah joicánnit pah jumcanjeh, túi jenah joinít ñi jummué. ¹⁶Buu láa cáacwā tubit yeejép í chājachah, yeéboó yeó jáap jummat pah Dios ã weñat pínahdih jenah

joinít, túinijeh ñi chājaá.^b ¹⁷Pánih jenah joicánnit jumcan, Dios ã weñat pínahdih ñi túi beh joyoó. ¹⁸Ñi weñat pínahdih bidna, babh máihca bojoó. Máihnit, ñi jenah joyátidih, níih báciahdihbut ñi yéejana caá. Yeejépdihbut ñi chājna caá. Máihñat yeebdíh yeejép wutni dée caá. Obohjeéhtih, Túini Espiritu ã túi teo wáacat pínahdih búdí ñi bidií. Caán ã wühni weñat pínahdihjeh ñi bidichah, caánboó yooópdihi weñat ã wühbipna caá. Caán túini-booódihi wutni caá. ¹⁹Míic wéhenit, Diosdih ñi weñéé. Pánih wéina, David ã daacátjidih, bita í daacátjidihbut eonit, Túini Espiritu ded pah ã jéihyanachah, caandíhbut ñi eweé. Caolih díitboobút caandíh wéinit, ñi eweé. ²⁰Pánih jumnit, yeéb Cristoíhwā ded pah ã yapachah, bíic yooó “Ma túi chājna caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jummué.^c

Jesúíhwā áa jummat ded pah í jummat

²¹Cristojeéh túi jummat túut niijná, bita Jesúíhwā í jenah joyátidih í naáwáchah, wéi joinít ñi míic túi jepahaá.

²²Jwí Maáh Jesúsdihi ñi jepahat dée pah, yeéb yaádhboó ñi weha mánadihi ñi túi jepahaá.^d ²³Nin pah ã jumna caá: Newé wao dáh panihni ã jumuchah, ájeéh bóli áih bácah panihni mi jumna caá. Pánihna, mi áaboó mi maáh panihni caá. Pánihat pah, Cristo maáh jumna, wao dáh panihni ã jumuchah, jwiít áihwāboó áih bácah panihni jwí jumna caá. Caanjéh jwiítidih túi ubni ã jumna caá. ²⁴Pánihna, Cristoíhwā jumna, caandíh jwí túi jepahat pah yadboó mijeéh boódihi jepahat caá náahap.

²⁵Buu yeéb neoná áa jumnitdih jwuh wā jwúub naóhna caá. Cristo jwiít áihwādihi búdí oina, jwiítidih át wun wühup wut jí. Pánihna, jwiítidih ã oyat pah, yeebbút ñi weha mána yaádhdihi ñi

^b5:16 Col 4.5 ^c5:20 Col 3.16-17 ^d5:22 Col 3.18; 1P 3.1

túi oyoó.^e ²⁶ Jwiít áihwā jwī jumāt pínah niijná, Cristo jwiítidih wun wūhūdhīh át dei jūúwāp tajī. Pánihna, áih túini doonádih joinít, jwī jepahachah, yéguehdih jwī choc yohat pah, jwī yéejatdih át yoh wūhup taga. Áihwā jwī jumāt jéutat pínah niijná, jwī daabánap jī. ²⁷ Pánih yéejatdih yoh wūhna, jwiít nihat áihwādhīh Dios pebhboó Jesús ā ub bejehah, túini yoobát yéejat wihcannit, quei wihcannit, wiguihat wihcannit, túi jígohnit jwī jumbipna caá.^f ²⁸ Cristo áihwā áih bācah déedih āpí túi en daoná caá. Pánihat pah, yeéb neoná nīh bācahdih nīpí mīc túi en dawát pah, ni weha mána yaáhdhīh túi en dawát caá náahap. Queétboó nīh bācah dée jumna, queédih túi en daonít, nīh bācahdihbut túi en daoná caá ni chājap. ²⁹⁻³⁰ Jwiít nihat jwīh bācahdih yéejaihcān, caandīh jwīpí túi chājna caá. Pánihat pah, jwiít Cristoíhwā áih bācah dée jwī jumuchah, caanbút jwiítidih āpí túi chājna caá. Páant ā túi chājat pah, jwī weha mána yaáhdhīh túi chājat caá jwiítidihbut náahap. ³¹ Nin pah Moisés át niíf daacáp tajī: “Páant tigaá ded newé yad pínahdih ubna, ā mánadhīh pahnit, ājeéh bólijeéhjeh ā jumbipna caá. Pánihna, queét chénewā jumna yuhna, bíc bācah dée pah ī jumbipna caá”, át niíf daacáp tajī.^g

³² Páant ā niijátidih beh joyát ā buona caá. Obohjeéhtih, buona yuhna, yoobópdih ā jumna caá. Nin pah niíf naóhna caá át chājap: Jwiít nihat Cristoíhwā áih bācah panihni jumnit, ājeéh bíc pah jwī jumna caá. ³³ Pánihat dée, yeéb neoná ni weha mána yaádhjeéh bíc pah ni jumna caá. Pánih jumnit, ni weha mána yaáhdhīh túi oyat caá náahap. Yaáhdhīhbut ni weha mánadhīh túi joyát caá náahap.

Ī mána ī wehjīh ded pah ī jumāt

6 Buu yeéb wébítidih jwuh wā jwúub naóhna caá. Jwī Maáh Jesúsdi h jepahnit jumna, ni mána ī wutuchah, jípónih niijcānjeh, ni jepahaá. Páant chājatidih yeēbdīh Dios ā náah yacna caá.^h ²⁻³ Jon jātīh Moisés nin pah át niíf daacáp tajī: “Nī mánadhīh ni túi chājaá. Pánih chājna, búdí wēinit, nin baáčboó maatápdih ni túi jumbipna caá”, át niíf daacáp tajī.ⁱ Páant niíf wutna, jwīh láa nin pahbut át niijíp wut jī: “Páant ni chājachah, wā niijátī pah yeēbdīh wā túi chājipna caá”, át niijíp wut jī.

⁴ Buu yeéb ī mánadhīh jwuh wā jwúub naóhna caá. Nī wehdih tūbit jūihnit, ni ijaca bojoó. Obohjeéhtih, oinit, ni túi wái behanaá. Dios ā weñat pínahdih ded pah ī chājat pínahdih ni bohénaá. Dios naáwátidih ī joyáh bojochah, ni túi joyát túutú.^j

Teo wūhnit, ī maátabut ded pah ī jumāt

⁵ Buu yeéb teo wūhnitidih jwuh wā jwúub naóhna caá. Yeēbdīh wutnit ī peéh chājat pínahdih úmna, queédih ni túi jepahaá. Cristodih ni jepahat pah, queédihbut wēinit ni jepahaá. Yabhcānjeh, queédih ni túi teo wūhuú. ⁶ Yeēbdīh wutnit ī enechahjeh túi teona yuhna, ī encāh teocannit ni jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristodih teo wūhnit jumna, Dios yeēbdīh ā náah yacat pah túi wēi chājnit ni jumú. ⁷ Pánihna, ded pah teo wūhna, cáacdihjeh teo wūhcan, wēinit, jwī Maáhboodīhjeh ni teo wūhuú. ⁸ Pánih chājnit, nindih ni túi náhninaá: Ded pah túini ni chājachah, Diosbut túinidih yeēbdīh ā chāj jwúubabipna caá. Nī teo wūhuchah, cáacwā yeēbdīh jīb wūhna, ī wūhchah

^e5:25 Col 3.19; 1P 3.7 ^f5:27 2Co 11.2; Ap 21.2,9 ^g5:31 Gn 2.24

^h6:1 Col 3.20 ⁱ6:2-3 Ex 20.12; Dt 5.16 ^j6:4 Col 3.21

but, biíc yoobó Dios túnidih ã chāj jwúubabipna caá.^k

⁹Buu yeéb queét í maátadih jwuh wā jwúub naóhna caá. Yeebdíh teo wūhni-dih túnijeh ñi chājaá. “Wā wutatdih ma jepahcah, búdí wā peéh chājbi-pna caá”, ñi niīj jūihca bojoó. Nindih ñi túi náhni-naá: Jwí Maáh Jesucristo, Dios pehbboó jumni queétdihbut í Maáh caá.^l Pánihna, yeéb maáta ded pah ñi chājatdih jéihnit, yeebdíh teo wūhni í chājatdihbut jéih-nit, biíc yoobó ñi chājat jíib ã túi wūh-bipna caá.^m

Jwiít Cristofhwā ded pah nemépwādi-h jwí jéih yap yohat

¹⁰Buu yeebdíh péeni wutatdih wā naáwíhna caá. Jwí Maáh Jesús nihat-dih jéih beedáni ã jumuchah, jwiít caán biíc-dih jumna, caandíh túi jenah joinít, nemépwādi-h yap yohnit jum-at caá náahap. ¹¹Romadih moón soldad-owā í maáh nihat ã wūhni míic maona í jāhat chóodih ípí duoná caá. Pánihat dée pah yeebbút jwí Maáh Dios nihat ã wūhni jāhat pínahdih ñi ubuú, nemép ã yeeatdih túi yap yohat túut niijná. ¹²Cáacwādi-hjeh pohba nihcan caá jwiít-dih míic mawat panihni ã jumup. Obo-hjeéhtih, wépép nemépwādi-h jwí míic maona caá. Queét nihat jwiít cáacwādi-h yeejép í wutna caá. Jwiít Jesúfhwādi-h chah eníhcan, Dios ã wutatdih í yap yohat túutna caá. ¹³Pánihna, ítah chóo panihni, nihat Dios ã wūhni jāhat pí-nahdih ñi ubuú, nemép yeebdíh yeejép ã chājat túutuchah yuhna, ñi túi yap yohat túut niijná. Pánih chājna, míic mao péanachah, ñáo jweicánjeh, wép ñuhnit panihnit ñi jum-bipna caá.

¹⁴Túí yap yohnit pínah jumíhna, nin panihnit ñi jumúú: Soldado áih juyáat

tópjih apí juí wái chéona caá, áih yégueh chóodih ã túi tewat pínah niijná. Páni-hat dée, yeebbút yoobópdih naóhni ñi jumúú. Soldado áih tacadihbut ítah chóo apí duoná caá, caandíh eníhcanit áih caolihdih í ñúup chūúacat pínah ni-ijná. Pánihat dée, yeebbút Dios ã wē-patjih túi yoobópdih chājat caá náahap, nemépboó ñíih caolihdih ã jéih yéejacat pínah niijná.ⁿ ¹⁵Soldado áih jíitchadih túi wépép zapatosdih apí duoná caá, ã túi bejat túut niijná. Pánihat dée, yeebbút Diofih túini dooná-dih ñi túi jói cádahca bojoó, jwí maáhjeéh túi jum-nit, bitadih naáwá-dih ñi túi bejat túut niijná.^o ¹⁶Soldado áih bācahdih jāhat naadíh apí ubna caá, caandíh eníhcan-it íih ñúupat doóbhnadih cáo dodhni-t, í ñúupuchah ennit, caán naajíh ã túi míic jāhat túut niijná. Pánihat dée, yeeb-bút Diosdih túi jenah jói cádahca bojoó, nemépboó chah yeejép ã yee wutuchah yuhna, ñi joyáh bojat túut niijná.^p ¹⁷Soldado ítah waochá páhadih apí páahna caá, áih wao dáhdih ã túi wapat pí-nah niijná. Pánihat dée, Dios yeebdíh ã túi ubatjidi-h ñi túi náhninaá, nemép ñi jenah joyátdih ã yéejacat pínah ni-ijná.^q Soldado íibat naadíh apí ubna caá, caandíh eníhcanitdih ã túi míic mawat túut niijná. Pánihat dée, Túini Espíritu ã teo wáacatjih ded yeebdíh yéejai-hni-dih Dios naáwátdih ñi naáwá,^r caandíh ñi túi yap yohat túut niijná.^s ¹⁸Pánih jumnit, ded pah ã yapachah, Túini Es-píritu ã teo wáacatjih Diosdih ñi túi úubh cádahca bojoó. Pánih úubhna, ñíih pínahdih úubhni-t, bitaíh pínahdihbut ñi úubú. Ūonit panihnit jumcanjeh, jáanit panihnit túi jenah joinít ñi jumúú. Nihat Jesúfhwādi-hbut ñi úubh cádahca bojoó. ¹⁹Pánih úubhni-t, weemdíhbut búdí ñi

^k6:8 Col 3.22-25 ^l6:9 Col 4.1 ^m6:9 Dt 10.17; Col 3.25

ⁿ6:14 Is 11.5; 59.17 ^o6:15 Is 52.7 ^p6:16 Sal 7.13 ^q6:17 Is 59.17

^r6:17 He 4.12 ^s6:17 Ro 13.12-14; 1Ts 5.8

FILIPENSES

Pablo queétdih ã túyat tútat

1 Weém Pablo, Timoteojih Jesucristodih teo wūhnit jumna, nihat yeéb Filipos tátchidih moón Jesúíhwā, ñi maáta, yeéb nihatdih teo wáacnitdihbut túyat túttna, bífhdih daacát túttnit, nin núodih yeebdíh wā wahna caá.^v ²Dios jwí íp, jwí Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Pablo queétdih ã úbát

³⁻⁴ Yeebdíh náhnina, wā úbát jummat pah búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, jwí ípdih wāpí niijná caá. ⁵Túini doonádih wā bohé jibichah, Jesúsdih ñi jwíih jepahni yeó jáapmant, buubut páantjeh weemdíh teo wáacat túut niijná, úbh-nit, dinerodihbut ñipí wahna caá. Páant ñi túi teo wáacatdih náhninit, búdí wāpí wēi úbhna caá. ⁶Jesucristodih jepah-nit ñi jumuchah, jwí íp Dios yeebdíh túiniboodíh túut nuumná caá ã chā-jap. Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jūúwúchah, yeebdíh ã túut nuúm jwíihat pahjeh muntih, yéejat wihcan-nit yoobát ñi jummat pínah niijná, ã túut nuúm péabipna caá. Páant ã chā-jat pínahdih wā túi jéihna caá.^w ⁷Yeebdíh búdí oinit, páant wā wēi jenah joyóchah, ã túina caá. Dios weemdíh oinit, Jesúíh túini dooná ded pah ã jummatdih bitadih wā bohé jibichah, nemat muúboó wā jumuchah, āpí túi teo wáacna caá. Weemdíh ñi teo wáacat pínah niijná, yeebdíhbut oinit, bíc yoobó āpí teo wáacna caá. ⁸Jesucristo ã oy-atjih yeebdíh búdí wā bidatdih Dios ã jéihna caá. ⁹Yeebdíh nin pah wāpí niij úbhna caá: “Paá, queétdih búdí ma

teo wáaca, túi oinit jumna, ma naáwát-dih chah jéihnit, túi jenah joinít í jummat pínah niijná. ¹⁰Pánih jumna, ded pah í túi chājat pínahdih í jéihbipna caá. Pánih jéihna, Cristo nin baácboó ã jwúub dei jūúwúchah, túi chājnit í jumuchah, í yéejatji jíb queétdih ã péeh chājan niít. ¹¹Páant í túi chājachah, Jesucristo queétdih ã teo wáacatjidih nihat cáacwā í jéihbipna caá. Pánih jéihnit, ‘Dios túini, wēpni ã jumna caá’, meemdíh í niij wēi naóhbipna caá’, Diosdih wāpí niijná caá.

Pablo Cristo ã weñat pínahdihjeh ã chājat

¹²Wā déewā panihnitá, nindih ñi túi jéihyat pínahdih yeebdíh wā náah yacna caá: Buu nemat muúboó wā jumuchah yuhna, túini doonádih dawá cáacwā joiná caá í chājat. ¹³Cristoíh doonádih wā bohéatji jíb nemat muúboó wā jummatdih nihat maátah muúboó jummit soldadowā í jéihna caá. Nihat bita nin-jih jummitbut caandíh í jéihna caá.^x ¹⁴“Pablo nemat muúboó jumna yuhna, Dios ã teo wáacachah, Jesúíh doonádih ã naóh cádahcan caá. Pánihna, jwiít-dihbut yeejép í chājachah yuhna, bíc yoobó ã teo wáacatjih jwí naóh cádahca bojat dée caá”, niijnít, úumcan-jeh, chah dawá ninjih moón Jesúíhwā áih túini doonádih bitadih wēp naóhna caá í chājat.

¹⁵Biquína weemdíh jepchá tubnit, “Jwiít Cristoíh doonádih jwí bohénachah, cáacwā búdí wēinit, jwiítboodíh í túi péebipna caá”, niij jenah joinít, áih doonádih í bohéna yuh caá. Obohjeéhtih, bitaboó páant jenah joicán, cáacwā Cristodih í túi jepahat pínah niijná, túinijeh caandíh í bohéna caá. ¹⁶Queét weemdíh, Cristodihbut oinit, áih doonádih í bohéna caá. Cristoíh doonádih bitadihbut wā túi

bohéat pínah niijná, Dios weemdíh nemat muúboó ã wahatdih jéihnit, queébtut caán doonádih í túi bohéna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, queét jepchá tubnit weemdíh eníhcan, Cristodih yoobópdih oican, cáacwá queébtodíh í en weñatdihjeh náahna, áih doonádih í bohéna yuh caá. Pánih bohéna, nemat muúboó wá jumuchah, weemdíh í jíghat túutíhna caá. ¹⁸Obohjeéhtih, páant í chājachah yuhna, Cristofh doonádih bohé tigaá í chājap. Queét Cristodih yoobópdih oican yuhna, áih túini doonádih í naáwáchah, cáacwáboó caandíh í jepahna caá. Bitaboó túi oinit, í bohéna caá. Pánihna, queét nihat í bohénachah, dawá cáacwá joiná caá í chājap. Páant í joyát doonádih joinít, búdí wá wéina caá.

Nindihbut jenah joinít, wá wéina caá: ¹⁹Diosdih ní úbúchah, Túini Espíritu ã teo wáacatjih weemdíh nemat muumánt í bacabipna caá. ²⁰Obohjeéhtih, páant í bacanachah, í mawachah yuhna, weemdíh dedé pínah nihcan caá. Ded pah Cristo weemdíh ã teo wáacatjidih náhninit, cáacwá caandíh í weñat pínahdihjeh caá wá náah yacap. Pánihna, úmcanjeh, áih doonádih páantjeh yoobópdih bohéna, wá tíccan níft. ²¹Wá jum jwuhna, Cristo ã náah yacat pah wá chājipna caá. Obohjeéhtih, wunna, ájeéh wá jumuchah, chah áta túi tagaá.^y ²²Páant niijná yuhna, wá jum jwuhíhna caá, Cristofh doonádih wá naáwáchah, chah dawá caandíh í jepahat pínah niijná. Páant niijná yuhna, ã pehbboó bejat túut niijná, wunatdihbut wáta náah tagaá. Pánihna, ded pah chah wá náahatboodíh wá jéihcan caá. ²³Cristo bícdih búdí jumíhna, ã pebhna wá bejíhna caá. Nin baácboó jumat

chah túini con baác ã jumna nacaá. ²⁴Obohjeéhtih, chah túini ã jumuchah yuhna, yeebdíh teo wáacat pínah niijná, jum jwuhat caá weemdíh náahap. ²⁵Pánihna, caandíh jéihna, níjeéh wá jum jwuhat pínahdih wá jéihna caá. Pánih jum jwuhna, yeebdíh páantjeh wá teo wáacabipna caá, Cristodih túi jenah joinít, chah ní weñat pínah niijná. ²⁶Ní pebhna wá juibínachah, Jesús weemdíh ã bacaatjidih jéihnit, “Jesucristo át túi teo wáac tagaá”, caandíh ní niíf wéibipna caá.

Cristofhwá ded pah í jumát

²⁷Nindih yeebdíh wá naóhbipna caá: Cristofh túini doonádih jepahnit jumna, ã jumát tútat pahjeh túi wépnit panihnit ní jumúú. Ní pebhna juibína, wá juibícahbut, áih doonádih bitadih ní bohéatdih wá náah yacna caá. Pánihna, túi bícdih jenah joinít, túini doonádih chah wépn naóhnit ní jumúú. Páant ní jumát doonádih wá joíhna caá. ²⁸Yeebdíh eníhcannitdih ní úmca bojoó. Ní úmcatdih ennit, Dioíhwá ní jumát-dih bita í jéihbipna caá. Pánih jéihnit, Dios yeebdíh ã túi ubat pínahdihbut í jéihbipna caá. Queét iiguípná í bejat pínahdihbut í jéihbipna caá. Páant tigaá Dios ã chājip. ²⁹Cristodih ní túi jenah joyát pínahdih Dios yeebdíh át náah yacap taga. Pánih náah yacnit, áihwá ní jumát jíib míc yáihnit jumna yuhna, caandíh cádahcannit pínahbut át náah yacap taga. ³⁰Con láa níjeéh wá jumuchah, weemdíh yeejép í chājatdih ní enep jí. Búbut weemdíh páant í chājat doonádih ní joiná nacaá. Cristofhwá jwí jumát jíib, bita yeebdíh yeejép chājnit, weemdíhbut yeejép í chājachah, jwiít nihatdih bíc yoobó búwat ã jumna caá.^z

Cristoíhwā túi bícdih í jumat

2 Yeéb Cristoíhwā ñi jumuchah, ā oy-atjìh yeebdíh ā túi weñana caá. Túini Espíritu ñijeéh ā jumuchah, bitadih oinit, jígah en teo wáacnit ñi jumna caá. ²Páant ñi jumuchah jéihnit, wā túi weina caá. Pánihna, bíc yoobó jenah joinít, míc oinit, túinijeh ñi jumat doonádih joinít, chah wā weíbipna caá. ³“Weém nihadnih jéihni caá”, ñi níj jenah joicá bojoó. Bita yeebdíh í wēi enat pínahdihbut ñi bidca bojoó. Obo-hjeéhtih, bitadih túi wēinit, “Caánboó chah túini ā jumna caá”, ñi níj jenah joyoó. ⁴Yeéb ñi weñat pínahdih bidcan-jeh, bitadih ñi túi teo wáacá.

Cristo oboh jumni panihnijidih Dios Maáh yoobát caandíh ā jwáub waadaát

⁵Jesucristo ded pah ā jenah joyát pah-jeh muntih, yeebbát bíc yoobó ñi jenah joyoó.

⁶Caánboó Dios yoobát jumna yuhna, “Wā íp bíc yoobó wā jumatdih wā cádahcan níít”, át níj jenah joicáp wut jí.^a

⁷Pánih Dios bíc yoobó ā jumatdih cá-dahnit, nin baácboó teo wāhni pah át cáac jumup wut jí.

⁸Pánih chājna, jwiít cáacwā jwí jumat pah oboh jumni át jumup wut jí. Pánih jumnit, ā ípdih túi jepahna, ā náahat pah át wun wūhup wut jí. Yeejépwādih ípí mawat pah, caandíh cruzboó ít péoh dodh mawap wut jí.^b

⁹Páant ā jumuchah, jwí íp caandíh chah maáh át waadánap wut jí, nihát cáacwā caandíh í weñat pínah ni-ijná.^c

¹⁰Pánihna, Jesús ā maáh jumatdih jéi-hna, jeámant moón, nin baácđih moón, iiguípboó jumnitbut bóđicha caj yoh ñajnit, caandíh í wēi naóh-bipna caá.

¹¹“Jesucristo Maáh yoobát ā jumna caá”, nihát í níj naóh-bipna caá. Páant tigaá Dios queéđdih ā naáwát táutbipna caá, caandíhbut í weñat pínah niijná.^d

Cristoíhwā yeh iignít panihnit jwí jumat

¹²Pánihna, wā oinitá, ñijeéh wā jumuchah, wā naáwátđih ñi túi jepahatji pahjeh muntih, buu yuúp wā jumuchah yuhna, chah ñi jepahaá. Pánih jepahnit, Cristo ā túi ubnit jumna, Dios maáh ā jumatdih jenah joinít, ā weñat pínahdihjeh ñi chājaá. ¹³Diosjeh ápí túi teo wáacna caá, ā náah yacatđih jenah joinít, jwí túi chājat pínah niijná.

¹⁴Ded pah ñi chājat pínahdih wēinit, yeejép wehecanjeh, bitadih míc jūih-can, túinijeh ñi chājaá. ¹⁵Pánih chājnit, Dios ā weh yéejat wihcannit ñi jumbipna caá. Páant caá yeebdíh jumat náahap, yeejépwājeéh jumna yuhna, í chājat pah ñi chājcat táut niijná. Pánih chājcan, yeh iigní cúiwā panihnit jumna, queéđdih teo wáacnit, túini doonádih bohéat caá náahap.^e ¹⁶Pánih chājna, Dios naáwát-đih cádahcanjeh, bitadih ñi túi bohé-naá, queéťbut ájeéh í túi jumat pínah niijná. Páant ñi bohénachah, Cristo nin baácboó ā jwáub dei jūúwúchah, yeebdíh búdí wēinit, “Oboh caá queéđdih wát bohéjip taga”, wā niijcán níít. ¹⁷Cristoíh doonádih yeebdíh wā naáwátjji jíib, bita weemdíh í mao yohíhna caá. Obo-hjeéhtih, weemdíh í mao yohochah ni-hna, páantjeh wāta wēi tagaá. Pánihna, yeéb caán doonádih ñi jepahatji jíib, bita

^a2:6 Jn 1.1-3; Col 1.15 ^b2:8 Mt 26.39; Jn 10.18; He 5.8 ^c2:9 He 2.9; 12.2

^d2:11 Is 45.23 ^e2:15 Dt 32.5

yeebdíhbut yeejép ī chājachah yuhna, caandíh cádahcan, Diosdih páantjeh ñi teo wāhna caá. Pánih teo wāhna, ñi túi weñechah, weembút ñijeéh wā wēina caá. ¹⁸ Páant weemdíh ī mao yohochah, Cristo pehbboó wā jumat pínahdih jenah joinít, wājeéh yeebbút ñi weñeé.

Timoteo ded pah ā jumat

¹⁹ Jwī Maáh Jesús ā náahachah, waicanjeh Timoteodih ñi pebhna wā wahbipna caá, jwúub joinít, ñíh doonádih ā naáwáchah joinít, wā weñat pínah ni-ijná.^f ²⁰ Caanjéh yeebdíh oinit, ñi túi jumat pínahdih búdí ā jenah joiná caá. Bíh caan pánihni ā wihcan caá. ²¹ Bitā ī weñat pínahdihjenah jenah joiná, Jesucristo ā náahatboodíh ī jenah joicán caá. ²² Obohjeéhtih, Timoteoboó túi chājnit, wā wūéh panihni wājeéh túini doonádih āpí bohéatdih yeéb ñi jéihna caá. ²³ Pánihna, ninjīh moón maáta weemdíh ded pah ī chājat pínahdih jéihna, Timoteodih ñi pehbboó wā wahbipna caá, yeebdíhbut wíih doonádih ā naáwát pínah ni-ijná. ²⁴ Jwī Maáh Jesús ā teo wáacachah, waicanjeh weembút ñi pebhna wā bejipna caá.

Epafrodito ded pah ā jumat

²⁵⁻²⁶ Ñi wahniji Epafruditodihbut Timoteo bícdih ñi pebhna wā jwúub wahbipna caá. Weemdíh ñi teo wáacat túutuchah joinít, caán wā úud panihni wājeéh teona, bita caandíh yeejép ī chājachah yuhna, Dios naáwátíh ā túi naóhna caá. Obohjeéhtih, caán yeebdíh búdí ā náhnina caá. Á tubúp chūúát doonádih ñi joyátjidih jéihna, búdí ā jígah jenah joiná caá. Pánihna, búdí ā jenah joyátíh jéihnit, “Caandíh ī pehbboó jwúubaat caá náahap”, wā niij jenah joiná caá. ²⁷ Yoobópdih tigua caán búdí ā tubúp chūúúp be.

Wunatbit ā yapap be. Páant búdí tubúp chūúúchah yuhna, Dios caandíh jígah ennit, weemdíhbut jígah ennit, caandíh ā boonap be. Caán wā chéen ā buudúchah nihna, weémboó búdí wāta jígah tagaá. ²⁸ Pánihna, buu bácah waicanjeh caandíh ñi pehbboó wā wahbipna caá, caandíh ennit, ñi weñat pínah niijná. Páant ñi weñat pínahdih jéihnit, weembút wā wēibipna caá. ²⁹⁻³⁰ Jwī maáíh ā jumuchah, caandíh ñi túi wēi jwāáá. Yeébboó weemdíh ñi jéih teo wáacadih jūóhcan, caandíh ñi wahachah, weemdíh ā túi teo wáacap be. Pánih teo wáacnit, Cristo ā náahat pah chājna, ā wuníhip yuh be. Pánihna, caandíh, bita caan pánihnitdihbut búdí ñi wēi naáwá.

Cristodihjenah túi jenah joyát

3 BUU bácah, wā déewā panihnitá, nindih wā naóhhipna caá: Jwī maáíh jumna, búdí ñi weñeé. Páant wā naáwát pah naóh chūucánjeh, bíc yoobó wā jwúub naóhna caá, bita yeebdíh ī yee bohénachah, ñi joyáh bojat pínah niijná. ² Ñi túi chāja chaáh! Yeebdíh mácah bohénitboó yeejép chājnit, Diosdih eníhcannit ī jumna caá. Yeéb Dioíhwā ñi jumat pínah niijná, queét yeebdíh quehli nah yapat chóodih bóodat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ī wutat dedé pínah nihcah, queédíh ñi joyáh bojoó. ³ Queét bóodnit jumna yuhna, ā náahat pah ī chājcah, “Wíihwā caá”, Dios ā niijcán nacaá. “Dios yeebdíh ā túi wēi enat pínah niijná, bóodnit ñi jumúú”, ī niij yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Túini Espíritu ā teo wáacachah, Jesucristodihjenah wēinit, jwī jepahachah, “Wíihwā caá”, Dios jwiítboodíh ā niijná nacaá. Pánihna, “Jwī nuowā ī naáwátji pahjenah wā chājachah, Dios weemdíh ā wēi enbipna caá”, ñi niij jenah joicá bo-

^f2:19 Hch 16.1-3

joó.⁸ ⁴Buu caandíh wā jenah joicáh yuhna, bitaboó páantjeh jenah joinít, jwí n̄owā ī wutajdih ī túi jepahíhna yuh caá. Játih weembút bíc yoobó wā chā-jap yuh jī. Pánihna, “Pablo ā túi chā-jat chah weemboó wā túi chājna caá”, ded ā jéih niijcán caá. ⁵Nin pah chājni wā jum̄ap yuh jī: Dios ā wutajti pah, ocho yeó jáap wā cáac jumat túttimah, weemdíh quehli nah yapat chóodih ít bóodop wat jī. Israel wūáh Benjamín ā juimená poómpdih bóo wā jumna caá.^h Wā mána judíowā ī jumuchah, weembút judío yoobát wāt cáac jum̄ap tajī. Fariseo poómpdih bóo jum̄nit, Moisés ā wutajti pah wā túi chājap jī.¹ ⁶Páant wā chājatdih ennit, “Moisés ā wutajtidih Pablo ā yap yohop be”, det ī jéih niijcán caá. Dios ā náahat pah búdí chājíhni jumna, “Jesucristo Dios nihcan caá”, níj jenah joinít, Jesúh̄wāboodíh yeejép wā chāj jwuh̄ap jī.¹ ⁷“Páant wā chājachah, Dios weemdíh ‘Caán túini caá’, ā níj en-bipna caá”, wā níj jenah joyóp yuh jī. Obohjeéhtih, buu Jesucristodih jepahni jumna, “Caandíh túi péeat túut niijná, páant wā chājatji dedé pínah át nihjican tagaá”, wā níj jéihna caá. ⁸“Caán túini caá”, cáacwā ī niijnídh̄but “Caán dedé pínah nihcan caá”, wā níj jenah joiná caá. Páant ā jumuchah, wā Maáh Jesucristo bícdih wā jumuchah bácah, túini ā jumna caá. Cristodih chah jéi-hyat túut niijná, wā túi chājatjidih “Caán yeejéppi tagaá”, wā níj jenah joiná caá, buca. ⁹Pánihna, Cristodih jéihna, ájeéh túi bícdih wā jumat pínahdih chah wā bidna caá. Moisés ā wutajti pah wā chājachah, “Caán túini caá”, níj encan, Cristodih wā túi jenah joyóchahjeh, “Caán túini caá”, Dios weemdíh ā níj enna caá. Cristodih jwí jepahachah en-

nit, “Yéejat jíib wihcannit ī jumna caá”, Dios jwiítidih ā niijná caá. ¹⁰Cristodih túi jéi-hyat túut niijná, játih ded pah wā jenah joyátjidih wā cádahap jī. Á náahat pah túi chājat túut niijná, Dios Jesucristodih ā boo pud jūúwát túutni wē-patdih weembút wā náahna caá. Jesús yeejép yapnit, ā wunat pah muntih, caandíh wā jepahat jíib, weemdíh̄but yeejép chājnit ī mao yohbipna nacaá.^k ¹¹Pánihna, Jesús wunniji ā boo pud jūúwát pahjeh muntih, weembút wunniji wā jwúub boo pud jūúwát pínahdih wā jéihna caá.

Chah wēp náoni pah Jesúsdih búdí jwí bidat

¹²“Jesúsdih túi jéih beedána, caan páh yéejat wihcanni caá”, wā niijcán caá. Páant niijcán, Jesucristodih chah jéi-hyat túut niijná, yeó jáap jumat pah caandíh búdí wā bidna caá. Pánih bidna, ded pah Cristo weemdíh ā náah yacatjidih chāj péanit, ā pehbóo juibína, yéejat wihcanni yoobát wā jum̄bipna caá. ¹³Wā déewā panihnitá, “Wā túi jéih beedána caá”, wā níj jenah joicán caá. Páant níj jenah joicán, játih wā chājatjidih náhnicanjeh, ded pah wā chājat pínahboodíh wā jenah joiná caá. ¹⁴Wēp náoni ā náawat jíib pínahdih ā bidat pah muntih, weembút wā túi chājat jíib Jesucristo weemdíh ā wūhat pínahdih wā bidna caá. Pánihna, wā túi chājatdih ennit, Dios weemdíh “Wā pebhna ma jūúwá”, ā niijbipna caá.

¹⁵Jesucristodih túi jéihnit jumna, ded pah wā jenah joyát pah yeebbút bíc yoobó n̄i jenah joyoó. Obohjeéhtih, mácah n̄i jenah joyóchah, Dios yeebdíh ā teo wáac̄bipna caá, yoobóp̄dih n̄i jenah joyát pínah niijná. ¹⁶Pánihna, Dios

⁸3:3 Jer 4.4; Ro 2.28-29; Gá 6.14-15; Col 2.11-13 ^h3:5 Ro 11.1

¹3:5 Hch 23.6; 26.5 ^j3:6 Hch 8.3; 9.1-2; 22.4; 26.9-11

^k3:10 Ro 6.11-13; 8.29; 2Co 3.18; Gá 4.19

jwiít dih ã jéihyaatji pah túi chājat caá náahap.

¹⁷ Wã déewã panihnitá, ded pah wã chājatdih náhninit, yeebbút biíc yoobó ñi chājaá. Páant jwí chājat pah muntih, bita ñi chājatdihbut ñi túi en yacaá.¹ ¹⁸ Bitá “Weém Jesúh caá”, niijná yuhna, yeejép chājnitdih dawá láa yeebdíh wã naáwáp jī. Bũbut búdí náhni dahwana, queétdih wã jwũub naóhna caá, páant muntih. Queét Cristo cruzboó ã wun wũhatji doonádih joíhcan, páantjeh ñi yéej chājna caá. ¹⁹ Pánih joíhcan, queét iiguípna bejnit pínah caá. Yéej chājatdih ñinahnit, ñi weñat pínahdihjeh ñi bidna caá. Pánih bidna, tíccanjeh, “Caán túini caá”, queét ñi niijná yuh caá. Nin baácđih bóodihjeh ñi jenah joiná caá. ²⁰ Obohjeéhtih, jwiítboó jeáboó jumnit pínah caá. Páant jwí jumuchah, caanmánt jwí Maáh Jesucristo jwiít dih ubudih ã jũúwát pínahdih páina caá jwí chājap. ²¹ Pánih jũóhna, jwí moh yéejni bácahjidih ã wēpatjīh túut nuumnít, jáap bácah ã chājbična caá. Caán ã wēpatjīh nihadnih ã náahat pah ã jéih yapat túutna caá. Pánih jéihna, ã boo pud jũúwát túttimah, ded pah áih bácah ã jumat pah muntih jwiít dihbut túini bácah yoobát ã jéih wũhbipna caá.

Jwí Maáhdih páantjeh weñat

4 Wã déewã panihnitá, yeebdíh búdí wã oina caá. Jesúh doonádih yeebdíh wã bohénachah, ñi túi jepahatjidih náhninit, búdí wã wéina caá. Pánih wéinit, yeebdíh búdí wã jenah joiná caá. Pánihna, wã oinitá, jwí Maáhdih ñi jwíh jepahatji pah, caandíh ñi túi péenaá.

² Evodiadih Síntiquedihbut nin pah wã wēp wutna caá: Jesúh wã yaádh jumna,

míc ij cádahnit, túinijeh ñi jumna naáh. ³ Pánihna, wã túi pej jumniá, queét yaáhdih ma teo wáacá, míc ámohnit, túi biícđih ñi jwũub jumat pínah niijná. Queét yaádh, Clemente, bitabut weém biícđih yeejép yapna yuhna, Jesúh doonádih jwí bohénap jī. Queét yaádhbut Jesúh wã ñi jumuchah, Dios áih papélah tólih panihnidih ñi wũtnadihbut át daacáp wut jī. Caán tólihboó páantjeh ájeéh jumnit cáacwã ñi wũtna daácní ã jumna caá.

⁴ Jwí maáhwã jumna, yeó jáap jumat pah ñi weñeé. Wã jwũub naóhna caá: Búdí ñi weñeé.^{m 5} “Caán túini caá”, nihad ñi niiját pínah niijná, bitadnih túi chājnit ñi jumnuú. Jwí Maáh ã jwũub dei jũúwát pínah bahnijeh ã jũdhna caá.ⁿ

⁶ Ded pah ñi yapna yuhna, ñi náhni dahwaca bojoó. Náhni dahwacanjeh, Diosdih nihadnih naóhna, ã teo wáacat pínahdih ñi uúbú. Ñi uúbátjidih ã jepahachah enna, “Túina caá, Paá”, caandíh ñi niijí.^{o 7} Páant ñi chājachah, yeebdíh Dios búdí ã teo wáacbična caá, ded pah yeejép yapna yuhna, jígahcanjeh, ñi túi jumat pínah niijná. Bitaboó yeéb ñi jígahcatdih ñi beh encan niít.

Túinidihjeh jenah joyát

⁸ Wã déewã panihnitá, nin wã pée naáwát caá. Nin pah jenah joyát caá náahap: Túi yoobópdih jumnidih, Dios ã wéi ennidih, cáacwã “Caán túini caá”, ñi niij jenah joinídihbut ñi jenah joyoó. Túinidihjeh ñi jenah joyoó. Cáacwã ñi wéi ennidih, yeebbút ñi wéi jenah joyoó.

⁹ Yeebdíh wã bohéatjidih, ded pah wã chājatjidihbut náhninit, biíc yoobó ñi chājaá. Páant ñi chājachah, Dios jwiít dih túi jumat túutni ñijeéh ã jumbipna caá.

¹3:17 1Co 4.16; 11.1 ^m4:4 1Ts 5.16 ⁿ4:5 Sal 119.151

^o4:6 Col 4.2-7; 1Ts 5.17-18

**Caandíh ī wahatjidih
Pablo ā wēi naáwát**

¹⁰ Būu jwuhna, weemdíh jwúb náhnit, ñi teo wáacatdih wā wēina caá. Pánih wēinit, jwī Maáhdih “Túina caá”, wā niijná caá. “Weemdíh īt quíib buud tágaá”, wā níj jengah joicán beé. Játih weemdíh teo wáaquíhna yuhna, ñit jéih teo wáaccap taga. ¹¹ Weemdíh ñi teo wáacatjidih wēi naóhna, “Bíh weemdíh ā judhna caá”, wā niijcán caá. “Wā bíbohathjīh wā túi jumna caá”, wāpí niijná caá. ¹² Dawá bí déedih bíbohna, wā túi jumna caá. Bí dée bíbohcan yuhna, bíc yoobó wā túi jumna caá. Jeémát bíbohna, bíbohcan yuhna, wā túi jumna caá. Pánihna, ded pah jumna, dedboó jumna, bíc yoobó wēinit, wā túi jumna caá. ¹³ Ded pah weemdíh ā yapachah yuhna, Cristo ā teo wáacatjīh, wā jéih buujána caá. ¹⁴ Pánihni wā jumuchah yuhna, buwat weemdíh ā jūwúchah jéihnit, ñi teo wáacat ā túina beé.

¹⁵ Túini doonádih bohé jwíihnit, ñíih baác Macedoniamant wā bejehchah, yeéb Filipos tútchidih moón Jesúhwājeh weemdíh dinero wahnit, ñi teo wáacap jī. Bíh tútchidih moón weemdíh ī teo wáaccan jí. Caandíh ñi jéihna caá. ¹⁶ Tesalónica tútchidih wā jum jwuhuchah,^p weemdíh teo wáacna,

dawá láa ñi wahap jī.^q ¹⁷ Páant niijná, dinerodih yeebdíh wúbhna wā chājcan caá. Yeéb bitadih ñi teo wáacat jíib Dios yeebdíh ā túi chājat pínahboodíh caá wā náah yacap. Pánih jengah joinít, búdí wā wēina caá. ¹⁸ Epafroditojih weemdíh ñi wahachah, dedé weemdíh ā judhcan caá. Wā náahat chah ñit wahap tabe. Dioíh muúboó chej jumnidih ī cáo wúhatjidih Dios ā weñat pah, weemdíh ñi wúhatjidihbut ā túi wēina caá.^r ¹⁹ Yeéb Jesucristoíhwā ñi jumuchah, dedé ñi náahatdih jwī íp yeebdíh ā wúhhipna caá. Caán nihatdih bíbohni jumna, yeebdíh ā jéih túi teo wáacna caá. ²⁰ Yeó jáap jumat pah jwī íp Diosdih jwī weñat dée caá. Páant tí ā jumū nah.

Pablo ā pée túyat tútat

²¹ Nihat caánboó jumnit Jesucristoíhwā ī túyū naáh. Wājeéh jumnit jwī déewā panihnitbut yeebdíh ī túyat túttna caá. ²² Nihat ninjīh moón Jesúíhwābut, Roma tútchidih moón ī maáh ā pebh moon yúh buca, búdí ī túyat túttna caá.

²³ Jwī Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tígáá wā naáwát.
Pablo

COLOSENSES

Pablo queétdih ã týat tútat

1¹⁻² Weém, Pablo, jwí úud panihni Timoteojih yeebdih týat tútutna, bíhdih daacát tútutnit, nin núodih wā wahna caá. Jesúh túini doonádih naóhni pínah niijná, Dios weemdih ã nífwip jī. Yeeb Colosas tútchidih moón Jesúsdi cádahcannitdih wā daác wahna caá. Jwí íp Dios yeebdih oinit, ã teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Pablo Jesúhwādih ã úúbát

³⁻⁴ Yeéb Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwādihbut ñi túi oina caá. Caán doonádih joiná, wēnit, Dios, jwí Maáh Jesucristo ípdih yeebdih úúbhna, “Queétdih ma teo wáacat túina caá, Paá”, jwípí niijná caá. ⁵ Yoobópdih jumni naáwát Jesúh túini doonádih jwíh joinít, páantjeh jeáboó ájeéh yeebdih ã jumat tútat pínahdih ñit joyóp taga. Páant ã chājat pínahdih túi páina, Jesúsdi túi jenah joinít, bita áihwādihbut ñi túi oina caá. ⁶ Caán túini doonádih yeéb Colosadih moón ñi jwíh joí láa, “Dios jwiítidih búdí oinit, ã túi teo wáacna caá. Páant ã teo wáacat pínah dooná yoobópdih tigaá”, ñit níj jéihyep taga. Pánih jéihnit, túi tútut nuumná caá ñi chājav. Bíc yoobó chah dawá tútchinadih moonbút caán túini doonádih joinít, tútut nuum béjna caá ñi chājav. ⁷ Épafra yeebdih caán túini doonádih át jwíh bohénap wut jī.^s Caán búdí jwí oini, weem páh Cristofih doonádih naóh cádahcanni ã jumna caá. Pánih bohénit, yeebdih át túi teo wáacav taga, ñi tútut nuumát pínah niijná. ⁸ Pánihna, jwí pebhna

jwinít, ñi túi tútut nuumátidih Épafra jwiítidih ã níj naáwáp be. “Túini Espiritu ã teo wáacatjih Diosdi, nihat Jesúhwādihbut queét ñi túi oina caá”, ã niijp be.

⁹ Páant ñi túi chājav doonádih joinít, yeó jáav jumat pah yeebdih jwípí úúbh cádahcan caá. “Ded pah yoobópdih bohéat, yoobópdih nihcannidihbut Túini Espiritu ã teo wáacatjih queétdih ma túi jéihyanaá, ded pah queétdih ma náah yacatdih ñi jéihyat pínah niijná”, jwípí níj úúbhna caá. ¹⁰ Dios yeebdih ã teo wáacat pínahdih jwípí úúbhna caá, áihwā jumna, jwí Maáhdih chah jéihnit, ã náahat pah ñi túi chājav pínah niijná. ¹¹ Nin pahbut yeebdih jwípí níj úúbhna caá: “Paá, búdí ma wēpatjih queétdih ma teo wáacá, bita queétdih yeejép ñi chājav yuhna, oi cádahcan, bíc yoobó wēnit, ñi túi jumat pínah niijná. ¹² Meém queétdih míhwā pínah mat chājav taga. Pánih chājna, ma pebh yeh iiguípná ñi jwíbinachah, nihat míhwā ñi bíbohát pínahdih queétdihbut ma wūbhpná caá. Pánihna, nihat ma teo wáacatdih jéihnit, meemdih ‘Búdí túina caá, Paá’, ñi niij naáh”, jwípí níj úúbhna caá.

Ded pah jwiítidih Jesús ã teo wáacat

¹³⁻¹⁴ Diosjeh jwiít iiguípná bejnit déejidih át túi ubup wut jī. Játih nemépwā ñi maáh jwiítidih ã wutuchah, dupúat panhipboó jumnit, yéejatdih jwí jéih cádahcap jī. Oboghjeéhtih, yéejnit jwí jumuchah yuhna, Diosboó ã wūéh, ã oinidih át wun wūhat tútutwut wut jī, jwí yéejatdih ã yohat pínah niijná. Pánih chājna, jwiítidih dupúat panhipmant ub bacanit, ã wūéh, ã oini ã maáh jumupna át waadát tútutwut wut jī.^t

¹⁵ Cristo ã íp Diosdi bíc yoobó ã jumna caá. Pánihna, nin baácdih ñi chājavat pínah játih jumna, nihat ñi chājavatjidih

^s1:7 Col 4.12; Flm 23 ^t1:13-14 Ef 1.7; 6.12

maáh ā jumna caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwā Diosdih jwī jéih encah yuhna, ā wūúhboó ā íp ded pah ā jumadidih jwiítidih ā jéihyana caá.¹⁶ Dios ā wutuchah, Cristo nihat buu jumni pínahdih át jígohanap wut jī. Jeáboó jumnitdih, nin baácboó jumnitdih, jwī ennidih, jwī enca naáhdihbút át chājap wut jī. Nihat ángelwādh, nin baácđih moón, nihat í maátadidihbút át chājap wut jī. Pánihna, Cristo ā wūt chah yáaat pínah niijná, nihatdih át chājat tútup wut jī.¹⁷ Cristojeh, nihatdih í chājat pínah játih jumna, waóhni ā jumna caá. Ā wēpatjīh nihatdih páantjeh ā túi jummat tútuna caá.¹⁸ Nihat jwiít áihwā áih bácah panihni jwī jumuchah, caánboó jwíih wao dáh panihni ā jumna caá. Caán wunni, jwíih waóh boo pud jūóhni, nihatdih maáh yoobát ā jumna caá.¹⁹ Cristo jwī íp bícdih bíc bácah panihni jumna, nihat Dios ā wēpat Cristodidihbút ā jumna caá. Páant ā jumadidih jwī íp át náah yacap wut jī.²⁰ Nihat cáacwā jwī ípdih eníhcan, jwít yéej chājap wut jī. Páant eníhcannit jwī jumuchah, jwī íp Cristodih cruzboó át wun wūhat tútup wut jī, áih meépjīh nihat cáacwā jwī yéejat jíib buúdaátidih ā jíib chājat pínah, ájeéh jwī túi jummat pínahbút niijná. Pánih chājnit, nihat jeáboó jumnit, nihat nin baácboó jumnitdihbút caán bícdih át túi jummat tútup wut jī.^x

**Cristo jwiítidih ā túi
ubuchah, ded pah jwī jummat**

²¹ Yeebút bíc yoobó Diosdih eníhcannit, yéejnit jumna, caán bícdih nít jéih jumcap jī. ²² Obohjeéhtih, caandih nī eníhcatdih cádahat tútunit, buu ájeéh bícdih Dios át jwáub jummat tútup wut jī. Cristo ā wun wūhatjīh páant át chājap wut jī. Pánih chājna, ā pebhboó yeeb-

dih jummat tútunit, “Queét yéejat wihcah, peéh chājat queétdih ā wihcannit”, ā ni-ijbípna caá.²³ Jesúih doonádih túi jenah joinít, behnit panihnit jumna, “Ā niijátji pah, ā pebhboó wā juibínachah, Dios weemdih táinidih ā wūhbipna caá”, nī níj jenah joí cádahcah, páant yeebdih ā wūhbipna caá. Caán túini doonádih nihat tútchinadidih moón ít joyóp wut yuh jī. Weém Pablobut caán doonádih-jeh tigaá wápí naáwáp.

Jesúihwādh Pablo ā teo wáacat

²⁴ Jwī yéejatdih yohat túut niijná, Cristo búdí át yéej chūúup wut jī. Bíc yoobó weembút yeebdih teo wáacat túut niijná, wā yéej chūúhna yuhna, búdí wā wēina caá. Jwiít nihat Cristodih teo wūhnit jumna, bíc yoobó jwī yéej chūúhhipna caá. Cristoíh túini doonádih bohéat túut niijná, yeejép ā yapat pínah weemdih páantjeh ā judh jwuhna caá. Pánihna, yeéb áihwā, áih bácah panihni nī jumuchah, yeebdih teo wáacat túut niijná, weemdih yeejép ā yapachah yuhna, búdí wā wēina caá.²⁵ Jesúihwādh teo wūhni wā jummat pínah niijná, Dios weemdih ā níwip jī. Páant ā níwatdih jéihna, nihat yeéb wā déewā nihcannitdih wā túi naóh bohé jibna caá. Yeebút buúdcánnit nī jummat pínah doonádih nī túi jéihyat pínah niijná, Dios weemdih páant ā naóh jibat tútup jī.²⁶ Caán doonádih jon játih Dios cáacwādh át naáwát túut jwuhcap wut jī. Obohjeéhtih, buu áihwādh át túi naóh beedáat tútup be, buca.²⁷ Caán doonádih í jéih jwuhcah yuhna, “Judíowā nihcannitdihbút búdí wā túi chājhipna caá”, níj jenah joinít, buu áih cáacwādh caandih át jéihya naáwáp taga. Nin pah caá ā jéihya naáwát: Cristo yeéb áihwājeéh ā jumuchah, jeáboó

^u1:16 Ef 6.12 ^v1:17 Jn 1.1-3,18; He 1.2-3

^w1:18 Hch 26.23; Ef 1.22-23; 4.15; Ap 1.5 ^x1:20 Ef 2.16 ^y1:25 Ef 3.2

chah túyupna ñi juibí bipna caá. Caán doonádih jéihnit, yeéb wā déewā nihcannitbut ñi túi wēi páina caá.

²⁸ Caán Cristoíh doonádihjeh tigaá ni-hatdih jwí bohénap. Pánih bohéna, “Yeó jáap jumat pah Cristodih túi péenit, caandíh ñi cádahca bojoó”, queétdih jwípí niíj naóhna caá. Dios pebhna juibínit, “Nit ma wáúhdih jepahnit, caandíh túi péenitji caá”, Diosdih jwí niíj naáwát túut niijná, á jéihyaatjih queétdih jwí túi bohéna caá. ²⁹ Pánihna, chuuná yuhna, Dios weemdíh búdí á teo wáacatjih wápi teo cádahcan caá.

2 Yeéb Colosas tútchidih moón, Laodicea tútchidih moónih pínahdihbut búdí wā teona caá. Nihat bita weemdíh jéih jwuhcannitih pínahdihbut búdí wā teona caá. Páant wā tewatdih ñi jéihyatdih yeebdíh wā náah yacna caá. ² Nin panihat pínahdih wā teona caá: Wēinit, míic oinit, túi bícdih ñi jumat pínah, “Dios jwiítdih búdí á túi cháj bipna caá”, ñi niíj jéihyat pínahdih wā náah yacna caá. Dios jon játih á jéihya jwuhca naáhjidih ñi túi jéihyat pínahdihbut wā náah yacna caá. Caán á jéihya jwuh canaáhji nin pah caá: Yeéb judíowā nihcannitbut Cristodih jepahnit, Diosjeéh ñi túi jumbipna caá. ³ Caán Cristo nihatdih á jéih beedána caá. Pánih jéihni á jumuchah, á teo wáacatjihjeh túi jenah joinít yeéb ñi jumbipna caá. ⁴ Pánih túi jenah joinít jumna, bita yeebdíh túi naóhnit pah í niíj yeenachah yuhna, queétdih ñi joyáh boj bipna caá. ⁵ Weém ñijeéh wihcan yuhna, ñijeéh jumni pah wā jenah joiná caá. Pánihna, Cristodih túi péenit, túi bícdih ñi jumat doonádih joinít, búdí wā wēina caá.

Jwiít Cristoíhwādh ã túut nuumát túutat

⁶⁻⁷ Épafraas Cristoíh túini doonádih yeebdíh á jwíih bohénachah, túi jepahnit, “Wā Maáh ma jumúú”, Cristodih ñit niíj naáwáp wut jī. Ñi jwíih jepahatji bíic yoobó páantjeh yeó jáap jumat pah caandíh ñi túi péenaá. Pánih péenit, yeó jáap jumat pah caandíh chah jenah joiná, caandíh wēinit, “Búdí ma teo wáacat túina caá, Paá”, Diosdih niijnít ñi jumúú.

⁸ ñi túi chája chaáh! Cáacwā í yee bohéatdih ñi joyáh bojoó. Queét jon játih moón í jenah joyát dihjeh í bohéna caá. Páant í bohéat dedé pínah nihcan caá. Diosdih jéihcannitboó í wutatdihjeh í bohéna caá. Cristoíhboodíh í bohécan caá.^a

⁹ Nin pah Cristoíh dooná á jumna caá: Caán jwí íp bíic yoobó jumni, Diosjeh tigaá á jumup. Páant á jumuchah yuhna, nin baácboó jwí nihat pah át cáac jumup wut jī. Cáac yoobát á jumuchah yuhna, á íp á wēpat, á oyat, á túyatbut caandíh á jumna caá. ¹⁰ Yeéb Cristoíhwā jumna, Dios á wēpat, á oyat, á túyatbut yeebdíhbut á jumna caá. Pánihna, ñíh caolihdih dedé á judhcan caá. Caán Cristo nihat maátadih chah maáh á jumna caá. ¹¹ Wā déewā Dios á wutatjidih jepahat túut niijná, quehli nah yapat chóodih ípí bóod yohna caá. Obohjeéhtih, yeéboó páant ñi chájcah yuhna, Cristoíhwā jumna, bóod yohnit panihnit tigaá ñi jumup. Í bóod yohat pah ñi yéej chájíhat jenah joyát dih Cristoboó yeebdíh át yohop taga. ¹² Caandíh ñi jepahachah, daabánit ñit jumup taga. Pánih daabánit, jwúub pah júóhna, Jesús d ih í yohat, á jwúub boo pud júúwát pah á jumna caá. Páant á chájat dée pah chájnit, ájeéh bícdih ñi jumna caá. Pánihna, “Dios á wēpatjih

^a2:1 Ap 3.14-22 ^a2:8 Gá 4.3,9

Cristodih ā booanachah, weemdihbut ā wēpatjih túiniboodih ā túut nūmbípna caá”, ñit niij jenah joyóp taga.^b

¹³Yeéb játih wūnnit panihnit jumna, ñi yéejat jíib iiguípna bejnit pínah ñit jum jwuhup taga. Obohjeéhtih, būu Cristo ā wun wūhatjih jwī íp yeebdih ájeéh jumnit pínah át chājap taga. Jwiít nihat jwī yéejatdih át yohop taga.^c

¹⁴Moisés ā wūtatjidih jwī jepahcah, jwiítidih peéh chājat át jumup wut jī. Obohjeéhtih, Cristo cruzboó ñūhñit, jwiítidih ā wun wūhatjih caán wūtatjidih jwī jepahcat jíib būdádátdih Dios át yohop wut jī.^d ¹⁵Cristo pánih wūnna, nemépwa í naóh yacat wēpatdih dúuc wáinit, át yohop wut jī. Pánih yohñit, nemépwa í maáh bícdih Dios ā yap yohochah, oboh jumnit í jumna caá. Cristo cruzboó ā wūnatjih queétdih ā yap yohatdih nihatdih jéihyana, Dios queétdih át túicanap wut jī.

Cristoíhwā jumna, jwī nuowā í wūtatjidih jwī jepahcat

¹⁶Ñi jeémátdih, ñi babhbatdihbut enna, jópchi jumat pah, widh jumat pah, semana jumat pah, “Būu Diosdih chah jwī weñat pínah yeó jáapna caá”, niij jenah joicán, ñi míc wáacah enna, “Queétdih peéh chājat caá náahap”, bita yeebdih íta niij en tagaá. Páant í niijchah joiná yuhna, páantjeh queétdih ñi joyáh bojó.^e ¹⁷Dios jon játih moondih páant í chājat pínahdih át wūtip taga, túttimah ded pah Cristo ā wun wūhat pínahdih jwiítidih jéihyaat túut niijná. Obohjeéhtih, būu lāa Cristo jwiítidih wun wūhñit, ā jwūub boo pud jūwátdih jwī táí jéihna caá. ¹⁸Bitaboó nin pah ípí chājna caá: “Weém oboh jumni Diosdih wā jéih úbhcan caá”, niij jenah joinit, ángelwādh ípí úbhna caá,

í úbátdih queét Diosdih í jwūub naóh yapaat pínah niijná. Bitabut “Oo jumat pah jígoatdih wā enep be. Pánih ennit, weém chah jéihni caá”, ípí niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant í niij jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Pánih jumnit, “Ded pah jwī chājat bíc yoobó, yeéb ñi chājat jíib, yeebdih Dios ā peéh chāja naáh”, yeebdih í niijchah yuhna, queétdih ñi joyáh bojó.^f ¹⁹Páant niijnitboó Cristo ā wūtat pah chājcan, ájeéh í jumcan caá. Obohjeéhtih, jwiítboó áihwā ájeéh jumnit, áih bácah panihni jwī jumna caá. Caánboó wao dáh panihni jumna, jwiítidih ā wūtna caá. Caandih jwī jepahachah, Diosboó jwiítidih ápí teo wáacna caá, caandih chah jwī jéihyat pínah niijná.^f

²⁰Cristo yeebdih át wun wūhup taga, yéej chāj cádahñit, túiniboodih ñi túut nūmát pínah niijná. Pánih túut nūmná, Diosdih jepahcannitboó í wūtuchah, ñi joyáh bojó.^g ²¹Queét í jenah joyátjih nin pah yeebdih ípí niij wūtna caá: “Caán jeémátdih babhbatdihbut jeémpan, babhcan, ñi teoca bojó”, ípí niij wūtna caá. ²²Obohjeéhtih dedédih jwī jeéméchah, waícanjeh ápí būdná caá. Pánihna, būdní pínahdih cáacwā í jenah joyátjihjeh í wūtuchah, Dios ā wūtat pah nihcan, í wūtat dedé pínah nihcan caá. ²³Nin pahbut yeebdih í niij wūtna caá: “Weém oboh jumni caá’, ñi niij jenah joyó”, í niijná caá. Íih bácahdih yeejép chājñit, yeebdihbut bíc yoobó í chājat túutna yuh caá. Páant í wūtuchah, jéih beedánit í jenah joyát pah í chājat túutna yuh caá. Obohjeéhtih, í wūtat ā túican caá. Páant cáacwājeh í wūtat dée nihna, jwī yéej chājatdih jwī cádahñichah yuhna, jwiítidih ā teo wáaccan caá.

^b2:12 Ro 6.4 ^c2:13 Ef 2.1-5 ^d2:14 Ef 2.15 ^e2:16 Ro 14.1-6

^f2:19 Ef 1.22; 4.15-16 ^g2:20 Ro 6.6-11; Gá 2.19-20; 4.3,9

3 Cristo waóh boo pud jüóhni ã jumuchah, yeéb áihwābut ájeéh boo pud jüóhni panihnit jumna, ã weñat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Caán jeáboó jwī íp íehiyemant bóo bawá-mant chüüdñit, nihatdih wutni caá.^h ²⁻³ Cristoíhwā jumna, ñi yéej chājatdih ñi cádahachah, Diosboó yeebdíh ã wapna caá, páantjeh ájeéh ñi túi jumat pínah niijná. Jeáboó jwī juibínachah, Dios ã wühi pínahdih túi jenah joinít, nin baácdih bóo yeejépdih ñi bidca bojoó.ⁱ ⁴ Pánihna, Cristo páantjeh jumat túutni, jeámant ã jwūb dei jüúwúchah, nihat caandíh í wēi naáwáchah, yeéb ájeéh jumnitdihbut í wēi naóhbi-pna caá.^j

Yeéb Cristoíhwā ded pah ñi jumat

⁵ Cristoíhwā jumna, játih ñi yéej chā-jatjidih ñi cádahaá: Ñi weha mána nihcannitjñih ñi yéej chāj cádahaá. Nihat ñi yéej chājñih jenah joyátidihbut ñi cádahaá. Bí déedih ñi en ñinahca bojoó. Bí déedih búdí bidna, Diosboodíh ñi jenah joicán caá. ⁶ Bitá pánih yéej chājna, caandíh í yap yohochah ennit, queét-dih íjna, Dios búdí ã peéh chājbi-pna caá.^k ⁷ Pánih yéej chājñit ñit jum jwuhji tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, buu caán yéej chā-jatdih ñi cádahaá. Nin pah ñi chājatdihbut ñi cádahaá: Ñi íj jenah joyátidih, tubit íjñit, ñi táoh jüihñatdih, bitadih yeejép ñi jenah joyátidih, bitadih yeejép dooná ñi naáwátidih, yeejép ñi wéheatdih, nihat páant ñi chājatdih ñi cádahaá. ⁹⁻¹⁰ Pánihna, yeébboó Jesúíhwā jumna, yéej chājatdih cádahnit, táini-boodíh túut nuumnít ñit jumap be.^l Dios yeebdíh páant át túut nuumát túutap taga, caandíh chah ñi túi jéihyat pínah, caán ã jumat pah ñi jumat pínahbut niijná.^m Pánihnit jumna, ñi míic

yeeca bojoó.ⁿ ¹¹ Cristo nihat áihwājeéh ã jumuchah, Dios jwiít nihatdih bíic yoobó ã enna caá. Pánihna, judíowā, judíowā nihcannitbut, bóodnit, bóodcannitbut, jwíih wéheatdih wéhenit, wéhecannitbut, bohénit, bohécannitbut, teo wühi-nit, maáta déebut jwī jumuchah, dedé pínah nihcan caá. Jwiít nihat mách jwī jumuchah yuhna, Jesucristo nihat áihwājeéh bíic yoobó ã jumna caá. Caán oboh jumni nihcah, caandíhjen chah jenah joyát caá jwiít nihatdih náahap.

¹² Pánihna, Dioíhwā, ã ñíonit, ã oinit jumna, nin pah ñi chājaá: Bitadih ñi jígah en teo wáacá. “Chah jéihni wā jumna caá”, ñi níj jenah joicá bojoó. Bitadih jüihcan, ded pah í chājachah yuhna, íjcan, táinijen ñi chājaá. ¹³ Níjeéh jumnit ñi náahat pah í chājcah yuhna, íjcanjen, páantjeh ñi jumah bojoó. Níjeéh jumnit yeebdíh í túi chājcah enna, míic íjñit, waicanjen ñi míic yoobánaá. Jwī Maáh ñi yéej chājatdih át yohop taga. Páant ã yohat pah yeebbút ñi íjñatdih ñi míic ámoohoó.^o ¹⁴ Páant wā wutat chah yeebdíh nin pah wā wutna caá: Bitadih ñi míic oyoó. Pánih míic oina, nihabíh wā wutatdihbut ñi jepahbi-pna caá. Pánih míic oina, bíic weh pah ñi jumbi-pna caá. ¹⁵ Bíic bácah panihni jumna, míic jüihcanjen, bita Jesúíhwā bíicdih jwī túi jumap pínahdih Dios jwiítidih ã náahacna caá. Páant ã náahacat pah, yeéb bíicdih ñi túi jumú. Pánihna, ded pah ñi chājat pínahdih jenah joinít, “Nin pah chājna, ¿bita Jesúíhwā bíicdih páantjeh wā túi jummi níit?” níj jenah joyát caá náahap. Pánih túi bíicdih jumnit, “Ma teo wáacat táina caá, Paá”, Diosdih ñi niijná.

¹⁶ Cristoíh táini doonádih ñi túi náhinaá. Búdí ã teo wáacatjñih ã naáwátidih

^h3:1 Sal 110.1; Mt 22.44; He 1.3 ⁱ3:2-3 Ro 6.4-11; Col 2.12

^j3:4 Gá 2.20; Fil 1.21 ^k3:6 Ef 2.3 ^l3:9-10 Ef 4.22

^m3:9-10 Gn 1.26; Ef 2.10 ⁿ3:9-10 Ef 4.24 ^o3:13 Ef 4.2,32

ni túi míic bohénaá. Pánihna, míic teo wáacat túut niijná, “Ma túi jenah joyó chaáh! Páant ma chājachah, meemjéh ma míic yéejabipna caá”, ni níj naáwá. Jwī Maáhdih chah jéihyat túut niijná, Salmosjīh, wēi ewatnajīh, Túini Espíritu ā wūhni ewatnajihbut bícdih ni eweé. Caandīh búdí wēinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih ni níj wēi eweé. ¹⁷ Jwī Maáh Jesúsdi h ni weñaat túut niijná, ded pah chājna, ded pah naóhna, túinijeh chājnit ni jumú. Cristo ā teo wáacatjīh jwī íp Diosdih úbhni, “Túina caá, Paá”, caandīh ni níj. ^p

Ded pah Jesúíhwā bícwā í jumat

¹⁸ Yeéb áa jumnit yaádh, ni weha mánadi h ni túi jepahaá. Páant tigaá chājat náahap jwī Maáh Cristoíhwā yaádh dih. ^q ¹⁹ Yeéb áa jumnit neonáboó ni weha mána yaáhdih ni túi oyoó. Páni h oinit, jūihcanjeh, túi waóhni t, queétdih túinijeh ni jumú. ^r

²⁰ Yeéb í wehbut ni mánadi h yap yohcannit míicjeh ni jumú. Páant ni jumuchah ennit, jwī maáh yeebdīh ā wēibipna caá. ^s ²¹ Yeéb í mánabut ni wehdih páantjeh ni jūihca bojoó. Páni h jūihni t, íjanit, queétdih búdí nita jígaha tagaá. “Í enechah, weéamboó wā túi chājcan nacaá”, ita níj jenah joi tágaá. ^t

²² Yeéb teo wūhni t ni maátadi h ni túi jepahaá. “Caán ā enechahjeh, wā túi teobipna caá, weemdīh ā wēi enat pínah niijná”, ni níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, jwī Maáh Jesúsdi h weñaíhna, ni maátadi h yeeceanjeh, ni túi jepahaá. ²³ Yoobópdih yeéb Cristoíhwā jumna, caandīh túi jepahni t ni jumú. Nin baácdih moón ni maátadi h jepahna, Cristodihbut jepahni t ni jumú. Ded pah

ni maáta í wútat pah yabhcanjeh, ni túi teweé. ²⁴ Páant ni jepahat jíib Cristoboó yeebdīh ā túi chājipna caá. “Wā pebhboó ni juyúchah, yeebdīh túinidih wā wūhbipna caá”, jwī Maáh ā niijátji pah ā wūhbipna caá. Caandīh yeéb ni túi jéihna caá. Jwī Maáh Cristodih yeéb teo wūhni t ni jumna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, det túi chājcanitdih bíic judhdat wihcan, jwī Maáh ā peéh chājipna caá. ^u

4 Yeéb maátaboó, ni pebh moondīh ni túi wáyaá. Yeebdīhbut Dios ni Maáh ded pah ni chājachah, ápi enna caá. Páant ā enatdih túi náhninit, ā náah yacat pah yoobópdih ni pebh moondīh ni túi chājaá. ^v

Nihat queét Jesúíhwā ded pah í jumat

² Túi jenah joinít, yeó jáap jumat pah Diosdih ni túi úbú. Páni h úbhni t, ā jepahat pínahdih jéihni t, “Weemdīh mapí túi chājna caá, Paá”, caandīh ni níj. ³⁻⁴ Jwiítidihbut ni úbú. Cristoíh túini dooná, cáacwā í jéih jwuhca naáhdih bohéna, queétdih jwī túi jéihyaat pínah niijná, jwī ípdih búdí ni úbú. Páant wā bohéat jíib buu nemat muúboó wā jumna caá. Páni hna, det weemdīh enedih junítidih Dios naáwátidih wā túi naáwát pínah niijná, ni úbát pínahdih wā náahna caá. Páant naáwát tigaá Cristo weemdīh ā wútap. ^w

⁵ Jesúsdi h jepahcannitjééh jumna, áih túini doonádh queétdih ni naáwáchah, í joyát pínah niijná, yéej chājcanjeh, Dios ā náahat pah ni chājaá. ^x ⁶ Bitadi h míic wéhena, túinijeh ni naáwá. Páant ni naáwáchah, túi wēi joinít, jéihíhna, yeebdīh í úbh joibípna caá. Páant í úbh joyóchah, queétdih ni túi jéih jepahbipna caá.

^p3:17 Ef 5.19-20 ^q3:18 Ef 5.22; 1P 3.1 ^r3:19 Ef 5.25; 1P 3.7

^s3:20 Ef 6.1 ^t3:21 Ef 6.4 ^u3:25 Dt 10.17; Ef 6.5-9 ^v4:1 Ef 6.9

^w4:3-4 Ef 6.18-20; Fil 4.6 ^x4:5 Ef 5.16

Pablo ã péé túyat túutat

⁷ Jwí úd panihni, jwí oini Tíquico, Cristoíh túini doonádih bohéna, jwiít bíicdih teo cádahcanni ã jumna caá. Nin wã daácnidih ub bejna, ñi pebhna juibínit, nihat wíih doonádih yeebdíh ã naóhbipna caá.^y ⁸ Ded pah wã jummatdih yeebdíh naóhmit, ñi jígahatdih ã yayaát pínah niijná, ñi pebhna caandíh wã wahna caá.^z ⁹ Tíquicodih pej jum bejni pínah wã oini, wã úd panihni Onésimodihbut wã wahna caá. Caán ñíih tútchidih bóo, Cristodih cádahcanni ã jumna caá. Pánihna, queét chénat pah jwiít ninjih ded pah jwí yapatdih yeebdíh ã naóhbipna caá.^a

¹⁰ Aristarco, nemat muúboó wãjeéh jumni, yeebdíh ã túyat túutna caá. Bernabé baih Marcosbut ã túyat túutna caá. Áih doonádih játih wáát wahap jī. Pánihna, ñi pebhna ã juibínachah, caandíh ñi túi wēi jwāáá.^b ¹¹ Jesús “Justo”, ã niijníbut yeebdíh ã túyat túutna caá. Nit bíic peihcannitjeh caá wã déewã yoobát pohba weém bíicdih Dios naáwátidih ã bohéna caá, Cristodih cáacwã ã jepahat pínah niijná. Queét weemdíh túi teo wáacnit ã jumna caá. ¹² Épafra, ñijeéh jumni, yeebdíh ã túyat túutna caá. Caán Cristodih teo wūhni mun tigaá. Pánih jumnit, Diosdih úúbhna, yeebdíh

búdí apí úúbhna caá, “Ded pah ã niijátji pah Dios weemdíh ã túi chājibipna caá”, niij jéihna, Diosdih túi péenit, ã náahat pah ñi chājat pínah niijná.^c ¹³ Yeebdíh yoobópdiwã wã naóhna caá. Caán yeebdíh apí úúbh cádahcan caá. Laodicea tútchidih moondíh, Hierápolis tútchidih moondíhbut búdí apí úúbhna caá. ¹⁴ Jwí oini Lucas, cohni cáacbut yeebdíh ã túyat túutna caá. Demas yuh buca ã túyat túutna caá.^d

¹⁵ Jwí déewã Laodicea tútchidih moón búdí ã túyu naáh. Ninfabut mi túyu naáh. Jesúsíhwã míih muúboó míic wáacnitbut ã túyu naáh.

¹⁶ Nin wã wahni núodih ñi míic bohé péanit, Laodicea tútchidih moondíhbut ñi wahaá, queébut ã míic bohéat pínah niijná. Queétdih wã wahni núodihbut, yeebbút ñi míic bohénaá.^e ¹⁷ Arquipodih nin pah ñi niij naáwá: “Jwí Maáh Jesús meemdíh ã wutatji pah ma péanaá”, ñi niijí.^f

¹⁸ Weém Pablo, wíih téihyajíhjih nin túyat túutatdih wã daácna caá. Yeebdíh búdí wã túyat túutna caá. Nemat muúboó wã jummatdih náhninit, weemdíh búdí ñi úúbú. Dios yeebdíh oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

y4:7 Hch 20.4; 2Ti 4.12 z4:8 Ef 6.21-22 a4:9 Flm 10-12

b4:10 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; 19.29; 27.2; Flm 24

c4:12 Col 1.7; Flm 23 d4:14 2Ti 4.10,11; Flm 24 e4:16 Ap 3.14-22

f4:17 Flm 2

1 TESALONICENSES

Pablowā queétdih ī túyat tútat

1 Weém Pablo, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwī íp Dioíhwā, jwī Maáh Jesucristoíhwābut ñi jumuchah, nin núodih bíhdih daacát túttnit, yeebdíh wā wahna caá. Weém, Silvano, Timoteojíh, jwíít bíc peihcannit yeebdíh búdí jwī túyat túttna caá. Jwī íp Dios yeebdíh oinit, ā teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.⁸

Tesalónicadih moón ī túut nuumát

²Diosdih úbhna, “Míih Tesalónicadih moón ī túut nuumátji ā túina caá, Paá”, jwípí niijná caá. ³Yeebdíh náhninit, Diosdih nin pah jwī níj úbhna caá: “Paá, míih Tesalónicadih moón meemdíh túi jenah joinít, ma weñat pínahdih ípí chájna caá. Meemdíh oinit, bitadihbut oina, queétdih ípí túi teo wáacna caá. Jesucristo ā jwúub dei júúwát pínahdih túi wēi páinit, meemdíh ī cádahcan caá”, jwī niijná caá. Páant ñi jumadidih búdí wēinit, Diosdih “Túina caá, Paá”, jwípí niijná caá. ⁴⁻⁵Jwī déewā panihnitá, Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naóhna, oboh jumni naáwát nihcan jí. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ā wēpatjíl yeebdíh jwī naáwáp jí. Páant jwī naáwáchah, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacap jí, jwī naáwátidih joinít, ñi jepahat pínah niijná. Páant ñi jepahachah, Dios yeebdíh oinit, áihwā pínah ā níwatidih jwī jéihna caá. Níjeéh jumnit, yeebdíh jwī túi teo wáacatjidih yeebút ñi jéihna caá.

⁶Níjeéh jumna, ded pah jwī chājatjidih ennit, jwī Maáh Jesucristo ded pah ā jumati doonádihbut jéihnit, yeebút bíc yoobó ñi chájna caá. Jesúh

túini doonádih joíhcan íjna, bita yeebdíh yeejép ī chájachah yuhna, Túini Espíritu yeebdíh ā teo wáacachah, yeéboó wēinit, Diosdih ñi túi joyóp jí.^h ⁷Páant ñi jumat doonádih joinít, ni hat níih baác Macedonia baácdih moón, nin baác Acaya baácdih moón Jesúhwa ñi jumat pah muntih túut nuumná caá ī chájap. ⁸Pánihna, jwī Maáh Jesúh doonádih jepahnit, ñi túi túut nuumátji doonádih joinít, bitabut jwī Maáhdih it jepahap wut jí. Níih baácdih moón, Acaya baácdih moonjéhbut nihcan, ni hat baácdih moón Diosdih ñi túi jepahat doonádih it joyóp wut jí. Ní wut yána caá. Jwíitboó níih doonádih queétdih jwī naóh jwuhcah, queét játih itat joyóp tabe. ⁹Pánihna, ñi túut nuumát doonádih jwī naáwát déedih, yeéb jwíitdih wēi jwááhnit, ñi túi joyátjidih ípí jwááh naáwáp jí. Ní pāpninadih úbh cádahnit, Dios yoobátidih wēi úbh hnit, ā wutadidih ñi túi jepahatjidihbut ípí naáwáp jí. ¹⁰Dios wúúh jeámant ā jwúub dei júúwát pínahdih ñi túi pánatidihbut ípí naáwáp jí. Caán Jesús wunnijidih yuhna, Dios át boanap tají. Caan tígaá Dios yeejép yoobát ā peéh chájat déedih jwíitdih ā túi ubna caá.

Tesalónicadih jumna, ded pah Pablo ā jumati

2 Níjeéh jumna, yeebdíh jwī bohénachah, túi wēi joinít, ñi jepahap jí. Páant ñi jepahachah, jwī tewat oboh jumni nihcatdih ñi jéihna caá. ²“Pablowā jwíitdih enedih ī júúwát pínah játih, Filipos tútchiboó ī bohénachah, íjnit, caán tútchidih moón queétdih yeejép ī chájap jí”, yeéboó ñi níj náhnina nacaá. Obohjeéhtih, Filiposdih moón jwíitdih yeejép ī chájachah yuhna, úmcanjeh, Jesúh doonádih yeebdíhbut naáwádih jwī juibínap jí.

Biquína ñíh tútchidih moón maáta jwiít-dih ī naóh cádahat tútuchah yuhna, Dios ā teo wáacatjīh Jesúh doonádih yeebdíh jwī tūi naáwáp jī.¹ ³“Pablowā yoobópdih ī naóhcan caá. Yeebdíh pánih bohéna, queétdih ñi weñat pínahdih-jeh ī bidna caá”, biquína ī niíj yeena caá. ⁴Obohjeéhtih, Dios jwī jenah joyát-dih jéihni nin pah ā niíj naáwáp jī: “Jesúh túini doonádih ī naáwát pínah niijná, Pablowádih wā wahbipna caá”, ā niijíp jī. Pánihna, caandíh naóhna, “Pablowā tūi chājnit caá”, bita ī niíj jenah joyát pínahdih jwī bidcan caá. Diosboó “Ī tūi chājna caá”, ā niiját pínahdih-jeh bidnit, Jesúh doonádih jwī naáwáp jī.⁵ Pánihna, yeebdíh naóhna, túini niiját pah niijcán, ñíh bíí déedih náahcan, ded pah jwī bohéátjidih ñi jéihna caá. Diosbut páant jwī chājatjidih ā jéihna caá. ⁶“Pablowā chah jéihnit caá”, yeeb, bitabut ñi niíj jenah joicát pínah niijná, yeebdíh jwī bohénap jī. ⁷Jesucristoíh túini doonádih yeebdíh naáwát túutna, Dios ā wahnit jumna, yeebdíh búdí jwīta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih wutcan, búdí oinit, cháhjh bohéna, yeebdíh jwī yójahcap jī. Nomanih mi wúhhdih túinijeh mi en dawát pah yeebdíh jwī bohénap jī. ⁸Yeebdíh búdí oinit, wéina, nihat yeó jáap jumat pah túini doonádih jwī naáwáp jī. Bita jwiít-dih ī mao yohíhadih jéihna yuhna, yeebdíh jwī teo wáac cádahcap jī. ⁹“Jwíjeéh ī jum láa, íh báhah ā chúnachah yuhna, búdí ī tewep jī”, ñi niíj náhnina nacaá. “Baáb jéenat pínah jātih teo jwíhnit, púú nihat yeó jáap teo táah bejnit, chei tac yoob póhba ípí teo cádahap jī. Pánihna, Dioíh túini doonádih naóh-nit, jwiít-dih tac buugáihcan, ī jeémát pínahdih jíib chājat túut niijná, búdí ī tewep jī”, ñi niíj jéihna caá.^k

¹⁰“Jwíjeéh jumna, Dios ā weñat pínahdih-jeh chājnit, ī tūi jumap jī”, ñi niíj jéihna caá. Diosbut caandíh ā jéihna caá. Pánihna, bita “Pablowā yeejép ī jumap jī”, ī jéih niijcán caá. ¹¹⁻¹²“Jwiít nihat-dih túinijeh ī bohénachah, jwī tūi joyóp jī. Biquínadihbut jwiít-dih ī naáwáp jī. Ded ā wehdih ā tūi bohéat pah jwiít-dih ī tūi naáwáp jī. Dios ā weñat pínahdih ded pah jwī chājat pínah niijná, búdí ī bohénap jī”, ñi niíj jéihna caá. Dios yeebdíh át ñíwip wut jī, áihwā jumnit, ájeéh ā maáh jumapboó ñi jumat pínah niijná. Páant yeebdíh jwī bohéátjidihbut ñi quíib buudecán nacaá.

¹³Pánihna, yeebdíh jwī naáwát-dih ñi tūi jepahachah náhninit, búdí wéinit, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwípí niijná caá. Ā naáwát-dih yeebdíh jwī bohénachah, nin pah ñi niíj jenah joyóp jī: “Ī jenah joyátjīh-jeh naóhna ī chājcan caá. Dios naáwát yoobát jwiít-dih bohéna caá ī chājav”, ñi niíj jenah joyóp jī. Pánih jenah joiná, caán naáwát-dih joinít, Jesús-dih jepahna, túiniboodíh túut numná caá ñi chājav. ¹⁴Judea baác-dih moón Dioíhwā ī jumat pah yeebbút bíc yoobó ñi jumna caá. Dios ā wahní Jesucristodih queét ī jepahat jíib, íh baác-dih moón judíowā, queétdih yeejép ī chājav jī. Pánihat pah muntih, yeebbút Jesús-dih ñi jepahat jíib, ñíh baác-dih moonjéh yeebdíh yeejép í chājav taga.¹ ¹⁵Queét judíowā jon jātih Dios naáwát-dih naóh yapanitjidih yehna niijnít, í mao yohop tají. Túttimah, jwī Maáh Jesucristodihbut í mao yohop tají. Túttimah, Dios naáwát-dih ñi joicát pínah niijná, jwiítboodíh ñíh tútchimant ī bacanap jī. Pánih chājna, Diosdih búdí íjanit, nihat cáacwádihbut ī eníhcan caá.^m ¹⁶Judíowā nihcanit iiguípna ī bejat déedih náahcan,

¹2:2 Hch 16.19-24; 17.1-9 ²2:4 Gá 1.10 ³2:9 Hch 18.3; 2Ts 3.8

⁴2:14 Hch 17.5 ⁵2:15 Hch 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12

Jesúh doonádih naáwádih jwí bejehah, judiowá jwí naáwátidih í jáhíhip yuh jī. Pánihna, Diosdih yehna í niiját jíib, í-jnit, Dios queétdih búdí á peéh chāj bipna caá.

Pablo Tesalónicadih moondíh á jwúub eníhat

¹⁷ Yeebdíh wá cádah jūúwáchah, wíih caolih níjeéh á páñap be. Maátcan-jeh níjeéh wihcan yuhna, yeebdíh búdí jwí bidip be. ¹⁸ Pánihna, búdí oina, yeebdíh enedih jwí jwúub bejíhip yuh be. Weemjéh dawá láa yeebdíh búdí enedih wá bejhichah yuhna, Satanás jwí jib bejatdih á jáhap jī. ¹⁹ Yeebdíh Jesúh doonádih jwí naáwáchah, ní túi joyátjidih náhninit, búdí jwí wéina caá. Jwí Maáh Jesús á jwúub dei jūúwáchah, ní jepahátjidih jenah joinít, búdí wéina, “Jwí naóhniji táini doonádih í túi jepahap jī”, Jesúsdi h jwí níj naóhbipna caá. ²⁰ Pánihna, yeebdíh jwí naáwáchah, ní jepahatji jíib, jwí Maáh jwiítidih á wéi naáwátidih jéihnit, jwiítbut búdí jwí wéina caá.

Timoteodih á wahat

3¹⁻² Pánihna, yeebdíh búdí náhni dahwanit, yeebdíh á enat pínah ni-ijná, Timoteodih ní pebhna jwí wah bo-jop be. Caán jwí úud panihni, weemdíh pej jumni, Cristoíh táini doonádih á pí naáwáp jī. Diosjeh caandíh á wahachah, weemdíh búdí á teo wáacap jī. Páni-hna, yeebdíh á bohéat pínah niijná, ní pebhna caandíh wahniji, Atenas tútchi-boó bífcjeh wá páñap jī.ⁿ ³ Jesúsdi h ní jepahatji jíib bita yeebdíh yeejép í chā-jachah yuhna, Diosdih ní cádahcat pí-nah niijná, yeebdíh wá bohéat tútup jī. “Jesucristodih jwí jepahachah, jwí tútup nūmátdih íjnit, áihwá nihcannit-boó jwiítidih yeejép í chāj bipna caá”, jwí

níj jéihna caá. ⁴ Níjeéh jumna, páant jwí yapat pínahdih dawá láa yeebdíh jwí naáwáp jī. Būu jwí naáwátji pah á yapatdih ní jéihna caá. ⁵ Pánihna, ded pah ní jumatdih búdí jéihíhna, Timo-teodih wá wahap jī. “Nemépwá í maáh queétdih á yee naáwáchah, ¿queétdi boó caandíh yehna í niijná níit? Yehna í ni-ijcáh, ni hat conboó jwí bohéat búdí jwí tewatji buudní á jumbipna caá”, wá níj jenah joyóp jī.

⁶ Būu Timoteo, ní pebhboó juibíniji, á jwúub juyép jī. Jwúub juinít, “Ni-hat Tesalónica tútchidih moón meemdíh búdí í túyat tútup be. Queét Dios naáwátidih túi joiná beé í chājap be. Túi joinít, Diosdih búdí oinit, í míic túi oina beé. Yeebdíh náhninit, búdí wéinit, yeebdíh í bidna beé. Yeéb queétdih bidnit, búdí enedih ní bejíhat pah muntih, queétdi yeebdíh í bidna caá”, weemdíh á níj naáwáp jī.^o ⁷ Páant á níj naáwáchah, yeebdíh jwí náhni dahwaat á yayáh bejep jī. Yeéb Dios naáwátidih jepahnit, ní túi jumat doonádih joinít, bita jwiítidih yeejép í chājachah yuhna, búdí jwí wéina caá. ⁸ Yeéb jwí Maáh Jesúsdi h ní túi péenachah, jwíih caolih búdí á wéina caá. ⁹ Pánihna, “Paá, ma teo wáacatjíh queét Jesúsdi h í túi péeatdih jéihna, búdí wá wéina caá. Páant weemdíh ma weñaat á túina caá”, Diosdih wá niijná caá. ¹⁰ Pánih wéinit, yeó jáap, chebut Diosdih búdí jwí úubhna caá, yeebdíh enat tútutna, jwiítidih á wa-hat pínah niijná. Yeéb Jesúhwá ded pah ní túi chājat pínahdih beh joyát yeebdíh páantjeh á júhduchah, ní pebhna jwúub bohénadih jwí bejíhna caá.

¹¹ Yeebdíh jwúub enedih jwí bejat pí-nah niijná, Satanás á jáhat panihatdih í yohat pínahdih jwí íip Diosdih, jwí Maáh Jesucristodihbut búdí jwí úubhna caá. ¹² Pánih úubhna, jwí Maáh yeebdíh á teo

wáacat pínahdih jwí úúbhna caá, chah míc oinit, nihatdihbut ñi oyat pínah niijná. Pánihna, yeeddíh búdí jwí oyat pah muntih, yeebbút bíic yoobó ñi oyat pínahdih wā náah yacna caá. ¹³“Paá, queétdih ma túi teo wáacá, ma weñat pínahdihjeh í chājat pínah niijná”, jwí niíf úúbhna caá. Páant ā teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo nihat áihwājeéh jwúub dei jūóhnit, Jesús jwí íp Diosdih nin pah ā niíf naóhbična caá: “Queét túinit í jumuchah, queétdih dedé peéh chājat pínah ā wihcan caá”, ā niijbípna caá.

Dios ā weñat pínahdih ded pah í chājat

4 Bwú biíh bohéatdih yeeddíh jwí naáwát túut caá. Ñijeéh jwí jum láa, Dios ā weñat pínahdih ded pah ñi chājat pínahdih jwí bohénap jī. Páant jwí bohéatjidih ñit quíib bwúdcáp taga. Páant ñi chājat chah ñi túi jepahatdih yeeddíh búdí jwí náah yacna caá.

²Jwí Maáh Jesucristo ded pah ā wutajidihjeh yeeddíh jwí naóh yapaatdih ñi túi jéihna caá. ³Nin pah ñi jummat pínahdih Dios ā náah yacna caá: Diosdih jepahcannit í jummat pah yeebbút ñi jumca bojoó. Ñi áa nihcannitjih yeejép ñi chājca bojoó. ⁴Dios ā enechah, cáacwābut í enechah, ñi túi áa jumúú. Pánih áa jumnit, mijeéh ñi túi jumúú. ⁵Diosdih jéihcannit í áa nihcannitjih ípí metna caá. Obohjeéhtih, yeéb Diosdih jéihnitboó páant ñi chājca bojoó. Ñi weha mána yaádhjeéh túinijeh ñi jumúú. ⁶Mijeéh bóojeéh jumnidih ñi déuc wái metca bojoó. Dios nihah ñi chājatdih jéihnit, páant ñi chājat jīib búdí ā peéh chājbična caá. Jon ñi pebh juibínitji caandíh búdí jwí bohénap jī. ⁷Dios jwiítdih í náah chājatdih wutcan, túinijeh jwí jummat pínahdih āt wutup wut jī. ⁸Butéh wā naáwát-dih weemjéh wā wutat nihcan beé. Dios yeeddíh páant ā wutatdih wā naóh ya-

panap be. Pánihna, ded caandíh yehna niijná, weemdíh nihcan, Diosboodíh ā yap yohna caá. Caán caá Túini Espíritudih yeeddíh wáhni.

⁹⁻¹⁰Bwú míc oyatdih yeeddíh bainí wā naáwát túut caá. “Ñi míc oyoó”, Dios ā niíf wutatdih jointji caandíh túi jepahna caá ñi chājav. Pánih jepahna, nihah ñih baác Macedoniadih moón Jesúfhwādih yeéb ñi túi oina caá. Pánih míc oinit, chah míc teo wáacnit ñi jumúú. ¹¹⁻¹²Pánih míc oina, bífdih túinijeh ñi jumúú. Míc jūihcanjeh, bitadih yeejép táoh naóhcan, bita í tewatdih tubit ñi en naóhca bojoó. Yabhcanjeh, ñi túi teweé. Pánih teonit, bitah bí déedih, íh jeemátidihbut tubit ñi úúbh tac bwúgáca bojoó. Pánih wutatdih jáantjeh yeeddíh jwí naáwáp jī. Caandíh ñi jepahachah, Diosdih jéihcannitboó yeeddíh ennit, “Queét túi chājnit caá”, í niijbípna caá.

Jesucristo ā jwúub dei jūúwúchah, ded pah ā yapat pínah

¹³⁻¹⁴Bwú, jwí déewā panihnitá, Jesúfhwā í wunuchah, ded pah í yapat pínahdih yeeddíh jwí naáwát túut caá, tubit ñi jíghacat pínah niijná. Jesucristo ā wunat túttimah, Dios caandíh āt jwúub boanap tajī. Caan pah muntih jwiít áihwā jwí wunat túttimah, jwiítdihbut ā jwúub boanachah, Jesús ā jumupboó ájeéh jwí túi jumbična caá. Páant jwí yapat pínahdih ñi túi náhninaá. Pánih náhninit, Jesúfhwā, ñi oinit í wunat túttimah, ñi bidna yuhna, tubit ñi jíghaca bojoó. Bita Jesúsdih jepahcannit, Jesúsjeéh í wihcan niít. Pánihna, í oinit í wunat túttimah, í jwúub míc encat pínahdih jéihna, búdí jíghannit, í moh yéejna caá. Obohjeéhtih, Jesúsdih jepahcannit í jíghacat pah yeéb ñi jíghaca bojoó.

¹⁵Nin pah Jesússeh ā naáwátjidih yeeddíh jwí naóh yapana caá: “Queét

wíihwā wunnitji ī boo pud jūúwát pínah játih, wuncannit ī waoh púuh laab béj páican níit”, Jesús át niijp wut jī. ¹⁶⁻¹⁷ Nin pah ā yapbipna caá: “Ni púuh laab jūúwá”, Jesús ā niij ejatdih, ángelwā ī maáh búdí ā ejatdihbut jwī joibína caá. Dios ā wūhni póojat nahjih ángelwā ī maáh ā póojochah, jwī joibína caá. Páant ā yáanachahjeh, jwī Maáh Jesucristo ā jwúub dei jūóhbična caá. Páant ā dei jūúwáchah, áihwā wunnitji, Jesús ā boo pud jūúwátji pah muntih, ī boo pud jūóhbična caá. Queét ī boo pud jūúwáchah, jwiit áihwā wuncannit, ijeéh wáac juibínit, wépép púuh laab béjnit, mah tólihna nihat bíicdih jwī Maáh Jesúsdi h jwī jwááhbična caá. Pánihna, jwiit nihat bíicdih Jesúsjeéh páantjeh jwī jumbipna caá.^p ¹⁸ Pánihat pínahdih jéihnit, yeéb bitadihbut jwúub naoh yapanaá, Jesúhwā wunnitdih tubit ī jígahcat pínah niijná.

5 ¹⁻² Būu, wā déewā panihnitá, Jesúhwā wunnit ded pah ī yapat pínahdih ni jéihna caá, buca. Obohjeéhtih, débólih Jesucristo ā jwúub dei jūóhni yeó jáap pínahdih jwiit cáacwā jwī jéihcan caá. “Náhnica h, nūmní ā juyát pah jwī Maáh Jesucristo ā jwúub dei jūóhbična caá”, yeebjéh ni niij jéihna caá. Páant ni jéihyechah, wā jwúub naóhcan níit.^q ³ Diosdih jepahcannit nin pah ī niijbína caá: “Būu túini láa caá. Cáacwā ī míc maocah, úmcanjeh, jwī túi jumna caá. Yeejép yapat jwiitdih ā wihcan níit”, ī táoh niijbína caá. Páant ī niijíchahjeh, caandí h ī jepahcatji jīb, Jesús peéh chājadi h ā jwúub dei jūóhbična caá. Yaádh ī weép jáaat dée pah ā jumbipna caá. Wudu jumnih mi weép jáanachah, caán tubatdih mi jéih jweicán caá. Pánihat pah

Jesucristo ā jwúub dei jūúwáchah, caandí h jepahcannitji ī yeejat jīb ī jéih jweicán níit.^r ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, wā déewā panihnitá, yeebboó dupúnap panhipboó jumcan, baabáp panhipboó ni jumna caá. Jesúsdi h jepahcannit, bita ī encat pínah niijná, dupúnapboó yeejép ipí chájna caá. Obohjeéhtih, yeebboó páant ni chájcan caá. Pánihna, náhnica h nūmní ā waád juyát pah, Jesús ā jwúub dei jūúwáchah, ni wáhi bejcan níit. Yeebdí h peéh chājadi h jūóhna ā chájcan níit. ⁶ Jwiit Jesúhwā jumna, caandí h jéihcannit ī chájat pah jwiitdih chájcat caá náahap. Ūonit panihnit jumna, ded pah nin baácboó ā yapatdih queét ī jéihcan caá. Obohjeéhtih, jáanit panihnit, “¿Dios ā weñat pínahdih chájat túit niijná, ded pah wā chájbi?” niij jenah joyát caá jwiitdih náahap. “Waícanjeh Jesucristo ā jwúub dei jūóhbična caá”, niij náhninit, túi chájat caá náahap. ⁷ Jesúsdi h jepahcannit, dupúát panhipboó jumna, ūonit panihnit caandí h ī joicán caá. “Jesús ā jwúub dei jūóhcan níit”, niij jenah joinít, ī weñat pínahdihjeh chájnit, ipí babh máihna caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiit baabáp panhipboó jumnitdih Dios naáwát d ih túi jenah joyát caá náahap. Á weñat pínahdih jenah joinít, yeejép chájcat caá náahap. Soldado míc mawadi h bejna, itah wao chá páha páahnit, áih bácahdih jáhat pínah niijná, itah chóodihbut áih tacamant ápi d uoná caá. Pánihna, soldado ā míc jáhat pah, jwiit Jesúhwá d ihbut míc jáhat caá náahap. Obohjeéhtih, jwiit bácahdihjeh pohba jáhatdih niijná wā chájcan caá. Jwíih caolihdih jáhatdih niijná caá wā chájap. Nin caá jwíih caolihdih jwī jáhat pínah: Jesucristodih túi jenah joinít, Diosdih cáacwá d ihbut

^p4:16-17 Mt 24.30-31; Mr 13.26-27; 1Co 15.51-52

^q5:1-2 Mt 24.43; Lc 12.39; 2P 3.10 ^r5:3 Is 13.8

túi oyat caá caolihdih jáhat ā jumap. “Jesús wā yéejatdih yohnit, weemdih ájeéh ā ub bejbipna caá”, niij jenah joyátbut caolih jáhat ā jumna caá. Pánih jáhnnit panihnit jumna, Satanás jwiítndih ā yéejat tútuchah, caandih jwí jéih yap yohna caá.^s 9–10 Jesucristodih jepahcannit biícndih Dios jwiítboodih át peéh chājfhcap wut jī. Obohjeéhtih, áihwā jwí jumat pínah niijná, jwí yéejat jíib, jwí Maáh Jesucristo jwiítndih át wun wühup wut jī. Pánihna, jwiít áihwā jumnit, nin baácboó páantjeh jumna, wunna yuhna, nihat biícndih ájeéh jwí túi jumbipna caá.¹¹ Caandih náhninit, Jesúsndih ní túi jenah joyát pínah, ní jepahat pínahdihbut páantjeh ní míic teo wáacá.

Pablo queétdih biíh ā wutat

12–13 Būu yeebdih bainí wā jwúb naáwát túut caá, páant muntih. Níjeéh jumnit Dios naáwátndih yeebdih ī bohénachah, ní túi joyoó. Yeebdih bohéat pínah niijná, Diosboó queétdih ā wutuchah, yeebdih bohénit, búdí ī teona caá. Pánihna, queétdih oinit, ní túi jepahaá. Yeebbút míic oinit, biícndih ní túi jumú.

¹⁴ Yabhndih ní tewat túutá. Úumnndih, jígahndihbut ní weñanaá. Wép-cannitndih ní túi teo wáacá. Bitandih yó-jahcan, íjeéh ní túi jumú.

¹⁵ Yeebdih yeejép chājnitndih ní yéej chāj jwúbaca bojoó. Nihatndih túi chājnit, biícndih ní túi jumú.

¹⁶ Ded pah yeejép yapna yuhna, Diosndih túi jenah joinít, páantjeh ní weñeé.^t

¹⁷ Caandih ní úbh cádahca bojoó.

¹⁸ Yeó jáap jumt pah “Túina caá, Paá”,

Diosndih niijnít ní jumú. Túi yapna, yeejép yapna yuhna, biíc yoobó “Túina caá, Paá”, niijnít ní jumú. Pánihatndih Dios yeéb Jesúsndihwāndih ā náah yacna caá.^u

¹⁹ Túini Espíritudih túi jepahnit, ded pah ā teo wáacatndih ní jáhca bojoó.²⁰ Detndih Túini Espiritu ā naáwáchah, queét ī naóh yapañhichah, yeébboó joíh-cannit pah ní jumca bojoó.²¹ Pánihna, nihat naáwátndih túi jenah joinít, ded túini, ded táicanni ā jumtndih ní jéihyeé. Pánih jéihna, túinndih jepahnit, ní náhninaá.²² Obohjeéhtih, táicanniboodih, ní joyáh bojoó.

²³ Jwiít yeebdih Dios ā túyatndih búdí jwí náah yacna caá. Pánihna, yeebdih úbhna, “Paá, queét míhwāndih búdí ma teo wáacá, yéej chājatndih ī yap yohat pínah niijná. Meemdih ī túi jenah joyát pínahdihbut teo wáacnit, queétdih ma túi wapaá”, búdí jwí niij úbhna caá. Pánt ā teo wáacachah, jwí Maáh Jesucristo ā jwúb dei jūóhni yeó jáapndih yeéb áihwā túinit ní jumbipna caá.²⁴ Diosndih yeebdih níonit, ā niijátji pah yeebdih ā túut nuúm péabipna caá.

Pablo ā péé túyat túutat

²⁵ Wā déewā panihnitá, jwiítndihbut búdí ní úbú.

²⁶ Dios ā oyatjñ nihat Jesúsndihwā ní túi míic úbú.

²⁷ Jwí Maáh Jesús ā enechah, nin pah yeebdih wā naóhna caá: Nin núodih ní pebhna ī ub juibínachah, nihat caánboó jumnit Jesúsndihwāndih ní túi en naáwá.

²⁸ Jwí Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ā túi teo wáaca naáh.

Pánt bóojeh tiguaá wā naáwát.

Pablo

2 TESALONICENSES

Queédih ã túyat tútut

1 Weém Pablo, Silvano, Timoteojih túyat tútutnit, yeéb Tesalónica tútchidih moón jwī íp Dioíhwā, jwī Maáh Jesucristoíhwābut ñi jumuchah, nin núodih bíhdih daacát tútutnit, yeebdíh wā jwúub wahna caá.^v ²Jwī íp Dios, jwī Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Queédih “Túina caá, Paá”, ã niiját

³Wā déewā panihnitá, yeebdíh úubh-
hnit, “Jesúsdi chah í túi jenah joyát-
dih, chah í míc oyatdihbut ã túina caá,
Paá”, yeó jáap jumat pah jwī niiját dée
caá. ⁴Jesúsdi ñi péeat jíib, bita yeebdíh
yeejép í chājachah yuhna, caandíh ñi cá-
dahcan caá. Páant ñi cádahcatdih jéihna,
bita Dioíhwādihtbut jwī túi wēi naóhna
caá.

Cristo ã jwúub dei júúwáchah, Dios yeejépwādiht ã peéh chājat

⁵Yeejép yapna yuhna, Jesúsdi ñi cá-
dahcah enna, Dios ã maáh jumupna
yeebdíh ã bejat túutbipna caá. Páant ã
chājachah, ã jenah joyát yoobópdih ã
jumatdih niht cáacwā í jéihbipna caá.
⁶Pánihna, Dios yoobópdih jenah joiní
jumna, yeebdíh yeejép chājnitboodíh ã
peéh chājibipna caá. ⁷Jwī Maáh Jesús
jeámant jwúub dei júúhna, búdí tuu
iigát cātih, áih wēpnit ángelwā bícdih,
yeéb yeejép yapnitjidih ã túi jumat
túutbipna caá. Jwiítidihbut bíc yoobó
ã chājibipna caá. ⁸Pánih júúhna, Dios-
dih, jwī Maáh Jesúsíh túini doonádihtbut
jepahcannitdih ã peéh chājibipna caá.
⁹Dios queédih ã peéh chājachah, páan-

tjeh iiguípboó yeejép í yapbipna caá.
Jwī Maáh Jesús pebh jéih jumcan, búdí
ã wēpatdihbut í jéihcan níit. ¹⁰Jesús
ã jwúub dei júúhni yeó jáapdih áihwā
caandíh wēinit, “Jesús túini, chah wēpni
caá”, í niijbípna caá. Yeéb áih doonádiht
jwī naáwáchah joinítbut queét bícdih
caandíh búdí ñi wēibipna caá.

Queédih ã úúbát

¹¹Yeebdíh Diosdih jwípí úúbhna caá,
ã náahat pahjeh ñi chājat pínah niijná.
Niht áihwādiht páant chājat caá náah-
hap. Pánihna, yeó jáap jumat pah yeeb-
díh búdí jwī úúbhna caá, Diosdih túi
jenah joinít, ã teo wáacatjīht ded pah
ñi chājíhatdih ñi buujáat pínah niijná.
¹²Páant ñi túi chājachah, jwī Maáh Je-
sucristoíhwā ñi jumatdih jéihnit, bita
caandíh, yeebdíhtbut í túi wēi naóhbipna
caá. Páant ñi jumat pínah niijná, jwī
íp Dios, jwī Maáh Jesucristobut yeebdíh
oinit, í teo wáacbipna caá.

Jesucristo ded pah ã jwúub dei júúwát

2 Buu jwuh jwī Maáh Jesucristo nin
baácboó ã jwúub dei júúwáchah,
míc wáac juibínit, caandíh jwī jwááat
pínahdih wā naóhbipna caá.^w ²Bitá
yeebdíh yeena, “Jwī Maáh átát jwúub
dei júúh tagaá”, í niijíchah yuhna, ñi
úumca bojoó. Biquína “Dios weemdíh
páant ã niijíp jí”, níj, bita “Pablo
páant át daác wahap jí”, íit níj yee
tagaá. ³Pánihna, bita páant yeebdíh
í yeenachah, ñi joyáh bojoó. Caán ã
jwúub dei júúwát pínah játih, Diosdih
dawá í yap yohbipna caá. Páant í yap
yohochah, chah yeejép wutni ã jígo-
hbipna caá. Caandíh Dios peéh chājna,
iiguípna ã wahbipna caá. ⁴“Caán ni-
hat maáh caá”, cáacwādiht níj jenah
joyát tútutnit, Diosboodíh ã weñat tút-

can niit. “Weém caá Dios”, niif yeenit, Dioíh muúboó ā waadbípna caá, nihát caandíh ennit, ī wēi naáwát pínah ni-ijná.^x

⁵ ¿Ñijeéh jumna, páant yapat pínahdih wā naáwátjidih ñi náhnican niit? ⁶ Búu caán yeejép wutni pínahdih jáhni páantjeh jwī cātíh ā jum jwuhna caá. Obohjeéhtih, Dios ā ñioni yeó jáapdih yeejép wutni ā jígohbipna caá. ⁷ Búu caandíh ñi jéih encáh yuhna, nemépwā ī maáh-boó Dios ā wutatdih cáacwādih ā yap yohat túttna caá. Obohjeéhtih, páant ā chājachah yuhna, yeejép wutnidih jáhni ā bejat pínah játih caán tūbit yeejép ā jéih wut jwuhcan caá. ⁸ Ā bejat tūt-timah bácah, tūbit yeejép wutni ā jígohbipna caá. Páant ā jígohat tūt-timah, jwī Maáh Jesucristo ā yeh iigátjīh nin baácboó jwúub dei jūóhna, ā naáwátjīh póoj yohat pah, caandíh ā buúdábipna caá.^y ⁹ Caán yeejép wutniboó nemép ā wēpatjīh, cáacwā ī jéih chājca naáhdih dawá láa ā chāj jútubipna caá, queét caandíh ī wēi enat pínah niijná.^z ¹⁰ Búdí yeejép ā chājachah yuhna, iiguípna bejnit pínahboó “Caán túi chājni caá”, ni-ijnít, caandíh ī jepahbipna caá. Queét Jesúh doonádih, yoobópdih ā jumuchah yuhna, it joíhcap tagaá. Páant ī joíhcat jíib, queét iiguípna bejnitdih Dios ā ub-can niit. ¹¹ Túini doonádih ī náahcat jíib, Dios queétdih máihnit pah ā chājbi-pna caá, yee naáwátidih ī túi joyát pínah ni-ijná. ¹² “Caán naáwát yoobópdih nihcan caá”, niijnít, yeejép ī wēi chājatji jíib, Dios queétdih ā peéh chājbi-pna caá.

Dios áihwādih ā ñíwát

¹³ Yeéb jwī déewā panihnitá, jwī Maáh Jesús ā oinit ñi jumna caá. Nin baácđih ā chājat pínah játih yeéb iiguípna bejnit déejidih Dios át ñíwip wut jī, áihwā ñi jumát pínah niijná. Túini doonádih

“Yoobópdih tigaá”, yeéb ñi niif jenah joyóchah, Túini Espíritu yeebdíh át teo wáacáp tagaá, túinit ñi jumát pínah ni-ijná. Pánihna, ā ñíonit ñi jumuchah, Diosdih wēinit “Túina caá, Paá”, jwī niiját dée caá. ¹⁴ Túini doonádih jwī naáwáchah, Dios yeebdíh át ñíwip taga, jwī Maáh Jesucristo jeáboó maáh ā jumuchah, yeebbút caán bícdih maáta ñi jumát pínah niijná.

¹⁵ Pánihna, Jesucristodih túi péenit ñi jumúú. Pánih péena, jwī naóh bohéátjidih jwī daác wahnidihbut túi náhninit, ñi yap yohca bojóó.^a ¹⁶⁻¹⁷ Jwī Maáh Jesucristodih, jwī íip Diosdihbut yeebdíh búdí jwī uúbhna caá, ī náah yacat pah ñi chājat pínah niijná. Jwiítidih oina, iiguípna bejnit déejidih Dios ā túi ubatdih náhninit, yeó jáap jumát pah búdí jwī wēina caá. Jesucristo, jwī íip bícdih yeebdíh ī teo wáaca naáh, wēp ñuhnit panihnit jumna, túi chājnit, túi míic wéhenit páantjeh ñi jumát pínah niijná.

“Jwiítidihbut ñi uúbú”, ā niiját

3 Búu jwī déewā panihnitá, jwiítidihbut ñi uúbú, jwī Maáh Jesúh doonádih dawá cáacwādih jwī túi bohéát pínah niijná. Yeéb caán doonádih ñi wēi jepahat pahjeh muntih bitadih jwī bohénachah, ī túi wēi jepahat pínahdihbut ñi uúbú. Pánih jepahnit, bitadihbut ī naáwáchah, caán dooná waicanjeh ā bej peét bejbipna caá. ² Jesúh doonádih dawá jepahcan, yéej chājnit jumna, jwiítidih ī yeejép chājthichah, Dios jwiítidih ā wapat pínahdihbut ñi uúbú. ³ Jwī Maáh Jesús ā niijátji pahjeh chājni ā jumna caá. Pánih jumna, nemépwā ī maáh yeebdíh ā yéej chājat tútutuchah yuhna, yeebdíh ā teo wáacápna caá, Jesúsdih túi jenah joinít, nemépwāboodíh ñi jepahcat pínah ni-

^x2:4 Dn 11.36; Ez 28.2

^y2:8 Is 11.4

^z2:9 Mt 24.24

^a2:15 1Co 11.2

ijná. ⁴Páant Dios yeebdíh ã teo wáacatjìh, ded pah jwì wutuchah, ñi jepahatdih jwì túi jéihna caá. Páant ñi chāj cádahcatdihbut jwì jéihna caá. ⁵Dios búdí ã oyatdih yeebdíh ã túi jéihyana naáh, caandíh oinit, bitadihbut ñi oyat pínah niijná. Jwì Maáh Jesús yeejép yapna yuhna, Diosdih át cádahcap wut jì. Páant ã jummat pah muntih, yeebbút yeejép yapna yuhna, ñi cádahcat pínahdih wã wáhbna caá.

Ã tewart túutat

⁶Jwì Maáh Jesucristo ã wēpatjìh, nin pah yeebdíh wã wutna caá: Det Jesúhwã jwì bohéatjidih jepahcan, tewíhcannitdih ñi pej jumca bojoó. ⁷Ñijeéh jummit, búdí jwì teweçah, ñi enep jì. Pánihna, jwì tewartji pahjeh muntih yeebdíhbut tewart ã náahatdih ñi jéihna caá. ⁸Ñíih jeémátdih jíib wihcanni jwìpí jeémcap jì. Obohjeéhtih, yeebdíh wáhb tac buugácat túut niijná, yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut búdí jwì tewep jì.^b ⁹Jwì bohéatji jíib yeebdíh jwìta jíib waadá tagaá. Obohjeéhtih, jíib náahcanjeh, búdí jwì tewep jì, yeébbóó jwiítdih ñi en yacat pínah niijná. ¹⁰Ñijeéh jummit, nin pah yeebdíh jwì níj bohénap jì: “Teocannit ì jeémcapa bojo naáh”, jwì niijp jì. ¹¹Obohjeéhtih, yeéb biquína ñit tewíhcap wut be. Pánih

tewíhcan, bitadih ñit tac buugánap wut be. ¹²Pánih tewíhcannitdih jwì Maáh Jesucristo ã wēpatjìh nin pah jwì níj wutna caá: “Bitadih tac buugácanjeh, ñi teweé, ñíih jeémát pínah jíib”, jwì niijná caá.

¹³Obohjeéhtih, yeéb jwì déewã panihnitá, túi chājna, ñi chucá bojoó.^c ¹⁴Biquína caanjíh moón jwì tewart túutatdih ì yap yohochah enna, queétdih ñi pej jumca bojoó, tícnit, ì túut numát pínah niijná. ¹⁵Obohjeéhtih, Jesúsdiñ cádahnitdih ñi en juihñat pah, queétdih ñi en juihca bojoó. Queét ñi déewã, Jesúhwã ì jumuchah, ì yap yohatdih queétdih túinijeh ñi naáwá, ì túi tewart pínah niijná.

Ã péé táyat túutat

¹⁶Jwì Maáh Jesús jwiítdih túi jummat túutni, yeó jáap jummat pah yeebdíh ã túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. Jwì Maáh ñijeéh ã túi jumca naáh.

¹⁷Weém Pablo, nin péeni naáwátbitdih wíih téihyajíhjah wã daácna caá. Nihat wã daác wahnidih wíih téihyajíhjah wāpí daác péana caá. Páant péeni naáwátbitdih míic wã daacátidih enna, wã naáwát yobát ã jummatdih ñi jéihbipna caá. ¹⁸Jwì Maáh Jesucristo yeéb nihatdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

^b3:8 Hch 18.3; 1Ts 2.9 ^c3:13 Gá 6.9

1 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, meém Timoteodih^d nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ fip Dios jwiítidih túi ubni, Jesúsjih áih túini doonádih í naáwát tútutni wã jumna caá. Jwiítidih Jesús ã pebhboó ã ub bejat pínahdih jéihna, jwĩ wéi páina caá. ²Timoteo, meemdíh Jesúh doonádih weemjéh wã bohénachah joinít, Jesús-dih ma jwiíh jepahachah, wã wúúh panihni ma jumna caá. Dios jwĩ fip, jwĩ Maáh Jesucristobut oi jígah ennít, í teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Bitã í yee bohéatdih Timoteodih ã yooabát tútat

³Macedonia baácboó jwĩ bej láa Éfeso tútchiboó juibínit, biquína Jesúh doonádih yee bohénitdih jwĩ joyóp jĩ. Páant í bohéatdih joinít, meemdíh caán tútchidih wã cádahap jĩ, í yee naáwátidih ma cádahat tútat pínah niijná. ⁴Í nuowã jon játih moón í jenah joyátjidih páantjeh í bohénap jĩ. Ded pah í naáwátji, í wútnadihbut í bohénap jĩ. Queét pánih bohéna, míc íjanit, Dios jwiítidih ã wutat pah í chájcap jĩ. Í jéihyatjihjeh bohéna, Diosboodíh í túi jenah joicáp jĩ.

⁵Páant í jumuchah enniji, meemdíh chah wã wép bohéat tútutap jĩ, Jesúhwã bitadih í oyat pínah, Diosdih í túi jenah joyát pínah, dedé yéejat wihcan, yéejat peéh chájatdih í úumcat pínahbut niijná. ⁶Páant wã bohéatdih yohnit, oboh jum-niboodíh í míc wéhena caá. ⁷Moisés ã wutatjidih bohénit jumíhna yuhna, ded pah í bohéatdih queétjeh í beh joicán caá.

⁸Páant Moisés ã wutatjidih yooópídh jwĩ bohénachah, túini wutat ã jum-atdih jwĩ jéihna caá. ⁹⁻¹⁰“Caán wutatdih jepahnitdih jwúub bohéat caá náahap”, jwĩ níj jenah joicán caá. Obohjeéhtih, nin panih chájnitboodíh bohéat caá náahap: Dios ã wutatdih yap yohnit, yeejép chájnit, í mánadih mao yohnit, bitadibut mao yohnit í jumna caá. Yéej chájnit, neoná mícjeh, yaádh mícjehbut yéej chájnit í jumna caá. Cáacwádih ubnit, bitadih teo wúhat pínah niijná, queét-dih jíib cháj wúhntit í jumna caá. Yee naóhntit, túini bohéatdih yap yohnitbut í jumna caá. Pánih chájnitdih caá Dios naáwátidih bohéat náahap, í túut nuumát pínah niijná. ¹¹Caán bohéat caá Jesúh doonádih Dios weemdíh ã bohéat tútutap jĩ.

Dios Pablodih ã oi jígah enat

¹²Weém yeejép wã chájachah yuhna, “Pablo wã naáwátidih ã túi bohébi-pna caá”, níj jenah joinít, jwĩ Maáh Jesús weemdíh ã níwip jĩ. Páant ã níwichah jéihna, “Túina caá”, caandíh wã niijná caá. Páant ã níoni jumna, áih doonádih wã bohénachah, ã wépatjih weemdíh ã teo wáacna caá. ¹³Páant ã níwat pínah játih, Jesús-dih jéih jwuhcan, caandíh yeejép wã wéhenachah, áih cáacwádih-but yeejép wã chájachah yuhna,^e caán-boó weemdíh ã níwip jĩ. Yeejép cháj jwuhna, “Yeejép chájna caá wã chájap”, wã níj jenah joicáp jĩ. Páant wã jéih jwuhcah enna, peéh chájcanjeh, weemdíh át oi jígah enep jĩ. ¹⁴Pánihna, jwĩ Maáh Jesucristo weemdíh búdí oinit, ã túi chájatdih jéihna, caandíh wã jepahap jĩ. Pánih jepahni jumna, ã oyatjih bitadibut búdí wã oina caá.

¹⁵Yeejép wã jwĩ jumuchah jéihntit, iiguípnã jwĩ bejat déedih túi ubat túut niijná, Jesucristo nin baácboó át

^d1:1 Hch 16.1-3 ^e1:13 Hch 8.3; 9.4-5

dei jūwúp tajī. Páant jwī naáwát yoobópdih ā jumatdih nihāt ī tūi jéihye naáh. Weémboó bita chah yeejép wā jumup jī. ¹⁶Obohjeéhtih, páant yeejép chājni wā jumuchah yuhna, Jesucristo weemdih peéh chājcan, āt jīgah enep jī. Pānih jīgah enna, weemdih ā tūi chājatdih jéihnit, bitabūt caandih ī jepahbipna caá. Pānih jepahnit, Diosjeéh ā pehbboó páantjeh ī jumbipna caá.

¹⁷Dios páantjeh jumni nihāt cáacwādih chah maáh caá. Caán jwījeéh ā jumuchah yuhna, caandih jwī en juicán caá. Caanjéh caá Dios. Bih wihcan caá. Páant ā jumuchah jéihnit, jwiítidih yeó jáap jumāt pah caandih wēi naáwát caá náahap. Páant tíí ā jumū nah.

¹⁸Timoteo, wā wūúh panihni ma jumuchah, nindih meemdih wā wutna caá: Jwiít Jesúhwā waóhnitboó meemdih jwī teo jáha uúbh láa, Túini Espíritu ā jéihyanachah, meemdih jwī naóh yapanap jī. Páant jwī naóh yapaatjidih tūi náhninit, Jesúh doonádih wēp naóh bohéni ma jumú. Bitā meemdih joicánjeh yeejép ī chājachah yuhna, caandih ma bohé cádahca bojoó. ¹⁹Jesúsdih tūi jenah joí cádahcan, yeó jáap jumāt pah caandih ma tūi uúbh. “Dedé yéej chājat jīb weemdih ā wihcan níí”, níí jenah joyát tūt níijná, mapí jumāt pah, tūinijeh ma jumú. Biquína pānih jumcan, Jesúsdih itát cádahap tajī. ²⁰Queét cádahnit poómpeéh Himeneo, Alejandrojīh ī jumna caá. Pānihna, jáantjeh nemépwa ī maáhdih wáat wūhup jī, ded pah ā náahat pah queédih ā chājat pínah níijná. Queét yeejép ī bohéatjidih cádahnit, ī jwūb tūt nūmát pínah níijná, caandih wā wūhup jī.

Jesúhwā míc wáacnit, ded pah ī uúbat

2Wūh nin pah meemdihjeh wā jwīh naóhna caá, bitadihbut ma bohéat pínah níijná: Yeéb Jesúhwā míc wáacnit, nihāt cáacwādih níi uúbh, queébut Jesúsdih ī jepahat pínah níijná. Pānih uúbhna, “Túina caá, Paá”, caandih níijátbut ā náahna caá. ²Nihat maátadihbut uúbat náahap, míc mawat wihcan, Dios ā náahat pah chājnit, íih cáacwā ī tūi jumāt pínah níijná. ³⁻⁴Nihat cáacwā iiguipna bejnit déedih tūi ubat tūt níijná, ā wūúh tūini doonádih joinít ī jepahatdih Dios ā náah yacna caá. Páant bitadih jwī uúbhchah, búdí ā wēina caá. ⁵⁻⁶Biícjeh tigaá Dios. Obohjeéhtih, jwiítboó yéejnit jumna, caán biícidih jwī jéih jumcan caá. Páant jwī jumuchah, nihāt cáacwā úud jeñé Jesucristojeh jwī yéej chājat jīb āt wūh wūhup jī, Diosjeéh jwī tūi jumāt pínah níijná. Jesús ā wūh wūhatji doonádih Dios ā níio láa cáacwādih āt jéihya jwīhip jī.^f ⁷Jesús páant ā jumātjeh wā naáwát pínah, judíowā nihcannidih tūini doonádih wā bohéat pínahbut níijná, weemdih ā níwip jī. Yoobópdih meemdih wā naóhna caá. Wā yeecan caá.⁸

Neoná, yaádh ded pah ī chājat

⁸Queét Jesúhwā mūnā jumāt yoobó míc wáacnit, biícidih uúbhna, neoná yéejat cádahnit jumna, téihya aabánit, ī uúbh naáh. Íjcan, míc jūhñat wihcanjeh uúbh waáwát caá náahap. ⁹Yaádhboó tūinijeh yégueh ī dūwú naáh, bita ī en nīnahcat pínah níijná. Tūbit mácah jígohni íih waó yoócnadih ī chājca bojo naáh. Bitā ī wēi naáwát pínahdih bidcanjeh, búdí jīb jumni iigní tōpna, yégueh choonadihbut ī dūocá

^f2:5-6 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; Tit 2.11 ⁸2:7 2Ti 1.11

bojo naáh.^h ¹⁰Queét yaádh ī tūi chāja naáh. Pánih chājna, bitaboó queétdih jengah joiná, ī tūi jígohatdih jengah joicán, ded pah ī tūi chājatboodih ī jengah joibípna caá. Páant tigaá Dioíhwā yaádh dih náahap. ¹¹Míic wáacna, laihsan-jeh, wēinit, bohéatdih ī tūi joyó naáh. ¹²⁻¹⁴Míic wáacnit, yaádh neonádih bohécán, ī wutca bojo naáh. Laihsan, túini-jeh joí chúudnit yaádh ī jumu naáh.ⁱ Adándih Dios jwíih chājnit, caán tútimah, Evadh át chājat wut jī, caandih teo wáacnih mi jumat pínah niijná.^j Caánt Adándih wutnih pínah mit nihcap wut jī. Nemép ā yeenachah joiní Adán nihcah, Evaboó mit joyóp wut jī. Páant ā yeenachah joiná, Diosdih mit yap yoh jwíhip wut jī.^k ¹⁵Obohjeéhtih, yad wili Diosdih mi yap yoh jwíhichah yuhna, yaádh ī wehdih tūi en daonít, Diosdih tūi jengah joí cádahcan, ājeéh ī tūi jum-bipna caá. Diosdih cáacwādhbut oinit, ī tūi chājachah, queétdih ā wēi enbipna caá.

Jesúhwā ī maáta ded pah ī chājat

3 ВѸ, Jesúhwā ī maátadh ded pah ī níwat pínahdih wā naóhbipna caá. Ded queétdih waóhni jumíhni túini tewatdih ā bidna caá. Caán yoobópdihtigaá. ²Jesúhwādh waóhniht pínahdih nífona, yeejép dooná ā wihcat pínah niijná, nin pah jumnitdih ī níwi naáh: Det bíic wilidihjeh bíbohnihtdih, tūi jengah joinít, túinijeh muudih waád jūwát túutnit, tūi naóh bohénitdih níwat caá náahap. ³Det máihcannitdih, míic maocannit, míic jūihcannit, dinero búdí bidcannit, cáacwādh túinijeh chājnitdih níwat caá náahap. ⁴Pánih nífonit, ī weha mána yaádh dih, ī wehdihbut yeejép niijnanjeh tūi wutnit ī jumu naáh. ⁵Queét-

dih tūi wutcan, Jesúhwādhbut ita tūi wutcan tagaá. ⁶Jesús dih jáap jepahni Jesúhwādh waóhni ā jumca bojo naáh. Jáap jepahnidih ī waadánachah, “Weém chah jéihni caá”, āta níj jengah joi tagaá. Páant ā níj jengah joyóchah, Satanásdih ā peéh chājat pah muntih Dios caandihbut āta peéh chāj tagaá. Satanás páant ā níj jengah joyátji jīb, Dios át peéh chājat wut jī. ⁷“Caán tūi chājni caá”, Jesús dih jepahcannitboó ī niijnádh maáh ī waadána naáh. Pánih tūi chājni jumna, nemép ā náahat pah ā chājcach, caandih dedé yeejép dooná ā wihcan níit.^l

Jesúhwādh teo wáacnit ded pah ī chājat

⁸Jesúhwādh teo wáacnitjeéh waadát túutnitdih nífona, nin pah jumnitdih ī níwi naáh: Tūi jengah joinít dhi, ī niiját pah chājnit, máihcannit, jéihcha dinerodih wābhannitdihbut níwat caá náahap. ⁹Dedé peéh chājat wihcan, Dios naáwát dhi tūi jepahnitdihbut níwat caá náahap. ¹⁰Queét waádhniht ded pah ī chājatdih ī jwíih tūi ene naáh. Pánih enat túttimah, yeejép chājcanit jumna, Jesúhwādh teo wáacnitjeéh ī jumu naáh. ¹¹Ī weha mána yaádhbut nin pah ī jumu naáh: Túinijeh jumnit, obohjih dooná naóhcannit, tūi jengah joinít, máihcannit, ded pah ī niiját pah chājnit yaádh ī jumu naáh. ¹²Jesúhwādh teo wáacnit pínahdih nífona, nin pah jumnitdih ī níwi naáh: Det bíic wilidihjeh bíbohnihtdih, ī weha mána yaádh, ī weh, queétdih teo wāhnihtdihbut tūi wutnitdih ī níwi naáh. ¹³Páant ī nífonitboó Jesúhwādh ī tūi teo wáacachah, bita queétdih ī tūi wēi naóhbipna caá. Pánihna, túini doonádih, Jesucristodih ī jepahatdihbut wāmcanjeh bitadh ī naóhbipna caá.

^h2:9 1P 3.3 ⁱ2:12-14 1Co 11.2-6; 14.34-35 ^j2:12-14 Gn 2.7,21-22

^k2:12-14 Gn 3.1-6 ^l3:7 Tit 1.6-9

Dios naáwát ded pah ã jumát

¹⁴⁻¹⁵ Butéhjeh ma pebhboó bejihna caá wã chãjap yuh caá. Obohjeéhtih, “Butéhjeh weém wãta bej jwuhcan caá”, niijnít, nin núodih meemdih wã daác wahna caá, queét Jesúfhwã míc wáacnit, ded pah í jumát pínahdih ma jéihyat pínah niijná. Jwiít Jesúfhwã Dios páantjeh jumniíhwã jwí jumna caá. Áíhwã jumna, ã naáwát yoobópdih jumnidih jéihna, caandíh jwípí bohéna caá. ¹⁶ Jon játih Jesucristofh túini doonádih jwí jéih jwuhcap jí. Páant jwí jéihcannidih buu Dios jwiítidih ã jéihyanap be. Nin pah caá ã jéihyaat:

Jwiít pahjeh Jesucristo ãt cáac jumap wut jí. Túini Espíritu caandíh búdí teo wáacnit, yéejat wihcanni ã jumátidih ãt jéutap wut jí. Ángelwãbut caandíh ít enep wut jí. ã bohéat túutnitboó nihát baácdih moondíh áih túini doonádih jwí bohénap jí. Páant jwí bohénachah, caán doonádih joinít, dawá caandíh í jepahap jí. “Nihat baácdih moondíh ñi bohénaá”, ã niiját túttimah, jeáboó Dios caandíh ãt ub púuh laab béjep wut jí.

Caán naáwátidih jwiít nihát Jesúfhwã jwí túi jéihna caá.

Ded pah yee bohéat ã jumát

4 Túini Espíritu nin pah jwiítidih ã jéihyana caá: Jesús ã jwúub dei júúwát pínah játih, biquína áih túini doonádih joinítjéi caandíh cádahnit, nemépwã í yeeatidih í joibípna caá. ² Pánih joinít, bitadih í yee naáwáchah, queébtut í jepahbípna caá. Pánih yee naóhnit, yeejép chãjna yuhna, “Weemdíh yéejat wihcan caá”, í niij jenah joibípna yuh caá. ³ Nin pah í niij bohébípna caá: “Ñi áa jumca bojoó. Jwí jeémát túut-

canni jeémátidih ñi jeémpca bojoó”, í niij wutbípna caá. Queét páant í jeémát túutcah yuhna, Diosboó jwí jeémát pínahdih wúhna, nihátidih ã jeémát túutna caá. Jeémátidih bíbohna, caandíh “Túina caá, Paá”, niiját caá náahap. ⁴ Nihat Dios ã chãjni túini caá.^m Pánihna, ã wúhni jeémátidih ubna, caandíh “Túina caá, Paá”, niijná, yohcanjeh, túi wéi jeémát caá náahap. Bitá í jeémát túutcah, queétdih ñi joyáh bojoó. ⁵ “Nihat wã wúhni jeémát ã túina caá”, Dios ã niijátidih náhninit, “Nin jeémát ma wúhat túina caá, Paá”, niijnít, ã wúhni jeémátidih wéi jeémát caá náahap.

Jesúfhwãdih teo wáacnit ded pah í jumát

⁶ Páant wã naáwátidih Jesúfhwãdih bohéna, meém, Timoteo, caandíh túi teo wúhni ma jumbípna caá. Jesucristofh doonádih túi joinítjéi jumna, Dios naáwátidihbut túi jepahni ma jumna caá.

⁷ Diosdih jéihcannit í jenah joyátjéhjeh í bohénachah joyáh bojnit, Dios ã weñat pínahboodíhchah chãjat caá náahap. ⁸ Ded áih bácahdih ã wépanachah, ã túina caá. Obohjeéhtih, áih bácahdíhchah nihcan, áih caolíhdih ã wépanachah, chah ã túina caá. Pánih caolíhdih wépana, nin baácboó túi jum, ã wunat túttimah, jwúub boo pud júóhnit, Dios pebhboobút ã túi jumbípna caá.

⁹ Caán yoobópdih tigaá. Pánihna, nihát cáacwãdih caán naáwátidih jepahat caá náahap. ¹⁰ Yeejép yapna yuhna, búdí jwí teona caá, nihát Diosdih í jepahat pínah niijná. Caán páantjeh jumni, nihát iiguípna bejnit déedih túi ubni jumna, caandíh jepahnitdihchah ã túi ubbípna caá. Páant ã túi ubat pínahdih jéihnit, jwí wéi páina caá.

¹¹ Páant wã niijátidih bohéna, Jesúfhwãdih ma túi wutuú. ¹² Obohjeéhtih,

jáap ma jumuchah ennit, biquína meemdih ita joyáh boj tagaá. Páant ī joyáh bojcat pínah niijná, nin pah queétdih ma chāj júutú: Bitadih oina, túinijeh naóhnit, túi chājnit, Jesúsdih ma túi jenah joí cádahca bojoó. Páant ma chājachah ennit, jáap ma jumuchah yuhna, meemdih ī joyáh bojcan niít. Páant ma túi jumuchah, queét meemdih ī en yacbipna caá. ¹³ Pánihna, ma pebhna wā juibíát pínah játih, Dios naáwátdih en naóhnit, Jesúsíhwādih ma túi beh joyánaá. ¹⁴ Jesúsíhwā ī maáta meemdih teo jáha úúbhnit, Túini Espíritu ā niijátdih ī naóh yapaatjidih ma túi náhninaá. Páant ī teo jáha úúbúchah, Dios meemdih áih wēpat ā wūhatjidih náhninit, úumcanjeh ma túi wēp bohénaá.

¹⁵ Páant wā niijátdih ma túi náhninaá, yeó jáap jumat pah Dios naáwátdih chah ma túi bohéátdih nihāt ī enat pínah niijná. ¹⁶ Meemjéh ma túi eneé, ded pah ma chājatdih, ded pah ma bohéátdihbut. Yeó jáap jumat pah páant míic ma chājaá. Pánih chājna, meemjéh, ma bohénitdihbut iiguípna bejnit déejidih ma túi úbbipna caá.

Bitá Jesúsíhwādih ded pah teo wáacat

5 Būu bainí meemdih wā jwúub naáwíhna caá, ded pah Jesúsíhwādih ma teo wáacat pínah niijná. Behnitboó ī yéej chājachah, jūihcan túinijeh naáwát caá náahap. Ma ípdih ma naáwát pah, behnitdihbut túinijeh ma naáwá, ī túut nuumát pínah niijná. Ma úudwādih ma naáwát pah japatadihbut túinijeh ma naáwá, queétbut ī túut nuumát pínah niijná. ² Ma índih ma naáwát pah, behnit yaáhdihbut túinijeh ma naáwá. Ma déewā yaáhdih ma naáwát pah, jūihcan, japata yaáhdihbut túinijeh ma naáwá, ī túut nuumát pínah niijná.

³ Būu éemp wūnnit yaáhdih ded pah ma teo wáacat pínahdih wā naóhbipna

caá. Dedh déewā wihcannih éemp wūnnihdih teo wáacat caá náahap. ⁴ Obohjeéhtih, éemp wūnnih mi weh jumna, mi juimená jumna, queétboó caántdih ī teo wáaca naáh. Pánih teo wáacna, Dios ā wutat pah ī chājna caá. Queétdih mi en dawátji pah, queétboó ī jwúub en dawá naáh. Páant ī chājachah enna, Dios ā túi wēina caá. ⁵ Bihí wili éemp wūnnih, déewā wihcannih jumna, Dios ā teo wáacatdih mi páina caá. Pánih jumna, yeó jáap jumat pah Diosdih mi úúbhna caá. Páant mi jummatdih ennit, caántdih nī teo wáaca. ⁶ Obohjeéhtih, bihí wili éemp wūnnihboó mi weñat pínahdihjeh jenah joinít, Jesúsdih jepahcan, iiguípna mi bejbipna caá. Páant mi jumuchah ennit, caántdih nī teo wáacca bojoó. ⁷ Nin butéh wā wutatdih Jesúsíhwādihbut ma jwúub naóh yapanaá, ī túi chājat pínah niijná. Páant ī chājachah ennit, “Ī túi chājcan caá”, bita queétdih ī jéih niijcán niít. ⁸ Ded ā déewādih túi en daocánni, ā wehdih ī índihbut en daocánni “Weém Jesúsíh caá”, niijná yuhna, ā naáwátdih ā yap yohna caá. Pánih jumna, Jesúsdih jepahcannitdih chah yeejép ā chājna caá.

⁹ Dedh éemp wūnnih Jesúsíhwādih teo wáacnitjééh mi waádfhichah, sesenta jópchi chah bíbohni, bícdihjeh áa jumnihjidih nī waadánaá. ¹⁰ “Caánt túinijeh chājnih caá”, ī niijníhdih, mi wehdih túi behanih, míih muúboó bitadih túi waádh jūúwát túutnih, Jesúsíhwādih teo wáacnih, yeejép yapnitdihbut teo wáacnih, túinijeh chājnihdih nī waadánaá. Queét teo wáacnit pínah yaáhdih nīo péanit, íih wūtnadih nī daaca.

¹¹⁻¹² Obohjeéhtih, éemp wūnnit yaádh jáapwā yaádh buég ī jumuchah, íih wūtnadih ma daacca bojoó. “Míihwādih teo wáacnih pínahjeh wā jumbipna caá”, Cristodih niijníh yaádh jumna yuhna, túttimah newédih jwúub bidna, ita jwúub áa jum tagaá. Pánih chājnit,

ī naáwátji biíc yoobó ī péacah, queét yaádhhdih peéh chājat āta jum tagaá.¹³ Pánih chājna, nin pahbut īta chāj tagaá. Teocannit yaádh, munná yoobó táoh yee naóhnit, bita ī tewatdih en naóhnit, yeejép wéhenitbut īta jum tagaá.¹⁴ Pánihna, queét yaádh jwúub áa jumnit, ī weh jum náah. Ī weha mána, ī wehdihbut ī túi en dawá naáh. Páant ī chājachah, jwiít Jesúhwādhīh enīhcannit “Queét yaádh yeejép chājna caá”, ī jéih niijcán niít.¹⁵ Bwú biquína éemp wunnit yaádh Jesucristodih cádahnit, Satanás ā náahatboodīh ī chājna caá. Pánihna, bita yaádh páant ī chājcat pínah niijná, meemdīh wā naóhna caá.

¹⁶ Det Jesúhwā ī dée wili éemp wunnih mi jumuchah, queétboó caántdih ī teo wáaca naáh. Páant ī teo wáacachah, bita éemp wunnit, déewā wihcannit yaádhboodīh Jesúhwā ī jéih teo wáacna caá.

¹⁷ Bwú Jesúhwā ī maátadīh ded pah ī chājat pínahdih meemdīh wā naóhbipna caá. Ī maáta queétdih ī túi en dawát jíib, wéinit ī jíib chāja naáh. Biquína ī maáta, Dios naáwátidih bohénitbut ī jumuchah, bita maátadīh ī jíib chājat chah, queét bohénitboodīh ī jíib chāja naáh.¹⁸ Dios naáwátidih daácni nin pah ā níj daacátjidih náhniat caá náahap: “Momo jiwīwā trigodih ī caóh chuñuchah, queétdih nī jac chéoca bojoó, ī túi jeémát pínah niijná”, āt níj daacáp tajī.ⁿ Páant ā daacátji pah muntih, bíhboó “Teonidih ā tewatji jíib, jíib chājat caá náahap”, āt níj daacáp tajī.^o Páant ī niijátjidih náhnit, Jesúhwā ī maátadīh wéinit, queétdih ī túi jíib chāja naáh.

¹⁹ Jesúhwā maátadīh bícejeh yeejép dooná naóhndih joyáh bojat caá náahap. Obohjeéhtih, chénewā, biíc peihcannit biíc yoobó ī niijíchah, caandīh

ī naóh yacat yoobópdih ā jumna caá.^p²⁰ Pánihna, ā yéej chājatdih ā cádahíhcah ennit, nī míic wáacapboó caandīh nī jūihñuú. Páant nī jūihñuchah joinít, bitabut biíc yoobó yeejép ī chājcan niít.

²¹ Dios, Jesucristo, ā nionit ángelwābut ī enechah, nin pah meemdīh wā wutna caá: Butéh wā naáwát pah ma túi chājaá. Pánih chājni jumna, bícdih chah teo wáacnit, bíhdih nump ma teo wáacca bojoó. Nihat Jesúhwādhīh biíc yoobó ma chājaá.

²² Det Jesúhwā ī maáh waádhnitdih ma teo jáha wúbát pínah játih, yóhacanjeh, ded pah ī chājatdih ma túi en nñun jwúhuú. Páant túi en jwuhcanjeh ma níwichah, queét yeejép chājnit īta jum tagaá. Páant yeejép ī chājachah ennit, maátajeéh queétdih ma waadáca bojoó. Yeejép chājnitdih waadána nihna, “Queét túi chājnit caá”, niijná pah mata jum tagaá. Meémboó yéejat wihcanni ma jumú.

²³ Bwú meemdīh jwuh bainí wā naóhbipna caá. Mahdihjeh ma babhna caá. Pánih babhna, wudah tubat, bíh wunatbut meemdīh dawá láa ā jumna caá. Pánihna, jiwá iguúh macdihbut bainíbit babhbat caá meemdīh náahap, míih bácah ā túi jumát pínah niijná.

²⁴ Maátadīh nī bidatdih jwúub jenah joinít, nin pah wā níj naóhna caá: Biquí láana det ī yéej chājachah, nihat jwí jéihna caá. Dios queétdih ā peéh chājat pínahdihbut jwí jéihna caá. Pánih nit maáta ī jumíhichah yuhna, queétdih nī waadáca bojoó. Obohjeéhtih, bitaboó ī yéej chājatdih jwí jéih jwuhcan caá. Pánih jéih jwuhcan yuhna, túi en nñunnít, yeejép ī chājachah, jwí jéihbipna caá.²⁵ Caan páh muntih biquína ī túi chājachah, nihat jwí jéihna caá. Bitaboó ī túi chājatdih jéih jwuhcan yuhna, tūt-

timah jwī jéihbipna caá. Túiniboodíh ded pah jwī jéih bihcan caá.

6 Bwū teo wūhnit jwuh ded pah ī chājat pínahdíh wā naóhbipna caá. Queét Jesúh wā jumna, ī maátadíh ī túi teo wūhu naáh. Páant ī chājachah ennit, Jesúsdíh jepahnit ī jumuchah jéihna, bitaboó Diosdíh, jwī bohéatdíhbut ded pah ī jéih yeejép naóhcan níít. ² Ī maáta Jesúh wā ī jumuchah, queét teo wūhnitbut Jesúh wā jumna, ī maátadíh ĩta túi wēi jepahcan tagaá. Obohjeéhtih, páant ī chājachah, ā táican caá. Queétdih ī túi teo wūhu naáh. Pánih teo wūhna, ī déewā panihnitdíh teo wáacna caá ī chā-jap. Ī maátadíh oina, Jesúsdíh jéihcanitdíh ī teo wūhat chah, ī túi wēi jepaha naáh. Páant wā wutatdíh queétdih ma jwúub naóh yapanaá.

Ded pah Diosjééh túi jumat

³ Bwū jwī bohéatdíh mácah naóhnitdíh ded pah nī chājat pínahdíh wā naóhbipna caá. Det mácah bohéna, jwī Maáh Jesucristoíh túini dooná díh náahcan, Dios naáwátdíhbut ī túi bohécan caá. ⁴ “Weém jéih beedáni caá”, niijná yuhna, ī túi jéihcan caá. Ījnit pah míic wéhena, míic jūihñat túutnit, ī míic eníhcan caá. Bitadíh yeejép dooná ī niijátji jíib, queétdih ī wēi encan caá. ⁵ Yeejép jenah joiná, bitajeéh jéih jumcan, míic jūihnitjeh ī jumna caá. “Dios naáwátdíh bohéna, búdí dinerodih jwī bíboh bípna caá”, ī níj jenah joiná yuh caá. ⁶ Obohjeéhtih, bainí bíbohátjīh wēina, Diosdíh jepahna, túi jumat caá náahap. ⁷ Jwī jwíih cáac jumna, dedé bíí déedih jwít ub jūóhcap jī. Bwudná, bíí déedih jwī jéih ub bejcan níít. Pánihna, jwī bíbohát pah bóojeh weñat caá náahap. ⁸ Jwī jeémátdíh, jwíih yéguehdihbut jwúub chah náahcanjeh, weñat caá náahap. ⁹ Dawá bíí déedih bidna, nemépboó ā yéej chā-

jat túutuchah, nihat yeejépdih chājnit caá ĩta jumup. Queét dawá láa jenah joicánjeh, yeejép chājatdíh cádahcan, queétdjeh tigaá yeejép ī yapbipna caá. Pánih cádahcan, iiguípna ī bejbipna caá. ¹⁰ Det dinerodih búdí bidna, dedé yeejép ī chājna caá. Biquína pánih bidnitboó Jesúsdíh cádahnit, búdí jígahna, túbit ī moh yéejna caá.^r

Timoteodihjeh ā naáwát

¹¹ Obohjeéhtih, meémboó Dioíh jumna, yeejép ī chājatdíh ennit, “Bíic yoobó weembút wā chājcan níít”, niijnít, bíaboó ma jwei béjeé. Túiniboodíh jeh ma chājaá. Ded pah Dios meemdíh ā wutuchah, caandíh jeh ma jepahaá. Jesúsdíh ma túi jenah joyoó. Bitadíh ma oyoó. Yeejép yapna yuhna, Jesúsdíh ma cádahca bojoó. Bitadíh túinijeh ma numah jumúú. ¹² Jeáboó ájeéh jumni pínahdíh Dios meemdíh āt níwip jī. Meemdíh ī daabánachah, Jesúsdíh ma jepahatdíh dawá cáacwá díh ma túi naáwáp jī. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ma jepah cádahca bojoó, jeáboó juibínit, páantjeh ma jumat túut niijná. ¹³ Diosboó nihatdíh āt chājap wut jī. Jesucristoboó Poncio Pilatodih ded pah ā jumatdíh túi yoobópdih āt naáwáp wut jī.^s Dios, Jesucristojīh ī enechah, nin pah meemdíh wā wép naóhna caá: ¹⁴ Páant meemdíh wā wutatdíh ma túi jepahaá. Jwī Maáh Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínah játih, ā wutat pahjeh ma chājaá, cáacwā meemdíh ī naóh yaccat pínah niijná. ¹⁵ Ā náahni yeó jáapdíh jeh Dios ā wūúhdih ā jwúub wah deyabipna caá. Dios túini, caanjéh tigaá nihat cáacwā ī maáh. Nihat cáacwā ī maáta chah maáh caá ā jumup. ¹⁶ Caanjéh tigaá páantjeh jumni, yeh iigátjīh ā jumna caá. Páant ā

jumuchah, jwiít cáacwā ā yeh iiguípna jéih bejcan, caandíh jwīt en juicáp jī.¹ Bwū láabut caandíh jwī en juicán caá. Caánboodíh jwī weñat dée caá. “Meém chah wēpni caá”, caandíh jwī níj jíih. Páant tíí ā jumū nah.

¹⁷ Dawá bíí dée bíbohñitdih nin pah ma wutúú: “Weemdíh dedé judhdát wihcan caá”, í níj jenah joicá bojo naáh. Íih bíí déedih bwudní pínahjeh ā jumuchah, caandíh í túi jenah joicá bojo naáh. Dios nihat jwī náahatdih ā wūhuchah jéihnit, caánboodíh jeh í túi jenah joyó naáh. ¹⁸ Páñihna, túinidih chājnit, bitadih íih bíí déedih wūhna, túi teo wáacnit í jumū naáh. ¹⁹ Páant í chājachah enna, Dios pebhna í juibínachah, queétdihbut ā túi

chāj jwūbanachah, caánboó páantjeh í túi jumú bipna caá.

Pablo Timoteodih ā pée naáwát

²⁰ Timoteo, Dios meemdíh ā naáwát túutnidih ma túi bohénaá. Ma quíib bwudcá bojoó. Biquínaboó Diosdih jéihcannit, jenah joicáñnit pah í wéhena caá. Bitaboó yee naóhna, “Wā bohéat túi jéihnit í bohéat caá”, í niijná yuh caá. Páant í níj naáwáchah, ma joyáh bojoó. ²¹ Biquína páant í níj naáwáchah joinít, Jesúsdiñ it cádahap wut jí.

Dios meemdíh búdí oinit, ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá.

Pablo

2 TIMOTEO

Timoteodih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, Jesucristoih doonádih Dios ã naáwát tútnei jumna, nin náodih meém Timoteodih wã jwúub daác wahna caá. “Nihat Jesucristodih jepahnit wãjeéh ì túi jumbipna caá”, ã niijátjidih bitadih Dios weemdíh ã naóh bohéat tútup jì. ²Timoteo, wã wúúh panihni ma jumuchah, meemdíh búdí wã oina caá.¹ Dios jwí íip, jwí Maáh Jesucristo bícdih meemdíh oinit, ì jígah en teo wáaca naáh, ma túi jummat pínah niijná.

Pablo Diosdih “Túina caá”, ã niiját

³Diosdih úúbhna, yeó jáap, chei jummat pahbut meemdíh wã úúbhna caá. Pánih úúbhnit, “Timoteodih búdí ma teo wáacatdih túina caá, Paá”, wápí niijná caá. Caán Diosdih tigaa jwí nuowã wéinit, ípí jepahat pahjeh muntih, weembút caandíh wéinit, wã jepahna caá. Pánih jepahnit, dedé yeejép chãjat peéh weemdíh ã wihcatdih wã jéihna caá. ⁴Con láa meemdíh wã cádah bejehchah, ma juñátjidih náhninit, majeéh jumnit, túi weñat tút niijná, meemdíh wã jwúub eníhna caá. ⁵Meém Jesúsdihi ma túi jenah joyátdih wã náhnina caá. Ma éet Loida, ma ñin Eunicebut Jesúsdihi ñt jwíih jepahap tají. Pánihna, queétdih en yacnit, meembút caandíh ma túi jenah joiná caá.^v

⁶Meemdíh wã teo jáha úúbúchah, Dios meemdíh ã wēpatdih búdí ãt wūhup jì, ã wutat pah bitadih ma túi teo wáacat pínah niijná. Páant ã chãjatjidih náhninit, úumcanjeh, ã wēpatjìh bitadih chah ma teo wáacá. ⁷Dios jwiítdih Túini Espíritudih ãt wūhup be, jwí-

jeéh ã jummat pínah niijná. Pánih jwí-jeéh jumni Túini Espiritu jwiítdih búdí ã teo wáacna caá, cáacwã ded pah ì jenah joyátdih jwí úumcat pínah niijná. Páant ã teo wáacachah, cáacwãdih oinit, ã wēpatjìh queétdih jwí jéih teo wáacna caá. Caán Túini Espiritujeh jwiítdih ã túi jenah joyát túutna caá. ⁸Pánihna, jwí maáfh doonádih bitadih naóhna, ma tíic jenah joicá bojoó. Weém áih doonádih wã bohéat jíib nemat muúboó wã jumuchah, wã chéen ma jummatdihbut ma tíicca bojoó. Obohjeéhtih, túini doonádih ma bohéat jíib meemdíhbut yeejép ã yapachah, “Á túimi nacaá”, ma niijí. Páant ã yapachah, Dios meemdíh ã teo wáacbipna caá, caandíh ma cádahcat pínah niijná. ⁹Jwiít iiguípná bejnit déejidih Diosjeh jwiítdih ãt túi ubup wut jì. Pánih túi ubnit, jwiítdih ãt níwip wut jì, áihwã jumnit, jwí túi chãjat pínah niijná. Obohjeéhtih, jwí túi chãjat jíib ãt níocap wut jì. Nin baácdih ã chãjat pínah játih ã jenah joyátji pah jwiítdih oina, ãt níwip wut jì. Pánih oina, jwiítdih túi ubni pínah Jesucristodih ã wah deyaat pínahdih ãt jenah joyóp wut jì. ¹⁰Pánih jenah joiníji caandíh wah deyana, ã oyatdih jwiítdih ã túi jéihyana caá. Páant ã wah deyani Jesús jwiít áihwãdih iiguípná jwí bejat déejidih ãt túi ubup wut jì. Caán Jesúsdihi jepahna, páantjeh Diosjeéh jwí túi jummat pínah doonádih jwiítdih naáwádih ãt dei jüúwúp wut jì.

¹¹Weemdíh níonit, Dios ã wahap jì, caán túini doonádih wã naáwát pínah niijná.^w ¹²Páant ã wutatdih wã jepahatji jíib buu nin nemat muúboó jumnit, yeejép wã yapna caá. Obohjeéhtih, pánih yeejép yapna yuhna, wã tíic jenah joicán caá. “Wã jepahni Jesús túi wēpni jumna, áih doonádih naáwát túutnit, weemdíh ã túi teo wáacbipna caá. Páant ã teo wá-

¹1:2 Hch 16.1; 1Ti 1.2 ^v1:5 Hch 16.1

^w1:11 1Ti 2.7

cachah, púú ã jwúub dei júúwúchahna, caandíh túi jenah joí cádahcan, páantjeh áih doonádih wã naóhbična caá”, wã niíj jenah joiná caá.

¹³ Meémboó Jesucristodih túi jenah joiná, caandíh oinit, meemdíh yoobópdih wã bohéatji pah ma chãj cádahca bojoó. ¹⁴ Jwíjeéh jumni Túini Espíritu ã teo wáacatjih Dios meemdíh ã naáwát túutnidih yoobópdih ma bohénaá. Caandíh túi náhninit, mácah ma bohéca bojoó.

¹⁵ Nihat Asia baácdih moón Jesúh wã weemdíh cádah tigaá ít chãjap. Pánih tigaá í jwúub jígochap. Íjeéh Figelo, Hermógenes wút jumnitbut í cádahatdih ma jéihna caá. ¹⁶⁻¹⁷ Páant queét nihat weemdíh í cádahachah yuhna, Onesíforo boó dawá láa weemdíh enedih junít, ã túi weñanap be. Nemat muúboó wã jumuchah yuhna, Roma tútchiboó junít, wã chéen ã jumatdih tíic jenah joicánjeh, weemdíh maatápdih bidniji weemdíh ã bid juyúp jí. Páant weemdíh ã túi teo wáacat jíib, ã déewádih jwí Maáh ã jígah en teo wáaca naáh. ¹⁸ Éfeso tútchiboó jwí jumuchah, weemdíh búdí ã teo wáacatjidihbut ma túi jéihna caá. Pánihna, jwí Maáh Jesúsdi h búdí wã úúbhna caá, nin baácbóó jwúub dei júóhnit, caandíh búdí ã jígah en teo wáacat pínah niijná.

Jesúh túini soldado panihni

2 Meémboó, wã wúúh panihni, Jesucristo meemdíh oinit, ã teo wáacachah, caandíh ma túi péenaá. ² Dawá wã bohéatdih joiníji meem jwúh bitadih ma bohénaá. Páant queétdih ma bohénachah, Dios ã náahat pah túi chãjnit, bitadih bohé jéihnitbut í jumú naáh.

³ Soldadodih búwat ã jumuchah yuhna, ã cádahcat pah muntih, meemdíhbut bíic yoobó ã yapachah, Jesúsdi h ma cádahca bojoó. Jwít nihat Jesúh wádih bíic yoobó ã yapna caá.

⁴ Ded soldado ã maáhdih weñáihna, ã wutat pahjeh caá ã chãjap. Soldado nihcanni ã chãjat pínahdih páantjeh chãjna, ã maáh ã wutat pah áta jéih chãjcan tagaá. Pánihna, soldado ã chãjat pah muntih, meembút Dios ã weñat pínahdihjen jenah joinít, ã wutat pah ma túi chãjaá. ⁵ Pánihat dée, ded ñáoni maáta í wutat pah túi chãjni jeh, ã wép náwat jíibdih ã jéih bíbohna caá. Pánihna, ñáoni ã túi chãjat pahjeh muntih, Jesucristo ã wutat pah ma túi chãj cádahcat jíib, ã pebhna ma juibínachah, meemdíh túinidih ã wúhbična caá. ⁶ Pánihat dée muntih, wápchi túi teoniboó ã tewat jíib jeémátdih jwíih bíbohata caá náahap. Pánihna, Dios meemdíh ã wutat pah ma túi chãjat jíib, ã pebhboó ma juibínachah, meemdíh wéinit, ã túi chãjbična caá. ⁷ Wã niijátjidih ma túi náhninaá. Páant ma náhninachah, jwí Maáh meemdíh ã túi jéihyabipna caá.

⁸ Ded pah Jesucristo ã jumátjidih ma quíib búudcá bojoó. Caán maáh David juima át jumú wut jí. Wunna yuhna, ã jwúub boo pud júúwátji túini doonádih wápí bohénap jí. ⁹ Pánih caandíh wã bohéat jíib, yeejép chãjnitdih í nemat pah, weemdíh ítah tópjih chéonit, nemat muúboó í nemechah, wã moh yéejna caá. Pánih jumna yuhna, Dios naáwát-dih wã bohé cádahcan níit. ¹⁰ Dios ã ñíonitdih bohéna, yeejép wápí yapna caá, queétbut Jesucristo í h wã í jumata pínah niijná. Áihwã iiguípna bejnit déejidih ã túi úbnit pínah í jumuchah, queét Diosjéh í túi jumbipna caá.

¹¹ Nin naáwát yoobópdih caá: Cristo jwí yéejat jíib ã wun wúhat pah muntih, jwítbut ájeéh wunnit panihnit, yéejatdih cádahnit jwí jumna caá. Pánih cádahnit, ájeéh jwúub boo pud júóhnit panihnit, ájeéh páantjeh jwí jumbipna caá.

¹²Áihwā jwī jummat jíib yeejép yapna yuhna, ā náahat pah jwī chāj cádahcan, ā maáh jumupboó caán biícđih jwiítbut maáta jwī jumbipna caá.^x Obohjeéhtih, “Jesucristodih wā jéihcan caá”, jwī niijíchah, caanbát jwiítđih biíc yoobó ā niijbípna caá.^y

¹³Jwiít jwī niijátji pah jwī chājcah yuhna, caánboó ā niijátji pahjeh ā chājipna caá. Yeecanni jumna, ā niiját pahjeh chājni ā jumna caá.

Diosdih túi teo wūhni ded pah ā jummat

¹⁴Majeéh jumnit Jesúhwāđih bwtéh wā naáwátđih ma túi náhnianaá. Dios ā enechah, queéđih ma míc jūihcat túutú. Ī jengah joyátjihjeh Ī míc jūihñuchah, dedé pínah nihcan caá. Pánih jūihna, teo wáaccan, míc yéejana caá Ī chājap. Ī míc jūihñatđih joinít, Ī bəwa jengah joiná caá. ¹⁵Dios naáwátđih túi jéihnit, caán meemđih ā wutat pah, bitadih áih túini doonáđih yoobóđih ma bohénaá. Páant ma chājachah ennit, “Ma túi chājna caá”, Dios ā niijíchah joinít, ma tíccan níft.

¹⁶Diosdih jéihcannitboó Ī jengah joyátjihjeh Ī míc wéhenachah, ma joyáh bojoó. Páant Ī míc wéheat dedé pínah nihcah, chah Ī yéej chājipna caá. ¹⁷Páant Ī yee bohéat, yahwít ā moóp aabát pah, bitadih Ī yéejana caá. Páant tigaá Himeneo, Fileto wūt jumnitbut Īt chājap. ¹⁸Páant Ī yee bohéatđih joinít, Dios naáwát yoobátđih Īt cádahap wut jī. Pánih cádahnit, “Jesúhwā jáantjeh Ītát púuh laab béjep be”, queéđ Īt níj yee bohénap wut jī. Pánih mácah bohénit, biquína Jesúhwāđih Ī yéejanachah, caandíh Īt cádahap wut jī. ¹⁹Obohjeéhtih, páant Ī yee naóh bohénachah yuhna, Dios naáwátboó yoobóđih ā jumna caá. Caán ā túut

nūmcán níft. Páantjeh biíc yoobó ā jumbipna caá. Nin pah Dios naáwátđih naóh yapni āt níj daacáp tajī: “Jwī Maáh áihwāđih ā jéihna caá”, āt níj daacáp tajī.^z “Jesús wā Maáh caá’, niijnítboó, yeejép Ī chājatđih Ī cádaha naáh”, biíhboó āt níj daacáp tajī.

²⁰Jwiít Jesúhwā nin pah caá jwī jumup: Búdí muúboó dawá pamapna ā jumna caá. Biquína oro, platajīh Ī chājni jəm, biquína máa naá, wám déepjīh Ī chājnijibut ā jumna caá. Pánihna, caán muú mínah cáacwāđih numah jeémpnit, áih oro, platajīh Ī chājni pamapnadih wēi ennit, Ī jeémát pínahđih ā cáagna caá. Obohjeéhtih, máa naá, wám déepjīh Ī chājnijibóo yeó jáap jummat pah jeémát cáagat pínah, Ī yohnidih Ī yacat pínahbut ā jumna caá. ²¹Pánihat pah, ded yeejép ā chājatđih cádahnit, oro, platajīh Ī chājni pamap panihni jumna, jwī Maáh ā weñat pínahđih ā jéih chājipna caá. Páant ā chājachah, jwī Maáh caandíh ā wēi enbipna caá.

²²Meémboó jáap jumna, japata Ī yéej chāj nínahatđih enna, iinít, biáboó ma bejeé. Pánih iinít, túiniboodíhchah chājna, jwī Maáh Jesúsđih chah jengah joinít, bitadih ma túi oyoó. Pánih oinit, míc jūihcanjeh, ijeéh ma túi jumú. Nihat Jesúsđih túi wúbhñitbut biíc yoobó Ī chāja naáh. ²³Jengah joicánnit Ī míc jūihñuchah, ma joyáh bojoó. Beh joicánjeh, míc wúbh joinít, queéđjeh chah Ī míc jūihna caá. ²⁴Obohjeéhtih, Dios naáwátđih bohéniboodíh míc jūihcat caá náahap. Pánih jūihcan, nihadđih túi chājnit, túi bohénit, biícmantjeh íjcan túinijeh jummat caá náahap. ²⁵Ā naáwátđih jóíhcan, mácah niijnítđih íjcanjeh túi bohéat caá náahap. Páant túinijeh nī bohénachah joinít, Dios ā teo wáacatjīh Ī yap yohatđih cádahna, túini bohéat-

^x2:12 1P 5.1 ^y2:12 Mt 10.33; Lc 12.9

^z2:19 Nm 16.5; Jn 10.14; 1Co 8.3

boodíh “Caán yoobópdih caá”, í níj jenah joibípna caá. ²⁶Pánihna, yoobópdih bohéátdih joinít, queét nemépwā í maáh ā náahat pah chājnitji caandíh í cádahbipna caá. Pánih cádahnit, ā jwáub yéej chājat tútuchah yuhna, yoobópdih bohéátdih jepahnit, ā wutatboodíh í jepahcan níít, buca.

Péeni yeó jáapdih ded pah cáacwā í jumat pínah

3 Buu, Timoteo, nindihbut ma túi náhninaá: Jesús ā jwáub dei jūúwát pínah játih, cáacwādih búdí buwat ā jumbipna caá. ²Caán láa, cáacwā bitadit teo wáacat pínahdih jenah joicán, í weñat pínahdihjeh í jenah joibípna caá. Pánih jenah joinít, dawá bíí déedih í bidbipna caá. “Nihatdih jéihna, bitadit chah wā jumna caá”, níj jenah joinít í jumbipna caá. Cáacwādih, Diosdihbut yeejép wéhenit, í mánadihbut yap yohnit í jumbipna caá. Bitá queétdih í túi chājachah yuhna, “Túina caá”, níjicánnit í jumbipna caá. Diosdih wéicanjeh, búdí yeejép chājnit í jumbipna caá. ³Cáacwādih oican, í jígah en teo wáacan níít. Yeejép doonádih naóhnit í jumbipna caá. Í jenah joyátjihjeh yeejépdih í jéih chāj cádahcan níít. Cáacwādih tubit yeejép chājnit, túiniboodíh í en iibípna caá. ⁴Í chéenwādih yuh buca yeejép í chājipna caá. Jenah joicánjeh chājnit, “Jéih beedáni caá”, níj jenah joinít í jumbipna caá. Queét í weñat pínahdihjeh chājnit jumna, Diosboodíh náahcanit í jumbipna caá. ⁵Cáacwā í enechah, Diosdih túi wéinit pah jígohnit jumna yuhna, í jenah joyátdih ā tút uumát pínahdih í náahcan níít. Pánihnitdih ma pej jumca bojoó.

⁶Biquína pánih chājnit bitafh munnádih waadnit, “Dios naáwátdih yeebdíh bohénadih wā jūúwúp be”,

caanjíh jumnit yaáhdih ípí níj yeena caá. Páant í níj yeenachah yuhna, queét yaádh túi jenah joicánnit, yeejép chājnit jumna, í yee bohéátdih í wéi joiná caá. Queét yaádh búdí í yéej chājihna caá. ⁷Pánihna, dedé mácah yee bohéátdih joífhna, Dioíh yoobópdih bohéátdih í náahcan caá. ⁸Jon játih Egiptodih moón jóhnitji, Janes, Jambres wút jumnit, Moisésdih ít yap yohíhip wut yuh jí.^a Páant í yap yohíhat pah muntih queét yaáhdih yee bohénitboó túini bohéátdih í en iná caá. Queét yeejépdihjeh jenah joinít í jumna caá. Pánih jumna, Jesúsdih túi jenah joicán, áihwā yoobát í nihcan caá. ⁹Queét í yee bohé jibichah yuhna, daocánnitjeh queétdih í jepahbipna caá. Í yee bohéátdih “Caán yeejép bohéat caá”, cáacwā í níj jéihbipna caá. Janes, Jambresjíh í yeeatjidih jon játih moón í jéihyat pah muntih, Jesús ā jwáub dei jūúwát pínah játih jumnitbut í yeeatdih í jéihbipna caá.

Timoteodih ā jwáub wutat

¹⁰Obohjeéhtih, ded pah wā bohéat, wā jumat, wā jenah joyátdihbut meemjéh ma túi jéihna caá. Jesúsdih wā túi jenah joyátdih, íjat wihcanjeh cáacwādih oina wā teo wáacat, yeejép yapna yuhna wā cádahcatdihbut ma jéihna caá. ¹¹Weemdíh yeejép í chājachah, búdí wā yéej chūúátjidihbut ma jéihna caá. Antioquíá, Iconio, Listra tútchinaboó Jesúfh doonádih wā jib bohéat jíib, weemdíh yeejép í chājatjidihbut ma jéihna caá. Obohjeéhtih, í mawíhichah yuhna, jwí Maáh Jesúsboó weemdíh ā wapachah, í jéih maocap jí.^b ¹²Páant weemdíh í chājat pah, nihat Jesucristoíhwā caandíh í túi péeat jíib, bitá queétdihbut yeejép í chājat pínahdihbut jwí jéihna

^a3:8 Ex 7.11 ^b3:11 Hch 13.14-52; 14.1-20

caá. ¹³ Yeejépwā, yeenitbut chah yeejép chājnit ī jumbipna caá. Bitadilh yeena, queétjehbut ī yeeatdih joiná, chah yeejép ī jumbipna caá.

¹⁴ Oboheéhtih, ma éet, ma íin, weembát meemdíh jwī bohénachah joiná, meemboó mat túi jepahap wut jī. “Weemdíh bohénit yeenit nihcan caá”, níj jéihnit, yooópdi h jwī bohéátjidih túi náhnit, ma pée cádahca bojoó.

¹⁵ Meém wébít jum láa, Dios naáwátidih mat jéih jwíhip wut jī. Pánih jéihnit, Jesucristodih túi jepahnit, iiguípna bejni déejidih Dios ā túi ubni ma jumna caá.

¹⁶ Dios naáwátidih nihat daácnitdih “Nin pah ma níj daacá”, Diosjeh āt níj daacát túutup wut jī. Pánihna, ī daacátjidih jwiítidih bohéat caá náahap, yooópdi h naáwátidih jwī túi jéihyat túut niijná. Pánih jéihnit, “Caán yeejép wā chājatdih cádahat caá náahap”, jwī níj jéihna caá. Caandíh bohéna, túiniboodíh jwī jéih túut nuumná caá. Pánihna, yeó jáap jummat pah túi chājat túut niijná, ā naáwátidih bohéat caá náahap. ¹⁷ Ded Dios naáwátidih túi míic bohéna, nihat túinidih ā jéih chājbi pna caá.

4 Jesucristo, nihat cáacwā ī Maáh jwúub dei jūóhna, báadhnit, wunnitbut ded pah ī chājatji jīb ā naóh-bipna caá. Pánihna, caán, ā íip Diosbut ī enechah, meemdíh nin pah wā wēp naóhna caá: ² Yeó jáap jummat pah cáacwā ī joífhichah, ī joífhcah yuhna, Dios naáwátidih páantjeh ma bohénaá. Pánih bohéna, cáacwā ī yéej chājatdih jéihyanit, “Jwúub yéej chājcanjeh, túiniboodíh nī túut nuumú”, ma níj naáwá. Pánih naóhnit, chucánjeh, queétdih ma túi bohé cádahca bojoó. ³⁻⁴ Túttimah bóo láa, cáacwā túini bohéátidih ī joífhcan níft. Pánih joífhcan, ī náahatdih-jeh chājíhna, ī weñat pínah bohéátidih-jeh joífhnit, mácah bohénitboodíh búdí

ī bidbipna caá. Páant ī bidichah, dawá queétdih ī yee bohébi pna caá. Túini bohéátidih cádahnit, mácah bohénit ī jenah joyátjijeh ī bohéátboodíh ī joibí pna caá. Pánihna, waícanjeh páant ā yapat pínahdih jéihnit, meemboó Dios naáwát, yooópdi h jumnidih, ma bohé cádahca bojoó. ⁵ Pánih bohénit, queét yeenit pah chājat túut niijná, túi jenah joiní ma jumú. Yeejép yapna yuhna, bíic yooób chājnit, túini doonádih ma bohé cádahca bojoó. Pánih cádahcan, Dios meemdíh ā wutat pah ma túi chāj péanaá.

⁶ Weém Dios ā wutat pah, ā naáwátidih wā jib bohéatji jīb weemdíh ī mao yohat pínah bahnijeh caá ā judhdup. ⁷ Wā wunat pínah játih nin pah meemdíh wā naóhna caá: Jesúfh túini doonádih Dios weemdíh ā bohéat túutuchah, wā túi bohénap be. Nihat ā wutat pah wā chāj péanap be. Pánih chājnit, yeejép yapna yuhna, caandíh wā túi jenah joí cádahcap be. ⁸ Pánihna, wā túi chājatji jīb jwī Maáh jeáboó ā bíboh páina nacaá. Nihat cáacwā ded pah ī chājatdih jéih beedána, yooópdi h jīb wáhni jumna, ā wutatdih wā túi jepahatji jīb, ā jwúub dei jūóhni yeó jáapdi h weemdíh ā túi chājbi pna caá. Bitá caandíh oinitbut ā jwúub dei jūúwát pínahdih túi páinit ī jumuchah, jwī Maáh Jesús bíic yooób queétdih ā túi chājbi pna caá.

Timoteo ded pah ā chājat pínah

⁹ Waícanjeh wā pebhna ma jūúwá. ¹⁰ Demas wūt jumni chah dawá bíi déedih náahna, weemdíh cádahnit, Tesalónica tútchina ā jwúub bejep be.^c Crescente wūt jumni Galacia baácna ā bejehchah, Tito wūt jumnitbut Dalmacia baácna ā bejep be.^d ¹¹ Páant ī yoh bejat túttimah, Lucasjeh caá wájeéh ā chāwáp.^e Pánihna, bita teo wáacnitdih náahnit, meemdíh wā jūúwát túutna

caá. Pánih jūóhñit, Marcosdihbut ma nūmah jūúwú.^f Cristoíh doonádih wā bohénachah, weemdíh túi teo wáacni pínah caán ā jumbipna caá.¹² Tíquicodih Éfeso tátchina wā wahap be.⁸ ¹³Ninna jūóhna, Troas tátchiboó^h Carpo wūt jumniíh mūdíh wā jwej jūóhni cúbuh jweyát chóodih, wíih papélah tólihnadihbut ma ub jūúwú. Wíih papélah nūonadih bácah búdí wā náahna caá. Pánihna, caandíhbut ma ub jūúwú.

¹⁴Alejandro wūt jumni ítahdih teoni weemdíh búdí yeejép ā chājap be.ⁱ Páant ā chājatji jíib Dios caandíh ā peéh chājbipna caá.^j ¹⁵Caán Alejandro jwí bohéatdih búdí ā yap yohna caá. Pánihna, caandíh ma túi chāja chaáh, meemdíh yeejép ā chājcat pínah niijná.

¹⁶Roma tátchidih moón í maáta weemdíh í jwíih úbh joyóchah, wā chājatjidih wā bohéatdihbut queétdih wā naáwáchah, det weemdíh teo wáacnit pínah í wihcap be. Úmñit, nihat weemdíh í cádah bejep be. Obohjeéhtih, páant weemdíh í cádahachah yuhna, Dios queétdih ā peéh chājca bojo naáh.

¹⁷Weemdíh páant í cádahachah yuhna,

jwí Maáh Jesúsboó ā teo wáacap be, áih doonádih wā naóh beedáat pínah niijná, nihat judíowā nihcannit í joyát pínah niijná. Jiowá panihnit weemdíh í mao yohat déedih ā túi wapap be. ¹⁸Nihat weemdíh yeejép chājnitdih yap yohñit, jwí Maáh weemdíh ā wapbipna caá. Pánih wapnit, jeáboó maáh ā jumapna weemdíh ā túi bejat túutbipna caá. Pánihna, yeó jáap jumat pah “Caán chah túini, chah wēpni Maáh caá”, jwí niíf jíih. Páant tíí ā jumū nah.

Ā péé túyat túutat

¹⁹Prisca, Aquila,^k Onesíforo^l ā pebh moonbút í túyu naáh. ²⁰Erasto^m Corinto tátchiboó ā chāwáp jí. Trófimoⁿ Mileto tátchiboó tubúp chūúhñit, ā chāwáp jí. ²¹Meémboó mah noój láa játih waicanjeh ma jūúwú. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nihat bita Jesúíhwābut meemdíh í túyat túutna caá.

²²Jwí Maáh Jesucristo majeéh ā jumū naáh. Dios yeéb nihatdih oinit, ā túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

^f4:11 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

⁸4:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8 ^h4:13 Hch 20.6 ⁱ4:14 1Ti 1.20

^j4:14 Sal 62.12; Ro 2.6 ^k4:19 Hch 18.2,18 ^l4:19 2Ti 1.16-17

^m4:20 Hch 19.22; Ro 16.23 ⁿ4:20 Hch 20.4; 21.29

TITO

Titodih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, Diosdih teo wũhni wã jumuchah, Jesucristoĩh doonádih weemdĩh ã naáwát tútup jĩ, ã ñíonitboó Jesúsdi h jephahnit, jwĩ bohéat pahjeh ĩ túi chãjnit, "Weém nihát jéihni caá", níj jengah joicánnit, bícmantjeh íjcan-nit, máihcannit, míic maocannit, bí déedihbut tubit bidcannitdih ma ñíwíí. ²Dios yeecanni nin baácdih ã chãjat pínah jãtĩh "Wíí-hwã jeáboó wãjeéh páantjeh ĩ jumbipna caá", át níjíp wut jĩ. Pánihna, caán túini doonádih jephahnit páantjeh jeáboó ĩ jumat pínahdih ĩ jéihna caá. ³ ã ñíoni yeó jáapdih páant ã níjãtjidih cáacwãdih weemdĩh ã naáwát tútup jĩ. Weemdĩh páant wutni iiguípna jwĩ bejat déejidih túi ubni caá. ⁴ Pánihna, Jesúsdi h doonádih wã bohénachah joinít, Tito, meém Jesúsdi h ma túi jephahap jĩ. ^o Meemdĩh bohéni wã jumuchah, wã wũúh yoobát panihni caá ma jumup. Páant ma jumuchah, nin núodih meemdĩh wã daác wahna caá. Dios jwĩ íip, Jesucristo jwiítidih túi ubni bícdih meemdĩh oinit, ĩ teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah níjná.

Tito Creta quewadih moondĩh ã teo wáacat

⁵ Creta quewaboó bícdih jwĩ jum láa, caanjĩh moón Jesúsdi hwã ĩ túi chãjat pínahdih bohé beedáat ã judh jwuhup jĩ. Páant ã judh jwuhuchah jéihnit, meemdĩh ĩ pebh wã chãwát tútup jĩ, queétdih ma túi bohéat pínah níjná. Pánih bohénit, íih tútchina jumat yoobó Jesúsdi hwã ĩ maáta pínahdih meemdĩh wã ñíwat tútup jĩ. ⁶ Queét ma ñíonit maáta pínahdih nin pah jumat caá náahap: "Caán yoobópdih chãjni caá", cáacwã ĩ níjnítdih, bíic wilidihjeh bíbohndih ma ñíwíí. Páant ma ñíonit ĩ wehbut Jesúsdi h jephah-

nit, túi chãjnit, yap yohcannit ĩ jum naáh. ⁷ Jesúsdi h cáacwãdih en daonít, ã naáwãtdih bohénit pínahdih ñíona, túi chãjnit, "Weém nihát jéihni caá", níj jengah joicánnit, bícmantjeh íjcan-nit, máihcannit, míic maocannit, bí déedihbut tubit bidcannitdih ma ñíwíí. ⁸ Pánih ñíona, íih meemdĩh bitadih wéi waadát tútunit, túi jengah joí bitadih teo wáacnit, yeejép chãjat jengah joyãtdih páantjeh jumah bojnit, túi yoobópdih chãjnit, Dios naáwãtdih túi jephahndih ma ñíwíí. ⁹ Jwĩ túi bohéãtdih jephah cá-dahcannit ĩ jum naáh, bita ĩ bohéãtdih joinít, ĩ weñat pínah níjná. Caán bohéãtdih yap yohnditboó ĩ yeeatdih jéihnit, ĩ tút nuumbípna caá. Pánihna, Jesúsdi hwã ĩ maáta pínahdih ded pah ĩ chãjatdih túi ennit, ma ñíwíí.^p

¹⁰ Dawá ĩ maátadih yap yohndit, túi jengah joí wéhécannit, yeenit caá ĩ jumup. Pánih yeejép chãjnitjeéh jumnit, dawá Jesúsdi h jephahna yuhna, judíowãdih Dios ã wutãtji pah quehli nah yapat chóodih judíowã nihcannitdihbut bóodat tútunit ĩ jumna caá. Pánihna, ded pah ĩ chãjat yoobópdih nihcah, queétdih jéihyaat caá náahap, ĩ tút nuumát pínah níjná. ¹¹ Dinerodihjeh bidnit, queét mácah ĩ bohéna caá. Páant ĩ chãjachah, tíic náah ã jumna caá. Páant ĩ yee bohénachah joinít, dawá neoná, ĩ weha mána, ĩ weh bícdih, queétdih jephahnit, túini doonádih ĩ cádahna caá. Páant queétdih ma bohéat tútca bojóo.

¹² Queét Cretadi h moón ded pah ĩ jumatdih nihát cáacwã ĩ túi jéihna caá. Jon jãtĩh naóhni boobút, íjeéh jumni ji yuhna, nin pah át níj naáwáp wut jĩ: "Creta quewadi h moón tubit yeenit, yeejép tac behna míic maonit, búdí jeémíhnit, ĩ weñat pínahdihjeh chãjna, ípí tewíhcan caá", át níjíp wut jĩ. ¹³ Páant ã níjãtji yoobópdih tigaá. Páant ĩ jumatdih jéih-

nit, queét Jesúhwādh ma wēp naáwá, mácah bohéatdih cādahnit, Jesúsboodih ī jwúb jepahat pínah niijná. ¹⁴Pánih túut nuumnít, jwiít judíowā jwī nuowā ī jenah joyátjihjeh ī naáwátjidih, táini bohéatdih yap yohnit ī wutatdihbut ī joyáh boj bipna caá.

¹⁵Dedé jeémátdih, “Caán yeejép caá”, mácah bohénit ī niijchah yuhna, Jesús-dih túi jenah joinítboó “Caandih wā jeéméchah, ā túina caá”, ī niij jéihna caá. Obohjeéhtih, Jesús-dih jepahcannit-boó yeejép chājna, yéej chājatdihjeh ī jenah joiná caá. Pánih jumna, yeejép chājna yuhna, “Ā túina caá”, ī niij jenah joiná caá. ¹⁶“Diosdih wā túi jéihna caá”, niijná yuhna, yeejép ī chājna caá. Páant ī chājachah ennit, Diosdih ī jéihcatdih jwiítboó jwī jéihna caá. Tūbit yeejép chājna, Dios naáwátidih yap yohnit, queét táiniboodih ī jéih chājcan caá.

Titodih túi yoobópdih ā bohéat túutat

2 Páant yeejép ī jumachah jéihnit, meémboó queétdih yoobópdih ma bohénaá. ²Pánih bohénit, behnit neonádih nin pah ma niij naáwá: “Táinijeh jenah joinít, ni túi chājaá, ‘Caán táini caá’, cáacwā yeebdih ī niiját pínah niijná. Yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, Jesús-dih túi jenah joinít, áihwādh oinit, yeejép yapna yuhna, caandih ni cādahca bojoó”, ma niij. ³Behnit yaáhdihbut bíc yoobó ma bohénaá, Jesús-dih jepahna, túi chājnit yaádh ī jumát pínah niijná. Yeejép doonádih naóhcannit, máihcannit yaádh ī jumá naáh. Pánih jumnit, queétdih bita yaáhdih túini doonádih ī bohéna naáh. ⁴Pánih bohénit, queét behnit yaádhboó japata yaádh buúgdih nin pah ma bohéat túutú: “Ni weha mánadih, ni

wehdihbut ni oyoó. ⁵Túi jenah joinít, yéej chājcanit, niij mūdih jumnitdih ni túi en dawaá. Bitadih túi teo wáacnit, ni weha mánadih túi jepahnit yaáhdihbut ni jumá, bita yeebdih ennit, Dios naáwátidih yeejép ī naóhcat pínah niijná”, ī niij naáwá naáh.

⁶Japatadihbut nin pah ma niij bohénaá: “Yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, túi jenah joinít ni jumá”, ma niij. ⁷Meémboó táinijeh ma chājaá, meemdih ī en yacat pínah niijná. Yeececa, táinijeh ma bohénaá. ⁸Pánih bohéna, ma túi jenah joyoó, bita meemdih ī naóh yaccat pínah niijná. Páant yoobópdih ma bohénachah ennit, jwiítidih enihcannit ī naóh yaqufihna yuhna, ī tícbipna caá.

⁹Teo wūhndih jwūh nin pah ma niij bohénaá: “Ni maátidih wēi jepahnit, yeejép niijcánjeh, ni túi teo wūhú, queét ī weñat pínah niijná. ¹⁰Ni maátah bí déedih ni nuumcá bojoó, ‘Caánboó yoobópdih jumni caá’, queét yeebdih ī niij jenah joyát pínah niijná. Páant ni túi chājachah ennit, Dios jwiítidih túi ubniih bohéatdih bita ī wēi joibípna caá”, ma niij.

¹¹Dios nihát cáacwādh oi teo wáacna, iiguípna bejnit déejidih ā túi ub beedáfhadidih nihát jwiít cáacwādh át jéihyanap taga. ¹²Caandih enihcannitboó yeejép chājatdih ī ninahatdih Dios jwiítidih ā cādahat túutna caá. Pánih cādahnit, yeejép chājat jenah joyátidih páantjeh jumah bojnit, táiniboodih ā chājat túutna caá. ¹³Pánihna, Jesucristo, jwiítidih túi ubni, Dios wēpni búdí ā yeh iigátjih ā jwúb dei jūwúchah, jwī enat pínah yeó jáapdih wēi páina caá jwī chājap. ¹⁴Caán Jesucristo jwī yeejat jīb buúdáatdih jīb chājna, át wun wūhup

tajī,^r nihat jwī yéej chājatdih cādahnit,^s áihwā jwī jummat pínah niijná.^t Pánih yéej chājatdih cādahnit, túiniboodíh wēi chājnit jwī jumbipna caá.

¹⁵ Páant wā niijátidih queétdih ma bohé beedáat pínahdih caá meemdíh wā náah yacap. Pánih bohéna, Jesús ā wēpatjīh queétdih ma túi naáwá. Í yéej chājachah ennit, queétdih ma túut numát túutú. Páant ma bohénachah, “Caán ā bohéat dedé pínah nihcan caá”, í niijcá bojó nááh.

Jesúhwa ded pah í túi chājat

3 Nin pahbut queét Jesúhwa^{dih} ma niij bohénaá: “Níih baácdih moón maátadih jepahnit, túinidihjeh ní chājaá. ²Bitadih yeejép doonádih naóhcan, míic jūihcan, bitadih túi teo wáacnit ní jumú. ‘Weém nihat jéih beedáni caá’, ní niij jenah joicá bojó”, ma niijí.

³ Jon játih jwiítbut jenah joicánnit, yap yohnit, yeeatdih joinít, yeejép chājatdih nínahnit, jéih cādahcannit jwī jumup jī. Bitadih en jūihnit, en nínah íjnit, bita jwiítidih í en jūihñachah jwiítbut queétdih en jūih jwáubanit jwī jumjuhup jī. ⁴⁻⁵ Obohjeéhtih, páant jwī jumuchah yuhna, Diosboó jwiítidih oinit, Jesucristodih át wah deyanap wut jī, iiguípná jwī bejat déejidih ā túi ubat pínah niijná. Jwiít jwī túi chājat jīb át ubcap taga. Obohjeéhtih, jwiítidih jígah ennit,^u Túini Espíritudih jwíjeéh ā jummat túutup jī. Pánih jwíjeéh jumnit, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá, jwī yéej chājatdih cādahnit, túiniboodíh jwī chājat pínah niijná.^v Pánih chājnit, Dios ā weh jwiítidih át jummat túutup tajī. ⁶ Jesucristo jwiítidih wun wūhñit, boo pud jūóhna, ā pūuh laab béjehchah, Dios Túini Espíritudih át wahap tajī, ā wēpatjīh jwiítidih

ā túi teo wáacat pínah niijná. ⁷ Pánih teo wáacnit, jwiítidih oina, “Caán túini caá”, Dios ā niij enat jīb, ájeéh páantjeh jwī jumbipna caá. Pánihna, ájeéh jwī jummat pínahdih jéihna, Jesucristo ā jwáub dei jūáwát pínahdih jwī wēi páina caá.

⁸ Páant wā niiját yooópdih caá. Pánihna, caandíh cáacwádih ma wēp bohénaá, Diosdih jepahnit, túini í chājat pínah niijná. Wā daacát túini, oboh jumni naáwát nihcah, nihat caandíh í túi joyó nááh. ⁹ Pánih joinít, oboh í jenah joyátjīh jeh í míic jūihca bojó nááh. Í nuowā í wūtnadih, Moisés ā wutatjidi-hbut míic wéhenit, í míic jūihñat dedé pínah nihcan caá. Páant í míic jūihñatdih ma joyáh bojó.

¹⁰ Ded yeéb Jesúhwa^{dih} ā íjanachah enna, “Páant ma chājca bojó”, caandíh ma niijí. Chéne láajeh caandíh páant ma niij naáwá. Túttimah, ā jwáub yap yohochah enna, caandíh Jesúhwa í pej jumca bojó nááh. ¹¹ Pánih íjani túini bohéatdih yap yohna, yeejép chājni ā jumna caá. Pánih yeejép chājnit, caanjéh tigaá yeejép ā jummatdih bitadih ā jéihyanap.

Pablo ā pée naáwát

¹² Artemas ā bejíhichah, ní pebhna wā wahbipna caá. Obohjeéhtih, caán ā jéih bejcah, Tíquicodih wā wahbipna caá.^w Pánihna, caanná ā juibínachah, meémboó ñahwat jwáub jūóhñit, Nicópolis tútchiboó weemdíh ma jwááap. Caán tútchiboó mah noój láa wā jumíhna caá. ¹³ Zenas, áih cáacwā í wutatdih jéihnidih, Apolosdihbut ma túi teo wáacá.^x Pánih teo wáacnit, Jesúhwa doonádih naóh jibidih í bejat pínah játih, dedé í náahatdih queétdih ma wūhú. ¹⁴ Jwíjeéh jumnit Jesúhwa ded pah í túi chā-

^r2:14 Mt 20.28; Mr 10.45; Gá 1.4; 1Ti 2.6 ^s2:14 Sal 130.8; Mt 20.28

^t2:14 Ex 19.5; Dt 4.20; 7.6; 14.2; 1P 2.9 ^u3:4-5 Dn 9.18 ^v3:4-5 Ef 5.26

^w3:12 Hch 20.4; Ef 6.21-22; Col 4.7-8; 2Ti 4.12 ^x3:13 Hch 18.24; 1Co 16.12

jat pínahdih ī jéihye naáh, yabhcanjeh,
bitadih ī teo wáacat túut niijná.

Pablo ã péé túyat túutat

¹⁵Nihat wājeéh jumnit meemdih ī
túyat túutna caá. Caanjíh jumnit jwiítdih

oinit Jesúhwā ī túyu naáh. Dios yeebdih
búdí oinit, ã túi teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

FILEMÓN

Filemóndih ã túyat tútat

1 Weém, Pablo, Jesucristoíh doonádih jũni, wã naáwát jũib nemat muúboó jumna, jwĩ úud Timoteojih meém Filemóndih jwĩ túyat tútina caá. Meém jwĩ oini, jwĩ naáwát pah Jesucristoíh doonádih naóhni ma jumuchah, nin núodih meemdíh wã daác wahna caá. ²Míih muúdíh míic wáacnit Jesúhwádih, jwĩ dée wili panihnih Apia, Arquipodihbut wã túyat tútina caá. ³Arquipo yeejép yapna yuhna, weém wã chãjat pah Cristoíh doonádih naóhni ã jumna caá. ⁴Jwĩ íip Dios, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdíh oinit, í túi teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Filemón ded pah ã jummat

⁴⁻⁵Wã dée panihni Filemón, Jesucristodih túi jenah joinít, nihat áihwádih ma oyat doonádih wãpí joiná caá. Pánih joinít, meemdíh uúbhna, “Túina caá, Paá”, Diosdih wãpí niijná caá. ⁶Jwiít Jesúsdihtúi jenah joinít, bíic yoobó áihwã jwĩ jumna caá. Pánih jumnit, Cristodih oina, ã teo wáacatjĩh jwĩ túi jumbipna caá. “Paá, ma teo wáacatjĩh jwĩ túi jummat pínahdih Filemóndih ma jéihyanaá”, wãpí niij uúbhna caá. ⁷Bitã Jesúhwádih oinit, mat túi teo wáacap wut jĩ, í túi weñat pínah niijná. Páant ma chãjat doonádih joinít, weembút búdí wã wéina caá.

Filemóndih Onésimodih ã wéi jwááat tútat

⁸⁻¹⁰Nihat Jesúhwádih oina, ma túi teo wáacatdih jéihnit, bũ Onésimo, meemdíh teo wũhni, ma pebhna ã jwúub jwibínachah, bíic yoobó ma túi

chãjat pínahdih meemdíh wã náah yacna caá. Weém, Pablo, behe wã jumuchah, Cristoíh doonádih wã bohéat jũib nin nemat muúboó í nemep jĩ. Ninna weemdíh Onésimo^z ã en jibichah, caandíh Cristoíh túini doonádih wã naáwáp jĩ. Páant wã naáwáchah joinít, caandíh ã jepahap jĩ. Pánihna, bũ caanbút Jesúh jumna, wã wúuh panihni ã jumna caá. Weemdíh Cristo naáwát tútina, ã ñioni jumna, ded pah Onésimodih ma chãjat pínahdih wãta jéih wut tagaá. Obohjeéhtih, pánih jéih wutna yuhna, túi míic oinit jwĩ jumuchah, ded pah caandíh ma chãjat pínahdih wutcanjeh, meemdíh wã naóhna caá.

¹¹Caán Onésimo, Cristodih ã jepahat pínah játih, meemdíh teo wũhni jumna yuhna, át túi teo wáacap wut jĩ. Obohjeéhtih, bũ Cristoíh jumna, túut nuumnít, oboh jumni ã nihcan caá, bũca. Weemdíh túi teo wáacni jumna, meemdíhbut túi teo wáacni ã jumbipna caá. ¹²Pánihna, bũ caandíh búdí oina yuhna, meemdíh wã jwúub wahna caá. ¹³Obohjeéhtih, nemat muúboó wã jummat pónih, wãjeéh wãta chãwát túut tagaá, weemdíh ã teo wáacat pínah niijná. Páant wãjeéh ã jumuchah nihna, meém weemdíh ma jéih teo wáacadih jũóhcah, caánboó meem páh áta jéih teo wáac tagaá. ¹⁴“Pablodih teo wáacat túut niijná, ájeéh ma chã jwúhuú”, caandíh ma niijichah, wãjeéh caandíh wãta chã jwúhat túutup taga. Obohjeéhtih, meemdíh pánih wutíhcan, weemdíh túi teo wáacni ã jumuchah yuhna, caandíh ma pebhna wã jwúub bejat tútina caá. ¹⁵Nin pah wã jenah joiná caá: Onésimo meemdíh ã jweyéchah yuhna, Dios ã náahat pahjeh, bahni át cádah jwúhup tagaá, majeéh túinijeh ã jwúub jummat pínah niijná. Ma pebh jwúub jwibí jumna, ã jwúub jweicán níit, páant mũntih.

¹⁶ Pánihna, buu teo wāhniyeh nihcan, ma úud panihni Jesúih ā jumna caá. Páant ā jumuchah, caandih búdí wā oyochah yuhna, wā oyat chah meémboó caandih ma oibipna caá.

¹⁷ “Dios naáwátdih Pabljih túi biícđih bohénit jwī jumna caá”, niij jenah joinít, ma pebhna wā bejehchah, weemdih búdí mata wēi jwāáh taga. Páant weemdih ma wēi jwāáat pah muntih, Onésimodihbut biíc yobó ma túi wēi jwāáa.

¹⁸ Meemdih ā yéej chājachah, ā jiiib buudánachah nihna, weémboó caandih wā jiiib chājipna caá. ¹⁹ Páant wā chājat pínahdih wiih téihyājihyeh daácna caá wā chāyap. Obohjeéhtih, weémboó Jesúih túini doonádih meemdih wā naóhchah, Diosjeéh mata jumcan tagaá. Pánihna, meémboó weemdih búdí jiiib buudáni ma jumna caá. Obohjeéhtih, páant jiiib buudáni ma jumuchah yuhna, Onésimo ā jiiib buudáatdih meemdih wā jiiib chājipna caá. ²⁰ Pánihna, wā dée, wā oini, jwī Maáh Cristoih jumna, Onésimodih ma túi chājaá. Páant ma chājat

doonádih joinít, búdí wā wēibipna caá. ²¹ Páant wā naáwátdih ma túi jepahat pínahdih wā jéihna caá. Chah ma chājat pínahdihbut wā jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdih wā daác wahna caá.

²² Nindihbut meemdih wā naóhbipna caá: Ni pebhna wā bejat pínahdih jwī Maáhdih ni úúbatdih wā jéihna caá. Páant ni úúbatdih ā jepahachah, ni pebhna juibína wā úwat tólih pínahdih ma ámoh pánaá.

Ā pée túyat túutat

²³ Épafra^a meemdih ā túyat túutna caá. Caánboó Cristoih ā jumna caá. wājeéh nemat muúboó ā jumna caá. ²⁴ Marcos,^b Aristarco,^c Demas,^d Lucas^e yuh buca meemdih ĩ túyat túutna caá. Cristoih doonádih wā bohénachah, queétboó weemdih túi teo wáacnit ĩ jumna caá.

²⁵ Jwī Maáh Jesucristo yeebdih oinit, búdí ā teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pablo

^a1:23 Col 1.7; 4.12 ^b1:24 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10 ^c1:24 Hch 19.29; 27.2; Col 4.10 ^d1:24 Col 4.14; 2Ti 4.10 ^e1:24 Col 4.14; 2Ti 4.11

HEBREOS

Dios ã wũúhdih cáacwãdih ã naáwát tútut

1 Jon játih ã naáwát dih naóh yapan- itjidih dawá láa Dios át naáwáp wut jī. Biquí láana ī oo júmatjih, bíh láa oo júmat pah jíghatjih queétdih át naáwáp wut jī. Bíh láa ángelwãdih át naáwát tútut wut jī. Bíh láa ã wéheat- dihjeh īt joyóp wut jī. Páant queétdih ã naáwáchah, jwī nuowãjidih īt jwúb naóh yapanap wut jī. ²Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapndih ã wũúhboodíh áih doonádih át naáwát tútut wut jī. ã íp ã wutuchah, nin baácdih jeádihbut ã wũúh át chãjap wut jī. Pánihna, péeni yeó jáapndih nihat áih pínah ã jumuchah, ã ípboó nihat caandíh ã wũhípna caá. ³Caán ã íp bíc yoobó jumna, túini yoobát ã jumadnih jwiít dih ã júutna caá. ã wũúh ã wépatjih ã wutuchah, nin baác, jeábut páantjeh ã jumna caá. Jwiít- dih wun wũhni jwī yéejatdih ã yoh péaat túttimah, jeáboó páuh laab béjnit, ã íp ã jéihyepmant bóo buwámant át cháudup wut jī.^f

Dios wũúh ángelwã chah ã túyat

⁴Pánih jumna, ã wũúhboó ángelwã chah ã túina caá. Dios caandíh ã wũhni wépatbut ī wépat chah ã jumna caá. ⁵Páant ã jumuchah, ángelwãdih nihcan, ã wũúhdihjeh nin pah Dios át niijíp wut jī: “Meém wã wũúh caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwã ī enechah, meemdíh maáh wã waadána caá”, át niijíp wut jī. (*Sal* 2.7)

Pánihna, ángeldih naóhcan, ã wũúhdih- jeh nin pahbut át niijíp wut jī:

“Weém ã íp caá. Caán wã wũúh ã jumna caá”, át niijíp wut jī. (*2S* 7.14; *1Cr* 17.13)

⁶ ã wũúh ã cáac jumuchah, nin pahbut caandíh át niijíp wut jī:

“Nihat wíh ángelwã bódicha caj yoh ña- jnit, wã wũúhdih ī wéi naáwá naáh”, át niijíp wut jī. (*Dt* 32.43; *Sal* 97.7)

⁷ Áih ángelwãboodíh nin pah Dios át ni- ijíp wut jī:

“Wíh ángelwãdih johlit wépép ã bejat pah wépép bejnit wã chãjna caá. Queét weemdíh teo wũhndih búdei iigát pah wépnit wã jumad tútutna caá”, át niijíp wut jī. (*Sal* 104.4)

⁸ Queétdih páant niijná yuhna, ã wũúh- boodíh nin pah át niijíp wut jī:

“Meém Dios jumnit, nihat cáacwãdih yoobópdih wutni ma maáh jumad ã buudcán níit.

⁹ Túi chãjatdih búdei wéinit, yéej chã- jatboodíh ma iiná caá. Páant ma jumuchah, meemdíh wéi ennit, ma- jeéh jumnit ī weñat chah, weém, ma íp Dios, meemdíh wã weñana caá”, át niijíp wut jī. (*Sal* 45.6-7)

¹⁰ ã wũúhdih nin pahbut Dios át niijíp wut jī:

“Maá, bíh mahjeh nin baácdih, jeádih- but ma chãjap jī.

¹¹⁻¹² Páant ma chãjniji ã buudáh be- jbípna caá. Obohjeéhtih, meém- boó páantjeh ma jumbípna caá. Cáacwã moópni yéguhdih yohnit, jáap chóo ī túut nuumát pah, jeá, baácdihbut yohnit, jáap jeá, jáap baácdihbut ma chãjbípna caá. Obo- hjeéhtih, meémboó wuncan, ma ju- mad pahjeh ma jumbípna caá”, ã wũúhdih át niijíp wut jī. (*Sal* 102.25- 27)

¹³ Ángeldih niijcán, ã wũúhboodíh Dios nin pah át niijíp wut jī:

^f1:3 Jn 1.1-3; Col 1.15-17

“Chah Maáh jumna, wā jéihyepmant bóo bawámant ma chúudú. Páant ma chúuduchah, meemdíh eníhcannitdih wā yap yohat túttimah, queétdihbut chah maáh jumnit, nihatdih ma wutbipna caá”, át niijíp wut jī. (Sal 110.1)

¹⁴ Nihat ángelwā Diosdih teo wūhnt caá ī jumup. Pánihna, ā wūúh ā túi ubnitdih ī teo wáacat pínah niijná, jwī íp áih ángelwādh āpí wahna caá.⁸

Cristo ā naáwátdih jwī joyáh bojcat

2 Pánihna, Dios wūúh chah wēpni, jwiítdih naóhni ā jumuchah jéihnit, caandíh cádahcat túut niijná, jwī joiníjdih túi náhninit, jepahat caá náahap. ²Dios ā wúatdih ángelwā ī naóh yapanachah, cáacwāboó ī yap yohat jíib Dios queétdih át peéh chājap wut jī. Ī naóh yapani wúatdih cáacwādh jepahat átih náahap wut yuh jī. ³Obohjeéhtih, jwī Maáhboó ángelwā chah wēpni ā jumatdih jéihnit, jwiítdih ā túi ubat pínah doonádih jepahat caá chah náahap. Cáacwādh ā túi ubat pínah doonádih caanjéh át jwíih naáwáp wut jī. Páant ā naáwáchah joinítjiboó jwiítdih ī jwúub naóh yapanachah, yoobópdih ā jumatdih jwī túi jéihna caá. Pánihna, áih túini doonádih joyáh bojna, Dios jwiítdih búdí ā peéh chājat pínahdih jwī jéih jweicán niít. ⁴Jesúhwā caán doonádih bohénit, cáacwā ī jéih chājca naáhdih Dios ā wēpatjīh dawá láa ĩt chāj júutup wut jī. Páant ĩ chājat pínahdih Túini Espirituboó ā náahat pahjeh queétdih wēpat át wūhup wut jī. Pánihna, ā wēpatjīh ĩ chāj júutuchah, ĩ bohéat yoobópdih ā jumatdih Dios queétdih joinítdih át jéihyanap wut jī.

Jesucristo jwiít pah ā cáac jumat

⁵ Péeni yeó jáapdih Dios ā jáap chājni baácdih moondíh ángelwā maáta ĩ jumcan niít. ⁶Obohjeéhtih, jwiítboodíh maáta ā waadábipna caá. Dios naáwátdih bíic naóh yapaniji nin pah át niíj daacáp tajī:

“Cáacwā oboh jumnit ĩ jumuchah yuhna, queétdih búdí oina, túi náhninit, mapí túi en daoná caá.

⁷ Maátcanjeh ángelwā ĩ wēpat nump cáacwādh mat jum jwuhat túutup taga. Pánih jumat túutna yuhna, būu queétdih wēpat wūhnt, maáta mat waadánap taga.

⁸ Páant maáta ma waadánachah, nihat nin baácdih jumnit chah caá ĩ jumup”, át niíj daacáp tajī. (Sal 8.4-6)

Pánih maáta waadánit, nihatdih wutnit pínah jumna yuhna, būu jwī wut jwuhcan caá. ⁹Obohjeéhtih, Jesúsboó nin baácboó ā jumuchah, ángelwā nump jum jwuhnt, nihat cáacwādh búdí oina, át wun wūhup wut jī. Búdí yeejép yapna, jwiítdih ā wun wūhuchah ennit, ā wēpatdih wūhna, Dios Jesúsdi h maáh át waadánap wut jī. Pánihna, būu chah maáh, túini yoobát ā jumatdihbut jwī jéihna caá.^h

¹⁰ Dios ā náahat pah nihatdih chājni ā jumna caá. Ā náahat pah muntih jwiít ā wehdih jeáboó ub bejat túut niijná, ā wūúhdih át wun wūhat túutup wut jī. Jesús yeejép yapna, ā wun wūhatjīh jwiít cáacwādh yoobópdih túi ubni caandíh Dios át chājap wut jī. ¹¹ Det ĩ yéejatdih yohnit, queétdih túi ubnibut Dios weh ĩ jumna caá. Pánihna, Dios jwī íp ā jumuchah, Jesús jwiít áihwādh “Queét wā úudwā caá”, tíccanjeh, ā niijná caá. ¹² Jesús ā ípdih nin pah ā niijátdih Dios

naáwátdih naóh yapani át niij daacáp tajī:

“Dios, ded pah ma jummatdih wā úud-wādih wā naóhbiḡna caá. Nihat wíi-hwā ī míic wáac juyúchah, meemdiḡ wēi eonit, “Chah wēḡni ma jumna caá”, wā niijbḡna caá, ā niijíp jī”, át niij daacáp tajī. (*Sal 22.22*)

¹³ Nin pahbḡt biḡh át niij daacáp tajī:

“Meém chah wēḡni jumna, weemdiḡ ma túi teo wáacbiḡna caá, ā ípdih ā niijíp jī”, át niij daacáp tajī. (*Is 8.17*)

Nin ā niijátdihbḡt át niij daacáp tajī:

“Dios ā wehdih weemdiḡ ā wūhuchah, queét biícdih ninjḡh wā jumna caá, ā wūúh ā niijíp jī”, át niij daacáp tajī. (*Is 8.18*)

¹⁴ Pánihna, “Ā weh”, ā niijnít jwī jumuchah, Cristo jwiít pah át cáac jumup wut jī. Pánih cáac jumnit, cruzboó wun wūhna, nemépwā ī maáh cáacwādiḡ wunat tútnidih át yap yohop wut jī. ¹⁵ Játih jwiítboó jwī wunat pínahdiḡ úumnit, chéonit panihnit jwī jumup jī. Pánihna, nemépwā ī maáhdih yap yohna, jwiít chéonit panihnitdih Cristo át watap taga. ¹⁶ Ángel-wādiḡ teo wáaccan, jwiít Abraham jui-mená, Dioíhwā pínahboodíḡ át teo wáacap wut jī. Caandíḡ jwī jéihna caá.

¹⁷ Pánihna, jwiít ā úudwā panihnitjeh cáac jummat caandíḡbḡt át náahap wut jī. Páant ā cáac jumuchah, jwī yéejatdih yohat tút niijná, ā íp caandíḡ át wun wūhat tútup wut jī. Páant ā wutatdih túi jepahna, jwiít diḡ jígah en teo wáacnit, sacerdotewā ī chājat pah át chājap wut jī. Pánih chājna, sacerdotewā ī chah maáh ā jumna caá. ¹⁸ Jwiít panihni ā jumuchah, caandíḡ búdí yeejép át yapap wut jī. Obohjeéhtih, nemépwā ī maáh ā yéej chājat tútuchah yuhna, caandíḡ át yap yohop wut jī. Pánih yap yohni

jumna, jwiít diḡbḡt nemépwā ī maáh ā yéejajhichah, ā jéih teo wáacna caá.

Cristo Moisés chah ā túyat

3 Wā déewā, Jesúfhwā, Dios pehbboó bejnit pínah ā níonit ní jumna caá. Pánih jumna, Jesucristo Dios ā naáwát tútḡni ā jummatdih, sacerdotewā ī chah maáh ā jummatdihbḡt ní túi náhninaá. Páant ā naáwát tútḡni jumna, Dios jwiít cáacwādiḡ ā túi ubat pínahdiḡ át bohénap wut jī. Sacerdotewā ī chah maáh jumna, jwiít diḡ át wun wūhup wut jī, Diosjeéh jwī túi jummat pínah niijná. Páant ā jummat doonádiḡ jwíḡ náóhna caá. ² Dios ā chājat tútat pahjeh Jesús át chājap wut jī. Moisésjibḡt Dios caandíḡ ā wutat pahjeh, áih cáacwādiḡ át túi teo wáacap wut jī. ³ Cáacwā muúdiḡ ī wēi enat chah, caán chājniboodíḡ íḡ wēi enna caá. Pánihat pah, Dioíḡ cáacwādiḡ teo wáacni Moisésjidiḡ ī weḡat chah, queétdih chājni Jesúsboodíḡ weḡat caá náahap. ⁴ Muú chājni ā wihchah, muú āta wihcan tagaá. Pánihat pah, jwiít diḡ chājni wihchah, jwiítbḡt jwíta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó nihatiḡ chājni ā jumna caá. ⁵ Moisés Dios diḡ teo wūhni jumna, ā wutat pah áih cáacwādiḡ át túi bohénap wut jī. Pánih bohéna, Dios túttimah ā naáwát pínahdiḡbḡt át jéihyanap wut jī. ⁶ Obohjeéhtih, Cristoboó Dios wūúh jumna, ā íp ā wutat pahjeh jwiít diḡ en daoní ā jumna caá. Pánihna, úumcanjeh caandíḡ cádahcan, ā pehbna jwī bejat pínahdiḡ wēi páina, áihwā yoobát jwī jumna caá.

Dioíhwā ájeéh ī chooát

⁷ Túini Espírítu Dios naáwát diḡ naóh yapanidiḡ nin pah át niij daacát tútup tajī:

“**Вуу**, Dios ā naáwáchah joiná, ñi nuowā caandíh ī yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó.

⁸⁻⁹ Ñi nuowā tútchi wihcapboó jumna, weemdíh ī yap yohop jī. Pánih yap yohnit, “¿Yoobópdih Dios jwiít dih ā en daomí níit?” ī niijp jī. Cuarenta jópchi caánboó jibnit, queétdih wā túi chājatdih ī enep yuh jī. Obohjeéhtih, pánih enna yuhna, ī jepahcap jī. Páant ī yap yohatji pah yeebát biíc yoobó ñi yap yohca bojoó.

¹⁰ Weemdíh ī yap yohatji jíib queétdih búdí wā íijp jī. Pánih íijnit, “Queétdih yoobópdih wā túi waáwáchah yuhna, weemdíh ípí jepahíhcan caá.

¹¹ Pánihna, queétdih wā chooát túutat pínah pebhboó wā waadát túutcan níit”, wā niijp jī, Dios ā níj naóhna caá”, āt níj daacáp tajī. (*Sal 95.7-11*)

¹² Wā déewā panihnitá, íñi túi chāja chaáh! Yéej chājatdih jwúub bidnit, Dios, páantjeh jumnidih túi jenah joyátdih ñita cádah tagaá. ¹³ Nin baáboó jum jwuhna, yéej chājcat túut niijná, yeó jáap jumt pah ñi túi míic teo wáacá. Míic teo wáaccan, yéej chājna, “Páant wā chājachah, ā túina caá”, ñita níj jenah joi tágaá. Pánih yeeatdih jepahna, Diosdih búdí ñita yap yoh tagaá. ¹⁴ Pánihna, Cristodih jwí jwíih jepahat pah, caandíh jwí túi jenah jói cádahcan, ājeéh jwí túi jumbipna caá. ¹⁵ Ā naáwátdih naóh yapani nin pah āt níj daacáp tajī: “**Вуу**, Dios ā naáwáchah joiná, ñi nuowā caandíh ī yap yohatji pah ñi yap yohca bojoó”, āt níj daacáp tajī. (*Sal 95.7-8*)

¹⁶ ¿Det tigaá Dios ā naáwáchah joiná yuhna, yap yohnit íit jumji? Egipto baácdih jumnitji Moisés ā numah bac jūóhñit íit jumup wut jī. ¹⁷ Pánihna, queét yap yohnitdih cuarenta jópchi Dios ā íijichah, tútchi wihcapboó íit wun

beedép wut jī. ¹⁸ “Wā chooát túutat pínah pebhboó yeedíh wā waadát túutcan níit”, queétdih āt niijp wut jī. ¹⁹ Diosdih ī túi jenah joicát jíib ī chooát déejiboó ī waadcátjdih jwí jéihna caá.

4 Jon játih moondíh “Wā pebh yeebdíh wā túi chooát túutbipna caá”, Dios āt niijp wut yuh jī. Pánih naóhna, jwiít dihbut biíc yoobó niijná āt chājap wut jī. Pánihna, ājeéh túi chooát túut niijná, Diosdih túi jepahat caá náahap. ² Jon játih moón Dios naáwátdih ī joyátji pahjeh muntih, jwiítbut áih túini doonádih jwí joyóp jī. Obohjeéhtih, queét jói waóhñitboó joiná yuhna, “Dios ā niiját pahjeh ā chājipna caá”, íit níj jenah joicáp wut jī. Pánihna, ī joiníji dedé pínah queétdih āt nihcap wut jī. ³⁻⁴ Jwiítboó caandíh túi jenah joinít, Diosjeéh jwí jumuchah, jwiít dih ā túi chooát túutbipna caá. Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapaniji ā daacát pahjeh tigaá caandíh jepahcannit nin pah ī yapbip:

“Queétdih búdí íijnit, nin pah wā niijp jī: “Í chooát pínah pebhboó waadcan, wājeéh í jumcan níit”, wā niijp jī”, Dios ā niijná caá”, āt níj daacáp tajī. (*Sal 95.11*)

Obohjeéhtih, Diosjeh nin baácdih chāj péanit, nihát áih tewatdih āt teo péanap wut jī. Ā naáwátdih bíh naóh yapani nin pahbut āt níj daacáp tajī:

“Seis yeó jáap nin baácdih, jeádihbut chāj péanit, teo cádah jwuhñit, Dios āt choonáp wut jī”, āt níj daacáp tajī. (*Gn 2.2*)

⁵ Caandíh túi jenah joicánnitjdih nin pahbut ā naáwátdih naóh yapani āt jwúub níj daacáp tajī:

“Queét í chooát déejiboó waadcan, wājeéh í jumcan níit”, Dios ā niijná caá”, āt níj daacáp tajī. (*Sal 95.11*)

⁶Jwī n̄owā Dioíh doonádih jwíih joinítjiboó caandíh ī yap yohat peéh, áihwā nihcan, ī chooát déejiboó ít waadcáp wut jī. Obohjeéhtih, bitaboó caandíh túi jepahnit, áihwā jumna, ájeéh ī túi choobípna caá. ⁷Cáacwādih ā túi ubat pínah yeó jáapnadih Dios āt jwáub níwip wut jī. Páant ā níoni yeó jáapna b̄uú láa ā jumna caá. Dawá jópchina jwī n̄owā ī joyát túttimah, caán ā níoni yeó jáapnadih Davidjidih Dios ā naáwát túutuchah, nin pah āt níj daacáp tajī:

“B̄uú yeebdíh wā naáwáchah joinít, yap yohcanjeh, weemdíh nī túi jepahaá’, Dios ā niijná caá”, āt níj daacáp tajī.
(Sal 95.7-8)

⁸Josuéjiboó Dios ā wūhni baácdih jwī n̄owādih āt n̄umah juibínap wut yuh jī. Obohjeéhtih, “Wájeéh nī túi choobípna caá”, niijná, caán baácdih ī chooát pínahdih Dios niijná āt chājcap wut jī. Caán baácdihjeh chooát túutna nihna, bíh ī chooát pínah yeó jáapdih āta naóhcan taga.^k ⁹Seis yeó jáap ā tewat túttimah, Dios ā chooátji pah muntih, jwiít áihwābut ájeéh jwī túi choobípna caá. ¹⁰Dios ā tewatdih ā cádahat pah-jeh muntih, ájeéh chooná, jwī wái náah jumni tewatdih jwī cádahbipna caá.¹

¹¹Pánihna, ájeéh túi chooát túut niijná, jwiít áihwāboó caandíh túi jenah joinít, ā naáwátidihbut jwī túi jepah jīh. Jon játih moón jwī déewā Diosdih ī yap yohatji jíib ájeéh túi jumcan, ít jéih choocáp wut jī. Pánihna, queét ī chājatji pah jwiítboó jwī chājca boj jīh.

¹²Dios naáwát oboh jumni nihcan, báadhni panihni ā jumna caá. Pánih jumna, chénaboó jaco wáini eéep naajīh iidíp d̄uuj lájapdih jwī bóodat pah, ā naáwátidih jwī jenah joyóchah, jwiít-dih ā túi chūúhna caá. Pánih chūúhna, ded pah jwī túut n̄umát pínahdih jwiít-

dih ā jéihyana caá.^m ¹³Ded pah jwī jenah joyátidih Diosdih jwī jéih bihcan caá. Nihat ā chājnidih caánboó ā enna caá. Pánihna, ā pebhna juibínit, ded pah jwī chājatjidih caandíh naáwát ā náahbipna caá.

Jesús sacerdotewā ī chah maáh ā jumat

¹⁴Dios wūúh, Jesús, ā íip pebhna waadnit, chah maáh ā jumna caá. Pánih wēpni jumna, sacerdotewā ī chah maáh caá. Sacerdotewā ī maáh Dioíh cáacwādih ā uúbát pah, Jesúsbut jwiít-dih uúbhni ā jumna caá. Páant ā jumuchah jéihnit, jwiítboó caandíh jwī túi jenah joí cádahca boj jīh. ¹⁵Jesús cáac jumna, ded pah jwī yapat pínahdih ā túi jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép jwī yapachah enna, jwiítidih jígah ennit, ā jéih teo wáacna caá. Nemépwā ī maáh caandíh ā yéej chājat túutuchah yuhna, Jesús yéej chājcani āt jumup wut jī. Pánih jumna, jwiítidihbut ā yéej chājat túutuchah, Jesús ā jéih teo wáacna caá, jwī yéej chājcat pínah niijná. ¹⁶Pánihna, Dios jwiítidih ā oyatdih jéihna, úumcanjeh, caandíh jwī uúbát dée caá. Páant caandíh jwī uúbáchah, jwiítidih oinit, jí-gah enna, ā túi teo wáacbipna caá.

5 Nihat sacerdotewā maáta ī chah maáta pínahdih Dios cáacwā cātíh ā níona caá, queétidih ī teo wáacat pínah niijná. Pánihna, Diosdih teo wūh-nit jumna, cáacwā ī yéej chājatji peéh nuñápwādih mao cáo wūhnit, bíhdi-hbut caandíh ípí wūhna caá, Dios ā enechah, cáacwā ī túi jumat pínah ni-ijná. ²Bitá yéejnit ī jummat pah muntih, sacerdotewā ī chah maátabut yée-jnit ī jumna caá. Pánih yéej chājnit jumna, yéej chājnitidih jígah ennit, ī túi jéih teo wáacna caá. ³Pánih yéejnit ī jumuchah, queét sacerdotewā ī maátadi-

^k4:8 Dt 31.7; Jos 22.4 ^l4:10 Gn 2.2 ^m4:12 Is 49.2; Ef 6.17

hbüt yéej chājat peéh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, queétjeh ī yéej chājat peéh, cáacwā ī yéej chājat peéhbut nuñúpdih mao cáo wūhat caá náahap, Dios ā enechah, ī túi jumat pínah niijná.ⁿ ⁴ Sacerdotewā ī chah maáta jumíhna, queétjeh ī jéih waadcán caá. Diosboó queét-dih ñíonit, ā waadána caá. Jon játih Aarónjidih Dios ā níwat pahjeh muntih, buubut sacerdotewā ī chah maáta pínahdihbut ā ñíona caá.^o ⁵ Páant queétjeh ī waadcátji pahjeh muntih, Cristobut sacerdotewā ī chah maáh pínah caanjéh maáh āt waadcáp wut jī. Diosboó caandíh maáh waadána, nin pah āt niijíp wut jī:

“Meém wā wūúh ma jumna caá. Páant ma jumuchah, buu nihat cáacwā ī enechah, meemdíh maáh wā waadána caá”, Dios āt niijíp wut jī. (Sal 2.7)

⁶ Bíih láa nin pah āt niijíp wut jī:

“Melquisedec sacerdote ā jumatji pahjeh, bíic yoobó meembút páantjeh sacerdote ma jumbipna caá”, ā wūúhdih āt niijíp wut jī. (Sal 110.4)

⁷ Cristo nin baáboó jumna, jūinít, ā ípdih búdí āt uúbúp wut jī. “Ma náahna, ma teo wáacá, wā wuncat pínah niijná. Obohjeéhtih, páant wā wuníhcah yuhna, ma náahat pahjeh ma chājaá”, āt niijíp wut jī.^p Páant ā níj uúbúchah, ā íp āt joyóp wut jī. Pánihna, ā íp ā náahat pahjeh ā chājíhichah enna, ā uúbát-dih joiná, caán wunnijidih āt boanap wut jī. ⁸ Cristo Dios wūúh jumna yuhna, búdí yeejép āt yapap wut jī. Pánih yapna yuhna, ā ípdih āt jepah cádahcap wut jī. Pánih jumna, ded pah túi jepahatdih āt jéihyep wut jī.^q ⁹ Pánih yeejép yapna yuhna, yoobópdih jepahni cruzboó wunna, nihat caandíh jepahnitdih túi ubni ā jumna caá. ¹⁰ Páant ā wun

wūhuchah, Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Diosboó caandíh maáh āt waadánap wut jī.

Cristoíh doonádih jwí jepah cádahachah, búdí ā tobohat

¹¹ Cristo sacerdotewā ī chah maáh ā jumatdih yeebdíh chah wā bohéíhna yuh caá. Obohjeéhtih, páant wā jwúub naáwíhichah yuhna, yeéboó níta túi beh joicán tagaá. Pánih beh joicánnit ní jumuchah, yeebdíh wā túi jéih bohécan caá. ¹² Maatápdih Cristoíhwā ní jumna yuh caá. Pánih jumnit, bitaboodíh ní bohénachah, āta túi tagaá. Obohjeéhtih, túi beh joicánnit ní jumuchah, bitaboó yeebdíh ī jwúub bohéat caá náahap. Dios naáwát buocannidihjeh ní beh joiná caá. Wébít jōóh macdihjeh ī nomat pah yeebút buocannidihjeh ní túi joiná caá. Jáap bohé jwíhñit ī jumat pah ní jumna caá. ¹³ Det jōóh macdih nomnit, wébít ī jum jwuhna caá. Queét ī nihat pahjeh tigaá yeéb ní jumup. Pánihna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, yeebdíh ī níj bohénachah yuhna, páantjeh ní beh joicán caá.^r ¹⁴ Jeémát-dih jeémpnitboó behnit ī jumna caá. Queét panihnit caá Dios naáwát-dih túi míc bohénit ī jumup. Pánih bohéna, “Nin yeejép caá. Con túini caá”, queétoó ī níj jéihna caá.

6¹⁻² Pánihna, Dios naáwát-dih chah jéihna, túi behnit panihnit jwí jum jíih. Cristoíh doonádih jwíh bohéna, nin pah jwí jéihyep jī: Jwíit cáacwā jwí jenah joyátjijeh jwí chājachah, dedé pínah nihcap jī. Pánih chājna, Diosdih jwí weñacap jī. Páant jwí chājatjidih cádahnit, Cristodih jepahna, túiniboodíh túnt nuumnít, caandíh jwí túi jenah joí jwíhip jī. Páant jwí jwíih jepahachah, nin pah jwíitdih ī jwíih bohénap jī: Ded pah Jesúíhwādih daabáát-dih, jwíit áihwādih

ⁿ5:3 Lv 9.7 ^o5:4 Ex 28.1 ^p5:7 Mt 26.36-46; Mr 14.32-42; Lc 22.39-46

^q5:8 Mt 26.39; Jn 10.18; Fil 2.8 ^r5:13 1Co 3.2

ĩ teo jáhaatdihbut ĩ bohénap jĩ. Wun-
nitji ĩ jwúub boo pud jüúwát pínahdih,
péeni yeó jáapdih caandíh jepahcannit-
dih Dios ā peéh chājachah, búdí yeejép ĩ
yapat pínah ā péacatdihbut ĩ jwíih bo-
hénap jĩ. Páant ĩ jwíih bohéátjidih túi
jéihna, chah jwí bohé jíih. ³Diosdih, ā
naáwátidihbut chah jwí jéih jíih. Dios ā
náahachah, jwiít nihat bíícdih páant jwí
chājbipna caá.

⁴Obohjeéhtih, det pánih chājcan,
Diosdih ĩ cádahbipna caá. Pánih
cádahnit, jwúub yéej chājna, ĩ jéih
jwúub túut nuumcán niít. Queét
Cristodih jwíih jepahnit, “Áih dooná
yoobópdih caá ā jumup”, ĩt niíf jenah
joyóp yuh jĩ. Pánih jenah jointit, Dios
queétdih ā túi ubatdih, Túini Espiritu
íjeéh ā jummatdihbut ĩt jéihyep wut
yuh jĩ. ⁵Dios naáwátidih joiná, túini
naáwát ā jummatdih ĩt jéihyep wut
yuh jĩ. Nin péeni yeó jáapna Dios
ā maáh jumupboó ā wēpatjĩh ā teo
wáacatdihbut ĩt jéihyep wut yuh
jĩ. ⁶Pánih jéihna yuhna, caandíh
cádahna, Dios wúúhdih cruzboó ĩ
jwúub mao yohat pah caá ĩ chājap.
Páant ĩ chājachah enna, bita Cristodih
ĩ deohbipna caá. Páant ĩ cádahachah,
det queétdih ĩ jéih jwúub túut nuumát
túutcan niít. ⁷Nin pah caá ā jumup:
Túini baácdih mah ā jüúwúchah,
wápchi mínah caanjíh ā momni túi
chíih jüóhnit, ā quehechah, ā jeémát
pínahdih ā bíbohna caá. Caán baácdih
Dios ā túi chājna caá. Pánihat pah
Diosdih cádahcan, ā naáwátidih chah
bohénitdih ā túi teo wáacbipna caá.
⁸Obohjeéhtih, ded baácdih óot jumni
píhna, yeejép yílipbut ā chíihichah,
dedé pínah nihcan caá. Pánihni baácdih
túi chājcan, Dios ā cáo yohbipna
caá. Páant ā cáo yohat pah caandíh
cádahnitdihbut ā cáo yohbipna caá.⁵

Cristodih cádahcannitdih

Dios ā túi ubat

⁹Wā oinitaá, yeebdíh páant niíf
naóhna yuhna, “Cristodih cádahnit
caá”, yeebboodíh wā niíf jenah joicán
caá. Cristo ā túi ubnit ĩi jumuchah,
túini ĩi chājatdih wā jéihna caá. ¹⁰Jwiít
nihat jwí túi chājatji jíib jwí íp jwiítidih
ápí túi chājna caá. Caandíh oina, búdí
teonit, áihwādih nípi túi teo wáacna
caá. Páant ĩi chājachah enna, ā quíib
búdcán niít. ¹¹Pánihna, ĩi jummat
yoobó ĩi jummat pah bóo bitadih túi
oinit, ĩi teo wáacat pínahdih yeebdíh
jwí náah yacna caá. Páant ĩi chāj
cádahcat jíib jwí íp ā pehbboó yeebdíh
ā túi chājat pínahdih ĩi túi jéihbipna
caá. ¹²Yeéb yabh teonit ĩi jummatdih
jwí náah yaccan caá. Bita Cristofhwā
yeejép yapna yuhna, “Jesús weemdíh
ā túi teo wáacbipna caá”, niíf jenah
jointit, caandíh ĩ cádahcan caá. Páant ĩ
jumuchah ennit, “Wā pehbboó yeebdíh
wā túi chājbipna caá”, jwí íp ā niijátji
pah ā chājbipna caá. Pánihna, queét ĩ
chājat pah, yeebbát ĩi chājaá.

¹³⁻¹⁴Jon játih Abrahamdih Dios ā wē-
patjĩh nin pah át niijíp wut jĩ: “Meemdíh
búdí wā túi chājbipna caá. Pánih túi
chājna, ma juimenádih dawá wā cáac
pooat túutbipna caá”, át niijíp wut jĩ.
Bíih caan páh wēpni wihcah, caán ā wē-
patjĩhjih át naáwáp wut jĩ.^t ¹⁵Páant ā
niijátjidih náhninit, Abrahamboó ā túi
pañachah enna, ā niijátji pahjih Dios
caandíh át túi chājap wut jĩ. ¹⁶“Dios
ā enechah, yoobópdih niijná caá wā
chājap”, jwiít cáacwāboó jwípí niijná
caá. Pánihna, chah jumni ā wēpatjĩh
niijnít, yoobópdih jwí niiját ā jummat-
dih jwí júutna caá. Páant jwí niijíchah
jointit, jwíjeéh míic jüihniiboó “Á niiját
yoobópdih tigaá”, niíf jéihnit, ā jüih cá-

dahna caá. ¹⁷ Obohjeéhtih, Dios Abrahamdih “Meemdíh wā túi chāj bipna caá”, ā niiját yoobópdih ā jumatdih jú-tat túut niijná, ā wēpatjijeh āt naáwáp wut jī. Páant ā naáwát dih jéihnit, “Á naáwát yoobópdih ā jumuchah, caandíh ā túut nuumcán níit”, Abraham, ā juimenábut it níj jéihjip taga. Jwiít nihat áihwábut caandíh jwī jéihna caá. ¹⁸ Dios ā jéih yeecan caá. Pánih yeecanni jumna, chéne naáwátjīh ā niiját yoobópdih ā jummatdih jwiít dih ā jéihyana caá. Á niiját dih joiná, ā wēpatjijeh ā niiját dih-but joiná, caandíh ā túut nuumcát pínahdih jwī jéihna caá. Páant ā jummatdih jéihna, ā pebhna jwiít dih ā ub bejat pínahdih úumcanjeh jwī wēi páina caá. ¹⁹⁻²⁰ Pánih wēi páina, caandíh jwī túi jenah jói cádahcan níit. Sacerdotewā ī chah maáta cáacwádih úúbh wúhat túut niijná, Dios ā jumni tólihna waad-nít, wúupni yégueh jāh yaíhni chóodih ípí yap waadáp wut jī. ^u Páant ī chājat pah, jwīih pínahdih Diosdih úúbat túut niijná, Jesúsbut Dios pebhna āt waad béjep wut jī. Pánihna, Jesús páantjeh sacerdotewā ī chah maáh Melquisedec panihni jumna, Dios ā jumupboó jwiít áihwádih ā waóh waadáchah, jwiítbut jwī jéih waadbipna caá. ^v

Melquisedec panihni sacerdotewā ī chah maáh Jesús ā jummat

7 Melquisedecboó^w Salem wūt jumni tátchidih moón ī maáh, caanjéh muntih sacerdotebut jumna, Dios wēpnidih úúbhni āt jumup wut jī. Maátadh Abrahamwā míic mao yap yohnit, ī jwúub jūúwúchah, Melquisedec caandíh jwááádih āt juibínap wut jī. Pánih jwááh juibínit, “Nin Abrahamdih búdí ma túi chājaá”, Diosdih āt níj úúbup wut jī. ² Páant ā jwááát pínah játih, Abraham-

boó caandíh eníhcannitdih míic mao yap yohnitjī, maátaíh bíí déedih āt ub jūúwúp wut jī. Páant ā ub jūóhndih chénat pah téihya poómpdih jenah enit, bíic poómpdih Melquisedecdih āt wúhup wut jī. “Melquisedec”, niijná, “Túí chājni maáh”, niijná it chājar wut jī. “Salem”, niijná, “Túí jumni”, niijná it chājar wut jī. Pánihna, caán Salem tátchidih moón ī maáh jumna, “Chah maáh túi jummat túutni”, caandíh it niijíp wut jī. ^{x 3} Melquisedec ā mánadh, ā nuowádihbut ī daacát ā wiican caá. Á cáac jummatdih, ā wunatdihbut ī daacát ā wiican caá. Pánih jumna, páantjeh ā jumna caá. Páant ā jummatdih jéihna, ded pah Dios wúúh Cristobut páantjeh sacerdote ā jummatdih jwī jéihna caá. Pánihna, Cristo sacerdote ā jummat pah Melquisedecbut sacerdote ā jumna caá.

⁴ Melquisedec oboh jumni ā nihcatdih níi túi náhninaá. Chah maáh jumna, Diosdih Abraham ā túyat pínahdih āt úúbup wut jī. Abrahamboó jwī nuowáji ī maáh yoobát jumna yuhna, Melquisedec chah maáh ā jummatdih jéihna, ā ub jūóhni bíic poómpdih caánboodíh āt wúhup wut jī. ⁵ Moisésji nihat judíowádih páant āt wúhat túutup wut jī. Pánih wutna, Leví ā juimená sacerdote wā ī jumuchah, ī déewā ī wúhat pínahdih āt ubat túutup wut jī. Í déewā Abraham ā juimená it jumup wut jī. Leví Abraham juima ā jumuchah, ā juimenábut Abraham juimená it jumup wut jī. Nihat Abraham juimená jumna yuhna, Leví juimená sacerdotewā jumnit, ī déewā ī wúhatdih ípí ubup wut jī. ^{y 6} Obohjeéhtih, Melquisedecboó Leví juima nihcan yuhna, Abraham ā wúhatdih āt ubup wut jī. “Meemdíh wā túi chāj bipna caá”, Dios ā niijní Abraham ā jumuchah yuhna, Melquisedecboó caandíh Dios

^w6:19-20 Lv 16.2 ^v6:19-20 Sal 110.4
^y7:5 Nm 18.21

^w7:1 He 5.6 ^x7:2 Gn 14.17-20

ã túi chājat pínahdih át uúbup wut jī. ⁷Nindih jwiít nihat jwī jéihna caá: Chah jumniboó nump jumnidih túi chājat pínahdih apí uúbhna caá. Pánih jéihnit, Melquisedecboó pánih uúbhni ã jumuchah, Abraham chah ã jumatdih jwī túi jéihna caá. ⁸Jwiít cáacwā jwī wūhatdih ubnit sacerdotewā, cáacwā-jeh jumna, wunnit pínah í jumna caá. Obohjeéhtih, Melquisedecboó Abraham ã wūhndih ubniji báadhni ã jumna caá. Dios naáwátdih naóh yapanit daácna, ã wunatjidih naóhcan, “Páantjeh báadhni caá”, niijná it chājap wut jī. ⁹Buu moón Leví juimená jumnit sacerdotewā, Dios ã wūhat tútatdih í ubna caá. Páant í ubuchah yuhna, Abraham Melquisedecdih wūhna, nihat Leví juimená í wūhat pínah panihndihbut Melquisedecdih wūhna át chājap wut jī. ¹⁰Melquisedecdih Abraham wūh láa, ã juima Levíboó át cáac jum jwuhcap wut jī. Pánihna, Melquisedec Abrahamdih jwāáhna, Leví pínahdihbut át jwāáap wut jī. Leví, ã juimenábut Melquisedecdih wūhnt panihnit jumna, caán nump it jumup wut jī.

¹¹Moisésji wutnit, Leví ã déewādhbut sacerdotewā át jumat tútup wut jī. Á wutat pahjeh queét sacerdotewā nuñupwādh mao cáo wūhnt, cáacwādh it uúbh wūhup wut jī, Dios ã enechah, túinit í jumat pínah niijná. Páant í chājachah, túi yoobópdih jumna nihna, bíh sacerdotedih jwíta náahcan tagaá. Obohjeéhtih, pánih jumcan, bíh sacerdotewā Melquisedec panihndih buu jwī náahna caá. Pánihna, Leví juima Aarónji ã juimená poómpdih moón sacerdotewādh buu jwī náahcan caá. ¹²Sacerdotewādh Dios túut nuumnít, jwiítidih ã wutatdihbut túut nuumát caá náahap. ¹³Dios Moisésjidih wutat túutnit, Leví juima Aarón ã juimená poómpdihjeh sacerdotewā át waadáat tútup wut yuh jī. Páant ã wutuchah yuhna, jwī Maáh

Jesús Leví juima nihcan caá. ¹⁴Judá juimená poómpdih bóo ã jumatdih jwī túi jéihna caá. Obohjeéhtih, Moisés sacerdotewā waadánit, Judáih poómpdih moondih át waadacap wut jī. ¹⁵Caandih jéihna, nindihbut jwī túi jéihna caá: Buu Dios jáap ã waadáni sacerdotewā Cristo Melquisedec panihni ã jumna caá.

¹⁶Jon játih jumnit sacerdotewā pínah Dios ã wutat pahjeh Levíih poómpdih moonjéh it waadáp wut jī. Obohjeéhtih, Leví juima nihcah yuhna, páantjeh jumna, Cristo sacerdotewā át waadáp wut jī. ¹⁷Nin pah Dios át niijp wut jī:

“Meém páantjeh sacerdotewā ma jumnipna caá. Melquisedec sacerdotewā ã jumat pahjeh muntih meembút sacerdotewā ma jumnipna caá”, Dios ã wūhndih át niijp wut jī. (*Sal 110.4*)

¹⁸⁻¹⁹Moisésji ã wutatdih jepahíhna yuhna, jwiít cáacwā yoobópdih jwī jéih jumcan caá. Pánihna, caán ã jwíih wutatji yoobópdih jwī jumat pínahdih ã teo wáaccan, Dios caandih át cádahap wut jī. Pánih cádahnit, jwī Maáh ã wun wūhatdih jwī túi jenah joyát jíib Dios jwiítidih ã túi ubna caá, ájeéh jwī túi jumat pínah niijná. Páant ã chājachah, caandih túi jéih uúbhnt, ã pehbhoó yoobópdih jwī jumat pínahdih jwī wēi páina caá.

²⁰Cristodih sacerdotewā waadána, ã wēpatjih naóhnt, Dios caandih át waadánap wut jī. Obohjeéhtih, ã wēpatjih naóhcanjeh, bita sacerdotewādh át waadánap wut jī. ²¹Cristoboodih sacerdotewā waadánit, Dios caandih nin pah át niijp wut jī:

“Weém, ma Maáh, wā wēpatjih meemdih yoobópdih wā naóhna caá. Pánih wēp naóhna, meemdih wā jenah joyátdih wā túut nuumcán níit. Páantjeh sacerdotewā ma jumnipna caá”, Dios Cristodih át niijp wut jī. (*Sal 110.4*)

22 Pániĥ wĕp naóhna, Jesús jwiít dih ā tái ũbat pínahdih niijná, āt chājap wut jī. “Cáacwādih wā tái ũbbipna caá”, niijná, Dios Jesús dih āt wah deyanap wut jī. Pániĥna, Jesús ā wun wūhatdih tái jenah joinít, Dios ā niijátji yoobóp dih ā jumatdih jwí jéihna caá. 23 Jwíh jumnit sacerdotewā ī wunuchah, bita ípí túut nuúm waadáp wut jī. Pániĥna, dawá sacerdotewā īt jumap wut jī. 24 Obohjeéhtih, Jesúsboó páantjeh ā jumuchah, caandíh túut nuumní sacerdote pínahdih jwí náahcan caá. 25 Jesús páantjeh jumna, áih cáacwādih ā ũbh cádahcan caá. Pániĥ ũbhna, niĥat caandíh jepahnitdih ā tái ũbna caá, Dios pebhboó ájeéh jwí tái jumat pínah niijná. Pániĥna, Jesúsjeh yoobóp dih jwiít dih tái ũbni ā jumna caá.

26 Cáacwā jwí chājat pah yeejép chājni niĥcan, Jesús dih yéej chājat peéh ā wiĥcan caá. Yeejép wā cātíh jumnijidih jeáboó ũb bejnit, niĥat cáacwā chah maáh Dios āt waadánap wut jī. Pániĥ jumna, Jesús sacerdotewā ī chah maáhbut jumna, jwiít dih tái teo wáacni ā jumna caá. 27 Bita sacerdotewā ī jumat pah niĥcan caá. Queétboó yeó jáap jumat pah nuñúpwādih mao cáo wūhna, queétjeh ī yéej chājat jíib jwíh wūhnit, túttimah, cáacwā ī yéej chājat jíibbut ípí wūhup wut jī. Dawá láa páant īt chājap wut jī, cáacwādih Dios ā tái enat pínah niijná. Obohjeéhtih, Jesúsboó bíic láajeh wun wūhna, caanjéh áih bácahdih míic wūhnit, cáacwādih ī yéej chājat peéh āt jíib chājap wut jī.^z 28 Moisésji ā wutat pah sacerdotewā ī maáta pínahdih cáacwādih ī waadát túutuchah, yeejat wiĥcannit īt niĥcap wut jī. Obohjeéhtih, caán túttimah, Dios wĕp naóhna, ā wūh páantjeh yeejat wiĥcanniboodíh sacerdotewā ī chah maáh āt waadánap wut jī.

Jesús sacerdotewā ī chah maáh jwiít dih ā tái teo wáacat

8 Caán niĥatdih naóhna, nindih bácah yeebdíh naóhna caá wā chājap: Sacerdotewā ī chah maáh paniĥni Jesús jwiít dih teo wáacni, jeáboó Dios ā jéihyepmant bóo bawámant ā chúudna caá.^a 2 Pániĥ chúudnit, jwiít áihwādih ápí ũbhna caá. Nin baácboó jumni, cáacwā ī chājni Dioíh muúboó sacerdotewā Dioíh cáacwādih ípí ũbhna caá. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó Dios ā chājni muú yoobát díitboó jumna, jwiít áihwādih ápí ũbhna caá.

3 Niĥat nin baác dih moón sacerdotewā ī maáta nuñúpwādih ípí mao cáo wūhna caá. Páant queétdih Dios āt wutur wut jī, cáacwā ī yéej chājat peéh ī jíib chājat pínah niijná. Jwiít dih teo wáacni sacerdotedihbut mao cáo wūhat paniĥnidih Dios āt wūhat tútutur wut jī, jwí yeejat peéh ā jíib chājat pínah niijná. Páant ī wūhat pahjeh muntih, Cristo jwí yeejat jíib caanjéh āt míic wūhup wut jī, Dios jwiít dih ā wēi enat pínah niijná. 4 Nin baácboó sacerdotewā wáat jumna caá. Pániĥna, Jesúsboó nin baácboó páantjeh jumna niĥna, sacerdote āta jéih jumcan tagaá. 5 Nin baácboó jumnit sacerdotewā nin baác dih jumni Dioíh muúdíh jeh ī teo wūhna caá. Cáacwā caán muúdíh chājna, jeáboó jumni muu pániĥni īt chājap wut jī. Páant ā jumuchah, jeejíboó Moisés dih Dios áih muú pínahdih chājat túutnit, “Meemdíh wā naáwát pahjeh muntih wíh muúdíh, niĥat caán díitboó jumnidihbut tái yoobóp dih ma chājat tútutur”, āt niijíp wut jī.^b 6 Obohjeéhtih, jeáboó jumni Dioíh muú nin baácboó jumni muú chah túini ā jumna caá. Pániĥna, Jesús sacerdote jumna, ā tewatboó nin baác dih jumni sacerdotewā ī tewat chah caá ā jumup.

^z7:27 Lv 9.7 ^a8:1 Sal 110.1 ^b8:5 Ex 25.40

Dios Moiséswādh “Yeebdíh wā wutatdih jepahnit, wājeéh ñi túi jum̄bipna caá”, át niíf naáwáp wut yuh jī. Obohjeéhtih, jwiítdih “Jesús yeebdíh ā wun wūhatboodíh túi jenah joinít, wājeéh ñi túi jum̄bipna caá”, át niíf naáwáp wut jī. Queétdih ā naáwátji chah jwiítdih ā naáwát ā jumna caá. Pánihna, Jesúsboó jwiítdih túi ubni jumna, nin baácboó jumnit sacerdotewā chah wēpni ā jumna caá.

⁷ Ā jwíih wutatjidih yoobópdih jéih jepahcan, cáacwā ājeéh it jéih jumcap wut jī. Ā wutatjidih jwí jéih jepahachah nihna, bíh naáwátidih Dios āta naóhcan tagaá. ⁸ Obohjeéhtih, ā wutatjidih ī túi jepahcatdih enna, áih cáacwādh jūihna, nin pah át niijíp wut jī:

“Nin wā niijátidih ñi túi joyoó: Tút-timah, nihat wíih cáacwā, Israel juimenádih, Judá juimenádihbut jáap naáwátidih wā naóh̄bipna caá.

⁹ Ī nuowā Egipto baácboó jum̄nitjidih bacanit, ded pah wājeéh ī túi jum̄at pínahdih queétdih wā naáwáp yuh jī. Obohjeéhtih, páant wā naáwátidih ī joí cádahap jī. Páant ī cádahatdih ennit, weembát queétdih wā cádahap jī. Páant queétdih wā naáwátji pah jwáub naóhcan, mácah wā naóh̄bipna caá.

¹⁰ Tút-timah nihat Israel juimenádih nin pah wā naóh̄bipna caá: Wā wutatdih yeebdíh wā túi náhniabipna caá. Páant wā náhniachah, ñi túi wēi jepahbipna caá. Weém ñi Maáh jumna, yeebdíh wā en daobípna caá. Yeéb wíihwā jumna, weemdíh̄jeh ñi wūhb̄bipna caá.

¹¹ Pánihna, caán láa teo wūh̄nit dée, maáta déebut nihat weemdíh túi jéihnit mícjeh ī jum̄bipna caá. Pánih

jéihnit jumna, det ī déewādh nin pah ī míc niíf bohécan niít: ‘Ded pah jwí Maáh Dios ā jum̄atdih ma jéihyeé’, ī niijcán niít.

¹² Pánihna, ī yéej chājatjidih yohnit, queétdih peéh chājan, caandíh chéneji wā jwáub náhnican niít”, Dios át niijíp wut jī. (*Jer 31.31-34*)

¹³ Pánihna, jáap naáwátidih naóhna, ā jwíih naáwátji át cádahat tútutap wut jī. Caán máa naáwátjidih jáap naáwátboó jwáub tút nuumní ā jumna caá.

Dioíh muú nin baácboó jumni, jeáboó jumni

9 Dios Moisésjidih jwíih wutna, ded pah cáacwā caandíh ī weñat pínahdih át naáwáp wut jī. Nin baác̄dih moón caandíh ī weñat pínah muúdh̄ ded pah ī chājat pínahdihbut át naáwáp wut jī. ² Caán muúdh̄ nuúpwā chóojih it wāpáp wut jī.^c Caán muú diítboó chéne tólih it chājap wut jī. Ī jwíih waád juibíni tólih “Dioíh tólih”, it niijíp wut jī. Caán tólihboó ī jíí cáagat nahna át jum̄ap wut jī.^d Cáagat naabút át jum̄ap wut jī. Caán cáagat naajih sacerdotewā Diosdih ī wūh̄ni pan naaná át jum̄ap wut jī.^e ³ Wáupni yégueh chóojih ī jāh yaíhni táahmant bíh tólih át jum̄ap wut jī. Caán “Dios ā jum̄at tólih”, it niijíp wut jī.^f ⁴ Caán tólihboó chej jum̄nidih cáagnit ī cáwat naá át jum̄ap wut jī. Caán naá orojih ī chājni wut jī.⁸ Orojih ī chājni paihbut caanjih át jum̄ap wut jī.^h Caan páih diítna orojih ī chājni pamap át jum̄ap wut jī. Caan pámap diítna “maná”, ī niijní át jum̄ap wut jī.ⁱ Caan páih diítna Aarónih íoh cajat nahbut chíih yabacni jum,^j Dios ā wutatdih ā daác búdh̄niji chéne jeé naanábut át jum̄ap wut jī.^k ⁵ Caan páih wáap la-

^c9:2 Ex 26.1-30 ^d9:2 Ex 25.31-40 ^e9:2 Ex 25.23-30 ^f9:3 Ex 26.31-33

^g9:4 Ex 30.1-6 ^h9:4 Ex 25.10-16 ⁱ9:4 Ex 16.33 ^j9:4 Nm 17.8-10

^k9:4 Ex 25.16; Dt 10.3-5

jni naajih chéne ángelwá orojih í pāp dodhnit it jwááh nuhup wut jī. Queét ángelwá Dios caanjih ā jumatdih júutna it chājap wut jī. Pánihna, caanjih jumna, Dios cáacwā í yéejatdih āpí yohop wut jī.¹ Caán muudih bóodih páant bóojeh tigaá wā naóh jwuhup.

⁶Caán muudih í túi ámohat túttimah, sacerdotewā yeó jáap jummat pah jwíh waád juibíni tólihdih waadnít, Dios ā wutat pah ípí chājap wut jī.^m ⁷Sacerdotewā í chah maáhjeh bih tólihboó jópchi jummat pah biíc láa ā waadát yeó jáapdihjeh āpí waadáp wut jī. Pánih waadnít, í maoni nuúup í wūhni pínah meépdih caanjih jumni pah wāpátidih āpí chíanap wut jī, caán meépdih ennit, Dios cáacwā í yéejatdih ā yohat pínah niijná. Meépdih ub bejcan, āpí jéih waadáp wut jī. Diosdih uúbát túut niijná, caanjéh ā yéej chājatji, nihat bita judíowā í jéihca naáh yéej chājatji jibbut meépdih át ub waad béjep wut jī.ⁿ ⁸Páant Dios ā chājatjih Túini Espiritu nin pah jwiítidih ā jéihyana caá: Moisésdih ā chājat túutni muú Dios ā jummat tólihboó cáacwā it jéih waadáp wut jī. Sacerdotewā í chah maáhjeh caanná át jéih waadáp wut jī. Pánihna, Moisésdih ā chājat túutniji muú páantjeh ā jumuchah nihna, jwiít cáacwājeh Diosdih jwíta jéih uúbhcan tagaá. ⁹Diosdih í weñat muú ded pah ā jumatji, caán díftboó ded pah í chājatjidihbut naóhna, jwiít buu moondih nindih Dios bohéna caá ā chājap: Cáacwā Diosdih weñat túut niijná, nuúpwādi h mao cáo wūhna yuhna, Dios ā náah yacat pah túinit it nihcap wut jī. Pánih chājna yuhna, íih caolih páantjeh yéejni jumna, Diosjeéh it jéih jumcap wut jī. ¹⁰Nin pah ípí chājap wut jī: Nuúpdih mao cáo wūh, jeémp, babh, íih báhahndih chocna, Moisés ā

wutatji pah Diosdih ípí weñep wut yuh jī. Obohjeéhtih, caán wutat pah chājna yuhna, í túut nuumát déedih queétdih át teo wáaccap wut jī. Pánihna, Dios jáap bohéatdih ā naáwát túttimah, jon játih bóo wutatboó dedé pínah nihcan caá.

¹¹Obohjeéhtih, jwiítidih túi chājat túut niijná, Cristoboó sacerdotewā í chah maáh yoobát jumnit, átát júúwup wut jī. Pánih maáh jumna, jeáboó jumni Diosdih weñat muú yoobátidih át waadáp wut jī. Caán jeáboó jumni muú nin baácboó cáacwā í chājni muú chah túini ā jumna caá. ¹²Cristo Dios ā jumupboó cabra meépdih, jwi meépdih Diosdih wūhat túut niijná, át ub waadáp wut jī. Obohjeéhtih, biíc láajeh jwiítidih wun wūhna, áih meép panihnidihjeh át ub waadáp wut jī. Pánih ub waadnít, jwí yéejatdih ā yohochah, jwiítboó páantjeh Diosjeéh jwí jumnipna caá. ¹³Dios Moisésdih ā wutatjiboó “Wunnitidih ní chūúúchah, níih báhahndih quei pánihni ā naácna caá”, át niijíp wut jī. Pánihna, íih báhahndih quei pánihnidih chocat túut niijná, cabra meép, jwi meép,^o jwiwādi h í cáwatji jóohjihbut^p sacerdotewā queétdih ípí choj jáhanap wut jī. ¹⁴Páant í chājachah yuhna, queétdih át túi teo wáaccap wut jī. Obohjeéhtih, Cristo wunna, áih meépboodih ā yoh wūhuchah, jwiítidih búdí ā teo wáacna caá. Caán yéejat wihcanni jumna, cruzboó wunna, Túini Espiritu páantjeh jumni ā teo wáacatjih, caanjéh áih báhahndih Diosdih át wūhup wut jī. Pánih chājna, jwí yéejatdih yohnit, iiguípna jwí bejat déejidih át túi ubup wut jī. Páant ā túi ubnit jumna, “Yéejat peéh weemdih wihcan caá”, jwí níj jéihna caá. Pánih jumna, Dios, páantjeh jumni ā náahat pahjeh chājnit jwí jumna caá.

¹9:5 Ex 25.18-22 ^m9:6 Nm 18.2-6 ⁿ9:7 Lv 16.2-34 ^o9:13 Lv 16.15-16
^p9:13 Nm 19.9,17-19

Jáap naáwát

¹⁵ Moisés ā wutatjidih jepahna yuhna, ī yéejat peéh queétdih páantjeh ā jumuchah, cáacwā Diosjeéh īt jéih jumcap wut jī. Páant ī jumuchah, nin jáap naáwát dih naóh nit, “Cristoboó ā wun wūhatjihjeh cáacwā dih wājeéh wā tūi jumat tút bīpna caá”, Dios āt niijíp wut jī. Páant ā niijátji pah, ī yéejatdih yoh nit, ā níonitdih tūi ubat tút niijná, Cristo āt wun wūhup jī. Páant ā tūi ubuchah, páantjeh ājeéh jwiít áihwā jwī tūi jum bīpna caá. Pánih jumna, áihwā dih Dios ā wūhat pínahdih jwī bíboh bīpna caá.

¹⁶⁻¹⁷ Cáac ā wunat pínah játih, ā déewā dih ā wūhat pínahdih āpí daác jwejna caá. Obohjeéhtih, ā bueed jwūhcah, áih bíí déedih ā déewā ī jéih ub jwūhcah caá. Ā wunat pínah játih ā daác jwejni núo dedé pínah nihcah caá. Obohjeéhtih, ā wunat túttimah, ā daacátji pahjeh áih bíí déejidih ī ub bīpna caá. ¹⁸ Páant ā wuncah, caán núo dedé pínah ā nihcat pahjeh muntih, nuñúp dih ī maocah, Dios Moisésdih ā niijátjibut dedé pínah āta nihcah tagaá.

¹⁹ Dios ā wutatdih Moisésji nihāt áih cáacwā dih āt naóh beedánap wut jī. Pánih naóh péanit, jiwī meép, cabra meépdih mahjīh āt widip wut jī. Túttimah, oveja yoócdih ī duani, hisopo wūt jumni ylip bícdih nah chéonit, āt taj báahanap wut jī. Pánih taj báahanit, Dios ā wutatdih ā daacni tólihdih, nihāt cáacwā dihbut āt choj jáhanap wut jī. ²⁰ Pánih choj jáhanit, nin pah Moisés queétdih āt niijíp wut jī: “Dios nin ā wutatjidih jwiít dih ā jepahat tútup jī, ājeéh jwī tūi jumat pínah niijná. Pánihna, caán meépdih enna, ā naáwát yoobópdih ā jummatdih jwī jéihna caá”, āt niijíp wut jī. ²¹ Túttimah, caán tólihdih cáacwā dihbut ā choj jáhaat pahjeh

muntih, Diosdih ī weñat pínah muú dih, nihāt caán díftboó jumnidihbut āt choj jáhanap wut jī. ²² Páant tigaá, Dios ā wutat pah, meépdih yoh wūhat caá náahap, cáacwā ī yéejatdih ā yohat pínah niijná. Biquí láanajeh cáacdih quei pánihni ā jumuchah, meépdih yoh wūhcah, mahjīh jeh chocat pínahdih Dios āt wutup wut jī. Meép panihni jīh choccanidih, Dios cáacquí yéejatdih ā quíib buúdcán níft. ²³ Pánihna, nin baácboó jumni Diosdih ī weñat muú, nihāt caán díftboó jum nibut quei wíhcanni panihni ā jumat pínah niijná, nuñúp meépdih yoh wūhat āpí náahap wut jī. Moiséswā caán muú dih jeáboó jumni muú pánihni īt chājar wut jī. Jeáboó jumni muú Dioíh muú yoobát ā jumuchah, chah túini meép panihnidih yohat caá náahap.

Cristo bíic láajeh ā wun wūhat

²⁴ Nin baác dih bóo Diosdih ī weñat muú cáacwā ī chājnidih Cristo āt waadáp wut jī. Caán muú dih waadánjeh, yoobópdih jeáboó āt bejep wut jī, Dios ā jumapboó jwiít dih wúbat tút niijná. ²⁵ Nin baác dih moón sacerdotewā ī maáta jópchi jumat pah Diosdih weñat tút niijná, ā jumni tólihboó nuñúp meépdih ípí ub waadáp wut jī. Obohjeéhtih, Cristo bíic láajeh wunna, áih meép panihnidih Dios ā jumat tólih yoobátboó āt ub waadáp wut jī. ²⁶ Cristo dawá láa waadná nihna, nin baác dih Dios ā chājat túttimah, nihāt cáacwā jwī yéej chājatji jīb, dawá láa caandíh wun wūhat āta náah tagaá. Obohjeéhtih, nin péeni yeó jáapna jwī yéejatdih yohat tút niijná, nin baácboó bíic láajeh cáac jum nit, āt wun wūhup wut jī. ²⁷ Nihāt cáacwā bíic láajeh jwī wunna caá. Páant jwī wunat túttimah, túinitdih, yeejépwā dihbut Dios ā níobipna caá, yeejépwā dih peéh chājat tút niijná. ²⁸ Bíic láa-

jeh jwī wunat pah, dawá cáacwā jwī yéejatdih yohat túut niijná, Cristobut biíc láajeh át wun wūhup wut jī. Túttimah, ā jwūub dei jūóhbipna caá, páant mun-tih. Pánih jwūub dei jūóhnit, jwī yéejatdih yohat túut niijná, ā jwūub wun wūhcan níit. Obohjeéhtih, jwiít caandíh wēi páinitdih ubudih ā jūóhbipna caá, páantjeh ā pehbóo Diosjeéh jwī jumat pínah niijná.^t

Máa naáwát ā teo wáaccat

10 Cristofh dooná túini yoobát ā jumna caá. Obohjeéhtih, Moisés ā wutatji túini pah jumna yuhna, biíc yoobó nihcan caá. Caán wutatdih jepahnit, yeó jáap jumat pah, nihat jópchina nuñúpwādhíh mao cáo wūhna, Diosdih ípí weñep wut yuh jī. Obohjeéhtih, pánih chājna yuhna, cáacwā ī yéejatdih ī jéih yoh beedácan caá.² Í jéih yoh beedána nihna, biíc láajeh Diosdih pánih wūhnit, “Buu yéejat peéh jwiít-dih ā wihcan caá”, ita níj jenah joi tágaá. Pánih jenah joiná, nuñúpwādhíh mao cáo wūhatdih ita cádah tagaá.³ Obohjeéhtih, jópchi jumat pah nuñúpwādhíh mao cáo wūhna, cáacwā ī yéejatdih ī jéih quíib buudcán caá.⁴ Pánihna, jwi meépdih, cabra meépdihjeh Diosdih jwī wūhuchah yuhna, jwī yéej chājatdih āta yoh beedácan tagaá.

Cristo ā wun wūhat

⁵ Páant yoobópdih ā jumuchah, Cristo nin baácboó ā cáac jumat pínah játihbit nin pah Diosdih át niijíp wut jī: “Cáacwā nuñúpwādhíh mao cáo wūhna, trigo ojdihtut ī wūhatdih ma náahcan caá. Pánih náahcan, con baácboó ma cáac jumat túutuchah, ma chājni báhah meemdíh weñani pínah ā jumtipna caá.

⁶ Cáacwā ī yéejatdih ma yohat pínah niijná, nuñúpwādhíh ī mao cáo wūhuchah, ma wēi encan caá.

⁷ Páant ma wēi encatdih jéihnit, ninboó jumna, ma náahat pah chājadhíh wā bejbipna caá. Páant ma naáwát-dih naóh yapani ā níj daacáp jī”, Cristo ā ípdih át niijíp wut jī. (*Sal 40.6-8*)

⁸ “Cáacwā nuñúpdih ī mao cáo wūhat pínah, trigo ojdihtut ī wūhat pínahdhíh queétdih ma náahcap jī. Páant ī wūhuchah yuhna, ma wēi encap jī”, Cristo át jwiíh níj naáwáp wut jī. Moisés páant queétdih ā chājat túutuchah yuhna, caandíh Dios át wēi encap wut jī.⁹ Páant níj péanit, nin pah át jwūub niijíp wut jī: “Meém ma náahat pah chājadhíh wā bejbipna caá”, át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah, nin pah jwī jéihna caá: Jon játih nuñúpwādhíh ī mao cáo wūhatjidih cádahat túutnit, biíh bohéatboodíh Dios naóhna át chājap wut jī.¹⁰ Pánihna, Jesucristo ā íp ā náahat pah wun wūhnit, jwiít cáacwā jwī yéejatdih át yoh wūhup wut jī. Biíc láajeh wunna, áih báhahdhíh át wūhup wut jī, jwiít áihwā Diosjeéh páantjeh jwī jumat pínah niijná.

¹¹ Nihat sacerdotewā yeó jáap jumat pah Diosdih weñat muúboó teonit, nuñúpwādhíh ípí mao cáo wūhna caá. Obohjeéhtih, páant ī mao cáo wūhna yuhna, cáacwā ī yéejatdih ī jéih yoh beedácan caá.^u ¹² Obohjeéhtih, jwī yéejatji jíib Cristobóo biíc láajeh wun wūhna, jwī yéejatdih át túi yoh beedánap wut jī. Pánih yoh beedá péanit, ā íp pebhna púuh laab béjnit, ā jéihyepmant bóo buwámant, át chúudup wut jī.¹³ Caanná chúudnit, caandíh eníhcannitdih ā íp ā yap yohat pínahdhíh ā páina caá.^v ¹⁴ Pánihna, biíc láajeh wun wūhnit, Dioíhwā ī yéejatdih át yohop wut jī, yé-

jat wihcannitjeh páantjeh í jumat pínah niijná.

¹⁵ Caán yoobópdih ā jumatdih naóhna, Dios naáwátidih naóh yapanidih Túini Espírituboo nin pah át niíj daacát túutup tají:

¹⁶ “Nin pah Dios ā niijíp be: ‘Túttimah bóo láa nihat cáacwādih nin pah wā niíj naóhbipna caá: ‘Wā wutatdih yeebdíh wā náhnianachah, wēinit ni jepahbipna caá.

¹⁷ Ni yéej chājatdih wā jwúub náhnican níit”, wā niijbípna caá,’ Dios ā niijná caá”, át niíj daacát túutup tají. (*Jer 31.33-34*)

¹⁸ Pánihna, jwí yéej chājatdih ā yohochah, jwí yéejat jíib sacerdotewā nuñúpdih í jwúub mao cáo wúhatdih jwí náahcan caá.

Úmcanjeh, Diosdih jwí jéih úbát

¹⁹ Wā déewā panihnitá, Jesúsboó wun wúhna, áih meépdih ā yohochah, jwiítboó úmcanjeh, Dios pebhna waadníit pah, caandíh jwí jéih úbhna caá.

²⁰ Pánihna, nin baácđih moón sacerdotewā í maáta ípí chājatji buu láa jwiít-dih dedé pínah nihcan caá. Cristoboó jwí yéej chājatji jíib ā wun wúhuchah, caán tólihdih jāh yaíhni chóodih ā yeo dei be-jechah,^w jáap namá panihnidih át chājap wut jí, Dios ā jumupna jwí túi waadát pínah niijná.^x ²¹ Pánihna, jwiítboó Dioíh muu panihnit jwí jumuchah, jeáboó jumna, jwiítidih úbh wúhni Cristo chah wēpni sacerdote ā jumna caá. ²² Páant ā jumatdih jéihna, úmcanjeh, caandíh túi jenah joiná, Dios pebhna waadníit, caandíh jwí úbát dée caá. “Cristo weemdíh wun wúhna, wā yéejatdih ā yohochah, buu yéejat jíib weemdíh wihcan caá”, jwí niíj jéihna caá. Pánih jenah joí cádahcan, mahjíh jwí chocat pah,

quei wihcannit panihnit jwí jumat dée caá.^y ²³ “Yeebdíh wā túi úbbipna caá”, ā niijátji pah ā chājbipna caá. Páant ā chājat pínahdih túi jéihnit, bitadihbut caandíh jwí ípí naóhna caá. Caandíh jwí túi náhniat dée caá. ²⁴ Pánih náhninit, jwíjéeh jumnitdih oina, teo wáacnit, ni-hat bícdih jwí túi jumat dée caá. ²⁵ Diosdih weñat túut niijná, jwí míic wáacat dée caá. Bitá í míic wáacatdih cádahna caá í chājap. Páant í cádahachah yuhna, jwiítboó jwí cádahca boj jíih. Nin baácboó jwí Maáh ā jwúub dei jūúwát pínah bahnijeh ā judhna caá. Caandíh jéihna, jwiít áihwā búdí jwí míic weña jíih.

²⁶ Yoobópdih jumni naáwátidih jwí jéihna yuhna, “Wā náahat pah wā chājbipna caá”, jwúub niíj jenah joinít, jwí yéej chājachah, Dios jwí yéejatdih ā yohcan níit. ²⁷ Páant jwí chājachah, ā to-bohna caá. Nihat Diosdih eníhcannitdih peéh chājnit, iiguípna ā bejat túutbipna caá. Pánihna, caandíh cádahnit, jwúub yéej chājnitdihbut bíic yoobó ā peéh chājbipna caá. Páant ā peéh chājat pínah búdí úm náah jumni caá.^z ²⁸ Moisés ā wutatjidih ded ā yap yohochah, judíowā í maáta caán yap yohnidih ípí peéh chā-jap wut jí. Á yéej chājachah ennitji, bíic peihcannit caandíh í naóh yacachah, í naáwát yoobópdih ā jumatdih ít jéi-hyep wut jí. Pánih jéihnit, jígah encan-jeh, caandíh ípí mao yohop wut jí. Bíic peihcannit wihcah, chénewā caandíh í naóh yacachah, ípí peéh chājap wut jí.^a ²⁹ Páant í peéh chājat chah, Dios ā wúúhdih eníhcannitboodíh ā peéh chājbipna caá. Cristo wun wúhna, áih meépdih ā yoh wúhuchah, Dios jwí yée-jatdih ā yohna caá. Páant ā yohat pí-nahdih jwiítidih át naáwáp wut jí. Obo-hjeéhtih, det yéejatdih yohnit jumna

^w10:20 Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45 ^x10:20 Jn 14.6

^y10:22 Lv 8.30; Ez 36.25 ^z10:27 Is 26.11 ^a10:28 Dt 17.6; 19.15

yuhna, túttimah caandíh yap yohna, jwúub yéej chājnít, “Jesúh meép oboh jumni ā jumna caá”, í níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, queétdih oini Túini Espíritudih yeejép naóhna caá í chājap. Páant í chājachah ennit, Dios queétdih búdí ā peéh chāj bipna caá.^b ³⁰“Det í yéej chājatji júb weém caá wā peéh chāj bip. Wíhwā jumna yuhna, yeejép í chājachah, queétdih wā peéh chāj bipna caá”, át níjíp wut jī.^c “Yoobópdi h tigaá Dios páant níj naóhni ā jumap”, jwí níj jéihna caá. ³¹Pánihna, Dios chah wēpni ā jumuchah, yéej chājnitdih ā peéh chājat pínah úm náah jumni caá.

³²Játih ded pah ní jumattjidih ní túi náhninaá. Túini doonádih joiná, jwíh jepahnit, dawá láa búdí yeejép yapna yuhna, Jesúsdih nit cádahcap tají. ³³Biquí láana cáacwā í enechah, bita yeebdíh yeejép naóhnit, yeejép it chājap tají. Bíh láa bita Jesúhwādh yeejép í chājachah enna, yeejép yapnitdih nit jígah en teo wáacap tají. ³⁴Bitadh nemat muúboó í nemechah ennit, yeebát nit jígahap tají. Níh bí déedih í dúuc wáyachah yuhna, jígahcanjeh, “Á túina caá”, nit níjíp tají. “Nin baácdih bóo chah túini jeáboó wā bíbohah pínah páantjeh ā jumna caá”, níj jéihna, í dúuc wáyachah yuhna, nit weñep tají. ³⁵Pánihna, úmcanjeh, Diosdh ní túi jenah jói cádahca bojóo. Páant ní cádahcat jíb, yeebdíh ā túi chāj bipna caá. ³⁶Yeejép yapna yuhna, Dios ā náahat pah ní chāj cádahca bojóo. Páant ní chāj cádahcah, “Wíhwādh wā pebhboó wā túi jumattút bipna caá”, Dios ā níj átji pah, yeebdíh ā túi chāj bipna caá. ³⁷Nin pah Dios naáwátdih naóh yapani át níj daacáp tají:

“Wā wahní ā júbíat pínah bahnitjeh ā judhna caá.

³⁸Pánihna, wíhwā, wā náahat pah chājnit, wā wahnidih túi jenah joinít, í túi jumbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh í cádahachah, queétdih wā wēi encan níit’, Dios ā níj ná caá”, át níj daacáp tají. (*Hab* 2.3-4)

³⁹Obohjeéhtih, jwíftboó Diosdh cádahcan, iiguípna bejnit pínah nihcan caá. Caandíh túi jenah joinít jumna, páantjeh ájeéh jwí jumbipna caá.

Diosdh túi jenah joyát

11 Nin pah Diosdh túi jenah joyát ā jumna caá: Diosdh túi jenah joiná, jwítdih ā túi chājat pínahdh jwí túi jéihna caá. Á níj átji pahjeh ā chāj jwuhcah yuhna, “Á níj átji pah yoobópdi h ā chāj bipna caá”, jwí níj jéihna caá. Páant ā chājat pínahdh encan yuhna, “Yoobópdi h páant ā chāj bipna caá”, jwí níj jenah joiná caá. ²Páant í túi jenah joyóchah ennit, Dios jon játih moondíh át túi wēi enep wut jī.

³Diosdh túi jenah joinít, nin pah jwí jéihna caá: Dios ā naáwát wēpatjéh nihadit át chājap tají. Pánihna, jwí enca naáhjidih nihah bww jwí enni pínahdh át jígohanap wut jī.^d

⁴Abeljiboó Diosdh túi jenah joiní jumna, ovejadih mao cáo wúhnit, caandíh át weñep wut jī. Obohjeéhtih, ā úud jeñé Caín ā momatji quehedihjeh Diosdh át wúhup wut jī. Pánihna, Dios Abel ā wúhnihoodíh chah át wēi enep wut jī. Pánih wēi enna, “Weemdíh túi jenah joinít, Abel túini ā jumna caá”, át níjíp wut jī. Caán ā wunat túttimah yuhna, ā túi jenah joyátjidih bohénit, ded pah jwíftboó jwí túi jenah joyát pínahdh jwí jéihna caá.^e

^b10:29 Ex 24.8; He 13.20 ^c10:30 Dt 32.35-36; Ro 12.19

^d11:3 Gn 1.1; Sal 33.6,9; Jn 1.3 ^e11:4 Gn 4.3-10

⁵Enocboó Diosdih túi jenah joiní ã jumuchah, Dios caandíh át wēi enep wut jī. Pánih wēi ennit, ã wuncat pínah ni-ijná, nihat bácahjah Dios jeáboó caandíh át ub bejep wut jī. Páant ã ub bejat túttimah, cáacwā caandíh ít jéih bid juicáp wut jī.^f ⁶Páant ã yapatjidih jenah joinít, “Diosdih túi jenah joicán, caandíh jwí jéih weñacan caá”, jwí níj jéihna caá. Ded caandíh bidniboó “Dios ã jumna caá. Pánihna, caandíh wā túi bidichah, weemdíh ã túi chājipna caá”, níj jenah joyát caá náahap.

⁷Noéjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, ded pah ã chājat pínahdih ã naáwáchah, át túi jepahap wut jī. Pánih jepahnit, ájeéh bóli, ã weh, ã weh áana yaádh bícdih pobyitdih túi yapat túttim níj jéih, búdí jááj chóodih át chājav wut jī. Pánih túi jenah joiná, nihat bita yeejép í chājachah enna, queédih át pej jumcap wut jī. Pánihna, Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Caán túini ã jumna caá”, Dios át níj enep wut jī.^g

⁸Abrahamjiboó Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã wūhni pínah baácboó ã bejat túttuchah joinít, át jepahap wut jī. Caandíh jepahnit, ã jumni baácmant bejna, ã jéihca naáh baácna át juibínap wut jī.^h ⁹Páant ã juibínachah, “Nin baácdih yeebdíh wā wūhbipna caá”, Dios ã níjchah joinít, caán baácdih át chāwáp wut jī. Caandíh, ã wūh Isaacdih, ã juima Jacobdihbut “Nin baácdih yeebdíh wā wūhbipna caá”, Dios át níj naáwáp wut jī. Queét caán baácdih moón nihcan yuhna, Diosdih túi jenah joinít jumna, nuñúp chóonadih yúh taj cáagni muñádih chājnit, caánboó ít jumup wut jī.ⁱ ¹⁰Pánih jumna yuhna, caanjíh ã jum jwuhat pínahdihjah Abraham át jéihyep wut jī. Jeáboó jumni

túttichina ã bejat pínahboodíh wēi páina át chājav wut jī. Caán túttich Diosboó ã jenah joyát pah chājni ã jumuchah, buúdcán, páantjeh ã jumvipna caá.^j

¹¹Abraham behe, ájeéh bóli Sarabut beh wili, weh wihcannit ít jumup wut jī. Queét chénat pah behnit jumna yuhna, Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, Dios ã teo wáacatjíh ít weh jumup wut jī. “Dios ã níjájti pah ã chājipna caá”, Abraham ã níj jenah joyát jíib, Sara mit weh jumup wut jī. Pánihna, Abraham behe jumna yuhna, ã wūhdih át enep wut jī.^k ¹²Abrahamji wunni dée ã jumuchah yuhna, ã juimená dawá ít cáac poonap wut jī. Cúiwádih, óondihbut jwí jéih jenah encat pah ã juimenádihbut jwí jéih jenah en bujácana caá.^l

¹³Queét nihat Diosdih túi jenah joinít, ít buúdup wut jī. “Yeebdíh caán baácdih wā wūhbipna caá”, Dios queédih ã níjníji baácdih juibícanjah, ít wunup wut jī. Caán baácdih queétjeh bíbohcan yuhna, Dios ã níjájti pah, túttimah í juimená í bíbohat pínahdih ít jéihyep wut jī. Pánih jéihnit, ít weñep wut jī. Pánihna, “Nin baácdih jibnitjeh jwí jumna caá”, ít níjíp wut jī.^m ¹⁴Páant níj jéih, bíh baácdih í bidatjidih jwí jéihna caá. ¹⁵Pánih bidnit, í jwíh jumni baácna jwúub bejíhna nihna, ita jéih jwúub bej tagaá. Pánihna, “Bíh baácdih jwí bidna caá”, níj jéih, jon játih í cádahni baácdih níj jéih át chājcap wut jī. ¹⁶Oboheéhtih, chah túini baácboodíh bidna ít chājav wut jī. Caán í bidni baác jeáboó caá ã jumup. Caánboó íh túttich pínahdih Dios átát ámoh péanap wut jī. Pánihna, “Dios jwí Maáh caá”, í níjchah joinít, át tíccap wut jī.

¹⁷⁻¹⁸Túttimah, Dios Abrahamdih ã wūh Isaacdih át mao cáo wūhat túttup

^f11:5 Gn 5.21-24 ^g11:7 Gn 6.13-22 ^h11:8 Gn 12.1-5 ⁱ11:9 Gn 35.27

^j11:10 He 13.14 ^k11:11 Gn 17.19; 18.11-14; 21.2; Ro 4.17-22

^l11:12 Gn 15.5; 22.17; 32.12 ^m11:13 Gn 23.4; 1Cr 29.15; Sal 39.12

wut jī. “¿Yoobópdiḥ níít weemdíḥ ā túi jenah joí?” níijná, páant āt wutup wut jī. Pániḥna, Abraham Diosdíḥ túi jenah joiní jumna, ā níiját pah āt chājap wut jī. “Ma wūúḥ Isaacjīḥ ma juimenádiḥ wā cáac pooabipna caá”,ⁿ Dios ā níijátjidiḥ náhnina yuhna, Abraham caandíḥjeh mawat túut āt chājap wut jī.^o ¹⁹“Wā wūúḥ Isaacdíḥ wā mao wūḥchah, Dios caandíḥ ā jéih boobipna caá”, Abraham āt níj jenah joyóp wut jī. Páant ā mawat túut chājachahjeh, Dios caandíḥ āt cádahat tútup wut jī. Páant ā mawíḥni jwúub báadhni pah caandíḥ ā enechah, ā wūúḥ ájeéḥ āt jwúub jumup wut jī.^p

²⁰Pánihat túttimah, Isaacboó Diosdíḥ túi jenah joiní jumna, ā weh Jacob, Esaúdiḥbut “Túttimah, Dios meemdíḥ búdí ā túi chāja naáh”, āt níijp wut jī.^q

²¹Pánihat túttimah, Jacobboó, Diosdíḥ túi jenah joiní jumna, ā wunat pínah játihbit áih wúuat nahjīḥ too caj ṅḥnit, Diosdíḥ āt weṅep wut jī. Pániḥ wēinit, ā wūúḥ José ā weh chénat pahdíḥ “Meemdíḥ Dios búdí ā túi chājipna caá”, āt níijp wut jī.^r

²²Túttimah, Joséboó, Diosdíḥ túi jenah joiní jumna, ā wunat pínah játih judíowā Egipto baácboó jumnitji ī bejat pínahdíḥ āt naáwáp wut jī. Pániḥ naóh-nit, ā juimená pínah áih bácahjidiḥ ī ub bejat pínahdíḥ āt wutup wut jī.^s

²³Túttimah, Moisés mánaboó Diosdíḥ túi jenah joinít jumna, ā cáac jumuchah, caandíḥ bíc peihcanni widh ít biḥ bíb-hop wut jī. Túinibit ā jumuchah ennit, caandíḥ ít bihip wut jī.^t Caán baácđih moón ī maáhdih úumcanjeh, judíowā ī wehdih ā mawat túutuchah, ít jepahcap wut jī.^u

²⁴Túttimah, Egipto baácđih moón ī maáh nuúm Moisésdíḥ mit behanap wut jī. Páant mijeéḥ behna yuhna, Diosdíḥ túi jenah joiní jumna, “Caánt mi wūúḥ caá”, ī níijátđih āt náahcap wut jī.^v ²⁵Caandíḥ behanah mi déewāboó wēinit, yeejép ī chājachah enna yuhna, āt chājīḥcap wut jī. Pániḥ chājan, Dioíḥwā bícđih yeejép āt yapat wut jī. ²⁶Dios ā wahní pínah Cristodih cáacwā yeejép ī chājat pínah pah Moiséswādiḥ-but Egiptodih moón yeejép ít chājap wut jī. Pániḥna, niḥat Egiptodih moón búdí jíib jumnidih ī bíbohadiḥ náahcanjeh, Dioíḥwā bícđih ā jumat jíib bita yeejép ī dehwat pínahdíḥ āt níwip wut jī. Túttimah, ā túi chājat jíib, Dios caandíḥ ā túi chājat pínahdíḥ jenah joí waáwána, yeejép ā yapat pínahdíḥ āt níwip wut jī.

²⁷Diosdíḥ túi jenah joiní jumna, Egipto baácđih moón ī maáh ā íjichah yuhna, caandíḥ úumcanjeh, caán baác-mant āt bejep wut jī. Dios jígohcanni ā jumuchah yuhna, jígohnidih ā enat pah ā wutatđih Moisés āt jepah cádahcap wut jī.^w ²⁸Moisés caandíḥ túi jenah joiní jumna, judíowādiḥ Dios ā túi ubat pínahdíḥ āt jéihyep wut jī. Pániḥ jéihna, Dios ā wutat pahjeh queét judíowādiḥ íih jécnadiḥ oveja wūúḥ meépjīḥ āt ṅāñat tútup wut jī. Páant ī ṅāñatđih ennit, Dios niḥat ī jwíḥ túḥnitđih ā mawat tútṅni ángelboó judíowā ī jwíḥ túḥnitboodíḥ āt maocap wut jī. Caán oveja wūúḥdíḥ mao péanit, Moisés ā wutat pahjeh, ī jumat yoobó ít jeémép wut jī. Caán jeémát, Pascua ī níijní, bícđih ī jwíḥ jeémp láa āt jumup wut jī.^x

²⁹Túttimah, Diosdíḥ túi jenah joinít jumna, “Mḥj Mac Dḥṅni”, ī níijní mājđih, mah wiḥcanni namáđih judíowā

ⁿ11:17-18 Gn 21.12 ^o11:17-18 Gn 22.1-14 ^p11:19 Gn 22.13

^q11:20 Gn 27.27-29,39-40 ^r11:21 Gn 47.31-48.20

^s11:22 Gn 50.24-25; Ex 13.19 ^t11:23 Ex 2.2 ^u11:23 Ex 1.22

^v11:24 Ex 2.10-12 ^w11:27 Ex 2.15 ^x11:28 Ex 12.21-30

it cháuh bejep wut jī. Obohjeéhtih, Egip-todih moón queétdih ñuun béjnit, muj ā jwáuh dūuj yóh lajachah, it chíic wun beedép wut jī.^y

³⁰ Pánihat túttimah, Diosdih túi jenah joinít jumna, judíowā Jericó tútchidih bóo búdí wáihyat júdu yehmant it páud bejep wut jī. Siete yeó jáap pohba caán tútchidih it páudup wut jī. Páant bóí yeó jáap i páudat túttimah, caán wáihyat júdu át boto jéen bejep wut jī.^z

³¹ Diosdih túi jenah joiníh jumna, Jericó tútchidih bóli deoh nah jumnih, Rahab wūt jumnih, judíowā en waóh-nitdih wēi jwááhnit, mit teo wáacap wut jī. Páant mi teo wáacatji jíib, caán tútchidih moón Diosdih yap yohnitdih maonit, judíowā caántboodíh it maocap wut jī.^a

³² Bitá Diosdih túi jenah joinítidih naáwíhna yuhna, queét dawá i jumuchah, wā jéih naóh daác beedácan caá. Gedeón,^b Barac,^c Sansón,^d Jefté,^e David,^f Samuel,^g Dios naáwátidih naóh yapanitbut, nihat íih doonádih wā naáwíhna yuh caá. Obohjeéhtih, queétdih wā naóh daáccan níit.

³³ Diosdih túi jenah joinít jumna, biquína bíih baácdih moondíh míic maona, it yap yohop wut jī. Bitá íih cáacwádih túinijeh it wutup wut jī. Páant Diosdih i túi jenah joyóchah, “Yeebdíh wā teo wáacpina caá”, ā nijátji pah queétdih át teo wáacap wut jī. Bitá túi jenah joinít jumna, jiwá queétdih i jeémíhichah yuhna, Dios íih jacnadih át nemep wut jī.^h ³⁴ Bitá túi jenah joinít jumna, búdí iigátboó jumna yuhna, it iigáp wut jī.ⁱ Bitá túi

jenah joinít jumna, queétdih i mao yohíhichah yuhna, it jwei béjep wut jī. Bitá wēpcannitji jumna yuhna, Diosdih túi jenah joiná, wēpépwā it jumup wut jī. Pánih jumnit, bíih baácmant jūóhnit queétdih eníhcannit soldadowádih míic maonit, it yap yohop wut jī. ³⁵ Biquína yaádh Diosdih i túi jenah joyát jíib, i déewā wunah bejnitjidih Dios át booa wáuhup wut jī.^j

Obohjeéhtih, bitá Dioíhwā i jumat jíib, queétdih teonit, búdí yeejép it chájav wut jī. “Diosdih ma cádahachah, jwí watbipna caá”, queétdih it niijíp wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant i niijíchah yuhna, jeáboó chah túini pehbóo i bejat pínahdih náahna, it jepahcap wut jī. Páant i jepahcat jíib, queétdih yeejép i chájachah, it wunup wut jī. ³⁶ Bitá Diosdih túi jenah joinítidih yeejép deohnit, búdí it puñup wut jī.^k Bitadih chéonit, nemat muúboó it nemep wut jī.^l ³⁷ Bitadih jeejíh yohnit, it mawap wut jī.^m Bitadih íih bácahdih tac yoób it bóodop wut jī. Bitadih íibat naajíh it mawap wut jī.ⁿ Bitá moh yéejnit jumna, oveja chóo, cabra chóodihjeh it dúwup wut jī. Queétdih ñuunnít, bitá búdí yeejép it chájav wut jī. ³⁸ Queét chah túinit jumna, nin baácdih moón yeejépwā bíicdih jumnit pínah it nihcap wut jī. Queét Diosdih túi jenah joinít-boodíh cáacwā i náahcah, muú wihcap-boó, jeéboobút ípí jib bejep wut jī. Pánih jib bejnit, jeé íitboó, baácbóo jumni íit-boobút ípí áwup wut jī.

³⁹ Queét nihat caandíh túi jenah joinít-dih Dios búdí át wēi enep wut jī. Pánih túi jenah joinít jumna yuhna, “Yeebdíh

^y11:29 Ex 14.21-31 ^z11:30 Jos 6.12-21 ^a11:31 Jos 2.1-21; 6.22-25

^b11:32 Jue 6.11-8.32 ^c11:32 Jue 4.6-5.31 ^d11:32 Jue 13.2-16.31

^e11:32 Jue 11.1-12.7 ^f11:32 1S 16.1-1R 2.11 ^g11:32 1S 1.1-25.1

^h11:33 Dn 6 ⁱ11:34 Dn 3 ^j11:35 1R 17.17-24; 2R 4.25-37 ^k11:36 Jer 20.2; 37.15 ^l11:36 1R 22.26-27; 2Cr 18.25-26; Jer 20.2; 37.15; 38.6

^m11:37 2Cr 24.21 ⁿ11:37 Jer 26.23

chah túini baácdih wā wūhbiḡna caá”, Dios ā niijníji baácdih ít jaibí jwuhcap wut jī. ⁴⁰ Páant níj naóhna, nin pah Dios níj jenah joiná át chājap wut jī: “Queét wíihwā, táttimah jumnit wíihwābut wā pebhna ī juyúchah, queét nihat bíicdih túinit yoobát wā jumat túutbipna caá”, át níj jenah joyóp wut jī. Pánih jenah joiná, játih ā chājatji chah túini jwiítlih ā chājbipna caá.

Jesúsdih túi jenah joí cádahca boj jíih

12 Queét wā naóhnit dawá Dios-dih túi jenah joí cádahcannit ī jumattjidih jéihnit, yéej chāj cádahnit, jwiítbut Jesúsdih jwí túi jenah joí cádahca bojat dée caá. Nin pah caá jumat náahap: Náoni ā túi nāwíhichah yuhna, chodópdiḡ duo béjna, ā jéih wēp nāocan caá. Yégueh wúupnidih duoná, ā túi jéih nāocan caá. Páant ā jumat pah Diosdih jwí túi jepahíhna yuhna, jwí weñat pínahdiḡhch chājna, caandíh jwí túi jéih jepahcan caá. Pánihna, jwí yéej chājatdih cádahat caá náahap. Chah wēp nāoniboó ā túi péaat pahjeh, jwiítbut Dios ā náah yacat pah jwí chāj cádahca bojat dée caá. ² Jesúsdihjeh jwí túi náhni jíih. Caanjéh Diosdih túi jenah joí waóhni jumna, jwiítlih túi jenah joyát túutnibut ā jumna caá. Pánihna, caandíh jwí túi jenah joí cádahcat pínah niijná, jwiítlih ā teo wáacna caá. Cruzboó wunna yuhna, ā ípdiḡ át túi jenah joí cádahcap wut jī. Cruzboó wunat tíic náah jumni ā jumuchah yuhna, ā íp ā jumupboó ā weñat pínahdiḡ jéihna, tíiccanjeh, cruzboó át wunup wut jī. Pánihna, buu chah maáh jumna, Dios ā jéihyepmant bóo buwámant ā chúudna caá.^o

³ Jesúsdih eníhcannit caandíh búdí yeejép ī chājachah yuhna, Dios ā náah yacat pah át cádahcap wut jī. Páant

ā cádahcatjidih ní túi náhninaá, yeebdíhbut yeejép ī chājachah yuhna, bíic yoobó cádahcat túut niijná. ⁴ Bitá yeebdíh tubit yeejép chājna yuhna, ít mao yohcap taga. Obohjeéhtih, Jesúsboodíh ít mao yohop wut jī. Páant yeejép ā yapatjidih náhninit, yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, caandíh ní cádahca bojoó. ⁵ Dios yeeb ā wehdih ā naáwátjidih ¿ní quíib buúdi níit? Yeejép ní yapat pínahdiḡ ā naáwátlih naóh yapani nin pah át níj daacáp tajī:

“Wúuhú, yeejép yapna yuhna, ma íjca bojoó. Páant yeejép ma yapachah, weém, ma Maáh, meemdíh bohéna caá wā chājap. Pánih bohénit, wā túut nuumát túutuchah, ma joyáh bojca bojoó. Páant wā wutuchah, jí-gahcanjeh, ma túi jepahaá.

⁶ Nihat wā oinit, “Meém wā wúúh caá”, níj ennitdih wāpí bohéna caá, ī yap yohcat pínah niijná. Pánihna, ī yap yohochah ennit, queétdih wā peéh chājbipna caá?, Dios ā niijná caá”, át níj daacáp tajī. (*Job 5.17; Pr 3.11-12*)

⁷ Pánihna, yeejép yapna yuhna, Diosíh namádiḡ ní cádahca bojoó. Páant ní yapatjīh, Dios ā weh ní jumuchah, yeebdíh bohéna caá ā chājap, chah ní túi chājat pínah niijná. Det mána ī wehdih ī wutuchah, ī jepahcah, ípí peéh chājna caá, ī túut nuumát pínah niijná. Páant ī chājat pah, Diosbut jwiít ā weh jwí jepahcah, jwiítlih ā peéh chājbipna caá. ⁸ Ní túi chājcatdih ennit, yeebdíh ā naóhcah nihna, ā weh níta nihcan tagaá. Páant ā naóhcah, mána wihcannit pah níta jum tagaá. “Dios wā íp caá”, níta jéih níjcaán tagaá. ⁹ Jwí mána jwiítlih ded pah ī bohéatjidih ní jenah joyoó. Queét jwiítlih ī peéh chājachah, queétdih jwíjí jepahap jī. Pánih jepahnit, jwí íp Dios ā túut nuumát túutuchah, chah jepa-

hat caá náahap. Pánih jepahna, páant-jeh ájeéh jwí túi jumbipna caá.¹⁰ Wébít jwí jum jwahuchah, jwí mána jwiít dih peéh chäjnit, “Nin pah wā chäjachah, wā wūúh ā túi jumbipna caá”, ípí níj jengah joyóp wut jī. Obohjeéhtih, Diosboó peéh chäjna, jwiít dih teo wáacna caá ā chäjap, caán túini ā jumat pah jwiít-but túinit jwí jumat pínah niijná.¹¹ Dedé peéh chäjatdih “Caán túina caá”, jwí níj jengah joicán caá. Búdí jwí pí jígahna caá. Obohjeéhtih, jwíh jígahna yuhna, túttimah caandíh jwí jengah joyóchah, jwiít dih ā teo wáacna caá, yéej chäjcan-jeh, jwí túi jumat pínah niijná.^p

¹² Pánihna, búdí yeejép yapnit jumna yuhna, Dios yeebdíh ā bohéát dih jéihna, ní jígah cádaahaá. Caandíh chah túi jengah joinít, úumcanjeh, ní túi weñeé.^q

¹³ Pánih jumnit, Jesúh namádih bejnit, túinijeh ní chājaá. Páant yeejép ní yapachah yuhna, Jesús dih cádahcanjeh, wēpnit panihnit ní jumbipna caá. Yeéb páant ní jumuchah ennit, bita Jesúh wā wēpcannit panihnit boobút caandíh chah í túi jengah joibípna caá.

Dios ā wutatdih jepahcah, ā tobohat

¹⁴ Míic jūihcanjeh, nihát bícdih ní túi jumú. Pánih jumna, jwí Maáhdih túi jepahnit, ní yéej chājca bojoó. Det yéej chājcanitjeh jwí Maáhdih í enbipna caá.¹⁵ ¡Ní túi chāja chaáh! Dios yeebdíh oinit ā teo wáacachah, ní túi jepahaá. Jepah cádahna, ní jwúub yéej chäjat pínah ā tobohna caá. Caandíh cádahna nihna, momatdih yeejép yílíp ā jáwat panihni yeebjéh nita míic yéeja tagaá. Jesúh namádih ní cádahachah ennit, bita áih-wábut bíic yoobó íta cádah tagaá.^r ¹⁶ Ní weha mána nihcannitjéh yeejép ní chājca bojoó. Diosdih náahcannitbut ní jumca bojoó. Esaúboó ded pah ā jumatjidih

ní túi náhninaá. Diosdih, ā wūhni pínahdihbut náahcanni át jumap wut jī. Weép jeñé jumna, ā íip ā wunat túttimah ā ípíh bíi déedih bíbohni pínah át jumap wut yuh jī. Dios ā ípdih ā niijníjdihbut bíbohni pínah át jumap wut yuh jī. Obohjeéhtih, bíic yeó jáap búdí nuugúp wunna, bíic láa ā jeémát jíibjeh ā bíbohát déejidih oboh jumni pah jengah joinít, ā úudboodíh át wūhup wut jī. Pánih chäjna, Dios ā wūhat pínahdih át náahcap wut jī. Pánih náahcanni ā jumat pah yeéboó ní jumca bojoó.^s ¹⁷ Á úud-dih áih pínahdih ā wūhat túttimah, Esaú ded pah ā yapatdih ní jéihna caá. Á íip caandíh ā wūhat pínahdih Esaú búdí át náahap wut yuh jī. Obohjeéhtih, páant ā náahachah yuhna, weép jeñédih ā wūhat pínahdih ā úuddih wūh péanit, Esaúboodíh ā íip át wūhcap wut jī. Caandíh ā jūí úúbúchah yuhna, túut nuumcánjeh, caandíh át wūhcap wut jī.^t

¹⁸ Dios Moisésjidih ā wutat túutuchah, jwí déewā judíowā Dios ā jumni jeená ít juibínap wut jī. Obohjeéhtih, caanná í juibíát pah yeéboó ní juibícan caá. Nin pah queétoó ít yapap wut jī. Dios ā jumni jeé, Sinaí wūt jumni jeená í juibínachah, búdí iigát át jumap wut jī. Dupúát, baác méméat, búdí johlitbut át jumap wut jī.¹⁹⁻²⁰ Caanná juibínit, póojat nah, Dios ā wéheatbut búdí ā yáanachah ít joyóp wut jī. Páant ā wéhenachah joiná, búdí úumnit, queét ít joíhcap wut jī. Dios nin pah queédih át níj wutap wut jī: “Det nin jeedíh chūinitdih jeejéh yoh mawat caá náahap. Nindih nuñup ā chuñuchah, caandíh-but jeejéh ní yoh mawaá”, át niijíp wut jī. Páant ā niijíchah joinít, tubit úum náah jumni wutat ā jumuchah, “Jwiít-dih ma jwúub naóhca bojoó”, ít niijíp

^p12:11 Dt 8.5; 1S 7.14; 1Co 11.31-32 ^q12:12 Is 35.3 ^r12:15 Dt 29.18

^s12:16 Gn 25.29-34 ^t12:17 Gn 27.30-40

wut jī.^u ²¹ Páant ā yapatdih ennit, nihat ī ūmūchah, “Búdí ūmnit, méména caá wā chājap”, Moisés yuh buca āt niijíp wut jī.^v

²² Páant Diosjeéh īt jwíih jumup wut jī. Obohjeéhtih, yeébbodíh pánihcana caá. Dios bícdih jumat túut niijná, Sión wut jumni jee pánihipna ni juibína caá. Caán jeáboó jumni, Dios báadhniíh, Jerusalén tátchi caá. Yeebbút dawá ángelwā bícdih wēi naáwát túut niijná, ī míc wáacapna ni juibína caá. ²³ Yeéb caán tátchidih moón pínah jumna, Dios weh jwíih juibínit bícdih ni míc wáac juibína caá. Nihat ī wūtnadīh ā daácnī nūobut jeáboó ā jumna caá. Nihat cáacwādīh níoni ā jumupna ni juibína caá. Bitá túi chājnitji Dioíhwājīh míc wáacnit yeebbút ni jumna caá. Dios queétdih yeejat wihcannit ātát chājap wut jī. ²⁴ Pánihna, Jesús pebhna ni juibína caá. Jon Moisés ā wutatjidih jwūub túut nūumnít, “Jesúsboó wūna, áih meépdih ā yoh wūhūchah, yeebdíh wā túi ubbipna caá”, Dios jwiítdih āt niijíp wut jī. Abelji áih meépdih ā yohochah enna, Dios caandíh maonidih āt peéh chājap wut jī.^w Obohjeéhtih, Jesúsboó áih meépdih ā yoh wūhūchah enna, Dios jwiítdih āt túi ubup wut jī. Pánihna, áih meép oboh jumni nihcana caá.

²⁵ ¡Ni túi chāja chaáh! Dios yeebdíh ā naáwáchah, ni túi jepahaá. Jon játih nin baácboó jumni Moisés Dios naáwát-dih ā naóh yapanachah, caandíh ī joífh-catji jíib, Dios cáacwādīh āt peéh chājap wut jī. Pánihna, buu jeáboó jumni Cristo jwiítdih ā naóh yapanachah jwí joífhcah, queétdih ā peéh chājat chah, jwiítbodíh Dios ā peéh chājibipna caá.^x

²⁶ Moisésji jum láa Dios ā wéhenachah, baác āt méménap wut jī.^y Obohjeéhtih, bíih ā naáwát-dih naóh yapaniboó Dios túttimah ā niiját pínahdih nin pah āt niij daacáp tajī: “Nin baácdih, jeádihbut bíic láa pohba wā cádah méméabipna caá”, Dios ā niijná caá, āt niij daacáp tajī. ²⁷ “Bíic láa pohba wā cádah méméabipna caá”, niijná, nihát ā chājnitjidih ā yohat pínahdih naóhna āt chājap wut jī. Obohjeéhtih, Dios ā maáh jumupboó jéih yohca naáh jumna, páant-jeh ā jumvipna caá. ²⁸ Pánihna, ā maáh jumupna bejnit pínah jumna, caandíh ā yohcat pínahdih jéihnī, “Túina caá, Paá”, Diosdih jwí niij jīh. Páant niijnít, ā náahat pah caandíh búdí jwí wēi jīh. ²⁹ Dios wēpni túini yoobát jumna, jwí tuu cáwat pah, det caandíh jepahcannit-dih ā yoh beedábipna caá.

Dios ā weñat pínahdih ded pah chājat

13 Bitá Jesúsíhwādīh ni míc oi cá-dahca bojoó. ² Ni jéihca naáh-wādihbut ni túi wēi jwāáá. Pánih wēi jwāáhna, biquína Jesúsíhwā, jéihcana yuhna, ángelwādīh īt wēi jwāááp wut jī.^a

³ Nemat muáboó jumnitdih ni jígah en teo wáacá. Yeéb íjeéh jumna nihna, ded pah ni náahatdih jenah joinít, queétdih-but ni túi chājaá. Bitá yeejép ī yapachah ennit, yeéb bíic yoobó yapna nihna, ded pah ni náahat pah, queétdihbut ni túi teo wáacá.^b

⁴ Ni téihya chéwechah, ā túina caá. Pánih téihya chéonit, ni míc cádahca bojoó. Ni weha mána nihcannitjīh yeejép ni chājca bojoó. Pánih yeejép chājnitdih Dios ā peéh chājibipna caá.

⁵ Bíí déedih tubit ni bidca bojoó.^c Nin pah Dios āt niijíp wut jī: “Yeebdíh cá-

^u12:19-20 Ex 19.12-13,16-22; 20.18-21; Dt 4.11-12; 5.22-27 ^v12:21 Dt 9.19

^w12:24 Gn 4.10 ^x12:25 Ex 20.22 ^y12:26 Ex 19.18; Jue 5.5; Sal 68.7-8

^z12:26 Hag 2.6 ^a13:2 Gn 18.1-8; 19.1-3; Ro 12.13; 1P 4.9

^b13:3 Mt 25.35-46 ^c13:5 1Ti 6.6-10

dahcanjeh, wā túi teo wáacbiḡna caá”, āt niijp wut jī.^d Páant ā niijátidih jéihnit, nī bíbohni bií déedihjeh wēinit, chah nī jwúub bidca bojoó. ⁶Pánihna, úmcanjeh, nin pah jwī niíj jenah joiná caá:

“Wā Maáh Dios weemdíh teo wáacni caá. Páant ā jumatdih jéihna, cáacwā weemdíh yeejép ī chājat pínahdih wā úmcan niít”, jwī niijná caá. (*Sal 56.3-4,9-11; 118.6*)

⁷Yeebdíh waóhnit, Dios naáwátidih bohénitjidih, ī túi chāj cádahcatjidihbut nī túi náhninaá. Pánih náhninit, Diosdih ī túi jenah joyátji pahjeh muntih, yeebút biíc yoobó nī túi jenah joyoó.

⁸Jesucristo páantjeh biíc yoobó jumni caá. Jon játih ded pah ā jumatji pah buubut ā jumna caá. Tálttimahbut biíc yoobó ā jumbipna caá. ⁹Jesúh namádih cádahnit, biáboó bejcat túut niijná, dawá mácah ī bohéatdih nī joicá bojoó. “Nindih nī jeémé. Caandíh nī jeémca bojoó”, biquína ī niíj bohéna caá. Páant ī niíj bohéatdih jwī jepahachah yuhna, Diosdih chah jwī túi jenah joyát pínahdih ā teo wáaccan niít. Obohjeéhtih, Diosboó jwiítidih oinit, āpī teo wáacna caá, Jesúsdiḡ chah jwī túi jenah joyát pínah niijná. Pánihna, ā teo wáacatjīh caandíh túi jenah joinít nī jumú.

¹⁰Jesús cruzboó ā wun wūhatjidihjeh jwī túi jenah joyóchah, jwī yéejatdih Dios ā yohna caá, ájeéh jwī túi jumat pínah niijná. Obohjeéhtih, sacerdotewāboó nuñúpwādih ī mao cáo wūhna yuhna, cáacwā ī yéejatdih īt jéih yoh beedácap wut jī. ¹¹Queét sacerdotewā ī maáta jópchi jumat pah nuñúp meépdih Dios ā jumni tólihboó ípí ub waad béjep wut jī, cáacwā ī yéej chājatdih Dios ā yohat pínah niijná. Páant ī chājat tálttimah, ī maoniji

nuñúpdih cáacwā ī jumup yehboó ípí cáo yoh beedánap wut jī.^e ¹²Jesúsbut tútchi yehboó cruzboó wun wūhnit, áih meépdih āt yohop wut jī, jwī yéejatdih ā yohochah, Dioíhwā jwī jumat pínah niijná. ¹³Tútchi yehboó tíic náah jumni ā wunatdih enna, judíowā ī maáta caandíh īt eníhcap wut jī. Pánihna, cruzboó ā wun wūhatjidih jwī túi jenah joí jíh. Páant jwī jumuchah enna, cáacwā jwiítidihbut ī eníhcan niít. ¹⁴Nin baácboó páantjeh jwī jumat pínah yoobát ā wíhcan caá. Obohjeéhtih, jeáboó jwī yoób jumat pínah tútchidih páina caá jwī chājap. ¹⁵Pánihna, Jesús ā teo wáacatjīh Diosdih jwī wēi naáwáchah, caandíh mao cáo wūhat panihni ā jumna caá. Caandíh jwī túi weñat dée caá.^f

¹⁶Níjeéh jumnitdih túi chājnit, nī teo wáacá. Páant nī chājat pínahdih nī túi náhninaá. Pánih chājna, Diosdih cáo wūhat panihnidih wūhnit, caandíh túi wēina caá nī chājap. Páant nī chājachah ennit, Dios ā túi wēibipna caá.

¹⁷Yeebdíh waóhnitdih túi jepahna, ī wutat pah wēinit nī chājaá. Dios queétdih bohéat túutnit, yeebdíh ā túi en dawát túutup tagaá, caandíh nī yap yohcat pínah niijná. Pánih wutnit ī jumuchah, yeebdíh ded pah ī en dawátjidih Diosdih naáwát ā náahbipna caá. Pánihna, queétdih nī túi jepahachah ennit, ī túi wēibipna caá. Obohjeéhtih, nī jepahcah ennit, búdí ita jígah tagaá. Pánih jepahcan, nīta túi jumcan tagaá.

¹⁸Jwiítidih nī úbh cádahca bojoó, Diosdih páantjeh jwī túi jepahat pínah niijná. Yeó jáap jumat pah túi chājíhna, “Yeejépdih chājna caá wā chājap”, jwī niíj jenah joicán caá. ¹⁹Weemdíhbut búdí nī úbú, nī pebhna waícanjeh Dios weemdíh ā jwúub wahat pínah niijná.

^d13:5 Dt 31.6,8; Jos 1.5; Fil 4.11-13 ^e13:11 Lv 16.27

^f13:15 Lv 7.12; Sal 50.14,23; Os 14.2

Queétdih ã pée uúbát

²⁰ Jwí Maáh Jesús jwí yéejat jíib wun wühnit, áih meépdih át yohop wut jī. Páant ã chājachah, “Ñi yéejatdih wā yohbipna caá, páantjeh wājeéh ñi túi jumát pínah niijná”, Dios jwiítidih át níj naáwáp wut jī.⁸ Páant niijná jwí Maáh Jesúsdi h át jwúub booanap wut jī. Pánihna, Jesúsboó jwiítidih túi ubni, chah wēpni, ovejawādi h en daoní panihni jumna, jwiít áih ovejawā panihnidih ã túi en daoná caá.^h ²¹ Dios caandíh booniji jumna, yeebdíh ã túi teo wáaca naáh, ã weñat pínahdihjeh ñi chājat pínah niijná. Pánih teo wáacnit, jwiít nihadidih ã túi túut nuumú naáh, ã náahat pah jwí jumát pínah niijná. Jesucristodih yeó jáap jumát pah búdí jwí wēi jíih. Páant tíí ã jumú nah.

Ã pée túyat túutat

²² Wā déewā panihnitá, yeebdíh nin wā daacátji búdí pohba nihcan caá. Páni-

hna, ninjíh yeebdíh wā naóh bohéatdih íjicanjeh, ñi túi joyoó. Pánih bohéna, yeebdíh weñaat túut niijná, páant wā daacáp be.

²³ Nindihbut yeebdíh wā jéihyana caá: Jwí úud panihni Timoteo nemat muúboó jumnijidih í bacanap wut be. Waícanjeh ninjíh ã juyúchah, yeebdíh enedih bejna, caandíhbut wā numah bejbipna caá.

²⁴ Ñi maáta, ni hat bita caanjíh jumnit Jesúsíhwābut í túyü naáh. Nin Italia baácidih moón Jesúsíhwā yeebdíh í túyat túutna caá.

²⁵ Weembút yeéb nihadidih wā túyat túutna caá. Dios yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

SANTIAGO

Queétdih ā túyat tútat

1 Weém, Santiago,¹ jwī íp Dios, jwī Maáh Jesucristodihbut teo wūhni wā jumna caá. Yeéb wā déewā, doce jwī nuowā ī jūimená poómpdih moón, Jesúhwa bíh baácnaoó jumnitdih^l túyat tútutnit, nin núodih wā daác wahna caá.

Dios jwiútdih ā jéihyaat

²Wā déewāá, dawá láa yeejép yapna yuhna, ñi túi wēi jenah joyoó. ³Pánih yeejép yapna, yoobópdih Jesúsdi h jephahnit jumna, chah túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcan níít. Chah ñi túi jenah joyát pínahdih jéihnit, ñi weñeé. ⁴Jesúsdi h cádahcan, túi jenah joinít jumat tútut níijná, bíic yoobó túi chājnit ñi jumúú.

⁵“¿Ded pah wā chājbi?” níj jéihíhni Diosdih ā uúbú naáh. Páant ā uúbúchah, Dios caandíh ā jéihyabipna caá. Caán ni hat caandíh uúbhntdih jūihcanjeh, búdí ápí teo wáacna caá, ī jéihyat pínah níijná.^k ⁶Pánih uúbhna, Diosdih túi jenah joinít, ā uúbú naáh. “Wā uúbúchah yuhna, Dios weemdíh āta teo wáaccan tagaá”, níj jenah joiní ā jumca bojo naáh. Páant níj jenah joiníboó johlit dedboó ā johochah, búdí muj nolihat ápí tútut nuumát pah ā jumna caá. Páant níj jenah joiní, yeó jáap jumat pah bíic yoobó ápí chājcan caá. Diosdih túi jenah joiní nihcan caá.^{1 7-8}Buu nindih jenah joiná yuhna, cheibit mácah ā jenah joibípn caá. Páant túi jenah joicán ā uúbúchah, jwī Maáh caandíh ā jephahcan níít.

⁹Ded Jesúh oboh jumnijidih Diosboó maáh panihni ā waadábipna caá. Páant ā chājat pínahdih jéihnit, ā weñe naáh.^m

¹⁰Ded Jesúh dawá bíí dée bíbohndih bita ī dúuc wáyachah yuhna, ā weñe naáh. Cháa ā moopát pah tigaá caán bíí dée ā buudáh bejbipna caá. Pánih jéihnit, caanbút ā weñe naáh. ¹¹Yeó aáb jūóhna, tubit ā chāhachah, cháa diib téh bejnit, ā yúugna caá. Páant ā yúugachah, ā túi jígohat ā beedná caá. Pánihat pah búdí bíí déedih wēinibut áih bíí dée bíícdih ā buudbípna caá.ⁿ

Yeejép chājat jenah joyátdih jephahcat

¹²Ded yeejép yapna yuhna, Jesúsdi h cádahcanni túi wēini ā jumipna caá. Páant ā cádahcatji jíib, páantjeh jeáboó Dios ájeéh jumat tútutnit, caandíh ā túi chājipna caá. “Weemdíh túi oinitdih wājeéh wā túi jumat tútutbipna caá”, ā níjájti pah ā chājipna caá. ¹³Yeejép chājat jenah joyát ā jūúwúchah, “Dios caá weemdíh páant ā chājat tútutp”, ñi níj jenah joicá bojoó. Dios yeejép chājat jenah joicán, cáacwādi hbut páant ā jenah joyát tútutcan caá. ¹⁴Obohjeéhtih, cáacwājeh tubit yeejép ī ñinahat pah ípí jenah joiná caá. ¹⁵Pánih jenah joinít, yeejép ípí chājna caá. Páant ī chājatji jíib Dios queétdih iiguípnā ā bejat tútutbipna caá.

¹⁶Wā déewā, wā oinitá, “Dios weemdíh ā wutuchah, yeejép wā chājap jí”, ñi níj jenah joicá bojoó. Páant jenah joyát yoobópdih nihcan caá. ¹⁷Jwī íp Dios jeáboó jumni jwiútdih teo wáacat tútut níijná, túinidihjeh bitadih ā wūhat tútutna caá. Caanjéh tigaá yeó, widh, cúiwādi hbut chājni. Pánihna, ī jígohat ā tútut nuumúchah yuhna, Diosboó páantjeh bíic yoobó ā

¹1:1 Mt 13.55; Mr 6.3; Hch 15.13; Gá 1.19 ¹1:1 1P 1.1

^k1:5 1R 3.7-12; Pr 1.1-9.18; Stg 3.13-17 ¹1:6 Mt 7.7-11; Jn 16.23-24

^m1:9 Jer 9.24 ⁿ1:11 Is 40.6-7

jumna caá.^o ¹⁸ Ā náahat pah áih túini doonádih jwī jepahachah, ā weh jwī jumat pínah niijná, jwiít dih jáap cáac jumnit panihnit át jumat túútjip taga. Pánih jumnit, nihát ā chājnit cātīh jwiít dih ā túi ubuchah, ā jwīh túút nūmnít jwī jumna caá.^p

Diosdih yoobópdih jepahat

¹⁹ Wā déewā, wā oinitá, Dios naáwát dih ní túi wēi joyoó. Pánih caandīh túi joinít, túi jenah joicánnit ī wéheat pah wéhecan, waícanjeh íjnit ní jumca bo-joó. ²⁰ Det íjnit Dios ā náahat pah ī túi chājcan caá. ²¹ Nihat ní yéej chājatdih, yeejép ní en nínahatdihbut ní cádaahaá. Pánih cádahnit, Dios naáwát dih ī bohénachah, túi wēi jepahnit ní jumúú. Páant ī bohéatdih ní joyóchah, iiguípna bejnit déejidih túi ũbnit, Dios yeebdīh ā túút nūm péabipna caá.

²² Ā naáwát dih joiná yuhna, jepahcan, ní míc yeena caá. “Wā jepahcah, ā túimi nacaá”, níj jenah joiná, yeeatdih jenah joiná caá ní chājap. Pánihna, ā naáwát dih túi joinít, ā bohéat pah ní chājaá. ²³ Ded caán naáwát dih joiná yuhna, jepahcanniboó nin pah chājni ā jumna caá: Áih móotdih quenalihjīh ā míc enna caá. ²⁴ Pánih míc en péa bejnit, ded pah ā jíghatdih waícanjeh ā quíib bũdná caá. ²⁵ Obohjeéhtih, bíhboó ā enatjidih ā quíib bũdcát pah Dios naáwát dih joiná, túi náhnit, jepahna, chéoni panihni nihcan, túi chājna, búdí ā wēibipna caá. Pánihna, caán bohéatdih jepah cádahcannidih wēi ennit, Dios ā túi teo wáacipna caá.

²⁶ Ded jenah joicánjeh wéheni jumna, yoobópdih Diosdih ā wēican caá. “Diosdih wā túi wēina caá”, níj jenah joiná yuhna, yeeatdih ā jenah joiná caá. Pánih jenah joiná, Diosdih ā wēi naáwát dedé pínah nihcan caá. ²⁷ Dios jwī íip ā náahat

pah caandīh jwī weñat túút niijná, nin pah caá jwiít dih chājat náahap: Mána wihcannitdih, éemp wunnitdihbut yeejép ī yapachah enna, queétdih teo wáacat caá náahap. Diosdih náahcannit yeejép ī chājat pah jwiít dih chājcat caá náahap.

Cáacwādih bíic yoobó túi chājat

2 Wā déewāá, jwī Maáh chah túini Jesucristodih jepahnit jumna, cáacwādih bíic yoobó túi chājat caá náahap. ²⁻³ Orojīh ī chājniji téihya yacat júduna, búdí jíib jumni yéguehdihbut duoní yeéb Jesúhwa ní míc wáacapna ā waád juibínachah enna, caandīh nita wēi jwāáh tagaá. “Nin túyupboó ma chúudú”, nita níj tágaá. Páant niijná yuhna, caanná yeejép yégueh duoní moh yéejni ā waád juibínachah enna, caánboodīh nita wēi jwāáhcan tagaá. “Con buwáboó ma nūhúú. Baácdihjeh ma chúudú”, caandīh nita níj tágaá. ⁴ Pánih chājna, cáacwādih yeejép jenah joinít, túi jíghonitdihjeh nita wēi en tagaá. Obohjeéhtih moh yéejnitdih nita wēi encan tagaá. Páant níj jenah joyát ā túican caá.

⁵ Wā déewā, wā oinitá, weemdīh ní joyoó. Dawá moh yéejnitdih Diosdih túi jenah joinít, ā maáh jumupboó jumnit pínah niijná, Dios át nífwip wut jí. “Wájeéh páantjeh ní jumbipna caá”, Dios caandīh oinitdih át níjíp wut jí. ⁶ Obohjeéhtih, queétdih ā níwichah yuhna, yeébboó queétdih níipí tícana caá. Pánih queétdih tícanit, dawá bíf dée bíbohnitdihjeh ní wēi enna caá. Nindih ní túi náhninaá: Dawá bíf dée bíbohnitboó yeebdīh yeejép ípí chājna caá. Queétjeh yeebdīh naóh yacat túút niijná, cáacwādih peéh chājat túút nit pebhna ípí teo wái bejna caá. ⁷ Queétdjeh Cristodih yeejép ípí wéhena caá.

Obohjeéhtih, yeéboó “Jwiít Cristoihwā caá”, niijnít jumna yuhna, caandíh yeejép wéhenitboodíh ñi wēi enna caá. Páant ñi chājat ā táican caá.

⁸Dios naáwátidih daácniboó nin chah wēpni wutatdih ā daacátjidih ñi túi náhninaá: “Meemjéh ma míic oyat pah, bitadihbut bíic yoobó ma oyoó”, āt niij daacáp tají.⁹ Caán wutatdih jepahna, ñi túi chājna caá. ⁹Obohjeéhtih, maáta panihnitdih túi wēi enna yuhna, moh yéejnitboodíh enah bojnit, teo wáaccan, yeejép chājna caá ñi chājav. Pánih chājna, Dios ā wutatdih ñi yap yohna caá. ¹⁰Ded Dios ā wutatdih jepahna yuhna, bíic wutatbitdihjeh yap yohna, nihatdih ā yap yohna caá. Páant ā yap yohochah, caandíh peéh chājat ā jum-bipna caá. ¹¹“Ñi weha mána nihcannitjīh yeejép ñi chājca bojoó”, Diosjeh āt niij wutap wut jí.¹ Caanjéh muntih, “Cáacwādih mao yohca bojoó”, āt niijp wut jí.⁵ Pánihna, det ī weha mána nihcannitjīh yeejép chājcan yuhna, cáacdih mao yohna, Dios ā wutatdih yap yohnit ī jumna caá. ¹²Cristo jwiítidih búdí oina, jwī túi jumat pínah niijná, bitadih ā oyat tautna caá. Páant ā wutatdih jepahnitdih, jepahcannitdihbut ñífonit, ded pah ī chājatjí jíibdih ā naóhbiipna caá. Páant ā jumuchah, ā wutat pah jwī túi chājat dée caá. Ā náahat pahbut jwī wéhe jíih. ¹³Bitadih jwī jígah encah, Dios cáacwādih ā ñífo láa jwiítidihbut jígah encanjeh, ā peéh chājbiipna caá. Obohjeéhtih, bitadih jwī jígah enechah, jwiítidihbut jígah ennit, ā peéh chājcan níit.

Jesúsdih túi jenah joinít, bitadih teo wáacat

¹⁴Wā déewāá, nindih ñi túi joyoó: “Weém Cristodih wā túi jenah joiná caá”, ded niijná yuhna, bitadih ā túi

teo wáaccan, ā niijatjí dedé pínah nihcan caá. Páant ā niijchah yuhna, Dios caandíh ā túi ubcan níit. ¹⁵⁻¹⁶Ded Jesúih, Jesúih wili ī jeémát pínah wihcah ennit, yeejép yéguehdihjeh ī dúwúchah ennit, jwiít Jesúihwā queétdih túi teo wáacat caá náahap. “Túini yégueh duonít, túini jeémátidih jeémpnit, ñi túi jumúú”, niijná yuhna, ī náahatdih ñi wúhcah, ñi niijat dedé pínah nihcan caá. ¹⁷Pánihna, “Cristodih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, ñi túi chājav, Cristodih ñi jenah joyát dedé pínah nihcan caá.

¹⁸Ñijeéh jumni nin wā bohéatdih jóihcanni nin pah āta niij tágaá: “Weém wápí túi chājna caá. Meémboó bitadih teo wáaccan yuhna, ‘Cristodih wā túi jenah joiná caá’, mapí niijná caá. Jwiít chénat pahdih Dios ā túi ubbiipna caá”, āta niij tágaá. Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joiníboó bitadih ā túi chājavchah, caandíh túi jenah joiní ā jumatih cáacwā ī jéihbiipna caá. ¹⁹“Dios bíicjeh caá”, ñi niij jenah joiná caá. Páant ñi niij jenah joyóchah, ā túina caá. Obohjeéhtih, páant ñi niij jenah joiná yuhna, Diosdih ñi jepahcah, caandíh ñi jéihyat dedé pínah nihcan caá. Nemépwābut ñi jenah joyát pahjeh mun tigaá ī jenah joyóp. Pánih jenah joinít, Dios bíicjeh ā jumatih jéihna, ā wēpatdih úmmit, queétoó ī méména caá. ²⁰“Cristodih túi jenah joiní wā jumna caá”, ded niij jenah joiná yuhna, bitadih teo wáaccan, yoobópdih ā túi jenah joicán caá. Pánihna, Cristodih jepahna yuhna, bitadih teo wáaccanniboó yoobópdih ā jepahcan caá. ²¹Caán yoobópdih ā jumatih ñi jéihyat pínah niijná, jwī nuo Abraham ded pah ā chājatjidih wā naóhbiipna caá. Caán ā wúuh Isaac wūt jumnidih Diosdih āt mao cáo wúhíhip wut yuh jí. Pánihna, jee dáhnajih ā cáag aabáni poóm-

pjih ā cáagni tũjijh caandíh át chéu cáagap wut jī. Pánih chéu cáagna, Dios ā nijátji pahjeh caandíh wēniti, ā wūúhdih mawat túut átih chājap wut yuh jī. Páant ā jepahachah ennit, “Yoobópdih túini caá”, Dios caandíh át níj enep wut jī.^t ²² Páant ā niijátjidih náhniniti, nindih ní jenah joyóo: Abraham Diosdih túi jenah joiní jumna, ā wutadnih át jepahap wut jī. Pánih jepahna, Diosdih ā túi jenah joyátdih át júutup wut jī. ²³ Dios naáwátdih naóh yapani ā níj daacátji pahjeh át yapap wut jī. “Abraham Diosdih túi jenah joiniti, át jepahap wut jī. Páant ā jepahachah enna, ‘Caán túini caá’, Dios caandíh át níj enep wut jī”, át níj daacáp tajī.^u Páant ā níj enatdih jéihna, “Abraham Dios ā chéen caá”, cáacwā caandíh ít niijíp wut jī.^v

²⁴ Pánihna, ded pah Abraham ā yapatjidih jenah joiniti, nindih ní jéihbipna caá: “Diosdih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, caandíh ā jepahcah enna, “Caán túini caá”, Dios caandíh ā níj encan caá. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joiniti, ā túi chājatdih enna, “Caán túini caá”, caánboodih Dios ā níj enna caá. ²⁵ Páant tigaá Rahab wūt jumnih deoh nah jumnihjidihbut “Caánt túinih caá”, Dios át níj enep wut jī. Josué ā wah bojniti miíh tátchina í juibínachah, queétdih jwááhniti, “Wíih muúboó ní ūo jwuhúp”, mit niijíp wut jī. Cheibit Josuéwā í jumupna queét í jwúub bejehah, bíh namáboó mit júutup wut jī, “Queétdih eníhcanniti maoná”, niijná. Páant queétdih mi teo wáacatdih enna, “Caánt túinih caá”, Dios át níj enep wut jī.^w ²⁶ Jwíih bácahdih caolih ā wihcah, jwíta báadhcan tagaá. Pánihna, caolih ā wihcah, jwíih bácahboó dedé pínah āta nihcan tagaá. Pánihat pah “Diosdih wā túi jenah joiná caá”, niijná yuhna, bitadih teo wáaccan, yoobópdih caandíh

jwí túi jenah joicán caá. Pánihna, jwí teo wáaccan, caandíh jwí túi jenah joyát dedé pínah nihcan caá. Caolih wihcanni bácah pah ā jumna caá.

Ded pah caá jwí wéheat

3 Wā déewāá, ded Dios naáwátdih cáacwátdih bohéna, caán ā bohéatdih caanjéhbut ā túi jepaha naáh. Pánih bohéna yuhna, ā túi chājcatdih enna, caánboodih Dios chah ā peéh chājat pínahdih ní jéihna caá. Pánihna, níjeéh jumnit Dios ā nífonitjeh í bohéna naáh. ² Dawá láa nihati jwiít cáacwā yeejép jwípí chājna caá. Ded yeejép níjfhati ā júúwúchah yuhna, niijcán, túi yoobópdih jumna, yeejép chājfhati—but āta jéih yap yoh tagaá. ³ Nin pah ā jumna caá: Caballoíh jacdih ítah naabít-dih yacniti, áih yapatnaboó tópnadidih jwípí chéona caá. Caandíh púuh laáb chúudniti, caan tópnadidih wáiniti, ded jwí bejhipboó cabalodidih jwí jéih bejati túutna caá. Baini naabít ā jumuchah yuhna, caandíh jwí wáyachah, caballo jwiítidih ā túi jepahna caá. ⁴ Nin pahbut ā jumna caá: Búdi jááj chóo ā jumuchah yuhna, caán chóodih íoh tewat naáboó bainijeh ā jumna caá. Pánihna, búdi johlit ā ub joh bojochah yuhna, caandíh íoh teoniboó caán baini naajíhjih ded ā bejhipboó ā jéih íoh teo bejna caá. ⁵ Pánihat pah tigaá jwíih nuéc baini ā jumuchah yuhna, caanjíh niijná, bitadidih búdi jwí yéejana caá. Nin pahbut ā jumna caá: Baini tũ cúut jumna yuhna, iig náhna, dawá máa nahnadidih ā iigná caá. Pánihat pah jwíih nuécjih niijná, búdi yeejép jwí jéih chājna caá. ⁶ Pánihna, jwíih nuéc tũ cúut panihni ā jumna caá. Jwíih nuécjih niijná, jwí jéih miic yéejana caá. Tũ cúut búdi ā iigát pah yeejép pohba jwí chājna caá. Pánih yeejép niijná, nemépwā í wu-

tat pah jwī chājna caá.^x ⁷Nihat jiadih moón nuñupwā, jiiñit, maiwā, dóboh-wā, queejwádihbut cáacwā it wutup wut jī. ⁸Obohjeéhtih, jwíih nuúcjīh yeejép niijná, jwī jéih cádahat tútcan caá. Maiboó cáacdih cháácna, ā yéejaat pah jwiítbut jwíih nuúcjīh yeejép niijná, bitadih búdí jwī yéejana caá. ⁹Jwíih nuúcjīh Diosdih wēi naóhna yuhna, caán ā jumat pah jwiít cáacwádih ā chājnit jumna yuhna, yeejép pohba bitadih jwī niijná caá.^y ¹⁰Pánihna, caan jácmant-jeh wēi naáwát, yeejép niijátbut ā bacna caá. Wā déewāá, páant jwī niijíchah, ā túican caá. ¹¹Bić meo waócáhmant-jeh túini mah, núumni mah bícdih āpí noj báccan caá. ¹²Wā déewāá, higuera nah olivo tíbnadih āpí quehcan caá. Iguíh nahboó higeradih āpí quehcan caá. Meo waócáhmant núumni mah ā noj bácachah, túini mah ā noj báccan níit. Pánihat pah jwiít-dih túini naáwát, yeejép niiját-dihbut niijcát caá náahap.^z

Túí jenah joyát

¹³¿Nijeéh jumnit biquína túi jenah joinít ī jum níit? Pánih jumíhna, “Bita chah wā jéihna caá”, ī níj jenah joicá bojo naáh. Páant níj jenah joicán-jeh, túinijeh jumnit, ī túi chāja naáh. Páant ī chājachah enna, “Queétoó túi jenah joinít yoobát ī jumna caá”, ni níj jéih-bipna caá. ¹⁴Obohjeéhtih, det bić déedih búdí en ñinahna, ī weñat pínahdih-jeh jenah joiná yuhna, “Weémboó túi jéihni wā jumna caá”, ī niijcá bojo naáh. Páant niijnít, tubit yeenit ī jumna caá. ¹⁵Páant jenah joinít, Diosdih náahcannit ī jenah joyát pah, jenah joiná caá ī chājap. Páant Dios queédih ā jenah joyát tútcan caá. Nemépwā caá páant ī jenah joyát tútup. ¹⁶Bitadih jepchá tubnit, queédih teo wáaquíhcan, búdí

míc jūihñatbut ā jumna caá. Pánih míc jūihnit jumna, búdí yeejépdihbut ī chājna caá. ¹⁷Obohjeéhtih, caandíh jéihnit-dih Dios ā túi jenah joyát tútcan caá. Páant ā jenah joyát tútuchah, ípí túi chājna caá. Pánih túi chājna, míc jūihcan, bitadih yap yohcan, íjeéh túi bícdih jumnit, queéet nihadnih bić yooobó oinit, bitadih ī jígah en teo wáacna caá. Pánih chājna, yeecean-jeh, ípí túi jumna caá.^a ¹⁸Pánih míc jūihcan, “Túinijeh ni jumú”, bitadihbut ípí níj naóhna caá.

Nin baácdih bóodih bidcat

4 ¿Dépanih tigaá míc jūihnit, ni míc mao? Túi chājíhna yuhna, yeejép ni jenah joyát pah chājna, ni míc maona caá. ²“Caandíh búdí wā náahna caá”, níj en ñinahna yuhna, ni jéih bíbohcan caá. Pánih náahna, caandíh bíbohni-dih jūihnit, míc maonit, ni mao yohna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh uúbhcan, ni náahat-dih ni bíbohcan caá. ³Uúbhna yuhna, ni weñat pínahdih-jeh nípí uúbhna caá. Páant ni uúbúchah, Dios yeebdíh ā jepahcan caá. ⁴Diosdih jéihcannit ī náahat pah yeebbát náahna, Diosdih eníhcannit ni jumna caá. ¿Caandíh ni jéihcan níit? Pánihna, queéet ded pah ī chājat-dih wēi enna, bić yooobó chājnit, Diosdih náahcannit ni jumna caá.^b ⁵Dios naáwát-dih daácniji nin pah át níj daacáp taji: “Dios jwíjeéh ā jumat túttni Túini Espíritu jwiít-dih búdí oinit, jwī yéej chājíhichah, tubit ā jígahna caá”, át níj daacáp taji. Páant ā níj daacátjī oboh jumni nihcan, yooobópdih tigaá ā jumup.^c ⁶Pánih oina, Dios jwiít-dih búdí ā teo wáacna caá, caandíh jwī túi jepahat pínah niijná. Nindihbut Dios naáwát-dih bíh daácní át níj daacáp taji: “Weém bácah bitadih chah wā jéihna caá’, niijnídih Dios ā eníhcan caá. Obo-

^x3:6 Pr 16.27 ^y3:9 Gn 1.26 ^z3:12 Pr 18.21 ^a3:17 Pr 1.1–9.18; Stg 1.5

^b4:4 Is 1.21; Jer 3.6-10; Os 2.2; Mt 6.24; Lc 16.13 ^c4:5 Ex 20.5; Dt 4.24; Zac 8.2

hjeéhtih, ‘Weém oboh jumni caá’, niijní-boodíh Dios búdí oinit, ã teo wáacna caá”, ãt niíj daacáp tají.^d ⁷Pánihna, Diosdih túi jepahnit ñi jumúú. Caandíh jepahnit, nemép ã yéej chājat tātutuchah yuhna, caánboodíh ñi yap yohoó. Páant ñi yap yohatdih enna, ã jweibípna caá. ⁸Diosdih búdí bidnit, ājeéh túi bífdih ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, caanbút ñijeéh jumnit, yeebdíh búdí ã teo wáacbípn caá. Yéej chājfhadnih jenah joí cádahnit, ñi jwúub chājca bojoó. Pánih cádahnit, túiniboodíhjenah jenah joinít, ñi túi chājaá. ⁹Ñi yéej chājatdih búdí jíghahnit, ñi juñúú. Yeejép ñi wēi chājatjidih cádahnit, caandíh túicnit ñi jumúú. ¹⁰“Yéej chājni, oboh jumni wā jumna caá”, Diosdih ñi niijí. Páant ñi niijíchah, caánboó ñi yéejatdih yohnit, nin baácboó ñi jum jwuhuchah, ã túi teo wáacbípn caá. Túttimah, ã pebhna ñi juibínachah, yeebdíh maáta ã waadábipna caá.^e

Bitá Jesúfhwādih yeejép niijcát

¹¹Wā déewāá, yeejép doonádih yeéb mífcjeh ñi niijcá bojoó. “Caán túicanni caá”, niijná, “Caandíh peéh chājat caá náahap”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, “Jwí mífc oyat pínahdih Cristo ã wutat ã túican caá”, ñi niijná caá. Páant niijná, caandíh jepahcan, “Túí chājat pínahdih weemjéh caá wā jéih ñíwip”, niijná caá ñi chājap. Páant niijnít, yeebjéh mífc wutna caá ñi chājap. ¹²Obohjeéhtih, Diosjeh cáacwādih wutni, queétdih ñíoni ã jumna caá. Cáacwā iiguípna bejnit déejidih caanjéh ã jéih túi ubna caá. Caanjéh queétdih iiguípna ã jéih bejat tātutna caá. Pánihna, “Caán yeejép caá”, jwiítboó cáacwādih jwí jéih niijcán caá.

Cheibit ded pah ã yapat pínahdih jwí jéihcat

¹³Buu, nindihbut ñi túi joyoó: Nin pah biquína ñi niíj jenah joiná yuh caá: “Buu, cheibit bífh tútchina jibidih wā bejbipna caá. Caanná juibínit, bífc jópchi jum, bíf déedih jíib chājnit, búdí dinerodih wā bíbohípn caá”, ñi niíj jenah joiná yuh caá. ¹⁴Obohjeéhtih, cheibit ded pah ñi yapat pínahdih ñi jéihcan caá. Tuu jeí maátcanjeh jumnit, bífcmantjeh ã buudáh bejna caá. Pánihat pah jwiítbut maátcanjeh jum jwuhnit, jwí buudbípn caá.^f ¹⁵Obohjeéhtih, “Dios ã náahachah, páantjeh báadh jwuhnit, nin pah wā chājbipna caá”, niíj jenah joyát caá náahap. ¹⁶Pánihna, “Weemjéh túi jéihni jumna, nin pah wā chājbipna caá”, ñi niíj jenah joyát yeejép caá. Diosdih ñi túi jenah joicán caá. ¹⁷Ded ã túi chājat pínahdih jéihna yuhna, caandíh chājcan, ã yéej chājna caá.

Dawá bíf dée bíbohndih ã wēp naawát

5 Yeéb dawá bíf dée bíbohndih **5** weemdíh ñi túi joyoó. Buu nihat ñi náahatdih ñi bíbohna yuhna, túttimah búdí moh yéejnit ñi jumbipna caá. Páant yeejép ñi yapat pínahdih jéihnit, búdí ñi ñaác juñúú. ²Ñíih bíf dée ã moóp beedáh bejbipna caá. Níih yéguehdih jóoh macwā í jeémp beedábipna caá. ³Búdí oro, platadihbut ñi ámochochah yuhna, moópni jumna, dedé pínah nichan níft. Yeéb dinerodih oinit, búdí ñi ámochochah, Dios ã enna caá. Páant ã enechah, dinerodih yeéb ñi oyatji jíib, péeni yeó jáapdih yeejép ñi yapbípn caá. Iiguípboó jumnit, búdí ñi moh yéejbípn caá.⁸ ⁴Yeebdíh teo wūhndih yeenit, í tewat jíibdih yoobópdih ñi jíib chājcap be. Pánih jíib chājcan,

^d4:6 Pr 3.34; 1P 5.5 ^e4:10 Mt 23.12; 1P 5.6 ^f4:14 Pr 27.1 ⁸5:3 Mt 6.19

ñih dinerodih páantjeh ma bíbohochah, Dios ā enna caá. Yeebdíh teo wūhñit-boó ī tawat jībīdih náahna, búdí ī ñaácna caá. Páant ī ñaacáchah, jwī Maáh Dios queétdih ā joiná caá.^h ⁵Nin baácboó jum jwuhñit, dawá bíf déedih ñi bíbohochah, dedé yeebdíh ā judhcan caá. Pánih jumñit, ded pah ñi weñat pínahdihjeh ñipí chājna caá. Obohjeéhtih, yeebdíh Dios ā peéh chājat pínahdih ñi jéihcan caá. Jwifit cáacwā jwīih momo jiwiwādih búdí jeémát jwīpí wūhna caá, búdí ī débehat pínah niijná. Pánihat túttimah, túi débehñit ī jumuchah enñit, queétdih jeémát túut niijná, jwīpí maona caá. Obohjeéhtih, queét jiwiwā ī wēi jeémpna yuhna, queétdih jwī mao jeémát pínahdih ī jéihcan caá. Yeébbóo queét wēi jeémpñit jiwiwā panihñit caá ñi jumup. ⁶Nin pahbut ñipí chājna caá: Túi chājñit yeebdíh ī yap yohcah yuhna, nemat muúboó nemat túutñit, queétdih ñipí mawat túutna caá. Páant ñi chājat jībībut Dios yeebdíh búdí ā peéh chājīpna caá.

Cristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih túi páñat

⁷Wā déewāá, jwī Maáh nin baácboó ā jwúub dei jūúwát pínahdih ñi túi páñaá. Wápchi mínah “Wā momñidih mah ā jūúwú naáh, túi chíhñit, ā túi quehat pínah niijná”, niijnít, ā túi páina caá. Páant ā páñat pah muntih, yeebbút ñi túi páñaá. ⁸Jwī Maáh ā jwúub dei jūúwát pínah bahñijeh ā judhdatdih jéihñit, yeejép yapna yuhna, túi páñit, caandíh ñi jenah jói cádahca bojoó.

⁹Wā déewāá, yeéb míicjeh yeejép ñi míic niijcá bojoó, Dios yeebdíh ā peéh chājcat pínah niijná. Nindh ñi náhninaá: Ā peéh chājat pínah yeó jáap bahñijeh ā judhna caá. ¹⁰Wā déewāá,

Dios naáwátidih naóh yapanitjīboó búdí yeejép yapna yuhna, Dios queétdih ā naáwát túutatdih īt naóh cádahcap wut jī. Pánihna, queét ī cádahcat pahjeh muntih, yeebbút bíic yoobó Jesús ā jwúub dei jūúwát pínahdih ñi pái cádahca bojoó. ¹¹“Det yeejép yapna yuhna, Diosdih cádahcannit túi wēñit ī jumna caá”, jwī niij jenah joyátidih ñi túi jéihna caá. Jon játih bóo Job wut jumñih doonádih ñit joiij tagaá.ⁱ Caán búdí yeejép yapna yuhna, Diosdih āt túi jenah jói cádahcap wut jī. Pánih yeejép ā yapat túttimah, Dios jwī Maáh túi jígah enni jumna,^j caandíh búdí āt teo wáacap wut jī.

¹²Wā déewāá, ded pah ñi wéheat pínahdih jenah joinít, nindh chah ñi túi náhninaá: Cáacwā ī naáwátidih bita ī túi joyát pínahdih náahna, nin pah ipí niijná caá: “Jeá túini ā jumuchah, yoobópdih caá wā niijp”, ipí niijná caá. Páant ī niiját pah, yeéb ñi niijcá bojoó. Bitadih naóhna, túi yoobópdihjeh ñi naáwá. Páant ñi túi naóhcah, Dios yeebdíh ā peéh chājīpna caá.^k

Uúbát

¹³Ñijeéh jumni yeejép yapna, Diosdih ā uúbú naáh. Bíih wēini jumna, Diosdih ā wēi ewe naáh. ¹⁴Bíih wunni jumna, Jesúhwa ī maátadih ā bid bojo naáh, yijjīh náñit, jwī Maáh Jesús ā wēpatjīh caandíh ī uúbát pínah niijná.^l ¹⁵Pánih teo jáha uúbhñit, “Jwī uúbát pah Dios ā chājīpna caá”, ī niij jenah joyóchah, wunñidih Dios ā boobapna caá. Ā yéej chājatjī jīb wunni ā jumuchah, ī uúbúchah, ā yéej chājatjīdihbut Dios ā yohbīpna caá. ¹⁶Pánihna, yeéb ñi yéej chājatdih ñi míic naáwá. Pánih míic naóhñit, yeéb míicjeh Diosdih ñi uúbú, dedé wunat ā

^h5:4 Dt 24.14-15

ⁱ5:11 Job 1.21-22; 2.10

^j5:11 Sal 103.8; 111.4

^k5:12 Mt 5.34-37

^l5:14 Mr 6.13; Lc 10.34

jumuchah, caandíh ã booaat pínah ni-ijná. Túi chājnit ñi úúbúchah, Dios ã túi jepahbipna caá. Páant ñi úúbát oboh jumni nihcan, wēpni ã jumna caá.
¹⁷Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji jwiít pah át jumap wut jī. “Mah ã buugcá bojo naáh”, Diosdih ã niŷ úúbúchah, bíc peihcanni jópchi bíh jópchi tac yoób mah át buugcáp wut jī.^m ¹⁸Túttimah, ã jwúub úúbúchah, mah át jwúub buugúp wut jī. Baácdih mah ã jwúub buugúchah, momni chíhñit, át jwúub quehep wut jī, páant muntih. Pánihna, Diosdih jwí úúbát oboh jumni nihcan caá.ⁿ

Yéej chājni ã túut nuumát

¹⁹⁻²⁰Wã déewãá, ñijeéh jumni Dios naáwátdih ã cádahachah ennit, caandíh

jwúub túut nuumát túutat caá náahap. Pánih jwúub túut nuumát túutnit, caandíh ñi túi teo wáacna caá. Páant ñi teo wáacachah, ã jwúub túut nuumúchah, búdí ã yéej chājachah yuhna, Diosboó ã yéejatdih yohnit, caán iiguípna bejni déejidih ã túi úbbipna caá.^o Caandíh túi náhninit, ñi túi míc teo wáacá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Santiago

1 PEDRO

Pedro queétdih ã túyat tútat

1 Weém, Pedro, Jesucristo áih doonádih naáwát túatni jumna, yeéb Jesúhwā bih baácna jweí peétnitdih wā daác wahna caá. Ponto baácna, Galacia baácna, Capadocia baácna, Asia baácna, Bitinia baácna jwei béjnitji ñi jumna caá.^p ² Jon játih áihwā ñi jummat pínah niijná, jwí íp Dios ã náahat pahjeh yeebdíh át ñiojip taga. Páant ã ñíonit ñi jumuchah, Túini Espíritu ã teo wáacatjìh túiniboodíh túut nuumná caá ñi chájap. Jesucristodih ñi túi jepahat pínah, áih meépjìh ñi yéejatdih chocnit pah ñi jummat pínahbut niijná, Dios yeebdíh át ñiojip taga. Dios búdí oinit, yeebdíh ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná.

Túí wēi páinit jwí jummat

³ Jwí Maáh Jesucristo ípdih búdí jwí wēi naóh jíìh. Caanjéh tigaá jwiítdih jí-gah en teo wáacnit, Jesucristo wunni-jidih át jwáub boanap tají, jáap cáac jummit panihnit jwí jummat pínah niijná. Pánih jummit, jwíìh bácah ã wunuchah yuhna, jwíìh caolíh Diosjeéh ã pehb-booó páantjeh ã jumtipna caá. Pánihatdih jéihnit, jwí wēi páina caá.^q ⁴ Caán túyupboó jumna, jwí jwáub wuncan níft, buca. Dios túini yoobát ã jummatdih ennit, caandíh bainí jwí wēican níft. Caanná jwí jwibínachah, túini ã wúhat pínahdih ã bíboh páina caá. ⁵ Caán péeni yeó jáapdhjeh Dios jwiítdih ã túut nuúm péabipna caá. Páant ã túut nuúm péaat túut niijná, caandíh jwí túi jenah joyóchah, ã wēpatjìh iiguípna jwí bejat déejidih ã túi wapna caá.

⁶ Páant ã wapatdih jéihnit, daocánni yeó jáapna yeejép yapna yuhna, ñi túi wēina caá. ⁷ Oro yoobát ã jummatdih jéihíhna, cáacwā caandíh í puúb enna caá. Obohjeéhtih, oro búdí jíib jumna yuhna, ã buudbípna caá. Jesúsdi h jwí túi jenah joyátboó oro ã jíib jummat chah ã jíib jumna caá. Yoobópdih Jesucristodih túi jenah joiná, dedé yeejép yapna yuhna, caandíh jwí cádahcan níft. Jwí túi jenah jóí cádahcah, Jesucristo jwáub dei júóh-nit, búdí wēina, “Ma túi chájna beé”, jwiítdih ã niijbípna caá.

⁸ Caán Jesucristo nin baáboó ã jum jwuhuchah, yeéb caandíh encannitji yuhna, ñi oina caá. Buubut caandíh encan yuhna, túi jenah joinít, bainí ñi wēican caá.^r ⁹ Pánih túi jenah joinít ñi jumuchah, iiguípna ñi bejat déejidih Dios yeebdíh ã túi ubna caá.

¹⁰ Dios cáacwādh oinit, í yéejat jíib iiguípna bejat déedih ã túi ubat pínahdih jon játih Dios naáwátdih naóh yapanitji ít daacáp wut yuh jí. Pánih daácna yuhna, queéjtjeh caandíh ít beh joicáp wut jí. Pánih beh joicán, búdí jéihíhna, queéjtjeh ít míc uúbh joyóp wut jí. ¹¹ Cristo yeejép ã yapat pínah, boo pud júóhni, ã maáh waadát pínahdihbut Túini Espíritu queétdih át jéihyanap wut jí. Páant ã jéihyanachah, “¿Débólìh tigaá Cristo ã júóhbi? ¿Páant ã júúwáchah, ded panihat tigaá ã jumtip? ¿Ded pah tigaá caandíh jwí beh enbi?” ípí níj míc uúbh joyóp wut jí. ¹² Pánihna, Túini Espíritu queétdih naóhna, íh pínah nihcan, buu láa moóníh pínah ã jummatdih át jéihyanap wut jí. Páant í joinjí túini doonádihjeh Túini Espíritu ã wēpatjìh yeebdíh bita ít naáwáp wut jí. Caán doonádih Dioíh ángelwábut búdí í jéihíhna caá.

Ded pah jwít Jesúfhwā jwí jumat

¹³Dios jwítidih nihat ā túi chājatdih náhninit, túi jenah joinít ñi jumúú. Yeejép chājat jenah joyátdih páantjeh jumah bojnit, Jesucristo ā jwúb dei jüóhnit, jwítidih ājeéh ā ub bejat pínahdih ñi túi wēi páñaá. ¹⁴Jesúfhwā doonádih joi jwúhcan, ñi náahat pah-jeh ñit chājav taga. Obohjeéhtih, buu caandíh jéihna, ñi jwífih jumatji pah ñi chājca bojóó. Dios weh jumna, caandíh túi jepahnit ñi jumúú. ¹⁵Pánih jumna, yeebdíh ñioni Dios túini yoobát ā jumat pah, yeebbút ñi túi chājaá. ¹⁶Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tají: “Weém caá yéejat wihcanni. Páant wā jumat pah, yeebbút yéejat wihcannit ñi jumúú”, Dios ā niijná caá, át niíf daacáp tají.^s

¹⁷Diosdih úubhna, “Paá”, ñi niijní, nihat cáacwā ded pah í chājatdih ā enna caá. Páant ā enatdih jéihnit, nin baácboó táoh jibnit dée ñi jum jwúhuchah, tíic jenah joinít, ā peéh chājatdih úumna, yéej chājcat caá náahap. ¹⁸Ñi nuowā í wutajti dedé pínah nihsan caá. Queét í wutatdih jepahnit ñi jumuchah, Cristo ñi yéejat jíib buudáát panihnidih át jíib chājav taga. Pánih jíib chājna, platajīh, orojīh yeebdíh át jíib chājcan tagaá. Plata, orobut ā buudáh bejbipna caá. ¹⁹Obohjeéhtih, Cristoboó túini yoobát oveja wúúh panihni jumna, wun wúh-nit áih meépjīh ñi yéejat jíib buudáát-dih át jíib chājav taga. Caandíh ñi túi jéihna caá. ²⁰Nin baácidih ā chājav pínah játih, Diosboó Cristo ded pah ā yapat pínahdih átát jenah joyóp wut jī. Páant ā jenah joiníji Cristodih ā wahachah, yeebdíh teo wáacat túut ni-ijná, buu át cáac jumup tají. ²¹Pánihna, Cristo ā teo wáacatjīh Diosdih jepahnit ñi jumna caá. Cristo wunnijidih jwúb

boonit, ā pehbboó ub púuh laab béjnit, ājeéh bíicdih wutni pínah Dios maáh át waadánap taga. Pánihatdih jéihnit, Diosdih túi jenah joinít, jwúb boonit, ā pebhna yeebdíhbut ā ub bejat pínahdih ñi jéihna caá. Caandíh jéihnit, ñi wēi páña caá.

²²Jesucristoíh túini doonádih jepahnit, yéej chājatdih ñit cádahjip taga. Pánih cádahnit, bíic weh pah Jesúfhwādih ñi túi míic oina caá. Pánihna, “Meemdíh wā oina caá”, niijnít, queét-dih ñi túi teo wáacá. ²³Yeéb jáap cáac jumnit panihnit Dios weh ñi jumna caá. Jwí mána í cáac jumat túttimah, ípí wunna caá. Obohjeéhtih, Dios weh jwí jumuchah, caan pánihcan caá. Dios naáwát báadhni panihni jumna, caandíh jepahnitdih ā túi túut nuumná caá. Caan naáwát páantjeh ā jumbipna caá.^t ²⁴Jon játih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niíf daacáp tají:

“Yílip ā diib téh wunat pah mun-tih, cáacwábut ípí wunna caá. Ded cháa, túini jumna yuhna, maátcan-jeh jum jwuhnit, ā yúug jéenna caá. Caan pánihni cáacwā wépnit jumna yuhna, maátcanjeh jum jwuhnit, ípí wunna caá.

²⁵Obohjeéhtih, Dios naáwátboó ā buudcán níit”, át niíf daacáp tají. (Is 40.6-8)

Caanjéh tigaá yeebdíh í naóhniji túini dooná.

2 Pánihna, buu Dios weh jumnit, nihat ñi yéej chājatdih ñi cádah beedánaá. Ñi yeeatdih, “Weém chah túini caá”, ñi niíf jenah joyátdih, bíí déedih en ñinahnit ñi íjatdih, bitadih oboh ñi dooná jumatdihbut ñi cádahaá. ²Pánih cádahnit, Dios naáwátidih jéihíhna, caandíh búdí ñi bidíí. Túuh jwuhni wébít jóóh mac búdí ápi bidna caá. Pánih túi nomnit, ā túi behna caá. Caan pánihat pah

^s1:16 Lv 11.44-45; 19.2 ^t1:23 Jn 3.3-7; Stg 1.18; 1P 1.3

jwiítbut Dios naáwátdih búdí bidnit, túi jenah joinít, ā túi behat pah jwiítbut jwī túi behna caá. ³Pánihna, yeebdíh wā naóhna caá: Dios ā oyatdih jéihnit jumna, ā naáwátdih túi náhninit, ñi túi jepahaá.^u

Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni ā jummat

⁴Cristo choójboó wēp teoni jee dáh panihni ā jumna caá. Muú teonit caán jee dáhdih ī náahcat pah, cáacwā caandíh ī náahcah yuhna, Diosboó caandíh wēi ennit, āt ñíwip wut jī. Pánihni ā jumuchah, caandíh ñi túi jenah joyoó. ⁵Yeebbút muúdíh ī chājat pínah jee dáhna panihnit ñi jumna caá. Páant ñi jumuchah, Dios yeebjíh duuj páp aabánit, áih muú páníhni ā chājna caá, Túini Espírítu ā jummat pínah niijná. Yeéb Dioíh muúboó teonit áih sacerdotewā panihnitbut ñi jumna caá. Pánih jumnit, Jesucristo ā teo wáacatjih cáacwādíh wúbhnit pínah, Diosdih wēi naóhnit pínahbut ñi jumna caá. Páant ñi chājachah ennit, “Ñi túi chājna caá”, Dios ā niijná caá. ⁶Jon játih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niíf daacáp tajī:

“Weém Jerusalén tútchiboó muú páníhni wā chājna caá. Yoobópdih jumni jeé, muú choójboó wēp teoni panihnidih ñífonit, wā jwejna caá. Caandíh búdí wā wēi enna caá. Ded caandíh túi jenah joinít ā jepahatdih ā jíghacan níít’, Dios ā niijná caá”, āt niíf daacáp tajī. (Is 28.16)

⁷Yeéb Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi wēi enna caá. Obohjeéhtih, jepahcannitboó caandíh ī náahcan caá. Páant ī náahcannidih nin pah Davidji āt niíf naóh daacáp tajī:

“Muú chājnitboó ī yohni jee dáhdih-jeh wíih muú páníhnidih chājna,

choójboó wēp teoni panihnidih wā ñíwip be’, Dios ā niijná caá”, āt niíf daacáp tajī. (Sal 118.22)

⁸Isaíasjibut nin pah āt niíf daacáp tajī: “Caán cáacwā ī tóoc buugát jee dáh panihni ā jumtipna caá”, āt niíf daacáp tajī. (Is 8.14)

Páant ī daacátji pah, Dios naáwátdih jepahcan, Cristodih cáacwā ī náahcat jíb, tóoc buugnít panihnit ī jumna caá. Jon játih Dios “Páant ā yapbipna caá”, ā niíf jenah joyátji bíic yoobó, Cristodih ī náahcap be.

⁹Obohjeéhtih, yeébbó Dios ā ñífonit jumna, áihwājeh ñi jumna caá.^v Pánih jumna, maáhdih teo wúhnit sacerdotewā panihnit bitadih wúbhnit caá. Diosdihjeh teo wúhnit yéejat cádahnit ñi jumna caá. Pánihat pínahdih yeebdíh āt ñíwip wut jī, ā túi chājatdih ñi wēi naáwát pínah niijná.^w Pánihna, “Dios weemdíh dupúát panhipmant ub bacanit, baabát panhipboó ā jwejep be”,^x ñi niíf wēi naóhna caá. ¹⁰Jon játih oboh jumnit ñit jumjip taga. Buú áihwā ñi jumna caá. Jon játih Dios yeebdíh āt jíghac en teo wáaquíhichah yuhna, ñit jéihcap tajī. Obohjeéhtih, buú ā jíghac en teo wáacatdih jéihnit, caandíh ñit jepahap taga.^y

Túí chājat

¹¹Wā oinitá, nin baácboó táoh jibnit dée jwī jum jwuhna caá. Dios pehbhoó caá jwī yoób jummat pínah yoobát pohba. Páant jwī jumuchah, nin pah yeebdíh wā wutna caá: Yeejép ñi chājat jenah joyát-dih ñi chājca bojoó. Pánih jenah joinít, ñíih caolihdih ñita yéjea taga.^z ¹²Yeéb Diosdih jéihcannit cātíh jumna, túini-jeh ñi jummuú. Páant ñi jumuchah ennit, “Queét yeejép chājnit caá”, buú niijnítji

^u2:3 Sal 34.8 ^v2:9 Ex 19.5-6; Dt 4.20; 7.6; 14.2; Is 43.20; Tit 2.14

^w2:9 Is 43.21 ^x2:9 Is 9.2 ^y2:10 Os 2.23; Ro 9.25 ^z2:11 Sal 119.19

yuhna, Jesús ã jwúub dei jüóhni yeó jãpãdih Diosdih ï wëi naóhbipna caá.

Maátadih jepahat

¹³⁻¹⁴ Jwí Maáh Jesús ã jepahat pah, ñíh baácãdih moón ï maátadih túi jepahnit ñi jumúú. Chah jumni maáhdih, caán nump jumnit maátadihbut ñi jepahaá. Yeejép chãjnitdih peéh chãjat pínah ni-ijná, túi chãjnitdih wëi naáwát pínahdihbut niijná, queétdih ï Maáh át wahap taga. Pánihna, Jesúfhwã jumna yuhna, queétdih ñi jepahcah, bita yeebdíh ennit, jwí maáh Jesúsãdih yeejép ï niijbípna caá. ¹⁵ Túi chãjnit, ñi maátadih ñi jepahachah, túi jenah joicánnitboó “Queét yeejép chãjnit caá”, niíjhna yuhna, ï jéih niijcán niít. Páant ñi chãjatdih Dios yeebdíh ã náah yacna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, biquína jwí cãtíh jumnit “Weemdíh wutni wihcan caá”, niíj jenah joinít, yeejép ïta chãjíh taga. Yeéboó Diosdih teo wühnit jumna, ã náahat pah ñi túi chãjaá. ¹⁷ Pánih áihwã jumna, bitadih “Caanbút Dios ã chãjni mun tigaá”, niíj jenah joinít, queétdih ñi túi chãjaá. Bitã Jesúfhwãdihbut túi oinit, Diosdih úmmit, caandíh ñi túi jepahaá. Ñíh baácãdih moón ï maáhdihbut ñi túi jepahaá.

Teo wühnit ded pah ï jumãt

¹⁸ Buu yeéb teo wühnitdih bainí wã naáwát túut caá. Ñi maáta túi chãjnitdih, jühnitdihbut bíc yoobó ñi túi jepahaá. ¹⁹ Yeéb yeejép ñi chãjah yuhna, ñi maáh ã peéh chãjachah, Dios ñijeéh ã jumãtãdih jenah joinít, íjcah, Dios yeebdíh ã wëi enbipna caá. ²⁰ Obohjeéhtih, yeéb yeejép ñi chãjat jíib ñi maáh ã puñuchah, ñi íjcah yuhna, Dios yeebdíh ã wëi naóhcan niít. Ma yéejat jíibjeh caá. Obohjeéhtih, ñi túi chãjachah yuhna, yeeb-

díh ã puñuchah, ñi íjcah, Dios yeebdíh ã wëi naóhbipna caá. ²¹ Pánihnit pínahdih Dios yeebdíh át ñíwip taga. Cristoboó yéej chãjcan yuhna, yeejép yapnit, jwiít-dih ã wun wühup jí. Páant yeejép ã yapãtjidih náhninit, yeebbút yeejép yapna yuhna, ñi íjca bojoó. ²² “Caán Cristo yeejép chãjcan, ã yeecap jí”, Isaías át niíj daacáp tají.^a ²³ Cáacwã caandíh ï jühñuchah yuhna, ã jüh jwúubacãp jí. Á tubana yuhna, “Yeejép ï yapa naáh”, át niijcãp wut jí. Obohjeéhtih, “Wã íp yoobópãdih chãjni weemdíh, queétdihbut ã náahat pah ã chãja naáh”, át niíj jenah joyóp tají.^b ²⁴ Caanjéh jwí yéejat jíib cruzboó ã wun wühup jí, jwí yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodíh jwí chãjat pínah niijná. Áih yahwítjéh jwiítãdih át booanãp tají.^c ²⁵ Déhenit ovejawã panihnit yeéb iiguípna bejna ñi chãjãp yuh be. Obohjeéhtih, buu Cristo ovejawãdih en daoní panihnidih ñit jwúub jüóh tagaá, yeebdíh ã túi wãpat pínah niijná.^d

Áã jumnit ded pah ï jumãt

3¹⁻² Buu áã jumnit yaadá, yeebdíhbut bainí wã naáwát túut caá. Ñi weha mána yeebdíh ï wutuchah, jípónih niijcãnjeh, ñi túi jepahaá.^e Biquína ñi weha mána Jesucristodih jepah jwuhcannit, áih doonãdih ñi naáwãchah, jóíhcanjeh, molít ï nem teona caá. Páant ï nem tewechah ennit, yeéboó jwúub naóhcanjeh, túinijeh queétdih ñi jepahaá. Túinijeh ñi jumuchah ennit, ñi jwúub naóhcah yuhna, queétoó Jesucristodih ïta jepah tagaá. ³ Chah ñi túi jígoat pínah niijná, búdí ñi míc jenah joicã bojoó. “¿Ded pah wã túi jígo-hbi? ¿Ded pah waó yoócãdihbut wã túi yugh ámoh tajbi? ¿Búdí jíib jumni túi iigní tãpnãdih, búdí jíib jumni yéguehdihbut ded pah wã ðuobí?” ñi niíj je-

^a2:22 Is 53.9 ^b2:23 Is 53.7 ^c2:24 Is 53.5 ^d2:25 Is 53.6

^e3:1-2 Ef 5.22; Col 3.18

nah joicá bojoó.^f ⁴ Obohjeéhtih, Dios ã weh yatá jumna, ñíih caolih ã túi jumat pínahdih ñi túi jenah joyoó. Jũihcan, tubit wutcan, túinijeh ñi jumúú. Páant ñi jumuchah, Dios yeebdíh búdí ã wēi enbipna caá. ⁵ Jon játih moón yaádh Diosdih túi jenah joiná, ï weha mánadih jepahnit, túi jígohnit panihnit ït jumup wut jĩ. ⁶ Jwĩ éet Saraji mijeéh bóo Abrahamdih “Maá”, niijnít, caandíh mipí túi jepahap wut jĩ. Pánihna, yeeb-bút túi chājnit, úmcanjeh, mi weh yatá panihnit ñi jumna caá.⁸

⁷ Bũú áa jumnit neonádih jwuh bainí wã naáwát túut caá. Yeéboó ñi weha mána yaádhdih búdí oina, túinijeh ñi chājaá, ï túi jumat pínah niijná. Queét yaádhboó nump wēpnit ï jumuchah jéihnit, queétdih ñi túi en dawaá. Queét yaádhbút jenah joinít ï jumuchah jéihnit, ded pah ñi chājat pínahdih ñi míic wéhenaá. Dios yeéb chénat pahdih oinit, át ñiojip taga, áihwã ñi jumat pínah niijná. Pánih jumnit, Diosdih ñi úúbúchah, jāhat panihat wihcah, ã túi jepahbipna caá.^h

Jesúíhwã ded pah ï jumat

⁸ Bũú yeéb nihtadih bainí wã naáwát túut caá. Bíicdih túi jumnit, ded jígahnidih ennit, bíic yoobó jígahnit, caandíh ñi teo wáacá. Yeéb bíic weh panihnit jumna, míic oinit, ñi míic túi chājaá. Oboh jumni pah ñi jumúú. ⁹ Ded yeebdíh yeejép ã chājachah yuhna, yeejép ñi chāj jwúbaca bojoó. Ded yeebdíh yeejép ã niijíchah yuhna, bíic yoobó niij jwúbacanjeh, “Dios meemdíh ã túi chāja naáh”, caandíh ñi niijí. Páant ñi chājat pínahdih Dios yeebdíh át ñíwip taga, yeebdíhbút ã túi chājat pínah niijná. ¹⁰ Jon játih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají:

“Ded túi wēi jumíhni, yeejép wéhcan, ã yee naóhca bojo naáh.

¹¹ Yeejép chājatdih cádahnit, túiniboodíh ã chāja naáh. Bitajeéh bíicdih túi jumíhna, jũihcanjeh, queétdih ã túi oyo naáh.

¹² Pánih chājnitdih Dios wēi enna, ï úúbúchah, ã túi jepahna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitdih ã eníhcan caá”, át niij daacáp tají. (*Sal* 34.12-16)

¹³ Páant ñi túi chājíhichah, bita yeebdíh yeejép ï chājcan niít. ¹⁴ Obohjeéhtih, ñi túi chājat jíib, biquí láana yeebdíh yeejép ï chājipna caá. Páant ï chājatdih ennit, Diosboó yeebdíh ã túi chājipna caá. Pánihna, det yeebdíh yeejép chājnitdih búdí jenah joicánjeh, ñi úmca bojoó.ⁱ ¹⁵ “Cristo wã Maáh caá”, niij jenah joinít, caandíh ñi weñeé. Bitaboó “¿Ded pah chāj tigaá Dios pehbboó wã bejbi?” yeebdíh ï niij úúbh joyát pínah játih, queétdih túi jepahat túut niijná, Dios naáwát dih túi míic bohé páinit ñi jumúú.^j ¹⁶ Páant ï úúbh joyóchah, queétdih oinit, túinijeh ñi jepahaá. Pánih jepahna, ñi naáwát pahjeh bíic yoobó ñi túi chājaá. Páant ñi chājachah yuhna, bitaboó yeebdíh oboh yeenit, “Cristoíhwã ï túi chājachah yuhna, yeejép wã wéhenap be”, niij jenah joinít, ï tíicbipna caá.

¹⁷ Ñi túi chājat jíib, yeejép yapna yuhna, “Dios páant ã náahachah, ã túimi nacaá”, ñi niij jenah joyoó. Obohjeéhtih, yeejép ñi chājatjí jíib yeejép ñi yapachah, “Wã yéejat jíibjeh tigaá”, niij jenah joyát caá náahap. ¹⁸ Jwĩ túi chājachah yuhna, yeejép jwĩ yapachah, Cristo bíic yoobó ã yapatjidih jenah joyát caá náahap. Caánboó dedé ã yéej chājcap jĩ. Pánih yéej chājcan yuhna, jwĩ yéejat jíib bíic láajeh ã wun wũhup

^f3:3 1Ti 2.9 ⁸3:6 Gn 18.12 ^h3:7 Ef 5.25; Col 3.19 ⁱ3:14 Mt 5.10
^j3:15 Is 8.12-13

jī, Diosjeéh jwī túi jummat pínah niijná. Cáacwā caandíh ī mao yohochah yuhna, Túini Espírituboó caandíh át boonanap tajī. ¹⁹⁻²⁰ Cristoíh bācah ī yohopji íit-boó ā laj jwuhuchah, áih caolihboó Noéji jum láa chíic wunnitji íih caolih chéonit panihnit ī jumapna át juibínap wut jī. Caanná juibínit, ded pah ā chājatjidih queétdih át naawáp wut jī. Í báadh jwuhuchah, Noéjiboó ī yéej chājatdih queétdih átih cádahat túutap wut yuh jī. Noéwā búdí jāáj chóodih ī chājat pónih, ā naóhntiji ī jepahat pínahdih Diosboó maatápdih páina átih chājap wut yuh jī. Obohjeéhtih, it jepahcap wut jī. Pánihna, pobyit ā jūúwúchah, Noéwā ī chíic wuncat pínah niijná, Dios queétdihjeh jāáj chóona át waadát túutap wut jī. Queét ocho cáacwābitdihjeh át túi ubup wut jī.^k ²¹ Caandíh náhninit, Jesucristodih túi jenah joinít, jwī daabáátdihbut jwī jenah joiná caá. Noéwā ī chíic wunat déejidih Dios caán jāáj chóojih queétdih át túi ubup wut jī. Pánihat dée pah, jwiít iiguípna jwī bejat déejidih Dios Jesucristo ā wun wūhatjih jwiítdih ā túi ubna caá. Jwiítdih ī daabánachah, jwíih bācahdih queé chocat panihni, jwī yéejatdih cádahatdih jwī júutna caá. Jesucristo jwúub boo pud jūóhna, jwíih caolihdih át boonanap wut jī, jwī túi jummat pínah niijná. ²² Caán Jesucristo ā boo pud jūúwát túttimah, ā íp pehbboó páuh laáb juibínit, Dios ā jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, nihat ángelwādh, nihat nemépwādh, nihat nin baácdih moón maátadihbut ā wutna caá.

4 Cristo nin baácboó jum láa, yeejép yapna yuhna, ā ípdih páantjeh át jepahap wut jī. Pánihna, yeebbút biíc yoobó jenah joinít, wēp ñuhnit panihnit ñi jumúú. Pánih jenah joiníboó yeejép yapna, ā yéej chājatdih ā cádahna caá. ² Nin baácboó jum jwuhna, Diosdih jéi-

hcannit ī yéej chājatdih ī ñinahat pah ñinahcan, Dios ā weñat pínahdihjeh ā chājbiipna caá. ³ Cristodih ñi jepahat pínah játih, Diosdih jéihcannit ī chājat biíc yoobó ñit chāj jwuhup taga. Dedé yeejép chājíhna, ñit chāj jwuhup taga. Babh máihna, míic jūih ñaácnit, búdí íí náah ñit chāj jwuhup taga. Diosdih yap yohna, ñi pāpniboodíh wēnit, yeejép ñit chāj jwuhup taga. Būú Cristoíhwā jumna, páant maatápdih ñi chājatjidih ñi cádahā. ⁴ Níjeéh yeejép chāj pej jumnitjiboó būú íjeéh ñi jwúub yeejép chājcat enna, “¿Dépanih tigaá jwíjeéh ī jwúub pej jumcan?” ī níj jenah joiná caá. Páant níj jenah joinít, íjeéh ñi jwúub pej jumcatdih enna, yeebdíh yeejép ī wéhena caá. ⁵ Dios báadhntidih wunnitdihbut ñíonit, ded pah ā peéh chājat pínahdih ā naóhbipna caá. Páant ā naóhni yeó jáap queét yeejép chājnitdih “¿Dépanih tibeé wā wehdih yeejép ma chāj?” Dios ā níj jūihñuchah, queétdih jéih jepahcan níit. ⁶ Cáacwā ī wunat pínah játih Dioíh túini doonádih it joijíp taga. Pánih joinítji biquína ī jepahcah, bitaboó it túi jepahap tajī. Pánihna, jepahnitjiboó íih bācah ā wunuchah yuhna, íih caolih Diosjeéh ā túi jumna caá.

Bitadih ded pah teo wáacat

⁷ Péeni yeó jáap ā tóah jūúwátidih náhnina, túi jenah joinít, yéej chājat jenah joyát ā jūúwúchah, ñi jumah bojoó. Pánih jumnit, Dios ā náahat pah ñi jéih ubhbipna caá. ⁸ Bitadih ñi túi míic oyat pínahdih yeebdíh búdí wā náah yacna caá. Pánih míic oinit, jwiítdih bita ī yeejép chājatdih íjican, quíib būudnit, jwī míic teo wáacbiipna caá.¹ ⁹ Pánih míic oinit, bita Jesúíhwā ñíih mūuná ī juibínachah, yeejép jenah joicánjeh, queétdih ñi wēi jwāáá.^m ¹⁰ Dios yeéb biquínadid ded pah ñi chājat pínahdih át

jéihyanap taga. Páant ā jéihyanachah, ā wāhni wēpatjīh bita Jesúh wādih nī tūi teo wáacá. ¹¹ Ded Dios naáwát dīh naóhni Dios ā naáwát tútat pahjeh ā naáwá naáh. Ded bitadīh teo wáacni Dios ā wāhni wēpatjīh ā teo wáaca naáh. Páant nī chājachah ennit, bitaboó “Queét Jesucristoíhwā ā wēpatjīh ī mīc tūi teo wáacna caá”, níj naóhni, Diosdīh ī wēi naóh bīpna caá. “Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ā b̄w̄cán níf”, Diosdīh páantjeh jwī níj wēi naóh jīh. Páant tíf ā jum̄u nah.

Jesúh wā yeejép ī yapat

¹² Wā oinitá, yeeb Jesúh wā tubit yeejép yapna, “¿Dépanihna weemdīh jeh yeejép āpí yap?” nī níj jenah joicá bojoó. Yoobópdīh Jesús dīh nī tūi jenah joyát dīh jútat túut níj nā, “Páant ā yapa naáh”, Dios ā níj nā caá. ¹³ Obohjeéhtih, yeejép yapna yuhna, búdí nī weñeé. “Cristobut tubit yeejép āt yapjip taga”, níj jenah joinít, yeebbát yeejép yapna, nī jéih wēibīpna caá. Pánih wēnit, Cristo ā yeh iigátjīh ā jwúb dei jūwáwdīh nihat cáacwā ī enechah, bainí nī wēican níf. ¹⁴ Yeeb Cristoíhwā nī jum̄at jíib bitaboó yeejép ī deoh naáwáchah yuhna, Diosboó áih Tūini Espiritujīh yeebdīh ā teo wáacachah, nī weñeé. ¹⁵ Cáacwādīh mao yohnit, num̄nít, yeejép chājnit, bitáfh tewatdīh en naóhni but ī jum̄at jíib yeejép ípí yapna caá. Yeebboó páant nī chājca bojoó. ¹⁶ Obohjeéhtih Cristoíhwā nī jum̄at jíib yeejép yapna, tíccanjeh, áihwā nī jum̄atdīh wēina, “Túina caá, Paá”, Diosdīh nī níj weñeé.

¹⁷ Dios jwít áihwādīh peéh chājna, yeejép ā yapat tút na caá, jwī tút num̄mát pínah níj nā. Jwít dīh jwíih peéh chājna, áihwā jwī jum̄uchah

yuhna, ¿ded pah áih doonádīh jepahcannit ī yapbi? Queétdīh chah yeejép ā peéh chāj bīpna caá. ¹⁸ Dios naáwát dīh naóh yapaniji nin pah āt níj naóh daacáp tajī: “Tūi chājnit yeejép ī yapachah yuhna, Dios queétdīh ā tūi ubbīpna caá. Obohjeéhtih, Diosdīh náahcan, yeejép chājnit dīh búdí ā peéh chājachah, chah yeejép ī yap bīpna caá”, āt níj daacáp tajī. ¹⁹ Pánihatdīh jéihnit, Dios ā náahat pah yeejép yapna yuhna, bitadīh tūi chājatdīh nī cádahca bojoó. Dios nihat chājni, ā níj átji pah péani ā jum̄uchah, caán ā teo wáacatdīh nī jenah joí cádahca bojoó.

Jesúh wādīh waóhniit ded pah ī chājat

5 B̄w̄u yeeb Jesúh wādīh waóhniit dīh bainí wā naóh daacát túut caá. Weembút yeeb páh muntih Jesúh wādīh waóhni wā jum̄na caá. Cristo yeejép ā yapachah, enniji wā jum̄na caá. Pánihna, yeh iigátjīh ā jwúb dei jūwáchah, ā wēpatdīh ennit, búdí jwī wēibīpna caá. ² Dioíhwā owejawā panihnit ī jum̄uchah, queétdīh nī tūi en daó bohénaá. “Queétdīh wā bohéfhcah yuhna, ī wutuchah, wā bohé bīpna caá”, níj jenah joicán, “Queétdīh wā bohéat jíib weemdīh búdí ī jíib chāj bīpna caá”, nī níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Dios ā náahat pah, wēnit, nī bohénaá. ³ Nihat jéihnit pah nihcan, jūhcan, tūinijeh nī bohénaá. Pánih bohéna, nī bohéat pah yeebbát bíc yoobó nī chājaá, queét yeebdīh ī en yacat pínah níj nā. ⁴ Páant nī chājachah, Cristo, owejawādīh en daonít ī Maáh jwúb dei jūóhniit, “Meémboó wíhwādīh ma tūi bohénap be”, ā níj íchah joinít, búdí jwī wēibīpna caá. Ájeéh jwī jum̄uchah, jwī weñat ā yaicán níf. ⁵

Jesúíhwā ded pah ī chājat

⁵Yeéb japata Jesúíhwā, yeebdíh waóhndíh ñi túi jepahaá. Yeéb nihatbut “Weém nihat jéihni caá”, níj jenah joicánjeh, ñi míc túi teo wáacá. Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át níj daacáp taji:

“Weemdíh dedé jūdhdát wihcan caá’, níjnítdih Dios ā jāhna caá, ī būjácát pínah níjñá. Obohjeéhtih, páant níj jenah joicánntitoodíh wēi ennit, ā túi teo wáacna caá”,^f át níj daacáp taji. (Pr 3.34)

⁶Pánihna, “Dios chah wēpni, nihat jéihnibut ā jumuchah, weém oboh jumni caá”, níj jenah joinít, ded pah Dios ā wutuchah, ñi túi jepahaá. Páant ñi jumuchah, Dios ā ñíoni yeó jáapdíh yeebdíh maáta pah ā waadábipna caá.^s ⁷Úmcanjeh “¿Dedé weemdíh ā yapbi?” ñi níj jenah joicá bojoó. Obohjeéhtih, Diosdih túi jenah joinít, ñi úmatdíh caandíh ñi naáwá. Caánboó yeebdíh oinit, ā túi teo wáacipna caá.^t

⁸Túí jenah joinít ñi jumúú. Jíó nuñúpdih jeémíhna, ā ñuu ñuún péecat pah, yeebdíh eníhcanni nemépwā ī maáh Cristodih ñi cádahat pínah níjñá, ā yee naáwátdih apí jepahat túutna caá. ⁹Pánihna, nihat baácđih moón Cristóíhwā yeeb páh yeejép ī yapatdíh jéihna, nemépwā ī maáh ā

yeenachah yuhna, Cristodih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹⁰Maátcanjeh yeejép ñi yapat tút-timah, Diosboó túi oinit, yeebdíh ā teo wáacipna caá. Caandíh ñi túi jenah jói cádahcat pínah, bita yeebdíh yeejép ī chājachah yuhna, ñi túi yap yohat pínah-but níjñá, yeebdíh ā teo wáacipna caá. Yeéb Cristóíhwā bíc weh pah jumna, ājeéh páantjeh ñi jumat pínah níjñá, Dios yeebdíh át ñíoji taga. ¹¹“Meém caá chah Maáh. Ma wēpat ā būdcán níit”, páantjeh caandíh jwí níj wēi naóh jíh. Páant tíí ā jumú nah.

Pedro ā péé túyat túutat

¹²Weém, Pedro, caán yeebdíh wā naáwátdih Silvanodih wā daacát túutup be.^u Caán Jesucristodih túi jenah joiní jumna, wā úud panihni caá. Páant níj naóh daác wahnit, yeebdíh wā weñáíhna caá. Dios yeebdíh búdí ā oina caá. Pánihna, yeejép yapna yuhna, caandíh ñi cádahca bojoó. ¹³Nin Babilonia tútchidih moón Jesúíhwā yeebdíh ī túyat túutna caá. Yeebdíh Dios ā níwatji pah muntih, queétdihbut át ñíoji tagaá. Wā wūéh panihni Marcosbut yeebdíh ā túyat túutna caá.^v ¹⁴Jesúíhwādih bíc weh pah jumna, ā oyatjíh ñi uúbú. Yeéb nihat Cristóíhwā bícđih ñi túi jumúú.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pedro

^f5:5 Stg 4.6 ^s5:6 Mt 23.12; Lc 14.11; 18.14; Stg 4.10

^t5:7 Sal 55.22; Mt 6.25-34 ^u5:12 Hch 15.22,40

^v5:13 Hch 12.12,25; 13.13; 15.37-39; Col 4.10; Flm 24

2 PEDRO

Pedro queétdih ã túyat tútat

1 Weém, Pedro, Jesucristo ã naáwát tútutni, caandíh teo wühni but jumna, yeebdíh wã jwúub daác wahna caá. Jesucristo jwiít dih tui ubni, Dios ã jumna caá. Caán yoobópdih chājni jumna,^w jwiít nihadnih oinit, ã teo wáacachah, biíc yoobó caandíh jepahnit jwí jumna caá. Pánih jepahnit, jwiít nihadnih biíc yoobó áihwã jumna, caandíh búdí jwí wēina caá. ²Diosdih, jwí Maáh Jesúsdihbut ñi tui jéihyechah, yeebdíh búdí oinit, ã teo wáaca naáh, ñi tui jummat pínah niijná.

Nin pah Cristoihwã ã jummat

³⁻⁴Dios túini, nihadnih jéihni jumna, jwiít dih ãt níwip wut jí, áihwã jwí jummat pínah niijná. Páant ã níwatdih jéihna, caandíh jwí tui jepahna caá. Páant jwí jepahachah, ã wēpatjīh jwiít dih búdí ã teo wáacabipna caá, caandíh jéihnit, tui chājnit jwí jummat pínah niijná. Dawá túini naáwátndih jwiít dih ãt naóhjp tagaá, ã jummat pah jwiít but jwí jummat pínah niijná. Páant ã naáwátjidih ñi tui joyóchah, ã wēpatjīh Diosdih jéihcanit yeejépdih ã en ñinahat pah chājcan, yeebboó ã náahat pahjeh tui chājnit ñi jumbipna caá. ⁵Pánihna, Cristodih tui jenah joinít jumna, tui chājnitbut ñi jummuú. Pánih jumna, Dios naáwát dih ñi tui míic bohénaá, ded pah yeebdíh ã náah yacat pínahdih ñi jéihyat pínah niijná. ⁶Dedé yeejép chājihatdih yap yohnit, Dios ã náahatboodíh chājnit ñi jummuú. Pánih jumna, dedé yeejép yeebdíh ã yapachah yuhna, biíc yoobó tui chājnit, Diosdih wēina, ã náahat pah chājnit ñi jummuú. ⁷Pánih jumna, biíc

weh pah oinit, tui míic teo wáacnit, nihadnih bitadidihbut tui oinit ñi jummuú.

⁸Det pánih jumna, yeó jáap jummat pah Cristo ã weñat pínahdih tui chājnit, caandíh chah ã tui jenah joibípna caá. Pánihna, Cristodih ã tui jenah joyát, bitadidih ã teo wáacatbut oboh jumna nihcan níit. ⁹Obohjeéhtih, det pánih chājcan, tui jéih encannit panihnit, Dios naáwát dih tui jéihnit nihcan caá. Cristo ã yéejatdih ã yohatjidih quíib buúdnít ã jumna caá. ¹⁰Wã déewã panihnitá, áihwã ñi jummat pínahdih Dios yeebdíh ã níwichah, níit tui jepahap taga. Pánih jepahnit jumna, caandíh tui jenah joí cádahcan, ã náahat pah ñi tui chājjaá. Pánih chāj cádahcan, yoobópdih ã ñionit jumna, páantjeh Diosjeéh ñi jummat pínahdih ñi tui jéihbipna caá. Pánih jéihna, yeejép chājnit nihcan, ¹¹jwiít dih tui ubni jwí Maáh Jesucristo ã jumapna ñi tui juibíhipna caá. Pánihna, áihwã yoobát ñi jumuchah, yeebdíh ã wēi jwááhhipna caá, páantjeh ã maáh jumapboó ájeéh ñi jummat pínah niijná.

Á bohéatjidih ã náhniat tútat

¹²Yeebdíh wã bohéatjidih tui jéihnit, nihadnih Diosdih doonádih ñi joyátjī pahjeh ñi tui chājna caá. Páant ñi chājachah yuhna, caandíh wã jwúub náhniabipna caá. ¹³⁻¹⁴Wã wunat pínah bahniyeh ã judhdadidih jwí Maáh Jesucristo weemdíh ã jéihyanap be. Páant ã jéihyanachah, wã báadh jwuhna, wã bohéatjidih yeebdíh wã jwúub náhniachah, ã túina caá. ¹⁵Pánihna, nin núodih yeebdíh wã daác wahna caá, wã buúdat túttimah nihadnih wã naáwátjidih ñi tui náhniat pínah niijná.

Cristo ã wēpat

¹⁶Cristo ã wēpatdih, ã jwúub dei júúwát pínahdihbut yeebdíh naóhna,

cáacwā ī jenah joiní naáwátnejeh naóhna jwī chājcap be. Obohjeéhtih, jwiít ā bohénitjiboó wēpni ā jumatdih jwiítjeh jwī enep jī. ¹⁷Jwī íp Diosboó Jesucristo chah wēpni ā jumatdih jwiítidih ā júutuchah, búdí yeh iigát cātíh ā ñuhup jī. Páant ā ñuhuchah, Dios nin pah áí wēp niijp jī: “Nin wā wūúh, wā oini caá. Caandíh búdí wā wēina caá”, áí niijp jī. ¹⁸Dios ā jumni jeejiboó jwiít Jesúsjeéh jumnit, jeámant páant ā niíf yánachah, jwiítjeh jwī joyóp jī.^x

¹⁹Pánih caandíh ennitji jumna, Dios naáwátidih naóh yapanitji ī daacát yoobópdih ā jumatdih jwī túi jéihna caá. Páant ī daacátjidih míic bohénit, ñi túi jepahaá. Nin baácidih moón Diosdih jéihcannit dupúát panhipboó ī jumna caá. Nin dupúnapboó jum jwuhnit, jon játih ī daacátjidih ñi túi bohénachah, jiiát panihni yeebdíh ā túi jéihyabipna caá. Cristo jwáub dei jūóhna, ā íp ded pah ā jumatdih ā túi jéihya beedábipna caá. ²⁰⁻²¹Nin wā naáwát pínahdih ñi túi beh joyoó: Dios naáwátidih naóh yapanitji ī jenah joyátjijeh ít daácjican tagaá. Obohjeéhtih, Túini Espírituboó queétdih ā naáwát tútat pahjeh ít naóh daácjip taga. Pánihna, ī daacátjidih jwiítboó jwī jenah joyátjijeh bohéna, “Nin pah niijná caá ā chājap”, jwī jéih niijcán caá. Túini Espiritu ā teo wáacátjijeh jwī jéih beh joiná caá.

Yee bohénit ded pah ī jumat

2 Jon játih jwī déewā judíowā yuhna, biquína “Dios naáwátidih naóh yapanit caá”, niíf yeenit ít jumup wut jī. Páant ī jumatji pahjeh muntih, buubut ñijeéh jumnit bíic yoobó yeenit ī jum-bipna caá. Queét yoobópdih bohénit pah jumna yuhna, ī yee bohébipna caá.

Pánih bohéna, Cristoíh túini doonádih ī yéejabipna caá. “Cristo ā túi ubnit jwī jumna caá”, niijná yuhna, “Caán jwī Maáh caá”, niíf jenah joicán, ā wu-tatdih ī jepahcan níit. Páant ī yee bohéat jíib, waícanjeh Dios queétdih peéh chājnit, iiguípna ā wahbipna caá. ²Páant ī yee bohénachah joinit, yeejép ī chājat pah muntih, dawá Jesúíhwā bíic yoobó yeejép ī chājipna caá. Páant yeejép ī chājachah ennit, bitaboó túini doonádih yeejép ī wéhebipna caá.^y ³Dawá bíi déedih náahna, ī bohéat jíib búdí jíib waadánit, ī jenah joyátjijeh yeebdíh ī yee bohébipna caá. Páant ī yee bohéatji jíib Dios jon játih queétdih peéh chājat pínahdih ā jenah joyát pahjeh, iiguípna ā wahbipna caá.

⁴Jon játih Dios yeejépwádih ā peéh chājatjidih ñi túi náhninaá. Caandíh jepahcannit ángelwā ī jepahcatji jíib, iiguípna yohnit, dupúni tólihboó queétdih át nemep wut jī. Pánihna, péeni yeó jáapdih queétdih búdí ā peéh chājipna caá.^z ⁵Pánihat pah muntih, Noéji jum láa Diosdih náahcannitdih peéh chājna, niihat queét yeejépwádih pobyitjijh át mawap wut jī. Queét ī túut nuumát pínah niijná, Noé queétdih átih bohénap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ī jepahcatji jíib Dios queétdih át peéh chā-jap wut jī. Pánihna, Noéwádihjeh Dios ā túi ubuchah, queét ocho cáacwábit-jeh ít túi yapap wut jī.^a ⁶Pánihat pah muntih, Sodoma tútchidih moón Gomorra tútchidih moondíhbut peéh chājnit, iigátjijh át cáo beedánap wut jī. Pánih peéh chājna, túttimah jum-nit yeejépwádihbut ā peéh chājat pínahdih jéihyana át chājap wut jī.^b ⁷Obohjeéhtih, Lotdihjeh át túi ubup wut jī. Lot túini jumna, Sodoma tútchidih moón Dios ā wutatdih yap yohnit, túbit

^x1:18 Mt 17.1-5; Mr 9.2-7; Lc 9.28-35 ^y2:2 Jud 4 ^z2:4 Jud 6

^a2:5 Gn 6.1-7.24; 8.18; 2P 3.6 ^b2:6 Gn 19.24; Jud 7

yeejép ī chājachah enna, búdí át jí-gahap wut jí.^c ⁸Caán túini Lot queét túicannitjeéh jumnit, yeó jáap jumt pah yeejép ī chājachah ennit, yeejép ī wéhenachah joinítbut, búdí át jí-gahap wut jí. ⁹Pánihna, Noéji, Lotjidihbut Dios ā túi ubatjidih náhnina, buu láabut bíic yoobó ā túi ubat pínahdih jwí jéihna caá. Áihwā yeejép ī yapachah ennit, jwí Maáh queétdih ā túi teo wáacbpna caá. Yeejépwāboodíh nemat tólih panhipboó nemnit, peéh chájna caá ā chájap. Péeni yeó jáapdih, queét ā nemnitjidih iiguípna ā yoób yohbpna caá. ¹⁰Bitā yeejépwā ī en nínahat pah-jeh chájnit, Diosdih yap yohnitdih chah ā peéh chájbpna caá. Páant yeejép chájnit, nījeéh jumnit yeebdíh yee bohénit ī jumna caá. Pánih jumnit, úum-can, tíccan, “Bitā chah wā jéihna caá”, níj jenah joinít caá. Pánih jumna, ángelwādh yeejép ípí naóhna caá.^d ¹¹Obohjeéhtih, ángelwāboó queét yee bohénit chah wēpnit jumna yuhna, Dios ā pebh nūhnt, túicannit ángelwādh ípí naóh yaccan caá.^e

¹²Queét yee bohénitboó nuñúpwā dée pah jenah joicánnit ī jumna caá. Jiaboó jwípí bid juí maonit panihnit ī jumna caá. Jenah joicán, ī náahat pahjeh ī chájna caá. Í jéihcannitdih deohnit, yeejép ī wéhena caá. Páant ī jumuchah, nuñúpwādh jwí mawat pahjeh muntih, Dios queétdih iiguípna ā yohbpna caá.^f ¹³Queét bitadh yeejép ī chájatji jīb Dios queétdih ā peéh chájbpna caá. Yeó jáapdih cáacwā queétdih ī enechah yuhna, tíccanjeh, búdí yeejép ípí wēi chájna caá. Yeebjéh nī túi wēi jeéméchah, queét yeejépwābut waadní, ípí chájat pah tíic náah jumnidih chájna, nī wēi jeémátdih ī yéejana caá.^g

¹⁴Yaáhdhieh en nínahnit, ípí yeejép chájíhna caá. Páant ī chájatdih ī jéih cá-dahcan caá. Pánih chájnit, Dios naawát-dih túi jéihcannitdihbut yeejép ī chájat túutna caá. Bíí déedih tubit bidnit ī jumna caá. Páant ī jumt jīb, Dios queétdih búdí ā peéh chájbpna caá. ¹⁵Pánih túini namádh cádahnit, déhenit panihnit bíaboó bejna caá ī chájap. Balaam ā chájatji pah queétdih ī chájna caá. Balaam, Beor wūh át jumup wut jí. Búdí jīb náahnit, yéej chájadh át bejep wut yuh jí. ¹⁶Páant ā yéej chájíhchah ennit, áih burro caandíh át jūihñup wut jí. Caán wéhecanni ā jumuchah yuhna, Dios caandíh át wéheat túutup wut jí, ā mínahdih ā jūihñat pínah níijná. Páant ā jūihñuchah joiná, Balaam yéej chájadh ā bejatdih át cádahap wut jí.^h

¹⁷Queét yeenitboó meo waócáh mac wihcanni panihni ī jumna caá. Meo mac wihcanni pah jumnit, dedé pínah nihcan caá. Pánihat pah muntih, mah tólihdih johlit ā ub joh bojochah, mah ā buugcát pah, queét yee bohénitbut cáacwādh teo wáaccan, dedé pínah nihcan caá. Pánihna, queétdih peéh chájnit, tubit dupúnapboó Dios ā bejat túutbpna caá.ⁱ

¹⁸Queét jéihnit pah cáacwādh ī bohénachah yuhna, ī bohéat dedé pínah nihcan caá. Nin pah ī níj bohéna yuh caá: “Jwí náahat pah jwí chājachah, ā túina caá”, ī níj bohéna caá. Páant níj, Jesúsdh jáap jepahnit, ī yéejatdih cádahnitboodíh ī jwūub yeejép chájat túutíhna caá. ¹⁹Queétdih nin pah ī níj yee bohéna caá: “Dedé wutatdih jepahat jwítdih ā náahcan caá. Jwí weñat pínahdihjeh jwí chájachah, ā túina caá”, ī níj yee bohéna yuh caá. Páant níj bohénit, yeejép chájatdih cádahíhcan, caandíh ī jéih cádahcan caá. Pánih yeejép chájna, queétjeh ī míic yéejana caá.

^c2:7 Gn 19.1-16,29 ^d2:10 Jud 8 ^e2:11 Jud 9 ^f2:12 Jud 10

^g2:13 Jud 12 ^h2:16 Nm 22.4-35; 31.16; Jud 11; Ap 2.14 ⁱ2:17 Jud 12-13

Pánihna, í yéejat í maáh panihni ā jumna caá.^j ²⁰Queét yee bohénitboó jwí Maáh Jesucristo jwiít dih tui ubnidih jepahnit, nin baácdih moón yeejép í chājatdih ít cádahjip ta yuh caá. Obohjeéhtih, páant í cádahat túttimah, jwúub yeejép chājna, Cristodih í jepahat pínah játih í jumatji chah yeejép pohba í chājna caá.^k ²¹Pánih chājnit, túini namádih í waadcah, chah queétdih áta tui tagaá. Caán namádih waadát túttimah, tac púud biáboó bejat pah, Jesús dih í cádahachah, chah ā túican caá. Pánihna, Dios túini ā wutatdih jepahna yuhna, caandih cádahnit, jwúub yeejép í chājachah, chah yeejép caá. ²²Pánih túut nuumná yuhna, jwúub yéej chājna, jwiít cáacwā nin jwí niiját pahjeh tigaá queét yee bohénit í chājap: “Mujjió ā éegnijidih apí jwúub jeémpna caá. Muudih í chocat túttimah, yeejép bepédih apí jwúub tūpána caá, páant muntih”, jwí pí niijná caá.^l

Cristo nin baácboó ā jwúub dei jūúwát pínah

3 Wā oinitá, játih yeebdih biíc núo wáát daác wahap jī. Pánihna, nin núodih yeebdih buu wā jwúub daác wahna caá, páant muntih. Con láa wā daacátji pahjeh, buu láabut biíc yoobó yeebdih wā náhnat túutna caá, yee bohéatdih joicán, yoobópdih ní jéihyat pínah niijná. ²Dios naáwát dih naóh yapanit í naóh daacátjidi, jwí Maáh Jesucristo jwiít dih tui ubni ā wutatjidi hbut ní tui náhninaá. Á wutatdih jwiít ā naáwát túutnit yeebdih jwí bohénap jī.

³Nindih ní tui náhninaá: Péeni yeó jáapna dawá yeejépdih nínahnit, Jesús íh doonádih tubit deoh naóh nit í jum-bipna caá.^m ⁴Nin pah í niij deoh naóh-bipna caá: “Wā jwúub dei jūóh-bipna

caá’, Jesús ā niijíchah yuhna, ¿dépanih tigaá ā jíghocan? Á jwúub dei jūóh-can níit. Nin baác ā jwíih jumát túttimah, jwí nuowāji í wunat túttimah, ni-hat biíc yoobó páantjeh ā jumna caá”, í niijbípna caá.ⁿ ⁵Páant niij deohna, nindih í náhnican caá: Dios ā wutatjih nin baácdih, jeádihbut át chājap wut jī. Nin baác mahjeh ā jumuchah, caandih át wáac juyát túutup wut jī, baác ā jíghat pínah niijná.^o ⁶Pánihat túttimah, pobyitjih nin baácdih moondih át yoh beedánap wut jī.^p ⁷Pánih chājna, iigátjih ā yoh beedáat pínah játih, ā wutatjih muntih Dios jeádih, nin baácdihbut ā wap jwuhna caá. Péeni yeó jáapdih, caandih náahcannitdih peéh chājnit, jeádih, nin baácdihbut iigátjih ā yoh beedábipna caá. Pánih peéh chājna, queétdih iiguípna ā yohbipna caá.

⁸Wā oinitá, nindihbut ní tui náhninaá: “Mil jópchi maatápdih caá”, jwiít jwí niij jenah joyóchah yuhna, Diosboó ā enechah, biíc yeó jáap pahjeh caá. “Biíc yeó jáap bahnijeh caá”, jwí niij jenah joyóchah yuhna, Dios ā enechah, mil jópchi pah ā jumna caá.^q ⁹Jwí Maáhdih biquína nin pah í niij jenah joiná yuh caá: “Dios ā niijátji pah chājat túut niijná, maatápdih ā páina caá”, í niijná yuh caá. Obohjeéhtih, pánihcan caá. Cáacwādih tui ubíhna, caandih í jepahat pínahdih pái jwuhna caá ā chājap. Biíc cáacdh iiguípna ā yohíhcan caá. Nihat cáacwā í yéejatdih jíghahnit, túiniboodih í túut nuumát pínahdih ā náah yacna caá.^r

¹⁰Obohjeéhtih, nuumní cáac muú mínah ā náhnicah, nuumúdh ā waadát pahjeh, jwiítboó jwí náhnicah, Cristo nin baácboó ā jwúub dei jūóh-bipna caá. Páant ā jūúwúchah, búdí yáanit, jeáboó

j2:19 Jn 8.34; Ro 6.6,16 k2:20 Mt 12.45; Lc 11.26 l2:22 Pr 26.11

m3:3 2Ti 3.1-5; Jud 18 n3:4 Ex 12.22 o3:5 Gn 1.6-9; Sal 24.2

p3:6 Gn 7.11 q3:8 Sal 90.4 r3:9 Ez 18.23; 33.11

ã buudáh bejbipna caá. Caánboó jumnit cúiwā, widh, yeobút ī iíg beedáh bejbipna caá. Nin baác, nihat ninboó jumni, cáacwābut ī iíg beedáh bejbipna caá.^s

¹¹ Pánihna, “Nihat ā beedáh bejbipna caá”, Dios ā niijchah joinít, yéejatdih cádahnit, Dios ā náahat pahjeh chājat caá jwiítlih náahap. ¹² Jwī Maáh nin baácboó waícanjeh ā jwúub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, túinijeh ñi chājaá. Caán yeó jáapdih jeáboó jumni ā iíg beedáh bejbipna caá. ¹³ Obohjeéhtih, Dios ā niijátji pahjeh nihadnih ā túut nuumát pínahdih jwī wēi páina caá. Nihat ā iíg beedát túttimah, jáap jeá, jáap baácdihtubt Dios ā chājipna caá. Caán jáap baácboó túi chājnitjeh ī jumbipna caá.^t

¹⁴ Pánihna, wā oinitá, Diosjeéh túi jummat túut niijná, jwī Maáh ā jwúub dei jūúwát pínahdih wēi páinit, ñi túi chājaá.^u ¹⁵ Maatápdiħ ā jígochah ennit, nindih ñi náhninaá: Dawá caandíħ jepahnitdih ā túi ubat pínah ā judh jwuhuchah, queétdih ā pái jwuhna caá. Bíic yoobó jwī dée jwī oini Pablodih Dios ā jéihyanachah, yeebdíħ át daác wahap tajī. ¹⁶ Páant míic caá Pablo Cristo

ā jwúub dei jūúwát pínahdih naóhna, āpí daác wahap. Biquí láana jwī beh joíca naáhdih ā daác wahna caá. Pánihna, Dios naáwátlih bita túi jéihcanit, jenah joicánnit, yee naóhna, Pablo ā daacátlih ī túut nuumjéħna caá. Ā daacát yoobópdih ā jumuchah yuhna, mácaħ ī jwúub naóhna caá. Dios naáwátlih ī daácni núonajidihbut páantjeh mun tigaá ī chājav. Páant ī chājav jíib, Dios queétdih peéh chājnit, iiguípna ā yohbipna caá.

Ā pée naáwát

¹⁷ Pánihna, wā oinitá, nihadnih páant ā yapat pínahdih yeebdíħ wā naáwáchah jéihna, ñi túi chājaá. Yeejépwā yeebdíħ mácaħ ī bohénachah yuhna, Cristoíħ doonádih cádahcat túut niijná, queétdih ñi joicá bojoó. ¹⁸ Jwī Maáh Jesucristo jwiítlih túi ubnidih chah ñi túi jenah joyoó. “Weemdíħ búdí oinit, ā túi teo wáacbiħna caá”, ñi niij náhninaá. Yeó jáap jummat pah “Meém táini, chah wépnicaá ma jumup”, jwī niij wēi naóħ jíih. Páant tíi ā jumup nah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Pedro

^s3:10 Mt 24.43; Lc 12.39; 1Ts 5.2; Ap 16.15 ^t3:13 Is 65.17; 66.22; Ap 21.1

^u3:14 Jud 24-25

1 JUAN

Jesucristo ded pah ã jumat

1 Ded pah Jesucristo ã jumatjidih yeebdíh wã naóh daácna caá. Jesucristo bíh mah jumní,^v ded pah Dios ã jumatdíh naóhni, cáacwã Diosjeéh páantjeh jumat tútnibut át jumup wut jí. Dios cáacwãdíh ded pah ã naáwát-dih Jesúsboó naóh yapani ã jumup jí. Æ naáwáchah joinít, jwiítjeh caandíh jwí enep jí. Jwiít dih ã duó wáyachah, caandíh jwí pej jumup jí. ²Jesucristo cáacwãdíh páantjeh jumat tútni, nin baácboó ã jũúwát pínah játih ã íp Diosjeéh jumni ni nin baácboó át cáac jumup tají. Caandíh ennitji buu áih doonádih yeebdíh wã naóhna caá.^w ³Jwí íp Diosjeéh, ã wũúh Jesucristojeéhbut jwí túi jumna caá. Pánihna, yeéb jwíjeéh, jwí ípjeéh, ã wũúhjeéhbut ní túi jumat pínah niijná, jwí ennijidih, jwí joiníjidihbut yeebdíh wã naóhna caá. ⁴Biíc dih wéinit jwí jumat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daácna caá.

Baabát panhipboó jwí jumat

⁵Dios wũúh jwiít dih ã naóhni ni bohéát dih buu yeebdíh wã naóhna caá. Dios túini yoobát jumna, baabát panihni caá. Dedé yéejat wihcah, dupúát caandíh ã wihcah caá. ⁶Jwiít yeejép chájnit, dupúát panhipboó jumna yuhna, “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijnít, yeena caá jwí chájap. Dios ã náahat pah jwí chájcan caá. ⁷Obohjeéhtih, túi chájnit, baabát panhipboó Dios ã jumat pah muntih jwiítbut jumna, ájeéh jwí túi jumna caá. Áihwájeéhbut jwí túi jumna caá. Caandíh jwí jepahat jíib, Dios ã enechah, ã wũúh Jesucristo cruzboó

wun wũhnit, áih meépjih jwiít dih yéejat wihcannit pah ã chájna caá.

⁸“Weém bácah yéej chájni nihcah caá”, níj jenah joinít, yeeatdihjeh jwí jenah joiná caá. Páant níj jenah joiná, Dios naáwát dih jwí túi jenah joicán caá. ⁹Obohjeéhtih, jwí yéej chájatdih Diosdih jwí naáwáchah, caandíh ã quíib buudbípna caá. “Dios yoobópdih jumni ã niiját pah ã chájipna caá”, jwí níj jéihna caá. ¹⁰“Weém yéej chájni nihcah caá”, níj jenah joiná, “Dios yeeni caá”, niijnít, ã naáwát dih jwí náahcah caá.^x

Jesucristo jwiít dih ded pah ã teo wáacat

2 Wã weh panihnitá, yeéb yeejép ní chájcat pínah niijná, nindih yeebdíh wã daác wahna caá.^y Obohjeéhtih, jwí yéej chájachah, Jesucristo, yéejat wihcanni, ã íp dih jwiít dih ã naóh teo wáacbípna caá. ²Jwiít yéejnit jwí jumuchah, jwí yéejat Diosdih ã jáhna caá. Dios bíic dih jwí túi jumat pínah niijná, Jesucristo jwiít dih ã wun wũhup jí.^z Jwiít dihjeh nihcah, nihát baác dih moón jwí yéejatdih yohat túut niijná, ã wun wũhup jí.

³Dios ã wutat pah chájna, “Ájeéh wã túi jumna caá”, jwí níj jéihna caá.^a ⁴Obohjeéhtih, bita “Diosjeéh wã túi jumna caá”, niijná yuhna, ã wutat pah chájcan, yeeni caá. Pánih yeeni, Dios naáwát dih í jéihcah caá. ⁵Obohjeéhtih, bíhboó ã wutat pah chájni Diosdih ã túi oina caá. Diosjeéh jwí túi jumatdih nin pah jwí jéihbípna caá: ⁶Ded Diosjeéh túi jumni Jesucristo ã chájatji pah muntih caanbút ã túi chájipna caá.

Jáap wutat

⁷Wã oinitá, yeebdíh buu wã daácni jáap wutat nihcah caá. Jon játih ní

^v1:1 Jn 1.1,4; 6.68; 1Jn 2.13-14 ^w1:2 Jn 1.14,18 ^x1:10 Pr 20.9

^y2:1 Ro 6.11-14 ^z2:2 1Jn 4.10 ^a2:3 Jn 14.15,21,23

jéihni wutatjeh tigaá. Yeebdíh Jesúfh doonádih jwí naáwáchah, nin wutatdi-hbut ñi joyóp jī.^b ⁸Obohjeéhtih, máa wutat yuhna, jáap wutatbut ā jumna caá.^c Cristo nin wutatdih jepahnit, jwiít cáacwádhbut ā oyat túutap jī. Dupúát panhipboó ñi jumuchah, Cristo nin baácna jüóhñit, caán dupúát dih ā baabánap jī. Pánihna, ā baabáát panhipboó jumnit, Cristo ā oyat túutatdih ñi jepahna caá.

⁹“Weém baabápboó jumni Dios ā wutatdih jepahna caá”, niijná yuhna, ā dée panihni Jesúfh dih eníhcan, Dios ā wutatdih jepahcan, dupúnapboó jumni caá. ¹⁰Ded ā dée panihnidih oini baabápboó ā jumna caá. Pánih oina, caandíh dedé buugát panihni ā wihcan caá.^d ¹¹Obohjeéhtih, ded ā dée panihnidih eníhcan, dupúnapboó ā bejna caá. Pánih bejna, jéih encanni panihni ded pah ā chájatdih ā jéihcan caá.

Cristodih túi jenah joyát ded pah ā jumát

¹²Wébitá, Cristo ā wun wúhatjīh ñi yéej chájatdih át yohop taga. Pánih yéejat yohñit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. ¹³Behnitá, yeéb bíh mah-jeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Japatá, yeéb nemépwā ī maáhdih ñit yap yohop taga. Pánih yap yohñit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá.

¹⁴Wébitá, jwí ípdih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Behnitá, bíh mah-jeh jumni Cristodih ñi túi jéihna caá. Caandíh túi jéihñit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Japatá, Dios naáwát dih túi jepahnit, wēp ñuhñit panihñit ñi jumna caá. Pánih jumnit,

nemépwā ī maáhdih ñit yap yohop taga. Páant ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá.

¹⁵Diosdih jéihcannit ded pah ī en ñi-nahatdih ñi en ñinahca bojoó. Ded queét panihni jwí ípdih ā oican caá.^e ¹⁶Diosdih jéihcannit nin pah ī jumna caá: Yeejép chájatdih ī en ñinahna caá. Bíf déedih wēi ennit, ī bíbohíh jenah joiná caá. Dawá bíf déedih bíbohna, “Weém bita chah túini wā jumna caá”, ī niíf jenah joiná caá. Jwí ípboó páant ā jenah joyát túutcan caá. ¹⁷Nin baác ā buudáchah, ded pah cáacwā yeejép ī náah jenah joyátbut ā buudípna caá. Obohjeéhtih, Dios ā náahat pah chájat-boó páantjeh ájeéh ī jumbipna caá.

Yoobópdih naáwát, yee naáwát

¹⁸Wehá, nin yeó jáapna buudát pí-nah toáh jüóhna caá ā chájap. “Cristodih tubit en jüihni ā jumbipna caá”, ī ni-ijíchah, ñiát joiná jī. Pánihna, buu dawá ī jüúwát dih jéihñit, “Péeni yeó jáap bahnijeh ā judhna caá”, jwí niíf jéihna caá. ¹⁹Queét Cristodih en jüihñit jwí cátlh jumna yuhna, jwiít dih ī éemp yoh bacap jī. Páant ī bacatdih ennit, Jesúfhwā yoobát ī nihcatdih jwí jéihna caá. Queét áihwā nihna, jwíjeéh ita chāo tágaá. Jwíjeéh páantjeh ī jumuchah nihna, Cristodih en jüihñit ī jummatdih jwíta jéihcan tagaá.

²⁰Obohjeéhtih, yeebdíh Túini Espíritu ā jumuchah, yeéb nihat Cristoíh dooná yoobópdih ā jummatdih ñi túi jéihna caá.^f ²¹Yeebdíh naóhna, “Queét ī túi jéihcan caá”, wā niíf jenah joicán caá. Obohjeéhtih, túi jéihñit ñi jumuchah, yeebdíh wā naóh daácna caá. Caán dooná dedé yeeat ā wihcatdih ñi túi jéihna caá. ²²Nin pah caá yeeni ā niijíp: “Jesús Dios ā wahni nihcan caá”, ā niijná caá.

^b2:7 2Jn 5-6 ^c2:8 Jn 13.34; 15.12 ^d2:10 Ro 13.12-14 ^e2:15 Stg 1.27

^f2:20 1Co 2.10-16

Ded “Jesús Dios wūúh nihcan caá”, niíj naóhni Jesucristodih, jwī íp Diosdihbut en jāihni caá. ²³ “Dios wūúh Jesús nihcan caá”, niijní jwī íp Diosjeéh ā tūi jumcan caá. Obohjeéhtih, “Jesús Dios wūúh caá”, niijníboó jwī ípjeéh ā tūi jumna caá.

²⁴ Yeéb Jesúsdihi jwīh jepahnit, ded pah ā jumāt doonādih nī joyóp jī. Páant nī joyátjidihi nī tūi náhninaá. Pánihi náhninit, Jesúsdihi, ā ípdihbut nī tūi pej jumbipna caá. ²⁵ Nin pah Jesús jwiít áihwādih ā niíj naáwáp jī: “Yeéb wājeéh páantjeh nī tūi jumbipna caá”, ā niijíp jī.

²⁶ Yeebdíh yeenitdih nī joyáh bojat pínah niijná, wā naóh daácna caá. ²⁷ Jesucristo yeebdíh Túini Espíritudih át wūhup taga. Níjeéh jumnit, yeebdíh ā tūi bohéna caá. Yoobópdihi bohéna, yeeatdih ā naóhcan caá. Páant ā bohénachah, bíh bohénidih nī náahcan caá. Pánihna, ā bohéatdih joí cádahcan, Cristojeéh páantjeh nī tūi jumúú.

²⁸ Páant tigaá, wehá, Cristojeéh páantjeh nī tūi jumúú. Pánihi jumnit, ā jwúub dei jūúwúchah, úmcan, nī tíccan niít. ²⁹ Jesucristo túini ā jumatdih yeéb nī jéihna caá. Pánihi jéihnit, nihāt tūi chājnit Dios weh í jumatdihbut nī jéihna caá.

Dios weh jwī jumāt

3 Jwiít dihi bainí oican, “Yeébboó wā weh caá”, Dios ā niijná caá. Ā oinit jumna, jwiít ā weh caá. Pánihna, yéej chājnitboó Diosdih jéihcan, jwiít ā wehdihbut í jéihcan caá. ⁸ ² Wā oinitá, buu Dios weh jwī jumna caá. Obohjeéhtih, ded pah jwī jumāt pínahdih jwī tūi jéih jwuhcan caá. Jesucristo ā jígohochah, caandíh ennit, ded pah ā jumatdih jwī tūi jéihbipna caá. Pánihi jéihnit, caán ā jumāt pah mūntih, jwiítbut jwī jumāt pí-

nahdih jwī jéihna caá. ³ Det Jesucristo ā jwúub dei jūúwát pínahdih páinitboó yéej chāj cádahnit, ā tūi chājat pah mūntih í tūut nuumná caá.

⁴ Nihat yéej chājnit Dios ā wutatdih yap yohnit caá. Dedé yéej chājat Dios ā wutatdih yap yohāt ā jumna caá.

⁵ Cáacwā í yéej chājatdih yohni pínah Cristo ā cáac jumatdih nī jéihna caá. Caánboodíh yéejat wihcan caá. ⁶ Ded Cristo bícdih jumni páantjeh ā yéej chājca bojo naáh. Obohjeéhtih, ded yéej chāj cádahcan, Cristodih jéihcan, áih nihcan caá. ⁷ Wā oinitá, yeebdíh yeenitdih nī joyáh bojó. Nihat tūi chājnit Jesucristo yoobópdihi ā jumāt pah mūntih, queébtut yoobópdihi í jumna caá.

⁸ Obohjeéhtih, yéej chājnitboó nemépwā í maáih ā jumna caá. Nemépwā í maáh bácah, bíh mahjeh yeejép chājni caá. Páant ā chājatdih yoh beedáni pínah Dios wūúh nin baácboó át cáac jumup taji. ¹

⁹ Det Dios weh jumna, jwī íp Dios ā jenah joyát pah queétdihbut át jenah joyát tūutup taga. Pánihi jenah joinít, ā wēpat íjeéh ā jumuchah, páantjeh í yéej chājcan niít. ¹⁰ Nin pah Dios weh, nemépwā í maáh wehbut í jumatdih nī jéihbipna caá: Tūi chājcanit, í déewādih oicannit Dios weh nihcan caá. Nemépwā í maáh weh í jumna caá.

Jesúh wā í míic oyat

¹¹ Yeéb Jesucristodih jwīh jepahnit, “Míic oyat caá náahap”, jwī niíj bohéatdih nī joyóp jī. ¹² Caín ā jumatji pah nī jumca bojó. Caán nemépwā í maáih jumna, ā úddih át mao yohop wut jī. ¿Dépanih tigaá ā úddih át mao yohji? nī jenah joyóchah. Caandíh yeebdíh wā naóhbipna caá. Caín yéej chājni jumna,

ã úudboó túi chājni ã jumatdih úijnit, caandíh át mao yohop wut jī.^k

¹³ Páant tigaá yéej chājnitboó yeebdíh í eníhcan caá. Pánihna, í en jūihñuchah, “¿Dépanih tigaá weemdíh í en jūih?” ñi niíf jenah joicá bojoó. ¹⁴ Yeejép chājnit, iiguípna bejnit pínah jwí jumup yuh jī. Obohjeéhtih, buu jeáboó bejnit pínah jumna, tūiniboodíh túut nuumná caá jwí chājap. Jesúhwādih oina, jwiítdih á túut nuumátidih jwí jéihna caá. Ded cáacwādih oicanni iiguípna bejni pínah ã jumna caá.¹ ¹⁵ Ded ã déedih eníhcan, mao yohíhat jenah joyát caá caandíh ã jumup. Pánih jumna, Dios ã enechah, cáacdih mao yohni bíc yoobó ã jumna caá. “Ded mao yohni Diosjeéh páantjeh ã jumcan niít”, ñi niíf jéihna caá. ¹⁶ Ded pah oyat ã jumatdih nin pah jwí jéihna caá: Jwiítdih búdí oina, Diosjeéh páantjeh jwí jummat pínah niijná, Jesucristo jwiítdih ã wun wūhup jī. Páant ã wun wūhatdih náhninit, “Caán oyat yoobát caá”, jwí niíf jéihna caá. Pánihna, jwiítdih wūna yuhna, jwí déewādih túi oinit, teo wáacat caá náahap.^m ¹⁷ Dawá bíí dée bíbohni, ã dée panihni moh yéejnidih enna yuhna, caandíh jígah en teo wáaccan, Diosdih ã oican caá. ¹⁸ Pánihna, wā weh panihnitá, “Bitadih wā oina caá”, niijná, jacjeh pohba niijcát caá náahap.

Úumcanjeh, Diosjeéh jwí jummat

¹⁹ Cáacwādih túi oina, Dioíhwā jwí jummatdih jwí jéihna caá. Pánihna, ã peéh chājat pínahdih úumcanjeh, ájeéh jwí túi jumna caá. ²⁰ “Yéejat jíib weemdíh ã jumna nacaá”, jwí niíf jenah joyóchah yuhna, Dios nihadidih jéihni jumna, jwí jenah joyátdihbut ã túi jéihna caá. Pánih jéihna, áihwā jwí jummatdih jwí túi jenah joyát pínah niijná, jwiítdih ã

teo wáacbipna caá. ²¹ Wā oinitá, “Dios wā yéejatdih át yoh tagaá”, niíf jenah joinít, úumcanjeh, Diosjeéh jwí túi jumna caá. ²² Pánih jummat, Dios ã wutadidih jepahna, ã weñat pínahdih jwí chājachah, caandíh dedé jwí úubátdih jwiítdih ã wūhbipna caá. ²³ Nin pah jwiítdih ã watna caá: “Wā wūh Jesucristodih túi jenah joinít, bita áihwādhbut ñi oyoó”, át niijp wut jī.ⁿ ²⁴ Dios ã wutadidih túi jepahnitboó ájeéh í túi jumna caá. Dios íjeéhbut ã túi jumna caá. “¿Dios wājeéh ã jum niít?” jwí niíf jéihñichah, Dios jwiítdih ã wūhni Túini Espiritu “Jújuh, Dios majeéh ã jumna caá”, ã niíf jéihyana caá.

Cristodih eníhcanitdih ded pah jwí jéihyat

4 Wā oinitá, “Túini Espiritu weemdíh nin pah ã niíf naáwát túutna caá”, niíf yeenit, dawá í jumna caá. Pánihna, Dios ã naáwát túutni ã jummatdih jéihyat túut niijná, ded pah ã naáwátdih ñi túi joyoó. Dios naáwát bíc yoobó ã naóhcah, ñi joyáh bojoó. ² Yoobópdih Túini Espiritu ã naáwát túutni nin pah ã niíf naóhbipna caá: “Jesucristo jwiítdih panihni cáac jumna yuhna, Diosjeh át jumup wut jī”, ã niijbípna caá. Páant niijná Dios ã wāhni ã jumna caá. ³ Obohjeéhtih, nemépwā í maáh ã wāhni-boó, “Jesús Dios nihcan caá”, ã niijbípna caá. Páant niijná Dios ã wāhni nihcan, Cristodih en jūihníh caá. Cristodih en jūihníh wā dawá í jummat pínah doonádih ñitát joi tagaá. Būu nin baácboó dawá í jumna caá.^o

⁴ Obohjeéhtih, yeebboó, wā oinitá, Dioíhwā ñi jumuchah, Túini Espiritu ñijeéh ã jumna caá. Jesúsdih jepahcannit, nemépwā í maáh ã wēpat chah, Túini Espirituboo ã wēpna caá. Pánihna, yeeb-

^k3:12 Gn 4.8 ^l3:14 Jn 5.24 ^m3:16 Jn 15.13 ⁿ3:23 Jn 13.34; 15.12,17
^o4:3 Mt 7.15; 2Jn 7

dih ī yee naáwáchah yuhna, caán ā wēpatjih queédih yap yohnit nī jumna caá.⁵ Queétboó Dioíhwā nihcah, ī bohéatbut Dioíh nihcan caá. Bitā Dioíh nihcannit, ī bohéatdih ī túi wēi joiná caá.⁶ Obohjeéhtih, Dioíhwā jumna, ā naáwátidih jwī bohénachah, áihwāboó jwiítidih ī túi wēi joiná caá. Diosdih jéihcannitboó, jwī naáwáchah, ī joíhcan caá. Pánihna, Dios naáwátidih ded yoobópdih bohéni, ded yee bohéni ā jumatdih nī jéihbipna caá.⁹

Dios oini caá

⁷ Wā oinitá, oyat wēpat Dios jwiítidih ā wūhuchah, bitā áihwādih jwī oi jífh. Det bitadih túi oinit Dios weh ī jumna caá. Pánih jumnitjeh Diosdih jéihnit, ájeéh ī túi jumna caá.⁸ Dios oini ā jumuchah, bitadih oicannit, Diosdih jéihcan, ájeéh ī jumcan caá.⁹ Dios ā wūúh bíc jumnidih nin baáboó át wah deyanap tajī, ā wēpatjih Diosjeéh wēinit, páantjeh jwī jumat pínah niijná. Pánih chājna, ded pah ā oyatdih jwiítidih át jéihyanap tajī.^r
¹⁰ Oyat yoobát nin pah caá ā jumup: Diosdih jwī oyat pah nihcan, jwiítidih Diosboó ā oyat pah caá oyat yoobát ā jumup. Jwiítidih búdí oinit, jwī yéejat jíib iiguúpna bejat déejidih túi ubat táut niijná, Dios ā wūúhdih át wun wūhat táutup wut jí.

¹¹ Wā oinitá, Dios jwiítidih caan páh búdí ā oyochah, jwiítbut túi míc oyat caá náahap.¹² Nihat Diosdih encannit jwī jumna caá. Obohjeéhtih, jwī míc oyochah, Diosjeh jwíjeéh ā jumna caá. Páant ā jumuchah, ā náah yacat pah ā oyatjih bitadih jwī túi teo wáacna caá.⁵
¹³ Dios jwiítidih áih Túini Espiritudih át wūhup taga. Páant jwíjeéh ā jumuchah, “Dios bícdih wā jumna caá. Wájeéh caanbút ā jumna caá”, jwī níj jéihna caá.^t¹⁴ Jwí íp ā wūúhdih nin baáboó

át cáac jumat táutup tajī, cáacwādih ā túi ubat pínah niijná. Páant ā cáac jumat táutnijidih jwiítjeh jwī enep jí. Pánih ennitji, bitadih jwí jéih naóhna caá.^u
¹⁵ “Jesús Dios wūúh caá”, niijnjeh Diosjeéh ā túi jumna caá. Diosbut ájeéh ā túi jumna caá.

¹⁶ Dios jwiítidih ā oyatdih jwí jéihna caá. Pánih jéihnit, caandíh jwí túi jenah joiná caá. Dios nihát cáacwādih búdí ā oina caá. Pánihna, ded bitadih oini Dios bícdih ā jumna caá. Diosbut ájeéh ā jumna caá.¹⁷ Pánih Dios bícdih jumna, caandíh, bitadihbut jwí túi oina caá. Pánih oina, cáacwā ī yéejat jíib peéh chājat yeó jáapdih úumcanjeh, jwí túi jumnipna caá. Cristo ā íp Dios bícdih ā jumuchah, jwiítbut nin baáboó jum jwuhna, bíc yoobó caán bícdih jwí jumna caá. Pánih jumnit, ā jwúub dei jūúwáchah, jwí úumcan níft.¹⁸ Ded Diosdih oini ā oyatdihbut jéihna, caandíh ā úumcan níft. Pánih túi oina, jwí oinidih jwí úumcan caá. Obohjeéhtih, bíhdih úumna, caán ā peéh chājat pínahdih jwí úumjenah joiná caá. Pánihna, jwí úumnidih jwí oican caá.

¹⁹ Dios jwiítidih ā oi waáwáchah, jwiítbut caandíh, bitadihbut jwí jéih oina caá.²⁰ Ded ā dée panihnidih eníhcan, “Weém Diosdih wā oina caá”, niijná yuhna, ā yeena caá. Bíhdih enna yuhna, ā oican, Dios ā enca naáhdih ā jéih oican caá.²¹ Pánihna, nin pah jwiítidih Jesucristo ā níj wutup jí: “Ded Diosdih oina, ā dée panihnidihbut oyat caá náahap”, ā niijp jí.^v

Dios weh yéejatdih ī yap yohat

5 Det Jesúsdih “Dios ā wahni Cristo caá”, niijnít, Dios weh ī jumna caá. Det jwí íp Diosdih túi oinit, ā wehdihbut ī oina caá.² Diosdih oina, ā wu-

^p4:5 Jn 15.19 ^q4:6 Jn 8.47 ^r4:9 Jn 3.16 ^s4:12 Jn 1.18

^t4:13 Ro 8.9; 1Jn 3.24 ^u4:14 Jn 3.17 ^v4:21 Mt 5.44-45; Mr 12.29-31

tatdih jepahnit, ā wehdihbut jwī oyat yoobōpdih ā jummatdih jwī jéihna caá.³ Á wutatdih jepahnajeh, Diosdih jwī túi oina caá.^w Caandíh oina, jwiítidih ā wutat wái náah jumni nihcan caá.^x ⁴Det Dios weh jumna, yéej chājatdih ī jéih yap yohna caá. Jesucristo ā wēpatdih túi jenah joiná, Diosdih jéihcannit ī jenah joyát pah, jwī jenah joicán niít. ⁵“Jesús Dios wūúh caá”, níj jenah joiníjeh yéej-jatdih náahcan, ā yap yohna caá.

Dios wūúh ded pah ā jummat

⁶ Jesucristo nin baácboó āt cáac jumup tajī. Ā tawat pínah játih, Juan Daabánidih ā daabáát tútup jī. Túttimah, cruzboó wun wūhna, áih meépdih ā yohop jī. Pánihna, mahjīh ā daabáátidih, cruzboó áih meép ā yohatdihbut náhninit, Dios wūúh ā jummatdih jwī jéihna caá. Túini Espíritubut “Nin Dios wūúh tigaá”, jwiítidih ā níj jéihyana caá. Caán Túini Espiritu yeecan, yoobōpdih naóhni caá. ⁷⁻⁸Pánihna, Jesús Dios wūúh ā jummatdih nit biíc peihcannit jéihyanit ī jumna caá: Túini Espiritu jwiítidih ā jéihyanachah, mahjīh ā daabáátjidih, áih meép ā yohatjidihbut jenah joinít, Jesús Dios wūúh ā jummatdih jwī jéihna caá. ⁹Cáacwājeh ī naáwáchah joiná, “Caán yoobōpdih tigaá”, jwī niijná caá. Páant niijnítidih jwī joiná yuhna, jwī íp ā wūúhdih naóhna, cáacwā ī naáwát chah ā jumuchah, caánboodíh túi joyát caá náahap.^y ¹⁰Dios wūúhdih ded túi jenah joiní “Jesús Dios wūúh ā jummat dooná yoobōpdih tigaá”, ā níj jéihna caá. Obohjeéhtih, Dios ded pah ā wūúhdih ā naáwátidih joyáh bojni “Dios yeeni caá”, ā niijná caá. ¹¹Nin pah Dios jwiítidih ā níj jéihyana caá: “Wā wūúhdih túi jenah joinít, páantjeh wājééh ní jumnipna

caá”, ā niijíp jī. ¹²Dios wūúh Jesúsdihi ded túi jenah joiní, Diosjeéh páantjeh ā jumna caá. Obohjeéhtih, ded Jesúsdihi jepahcanni, Diosjeéh ā jumcan niít.^z

Juan ā pée naáwát

¹³Yeéb Dios wūúhdih túi jenah joinítidih naóh daácna caá wā chājap, páantjeh Diosjeéh ní jummat pínahdih ní jéihyat pínah niijná.^a

¹⁴Dios ā náahat pah caandíh jwī wūbúchah, jwiítidih ā joyátidih jwī túi jéihna caá. Pánih jéihna, úumcanjeh caandíh jwī wūbhna caá. ¹⁵Páant ā joyátidih jéihna, “Wā wūbátidih āt wūh tagaá”, jwī níj jéihna caá.^b

¹⁶⁻¹⁷Yeéb ní dée panihni ā yéej chājachah ennit, Diosdih ní wūbú, ā yéejat jíib caandíh iiguípnā ā wahcat pínah niijná. Páant ní wūbúchah, Dios caandíh ā túut nuumbípna caá, ájééh páantjeh ā jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, ded Cristodih páantjeh náahcan, yap yohnit, áihwādihtibut eníhcan, iiguípnā ā bejbipna caá. Pánihnihoodíh ní wūbát pínahdih wā wutcan caá. Nihat yéej chājat Diosdih yap yohat míic caá. Obohjeéhtih, biíh yéej chājat iiguípnā ā bejat túutcan caá. Pánih chājnitidih caá wūbát náahap, ī túut nuumát pínah niijná.

¹⁸Dios wūúh Jesús áihwādihi ā túi en daoná caá, nemépwā ī maáh queétdih ā yéejacat pínah niijná. Pánihna, “Dios weh páantjeh ī yéej chājcan caá”, jwī níj jéihna caá. ¹⁹“Jwiítboó Dioíhwā jwī jumna caá. Obohjeéhtih, nihat Diosdih náahcannitdih Satanás caá ā wutup”, jwī níj jéihna caá. ²⁰“Dios wūúh nin baácboó cáac jumnit, Dios yoobátidih jwī jéihyat pínah niijná, jwiítidih ā jéihyanap jī”, jwī níj jéihna caá. Pánihna, Diosjeéh túi jumnit, ā wūúh Jesucristojeéh-

^w5:3 Jn 14.15; 2Jn 6 ^x5:3 Dt 30.11; Mt 11.30 ^y5:9 Jn 5.32-37; 8.18

^z5:12 Jn 3.36 ^a5:13 Jn 20.31

^b5:15 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1Jn 3.21-22

bət jwĩ t̃i j̃mna caá. Jesucristo Dios
 yoobát j̃mna, páantjeh Diosjeéh jwiít-
 dih ā t̃i j̃mat t̃utna caá.^{c 21} Wā weh
 panihnitá, j̃ni t̃i ch̃aja chaáh! P̃apnidih
 ñi wēi w̃bhca bojóo.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.
 Juan

2 JUAN

Queédih ã túyat tútat

1 Weém Juan, Jesúfhwádih waóhni, meém Dios ã ñfonihdih ma weh panihnitdihbut wã daác wahna caá. Yoobópdih yeebdíh wã oina caá. Weém bícjeh pohba nihcan, nihat túini doonádih jéihnitbut yeebdíh ã oina caá. ²Jwiít nihat caán túini doonádih jepahnit jumna, caandíh jwí túi jenah jói cádahcan niít. Pánih jumna, yeebdíh búdí jwí oina caá. ³Dios jwí íip, Jesucristo ã wúúhbut búdí oinit, yeebdíh ã jígah en teo wáaca naáh, ñi túi jumat pínah niijná.

Míic oyat tútat

⁴Jwí íip jwiít nihatdih ã wútat pah, Jesús ã bohéatdih biquína ma weh panihnit ã túi jepahat doonádih joinít, búdí wã wéina caá.^d ⁵Némá, buu meemdíh wã naáwát jáap wútat nihcan caá. Jesúsdih jwíih jepahnit jwí jumuchah, nin pah jwiítidih ã niíf wútap jí. “Ñi míic oyoó”, ã niíjíp jí. Pánihna, jwíjeéh jumnitdih jwí oyat dée caá.^e ⁶Diosdih yoobópdih oinit, ã wútat pah jwí túi chájipna caá. Pánihna, jwíih jepahnit ñi joyátji pah buubut nin pah yeebdíh wã wútna caá: Bitadih oinit, ñi túi teo wáaca.^f

Dawá yeenit ã jumat

⁷Páant niijná, nin pahbut yeebdíh wã naóhna caá: “Jesucristo nin baácboó ã cáac jumat dooná yoobópdih nihcan

caá”, niijnít, dawá ã yee bohéna caá. Det páant yee bohénit Yeeni Yoobát, Cristodih En Jüihni pah ã jumna caá.⁸ ⁸Queédih ñi túi chája chaáh! Cristodih ñi teo wúhat jíb ñi buudcát pínah niijná, ã yee bohéatdih ñi jepahca bojóo. Yeeb yoobópdih Jesúsdih ñi pée cádahcatdih ennit, Dios yeebdíh chah túini ã chájipna caá.

⁹Det Cristoíh bohéatdih cádahnit, “Wã jenah joyát caá chah ã túyup”, niíf jenah joinít, jwí íipíhwã nihcan caá. Obohjeéhtih, det caandíh cádahcannit, Dios jwí íipjih, ã wúúhjhbut túi bícdih ã jumna caá.^h ¹⁰Pánihna, “Cristoíh naáwátidihjeh caá wã bohénap”, niijná yuhna, mácah bohéatdih naóhni ñi pebhna ã juibínachah, caandíh wéi jwááhcanjeh, ñíih muudíh ñi waadát túutca bojóo. ¹¹Páant mácah bohéatdih naóhna, Cristoíh bohéatdih náahcan, yeejép chájni caá. Pánihna, caandíh wéi jwáahniboó yeejép chájnidih teo wáacna caá ã chájap. Páant ñi chájca bojóo.

Ñi pée naáwát

¹²Yeebdíh chah naáwíhna yuhna, caandíh wã daáquíhcan caá. Obohjeéhtih, yeeb bícdih míic wéheat túut niijná, yeebdíh enedih wã bejíhna caá. Pánih míic wéhenit, jwiít nihat bícdih jwí túi wéibipna caá.ⁱ

¹³Ninjíh bóli, ma jwan panihnih, Dios ã ñionih, mi weh meemdíh ã túyat túutna caá.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Juan

^d1:4 3Jn 3 ^e1:5 Jn 13.34; 15.12,17 ^f1:6 Jn 14.15,23-24; 1Jn 5.3

⁸1:7 Mt 7.15; 1Jn 2.18; 4.1-3 ^h1:9 1Jn 2.22-23; 4.15 ⁱ1:12 3Jn 13-14

3 JUAN

Gayodih át túyat tútat

1 Weém Juan, Jesúhwādih waóhni, meém Gayo, búdí wā oinidih nin náodih wā daác wahna caá.^j

² Wā dée panihni, wā oini, Dios bífcđih ma túi jumatdih wā jéhna caá. Caán bífcđih ma túi jumat pah, ma túi yapat pínah, míh bácahbut ā túi jumat pínahdihbut meemđih wā úbhna caá.

³ Biquína Jesúhwā wā pebhna juinít, ded pah ma jumat doonádih jwiítđih ī naáwáp be. “Cristo ā náahat pahjeh Gayo yoobópdih āpí chájna caá”, ī níj naáwáp be. Páant ī niijíchah joinít, búdí wā weñep be.^k ⁴ Det wā bohénit, wā weh panihnit, Dios ā náahat pahjeh ī túi chájat doonádih joinít, búdí wāpí wēina caá.

⁵ Wā chéen, wā oini, Jesúh doonádih bohé jibnitdih ma jéhca naáhwā ī jumuchah yuhna, ma teo wáacachah, ā túina caá. Pánih teo wáacna, jwī Maáh Jesúsđih yoobópdih jepahni ma jumna caá. ⁶ Biquína queét bohé jibnit jwī pebhna juinít, jwiít Jesúhwā jwī míc wáacachah, “Gayo jwiít Jesúhwādih ā túi oina caá”, jwiítđih ī niijíp jī. Pánihna, ma pebhna ī jwúub juibínachah, queétdih búdí ma teo wáacá, bohé péanit, ī túi jwúub jib bejat pínah niijná. Páant míc teo wáacatdih Dios áihwādih ā náah yacna caá. ⁷ Queét Jesúh túini doonádih bohé jib bejna, Diosđih jéihcannitboó ī teo wáacat pínahdih ípí náahcan caá. ⁸ Pánihna, jwiít Jesúhwāboó queétdih wēi jwááhñit, jwī teo wáacat dée caá. Pánih teo wáacna, queét bífcđih jwiítbut Dios yoobópdih ā naáwátđih bitadih jwī jéihyana caá.

Diótrefes yeejép ā chájat

⁹ Caanjíh moón Jesúhwādih wā daác wahap yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacáchah yuhna, Diótrefes wūt jumni, caanjéh wutni jumíhna, weemđih át jepahcap wut be. ¹⁰ Pánihna, ñi pebhna wā juibínachah, ded pah ā chájatjídih yeéb Jesúhwādih wā naóh beedábipna caá. Weemđih yeejép āpí naóh yacna caá. Chah yeejépbūt āpí chájna caá. Jesúhwā áih túini doonádih naóh jibnitdih wēi jwááhcan, áih muúđih āpí waadát tútcan caá. Bita caanjíh moón Jesúhwāboó bohé jibnitdih ī wēi jwáááchah ennit, caánboó “Queét bohé jibnitdih ñi wēi jwááhca bojoó”, āpí níj wutna caá. “Queétdih ñi wēi jwááát jīb jwiít Jesúhwā jwī míc wáacapboó ñi jwúub waadcá bojoó”, āpí niijná caá.

¹¹ Wā oini, det yeejépwā ī chájat pah chájcanjeh, túi chájnitboodíh ma en yacaá. Túi chájnit Diohwā ī jumna caá. Obohjeéhtih, yeejép chájnitboó Diosđih jéihcannit ī jumna caá.^l

Demetrio ā túi chájat

¹² Demetrio wūt jumnihoodíh nihat cáacwā ī túi wéhena caá. Dios ā náahat pah ā túi chájatdih enna, túini ā jumatdih ñi jéhna caá. Weembút caandíh páant tigaá wā niijíp. Páant wā niiját yoobópdih ā jumatdih ñi jéhna caá.

Ā naóh péaat

¹³ Meemđih chah naáwíhna yuhna, caandíh wā daáquíhcan caá. ¹⁴ Waícanjeh meemđih enedih wā bejíhna caá. Caanná juibínit, meemđih wā míc wéhebpna caá.^m

¹⁵ Dios meemđih ā teo wáaca naáh, ma túi jumat pínah niijná. Ninjíl jumnit jwī chéenwābut meemđih ī túyat tútca caá.

Caanjíh moón jwí chéenwã nihat í túyũ Juan
naáh.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

JUDAS

Queétdih ã túyat tútat

1 Weém, Judasⁿ Santiago úud, Jesu-
cristodih teo wūhni, yeéb Jesúfh-
wādih nin nūodih wā daác wahna caá.
Jwī fip Dios yeebdíh oinit, át nīwip
tagaá, áihwā ñi jumat pínah niijná. Jesu-
cristo yeebdíh ã túi wapna caá, caandíh
ñi túi jenah jói cádahcat pínah niijná.
²Dios yeebdíh búdí oi jíghah ennit, ã teo
wáaca naáh, ájeéh ñi túi jumat pínah
niijná.

Yee bohénit ded pah í jumat

³Wā oinitá, Dios jwiítidih iiguípna
jwī bejat déejidih ã túi ubatdih búdí
daác wahíhna yuhna, mácah daacát caá
weemdíh náahap, bita yeebdíh í yee bo-
héatdih ñi yap yohat pínah niijná. Pánih
yap yohna, Jesucristoíh bohéatboodíh
ñi cádahca bojoó. Caandíh joiná, Jesu-
cristodih ñit túi jepahap tagaá. Caán
bohéat páantjeh bíic yoobó ã jumna
caá. Á túut nūumcán níft. ⁴Yeéb ñi
jéihcah yuhna, biquína yeejépwā Dios-
dih náahcannit, ñi pebhna ít juibínap
tagaá. Níjeéh jumnit, nin pah yeebdíh
í níj yee bohéna yuh caá: “Dioíhwā ñi
jumuchah, yeéb bita yaádhjñh ñi yéej
chājachah enna yuhna, yeebdíh oina, ã
peéh chājcan níft”, í níj bohéna yuh
caá. Jwī Maáh Jesucristo bíicjeh jumni-
dih yap yohna, “Caandíh jepahat ã náah-
can caá”, í níj bohéna yuh caá. Páant bo-
hénitdih Dios ã peéh chājat pínahdih jon
játih ã naawátidih naóh yapanit ít daacáp
tají.^o

Dios queétdih ã peéh chājat pínah

⁵Buu nindih ñi túi jéihyechah yuhna,
yeebdíh wā jwúub náhniana caá. Dios
judíowā Egipto baácboó jumnitdih ã
bacaat túttimah, íjeéh jumnit caandíh
jepahcannitdih át mawap wut jí.^p

⁶Biquína ángelwādih ã chājatjidihbut
ñi náhninaá. Queét Dios ã wutatdih
ít jepahcap wut jí. Nump maáta Dios
queétdih ã waadánachah yuhna,
queétboó chah maáta ít jumñhip wut
jí. Pánihna, Dios ã jumat tútatjidih í
cádahat jíib dupúnapboó yohnit, ítah
tóp panihniñjñh Dios queétdih át ché-
o jwejep wut jí. Péeni yeó jáapdih queét
ã ché-
o jwejnitdih ã peéh chājbi-
pna caá.^q ⁷Sodoma tútchidih moón,
Gomorra tútchidih moón, pehbbit
jumni tútchinadih moonbút ded pah
í yapatjidih ñi náhninaá. Yaádhdi-
h yeejé chājnit, neoná míicjehbut búdí
yeejé ít chājav wut jí. Páant í chājav
peéh Dios queétdih át cáo yohop wut
jí. Páant ã cáo yohochah, iiguípboó
jumnit, yeejé í yapat ã buudcán níft.
Pánihna, iiguípboó Dios queétdih ã
peéh chājavdih náhninit, caandíh ni-
hat cáacwādih túi jepahat caá náahap.^r

⁸Páant yeejé í chājav pahjeh mun-
tih, yeebdíh yee bohénitboó bíic yoobó
ípí chājna caá. Pánih chājnit, “Oo jú-
mat jíghah déedih wā enechah, Dios
nin pah ã chājav tútatj be”, níj yeenit,
queétjeh íih bacadih ípí yéejana caá.
Jwī Maáh Jesucristodih jepahcan, áih
cáacwā í maátadihbut ípí jepahcan caá.
Ángelwādih “Queét túicannit, dedé pí-
nah nihcan caá”, ípí niijná caá.^s ⁹Obo-
hjeéhtih, jon játih Moiséfh bacadjidih
ub bejíhna, ángelwā í maáh Miguel^t
nemépwā í maáh Satanásjñh ít míic jui-

ⁿ1:1 Mt 13.55; Mr 6.3

^o1:4 2P 2.1-2

^p1:5 Ex 12.51; Nm 14.29-30

^q1:6 2P 2.4

^r1:7 Gn 19.1-24; 2P 2.6

^s1:8 2P 2.10

^t1:9 Dt 34.6; Dn 10.13,21; 12.1; Ap 12.7

hñup wut jī. Pánih míic jūihnit, Satanás “Caán Moisésji cáacwādih ā mawachah, áih bācah wíih pínah ā jumna caá”, āt niij yeejip taga. Obohjeéhtih, páant ā yee naáwáchah joiná yuhna, Miguelboó, Satanásdih naóh yaccan, “Wā Maáh meemdíh ā peéh chāja naáh”, āt ni-ijéhjip taga.^u ¹⁰ Obohjeéhtih, yeebdíh yee bohénitboó ded pah ángelwā ī jumat, Jesucristo ā wēpatdihbut jéihcan, “Queét dedé pínah nihcan caá”, niijnít, ípí yeejép naóhna yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah yeejép chājat pínahdih ī túi jéihna caá. Nuñupwā jenah joicánjeh ípí chājat pah, queétoó yeejép ípí chājna caá. Páant yeejép ī chājat jīb, Dios queétdih búdei ā peéh chājbična caá.^v

¹¹ Caín ded pah yeejép ā chājatji pahjeh muntih queétoó ípí chājna caá.^w Balaam^x dinerodih búdei bidnit, ā yee bohéatji pahjeh muntih, queétoó dinerodih bidnit, yeebdíh ī yee bohéna caá. Coré^y Diosdih ā yap yohat peéh Dios caandíh ā mao yohatji pahjeh muntih, yeebdíh yee bohénit caandíh ī yap yohochah, queétdihbut ā mao yohbična caá. Pánihna, Dios queétdih ā peéh chājachah, queét búdei yeejép ī yapbična caá. ¹² Yeéb Jesúfhwāboó ā oyatdih wēi jenah joinít, bícdih ní jeéméchah, queét yeenit jumna yuhna, tíccanjeh, níjeéh ípí jeémpna caá. Pánih jeémpnit, ī weñat pínahdihjeh jenah joinít, bícdih ní túi jumadih ī yéejana caá. Nin pah queét ī jumna caá: Mah tólihnadih johlit ā joh yapanachah, mah ā buugcát pah, “Bohénit jwī jumna caá”, niijná yuhna, túi jenah joicánnit jumna, bitadih ípí teo wáaccan caá. Nin pahbut ī jumna caá: Quehe wihcanni nahna wunni pah ā jumuchah enna, ā mínah caandíh ápí dug yohna caá. Pánihat pah, cáacwādih

yee bohénitboó wunni pah ī jumuchah, Dios iiguípna queétdih ā bejat túutbična caá.^z ¹³ Nin pahbut ī jumna caá: Búdei mujdih jumni búdei nolihatna muj jwéejdih moópni búdei wíijnidih ápí yohna caá. Pánihat pah tigaá, queét yeejép wā Dios ā wutatdih jepahcannit, cáacwādih ípí yeejép chājav. Nin pahbut ī jumna caá: Dios ā bejat túutni namá panihnidih cáiwā ī bejcat pah, Dios queétdih ā bohéat túutat pah ī bohécan caá. Páant ī yee bohénachah, Dios queétdih peéh chājnit, páantjeh tubit dupúnapboó ā jumat túutbična caá.

¹⁴⁻¹⁵ Adán ā juima Enochoó,^a Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah āt niij naóh yapajip taga: “Nihat cáacwādih níwat túut niijná, jwī Maáh dawá áih túinit ángelwā bícdih ā dei júóhbična caá. Pánih níonit, Diosdih náahcannitboó yeejép ī chājatji jīb ā peéh chājbična caá. Queét yeejép wā Diosdih yeejép ī naáwátji jībbut ā peéh chājbična caá”, āt niijjip taga. Pánih naóhna, yeebdíh yee bohénitdihbut naóhna āt chājip taga.¹⁶ Queétdih ded pah ā yapachah, Diosdih, bitadihbut yeejép ípí wéhena caá. Yeejép jenah joinít, ī náahat pahjeh ípí chājna caá. “Yeéb túi joinít ní jumuchah, weém wā túi jéih bohéna caá”, ípí niijná yuh caá, bita queétdih wēnit, ī túi jepahat pínah niijná.

Yeebdíh nin pah jumat caá náahap

¹⁷ Obohjeéhtih, yeéboó, wā oinitá, Jesús ā naáwát túutnitboó ded pah ī niij bohéatjidih ní túi náhninaá. ¹⁸ Nin pah yeebdíh it niij bohénap wut jī: “Péeni yeó jáapna Dios naáwátidih, áih cáacwādihbut tubit deohnit, ī náahat pahjeh cáacwā yeejép ī chājbična caá”,

^u1:9 Zac 3.2; 2P 2.11 ^v1:10 2P 2.12 ^w1:11 Gn 4.3-9; He 11.4; 1Jn 3.12

^x1:11 Nm 22.1-35; 31.16; 2P 2.15-16; Ap 2.14 ^y1:11 Nm 16.1-35

^z1:12 2P 2.17 ^a1:14-15 Gn 5.18,21-24

ĩt niijp wut jĩ.^b ¹⁹Páant ĩ niijnĩtjiboó yeéb bíicdih ñi jumatdih ĩ yéejana caá. Queét Jesúsdiĥ jepahcannit ĩ jumuchah, Túini Espĩritu ĩjeéh ā wihcaĥ, ĩ weñat pĩnahdihjeh ĩpĩ chājna caá.

²⁰Obohjeéhtih, yeébbóó, wā oinitá, yeó jáap jumat pah Túini Espĩritu ā wēpatjĩh uúbhñit, Jesucristodih chah ñi túi jenah joyoó. ²¹Pānih chājnĩt, yeebdĩh búdí ā oyatdih náhninit, ā oyat chah jéihyat túut niijná, ā náahat pah ñi túi chājaá. Pānihna, jwĩ Maáh Jesucristo yeebdĩh búdí oi teo wáacñit, páantjeh ājeéh ā jumat túutat pĩnahdih ñi wēi páñaá.

²²Biquína Jesucristodih tac yoób túi jenah joinĩtdih ñi jĩgah en teo wáacá, Jesúsdiĥ yoobópdih ĩ jepahat pĩnah niijná. ²³Bitaboó yee bohéatdih jepah jwĩhñitdih Jesúih túini doonádh ñi wēpnaáwá, caandĩh jepahñit, iiguĩpna ĩ bejcat pĩnah niijná. Bitaboó yee bohénit yeejép ĩ chājat pahjeh muntih chājnĩtdih ñi jĩgah en teo wáacá. Obohjeéhtih, pānih teo wáacat pónih, ĩñi túi chāja

chaáh! ĩ yéej chājat pah muntih yeebbút bíic yoobó ñi chājcat túut niijná. ĩ yéej chājatdih búdí ĩ enat caá náahap.

Diosdih ā pée wēi naáwát

²⁴⁻²⁵Jwĩ Maáh Jesucristodih wun wūhat túutna, jwiĩt iiguĩpna bejnĩtjĩdih Dios āt túi ubap taga. Pānih túi ubni jumna, yeebdĩh ā jéih wapna caá, caandĩh ñi cádahcat pĩnah niijná. Pānih wapna, chah Maáh jumñit, ā pebhboó yeebdĩh ā ñuhat túutuchah, yéejat wihcannit jumna, búdí ñi wēibipna caá.^c Caanjéh Dios ā jumuchah, caandĩh wēi naóhñit, “Meém chah túini, niĥatdih Maáh jumna, chah wēpni, niĥatdih jéihñibut ma jumna caá”, jwĩ niĩj jĩh. Caan bíihmahjeh jumni, buubut jumni, páantjeh ā jumbipna caá. Páant ā jumuchah, niĥat cáacwā caandĩh búdí ĩ wēi naáwá naáh. Páant tíĩ ā jumnah.

Páant bóojeh tigaá wā naáwát.

Judas

^b1:18 2Ti 3.1-5; 2P 3.3 ^c1:24-25 2P 3.14

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát tútat

1 Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daác wahna caá. Jwí ípboó caandíh ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, áih ángeldih át wahap be, áihwã jwí jéihyat pínah niijná. Bahnijeh júdhna caá, páant ã yapat pínah. ²Weém nihat wã enatji, jwí íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwúb naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daác wahna caá.

³Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã júhduchah, det nin núodih ennit, bita ã en naáwáchah joinítbut, wã naáwátidih túi jepahnit, túi wéinit ã jumbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwādih Juan ã daác wahat

⁴Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jumni siete tútchidih moón, Jesúhwādih wã daác wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. Caán jon játih jumni, buebut jumni, túttimah, ã jwúb júóhbipna caá.^d Caán ã chúdup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjìh yeebdih ã teo wáaca naáh.^e ⁵Jesucristo ã oyatjìhbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jummat pínah niijná. Dios ded pah ã jummatdih, cáacwādih ã náah yacatdihbut yooópdih naóhni caá.^f ã wunat túttimah, waóh boo pud júóhni ã jwúb wuncan níft, páant muntih.^g Pánihna, nin baácboó jumnit maáta ã chah Maáh caá.^h Jwítdih oina, áih meépdih yohnit, jwí yéejat jíib peéh chájat déejidih át

yohop tají. ⁶Pánih yohnit, jwítdih áihwã chájna, caandíh úbhñit, wéi naóh-nit pínahdihbut át chájap wut jí, ã ípdih jwí teo wúhat pínah niijná.ⁱ Pánihna, “Chah wépní, nihat jwí Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwí níj wéi naóh jíih. Páant tíí ã jumú nah.

⁷Jáaj! Cristo mah tólihjíh ã jwúb dei júóhbipna caá.^j Páant ã jwúb dei júúwáchah, nihat cáacwã ã enbipna caá. Caandíh péoh dodh mao yohnitji, jwáagnitjibut ã enbipna caá. ã jwúb dei júúwáchah, nihat nin baácdih moón ã yéej chájatjidih jéihnit, búdí ã júibipna caá.^k Páant ã yapbipna caá. Páant tíí ã jumú nah.

⁸Jwí Maáh Dios, chah wépní, nin pah ã niijná caá: “Weém bífhmah jumni caá. Nihat wã chájnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúb yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon játih wáat jumup jí. Buebut wã jumna caá. Túttimah, wã jwúb júóhbipna caá”, ã niijná caá.^l

Jesucristodih Juan ã enat

⁹Weém, Juan, Jesúh jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúh túini doonádih wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdíhbut ã yéej chájachah yuhna, Jesús ã teo wáacatjìh caandíh wã cádahcan caá. Caán Jesús jwíit nihat jwí Maáh ã jumna caá. Dios naáwátidih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wít jumni quewaboó ã yohni wã jumna caá. ¹⁰Ninjìh jumna, bíic chooát yeó jáapdih Túini Espiritu ã wépat weemdih búdí ã jumuchah, ñoni pah wã jumup be. Páant oo jummat panihatdih wã enat pónih, wã

^d1:4 Ex 3.14 ^e1:4 Is 11.2; Ap 4.5 ^f1:5 Is 55.4 ^g1:5 Hch 26.23; Col 1.18

^h1:5 Sal 89.27 ⁱ1:6 Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6

^j1:7 Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17

^k1:7 Zac 12.10; Jn 19.34,37 ^l1:8 Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

táahmant Jesucristo wēpép ái wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo ái yáanap be. ¹¹Nin pah weemdíh ái niijíp be: “Buu ma enat pínahdíh ma daacá. Pánih daac péanit, Asia baácboó jumni siete tútchinadih moón wíihwádih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondíh yuh buca ma daac wahaá”, ā niijíp be.

¹²Páant ā niijíchah joinít, weemdíh wéhenidih enat túut niijná, wā tac púud ñuhup be. Pánih tac púud ñuhnit, orojíh ī chājniji siete jí cáagat nahnajih ī jí cáagni páhanadih wā enep be. ¹³Caan náhna cātíh ñuhni cáac pah jíghoni Jesucristodih wā enep be. Áih jítcha páha bíic yoobó buug ñájni yégueh chóodih ā dūwáp be. Orojíh ī chājniji tōpdih jóoh poómp yoób juí wái chéoni ā jumup be. ¹⁴Áih waó yoóc túi baabní ā jumup be. Áih quíibnabut tūu oopát tōpna pah ā iiguíp be. ¹⁵Áih jítchanabut túi itíni quenalih naa pánih yeh iigni ā jumup be. Á wéheat búdí dóo yáaat pah ā yáanap be. ¹⁶Áih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwádih ā bíbohōp be. Íibat naá chénaabó jaco jumni eéep naadíh ā cháac tewep be. Yeó iigát pah áih móot ā yeh iiguíp be.

¹⁷Caandíh ennit, áih jítcha pebh wanni pah wā buugúp be. Páant wā buugúchah ennit, caán áih jéihyepmant bóo téihyajíh weemdíh teo jáhanit, nin pah ā niijíp be: “Ma úumca bojoó. Weém bífhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumnipna caá. ¹⁸Weém báadhniyeh caá. Wanni wáih jumup yuh jí. Jwúub boo pud jūóhni wā jwúub wuncan níft, páant muntih. Jwúub booni jumna, cáacwáidihbut wā jéih jwúub boovat túutna caá.

Cáacwā iiguípna ī bejat déedih weemjéh túi ubni caá. ¹⁹Buutéh ma enatjidih ma daacá. Buu ded pah ā jumatdih, túttimah ded pah ā yapat pínahdihbut ma daacá. ²⁰Nin siete cúiwā wā jéihyepmant bóo téihyamant wā bíbohndih ma túi beh joicáh, buu meemdíh wā naóhbipna caá. Orojíh ī chājniji siete jí cáagat nahnajih ī jí cáagni páhanadihbut wā naóhbipna caá. Caán siete cúiwā siete tútchinadih moón wíihwā ī maáta panihni ī jumna caá. Queét wā naáwátidih naóh japanit ī jumna caá. Orojíh ī chājniji siete jí cáagat nahnajih ī jí cáagni páhana siete tútchinadih moón wíihwā ī jumna caá. Queét wā naáwátidih joinít ī jumna caá”, Jesucristo ā niijíp be.

Éfeso tútchidih moón Jesúíhwádih ā daac wahat túutat

2 Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub níj naáwáp be, páant muntih: “Éfeso tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daac wahaá:

“Wā jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwádih bíbohni caá wā jumup. Orojíh ī chājniji siete jí cáagat nahnajih ī jí cáagni páhana cātíh jibni caá, ded pah ā iigát jumatdih jéihyat túut niijná. Pánih chájna, yeéb wíihwádih en bejna caá wā chájap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ²Nihat ní chājatdih wā jéih beedána caá. Wíih túini doonádih bitadih ní naáwátidih, weemdíh ní túi jenah jói cádahcatdihbut wā túi jéihna caá. Yeejép chājnitdih ní iáatdihbut wā jéihna caá. “Jesúíh túini doonádih naáwát náhna, jwíit ā wahnit caá”, bita ī niijíchah yuhna, queétdih joinít, yee naóhniit ī jumatdih ní

^m1:13 Dn 7.13; 10.5 ⁿ1:14 Dn 7.9 ^o1:15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6

^p1:17 Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

jéihyep be. ³Wíih túini doonádih ñi naáwát jíib yeéb Éfeso tútchidih moón yeejép yapna yuhna, queét yeenitboodíh ñi yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ñi cádahcan caá. Páant ñi chājachah ennit, yeebdíh wā wēina caá.

⁴Obohjeéhtih túinit ñi jumuchah yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá. Weemdíh ñi jwíih túi oyatji pah buu bíic yoobó ñi oican caá. Ñi jwíih túi míic oyatji pahbut buu bíic yoobó ñi míic oican caá. ⁵Pánihna, jwíih oina, ded pah ñi chājatjidih náhninit, ñi jwúub túut nuumá. Ñi yéej chājatdih náhni dahwanit, ñi cádahaá. Pánih cádahnit, wíih túini doonádih jwíih jepahnit, ñi túi oyatji pah bíic yoobó ñi jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ñi yéej chājatdih ñi cádahcah, ñíih jiiát panihni wā jwejnijidih waícanjeh jwúub dúuc wáyadih wā bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wā níj naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ñi jwíih oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi yéejatdih ñi cádahcat jíib, páant bóojeh, ñi buudbipna caá. ⁶Obohjeéhtih, weemdíh ñi túi oican yuhna, nindih ñi túi chājna caá: Nicolaítas wūt jumnit í yéej chājatdih ñi en iiná caá. Weembút í yéej chājatdih wā en iiná caá.

⁷‘Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwādih ā naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih wā íip ā jumupboó jumni nah quehedih wā jeémát túutbipna caá.’^qCaan náh quehedih jeémpnitboó í jwúub wuncan níit’, ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúihwādih ā daác wahat tútat

⁸Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub níj naáwáp be: “Esmirna tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhniidihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém bíihmah jumni caá. Nihat wā chājnidihi Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá.’^rWunni wáih jumup yuh jí. Jwúub boo pud jāóhni wā jwúub wuncan níit, páant muntih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ⁹Wíihwā ñi jummat jíib, yeejép ñi yapatjidih wā jéihna caá. Moh yéejnit ñi jummatdihbut wā jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ā wēpatdih bíbohniit, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwiít judíowā Diosdih jwí túi jepahna caá”, niijná yuhna, yeebdíh yeejép í yee naáwátjidihbut wā jéihna caá. Queét Dioíhwā nihcan, neméplíhwā caá. ¹⁰Buu yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úumca bojoó. Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat muúboó ā nemat túutbipna caá, weemdíh ñi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép í chājachah, í mao yohochah yuhna, weemdíh ñi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíib, yeebdíh wā pehbhoó páantjeh wā jummat túutbipna caá.

¹¹‘Det molít jumna, wíihwādih Túini Espíritu ā naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannit í wunat túttimah, iigúipna bejcan, wā pehbhoó páantjeh í jumbipna caá’,^s

^q2:7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2

^r2:8 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13

^s2:11 Ap 20.14; 21.8

ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Pérgamo tútchidih moón

Jesúhfwādh ã daác wahat tútat

¹² Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúb niij naáwáp be: “Pérgamo tútchidih moón wíhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém íbat naá chénaboó jaco jumni eéep naadh bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá: ¹³ Yeeb ñi chājatdih, ñíh tútchidih moón í chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjíh moón í maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wūt jumni wíih doonádih túi naóhniidih í mao yohop be. Caandíh páant í mao yohochah enna yuhna, weemdíh ñi túi jenah joí cádahcap be.

¹⁴ ‘Obohjeéhtih, pánih túi jenah joí cádahcan yuhna, bainí weemdíh ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wūt jumni ñi bohéatdih í joiná caá. Jon játih Balaam Balac wūt jumni maáhdidih nin pah át niij bohénap wut jí: “Judíowādh ma yéejaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wēi niijnít, ñi wūhni jeémátdih queétdih ma jeémát tútú. Í weha mána nihcannitíh queétdih yeejép ma chājat tútú”, át niij bohénap wut jí. Jon játih judíowā caandíh joinít, í yéej chājatji pah bíic yoobó mun tigaá buu biquína ñijeéh jumnitbut í yéej chājna caá.^t ¹⁵ Queét í chājat pah bita ñijeéh moón Nicolaítas wūt jumnit yeejép í chājat tútatboodíhbut í jepahna caá. ¹⁶ Páant ñi yéej

chājatdih ñi cádahaá. Ñi cádahcah, waicanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā chāac teoni íbat naajíh wā peéh chājbipna caá.

¹⁷ ‘Det molít jumna, Túini Espíritu wíhwādh ã naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih jeámant jumni maná wūt jumni jeémátdih wā wūh-bipna caá.^u Baabní jeé naanádihbut queétdih wā wūh-bipna caá. Caán jeé naanádih íh jáap wūt wā daacni ã jumbipna caá.^v Bitá caán wūtdih í jéihcan níit. Caán jeé naadh ubni-jeh áih wūtdih ã jéihbipna caá’, ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Tiatira tútchidih moón Jesúhfwādh ã daác wahat tútat

¹⁸ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúb niij naáwáp be: “Tiatira tútchidih moón wíhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém Dios wūh caá. Quíib tuu õopát tõpna panih iigni, jícha túi itíni quenalih naa pánih yeh iigni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá: ¹⁹ Ñi túi chājatdih wā jéihna caá. Weemdíh bitadidihbut ñi oyatdih wā túi jéihna caá. Weemdíh ñi túi jenah joyátdihbut wā jéihna caá. Bitadih ñi teo wáacatdihbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcatdihbut wā jéihna caá. Jwíh tút nūmnít, ñi túi jepahat chah buu ñi túi chājatdihbut wā jéihna caá.

²⁰ ‘Obohjeéhtih, pánih túi chājnit jumna yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wūt jumnih,^w “Dios naáwát-

^t2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4 ^u2:17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50
^v2:17 Is 62.2; 65.15 ^w2:20 1R 16.31; 2R 9.22,30

dih naóh yapanih caá”, níj yeenih mi jumuchah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih bíaboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, í weha mána nihcannitjĩh wíhwardih yeejép mi chájat túutna caá. “Jwíh dios caá”, í níj wēi wāhni jeémátidih queétdih mi jeémát túutna caá. ²¹ Mi yéejati-dih mi cádahat pínahdih maatápdih wā pánachah yuhna, páant yeejép chájatdih mi cádahíhcan caá. ²² Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wā tubúp chūúábipna caá. Mijeéh yeejép chájniti-dihbut wā tubúp chūúábipna caá. Í yeejép chájatdih túut nūumcán, queétdih chah wā peéh chájbipna caá. ²³ Mi naáwátidih í jepahat peéh, mi weh panihnitdih wā mao yohbipna caá. Páant wā peéh chájatdih ennit, jéih beedáni wā jumati-dih nihát wíhwa í jéihbipna caá. Ded pah í jenah joyátidihbut wā túi jéihna caá. ^xPánihna, det yéej chájniti-dih í yéej chájat jíib wā peéh chájbipna caá. Det túi chájniti-boodíh í túi chájat jíibbut wā túi chájbipna caá. ^y

²⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó caánt yeejép wili mi bohéatdih ñi náahcap be. Satanás á bohéatidihbut ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeébbodíh chah wā jwúub wutcan níit. ²⁵ Nindihjeh yeebdíh wā jwúub chájat túutbipna caá: Ñi pebhoo wā jwúub dei juibíat pínahdih pánit, wā bohéatdih ñi cádahca bojó. ²⁶⁻²⁷ Det yéejati-dih yap yohnit, wā wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wā waadábipna caá. Wā íp weemdíh maáh á waadát pah, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá. Pánih maáta jumna, nihát

baácdih moondíh ñi wēp wutbipna caá, Dios á weñat pínahdih í túi chájat pínah níijná. Í jepahcah, búdí ñi peéh chájachah, queét í budáh bejbipna caá. ^z ²⁸ Yeebdíh baáb aáb jūúwúchah jumni cúidih wūhnit, ñijeéh weémboó wā jumbipna caá.

²⁹ ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíhwardih á naáwáchah, í joyoó naáh!’
ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh á níjíp be.

Sardis tútchidih moón Jesúhwardih á daác wahat túutat

3 Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh á jwúub níj naáwáp be: “Sardis tútchidih moón wíhwa, queétdih waóhni-dihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém Túini Espíritu nihát á wēpatdih bíbohni caá. Siete cúiwáidihbut bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: Ñi chájatdih wā túi jéihna caá. Bitá yeebdíh nin pah í níj jenah joyóp yuh caá: “Queét Jesúh túini doonádih túi jepahnit caá”, í níj jenah joiná caá.

‘Obohjeéhtih, páant í níj jenah joyóchah yuhna, bainíjeh weemdíh jepahna, wūnnit panihnit ñi jumna caá. ² Pánih jumna, ¡Ñi túi chája chaáh! Ñi túi chájcat enna, Dios á wēican caá. Jáanit panihnit, túi chájniti ñi jumú. ³ Wā naáwátidih ñi jwíh joyátidih ñi túi jwúub náhinaá. Pánih náhninit, wā weñat pínahdih ñi túi chájaá. Túut nūumnít, ñi yéej chájatdih cádahna, túini-boodíh ñi chájaá. Weém wā níjájti pah ñi chájcah, ñi náhnicah, nūumní

^x2:23 Sal 7.9; Jer 17.10

^y2:23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 ^z2:26-27 Sal 2.8-9

cáac n̄umúdiḥ ã juibiát pah, yeebdíḥ peéḥ chājadiḥ wā bejbipna caá.^a

⁴‘Obohjeéhtih, biquína yeébbóó yeejép chājnit nihcan, quei wíh-canni yégueḥ duonít panihnit ñi jumna caá. Pániḥ jumna, túi baabní yégueḥ duonít, wājeéḥ nī jibbipna caá. ⁵Det wā naáwátđih cádahcan-nit, queét pah túi baabní yégueḥ duonít ĩ jumbipna caá. Weemdíḥ jepahnitíḥ wūtnadiḥ wā bíbohni papélah tólihdih íḥ wūtnadiḥ daácna, wā jwáub wio yohcan níṫ.^bWājeéḥ páantjeh ĩ jumbipna caá. Wā íp ã enechah, ángelwābut ĩ enechah, “Nin wíiḥ caá”, wā níj naóhhipna caá.^c

⁶‘ĭDet molít jumna, wíiḥwādiḥ Túini Espírítu ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’

ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíḥ ã níjíp be.

Filadelfia tútchidiḥ moón

Jesúíhwādiḥ ã daác wahat tútat

⁷Páant níj naóḥ péanit, nin pah weemdíḥ ã jwáub níj naáwáp be: “Filadelfia tútchidiḥ moón wíiḥwā, queétdih waóhnihdihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém yéejat wihcanni, túi yoobópdih naóhni wā jumna caá. Jon játiḥ maáh Davidji cáacwādiḥ ã wutat pah weembút wā wutbipna caá. Pániḥ jumna, jęc panihnidih weém wā wātachah, bitaboó ĩ jéiḥ nemcan níṫ. Wā nemechah, bita ĩ jéiḥ wātcān níṫ.^d ⁸Nihat yeéb ñi chājatdiḥ wā jéihna caá. Ñi pebh jęc panihnidih wā wātat túttimah, bitaboó yeebdíḥ ĩ jéiḥ nemcan níṫ. Bainí túi jenah joiná yuhna,

wā naáwátđih, weemdíḥbut ñi cádahcap be.

⁹‘Obohjeéhtih, bita ñi pebh jum-nit Satanáíhwā caá. “Jwiít judíowā, Dioíhwā caá”, níijná yuhna, wíi-hwā nihcan caá. Pániḥna, queétdih ñi pebh bódiḥca caj yoh ñajat túttnit, “Yeebdíḥ Dios yoobópdih át oi tagaá”, wā níjít túutbipna caá.^e ¹⁰Wíiḥ túini doonádiḥ yeebdíḥ wā cádahcat tútuchah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácđih jumnit nihat cáacwā yeejép ĩ yapachah, yeebdíḥ wā wapbipna caá. Caán láa queétdih túbit yeejép yapat túttnit, ded pah ĩ jummatđih wā jéiḥyabipna caá.

¹¹Ñi pebhna wā jwáub dei bejat pí-nah bahniḥ ã judhna caá. Pániḥna, wíiḥ túini doonádiḥ ñi joyátjidiḥ ñi quíib b̄udcá bojoó. Pániḥ quíib b̄udcán, weemdíḥ páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chājatji jíib pínahdiḥ bitaboó ĩ jéiḥ dúuc wáican níṫ.

¹²‘Wíiḥ túini doonádiḥ cádahcan-nitđih wā íp pebhboó wā jummat túutbipna caá. Jagáp nahna pah túi wép ñuhnit panihnit jumna, ã pebhboó páantjeh ĩ jumbipna caá. A pebhboó ĩ jumuchah, wā ípíḥ wūtdih, áiḥ jáap tútchi wūtdihbut queétdih wā daácbipna caá, “Nin Dioíḥ caá”, ã níjít pínah níijná. Áiḥ jáap tútchi Jáap Jerusalén wūt jumni tútchi ã jumbipna caá. Caán tútchi Dios ã jumupmant ã dei jūóhhipna caá. Caán láa weembút jáap wūt bíbohna, caán wūtdihbut queétdih wā daácbipna caá.^f

¹³‘ĭDet molít jumna, Túini Espírítu wíiḥwādiḥ ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’

^a3:3 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15

^b3:5 Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12
Job 12.14 ^c3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14

^c3:5 Mt 10.32; Lc 12.8 ^d3:7 Is 22.22;
^f3:12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2

ma niŋ daác wahaá”, Jesucristo weemdih ā niŋjip be.

Laodicea tútchidih moón

Jesúhwādh ā daác wahat tútat

¹⁴Páant niŋ naóh péanit, nin pah weemdih ā jwúb niŋ naáwáp be: “Laodicea tútchidih moón wíhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma niŋ daác wahaá:

‘Weém yecanni, wā íp ded pah ā jumatdih yoobópdih naóhni caá. Nihat ā chājatjidih Maáh wā jumna caá.⁸ ¹⁵Ded pah ni jumatdih wā túi jéihna caá. Weemdih jenah joinít jumna yuhna, bainjeh ni jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ni jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chāhnibut nihcan caá. Pánihni mahdih ni wēicat pah, túi jenah joicá buagnít ni jumuchah, weembút yeebdih wā wēican caá. Weemdih ni túi jenah joyóchah nihna, chah āta túi tagaá. Ni túi jenah joicáh, nump yeejép āta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ni jepahachah, chah yeejép caá. ¹⁶Pánihni ni jumuchah enna, búdí wā iiná caá. Yeejép mahdih wā éeg yohat pah yeéb weemdih tac yoobjéh jepahnitdihbut wā yohbipna caá. ¹⁷Nin pah ni niŋ jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bí dée bíbohni caá. Dedé judhdah wihcan caá”, ni niŋ jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niŋná yuhna, Dios ā enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ni jumatdih ni jéihcan caá. ¹⁸Pánihni ni jumuchah ennit, nin pah yeebdih wā niŋ naóhna caá: Orodih ni jíb

chājat pah, ni yéej chājatdih wā yohat pínahdih ni wúbú. Yégueh wihcannit ni tíicat pah, Dios ā enechah, ni yéej chājatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdih jepahnit, túi baabní yégueh panihni wā táyatdih wā wūhuchah, ni ubuá. Túini yégueh duonít í tíicat pah, ni yéejatdih cádahnit, Dios ā enechah, yeebbút ni tíican níft. Quíib cohatdih ni jíb chājat pah, wā teo wáacat pínahdih ni wúbú, jéih ennit panihnit Diosdih túi jenah joyát túut niŋná. ¹⁹Nihat wā oinitdih wā túut nuumát túutna caá.^hPánihna, wā oinitá, ni yéejatdih cádahnit, túiniboodih yoobópdih ni túut nuumá. ²⁰Weemdih ni joyoó. Níjeéh jumíhna, níih jéc nemni panihnidih ej níuhna caá wā chājap. Páant wā ezechah joinít, ‘Ma waád jūwú’, weemdih ni niŋj. Páant ni waadát túutuchah, bícdih numah jeémát pah níjeéh wā jumvipna caá. ²¹Wā boo pud jūwát túttimah, wā íp bícdih weembút wā wutna caá. Pánihat pah yeebbút yéejatdih ni yap yohat túttimah, wā pehbhoó wājeéh bícdih wā wutat táutbipna caá.ⁱ

²²‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíhwādh ā naáwáchah, í joyoó naáh!’

ma niŋ daác wahaá”, Jesucristo weemdih ā niŋjip be.

Jeámant moón Diosdih bódhicha caj yoh nājnit, í weñat

4 Pánihat túttimah, jeáboó jéc wātni panihnidih wā enep be. Póojat nah búdí ā yáaat pah bóo wā joyóchah, weemdih jwíih wéheni áí wéhenap be, páant muntih: “Ninna ma púuh laáb

⁸3:14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

^h3:19 Pr 3.12; He 12.6

ⁱ3:21 Jn 16.33; Ap 5.5

júúwá. Túttimah bóo láa ded pah ā yapat pínahdih meemdíh wā júutbipna caá. Wā niiját pahjeh tigaá páant ā yapbipna caá”, ā niijíp be.

²Páant ā niijíchah joinít, Túini Espíritu ā wēpat weemdíh búdí ā jumchah, caanná wā púuh laáb juibínap be. Caanná púuh laáb juibína, Maáh chúudnidih wā enep be. ³Túini dūu jélep yeh iigni, jaih jélepni júdu tac yoób ā chúudup be.^j ⁴Ā chúudup pebh veinticuatro maáta chúud púuda bojnitdihbut wā enep be. Túini baabní yégueh chóonadih dūonít, maáta ī dūwát oro júdunadih ī dūwáp be. ⁵Wā jwíh enni ā chúudupmant úum náah jumni wedóat, énoh bíicdihbut páantjeh yáana ā chājap be. Ā en boj chúudupdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí ā wēpatdih júutni ā jumup be.^k ⁶Ā en chúudup pebh búdí muj pah jígozni túi jélepni ā jumup be.

Ā chúudup pebh chénena míic ángelwā yuhna, mácah jígozni, nihat íih bácahna dawá quíibna jumnit ī jumup be.^l ⁷Jwíh jumni jíó dūuni pah ā jígohop be. Caán túttimah, momo jiwí pah ā jígohop be. Caán túttimah, cáaquíh móot pah jumni ā jumup be. Caán túttimah, jiiinjí jao pah ā jígohop be.^m ⁸Queét chénena míic dawá quíibna jumnit, seis muj wápanabut bíbohni ī jumup be. Íih muj wápana chahmant, numantbut dawá quíibna ā jumup be.ⁿ Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut páantjeh Diosdih búdí wēi naóhna ī chājap be. Nin pah ī niijíp be:

“Túini, túini, túini, Dios jwí Maáh chah wēpni caá ā jumup.^o Caán jon játiht átát jumup jí. Būubut ā jumna caá.

Túttimah, ā jwúub júóhbiipna caá”, ī niijíp be.

⁹Páant niij wēina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, niijná ī chājap be. ¹⁰Páant ī weñat pah muntih, veinticuatro maátabut Maáh ā chúudup pebh juibí bódiicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih ī weñep be. Pánih wēina, ī maáta jumna dūwát júdunadih ā chúudup pebh ī cádah jwejep be. Pánih cádah jwejni, nin pah ī niijíp be:

¹¹“Meemdíh búdí jwí wēini caá. Jwí Maáh chah wēpni, chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihatdih chājni ma jumna caá. Pánihna, meemdíh búdí weñat caá náahap”, Diosdih ī niij wēi naáwáp be.

Daác pinni quiít, Oveja Wúúhbut

5 Túttimah, jwúub enna, Dios ā jéihyepmant bóo téihyamant chénaboó daác pinni quiítidih ā bíboh chúuduchah, wā enep be.^p Siete láa wíidahatjéh ā néeh teoni quiít ā jumup be. ²Wēpni ángeldihbut wā enechah, nin pah ā wēp niij naáwáp be: “¿Ded tigaá con quiítidih ā néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiítidih ā jéih watbipna caá”, ā niijíp be.

³Páant ā niijíchah yuhna, caán quiítidih watni pínah, yéejat wihcannidih ī jéih bid juicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhni, wūnnitbut caán quiítidih ī jéih watcap be. Caán quiítidih en naóhni pínah ā wiwcap be. ⁴Caán quiítidih wat en naóhni pínahdih ī bid juicáh ennit, weém búdí wā juúup be. ⁵Páant wā juúuchah ennit, bíic veinticuatrojeéh jumni nin pah weemdíh ā niijíp be: “Ma juicá bojó. Con quiítidih ā néeh tewatjidih watni pínah Judá ā

j4:3 Ez 1.26-28; 10.1

k4:5 Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 l4:6 Ez 1.22

m4:7 Ez 1.5-10; 10.14 n4:8 Ez 1.18; 10.12 o4:8 Is 6.2-3

p5:1 Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1

juimená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jió dæuni”, ī niijní, maáh Davidji juima ā jumna caá. Caandíh eníhcannitdih yap yohni jumna, con quiútdih siete ā néeh tewatjidih watni pínah ā jumna caá”, ā niijíp be.⁴

⁶Páant ā niijíchah joiná, Maáh ā chúudup pebh Oveja Wūúhdih wā enep be. Chénena míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut ī cātíh ā ñuhup be. Caán ī maoniji pah ā jígo-hop be. Siete mona jumni, siete quíibnabut ā jumup be. Áih siete mona wēpat búdí bíbohni ā jumatdih júutna ā chājap be. Áih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espiritudih Dios ā wahachah, ā túi en beedáátdih júutna ā chājap be.⁷ Caán Oveja Wūúh Maáh pebh juibínit, Dios ā jéihyepmant bóo téihyamant ā bíbohni quiútdih ā ubup be. ⁸Páant ā ubuchah ennit, chénena míc dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wūúh pebh bódícha caj yoh ñajnit, caandíh ī weñep be. Queét nihat maáta bítat dahna árpas ī niijnídih bíbohni, oro pamapnadihbut ī bíbohup be. Caán oro pamapna díútdih túi chej jumni cáwat pínah ā jumup be. Caán túi chej jumni cáwat pínah Dioíhwā caandíh ī uúbát panihni ā jumup be.⁹ Pánih Oveja Wūúhdih wéina, nin jáap ewatjih ī niij ewep be:^t

“Meém ī mao yohniji jumna, míh meépjih cáacwā ī yéejatdih ma yoh wūhup be, Diosjeéh ī túi jumat pínah niijná. Nihat cáacwā poómp jummat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácđih moón meemđih jepahnitdihjeh míh meépdih yohnit, ī yéejatdih ma yohup be.

¹⁰Dioíhwā ī jummat pínah, caandíh wēi uúbh wūhni pínahbut niijná, queétdih ñíonit, nihat baácđih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.^u Pánih chājni jumna, con ā daácni quiútdih ā néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ī niijíp be.

¹¹Páant ī niij eo péanachah, jwúub enna, dawá yoobát ángelwā ī ewatdih wā joyóp be, páant muntih. Maáh chúudnidih, chénena míc dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadihbut ángelwā ī túi júud ñuh púuda bojop be. Queét ángelwā tubit ī wēp ewechah, wā joyóp be.^v ¹²Nin pah queét ī niij wēi ewep be:

“Meém Oveja Wūúh, ī mao yohniji nihat cáacwāđih watni, nihatđih jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwā ī yéejat jíib ī mao yohniji ma jumuchah enna, meemđih jwí wéina caá. ‘Chah túini caá’, meemđih niij weñat caá náahap”, ī niijíp be.^w

¹³Túttimah, bitabut ī wēi ewechah, wā joyóp be. Nihat Dios ā chājnitji japmant moón, nin baácđih moón, búdí mujdih moonbát, báadhni, wunnitbut, nihat bícđih nin pah ī niij wēi ewep be: “Meém jwí Maáhdih, Oveja Wūúhdihbut yeéb chénewāđih jwí túi wēi eona caá. ‘Túinit yoobát caá. Chah wēpnit caá’, jwí niijná caá. Yeebđih páant-jeh niij wēi naáwát caá náahap”, ī niijíp be.

¹⁴Páant ī niij wēi ewechah joiná, queét chénena míc dawá quíibna jumnit “Páant tíí, ī niij wēi ewe naáh”, ī niijíp be. Queét veinticuatro maátaboó bódícha caj yoh ñajnit, Diosđih, Oveja Wūúhdihbut búdí ī weñep be.

⁴5:5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 ⁵5:6 Is 53.7; Zac 4.10

⁵5:8 Sal 141.2; Ap 8.3 ⁶5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10

⁷5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 ⁸5:11 Dn 7.10 ⁹5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7

Daác pinni quiútdih Oveja Wúúh ã jwíih watat

6 Túttimah, caán daác pinni quiútdih Dios ã jwíih néeh tewatjidih Oveja Wúúh ã watap be. Páant ã watat túttimah, bíic dawá quiúbná jumni bóo “Ma júúwá”, ã níj ejep be. ²Páant ã níj ejat túttimah, túi baabní cabal lodih wã enep be.^x Caán cabal lodih chúdni ñáupát tã bíbohndih maáta ï dúwát júúwdih Dios ã wúhup be. Páant ã wúhat túttimah, caánboó caandíh en júihndih míic mao yap yohodih ã bejep be.

Segundo ã néeh tewatjidih ã watat

³Túttimah, Oveja Wúúh bíih néeh tewatjidih ã jwúub watap be, páant muntih. Páant ã watat túttimah, bíih dawá quiúbná jumni “Ma júúwá”, ã níj ejep be. ⁴Páant ã níj ejat túttimah, bíih caballo túi dúni ã júúwúchah, wã enep be.^y Caán dúni caballojih chúdnidih nin baác dih moondíh míic mawat túttat pínah wépatdih, búdí íibat naadíhbut Dios ã wúhup be.

Tercero ã néeh tewatjidih ã watat

⁵Túttimah, chénedih wat péaniji bíhdih ã jwúub watap be, páant muntih. Páant ã watachah, bíih dawá quiúbná jumni “Ma júúwá”, ã níj ejep be. Páant ã níj ejat túttimah, bíih caballo einidih wã enep be.^z Caán einijih chúdni chodat ï jenah enatdih ã bíbohóp be. ⁶Caandíh wã enechah, dawá quiúbná jumnit cátlh chúdniboó nin pah ã níjíp be: “Nuúgúp láa bíic yeó jáap ï tewat júúbjih bíic kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih ï jéih júib chájbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pahdih ï jéih júib cháj bújácán

niít. Trigo, cebadabút bainí júib jumni yuhna, búdí ã júib jumnipna caá. Obohjeéhtih, jeémát chájat yíi, jiwá iguúh mac bíicdih páantjeh ã jumna naáh”, ã níjíp be.

Cuarto ã néeh tewatjidih ã watat

⁷Túttimah, bíic peihcannidih wat péaniji bíhdih ã jwúub watap be, páant muntih. Páant ã watachah, péeni dawá quiúbná jumni, “Ma júúwá”, ã níj ejep be. ⁸Páant ã níj ejat túttimah, bíih caballo wunnitíh bácah pah júgohnidih wã enep be. Caanjíh chúdni “Wunat túutni”, wút jumni ã jumup be. Caán túttimah júóhni “Iguúpna bejat túutni”, ã wút jumup be. Pánihna, queétdih nin baác dih moondíh mao yohat wépat pínahdih Dios ã wúhup be. Míic mawat túutnit, nuúgúpjíh wunat túutnit, jiadih moón nuúpwádh tac behanit, túi daocá búgnítjeh cáacwádh Dios ã mao yohat túutup be.^a

Quinto ã néeh tewatjidih ã watat

⁹Túttimah, chéneña míic ã néeh tewatjidih wat péaniji bíh bíhdih ã watap be, páant muntih. Páant ã watachah, Diosdih cáo wúh cáagat naa númp Jesúsíhwádh ï maonit caolihjidih wã enep be. Dios naáwátdih naóhna, “Weém Jesúsíh caá”, ï níjájti júib queétdih ït mawap taji. ¹⁰Diosdih nin pah queétdih ï níj ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbút wihcanni, ma níjáj pah yoobópdih chájni caá. ¿Nin baác dih moón jwiútdih maonitjidih débólih tígaa ma peéh chájbi?” ï níjíp be. ¹¹Páant ï níjíchah joinít, Dios queétdih túi baabní yégueh chóodih wúhnit, nin pah ã níj jepahap be: “Ñi choo jwúhuú. Bitá ñi déewá panihnit Jesúsíhwá, ï mao yohnit pínah, yeéb táini doonádih ñi naáwátji

^x6:2 Zac 1.8; 6.3,6

^y6:4 Zac 1.8; 6.2

^z6:5 Zac 6.2,6

^a6:8 Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

pah queébtut bohé jwuhna caá ĩ chā-jap. Yeebdíh ĩ mawatji pah queédihbut ĩ mao beedáát pínah ā judh jwuhna caá. Pánihna, queédih ĩ mawat pínah játih, bainí ñi choo jwúhúá”, ā niijíp be.

Sexto ā néeh tewatjidih ā watat

¹²Túttimah, bírcjīh bóo téihya ā néeh tewatjidih wat péaniji, bíhhdih ā watap be, páant muntih. Caandíh ā watachah, búdí baác méméat ā jumap be.^b Pánihichah, yeó ā dupúáh bejep be.^c Widhbut meép panihni ā duuah bejep be.^d ¹³Máa cáca máa quehedih ā boloh yoh jéena bojat pah cáiwābut ĩ yúug jéen bejep be. ¹⁴Pánihichah, jeábut ā buudáh bejep be.^e Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ā túut nuumáp be.^f ¹⁵Páant ā yapachah ennit, nin baácđih moón ĩ maáta jeé íit díitna ĩ jweí waadáp be. Soldadowā ĩ maáta, búdí bíí dée bíbohnit, wēpnit, nihat queédih teo wūhñit, teo wūhñit nihcannitbut caanná míic ĩ jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cáťih ĩ jweyép be.^g ¹⁶Pánih jweinít, jap bóo jeenáđih, jee dáhnadibbut nin pah ĩ niijíp be: “Jwiítđih ma jāh jūúwá.^h Con Maáh chúdnidih, Oveja Wūúhdihbut búdí jwí úmna caá. Pánihna, jwiítđih ma jāhaá, Oveja Wūúhdih jwí yap yohatji jīb ā peéh chājcat pínah niijná. ¹⁷Caandíh yap yohñitđih ā peéh chājat pínah yeó jāap wāát jumna caá. Caán ā peéh chājat pínahđih ded pah jwí jéih jweicán niít”, ĩ niijíp be.ⁱ

144 mil Dioíhwā ā wūt búudhñit

7 Pánihat túttimah, chéneña míic ángelwāđih wā enep be. Queét nihat pebhboó ĩ bejep be. Jwíih waóh bejni

chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni bíih chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb jūúwúpboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ā bejep be. Pánih bejnit, ĩ bejepmant jūóhni johlitnadih ĩ jāhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mujđihbut johlit ā johcap be. Dedé bíic máa nahđih ā joh jāhacap be.^j ²Pánihat túttimah, bíh ángel yeó aáb jūúwúp-mant ā jūúwúchah, wā jwúub enep be. Dios páantjeh jumniíh wūt áihwāđih búudhdđih jūóhna ā chāzap be. Pánih jūóhñit, bita chéneña míic bejnitboó, nin baácđih, búdí mujđihbut Dios ā yé-jaat túutnit pínah ángelwāđih wēpép ā ejep be. ³“Judh jwuhna caá. Dioíhwāđih íih móot jumhñadih ā wūđih wā búudh jwuhat túut caá. Pánih wūt búudhdat pínah játih nin baácđih, búdí mujđih, máanadibbut ñi yéjea jwuhca bojoó”, queét chéneña míic ángelwāđih ā niij ejep be.^k

⁴Pánihna, Dioíh wūtjīh íih móot jumhđih búudhñit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ā juimená ĩ jumna caá”, caán ángel ā niijíchah, wā joyóp be. ⁵Doce mil Judá juimená jumñit ā wūt búudhñit ĩ jumap be. Bita doce mil Rubén juimená, bita doce mil Gad juimená ā wūt búudhñit ĩ jumap be. ⁶Bitá doce mil Aser juimená, bita doce mil Neftalí juimená, bita doce mil Manasés juimená ā wūt búudhñit ĩ jumap be. ⁷Bitá doce mil Simeón juimená, bita doce mil Leví juimená, bita doce mil Isacar juimená ā wūt búudhñit ĩ jumap be. ⁸Bitá doce mil Zabulón juimená, bita doce mil José juimená, bita doce mil Benjamín juimená ā wūt búudhñit ĩ jumap be. Páant moonjéh nihat ciento

^b6:12 Ap 11.13; 16.18 ^c6:12 Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25 ^d6:12 Jl 2.31 ^e6:14 Is 34.4 ^f6:14 Ap 16.20

^g6:15 Is 2.19,21 ^h6:16 Os 10.8; Lc 23.30

ⁱ6:17 Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2

^j7:1 Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5 ^k7:3 Ez 9.4,6

cuarenta y cuatro mil ã wüt búudhñit ï jumup be.

Dawá baabní yégueh ðuonít

⁹Pánihat túttimah, dawá cáacwādih wã enep be. Nihat baácdih moón, nihat cáacwã poómp mácah wéhenit Cristodih jepahñitji caanjĩh míc wáac ñuhñitdih wã enep be. Dawá cáacwã, jenah enna, buujáca naáh, Maáh ã chúudup, Oveja Wúúh pebhbut ï ñuhup be. Túi baabní yégueh ðuonít, táam ñuonadihbut ï bíbohup be. ¹⁰Queét nihat nin pah ï níj wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wúúhbut jwiítidih túi ðbnit caá”, ï niijíp be.

¹¹Queét dawá ángelwã Maáh ã chúudupdih, veinticuatro maátadih, chéna míc dawá quífbna jumñitdihbut ï ñuh púda bojop be. Pánih ñuhñit, cáacwã ï wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajñit, caandíh queébtut nin pah ï wēi naáwáp be:

¹²“Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjĩh nihatdih chājñi caá. Pánihni ma jumuchah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdíh búdí jwi wēina caá”, ï niijíp be.

¹³Túttimah, bíc maáh nin pah weemdíh ã níj úbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh ðuonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ït jūóh?” ã niijíp be. ¹⁴“Weém wã jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandíh wã níj jepahap be. “Nihat cáacwã túbít yeejép yap láa, Diosdih ï cádahcat jíib ï mao yohñitji caá.¹ Íih yéguehdih ã chocat pah, Oveja Wúúh áih meépdih yohna, ï yéejatdih ã yohñit ï jumna caá.

Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ï ðuoná caá.^m

¹⁵“Pánih ðuonít jumna, Dios ã chúudup pebh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut caandíh páantjeh ï wēi naóhna caá. Dios íjeéh jumna, queétdih ã wapbipna caá.

¹⁶Chéneji nuugúp ï jwúub wuncan níit. Taca jootátbut ã jwúub wiñcan níit. Yeó ã wihcah, túbít chāhat ã wihcan níit.ⁿ

¹⁷Maáh pebh ñuhni Oveja Wúúh ovejawādih túi en daoní ã en dawát pah, queétdih ã en daobípna caá.^o Ovejawādih en daoní ã waáwát pah, meo waócáhna queétdih ã numah bejbipna caá, báadhdat túutni mahdíh ï babhbat pínah niijná.^p Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ï jūicán níit”,^q weemdíh ã niijíp be.

Seis ã néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ã watat

8 Seis ã néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ã yoób watap be. Páant ã watachah, tac yoób hora dée wéheat laihcan, nihat ï yayáh bejep be. ²Túttimah, Dios pebh ñuhñit siete ángelwādih wã enep be. Bíh queétdih siete póojat nahnadih ã wūhup be. ³Bíh ángelbut orojĩh ï chājñi pamapdih bíbohni Diosdih cáo wūhna ï cáagat naa pébh ã jwi ñuhup be.^r Búdí chej jumni cáwat pínahdih caandíh ï wūhup be, nihat Dioíhwã ï úbát bícdih widnit, Dios ã chúudup pebh jumni oro naajĩh ã cáo wūhat pínah niijná.^s ⁴Páant ã cáo wūhuchah, caán chej jumni jeí, Dioíhwã ï úbát bícdih Dios pebh ã chao ñah bejep be. ⁵Páant ã cáo wūhat túttimah, caán naadíh bóo tuu táóhdih caan pámapna

^l7:14 Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19 ^m7:14 Jn 1.29; 1Jn 1.7 ⁿ7:16 Sal 121.6; Is 49.10 ^o7:17 Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16 ^p7:17 Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37 ^q7:17 Is 25.8; Ap 21.4 ^r8:3 Am 9.1 ^s8:3 Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8

náo yac péanit, baácboó ã puoh jéena bojop be.^t Páant ã puoh jéenanachah, úum náah jumni wedóat énoh bíicdih tubit ã yeej yáanachah, baác ã méménap be.^u

⁶Túttimah, queét siete ángelwā ī bíbohni póojat nahnadih póojat túut ī chājap be.

Jwíih cuatro póojat nahna

⁷Bíic ángel ã jwíih póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tuu tãóhna bíicdih, meép wid jumni, baácboó ã yúug jéenepe be. Páant ã yúug jéenechah, tacdih yoób dée buwájeh baác ã iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, yílipbut, ã iigáh bejep be.^v

⁸Caán túttimah, bíih ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí jee páh bóo, iigní dah, jeámant buúg jéen bejnit, búdí mujna ã buúg báahap be. Páant ã buúg báahachah, búdí muj tacdih yoób dée meép-jeh ã túut nuumúp be.^w ⁹Caán ã buúg báahapboó búdí mujdih moón queejwá ī wunup be. Caánboó pahni dahwani jāajnábut ã daabáh bejep be.

¹⁰Caán túttimah, bíih ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí yuyú iigát pah bóo iigní cúi, jeámant buúg jéen bejnit, biquí mujna buúg báahnit, meo waócáhnadihbut ã chũúup be.^x

¹¹Páant ã buúg báahachah, nihat ã chũúhni óoni mujna ã túut nuumúp be. Páant ã óonachah, dawá cáacwā caán mahdih babhna, ī wunup be. Caán cúi “Óoni”, ã wūt jumup be.^y

¹²Bíic peihcannit ángelwā ī póojat túttimah, bíih ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwābut tacdih yoób déejeh ī yeh iigát ã buudáh

bejep be. Pánihna, chéneha míic hora pohba yeó ã chāhcap be. Cheibut chéneha míic hora pohba widh, cúiwā ī yeh iigáp be.^z

¹³Queét chéneha míic ī póojat túttimah, jwúub enna, búdí jao jiijnídih wā enep be. Caán ã niíf ñaacáchah, wā joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wépép ángelwā buu jwuh póojat túut caá ī chājap. Páant ī póojochah, chah yeejép yoobát nin baácđih jumnit ī yapbipna caá”, ã niíf ñaacáp be.

Quinto póojat nah

9 Queét chéneha míic ángelwā ī póojat túttimah, bíih ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, cúi pah iigní ángel japmant ã buúg jéen jũúwáchah, wā enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ã wātat pínah ni-ijná, Dios llavedih caandíh ã wūhup be. ²Caanná dei juibínit, ã wātachah, búdí tuu jeí ã bac jũúwúp be. Caán jeí ñahna, yeodíh, jeádihbut ã jähachah, nihat ã dupúáh bejep be.^a ³Caán jeí cátih jumnit díguipwā pah jíghnit baácboó ī bej peét bejep be. Dúo ã tuúbát panihnidih bíbohni, cáacwādih tuúbhna, búdí tubanit pínah ī jumup be.^b ⁴Páant cáacwādih yeejép ī chājachah yuhna, yílipdih, máadih, bíih ī momnidihbut Dios ã yéjeaat túutcap be. Caán ã wūt búudhca naáhwādihjeh ã yéjeaat túutup be.^c ⁵Pánih yéjeaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutup be. ⁶Páant ī tuúbúchah, tubit tubanit, cáacwā ī wunat pínahdih búdí ī bidbipna caá. Páant ī bidichah yuhna, queédih Dios ã wunat túutcan niít.^d

^t8:5 Lv 16.12; Ez 10.2 ^u8:5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18

^v8:7 Ex 9.23-25; Ez 38.22 ^w8:8 Ex 7.17-21 ^x8:10 Is 14.12

^y8:11 Jer 9.15; 23.15 ^z8:12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15

^a9:2 Gn 19.28 ^b9:3 Ex 10.12-15 ^c9:4 Ez 9.4 ^d9:6 Job 3.21; Jer 8.3

⁷ Queét díguipwā míc maonit pínah caballowā pah ī jígohop be. Maáta ī dūwát oro júdnadīh ī dūwúp be. Íih móot cáaquih móotna pah ā jígohop be.^e ⁸ Íih yoócnabut yaádīh waó yoóc pah bóo maátni ī dūwúp be. Íih maobát jíóih maoná pah ā jígohop be.^f ⁹ Íih tacadih itah chóona ī dūwúp be, íih b́acahdih jáhat pínah niijná. Íih muj jwápana ā yáaat, dawá caballowā pútúni chóonadih wáinit, míc mawādih bejna, ī ńawat pah ā yáanap be.^g ¹⁰ Íih doomántbut tuúbát doóbhna ā jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ī tuúbúchah, cáacwā búdí ī tubanap be. ¹¹ Nump bóo tólihdih moón ī maáh ángel queét díguipwādihbut wutni ā jumup be. Hebreo wéheatjīh caán Abadón ā wūt jumup be. Griego wéheatjīh Apolión ā wūt jumup be. Páant niijná, “Yééja Beedáni”, niijná ī chájap be.

¹² Díguipwā cáacwādih yeejép ī tubúp chūúat túttimah, ī jwíih yeejép yapatji ā péanap be. Caán túttimah, chéne láa cáacwā yeejép ī jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Sexto pójat nah

¹³ Bíjcīh bóo téihya ángelwā ī póojat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cātīh, wéheat ā yáa bacap be.^h ¹⁴ Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ā níj naáwáp be: “Éufrates wūt jumni muj jwéejboó queét chénena míc chéonitji ángelwādih ma wataá”, ā niijp be. ¹⁵ Páant ā niijíchah joinít, caán ángel queét chénena míc ā watat túutnitdih ā watap be, dawá cáacwādih ī mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ā chájat túutni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh páina ī chájap be. Pánihna, ī páini hora

ā juyúchah, nihat cáacwādih tac yoób déejeh mawat túut caá ī chájap. ¹⁶ Íih soldadowādih jenah ennit, “Dos cientos millones caballowājīh chúudnit soldadowā ī jumna caá”, ī niijíchah, wā joyóp be.

¹⁷ Caballowādih, queétjīh chúudnitdihbut wā enechah, nin pah ī jígohop be. Queétjīh chúudnitīh b́acah jáhat itah chóona, chod dūuni, jeá jaihni, bóo jumni chóona dūonitdih wā enep be. Caballowāīh waó, jíó waoná pah ā jígohop be. Íih jacmant tūu iigát, itah chej jum wíijni, tūu jeí bícdih ā bacap be. ¹⁸ Pánihna, caballowā jacmant bacniijīh tacdih yoób dée cáacwādih ī mawap be. ¹⁹ Queét caballowā íih jacmant, íih pijmantbut cáacwādih ī mawap be. Íih pij mai pah jígohni jumna, caanjīh cáacwādih ī ch́aacáp be.

²⁰ Obohjeéhtih, dawá ī mao júdhnitboó búdí yeejép ī yapachah enna yuhna, ī yéej chájatdih ī cádahcap be. Nemépdih ī wéi cádahcap be. Orojīh, platajīh, bronce wūt jumni itahjīh, jeejīh, máajīh ī ch́ajnidih “Dios caá”, ī níj jenah joyátdih ī wéi cádahcap be. Caán ī pāpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ā jumuchah yuhna, caandīh ī wéi cádahcap be.ⁱ ²¹ Bíh ī yéej chájatdihbut ī cádahcap be. Cáacwādih ī mawat, ī weha máha nihcannitjīh ī yéej chájat, ī nuumát, ī jiwátdihbut ī cádahcap be. Pánih cádahcan, ī túut nuumcáp be.^j

Bainí papélah quiítbitdih ángel ā ub jūúwát

10 Túttimah, bíh wépép ángel mah tólih díftna nūhni japmant ā dei jūúwúchah, wā enep be. Áih wao cháh maí pahni júdu ā jumup be. Áih móot yeó ā yeh iigát pah ā yeh iiguíp be. Áih wiona máa iigni pah ā jígohop be. ² Bainí

^e9:7 Jl 2.4 ^f9:8 Jl 1.6 ^g9:9 Jl 2.5 ^h9:13 Ex 30.1-3
ⁱ9:20 Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23 ^j9:21 Ex 8.15,19

papelah quiítidih watni ā tewep be. Áih jéihyepmant bóo wio nah búdí mujna chūi ñuh, wáyámant bóo nah jiaboó ā chūi ñuhup be. ³Pánih ñuhnit, búdí úum náah jumni ā wēp ejep be. Páant ā ejat túttimah, siete láa énoh ā ñuún puñat pah bóo jepahatdih wā joyóp be. ⁴Páant ā jepahachah joinít, wā daác jwíhip yuh be. Obohjeéhtih, páant wā daacát túut chājachah, jeámant weemdíh nin pah áí niijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ā ni-játjidih ma daacca bojoó”, ā niijíp be.

⁵Páant ā niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chūi ñuhni ángel áih jéihyepmant bóo muj nahjih ā júut ñahanap be. ⁶Pánih júut ñahanit, nin pah ā niijíp be: “Dios ā enechah, táí yoobópdih wā naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chājni ā jumna caá. Japmant moondíh, nin baácdih, nin baácdih moondíhbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondíhbut chājni caá. Bue páant bóo-jeh tigaá ā páñat. ⁷Péeni ángel áih póo-jat nahdih ā póojochah, ‘Nin pah wā chājbična caá’, Dios ā niijátjti pah ā yap-bična caá. Jon játih cáacwádih naóhcan yuhna, ā naáwátidih naóh yapanitboodíh át túi naóh beedánap wut jí. Páant ā niij naáwátjidih buu jwuh ā chājbična caá”, caán ángel ā niijíp be.^k

⁸Páant ā niiját túttimah, weemdíh daacát túutcanniji ā jwúub naáwáp be, páant muntih. Nin pah áí niijíp be: “Búdí mujdih jiaboó chūi ñuhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná juibínit, ā bíbohni papélah quiítbitdih ma ubuú”, ā niijíp be. ⁹Páant ā niijíchah joiná, ā pebhna be-jnit, caán quiítbitdih wā úubúp be. Páant wā úubúchah joinít, nin pah weemdíh ā niij jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíih jeéméchah, belo mac pah ā túi núum jwuhbična caá. Obohjeéhtih,

ma wútat túttimah, nema bijat panihat meemdíh ā jūóhbična caá”, ā niijíp be.

¹⁰Páant ā niijíchah joinít, caán quiít-bitdih ubnit, wā jeémép be. Páant ā niijátjti bíc yoobó, belo mac pah ā táí núum jwuhup be. Obohjeéhtih, wā jeémát túttimah, nema bijat panihat ā jūúwáp be.¹ ¹¹Caandíh wā jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdíh áí jwúub niijíp be, páant muntih: “Ni-hat baácdih moón, mácah wéhenit, í maátabut, túttimah ded pah í yapat pí-nahdih ma naóh yapanaá”, ā niijíp be.

Dios naáwátidih chénewā naóh yapanit

11 Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdi h ángel weemdíh ā wūhup be. Caán doóbhdi h ā wūhuchahjeh, nin pah Dios áí niijíp be: “Wíih muúdíh ma jenah enbi jwuhúú. Caán muúdíh juibí jenah ennit, weemdíh í cáo wūhat naadíh, weemdíh wéinitdihbut ma jenah eneé.^m ²Obohjeéhtih, caán muú jóocmant bóo juúhdih ma jenah enca bojoó. Caán juúh judíowā nihcannitdih wūhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíih tútchidih, caán tútchidih moondíhbut tabit yeejép í chājbična caá.ⁿ ³Wíih doonádih í naóh yapaat pínah niijná, chénewā wíihwádih wā wahbična caá. Páant wā wahachah, jūiná dūwát chóonadi h duonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh í naóhbična caá”, ā niijíp be.

⁴Queét naóh yapanit chéne olivo wūt jumni nahna panihnit, chéne jíí cá-gat nahna panihnitbut í jumna caá. Dios nihat Maáh pebh queét í ñuhna caá.^o ⁵Det queétdih en jūihnit í yéej chājíhichah, íih jacmant bóo tūú iigát panihatjíh queétdih í maobipna caá.

^k10:7 Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7 ¹10:10 Ez 2.8–3.3

^m11:1 Ez 40.3; Zac 2.1–2 ⁿ11:2 Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24 ^o11:4 Zac 4.3,11–14

⁶Queét chénewā ī naóh yapaat pah bóo mah ā b̄uugcát pínah wēpat ī bíboh̄bipna caá.^p Mujdih meép mujnajeh túut n̄umát pínah wēpatbut ī bíboh̄bipna caá.^q Nin baácdih moondíh j̄udhcabit wunatna ī wúhat pínah wēpatdihbut ī bíboh̄bipna caá. Pánihna, ī náahat pah bóo ī chāj̄bipna caá.^r

⁷Páant ī naóh yapa péanachah, n̄ump bóo tólihboó jumni Namo bac j̄uóh̄nit,^s naóh yapanitj̄ih m̄íc maonit, queétdih ā mao yoh̄bipna caá.^t ⁸Páant ā mawat túttimah, Jesúsdih ī péoh dodh mao yohniji búdí tútchidih bóo namáboó íih b́acahnaji ā ñaj̄bipna caá. Caán tútchidih moón tubit yeejépwā caá. Sodoma tútchidih moón, Egipto baácdih moonbút ī nihat pah ī jumna caá.^u ⁹Pánihna, biíc peihcanni yeó jáap t̄uí ñaj, biíh yeó jáap tac yoób íih b́acahnaji ā ñaj̄bipna caá. Páant bóí yeó jáap ā ñajachah, nihat baácdih moón ī wēi enat pínah niijná, íih b́acahnajidih ī yohat túutcan niít. ¹⁰Queét chénewā, cáacwādih moh yéejanitji ī wunuchah ennit, nihat baácdih moón búdí ī wēibipna caá. Pánih wēina, queét m̄íicjeh bií déedih ī m̄íc wūh̄bipna caá.

¹¹Íih b́acahnaji biíc peihcanni yeó jáap t̄uí ñaj, biíh yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ā jwúub boobipna caá. Páant ī boo pud j̄úwúchah ennit, nihat cáacwā queétdih ī en wúhi bejbipna caá.^v ¹²Pánihat túttimah, jeámant wéheat búdí ā yánachah, ī joibipna caá. Queét chénewādih nin pah ā niijb́ipna caá: “Ninboó ñi p̄úh laáb j̄úwú”, ā niijb́ipna caá. Páant ā niij́ichah joinít, queétdih j̄iuh̄nitji ī enechah, mah tólih̄j̄ih ī p̄úh laab béjbipna caá.^w ¹³Páant ī p̄úh laab bé-

jechah, baác búdí ā mémé̄bipna caá. Páant ā méménachah, caán tútchidih bóo dawá m̄uná ā b̄uugúchah, siete mil cáacwā ī wunbipna caá. Bitá wuncannitboó en wúhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, ī niijb́ipna caá.^x

¹⁴Pánih yeejé̄p yapna, chéneji cáacwā yeejé̄p ī yapap be. Páant ī yapat túttimahbitjeh, biíc láa yeejé̄p ī jwúub yapbipna caá, páant m̄untih.

Péeni nahdih ā póojat

¹⁵Túttimah, péeni ángel jwuh ā bíboh̄ni nahdih ā póojop be. Páant ā póojochah, jeámant ī wēp wéhenachah, wā joyóp be. Nin pah íi niíj wēi naáwáp be:

“Jwí íip Dios, ā wúúh Cristo biíc̄dih nin baácdih moondíh ī wutuchah, b̄u jwuh nihatdih ī jepahat túutna caá. Dios ā maáh jum̄at ā b̄uúdcán niít”, ī niij̄p be.^y

¹⁶Páant ī niij́ichah joinít, Dios pebh ch̄úudnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandíh ī weñep be.

¹⁷“Maá, meém caá chah wēpni. Jon j̄átih meém matát jum̄up tají. B̄uubut ma jumna caá. B̄u jwuh nihatdih ma wutuchah, ma wēpatj̄ih ma jepahat túutbipna caá. Páant ma chāj̄achah ennit, ‘Túina caá’, meemdíh jwí niijná caá.

¹⁸Nin baácdih moón meemdíh jepahcannitboó, ī íijip yuh j̄i. Páant ī jepahcatji j̄iib, b̄u meémboó queétdih búdí íijnit, peéh ch̄ajat túut caá ma ch̄ajap.^z Wunnitjidih ma peéh chāj̄bipna caá. Oboh̄jehtih, míihwā ī t̄uí ch̄ajatji j̄iib, queétbodydih ma t̄uí chāj̄bipna caá. Ma naáwátdih naóh yapanitji bita míihwā biíc̄dih ma-

^p11:6 1R 17.1 ^q11:6 Ex 7.17-19 ^r11:6 1S 4.8

^s11:7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 ^t11:7 Dn 7.21 ^u11:8 Is 1.9-10

^v11:11 Ez 37.5,10 ^w11:12 2R 2.11 ^x11:13 Ap 6.12; 16.18

^y11:15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 ^z11:18 Sal 2.5; 110.5

jeéh jumnit, ī tūi wēibipna caá. Maátadih, moh yéejnitdihbut míihwā ī jumuchah, ma tūi chājbipna caá.^a Nin baácdih moondih yéejanitdih buu yohat túut caá ma chājap”, ī nijp be.

¹⁹ Páant ī niját táttimah, jeáboó jumni Dioh muú jéc pāa lajnidih wā enep be. Pánih enna, caán muú díftna, Dios cáacwādh teo wáacat túut niijná, ā naóh daádni naaná ā nūhat paihdihtut wā enep be. Caandih wā enechah, búdi úm náah jumni wedóat énoh ā yāanachah, baác méméat bícdih, mah cámahni dahnabut ā joh buugúp be.^b

Yad wili, Maí Duunibut

12 Páant úm náah jumni ā yapat táttimah, nin baáboó ded pah ā yapat pínahdih Dios jeáboó ā júutp be. Pánih júutni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumuchah, wā jwíih enep be. Míih yégueh yeo páh ā yeh iiguúp be. Caánt widhdih mi chūi nūhup be. Maáta ī dúwát júdu dée, doce cúiwā jumni júdudih mi dúwúp be. ²Caánt mi weép jáaana, tubit mi űaacáp be.^c

³Táttimah, jeáboó jwúub ennit, búdi maí duunidih wā enep be. Caán siete waó jumni ā jumup be. Waó jumat pah maáta ī dúwát júdunadih ā dúwúp be. Diez mona jumni ā jumup be.^d ⁴Áih píjjih cúiwādh tacdih yoób dée ā ub pūi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wūúhdih joó jeémát túut niijná, mi pebh caán maí ā pánap be.^e ⁵Páant ā pánachah, newé weépdih mi túuhup be.^f Caán wébt nihah baácdih moón ī maáh pínah ā jumup be. Páant Maáh chah wēpni ā jumuchah, cáacwā caandih ī jéih yap yohcan níft.

Páant ā cáac jumuchahjeh, Dios ā pebhna caanbítdih ā ub űah bejep be.^g ⁶Páant mi wūúhdih ā ub bejat táttimah, cáac wihcapboó, Dios ā ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih ā en dawáp be.

⁷Páant mi jweyát táttimah, jeáboó ī míc mawachah, wā enep be. Miguel áih ángelwā bícdih júóhmit, Maí Duuni áihwā bícdih ī jumupna míc mawadh ī juibínap be.^h ⁸Pánih míc maonit, Miguelwáboó Maí Duuniwādh yap yohnit, jeáboó ī jwúub jumat túutcap be. ⁹Pánih yap yohna, caán Maí Duuni, nemépwā ī maáh, Satanás wūt jumnidih, áihwā bícdih nin baácna ā yohop be. Nihat baácdih moondih yeeni caá ā jumup.ⁱ ¹⁰Táttimah, jeámant nin pah bíh ā wēp naáwáchah, wā joyóp be:

“Buu jwuh jwí íp cáacwādh ā tūi ubna caá, buca. Jwí íp ā wutatdih yap yohnit ī wihcan caá. Á wahni Cristodihbut det yap yohnit ī wihcan caá. Nemépwā ī maáh jeáboó jumnijidih baáboó ā yoh jéenanap be. Caán nemépwā ī maáh yeó jáap jumat pah, chei jumat pahbut jwí déewā panihnit Jesúfhwādh ‘Nit yeejépwā caá’, jwí ípdih níj naóh yacna ā chāj jwuhup jī.^j

¹¹Queét Jesúfhwā Oveja Wūúh meépdih tūi jenah joinít, nemépwā ī maáhdih ī yap yohop be. ‘Jesucristo wun wūhna, jwí yéejatdih ā yoh wūhup jī’, niijnít, nemépwā ī maáhdih yap yohnit ī jumna caá. Páant túini doonádh ī naáwát peéh, bita queétdih ī mawíhichah yūhna, Cristofh doonádh ī naóh cádahcap be.

^a11:18 Sal 115.13 ^b11:19 Ap 8.5; 16.18-21 ^c12:2 Mi 4.10

^d12:3 Dn 7.7 ^e12:4 Dn 8.10 ^f12:5 Is 66.7 ^g12:5 Sal 2.9

^h12:7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 ⁱ12:9 Gn 3.1; Lc 10.18

^j12:10 Job 1.6-12; Zac 3.1

¹²Nemépwā ī maáh baácboó yoh jéenanī ā jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit nī weñeé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jumnit, búdí mujboó jumnitbut moh yéejnit nī jumbipna caá. Pánihna, caandíh peéh chājat pínah toáh jūúwúchah jéihna, nemépwā ī maáh búdí ā íjna caá. Pánih íjnit, nī peébna juibína, yeebdíh ā moh yéejabipna caá”, áí niijíp be.

¹³Miguel caandíh ā yohatdih jéihnī, Maí Dũni wébít fíndih ā ñũn béjep be. ¹⁴Obohjeéhtih, Dios caántdih búdí jawíh muj jwápa pah bóo ā wũhup be, cáac wihcapboó mi jíj jwei béjat pínah niijná. Caanná mi juibíat túttimah, bíc peihcanni jópchi túi beéd, bíh jópchi tac yoób Dios caántdih ā en daobípna caá, Maí Dũni caántdih ā yéejacat pínah niijná.^k ¹⁵Caanná mi bejehah, caántdih daabáat túut niijná, búdí muj pah bóo Maí Dũni ā éegup be. ¹⁶Páant ā éeguechah ennit, caántdih wapat túut niijná, baácboó ā dúuc bejep be, ā éeg-niji mah caán ítboó ā nooj yác bejat pínah niijná. ¹⁷Páant ā nooj yác bejehah ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dũni búdí ā íjip be. Pánih íjnit, caántdih buujácan, mi juimená, Dios ā wutatdih jepahnī, Jesúfh táini doonádih jepahnīdih míc mawadíh ā bejep be. ¹⁸Pánihna, Maí Dũni búdí muj jwéejdih bóo óondih ā juibí ñũhup be.

Búdí mujmant aáb jūóhni Namó

13 Páant caán óondih Maí Dũni ā juí ñũhuchah, caán búdí mujmant Namó jwuh, pah juinít, ā aáb jūúwúchah, wā enep be.^l Caán Namó queét chénewā Dios naáwátidih naóh yapanitjidih maonijeh muntih ā jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumup be. Áih mona jumant pah maáta

ī dúwát júdunadīh ā dúwup be. Áih waonádihbut wūt daácni ā jumup be. Caán wũtna “Weém chah wēpni caá”, ā níj daacátidih enna, Dios búdí ā íjna caá.^m ²Caán Namó jíó daacá, wēpép bejni, tac behni pah ā jumup be. Búdí jíicha jumni, búdí téih chóabut jumni, wēpép ā jumup be. Áih jac búdí jíó jac pah bóo ā jumup be.ⁿ Maí Dũni-boó Namó ā wutat pínah wēpatdih ā wũhup be. Pánih wũhna, queét chénet pah nihat cáacwādih wutat túut niijná, caandíh maáh ā waadánap be. ³Caán Namodih mao yohíhna, bíc wao dáhdih ī búh baacátji jwúub ñũmní ā jumup be. Pánihna, caán ā jwúub ñũmátjidih ennit, nihat cáacwā en wáhi bejnit, Namó queétdih ā wutuchah, ī jepahap be. Nihat áihwā ī jumup be. ⁴Namó ā wutat wēpat pínahdih Maí Dũni ā wũhuchah enna, cáacwāboó bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ī weñep be. Namodihbut ī weñep be. Pánih wēina, nin pah Namodih ī níj weñep be: “Bíh meém ma wēpat panihni ā wihcan caá. Det meemdíh míc maona, ī jéih yap yohcan níit”, ī niijíp be.

⁵“Chah wēpni caá”, Namodih niijnít, Diosdih yeejép ī wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjuh maáh ā jumant túutup be. ⁶Caán Namó Diosdih, áih wútdih, ā jumupdih, jeáboó jumnitdihbut yeejép ā wéhenap be.^o ⁷Diohwādih míc maonit, queétdih ā yap yohop be. Páant ā yap yohochah yuhna, Dios ā enah bojop be. Páant caandíh Dios ā wutcah, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwā poómp jumant pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácđih moondíh Namó maáh ā jum jwuhup be.^p ⁸Nihat Diosdih jepahcannit mícjuh Namó pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caandíh ī weñep be. Dios

^k12:14 Dn 7.25; 12.7 ^l13:1 Dn 7.3 ^m13:1 Ap 17.3-12 ⁿ13:2 Dn 7.4-6
^o13:6 Dn 7.8,25; 11.36 ^p13:7 Dn 7.21

nin baácdih ā chājat pínah játih, áihwā pínah ī wūtnadih átát daacáp wūt jī. Caán ā daacni tólih Oveja Wūúh ī maoniíh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih ī wūtdih daacca naáhwā mífcjeh Namodih ī weñep be.⁹

⁹ Det molít jumna, ī joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih ī nembipna caá. Det jwáag maonit pínahdihbut ī jwáag maobipna caá. Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwā yeejép yapna yuhna, caandíh túi jenah joí cádhcat caá náahap.^r

Baac dítmant jūóhni Namó

¹¹ Túttimah, bíh Namó baácmant ā bac jūúwúchah, wā enep be. Oveja wūúh chéne jáap mona jūóhni bit pah jígo hni úum náah ā wihcap yuh be. Obohjeéhtih, ā wéheat úum náah jumni ā yáanap be. ¹² Pánihna, mujmant jūóhni Namoboó, baácmant jūóhndih maáh ā waadánap be. Páant ā maáh waadáni-boó, nihat baácdih moondíh mujmant jūóhni Namó, búh baácnijidih ā weñat túutap be. ¹³ Baácmant jūóhni Namó ā wēpatdih júutnit, búdí iigát déedih jeámant ā buúg jéen jūúwát túutap be, cáacwā caandíh en wúhi bejnit, ī jepahat pínah niijná. ¹⁴ Mujmant jūóhni ā wutuchah, baácmant jūóhni-boó ā wēpatjīh cáacwādih ā yeenap be. Pánih yeena, jwíih jumni pah jígo hndih ā pāpat túutap be. Caán jwíih jumni íibat naajīh ī búh baác yohniji yuhna, ā jwúub boonap be. Páant ī chājachah enna yuhna, Dios páantjeh ā enah boj jwuhap be.^s ¹⁵ Baácmant jūóhni Namoboó mujmant jūóhni pah jígo hni ī pāpnijidih caolih ā jéyanachah, ā wéhenap be. Det caán pāpnidih ī wēicat enna, ā mao yohat túutap be. Diosboó caandíh páantjeh ā chāj jwuhat túutap

be. ¹⁶ Caán baácmant jūóhni Namó nihat cáacwādih biquína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih íih móot juúh-nadih ā daacát túutap be. Oboh jumnit, maáta, dawá bíí dée bíboh nit, moh yéejnit, teo wūh nit, teo wūhcannitdih, nihat bíic yoobó ā daacát túutap be. ¹⁷ Caán jwíih jumni Namó biquínadih áih wūtdih, bitadih áih númerodih daacca naáhwādih ā jīb chājat túutap be.

¹⁸ Caán daacátidih túi jéihyat caá náahap. Dios ā teo wáacatjīh jéih nit jumna, Namóh daacátidih ní túi beh enbipna caá. Caán número newéíh wūt ā jumna caá. Áih número seiscientos sesenta y seis caá.

Oveja Wūúh, ā níonitbut

14 Túttimah, jeáboó jumni Sión wūt jumni jeejīh níhni Oveja Wūúhdih wā enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cáacwā ī jumap be. Queét áih wūtdih, ā ípíh wūtdihbut íih móot juúh-nadih daacnit ī jumap be.^t ² Queétdih wā joyóchah, jeámant áí yáanap be. Búdí dóo ā yáaat pah, búdí énoh ā yáaat pahbut áí yáanap be. Árpas ī niijní bíitat dahna ā yáaat pahbut áí yáanap be. ³ Caanjīh maáh ā chúudap pebh, chéne na míic dawá quíibna jumnit ángelwā, veinticuatro maáta pehb but, queét 144 mil cáacwā ī níhup be. Caanjīh níh nit, jáap ewatdih eona ī chājap be. Nin baácdih jumnitji yéejat yoh nit, ā túi ubnit jumna, queétjeh caán jáap ewatdih ī jéihyep be. ⁴ Queét ī weha mána yaádh nihcannitjīh yéej chājcan nit jumna, Oveja Wūúhdihjeh túi péenit ī jumap be. Yeejép wájeéh jumnitjidih Diosboó áihwā pínah ā ubup be. Queét-boó áihwā pínah, Oveja Wūúh pínahbut, túi jepah nit ī jumap be.^u ⁵ Páni-

⁹13:8 Sal 69.28; Ap 3.5 ^r13:10 Jer 15.2; 43.11

^s13:14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10 ^t14:1 Ez 9.4; Ap 7.3 ^u14:4 Ex 23.19; Stg 1.18

hna, yecannitjeh jumna, yéejat wihcannit míc ī jumup be.^v

Biíc peihcannit ángelwā ī naóh jénaat

⁶Túttimah, jeáboó yeó nump biéh ángel ā jiijchah, wā enep be. Dioíh túini dooná páantjeh jumnidih nihat cáacwā poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácđih moondíh naóhni ā jumup be. ⁷Caán ángel wép naóhna, nin pah ā niíf jénaat be: “Diosdih ní úmú. Búu jwuh cáacwāđih peéh chājat túut caá ā chāzap. Pánihna, caandíh ní wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baáboó jumnidihbut chājni caá. Pánih wépni ā jumuchah jéihna, caandíh bóđicha caj yoh nājnait, ní weñeé”, ā niijíp be.

⁸Páant ā niiját túttimah, biéh ángel jwuh nin pah ā niíf jénaat be: “¡Ní joyoó! Babilonia wūt jumni búdí tútchidih moón wépnit ī jumuchah yuhna, queéđih Dios jáantjeh ā yoh beedána caá.^w Queéť páant ā yohnit nihat bitadih ī yéej chājat túutup be. Máihnit, bitadih ī wāhuchah, queéťbut biíc yoobó tubit yeejép ī chāzap be. Pánih chājna, ‘Dios caá’, ī niíf pápnidih ī weñechah, queéťbut ī en yacap be”, ā niijíp be.

⁹⁻¹⁰Queéť chéne ángelwā ī niiját túttimah, biéh ángel jwuh, nin pah ā niíf jénaat be: “Det Namodih, ā pápat túutnidihbut wéinit, íih móotđih, téihyadih áih wūt daácnitđih Dios ā peéh chājbipna caá. Dios queéđih búdí íijnit, iiguípna ā wahbipna caá. Caán đubcanni iiguípboó jumna, queéť tubit tubana, moh yéej náah jumnit, tubit ī nāácipna caá. Áih ángelwā, Oveja Wūúhbut ī enechah, yeejép ī yapbipna caá.^x ¹¹Caán iigát tūu jef

ā yaicán niít.^y Queéť tubit jígah náah jumnit páantjeh ī jumipna caá. Nihat cáacwā Namodih bóđicha caj yoh nāj wéinitđih, yeejép tubat páantjeh ā jumipna caá. Yeó jáap jumat pah, chei jummat pah biíc yoobó ī tubabipna caá. Á pápat túutnidih wéinit, áih wūt daácnitđihbut páant yeejép ī yapbipna caá”, ā niijíp be.

¹²Páant yeejép ī yapachah ennit, jwiít Dioíhwāboó ā wūtadih jepahnit, Jesúsđih cádahcat caá náahap.

¹³Túttimah, jeámant ā jwúub wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsđhwā caandíh cádahcannit jumna, ī wunat túttimah, búdí ī wēibipna caá’”, á niijíp be.

Páant ā niiját túttimah, Túini Espíritu jwuh nin pah ā niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópđih tigaá. Queéť búdí ī tewatđih péanit, ī choobípna caá. Dios pehbđih í púuh laáb juibínachah, ī túi chājatđidih jéihnit, queéđđih ā túi chājbipna caá. Pánihna, queéť caanná juibínit, búdí ī wēibipna caá”, ā niijíp be.

Dios cáacwāđih ā níwat

¹⁴Túttimah, túi baabní mah tólihdih wā enep be. Caán mah tólihjih nihat cáacwā úud jeñé ā chúudup be.^z Caán chúudni maáta ī đuwát oro júđudih ā đuwúp be. Biíc íibat túi eeép, pácahidih ī bóodat naá déedih ā bíbohó be. ¹⁵Túttimah, biéh ángel Dios ā jumupmant ā bac júúwúp be. Pánih bac júóhnit, mah tólihjih chúudnidih ā wép ejep be: “Búu jwuh Dios ā jenahat láa ā juiná caá. Pánihna, míh pácahi panihni ā túi baabáchah, ma bíbohni íibat naajíh míh cáacwāđih ma ub beedá bojoo”, ā niijíp be.^a ¹⁶Páant ā niijíchah joinít, mah tólihjih chúudni ā bíbohni íibat naajíh nin

^v14:5 Sof 3.13 ^w14:8 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2

^x14:9-10 Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19

^y14:11 Is 34.10 ^z14:14 Dn 7.13 ^a14:15 Jl 3.13

baácdih bóo pácahi panihnidih ā bóod jwíhip be.

¹⁷Táttimah, bíh ángel jwuh Dios ā jumupmant ā bac jūwúp be. Caanbút mah tólihjih cháudni ā bíbohni dée íbat naa múntih ā bíbohó be. ¹⁸Táttimah, bíh ángel jwuh Diosdih cáo wúhat naa pébh jumni ā bac jūwúp be. Caánboó caán naadíh bóo tūu iigát dih en daoní jumna, nin baácboó íg beedáat pínah wēpat bíbohni be. Pánih bac jūóhna, eéep íbat naá bíbohni ángeldih ā wēp ejep be: “Con baácdih bóo jumni jiwá iguíha panihni ā túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajíh caandíh ma bóod úb beedánaá”, ā niijíp be. ¹⁹Páant ā niijíchah joinít, caán ángel nin baácdih bóo iguíh pihanadiah ā bóod úb beedánap be. Páant ā bóod úb beedánit, caán iguíh pihanadiah í búuh chuñat júáboó ā yoh yacap be. Páant ā yoh yacat pahjeh tigaá, caandíh náahcannitdih Dios búdí íjnit, queétdih peéh chājna, ā yohbipna caá. ²⁰Pánih yohna, caán tútchi jwéejdih í búuh chuñat júádih iguíh pihanadiah í búuh chuñat dée pah yeejép cáacwádih ā mao yohat túutup be.^b Caanjíh í mao yohochah, íih meép ā nooj bác bejep be. Caán meép muj pah ā jumup be. Tres cientos kilómetros ā nooj béjep be. Pánih nooj béjna, chéne metros dée ā numahap be.

Cáacwā yeejép í yapat pínahdih siete ángelwā í bíbohah

15 Táttimah, jeáboó enna, úm náah jumnidih wā en wáhi bejep be. Nin baácboó ded pah ā yapat pínahdih weemdíh ā jútup be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jíghatdih wā enep be: Siete ángelwā í jumup be. Cáacwā í yéejatdih Dios búdí íjna, queét siete ángelwāboó

yeejépwádih ā pée peéh chājat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cáacwádih í peéh chājat pínah niijná, queétdih wahat túut ā chājap be.

²Queét ángelwádih wā enat túttimah, búdí mujdih wā enep be. Caan muj túi jélejni tūu iigátjíl widni ā jumup be. Namodih, ā pápat túutnidih, áih número dih ā daacát túutatdihbut jepahcannitji caán muj jwéejdih í ñuhchah, wā enep be. Caanjíh ñuhnit, Dios ā wúhni árpas í niijná bítat dahnadiah í bíbohó be. ³Dios ā yap yohatjidih jehnah joinít, Diosdih teo wúhni Moisés ā chājatjidih eona,^c Oveja Wúuh ā chājatjidihbut wēi eona, nin pah í níj ewep be:

“Maá, meém chah wēpni caá. Ma chājatdih enna, jwí en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chājat. Meém nihat baácdih moón í maáta chah maáh caá. Yoobópdih chājni caá.

⁴Nihat cáacwā meemdíh úmmnit, ‘Chah wēpni caá’, í niijbípna caá.^d Meemjéh yéejat wihcanni caá. Nihat baácdih moón yoobópdih ma chājatdih enna, ma pebh juibínit, bódiha caj yoh ñajnit, meemdíh í wēibipna caá”, í niijíp be.^e

⁵Táttimah, jeáboó jwúub ennit, Dioh muú jéc páa lajnidih wā enep be. Pánih enna, caán muú dífna, Dios cáacwádih teo wáacat túut niijná, ā naóh daánci naaná ā ñuhah paihdih ā ñajat tólihdihbut wā enep be.^f ⁶Caán muudíh wā enechah, queét siete ángelwāboó yeejépwádih ā pée peéh chājat túutnit pínah caán muú dífna jumnit, í yoób bac jūwúp be, buca. Túi baabní yeh iigni yégueh chóona duonít, oro tōpjíl jóoh poómp yoób juí wái chéonit míc í jumup be. ⁷Páant í bac jūwúchah, bíic dawá quíibna jumni ángelboó queét

^b14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15 ^c15:3 Ex 15.1-18

^d15:4 Jer 10.7 ^e15:4 Sal 86.9 ^f15:5 Ex 38.21

siete ángelwādh ī yoobó oro pamapnadh ā wūhup be. Caan pámap diítdih cáacwā ī yéejatdih Dios páantjeh jumni, búdí íjina, ā peéh chājat pínah táí yáoni ā jumup be. ⁸Páant ā wūhuchah-jeh, Dioíh muú diítina ā yeh iigát, ā wēpatbut jumna, tuu jeí ā jum peét bejep be. Pánihna, Dios ā wēpat búdí jumna, queét siete ángelwā ī peéh chājat pónih, tuu jeí muujéh ā jumuchah, ded bíc ā jéih waadcáp be.⁸

Dios cáacwādh ā peéh chājat jumni siete pamapna

16 Tálttimah, Dios áih muumánt ā wēp naóh bacanachah, wā joyóp be. Queét siete ángelwādh nin pah áí níj naáwáp be: “Wā níjájti pahjeh, buu baácdih moondíh peéh chājat túut caá wā chājap. Pánihna, ní bíbohni pamapna diítboó jumnidih ub bejnit, baácbóó ní puoh jéenabí”, ā níjíp be.

²Páant ā níjíchah joinít, bíc ángel ā bíbohni pamapdh ub bejnit, caán diítboó jumnidih baácbóó ā puoh jéena bojop be. Páant ā puoh jéenanachah, Namoih cáacwā yeejép yaohna jumnit ī jumup be. Queét áih wūt duonít mícjeh, caan páh jígohnidih ī pāpnidih wēnit ī jumup be. Páant ī chājatjí jíib, queétdih ā peéh chājachah, nihat íih bácahnadh dawá yahwítina ā jumuchah, queét tubit yeejép ī tubanap be.^h

³Páant ā puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih búdí mujboó ā puoh báaha bojop be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj meépjeh ā jumah bejep be. Wunniíh meép pah ā jígohop be. Páant yeejép meép ā jumuchah, caan mújboó jumnit nihat queejwá ī túi wun beedáh bejep be.

⁴Chénewā ī puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap diítboó

jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadhbut ā puoh báahani ā chūúup be. Páant ā chūúúchah, meép mujna mícjeh ā túut nuúm beedáh bejep be.ⁱ ⁵Páant ā túut nuumúchah ennit, bíh ángel mujnadh en daoní, nin pah áí níjíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá. Jon játi, buubut ma jumna caá. Pánihna, cáacwā yeejép ī chājachah enna, queétdih peéh chājina, meép mujna chājat yoobópdih tigaá.

⁶Namoihwāboó míhwādh maona, meép ī yohop be. Páant ī mawatjí jíib, queétdih meépdihjeh ma babhbat tútat yoobópdih caá. Páant ma chājatdih tibeé queét ī náahap be”, ā níjíp be.

⁷Páant ā níját túttimah, Diosdh cáo wūhat naajéh ā wéhenachah, wā joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chājap be”, áí níjíp be.

⁸Bíic peihcannit ī puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih yeodíh ā puoh jáhanap be. Páant ā puoh jáhanachah, cáacwādh ā tehaat pínah níjina, Dios yeodíh tubit ā chāhaat túutup be. ⁹Pánihna, cáacwā tubit wun tehna, Dios queétdih ā peéh chājatdih jéihnit, caandíh yeejép ī jūihūup be. Yeejép yapna yuhna, ī yéejatdih jígahcan, ī noón cádahcap be. “Dios táini caá”, ī níj wēi naóhcap be.

¹⁰Chénaa míic ī puoh jéenaat túttimah, bíh ángel jwuh ā bíbohni pamap diítboó jumnidih Namoih chūudupboó ā puoh jéenanap be. Páant ā puoh jéenaat túttimah, ā maáh jumupboó ā dupúáh bejep be.^j Pánihna, queét yaoh jumnit, tubit tubana, íih nuúcdih ī néeh chāacáp be. ¹¹Dios queétdih ā yaoh chājachah jéihna, caandíh yeejép ī jūihūup be. Queét tubit tubana yuhna, yeejép yah-

⁸15:8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4

^h16:2 Ex 9.10; Dt 28.35

ⁱ16:4 Ex 7.17-21; Sal 78.44

^j16:10 Ex 10.21

wítna ðuoná yuhna, í yeejép chājatdih jīgahcan, í noón cádahcap be.

¹² Biícjīh bóo téihya ángelwā í puoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ā bíbohni pamap díitboó jumnidih Éufrates wūt jumni mujna ā puoh báahanap be. Páant ā puoh báahanachah, caan múj ā jōpah bejep be, yeó aáb jūúwúpman moón maáta íh cáacwā bícdih í chúuhah pínah niijná.^k

¹³ Túttimah, biíc peihcannit nemépwā bubúwā pah jígohnitdih wā enep be. Biíc Maí Ðuuníh jacmant ā bac jūúwúp be. Biíh mujmant jūóhni Namóh jacmant ā bac jūúwúp be. Biíh, “Dios naáwátidih naóh yapani caá”, niij yeeni baácmant jūóhni Namóh jacmant ā bac jūúwúp be. ¹⁴ Queét biíc peihcannit nemépwā cáacwā í jéih chājca naáhdih chāj júutnit pínah í jumup be. Nihat baácdih moón í maáta íh cáacwāidihbut í míic mawat túutup be. Páant í míic mawat pínah yeó jáap Dios chah wēpni nihat cáacwāidih wutni jumna, péé míic mawat yeó jáap ā jumuchah, caandih eníhcannitdih Dios ā yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandíh wā enat pónih, nin pah Jesús jwuh áí niij naáwáp be: “ÍNi joyoó! Nuumní cáac ní náhnicah, nuumúidih ā juibíát pah, weembút ní náhnicah, wā dei bejbipna caá.^l Pánihna, yégueh ðuonít í tíccat pah, túinidih chājnit, wā jwúb dei juibínachah, ní tíccan níit. Páant wā dei juibíát pínahdih túi páinit, búdí ní wēibipna caá”, ā niijp be.

¹⁶ Queét biíc peihcannit nemépwā nihat baácdih moón í maátadih míic mawat túut niijná, í yoób míic wáacat túutup be. Hebreo wéheatjīh “Ar-

magedón”, wūt jumupboó í míic wáacap be.^m

¹⁷ Seis ángelwā í puoh jéenaat túttimah, caán péeni jwuh ā bíbohni pamap díitboó jumnidih johlit jumupboó ā puoh yohop be. Páant ā puhwuchahjeh, áih muumánt Dios wēpép áí niijp be: “ÍPáant bóojeh tigaá, buca!” ā niijp be.

¹⁸ Páant ā niijchahjeh, um náah jumni yoobát énoh wedóat bícdih pūi, baác búdí ā méménap be.ⁿ Jon jātīh páant bóo pohba baác ápí mémécan jíí. Buu caá chah baác méméat ā yoób jumup.

¹⁹ Páant ā baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peét bejna, biíc peihcanni tútchina pah ā chāwáp be. Nihat biíh tútchinabut ā boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wūt jumni tútchidih moón tubit yeejép í chājatjidih náhnina, búdí íjnit, Dios queét-dih búdí ā peéh chājap be.^o

²⁰ Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenábút ā boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ā noón wihcap be.^p ²¹ Dahwani cámahni mah dahna cáacwāidih ā buug lájap be.^q Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ā jumup be. Pánihna, queétidih ā buug lájachah, cáacwāidih tubit ā peéh chājachah ennit, Diosdih yeejép í jūihūp be.

Tubit yeejép chājat túutnih

17 Túttimah, siete pamapnadih bíbohniit ángelwājeéh jumni wā pebh juinít, nin pah weemdíh ā niij naáwáp be: “Ma en jūúwú. Dawá mujna chah chúudnih dawá cáacwāidih tubit yeejép mi chājat túutat peéh, Dios ā peéh chājat pínahdih meemdíh wā júutbipna caá.^r ² Nihat baácdih moón í

^k16:12 Is 11.15 ^l16:15 Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3

^m16:16 Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11

ⁿ16:18 Ap 8.5; 11.13,19 ^o16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10

^p16:20 Ap 6.14 ^q16:21 Ex 9.23; Ap 11.19 ^r17:1 Jer 51.13

maátadih mi wutna caá. Queét maáta caántdih jepahnit, mijeéh ī yéej chājap be. Páant ī chājachah, nihat cáacwābut biíc yoobó ī yéej chājap be”, ā niijáp be.^s

³Páant ā niiját túttimah, Túini Espíritu ā wēpat weemdíh búdí ā jumuchah, cáac wihcapboó ángel weemdíh ā ub bejep be. Á ub juiBínachah, dūuni Namojih yad wili mi chúuduchah, wā enep be. Caán Namó wā jwíh enniyeh muntih ā jumup be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ā jumup be. Áih waonádih dawá wūt yee daácnī ā jumuchah ennit, Dios búdí ā íjna caá.^t ⁴Caanjíh chúudnihboó maáta ī dūwát chóodih mi dūwúp be. Caán chóona chod dūuni, nūnúp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jíib jumni jeé tíibna, perlas wūt jumni tíibna bíicdih ī wid búudhni ā jumup be. Oro pamapdihbut mi bíbohó be.^u Caán pámap túi jígohni jumna yuhna, caán díitboó búdí yeejép mi chājat ā jumup be. ⁵Caánt yeejép wili míih móot juúhdih mi wūt daácnī ā jumup be. Caan wútdih bita ī túi jéihcan caá. Nin caá mi wūt: “Búdí tútchi Babilonia wūt jumni tútchi pah caá. Nihat yéej chājatdih nīnahat túutnih, Diosdih náahat túutcannih caá”, níj daác búudhni mi jumup be. ⁶Dawá Jesúfhwādih míic maonit, íih meép ī yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. Jesúsdi h ī cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

Caántdih ennit, weémboó wā en wáhi bejep be. ⁷Páant wā en wáhi bejehah ennit, ángel weemdíh nin pah ā niijáp be: “¿Dépanih tigaá ma en wáhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúudni Namó siete waó jumni, diez mona jumni-dihbut wā jéihyabipna caá. ⁸Caán Namó

játih jumni ā jumup be. Obohjeéhtih, būū ā wih jwúhcan caá. Túttimah, caán numah bóo ítmant jumni ā bac jūóh-bipna yuh caá.^v Páant ā bac jūúwát túttimah, iiguípnā ā bejbipna caá. Nin baác ā jumat pínah játih Dios áihwā pínah ī wútdih áih papélah tólihdih ā daacáp jí.^w Pánihna, ā daacca naáhwāboó caán Namó ā jwúub jígohochah, ī en wáhi bejbipna caá.

⁹“Būū wā naáwátidih jéihíhna, nī túi joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ā jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chúudup be. Caán siete jeená siete maátadih mi wutnit ā jumna caá. ¹⁰Cinco maáta ī maáh jumatjí jáantjeh ā búudáh bejep be. Bíih queét túttimah, būū maáh ā jumna caá. Bíihboó caán túttimah maáh waadní, bahniyeh ā jum-bipna caá. ¹¹Namoboó játih jumni, būū wihcanni, queét siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh ā waadbípna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípnā ā bejbipna caá.

¹²⁻¹³“Namóih mona, diez maáta panihnit ī jumna caá.^x Dawá cáacwā ī chah maáta pínah ī jumna caá. Obohjeéhtih, queétdi boó maáta ī waad jwúhcan caá. Queét diez maáta bíic yoobó jenah joinít, Namóihwā ī jumbipna caá. Pánihna, íih baácdih moón ī chah maáh Namodih ī waadábipna caá. ¹⁴Queét diez maáta Namó bíicdih bejnit, Oveja Wúúh ā nīonit, caandíh cádahcannit bíicdih ī jumupna, míic mawadih ī juiBíipna caá. Páant ī míic mawachah yuhna, Oveja Wúúh áihwā bíicdih queétdi h ī yap yohbipna caá. Caán Oveja Wúúh ni hat cáacwā ī maáta chah Maáh caá ā jumup. Pánih chah wēpni jumna, queétdih ā yap yohbipna caá”, ángel ā niijáp be.^y

^s17:2 Is 23.17; Jer 51.7 ^t17:3 Ap 13.1 ^u17:4 Jer 51.7

^v17:8 Dn 7.7; Ap 11.7 ^w17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 ^x17:12-13 Dn 7.24

^y17:14 Dt 10.17; Ap 19.16

¹⁵ Caanjéh muntih nin pah ã jwúub ni-ijíp be: “Buu caánt yeejép chājnih dawá mujna chah chúudnih ded pah mi jummatdih wã naóhbična caá. Caan mújna nin baácdih moón, dawá cáacwã ĩ jumat pah caá. ¹⁶ Caán Namoboó, diez maátajih yeejép chājnihdih ĩ enihcan niít. Pánihna, queétoó miíh bíí déedih, miíh túini yéguéhdihtut dúuc wái beedánachah, tíic náah jumnih mi chãobípna caá. Miíh déepdihbut ĩ jeémpbična caá. Páant ĩ jeémp judhnihtut ĩ cáo yoh beedábična caá. ¹⁷ Dios yeejép chājnihdih yohat túut niijná, queét diez maátadih bíic yoobó ã jenah joyát túutut be, Namodih íih baácdih moón chah maáh ã jummat pínah niijná. Jon játih Dios ã niijátji pah ã yap beedéchahjeh, Namoboodíhtut ã yohbična caá. ¹⁸ Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wút jumni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón nihat baácdih moondíh yeejép wutnit ĩ jumna caá”, ángel ã niijíp be.

Babilonia tútchi yohni ã jummat

18 Túttimah, bíih ángel, Dios pebh jumni ã dei júúwúchah, wã enep be. Búdí wěpni jumna, ã yeh iigát nihat baáctoó ã táí baabáp be. ² Pánih dei juiínít, caán ángel tubit ã wěp niijíp be:

“¡Yohni caá buca! Wěpép Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ã yoh beedánap be. ² Buu dawá nemépwã, yeejép jwébehwã, cáacwã ĩ en inít míicjeh ĩ jumna caá.^a

³ Nihat baácdih moón, ĩ maáta bíicdih, caán tútchidih moón yeejép ĩ chãjachah, ĩ en yacap be. Páant yeejép ĩ chãjatdih en yacnit, Namodih wěnit, ĩ jepahap be. Queét nihat

dawá bíí déedihbut ĩ en ñinahap be. Páant yeejép ĩ chãjatji jíib Diosboó caán tútchidih moondíh ã yoh beedánap be”, ã niijíp be.^b

⁴ Túttimah, jeámant Diosboó nin pah ãi niijíp be:

“Wííhwãá, caán tútchidih moón bíicdih yéej chãjcat túut niijná, ñi bac bejeé.^c Ni bac bejcah, queétdih wã peéh chãjachah, yeedíhtut ã chũúhbična caá.

⁵ ĩ yéej chãjat caánt yeejép chājnih mi yéej chãjatji pah, búdí yoobát ã jumna caá.^d Pánihna, weémboó mi yéej chãjatjidih wã quíib buúdcán caá.

⁶ Pánih quíib buúdcán, caántdih búdí wã peéh chãjat túutbična caá. Cáacwãdih yeejép mi chãjat túutatji pah, caántboodíh yeejép yoobát wã peéh chãjat túutbična caá.^e

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, túinich caá. Éemp wunnih ĩ moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ã wihcan niít’, mi níj jenah joyóp yuh be. Páant níj jenah joiná, búdí jíib jumnidih mi bíbohó be. Páant búdí jíib jumnidih mi bíbohóti pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸ Páant mi níj jenah joyóchah yuhna, náhnicahjeh caántdih peéh chãjat pínah ã jumbična caá. Caánt tubúp chũúh, wun juiínít, nuugúpjihjeh mi wunbična caá. Páant mi wunuchah, caántdih ĩ cáo yohbična caá. Weém ñi Maáh Dios chah wěpni jumna, caántdih wã niiját pah yoobópdih wã peéh chãjat túutbična caá”, jeámant ãi niijíp be.^f

⁹ Pánihna, Dios caántdih peéh chãjna, ã cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácdih moón ĩ maáta búdí ĩ jüibípna

^a18:2 Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8 ^a18:2 Is 13.21; Jer 50.39

^b18:3 Is 23.17; Jer 51.7 ^c18:4 Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45

^d18:5 Gn 18.20-21; Jer 51.9 ^e18:6 Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29 ^f18:8 Is 47.7-9

caá. Queét mijeéh yeejép chäjnitji, caán tâtchiboó táini bíí déedih jíib chäjadih ípí jwíbínáp yuh be. ¹⁰Páant búdí ā iiguíchah enna, queét maáta íih tâtchimant jumna, bíic yoobó peéh chäjat pínahdih úmnnit, í en wáhi bejbipna caá. Caandíh en wáhi bejnit, nin pah í ni-ijbípna caá:

“Moh yéejni tâtchi caá, Babilonia. Con búdí tâtchi, chah wēpni tâtchi ā jumap yuh be. Obohjeéhtih, náhnica, con tâtchidih Dios ā peéh chájna caá”, í niijbípna caá.⁸

¹¹Nihat baácdih moón bíí dée jíib chäj jibnitboó, caán tâtchi ā buudáchah enna, bíí déedih jwúub jíib chäj wúhat pínah wihcat jéihnit, búdí í jígahbipna caá.^h ¹²Oro, plata, búdí jíib jumni jeé tíibna, perlas wút jumni tíibnadihbut í jéih jíib chäj wúhcan níít. Bíih í ub jüóhni táini yéguehna, maáta í dūwát jaihni yégueh chóona, seda wút jumni túi itíni chóona, dūuni yégueh chóonadihbut jíib chäjnit í wihcan caá. Bíih í ub jüóhni chej jumni máa nahna, marfil wút jumnijih í chäjnidih, búdí jíib jumni máajih í chäjnidih, bronce wút jumnijih í chäjnidih, ítahjih í chäjnidih, mármol wút jumni jeejih í chäjnidihbut jíib chäjnit í wihcan caá. ¹³Bíih í ub jüóhni í jeémátidih í nuñaat pínah canela wút jumni, bíih í jeémátidih í nuñaat pínahbut, chej jumni í cáwat pínah, mirra wút jumni chej jumni dahnadihbut jíib chäjnit í wihcan caá. Bíih í ub jüóhni í jeémát pínah jiwá iguíf mac, jeémát chäjat yíi, trigo oj, caán tíibnadihbut jíib chäjnit í wihcan caá. Bitá jiwiwā, ovejawā, caballowā í wáini pütúni chóona bíicdihbut jíib chäjnit í wihcan caá. Queédih teo wúhntit pínahdih í ub jüúwúchah yuhna, queédih jíib chäjnit pínah í wihcan caá. Pánihna, jíib chäjnit

pínah í wihcah enna, queét ub jüóh-nitjiboó búdí í jígahbipna caá.ⁱ ¹⁴Caán tâtchidih moonjídih jüiná, nin pah í ni-ijbípna caá:

“¡Adé! Í moh yéejna caá. Nihat í oiniji ā buudáh bejep be. Nihat táini í bíbohnijibut ā buudáh bejep be. Chéneji ā jwúub wihcan níít”, í ni-ijbípna caá.

¹⁵Queét caán tâtchidih moondíh bíí dée jíib chäj wúhna, búdí í jíib tewep yuh be. Pánihna, caán tâtchidih yúupmah í en boj behbipna caá, “Jwíítidihbut peéh chájna”, niijná. Páant níj en nuhna, caán tâtchidih búdí í jígahbipna caá.^j ¹⁶Búdí jígahnit, nin pah í niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con búdí tâtchidih moonjí. Queét caánt yeejép chäjnih mi nihat pah túinidih í bíbohóp yuh be. Caántboó túi jaihni, túi dūuni yégueh chóona, maáta í dūwát chóonadih mi dūwáp yuh be. Oro, búdí jíib jumni jeé tíibna, perlas wút jumni tíibnadihbut búudhni yégueh chóonadih mi dūwáp yuh be. Páant mi nihat pah con tâtchidih moón í jumap yuh be.

¹⁷Obohjeéhtih, náhnica, í chah í wihcan caá. Nihat dahwani jááj chóonadih moón, í maáta, queédih teo wúhntit, bita búdí mujboó teo jibnitbut, caán tâtchidih yúup í enbipna caá.^k ¹⁸Caanjih enna, caán tâtchi ā iiguíchah ennit, nin pah í níj náacbipna caá: “Con tâtchi nihat pah, bíih tâtchina ā wihcan caá”, í ni-ijbípna caá.^l ¹⁹Pánih búdí jígah jüínit, nin pah í niijbípna caá:

“¡Adé! Con tâtchidih moonjí moh yéejnit caá. Túini tâtchi yuh jíi. Nihat jwíít dahwani jááj chóona bíbohntit, búdí mujna jibnit, con tâtchidih bóo bíi

⁸18:10 Ez 26.16-17 ^h18:11 Ez 27.31,36 ⁱ18:13 Ez 27.12-13.22

^j18:15 Ez 27.31,36 ^k18:17 Is 23.14; Ez 27.26-30 ^l18:18 Ez 27.32

déejĥ jwī jĥib tewep yuh be. Obo-hjeéhtih, bícmantjeh con tútchi ā bueđ beedáh bejep be”, ĥ niijbĥpna caá.^m

²⁰ Caán tútchidih Dios ā yohochah ennit, yeéb nihat, ángelwā, Jesúhwā, áĥ tūini doonádih naóh jĥbnit, naóh yapanit bícdih, búdí ĥi weñeé.ⁿ Caán tútchidih moón yeebdĥh búdí yeejép ĥ chājat tútup be. Páant yeejép ĥ chājatjĥ jĥib Dios ā peéh chājna caá, buca”, ĥ niijbĥpna caá.

²¹ Túttimah, bíh wēpép ángel búdí jee dáhdih ub ĥaha bojnit, búdí mujna ā yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ā niijp be:

“Nin jee dáh ā bueg báahat pah búdí Babilonia tútchi páantjeh bueđní ā jumna caá.^o Páant ā bueđát tút-timah, caán tútchidih chéneji ĥ en-can niít.^p

²² Caán tútchidih ĥ ewatjĥ ā jwáub wihcan niít. Árpasdiĥ ĥ bíitatjĥ, chíó nahnadiĥ ĥ póojatjĥ, bíh póojat nahnadiĥbut ĥ póojatjĥbut ā wihcan niít.^q Caán tútchidih teonitjĥ ĥ jwáub teocan niít. Jeémát chājna, jeé júdujĥ ĥ úunat yáaatbut ā laiĥcan niít.

²³ Caán tútchi ā jwáub yeh iigcán niít. Téihya chéonit, ĥ wēi wéheatjĥbut ā jwáub laiĥcan niít.^r Caán tútchidih moón bíí déedih jĥib chāj jĥbnit bíh tútchinadiĥ moondĥ ĥ en ĥinahat tútup be. Pánih en ĥinahat tút-nit, Diosdiĥ ĥ náahcat pínah niijná, queéđih ĥ yéeanap be”, ángel ā niijp be.

²⁴ Caán tútchidih moón Dios naáwát-dih naóh yapanitdih, bita áihwādiĥbut

yeejép ĥt mao yohop tajĥ. Nihat bíh tútchidih moonbút Jesúhwādiĥ ĥ mao yohatdiĥ ĥt en yacap tajĥ. Páant búdí meép ĥ yohatjĥ jĥib, Babilonia tútchidih moondĥ Dios búdí ā peéh chājav be.^s

19 Babilonia tútchi ded pah ā yapat pínahdiĥ wā enat tút-timah, jeámant dawá nin pah ĥi niij wēi ĥaacáchah wā joyóp be:

¡Aleluya! Diosdiĥ búdí jwī wēi naóh jĥĥ. Dios jwiít-dih túi ubni caá. Nihat cáacwādiĥ wutni, chah wēpni caá. Pánihna, caandĥh búdí wēi naáwát caá náahap.

² Yeecan, yoobóp-dih peéh chājni caá. Yeejép chājnihdiĥ en yacnit, nin baácdih moón yeejép ĥ chājav be. Pánihna, caántbođđih Dios búdí ā peéh chājav be. Áihwādiĥ mi mao yohat jĥibbut, búdí ā peéh chājav be”, ĥ niijp be.^t

³ Túttimah, nin pah ĥ jwáub niij wēi ĥaacáchah, wā joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdiĥ jwī táí wēi naóh jĥĥ. Caán yeejép búdí tútchi iig beední jumna, chéneji ā jwáub jĥgohcan niít”, ĥ niijp be.^u

⁴ Queéđ veinticuatro maáta, chéneha míc dawá quíibna jumnit ángelwā bícdih bódiĥa caj yoh ĥajnit, nin pah jwī Maáh Diosdiĥ ĥ niij wēi ĥaacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” ĥ niijp be.
⁵ Túttimah, Maáh pebh ĥuhni nin pah āi niijp be:

“Jwī Maáh Diosdiĥ ĥi weñeé. Nihat caandĥh teo wāhniĥ, oboh jumnit, maátabut, nihat yeéb áihwā ĥi túi weñeé”, ā niijp be.^v

^m18:19 Ez 27.30-34 ⁿ18:20 Dt 32.43; Jer 51.48 ^o18:21 Jer 51.63-64

^p18:21 Ez 26.21 ^q18:22 Is 24.8; Ez 26.13 ^r18:23 Jer 7.34; 25.10

^s18:24 Jer 51.49 ^t19:2 Dt 32.43; 2R 9.7 ^u19:3 Is 34.10 ^v19:5 Sal 115.13

**Oveja Wūúh téihya
chéona, ā numah jeémát**

⁶Túttimah, dawá cáacwā ī wēi naáwáchah, wā joyóp be. Búdí dóo, énoh ā yáaat pah bóo áí yáanap be.^w

“¡Aleluya! Diosdih búdí jwī wēi naóh jīh. Buh jwī Maáh yoobát caá ā jumup. Páניה, jwī Maáh chah wēpnidih jwī wēi naóh jīh.^x

⁷Buh Oveja Wūúh téihya chéwat túut caá ā chājap. Ā téihya chéonih pí-nah wili, túi míc ámoh péanah mi páina caá.

⁸Túí baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ā wūhup be. Caán túi baabní yégueh Dioíhwā ī túi chājatdih ā júutna caá. Páניה, ī téihya chéwat yeó jáap ā jumuchah, jwiít jwī wēi jīh”, íí niijíp be.^y

⁹Páant ī niij wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdíh ā jwúub ni-ijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wūúh téihya chéona, ā numah jeémát^z Dios ā did bojnitoó, túi wēinit caá’, ma niij daacá”, ā niijíp be. Páant niijnáneh tih, nin pah ā jwúub nūn niijíp be: “Túí yoobópdih tibeé wā naáwát. Dios weemdíh ā naáwát túutup be”, ā niijíp be.

¹⁰Páant ā niijíchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh nájnit, caandíh weñat túut wā chājap yah be. Obohjeéhtih, páant wā chājachah ennit, weemdíh nin pah ā niijíp be: “Páant ma chājca bo-joó. Meém ma nihat pah weembút Diosdih teo wūhni mun tiguaá. Ma déewā Jesúíhwā, nihat áih túini doonádih cá-dahcannit ī nihat pah weembút Diosdih teo wūhni mun tiguaá. Diosdihjeh

bódicha caj yoh nájnit, weñat caá náahap”, ā niijíp be. Nihat Dios naáwátidih naóh yapanitboó Túini Espíritu ā wēpatjīh Jesúíh túini doonádih jwī naóhna caá. Páניה, jwiít nihat caandíh teo wūhnit mícjeh caá.

Baabní caballojīh chúudni

¹¹Túttimah, Dios ā jumupboó jēc páa lajni pah ā jumuchah, wā enep be.^a Caánboó baabní cabalodih wā enep be. Caanjíh chúudni “Yeecanni, yoobópdih chājni”, ā wūt jumup be. Caandíh eníhcannitdih míc maonit, yoobópdih peéh chājni caá.^b ¹²Áih quíibna tuu óopát panih jíghoni be.^c Áih wao dáhdih maáta ī dúwát júdunadīh dawá ā dúwúp be. Bíh wūtbut ā dúwúp be. Caán wūt-dih caanjéh ā jéihyep be. Bitá ī jéihcap be. ¹³Áih yégueh, búdí meép chūúhni chóodih ā dúwúp be. Caanjéh yuhna, bíh wūt jumna, “Dios ā jenah joyátidih naóhni”, ā wūt jumup be.^d ¹⁴Áih soldadowā jeámant moón caandíh ī péenap be. Baabní caballowājīh chúudnit, túi quei wíhcanni baabní yégueh chóonadīh duonít míc ī jumup be. ¹⁵Chénaboó jaco jumni íibat naadíh ā chāác tewep be. Caán naá nin baácdih moondíh ā yap yohat pínah naá ā jumup be. Ā wēpatjīh ā wūtuchah, bíc caandíh ā jéih yap yohcan níit.^e Dios chah wēpni nin baácdih moón tūbit ī yéej chājatjidih búdí ā íijna caá. Páant ā íijichah, cabal-lojīh chúudniboó queétdih búdí ā peéh chājbipna caá.^f ¹⁶Áih yégueh chóo múijīh áih bíh wūt daácnī ā jumup be, nihat ī jéih enat pínah niijná. “Nihat cáacwā ī maáta chah wēpni Maáh caá”, ā niij daácnī ā jumup be.^g

^w19:6 Ez 1.24 ^x19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1 ^y19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14

^z19:9 Mt 22.2-3 ^a19:11 Ez 1.1 ^b19:11 Sal 96.13; Is 11.4

^c19:12 Dn 10.6 ^d19:13 Jn 1.1,14 ^e19:15 Sal 2.9

^f19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20 ^g19:16 Dt 10.17; Ap 17.14

Namodih ã yap yohat

¹⁷ Tálttimah, yeojíh ñuhni ángeldih wã enep be. Nihat jóopwãdih nin pah ã niíj ej wáacap be: “Míic wáacnit, Dios ã wũhni jeémãtdih ñi jeémp jũúwá. ¹⁸ Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjíh bácahdih jeémát tãut niijná, ñi míic wáac jũúwá. Í maáta, soldadowã í maáta, chah wẽpnit, caballowã, queéjtíh chúndnit, nihat bita, queétdih teo wũhntit, teo wũhcannit, oboh jumnitbut, queét nihatíh bácahjídih jeémát tãut niijná, ñi pái jũúwá”, jóopwãdih ángel ã niíjíp be.^h

¹⁹ Tálttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, íih soldadowã bíicdih míic wáacnit, míic mawadih í bejehchah, wã enep be. Pánihna, baabní caballojih chúndni, áih soldadowã bíicdih í jumrupna Namowã míic mawadih í juibínap be. ²⁰ Páant í míic mawachah, baabní caballojih chúndniboó Namodih yap yohnit, ã tewep be. Bíih Namo, “Dios naáwãtdih naóh yapani caá”, niíj yeenidihbut yap yohnit, ã tewep be. Caán yeeniboó jwíih jũóhni Namodih nihat cáacwã í túi jenah joyát pínah niijná, cáacwã í jéih chájca naáhdih dawá cháj júutni ã jumrup be. Caán ã júutatjíh Namóih wũt duonítidih, áih pãpnidih wẽnitdihbut ã yeenap be.ⁱ Queét chénewãdih yap yohnit ã chéwat tãttimah, queét báadhnitdihjeh iiguípna ã yohop be. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íig dubcapboó ã jumrup be. ²¹ Bitã íjeéh jumnitjídih baabní caballojih chúndniboó ã cháác teoni íibat naajíh ã mawap be. Páant ã mawat tãttimah, queét jóopwãboó íih bácahjídih jeémpnit, búdí í wud jumrup be.

Mil jópchi Jesucristo áihwãjeéh ã maáh jummat

20 Tálttimah, bíih ángel jeámant ã dei jũúwãchah, wã enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ítah tãpdihbut ã bíbohóp be. ² Pánih dei junít, Maí Duunidih ã tewep be. Caán Maí Duuni jon jãtíh bóo maí chóo duoníji, nemépwã í maáh, Satanás wũt jumni ã jumrup be.^j Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép ã chájcat pínah niijná, ã ub dei jũóhni ítah tãpjíh ã chéwep be. ³ Pánih chéó péanit, ã bac jũóhni íitboojéh muntih yohnit, ã nemep be, baácdih moondíh mil jópchi pohba ã yecat pínah niijná. Mil jópchi tãttimah, caandíh ã jwũub bacabipna caá, daocãnni yeó jáap ã jum jwũhat pínah niijná.

⁴ Tálttimah, dawá maáta chúndnitdih wã enep be. Cáacwã í yéejatji jíib, í peéh chájat pínah wẽpatdih queét maátadih Cristoboó átát wũrup tabe.^k Bitadihbut wã enep be. Queétoó Jesúh túini doonãdih, Dios naáwãtdihbut í naáwãtji jíib waó bóod yohnitji jwũub boonit í jumrup be.^l Namodih, áih pãpnidihbut, bódicta caj yoh ñaj wẽicannit, íih móot jũúhndih íih téihyanadidihbut, áih wũtdih í daacát tãutcap be.^m Bitã queétdih í mao yohat tãttimah, í jwũub boo pud jũúwúp be, páant muntih. Pánih jwũub boo pud jũúwát tãttimah, queét mil jópchi Cristo bíicdih maáta ã jummat tãutrup be. ⁵ Cristóhwã í maonitji, wũnnitjibut, í jwíih boo pud jũúwúp be. Obohjeéhtih, bitã wũnnitjiboó í boo pud jũóh jwũhcap be. Jesúhwã mil jópchi maáta í jummat tãttimah, queét jwũh í boo pud jũóhhipna caá. ⁶ Pánihna, ã jwíih boonitboó yéejat wihcannit búdí wẽnit í jumrup be. Queét iiguípna bejcan, í

^h19:18 Ez 39.17-20 ⁱ19:20 Ap 13.1-18

^j20:2 Gn 3.1

^k20:4 Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30

^l20:4 Ap 6.9

^m20:4 Ap 13.16-17; 14.9

jwúub wuncan níft. Diosdih, Cristodih-but wēi úúbh wáhnit jumna, ájeéh í wut-bipna caá.ⁿ

Cristo nemépwã í maáhdih ã yap yohat

⁷Mil jópchi túttimah, Satanásdih, numah bóo ítboó Dios ã chéu yohat túttimahi jwúub wátni ã jumbipna caá. ⁸Pánih bacniji nin baácđih moonđih ã jwúub yebipna caá. Gog wút jumnitdih, Magog wút jumnitdihbut ã yebipna caá.^o Pánihna, queét ã yeeatđih joinít, míc mawadđih bejat túttimahi níjnjá, íh soldadowáđih í míc wáacđipna caá. Queét soldadowã óon ã dawát pah í jumbipna caá.

⁹Nin baácđih bej peétnit, Dioíhwã ã oinit í jumupna í ñuh púud bejbipna caá. Páant í ñuh púud bejchah, Dios jeámant iigát wáhnit, queéđđih ã cáo beedábipna caá. ¹⁰Páant ã cáwat túttimah, queéđđih yeeni nemépwã í maáhdih iiguípna ã yohbipna caá. Namodih, “Dios naáwátđih naóh yapani caá”, níj yeenidihbut ã yohopjiboo múntih í maáh Satanásdihbut ã yohbipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íg đubcapboó ã jumup be. Caanjíh páant-jech yeejép í tubabipna caá.

Dios caandíh jepahcannitjidihi ã yoób peéh chājat

¹¹Túttimah, túi baabní búdí chúudatđih Dios ã chúudachah, wã enep be. Nin baác, jeábut buudná, ã jígochcap be, buca. ¹²⁻¹³Oboh jumnitji, í maátabut wunnitji jwúub boonit, Maáh pebh í ñuhuchah, wã enep be. Búdí mujboó buudnítji, baácboó buudnítjibut boo pud júóhnit queét ñuhnit í jumup be. Caan-

jíh í ñuhuchah, caán Maáhboó ã daác-niji papélah tólihnadih ã watap be. Caán tólihna cáacwã ded pah í chājatjidihi átát daácđi taga. Túttimah, bíh tólihdihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsđih jepah-nitjiih wútnadihi ã daácni ã jumup be.^p Pánihna, caán tólihnamant en péanit, ded pah í chājatji jíib ã peéh chājat be.^q ¹⁴⁻¹⁵Pánihna, Dios áihwáđih ã wút daácni tólihboó det íh wút wihcannitdih peéh chājnít, iiguípna ã yohop be. Páant iiguípna ã yohnitboó jwúub wunnit panihnit í jumup be. Pánihat túttimah, chéneji jwúub wunat ã wihcan níft, buca.^r

Jáap jeá, jáap baácđut

21 Túttimah, jáap jeá, jáap baácđihbut wã enep be.^s Jwíih jumni jeá, baác, búdí mujbut átát buudáh bejep be. Páant ã buudúchah, nihát yéejatbut átát buudáh bejep be.

²Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ã dei júúwúchah, wã enep be.^t Téihya chéonih pínah túini yégueh đuonít, mi áa pínahđih jwáááđih júúwát dée pah túi jígohni ã jumup be.^u

³Caandíh wã enechah, Maáh ã chúudupmant nin pah áí níj wép naáwáp be: “Ñi eneé. Buu jwuh caá Dios cáacwã-jeéh jumna caá ã chājat, buca. Íjeéh jumna, áihwã yoobát í jumuchah, caanjéh í Maáh ã jumbipna caá.^v ⁴Queéđđih ã weñanachah, jígahatbut ã wihcan níft. Yéejat wihcah, tubatbut wihcah, í jwúub wuncan níft. Tuba juñát wihcah, wun juñátbut ã wihcan níft. Nihat jon jātih yeejép ã jumatji ã buudáh bejep be”, ã níjíp be.^w

⁵Túttimah, caán chúudni nin pah ã jwúub níjíp be: “Ñi eneé. Nihatđih

ⁿ20:6 Ap 1.6; 5.10 ^o20:8 Ez 38.2,9,15 ^p20:12-13 Sal 69.28; Ap 3.5

^q20:12-13 Dn 7.9-10 ^r20:14-15 Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8

^s21:1 Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 ^t21:2 Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 ^u21:2 Is 61.10;

Ap 19.7-8 ^v21:3 Lv 26.11,12; Ez 37.27 ^w21:4 Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17

jáap míicjeh wā chājna caá”, ā niijíp be. Páant niijnít, nin pah weemdíh ā jwáub niijíp be: “Búutéh wā niiját tái yoobópdih jumna, wā niijátji pahjeh bíic yoobó ā yapbipna caá. Páant wā ni-játjidih joinít, ma daacá”, ā niijíp be.

⁶Túttimah, nin pah ā jwáub niijíp be, páant muntih: “Páant bóojeh tigaá. Weém bífhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwáub yohat túttimah páantjeh wā jum-bipna caá. Det taca joótnit, mahdih ī babhbífhichah, túini mahdih jíb náah-canjeh, queétdih wā wūhbipna caá. Caán mahdih babhntiboó jwáub wun-can, páantjeh wájeéh ī jumbipna caá.^x ⁷Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wā tái chājipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí ī wēibipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wā jumuchah, queétdoó wā weh ī jumbipna caá.^y ⁸Obohjeéhtih, det úmna, weemdíh cá-dahnit, weemdíh náahcannit, yeejép chājnit, cáacwádih mao yohnit, ī weha mána nihcannitjīh yéej chājnit, jióhnit, ī pāpnidih wēinit, nihat yeenit yuh buca iiguípna ī bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, íig dūbcapboó caá. Caanná bejna, jwáub wunat pah ī bejna caá”, ā niijíp be.^z

Jáap Jerusalén

⁹Túttimah, bíic ángel, siete pamapna bíbohntit ā peéh chājat tútnit ángelwá-jeéh jumni, wā pebh ā juyúp be.^a Pánih jūinít, nin pah weemdíh ā niijíp be: “Ma en jūúwá. Oveja Wūúh ā jáap áa jum-nihdih meemdíh wā jútubipna caá”, ā niijíp be. ¹⁰Pánihna, Túini Espíritu jap bóo jeejína weemdíh ā numah púuh laab béjep be. Páant ā numah púuh laáb

jūibínachah, japmant Dioíh tútchi, Jáap Jerusalén, ā dei jūúwúchah, weemdíh ā jútutap be.^b Nin pah caán tútchi ā jíghop be: ¹¹Dios ā yeh iigátjīh tái yeh iigní tútchi ā jumap be. Búdí jīb jumni jeé tái jélepni, ítah naadíh jwī tái en yabaca bojat pah, caán tútchi ā jumap be. ¹²Caán tútchi yehmant wáihyat júdu, búdí wáupni jap bóo yoobát ā jumap be. Caán wáihyat júdudih doce jécna ā jumap be. Caan jécna jummat pah biquína ángelwá ī wapap be. Caan jécna jummat pah Israel juimená doce poómp íih wútna daácní ā jumap be. ¹³Yeó aáb jūúwápmant bíic peihcanni jécna ā jumap be. Yeó dei bejepboobút bíic peihcanni jécna ā jumap be. Nin chóop yapatboobút bíic peihcanni jécna ā jumap be. Bíih chóop yapatboobút bíic peihcanni jécna ā jumap be.^c ¹⁴Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ā lajap be. Caán jeé jummat pah Oveja Wūúh jwiít doce ā naáwát tútnitji, jwíih wútna daácní ā jumap be.^d

¹⁵Weemdíh naóhni ángel ā jenah enat pínah oro nahdih ā bíbohó be. Caán tútchidih, wáihyat júdu, jécnadihbut jenah enat túut ā chājap be.^e ¹⁶Pánihna, caán tútchi áih maatát, áih japat, áih búwábut, nihat bíic yoobó míic ā jumap be. Caán ángel ā bíbohni jenah enat nahjīh caán tútchidih ā jenah enechah, doce estadio ī niijní, dos mil doscientos kilómetros maátni ā jumap be. ¹⁷Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu ā wáupatdih ā jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ī niijní, sesenta y cinco metros wáupni júdu ā jumap be. Jwiít cáacwá jwī jenah enat pah, caán ángel jenah enna ā chājap be.

¹⁸Caán wáihyat júdu tái jélepni jeejīh ā chājni júdu ā jumap be. Caán tútchi-

^x21:6 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37 ^y21:7 2S 7.14; Sal 89.26-27

^z21:8 Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14 ^a21:9 Ap 16.1 ^b21:10 Ez 40.2

^c21:13 Ez 48.30-35 ^d21:14 Ef 2.20 ^e21:15 Ez 40.3

boó, orojih ã chãjni tútchi ã jumup be. Caán oro quei wíhcanni túi en yabacaat ã jumup be.¹⁹ Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jíib jumni ã jumup be. Jwíih jumni jaspe wút jumni jeé ã jumup be. Caán túttimah zafiro, ágata wút jumni jeé ã jumup be. Caán biíc peihcanni jeé túttimah, esmeralda,²⁰ ónice, cornalina wút jumni jeé ã jumup be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wút jumni jeé ã jumup be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wút jumni jeé ã jumup be.²¹ Caán doce jécna perla wút jumni jécna ã jumup be. Caan jécna yoobó biíc perla dahjeh ã jumup be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni túi en yabacaat oro namá-jeh ã jumup be.^f

²²Caán tútchidih Dioih muudih wã en bidip yup be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tútchidih nihat pehbóo jwí Maáh Dios chah wëpni, Oveja Wúúhbut ã jumup be. Pánihna, nihat caán tútchi Dioih muú yoobát be.²³ Dios, Oveja Wúúh biícidih ã yeh iigátjih caán tútchi ã túi baabáp be. Pánihna, yeodih widhdihbut ã náahcap be.^g ²⁴Nihat nin baácidih moonjí Dios ã yeh baabátina jumna, yoobópdih ã túi jéihbipna caá.^h Nihat baácidih moón ã maáta caán tútchina juiibnit, nin pah Diosdih ã níj wëi naóhbipna caá: “Jáantjeh wíih cáacwã weemdih búdí ã weñep be. Pánihna, buu meemdih jwah wã numah wëibipna caá”, ã niijbipna caá.²⁵ Caán tútchidih bóo jécna pãa lajni ã jumbipna caá. Caanná dupúát wihcan, caan jécnadih nemat ã wihcan níit.²⁶ Nihat cáacwã Diosdih nin pah ã níj wëi naóhbipna caá: “Meém chah túini, chah wëpni

ma jumuchah, meemdih nihat weñat caá náahap”, ã niijbipna caá.ⁱ ²⁷Yee-jépboodih caán tútchina ã ub bejcan níit.^j Ded yéej chãjnit, yeenitbut, caán tútchina ã jéih waacán níit. Oveja Wúúh ã bíbohni papélah tólihboó ã wútnadih daácnitjeh caán tútchina ã waadbipna caá.

22 Túttimah, báadhani mujdih caán ángel weemdih ã júutup be. Caan múj túi muj mac baabní,^k Dios, Oveja Wúúhbut ã chúudupmant noój jááj júóhni ã jumup be.² Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jáajanap be. Caan múj jwéjdih chénat pah buwá báadhdat túutni máa nahna ã lajap be.^l Caan náhna widh jumap pah quehna, biíc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh núonabut cáacwã ã booaat pínah ã jumup be.³ Caán tútchiboó “Caán ã táican caá”, Dios ã niijni ã wihcan níit.^m Caán tútchidih Dios, Oveja Wúúh biícidih ã chúudat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pehb bóodicha caj yoh ñajnit, búdí ã wëibipna caá.⁴ Queét Diosdih ã míic jwááh enbipna caá.ⁿ Íih móot juúhndih áih wút daácnit ã jumbipna caá.⁵ Caanná dupúát ã wihcah, jiiátdih ã náahcan níit. Jwí Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumuchah, yeó ã yeh iigátidihbut ã náahcan níit.^o Caán tútchidih moón páantjeh maáta ã jumbipna caá.^p

Jesucristo nin baácboó ã jwúub dei jüúwát pínah bahnijeh ã judhdad

⁶Túttimah, caán ángel weemdih nin pah ã níj naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ã naáwát yoobópdih caá. ã niijátji biíc yoobó ã yapbipna caá. Jwí

^f21:21 Is 54.11-12 ^g21:23 Is 60.19-20; Jn 8.12 ^h21:24 Is 60.3

ⁱ21:26 Is 60.11 ^j21:27 Is 52.1; Ez 44.9 ^k22:1 Ez 47.1,12; Zac 14.8

^l22:2 Gn 2.9 ^m22:3 Gn 3.17 ⁿ22:4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2

^o22:5 Is 60.19; Ap 21.23 ^p22:5 Dn 7.18

Maáh Dios ā naáwátdih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa áih ángeldih ā wahap be, caandíh teo wūhntdih túttimah ded pah yapat pínahdih ā jéihyaat pínah niijná”, ā niijíp be.

⁷Túttimah, Jesús jwuh nin pah ā niijíchah, wā joyóp be: “¡Ni joyoó! Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. Det nin tólihboó ā daacátdih túi jeh nah jói jepahnit, wēinit ī jumbipna caá”, ā niijíp be.

⁸Weém, Juan, nin nihat wā daácnidih ennit, wā joyóp be. Caandíh joinít, wā enat túttimah, weemdíh júutni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandíh weñat túut wā chājap yuh be. ⁹Páant wā chājachah enna, nin pah weemdíh ā niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah, weembút Diosdih teo wūhni mun tigaá. Ma déewā Dios naáwátdih naóh yapanit, nihat cáacwā nin tólihdih bóo wutatdih jepahnitbut ī jumat pah weembút biíc yoobó Diosdih teo wūhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodíh caá weñat náahap”, ā niijíp be.

¹⁰Páant niij péanit, nin pah ā jwúub niij naáwáp be: “Ma daácní tólih ded pah ā yapat pínahdih Dios ā naáwáp be. Páant ā yapat pínah bahni ā judhduchah, caán tólih ā naáwátdih ma jweéhca bojoó. ¹¹Caán láa wā naáwátji pah ā yapachah, det yéejnit páantjeh ī yéej chāj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Diohwa túi chājnit, ī túi chāj cádahca bojo naáh”, ā niijíp be.^q

¹²Páant ā niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ā jwúub niijíp be: “¡Ni joyoó! Wā jwúub dei bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. Nihat cáacwādh ded pah ī chājatji jīb wā wūhat pínahdih ub

dei bejat túut caá wā chājap. Pánihna, wíhwā, túinidih ñi chājatji jīb, yeebdíh wā túi chājbipna caá. Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitjidih wā peéh chājbipna caá.^r ¹³Weém biíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandíh wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá”,^s Jesús ā niijíp be.

¹⁴Det quei whcanni yégueh duonít panihnit yéej chājatdih cádahnit, ma enni tútchina ī jéih waadbípnā caá. Caán tútchidih bóo báadhdāt túutni máa nah quehedih ī jeémpbipna caá. Pánih jumnit, bádí ī wēibipna caá.^t ¹⁵Obohjeéhtih, det yeejépwā, jióhnit, ī weha mána nihcannitjih yéej chājnit, cáacwādh mao yohnit, pāpnidih wēinit, yeenit yuh buca, caán tútchina ī waadcan níit.

¹⁶“Weém, Jesús, yeéb wíhwādh ā naáwát pínah niijná wíh ángeldih wā wahap be. Weém maáh David juima, daaat cúi panihnitbut wā jumna caá”, Jesús ā niijíp be.^u

¹⁷Túini Espíritu “Ma jwúub dei jūúwú”, Jesúsdh ā niijná caá. Jesúsdh wā ā téihya chéonih panihnitbut, “Ma jwúub dei jūúwú”, ī niijná caá. Nihat nin wā daacátdih joinítbut “Ma jwúub dei jūúwú”, Jesúsdh ī niijí naáh. Taca joótnit, mahdih ī babhbat pah, Jesúsdh ī jepaha naáh. Caán mah, báadhdāt túutni mah ā jumna caá. Pánihna, Jesúsdh jepahnitdih jīb náahcanjeh, jeáboó ájeéh páantjeh ā jumat túutbipna caá.^v

¹⁸Weém, Juan, nin tólihboó wā daacátdih joinítidih nin pah wā wēp naóhna caá: Det nin bohéátdih biíh bohéátjih wid naóhna, Diosdh ī yap yohna caá. Páant ī yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ā niiját pahjeh

^q22:11 Dn 12.10 ^r22:12 Jer 17.10

^s22:13 Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8 ^t22:14 Gn 2.9; 3.22

^u22:16 Is 11.1,10 ^v22:17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37

muntih queétdihbut ã peéh chãjbiþna caá. ¹⁹Nin tólihboó daacátdih biquína naáwáttdih náahcan, ã wio yohat pah, Diosdih ã yap yohna caá. Páant ã yap yohochah enna, báadhdat túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, áih túini tútchinabut ã waadát túutcan níft. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wã daacáp be.^w

²⁰Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: “Páant tigaá.

Wã jwúb dei bejat pínah bahnijeh caá ã jwdhdþ”, ã niijná caá.

Páant tí ã jumþ nah. Maá Jesús, ma jwúb dei jüwú.

²¹Jwí Maáh Jesús yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb áihwã ñi túi jumat pínah niijná. Páant tí ã jumþ nah.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Juan